Slavistički komitet

Bosanskohercegovački lingvistički atlas I: Fonetika

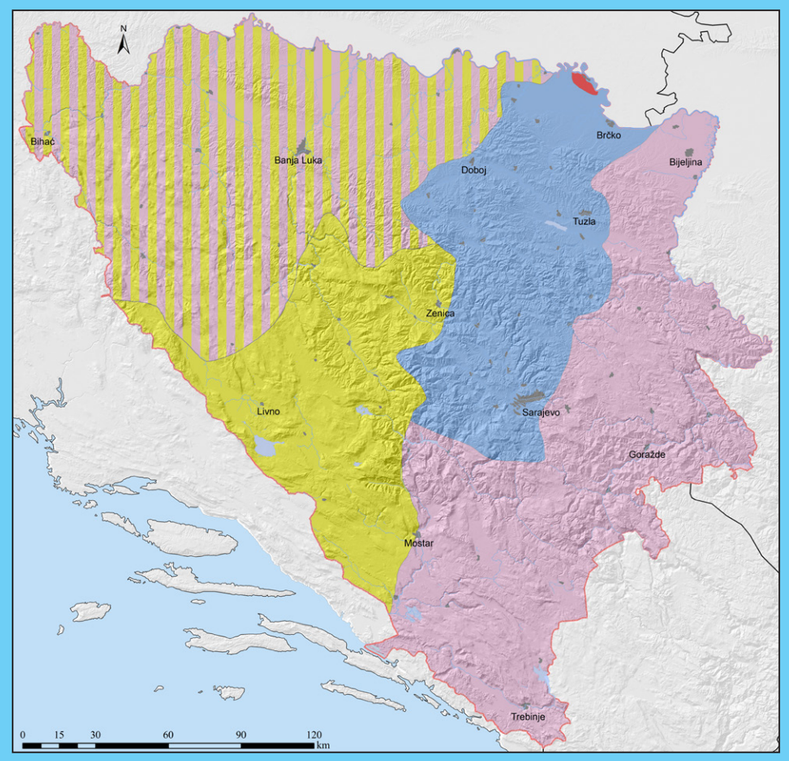

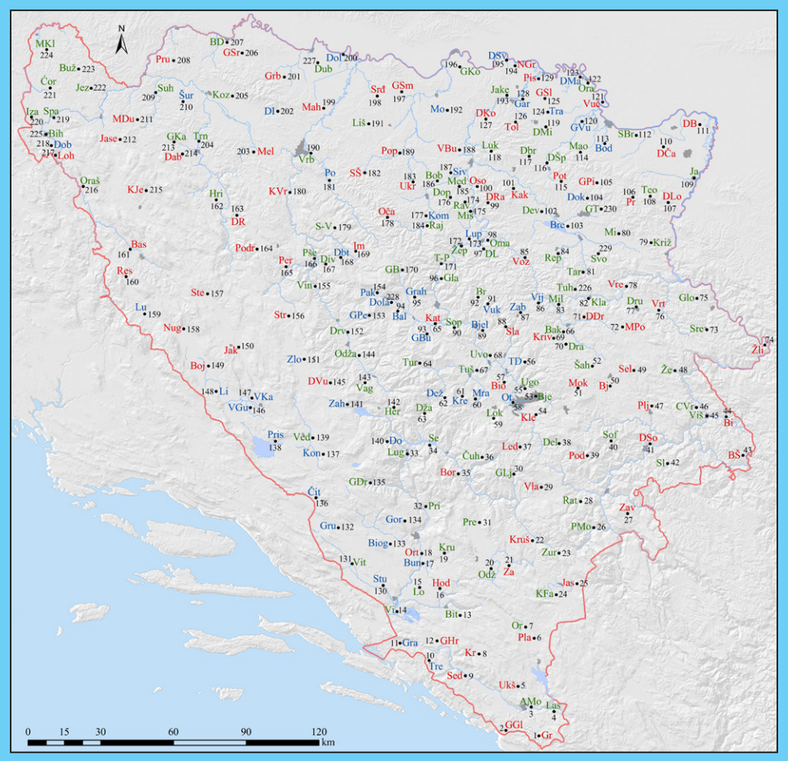

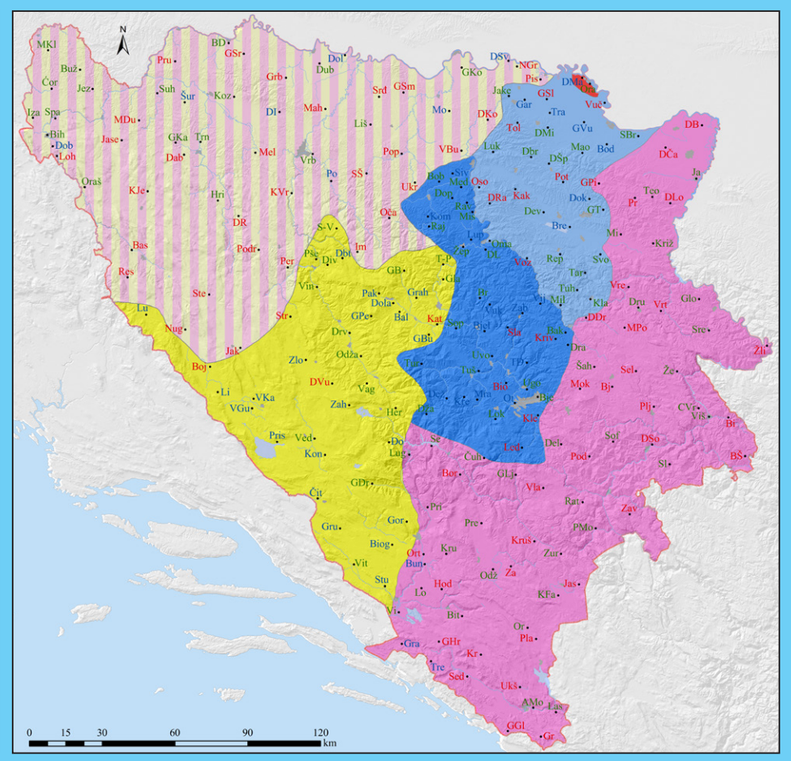

Bosanskohercegovački lingvistički atlas I: Fonetika

Web-stranica: www.slavistickikomitet.ba

Autori

Senahid Halilović (rukovodilac projekta), Mehmed Kardaš, Amela Ljevo-Ovčina, Emira Mešanović-Meša

Priredile

Azra Ahmetspahić-Peljto, Enisa Bajraktarević, Samija Halilović, Edita Spahić

Saradnici

Jusmira Agić, Elmedina Alić, Josip Baotić, Adisa Bećirović, Halid Bulić, Refik Bulić, Sanela Dumanjić, Sadžida Čelebić-Džuvić, Nina Fučec, Alma Genjac-Nakičević, Jasminka Ibrišimović, Niaza Imamović-Korjenić, Zenaida Karavdić, Edna Klimentić, Dragomir Kozomara, Sanja Ledić, Elma Mašnić-Šikalo, Sanela Mešić, Amina Pehlić, Linda Prugo-Babić, Josip Raos, Amira Sadiković, Mariana Sedić, Mirela Stomornjak, Velida Tinjak, Lejla Tuce

Geografski informacijski program

Nusret Drešković (Odsjek za geografiju Prirodno-matematičkog fakulteta, Sarajevo)

Recenzenti

Helena Grochola-Szczepanek (Institut poljskog jezika PAN, Krakov), Josip Lisac (Filozofski fakultet, Zadar), Svein Mønnesland (Institut za istočnoevropske i orijentalne studije, Oslo), Jožica Škofic (Institut za slovenski jezik Frana Ramovša ZRCSAZU, Ljubljana), Elena S. Uzeneva (Institut za slavistiku RAN, Moskva)

Izdavač

Slavistički komitet, Sarajevo

Korektura

Azra Ahmetspahić-Peljto, Enisa Bajraktarević

Indeks

Samija Halilović

Tehničko uređenje i prijelom

Narcis Pozderac, TDP Sarajevo

2020.

ISBN 978-9958-648-28-1

© Senahid Halilović, Mehmed Kardaš, Amela Ljevo-Ovčina, Emira Mešanović-Meša, Slavistički komitet

---

Projekt su pomogli Ministarstvo civilnih poslova BiH i Ministarstvo za obrazovanje, nauku i mlade Kantona Sarajevo.

Sadržaj

I. Uvod 5
Uvodne napomene 7
Karta 01 – Dijalekti u Bosni i Hercegovini 9
Karta 02 – Dijalekti i poddijalekti u Bosni i Hercegovini 10
Spisak 230 ispitivanih govora 11
Abecedni spisak ispitivanih govora 13
Abecedni spisak slovnih oznaka ispitivanih govora . . . 15
Karta 03 – Punktovi BLA: brojčane i slovne oznake . . . 17
Karta 04 – Punktovi BLA: slovne oznake 18
Abecedni spisak ispitivača 19
Ispitivači i broj popunjenih upitnika. 22
Sistem fonetske transkripcije 22
Abecedni spisak leksema u prvom tomu BLA 25

II. Građa, komentari i karte 31
A. Vokalizam 32
P 1 ‘glava’, I/1 32
P 813 ‘ječam’, I/2 34
P 998 ‘jarebica’, I/3 36
P 994 ‘vrabac’, I/4 38
P 375 ‘rasti’, I/5 40
P 1889a ‘dalje’, I/6 42
P 784 ‘livada’, I/7 44
P 1889 ‘daleko’, I/8 46
P 38 ‘nos’, I/9 48
P 1384 ‘subota’, I/10 50
P 835 ‘motika’, I/11 52
P 1873 ‘petero’ / ‘petoro’, I/12 54
P 1521 ‘grob’, I/13 56
P 1729 ‘on’, I/14. 58
P 1260 ‘vreteno’, I/15. 60
P 705 ‘rešeto’, I/16 62
P 424 ‘maćeha’, I/17 64
P 165 ‘slezena’, I/18. 66
P 1778 ‘koje’, I/19 68
P 931 ‘cjediljka’, I/20. 70
P 701 ‘tanjir’ / ‘tanjur’, I/21 72
P 1972 ‘nisam’, I/22 74
P 874 ‘koliba’, I/23. 76
P 929 ‘sirutka’, ‘surutka’, I/24 78
P 688 ‘pijan’, I/25. 80
P 1406 ‘juni’, I/26 82
P 1235 ‘pelin’, I/27. 84
P 816 ‘kukuruz’, I/28 86
P 1208 ‘peršun’, I/29 88
P 1408 ‘august’ / ‘avgust’, I/30. 90
P 1936 ‘uvijek’, I/31. 92
P 107 ‘pjesma’, I/32 94
P 282 ‘bježi’, I/33. 96
P 437 ‘vjenčati se’, I/34 98
P 478 ‘djevojka’, I/35. 100
P 988 ‘djetlić’, I/36. 102
P 681 ‘izjesti’, I/37. 104
P 794 ‘sjeme’, I/38 106
P 890 ‘tjerati’, I/39 108
P 930 ‘cjedilo’, I/40 110
P 1292 ‘bregovi’, I/41 112
P 1429 ‘ljeto’, I/42 114
P 1393 ‘mjesec’, I/43 116
P 1440 ‘mjesto’, I/44 118
P 1775 ‘nešto’, ‘nešta’, I/45 120
P 1897 ‘ondje’, I/46 122
P 366 ‘dijete’, I/47 124
P 1604 ‘lijep’, I/48 126
P 1787 ‘mojim’, I/49 128
P 1934 ‘poslije’, I/50 130
P 191 ‘dirati’, I/51 132
P 1334 ‘vir’, I/52 134
P 1158 ‘trešnja’, I/53 136
P 1289 ‘mreža’, I/54. 138
P 408 ‘ostarjeti’, I/55 140
P 374 ‘dečko’, ‘dječko’, I/56 142
P 22 ‘mogao’, I/57 144
P 492 ‘zaova’, I/58 146
P 1842 ‘jedanaest’, I/59 148
P 202 ‘uzeo’, I/60. 150
P 521 ‘izuo’, I/61 152
P 445 ‘moliti’, I/62. 154
P 1065 ‘lisica’, I/63 156

B. Konsonantizam 158
P 1007 ‘jaje’, I/64. 158
P 9 ‘pamtim’, I/65 160
P 749 ‘kiseo’, I/66 162
P 752 ‘ulje’, I/67. 164
P 1503 ‘prijatelj’, I/68 166
P 1414 ‘večer’ / ‘veče’, I/69 168
P 142 ‘rebro’, I/70 170
P 318 ‘nosim’, I/71. 172
P 827 ‘gumno’, ‘guvno’, I/72 174
P 1915 ‘mnogo’, I/73 176
P 1593 ‘sumnjamo’, I/74 178
P 1870 ‘jedanput’, I/75. 180
P 857 ‘počnem’, I/76 182
P 790 ‘dulum’, ‘dunum’, I/77 184
P 1704 ‘crvena’, I/78 186
P 1685 ‘hladan’, I/79 188
P 64 ‘uho’, I/80. 190
P 1199 ‘grah’, I/81 192
P 1689 ‘suh’, I/82. 194
P 1800 ‘njihov’, I/83 196
P 1170 ‘orahe’, I/84 198
P 1366 ‘drhtati’, I/85 200

P 772 ‘kahva’ / ‘kava’ / ‘kafa’, I/86 202
P 972 ‘mačka’, I/87 204
P 765 ‘večera’, I/88 206
P 164 ‘žuč’, I/89 208
P 1532 ‘džamija’, I/90 210
P 645 ‘staklo’, I/91 212
P 173 ‘ruci’, I/92 214
P 249 ‘nozi’, I/93 216
P 1595 ‘šteta’, I/94 218
P 970 ‘štene’, I/95 220
P 37 ‘prišt’, I/96 222
P 843 ‘kliješta’, I/97 224
P 1399 ‘godište’, I/98 226
P 104 ‘vrištati’, I/99 228
P 109 ‘zviždim’, I/100 230
P 1321 ‘međa’, I/101 232
P 267 ‘dođeš’, I/102 234
P 1538 ‘veselje’, I/103 236
P 414 ‘braća’, I/104 238
P 1133 ‘lišće’, I/105 240
P 499 ‘rođak’, I/106 242
P 971 ‘pasiji’ / ‘pasji’, I/107 244
P 875 ‘koziji’ / ‘kozji’, I/108 246
P 851 ‘snoplje’, I/109 248
P 839 ‘grablje’, I/110 250
P 1053 ‘divlji’, I/111 252
P 307 ‘koljeno’, I/112 254
P 146 ‘njedra’, I/113 256
P 25 ‘tjeme’, I/114 258
P 369 ‘djeca’, I/115 260
P 1241 ‘sjekira’, I/116 262
P 46 ‘zjenica’, I/117 264
P 586 ‘cjepanica’, I/118 266
P 105 ‘pjeva’, I/119 268
P 284 ‘bježao’, I/120 270
P 343 ‘živjeti’, I/121 272
P 556 ‘sljeme’, I/122 274
P 443 ‘izljube’, I/123 276
P 1357 ‘snjegovi’, I/124 278
P 858 ‘počesmo’, I/125 280
P 433 ‘bratična’, I/126 282
P 1270 ‘tka’, I/127 284
P 1279 ‘klupko’, I/128 286
P 1006 ‘ptica’, I/129 288
P 1423 ‘noćni’, I/130 290
P 1553 ‘psovati’, I/131 292
P 513 ‘kopča’, I/132 294
P 735 ‘mastan’, I/133 296
P 804 ‘pšenica’, I/134 298
P 867 ‘janje’ / ‘jagnje’, I/135 300
P 1182 ‘breskva’, I/136 302
P 1095 ‘pčela’, I/137 304
P 1102 ‘leptir’, ‘leptirica’, I/138 306
P 1425 ‘podne’, I/139 308
P 1761 ‘ko’ / ‘tko’, I/140 310
P 601 ‘dimnjak’, I/141 312
P 482 ‘momka’, I/142 314
P 134 ‘članak’, ‘član’, I/143 316
P 1663 ‘donji’, I/144 318
P 352 ‘prezime’, I/145 320
P 710 ‘naćve’, I/146 322
P 1509 ‘bajrak’ / ‘barjak’, I/147 324
P 1578 ‘Bajram’, I/148 326
P 1171 ‘jezgra’, I/149 328
P 98 ‘kazujem’, I/150 330
P 538 ‘osušiti’, I/151 332
P 1176 ‘grožđe’, I/152 334
P 999 ‘svraka’, I/153 336
P 744 ‘šećer’, I/154 338
P 1434 ‘općina’ / ‘opština’, I/155 340
P 189 ‘puštati’, I/156 342
P 460 ‘Dragicin’, ‘Milicin’, ‘Mujicin’, I/157 344
P 1193 ‘bašča’ / ‘bašta’, I/158 346
P 1562 ‘svjedok’, I/159 348
P 1614 ‘sretan’ / ‘srećan’, I/160 350
P 112 ‘zviždali’, I/161 352
P 959 ‘steona’, I/162 354
P 1388 ‘zrak’, I/163 356
P 914 ‘ular’, ‘jular’ I/164 358
P 1939 ‘opet’, I/165 360
P 263 ‘naišla’, I/166 362
P 1410 ‘oktobar’, I/167 364
P 846 ‘žeti’, I/168 366
P 1093 ‘puž’, I/169 368
P 1115 ‘stršljen’, I/170 370
P 78 ‘zub’, I/171 372
P 766 ‘glad’, I/172 374
P 1081 ‘jež’, I/173 376
P 1072 ‘vjeverica’, I/174 378
P 97 ‘kažem’, I/175 380
P 1209 ‘krompir’, I/176 382
P 236 ‘prst’, I/177 384
P 1838 ‘šest’, I/178 386
P 235 ‘pregršt’, I/179 388
P 1173 ‘grozd’, I/180 390
P 1662 ‘žedna’, I/181 392

III. Dodatak 395
Indeks oblika 397
Literatura 424
Skraćenice, oznake i grafički znakovi 447
Summary 448

I.
Uvod

Uvodne napomene

Fonetski tom *Bosanskohercegovačkog lingvističkog atlasa* (BLA) plod je zajedničkog napora više od trideset saradnika Slavističkog komiteta. Ideja o izradi atlasa bosanskohercegovačkih govora saopćena je 2011. na Prvom bosanskohercegovačkom slavističkom kongresu (Halilović 2012), a rad na projektu otpočeo je 2016. godine. Tehničku pomoć u realizaciji projekta pružili su Akademija nauka i umjetnosti Bosne i Hercegovine i Institut za jezik u Sarajevu.

U BLA obrađuje se građa prikupljena od 1975. do 1986. te 2016. i 2017. godine prema Upitniku koji u dvadeset tematskih polja ima 2.058 pitanja (Vuković i dr. 1975). Sedamdesetih i osamdesetih godina XX stoljeća obavljeno je istraživanje u 226 mjesnih govora. U radu na terenu sudjelovalo je trideset ispitivača; svi oni koautori su ove knjige. Građa je sakupljana u okviru projekta "Bosanskohercegovački dijalekatski kompleks – sinhronijska deskripcija i odnos prema savremenom standardnom jeziku" Instituta za jezik u Sarajevu. Ta građa obrađena je i objavljena u radovima Josipa Baotića, Dalibora Brozovića, Milorada Dešića, Jasne Hadžimejlić, Senahida Halilovića, Asima Pece i Dragomira Vujičića u pet nastavaka u *Bosanskohercegovačkom dijalektološkom zborniku* (BHDZb 1979: 9-157; BHDZb 1985: 7-372; BHDZb 1990: 9-247; BHDZb 2002: 239-342; BHDZb 2017: 293-433) te u radovima Josipa Baotića i Asima Pece objavljenim 2001. i 2002. u drugim publikacijama. Spomenuti projekt prekinut je 1992. godine, tako da je izostala planirana sinteza o bosanskohercegovačkim govorima. Rad na terenu nastavljen je 2016. i 2017. godine u okviru projekta BLA a u organizaciji Slavističkog komiteta; dijalektološka istraživanja obavili su: Enisa Bajraktarević, Josip Baotić, Refik Bulić, Senahid Halilović, Edna Klimentić, Dragomir Kozomara, Sanja Ledić i Josip Raos. Dopunjeni su upitnici u Vrelima kod Šekovića (Vre, br. 78) i Vijaci kod Vareša (Vij, br. 86), a ispitivanjima su obuhvaćena još četiri mjesta: Bakići kod Olova (Bak, br. 66), Dolac kod Travnika (Dola, br. 228), Svojat kod Živinica (Svo, br. 229) i Gornja Tuzla (GT, br. 230), tako da mrežu BLA čini 230 mjesnih govora (u stotinu mjesta ispitivan je govor Bošnjaka, u osamdeset govor Srba i u pedeset govor Hrvata). Iako je dijalekatsko stanje znatno promijenjeno premještanjem stanovništva i seobama tokom ratnih zbivanja u prvoj polovici devedesetih godina XX stoljeća, materijal prikupljen od 1975. do 1986. i onaj koji potječe iz 2016. i 2017. uporediv je i čini cjelinu koja omogućava izradu nacionalnog lingvističkog atlasa. Fonoteka rukovodioca projekta, koja sadrži više od dvjesta sati audiozapisa snimljenih od 1980. do 2020. godine, omogućila je otklanjanje mnogih praznina u građi.

Rukopisnu građu za ovaj tom digitalizirali su i razvrstali: Jusmira Agić, Azra Ahmetspahić-Peljto, Elmedina Alić, Enisa Bajraktarević, Adisa Bećirović, Halid Bulić, Sanela Dumanjić, Sadžida Čelebić-Džuvić, Alma Genjac-Nakičević, Samija Halilović, Jasminka Ibrišimović, Niaza Imamović-Korjenić, Zenaida Karavdić, Mehmed Kardaš, Sanja Ledić, Amela Ljevo-Ovčina, Elma Mašnić-Šikalo, Amina Pehlić, Mariana Sedić, Mirela Stomornjak, Velida Tinjak i Lejla Tuce. Aktivnosti u vezi s digitaliziranjem građe organizirala je Enisa Bajraktarević.

Knjiga ima uvodni i glavni dio te dodatak.

U uvodnom dijelu nalaze se osnovne napomene o projektu, spisak 230 ispitivanih govora, abecedni spisak ispitivanih govora, spisak slovnih oznaka ispitivanih govora, spisak ispitivača s brojem upitnika koje su popunili, sistem fonetske transkripcije, abecedni spisak leksema koje su predmet obrade i karte dijalekata i poddijalekata u Bosni i Hercegovini. Sistem fonetske transkripcije za BLA, u osnovi onaj koji je usvojen u Općeslavenskom lingvističkom atlasu (OLA), zastupljen i u Evropskom lingvističkom atlasu (ALE) i Općekarpatskom dijalektološkom atlasu (ODA), kao i u Slovenskom lingvističkom atlasu (Škofic i dr. 2011), uredio je Senahid Halilović. U odjeljku "Etimologija" upotrebljava se transkripcija za praslavenski i druge starije jezičke faze koja je u skladu s praksom u OLA i slavističkoj literaturi. Registar leksema obuhvaćenih Upitnikom (Baotić 1979) preveden je na engleski (prevela Nina Fučec), francuski (prevela Linda Prugo-Babić), njemački (prevela Sanela Mešić) i ruski (prevela Amela Ljevo-Ovčina). Radom na prevođenju Registra rukovodila je Amela Ljevo-Ovčina. Karte dijalekata i poddijalekata pripremio je Senahid Halilović, a izradio Nusret Drešković. Karte su pripremljene ne samo na osnovu materijala za BLA nego i na temelju uvida u dijalektološku literaturu. Govori u granicama Bosne i Hercegovine pripadaju četirima dijalektima štokavskog narječja: istočnobosanskom, istočnohercegovačkom, posavskom (ili slavonskom) i zapadnom. Istočnobosanski je ijekavski šćakavski, istočnohercegovački je ijekavski štakavski, posavski je ikavsko-jekavski štakavski, a zapadni je ikavski štakavsko-šćakavski. Istočnobosanski i zapadni dijalekt imaju sjeverni i južni poddijalekt, a istočnohercegovački dijalekt ima jugoistočni i sjeverozapadni poddijalekt. Istočnobosanskim i zapadnim dijalektom govore Bošnjaci i Hrvati, u malom broju i Srbi; istočnohercegovačkim govore Bošnjaci, Hrvati i Srbi; posavskim govore samo Hrvati. Valja istaknuti da su na kartama ucrtane granice uvjetne; ovo se odnosi prije svega na granice istočnobosanskog dijalekta prema istočnohercegovačkom. Također je praktično nemoguće razgraničiti sjeverni poddijalekt zapadnog dijalekta i sjeverozapadni poddijalekt istočnohercegovačkog dijalekta: na području zapadno od istočnobosanskog dijalekta i sjeverno od južnog poddijalekta zapadnog dijalekta govori Bošnjaka i Hrvata uglavnom pripadaju sjevernom poddijalektu zapadnog dijalekta, a govori Srba sjeverozapadnom poddijalektu

istočnohercegovačkog dijalekta. Budući da bez podataka o svim mjesnim govorima ne bismo ni približno vjerodostojno na karti predočili unutarnju razvedenost jednog ili drugog (pod) dijalekta, na spomenutom su području pruge u bojama tih (pod)dijalekata.

Glavni dio posvećen je najvažnijim fonetskim pojavama; od ukupno 181 pitanja 63 otpadaju na vokalizam, a 118 na konsonantizam. Sadrži transkribirane zapise iz 230 ispitivanih govora, lingvističku interpretaciju materijala ("Komentar"), morfonološku analizu i etimologiju leksema ("Etimologija") i karte na kojima građa predstavljena simbolima omogućava praćenje izofona u njihovoj cjelovitosti, utvrđivanje areala pojedinih pojava, preciziranje dijalekatskih granica i sagledavanje horizontalne raslojenosti bosanskohercegovačkih dijalekata, a uza svaku kartu nalaze se tumač znakova ("Legenda") i podaci o zastupljenosti pojedinih oblika s grafičkim prikazom. Izvorne terenske zapise (bez objašnjenja, komentara, vrijednosnih i drugih oznaka uz odgovore) transkribirala je Azra Ahmetspahić-Peljto; u transkripciji je korišten font ZRCola. Materijal za svako pitanje poredan je prema brojčanim oznakama mjesta (od 1. do 230; zadržana je numeracija punktova s prvotne ručno crtane karte iz 1975, koja i u istočnom i u zapadnom dijelu Bosne i Hercegovine uglavnom ide od juga ka sjeveru); uz brojčanu oznaku navedena je i slovna oznaka mjesta. Ravnopravne dubletne forme odijeljene su kosom crtom, a izostanak odgovora označen je crtom. Komentari imaju uglavnom jedinstvenu kompoziciju: komentar građe sadrži četiri manje dionice (učestalost pojedinih oblika; njihova teritorijalna rasprostranjenost; udio u bošnjačkim, hrvatskim i srpskim govorima; upute na izabranu dijalektološku literaturu i poveznice s upitnicima za OLA, ALE i ODA, tri međunarodna atlasa u kojima su zastupljeni i pojedini mjesni govori iz BLA), a etimološki komentar dvije (morfemska struktura riječi; upute na reprezentativne etimološke rječnike). Primjeri u komentarima istaknuti su italikom, a standardni oblici riječi za koje su traženi odgovori stavljeni su među polunavodnike. Komentare građe za "Vokalizam" napisao je Senahid Halilović, za "Konsonantizam" Emira Mešanović-Meša, a komentare etimologije leksema Mehmed Kardaš i Amela Ljevo-Ovčina. Konačna obrada i klasifikacija građe te priprema legendi povjereni su Senahidu Haliloviću, a podatke u tabele za Geografski informacijski program (GIS) unijela je Samija Halilović. Karte je uz pomoć računarskih alata i GIS-a izradio Nusret Drešković, a izoglose i areale označila je Edita Spahić. Na kartama su slovne oznake ispitivanih govora; opredijelili smo se za njih jer su informativnije od brojčanih oznaka, uobičajenih u lingvističkim atlasima. Te oznake imaju tri boje (zelena: govori Bošnjaka; plava: govori Hrvata; crvena: govori Srba), kako bi se na kartama istovremeno oslikavale i razlike u govorima s obzirom na etničku pripadnost informatora. Legenda sadrži simbole različitih fonetskih likova riječi predstavljene na karti. Izborom i hijerarhijom simbola nastojali smo učiniti kartu što preglednijom. Uza svaki simbol dato je njegovo fonetsko razrješenje; na kraju legende nebitan odgovor označen je kosom crtom, a izostanak odgovora crtom. Odjeljak s procentima i dijagramima, kao dio ukupnih grafičkih rješenja BLA, pripremila je Azra Ahmetspahić-Peljto.

U dodatku su abecedni indeks s više od četiri hiljade različitih oblika koji su dobijeni kao odgovori na 181 pitanje (pripremila Samija Halilović), popis literature na koju se upućuje u tekstu te popis skraćenica, oznaka i grafičkih znakova korištenih u knjizi.

Dugujemo zahvalnost kartografu, tehničkom uredniku, recenzentima i svima koji su pomogli u izradi ove knjige.

Sa zadovoljstvom predajemo naučnoj javnosti prvi tom prvog lingvogeografskog poduhvata ove vrste ne samo u Bosni i Hercegovini nego i na području štokavskog narječja i uopće u okviru srednjojužnoslavenskog jezika dijasistema.

U Sarajevu, 11. 11. 2020.

Senahid Halilović

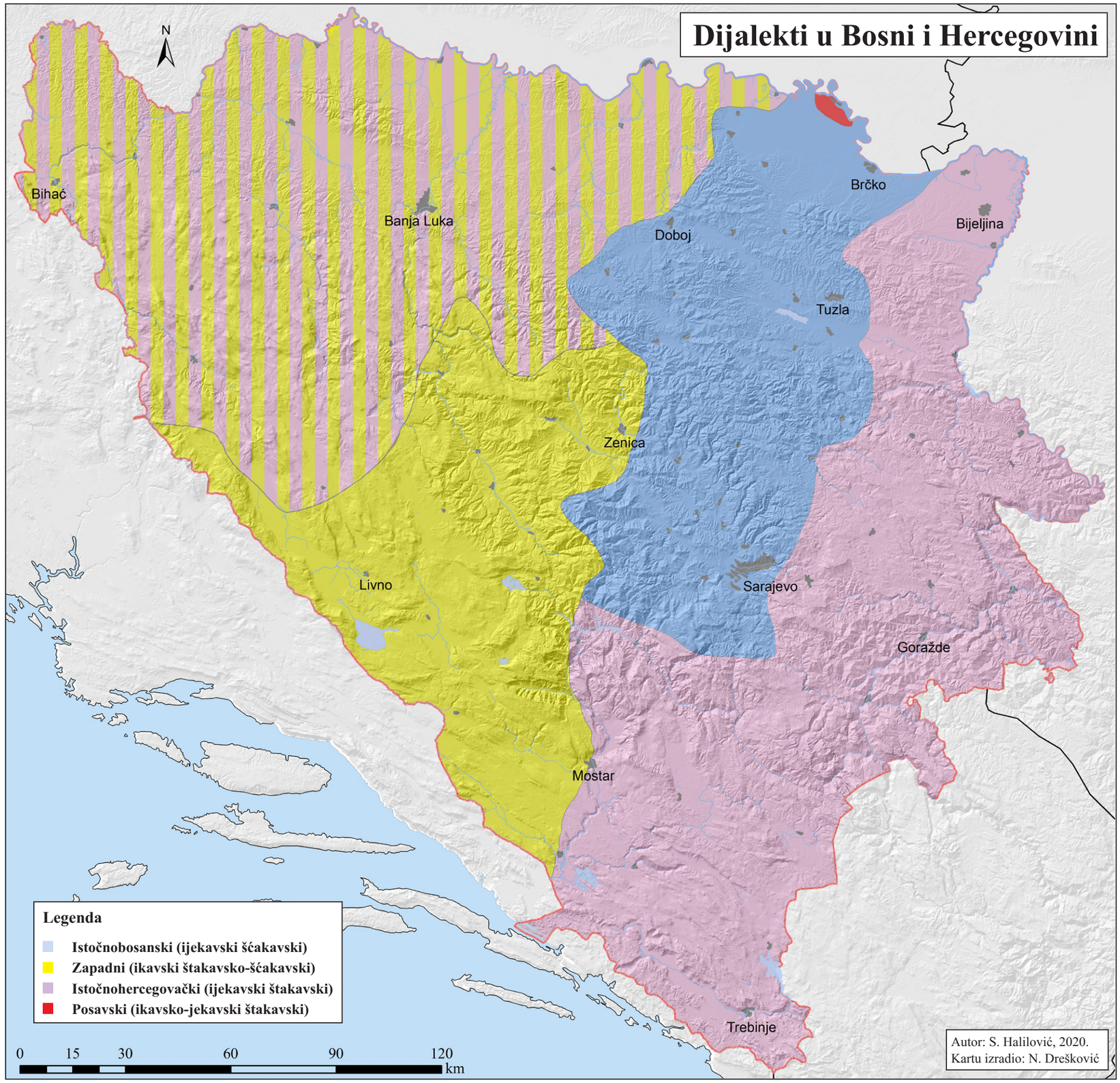
Dijalekti u Bosni i Hercegovini
N
Bihać
Banja Luka
Doboj
Brčko
Bijeljina
Tuzla
Zenica
Livno
Sarajevo
Goražde
Mostar
Trebinje
Legenda
Istočnobosanski (ijekavski šćakavski)
Zapadni (ikavski štakavsko-šćakavski)
Istočnohercegovački (ijekavski štakavski)
Posavski (ikavsko-jekavski štakavski)
0 15 30 60 90 120
km
Autor: S. Halilović, 2020.
Kartu izradio: N. Drešković

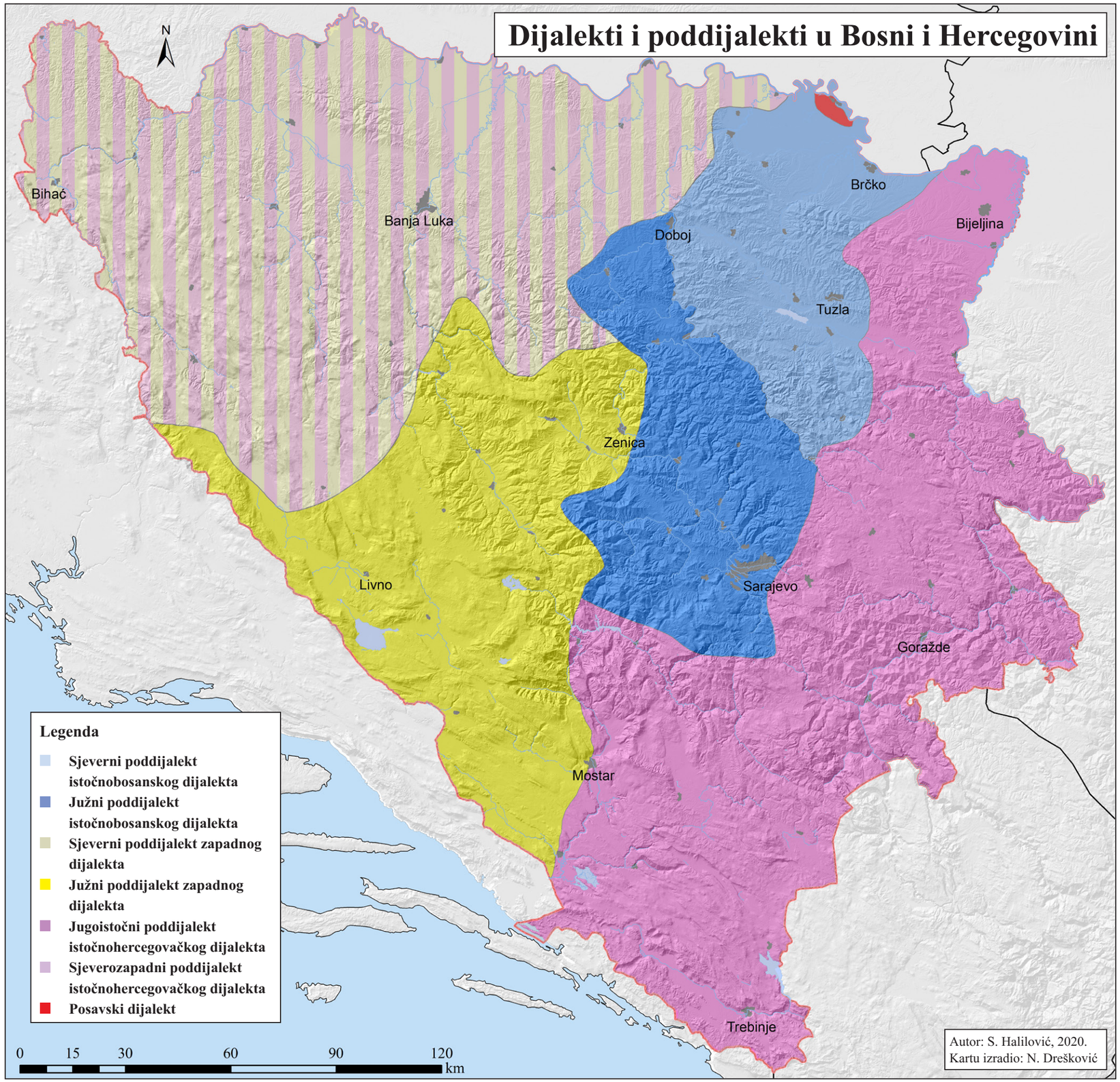
Dijalekti i poddijalekti u Bosni i Hercegovini
N
Bihać
Banja Luka
Doboj
Brčko
Bijeljina
Tuzla
Zenica
Livno
Sarajevo
Goražde
Mostar
Trebinje
Legenda
Sjeverni poddijalekt istočnobosanskog dijalekta
Južni poddijalekt istočnobosanskog dijalekta
Sjeverni poddijalekt zapadnog dijalekta
Južni poddijalekt zapadnog dijalekta
Jugoistočni poddijalekt istočnohercegovačkog dijalekta
Sjeverozapadni poddijalekt istočnohercegovačkog dijalekta
Posavski dijalekt
0 15 30 60 90 120
km
Autor: S. Halilović, 2020.
Kartu izradio: N. Drešković

Spisak ispitivanih mjesnih govora (1-230)

Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Mjesto	Općina	Narodnost informatora
1.	Gr	Grab	Trebinje	S
2.	GGl	Gornja Glavska	Trebinje	S
3.	AMo	Arslanagića Most	Trebinje	B
4.	Las	Lastva	Trebinje	B
5.	Ukš	Ukšići	Trebinje	S
6.	Pla	Plana	Bileća	S
7.	Or	Orahovice	Bileća	B
8.	Kr	Kruševica	Ljubinje	S
9.	Sed	Sedlari	Trebinje	S
10.	Tre	Trebimlja	Trebinje	H
11.	Gra	Gradac	Neum	H
12.	GHr	Gornje Hrasno	Čapljina	S
13.	Bit	Bitunja	Stolac	B
14.	Vi	Višići	Čapljina	B
15.	Lo	Lokve	Stolac	B
16.	Hod	Hodovo	Stolac	S
17.	Bun	Buna	Mostar	H
18.	Ort	Ortiješ	Mostar	S
19.	Kru	Kružanj	Mostar	B
20.	Odž	Odžak	Nevesinje	B
21.	Za	Zalom	Nevesinje	S
22.	Kruš	Kruščica	Ulog	S
23.	Zur	Zurovići	Gacko	B
24.	KFa	Kula Fazlagića	Gacko	B
25.	Jas	Jasenik	Gacko	S
26.	PMo	Popov Most	Foča	B
27.	Zav	Zavajt	Foča	S
28.	Rat	Rataja	Foča	B
29.	Vla	Vlaholje	Kalinovik	S
30.	GLj	Gornja Ljuta	Kalinovik	B
31.	Pre	Presjeka	Nevesinje	B
32.	Pri	Prigrađani	Mostar	B
33.	Lug	Lug	Jablanica	B
34.	Se	Seljani	Konjic	B
35.	Bor	Borci	Konjic	S
36.	Čuh	Čuhovići	Konjic	B
37.	Led	Ledići	Trnovo	S
38.	Del	Delijaš	Trnovo	B
39.	Pod	Podgrađe	Foča	S
40.	Sof	Sofići	Goražde	B
41.	DSo	Donja Sopotnica	Goražde	S
42.	Sl	Slatina	Čajniče	B
43.	BŠ	Bjelušine – Štrpci	Rudo	S
44.	Bi	Bijela	Višegrad	S
45.	Viš	Višegrad	Višegrad	B
46.	CVr	Crni Vrh	Višegrad	B
47.	Plj	Plješevica	Rogatica	S
48.	Že	Žepa	Rogatica	B
49.	Sel	Selišta	Sokolac	S
50.	Bj	Bjelosavljevići	Sokolac	S
51.	Mok	Mokro	Pale	S
52.	Šah	Šahbegovići	Sokolac	B
53.	Bje	Bjelave	Sarajevo	B
54.	Kle	Klek	Sarajevo	S
55.	Ugo	Ugorsko	Vogošća	B
56.	TD	Taračin Do	Ilijaš	H
57.	Bio	Bioča	Ilijaš	S
58.	Ot	Otes	Ilidža	H
59.	Lok	Lokve	Hadžići	B
60.	Mra	Mratinjići	Kreševo	H
61.	Kre	Kreševo	Kreševo	H
62.	Dež	Deževice	Kreševo	H
63.	Dža	Džanići	Konjic	B
64.	Tur	Turkovići	Fojnica	B
65.	Kat	Katići	Busovača	S
66.	Bak	Bakići	Olovo	B
67.	Tuš	Tušnjići	Visoko	B
68.	Uvo	Uvorići	Visoko	B
69.	Kriv	Krivajevići	Ilijaš	S
70.	Dra	Dragoradi	Ilijaš	B
71.	DDr	Donji Drecelj	Olovo	S
72.	MPo	Malo Polje	Han-Pijesak	S
73.	Sre	Srebrenica	Srebrenica	B
74.	Žli	Žlijebac	Bratunac	S
75.	Glo	Glogova	Bratunac	B
76.	Vrt	Vrtoče	Vlasenica	S
77.	Dru	Drum	Vlasenica	B
78.	Vre	Vrela	Šekovići	S
79.	Križ	Križevići	Zvornik	B
80.	Mi	Miljanovci	Kalesija	B
81.	Tar	Tarevo	Kladanj	B
82.	Kla	Kladanj	Kladanj	B
83.	Mil	Milankovići	Olovo	B
84.	Rep	Repnik	Banovići	B
85.	Voz	Vozuća	Zavidovići	S
86.	Vij	Vijaka	Vareš	H
87.	Zab	Zabrezje	Vareš	H
88.	Sla	Slavin	Vareš	S
89.	Bjel	Bjelavići	Kakanj	H
90.	Sop	Sopotnica	Kakanj	B
91.	Vuk	Vukanovići	Kakanj	H
92.	Br	Brnjic	Kakanj	B
93.	GBu	Gornji Buselji	Busovača	H
94.	Bal	Balići	Novi Travnik	H
95.	Grah	Grahovčići	Zenica	H
96.	Gla	Gladovići	Zenica	B
97.	DL	Donja Lovnica	Zavidovići	B
98.	Oma	Omar	Zavidovići	B
99.	DRa	Donji Rakovac	Maglaj	S
100.	Oso	Osojnica	Maglaj	S
101.	Kak	Kakmuž	Gračanica	S
102.	Dev	Devetak	Lukavac	B
103.	Bre	Breze	Tuzla	H
104.	Dok	Dokanj	Tuzla	H
105.	GPi	Gornji Piperi	Lopare	S
106.	Pr	Priboj	Lopare	S
107.	DLo	Donji Lokanj	Zvornik	S
108.	Teo	Teočak	Ugljevik	B
109.	Ja	Janja	Bijeljina	B
110.	DČa	Donja Čađavica	Bijeljina	S
111.	DB	Donji Brodac	Bijeljina	S
112.	SBr	Staro Brezovo Polje	Brčko	B
113.	Bod	Boderište	Brčko	H
114.	Mao	Maoča	Brčko	B
115.	Pot	Potpeć	Srebrenik	S
116.	DŠp	Donja Špionica	Srebrenik	B
117.	Dbr	Doborovci	Gračanica	B

Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Mjesto	Općina	Narodnost informatora
118.	Luk	Lukavica	Gračanica	B
119.	DMi	Donja Mionica	Gradačac	B
120.	GVu	Gornji Vukšić	Brčko	H
121.	Vuč	Vučilovac	Brčko	S
122.	Ora	Orašje	Orašje	B
123.	DMa	Donja Mahala	Orašje	H
124.	Tra	Tramošnica	Gradačac	H
125.	GSl	Gornja Slatina	Bosanski Šamac	S
126.	Tol	Tolisa	Gradačac	S
127.	DKo	Donja Koprivna	Modriča	S
128.	Gar	Garevac	Modriča	H
129.	Pis	Pisari	Bosanski Šamac	S
130.	Stu	Studenci	Ljubuški	H
131.	Vit	Vitina	Ljubuški	B
132.	Gru	Grude	Grude	H
133.	Biog	Biograci	Široki Brijeg	H
134.	Gor	Goranci	Mostar	H
135.	GDr	Gornja Drežnica	Mostar	B
136.	Čit	Čitluk	Čitluk	H
137.	Kon	Kongora	Duvno	H
138.	Pris	Prisoje	Duvno	H
139.	Ved	Vedašić	Duvno	B
140.	Do	Doljani	Jablanica	H
141.	Zah	Zahum	Prozor	H
142.	Her	Here	Prozor	B
143.	Vag	Vaganjac	Gornji Vakuf	B
144.	Odža	Odžak	Bugojno	B
145.	DVu	Donje Vukovsko	Kupres	S
146.	VGu	Veliki Guber	Livno	H
147.	VKa	Veliki Kablići	Livno	H
148.	Li	Ličani	Livno	H
149.	Boj	Bojmunte	Livno	S
150.	Jak	Jakir	Glamoč	S
151.	Zlo	Zlosela	Kupres	H
152.	Drv	Drvetine	Bugojno	B
153.	GPe	Gornje Pećine	Novi Travnik	H
154.	Pak	Paklarevo	Travnik	H
155.	Vin	Vinac	Jajce	B
156.	Str	Strojice	Šipovo	S
157.	Ste	Stekerovci	Glamoč	S
158.	Nug	Nuglašica	Bosansko Grahovo	S
159.	Lu	Luka	Bosansko Grahovo	H
160.	Res	Resanovci	Bosansko Grahovo	S
161.	Bas	Bastasi	Drvar	S
162.	Hri	Hripavci	Ključ	B
163.	DR	Donje Ratkovo	Ključ	S
164.	Podr	Podrašnica	Mrkonjić-Grad	S
165.	Per	Perućica	Jajce	S
166.	Pše	Pšenik	Jajce	B
167.	Div	Divičani	Jajce	B
168.	Dbt	Dobratići	Skender-Vakuf	H
169.	Im	Imljani	Skender-Vakuf	S
170.	GB	Gluha Bukovica	Travnik	B
171.	T-P	Topčić-Polje	Zenica	B
172.	Žep	Žepče	Žepče	B
173.	Lup	Lupoglav	Žepče	H
174.	Rav	Ravna	Maglaj	B
175.	Mis	Misurići	Maglaj	B
176.	Dop	Dobropolje	Tešanj	B
177.	Kom	Komušina	Teslić	H
178.	Oča	Očauš	Teslić	S
179.	S-V	Skender-Vakuf	Skender-Vakuf	B
180.	KVr	Krupa na Vrbasu	Banja Luka	S
181.	Po	Podbrđe	Kotor-Varoš	H
182.	SŠ	Srednja Šnjegotina	Čelinac	S
183.	Ukr	Ukrinica	Teslić	S
184.	Raj	Rajševa	Teslić	B
185.	Med	Medakovo	Tešanj	B
186.	Bob	Bobare	Tešanj	B
187.	Siv	Sivša	Tešanj	H
188.	VBu	Velika Bukovica	Doboj	S
189.	Pop	Popovići	Prnjavor	S
190.	Vrb	Vrbanja	Banja Luka	B
191.	Liš	Lišnja	Prnjavor	B
192.	Mo	Modran	Derventa	H
193.	Jake	Jakeš	Modriča	B
194.	NGr	Novi Grad	Odžak	S
195.	DSv	Dolnji Svilaj	Odžak	H
196.	GKo	Gornje Kolibe	Bosanski Brod	B
197.	GSm	Gornji Smrtići	Prnjavor	S
198.	Srđ	Srđevići	Srbac	S
199.	Mah	Mahovljani	Banja Luka	S
200.	Dol	Dolina	Bosanska Gradiška	H
201.	Grb	Grbavci	Bosanska Gradiška	S
202.	DI	Donja Ivanjska	Banja Luka	H
203.	Mel	Melina	Banja Luka	S
204.	Trn	Trnava	Sanski Most	B
205.	Koz	Kozarac	Prijedor	B
206.	GSr	Gornje Sreflije	Bosanska Dubica	S
207.	BD	Bosanska Dubica	Bosanska Dubica	B
208.	Pru	Prusci	Bosanski Novi	S
209.	Suh	Suhača	Bosanski Novi	B
210.	Šur	Šurkovac	Prijedor	H
211.	MDu	Mali Dubovik	Bosanska Krupa	S
212.	Jase	Jasenica	Bosanska Krupa	S
213.	GKa	Gornji Kamengrad	Sanski Most	B
214.	Dab	Dabar	Sanski Most	S
215.	KJe	Krnja Jela	Bosanski Petrovac	S
216.	Oraš	Orašac	Bihać	B
217.	Loh	Lohovo	Bihać	S
218.	Dob	Dobrenica	Bihać	H
219.	Spa	Spahići	Bihać	B
220.	Iza	Izačić	Bihać	B
221.	Ćor	Ćoralići	Cazin	B
222.	Jez	Jezerski	Bosanska Krupa	B
223.	Buž	Bužim	Bosanska Krupa	B
224.	MKl	Mala Kladuša	Velika Kladuša	B
225.	Bih	Bihać	Bihać	B
226.	Tuh	Tuholj	Kladanj	B
227.	Dub	Dubrave	Bosanska Gradiška	B
228.	Dola	Dolac	Travnik	H
229.	Svo	Svojat	Živinice	B
230.	GT	Gornja Tuzla	Tuzla	B

Abecedni spisak ispitivanih govora

Mjesto	Općina	Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Narodnost informatora
Arslanagića Most	Trebinje	3.	AMo	B
Bakići	Olovo	66.	Bak	B
Balići	Novi Travnik	94.	Bal	H
Bastasi	Drvar	161.	Bas	S
Bihać	Bihać	225.	Bih	B
Bijela	Višegrad	44.	Bi	S
Bioča	Ilijaš	57.	Bio	S
Biograci	Široki Brijeg	133.	Biog	H
Bitunja	Stolac	13.	Bit	B
Bjelave	Sarajevo	53.	Bje	B
Bjelavići	Kakanj	89.	Bjel	H
Bjelosavljevići	Sokolac	50.	Bj	S
Bjelušine – Štrpci	Rudo	43.	BŠ	S
Bobare	Tešanj	186.	Bob	B
Boderište	Brčko	113.	Bod	H
Bojmunte	Livno	149.	Boj	S
Borci	Konjic	35.	Bor	S
Bosanska Dubica	Bosanska Dubica	207.	BD	B
Breze	Tuzla	103.	Bre	H
Brnjic	Kakanj	92.	Br	B
Buna	Mostar	17.	Bun	H
Bužim	Bosanska Krupa	223.	Buž	B
Crni Vrh	Višegrad	46.	CVr	B
Čitluk	Čitluk	136.	Čit	H
Čuhovići	Konjic	36.	Čuh	B
Ćoralići	Cazin	221.	Ćor	B
Dabar	Sanski Most	214.	Dab	S
Delijaš	Trnovo	38.	Del	B
Devetak	Lukavac	102.	Dev	B
Deževice	Kreševo	62.	Dež	H
Divičani	Jajce	167.	Div	B
Doborovci	Gračanica	117.	Dbr	B
Dobratići	Skender-Vakuf	168.	Dbt	H
Dobrenica	Bihać	218.	Dob	H
Dobropolje	Tešanj	176.	Dop	B
Dokanj	Tuzla	104.	Dok	H
Dolac	Travnik	228.	Dola	H
Dolina	Bosanska Gradiška	200.	Dol	H
Doljani	Jablanica	140.	Do	H

Mjesto	Općina	Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Narodnost informatora
Donja Čađavica	Bijeljina	110.	DČa	S
Donja Ivanjska	Banja Luka	202.	DI	H
Donja Koprivna	Modriča	127.	DKo	S
Donja Lovnica	Zavidovići	97.	DL	B
Donja Mahala	Orašje	123.	DMa	H
Donja Mionica	Gradačac	119.	DMi	B
Donja Sopotnica	Goražde	41.	DSo	S
Donja Špionica	Srebrenik	116.	DŠp	B
Donje Ratkovo	Ključ	163.	DR	S
Donje Vukovsko	Kupres	145.	DVu	S
Donji Brodac	Bijeljina	111.	DB	S
Donji Drecelj	Olovo	71.	DDr	S
Donji Lokanj	Zvornik	107.	DLo	S
Donji Rakovac	Maglaj	99.	DRa	S
Donji Svilaj	Odžak	195.	DSv	H
Dragoradi	Ilijaš	70.	Dra	B
Drum	Vlasenica	77.	Dru	B
Drvetine	Bugojno	152.	Drv	B
Dubrave	Bosanska Gradiška	227.	Dub	B
Džanići	Konjic	63.	Dža	B
Garevac	Modriča	128.	Gar	H
Gladovići	Zenica	96.	Gla	B
Glogova	Bratunac	75.	Glo	B
Gluha Bukovica	Travnik	170.	GB	B
Goranci	Mostar	134.	Gor	H
Gornja Drežnica	Mostar	135.	GDr	B
Gornja Glavska	Trebinje	2.	GGl	S
Gornja Ljuta	Kalinovik	30.	GLj	B
Gornja Slatina	Bosanski Šamac	125.	GSl	S
Gornja Tuzla	Tuzla	230.	GT	B
Gornje Hrasno	Čapljina	12.	GHr	S
Gornje Kolibe	Bosanski Brod	196.	GKo	B
Gornje Pećine	Novi Travnik	153.	GPe	H
Gornje Sreflije	Bosanska Dubica	206.	GSr	S
Gornji Buselji	Busovača	93.	GBu	H
Gornji Kamengrad	Sanski Most	213.	GKa	B
Gornji Piperi	Lopare	105.	GPi	S
Gornji Smrtići	Prnjavor	197.	GSm	S
Gornji Vukšić	Brčko	120.	GVu	H

Mjesto	Općina	Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Narodnost informatora
Grab	Trebinje	1.	Gr	S
Gradac	Neum	11.	Gra	H
Grahovčići	Zenica	95.	Grah	H
Grbavci	Bosanska Gradiška	201.	Grb	S
Grude	Grude	132.	Gru	H
Here	Prozor	142.	Her	B
Hodovo	Stolac	16.	Hod	S
Hripavci	Ključ	162.	Hri	B
Imljani	Skender-Vakuf	169.	Im	S
Izačić	Bihać	220.	Iza	B
Jakeš	Modriča	193.	Jake	B
Jakir	Glamoč	150.	Jak	S
Janja	Bijeljina	109.	Ja	B
Jasenica	Bosanska Krupa	212.	Jase	S
Jasenik	Gacko	25.	Jas	S
Jezerski	Bosanska Krupa	222.	Jez	B
Kakmuž	Gračanica	101.	Kak	S
Katići	Busovača	65.	Kat	S
Kladanj	Kladanj	82.	Kla	B
Klek	Sarajevo	54.	Kle	S
Komušina	Teslić	177.	Kom	H
Kongora	Duvno	137.	Kon	H
Kozarac	Prijedor	205.	Koz	B
Kreševo	Kreševo	61.	Kre	H
Krivajevići	Ilijaš	69.	Kriv	S
Križevići	Zvornik	79.	Križ	B
Krnja Jela	Bosanski Petrovac	215.	KJe	S
Krupa na Vrbasu	Banja Luka	180.	KVr	S
Kruščica	Ulog	22.	Kruš	S
Kruševica	Ljubinje	8.	Kr	S
Kružanj	Mostar	19.	Kru	B
Kula Fazlagića	Gacko	24.	KFa	B
Lastva	Trebinje	4.	Las	B
Ledići	Trnovo	37.	Led	S
Lišnja	Prnjavor	191.	Liš	B
Lištani	Livno	148.	Li	H
Lohovo	Bihać	217.	Loh	S
Lokve	Stolac	15.	Lo	B
Lokve	Hadžići	59.	Lok	B

Mjesto	Općina	Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Narodnost informatora
Lug	Jablanica	33.	Lug	B
Luka	Bosansko Grahovo	159.	Lu	H
Lukavica	Gračanica	118.	Luk	B
Lupoglav	Žepče	173.	Lup	H
Mahovljani	Banja Luka	199.	Mah	S
Mala Kladuša	Velika Kladuša	224.	MKl	B
Mali Dubovik	Bosanska Krupa	211.	MDu	S
Malo Polje	Han-Pijesak	72.	MPo	S
Maoča	Brčko	114.	Mao	B
Medakovo	Tešanj	185.	Med	B
Melina	Banja Luka	203.	Mel	S
Milankovići	Olovo	83.	Mil	B
Miljanovci	Kalesija	80.	Mi	B
Misurići	Maglaj	175.	Mis	B
Modran	Derventa	192.	Mo	H
Mokro	Pale	51.	Mok	S
Mratinjići	Kreševo	60.	Mra	H
Novi Grad	Odžak	194.	NGr	S
Nuglašica	Bosansko Grahovo	158.	Nug	S
Očauš	Teslić	178.	Oča	S
Odžak	Nevesinje	20.	Odž	B
Odžak	Bugojno	144.	Odža	B
Omar	Zavidovići	98.	Oma	B
Orahovice	Bileća	7.	Or	B
Orašac	Bihać	216.	Oraš	B
Orašje	Orašje	122.	Ora	B
Ortiješ	Mostar	18.	Ort	S
Osojnica	Maglaj	100.	Oso	S
Otes	Ilidža	58.	Ot	H
Paklarevo	Travnik	154.	Pak	H
Perućica	Jajce	165.	Per	S
Pisari	Bosanski Šamac	129.	Pis	S
Plana	Bileća	6.	Pla	S
Pleševica	Rogatica	47.	Plj	S
Podbrđe	Kotor-Varoš	181.	Po	H
Podgrađe	Foča	39.	Pod	S
Podrašnica	Mrkonjić-Grad	164.	Podr	S
Popov Most	Foča	26.	PMo	B
Popovići	Prnjavor	189.	Pop	S
Potpeć	Srebrenik	115.	Pot	S
Presjeka	Nevesinje	31.	Pre	B
Priboj	Lopare	106.	Pr	S
Prigrađani	Mostar	32.	Pri	B
Prisoje	Duvno	138.	Pris	H
Prusci	Bosanski Novi	208.	Pru	S
Pšenik	Jajce	166.	Pše	B
Rajševa	Teslić	184.	Raj	B
Rataja	Foča	28.	Rat	B
Ravna	Maglaj	174.	Rav	B
Repnik	Banovići	84.	Rep	B
Resanovci	Bosansko Grahovo	160.	Res	S
Sedlari	Trebinje	9.	Sed	S
Selišta	Sokolac	49.	Sel	S
Seljani	Konjic	34.	Se	B
Sivša	Tešanj	187.	Siv	H
Skender-Vakuf	Skender-Vakuf	179.	S-V	B
Slatina	Čajniče	42.	Sl	B
Slavin	Vareš	88.	Sla	S
Sofići	Goražde	40.	Sof	B
Sopotnica	Kakanj	90.	Sop	B
Spahići	Bihać	219.	Spa	B
Srđevići	Srbac	198.	Srđ	S
Srebrenica	Srebrenica	73.	Sre	B
Srednja Šnjegotina	Čelinac	182.	SŠ	S
Staro Brezovo Polje	Brčko	112.	SBr	B
Stekerovci	Glamoč	157.	Ste	S
Strojice	Šipovo	156.	Str	S
Studenci	Ljubuški	130.	Stu	H
Suhača	Bosanski Novi	209.	Suh	B
Svojat	Živinice	229.	Svo	B
Šahbegovići	Sokolac	52.	Šah	B
Šurkovac	Prijedor	210.	Šur	H
Taračin Do	Ilijaš	56.	TD	H
Tarevo	Kladanj	81.	Tar	B
Teočak	Ugljevik	108.	Teo	B
Tolisa	Gradačac	126.	Tol	S
Topčić-Polje	Zenica	171.	T-P	B
Tramošnica	Gradačac	124.	Tra	H
Trebimlja	Trebinje	10.	Tre	H
Trnava	Sanski Most	204.	Trn	B
Tuholj	Kladanj	226.	Tuh	B
Turkovići	Fojnica	64.	Tur	B
Tušnjići	Visoko	67.	Tuš	B
Ugorsko	Vogošća	55.	Ugo	B
Ukrinica	Teslić	183.	Ukr	S
Ukšići	Trebinje	5.	Ukš	S
Uvorići	Visoko	68.	Uvo	B
Vaganjac	Gornji Vakuf	143.	Vag	B
Vedašić	Duvno	139.	Ved	B
Velika Bukovica	Doboj	188.	VBu	S
Veliki Guber	Livno	146.	VGu	H
Veliki Kablići	Livno	147.	VKa	H
Vijaka	Vareš	86.	Vij	H
Vinac	Jajce	155.	Vin	B
Višegrad	Višegrad	45.	Viš	B
Višići	Čapljina	14.	Vi	B
Vitina	Ljubuški	131.	Vit	B
Vlaholje	Kalinovik	29.	Vla	S
Vozuća	Zavidovići	85.	Voz	S
Vrbanja	Banja Luka	190.	Vrb	B
Vrela	Šekovići	78.	Vre	S
Vrtoče	Vlasenica	76.	Vrt	S
Vučilovac	Brčko	121.	Vuč	S
Vukanovići	Kakanj	91.	Vuk	H
Zabrezje	Vareš	87.	Zab	H
Zahum	Prozor	141.	Zah	H
Zalom	Nevesinje	21.	Za	S
Zavajt	Foča	27.	Zav	S
Zlosela	Kupres	151.	Zlo	H
Zurovići	Gacko	23.	Zur	B
Žepa	Rogatica	48.	Že	B
Žepče	Žepče	172.	Žep	B
Žlijebac	Bratunac	74.	Žli	S

Abecedni spisak slovnih oznaka ispitivanih govora

Slovna oznaka mjesta	Brojčana oznaka mjesta	Mjesto	Općina	Narodnost informatora
AMo	3.	Arslanagića Most	Trebinje	B
Bak	66.	Bakići	Olovo	B
Bal	94.	Balići	Novi Travnik	H
Bas	161.	Bastasi	Drvar	S
BD	207.	Bosanska Dubica	Bosanska Dubica	B
Bi	44.	Bijela	Višegrad	S
Bih	225.	Bihać	Bihać	B
Bio	57.	Bioča	Ilijaš	S
Biog	133.	Biograci	Široki Brijeg	H
Bit	13.	Bitunja	Stolac	B
Bj	50.	Bjelosavljevići	Sokolac	S
Bje	53.	Bjelave	Sarajevo	B
Bjel	89.	Bjelavići	Kakanj	H
Bob	186.	Bobare	Tešanj	B
Bod	113.	Boderište	Brčko	H
Boj	149.	Bojmunte	Livno	S
Bor	35.	Borci	Konjic	S
Br	92.	Brnjic	Kakanj	B
Bre	103.	Breze	Tuzla	H
BŠ	43.	Bjelušine – Štrpci	Rudo	S
Bun	17.	Buna	Mostar	H
Buž	223.	Bužim	Bosanska Krupa	B
CVr	46.	Crni Vrh	Višegrad	B
Čit	136.	Čitluk	Čitluk	H
Čuh	36.	Čuhovići	Konjic	B
Ćor	221.	Ćoralići	Cazin	B
Dab	214.	Dabar	Sanski Most	S
DB	111.	Donji Brodac	Bijeljina	S
Dbr	117.	Doborovci	Gračanica	B
Dbt	168.	Dobratići	Skender-Vakuf	H
DČa	110.	Donja Čađavica	Bijeljina	S
DDr	71.	Donji Drecelj	Olovo	S
Del	38.	Delijaš	Trnovo	B
Dev	102.	Devetak	Lukavac	B
Dež	62.	Deževice	Kreševo	H
DI	202.	Donja Ivanjska	Banja Luka	H
Div	167.	Divičani	Jajce	B
DKo	127.	Donja Koprivna	Modriča	S
DL	97.	Donja Lovnica	Zavidovići	B
DLo	107.	Donji Lokanj	Zvornik	S
DMa	123.	Donja Mahala	Orašje	H
DMi	119.	Donja Mionica	Gradačac	B
Do	140.	Doljani	Jablanica	H
Dob	218.	Dobrenica	Bihać	H
Dok	104.	Dokanj	Tuzla	H
Dol	200.	Dolina	Bosanska Gradiška	H
Dola	228.	Dolac	Travnik	H
Dop	176.	Dobropolje	Tešanj	B
DR	163.	Donje Ratkovo	Ključ	S
DRa	99.	Donji Rakovac	Maglaj	S
Dra	70.	Dragoradi	Ilijaš	B
Dru	77.	Drum	Vlasenica	B
Drv	152.	Drvetine	Bugojno	B
DSo	41.	Donja Sopotnica	Goražde	S
DSv	195.	Donji Svilaj	Odžak	H
DŠp	116.	Donja Špionica	Srebrenik	B
Dub	227.	Dubrave	Bosanska Gradiška	B
DVu	145.	Donje Vukovsko	Kupres	S
Dža	63.	Džanići	Konjic	B
Gar	128.	Garevac	Modriča	H
GB	170.	Gluha Bukovica	Travnik	B
GBu	93.	Gornji Buselji	Busovača	H
GDr	135.	Gornja Drežnica	Mostar	B
GGl	2.	Gornja Glavska	Trebinje	S
GHr	12.	Gornje Hrasno	Neum	S
GKa	213.	Gornji Kamengrad	Sanski Most	B
GKo	196.	Gornje Kolibe	Bosanski Brod	B
Gla	96.	Gladovići	Zenica	B
Glo	75.	Glogova	Bratunac	B
GLj	30.	Gornja Ljuta	Kalinovik	B
Gor	134.	Goranci	Mostar	H
GPe	153.	Gornje Pećine	Novi Travnik	H
GPi	105.	Gornji Piperi	Lopare	S
Gr	1.	Grab	Trebinje	S
Gra	11.	Gradac	Neum	H
Grah	95.	Grahovčići	Zenica	H
Grb	201.	Grbavci	Bosanska Gradiška	S
Gru	132.	Grude	Grude	H
GSl	125.	Gornja Slatina	Bosanski Šamac	S
GSm	197.	Gornji Smrtići	Prnjavor	S
GSr	206.	Gornje Sreflije	Bosanska Dubica	S
GT	230.	Gornja Tuzla	Tuzla	B
GVu	120.	Gornji Vukšić	Brčko	H
Her	142.	Here	Prozor	B
Hod	16.	Hodovo	Stolac	S
Hri	162.	Hripavci	Ključ	B
Im	169.	Imljani	Skender-Vakuf	S
Iza	220.	Izačić	Bihać	B
Ja	109.	Janja	Bijeljina	B
Jak	150.	Jakir	Glamoč	S
Jake	193.	Jakeš	Modriča	B
Jas	25.	Jasenik	Gacko	S
Jase	212.	Jasenica	Bosanska Krupa	S
Jez	222.	Jezerski	Bosanska Krupa	B
Kak	101.	Kakmuž	Gračanica	S
Kat	65.	Katići	Busovača	S
KFa	24.	Kula Fazlagića	Gacko	B
KJe	215.	Krnja Jela	Bosanski Petrovac	S
Kla	82.	Kladanj	Kladanj	B
Kle	54.	Klek	Sarajevo	S
Kom	177.	Komušina	Teslić	H
Kon	137.	Kongora	Duvno	H
Koz	205.	Kozarac	Prijedor	B
Kr	8.	Kruševica	Ljubinje	S
Kre	61.	Kreševo	Kreševo	H
Kriv	69.	Krivajevići	Ilijaš	S
Križ	79.	Križevići	Zvornik	B
Kru	19.	Kružanj	Mostar	B
Kruš	22.	Kruščica	Ulog	S
KVr	180.	Krupa na Vrbasu	Banja Luka	S
Las	4.	Lastva	Trebinje	B
Led	37.	Ledići	Trnovo	S
Li	148.	Ličtani	Livno	H
Liš	191.	Lišnja	Prnjavor	B
Lo	15.	Lokve	Stolac	B
Loh	217.	Lohovo	Bihać	S
Lok	59.	Lokve	Hadžići	B

Slovna oznaka mjesta	Brojčana oznaka mjesta	Mjesto	Općina	Narodnost informatora
Lu	159.	Luka	Bosansko Grahovo	H
Lug	33.	Lug	Jablanica	B
Luk	118.	Lukavica	Gračanica	B
Lup	173.	Lupoglav	Žepče	H
Mah	199.	Mahovljani	Banja Luka	S
Mao	114.	Maoča	Brčko	B
MDu	211.	Mali Dubovik	Bosanska Krupa	S
Med	185.	Medakovo	Tešanj	B
Mel	203.	Melina	Banja Luka	S
Mi	80.	Miljanovci	Kalesija	B
Mil	83.	Milankovići	Olovo	B
Mis	175.	Misurići	Maglaj	B
MKl	224.	Mala Kladuša	Velika Kladuša	B
Mo	192.	Modran	Derventa	H
Mok	51.	Mokro	Pale	S
MPo	72.	Malo Polje	Han-Pijesak	S
Mra	60.	Mratinjići	Kreševo	H
NGr	194.	Novi Grad	Odžak	S
Nug	158.	Nuglašica	Bosansko Grahovo	S
Oča	178.	Očauš	Teslić	S
Odž	20.	Odžak	Nevesinje	B
Odža	144.	Odžak	Bugojno	B
Oma	98.	Omar	Zavidovići	B
Or	7.	Orahovice	Bileća	B
Ora	122.	Orašje	Orašje	B
Oraš	216.	Orašac	Bihać	B
Ort	18.	Ortiješ	Mostar	S
Oso	100.	Osojnica	Maglaj	S
Ot	58.	Otes	Ilidža	H
Pak	154.	Paklarevo	Travnik	H
Per	165.	Perućica	Jajce	S
Pis	129.	Pisari	Bosanski Šamac	S
Pla	6.	Plana	Bileća	S
Plj	47.	Plješevica	Rogatica	S
PMo	26.	Popov Most	Foča	B
Po	181.	Podbrđe	Kotor-Varoš	H
Pod	39.	Podgrađe	Foča	S
Podr	164.	Podrašnica	Mrkonjić-Grad	S
Pop	189.	Popovići	Prnjavor	S
Pot	115.	Potpeć	Srebrenik	S
Pr	106.	Priboj	Lopare	S
Pre	31.	Presjeka	Nevesinje	B
Pri	32.	Prigrađani	Mostar	B
Pris	138.	Prisoje	Duvno	H
Pru	208.	Prusci	Bosanski Novi	S
Pše	166.	Pšenik	Jajce	B
Raj	184.	Rajševa	Teslić	B
Rat	28.	Rataja	Foča	B
Rav	174.	Ravna	Maglaj	B
Rep	84.	Repnik	Banovići	B
Res	160.	Resanovci	Bosansko Grahovo	S
SBr	112.	Staro Brezovo Polje	Brčko	B
Se	34.	Seljani	Konjic	B
Sed	9.	Sedlari	Trebinje	S
Sel	49.	Selišta	Sokolac	S
Siv	187.	Sivša	Tešanj	H
Sl	42.	Slatina	Čajniče	B
Sla	88.	Slavin	Vareš	S
Sof	40.	Sofići	Goražde	B
Sop	90.	Sopotnica	Kakanj	B
Spa	219.	Spahići	Bihać	B
Srđ	198.	Srđevići	Srbac	S
Sre	73.	Srebrenica	Srebrenica	B
SŠ	182.	Srednja Šnjegotina	Čelinac	S
Ste	157.	Stekerovci	Glamoč	S
Str	156.	Strojice	Šipovo	S
Stu	130.	Studenci	Ljubuški	H
Suh	209.	Suhača	Bosanski Novi	B
S-V	179.	Skender-Vakuf	Skender-Vakuf	B
Svo	229.	Svojat	Živinice	B
Šah	52.	Šahbegovići	Sokolac	B
Šur	210.	Šurkovac	Prijedor	H
Tar	81.	Tarevo	Kladanj	B
TD	56.	Taračin Do	Ilijaš	H
Teo	108.	Teočak	Ugljevik	B
Tol	126.	Tolisa	Gradačac	S
T-P	171.	Topčić-Polje	Zenica	B
Tra	124.	Tramošnica	Gradačac	H
Tre	10.	Trebimlja	Trebinje	H
Trn	204.	Trnava	Sanski Most	B
Tuh	226.	Tuholj	Kladanj	B
Tur	64.	Turkovići	Fojnica	B
Tuš	67.	Tušnjići	Visoko	B
Ugo	55.	Ugorsko	Vogošća	B
Ukr	183.	Ukrinica	Teslić	S
Ukš	5.	Ukšići	Trebinje	S
Uvo	68.	Uvorići	Visoko	B
Vag	143.	Vaganjac	Gornji Vakuf	B
VBu	188.	Velika Bukovica	Doboj	S
Ved	139.	Vedašić	Duvno	B
VGu	146.	Veliki Guber	Livno	H
Vi	14.	Višići	Čapljina	B
Vij	86.	Vijaka	Vareš	H
Vin	155.	Vinac	Jajce	B
Viš	45.	Višegrad	Višegrad	B
Vit	131.	Vitina	Ljubuški	B
VKa	147.	Veliki Kablići	Livno	H
Vla	29.	Vlaholje	Kalinovik	S
Voz	85.	Vozuća	Zavidovići	S
Vrb	190.	Vrbanja	Banja Luka	B
Vre	78.	Vrela	Šekovići	S
Vrt	76.	Vrtoče	Vlasenica	S
Vuč	121.	Vučilovac	Brčko	S
Vuk	91.	Vukanovići	Kakanj	H
Za	21.	Zalom	Nevesinje	S
Zab	87.	Zabrezje	Vareš	H
Zah	141.	Zahum	Prozor	H
Zav	27.	Zavajt	Foča	S
Zlo	151.	Zlosela	Kupres	H
Zur	23.	Zurovići	Gacko	B
Že	48.	Žepa	Rogatica	B
Žep	172.	Žepče	Žepče	B
Žli	74.	Žlijebac	Bratunac	S

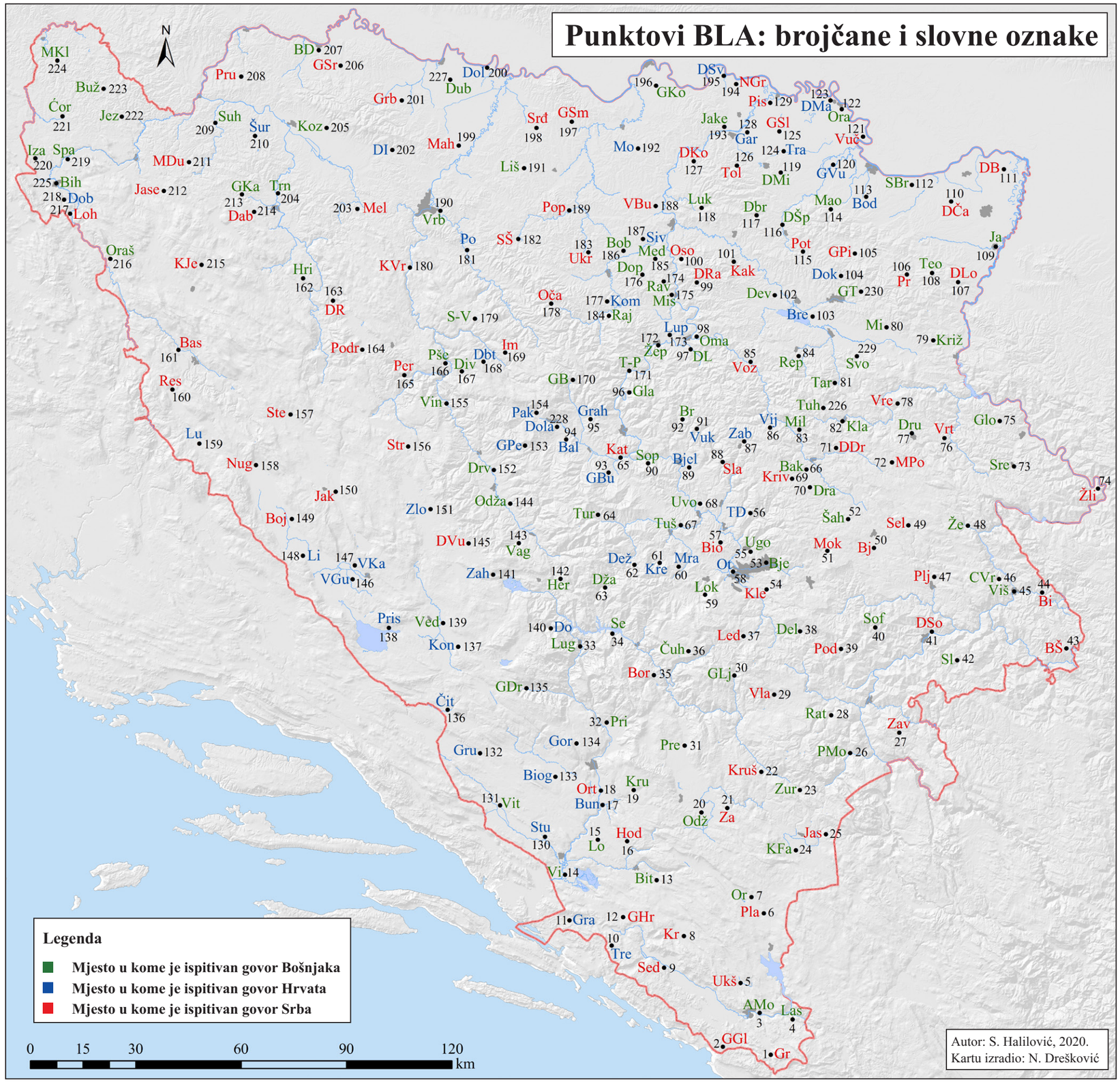
Punktovi BLA: brojčane i slovne oznake
N
MKl 224
Buž 223
Ćor 221
Jez 222
Iza 220
Spa 219
225 Bih
218 Dob
217 Loh
Oraš 216
KJe 215
Bas 161
Res 160
Lu 159
Nug 158
Jak 150
Boj 149
148 Li
147 VKa
VGu 146
Pris 138
Ved 139
Kon 137
Čit 136
Gru 132
131 Vit
Stu 130
Vi 14
11 Gra
12 GHr
10 Tre
Kr 8
Sed 9
Ukš 5
AMo 3
Las 4
2 GGl
1 Gr
Pru 208
BD 207
GSr 206
Suh 209
Šur 210
Koz 205
MDu 211
Jase 212
GKa 213
Trn 204
Dab 214
Hri 162
163 DR
Podr 164
Per 165
Pše 166
Div 167
Dbt 168
Im 169
Ste 157
Str 156
Jak 150
Zlo 151
Odža 144
DVu 145
143 Vag
Zah 141
142 Her
DI 202
Grb 201
227 Dub
Dol 200
Mah 199
203 Mel
190 Vrb
Po 181
S-V 179
KVr 180
Oča 178
SŠ 182
Liš 191
Srđ 198
GSm 197
Pop 189
Vin 155
Pak 154
228 Dola
Grah 95
GPe 153
Bal
Drv 152
GBu
Kat 93
65
Sop 90
GB 170
96 Gla
T-P 171
Žep 172
173 Oma
Lup 98
97 DL
Voz 85
Rep 84
Svo 229
Tar 81
Mi 80
79 Križ
Vuk 91
Zab 87
Bjel 89
88 Sla
Vij 92
Mil 86
Kla 82
71 DDr
Dru 77
Vrt 76
Glo 75
Tuh 226
Vre 78
Bak 66
Kriv 69
70 Dra
72 MPo
Sre 73
74 Žli
Uvo 68
TD 56
Šah 52
Sel 49
Že 48
Mok 51
Bj 50
Ugo 55
Bio 57
Tuš 67
Mra 60
Kre 62
Dež 61
Bje 53
Ot 58
Lok 59
Kle 54
Plj 47
CVr 46
Viš 45
44 Bi
Sof 40
DSo 41
Sl 42
BŠ 43
Del 38
Led 37
Pod 39
Čuh 36
Bor 35
GLj 30
Vla 29
Rat 28
Zav 27
PMo 26
Kruš 22
Zur 23
Kru 19
Ort 18
Bun 17
Hod 16
Lo 15
Jas 25
KFa 24
Bit 13
Or 7
Pla 6
Odž 20
Za 21
Gor 134
Pri 32
Biog 133
Pre 31
Čuh 36
Se 34
Do 140
Lug 33
Ved 139
Kon 137
GDr 135
Mo 192
DKo 127
Tol 126
Jake 128
193 Gar
GSl 125
124 Tra
DMi 119
Vuč 121
Ora 122
DMa 123
Pis 129
NGr 194
DSv 195
196 GKo
VBu 188
Luk 118
Dbr 117
DŠp 116
Mao 114
Bod 113
SBr 112
DČa 110
DB 111
GVu 120
Pot 115
GPi 105
Ja 109
Teo 108
Pr 106
DLo 107
Dok 104
GT 230
Dev 102
Bre 103
Siv 187
Med 186
Oso 100
101 Kak
DRa 99
Dop 176
Rav 174
Mis 175
177 Kom
184 Raj
Bob 183
Ukr
Lož 191
Mah 199
DI 202
Dub 227
Dol 200
Grb 201
Srđ 198
GSm 197
Mo 192
DKo 127
Tol 126
Jake 128
193 Gar
GSl 125
124 Tra
DMi 119
Vuč 121
Ora 122
DMa 123
Pis 129
NGr 194
DSv 195
196 GKo
VBu 188
Luk 118
Dbr 117
DŠp 116
Mao 114
Bod 113
SBr 112
DČa 110
DB 111
GVu 120
Pot 115
GPi 105
Ja 109
Teo 108
Pr 106
DLo 107
Dok 104
GT 230
Dev 102
Bre 103
Siv 187
Med 186
Oso 100
101 Kak
DRa 99
Dop 176
Rav 174
Mis 175
177 Kom
184 Raj
Bob 183
Ukr
Pop 189
Vrb 190
Po 181
SŠ 182
Oča 178
S-V 179
KVr 180
Hri 162
163 DR
KJe 215
Oraš 216
Jase 212
GKa 213
Trn 204
Dab 214
MDu 211
Iza 220
Spa 219
225 Bih
218 Dob
217 Loh
Ćor 221
Jez 222
Buž 223
MKl 224
Suh 209
Šur 210
Koz 205
Pru 208
BD 207
GSr 206
Legenda
Mjesto u kome je ispitivan govor Bošnjaka
Mjesto u kome je ispitivan govor Hrvata
Mjesto u kome je ispitivan govor Srba
0 15 30 60 90 120
km
Autor: S. Halilović, 2020.
Kartu izradio: N. Drešković

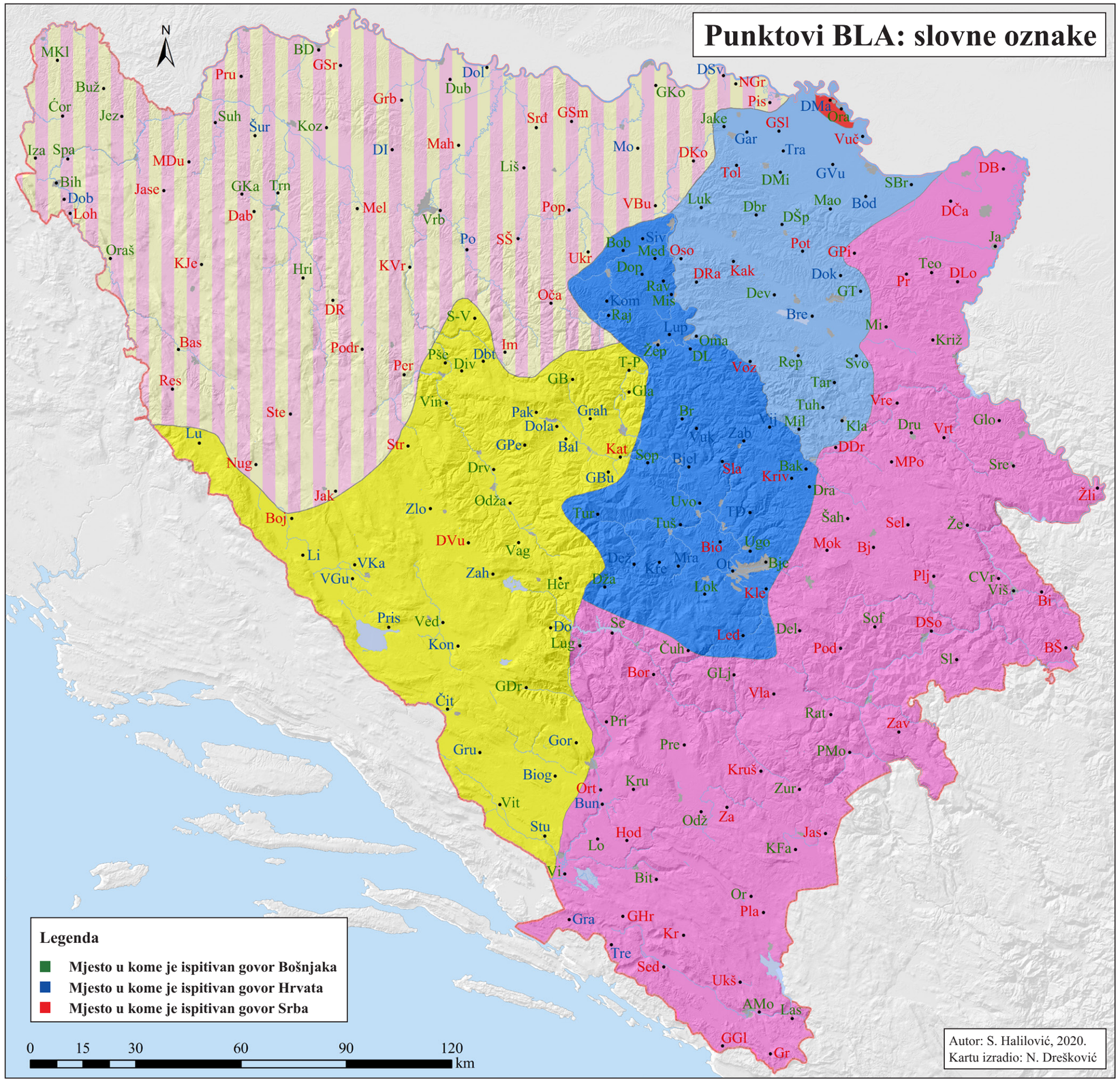
Punktovi BLA: slovne oznake
N
Legenda
Mjesto u kome je ispitivan govor Bošnjaka
Mjesto u kome je ispitivan govor Hrvata
Mjesto u kome je ispitivan govor Srba
0 15 30 60 90 120 km
Autor: S. Halilović, 2020.
Kartu izradio: N. Drešković

Abecedni spisak ispitivača

Ispitivač	Godina	Mjesto (kako je zapisano u Upitniku)	Općina
Arnaut Muhamed	1979.	Kȁkmūž	Gračanica
Arnaut Muhamed	1979.	Mäoča	Brčko
Arnaut Muhamed	1980.	Gladòvići	Zenica
Arnaut Muhamed	1981.	Dȍborōvci / Dȍbarōvci	Gračanica
Arnaut Muhamed	1981.	Tòpčīć-Pȍĺe	Zenica
Bajraktarević Enisa	2017.	Bȁkīći	Olovo
Baotić Josip	1975.	Dôńa Mālā (Mahala)	Orašje
Baotić Josip	1975.	Tramòšnica	Gradačac
Baotić Josip	1976.	Mòdran (Donji)	Derventa
Baotić Josip	1976.	Šûrkovac	Prijedor
Baotić Josip	1976.	Dábar	Sanski Most
Baotić Josip	1977.	Nuglàšica	Bosansko Grahovo
Baotić Josip	1977.	Hrípavci	Ključ
Baotić Josip	1978.	Dôlńī Svilâj	Odžak
Baotić Josip	1978.	Lȍhovo / Lôvo	Bihać
Baotić Josip	1979.	Òrāšje / Òrāšĺe	Orašje
Baotić Josip	1979.	Gôrńā Slätina	Bosanski Šamac
Baotić Josip	1979.	(Górńe) Kòlibe	Bosanski Brod
Baotić Josip, Kozomara Dragomir	1975, 2017.	Vréla	Šekovići
Baotić Josip, Vujičić Dragomir	1982.	Jasènīk	Gacko
Baotić Josip, Vujičić Dragomir	1982.	Zavȁjt	Foča
Baotić Josip, Vujičić Dragomir	1982.	Rätaja	Foča
Brkić Ivka	1976.	Jàkeš	Modriča
Brozović Dalibor	1976.	Òrašac	Bihać
Brozović Dalibor	1980.	Dòkań	Tuzla
Bulić Refik	2017.	Svòjat	Živinice
Ćerić Snježana	1977.	(Vȅlikī) Käblići	Livno
Ćerić Snježana	1978.	Misùrići	Maglaj
Ćerić Snježana	1979.	Jȁńa	Bijeljina
Ćerić Snježana	1979.	Kòprīvna (Dôńa)	Doboj
Ćerić Snježana	1980.	Òsōjnica	Maglaj
Ćerić Snježana	1980.	Räkovac (Dôńī)	Maglaj
Ćerić Snježana	1981.	Žȅpče	Žepče
Ćerić Snježana	1982.	Busèĺi (Gôrńī)	Busovača
Ćerić Snježana	1982.	Kâtići	Busovača
Ćerić Snježana	1982.	Túrkovići	Fojnica
Ćerić Snježana, Vujičić Dragomir	1976.	Grȁhovo, Mâlā Klȁdūša	Velika Kladuša

Ispitivač	Godina	Mjesto (kako je zapisano u Upitniku)	Općina
Ćupić Drago	1977.	Mèlina	Banja Luka
Ćupić Drago	1977.	Pòdrāšnica	Mrkonjić-Grad
Ćupić Drago	1978.	Vȅlikā Bükovica	Doboj
Ćupić Drago	1981.	Slätina	Čajniče
Ćupić Drago	1982.	Krȕševica	Ljubinje
Ćupić Drago	1983.	Ȕkšići	Trebinje
Dabić Bogdan	1976.	Ćòralići	Cazin
Dalmacija Stevo	1977.	Bosanska Dubica	Bosanska Dubica
Dalmacija Stevo	1977.	Górńē Srèflije	Bosanska Dubica
Dalmacija Stevo	1978.	Srȅdńā Šńègotina	Čelinac
Dalmacija Stevo	1979.	Vùčilovac	Brčko
Dešić Milorad	1976.	Kŕńā Jèla	Bosanski Petrovac
Dešić Milorad	1977.	Lúka	Bosansko Grahovo
Dešić Milorad	1977.	Rèsanōvci	Bosansko Grahovo
Dešić Milorad	1978.	Sŕđevići	Srbac
Đukanović Petar	1980.	(Dôńā) Čäđavica	Bijeljina
Đukanović Petar	1981.	(Donji) Lòkāń	Zvornik
Đukanović Petar	1982.	Lȕpoglav	Žepče
Đurović Radoslav	1979.	Ùgorskō	Vogošća
Đurović Radoslav	1982.	Žlijébac / ŽĺébacŽlijébac / Žĺébac	Bratunac
Đurović Radoslav	1982.	Vläho(v)Ĺe	Kalinovik
Finka Božidar, Šojat Antun	1977.	Dìvičāni	Jajce
Finka Božidar, Šojat Antun	1977.	Šênik (Pšenik)	Jajce
Gošić Nevenka	1976.	Bastási	Drvar
Gošić Nevenka	1976.	Brńic	Kakanj
Gošić Nevenka	1976.	Doĺani	Jablanica
Gošić Nevenka	1976.	Zabrezje	Vareš
Gošić Nevenka	1977.	Krûpa na Vrbásu	Banja Luka
Gošić Nevenka	1978.	Gôrńī Smŕtići	Prnjavor
Gošić Nevenka	1980.	Mĺĺanōvci	Kalesija
Gošić Nevenka	1980.	Ȍmār – Zäomār	Zavidovići
Gošić Nevenka	1980-1982.	Krȅševo	Kreševo
Gošić Nevenka	1981.	Bjèlavići	Kakanj

Ispitivač	Godina	Mjesto (kako je zapisano u Upitniku)	Općina
Gošić Nevenka	1981.	Tüšnići / Tüšńići	Visoko
Gošić Nevenka	1982.	Bïoča	Ilijaš
Gošić Nevenka	1982.	Dežèvice / Drežèvice	Kreševo
Gošić Nevenka	1982.	Mràtińići	Kreševo
Gošić Nevenka	1982.	Slàvīn	Vareš
Halilović Senahid	1983.	Mìlankovići	Olovo
Halilović Senahid	1983.	Târevo	Kladanj
Halilović Senahid	1983.	Tühoĺ	Kladanj
Halilović Senahid	1986.	Mökrō – Bĺùštavac	Pale
Halilović Senahid, Raos Josip	2006, 2017.	Vijaka	Vareš
Jahić Dževad	1977.	Stèkerōvci	Glamoč
Jahić Dževad	1978.	Bòbare	Tešanj
Jahić Dževad	1978.	Òčauš / Òćaūš	Teslić
Jahić Dževad	1978.	Ǜkrinica	Teslić
Jahić Dževad	1979.	Pòpov Môst	Foča
Jahić Dževad	1979.	Sëlīšta	Sokolac
Jahić Dževad	1980.	Hrváti – Rëpnīk	Banovići
Jahić Dževad	1980.	Tëočāk	Ugljevik
Jahić Dževad	1981.	Pĺèševica / Pjèševica	Rogatica
Jahić Dževad	1981.	Žèpa	Rogatica
Jahić Dževad	1982.	Sèĺani	Konjic
Jahić Dževad	1982.	Vàgańac	Gornji Vakuf
Jahić Dževad	1983.	Börci / Bòrci	Konjic
Jahić Dževad	1984.	Vedàšić	Duvno
Kašić Zorka	1982.	Sëdlāri	Trebinje
Kašić Zorka	1983.	Làstva	Trebinje
Klimentić Edna	2017.	Gôrńā Tùzla	Tuzla
Kraljević Gojko	1982.	Čühovići	Konjic
Kraljević Gojko	1982.	Ǯànīći	Konjic
Kraljević Gojko	1982.	Ledići	Trnovo
Kraljević Gojko	1982.	Lûg	Jablanica
Kraljević Gojko	1983.	Gòranci	Mostar
Križić Hrvoje	1977.	Zlösela	Kupres
Ledić Sanja	2017.	Dòlac	Travnik
Milošević Ksenija	1976.	Ìzačić / Ǐzačić	Bihać
Okuka Miloš	1976.	Jëzerskī	Bosanska Krupa
Okuka Miloš	1976.	Krüščica	Ulog
Okuka Miloš	1978.	Dòbropoĺe	Tešanj
Okuka Miloš	1978.	Hére	Prozor

Ispitivač	Godina	Mjesto (kako je zapisano u Upitniku)	Općina
Okuka Miloš	1980.	Zàum (Zahum)	Prozor
Okuka Miloš	1981.	(Górńā) Dréžnica	Mostar
Okuka Miloš	1982.	Òžāk	Nevesinje
Okuka Miloš	1982.	Zàlom	Nevesinje
Peco Asim	1975-1976.	Òrtijēš	Mostar
Peco Asim	1976.	Dȍbrenica	Bihać
Peco Asim	1976.	Spáhići	Bihać
Peco Asim	1977.	Bìhāć	Bihać
Peco Asim	1977.	Kòzarac	Prijedor
Peco Asim	1977.	Mà(h)ovĺāni	Banja Luka
Peco Asim	1978.	Skènder-Väkuf	Skender-Vakuf
Peco Asim	1978.	Vřbańa	Banja Luka
Peco Asim	1979.	Mìonica (Dóńā)	Gradačac
Peco Asim	1979.	Tòlisa	Gradačac
Peco Asim	1980.	Glògova	Bratunac
Peco Asim	1980.	Srëbrenica	Srebrenica
Peco Asim	1981.	Bǐjēlā / Bjêlā – Tàsīći	Višegrad
Peco Asim	1981.	Cřnī Vřh	Višegrad
Peco Asim	1981.	Vǐšegrad	Višegrad
Peco Asim	1982.	Búna	Mostar
Peco Asim	1982.	Krûžań	Mostar
Peco Asim	1982.	Lȍkve	Stolac
Peco Asim	1982.	Prìgrađāni	Mostar
Peco Asim	1982.	Vìšići	Čapljina
Peco Asim	1983.	Bijògraci	Široki Brijeg
Peco Asim	1983.	Čìtluk	Čitluk
Peco Asim	1983.	Gôrńē Hrâsnō – Vláka	Čapljina
Peco Asim	1983.	Grádac	Neum
Peco Asim	1983.	Grùde	Ljubuški
Peco Asim	1983.	Stùdēnci	Ljubuški
Peco Asim	1983.	Vîtina	Ljubuški
Petrović Dragoljub	1976.	Jasèn(i)ca	Bosanska Krupa
Petrović Dragoljub	1976.	Prùsci	Bosanski Novi
Remetić Slobodan	1980.	Klàdań	Kladanj
Smailović Ismet	1976.	Bǔžīm	Bosanska Krupa
Smailović Ismet	1977.	Dùbrave	Bosanska Gradiška
Smailović Ismet	1977.	Sùhača	Bosanski Novi
Šimundić Mate	1976.	Gôrńī Kàmengrād	Sanski Most
Šimundić Mate	1976.	Lǐšńā	Prnjavor

Ispitivač	Godina	Mjesto (kako je zapisano u Upitniku)	Općina
Šimundić Mate	1976.	Mâlī Dubòvīk	Bosanska Krupa
Šimundić Mate	1976.	Tr̀nava	Sanski Most
Šimundić Mate	1977.	Dòlina	Bosanska Gradiška
Šimundić Mate	1977.	Gr̀bāvci	Bosanska Gradiška
Šimundić Mate	1978.	Pòpovići	Prnjavor
Šimundić Mate	1979.	Bòdelīšte	Brčko
Šimundić Mate	1979.	Vùkšić (Gôrńī)	Brčko
Šimundić Mate	1980.	Brȅze	Tuzla
Šimundić Mate	1980.	Devètāk	Lukavac
Šimundić Mate	1981.	Sopòtnica	Kakanj
Šimundić Mate	1981.	Vùkanović	Kakanj
Šimundić Mate	1982.	Bìtūńa	Stolac
Šimundić Mate	1982.	Hòdovo	Stolac
Šimundić Mate	1983.	Kôngora	Duvno
Šimundić Mate	1983.	Prísōje	Duvno
Valjevac Naila	1975.	Ùvorići	Visoko
Valjevac Naila	1979.	(Stârō) Brȅzovo Pȍĺe	Brčko
Valjevac Naila	1979.	Gârevac	Modriča
Valjevac Naila	1979.	Lùkavica	Gračanica
Valjevac Naila	1979.	Špi̋onica (Dóńā)	Srebrenik
Valjevac Naila	1980.	Glûhā Bùkovica	Travnik
Valjevac Naila	1980.	Ĭmĺani	Skender-Vakuf
Valjevac Naila	1980.	Kríževići	Zvornik
Valjevac Naila	1981.	Bálići	Novi Travnik
Valjevac Naila	1981.	Grä(h)ovčići	Zenica
Valjevac Naila	1981.	Päklarevo	Travnik
Valjevac Naila	1981.	(Gôrńe) Pèćine	Novi Travnik
Valjevac Naila	1982.	Dèlijāši	Trnovo
Valjevac Naila	1982.	Kúla Fäzlagića	Gacko
Valjevac Naila	1982.	Lȍkve	Hadžići
Valjevac Naila	1982.	Òtes	Ilidža
Valjevac Naila	1982.	Zúrovići	Gacko
Valjevac Naila	1983.	Àrslanagića Môs(t)	Trebinje
Valjevac Naila	1983.	Grȁb – Zûpci	Trebinje
Valjevac Naila	1983.	Òrahovice	Bileća
Valjevac Naila	1983.	Prȅšeka (Presjeka)	Nevesinje
Valjevac Naila	1983-1984.	Bjèlave	Sarajevo
Vujičić Dragomir	1975.	Nȍvī Grâd	Odžak
Vujičić Dragomir	1977.	Bòjmūnte	Livno
Vujičić Dragomir	1977.	(Dôńē) Rátkovo	Ključ
Vujičić Dragomir	1979.	Pisári	Bosanski Šamac
Vujičić Dragomir, Arnaut Muhamed	1978.	Dóńā Ìvāńskā	Banja Luka
Vujičić Dragomir, Baotić Josip	1977.	Jȁkir	Glamoč
Vujičić Dragomir, Baotić Josip	1978.	Lĭštāni (Donji Rujani)	Livno
Vujičić Dragomir, Baotić Josip	1978.	Pȍdbrđe	Kotor-Varoš
Vujičić Dragomir, Baotić Josip	1980.	Bròdac (Dôńī)	Bijeljina
Vujičić Dragomir, Baotić Josip	1980.	Pĭperi (Gôrńī)	Lopare
Vujičić Dragomir, Baotić Josip	1980.	Pòtpeć	Srebrenik
Vujičić Dragomir, Baotić Josip	1980.	Príboj	Lopare
Vujičić Dragomir, Baotić Josip	1980.	Vȑtōče	Vlasenica
Vujičić Dragomir, Baotić Josip	1981.	Dòbratići	Skender-Vakuf
Vujičić Dragomir, Baotić Josip	1981.	Drvètine	Bugojno
Vujičić Dragomir, Baotić Josip	1981.	(Vȅlikī) Gùber	Livno
Vujičić Dragomir, Baotić Josip	1981.	Òžak	Bugojno
Vujičić Dragomir, Baotić Josip	1981.	(Dôńē) Vùkovskō	Kupres
Vujičić Dragomir, Baotić Josip	1982.	Dórńā Sòpotnica	Goražde
Vujičić Dragomir, Baotić Josip	1982.	Dragòradi	Ilijaš
Vujičić Dragomir, Baotić Josip	1982.	Drùm	Vlasenica
Vujičić Dragomir, Baotić Josip	1982.	Krìva(j)evići	Ilijaš
Vujičić Dragomir, Baotić Josip	1982.	Sȍfīći	Goražde
Vujičić Dragomir, Baotić Josip	1983.	Klȅk	Sarajevo
Vujičić Dragomir, Baotić Josip	1983.	Kòmušina – Slàtina	Teslić
Vujičić Dragomir, Baotić Josip	1983.	Râvnā	Maglaj
Vujičić Dragomir, Baotić Josip	1983.	Taràčīn Dô	Ilijaš
Vukomanović Slavko	1977.	Perùćica	Jajce
Vukomanović Slavko	1977.	Vínac	Jajce
Vukomanović Slavko	1978.	Mȅdākovo	Tešanj
Vukomanović Slavko	1978.	Räjševa	Teslić
Vukomanović Slavko	1978.	Sîvša	Tešanj
Vukomanović Slavko	1980.	Lôvnica (Dóĺńā)	Zavidovići
Vukomanović Slavko	1980.	Vòzūćā	Zavidovići
Vukomanović Slavko	1981.	Malo Poĺe	Han-Pijesak
Vukomanović Slavko	1981.	Pòdgrađe	Foča
Vukomanović Slavko	1982.	Plânā	Bileća
Vukomanović Slavko	1982.	Trebìmĺa	Trebinje
Vukomanović Slavko	1983.	Górńā Glàvskā	Trebinje
Vukomanović Slavko	1981.	Dôĺnī Drêceĺ	Olovo
Vuković Jovan, Arnaut Muhamed	1978.	Strȍjice	Šipovo

Ispitivači i broj popunjenih upitnika

Ispitivač	Popunio/la upitnika
Asim Peco	27
Josip Baotić	25
Naila Valjevac	22
Dragomir Vujičić	17,5
Mate Šimundić	17
Nevenka Gošić	15
Dževad Jahić	14
Slavko Vukomanović	13
Snježana Ćerić	10,5
Milorad Dešić	8
Miloš Okuka	8
Muhamed Arnaut	6
Drago Ćupić	6
Gojko Kraljević	5
Senahid Halilović	4,5
Stevo Dalmacija	4
Petar Đukanović	3
Radoslav Đurović	3
Ismet Smailović	3
Dalibor Brozović	2
Zorka Kašić	2
Dragoljub Petrović	2
Ivka Brkić	1
Bogdan Dabić	1
Božidar Finka	1
Hrvoje Križić	1
Ksenija Milošević	1
Slobodan Remetić	1
Antun Šojat	1
Dragomir Kozomara	0,5
Josip Raos	0,5
Jovan Vuković	0,5
Ukupno: 32 ispitivača	Ukupno: 226 popunjenih upitnika

Sistem fonetske transkripcije

1. Vokali

i										u
	ẹ		ę				ọ		ǫ	
		e			ə			o		
				ą		ą̣				
					a					

2. Označavanje pojava vokalizma

Znak u BLA	Znak u upitnicima	Priroda glasa	Primjeri iz BLA	Primjeri iz upitnika
a	a	niski srednji samoglasnik	stáklo, glá:va, màčka, glà:d	stàklo, gláva, mäčka, glâd
ą	aᵉ, ä	*a* pomjereno gore i naprijed, otvoreno *a*	mómąk, šĺá:nąk, stèvąna, jąrébica	mòmaᵉk, šĺánaᵉk, stëväna, järèbica
ą̣	aᵒ	*a* pomjereno gore i nazad, zatvoreno *a*	ną̈ćve, kạ̈:že:m, glą́:va	näᵒćve, kâᵒžēm, gláᵒva
ęᵃ	eᵃ	*e* pomjereno gore i naprijed, otvoreno *e*	vìvęᵃrica, pètęᵃro, vrę́:bac	vïveᵃrica, pèteᵃro, vréᵃbac
e	e	srednji prednji samoglasnik	rébro, vesé:Íe, mrèža, jè:ž	rèbro, veséÍe, mrëža, jêž
ęⁱ	eⁱ	*e* pomjereno gore i nazad, zatvoreno *e*	mę́ʒa, pję̨sma, šę̨:st	mèⁱđa, pjëⁱsma, šêⁱst
i	i	visoki prednji samoglasnik	lísica, dí:rati, ńìxov, vì:r	lìsica, dírati, ńïhov, vîr
u	u	visoki zadnji samoglasnik	súbota, pú:tom, ùzeo, ù:Íe	sùbota, pútom, ùzeo, ûÍe
ǫᵘ	oᵘ	*o* pomjereno gore i nazad, zatvoreno *o*	kǫ̀ń, sǫ̀:	kòᵘń, sôᵘ
ǫᵃ	oᵃ	*o* pomjereno gore i naprijed, otvoreno *o*	ótvǫ:ra:, sùbǫta	òtvõᵃrā, sùboᵃta
o	o	srednji zadnji samoglasnik	mólit, ó:vdi, kòziji:, nò:s	mòlit, óvdi, kòzijī, nôs
ə	ə	neutralno srednje šwa	jéčəm, jéčᵊm	jèčəm, jèčᵊm

3. Sonanti i šumni konsonanti

m				p	b				
			(v)					f	(v)
n	r	l		t	d	c		s	z
ń		Ĺ	j			ć	ʒ́	ś	ź
						č	ǯ	š	ž
						ć̆	ǯ̆	ś̆	ź̆
ŋ				k	g			x	ɣ
								ɦ	

4. Označavanje pojava konsonantizma

Znak u BLA	Znak/znakovi u upitnicima	Priroda glasa	Primjeri iz BLA	Primjeri iz upitnika
m	m	dvousneni nosni sonant	mjèse:c	mjẽsẽc
n	n	prenjojezični zubni nosni sonant	planína	planìna
ń	ń, n’, nj	srednjojezični palatalni nosni sonant	ńèdra	ńẽdra, n’ẽdra, njẽdra
ŋ	ŋ, ɳ	zadnjojezični zadnjonepčani nosni sonant	jedá:ŋpu:t	jedáŋpūt, jedáɳpūt
l	l	prenjojezični zubni bočni sonant	lèpi:r	lẽpīr
Ĺ	Ĺ, l’, l̩, lj	srednjojezični palatalni bočni sonant	gràbĹe	gräbĹe, gräbl’e, gräbl̩e, gräblje
r	r	prenjojezični zubni vibrant sonant	rešéto	rešèto
j	j, i̯	srednjojezični palatalni sonant	já:je	jáje, jái̯e
p	p	bezvučni bilabijalni okluziv	snòpĹe	snöpĹe
b	b	zvučni bilabijalni okluziv	bràća	bräća
f	f	bezvučni labiodentalni frikativ	klùfko	klüfko
v	v	labiodentalni frikativ (i sonant)	vjèverica	vjẽverica
t	t	bezvučni dentalni (i alveolarni) okluziv	trìšńa	trïšńa
d	d	zvučni dentalni (i alveolarni) okluziv	lívada	lìvada
c	c	bezvučna dentalna (i alveolarna) afrikata	óvca	òvca
s	s	bezvučni dentalni (i alveolarni) frikativ	vesé:Íe	veséÍe
z	z	zvučni dentalni (i alveolarni) frikativ	zàova	zäova
ć	ć	bezvučna srednjojezična afrikata	màćexa	mäćeha
ʒ́	đ, ʒ́	zvučna srednjojezična afrikata	gròžʒ́e	gröžđe, gröžʒ́e
ś	ś	bezvučni srednjojezični palatalni frikativ	śékira	śèkira
ź	ź, z’	zvučni srednjojezični palatalni frikativ	ízest	ìzest, ìz’est
č	č	bezvučna prednjojezična prednjonepčana afrikata	jéčam	jèčam
ǯ	č, č’	bezvučna prednjojezična palatalna afrikata	jéǯam	jèčam, jèč’am
ǯ	ǯ, dž	zvučna prednjojezična prednjonepčana afrikata	ǯá:mija	ǯámija, džámija
ǯ̆	ǯ, ǯ’, dž’	zvučna prednjojezična palatalna afrikata	ǯ̆á:mija	ǯ̆ámija, ǯ’ámija, dž’ámija
š	š	bezvučni prednjojezični prednjonepčani frikativ	šénica	šènica
ž	ž	zvučni prednjojezični prednjonepčani frikativ	žèt	žẽt
k	k	bezvučni velarni okluziv	kukúruz	kukùruz
g	g	zvučni velarni okluziv	gú:vno	gúvno
x	h	bezvučni velarni frikativ	xlá:dan	hládan
ɣ	ɣ, x	zvučni velarni frikativ	ùɣo	ùɣo, ùxo
ɦ	ḫ	bezvučni faringalni frikativ	ɦlá:dan, sù:ɦ	ḫládan, sûḫ

5. Funkcije dijakritičkih i drugih oznaka i eksponenata

Pojava	Oznaka, eksponent	Primjeri iz BLA	Primjeri iz upitnika
Otvorenost vokala (gore i naprijed)	tačka ispod znaka: ạ, ẹ	mómạk, jạrébica, pẹ́:tero	mòma^{c}k, järèbica, pé^{a}tero
Zatvorenost vokala (gore i nazad)	kružić ispod znaka: ạ̊	glạ̊́:va	glá^{o}va
Nazalnost	repić ispod znaka: ą, ę, ǫ	jedą́:npu:t, srę̀tan, óktǫbar	jedą́npūt, srę̃tan, òktǫbar
Neslogovnost	luk ispod znaka: i̯, u̯	kli̯é:šta	kli̯éšta
Slogovnost sonanata	kružić ispod znaka: r̥, l̥, n̥	švŕ̥ka, sŕ̥šĹe:n, djètĺ̥ć	švŕ̥ka, sŕ̥šĹēn, djètĺ̥ć
Poluzvučnost šumnih konsonanata	kukica ispod znaka: b̯, g̯, d̯, ž̯	zù:b̯, špù:g̯, glà:d̯, jè:ž̯	zûb^{p}, špûg^{k}, glâd^{t}, jêž^{š}
Palatalnost	akut iznad znaka: ć, ʒ́, ś, ź, ń, Í	véćera, ʒ́á:mija, šénca, ź́é:dna, ńèdra, gràbĹe	vèčera, vèćera, vèč’era; ǯámija ʒ́ámija, džámija; šènca, š’ènca; žédna, ź́édna, ž’édna; ńèdra, n’ẽdra, njẽdra; gräbĹe, gräbl’e, gräbl̩e, gräblje
Palataliziranost suglasnika	apostrof u gornjoj liniji desno od znaka: k’, s’, t’	šék’er, s’jème, t’èrati	šèk’er, šèk’er, šék’er; s’jème, s’jème, s'jème; t’èrati, t’èrati, t'èrati
Oslabljena artikulacija	eksponiran osnovni znak: ^{i}, ^{x}, ^{j}, ^{n}	plàn^{i}na, jeréb^{i}ca, lepír^{i}ca, grà^{x}, mó^{j}i:m, žé:n^{n}a	plàn^{i}na, jerèb^{i}ca, lepìr^{i}ca, lepìri̯ca; grä^{h}; mò^{j}īm, mòi̯īm; žén^{n}a
Pomjerena artikulacija vokala	dvije tačke ispod znaka: ẹ̣, ọ̣, i̯	rẹ̣́bro, žẹ̣́:dna, rọ̣šéto, pójı̯st	rè^{o}bro, žé^{o}dna, ro^{c}šèto, pòji^{c}st
Tvrdo l	prekriženo l: ł	głà:d, téłe	gl̃âd, głâd; tèl̃e

6. Kvantitet i akcent

Akcent	Fonetska transkripcija u BLA	Način zapisivanja u upitnicima
Dug neakcentiran vokal	dvotačka iza znaka: a:, e:, i:, u:, o:, r:	ā, ē, ī, ū, ō, r̄
Poludug neakcentiran vokal	tačka u gornjoj liniji desno od znaka: a˙, e˙, i˙, u˙, o˙, r˙	ă, ĕ, ĭ, ŭ, ŏ
Kratkosilazni akcent	gravis iznad znaka: à, è, ì, ù, ò, ȓ	a̋, e̋, i̋, ű, ő, r̋
Dugosilazni akcent	gravis iznad znaka i dvotačka iza znaka: à:, è:, ì:, ù:, ò:, ȓ:	â, ê, î, û, ô, r̂
Kratkouzlazni akcent	akut iznad znaka: á, é, í, ú, ó, ŕ	à, è, ì, ù, ò, ȓ
Dugouzlazni akcent	akut iznad znaka i dvotačka iza znaka: á:, é:, í:, ú:, ó:, ŕ:	á, é, í, ú, ó, ŕ
Akut (metatonijski)	tilda iznad znaka i dvotačka iza znaka: ã:, ẽ:, ĩ:, ũ:, õ:, r̃:	ã, ẽ, ĩ, ũ, õ, r̃
Tromi	a̋, e̋, i̋, ű, ő, r̋	a̋, e̋, i̋, ű, ő, r̋
Poludugi uzlazni	ă, ĕ, ĭ, ŭ, ŏ, ř	ă, a̍, ĕ, ĭ, ŭ, ŏ, ř

Abecedni spisak leksema u prvom tomu BLA

Bosanski / Hrvatski / Srpski	Br. pitanja u Upitniku	Br. komentara i karte	Engleski	Francuski	Njemački	Ruski
august / avgust	1408.	I/30	August	août	der August	август
bajrak / barjak (zastava)	1509.	I/147	flag	drapeau	die Flagge	флаг
Bajram (Kurban-Bajram)	1578.	I/148	Eid al-Adha	Aïd al-Adha	das Opferfest	Курбан-Байрам
bašča / bašta	1193.	I/158	garden	jardin	der Garten	огород
biti (3. jd. prez. neg.)	1972.	I/22	be	être	sein	быть
bježati (3. jd. prez.)	282.	I/33	run	fuir	wegrennen	убегать
bježati (prid. rad. m. jd.)	284.	I/120	run	fuir	wegrennen	убегать
braća	414.	I/104	brothers	frères	die Brüder	братья
bratična, sinovica	433.	I/126	niece	nièce	die Nichte	племянница
breskva	1182.	I/136	peach	pêche	der Pfirsich	персик
brijeg (Nmn.)	1292.	I/41	hill	colline	der Berg	холм
cjedilo	930.	I/40	strainer	passoire	das Sieb	цедилка
cjediljka, cjedaljka	931.	I/20	strainer	passoire	das Sieb	цедилка
cjepanica	586.	I/118	log	bûche	der Holzklotz	полено
crven (Njd. odr. ž.)	1704.	I/78	red	rouge	rot	красный
članak, član, zglob	134.	I/143	joint	articulation	das Gelenk	лодыжка
daleko	1889.	I/8	far away	loin	weit weg	далеко
dalje (komp.: daleko)	1889a.	I/6	farther	plus loin	weiter	далее
dečko, dječko (Njd.)	374.	I/56	boy	garçon	der Junge	юноша
dijete	366.	I/47	child	enfant	das Kind	ребёнок; дитя
dimnjak	601.	I/141	chimney	cheminée	der Schornstein	дымовая труба
dirati	191.	I/51	touch	toucher	berühren	трогать
divlji	1053.	I/111	wild	sauvage	wild	дикий
djeca	369.	I/115	children	enfants	die Kinder	дети
djetlić / djetao	988.	I/36	woodpecker	pivert	der Specht	дятел
djevojka	478.	I/35	girl	fille	das Mädchen	девушка
doći (2. jd. prez.)	267.	I/102	arrive	venir	ankommen	прийти
donji	1663.	I/144	lower	inférieur	der Untere	нижний
Dragica, Novica, Mujica... (prisv. prid.)	460.	I/157	Dragica, Novica	Dragica, Novica	Dragica, Novica	Драгица, Новица
drhtati	1366.	I/85	shiver	trembler	zittern	дрожать
dulum / dunum	790.	I/77	thousand square meters	dounam (mille mètres carrés)	tausend Quadratmeter	донум (тысяча квадратных метров)
džamija	1532.	I/90	mosque	mosquée	die Moschee	мечеть
glad	766.	I/172	hunger	faim	der Hunger	голод
glava	1.	I/1	head	tête	der Kopf	голова
godište	1399.	I/98	year of birth	année de naissance	der Jahrgang	год рождения

Bosanski / Hrvatski / Srpski	Br. pitanja u Upitniku	Br. komentara i karte	Engleski	Francuski	Njemački	Ruski
grablje	839.	I/110	rake	râteau	der Rechen	грабли
grah	1199.	I/81	beans	haricot	die Bohne	фасоль
grob	1521.	I/13	grave	tombe	das Grab	могила
grozd	1173.	I/180	bunch of grapes	grappe	die Traube	гроздь
grožđe	1176.	I/152	grapes	raisin	die Trauben	виноград
gumno, guvno	8297.	I/72	threshing floor	aire de battage	die Tenne	гумно
hladan	1685.	I/79	cold	froid	kalt	холодный
izjesti	681.	I/37	to eat up	manger	aufessen	съесть
izljubiti (3. mn. prez.)	443.	I/123	kiss all over	couvrir de baisers	abküssen	расцеловать
izuti (prid. rad. m. jd.)	521.	I/61	take shoes off	se déchausser	Schuhe ausziehen	снять обувь
jaje	1007.	I/64	egg	œuf	das Ei	яйцо
janje / jagnje	867.	I/135	lamb	agneau	das Lamm	ягнёнок
jarebica	998.	I/3	partridge	perdrix	das Rebhuhn	куропатка
ječam	813.	I/2	barley	orge	die Gerste	ячмень
jedanaest	1842.	I/59	eleven	onze	elf	одиннадцать
jedanput, jedared	1870.	I/75	once	une fois	einmal	однажды
jezgra, jezgro	1171.	I/149	core	noyau	der Kern	ядро
jež	1081.	I/173	hedgehog	hérisson	der Igel	ёж
juni	1406.	I/26	June	juin	der Juni	июнь
kahva / kava / kafa	772.	I/86	coffee	café	der Kaffee	кофе
kazati (1. jd. prez.)	97.	I/175	say	dire	sagen	сказать
kazivati (1. jd. prez.)	98.	I/150	tell	raconter	hersagen	рассказывать
kiseo	749.	I/66	sour	aigre	sauer	кислый
kliješta	843.	I/97	pliers	pince	die Zange	клещи
klupko, klupče	1279.	I/128	ball (of wool)	pelote	der Knäuel	клубок
ko / tko	1761.	I/140	who	qui	wer	кто
koji (s.)	1778.	I/19	which	quel, lequel, qui, que	welcher	который
koliba	874.	I/23	hut	cabane	die Hütte	хижина
koljeno	307.	I/112	knee	genou	das Knie	колено
kopča	513.	I/132	buckle	boucle	die Spange	застёжка
koziji / kozji	875.	I/108	goat-	de chèvre	Ziegen-	козий
krompir	1209.	I/176	potato	pomme de terre	die Kartoffel	картофель
kukuruz	816.	I/28	corn	maïs	der Mais	кукуруза
leptir, leptirica	1102.	I/138	butterfly	papillon	der Schmetterling	бабочка
lijep	1604.	I/48	beautiful	beau	schön	красивый
lisica	1065.	I/63	she-fox	renard	der Fuchs	лиса
lišće	1133.	I/105	leaves	feuilles	das Laub	листья

Bosanski / Hrvatski / Srpski	Br. pitanja u Upitniku	Br. komentara i karte	Engleski	Francuski	Njemački	Ruski
livada	784.	I/7	meadow	prairie	die Wiese	луг
ljeto	1429.	I/42	summer	été	der Sommer	лето
mačka	972.	I/87	tabby cat	chat	die Katze	кошка
maćeha	424.	I/17	stepmother	belle-mère	die Stiefmutter	мачеха
mastan	735.	I/133	greasy	graisseux	fettig	жирный
međa	1321.	I/101	bounds	borne	die Ackergrenze	межа
mjesec	1393.	I/43	month	mois	der Monat	месяц
mjesto	1440.	I/44	place	endroit	der Ort	место
mnogo	1915.	I/73	many	beaucoup	viel	много
moći (prid. rad. m. jd.)	22.	I/57	be able to	pouvoir	können	мочь
moj (Ijd. m.)	1787.	I/49	mine	mon	mein	мой
moliti	445.	I/62	pray	prier	beten	молить
momak (Gjd.)	482.	I/142	young man	jeune homme	der junge Mann	парень
motika	835.	I/11	hoe	houe	die Hacke	мотыга
mreža	1289.	I/54	net	réseau	das Netz	сеть
naćve	710.	I/146	dough tray	pétrin de boulanger en bois	der Trog	квашня
naići (prid. rad. ž. jd.)	263.	I/166	bump into	tomber sur	auf etwas / jmdn. stoßen	найти на кого-что
njedra	146.	I/113	chest	sein	die Brust	грудь
nešto, nešta	1775.	I/45	something	quelque chose	etwas	что-то
noćni	1423.	I/130	night-	de nuit	Nacht-	ночной
noga (Djd.)	249.	I/93	leg	jambe	das Bein	нога
nos	38.	I/9	nose	nez	die Nase	нос
nositi (1. jd. prez.)	318.	I/71	carry	porter	tragen	носить
njihov	1800.	I/83	theirs	leur	ihr / sie	их
oktobar	1410.	I/167	October	octobre	der Oktober	октябрь
on	1729.	I/14	he	il	er	он
ondje	1897.	I/46	there	là	dort	там
općina / opština	1434.	I/155	municipality	municipalité	die Gemeinde	община (hist.)
opet	1939.	I/165	again	de nouveau	wieder	опять
orah (Amn.)	1170.	I/84	walnut	noix	die Walnuss	орех
ostarjeti	408.	I/55	grow old	vieillir	alt werden	постареть
osušiti	538.	I/151	dry	secher	trocknen	осушить
pamtiti (1. jd. prez.)	9.	I/65	remember	se rappeler	sich merken	помнить
pasiji / pasji	971.	I/107	dog’s	de chien	Hunde-	собачий
pčela	1095.	I/137	bee	abeille	die Biene	пчела
pelin	1235.	I/27	wormwood	armoise	der Wermut	полынь
peršun	1208.	I/29	parsley	persil	die Petersilie	петрушка

Bosanski / Hrvatski / Srpski	Br. pitanja u Upitniku	Br. komentara i karte	Engleski	Francuski	Njemački	Ruski
petero / petoro	1873.	I/12	five	cinq	fünf	пятеро
pijan	688.	I/25	drunk	ivre	betrunken	пьяный
pjesma	107.	I/32	song	chanson	das Lied	песня
pjevati (3. jd. prez.)	105.	I/119	sing	chanter	singen	петь
početi (1. jd. prez.)	857.	I/76	start	commencer	anfangen	начать
početi (1. mn. aor.)	858.	I/125	start	commencer	anfangen	начать
podne	1425.	I/139	noon	midi	der Mittag	полдень
poslije	1934.	I/50	after	après	später	после
pregršt	235.	I/179	handful	poignée	die Handvoll	горсть
prezime	352.	I/145	surname	nom (de famille)	der Name	фамилия
prijatelj	1503.	I/68	friend	ami	der Freund	друг
prišt	37.	I/96	pimple	bouton	die Eiterblase	прыщ
prst	236.	I/177	finger	doigt	der Finger	палец
psovati	1553.	I/131	curse	dire de grots mots	schimpfen	ругать
pšenica	804.	I/134	wheat	blé	der Weizen	пшеница
ptica	1006.	I/129	bird	oiseau	der Vogel	птица
puštati	189.	I/156	let go	laisser	lassen	пускать
puž	1093.	I/169	snail	escargot	die Schnecke	улитка
rasti	375.	I/5	grow	grandir	wachsen	расти
rebro	142.	I/70	rib	côte	die Rippe	ребро
rešeto	705.	I/16	riddle	crible	das Sieb	решето
rođak	499.	I/106	cousin	cousin	der Verwandte	родственник
ruka (Djd.)	173.	I/92	hand	main	die Hand	рука
sirutka, surutka	929.	I/24	whey	petit-lait	die Molke	сыворотка
sjekira	1241.	I/116	axe	hache	die Axt	топор
sjeme	794.	I/38	seed	graine	der Samen	семя
slezena	165.	I/18	spleen	rate	die Milz	селезёнка
sljeme	556.	I/122	roof ridge	crête d'un toit	der Dachfirst	конёк крыши
snijeg (Nmn.)	1357.	I/124	snow	neige	der Schnee	снег
snoplje	851.	I/109	sheaves	gerbes	die Garben	снопы
sretan / srećan	1614.	I/160	happy	heureux	glücklich	счастливый
staklo	645.	I/91	glass	verre	das Glas	стекло
steona	959.	I/162	with calf	pleine (la vache)	trächtige (Kuh)	стельная (корова)
stršljen	1115.	I/170	hornet	frelon	die Hornisse	шершень
subota	1384.	I/10	Saturday	samedi	der Samstag	суббота
suh	1689.	I/82	dry	sec	trocken	сухой
sumnjati (1. mn. prez.)	1593.	I/74	doubt	douter	zweifeln	сомневаться

Bosanski / Hrvatski / Srpski	Br. pitanja u Upitniku	Br. komentara i karte	Engleski	Francuski	Njemački	Ruski
svjedok	1562.	I/159	witness	témoin	der Zeuge	свидетель
svraka	999.	I/153	magpie	pie	die Elster	сорока
šećer	744.	I/154	sugar	sucre	der Zucker	сахар
šest	1838.	I/178	six	six	sechs	шесть
štene	970.	I/95	puppy	chiot	der Welpe	щенок
šteta	1595.	I/94	damage	dommage	der Schaden	ущерб
tanjir / tanjur	701.	I/21	plate	assiette	der Teller	тарелка
tjeme	25.	I/114	top of the head	sommet du crâne	der Scheitel	темя
tjerati	890.	I/39	drive away	chasser	treiben	гонять
tkati (3. jd. prez.)	1270.	I/127	weave	tisser	weben	ткать
trešnja	1158.	I/53	cherry	cerise	die Kirsche	черешня
uho	64.	I/80	ear	oreille	das Ohr	ухо
ular	914.	I/164	headpiece	licou	der Halfter	недоуздок
ulje	752.	I/67	oil	huile	das Öl	масло
uvijek	1936.	I/31	always	toujours	immer	всегда
uzeti (prid. rad. m. jd.)	202.	I/60	take	prendre	nehmen	взять
večer / veče	1414.	I/69	evening	soir	der Abend	вечер
večera	765.	I/88	dinner	dîner	das Abendessen	ужин
veselje	1538.	I/103	joy	joie	die Freude	веселье
vir	1334.	I/52	whirlpool	tourbillon	der Wirbel	омут
vjenčati (se)	437.	I/34	marry	(se) marier	heiraten	обвенчать(сья)
vjeverica	1072.	I/174	squirrel	écureuil	das Eichhörnchen	белка
vrabac	994.	I/4	sparrow	moineau	das Sperling	воробей
vreteno	1260.	I/15	spindle	fuseau	die Spindel	веретено
vrištati	104.	I/99	scream	crier	schreien	кричать
zaova	492.	I/58	husband’s sister	belle-sœur	die Schwägerin	золовка
zjenica	46.	I/117	pupil	pupille	die Pupille	зрачок
zrak	1388.	I/163	air	air	die Luft	воздух
zub	78.	I/171	tooth	dent	der Zahn	зуб
zviždati (1. jd. prez.)	109.	I/100	whistle	siffler	pfeifen	свистеть
zviždati (prid. rad. m. r. mn.)	112.	I/161	whistle	siffler	pfeifen	свистеть
žedan (Njd. neodr. ž.)	1662.	I/181	thirsty	assoiffé	durstig	жаждущий
žeti	846.	I/168	reap	moissonner	ernten	жать
živjeti	343.	I/121	live	vivre	leben	жить
žuč	164.	I/89	bile	bile	die Galle	жёлчь

II.

Građa, komentari i karte

P 1 ‘glava’, I/1		
Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	glá:va
2.	GGl	glá:va
3.	AMo	glá:va
4.	Las	glá:va
5.	Ukš	glá:va
6.	Pla	glá:va
7.	Or	glá:va
8.	Kr	glá:va
9.	Sed	glá:va
10.	Tre	glá:va
11.	Gra	glá:va
12.	GHr	glá:va
13.	Bit	glá:va
14.	Vi	glá:va
15.	Lo	glá:va
16.	Hod	glá:va
17.	Bun	glá:va
18.	Ort	glá:va
19.	Kru	glá:va
20.	Odž	glá:va
21.	Za	glá:va
22.	Kruš	glá:va
23.	Zur	glá:va
24.	KFa	glá:va
25.	Jas	glá:va
26.	PMo	glá:va
27.	Zav	glá:va
28.	Rat	glá:va
29.	Vla	glá:va
30.	GLj	glá:va
31.	Pre	glá:va
32.	Pri	glá:va
33.	Lug	glá:va
34.	Se	glá:va
35.	Bor	glá:va
36.	Čuh	glá:va
37.	Led	glá:va
38.	Del	glá:va
39.	Pod	glá:va
40.	Sof	glá:va
41.	DSo	glá:va
42.	Sl	glá:va
43.	BŠ	glá:va
44.	Bi	glá:va
45.	Viš	glá:va
46.	CVr	glá:va
47.	Plj	glá:va
48.	Že	glá:va / glą́:va
49.	Sel	glá:va
50.	Bj	glá:va
51.	Mok	glá:va
52.	Šah	glá:va
53.	Bje	glá:va
54.	Kle	glá:va
55.	Ugo	glą́:va
56.	TD	glá:va
57.	Bio	glá:va
58.	Ot	glá:va
59.	Lok	glá:va
60.	Mra	glá:va / glà:va
61.	Kre	glá:va
62.	Dež	glá:va
63.	Dža	glá:va
64.	Tur	glá:va
65.	Kat	glá:va
66.	Bak	glá:va
67.	Tuš	glą́:va
68.	Uvo	glá:va / glą́:va
69.	Kriv	glá:va
70.	Dra	glá:va
71.	DDr	glá:va
72.	MPo	glá:va
73.	Sre	glá:va
74.	Žli	glá:va
75.	Glo	glá:va
76.	Vrt	glá:va
77.	Dru	glá:va / glą́:va
78.	Vre	glá:va
79.	Križ	glá:va
80.	Mi	glá:va
81.	Tar	glá:va
82.	Kla	glá:va
83.	Mil	glá:va
84.	Rep	glá:va
85.	Voz	glá:va
86.	Vij	glá:va
87.	Zab	glá:va
88.	Sla	glą́:va
89.	Bjel	glá:va
90.	Sop	glá:va
91.	Vuk	glá:va
92.	Br	glá:va
93.	GBu	glá:va
94.	Bal	glá:va
95.	Grah	glá:va
96.	Gla	glą́:vą
97.	DL	glá:va
98.	Oma	glą́:va
99.	DRa	glá:va
100.	Oso	glá:va
101.	Kak	glą́:va
102.	Dev	glá:va
103.	Bre	glá:va
104.	Dok	glá:va
105.	GPi	glą́:va
106.	Pr	glá:va
107.	DLo	glá:va
108.	Teo	glá:va
109.	Ja	glá:va
110.	DČa	glá:va
111.	DB	glá:va
112.	SBr	glá:va / glą́:va
113.	Bod	glá:va
114.	Mao	glá:va
115.	Pot	glą́:va
116.	DŠp	glá:va
117.	Dbr	glą́:va
118.	Luk	glą́:va
119.	DMi	glą́:va
120.	GVu	glá:va
121.	Vuč	glá:va
122.	Ora	glá:va
123.	DMa	glá:va
124.	Tra	glá:va
125.	GSl	glá:va
126.	Tol	glá:va
127.	DKo	glą́:va
128.	Gar	glá:va / glą́:va
129.	Pis	glą́:va
130.	Stu	glá:va
131.	Vit	glá:va
132.	Gru	glá:va
133.	Biog	glá:va
134.	Gor	glá:va
135.	GDr	glá:va
136.	Čit	glá:va
137.	Kon	glá:va
138.	Pris	glá:va
139.	Ved	glá:va
140.	Do	glá:va
141.	Zah	glá:va
142.	Her	glá:va
143.	Vag	glą́:va / glá:va
144.	Odža	glá:va
145.	DVu	glá:va
146.	VGu	glá:va
147.	VKa	glá:va
148.	Li	glá:va
149.	Boj	glą́:va
150.	Jak	glą́:va
151.	Zlo	glá:va
152.	Drv	glá:va
153.	GPe	glą́:va
154.	Pak	glá:va
155.	Vin	glá:va
156.	Str	glą́:va
157.	Ste	glá:va
158.	Nug	glá:va
159.	Lu	glá:va
160.	Res	glá:va
161.	Bas	glá:va
162.	Hri	glá:va
163.	DR	glá:va
164.	Podr	glá:va
165.	Per	glá:va
166.	Pše	glá:va
167.	Div	glą́:va
168.	Dbt	glá:va
169.	Im	glá:va
170.	GB	glą́:va
171.	T-P	glą́:va
172.	Žep	glą́:va
173.	Lup	glá:va
174.	Rav	glá:va
175.	Mis	glą́:va
176.	Dop	glá:va
177.	Kom	glá:va
178.	Oča	glá:va
179.	S-V	glą́:va
180.	KVr	glá:va
181.	Po	glá:va
182.	SŠ	glá:va
183.	Ukr	glá:va
184.	Raj	glá:va
185.	Med	glá:va
186.	Bob	glá:va
187.	Siv	glá:va
188.	VBu	glą́:va / glá:va
189.	Pop	glá:va
190.	Vrb	glą́:va
191.	Liš	glá:va
192.	Mo	glá:va
193.	Jake	glą́:va
194.	NGr	glą́:va
195.	DSv	glá:va
196.	GKo	glá:va
197.	GSm	glá:va
198.	Srđ	glá:va
199.	Mah	glá:va
200.	Dol	glá:va
201.	Grb	glá:va
202.	DI	glá:va
203.	Mel	glą́:va / glá:va
204.	Trn	glá:va
205.	Koz	glá:va
206.	GSr	glá:va
207.	BD	glá:va
208.	Pru	glą́:va / glá:va
209.	Suh	glą́:va
210.	Šur	glá:va
211.	MDu	glá:va
212.	Jase	glą́:va
213.	GKa	glą́:va
214.	Dab	glá:va
215.	KJe	glá:va
216.	Oraš	glá:va
217.	Loh	glá:va
218.	Dob	glá:va
219.	Spa	glá:va
220.	Iza	glą́:va
221.	Ćor	glą́:va
222.	Jez	glą́:va
223.	Buž	glą́:va
224.	MKl	glą́:va
225.	Bih	glá:va
226.	Tuh	glá:va
227.	Dub	glą́:va
228.	Dola	glá:va
229.	Svo	glá:va
230.	GT	glá:va

Komentar

Pojava zatvaranja vokala *a* u pravcu *o* pod dugouzlaznim akcentom u leksemi ‘glava’ prisutna je u petini istraživanih govora: od njih ukupno dvjesta trideset u trideset pet zapisano je *glą́:va*, a u devet naporedo *glá:va* i *glą́:va*.

Većina govora sa zatvorenim dugim *a* nalazi se u uskom pojasu od jugozapadne do sjeveroistočne i sjeverne Bosne, od Bojmunte (kod Livna) do Starog Brezovog Polja (kod Brčkog) i Novog Grada (kod Odžaka), uključujući oazu u srednjoj Bosni (okolica Vareša, Visokog i Vogošće). Drugi areal sa zatvorenim vokalom *a* objedinjava govore zapadnije od Vrbasa, od crte Vrbanja (u Banjoj Luci) – Dubrave (kod Bosanske Gradiške).

Zatvoreno dugo *a* odlika je više od četvrtine govora Bošnjaka i manje od petine govora Srba. Pojava je najrjeđa u govorima Hrvata: samo jedan hrvatski govor ima *glą́:va* (M153, Gornje Pećine kod Novog Travnika), a jedan *glá:va* / *glą́:va* (M128, Garevac kod Modriče).

Literatura

Baotić 2012: 106; Brabec 2012: 61; Brozović 1966: 137; Dešić 1976: 96; Dragičević 2007: 332; Halilović 1990: 265; Halilović 2009: 42; Jahić 2002: 37; Kozomara 2016: 614; Okuka 1973: 85-86; Pavlović 1927: 109-110; Peco 1975: 87-95; Petrović 1970: 337; Petrović 1971: 29; Valjevac 1983: 322; Valjevac 2002: 75; Vujičić i dr. 1979: 11-15; Vujičić 1985: 14-21; Vujičić 1990: 14; Vuković 1963: 294; Vuković 1964: 46.

Up.: OLA: 1288; ALE: 145.

Etimologija

psl. *golvā (stsl. глава, rus. головá, polj. głowa), lit. galvà ← pie. *gʰōl-u̯o

gláva: etimologija psl. *golvā nije posve jasna; moguća je srodnost s psl. *golъ, što bi značilo ‘goli, neobučeni dio tijela’, a korijenski dio *gʰōl- proširen je formantom *-u̯o. Manje je vjerovatno porijeklo od psl. *žĕly, koje izvorno znači ‘zeleno’. Metatezom likvide psl. skupina *tolt* u jsl. jezicima prešla je u *tlat*, a u procesu premetanja vokal se produžio.

Literatura

Skok 1971: I: 566-567; Brückner 1985: 144-145; Fasmer 1986: I: 429; Snoj 2016: 202.

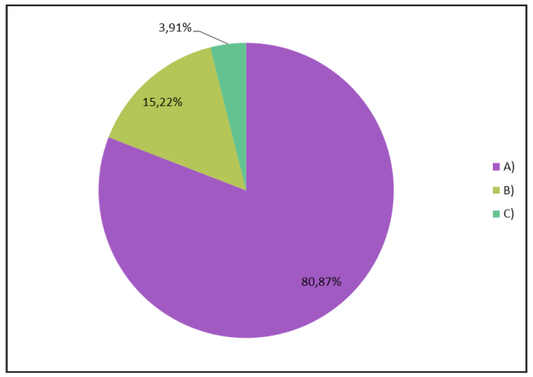

Ukupno (230):
A) 186 (80,87%)
B) 35 (15,22%)
C) 9 (3,91%)

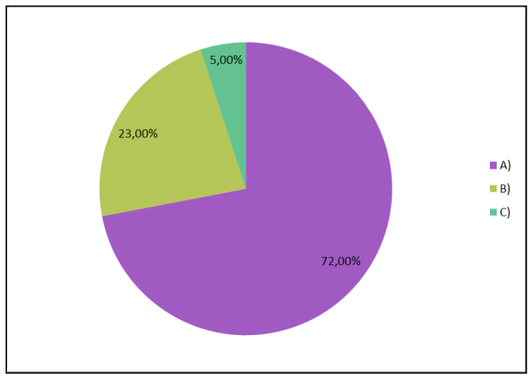

Bošnjaci (100):
A) 72 (72,00%)
B) 23 (23,00%)
C) 5 (5,00%)

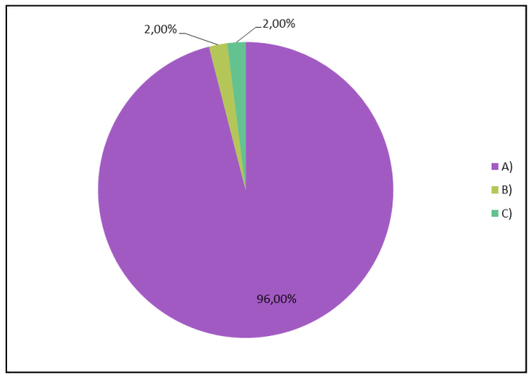

Hrvati (50):
A) 48 (96,00%)
B) 1 (2,00%)
C) 1 (2,00%)

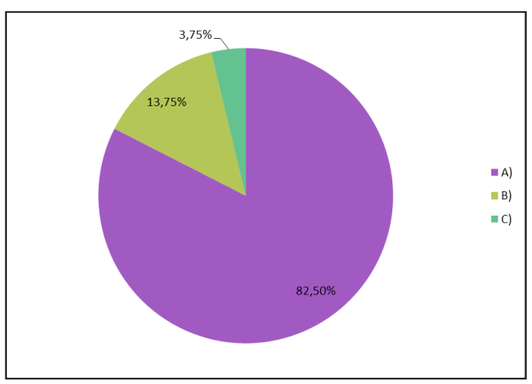

Srbi (80):
A) 66 (82,50%)
B) 11 (13,75%)
C) 3 (3,75%)

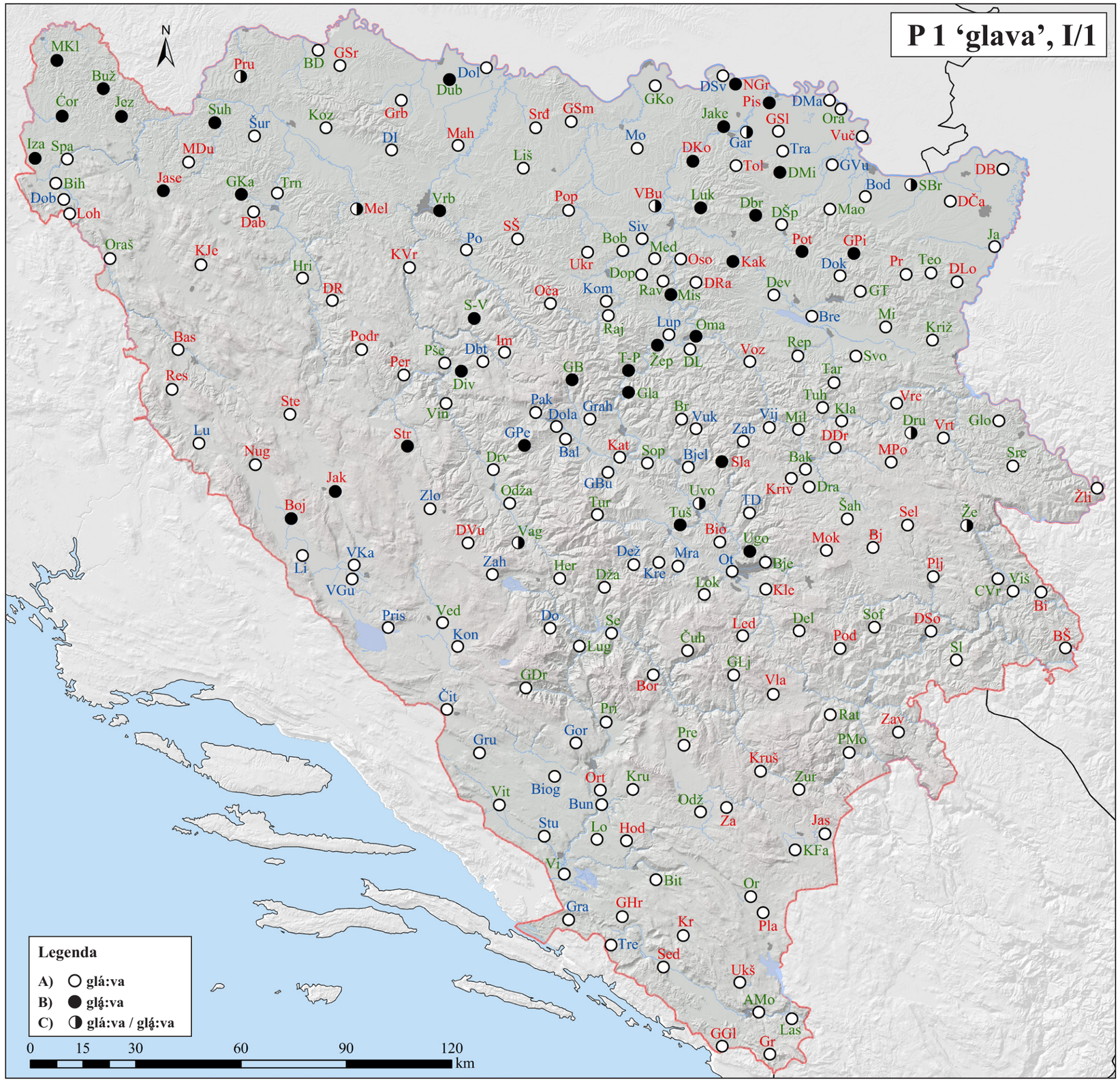

P 813 ‘ječam’, I/2		
Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	jéčam
2.	GGl	jéčam
3.	AMo	jéčam
4.	Las	jéčam
5.	Ukš	jěčam
6.	Pla	jéčam
7.	Or	jéčam
8.	Kr	jé:čam
9.	Sed	jéčam
10.	Tre	jéčam
11.	Gra	jéčam
12.	GHr	jéčam
13.	Bit	jéčam
14.	Vi	jéčam
15.	Lo	jéčam
16.	Hod	jéčam
17.	Bun	jéčam
18.	Ort	jéčam
19.	Kru	jéčam
20.	Odž	jéčam
21.	Za	jéčam
22.	Kruš	jéčam
23.	Zur	jéčam
24.	KFa	jéčam
25.	Jas	jéčam
26.	PMo	jéčam
27.	Zav	jéčam
28.	Rat	jéčam
29.	Vla	jéčam
30.	GLj	jéčam
31.	Pre	jéčam
32.	Pri	jéčam
33.	Lug	jéčam
34.	Se	jéčam
35.	Bor	jéčam
36.	Čuh	jéčam
37.	Led	jéčam
38.	Del	jéćam
39.	Pod	jéčam
40.	Sof	jéćam
41.	DSo	jéčam
42.	Sl	jé:čam / jéčam
43.	BŠ	jéčam
44.	Bi	jéčam
45.	Viš	jéčam / jéćam
46.	CVr	jéćam
47.	Plj	jéčam
48.	Že	jéčam
49.	Sel	jéčam / jéčem
50.	Bj	jéčam
51.	Mok	jéčam
52.	Šah	jéćam
53.	Bje	jéćam
54.	Kle	jéčam
55.	Ugo	jéćam
56.	TD	jéćam
57.	Bio	jéčam
58.	Ot	jéćam
59.	Lok	jéćạm
60.	Mra	jéčam
61.	Kre	jéčam
62.	Dež	jéčam
63.	Dža	jéčam
64.	Tur	jéčam
65.	Kat	jéćam
66.	Bak	jéćam
67.	Tuš	jéćam
68.	Uvo	jéćam
69.	Kriv	jéčam
70.	Dra	jéćim
71.	DDr	jéčam
72.	MPo	jéčam
73.	Sre	jéćam
74.	Žli	jéčam
75.	Glo	jéćam
76.	Vrt	jéčam
77.	Dru	jéčam
78.	Vre	jéčam
79.	Križ	jéčam
80.	Mi	jéčam
81.	Tar	jéčam
82.	Kla	jéćam
83.	Mil	jéčam
84.	Rep	jéčam
85.	Voz	jéčam
86.	Vij	jéčam
87.	Zab	jéčam
88.	Sla	jéčam
89.	Bjel	jéčan
90.	Sop	jéćam
91.	Vuk	jéčam
92.	Br	jéćam
93.	GBu	jéćam
94.	Bal	jéćem
95.	Grah	jéćam
96.	Gla	jęćạm
97.	DL	jéčam
98.	Oma	ječem
99.	DRa	jéčam
100.	Oso	jéčam
101.	Kak	jéčam
102.	Dev	jéčam
103.	Bre	jéčam
104.	Dok	jéčam
105.	GPi	jéčam
106.	Pr	jéčam
107.	DLo	jéčam
108.	Teo	jéčam
109.	Ja	jéčam
110.	DČa	jéčam
111.	DB	jéčam
112.	SBr	jéčam
113.	Bod	jéčam
114.	Mao	jéčam
115.	Pot	jéčam
116.	DŠp	jéčam
117.	Dbr	jęćam
118.	Luk	jéčam
119.	DMi	jéčam
120.	GVu	jéčam
121.	Vuč	jéčam
122.	Ora	jéćam
123.	DMa	ječà:m
124.	Tra	jéčam
125.	GSl	jéčam
126.	Tol	jéčam
127.	DKo	jéčam
128.	Gar	jéčam
129.	Pis	jéčam
130.	Stu	jéčam
131.	Vit	jéćam
132.	Gru	jéčam
133.	Biog	jéčam
134.	Gor	jéčam
135.	GDr	jéčan
136.	Čit	jéčim
137.	Kon	jéčam
138.	Pris	jéčim
139.	Ved	jéčam
140.	Do	jéčam
141.	Zah	jéčam
142.	Her	jéćam
143.	Vag	jéćam
144.	Odža	jéćam
145.	DVu	žito / jéčam
146.	VGu	jéčim
147.	VKa	jéčim
148.	Li	jéčim
149.	Boj	jéčam
150.	Jak	žito / jéčạm
151.	Zlo	jéčam
152.	Drv	jéćam
153.	GPe	jéćam
154.	Pak	jéćam
155.	Vin	jéćam
156.	Str	jéčạm
157.	Ste	jéčạm
158.	Nug	jéčam
159.	Lu	jéčam
160.	Res	jéčam
161.	Bas	jéčam
162.	Hri	jéčam
163.	DR	jéčam / jéčəm
164.	Podr	jéčam
165.	Per	jéčam
166.	Pše	jéćam
167.	Div	jéčam
168.	Dbt	jéčam
169.	Im	jéčam
170.	GB	jéćam
171.	T-P	jéćam
172.	Žep	jéćam
173.	Lup	jéčam
174.	Rav	jéčam
175.	Mis	jéćam
176.	Dop	jéčam
177.	Kom	jéčam
178.	Oča	jéčam
179.	S-V	jéćam
180.	KVr	jéćam
181.	Po	jéćam
182.	SŠ	jéčam
183.	Ukr	jéčam
184.	Raj	jéčam
185.	Med	jéčam
186.	Bob	jéčam
187.	Siv	jéčam
188.	VBu	jéčam
189.	Pop	jéćam
190.	Vrb	jéćam
191.	Liš	jéćam
192.	Mo	jéčam
193.	Jake	jéčam
194.	NGr	jéčam
195.	DSv	jéčam
196.	GKo	jéčam
197.	GSm	jéčam
198.	Srđ	jéčam
199.	Mah	jéčam
200.	Dol	jéčam
201.	Grb	jéčam
202.	DI	jéčam
203.	Mel	jéčam
204.	Trn	jéčam
205.	Koz	jéčam
206.	GSr	jéčam
207.	BD	jéćam
208.	Pru	jéčem
209.	Suh	jéčam
210.	Šur	jéčam
211.	MDu	jéčam
212.	Jase	jéčam
213.	GKa	jéčam
214.	Dab	jéčam
215.	KJe	jéčam
216.	Oraš	jéčạm
217.	Loh	jéčam
218.	Dob	jéčam
219.	Spa	jéčam
220.	Iza	jéčᵃm / jéčᶜm / jéčᵃm
221.	Ćor	jęčam
222.	Jez	jęčam
223.	Buž	jéčam
224.	MKl	jéčam
225.	Bih	jéčam
226.	Tuh	jéčam
227.	Dub	jéćam
228.	Dola	jéćam
229.	Svo	jéčam
230.	GT	jéčam

Komentar

Nepomućen izgovor vokala *a* nastalog od poluglasa u riječi ‘ječam’ ima dvjesta petnaest od ukupno dvjesta trideset istraženih mjesnih govora. Vokal *a* zamijenjen je vokalom *e* u četiri mjesna govora: u M94 (Balići kod Travnika), M98 (Omar kod Zavidovića) i M208 (Prusci kod Bosanskog Novog) samo je *ječem*, a u M49 (Selišta kod Sokoca) naporedo je *jéčam* i *jéčem*. U četiri mjesta (u M150, M156, M157 i M216) pomjerena je artikulacija vokala *a* prema vokalu *e*: *jéčạm*. Pored oblika s reduciranim *a* (*jéčᵃm*) i reduciranim *e* (*jéčᶜm*) u M220 (Izačić kod Bihaća) zapisan je i oblik sa šva (*jéčᵊm*). U šest mjesnih govora vokal *a* zamijenjen je vokalom *i* (*jéčim*, *jéćim*).

Oblik *ječem* upotrebljava se u međusobno udaljenim bosanskim govorima, dok oblik *ječim* objedinjava nekoliko mjesta u zapadnoj Hercegovini i jugozapadnoj Bosni.

Oblici s vokalom *e* umjesto vokala *a* zastupljeni su u jednom bošnjačkom, jednom hrvatskom i u dva srpska govora. Oblici s vokalom *i* umjesto vokala *a* zastupljeni su u pet hrvatskih mjesnih govora i u jednom bošnjačkom, a u srpskim govorima nisu potvrđeni.

Literatura

Arnaut 2017: 52; Čustović 1961: 101; Halilović 2002: 250; Jahić 2002: 38; Petrović 1971: 35; Ramić 1999: 291; Valjevac 2002: 77-78; Vujičić i dr. 1979: 15-16; Vujičić 1985: 23-24; Vujičić 1990: 18.

Up.: OLA: 595; ALE: 571.

Etimologija

psl. *jęčьmy (stsl. ѧчьмъı, rus. ячме́нь, polj. jęczmień) ← pie. *h$_2$n̥ki-men-

jęčam: psl. *jęčьmy, G jęčьmene izvodi se iz pie. korijena h$_2$n̥ki- ‘oštar’, a naziv je dobijen zbog oštrih, bodljikavih resa po kojima se ječam razlikuje od ostalih žitarica. Denazalizacijom *ę* > /e/ i vokalizacijom *ь* > /a/ dobijen je oblik *ječam*.

Literatura

Skok 1971: I: 766; Brückner 1985: 208; Fasmer 1987: IV: 571-572; Snoj 2016: 265.

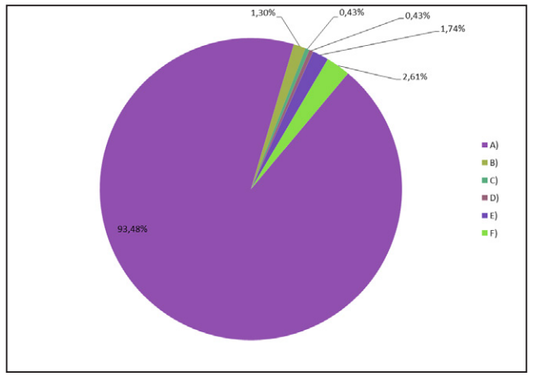

Ukupno (230):
A) 215 (93,48%)
B) 3 (1,30%)
C) 1 (0,43%)
D) 1 (0,43%)
E) 4 (1,74%)
F) 6 (2,61%)

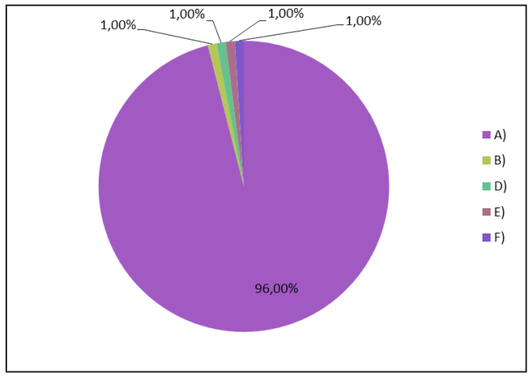

Bošnjaci (100):
A) 96 (96,00%)
B) 1 (1,00%)
D) 1 (1,00%)
E) 1 (1,00%)
F) 1 (1,00%)

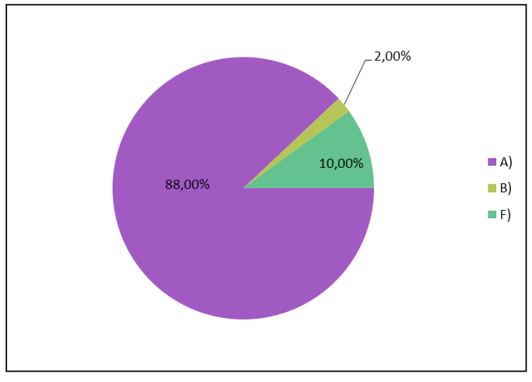

Hrvati (50):
A) 44 (88,00%)
B) 1 (2,00%)
F) 5 (10,00%)

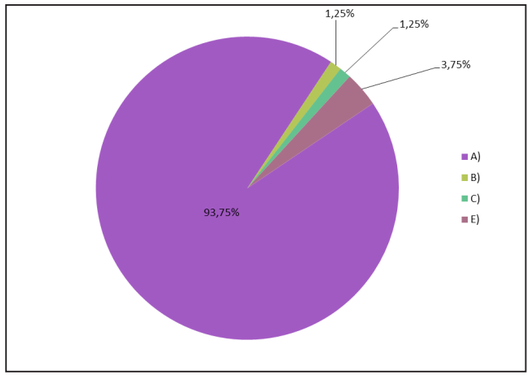

Srbi (80):
A) 75 (93,75%)
B) 1 (1,25%)
C) 1 (1,25%)
E) 3 (3,75%)

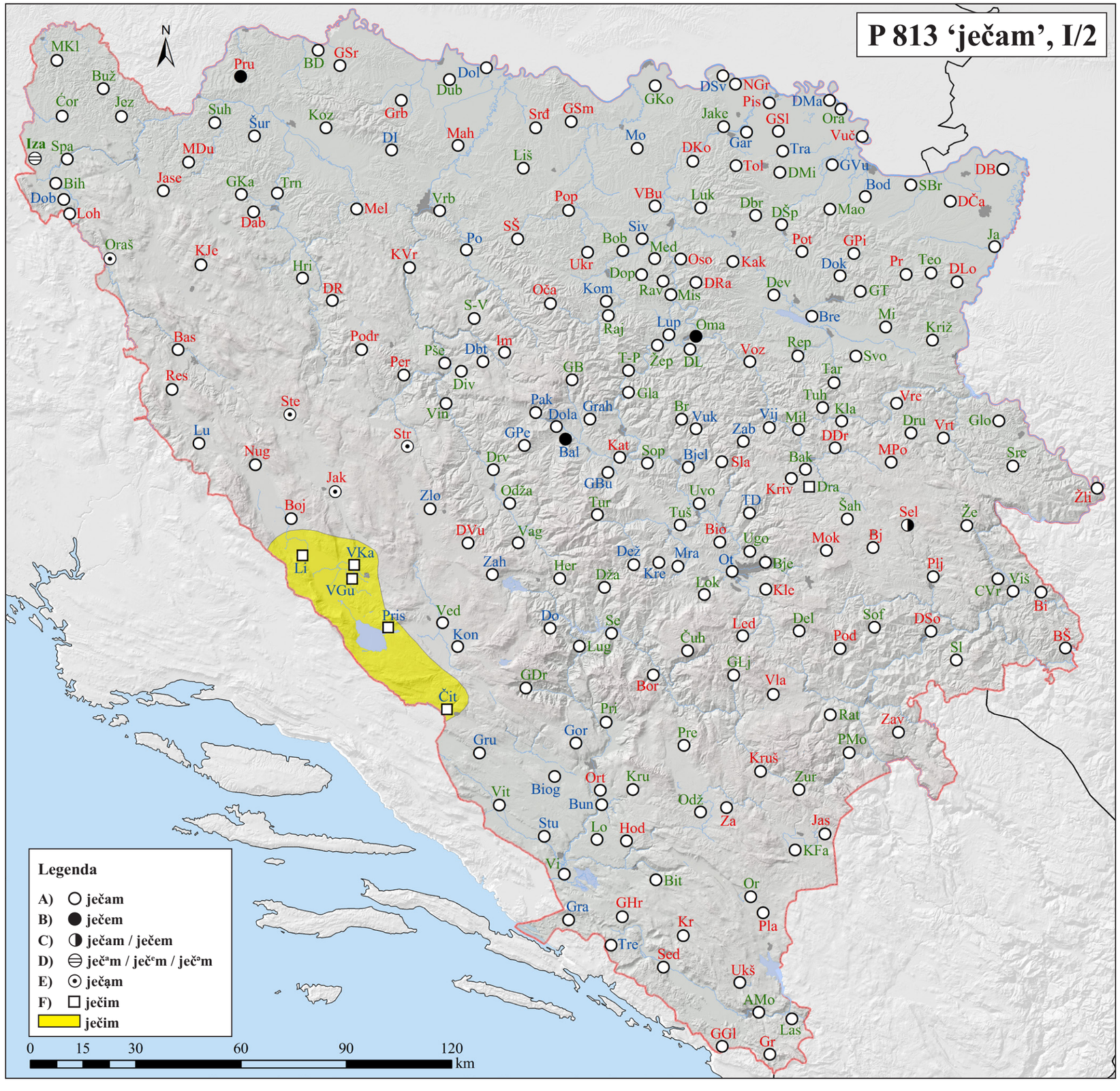

P 998 ‘jarebica’, I/3		
Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	jarébica
2.	GGl	jarébica
3.	AMo	jarébica
4.	Las	jarébica
5.	Ukš	jarébica
6.	Pla	jarébica
7.	Or	jarébica
8.	Kr	jarébica
9.	Sed	jarébica
10.	Tre	jarébica
11.	Gra	jarébica
12.	GHr	jarébica
13.	Bit	jarébica
14.	Vi	jarébica
15.	Lo	jarébica
16.	Hod	jarébica
17.	Bun	jarébica
18.	Ort	jarébica
19.	Kru	jarébica
20.	Odž	jarébica
21.	Za	jarébica
22.	Kruš	jerébica
23.	Zur	dívĺa: kòko:š
24.	KFa	jarébica
25.	Jas	jarébica
26.	PMo	jerébica
27.	Zav	jarébica
28.	Rat	——
29.	Vla	jerébica
30.	GLj	jarébica
31.	Pre	jarébica
32.	Pri	jarébica
33.	Lug	jarébica
34.	Se	jarébica
35.	Bor	jarébica
36.	Čuh	jarébica
37.	Led	jarébica
38.	Del	jarébʲca
39.	Pod	jerébica
40.	Sof	——
41.	DSo	——
42.	Sl	jarébica / jerébica
43.	BŠ	jarébica
44.	Bi	——
45.	Viš	jarébica
46.	CVr	jerébica
47.	Plj	jerébica
48.	Že	jerébica
49.	Sel	jerébica
50.	Bj	jerébica
51.	Mok	jarébica
52.	Šah	jarébica
53.	Bje	jarébʲca
54.	Kle	žú:na
55.	Ugo	——
56.	TD	——
57.	Bio	jarébica
58.	Ot	jarébʲca
59.	Lok	dìvija: kòkoška / kòko:š
60.	Mra	jarébica
61.	Kre	jarébica
62.	Dež	jarébica
63.	Dža	jarébica
64.	Tur	jarébʲca
65.	Kat	jerébica
66.	Bak	jerébica
67.	Tuš	jarébʲca
68.	Uvo	jerébica
69.	Kriv	——
70.	Dra	jerébica
71.	DDr	jerébica
72.	MPo	jarébica
73.	Sre	jerébica
74.	Žli	jarébica
75.	Glo	jarébica
76.	Vrt	——
77.	Dru	prèpelica
78.	Vre	——
79.	Križ	jarébica
80.	Mi	——
81.	Tar	——
82.	Kla	——
83.	Mil	——
84.	Rep	jerébica
85.	Voz	erébica
86.	Vij	jerébica
87.	Zab	jarébʲca
88.	Sla	jarébica
89.	Bjel	kókoška
90.	Sop	jerébica
91.	Vuk	jarébica
92.	Br	jarébica
93.	GBu	jerébica
94.	Bal	prìpelca / dívija: kòko:š
95.	Grah	kòkoška
96.	Gla	——
97.	DL	——
98.	Oma	jarébʲca
99.	DRa	jarébica
100.	Oso	jerébica
101.	Kak	jarébica
102.	Dev	jarébica
103.	Bre	jarébica
104.	Dok	——
105.	GPi	jarébica
106.	Pr	kòko:ška
107.	DLo	——
108.	Teo	jerébica
109.	Ja	jarébʲca
110.	DČa	jarébica
111.	DB	jerébica
112.	SBr	prèpelica
113.	Bod	jarébica
114.	Mao	jarébica
115.	Pot	——
116.	DŠp	jarébica
117.	Dbr	jarébʲca
118.	Luk	——
119.	DMi	jarébica
120.	GVu	jarébica
121.	Vuč	jarébica
122.	Ora	jàrebka
123.	DMa	kokõ:ška
124.	Tra	jarébica
125.	GSl	jarébica
126.	Tol	dívija kòko:š
127.	DKo	jerébca
128.	Gar	jarébica
129.	Pis	jarébʲca
130.	Stu	jarébica
131.	Vit	jarébica
132.	Gru	jarébica
133.	Biog	jarébica
134.	Gor	jarébica
135.	GDr	jarébica
136.	Čit	jarébica
137.	Kon	rébica
138.	Pris	jerébica
139.	Ved	jerébica
140.	Do	jarébca
141.	Zah	jarébca
142.	Her	jarébʲca
143.	Vag	jarébica
144.	Odža	jarébʲca
145.	DVu	dívija:
146.	VGu	jerébica
147.	VKa	jarébica
148.	Li	erébica
149.	Boj	jerébica
150.	Jak	jerébica
151.	Zlo	erébica
152.	Drv	jarébica
153.	GPe	——
154.	Pak	dívija: kòko:š
155.	Vin	jarébʲca
156.	Str	jerébica
157.	Ste	jarébica
158.	Nug	jerébica
159.	Lu	jarébʲca
160.	Res	verébica
161.	Bas	jerébica
162.	Hri	jerébica
163.	DR	jerébica
164.	Podr	jerébica / jarébica
165.	Per	vrébica
166.	Pše	jerébica
167.	Div	jérebica / jàrebica
168.	Dbt	——
169.	Im	jarébʲca
170.	GB	jarébica
171.	T-P	jerébica
172.	Žep	——
173.	Lup	——
174.	Rav	——
175.	Mis	jarébica
176.	Dop	jerébica
177.	Kom	——
178.	Oča	jerébica
179.	S-V	jarébica
180.	KVr	jarébʲca
181.	Po	vrébʲca
182.	SŠ	jerébica
183.	Ukr	erébica
184.	Raj	——
185.	Med	——
186.	Bob	jarébʲca
187.	Siv	jerébica
188.	VBu	jarébica
189.	Pop	——
190.	Vrb	dívije: kòkoši
191.	Liš	jarébica
192.	Mo	jarébica
193.	Jake	jarébica
194.	NGr	kóko:čka
195.	DSv	jarébica
196.	GKo	jerébica
197.	GSm	——
198.	Srđ	——
199.	Mah	jarébica
200.	Dol	jarébica
201.	Grb	jarébica
202.	DI	jarébica
203.	Mel	jarébica / jarébica
204.	Trn	jarébica
205.	Koz	jarébica / kòkoška
206.	GSr	jarébica
207.	BD	jarébica
208.	Pru	jarébʲca
209.	Suh	jarébʲca
210.	Šur	jarébica
211.	MDu	jarébica
212.	Jase	jarébʲca
213.	GKa	jarébica
214.	Dab	——
215.	KJe	——
216.	Oraš	jarébica
217.	Loh	jerébica
218.	Dob	jarébica
219.	Spa	jerébica
220.	Iza	——
221.	Ćor	——
222.	Jez	jérebʲca
223.	Buž	——
224.	MKl	jarébʲca
225.	Bih	jarébica
226.	Tuh	jarébʲca
227.	Dub	kòkoška
228.	Dola	jarébca
229.	Svo	jarébica
230.	GT	jarébica

Komentar

Alternacija vokala *a* sa vokalom *e* u leksemi ‘jarebica’ prisutna je u četvrtini ispitivanih govora. U M42 i M167 naporedo je *jarebica* i *jerebica*, a u M164 *jerebica* i *jarebica*. Više od polovine mjesnih govora (sto dvadeset) nema *-er-* umjesto *-ar-*.

Oblici s *-er-* obrazuju difuzan areal; zapisivani su uglavnom u bosanskim, rijetko u hercegovačkim govorima.

Oblici s alternacijom *ar* ~ *er* (*jerebica*, *jerebʲca*, *erebica* i dr.) nešto su frekventniji u govorima Srba negoli u govorima Hrvata i Bošnjaka.

U šesnaest mjesta zapisani su nerelevantni odgovori (*divĺa kokoš*, *kokoška*, *prepelica* i dr.), a iz trideset pet mjesta nema odgovora.

Literatura

Đukanović 1983: 202; Halilović 1996: 51; Halilović 2002: 251; Halilović 2009: 42, 45; Jahić 2002: 41; Okuka 1983: 39; Peco 1964: 33-34; Ramić 1999: 290; Rešetar 1907: 101; Šimundić 1971: 27; Valjevac 1983: 329; Valjevac 2002: 79, 121; Vujičić i dr. 1979: 17; Vujičić 1985: 26; Vujičić 1990: 21; Vuković 1963: 294.

Up.: OLA: 68; ALE: 113.

Etimologija

psl. **ěrębĭca*, **ě̂rębь* (stsl. ѣрѧбь, rus. ярябь, ерябь, polj. jarząb), latv. iŕbe ← pie. **ereb^{h}-*

jarèbica: im. **ěrębĭca* nastala je suf. tvorbom od **ě̂ręb-* ‘šaren’ i imenskog formanta **-ica* < pie. **-ika*, a korijen se izvodi iz pie. **ereb^{h}-* ‘tamnosmeđ’, što znači da je jarebica dobila ime po boji perja. Denazalizacijom *ę* > /e/ dobijen je oblik *jarebica*.

Literatura

Skok 1971: I: 758; Brückner 1985: 200; Fasmer 1987: IV: 563; Snoj 2016: 267.

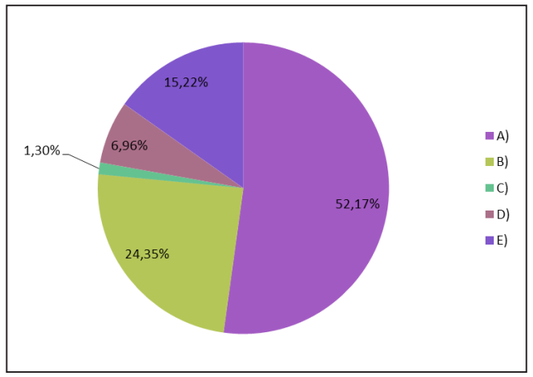

Ukupno (230):
A) 120 (52,17%)
B) 56 (24,35%)
C) 3 (1,30%)
D) 16 (6,96%)
E) 35 (15,22%)

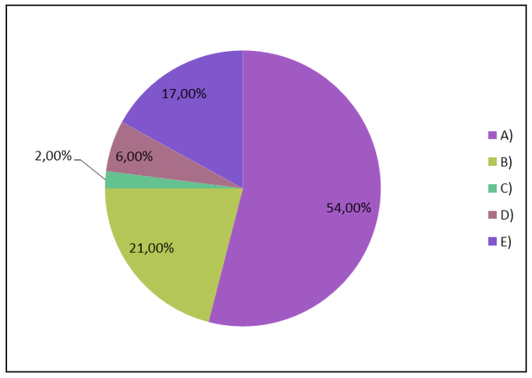

Bošnjaci (100):
A) 54 (54,00%)
B) 21 (21,00%)
C) 2 (2,00%)
D) 6 (6,00%)
E) 17 (17,00%)

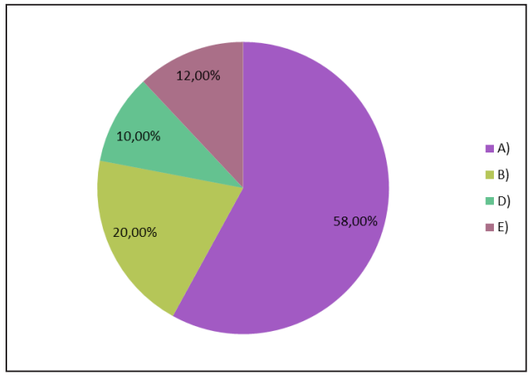

Hrvati (50):
A) 29 (58,00%)
B) 10 (20,00%)
D) 5 (10,00%)
E) 6 (12,00%)

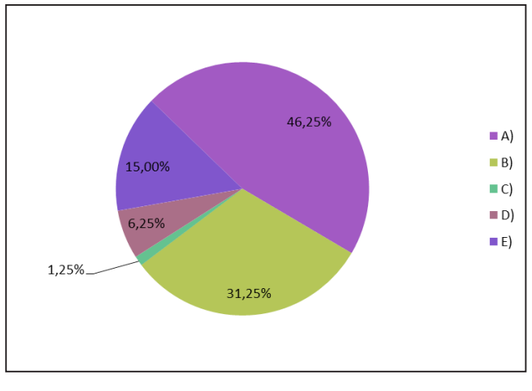

Srbi (80):
A) 37 (46,25%)
B) 25 (31,25%)
C) 1 (1,25%)
D) 5 (6,25%)
E) 12 (15,00%)

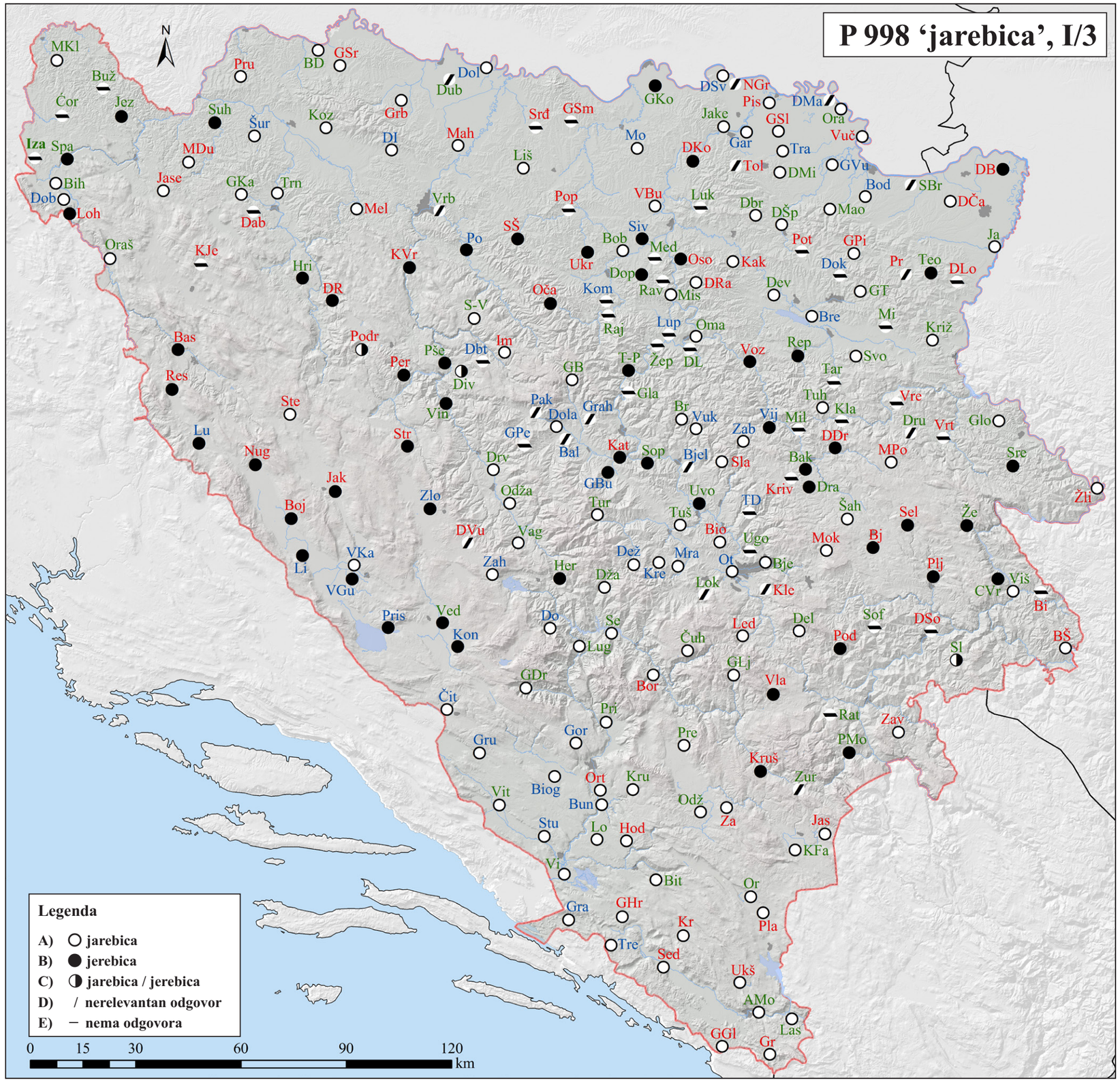

P 994 ‘vrabac’, I/4		
Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	vrá:bac
2.	GGl	vrá:bac
3.	AMo	vrá:bac
4.	Las	rá:bac
5.	Ukš	vrá:bac
6.	Pla	vrá:bac
7.	Or	rá:bac
8.	Kr	vrá:bac
9.	Sed	vrá:bac
10.	Tre	vrá:bac
11.	Gra	vá:bac
12.	GHr	vrá:bac
13.	Bit	vrá:bac
14.	Vi	vrá:bac / vré:bac
15.	Lo	rá:bac
16.	Hod	vrá:bac
17.	Bun	jaré:bac
18.	Ort	ré:bac
19.	Kru	vrá:bac
20.	Odž	vrá:bac
21.	Za	vrá:bac
22.	Kruš	vrá:bac
23.	Zur	vrá:bac
24.	KFa	vrá:bac
25.	Jas	vrá:bac
26.	PMo	vrá:bac
27.	Zav	vrá:bac
28.	Rat	vrá:bac
29.	Vla	vrá:bac
30.	GLj	vrá:bac
31.	Pre	vré:bac
32.	Pri	vrá:bac
33.	Lug	vrá:bac
34.	Se	vré:bac
35.	Bor	vrá:bac
36.	Čuh	vrá:bac
37.	Led	vrá:bac
38.	Del	vrá:bac
39.	Pod	vrá:bac
40.	Sof	vrá:bac
41.	DSo	vrá:bac
42.	Sl	vrá:bac
43.	BŠ	vrá:bac
44.	Bi	vrá:bac
45.	Viš	vrá:bac
46.	CVr	vrá:bac
47.	Plj	vrá:bac
48.	Že	vrá:bac
49.	Sel	vrá:bac
50.	Bj	vrá:bac
51.	Mok	vrá:bac
52.	Šah	vrą́:bac
53.	Bje	vrá:bac
54.	Kle	vrá:bac
55.	Ugo	vrá:bac
56.	TD	vrá:bac
57.	Bio	vrá:bac
58.	Ot	vré:bac
59.	Lok	vré:bac
60.	Mra	vré:bac
61.	Kre	vré:bac
62.	Dež	vré:bac
63.	Dža	vrá:bac
64.	Tur	vrá:bac
65.	Kat	vré:bac
66.	Bak	vrá:bac
67.	Tuš	vré:bac
68.	Uvo	vré:bac
69.	Kriv	vrá:bac
70.	Dra	vrá:bac
71.	DDr	vrá:bac
72.	MPo	vrá:bac
73.	Sre	vrá:bac
74.	Žli	vrá:bac
75.	Glo	vrá:bac
76.	Vrt	vrá:bac
77.	Dru	vrá:bac
78.	Vre	vrá:bac
79.	Križ	vrá:bac
80.	Mi	vrá:bac
81.	Tar	vrá:bac
82.	Kla	vrá:bac
83.	Mil	vrá:bac
84.	Rep	vrá:bac
85.	Voz	vré:bac
86.	Vij	vrá:bac / vré:bac
87.	Zab	vré:bac / vrá:bac
88.	Sla	vré:bac
89.	Bjel	vré:bac
90.	Sop	vrá:bac
91.	Vuk	vré:bac
92.	Br	vrą́:bac
93.	GBu	vrá:bac
94.	Bal	vré:bac
95.	Grah	vré:bac
96.	Gla	vrą̀:bạc
97.	DL	vré:bac
98.	Oma	vré:bac
99.	DRa	vré:bac
100.	Oso	vré:bac
101.	Kak	vré:bac
102.	Dev	vrá:bac
103.	Bre	vrá:bac
104.	Dok	vrá:bac
105.	GPi	vrá:bac
106.	Pr	vrá:bac
107.	DLo	vrá:bac
108.	Teo	vrá:bac
109.	Ja	vrá:bac
110.	DČa	vrá:bac
111.	DB	vrá:bac
112.	SBr	vrábica
113.	Bod	vrá:bac
114.	Mao	tìca
115.	Pot	vrá:bac
116.	DŠp	vrá:bac, vrábica
117.	Dbr	vrę́:bac
118.	Luk	vré:bac
119.	DMi	vrábica
120.	GVu	vrá:bac
121.	Vuč	vré:bac
122.	Ora	vrá:bac
123.	DMa	vrá:bac
124.	Tra	vré:bac
125.	GSl	vré:bac
126.	Tol	vrą́:bac
127.	DKo	vré:bac
128.	Gar	vré:bac
129.	Pis	vré:bac
130.	Stu	vé:bac
131.	Vit	vé:bac
132.	Gru	vrá:bac
133.	Biog	vrá:bac
134.	Gor	vré:bac
135.	GDr	vré:bac
136.	Čit	vé:bac
137.	Kon	vrá:bac
138.	Pris	vé:bac
139.	Ved	vré:bac
140.	Do	vré:bac
141.	Zah	vré:bac
142.	Her	vré:bac
143.	Vag	vré:bac
144.	Odža	vré:bac
145.	DVu	vré:bac
146.	VGu	vré:bac
147.	VKa	vré:bac
148.	Li	vré:bac
149.	Boj	vré:bac
150.	Jak	vré:bac
151.	Zlo	vré:bac
152.	Drv	vré:bac
153.	GPe	vré:bac
154.	Pak	vré:bac
155.	Vin	vré:bac
156.	Str	vré:bac
157.	Ste	vré:bac
158.	Nug	vré:bac
159.	Lu	vré:bac
160.	Res	vré:bac
161.	Bas	vré:bac
162.	Hri	vré:bac
163.	DR	vré:bac
164.	Podr	vrá:bac
165.	Per	vré:bac
166.	Pše	vré:bạc / vrá:bạc
167.	Div	vré:bac
168.	Dbt	vré:bac
169.	Im	vrá:bac
170.	GB	vrá:bac
171.	T-P	vrą́:bac
172.	Žep	vré:bac
173.	Lup	vré:bac
174.	Rav	vrá:bac
175.	Mis	vré:bac
176.	Dop	vré:bac
177.	Kom	vré:bac
178.	Oča	vrá:bac
179.	S-V	vrá:bac
180.	KVr	vré:bac
181.	Po	vré:bac
182.	SŠ	vré:bac
183.	Ukr	vré:bac
184.	Raj	vré:bac
185.	Med	vrá:bac / vré:bac
186.	Bob	vrá:bac
187.	Siv	vré:bac
188.	VBu	vrá:bac
189.	Pop	vré:bac
190.	Vrb	vré:bac
191.	Liš	vré:bac
192.	Mo	vré:bac
193.	Jake	vré:bac
194.	NGr	vré:bac
195.	DSv	vré:bac
196.	GKo	vré:bac
197.	GSm	vré:bac
198.	Srđ	vré:bac
199.	Mah	vré:bac
200.	Dol	vré:bac
201.	Grb	vré:bac
202.	DI	vré:bac
203.	Mel	vrá:bac / vrá:bạc
204.	Trn	vré:bac
205.	Koz	vré:bac
206.	GSr	vré:bac
207.	BD	vré:bac
208.	Pru	vré:bac
209.	Suh	vré:bac
210.	Šur	vré:bac
211.	MDu	vré:bac
212.	Jase	vré:bac
213.	GKa	vré:bac
214.	Dab	vré:bac
215.	KJe	vré:bac
216.	Oraš	vré:bac
217.	Loh	vré:bac
218.	Dob	vré:bac
219.	Spa	vré:bac / vrą́:bac
220.	Iza	vré:bac
221.	Ćor	vré:bac
222.	Jez	vrę́:bac
223.	Buž	vré:bac
224.	MKl	vré:bac
225.	Bih	vrá:bac
226.	Tuh	vrá:bac
227.	Dub	vré:bac
228.	Dola	vrá:bac
229.	Svo	vrá:bac
230.	GT	vrá:bac

Komentar

Imenica ‘vrabac’ u polovini ispitivanih govora ima sekvencu *ra* u morfemi *vrab-*, dok je u drugoj polovini izvršena promjena *ra* u *re*: u sto dvanaest mjesta govori se samo *vrabac* (*vrabica*), u sto jedanaest mjesta samo *vrebac* (*vrebica*), a u šest naporedo *vrabac* i *vrebac*.

Izmjena *ra* u *re* zahvatila je većinu središnjih i zapadnijih bosanskohercegovačkih govora, dok istočniji govori ne znaju za nju. Areal morfeme *vrab-* prostire se istočnije od crte koja spaja Višiće kod Čapljine na jugu i Vučilovac kod Brčkog na sjeveru; zapadnije od te crte pripada mu uzak pojas do Gruda u zapadnoj Hercegovini kao i područje između Fojnice i Kaknja u srednjoj Bosni i okolice Banje Luke u sjeverozapadnoj Bosni.

Oblici sa sekvencom *re* najčešći su u govorima Hrvata, a najrjeđi u govorima Bošnjaka: zapisani su u tri četvrtine hrvatskih, u manje od polovine srpskih i u malo više od dvije petine bošnjačkih govora.

Iz M114 potječe nerelevantan odgovor (*tica*).

Literatura

Baotić 1983: 51-52; Brozović 1966: 134; Brozović 2012: 277; Bulić 2013: 78; Bulić 2014: 45; Dešić 1976: 39; Dragičević 2007: 332; Đurović 1992: 101; FO 1981: 427; Hadžikadić 2012: 20; Halilović 1990: 266; Halilović 1996: 51-54; Halilović 2002: 251; Halilović 2009: 26; Jahić 2002: 42; Kozomara 2016: 615; Okuka 1973: 92; Okuka 1983: 38; Okuka 1983a: 64; Pavešić 1960: 373; Peco 1964: 15, 34; Peco 1967: 282; Peco 1975: 96; Peco 1983: 238; Pehlić 2009: 13; Petrović 1970: 337; Petrović 1971: 30; Ramić 1999: 290; Remetić 1970: 109; Remetić 1981: 184; Rešetar 1907: 101; Ružičić 1934: 44; Simić 1978: 55; Šimundić 1971: 27; Valjevac 1983: 329; Valjevac 2002: 120; Vujičić i dr. 1979: 17; Vujičić 1981: 198; Vujičić 1985: 26; Vujičić 1990: 21; Vuković 1963: 294.

Up.: OLA: 70; ALE: 115.

Etimologija

psl. *vorbьcь (stsl. врабнн, rus. воробéй, polj. wróbel), lit. žvirblis

vrábac: psl. *vorbьcь vjerovatno je nastalo od korijena *vorbь i suf. *-ьcь*, a ie. etimon nije jasan jer riječ nema ie. uporednica, izuzev grč. rhóbillos ʻvrsta ptice’. Metatezom likvide psl. skupina *tort* u jsl. jezicima prešla je u *trat*.

Literatura

Skok 1973: III: 615-616; Brückner 1985: 631-632; Fasmer 1986: I: 352; Snoj 2016: 854.

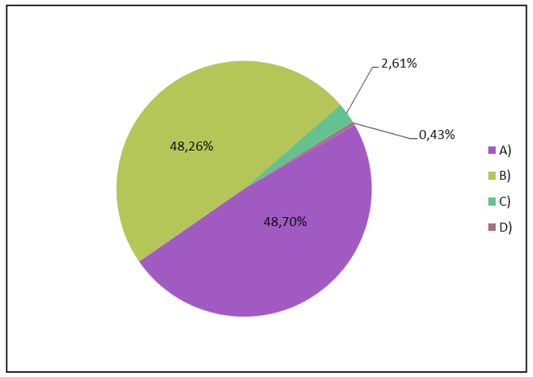

Ukupno (230):
A) 112 (48,70%)
B) 111 (48,26%)
C) 6 (2,61%)
D) 1 (0,43%)

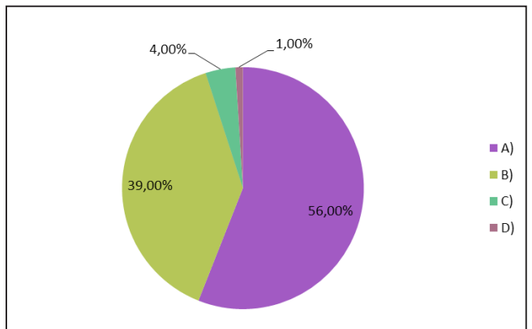

Bošnjaci (100):
A) 56 (56,00%)
B) 39 (39,00%)
C) 4 (4,00%)
D) 1 (1,00%)

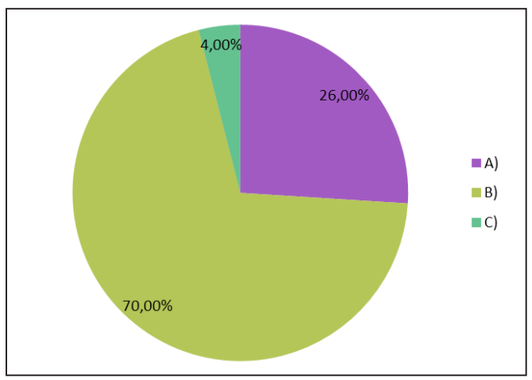

Hrvati (50):
A) 13 (26,00%)
B) 35 (70,00%)
C) 2 (4,00%)

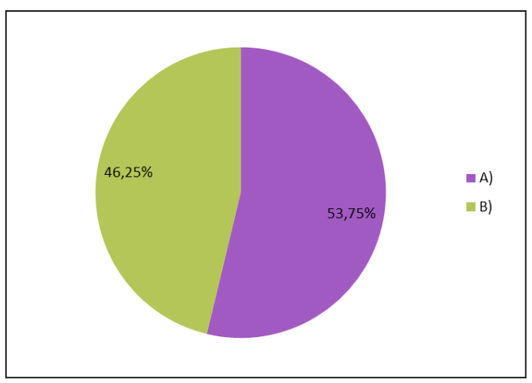

Srbi (80):
A) 43 (53,75%)
B) 37 (46,25%)

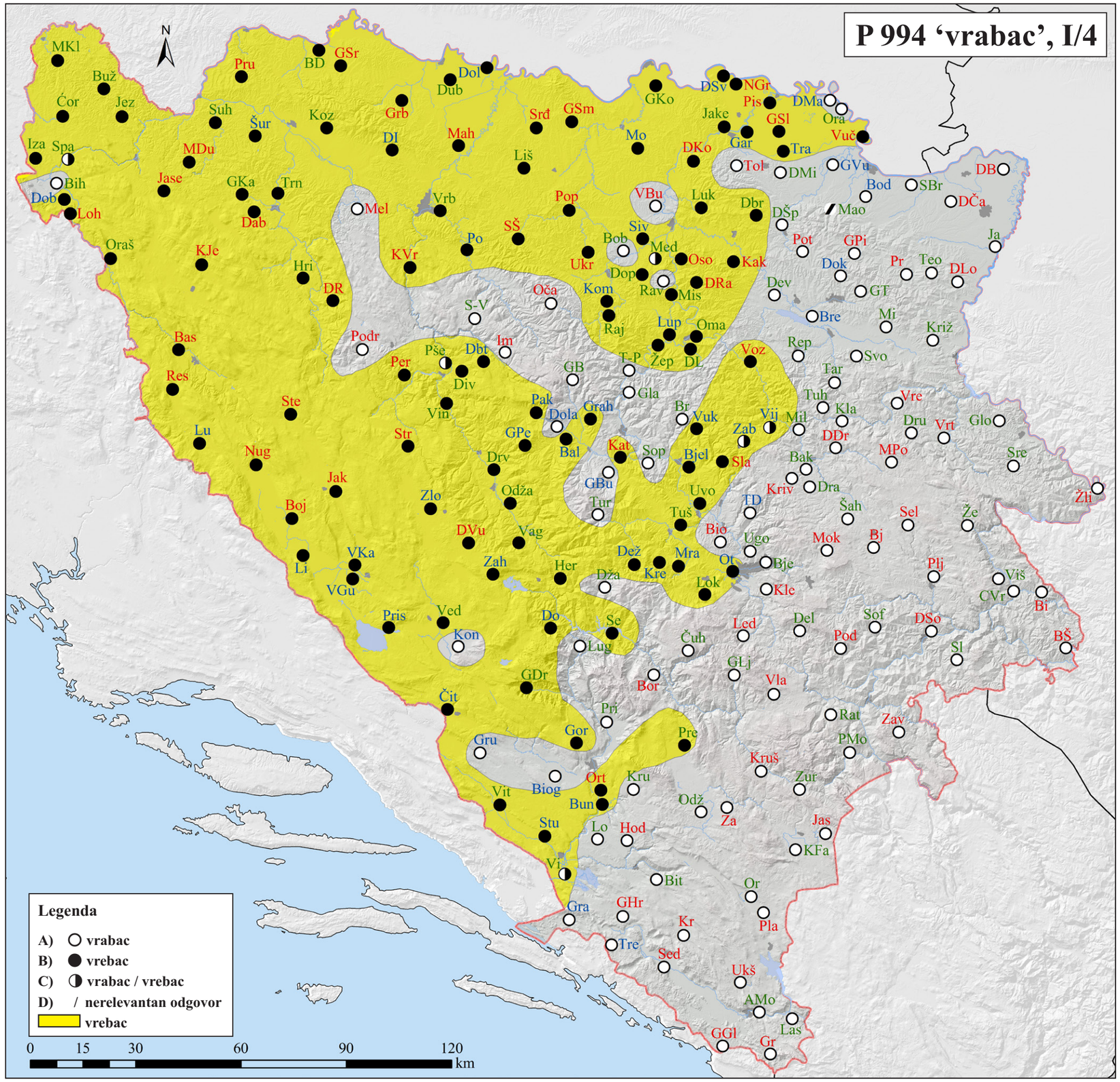

P 375 ‘rasti’, I/5

Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	rà:s
2.	GGl	rà:s
3.	AMo	rà:s
4.	Las	rà:s
5.	Ukš	rà:s
6.	Pla	rà:s
7.	Or	rà:s
8.	Kr	rà:s
9.	Sed	rà:s
10.	Tre	rà:s
11.	Gra	rà:sti
12.	GHr	rà:st / rà:sti
13.	Bit	rà:s
14.	Vi	rà:sti
15.	Lo	rè:s / rè:sti
16.	Hod	rà:s
17.	Bun	rà:sti
18.	Ort	rà:st / rà:sti / rè:sti
19.	Kru	rè:s / rè:sti
20.	Odž	rà:s
21.	Za	rà:s
22.	Kruš	rà:s
23.	Zur	rà:s
24.	KFa	rà:s
25.	Jas	rà:st
26.	PMo	rà:sti
27.	Zav	rá:sti
28.	Rat	rà:sti
29.	Vla	rà:s
30.	GLj	rá:s
31.	Pre	rà:s
32.	Pri	rè:st / rè:sti
33.	Lug	rá:sti / rà:st / rè:st / ré:sti
34.	Se	rè:s / rè:st / rà:s / rà:st
35.	Bor	rè:s / rà:s
36.	Čuh	rà:sti / rá:sti
37.	Led	rà:st / rà:sti
38.	Del	rà:s
39.	Pod	rá:sti
40.	Sof	rá:sti
41.	DSo	rá:sti
42.	Sl	rá:sti
43.	BŠ	rá:sti
44.	Bi	rá:sti
45.	Viš	rá:sti
46.	CVr	rà:sti
47.	Plj	rà:sti
48.	Že	rá:sti
49.	Sel	rá:sti
50.	Bj	rá:sti
51.	Mok	rá:sti
52.	Šah	rà:st
53.	Bje	rà:st
54.	Kle	rà:sti
55.	Ugo	rà:sti
56.	TD	rà:s / rà:st
57.	Bio	rà:st
58.	Ot	rà:st
59.	Lok	rà:st
60.	Mra	rà:st
61.	Kre	rà:st
62.	Dež	rà:st
63.	Dža	ré:st / ré:sti
64.	Tur	rà:sti
65.	Kat	rà:sti
66.	Bak	rà:sti
67.	Tuš	rą̀:st
68.	Uvo	rà:st
69.	Kriv	rà:sti
70.	Dra	rà:st
71.	DDr	rà:st / rà:s
72.	MPo	rá:sti
73.	Sre	rá:sti
74.	Žli	rá:sti
75.	Glo	rà:sti
76.	Vrt	rá:sti
77.	Dru	rą́:sti
78.	Vre	rá:st / rá:sti
79.	Križ	rá:sti
80.	Mi	rà:st
81.	Tar	rà:st
82.	Kla	rà:st
83.	Mil	rà:st
84.	Rep	rà:st
85.	Voz	rà:st
86.	Vij	rà:st
87.	Zab	rà:st
88.	Sla	rà:st
89.	Bjel	rà:st
90.	Sop	rà:st
91.	Vuk	rà:st
92.	Br	rà:st
93.	GBu	ré:stu
94.	Bal	rè:st
95.	Grah	rà:st
96.	Gla	rą̀:s
97.	DL	rà:st
98.	Oma	rą̀:st
99.	DRa	rà:sti
100.	Oso	rà:sti
101.	Kak	rą̀:st
102.	Dev	rà:sti
103.	Bre	rà:st
104.	Dok	rà:sti / rà:st
105.	GPi	rà:st
106.	Pr	rà:sti
107.	DLo	rà:st
108.	Teo	rá:sti / rà:sti
109.	Ja	rà:sti
110.	DČa	rà:st
111.	DB	rà:st
112.	SBr	rà:sti
113.	Bod	rà:st
114.	Mao	rà:st
115.	Pot	rą̀:st
116.	DŠp	rą̀:st
117.	Dbr	rą̀:st
118.	Luk	rą̀:st
119.	DMi	rà:sti
120.	GVu	rà:st
121.	Vuč	rá:sti
122.	Ora	rà:st
123.	DMa	rā:st
124.	Tra	rà:st
125.	GSl	rà:st
126.	Tol	rą̀:sti
127.	DKo	rą̀:sti
128.	Gar	rà:st
129.	Pis	rą̀:st[i]
130.	Stu	rè:s / rè:sti
131.	Vit	rè:s / rè:sti
132.	Gru	rè:st / rè:sti
133.	Biog	rè:st / rè:sti
134.	Gor	rè:st
135.	GDr	rè:s
136.	Čit	rè:st
137.	Kon	rè:st
138.	Pris	rè:st
139.	Ved	rè:st
140.	Do	rè:st / ré:sti
141.	Zah	rè:s
142.	Her	rè:s
143.	Vag	rè:st
144.	Odža	rà:st
145.	DVu	rà:sti
146.	VGu	rè:st
147.	VKa	rè:st
148.	Li	rè:st
149.	Boj	ré:sti
150.	Jak	ré:sti
151.	Zlo	rà:st
152.	Drv	rè:st
153.	GPe	rà:s
154.	Pak	rà:st
155.	Vin	rà:st
156.	Str	rá:st[i]
157.	Ste	rá:sti
158.	Nug	ré:sti
159.	Lu	rè:sti
160.	Res	rá:sti
161.	Bas	rá:sti
162.	Hri	rá:sti
163.	DR	rá:sti
164.	Podr	rá:sti
165.	Per	rà:sti
166.	Pše	rà:st / rá:st[i]
167.	Div	rà:st
168.	Dbt	rà:st
169.	Im	rá:sti
170.	GB	rà:st
171.	T-P	rą̀:sti
172.	Žep	rą̀:sti
173.	Lup	rà:sti
174.	Rav	rà:st
175.	Mis	rą̀:sti
176.	Dop	rà:st
177.	Kom	rà:st
178.	Oča	rá:sti
179.	S-V	rà:st / rà:sti
180.	KVr	rà:sti
181.	Po	rà:st[i]
182.	SŠ	rà:sti
183.	Ukr	rá:sti
184.	Raj	rà:st
185.	Med	rà:st
186.	Bob	rà:st
187.	Siv	rà:sti
188.	VBu	rá:sti / rà:sti
189.	Pop	rá:sti
190.	Vrb	rá:sti
191.	Liš	rà:st
192.	Mo	rà:st / rè:st
193.	Jake	rą̀:sti
194.	NGr	rá:sti
195.	DSv	rà:st
196.	GKo	rà:st
197.	GSm	rà:sti
198.	Srđ	rà:sti / rà:st
199.	Mah	rá:sti
200.	Dol	rà:st
201.	Grb	rá:sti
202.	DI	rà:sti
203.	Mel	rá:sti
204.	Trn	rá:sti
205.	Koz	rà:sti
206.	GSr	rá:sti
207.	BD	rá:sti
208.	Pru	rá:sti
209.	Suh	rá:sti
210.	Šur	rá:sti
211.	MDu	rá:sti
212.	Jase	rá:sti
213.	GKa	rą́:sti
214.	Dab	rá:sti
215.	KJe	rá:sti
216.	Oraš	rà:sti
217.	Loh	rá:sti
218.	Dob	rà:sti
219.	Spa	rá:sti
220.	Iza	rá:sti
221.	Ćor	rą́:sti
222.	Jez	rą̀:st
223.	Buž	rą́:sti
224.	MKl	rà:sti
225.	Bih	rá:sti
226.	Tuh	rà:st
227.	Dub	rá:sti
228.	Dola	rà:sti
229.	Svo	rà:sti
230.	GT	rà:sti

Komentar

Sekvenca *ra* u infinitivu ‘rasti’ ostaje neizmijenjena u sto devedeset sedam od dvjesta trideset istraženih mjesnih govora. Promjena *ra* u *re* dosljedna je u dvadeset osam mjesta, a pet mjesnih govora (M18, M33, M34, M35 i M192) ima naporedo *rast-* i *rest-*.

Areal promjene *ra* > *re* obuhvaća područje uz Neretvu od stolačkog i ljubuškog kraja na jugu do jablaničkog i konjičkog na sjeveru, zapadnu Hercegovinu i ramsku oblast; seže do grahovskog kraja u zapadnoj Bosni i do bugojanskog i travničkog kraja u srednjoj Bosni.

Oblici s *re* najčešći su u govorima Hrvata. Promjena *ra* > *re* zahvatila je trećinu hrvatskih govora; za nju zna desetina bošnjačkih i samo pet od osamdeset srpskih govora.

Literatura

Baotić 1983: 51; Baotić 2012: 108; Brozović 1966: 134; Brozović 2012: 227; Čustović 1961: 92, 105, 109, 114; Đurović 1992: 101; FO 1981: 427; Hadžikadić 2012: 20; Halilović 1990: 266; Halilović 1996: 51-54; Halilović 2002: 251; Jahić 2002: 42; Okuka 1973: 92; Okuka 1983: 38; Okuka 1983a: 64; Pavešić 1960: 373; Peco 1964: 15, 34; Peco 1967: 282; Peco 1975: 96; Peco 1983: 237; Peco 1986: 50-51; Ramić 1999: 290; Remetić 1970: 109; Simić 1978: 55; Šimundić 1971: 27; Valjevac 1983: 329; Valjevac 2002: 119-121; Vujičić 1985: 26; Vujičić 1990: 21.

Up.: OLA: 341.

Etimologija

psl. *orstí (stsl. растн, rus. растй, polj. rosnąć) ← pie. *ard^{h}- ili *h$_{3}$er-

râsti: više je mogućih objašnjenja porijekla psl. *orstí: iz pie. korijena *ard^{h}- ‘rasti’ proširenog s *-te/o-, zatim iz pie. *h$_{3}$er- ‘podizati se’, iz kojeg se izvodi *rödъ. Metatezom likvide psl. inicijalna skupina *ort* u jsl. jezicima prešla je u *rat*.

Literatura

Skok 1973: III: 110-111; Brückner 1985: 463; Fasmer 1987: III: 445-446; Snoj 2016: 625-626.

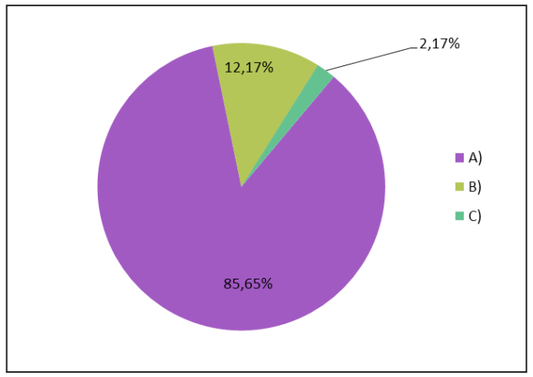

Ukupno (230):
A) 197 (85,65%)
B) 28 (12,17%)
C) 5 (2,17%)

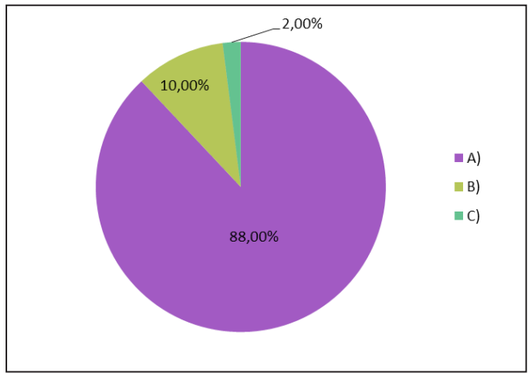

Bošnjaci (100):
A) 88 (88,00%)
B) 10 (10,00%)
C) 2 (2,00%)

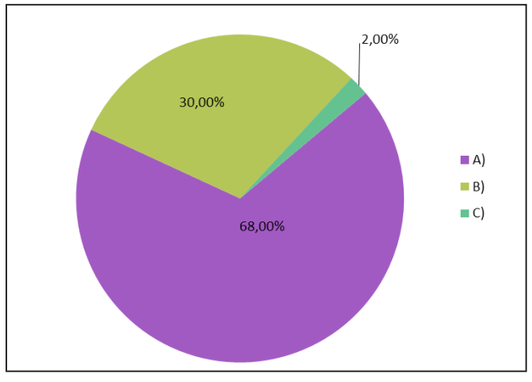

Hrvati (50):
A) 34 (68,00%)
B) 15 (30,00%)
C) 1 (2,00%)

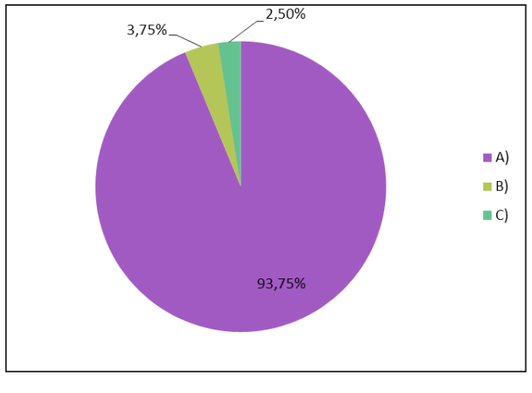

Srbi (80):
A) 75 (93,75%)
B) 3 (3,75%)
C) 2 (2,50%)

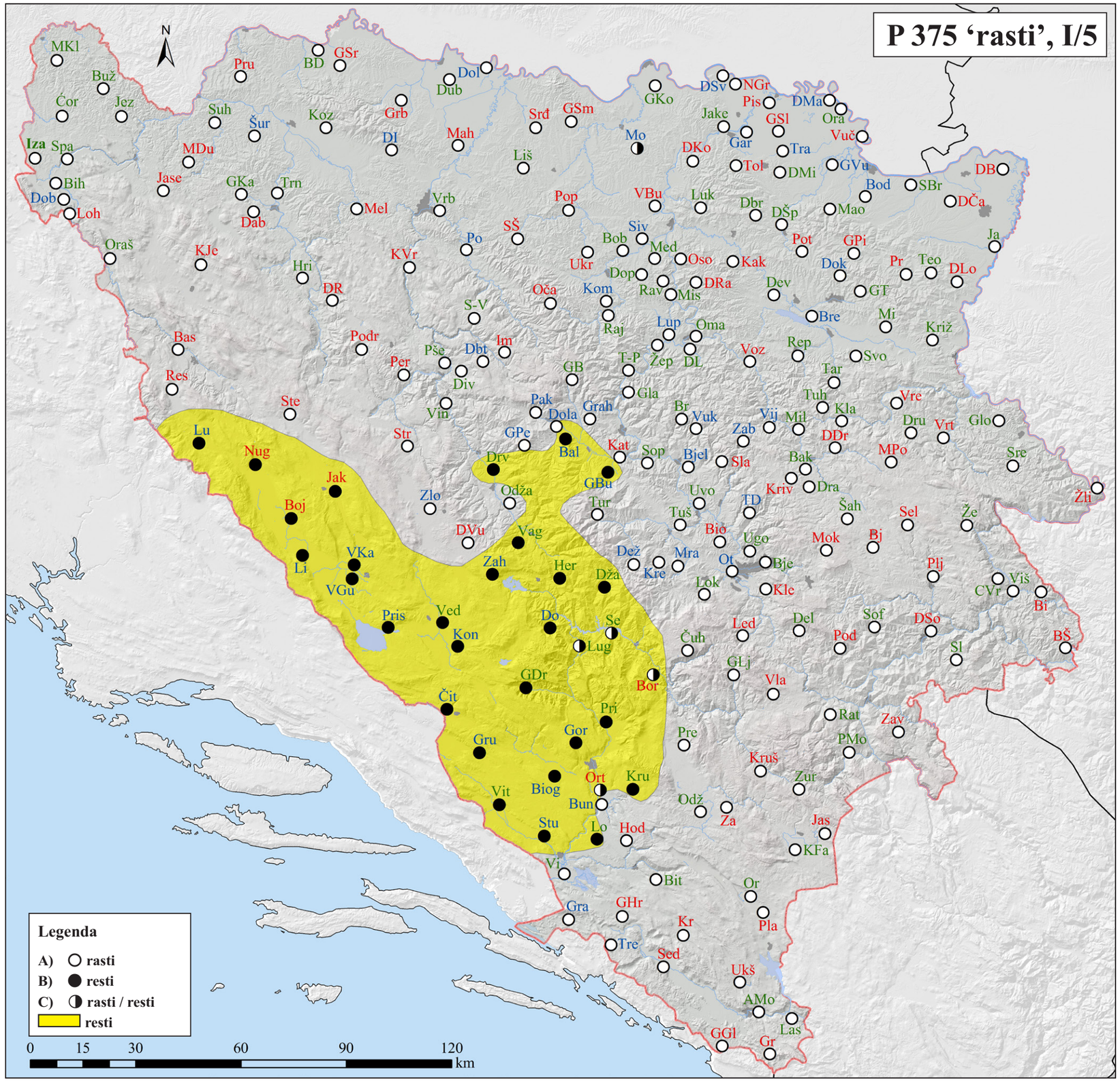

P 1889a ‘dalje’, I/6		
Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	
1.	Gr	dȁĺe
2.	GGl	dȁĺe
3.	AMo	dȁĺe
4.	Las	dȁĺe
5.	Ukš	dȁĺe
6.	Pla	dȁĺe
7.	Or	dȁĺe
8.	Kr	dȁĺe
9.	Sed	dȁĺe
10.	Tre	dȁĺe
11.	Gra	dȁĺe:
12.	GHr	dĭĺe
13.	Bit	dȁĺe:
14.	Vi	dȁĺe:
15.	Lo	dȁĺe:
16.	Hod	dȁĺe:
17.	Bun	dȁĺe:
18.	Ort	dȁĺe:
19.	Kru	dȁĺe:
20.	Odž	dȁĺe
21.	Za	dȁĺe:
22.	Kruš	dȁĺe
23.	Zur	dȁĺe
24.	KFa	dȁĺe
25.	Jas	dȁĺe:
26.	PMo	dȁĺe:
27.	Zav	dȁĺe:
28.	Rat	dȁĺe:
29.	Vla	dȁĺe
30.	GLj	dȁĺe:
31.	Pre	dȁĺe:
32.	Pri	dȁĺe:
33.	Lug	dȁĺe: / dȁje:
34.	Se	dȁĺe:
35.	Bor	dȁĺe:
36.	Čuh	dȁĺe:
37.	Led	dȁĺe:
38.	Del	dĭĺe
39.	Pod	dȁĺe
40.	Sof	dȁĺe:
41.	DSo	dȁĺe:
42.	Sl	dȁĺe:
43.	BŠ	dȁĺe:
44.	Bi	dĭĺe: / dȁĺe:
45.	Viš	dȁĺe:
46.	CVr	dȁĺe: / dĭĺe:
47.	Plj	dȁĺe:
48.	Že	dĭĺe: / dȁĺe:
49.	Sel	dȁĺe: / dĭĺe:
50.	Bj	dȁĺe:
51.	Mok	dȁĺe:
52.	Šah	dȁĺe:
53.	Bje	dȁĺe: / dȁje:
54.	Kle	dȁĺe:
55.	Ugo	dȁĺe:
56.	TD	dȁĺe:
57.	Bio	dȁĺe:
58.	Ot	dȁĺe:
59.	Lok	dȁĺe:
60.	Mra	dĭĺe
61.	Kre	dȁĺe / dĭĺe
62.	Dež	dĭĺe
63.	Dža	dȁĺe: / dĭĺe:
64.	Tur	dȁĺe:
65.	Kat	dȁĺe:
66.	Bak	dȁĺe:
67.	Tuš	dĭĺe: / dȁĺe:
68.	Uvo	dȁĺe:
69.	Kriv	dȁĺe
70.	Dra	dȁĺe:
71.	DDr	dȁĺe: / dĭĺe:
72.	MPo	dȁĺe:
73.	Sre	dȁĺe:
74.	Žli	dȁĺe: / dĭĺe:
75.	Glo	dȁĺe:
76.	Vrt	dȁĺe
77.	Dru	dȁĺe
78.	Vre	dȁĺe:
79.	Križ	dȁĺe:
80.	Mi	dȁĺe:
81.	Tar	dȁĺe
82.	Kla	dĭĺe:
83.	Mil	dȁĺe
84.	Rep	dȁĺe:
85.	Voz	dȁĺe:
86.	Vij	dȁĺe:
87.	Zab	dĭĺe:
88.	Sla	dȁĺe:
89.	Bjel	dĭĺe:
90.	Sop	dȁĺe:
91.	Vuk	dȁĺe:
92.	Br	dije:
93.	GBu	dȁĺe:
94.	Bal	dȁĺe:
95.	Grah	dȁĺe:
96.	Gla	dȁl̨e:
97.	DL	dȁĺe:
98.	Oma	dȁĺe:
99.	DRa	dĭĺe:
100.	Oso	dȁĺe:
101.	Kak	dȁl̨e:
102.	Dev	dȁĺe:
103.	Bre	dȁĺe:
104.	Dok	dȁĺe: / dĭĺe
105.	GPi	dȁĺe
106.	Pr	dȁĺe:
107.	DLo	dȁĺe:
108.	Teo	dȁĺe:
109.	Ja	dȁĺe:
110.	DČa	dȁĺe:
111.	DB	dȁĺe:
112.	SBr	dȁĺe
113.	Bod	dȁĺe:
114.	Mao	dȁĺè: / dȁĺe:
115.	Pot	dȁĺe
116.	DŠp	dȁĺe:
117.	Dbr	dȁl̨e:
118.	Luk	dȁĺe:
119.	DMi	dȁĺe:
120.	GVu	dȁĺe:
121.	Vuč	dȁĺe:
122.	Ora	dȁĺe:
123.	DMa	dȁĺe
124.	Tra	dȁĺe:
125.	GSl	dȁĺe:
126.	Tol	dȁĺe:
127.	DKo	dȁĺe:
128.	Gar	dȁĺe:
129.	Pis	dȁĺe:
130.	Stu	dȁĺe:
131.	Vit	dĭĺe:
132.	Gru	dȁĺe:
133.	Biog	dȁĺe:
134.	Gor	dȁĺe:
135.	GDr	dȁje:
136.	Čit	dĭĺe:
137.	Kon	dȁli:
138.	Pris	dȁĺe:
139.	Ved	dȁĺe:
140.	Do	dȁĺe:
141.	Zah	dȁĺe
142.	Her	dȁje
143.	Vag	dȁje: / dȁĺe:
144.	Odža	dȁĺe:
145.	DVu	dȁĺe:
146.	VGu	dȁĺe
147.	VKa	dȁĺe:
148.	Li	dȁĺe:
149.	Boj	dȁĺe:
150.	Jak	dȁĺe:
151.	Zlo	dȁĺe:
152.	Drv	dȁĺe:
153.	GPe	dĭĺe:
154.	Pak	dĭĺe:
155.	Vin	dȁĺe:
156.	Str	dȁĺe:
157.	Ste	dȁĺe:
158.	Nug	dȁĺe:
159.	Lu	dȁĺe:
160.	Res	dȁĺe:
161.	Bas	dȁĺe:
162.	Hri	daĺe
163.	DR	dȁĺe:
164.	Podr	dĭĺe:
165.	Per	dȁĺe:
166.	Pše	dȁĺe:
167.	Div	dȁl̨e:
168.	Dbt	dȁĺe:
169.	Im	dĭĺe:
170.	GB	dȁĺe:
171.	T-P	dȁl̨e:
172.	Žep	dȁĺe:
173.	Lup	dȁĺe:
174.	Rav	dȁĺe:
175.	Mis	dȁĺe:
176.	Dop	dȁĺe:
177.	Kom	dȁĺe:
178.	Oča	dȁĺe:
179.	S-V	dȁĺe:
180.	KVr	dĭĺe:
181.	Po	dȁĺe:
182.	SŠ	dȁĺe:
183.	Ukr	dȁĺe:
184.	Raj	dȁĺe:
185.	Med	dȁĺe:
186.	Bob	dȁĺe:
187.	Siv	dȁĺe:
188.	VBu	dȁĺe:
189.	Pop	dȁĺe:
190.	Vrb	dȁĺe:
191.	Liš	dȁĺe:
192.	Mo	dȁĺe
193.	Jake	dȁĺe
194.	NGr	dȁĺe:
195.	DSv	dȁĺe:
196.	GKo	dȁĺe:
197.	GSm	dȁĺe
198.	Srđ	dȁĺe:
199.	Mah	dȁĺe:
200.	Dol	dȁĺe:
201.	Grb	dȁĺe:
202.	DI	dȁĺe:
203.	Mel	dȁĺe:
204.	Trn	dȁĺe:
205.	Koz	dȁĺe:
206.	GSr	dȁĺe:
207.	BD	dȁĺe:
208.	Pru	dȁĺe:
209.	Suh	dȁĺe:
210.	Šur	dȁĺe:
211.	MDu	dȁĺe:
212.	Jase	dȁĺe:
213.	GKa	dȁĺe:
214.	Dab	dȁĺe:
215.	KJe	dȁĺe:
216.	Oraš	dȁĺe
217.	Loh	dȁĺe:
218.	Dob	dȁĺe:
219.	Spa	dĭĺe:
220.	Iza	dȁĺe:
221.	Ćor	dȁĺe:
222.	Jez	dȁĺe:
223.	Buž	dȁĺe:
224.	MKl	dȁĺe:
225.	Bih	dȁĺe:
226.	Tuh	dȁĺe / dȁĺe:
227.	Dub	dȁĺe:
228.	Dola	dȁĺe:
229.	Svo	dȁĺe
230.	GT	dȁĺe:

Komentar

U riječi ‘dalje’ u pojedinim mjesnim govorima umjesto vokala *a* javlja se vokal *i*. U šesnaest mjesnih govora zapisano je *dĭĺe*, u jednom *dije*, a u deset mjesta naporedo je *dȁĺe* i *dĭĺe*. U većini govora u upotrebi su oblici sa *a* (*dȁĺe*, *daje* i dr.).

Govori u kojima se upotrebljava oblik *dĭĺe* uglavnom su teritorijalno nepovezani; alternacija *a* ~ *i* nešto je prisutnija samo u srednjoj Bosni (kreševski, travnički, visočki, kakanjski i vareški kraj).

Oblici s vokalom *i* dvaput su češći u govorima Hrvata negoli u govorima Srba i Bošnjaka.

Literatura

Baotić 1983: 52-53; Brozović 1966: 134; Brozović 2012: 277, 282; Hadžikadić 2012: 33, 43; Halilović 2002: 252; Jahić 2002: 42; Okuka 1973: 90; Okuka 1983: 38; Peco 1964: 15, 35; Peco 1983: 237; Remetić 1981: 184; Rešetar 1907: 97; Šurmin 1985: 190; Valjevac 1983: 330; Valjevac 2002: 123; Vujičić i dr. 1979: 16; Vujičić 1981: 197; Vujičić 1985: 25; Vujičić 1990: 20.

Etimologija

psl. *dьĺě (stsl. дьлѣ, rus. да́лее, да́льше, polj. dalej) ← pie. *del(H)-

däljē: psl. pril. *dьĺě je komparativ od *daleče, koji se izvodi iz psl. *dьlgъ ’dug’, nastalog iz pie. korijena *del(H)- ’dug, rastezati se’.

Literatura

Skok 1971: I: 376-377; Brückner 1985: 84; Fasmer 1986: I: 483; Snoj 2016: 144.

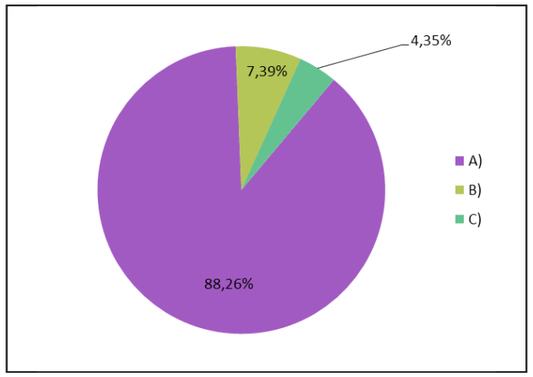

Ukupno (230):
A) 203 (88,26%)
B) 17 (7,39%)
C) 10 (4,35%)

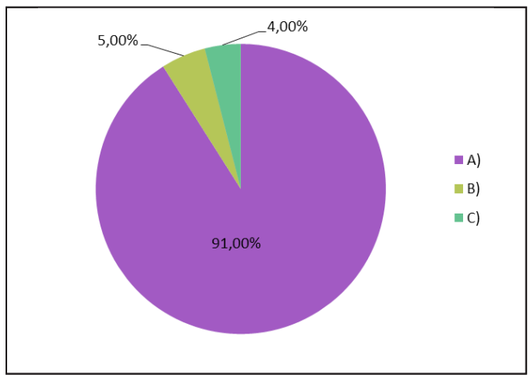

Bošnjaci (100):
A) 91 (91,00%)
B) 5 (5,00%)
C) 4 (4,00%)

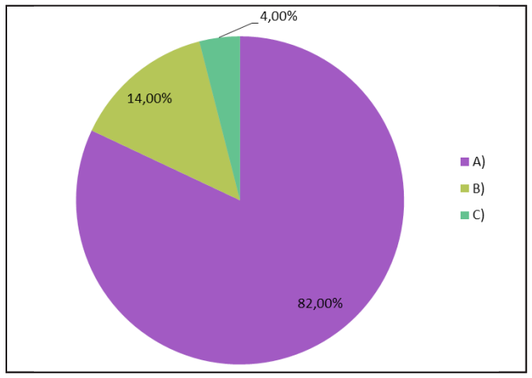

Hrvati (50):
A) 41 (82,00%)
B) 7 (14,00%)
C) 2 (4,00%)

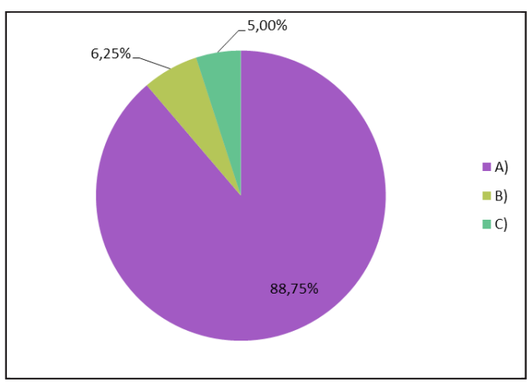

Srbi (80):
A) 71 (88,75%)
B) 5 (6,25%)
C) 4 (5,00%)

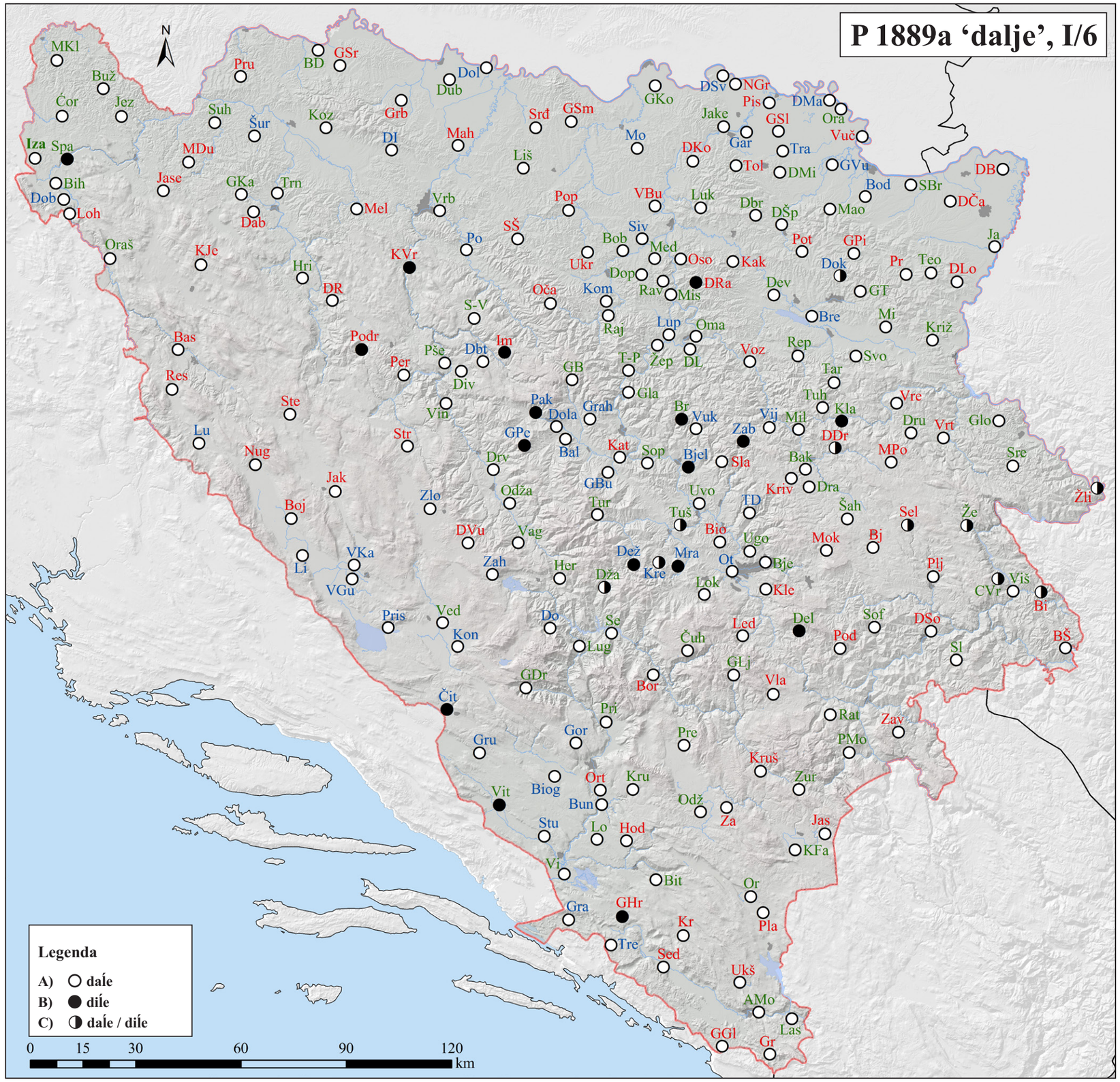

P 784 ‘livada’, I/7		
Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	lìvada / lédina
2.	GGl	lívada
3.	AMo	lívada
4.	Las	lédina
5.	Ukš	lívada
6.	Pla	lìvada
7.	Or	lìvoda
8.	Kr	lìvada
9.	Sed	lédina
10.	Tre	lìvada
11.	Gra	lìvada / ńìva
12.	GHr	kòsnica
13.	Bit	lívada
14.	Vi	lìvada
15.	Lo	lìvada
16.	Hod	lívada / lédina
17.	Bun	lìvada
18.	Ort	lìvada / ńìva
19.	Kru	lìvada
20.	Odž	lívoda
21.	Za	lívada
22.	Kruš	lívoda
23.	Zur	lívada
24.	KFa	lìvada
25.	Jas	kosánica / lívada
26.	PMo	lívada
27.	Zav	lívada / čair
28.	Rat	čair / lívada
29.	Vla	lívada
30.	GLj	lívada
31.	Pre	lìvada
32.	Pri	čàjir / lìvada
33.	Lug	lívada
34.	Se	lìvada / lívada / čàir
35.	Bor	lívada / lédina
36.	Čuh	lívada / lívoda
37.	Led	lívoda / lívada
38.	Del	lìvoda
39.	Pod	lìvada
40.	Sof	lívada
41.	DSo	lívada
42.	Sl	lívada
43.	BŠ	lívada
44.	Bi	lívada
45.	Viš	lívada
46.	CVr	lìvada
47.	Plj	lívada
48.	Že	lívada / kosánica / čàir
49.	Sel	lívada
50.	Bj	lívada
51.	Mok	lívada
52.	Šah	lìvada / lívada
53.	Bje	lívada
54.	Kle	lívoda / lédina / lívada
55.	Ugo	lívada
56.	TD	lívada
57.	Bio	lívoda / čàjra
58.	Ot	lívada
59.	Lok	lìvoda
60.	Mra	lívada
61.	Kre	lívada
62.	Dež	lívada
63.	Dža	lívada
64.	Tur	lívada
65.	Kat	lívoda
66.	Bak	lívada
67.	Tuš	čà:jra / lívada
68.	Uvo	lédina / lívada
69.	Kriv	lívada
70.	Dra	kósnica / lívada
71.	DDr	lìvada / lívada
72.	MPo	lìvada
73.	Sre	lívada
74.	Žli	lívada
75.	Glo	lívada
76.	Vrt	lívoda
77.	Dru	lívoda
78.	Vre	lívada
79.	Križ	lìvoda / lívoda
80.	Mi	lívoda
81.	Tar	lívada
82.	Kla	lívada
83.	Mil	lívada
84.	Rep	lìvada
85.	Voz	livada
86.	Vij	lù:g
87.	Zab	lívada
88.	Sla	——
89.	Bjel	lívada
90.	Sop	lívada
91.	Vuk	lívada
92.	Br	lívada
93.	GBu	lívoda
94.	Bal	ćàira / kó:snica / lìvada
95.	Grah	lìvoda
96.	Gla	lívada
97.	DL	lívada
98.	Oma	lívada
99.	DRa	lívada
100.	Oso	lívada
101.	Kak	lívada
102.	Dev	lívoda
103.	Bre	lívada / ńìva
104.	Dok	lívoda
105.	GPi	lívoda
106.	Pr	lívada
107.	DLo	lívada
108.	Teo	lívada
109.	Ja	lívada
110.	DČa	lívada
111.	DB	lívada
112.	SBr	lívada
113.	Bod	lívada
114.	Mao	lívada
115.	Pot	lívoda
116.	DŠp	lù:g / livoda
117.	Dbr	lívada
118.	Luk	lívada
119.	DMi	lìvada
120.	GVu	lívada
121.	Vuč	lívada
122.	Ora	lívada
123.	DMa	livàda
124.	Tra	lívada
125.	GSl	kòsnica / lìvada
126.	Tol	lìvada
127.	DKo	lívoda
128.	Gar	lìvada
129.	Pis	lívada / kósnica
130.	Stu	lìvada
131.	Vit	lédina
132.	Gru	lédina
133.	Biog	lìvada / lédina
134.	Gor	lívada / lívoda
135.	GDr	lívada
136.	Čit	lédina
137.	Kon	lívoda
138.	Pris	lívoda
139.	Ved	lívada
140.	Do	lívada
141.	Zah	livoda / livada
142.	Her	lívada
143.	Vag	lívoda / lívada / pà:le
144.	Odža	lívada
145.	DVu	lívoda
146.	VGu	lívada
147.	VKa	lívoda
148.	Li	lívoda
149.	Boj	lívoda
150.	Jak	lívoda
151.	Zlo	lívada
152.	Drv	lù:g / lívada
153.	GPe	ćàera / lívoda
154.	Pak	lìvoda
155.	Vin	lívada
156.	Str	lédina / lívada
157.	Ste	lívada
158.	Nug	lívoda
159.	Lu	lívoda
160.	Res	lívoda
161.	Bas	lívada
162.	Hri	lívoda
163.	DR	lívoda / košánica
164.	Podr	lívada / lívoda
165.	Per	lívada
166.	Pše	lívada
167.	Div	lívada
168.	Dbt	lívada
169.	Im	lìvoda
170.	GB	lìvoda
171.	T-P	lívada
172.	Žep	lívada
173.	Lup	lívada
174.	Rav	lívoda
175.	Mis	lívoda
176.	Dop	lívada
177.	Kom	lívada / čáira
178.	Oča	lívada
179.	S-V	lívada
180.	KVr	lívada
181.	Po	lívạda
182.	SŠ	lívada
183.	Ukr	lívada
184.	Raj	livoda
185.	Med	lìvada
186.	Bob	lívada
187.	Siv	lìvada
188.	VBu	lívada / kósa̯nica
189.	Pop	lívoda
190.	Vrb	lívada
191.	Liš	lívoda
192.	Mo	lívada
193.	Jake	lívoda
194.	NGr	lívoda
195.	DSv	lívada
196.	GKo	lívada
197.	GSm	lívoda / lívada
198.	Srđ	lívada
199.	Mah	lívoda
200.	Dol	lívada
201.	Grb	lívoda
202.	DI	lívada
203.	Mel	lívada / łívada
204.	Trn	lívada
205.	Koz	lívada
206.	GSr	lívada / bàra
207.	BD	lívada
208.	Pru	lívoda
209.	Suh	lívoda
210.	Šur	lívoda
211.	MDu	lívoda
212.	Jase	lívoda
213.	GKa	lívada
214.	Dab	lívoda
215.	KJe	lívoda
216.	Oraš	lívoda
217.	Loh	lívada
218.	Dob	lívoda
219.	Spa	lívada
220.	Iza	lìvada
221.	Ćor	lívada / kóšạnica / bàra
222.	Jez	lívada
223.	Buž	lívoda
224.	MKl	lívoda
225.	Bih	lívada
226.	Tuh	lívada
227.	Dub	lívoda
228.	Dola	lívada
229.	Svo	lívada
230.	GT	lìvada

Komentar

Dosljedna promjena *a* u *o* u riječi ‘livada’ osobina je četvrtine ispitivanih govora, a u osam mjesnih govora naporedo su u upotrebi oblici *livada* i *livoda*. U većini govora zapisani su oblici bez promjene.

Oblik *livoda* zapisan je u govorima bez teritorijalnog kontinuiteta; općenito, češći je u Bosni nego u Hercegovini.

Oblik s vokalom *o* nešto je češći u govorima Srba nego u govorima Hrvata i Bošnjaka.

Iz sedam mjesta potječu nerelevantni odgovori (*ledina*, *kosnica*, *lug*), a iz jednog nema odgovora.

Literatura

Arnaut 2017: 52; Baotić 1983: 52; Brozović 2012: 275; Čustović 1961: 92, 109; Dešić 1976: 33; Dragičević 2007: 332; Đukanović 1983: 202; Đurović 1992: 100; Halilović 2002: 251; Okuka 1983: 40; Pavlović 1927: 109-110; Peco 1964: 35; Peco 1975: 96; Peco 1983: 237; Peco 1986: 52; Petrović 1971: 31; Ramić 1999: 289; Rešetar 1907: 101; Šimundić 1971: 27; Valjevac 2002: 122; Vujičić i dr. 1979: 17; Vujičić 1985: 25; Vujičić 1990: 20.

Up.: OLA: 679.

Etimologija

(rus. лева́да) ← ngrč. libáda, leibáda

lìvada: balkanski grecizam koji vodi porijeklo od ngrč. libáda, leibáda ’veliki travnjak’, nastalog iz libádi ’travnjak’.

Literatura

Skok 1972: II: 310; Fasmer 1986: II: 493; Snoj 2016: 386.

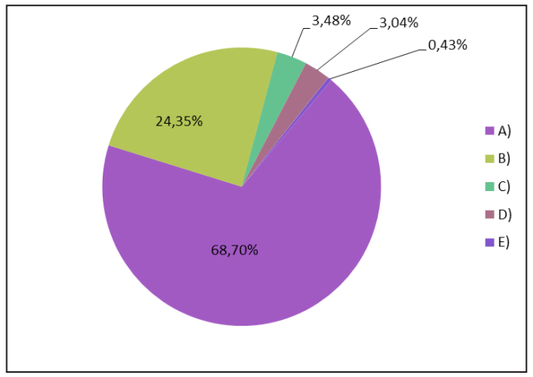

Ukupno (230):
A) 158 (68,70%)
B) 56 (24,35%)
C) 8 (3,48%)
D) 7 (3,04%)
E) 1 (0,43%)

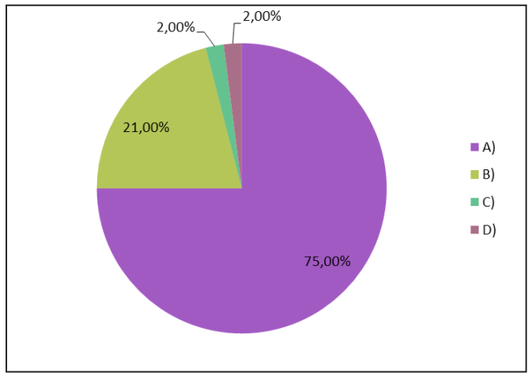

Bošnjaci (100):
A) 75 (75,00%)
B) 21 (21,00%)
C) 2 (2,00%)
D) 2 (2,00%)

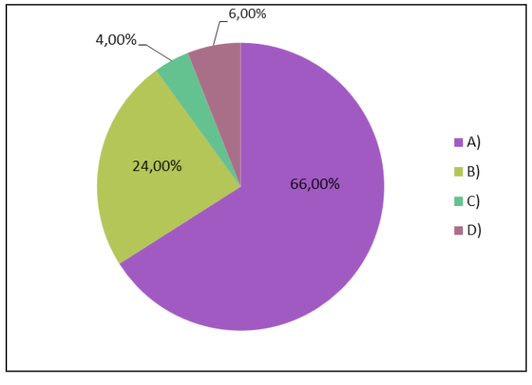

Hrvati (50):
A) 33 (66,00%)
B) 12 (24,00%)
C) 2 (4,00%)
D) 3 (6,00%)

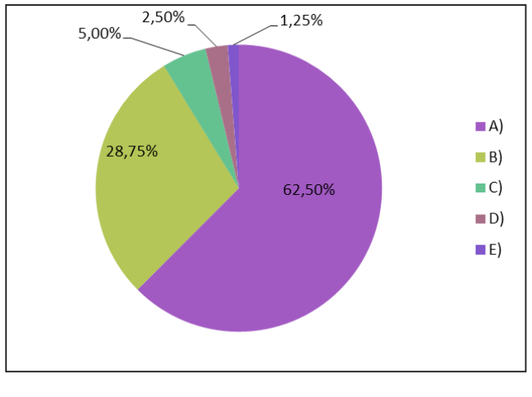

Srbi (80):
A) 50 (62,50%)
B) 23 (28,75%)
C) 4 (5,00%)
D) 2 (2,50%)
E) 1 (1,25%)

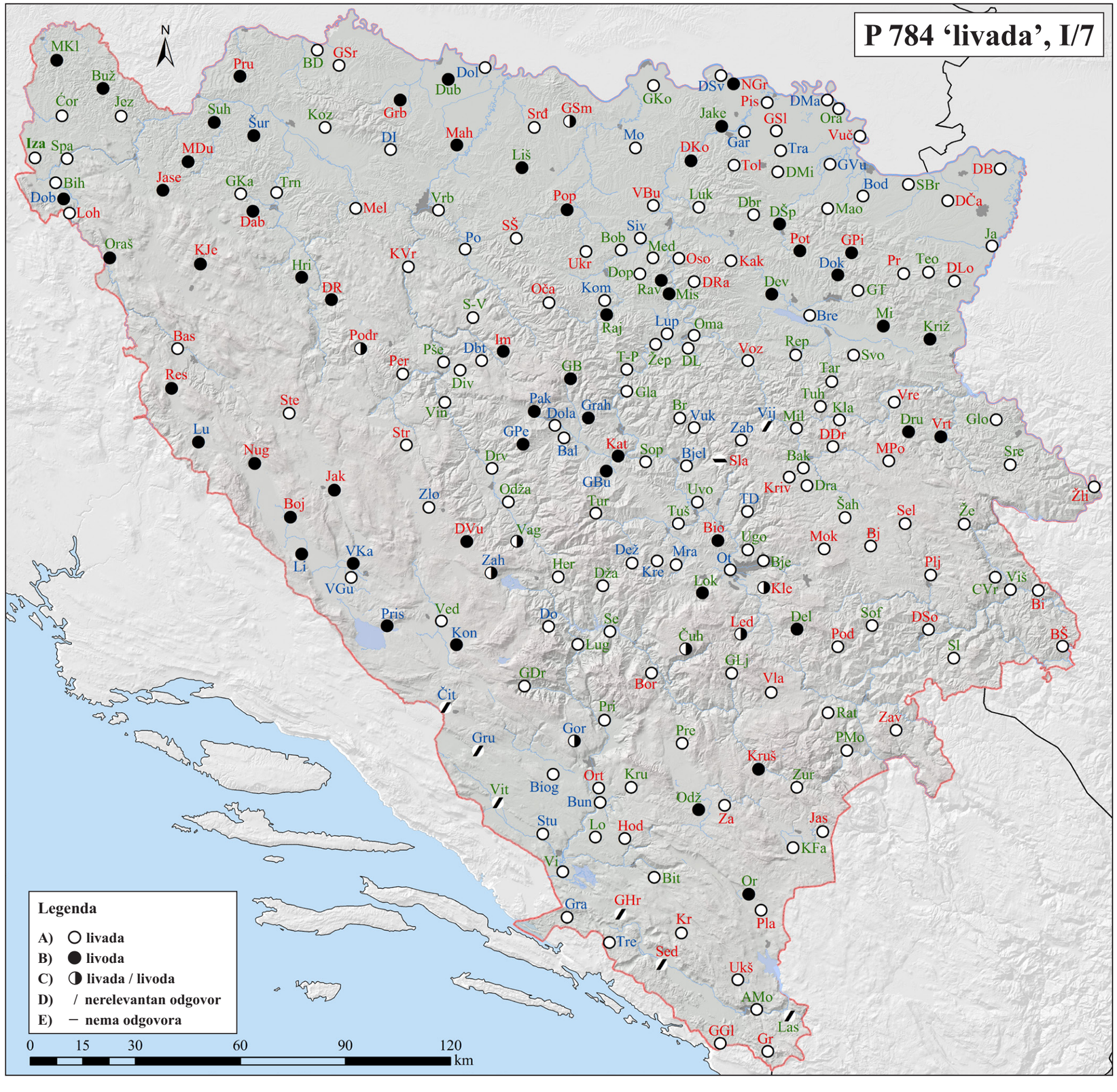

P 1889 ‘daleko’, I/8

Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	daléko
2.	GGl	daléko
3.	AMo	daléko
4.	Las	daléko
5.	Ukš	daléko
6.	Pla	doléko / daléko
7.	Or	doléko
8.	Kr	daléko
9.	Sed	daléko
10.	Tre	daléko
11.	Gra	daléko
12.	GHr	daléko
13.	Bit	daléko
14.	Vi	daléko
15.	Lo	daléko
16.	Hod	daléko
17.	Bun	daléko
18.	Ort	daléko
19.	Kru	daléko
20.	Odž	doleko
21.	Za	doláko
22.	Kruš	doléko
23.	Zur	daléko
24.	KFa	daléko
25.	Jas	daléko
26.	PMo	dàleko / daléko
27.	Zav	doléko
28.	Rat	daléko
29.	Vla	doléko / daléko
30.	GLj	daléko
31.	Pre	daléko
32.	Pri	daléko
33.	Lug	daléko
34.	Se	daléko
35.	Bor	daléko
36.	Čuh	daléko
37.	Led	daléko
38.	Del	daléko
39.	Pod	daléko
40.	Sof	daléko
41.	DSo	daléko
42.	Sl	daléko
43.	BŠ	doléko / daléko
44.	Bi	daléko
45.	Viš	daléko
46.	CVr	daléko
47.	Plj	daléko
48.	Že	daléko
49.	Sel	daléko / doléko
50.	Bj	doléko
51.	Mok	daléko
52.	Šah	daléko
53.	Bje	daléko
54.	Kle	daléko
55.	Ugo	daléko
56.	TD	daléko
57.	Bio	doléko
58.	Ot	doléko
59.	Lok	daléko
60.	Mra	doleko
61.	Kre	daleko
62.	Dež	daléko
63.	Dža	daléko
64.	Tur	daléko
65.	Kat	daléko
66.	Bak	daléko
67.	Tuš	daléko / doléko
68.	Uvo	daléko
69.	Kriv	daléko
70.	Dra	daléko
71.	DDr	daléko
72.	MPo	daléko
73.	Sre	daléko
74.	Žli	daléko
75.	Glo	daléko
76.	Vrt	daléko
77.	Dru	daléko
78.	Vre	daléko
79.	Križ	daléko
80.	Mi	daléko
81.	Tar	daléko
82.	Kla	daléko
83.	Mil	daléko
84.	Rep	daléko
85.	Voz	daléko
86.	Vij	daléko
87.	Zab	daléko
88.	Sla	doléko
89.	Bjel	daléko
90.	Sop	daléko
91.	Vuk	daléko
92.	Br	doléko
93.	GBu	daléko
94.	Bal	doléko / daléko
95.	Grah	daléko
96.	Gla	dǫlę́kǫ
97.	DL	doléko
98.	Oma	dóleko
99.	DRa	daléko
100.	Oso	daléko
101.	Kak	daléko / doléko
102.	Dev	daléko
103.	Bre	daléko
104.	Dok	daléko
105.	GPi	doléko
106.	Pr	doléko
107.	DLo	daléko
108.	Teo	daléko
109.	Ja	daléko
110.	DČa	daléko
111.	DB	daléko
112.	SBr	daléko
113.	Bod	daléko
114.	Mao	doléko
115.	Pot	dàleko
116.	DŠp	doléko
117.	Dbr	dolę́ko
118.	Luk	daléko
119.	DMi	daléko
120.	GVu	daléko
121.	Vuč	daléko
122.	Ora	daléko
123.	DMa	doléko
124.	Tra	daléko
125.	GSl	daléko
126.	Tol	daléko
127.	DKo	doléko
128.	Gar	daléko
129.	Pis	daléko
130.	Stu	daléko
131.	Vit	daléko
132.	Gru	daléko
133.	Biog	daléko
134.	Gor	daléko
135.	GDr	doléko
136.	Čit	daléko
137.	Kon	daléko / doléko
138.	Pris	daléko
139.	Ved	doléko
140.	Do	daléko
141.	Zah	daléko
142.	Her	doléko
143.	Vag	doléko
144.	Odža	daléko
145.	DVu	doléko
146.	VGu	daléko
147.	VKa	daléko
148.	Li	doléko
149.	Boj	doléko
150.	Jak	doléko
151.	Zlo	dóleko
152.	Drv	doléko
153.	GPe	dáleko
154.	Pak	doléko / daléko
155.	Vin	daléko
156.	Str	dal^{e}ko
157.	Ste	daléko
158.	Nug	doléko / daléko
159.	Lu	daléko
160.	Res	daléko
161.	Bas	daléko
162.	Hri	dáleko
163.	DR	daléko
164.	Podr	daléko / dołéko
165.	Per	doleko
166.	Pše	doléko: / daléko
167.	Div	daléko
168.	Dbt	daléko
169.	Im	daléko
170.	GB	daléko / doléko
171.	T-P	doléko
172.	Žep	daléko
173.	Lup	daléko
174.	Rav	doléko
175.	Mis	daléko
176.	Dop	doleko
177.	Kom	daléko
178.	Oča	daléko
179.	S-V	doléko
180.	KVr	dóleko
181.	Po	doléko
182.	SŠ	daléko
183.	Ukr	daléko / doléko
184.	Raj	daléko
185.	Med	daléko
186.	Bob	dàleko
187.	Siv	daléko
188.	VBu	daléko / dą́łéko
189.	Pop	doléko
190.	Vrb	daléko
191.	Liš	daléko
192.	Mo	daléko
193.	Jake	daléko
194.	NGr	daléko
195.	DSv	daléko
196.	GKo	daléko
197.	GSm	doléko
198.	Srđ	daléko
199.	Mah	doléko
200.	Dol	daléko
201.	Grb	daléko
202.	DI	daléko
203.	Mel	daléko / dołéko
204.	Trn	daléko
205.	Koz	daléko
206.	GSr	daléko
207.	BD	daléko
208.	Pru	daléko
209.	Suh	daleko
210.	Šur	doléko
211.	MDu	doléko
212.	Jase	doléko
213.	GKa	daléko
214.	Dab	doléko
215.	KJe	daléko
216.	Oraš	daléko
217.	Loh	daléko
218.	Dob	daléko
219.	Spa	daléko
220.	Iza	daléko
221.	Ćor	dalę́ko
222.	Jez	dolę́ko
223.	Buž	daléko
224.	MKl	doléko
225.	Bih	daléko
226.	Tuh	daléko
227.	Dub	daléko
228.	Dola	daléko
229.	Svo	daléko
230.	GT	daléko

Komentar

U većini istraživanih govora nije prisutna pojava vokala *o* umjesto *a* u riječi ‘daleko’. Četvrtinu mjesnih govora odlikuje oblik s vokalom *o*: u četrdeset sedam mjesta samo je *doleko*, a u petnaest naporedo *daleko* i *doleko*.

Oblik *doleko* češće se upotrebljava u bosanskim nego u hercegovačkim govorima; nešto je češći u sjevernim krajevima i zapadno od rijeke Bosne.

Oblik s vokalom *o* zabilježen je u trećini srpskih, četvrtini bošnjačkih i petini hrvatskih govora.

Literatura

Baotić 1983: 52; Baotić 2012: 107; Brabec 2012: 61; Đukanović 1983: 202; Đurović 1992: 100; Halilović 2002: 251; Jahić 2002: 43; Okuka 1983: 40; Okuka 1983a: 64; Peco 1964: 15, 35; Peco 1975: 96; Pehlić 2009: 13-14; Petrović 1971: 32; Ramić 1999: 289; Valjevac 1983: 330; Vujičić 1981: 197; Vujičić 1985: 25; Vujičić 1990: 20.

Up.: OLA: 720.

Etimologija

psl. *dalèče (stsl. далєчє, rus. далёкий, далекó, polj. daleki, daleko) ← pie. *dōl(H)eko-

dalèko: psl. pril. *dalèče nastao je od prid. *dalekъ ‘udaljen’, koji se izvodi iz pie. korijena *dōl(H)eko-, nastalog iz korijena *del(H)- ‘dug, rastezati se’.

Literatura

Skok 1971: I: 376; Brückner 1985: 84; Fasmer 1986: I: 483; Snoj 2016: 125.

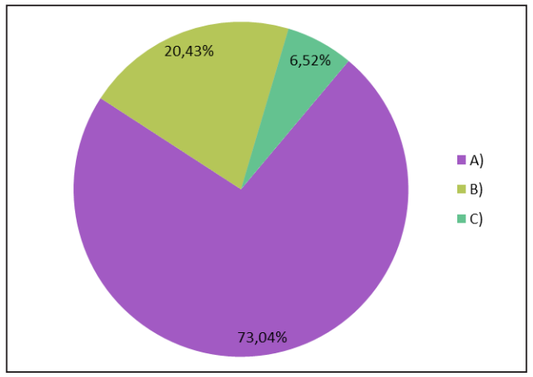

Ukupno (230):
A) 168 (73,04%)
B) 47 (20,43%)
C) 15 (6,52%)

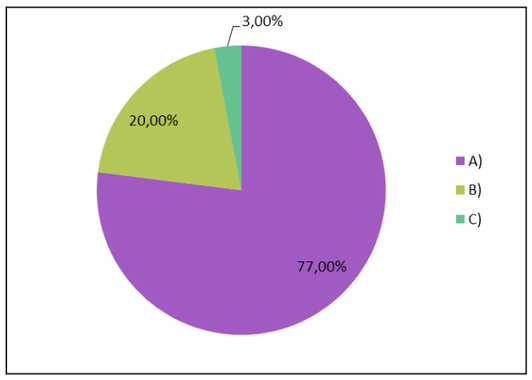

Bošnjaci (100):
A) 77 (77,00%)
B) 20 (20,00%)
C) 3 (3,00%)

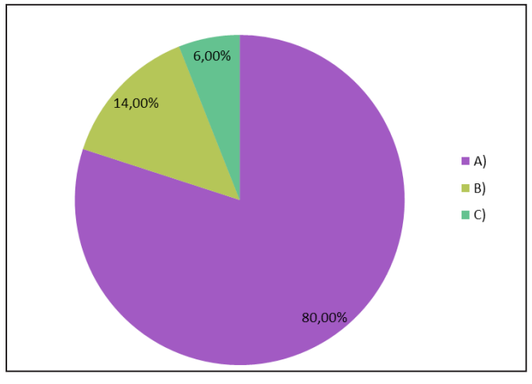

Hrvati (50):
A) 40 (80,00%)
B) 7 (14,00%)
C) 3 (6,00%)

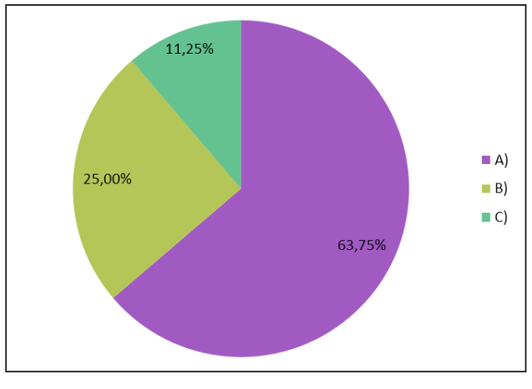

Srbi (80):
A) 51 (63,75%)
B) 20 (25,00%)
C) 9 (11,25%)

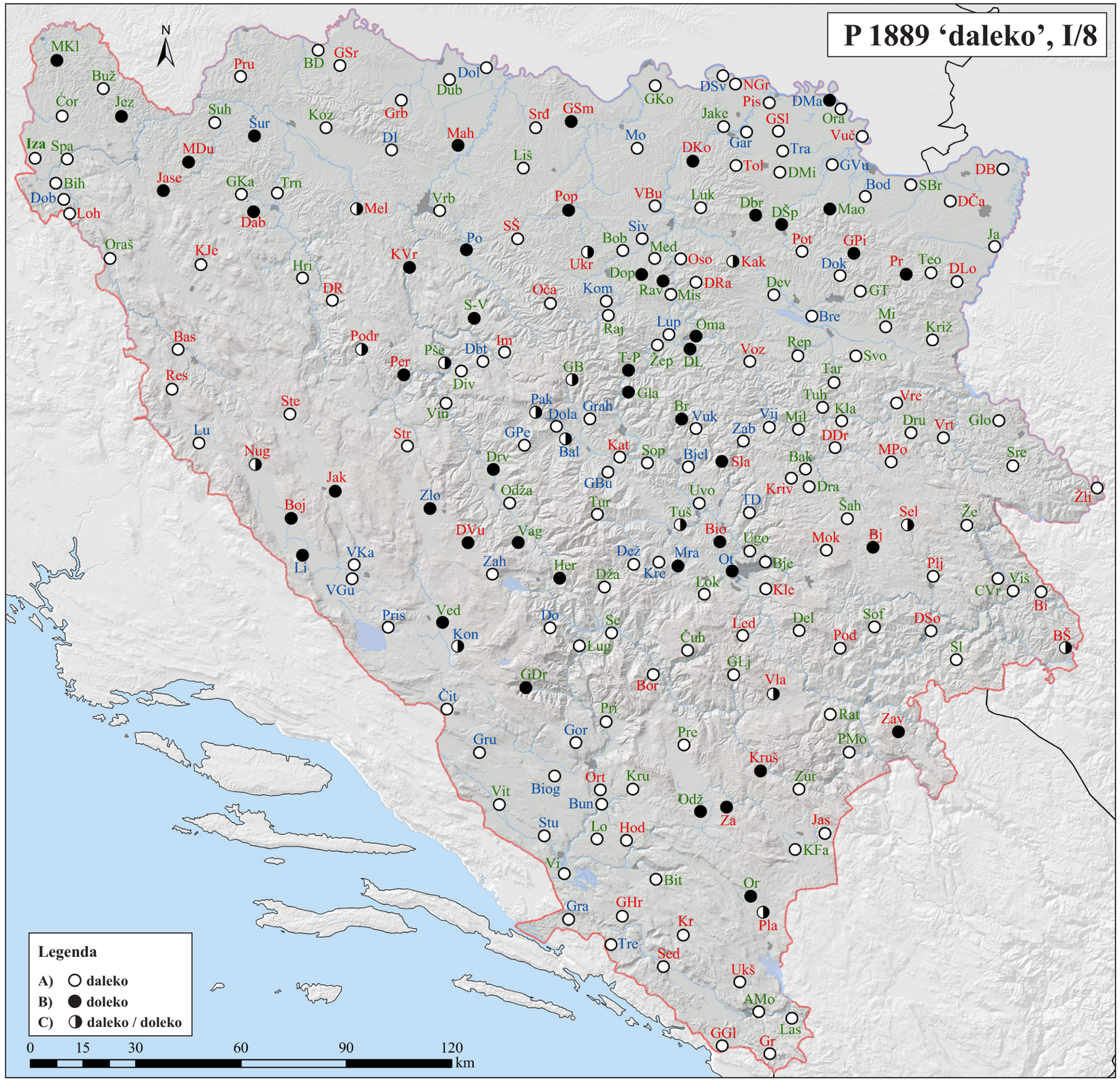
P 1889 ‘daleko’, I/8
N
MKl
Buž
Ćor
Jez
Iza
Spa
Bih
Dob
Loh
Oraš
Jase
MDu
Suh
Šur
GKa
Trn
Dab
KJe
Hri
DR
Bas
Res
Lu
Ste
Nug
Jak
Boj
Li
VKa
VGu
Pris
Ved
Kon
Čit
GDr
Gru
Vit
Stu
Vi
Gra
Pru
BD
GSr
Koz
Grb
Dl
Mel
Vrb
KVr
Podr
Per
Pše
Dbt
Im
Div
Vin
Str
GPe
Drv
Odža
Zlo
DVu
Vag
Zah
Her
Dža
Do
Se
Lug
Pri
Gor
Pre
Biog
Ort
Bun
Kru
Odž
Za
Lo
Hod
Bit
GHr
Kr
Tre
Sed
Ukš
AMo
GGl
Gr
Las
Pla
Or
Jas
KFa
Zur
Kruš
Rat
Zav
PMo
GLj
Vla
Led
Del
Sof
DSo
Sl
BŠ
Čuh
Lok
Kle
Dež
Mra
Kre
Ot
Bje
Plj
Viš
CVr
Bi
Mok
Bj
Šah
Sel
Že
Žli
Ugo
Bio
Tuš
TD
Uvo
Bjel
Sla
Kriv
Dra
Bak
Sre
Glo
Vrt
Dru
MPo
DDr
Vij
Mil
Zab
Tuh
Kla
Vre
Br
Vuk
Grah
Pak
Dola
Bal
Kat
Sop
GBu
Tur
Gla
GB
T-P
Žep
DL
Lup
Oma
Raj
Bre
Mi
Križ
Rep
Svo
Tar
Voz
Dev
GT
Dok
Pr
Teo
DLo
Ja
Pot
GPi
Kak
Oso
DRa
Mis
Rav
Dop
Ukr
Bob
Siv
Med
SŠ
Po
Oča
Kom
S-V
Pop
VBu
Luk
Dbr
DŠp
Mao
Bod
SBr
DČa
DB
Jake
Gar
Tra
DMi
GVu
Vuč
GSl
Ora
DMa
Pis
NGr
DSv
GKo
Srđ
GSm
Mah
Liš
Mo
DKo
Tol
Dub
Dol
Tj
Ćuk
Ćuk
Ćuk

P 38 ‘nos’, I/9		
Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	nò:s
2.	GGl	nò:s
3.	AMo	nò:s
4.	Las	nò:s
5.	Ukš	nò:s
6.	Pla	nò:s
7.	Or	nò:s
8.	Kr	nò:s
9.	Sed	nò:s
10.	Tre	nò:s
11.	Gra	nò:s
12.	GHr	nò:s
13.	Bit	nò:s
14.	Vi	nò:s
15.	Lo	nò:s
16.	Hod	nò:s
17.	Bun	nò:s
18.	Ort	nò:s
19.	Kru	nò:s
20.	Odž	nò:s
21.	Za	nò:s
22.	Kruš	nò:s
23.	Zur	nò:s
24.	KFa	nò:s
25.	Jas	nò:s
26.	PMo	nò:s
27.	Zav	nò:s
28.	Rat	nò:s
29.	Vla	nò:s
30.	GLj	nò:s
31.	Pre	nò:s
32.	Pri	nò:s
33.	Lug	nò:s
34.	Se	nò:s
35.	Bor	nò:s
36.	Čuh	nò:s
37.	Led	nò:s
38.	Del	nò:s
39.	Pod	nò:s
40.	Sof	nò:s
41.	DSo	nò:s
42.	Sl	nò:s
43.	BŠ	nò:s
44.	Bi	nò:s
45.	Viš	nò:s
46.	CVr	nò:s
47.	Plj	nò:s
48.	Že	nò:s
49.	Sel	nò:s
50.	Bj	nò:s
51.	Mok	nò:s
52.	Šah	nò:s
53.	Bje	nò:s
54.	Kle	nò:s
55.	Ugo	nò:s
56.	TD	nò:s
57.	Bio	nò:s
58.	Ot	nò:s
59.	Lok	nò:s
60.	Mra	nò:s
61.	Kre	nò:s
62.	Dež	nò:s
63.	Dža	nò:s
64.	Tur	nò:s
65.	Kat	nò:s
66.	Bak	nò:s
67.	Tuš	nọ̀:s
68.	Uvo	nò:s
69.	Kriv	nò:s
70.	Dra	nò:s
71.	DDr	nò:s
72.	MPo	nò:s
73.	Sre	nò:s
74.	Žli	nò:s
75.	Glo	nò:s
76.	Vrt	nò:s
77.	Dru	nò:s
78.	Vre	nò:s
79.	Križ	nò:s
80.	Mi	nò:s
81.	Tar	nò:s
82.	Kla	nò:s
83.	Mil	nò:s
84.	Rep	nò:s
85.	Voz	nò:s
86.	Vij	nò:s
87.	Zab	nò:s
88.	Sla	nò:s
89.	Bjel	nò:s
90.	Sop	nò:s
91.	Vuk	nò:s
92.	Br	nò:s
93.	GBu	nò:s
94.	Bal	nò:s
95.	Grah	nò:s
96.	Gla	nọ̀:s
97.	DL	nò:s
98.	Oma	nọ̀:s
99.	DRa	nò:s
100.	Oso	nò:s
101.	Kak	nọ̀:s
102.	Dev	nò:s
103.	Bre	nò:s
104.	Dok	nò:s
105.	GPi	nò:s
106.	Pr	nò:s
107.	DLo	nò:s
108.	Teo	nò:s
109.	Ja	nò:s
110.	DČa	nò:s
111.	DB	nò:s
112.	SBr	nò:s
113.	Bod	nò:s
114.	Mao	nò:s
115.	Pot	nò:s
116.	DŠp	nò:s
117.	Dbr	nọ̀:s
118.	Luk	nọ̀:s
119.	DMi	nò:s
120.	GVu	nò:s
121.	Vuč	nò:s
122.	Ora	nò:s
123.	DMa	nò:s
124.	Tra	nò:s
125.	GSl	nò:s
126.	Tol	nò:s
127.	DKo	nò:s
128.	Gar	nò:s
129.	Pis	nò:s
130.	Stu	nò:s
131.	Vit	nò:s
132.	Gru	nò:s
133.	Biog	nò:s
134.	Gor	nò:s
135.	GDr	nò:s
136.	Čit	nò:s
137.	Kon	nò:s
138.	Pris	nò:s
139.	Ved	nò:s
140.	Do	nò:s
141.	Zah	nò:s
142.	Her	nò:s
143.	Vag	nò:s
144.	Odža	nò:s
145.	DVu	nò:s
146.	VGu	nò:s
147.	VKa	nò:s
148.	Li	nò:s
149.	Boj	nò:s
150.	Jak	nò:s
151.	Zlo	nò:s
152.	Drv	nò:s
153.	GPe	nọ̀:s
154.	Pak	nò:s
155.	Vin	nò:s
156.	Str	nò:s
157.	Ste	nò:s
158.	Nug	nò:s
159.	Lu	nù:s
160.	Res	nù:s
161.	Bas	nù:s
162.	Hri	nò:s
163.	DR	nò:s
164.	Podr	nọ̀:s / nò:s
165.	Per	nò:s
166.	Pše	nò:s
167.	Div	nọ̀:s
168.	Dbt	nò:s
169.	Im	nò:s
170.	GB	nò:s
171.	T-P	nọ̀:s
172.	Žep	nò:s
173.	Lup	nò:s
174.	Rav	nò:s
175.	Mis	nò:s
176.	Dop	nò:s
177.	Kom	nò:s
178.	Oča	nò:s
179.	S-V	nò:s
180.	KVr	nò:s
181.	Po	nò:s
182.	SŠ	nò:s
183.	Ukr	nò:s
184.	Raj	nò:s
185.	Med	nò:s
186.	Bob	nò:s
187.	Siv	nò:s
188.	VBu	nò:s
189.	Pop	nò:s
190.	Vrb	nò:s
191.	Liš	nò:s
192.	Mo	nò:s
193.	Jake	nò:s
194.	NGr	nò:s
195.	DSv	nos
196.	GKo	nò:s
197.	GSm	nò:s
198.	Srđ	nò:s
199.	Mah	nò:s
200.	Dol	nò:s
201.	Grb	nò:s
202.	DI	nò:s
203.	Mel	nò:s
204.	Trn	nò:s
205.	Koz	nò:s
206.	GSr	nò:s
207.	BD	nò:s
208.	Pru	nò:s
209.	Suh	nò:s
210.	Šur	nò:s
211.	MDu	nò:s
212.	Jase	nò:s
213.	GKa	nò:s
214.	Dab	nò:s
215.	KJe	nò:s
216.	Oraš	nò:s
217.	Loh	nò:s
218.	Dob	nò:s
219.	Spa	nò:s
220.	Iza	nò:s
221.	Ćor	nò:s
222.	Jez	nò:s
223.	Buž	nò:s
224.	MKl	nò:s
225.	Bih	nò:s
226.	Tuh	nò:s
227.	Dub	nò:s
228.	Dola	nò:s
229.	Svo	nò:s
230.	GT	nò:s

Komentar

Vokal *o* u riječi ‘nos’ u pojedinim govorima pokazuje tendenciju zatvaranja (*ǫ*) ili zamjene vokalom *u*. Pomjerena artikulacija vokala *o* u pravcu vokala *u* (*nǫs*) prisutna je u deset mjesnih govora, a u tri mjesta zabilježena je promjena *o* > *u*.

Oblik sa zatvorenim *o* upotrebljava se uglavnom u trokutu između Visokog i Jajca u srednjoj i Gračanice u sjeveroistočnoj Bosni, a oblik s *u* namjesto *o* samo u dijelu zapadne Bosne, u okolici Bosanskog Grahova i Drvara.

Zatvorenija artikulacija vokala *o* najčešća je u govorima Bošnjaka: osobina je sedam bošnjačkih, dva srpska i jednog hrvatskog govora. Vokal *u* umjesto *o* zapisan je u dva srpska mjesna govora (M160, Resanovci kod Bosanskog Grahova i M161, Bastasi kod Drvara) i jednom hrvatskom (M159, Luka kod kod Bosanskog Grahova).

Literatura

Brozović 2012: 279; Čustović 1961: 92; Dešić 1976: 42-47, 53-54; Halilović 2009: 42; Peco 1975: 97; Petrović 1971: 30-31; Vujičić i dr. 1979: 17; Vujičić 1985: 27-28; Vujičić 1990: 22; Vuković 1962: 33-34.

Up.: OLA: 1376; ALE: 196.

Etimologija

psl. *nȍsъ (stsl. носъ, rus. нос, polj. nos), lit. nosis ← pie. *nas-

nôs: psl. *nȍsъ izvodi se iz pie. korijena *nas-, čije je prvobitno značenje vjerovatno ‘nosnica’.

Literatura

Skok 1972: II: 524-525; Brückner 1985: 366; Fasmer 1987: III: 84-85; Snoj 2016: 475.

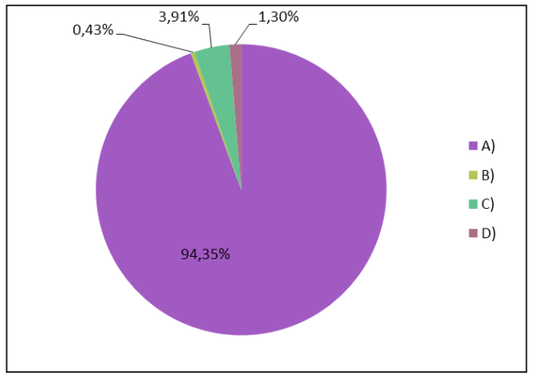

Ukupno (230):
A) 217 (94,35%)
B) 1 (0,43%)
C) 9 (3,91%)
D) 3 (1,30%)

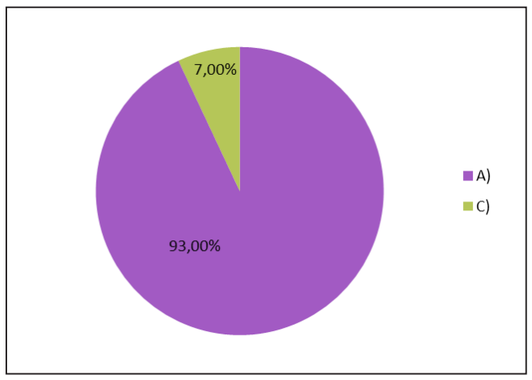

Bošnjaci (100):
A) 93 (93,00%)
C) 7 (7,00%)

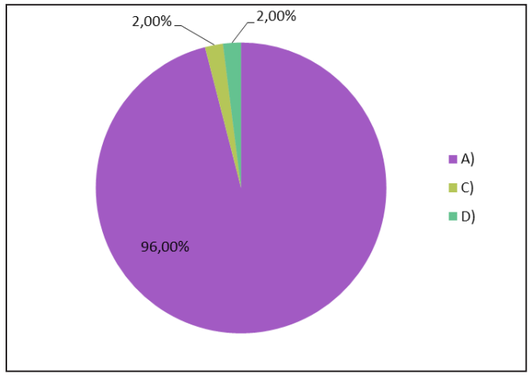

Hrvati (50):
A) 48 (96,00%)
C) 1 (2,00%)
D) 1 (2,00%)

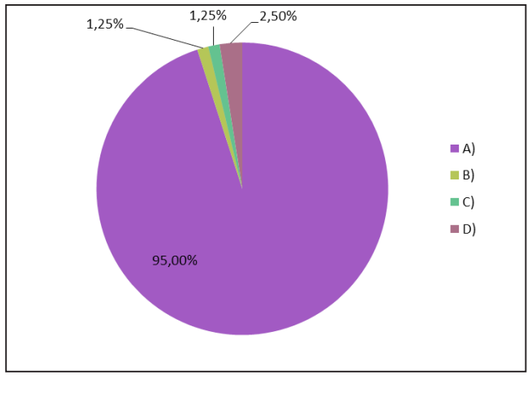

Srbi (80):
A) 76 (95,00%)
B) 1 (1,25%)
C) 1 (1,25%)
D) 2 (2,50%)

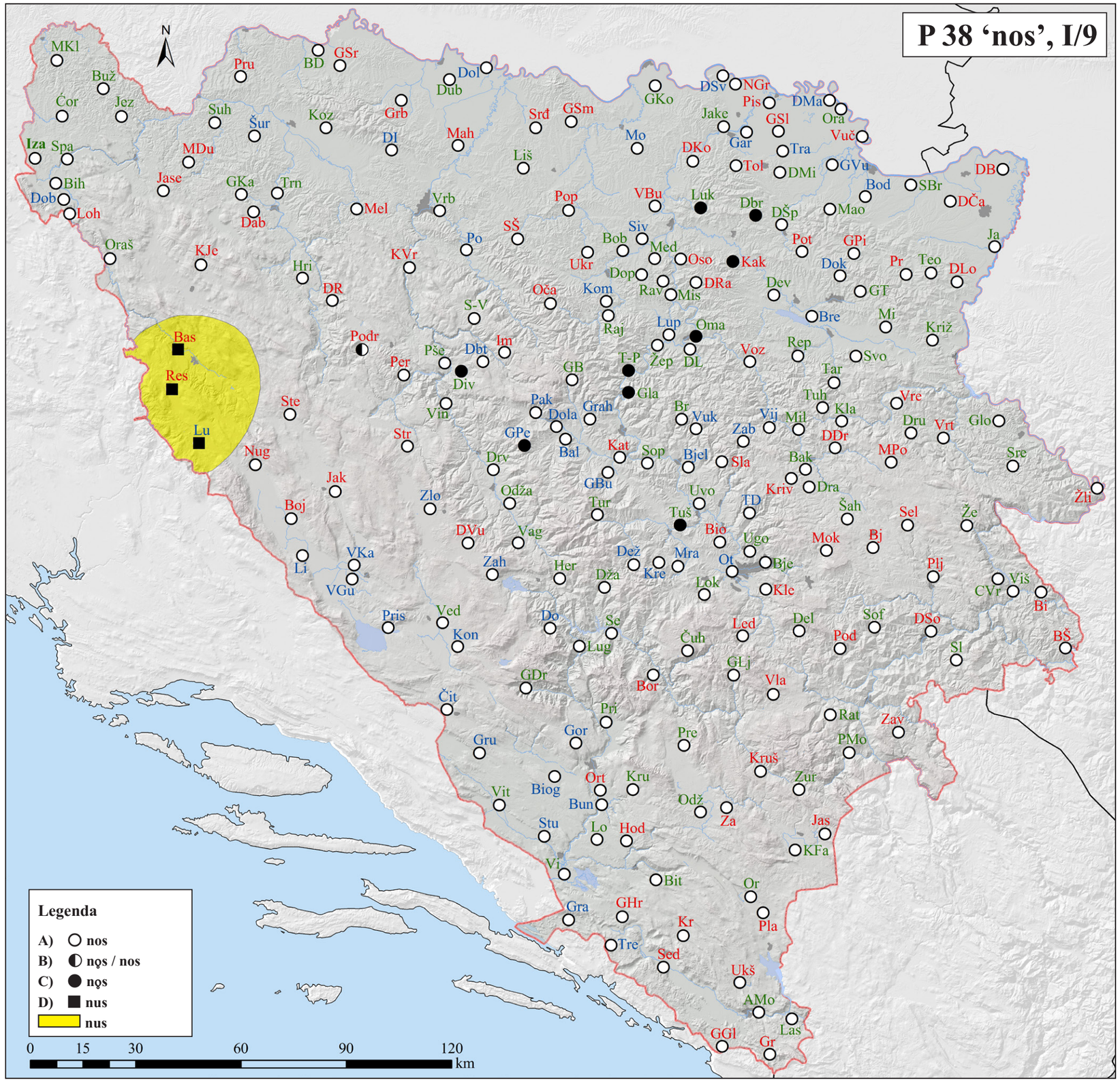

P 1384 ‘subota’, I/10

Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	sùbota
2.	GGl	súbota
3.	AMo	súbota
4.	Las	súbota
5.	Ukš	súbota
6.	Pla	súbota
7.	Or	súbota
8.	Kr	súbota
9.	Sed	súbota
10.	Tre	súbota
11.	Gra	súbota
12.	GHr	súbota
13.	Bit	súbota
14.	Vi	súbota
15.	Lo	súbota
16.	Hod	súbota
17.	Bun	súbota
18.	Ort	súbota
19.	Kru	súbota
20.	Odž	súbota
21.	Za	súbota
22.	Kruš	súbota
23.	Zur	súbota
24.	KFa	súbota
25.	Jas	——
26.	PMo	súbota
27.	Zav	súbota
28.	Rat	súbota
29.	Vla	súbota
30.	GLj	súbota
31.	Pre	súbota
32.	Pri	súbota
33.	Lug	súbota
34.	Se	súbota
35.	Bor	súbota
36.	Čuh	súbota
37.	Led	súbota
38.	Del	súbota
39.	Pod	súbota
40.	Sof	súbota
41.	DSo	súbota
42.	Sl	súbota
43.	BŠ	súbota
44.	Bi	súbota
45.	Viš	súbota
46.	CVr	súbota
47.	Plj	súbota
48.	Že	súbota
49.	Sel	súbota
50.	Bj	súbota
51.	Mok	sùbota
52.	Šah	súbota
53.	Bje	súbota
54.	Kle	súbota
55.	Ugo	súbota
56.	TD	súbota
57.	Bio	súbota
58.	Ot	súbota
59.	Lok	súbota
60.	Mra	sú:bota
61.	Kre	súbota
62.	Dež	súbata / súbota
63.	Dža	súbota
64.	Tur	súbota
65.	Kat	súbota
66.	Bak	súbota
67.	Tuš	súbota
68.	Uvo	súbota
69.	Kriv	súbota
70.	Dra	súbota
71.	DDr	súbota
72.	MPo	súbota
73.	Sre	súbota
74.	Žli	súbota
75.	Glo	súbota
76.	Vrt	súbota
77.	Dru	súbota
78.	Vre	súbota
79.	Križ	súbota
80.	Mi	súbota
81.	Tar	súbota
82.	Kla	súbota
83.	Mil	súbota
84.	Rep	súbota
85.	Voz	súbota
86.	Vij	súbota
87.	Zab	subota
88.	Sla	súbota
89.	Bjel	súbota
90.	Sop	súbota
91.	Vuk	súbota
92.	Br	súbota
93.	GBu	súbota
94.	Bal	súbota
95.	Grah	súbota
96.	Gla	súbǫtą
97.	DL	sùbata
98.	Oma	súbota
99.	DRa	súbota
100.	Oso	súbota
101.	Kak	súbota
102.	Dev	súbota
103.	Bre	súbota
104.	Dok	súbota
105.	GPi	súbota
106.	Pr	súbota
107.	DLo	súbota
108.	Teo	súbota
109.	Ja	súbota
110.	DČa	súbota
111.	DB	súbota
112.	SBr	súbota
113.	Bod	súbota
114.	Mao	súbota
115.	Pot	súbota
116.	DŠp	súbota
117.	Dbr	súbota
118.	Luk	súbota
119.	DMi	súbota
120.	GVu	súbota
121.	Vuč	súbota
122.	Ora	súbota
123.	DMa	subòta
124.	Tra	súbota
125.	GSl	súbota
126.	Tol	súbota
127.	DKo	súbota
128.	Gar	súbota
129.	Pis	súbota
130.	Stu	súbota
131.	Vit	súbota
132.	Gru	súbota
133.	Biog	súbota
134.	Gor	súbota
135.	GDr	súbota
136.	Čit	súbota
137.	Kon	súbota
138.	Pris	súbota
139.	Ved	súbota
140.	Do	súbota
141.	Zah	súbota
142.	Her	súbota
143.	Vag	súbota / súbola
144.	Odža	súbota
145.	DVu	súbota
146.	VGu	súbota
147.	VKa	súbota
148.	Li	súbota
149.	Boj	súbota
150.	Jak	súbota
151.	Zlo	súbota
152.	Drv	súbota
153.	GPe	súbata
154.	Pak	súbata
155.	Vin	subata
156.	Str	súbota
157.	Ste	súbota
158.	Nug	súbota
159.	Lu	súbota
160.	Res	súbota
161.	Bas	súbota
162.	Hri	súbota
163.	DR	súbota
164.	Podr	súbota
165.	Per	súbota
166.	Pše	sùbǫta
167.	Div	súbota
168.	Dbt	súbota
169.	Im	súbota
170.	GB	súbata
171.	T-P	súbota
172.	Žep	súbota
173.	Lup	súbota
174.	Rav	súbota
175.	Mis	súbota
176.	Dop	súbota
177.	Kom	súbota
178.	Oča	súbota
179.	S-V	súbata
180.	KVr	súbata
181.	Po	súbata
182.	SŠ	súbota
183.	Ukr	súbota
184.	Raj	súbata
185.	Med	súbata
186.	Bob	súbǫta
187.	Siv	súbata
188.	VBu	súbota
189.	Pop	súbota
190.	Vrb	súbata
191.	Liš	súbota
192.	Mo	súbota
193.	Jake	súbota
194.	NGr	súbota
195.	DSv	súbota
196.	GKo	súbota
197.	GSm	súbota
198.	Srđ	súbota
199.	Mah	súbota
200.	Dol	súbota
201.	Grb	súbota
202.	DI	súbota
203.	Mel	súbota
204.	Trn	súbota
205.	Koz	súbota
206.	GSr	súbota
207.	BD	súbota
208.	Pru	súbota
209.	Suh	súbota
210.	Šur	súbota
211.	MDu	súbota
212.	Jase	súbota
213.	GKa	súbota
214.	Dab	súbota
215.	KJe	súbota
216.	Oraš	súbǫta
217.	Loh	súbota
218.	Dob	súbota
219.	Spa	súbota
220.	Iza	súbota
221.	Ćor	súbota
222.	Jez	súbota
223.	Buž	súbᵒta
224.	MKl	súbota
225.	Bih	súbota
226.	Tuh	súbota
227.	Dub	súbota
228.	Dola	súbata / súbota
229.	Svo	súbota
230.	GT	súbota

Komentar

Većina istraživanih govora ne poznaje alternaciju *o* ~ *a* u riječi ‘subota’. Oblici sa zatvorenim *o* (*ǫ*) zapisani su u M96 i M186, s otvorenim *o* (*ǫ*) u M166 i M216, a vokal *o* oslabljene artikulacije (*subᵒta*) u M233. Jedanaest mjesnih govora ima samo *subata*, a u dva mjesta naporedo je *subota* i *subata*.

Areal oblika *subata* nalazi se uglavnom u srednjoj Bosni, između travničkog i jajačkog kraja na jugu, tešanjskog na sjeveru i banjalučkog na sjeverozapadu.

Oblici s *a* umjesto *o* odlika su pojedinih bošnjačkih i hrvatskih govora; u istraživanim srpskim govorima nisu zabilježeni.

Iz M25 nema odgovora.

Literatura

Baotić 1983: 57-58; Brabec 2012: 66; Bulić 2013: 83; Dragičević 2007: 335; Hadžikadić 2012: 20; Okuka 1973: 96; Pehlić 2009: 14; Petrović 1970: 338; Petrović 1971: 39; Ramić 1999: 295; Valjevac 1983: 330; Valjevac 2002: 127; Vujičić i dr. 1979: 18; Vujičić 1985: 29; Vujičić 1990: 24.

Up.: ALE: 538.

Etimologija

psl. *sǫbota, *sobota (stsl. сѫбота, соботα, rus. суббóта, polj. sobota) ← lat. sabbatum ← grč. sábbata ← hebr. šabbāt

sùbota: riječ je preuzeta u vrijeme pokrštavanja preko lat. sabbata, sambata iz hebr. šabbāth, aram. šabbətā ’dan odmora’ (poslije šest dana u sedmici). Denazalizacijom *ǫ* > /u/ dobijen je lik *subota*.

Literatura

Skok 1973: III: 299; Brückner 1985: 505; Fasmer 1987: III: 792; Snoj 2016: 700.

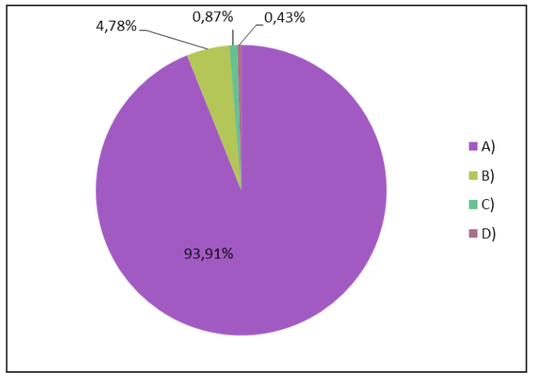

Ukupno (230):
A) 216 (93,91%)
B) 11 (4,78%)
C) 2 (0,87%)
D) 1 (0,43%)

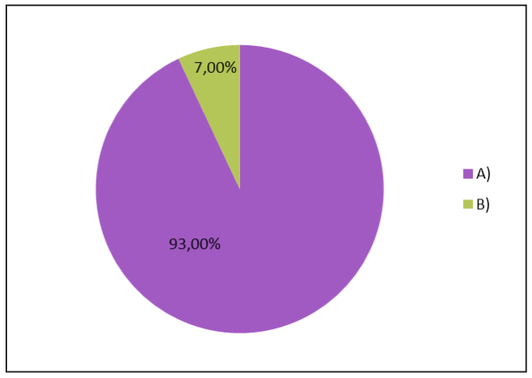

Bošnjaci (100):
A) 93 (93,00%)
B) 7 (7,00%)

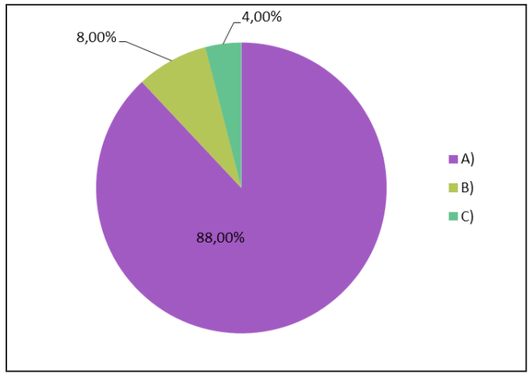

Hrvati (50):
A) 44 (88,00%)
B) 4 (8,00%)
C) 2 (4,00%)

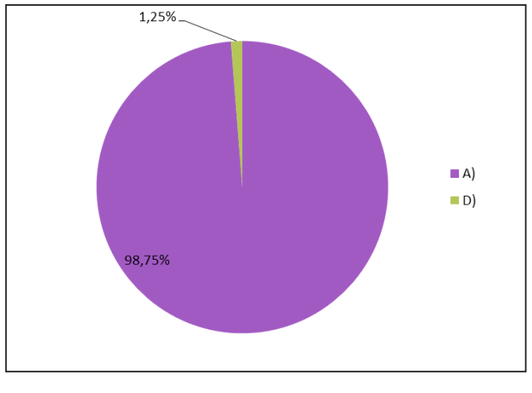

Srbi (80):
A) 79 (98,75%)
D) 1 (1,25%)

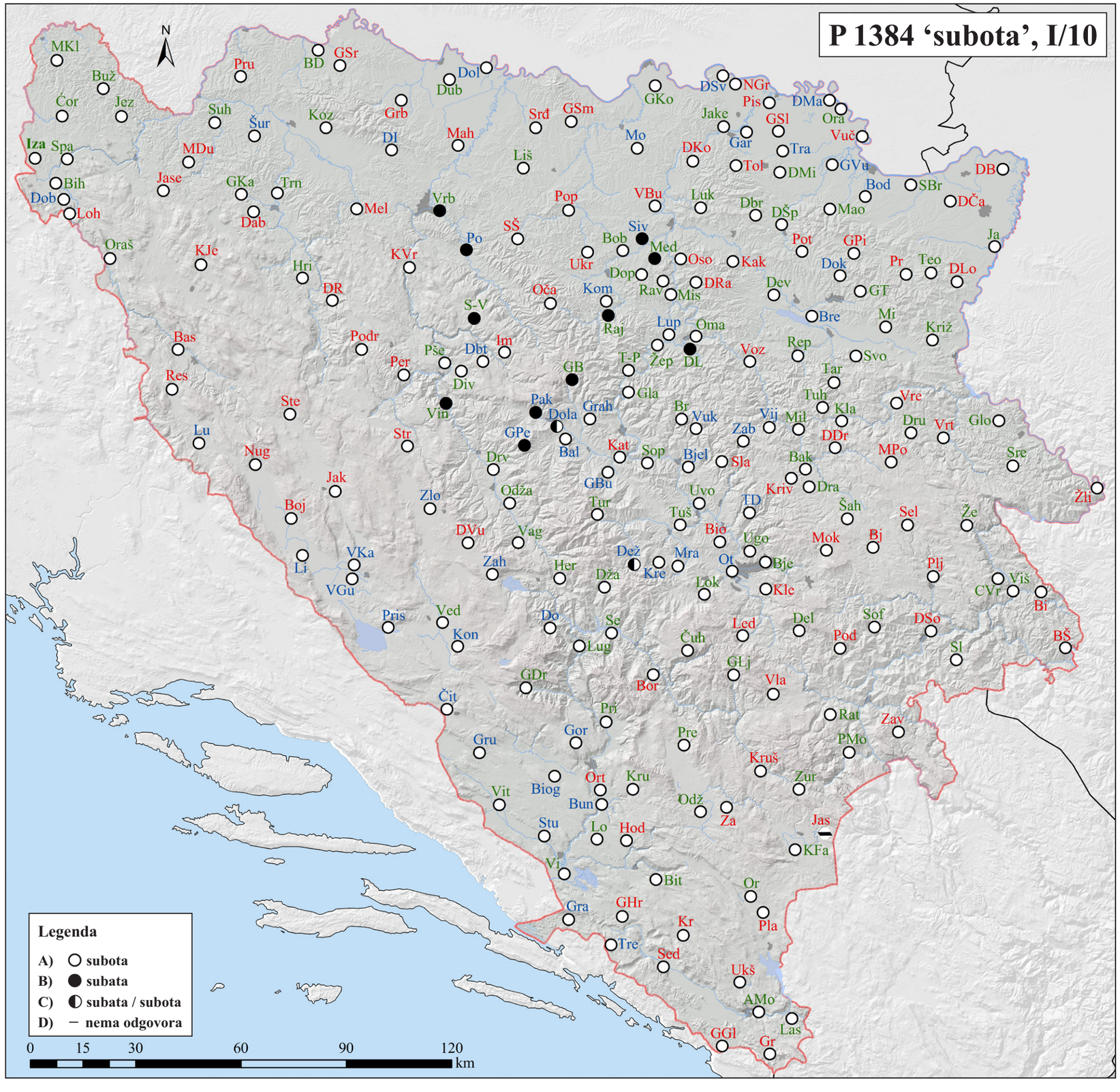

P 835 ‘motika’, I/11		
Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	mótika
2.	GGl	mótika
3.	AMo	mótika
4.	Las	mótika
5.	Ukš	mótika
6.	Pla	mótika
7.	Or	mótika
8.	Kr	mótika
9.	Sed	mótika
10.	Tre	mótika
11.	Gra	mótika / dínkela
12.	GHr	mótika
13.	Bit	mótika
14.	Vi	mótika
15.	Lo	mótika
16.	Hod	mótika
17.	Bun	mótika
18.	Ort	mótika
19.	Kru	mótika
20.	Odž	mótika
21.	Za	mótika
22.	Kruš	mótika
23.	Zur	mótika
24.	KFa	mótika
25.	Jas	mótika
26.	PMo	mótika
27.	Zav	mótika
28.	Rat	mótika
29.	Vla	mótika
30.	GLj	mótika
31.	Pre	mótika
32.	Pri	mótika
33.	Lug	mótika
34.	Se	mótika
35.	Bor	mótika
36.	Čuh	mótika
37.	Led	mótika
38.	Del	mótʲka
39.	Pod	mótika
40.	Sof	mótika
41.	DSo	mótika
42.	Sl	mótika
43.	BŠ	mótika
44.	Bi	mótika
45.	Viš	mótika
46.	CVr	mótika
47.	Plj	mótika
48.	Že	mótika
49.	Sel	mótika
50.	Bj	mótika
51.	Mok	mótika
52.	Šah	mótika
53.	Bje	mótʲka
54.	Kle	mótika
55.	Ugo	mótika
56.	TD	mótika
57.	Bio	mótika
58.	Ot	mótʲka
59.	Lok	mótika
60.	Mra	mótika
61.	Kre	mótika
62.	Dež	mótika
63.	Dža	mótika
64.	Tur	mótika
65.	Kat	mótika
66.	Bak	mótika
67.	Tuš	mótʲka
68.	Uvo	mótika
69.	Kriv	mótika
70.	Dra	mótika
71.	DDr	mótika
72.	MPo	mótika
73.	Sre	mótika
74.	Žli	mótika
75.	Glo	mótika
76.	Vrt	mótika
77.	Dru	mótika
78.	Vre	mótʲka
79.	Križ	mótika
80.	Mi	mótika
81.	Tar	mótika
82.	Kla	mótika
83.	Mil	mótika
84.	Rep	mótika
85.	Voz	mótika
86.	Vij	mótika
87.	Zab	mótika
88.	Sla	mótika
89.	Bjel	mótʲka
90.	Sop	mótika
91.	Vuk	mótika
92.	Br	mótika
93.	GBu	mótʲka
94.	Bal	mótʲka
95.	Grah	mòtʲka / mótʲka
96.	Gla	mo̩tika
97.	DL	mótika
98.	Oma	mo̩tika
99.	DRa	mótika
100.	Oso	mótika
101.	Kak	mo̩tika
102.	Dev	mótika
103.	Bre	mótika
104.	Dok	mótika
105.	GPi	mótika
106.	Pr	mótika
107.	DLo	mótʲka
108.	Teo	mótika
109.	Ja	mótika
110.	DČa	mótika
111.	DB	mótika
112.	SBr	mótʲka
113.	Bod	mótika
114.	Mao	mótika
115.	Pot	mótika
116.	DŠp	mótika
117.	Dbr	mótika
118.	Luk	mótka
119.	DMi	mótika
120.	GVu	mótika
121.	Vuč	mótika
122.	Ora	mótʲka
123.	DMa	matika
124.	Tra	mótika
125.	GSl	mótika
126.	Tol	mótika
127.	DKo	móťika
128.	Gar	mótika
129.	Pis	mótika
130.	Stu	mótika
131.	Vit	mótika
132.	Gru	mótika
133.	Biog	mótika
134.	Gor	mótika
135.	GDr	mótika
136.	Čit	mótika
137.	Kon	mótika
138.	Pris	mótika
139.	Ved	mótika
140.	Do	mótika
141.	Zah	mótʲka
142.	Her	mótʲka
143.	Vag	mótika
144.	Odža	mótika
145.	DVu	mótika
146.	VGu	mótika
147.	VKa	mótika
148.	Li	mótika
149.	Boj	mótika
150.	Jak	mótika
151.	Zlo	mótika
152.	Drv	mótika
153.	GPe	mótika
154.	Pak	mótʲka
155.	Vin	mótʲka
156.	Str	mótʲka
157.	Ste	mótika
158.	Nug	mótika
159.	Lu	mótika
160.	Res	mútika
161.	Bas	mótika / mótʲka
162.	Hri	mótika
163.	DR	mótika
164.	Podr	mótʲka
165.	Per	mótika
166.	Pše	mótʲka
167.	Div	mótʲka
168.	Dbt	mótika
169.	Im	mótʲka
170.	GB	mótika
171.	T-P	mo̩tika
172.	Žep	mótika
173.	Lup	mótʲka
174.	Rav	mótika
175.	Mis	mótika
176.	Dop	mótika
177.	Kom	mótika
178.	Oča	mótika
179.	S-V	mótka / mótika
180.	KVr	mótʲka
181.	Po	mótika
182.	SŠ	mótika
183.	Ukr	mótika
184.	Raj	mótika
185.	Med	mótika
186.	Bob	mótika
187.	Siv	mótika
188.	VBu	mótika / mótʲka
189.	Pop	mótika
190.	Vrb	mótika
191.	Liš	mótika
192.	Mo	mótika
193.	Jake	mótika
194.	NGr	mótika
195.	DSv	mótika
196.	GKo	mótika
197.	GSm	mótʲka
198.	Srđ	mótika
199.	Mah	mótika
200.	Dol	mótika
201.	Grb	mótika
202.	DI	mótika
203.	Mel	mótika / mótʲka
204.	Trn	mótika
205.	Koz	mótika
206.	GSr	mótika
207.	BD	mótika
208.	Pru	mótʲka
209.	Suh	mótʲka
210.	Šur	mótika
211.	MDu	mótika
212.	Jase	mótika
213.	GKa	mótika
214.	Dab	mótika
215.	KJe	mótika
216.	Oraš	mótika
217.	Loh	mótika
218.	Dob	mótika
219.	Spa	mótika / mótka
220.	Iza	mótika
221.	Ćor	mótika
222.	Jez	mótʲka
223.	Buž	mótʲka
224.	MKl	mótika
225.	Bih	mótiki
226.	Tuh	mótika
227.	Dub	mótʲka
228.	Dola	mótika
229.	Svo	mótika
230.	GT	mótika

Komentar

U dvjesta dvadeset osam od ukupno dvjesta trideset mjesnih govora vokal *o* u riječi ‘motika’ ne alternira s drugim vokalima. U jednom istraživanom govoru vokal *o* zamijenjen je vokalom *a*, a u jednom vokalom *u*.

Oblik *matika* osobenost je govora Hrvata u Donjoj Mahali kod Orašja (M123), a oblik *mutika* govora Srba u Resanovcima kod Bosanskog Grahova (M160).

Literatura

Baotić 2012: 107; Dešić 1976: 42; Vujičić 1990: 25.

Up.: OLA: 691.

Etimologija

psl. *motўka (stsl. мотыка, rus. мотыга, polj. motyka) ← pie. *mat-

mòtika: psl. *motўka je poljoprivredni termin nastao od pie. korijena *mat- ‘kopati, udarati’ i suf. *-*yka*. Prelaskom *y* > /i/ dobijen je oblik *motika*.

Literatura

Skok 1972: II: 460; Brückner 1985: 345; Fasmer 1986: II: 665; Snoj 2016: 443.

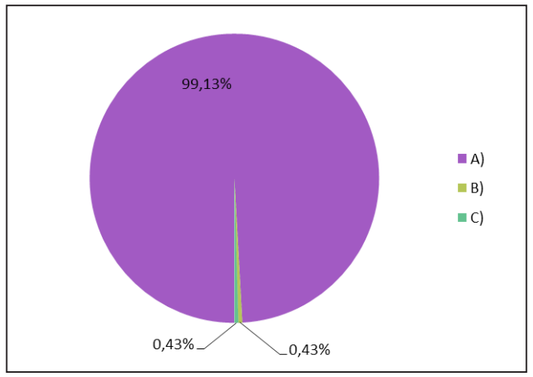

Ukupno (230):
A) 228 (99,13%)
B) 1 (0,43%)
C) 1 (0,43%)

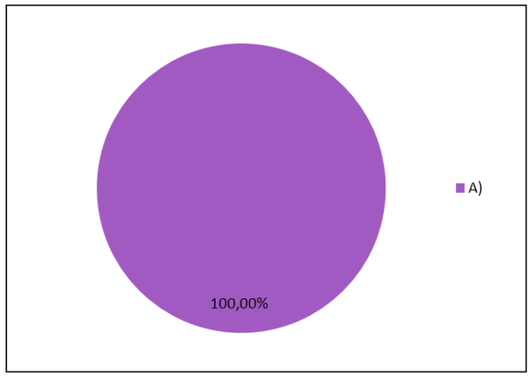

Bošnjaci (100):
A) 100 (100,00%)

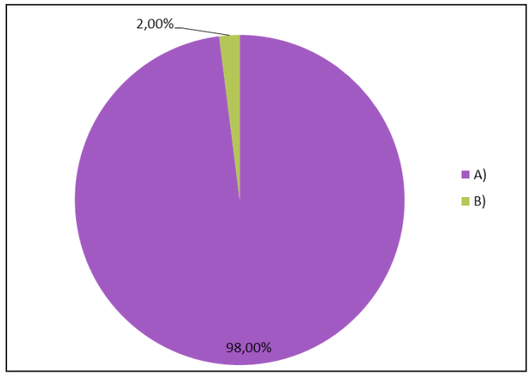

Hrvati (50):
A) 49 (98,00%)
B) 1 (2,00%)

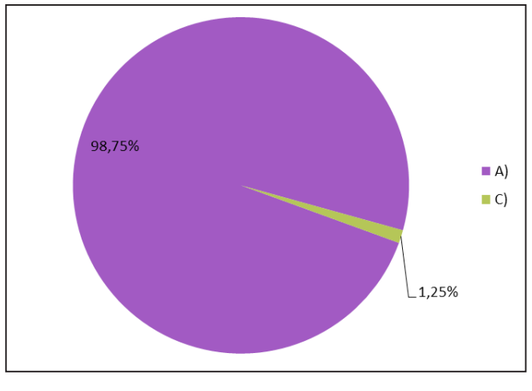

Srbi (80):
A) 79 (98,75%)
C) 1 (1,25%)

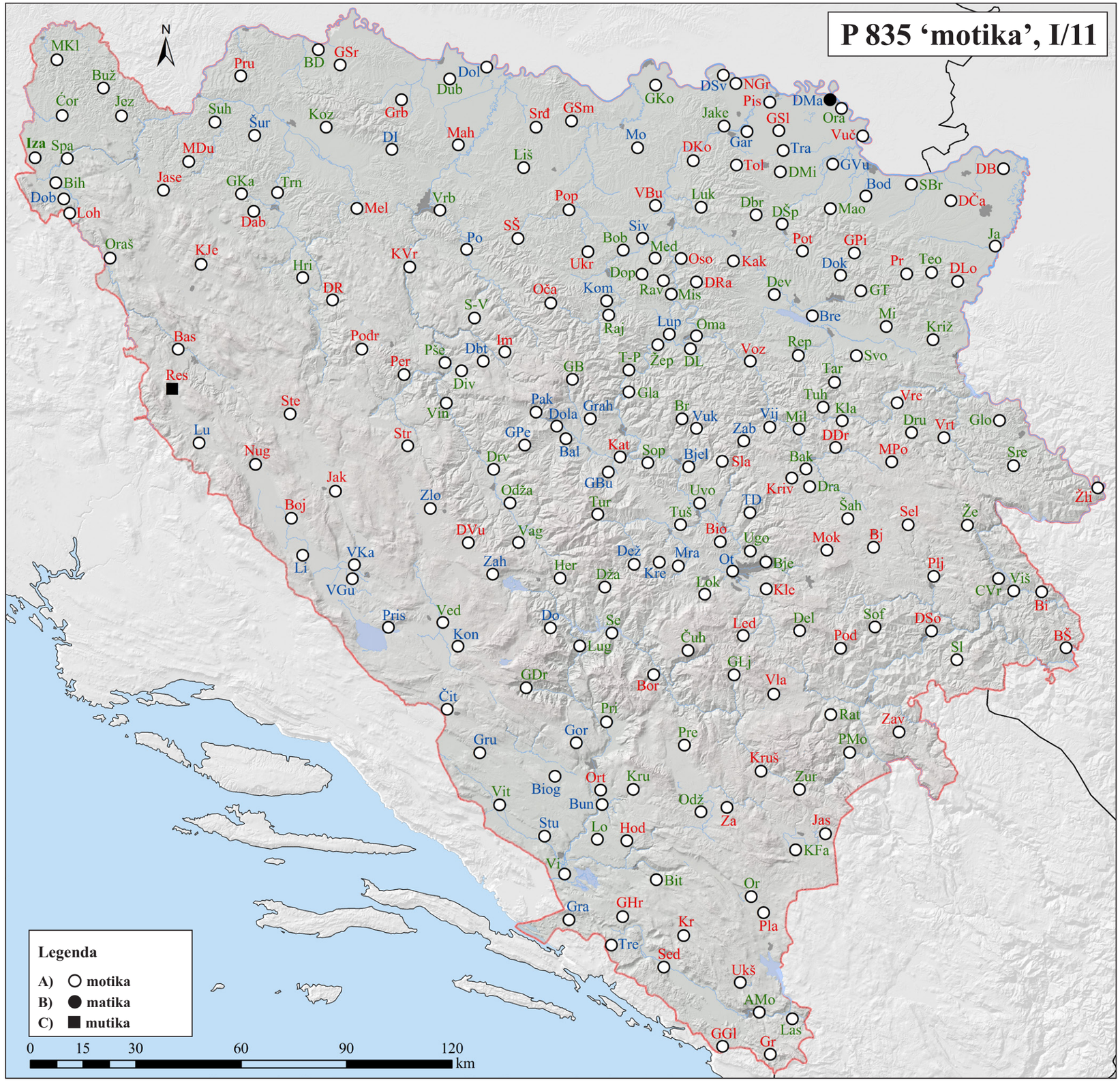

P 1873 ‘petero’ / ‘petoro’, I/12		
Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	pètero
2.	GGl	pètero
3.	AMo	pètero
4.	Las	pétero
5.	Ukš	pètoro / pètero
6.	Pla	pétero
7.	Or	pétero
8.	Kr	pètoro / pètero
9.	Sed	pétero
10.	Tre	pétero
11.	Gra	pètero
12.	GHr	pètero
13.	Bit	pètero
14.	Vi	pètero
15.	Lo	pètero
16.	Hod	pètero
17.	Bun	pètero
18.	Ort	pètero
19.	Kru	pètero
20.	Odž	pètero
21.	Za	pètero
22.	Kruš	pètero
23.	Zur	pétero
24.	KFa	pètero
25.	Jas	pètero
26.	PMo	pètero
27.	Zav	pètero
28.	Rat	pètero
29.	Vla	pètero
30.	GLj	pètero
31.	Pre	pètero
32.	Pri	pètero
33.	Lug	pètero
34.	Se	pètero
35.	Bor	pètero
36.	Čuh	pètero
37.	Led	pètero
38.	Del	pètero
39.	Pod	pètero
40.	Sof	pètero
41.	DSo	pètero
42.	Sl	pètero
43.	BŠ	pètoro
44.	Bi	pètero
45.	Viš	pètoro
46.	CVr	pètero
47.	Plj	pètero
48.	Že	pètero
49.	Sel	pètero
50.	Bj	pètero
51.	Mok	pètero
52.	Šah	pètero
53.	Bje	pètero
54.	Kle	pètero
55.	Ugo	pètero
56.	TD	pètero
57.	Bio	pètero
58.	Ot	pètero
59.	Lok	pètero
60.	Mra	petéro
61.	Kre	pètero
62.	Dež	pètero
63.	Dža	pètero
64.	Tur	pètero
65.	Kat	pètero
66.	Bak	pètero
67.	Tuš	pètero
68.	Uvo	pètero
69.	Kriv	pètero
70.	Dra	pètero
71.	DDr	pètero
72.	MPo	pétero
73.	Sre	pètero
74.	Žli	pètero
75.	Glo	pètero
76.	Vrt	pètere
77.	Dru	pètero
78.	Vre	pètero
79.	Križ	pètero
80.	Mi	pètero
81.	Tar	pètero
82.	Kla	pètero
83.	Mil	pètero
84.	Rep	pètero
85.	Voz	pètero
86.	Vij	pètero
87.	Zab	pètero
88.	Sla	pètero
89.	Bjel	pètero
90.	Sop	pètero
91.	Vuk	pètero
92.	Br	pètero
93.	GBu	pètero
94.	Bal	pètero
95.	Grah	pètero
96.	Gla	pètọro
97.	DL	pètero
98.	Oma	pètero / pètoro
99.	DRa	petére
100.	Oso	pètoro
101.	Kak	pètoro
102.	Dev	pètero
103.	Bre	pètero
104.	Dok	pètero
105.	GPi	pètero
106.	Pr	pètero
107.	DLo	pètero
108.	Teo	pètero
109.	Ja	pètero
110.	DČa	pètero
111.	DB	pètero
112.	SBr	pètero
113.	Bod	pètero
114.	Mao	petóro
115.	Pot	pètero
116.	DŠp	pétero
117.	Dbr	pẹ̀toro
118.	Luk	pètero
119.	DMi	pètero
120.	GVu	pètero
121.	Vuč	pètoro
122.	Ora	pètero
123.	DMa	pètero
124.	Tra	pètero
125.	GSl	pètero
126.	Tol	pètero
127.	DKo	petére
128.	Gar	pètero
129.	Pis	pètero
130.	Stu	pètero
131.	Vit	pètero
132.	Gru	pètero
133.	Biog	pètero
134.	Gor	pètero
135.	GDr	pètero
136.	Čit	pètero
137.	Kon	pètero
138.	Pris	pètero
139.	Ved	pètero
140.	Do	pètero
141.	Zah	pètero
142.	Her	pètero
143.	Vag	pètero
144.	Odža	pètero
145.	DVu	pètero
146.	VGu	pètero
147.	VKa	pètoro
148.	Li	pètero
149.	Boj	pètoro
150.	Jak	pétoro
151.	Zlo	pètero
152.	Drv	pètero
153.	GPe	pétero
154.	Pak	pètero
155.	Vin	pétero
156.	Str	pètoro
157.	Ste	pètero / pètẹro
158.	Nug	pètoro
159.	Lu	pètaro
160.	Res	pètoro
161.	Bas	pètero
162.	Hri	petẹ̈ro
163.	DR	pètoro
164.	Podr	pètoro / pètero
165.	Per	pètero
166.	Pše	pétẹro
167.	Div	pétero
168.	Dbt	pètero
169.	Im	pètero
170.	GB	pètero
171.	T-P	pètoro
172.	Žep	petéro
173.	Lup	pètero
174.	Rav	pètero
175.	Mis	pètoro
176.	Dop	pètera
177.	Kom	pètero
178.	Oča	pètero
179.	S-V	pètero
180.	KVr	pètero
181.	Po	pètero
182.	SŠ	pètero
183.	Ukr	pètero
184.	Raj	pétero
185.	Med	pètero
186.	Bob	pètero
187.	Siv	pètero
188.	VBu	pètero
189.	Pop	pètero
190.	Vrb	pètera
191.	Liš	pètero
192.	Mo	pètero
193.	Jake	pètero
194.	NGr	pètero
195.	DSv	pètero
196.	GKo	petero
197.	GSm	pètero
198.	Srđ	pètero
199.	Mah	pètero
200.	Dol	pètero
201.	Grb	pètero / pètoro
202.	DI	pètero
203.	Mel	pẹ̀toro / pẹ̀tero
204.	Trn	pètero
205.	Koz	pètero
206.	GSr	pètoro
207.	BD	pètero
208.	Pru	pètaro / pètero
209.	Suh	pètero
210.	Šur	pètero
211.	MDu	pètero
212.	Jase	pètero
213.	GKa	pètero
214.	Dab	pètero
215.	KJe	pètaro
216.	Oraš	pètero
217.	Loh	pètoro / pètero
218.	Dob	pètero
219.	Spa	pètẹro
220.	Iza	pétero
221.	Ćor	pẹ̀tero
222.	Jez	pètero / pẹ́:tero
223.	Buž	pètero
224.	MKl	pètero
225.	Bih	čètvoro / čètvero
226.	Tuh	pètero
227.	Dub	pètero
228.	Dola	pètero
229.	Svo	pètero
230.	GT	pètero

Komentar

Oblik *petero* u bosanskohercegovačkim govorima jedanaest puta je češći od oblika *petoro*. Oba oblika ovog zbirnog broja naporedna su u osam istraživanih govora.

Oblik *petoro* upotrebljava se češće unutar dva areala: jedan je između Livna u jugozapadnoj i Šipova u srednjoj te Ključa i Bosanskog Grahova u zapadnoj Bosni; drugi je u uskom pojasu između Zenice u srednjoj i Brčkog u sjeveroistočnoj Bosni.

Oblik *petero* češći je u govorima Hrvata i Bošnjaka negoli u govorima Srba. Oblik *petoro* dvaput je zastupljeniji u govorima Srba negoli u govorima Bošnjaka, a odlika je samo jednog mjesnog govora Hrvata (M147, Veliki Kablići kod Livna).

U M159 (Luka kod Bosanskog Grahova; govor Hrvata) i M215 (Krnja Jela kod Bosanskog Petrovca; govor Srba) zapisan je oblik *petaro*.

Literatura

Baotić 1983: 56; Brabec 2012: 66, 109; Brozović 1966: 158; Brozović 2012: 374; Bulić 2013: 83; Bulić 2014: 48; Dragičević 2007: 333; Đukanović 1983: 203; Đurović 1992: 105-106; Hadžikadić 2012: 21; Halilović 1990: 267; Halilović 1996: 57; Halilović 2002: 253; Halilović 2009: 43; Jahić 2002: 45; Kozomara 2016: 678; Okuka 1973: 92; Okuka 1983: 39; Okuka 1983a: 65; Pavešić 1960: 373; Peco 1964: 37-38; Peco 1975: 97; Peco 1986: 51; Pehlić 2009: 14; Petrović 1971: 60; Ramić 1999: 294; Remetić 1970: 109; Šimundić 1971: 32; Valjevac 1983: 330; Valjevac 2002: 128; Vujičić i dr. 1979: 18; Vujičić 1981: 198; Vujičić 1985: 29; Vujičić 1990: 25.

Etimologija

psl. *pę̑ть (stsl. пать, rus. пять, пя́терo, polj. pięć, pięcioro), lit. peñktas ← pie. *penk^{u}to-

pẽtero, pẽtoro: br. pet po nastanku je apstraktum kolektivnog značenja ‘pet prsti na ruci’, koji su služili pri primitivnom brojanju, a zbirni br. petero nastao je dodavanjem suf. *-ero*/*-oro* na glavni broj. Denazalizacijom *ę* > /e/ dobijen je lik *pet*.

Literatura

Skok 1972: II: 647-648; Brückner 1985: 412; Fasmer 1987: III: 426; Snoj 2016: 533-534.

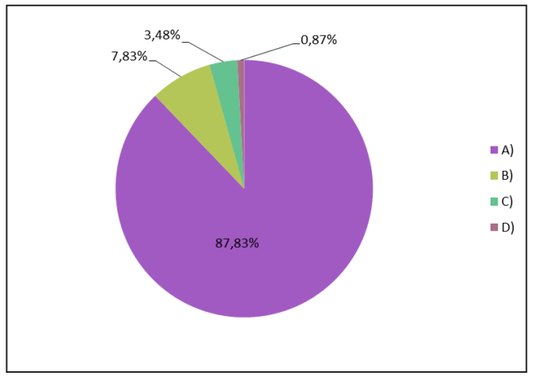

Ukupno (230):
A) 202 (87,83%)
B) 18 (7,83%)
C) 8 (3,48%)
D) 2 (0,87%)

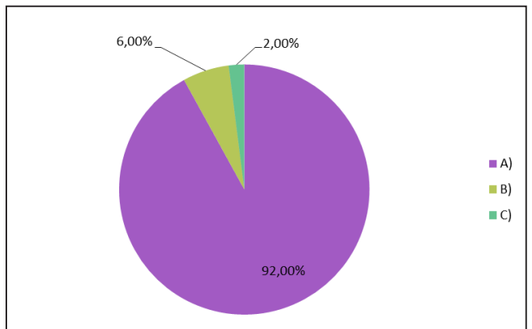

Bošnjaci (100):
A) 92 (92,00%)
B) 6 (6,00%)
C) 2 (2,00%)

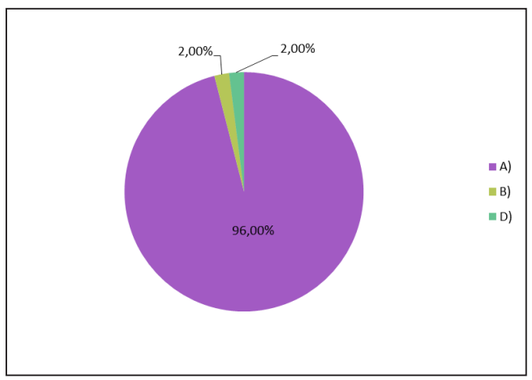

Hrvati (50):
A) 48 (96,00%)
B) 1 (2,00%)
D) 1 (2,00%)

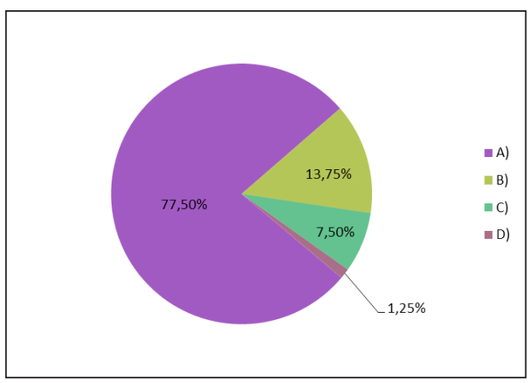

Srbi (80):
A) 62 (77,50%)
B) 11 (13,75%)
C) 6 (7,50%)
D) 1 (1,25%)

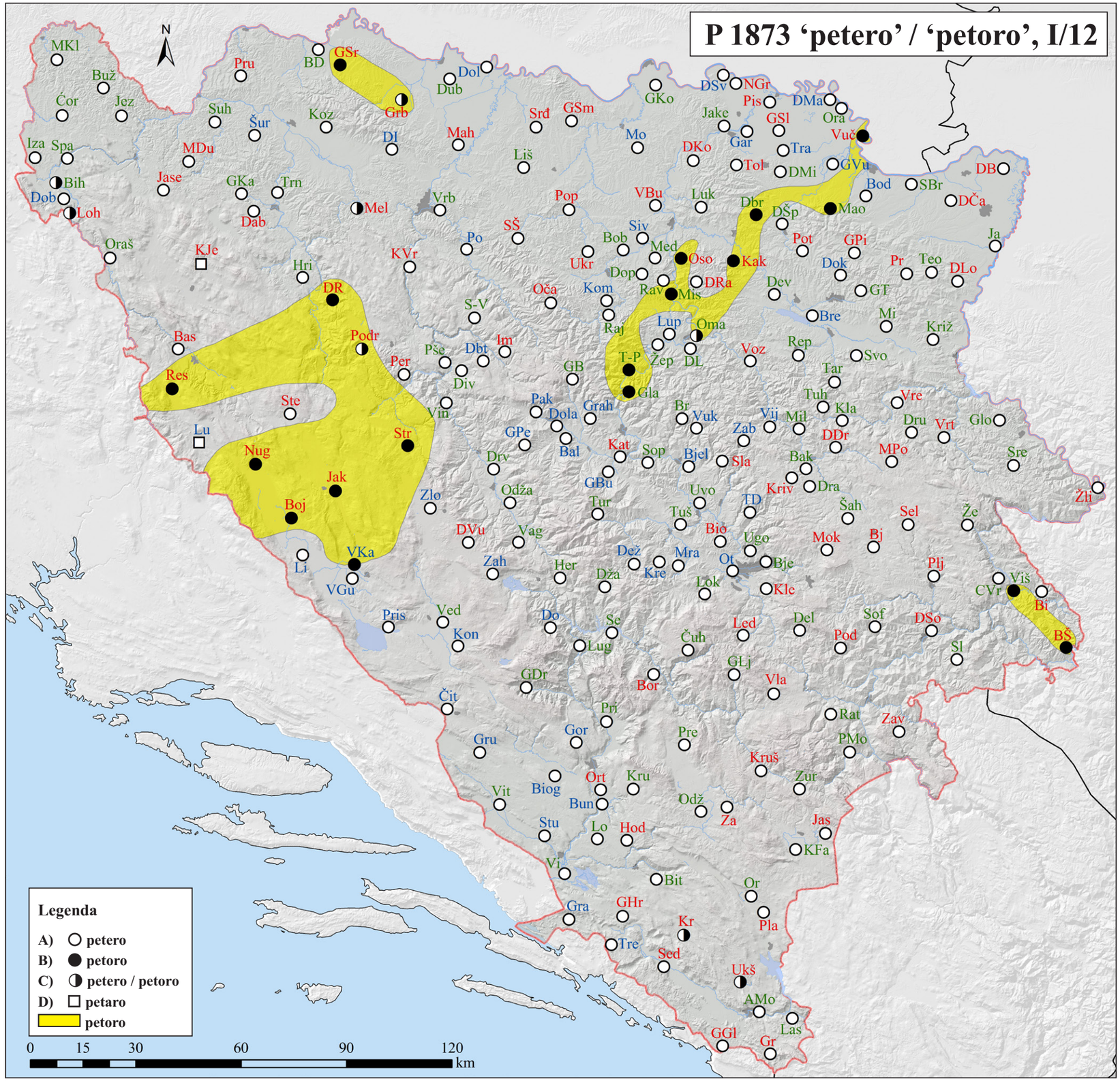

P 1521 ‘grob’, I/13

Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	gròb̨
2.	GGl	gròb̨
3.	AMo	méza:r
4.	Las	méza:r / grob̨
5.	Ukš	gròb
6.	Pla	gròb̨
7.	Or	mèza:r
8.	Kr	gròb / mèza:r
9.	Sed	grèp
10.	Tre	gròb̨
11.	Gra	gròb̨
12.	GHr	gròp
13.	Bit	gròb / mèza:r
14.	Vi	mèza:r
15.	Lo	mèza:r
16.	Hod	gròb
17.	Bun	gròb
18.	Ort	gròb̨
19.	Kru	mèza:r
20.	Odž	mèza:r / gròb
21.	Za	gròb
22.	Kruš	gròb
23.	Zur	méza:r
24.	KFa	mèza:r
25.	Jas	gròb
26.	PMo	mèza:r / gròb
27.	Zav	gròb
28.	Rat	mèza:r
29.	Vla	gròb
30.	GLj	mèza:r / gròb
31.	Pre	mèza:r / gròb
32.	Pri	mèza:r / kàbur
33.	Lug	mèza:r
34.	Se	mèza:r / gròb
35.	Bor	gròb
36.	Čuh	méza:r
37.	Led	gròb
38.	Del	mèza:r
39.	Pod	gròb̨
40.	Sof	mèza:r
41.	DSo	gròb
42.	Sl	gròb / mèza:r
43.	BŠ	gròb
44.	Bi	gròb
45.	Viš	mèza:r
46.	CVr	mèza:r
47.	Plj	gròb
48.	Že	gròb / mèza:r
49.	Sel	gròb
50.	Bj	gròb
51.	Mok	gròb
52.	Šah	méza:r
53.	Bje	mèza:r
54.	Kle	grèb
55.	Ugo	méza:r / gròb
56.	TD	gròb
57.	Bio	grèb / gròb
58.	Ot	gròb
59.	Lok	ràka / mèza:r
60.	Mra	grèb / gròb
61.	Kre	grèb / gròb
62.	Dež	gròb
63.	Dža	méza:r
64.	Tur	méza:r
65.	Kat	grèb
66.	Bak	gròb / mèza:r
67.	Tuš	grèb / mèza:r
68.	Uvo	mèza:r / kábur
69.	Kriv	gròb
70.	Dra	ràka / mèza:r
71.	DDr	gròb̨ / gròb
72.	MPo	gròb̨
73.	Sre	kàbor
74.	Žli	gròb
75.	Glo	mèza:r
76.	Vrt	gròb
77.	Dru	mèza:r
78.	Vre	gròb
79.	Križ	kàbur
80.	Mi	mèza:r / gròb
81.	Tar	mèza:r / gròb
82.	Kla	mezà:r
83.	Mil	grèb / mèza:r
84.	Rep	gròb / mèza:r
85.	Voz	gròb̨
86.	Vij	gròb
87.	Zab	gròb
88.	Sla	grèb / gròb
89.	Bjel	grèb
90.	Sop	méza:r
91.	Vuk	grèb
92.	Br	grèb / gròb / mèza:r
93.	GBu	gròb
94.	Bal	grèb / gròb
95.	Grah	gròb / grèb
96.	Gla	mèzą:r
97.	DL	mèza:r
98.	Oma	mézą:r / kàbur
99.	DRa	grèb
100.	Oso	grèb
101.	Kak	gròb̨ / gròb̨nica
102.	Dev	méza:r
103.	Bre	gròb
104.	Dok	gròb / grèb
105.	GPi	gròb
106.	Pr	gròb
107.	DLo	gròbn̨ca
108.	Teo	kàbor / mèza:r
109.	Ja	mèza:r
110.	DČa	gròbnica
111.	DB	gròb
112.	SBr	mèza:r
113.	Bod	gròb
114.	Mao	mezà:r / kabù:r / kábur
115.	Pot	ràka / gròbnica
116.	DŠp	mèza:r / gròb
117.	Dbr	mezą̀:r
118.	Luk	mèzą:r
119.	DMi	mèza:r
120.	GVu	gròb
121.	Vuč	gròb
122.	Ora	mèza:r
123.	DMa	gròb
124.	Tra	gròb
125.	GSl	gròb / ràka
126.	Tol	gròb
127.	DKo	gròb
128.	Gar	gròb
129.	Pis	gròb
130.	Stu	gròb
131.	Vit	kàbur
132.	Gru	gròb̨
133.	Biog	grèb
134.	Gor	grèb
135.	GDr	mèza:r
136.	Čit	gròb
137.	Kon	grẹ̀p
138.	Pris	grèp
139.	Ved	mèza:r / kàbur / gròp / gròb̨
140.	Do	gròb / grèb
141.	Zah	grèb / mèza:r
142.	Her	grèb / mèza:r / kábur
143.	Vag	gròb / mèza:r / kàbur
144.	Odža	méza:r / kàbur
145.	DVu	gròb
146.	VGu	grèb
147.	VKa	grèp
148.	Li	greb
149.	Boj	grẹ̀b̨
150.	Jak	grob̨
151.	Zlo	gròb / grèb
152.	Drv	grèb / méza:r
153.	GPe	gròb
154.	Pak	gròb
155.	Vin	méza:r
156.	Str	gròb̨ / grẹ̀b̨
157.	Ste	grẹ̀b̨ / ràka / gróbnica
158.	Nug	greb̨
159.	Lu	grèp
160.	Res	gròp
161.	Bas	gròb
162.	Hri	kábur / mèza:rluk
163.	DR	gròb̨
164.	Podr	gròb
165.	Per	ràka
166.	Pše	mèza:r
167.	Div	gròb / mèza:r
168.	Dbt	grob
169.	Im	gròb
170.	GB	mèza:r
171.	T-P	mèza:r
172.	Žep	mèza:r
173.	Lup	gròb
174.	Rav	mèza:r
175.	Mis	mèza:r / kábur
176.	Dop	mèza:r / níšanteš
177.	Kom	ràka / gròb
178.	Oča	gròb
179.	S-V	mèza:r
180.	KVr	gròb
181.	Po	gròb̨
182.	SŠ	gròb
183.	Ukr	gròbnʲca
184.	Raj	mèza:r
185.	Med	méza:r
186.	Bob	mèza:r / gróbnica
187.	Siv	gròb̨
188.	VBu	gròb
189.	Pop	gròb
190.	Vrb	kàbur / mèza:r
191.	Liš	mèza:r
192.	Mo	gròb
193.	Jake	mèza:r
194.	NGr	gròb̨
195.	DSv	grèb
196.	GKo	kàbur / mèza:r
197.	GSm	gròb
198.	Srđ	gròb
199.	Mah	gróbnica / ràka
200.	Dol	gròb
201.	Grb	gròb
202.	DI	ràka
203.	Mel	gròb / gróbnica
204.	Trn	méza:r
205.	Koz	mèza:r
206.	GSr	gròb
207.	BD	mèza:r
208.	Pru	gròp
209.	Suh	kàbu:r / mèzą:r
210.	Šur	gròb
211.	MDu	gròp
212.	Jase	gròbn̨ca
213.	GKa	mèza:r
214.	Dab	gròb
215.	KJe	gròp
216.	Oraš	méza:r
217.	Loh	ràka / gròp
218.	Dob	gròb
219.	Spa	mèza:rluk / gròp
220.	Iza	gròb / mèza:rluk
221.	Ćor	mèza:r / gròb
222.	Jez	mèza:rluk
223.	Buž	mèzaluk
224.	MKl	mèzarluk
225.	Bih	mèza:rluk
226.	Tuh	mèza:r / gròb
227.	Dub	mezárluk
228.	Dola	gròb
229.	Svo	gròb / mèza:r
230.	GT	gròb

Komentar

Imenica ‘grob’ u Njd. u više od polovine istraživanih govora ima oblik *grob*, dok je oblik *greb* zapisan u desetini govora. U dvanaest mjesnih govora zapisani su dubletni oblici (*greb* i *grob*).

Teritorijalna rasprostranjenost ovih oblika ne može se valjano sagledati iz naše građe jer je nerelevantna trećina odgovora. Na osnovu upotrebljivih podataka moglo bi se zaključiti da je većina govora u kojima je *greb* smještena u granicama: Biograci (kod Širokog Brijega) na jugu – Klek (kod Sarajeva) na istoku – Milankovići (kod Olova) na sjeveru – Luka (kod Bosanskog Grahova) na zapadu.

U govorima Srba oblik *grob* deset puta je češći od oblika *greb*, a u govorima Hrvata tri puta je češći oblik *greb* od oblika *grob*. Tri četvrtine odgovora iz bošnjačkih govora ne ukazuju na odnos (*r*)*o* ~ (*r*)*e* (zapisivane su lekseme *mezar*, *kabur*, *raka* i dr.), tako da imamo relevantne odgovore samo iz jedne četvrtine mjesta. Stoga naša građa, prema kojoj je oblik *grob* u govorima Bošnjaka pet puta češći od oblika *greb*, ne odgovara faktičkom stanju: u dijalektološkoj literaturi potvrđeno je prisustvo oblika *greb* upravo u mnogim bošnjačkim govorima, a nerijetko se ukazuje na morfem *greb-* kao na njihovu karakterističnu crtu.

Literatura

Arnaut 2017: 55; Baotić 1983: 58; Baotić 2012: 107; Brabec 2012: 66; Brozović 1966: 134; Brozović 2012: 279; Bulić 2013: 83; Čustović 1961: 92, 105, 109, 114; Dešić 1976: 40; Dragičević 2007: 335; Đurović 1992: 106; Halilović 1990: 267; Halilović 1996: 56; Halilović 2002: 253; Halilović 2009: 43; Jahić 2002: 44; Kozomara 2016: 625; Okuka 1973: 93; Okuka 1983: 39; Okuka 1983a: 65; Peco 1964: 37; Peco 1967: 283; Peco 1975: 97; Peco 1983: 239; Peco 1986: 50; Petrović 1970: 337; Ramić 1999: 296; Remetić 1970: 109; Remetić 1981: 184; Rešetar 1907: 103; Ružičić 1936: 245; Šimundić 1971: 31; Valjevac 1983: 330; Valjevac 2002: 127; Vujičić i dr. 1979: 18; Vujičić 1985: 29; Vujičić 1990: 24; Vuković 1963: 294.

Up.: OLA: 2343; ALE: 215.

Etimologija

psl. *grobъ (stsl. гробъ, rus. гроб, polj. gróbˊ) ← pie. *$g^{h}robh_{2}o$-

gròb: psl. *grobъ izvodi se iz pie. $g^{h}robh_{2}o$- ‘ono što je iskopano’, nastalog iz pie. korijena $g^{h}rebh_{2}$- ‘grepsti, kopati’.

Literatura

Skok 1971: I: 599-602; Brückner 1985: 157; Fasmer 1986: I: 459; Snoj 2016: 220.

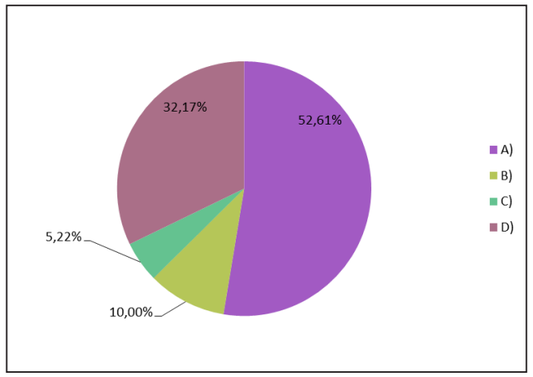

Ukupno (230):
A) 121 (52,61%)
B) 23 (10,00%)
C) 12 (5,22%)
D) 74 (32,17%)

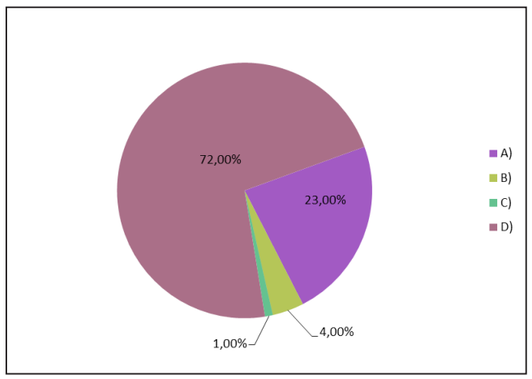

Bošnjaci (100):
A) 23 (23,00%)
B) 4 (4,00%)
C) 1 (1,00%)
D) 72 (72,00%)

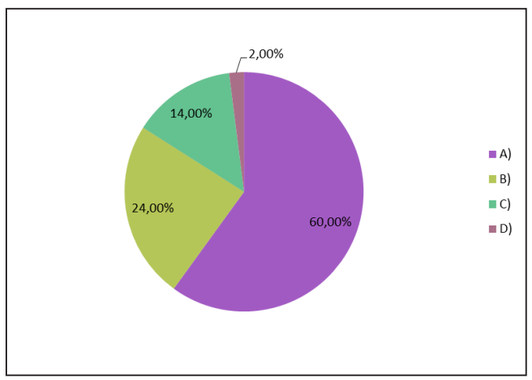

Hrvati (50):
A) 30 (60,00%)
B) 12 (24,00%)
C) 7 (14,00%)
D) 1 (2,00%)

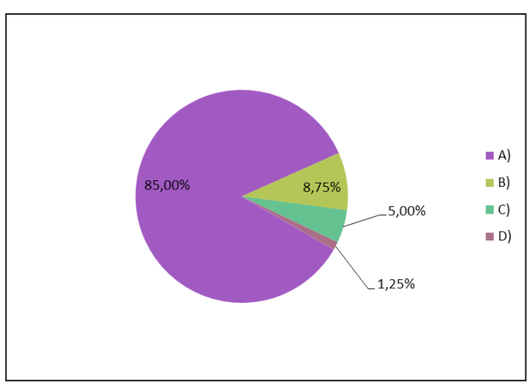

Srbi (80):
A) 68 (85,00%)
B) 7 (8,75%)
C) 4 (5,00%)
D) 1 (1,25%)

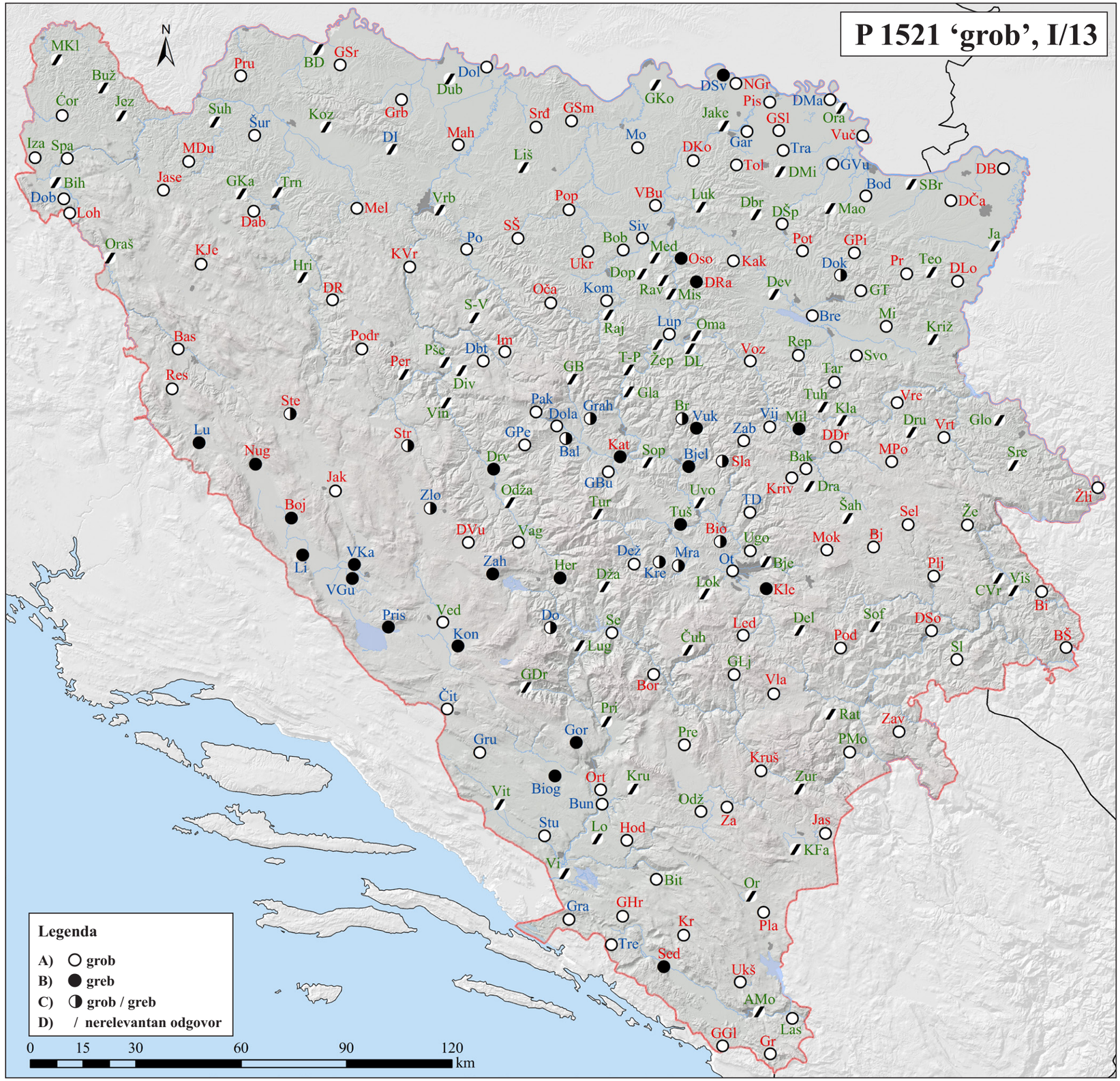

P 1729 ‘on’, I/14		
Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	òn
2.	GGl	òn
3.	AMo	òn
4.	Las	òn
5.	Ukš	ò:n
6.	Pla	òn
7.	Or	òn / ò:n
8.	Kr	òn / ò:n
9.	Sed	òn
10.	Tre	òn
11.	Gra	òn
12.	GHr	òn
13.	Bit	ò:n
14.	Vi	òn
15.	Lo	ò:n
16.	Hod	ò:n
17.	Bun	ò:n
18.	Ort	ò:n
19.	Kru	ò:n
20.	Odž	òn
21.	Za	òn
22.	Kruš	òn
23.	Zur	òn
24.	KFa	òn
25.	Jas	òn
26.	PMo	òn
27.	Zav	ò:n
28.	Rat	ò:n
29.	Vla	ò:n
30.	GLj	ò:n / ón
31.	Pre	òn
32.	Pri	ò:n
33.	Lug	on
34.	Se	òn / o̰n
35.	Bor	òn
36.	Čuh	on
37.	Led	on
38.	Del	òn
39.	Pod	òn
40.	Sof	ò:n
41.	DSo	ò:n
42.	Sl	ò:n
43.	BŠ	ò:n
44.	Bi	ò:n
45.	Viš	òn
46.	CVr	òn
47.	Plj	òn / ò:n
48.	Že	òn
49.	Sel	òn / ò:n
50.	Bj	òn
51.	Mok	ò:n
52.	Šah	òn
53.	Bje	òn / ò:n
54.	Kle	ò:n
55.	Ugo	ò:n
56.	TD	ò:n
57.	Bio	ò:n
58.	Ot	ò:n
59.	Lok	òn
60.	Mra	òn
61.	Kre	òn
62.	Dež	ò:n
63.	Dža	on
64.	Tur	ò:n
65.	Kat	ò:n
66.	Bak	òn
67.	Tuš	o̰:n / òn
68.	Uvo	òn / ò:n
69.	Kriv	ò:n
70.	Dra	ò:n
71.	DDr	òn / ò:n
72.	MPo	òn
73.	Sre	òn
74.	Žli	ò:n
75.	Glo	òn
76.	Vrt	ò:n
77.	Dru	ò:n
78.	Vre	òn / ò:n
79.	Križ	òn
80.	Mi	ò:n
81.	Tar	òn
82.	Kla	òn / ˣòn
83.	Mil	òn
84.	Rep	òn
85.	Voz	òn
86.	Vij	òn
87.	Zab	òn
88.	Sla	ù:n / ò:n / òn
89.	Bjel	ò:n / òn
90.	Sop	ò:n
91.	Vuk	ò:n
92.	Br	ò:n
93.	GBu	ò:n
94.	Bal	ò:n
95.	Grah	ò:n
96.	Gla	o̰:n
97.	DL	òn
98.	Oma	òn / o̰:n
99.	DRa	ò:n
100.	Oso	ò:n
101.	Kak	ò:n / òn / o̰:n
102.	Dev	ò:n
103.	Bre	ò:n
104.	Dok	òn
105.	GPi	ò:n
106.	Pr	ò:n
107.	DLo	òn
108.	Teo	òn
109.	Ja	ò:n
110.	DČa	ò:n
111.	DB	ò:n
112.	SBr	on
113.	Bod	ò:n
114.	Mao	ò:n
115.	Pot	ò:n
116.	DŠp	òn
117.	Dbr	o̰:n
118.	Luk	òn
119.	DMi	òn
120.	GVu	ò:n
121.	Vuč	ò:n
122.	Ora	ò:n
123.	DMa	ò:n
124.	Tra	ò:n
125.	GSl	ò:n
126.	Tol	ò:n
127.	DKo	ò:n
128.	Gar	ò:n
129.	Pis	ò:n
130.	Stu	ò:n
131.	Vit	ò:n
132.	Gru	ò:n
133.	Biog	ò:n
134.	Gor	on
135.	GDr	òn
136.	Čit	ò:n / òn
137.	Kon	ò:n
138.	Pris	ò:n
139.	Ved	on
140.	Do	ò:n
141.	Zah	ò:n / òn
142.	Her	ò:n / òn
143.	Vag	ò:n / òn
144.	Odža	on
145.	DVu	ò:n
146.	VGu	ò:n
147.	VKa	ò:n
148.	Li	ò:n
149.	Boj	ò:n
150.	Jak	ò:n
151.	Zlo	ò:n
152.	Drv	ò:n
153.	GPe	ò:n
154.	Pak	ò:n
155.	Vin	ò:n
156.	Str	ò:n
157.	Ste	ò:n / o̰:n
158.	Nug	ò:n
159.	Lu	ò:n
160.	Res	ù:n
161.	Bas	ù:n / ò:n
162.	Hri	ò:n
163.	DR	ò:n
164.	Podr	ò:n / ù:n
165.	Per	ò:n
166.	Pše	ò:n
167.	Div	ò:n
168.	Dbt	ò:n
169.	Im	ò:n / òn
170.	GB	òn
171.	T-P	òn
172.	Žep	ò:n
173.	Lup	ò:n
174.	Rav	ò:n
175.	Mis	ò:n
176.	Dop	ò:n / òn
177.	Kom	ò:n
178.	Oča	ò:n
179.	S-V	ò:n
180.	KVr	ò:n
181.	Po	ò:n
182.	SŠ	ò:n
183.	Ukr	ò:n
184.	Raj	òn
185.	Med	òn
186.	Bob	òn
187.	Siv	ò:n
188.	VBu	o̰:n / ù:n
189.	Pop	ò:n
190.	Vrb	ò:n
191.	Liš	ò:n
192.	Mo	ò:n
193.	Jake	ò:n
194.	NGr	ò:n
195.	DSv	ò:n
196.	GKo	ò:n
197.	GSm	ò:n
198.	Srđ	ò:n
199.	Mah	ò:n
200.	Dol	ò:n
201.	Grb	ò:n
202.	DI	ò:n
203.	Mel	ò:n
204.	Trn	ò:n
205.	Koz	ò:n
206.	GSr	ò:n
207.	BD	ò:n
208.	Pru	òn
209.	Suh	ò:n
210.	Šur	ò:n
211.	MDu	ò:n
212.	Jase	ò:n / òn
213.	GKa	ò:n
214.	Dab	ò:n
215.	KJe	ò:n
216.	Oraš	ò:n
217.	Loh	ò:n
218.	Dob	ò:n / ù:n
219.	Spa	ò:n
220.	Iza	o̰:n
221.	Ćor	ò:n
222.	Jez	ò:n
223.	Buž	ò:n
224.	MKl	ò:n
225.	Bih	ò:n
226.	Tuh	òn
227.	Dub	ò:n
228.	Dola	ò:n
229.	Svo	òn
230.	GT	òn

Komentar

Većina govora ne zna za promjenu *o* > *u* u riječi ‘on’. Ta je promjena prisutna u šest mjesnih govora: u jednome mjestu zabilježen je samo oblik *un*, a u pet mjesta oba oblika. Devet istraživanih govora odlikuje se pomjerenom artikulacijom vokala *o* u pravcu vokala *u* (*o̰*).

Oblik *un* upotrebljava se u jednoj oazi u zapadnoj i srednjoj Bosni, u okolici Bosanskog Grahova, Drvara i Mrkonjić-Grada. Izvan tog područja zapisan je još u tri međusobno udaljena bosanska govora.

Promjena *o* u *u* odlika je pet srpskih mjesnih govora: samo *un* ima M160 (Resanovci kod Bosanskog Grahova), a naporedo je *on* i *un* u M88 (Slavin kod Vareša), M161 (Bastasi kod Drvara), M164 (Podrašnica kod Mrkonjić-Grada) i M188 (Velika Bukovica kod Doboja). Za dubletne oblike zna samo jedan hrvatski govor (M218, Dobrenica kod Bihaća). Promjena *o* > *u* nije potvrđena u bošnjačkim govorima. Zatvorenija artikulacija vokala *o* (*o̰*) prisutna je u govorima Bošnjaka (M34, Seljani kod Konjica; M67, Tušnjići kod Visokog; M96, Gladovići kod Zenice; M98, Omar kod Zavidovića; M117, Doborovci kod Gračanice, i M220, Izačić kod Bihaća) i Srba (M101, Kakmuž kod Gračanice; M157, Stekerovci kod Glamoča, i M188, Velika Bukovica kod Doboja).

Literatura

Dešić 1976: 43-45; Dragičević 2007: 334; Peco 1975: 97; Petrović 1970: 337; Vujičić i dr. 1979: 17-18; Vujičić 1985: 27.

Up.: OLA: 2806.

Etimologija

psl. *onъ (stsl. онъ, rus. он, polj. on), lit. añs ← pie. *$h_2$eno-

òn, ôn: psl. *onъ izvodi se iz pie. osnove koja je služila za označavanje udaljenijih predmeta i osoba: *$h_2$eno- ‘onaj’.

Literatura

Skok 1972: II: 556-558; Brückner 1985: 379-380; Fasmer 1987: III: 140-141; Snoj 2016: 496.

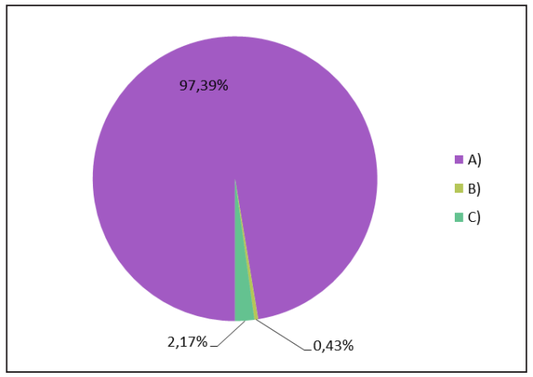

Ukupno (230):
A) 224 (97,39%)
B) 1 (0,43%)
C) 5 (2,17%)

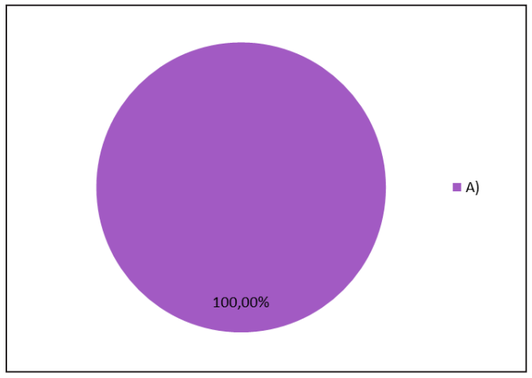

Bošnjaci (100):
A) 100 (100,00%)

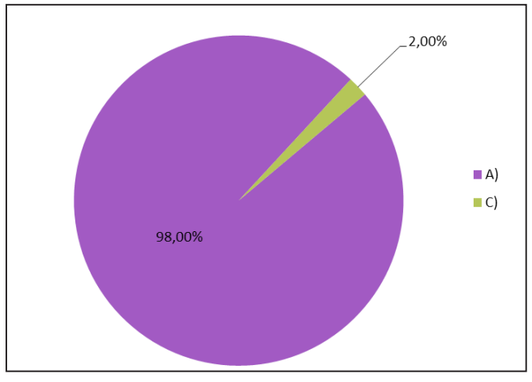

Hrvati (50):
A) 49 (98,00%)
C) 1 (2,00%)

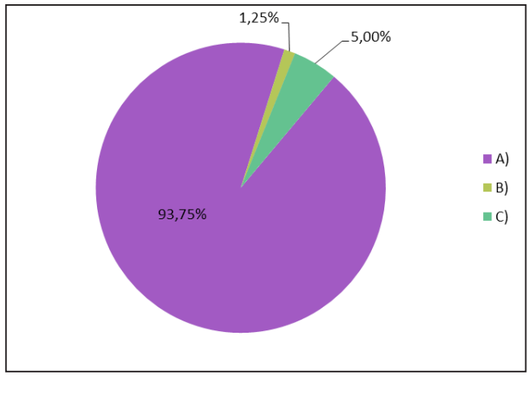

Srbi (80):
A) 75 (93,75%)
B) 1 (1,25%)
C) 4 (5,00%)

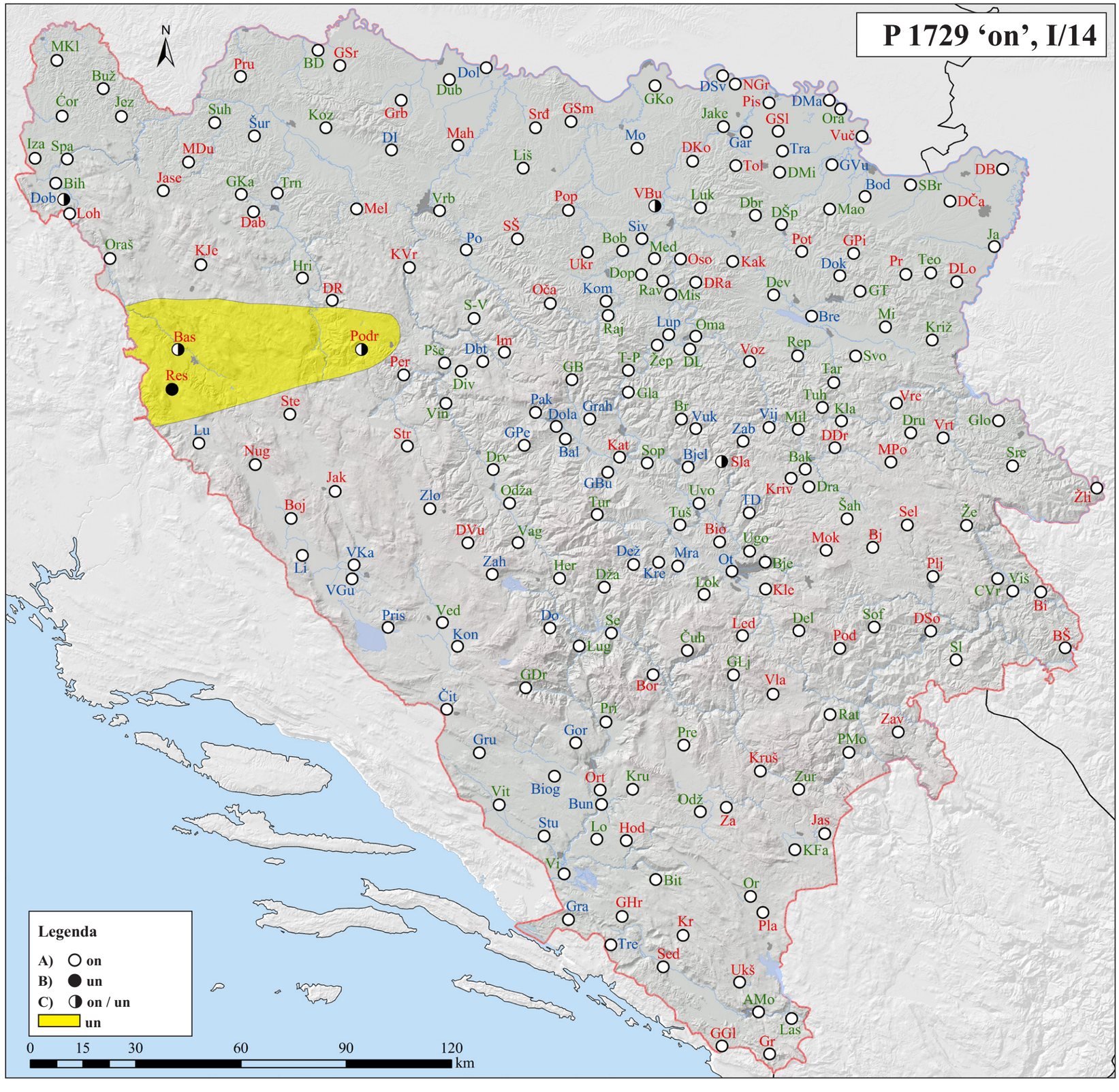

P 1260 ‘vreteno’, I/15

Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	vrténo / drùžica
2.	GGl	vréteno
3.	AMo	vreténo
4.	Las	vreténo
5.	Ukš	vreténo
6.	Pla	vreténo
7.	Or	vreténo
8.	Kr	vreténo
9.	Sed	vreténo
10.	Tre	vreténo
11.	Gra	vreténo
12.	GHr	vreténo
13.	Bit	vrténo / drùga
14.	Vi	vreténo
15.	Lo	vreténo
16.	Hod	vreténo / drùga
17.	Bun	vreténo
18.	Ort	vreténo
19.	Kru	vreténo
20.	Odž	vreténo
21.	Za	vreténo
22.	Kruš	vreténo
23.	Zur	vreténo
24.	KFa	vreténo
25.	Jas	vreténo
26.	PMo	vreténo
27.	Zav	vréteno
28.	Rat	vrténo
29.	Vla	vreténo
30.	GLj	vreténo / drùga
31.	Pre	vreténo
32.	Pri	vreténo
33.	Lug	vreténo
34.	Se	vreténo
35.	Bor	vreténo
36.	Čuh	vreténo
37.	Led	vreténo
38.	Del	vreténo
39.	Pod	vreténo
40.	Sof	vreténo
41.	DSo	vreténo
42.	Sl	vreténo
43.	BŠ	vreténo
44.	Bi	vreténo
45.	Viš	vreténo
46.	CVr	vreténo
47.	Plj	vreténo
48.	Že	vreténo
49.	Sel	vreténo
50.	Bj	vreténo
51.	Mok	vreténo
52.	Šah	vreténo
53.	Bje	vreténo
54.	Kle	vreténo
55.	Ugo	vreténo
56.	TD	vreténo
57.	Bio	vrténo
58.	Ot	vreténo / kulénika
59.	Lok	vreténo / kulénika
60.	Mra	vreténo
61.	Kre	vreténo
62.	Dež	vreténo
63.	Dža	vreténo
64.	Tur	vreténo
65.	Kat	vreténo
66.	Bak	vreténo
67.	Tuš	vreténo
68.	Uvo	vreténo
69.	Kriv	vreténo
70.	Dra	vreténo
71.	DDr	vreténo
72.	MPo	vreténo
73.	Sre	vreténo
74.	Žli	vreténo
75.	Glo	vreténo
76.	Vrt	vreténo
77.	Dru	vreténo
78.	Vre	vreteno
79.	Križ	vreténo
80.	Mi	vreténo
81.	Tar	vreténo
82.	Kla	vreténo
83.	Mil	vreténo / kulénika
84.	Rep	vreténo
85.	Voz	vreténo
86.	Vij	vreténo
87.	Zab	vreténo / kulénika
88.	Sla	vreténo
89.	Bjel	vreténo
90.	Sop	vreténo
91.	Vuk	vreténo
92.	Br	vreténo
93.	GBu	vreténo
94.	Bal	vrténo
95.	Grah	vreténo
96.	Gla	vrtẹ́no
97.	DL	vreténo
98.	Oma	vréteno
99.	DRa	vreténo
100.	Oso	vreténo
101.	Kak	vreténo
102.	Dev	vreténo
103.	Bre	vreténo
104.	Dok	vreténo
105.	GPi	vreténo
106.	Pr	vreténo
107.	DLo	vreténo
108.	Teo	vrténo
109.	Ja	víto:
110.	DČa	vreténo
111.	DB	vreténo
112.	SBr	vreténo
113.	Bod	vreténo
114.	Mao	vrèteno
115.	Pot	vreténo
116.	DŠp	vréteno / vreténo
117.	Dbr	vrtẹ́no
118.	Luk	vreténo
119.	DMi	vreténo
120.	GVu	vreténo
121.	Vuč	vreténo
122.	Ora	vréteno
123.	DMa	vreténo
124.	Tra	vreténo
125.	GSl	vreténo
126.	Tol	vreténo
127.	DKo	vreténo
128.	Gar	vreténo
129.	Pis	vreténo
130.	Stu	vreténo
131.	Vit	vrténo
132.	Gru	vrténo
133.	Biog	vrténo
134.	Gor	vrténo
135.	GDr	vrténo
136.	Čit	vrténo
137.	Kon	vrténo
138.	Pris	vrténo
139.	Ved	vrténo
140.	Do	vrténo
141.	Zah	vrténo
142.	Her	vrténo
143.	Vag	vrténo
144.	Odža	vrténo
145.	DVu	vrténo
146.	VGu	vrténo
147.	VKa	vrténo
148.	Li	vrténo
149.	Boj	vrténo
150.	Jak	vrténo
151.	Zlo	vrténo
152.	Drv	vreténo
153.	GPe	vrténo
154.	Pak	vreténo
155.	Vin	vrtẹ́no
156.	Str	vrtèno
157.	Ste	vrténo
158.	Nug	vrténo
159.	Lu	vrténo
160.	Res	vrténo
161.	Bas	vrténo
162.	Hri	vrténo
163.	DR	vrténo
164.	Podr	vrténo
165.	Per	vrténo
166.	Pše	vreténo / vréteno
167.	Div	vreténo
168.	Dbt	vreténo
169.	Im	vreténo
170.	GB	vreténo
171.	T-P	vrténo
172.	Žep	vreténo
173.	Lup	vreténo
174.	Rav	vrèteno
175.	Mis	vítlić
176.	Dop	vreté:no
177.	Kom	vreténo
178.	Oča	vreténo
179.	S-V	vreténo
180.	KVr	vreténo
181.	Po	vreténo
182.	SŠ	vreténo
183.	Ukr	vreténo
184.	Raj	vreténo
185.	Med	vreténo
186.	Bob	vreténo
187.	Siv	bréteno
188.	VBu	vreténo
189.	Pop	vreténo / drùga
190.	Vrb	vreténo
191.	Liš	vreténo
192.	Mo	bréteno
193.	Jake	vréteno
194.	NGr	vreténo
195.	DSv	vreténo
196.	GKo	vreténo
197.	GSm	vreténo
198.	Srđ	vrèteno
199.	Mah	vreténo
200.	Dol	vrténo
201.	Grb	vreténo
202.	DI	vreténo
203.	Mel	vreténo
204.	Trn	vrténo
205.	Koz	vrténo
206.	GSr	vreténo
207.	BD	vreténo
208.	Pru	vreténo
209.	Suh	vreténo
210.	Šur	vrténo
211.	MDu	vreténo
212.	Jase	vreténo
213.	GKa	vrténo
214.	Dab	vreténo
215.	KJe	vraténo
216.	Oraš	vrtẹ́no
217.	Loh	vrténo
218.	Dob	vrténo
219.	Spa	vreténo
220.	Iza	vrténo
221.	Ćor	vrtẹ́no
222.	Jez	vrténo
223.	Buž	vrténo
224.	MKl	vrténo
225.	Bih	vreténo / vrténo
226.	Tuh	vreténo
227.	Dub	vreténo
228.	Dola	vrténo
229.	Svo	vreténo
230.	GT	vreténo

Komentar

Nenaglašeni vokal *e* gubi se u riječi ‘vreteno’ u četvrtini istraživanih govora, a u jednome mjestu (M225) naporedo je *vreteno* i *vrteno*.

Većina govora u kojima se upotrebljava oblik *vrteno* nalazi se unutar areala koji se prostire zapadno od Neretve na jugu i zeničkog kraja na sjeveru, obuhvatajući unsko-sansku regiju na sjeverozapadu.

Elizija vokala *e* češća je u govorima Hrvata nego u govorima Bošnjaka i Srba.

U M215 zapisan je oblik s promjenom *e* u *a* (*vrateno*), u M109 leksema *vito*, a u M175 *vitlić*.

Literatura

Baotić 1983: 64; Dešić 1976: 60; Halilović 2002: 254; Pehlić 2009: 17; Valjevac 2002: 108; Vujičić i dr. 1979: 19, 23; Vujičić 1985: 31; Vujičić 1990: 25.

Up.: OLA: 892.

Etimologija

psl. *vertenъ (stsl. врѣтено, rus. веретено́, polj. wrzeciono) ← pie. *u̯erteno-

vretèno: psl. *vertenъ ‘vrćenje, vreteno’ razvilo se iz *u̯erteno-, koje se izvodi iz pie. korijena *u̯ert- ‘vrtjeti’. Metatezom likvide psl. skupina *tert* u jsl. jezicima prešla je u *trět*.

Literatura

Skok 1973: III: 622; Brückner 1985: 633; Fasmer 1986: I: 297; Snoj 2016: 857.

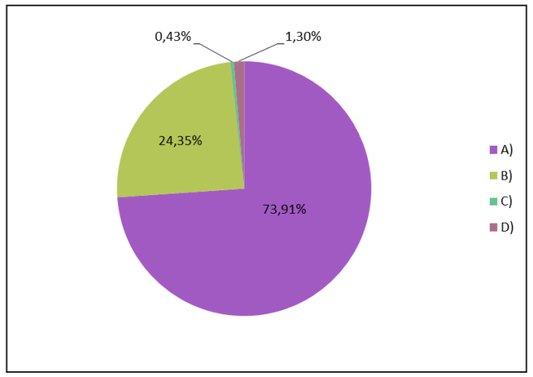

Ukupno (230):
A) 170 (73,91%)
B) 56 (24,35%)
C) 1 (0,43%)
D) 3 (1,30%)

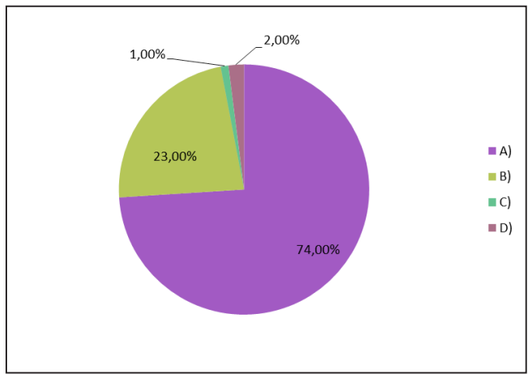

Bošnjaci (100):
A) 74 (74,00%)
B) 23 (23,00%)
C) 1 (1,00%)
D) 2 (2,00%)

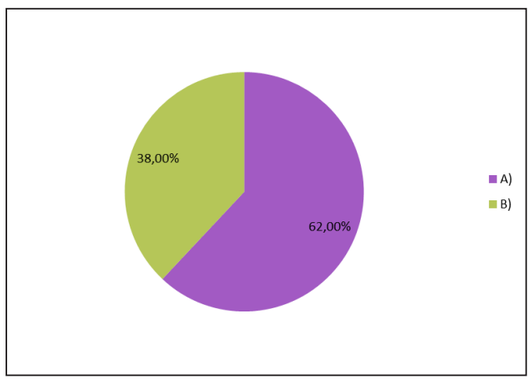

Hrvati (50):
A) 31 (62,00%)
B) 19 (38,00%)

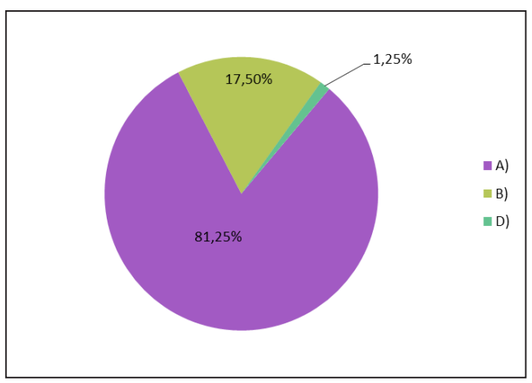

Srbi (80):
A) 65 (81,25%)
B) 14 (17,50%)
D) 1 (1,25%)

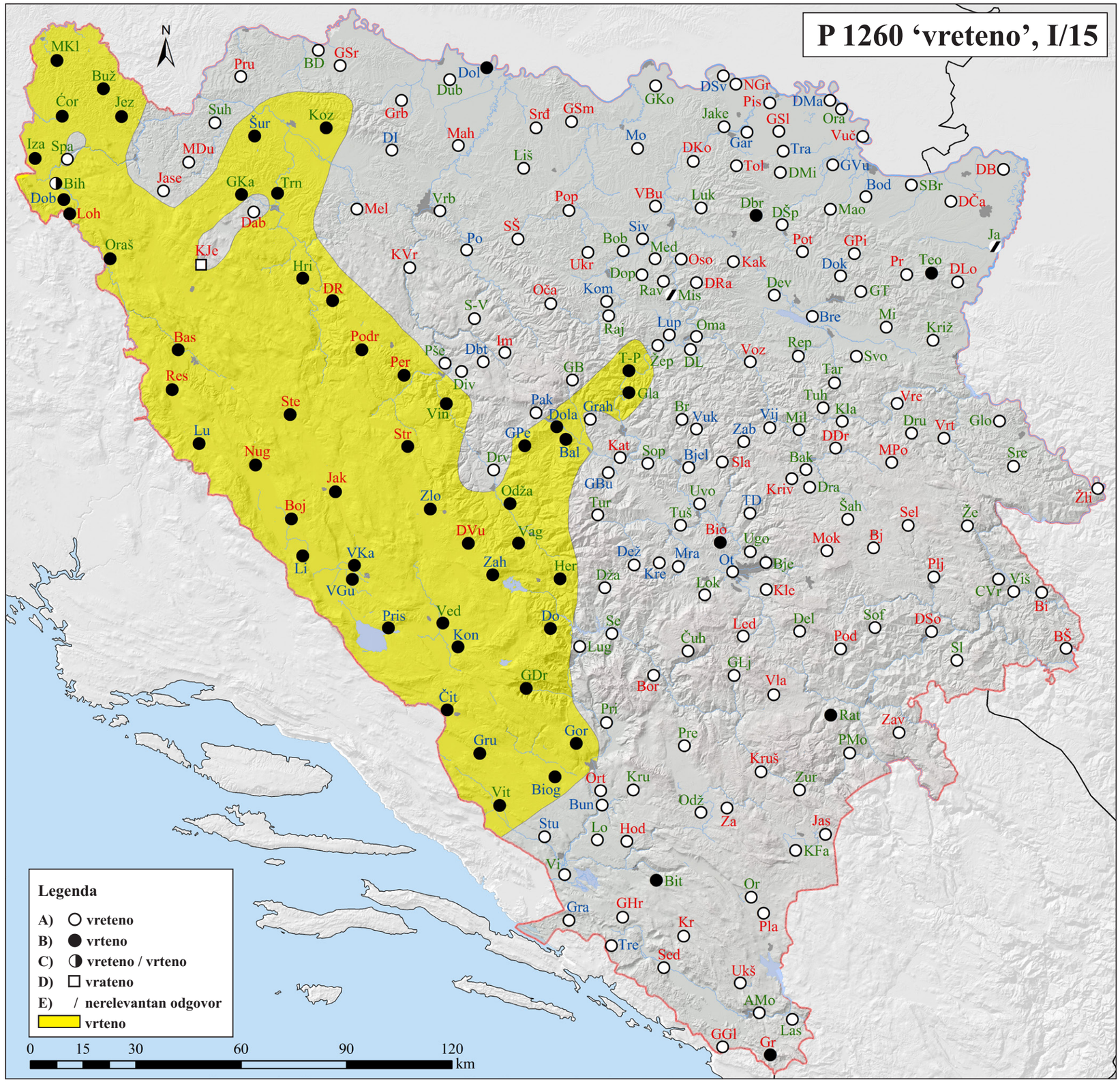

P 705 ‘rešeto’, I/16

Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	réšeto
2.	GGl	rešéto
3.	AMo	rešéto
4.	Las	rešéto
5.	Ukš	rešéto / sìtka
6.	Pla	rešéto
7.	Or	rešéto
8.	Kr	rešéto / sìtka
9.	Sed	vrešéto
10.	Tre	rešéto
11.	Gra	rešéto
12.	GHr	rašéto
13.	Bit	rašéto
14.	Vi	rešéto
15.	Lo	rešéto
16.	Hod	rašéto
17.	Bun	rešéto
18.	Ort	rešéto
19.	Kru	rešéto
20.	Odž	rešéto
21.	Za	rešéto
22.	Kruš	rešéto
23.	Zur	rešéto
24.	KFa	rešéto
25.	Jas	rešéto / pròta:k
26.	PMo	rešéto
27.	Zav	rešéto
28.	Rat	rešéto
29.	Vla	rešéto
30.	GLj	rešéto
31.	Pre	rešéto
32.	Pri	rešéto
33.	Lug	rešéto
34.	Se	rešéto
35.	Bor	rešéto
36.	Čuh	rešéto
37.	Led	rešéto
38.	Del	rešétlo
39.	Pod	rešéto
40.	Sof	rešéto
41.	DSo	rešéto
42.	Sl	rešéto / rašéto
43.	BŠ	sìto
44.	Bi	pròta:k / rešéto
45.	Viš	rešéto
46.	CVr	pròta:k
47.	Plj	rešéto
48.	Že	rašéto
49.	Sel	rešéto
50.	Bj	rešéto
51.	Mok	rešéto
52.	Šah	rešéto
53.	Bje	rešéto
54.	Kle	rešéto
55.	Ugo	rešéto
56.	TD	rešéto
57.	Bio	rešéto
58.	Ot	rešéto
59.	Lok	rešéto
60.	Mra	rešéto
61.	Kre	rešéto
62.	Dež	rešéto
63.	Dža	rešéto
64.	Tur	rašéto
65.	Kat	rešéto
66.	Bak	rešéto
67.	Tuš	rašéto
68.	Uvo	rešéto
69.	Kriv	rešéto
70.	Dra	rešéto
71.	DDr	rešéto
72.	MPo	réšeto
73.	Sre	rašéto / pròta:k
74.	Žli	rašéto / pròta:k
75.	Glo	rašéto
76.	Vrt	pròta:k / rašéto
77.	Dru	rašéto
78.	Vre	rašéto
79.	Križ	rašéto
80.	Mi	rešéto
81.	Tar	rešéto
82.	Kla	rešéto
83.	Mil	rešéto
84.	Rep	rašéto
85.	Voz	rašéto
86.	Vij	rešéto
87.	Zab	rešéto
88.	Sla	rešéto
89.	Bjel	rašéto
90.	Sop	rešéto
91.	Vuk	rašéto
92.	Br	rešéto
93.	GBu	rašéto
94.	Bal	rešéto
95.	Grah	rešéto
96.	Gla	rẹšẹ́tọ
97.	DL	rešéto
98.	Oma	rašéto
99.	DRa	rašéto
100.	Oso	rašéto / sìto / kòprena
101.	Kak	rašéto
102.	Dev	rašéto
103.	Bre	rašéto
104.	Dok	rášeto
105.	GPi	rešéto
106.	Pr	réšetka
107.	DLo	rešéto
108.	Teo	rešéto
109.	Ja	rašéto
110.	DČa	rešéto
111.	DB	rešéto
112.	SBr	rešéto
113.	Bod	rašéto
114.	Mao	rešéto
115.	Pot	rašéto
116.	DŠp	rešéto
117.	Dbr	rašẹ́to
118.	Luk	rešéto
119.	DMi	rešéto
120.	GVu	rašéto
121.	Vuč	rešéto
122.	Ora	rešéto
123.	DMa	rešéto
124.	Tra	rašéto
125.	GSl	víjara / rašéto / sìto
126.	Tol	rešéto
127.	DKo	rešéto / sìto
128.	Gar	rešéto / tríjara
129.	Pis	rašéto
130.	Stu	rašéto
131.	Vit	rešéto
132.	Gru	sìto
133.	Biog	rašéto
134.	Gor	rašéto
135.	GDr	rašéto
136.	Čit	rašéto
137.	Kon	rašéto
138.	Pris	rašéto
139.	Ved	rašéto / sìto
140.	Do	rašéto
141.	Zah	rašéto
142.	Her	rešéto
143.	Vag	rešéto
144.	Odža	sìto / rešéto
145.	DVu	rešéto
146.	VGu	rašéto
147.	VKa	rešéto
148.	Li	rašéto
149.	Boj	rašéto
150.	Jak	rąšéto
151.	Zlo	rášeto
152.	Drv	rešéto
153.	GPe	rašéto
154.	Pak	rašéto
155.	Vin	rešéto
156.	Str	rešéto / sìto
157.	Ste	sìto / rọšéto
158.	Nug	sitnica / rešeto / sìto
159.	Lu	rešéto
160.	Res	rešéto
161.	Bas	rešéto
162.	Hri	sìto / rešéto
163.	DR	rešéto
164.	Podr	rešéto
165.	Per	rešéto
166.	Pše	rešéto
167.	Div	réšeto
168.	Dbt	rašéto
169.	Im	rašéto
170.	GB	rašéto
171.	T-P	rašéto
172.	Žep	rešéto
173.	Lup	rešéto
174.	Rav	rešéto
175.	Mis	rešéto
176.	Dop	réšeto / sìto / kóprana
177.	Kom	rešéto
178.	Oča	rošéto
179.	S-V	rešéto
180.	KVr	rešéto
181.	Po	rešéto
182.	SŠ	rešéto
183.	Ukr	rešéto
184.	Raj	rešéto
185.	Med	rešéto
186.	Bob	kópręna / rąšéto
187.	Siv	rešéto
188.	VBu	réšeto
189.	Pop	rešéto
190.	Vrb	rešéto
191.	Liš	rešéto
192.	Mo	rešéto
193.	Jake	rašéto
194.	NGr	rašéto
195.	DSv	sìto / kóprena / rašéto
196.	GKo	rešéto
197.	GSm	rešéto
198.	Srđ	rešéto
199.	Mah	rešéto
200.	Dol	rešéto
201.	Grb	rešéto
202.	DI	sìto / rešéto
203.	Mel	rešéto
204.	Trn	ršéto
205.	Koz	rešéto
206.	GSr	rešéto
207.	BD	rešéto
208.	Pru	rešéto
209.	Suh	rešéto
210.	Šur	sìto / rešéto
211.	MDu	rešéto
212.	Jase	rešéto
213.	GKa	rešéto
214.	Dab	rešéto
215.	KJe	rešéto
216.	Oraš	rešéto
217.	Loh	rešéto
218.	Dob	rešéto
219.	Spa	rešéto / plé:ta
220.	Iza	rẹšẹ́to
221.	Ćor	rešéto
222.	Jez	rešéto
223.	Buž	rešéto
224.	MKl	rešéto
225.	Bih	rešéto
226.	Tuh	rešéto / sìto
227.	Dub	rešéto
228.	Dola	rešéto
229.	Svo	rašéto / rešéto
230.	GT	rašéto

Komentar

Vokal *e* alternira s vokalom *a* u riječi ‘rešeto’; u četvrtini istraživanih govora zapisan je oblik *rašeto*. U M42 (Slatina kod Čajniča) i M229 (Svojat kod Živinica) naporedni su oblici *rašeto* i *rešeto*.

Areal oblika *rašeto* prostire se od neumskog i stolačkog kraja na jugu do livanjskog na zapadu, pa do Posavine u okolici Odžaka na sjeveru i Podrinja od Janje do Žepe na istoku. Obuhvata dijelove južne i srednje Hercegovine, cijelu zapadnu Hercegovinu, dijelove srednje, sjeverne i istočne Bosne.

Zamjena vokala *e* vokalom *a* dvaput je češća u govorima Hrvata nego u govorima Bošnjaka i Srba.

U M157 (Stekerovci kod Glamoča) i M178 (Očauš kod Teslića) zapisan je oblik s promjenom *e* u *o* (*rošeto*), u M204 (Trnava kod Sanskog Mosta) oblik s elizijom vokala *e* (*ršeto*), a u pet mjesta druge lekseme (*sito*, *sitnica*, *protak*, *rešetka*).

Literatura

Arnaut 2017: 235; Baotić 1983: 54; Brabec 2012: 65; Brozović 2012: 276; Bulić 2013: 85; Bulić 2014: 51; Halilović 1996: 59; Halilović 2002: 254; Kozomara 2016: 618; Peco 1986: 49, 53; Petrović 1971: 37; Valjevac 2002: 81; Vujičić i dr. 1979: 19, 23; Vujičić 1985: 31; Vujičić, Baotić 1989: 166; Vujičić 1990: 26.

Up.: OLA: 670.

Etimologija

psl. *rešetъ (stsl. решето, rus. решето́, polj. rzeszoto), lit. regsti ← pie. *reš- + *-etъ

rešèto: psl. *rešetъ sačinjeno je od korijenskog dijela *reš-, koji se izvodi iz *rex- < *reks-, i suf. *-*etъ* koji se povezuje s psl. *tenetъ ‘mreža’, čiji korijen *ten- znači ‘napinjati se’.

Literatura

Skok 1973: III: 132; Brückner 1985: 476; Fasmer 1987: III: 479; Snoj 2016: 640.

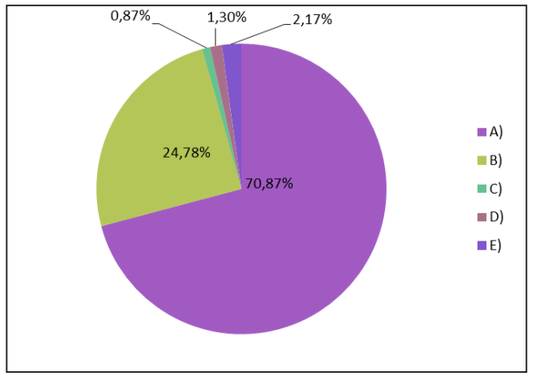

Ukupno (230):
A) 163 (70,87%)
B) 57 (24,78%)
C) 2 (0,87%)
D) 3 (1,30%)
E) 5 (2,17%)

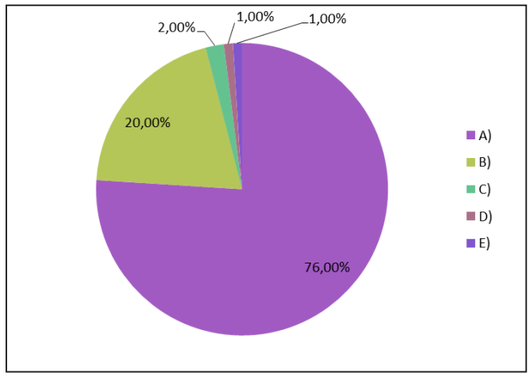

Bošnjaci (100):
A) 76 (76,00%)
B) 20 (20,00%)
C) 2 (2,00%)
D) 1 (1,00%)
E) 1 (1,00%)

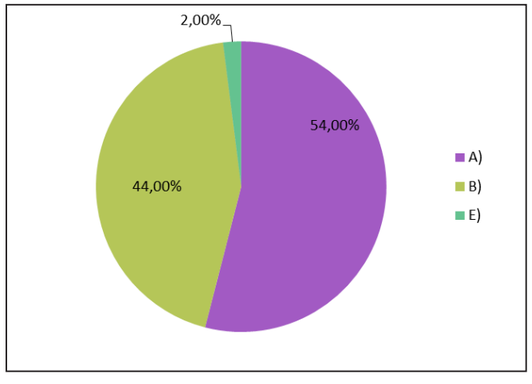

Hrvati (50):
A) 27 (54,00%)
B) 22 (44,00%)
E) 1 (2,00%)

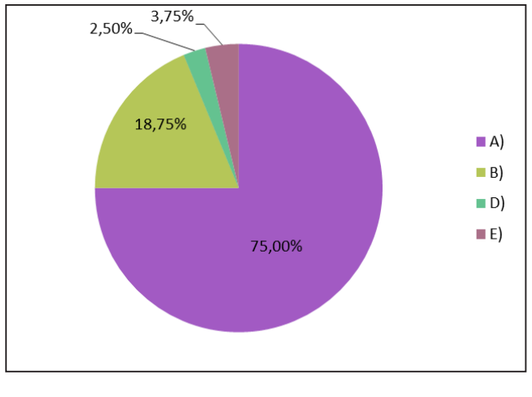

Srbi (80):
A) 60 (75,00%)
B) 15 (18,75%)
D) 2 (2,50%)
E) 3 (3,75%)

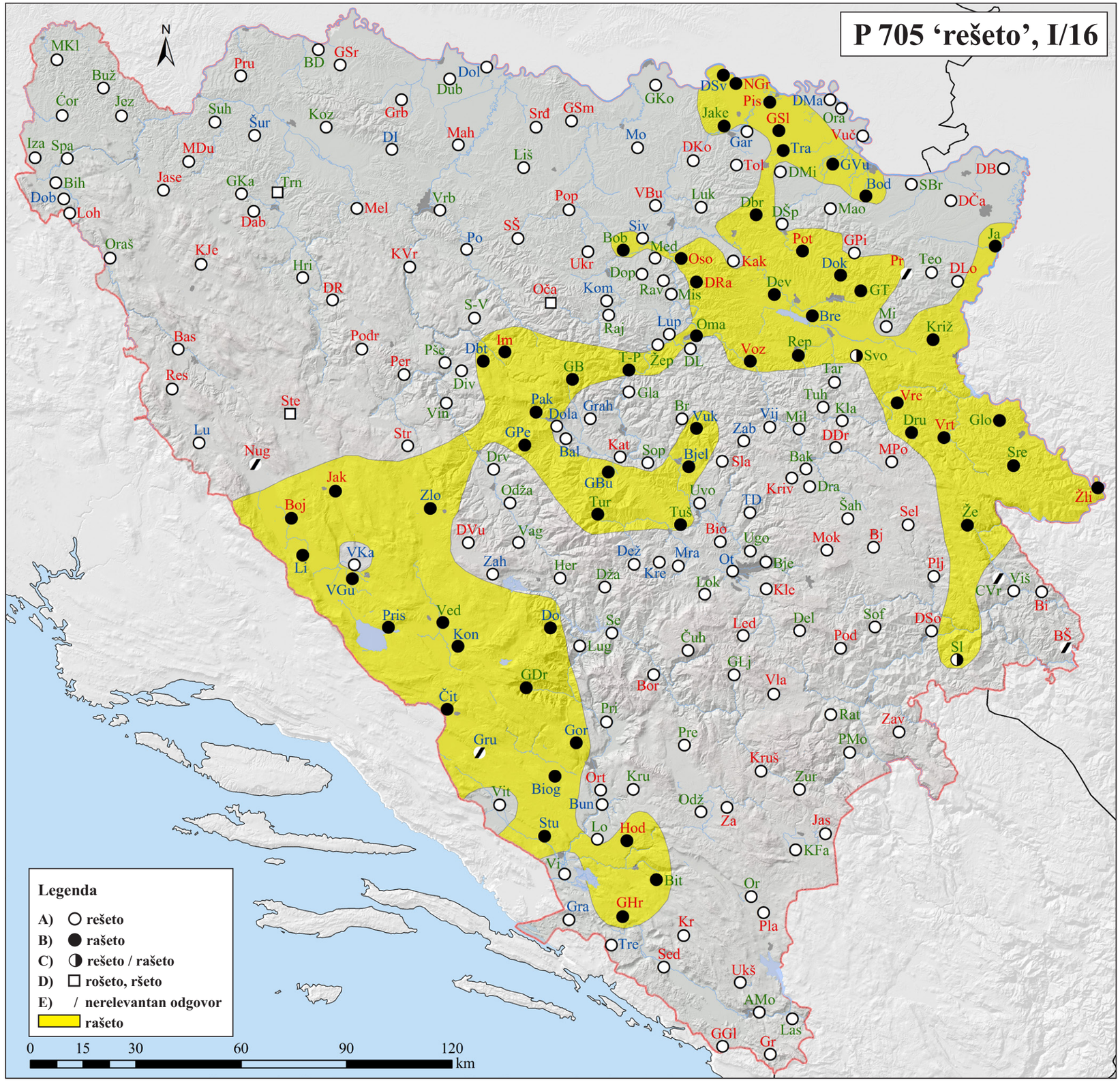

P 424 ‘maćeha’, I/17		
Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	màćija
2.	GGl	màćeka
3.	AMo	màćexa
4.	Las	màćixa
5.	Ukš	màća
6.	Pla	màća:
7.	Or	màćexa
8.	Kr	màća:
9.	Sed	màća
10.	Tre	máćeˣa
11.	Gra	màćexa / té:ta
12.	GHr	màćexa / tètka
13.	Bit	màćexa
14.	Vi	màćexa
15.	Lo	màćexa
16.	Hod	máćexa
17.	Bun	tètka / màćexa
18.	Ort	màćexa
19.	Kru	màćexa
20.	Odž	màćexa
21.	Za	màćea
22.	Kruš	màćea / tetka
23.	Zur	màćexa
24.	KFa	màćexa / tètka
25.	Jas	màča
26.	PMo	màćexa
27.	Zav	màća
28.	Rat	máćeˣa
29.	Vla	màćea
30.	GLj	màćexa
31.	Pre	màćexa
32.	Pri	màćexa
33.	Lug	màćexa
34.	Se	màćexa
35.	Bor	tètka / màćia
36.	Čuh	màćexa
37.	Led	màća
38.	Del	màćexa
39.	Pod	màćija:
40.	Sof	màćexa
41.	DSo	màća:
42.	Sl	màćexa
43.	BŠ	màća
44.	Bi	màćexa
45.	Viš	màćexa
46.	CVr	màćexa
47.	Plj	màća:
48.	Že	màćexa / máćeˣa
49.	Sel	màća:
50.	Bj	màća:
51.	Mok	màća:
52.	Šah	màćexa: / tètka
53.	Bje	màćexa
54.	Kle	màća:
55.	Ugo	màćexa
56.	TD	tètka / màća
57.	Bio	màćija
58.	Ot	màćea
59.	Lok	máćeˣa
60.	Mra	màćea
61.	Kre	màćea
62.	Dež	màća:
63.	Dža	màćexa
64.	Tur	màćexa / tètka
65.	Kat	máćija
66.	Bak	màćexa / tètka
67.	Tuš	màćexa / tètka
68.	Uvo	màćexa / tètka
69.	Kriv	màća
70.	Dra	máćeˣa
71.	DDr	màća:
72.	MPo	màća:
73.	Sre	màćexa
74.	Žli	màća:
75.	Glo	tètka / màćea
76.	Vrt	máćija
77.	Dru	máćeˣa
78.	Vre	máćʲja
79.	Križ	màćexa
80.	Mi	màćexa
81.	Tar	màćexa
82.	Kla	màćexa
83.	Mil	tètka / màćexa
84.	Rep	màćexa
85.	Voz	màćija
86.	Vij	màćea / màćexa
87.	Zab	màćea / màćexa
88.	Sla	màćea / tétka
89.	Bjel	màćea / tétka
90.	Sop	tètka
91.	Vuk	tètka
92.	Br	tètka
93.	GBu	máćija
94.	Bal	màćija / tétka
95.	Grah	màćija
96.	Gla	mą̀ćęxą̀
97.	DL	màćexa
98.	Oma	tètka
99.	DRa	màćija
100.	Oso	màćija
101.	Kak	mą̀ćija
102.	Dev	máćeˣa
103.	Bre	màćeja
104.	Dok	màːća
105.	GPi	màćija
106.	Pr	màćija
107.	DLo	màća:
108.	Teo	màćexa
109.	Ja	màćexa
110.	DČa	màćija
111.	DB	màćija
112.	SBr	màćexa
113.	Bod	màća:
114.	Mao	màćexa
115.	Pot	màćija
116.	DŠp	màćexa / máćexa
117.	Dbr	mą̀ćexa
118.	Luk	màćexa
119.	DMi	màćexa
120.	GVu	màća / màćuva
121.	Vuč	màćija
122.	Ora	màćexa
123.	DMa	màća
124.	Tra	màćia
125.	GSl	màćija
126.	Tol	màćija
127.	DKo	màćija
128.	Gar	màćija
129.	Pis	màćija / màćia
130.	Stu	màćija
131.	Vit	tètka / màːjka
132.	Gru	màćija
133.	Biog	màćija
134.	Gor	màćija
135.	GDr	màćeja
136.	Čit	tètka / màćija
137.	Kon	màćija
138.	Pris	màća
139.	Ved	màćexa
140.	Do	màćea / tetka
141.	Zah	màćea
142.	Her	màćexa
143.	Vag	màćexa
144.	Odža	máćexa
145.	DVu	màćija
146.	VGu	màćixa / màćija
147.	VKa	màćija
148.	Li	màćija
149.	Boj	màćija
150.	Jak	màćija
151.	Zlo	máćija
152.	Drv	màćexa
153.	GPe	màćija
154.	Pak	màćija
155.	Vin	màćexa
156.	Str	màćija
157.	Ste	màćia
158.	Nug	màćija
159.	Lu	màćija
160.	Res	màćija
161.	Bas	màćiʲa / maćiʲétina
162.	Hri	màćexa
163.	DR	màćija
164.	Podr	màćija
165.	Per	maćija
166.	Pše	màćąxa
167.	Div	màćexa
168.	Dbt	màćija
169.	Im	màćija
170.	GB	màćexa
171.	T-P	mą̀ćixa / mą̀ćija
172.	Žep	màćexa
173.	Lup	màća:
174.	Rav	máćeˣa
175.	Mis	màćexa
176.	Dop	màćexa
177.	Kom	màćaa / tètka
178.	Oča	máćija
179.	S-V	màćexa / màćea
180.	KVr	màćʲja:
181.	Po	màćija:
182.	SŠ	màćija
183.	Ukr	máćija
184.	Raj	màćaxa
185.	Med	máćexe
186.	Bob	màćexa
187.	Siv	màća
188.	VBu	màćija
189.	Pop	máćija
190.	Vrb	màćexa
191.	Liš	máćeɣa / màćeʲa
192.	Mo	màćeja
193.	Jake	màćexa
194.	NGr	máćija
195.	DSv	màća
196.	GKo	màćexa
197.	GSm	màćea
198.	Srđ	màćija
199.	Mah	màćexa / màćea
200.	Dol	màća
201.	Grb	màćija
202.	DI	màća
203.	Mel	màćija
204.	Trn	màća:
205.	Koz	máćexa
206.	GSr	màćija
207.	BD	màćexa
208.	Pru	màćija
209.	Suh	màćexa / màćaxa
210.	Šur	màćja
211.	MDu	màćija
212.	Jase	màčija
213.	GKa	máćija
214.	Dab	máćija
215.	KJe	màćija
216.	Oraš	màćąxa / màćaxa
217.	Loh	màćia
218.	Dob	màćija
219.	Spa	màćexa / té:te
220.	Iza	màćexa
221.	Ćor	té:te / màćexa
222.	Jez	màćexa / té:ta
223.	Buž	màćexa
224.	MKl	maćexa
225.	Bih	màćexa
226.	Tuh	tètka / màćexa
227.	Dub	màćexa
228.	Dola	màćea
229.	Svo	màćexa
230.	GT	màćexa

Komentar

Vokal *e* alternira s vokalom *i* u riječi ‘maćeha’: u trećini istraživanih govora zapisan je oblik *maćija*.

Većina govora u kojima se upotrebljava oblik *maćija* nalazi se unutar granica koje ugrubo zatvaraju Neretva na jugu, Una na sjeverozapadu i Sava na sjeveru.

Oblici u kojima je vokal *e* zamijenjen vokalom *i* vrlo su rijetki u govorima Bošnjaka. U govorima Hrvata češći su od oblika s vokalom *e* u osnovi. U govorima Srba gotovo pet puta su češći oblici s promjenom *e* u *i* od oblika u kojima nije izvršena promjena.

Podaci iz četrdeset jednog mjesnog govora nisu relevantni za praćenje alternacije *e* ~ *i*: u trideset šest mjesta zapisani su sažeti oblici ili oblici s vokalom *a* ili *u* umjesto *e* (*maća*, *maćaxa*, *maćuva*), a u pet mjesta leksema *tetka*.

Literatura

Arnaut 2017: 57; Baotić 1983: 56; Brozović 2012: 282; FO 1981: 373, 407, 438; Halilović 2002: 255; Ramić 1999: 294; Simić 1978: 55; Valjevac 1983: 330; Valjevac 2002: 124; Vujičić i dr. 1979: 19; Vujičić 1985: 32; Vujičić 1990: 27.

Up.: OLA: 1832.

Etimologija

psl. *mắťexa (stsl. маѫєхѣ, rus. мáчеха, polj. macocha) ← pie. *meh$_2$tḗr

màćeha: psl. *mắťexa je pejorativna izvedenica na *-jeha* od osnove *mắti < pie. *meh$_2$tḗr. Jotovanjem psl. ť dobijen je refleks /ć/.

Literatura

Skok 1972: II: 346-347; Brückner 1985: 317; Fasmer 1986: II: 586; Snoj 2016: 396.

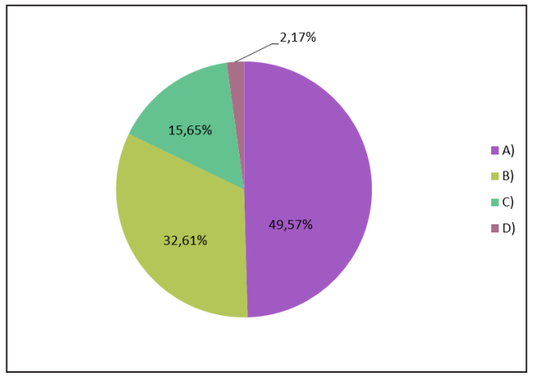

Ukupno (230):
A) 114 (49,57%)
B) 75 (32,61%)
C) 36 (15,65%)
D) 5 (2,17%)

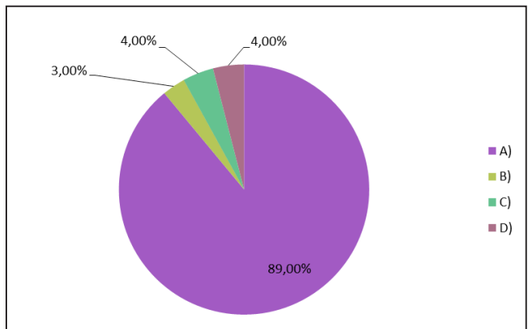

Bošnjaci (100):
A) 89 (89,00%)
B) 3 (3,00%)
C) 4 (4,00%)
D) 4 (4,00%)

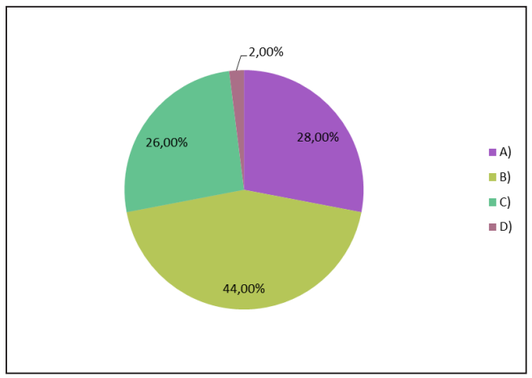

Hrvati (50):
A) 14 (28,00%)
B) 22 (44,00%)
C) 13 (26,00%)
D) 1 (2,00%)

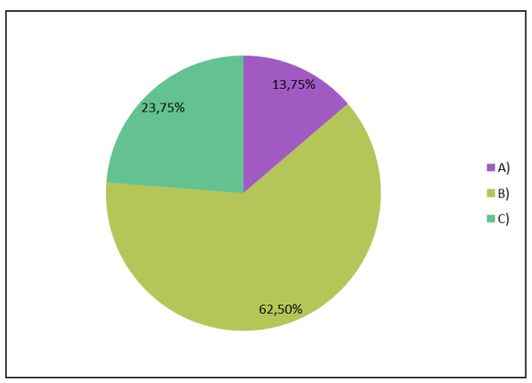

Srbi (80):
A) 11 (13,75%)
B) 50 (62,50%)
C) 19 (23,75%)

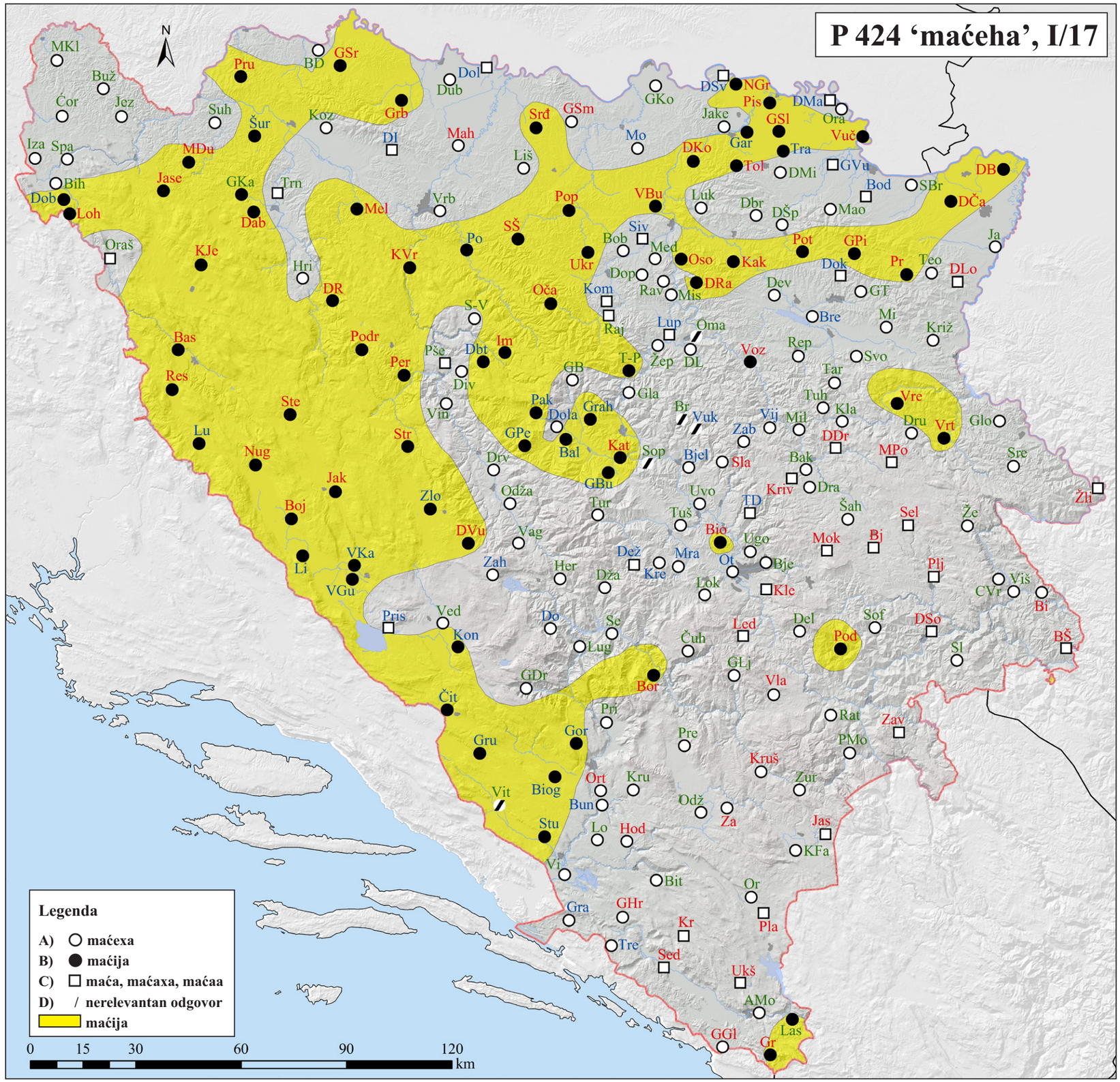

P 165 ‘slezena’, I/18		
Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	slezéna
2.	GGl	slezéna
3.	AMo	slizéna
4.	Las	slezéna
5.	Ukš	slezéna
6.	Pla	slezéna
7.	Or	slezéna
8.	Kr	slézen
9.	Sed	slezéna
10.	Tre	slezéna
11.	Gra	slezéna
12.	GHr	slezéna
13.	Bit	slezéna / slezéna:
14.	Vi	slezéna
15.	Lo	slezéna
16.	Hod	slezéna
17.	Bun	slezéna
18.	Ort	slezéna
19.	Kru	slèze:n
20.	Odž	slezéna
21.	Za	slezéna
22.	Kruš	slezéna
23.	Zur	slezéna
24.	KFa	slezéna
25.	Jas	slezéna
26.	PMo	slezéna
27.	Zav	slezéna
28.	Rat	slezéna
29.	Vla	slezéna
30.	GLj	slezéna
31.	Pre	slèze:n
32.	Pri	slezéna
33.	Lug	slezéna
34.	Se	slezéna
35.	Bor	slezéna
36.	Čuh	slezéna
37.	Led	slezéna
38.	Del	slezéna
39.	Pod	slezéna
40.	Sof	slezéna
41.	DSo	sluzéna
42.	Sl	slezéna
43.	BŠ	slazéna
44.	Bi	bjè:la: ʒígarica
45.	Viš	slezéna
46.	CVr	slezéna
47.	Plj	slezéna
48.	Že	slezéna
49.	Sel	slezéna
50.	Bj	slezéna
51.	Mok	slezéna
52.	Šah	slezéna
53.	Bje	šĺe:zéna / šlezéna
54.	Kle	slezéna
55.	Ugo	slezéna
56.	TD	slezéna
57.	Bio	slezéna
58.	Ot	slezéna
59.	Lok	slezéna
60.	Mra	slezéna
61.	Kre	slezéna
62.	Dež	slezéna
63.	Dža	slezéna
64.	Tur	slezéna
65.	Kat	slezéna
66.	Bak	slazéna
67.	Tuš	slezéna
68.	Uvo	slezéna
69.	Kriv	slezéna
70.	Dra	slezéna
71.	DDr	sluzéna / slezéna
72.	MPo	sluzéna
73.	Sre	slezéna
74.	Žli	sklézina
75.	Glo	slezéna
76.	Vrt	slizéna
77.	Dru	slezéna
78.	Vre	sklizéna
79.	Križ	slezéna
80.	Mi	slezéna
81.	Tar	sklizána
82.	Kla	slozéna / slezéna
83.	Mil	slezéna
84.	Rep	sklezána
85.	Voz	sklizéna
86.	Vij	slezéna
87.	Zab	sklizéna
88.	Sla	slezéna
89.	Bjel	slezéna
90.	Sop	slazéna
91.	Vuk	slezéna
92.	Br	slizéna
93.	GBu	slezéna
94.	Bal	sklizéna
95.	Grah	sklizéna
96.	Gla	slizę́ną
97.	DL	sklizéna
98.	Oma	slezéna
99.	DRa	sklizéna
100.	Oso	sklizéna
101.	Kak	sklizéna
102.	Dev	sklizána
103.	Bre	slezéna
104.	Dok	sklizána
105.	GPi	slezína
106.	Pr	slazéna
107.	DLo	slazéna
108.	Teo	slezéna
109.	Ja	slezéna
110.	DČa	slazéna
111.	DB	slazína
112.	SBr	slezéna
113.	Bod	sklizána
114.	Mao	slizéna
115.	Pot	sklizéna
116.	DŠp	sliʒ́ána
117.	Dbr	sliʒ́ą́na
118.	Luk	sklizéna
119.	DMi	slizána
120.	GVu	sklìzana
121.	Vuč	sklezéna
122.	Ora	slezéna
123.	DMa	slézéna
124.	Tra	sklizána
125.	GSl	sklezéna
126.	Tol	slezéna
127.	DKo	sklizána
128.	Gar	slizána
129.	Pis	sklezána
130.	Stu	slezéna
131.	Vit	slézena
132.	Gru	slezèna
133.	Biog	slèze:n
134.	Gor	slezéna
135.	GDr	slèze:n
136.	Čit	slezéna
137.	Kon	slezéna
138.	Pris	slizéna
139.	Ved	slizéna
140.	Do	slezína
141.	Zah	slezéna
142.	Her	slezéna
143.	Vag	slezéna
144.	Odža	slezéna
145.	DVu	sluzéna
146.	VGu	slezéna
147.	VKa	slezéna
148.	Li	slazéna
149.	Boj	slezéna
150.	Jak	sluzéna
151.	Zlo	slúzena
152.	Drv	slizéna
153.	GPe	sklizéna
154.	Pak	sklizéna
155.	Vin	slezéna
156.	Str	slezéna
157.	Ste	slezéna
158.	Nug	slezéna
159.	Lu	slezéna
160.	Res	slezéna
161.	Bas	slezéna
162.	Hri	slezéna
163.	DR	slezéna
164.	Podr	slezéna
165.	Per	slezéna
166.	Pše	slizéna
167.	Div	sklizéna
168.	Dbt	sklezéna
169.	Im	klezéna
170.	GB	sklizéna
171.	T-P	slizéna
172.	Žep	sklézena
173.	Lup	slezéna
174.	Rav	sklizéna
175.	Mis	slezína
176.	Dop	sklizéna
177.	Kom	sklizána
178.	Oča	sklezéna
179.	S-V	slezéna
180.	KVr	slazéna
181.	Po	klizéna
182.	SŠ	slezéna
183.	Ukr	sklezéna
184.	Raj	sklizána
185.	Med	sklizéna
186.	Bob	sklizéna
187.	Siv	sklizána
188.	VBu	šklezéna
189.	Pop	sklezéna
190.	Vrb	slezéna
191.	Liš	slizéna
192.	Mo	slezéna
193.	Jake	klizéna
194.	NGr	sklezána
195.	DSv	sklezéna
196.	GKo	slizéna
197.	GSm	slezéna
198.	Srđ	slezéna
199.	Mah	slàzena / slèzena
200.	Dol	slezéna
201.	Grb	slezéna
202.	DI	sklezéna
203.	Mel	slezéna / slazéna
204.	Trn	slezéna
205.	Koz	slezéna
206.	GSr	slezéna
207.	BD	slezéna
208.	Pru	slazéna
209.	Suh	slezéna
210.	Šur	sklezéna
211.	MDu	slezéna
212.	Jase	slezéna
213.	GKa	slezéna
214.	Dab	slezéna
215.	KJe	slezéna
216.	Oraš	slezéna
217.	Loh	slezéna
218.	Dob	slezéna
219.	Spa	slezéna
220.	Iza	slezéna
221.	Ćor	slèze:n
222.	Jez	slezę́:na
223.	Buž	slézana
224.	MKl	slezéna
225.	Bih	slezéna
226.	Tuh	slezéna
227.	Dub	slezéna
228.	Dola	sklizéna
229.	Svo	slezéna
230.	GT	slezéna

Komentar

Leksema ‘slezena’ u većini istraživanih govora ima ekavski refleks (*slezena*, *sklezena* i dr.). Po brojnosti slijede oblici s ikavskim refleksom (*slizena*, *slizana* i dr.). Oblici s izvršenim jotovanjem zapisani su u M53 (Bjelave, Sarajevo; govor Bošnjaka), M123 (Donja Mahala kod Orašja; govor Hrvata) i M203 (Melina kod Banje Luke; govor Srba).

Oblici s ekavskim refleksom raspršeni su širom Bosne i Hercegovine; rijetki jotovani oblici nisu teritorijalno povezani, dok se ikavski oblici upotrebljavaju uglavnom u govorima srednje, sjeverne i istočne Bosne.

Ekavski refleks češće je zapisivan u govorima Srba i Bošnjaka nego u govorima Hrvata, a ikavski češće u govorima Hrvata i Bošnjaka nego u govorima Srba.

U deset mjesnih govora zapisani su oblici s *a* (*slazena*, *slazina*), a u pet oblik s *u* (*sluzena*).

U M44 dobijen je nerelevantan odgovor (*bjela ʒigarica*).

Literatura

Dešić 1976: 118; Đurović 1992: 84; Hadžikadić 2012: 49; Halilović 1990: 278; Halilović 1996: 83, 86; Halilović 2009: 43; Ramić 1999: 294; Simić 1978: 55; Vujičić i dr. 1979: 19; Vujičić 1981: 197; Vujičić 1985: 31-32; Vujičić 1990: 26-27.

Up.: OLA: 1660.

Etimologija

psl. *selzenâ (stsl. слѣзена, rus. селезёнка, polj. śledziona) ← pie. *spelg’-

slezèna: psl. *selzenâ izvodi se iz pie. *spelg’-, čiji refleks /z/ vjerovatno vodi porijeklo od pie. palatovelara *g’*. Metatezom likvide psl. skupina *telt* u jsl. jezicima prešla je u *tlět*.

Literatura

Skok 1973: III: 284; Brückner 1985: 530-531; Fasmer 1987: III: 594; Snoj 2016: 855.

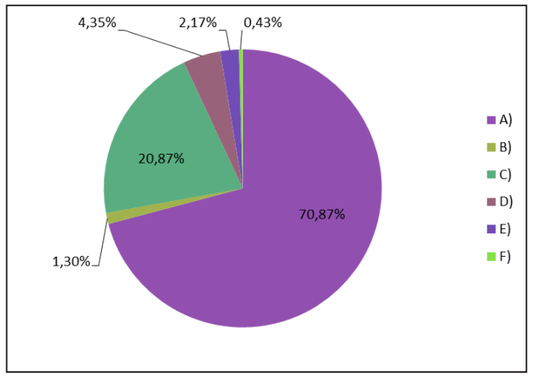

Ukupno (230):
A) 163 (70,87%)
B) 3 (1,30)
C) 48 (20,87)
D) 10 (4,35)
E) 5 (2,17)
F) 1 (0,43%)

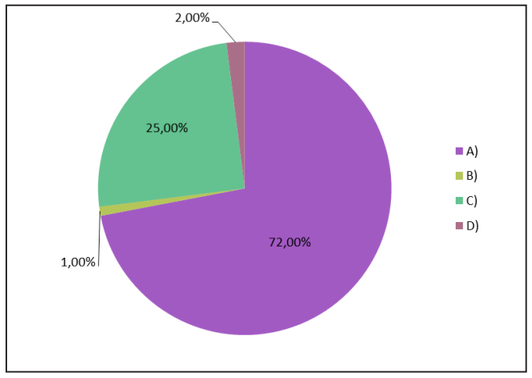

Bošnjaci (100):
A) 72 (72,00%)
B) 1 (1,00%)
C) 25 (25,00%)
D) 2 (2,00%)

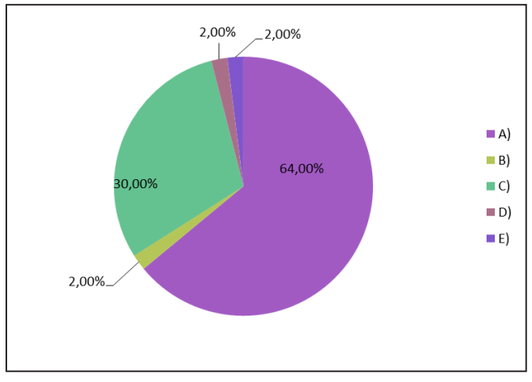

Hrvati (50):
A) 32 (64,00%)
B) 1 (2,00%)
C) 15 (30,00%)
D) 1 (2,00%)
E) 1 (2,00%)

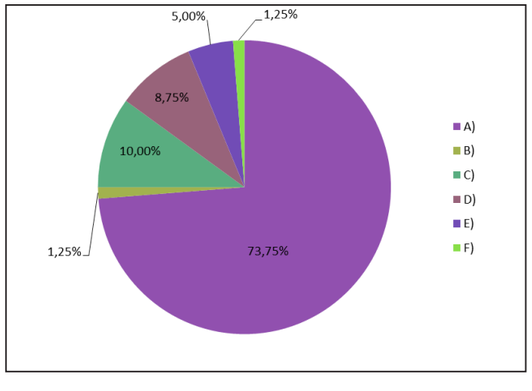

Srbi (80):
A) 59 (73,75%)
B) 1 (1,25%)
C) 8 (10,00%)
D) 7 (8,75%)
E) 4 (5,00%)
F) 1 (1,25%)

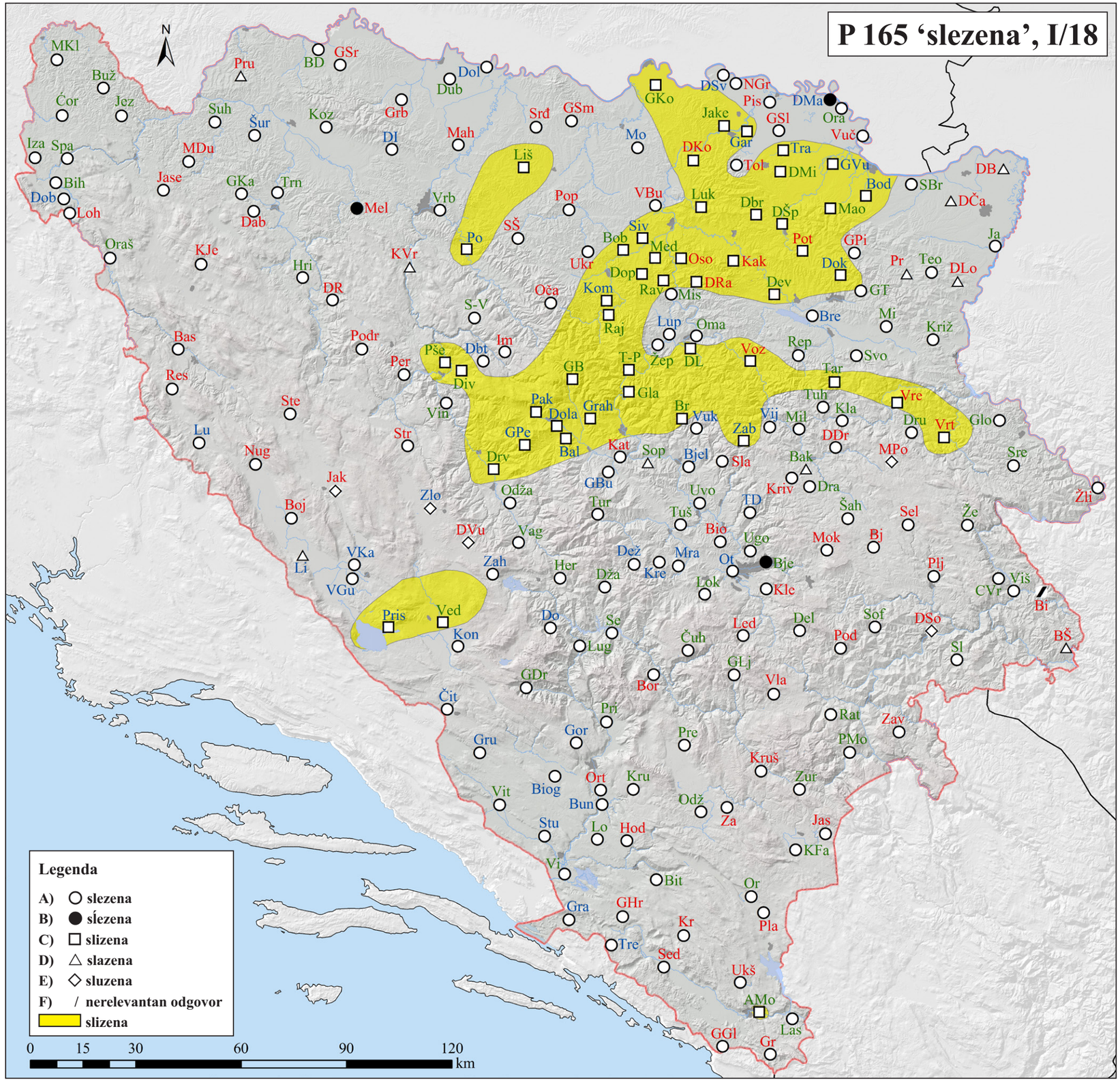

P 1778 ‘koje’, I/19		
Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	kȍje:
2.	GGl	kȍ̯e:
3.	AMo	kȍje:
4.	Las	kóje:
5.	Ukš	kóje:
6.	Pla	kó̯e:
7.	Or	kȍje:
8.	Kr	kóje:
9.	Sed	kóje:
10.	Tre	kó̯i: / kója:
11.	Gra	kȍji: / kȍja:
12.	GHr	——
13.	Bit	kȍje:
14.	Vi	kȍjo: / kȍje:
15.	Lo	kȍji:
16.	Hod	kȍje:
17.	Bun	kȍji:
18.	Ort	kȍje: / kȍjo:
19.	Kru	kȍji:
20.	Odž	kóje:
21.	Za	kóje:
22.	Kruš	kȍje:
23.	Zur	kȍje:
24.	KFa	kȍje:
25.	Jas	kȍje:
26.	PMo	kȍe:
27.	Zav	kȍje:
28.	Rat	kȍje:
29.	Vla	kȍe
30.	GLj	kȍje
31.	Pre	kȍje:
32.	Pri	kóji:
33.	Lug	kóje:
34.	Se	kȍje:
35.	Bor	kóe:
36.	Čuh	kóje:
37.	Led	kóje:
38.	Del	kȍje:
39.	Pod	kȍ̯e
40.	Sof	kȍje:
41.	DSo	kȍje:
42.	Sl	kóje:
43.	BŠ	kȍ̯e
44.	Bi	kȍje:
45.	Viš	kȍje:
46.	CVr	kȍje:
47.	Plj	kȍje:
48.	Že	kóe:
49.	Sel	kóe:
50.	Bj	kóje:
51.	Mok	kóje:
52.	Šah	kóje:
53.	Bje	kȍje: / kóje:
54.	Kle	kóje:
55.	Ugo	kȍje:
56.	TD	kȍje:
57.	Bio	kȍje:
58.	Ot	kȍje:
59.	Lok	kȍjo:
60.	Mra	kȍje:
61.	Kre	kȍje:
62.	Dež	kȍje:
63.	Dža	kóje:
64.	Tur	kȍ̯e:
65.	Kat	kȍje:
66.	Bak	kȍje:
67.	Tuš	kȍje:
68.	Uvo	kȍje:
69.	Kriv	kȍje:
70.	Dra	kȍje:
71.	DDr	kóje / kóje:
72.	MPo	kȍ̯i
73.	Sre	kȍje:
74.	Žli	kóji:
75.	Glo	kȍje:
76.	Vrt	kȍje:
77.	Dru	kȍje:
78.	Vre	kóje:
79.	Križ	kȍi / kȍji
80.	Mi	kóje:
81.	Tar	kȍje:
82.	Kla	kȍjè:
83.	Mil	kȍje:
84.	Rep	kóje:
85.	Voz	kȍje:
86.	Vij	kȍje:
87.	Zab	kȍje:
88.	Sla	kȍje:
89.	Bjel	kȍje:
90.	Sop	kȍje:
91.	Vuk	kȍje:
92.	Br	kȍje
93.	GBu	kȍ̯e
94.	Bal	kȍje:
95.	Grah	kȍje:
96.	Gla	kȍjọ:
97.	DL	kóji:
98.	Oma	kȍje
99.	DRa	kȍje
100.	Oso	kȍje:
101.	Kak	kȍjo:
102.	Dev	kȍje:
103.	Bre	kȍje:
104.	Dok	kȍje:
105.	GPi	kȍje:
106.	Pr	kȍje:
107.	DLo	kói:
108.	Teo	kȍe:
109.	Ja	kȍje:
110.	DČa	kȍ̯e:
111.	DB	kóe:
112.	SBr	kȍje:
113.	Bod	kȍje:
114.	Mao	kȍjè:
115.	Pot	kȍjo:
116.	DŠp	kȍje:
117.	Dbr	kȍjẹ̀:
118.	Luk	kȍje:
119.	DMi	kȍje:
120.	GVu	kȍje:
121.	Vuč	kóje:
122.	Ora	kȍje:
123.	DMa	kȍje:
124.	Tra	kȍje
125.	GSl	kȍje:
126.	Tol	kȍje:
127.	DKo	kȍ̯e:
128.	Gar	kȍje:
129.	Pis	kóe:
130.	Stu	kȍje:
131.	Vit	kȍji: / kȍja:
132.	Gru	kȍje:
133.	Biog	kȍje:
134.	Gor	kóje:
135.	GDr	kóje:
136.	Čit	kȍji:
137.	Kon	kȍje:
138.	Pris	kȍje:
139.	Ved	kȍje:
140.	Do	kȍje:
141.	Zah	kóje:
142.	Her	kóje:
143.	Vag	kóje:
144.	Odža	kȍje:
145.	DVu	kȍje:
146.	VGu	kȍji:
147.	VKa	kȍ̯e
148.	Li	kȍje:
149.	Boj	kójo:
150.	Jak	kóje
151.	Zlo	kóje:
152.	Drv	kȍje:
153.	GPe	kȍje:
154.	Pak	kóje:
155.	Vin	kó̯e:
156.	Str	kȍjo:
157.	Ste	kójo:
158.	Nug	kȍje:
159.	Lu	kójo:
160.	Res	kóe:
161.	Bas	kȍje:
162.	Hri	kȍje:
163.	DR	kóje:
164.	Podr	kóje:
165.	Per	kóji:
166.	Pše	kóje:
167.	Div	kóji:
168.	Dbt	kȍje:
169.	Im	kȍje:
170.	GB	kȍ̯e
171.	T-P	kȍ̯jo:
172.	Žep	kȍje:
173.	Lup	kó̯e:
174.	Rav	kȍje:
175.	Mis	kȍje:
176.	Dop	kóje:
177.	Kom	kȍje:
178.	Oča	kȍji: / kȍja:
179.	S-V	kȍji:
180.	KVr	kóje:
181.	Po	kóe:
182.	SŠ	kóje:
183.	Ukr	kȍje:
184.	Raj	kó̯e:
185.	Med	kó̯e
186.	Bob	kȍ̯e:
187.	Siv	kó̯e
188.	VBu	kóje:
189.	Pop	kȍje:
190.	Vrb	kȍje:
191.	Liš	kȍje:
192.	Mo	kȍje
193.	Jake	kȍe / kȍje
194.	NGr	kóe:
195.	DSv	kȍje:
196.	GKo	kȍje:
197.	GSm	kóje:
198.	Srđ	kóje:
199.	Mah	kȍje:
200.	Dol	kȍje:
201.	Grb	kȍje:
202.	DI	kóje:
203.	Mel	kóje:
204.	Trn	kȍje:
205.	Koz	kóje:
206.	GSr	kóje:
207.	BD	kóje:
208.	Pru	kóe:
209.	Suh	kȍje:
210.	Šur	kȍje:
211.	MDu	kóje:
212.	Jase	kói: / kója:
213.	GKa	kȍje:
214.	Dab	kȍje
215.	KJe	kóje:
216.	Oraš	kóje:
217.	Loh	kójo:
218.	Dob	kȍje: / kóje:
219.	Spa	kȍje: / kȍjo:
220.	Iza	kó̯e:
221.	Ćor	kȍje:
222.	Jez	kóje:
223.	Buž	kȍje:
224.	MKl	kójo:
225.	Bih	kóje:
226.	Tuh	kȍje:
227.	Dub	kȍje:
228.	Dola	kȍe:
229.	Svo	kȍje:
230.	GT	kȍje:

Komentar

U većini mjesnih govora zapisani su oblici s finalnim *e* u riječi ‘koje’. Vokal *e* alternira s vokalom *o* u četrnaest mjesta: u jedanaest je samo *kojo*, a u tri naporedo *koji* / *kojo*.

Govori u kojima se upotrebljavaju oblici s vokalom *o* uglavnom su u Bosni i nisu teritorijalno povezani; izdvaja se oaza koja obuhvaća mjesta u okolici Livna i Glamoča u jugozapadnoj, Bosanskog Grahova u zapadnoj i Šipova u srednjoj Bosni.

Oblici s finalnim *o* češći su u govorima Srba nego u govorima Bošnjaka, a odlika su samo jednog mjesnog govora Hrvata.

Odgovori iz devetnaest mjesta nisu relevantni za alternaciju *e* ~ *o*, a iz M12 nema odgovora.

Literatura

Čustović 1961: 92; Halilović 1990: 268; Halilović 2002: 255; Peco 1975: 98; Ramić 1999: 294; Vujičić i dr. 1979: 19; Vujičić 1985: 32; Vujičić 1990: 27.

Up.: OLA: 2880.

Etimologija

psl. *kyj, *kaja, *koje (stsl. кыи, каѣ, коє, rus. котóрый, polj. który) ← pie. *k^{w}o-

kȍjī, kȍjā, kȍjē: psl. upitna zam. *kyj, *kaja, *koje nastala je spajanjem upitne zam. къ, ka, ko i anaforičke zam. i (jь), ja, je. Praslavensko къ izvodi se iz pie. *k^{w}o- ‘ko’.

Literatura

Brückner 1985: 278; Fasmer 1986: II: 353-354; Snoj 2016: 296-297.

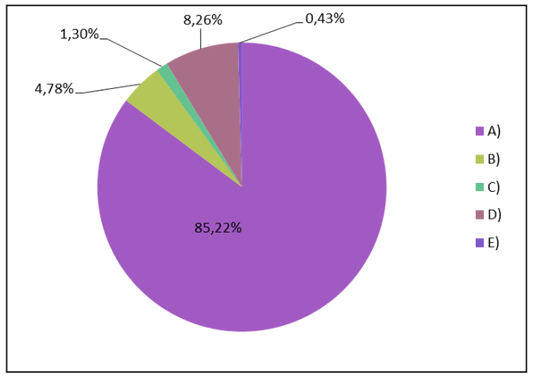

Ukupno (230):
A) 196 (85,22%)
B) 11 (4,78%)
C) 3 (1,30%)
D) 19 (8,26%)
E) 1 (0,43%)

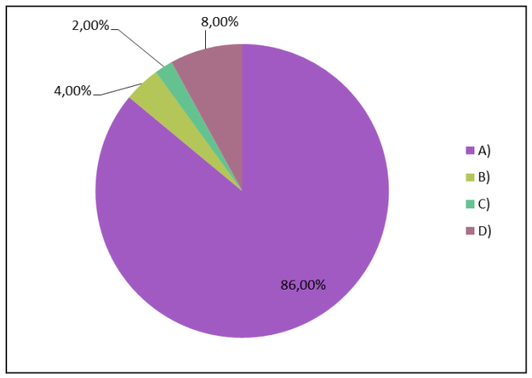

Bošnjaci (100):
A) 86 (86,00%)
B) 4 (4,00%)
C) 2 (2,00%)
D) 8 (8,00%)

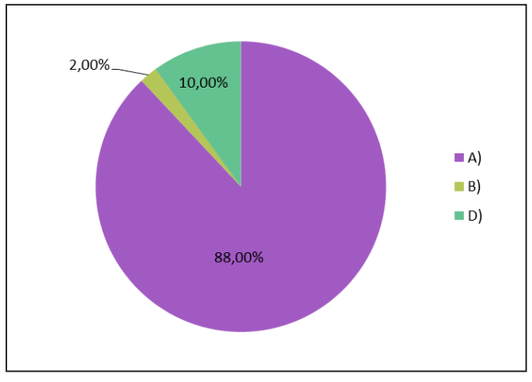

Hrvati (50):
A) 44 (88,00%)
B) 1 (2,00%)
D) 5 (10,00%)

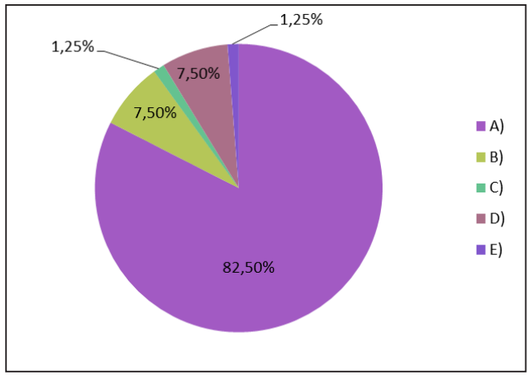

Srbi (80):
A) 66 (82,50%)
B) 6 (7,50%)
C) 1 (1,25%)
D) 6 (7,50%)
E) 1 (1,25%)

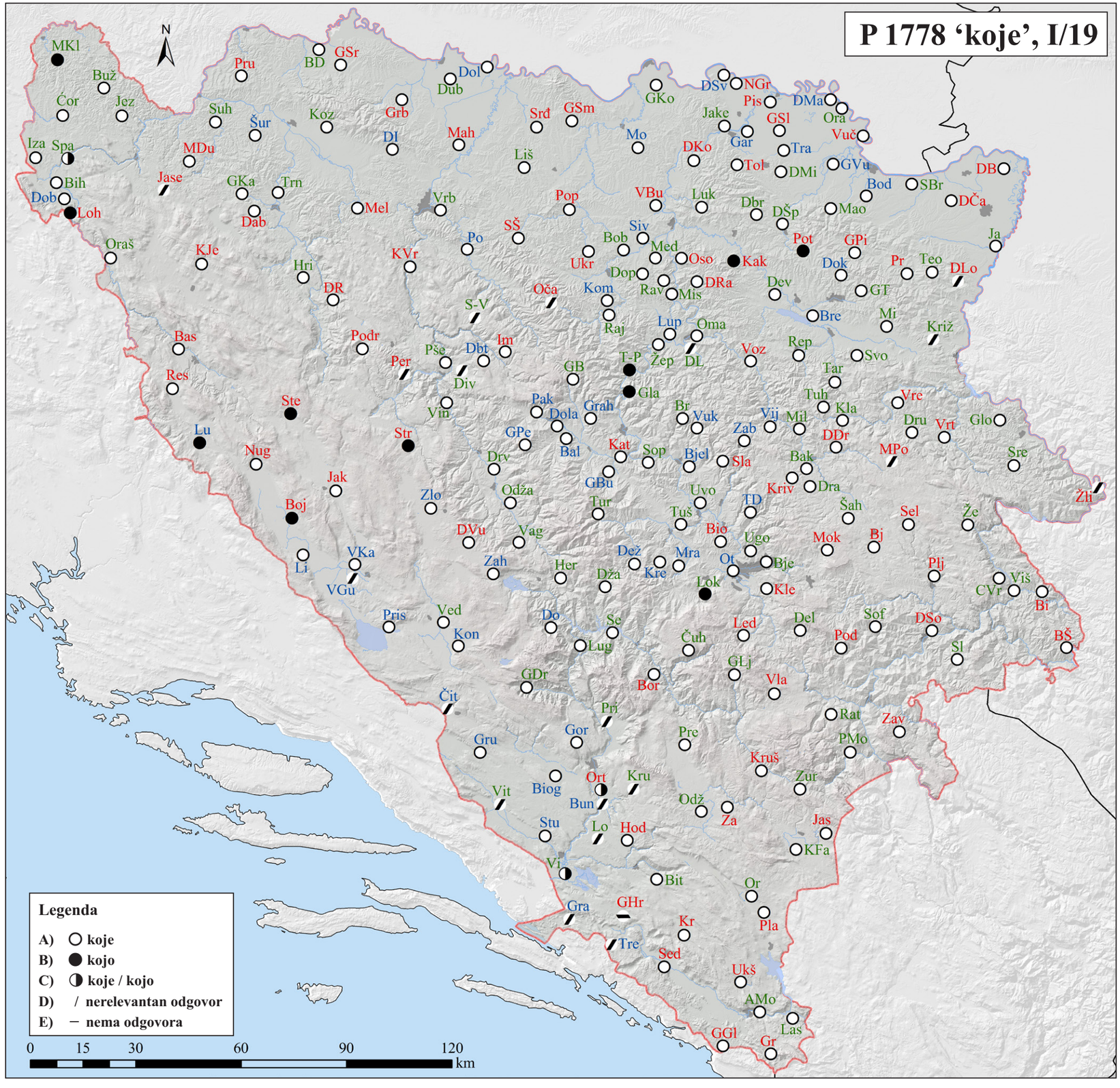

P 931 ‘cjediljka’, I/20		
Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	ćédi:Íka
2.	GGl	——
3.	AMo	ćéda:Íka
4.	Las	ćéda:Íka
5.	Ukš	ćédilo
6.	Pla	ćédi:Íka
7.	Or	ćédi:Íka / ćédilo
8.	Kr	——
9.	Sed	ćéda:Íka
10.	Tre	ćédilo
11.	Gra	ćédi:Íka
12.	GHr	cjéda:lka
13.	Bit	cjéda:Íka
14.	Vi	ćédilo
15.	Lo	ćéda:jka
16.	Hod	cjéda:Íka
17.	Bun	cjédi:Íka
18.	Ort	ćéda:Íka
19.	Kru	ćédalo
20.	Odž	ćédi:Íka
21.	Za	ćédi:Íka:
22.	Kruš	ćéda:Íka
23.	Zur	ćédaĺka
24.	KFa	ćédilo
25.	Jas	ćéda:Íka
26.	PMo	cjédi:Íka / ćédi:Íka
27.	Zav	cjédiĺka
28.	Rat	cjédiĺka
29.	Vla	ćédilka
30.	GLj	cjéda:Íka
31.	Pre	ćéda:Íka / cjéda:Íka
32.	Pri	cìje:tka / ćédilo
33.	Lug	cijétka
34.	Se	cìjetka
35.	Bor	cjéda:Íka / ćéda:Íka
36.	Čuh	ćèdiĺka
37.	Led	ćéduĺka
38.	Del	ʒévʒi:r
39.	Pod	ćédiĺka
40.	Sof	sì:tka
41.	DSo	cjédiĺka
42.	Sl	cjèdi:Íka / ćéda:Íka
43.	BŠ	cjéda:Íka
44.	Bi	cjédilo
45.	Viš	cjédi:Íka
46.	CVr	cjédi:Íka
47.	Plj	cjéduĺka
48.	Že	cjèʒa:Íka
49.	Sel	ćédiĺka
50.	Bj	cjédiĺka
51.	Mok	cjéduĺka
52.	Šah	sìtka / cjéda:Íka
53.	Bje	cjédiĺka / céduĺka
54.	Kle	cjédiĺka
55.	Ugo	ćédiĺka
56.	TD	cjédaĺka
57.	Bio	cjédiĺka
58.	Ot	cìjetka
59.	Lok	cjédiĺka
60.	Mra	cjè:tka
61.	Kre	cjédiĺka
62.	Dež	cjédi:Íka
63.	Dža	——
64.	Tur	cjédi:Íka
65.	Kat	cìjetka
66.	Bak	sìtka / cjédiĺka
67.	Tuš	sìtka
68.	Uvo	sìtka
69.	Kriv	céduĺka
70.	Dra	cjédiĺka
71.	DDr	cjédiĺka / ćédiĺka
72.	MPo	cjéda:Íka
73.	Sre	cjédi:lka
74.	Žli	——
75.	Glo	cjédilo
76.	Vrt	cjédilo
77.	Dru	ʒévʒi:r
78.	Vre	cjédˡlo
79.	Križ	cjédˡlo
80.	Mi	——
81.	Tar	cjéduĺka
82.	Kla	cjédiĺka
83.	Mil	sìtka
84.	Rep	——
85.	Voz	cjédi:Íka
86.	Vij	cjédiĺka
87.	Zab	sìtka
88.	Sla	cjédi:Íka
89.	Bjel	cjédi:Íka
90.	Sop	——
91.	Vuk	cjédi:Íka / sìtka
92.	Br	sìtka
93.	GBu	cì:tka
94.	Bal	cì:tka
95.	Grah	cì:tka
96.	Gla	cídą:Íka
97.	DL	cídi:Íka
98.	Oma	cjédi:Íka
99.	DRa	cjédi:Íka
100.	Oso	cjéda:Íka
101.	Kak	cjédi:Íka
102.	Dev	cjéda:Íka
103.	Bre	cjédi:Íka
104.	Dok	——
105.	GPi	céduĺka
106.	Pr	céduĺka
107.	DLo	——
108.	Teo	——
109.	Ja	cjédiĺka
110.	DČa	cjédu:Íka
111.	DB	——
112.	SBr	cjédiĺka
113.	Bod	——
114.	Mao	sìtka
115.	Pot	cjédiĺka
116.	DŠp	cjédiĺka
117.	Dbr	cjedí:Íka
118.	Luk	cjédi:Íka
119.	DMi	cjédi:Íka
120.	GVu	——
121.	Vuč	cjédi:Íka
122.	Ora	cjédu:Íka
123.	DMa	cjedĩ:Íka
124.	Tra	cjédi:lka
125.	GSl	cjédiĺka
126.	Tol	cjédi:Íka
127.	DKo	cjédi:Íka
128.	Gar	cì:tka
129.	Pis	cjédilo
130.	Stu	cí:tka
131.	Vit	cída:jka
132.	Gru	cídilo
133.	Biog	cì:tka
134.	Gor	——
135.	GDr	cída:lka
136.	Čit	cídilo
137.	Kon	cída:Íka
138.	Pris	cída:Íka
139.	Ved	cì:tka
140.	Do	cí:tka
141.	Zah	cì:tka
142.	Her	cì:tka
143.	Vag	cì:tka
144.	Odža	cì:tka
145.	DVu	cídilo
146.	VGu	cì:tka
147.	VKa	cì:tka
148.	Li	cídilo / cì:tka
149.	Boj	cjédilo
150.	Jak	cjéda:Íka
151.	Zlo	cì:tka
152.	Drv	cì:tka
153.	GPe	cì:tka
154.	Pak	cì:tka / cídi:Íka
155.	Vin	cída:Íka
156.	Str	cjédi:Íka
157.	Ste	——
158.	Nug	——
159.	Lu	cjédi:Íka
160.	Res	——
161.	Bas	cjédi:Íka
162.	Hri	——
163.	DR	cjédilo
164.	Podr	cjèdi:Íka / cjèda:Íka
165.	Per	cjédˡlo
166.	Pše	cída:jka
167.	Div	cída:Íka
168.	Dbt	cídi:Íka
169.	Im	cjèdi:Íka
170.	GB	cì:tka
171.	T-P	cída:Íka
172.	Žep	cédi:Íka
173.	Lup	cídi:Íka
174.	Rav	cédi:Íka
175.	Mis	cédi:Íka
176.	Dop	cédi:Íka
177.	Kom	cídi:Íka
178.	Oča	cjédi:Íka
179.	S-V	cída:Íka
180.	KVr	——
181.	Po	cídi:Íka
182.	SŠ	cjédi:Íka
183.	Ukr	cjédiĺka
184.	Raj	cédi:Íka
185.	Med	cjédi:lka
186.	Bob	cédi:Íka
187.	Siv	cjédi:Íka
188.	VBu	cjédi:Íka
189.	Pop	——
190.	Vrb	cí:di:Íka
191.	Liš	——
192.	Mo	——
193.	Jake	cjédi:Íka
194.	NGr	cjédi:Íka
195.	DSv	cjédiĺka
196.	GKo	cídi:Íka
197.	GSm	cjédiĺka
198.	Srđ	——
199.	Mah	cjédi:Íka
200.	Dol	cída:Íka
201.	Grb	——
202.	DI	ʒérvi:s
203.	Mel	cjèdi:Íka / cjèda:Íka
204.	Trn	——
205.	Koz	cídi:Íka
206.	GSr	cjédi:Íka
207.	BD	cídiĺka
208.	Pru	——
209.	Suh	——
210.	Šur	cjédi:Íka
211.	MDu	——
212.	Jase	——
213.	GKa	——
214.	Dab	——
215.	KJe	——
216.	Oraš	——
217.	Loh	——
218.	Dob	cídi:Íka
219.	Spa	cídi:Íka
220.	Iza	cídi:Íka
221.	Ćor	cídi:Íka
222.	Jez	cídi:Íka
223.	Buž	cí:daĺka / cídiĺka
224.	MKl	ci:daĺka
225.	Bih	cídi:Íka
226.	Tuh	cjédiĺka
227.	Dub	cídiĺka
228.	Dola	cídi:Íka / cídilo
229.	Svo	cjédi:Íka
230.	GT	cjédi:Íka

Komentar

U leksemi ‘cjediljka’ polovina istraživanih govora ima sačuvan vokal *i* (*cjediĺka*, *ćediĺka*, *cidiĺka* i dr.). Oblici s alternacijom *i* ~ *a* (*cjedaĺka*, *ćedaĺka*, *cidaĺka* i dr.) odlika su ukupno trideset devet mjesnih govora; od toga u trideset pet mjesta dosljedno je zamijenjen vokal *i*, a u četiri supostoje oblici s *i* uz one s vokalom *a*.

Govori u kojima se upotrebljavaju oblici s *a* nisu teritorijalno povezani; izdvajaju se jedan veći areal u Hercegovini i dva manja u Bosni: jedan je u srednjoj Bosni (okolica Jajca i Skender-Vakufa), drugi u istočnoj (od okolice Sokoca i Han-Pijeska do Žepe).

Oblici s vokalom *a* umjesto *i* najčešće su zapisivani u govorima Bošnjaka, nešto su rjeđi u govorima Srba, a najrjeđi u govorima Hrvata.

Iz četrdeset tri mjesna govora imamo odgovore nerelevantne za praćenje zamjene vokala *i* vokalom *a* (*cijetka*, *citka*, *sitka*, *ʒevʒir* i dr.). Među njima su i oblici s alternacijom *i* ~ *u* (*cjeduĺka*, *ćeduĺka*, *ceduĺka*), zapisani u devet mjesta.

Iz trideset četiri mjesta nema odgovora.

Literatura

Arnaut 2017: 74; Halilović 2002: 255; Halilović 2009: 43; Jahić 2002: 83; Ramić 1999: 307; Vujičić i dr. 1979: 19; Vujičić 1985: 32; Vujičić 1990: 28.

Etimologija

psl. *cědīti (stsl. цѣднтн, rus. цеди́ть, цеди́лка, polj. cedzić, cedziłka), lit. skiesti ← pie. *sk’ʰeid-

cjèdīljka: im. nastala od psl. korijena *cěd- i suf. *-ĭljka*, čiji je korijenski dio prvobitno značio ‘čistiti, odvajati (tekućinu od taloga)’, a izvodi se iz pie. korijena *sk’ʰeid- ‘dijeliti, rezati’.

Literatura

Skok 1971: I: 262; Brückner 1985: 57; Fasmer 1987: IV: 295; Snoj 2016: 98.

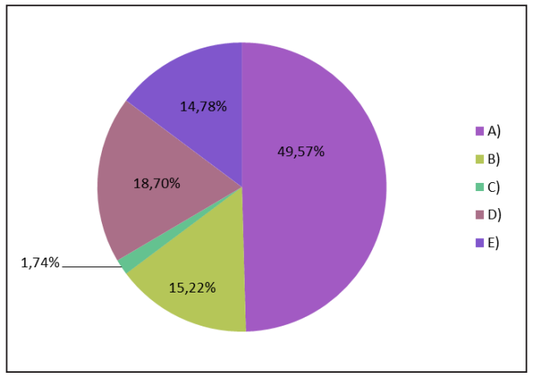

Ukupno (230):
A) 114 (49,57%)
B) 35 (15,22%)
C) 4 (1,74%)
D) 43 (18,70%)
E) 34 (14,78%)

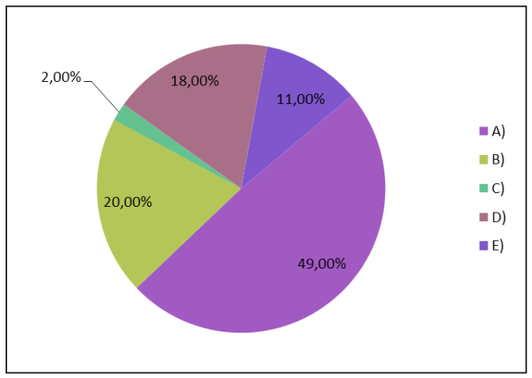

Bošnjaci (100):
A) 49 (49,00%)
B) 20 (20,00%)
C) 2 (2,00%)
D) 18 (18,00%)
E) 11 (11,00%)

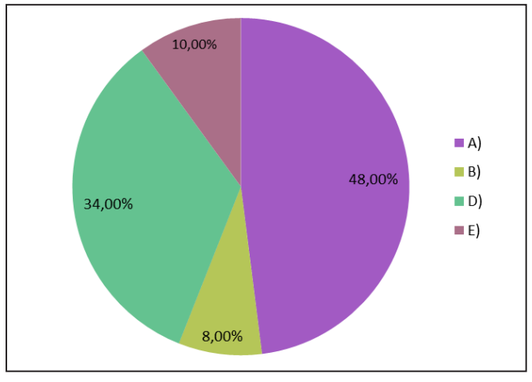

Hrvati (50):
A) 24 (48,00%)
B) 4 (8,00%)
D) 17 (34,00%)
E) 5 (10,00%)

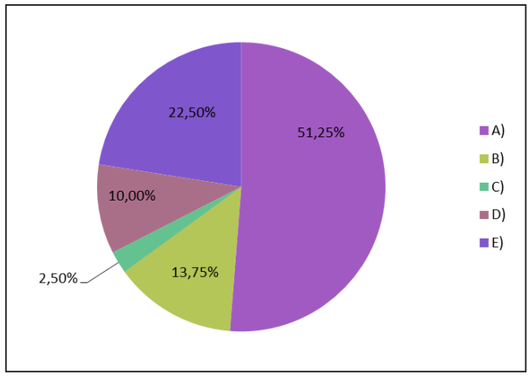

Srbi (80):
A) 41 (51,25%)
B) 11 (13,75%)
C) 2 (2,50%)
D) 8 (10,00%)
E) 18 (22,50%)

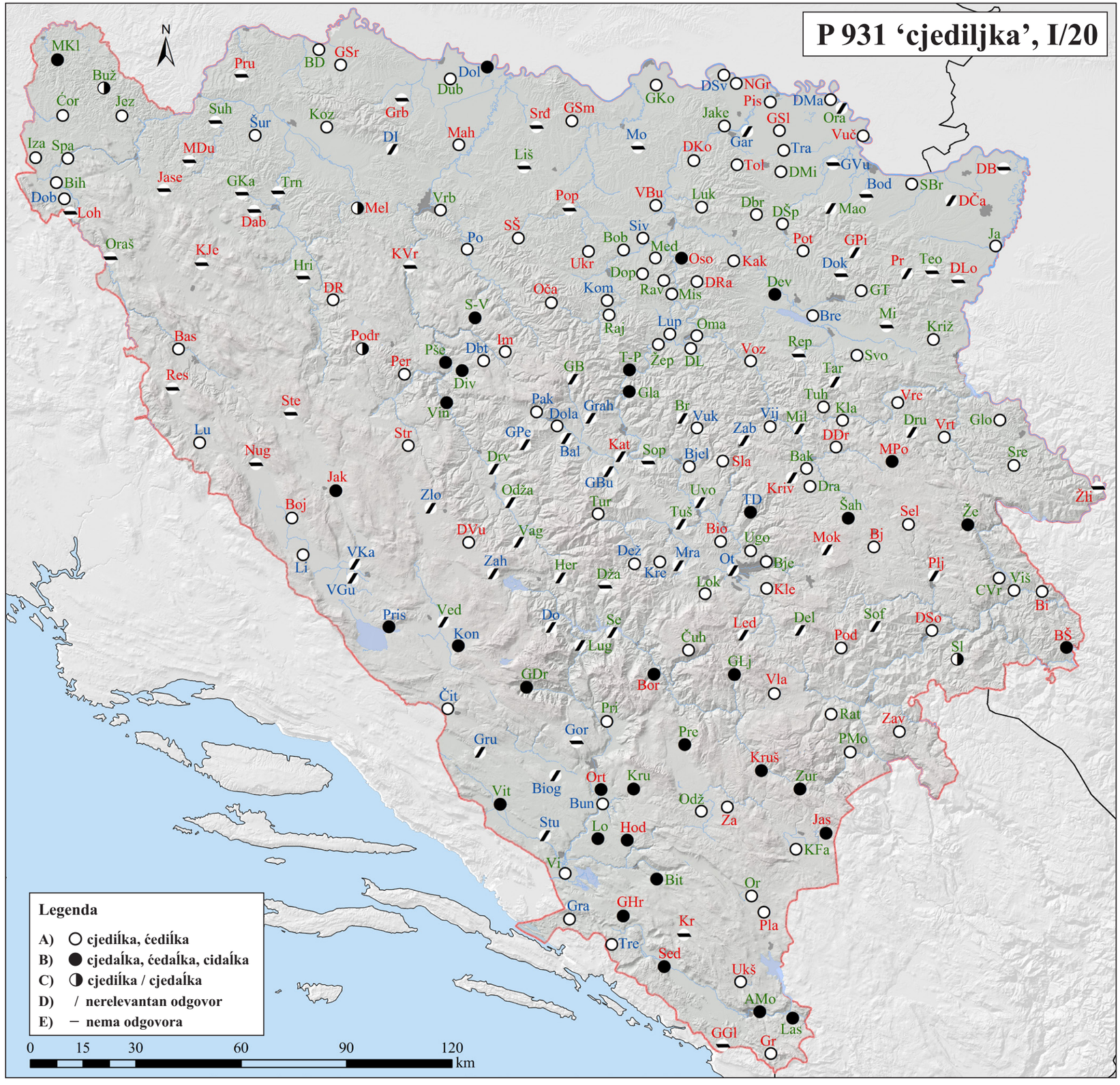

P 701 ‘tanjir’ / ‘tanjur’, I/21		
Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	táńi:r / sá:n / zdela
2.	GGl	pjàt
3.	AMo	táńi:r / sáxan
4.	Las	pl̂àt
5.	Ukš	táńi:r / pjàt
6.	Pla	pjàt / táńi:r
7.	Or	táńi:r
8.	Kr	tàńi:r / pjàt
9.	Sed	pjàt
10.	Tre	pjàt
11.	Gra	pjàt
12.	GHr	pjàt / táńi:r
13.	Bit	táńi:r
14.	Vi	sáxan
15.	Lo	táńi:r
16.	Hod	táńi:r
17.	Bun	táńi:r
18.	Ort	táńi:r
19.	Kru	čáńak / sáxan
20.	Odž	táńi:r
21.	Za	táńi:r
22.	Kruš	táńu:r
23.	Zur	sáxan / táńi:r
24.	KFa	sàxan / táńi:r
25.	Jas	sà:n / pjàt / tańi:r
26.	PMo	sáxan / táńi:r
27.	Zav	táńi:r / pjàt
28.	Rat	sáxan / táńi:r
29.	Vla	táńi:r
30.	GLj	sàxan / táńi:r
31.	Pre	táńi:r
32.	Pri	táńi:r
33.	Lug	táńir
34.	Se	sàxan / sáxan / táńi:r
35.	Bor	táńi:r / sáan
36.	Čuh	táńi:r
37.	Led	táńi:r
38.	Del	táńu:r
39.	Pod	táńi:r
40.	Sof	táńi:r
41.	DSo	táńi:r
42.	Sl	táńi:r
43.	BŠ	táńi:r
44.	Bi	táńi:r
45.	Viš	táńi:r / sáxan
46.	CVr	sáxan
47.	Plj	táńi:r / sà:n
48.	Že	sáxan / sáˇan / táńi:r
49.	Sel	táńi:r / sà:n
50.	Bj	táńi:r
51.	Mok	sà:n
52.	Šah	táńi:r
53.	Bje	sáxan / táńi:r
54.	Kle	čí:na / táńi:r
55.	Ugo	táńi:r / táńu:r
56.	TD	táńi:r
57.	Bio	táńi:r
58.	Ot	táńi:r
59.	Lok	sáxan / táńi:r
60.	Mra	tàńi:r
61.	Kre	táni:r
62.	Dež	táńi:r
63.	Dža	táńi:r
64.	Tur	táńi:r / ća:sa
65.	Kat	táńi:r
66.	Bak	táńi:r / sáxan
67.	Tuš	táńi:r
68.	Uvo	tańì:r
69.	Kriv	táńi:r
70.	Dra	táńu:r
71.	DDr	táńi:r / sà:n
72.	MPo	táńi:r
73.	Sre	táńi:r
74.	Žli	táńi:r
75.	Glo	táńi:r
76.	Vrt	táńi:r
77.	Dru	táńi:r
78.	Vre	táńu:r / táńi:r
79.	Križ	táńi:r
80.	Mi	táńi:r
81.	Tar	tańì:r
82.	Kla	tańì:r / tańù:r
83.	Mil	tańì:r
84.	Rep	táńi:r / sáxan
85.	Voz	táńi:r
86.	Vij	táńu:r / táńi:r
87.	Zab	táńi:r
88.	Sla	táńi:r
89.	Bjel	táńi:r
90.	Sop	táńi:r
91.	Vuk	táńu:r
92.	Br	táńi:r
93.	GBu	táńi:r
94.	Bal	táńu:r
95.	Grah	táńu:r
96.	Gla	sa̧xa̧n
97.	DL	táńi:r
98.	Oma	sàxan / táńi:r
99.	DRa	táńi:r
100.	Oso	táńi:r
101.	Kak	ta̧ńi:r / sa̧:n
102.	Dev	táńi:r
103.	Bre	táńi:r / táńu:r
104.	Dok	tóbra:k / sà:n / sáˇan / táńi:r
105.	GPi	táńi:r
106.	Pr	táńi:r
107.	DLo	čí:na
108.	Teo	táńir / sáxan
109.	Ja	táńi:r
110.	DČa	táńi:r / sanć
111.	DB	táńi:r
112.	SBr	táńi:r / sáxan
113.	Bod	táńi:r
114.	Mao	saxà:n
115.	Pot	táńi:r / sa̧:n
116.	DŠp	tańì:r
117.	Dbr	sa̧xan
118.	Luk	sáxan / táńi:r
119.	DMi	táńi:r
120.	GVu	táńi:r
121.	Vuč	táńi:r
122.	Ora	táńi:r
123.	DMa	tańũ:r
124.	Tra	píjat
125.	GSl	táńi:r
126.	Tol	táńi:r / táńu:r
127.	DKo	táńi:r
128.	Gar	táńi:r
129.	Pis	táńi:r
130.	Stu	píjat
131.	Vit	pjàt
132.	Gru	píjat
133.	Biog	táńi:r / píjat
134.	Gor	táńu:r / píjat
135.	GDr	tánu:r
136.	Čit	píjat
137.	Kon	táńi:r
138.	Pris	píjat
139.	Ved	sáxan
140.	Do	táńi:r
141.	Zah	táńu:r
142.	Her	sàxa:n
143.	Vag	tańu:r / sáxan
144.	Odža	sáxan / ća:sa
145.	DVu	táńi:r
146.	VGu	píjat
147.	VKa	táńu:r / píjet
148.	Li	píjat / táńi:r
149.	Boj	píjat / péja:r
150.	Jak	pjàt / táńi:r
151.	Zlo	táńu:r
152.	Drv	táńi:r / sáxan
153.	GPe	táńi:r / sà:n
154.	Pak	táńu:r / sà:n
155.	Vin	táńu:r
156.	Str	táńi:r / tàs
157.	Ste	pjáta / pjàt / táńi:r
158.	Nug	péjar / píjat
159.	Lu	táńi:r / píjet
160.	Res	píjet
161.	Bas	plà:dań / táńir
162.	Hri	sáxan / táńu:r
163.	DR	táńu:r / zdjé:la
164.	Podr	táńi:r
165.	Per	táńu:r
166.	Pše	táńir / sáxan / sà:n
167.	Div	táńi:r
168.	Dbt	táńu:r
169.	Im	táńu:r
170.	GB	táńu:r / sáxan
171.	T-P	sa̧xan
172.	Žep	táńir
173.	Lup	táńi:r
174.	Rav	táńi:r
175.	Mis	táńi:r / sáxan
176.	Dop	táńi:r
177.	Kom	táńu:r
178.	Oča	táńi:r
179.	S-V	táńi:r
180.	KVr	zdjèla / táńi:r
181.	Po	táńu:r
182.	SŠ	táńu:r
183.	Ukr	táńi:r
184.	Raj	táńir
185.	Med	táńi:r
186.	Bob	táńi:r / sáxan
187.	Siv	táńi:r
188.	VBu	táńi:r
189.	Pop	táńi:r
190.	Vrb	ća:sa / ćának
191.	Liš	táńu:r
192.	Mo	táńu:r / pìja:t
193.	Jake	táńir
194.	NGr	táńi:r
195.	DSv	táńu:r
196.	GKo	táni:r
197.	GSm	tańi:r
198.	Srđ	táńi:r
199.	Mah	táńu:r
200.	Dol	táńi:r
201.	Grb	táńu:r
202.	DI	táńi:r
203.	Mel	táńu:r
204.	Trn	táńu:r
205.	Koz	táńu:r / táńi:r
206.	GSr	táńu:r
207.	BD	táńu:r
208.	Pru	táńu:r
209.	Suh	táńu:r
210.	Šur	táńu:r
211.	MDu	táńu:r
212.	Jase	plá:dań
213.	GKa	táńi:r
214.	Dab	táńi:r
215.	KJe	táńi:r / plá:dań
216.	Oraš	sáxan
217.	Loh	táńi:r
218.	Dob	plá:dań / táńu:r / táńi:r
219.	Spa	táńi:r
220.	Iza	sàxan / táńi:r
221.	Ćor	sáxan / táńi:r
222.	Jez	sàxan / zdìla
223.	Buž	zdìla / plá:dań
224.	MKl	čá̧:na / zdìlica
225.	Bih	táńu:r / táńi:r
226.	Tuh	sàxan / tańì:r
227.	Dub	táńu:r
228.	Dola	táńu:r
229.	Svo	tańì:r / sáxan
230.	GT	táńi:r / sáxan

Komentar

U riječi ‘tanjir’ dvije trećine istraživanih govora imaju vokal *i*. U trideset devet mjesnih govora vokal *i* zamijenjen je vokalom *u*, a u devet mjesta naporedo je *tańir* i *tańur*.

Većina govora u kojima se upotrebljava oblik *tańur* nalazi se zapadno od rijeka Neretve i Bosne; najviše ih je u trouglu između Zahuma (kod Prozora) na jugu, Donjeg Svilaja (kod Odžaka) na sjeveroistoku i Malog Dubovika (kod Bosanske Krupe) na sjeverozapadu.

Oblici s vokalom *u* umjesto *i* dvaput su češći u govorima Hrvata nego u govorima Bošnjaka i Srba.

U trideset tri mjesta zapisane su druge lekseme (*saxan*, *pjat*, *pladań* i dr.).

Literatura

Baotić 1983: 61; Bulić 2014: 54; Halilović 1996: 61; Halilović 2002: 255; Okuka 1973: 97; Okuka 1983: 41; Valjevac 2002: 126; Vujičić i dr. 1979: 19; Vujičić 1985: 33; Vujičić 1990: 28.

Etimologija

(rus. тарéлка, polj. talerz, češ. talíř) ← lat. taliāre

tànjīr: italijanizam koji se izvodi iz lat. taliāre ‘rezati’.

Literatura

Skok 1973: III: 439; Brückner 1985: 564; Fasmer 1987: IV: 24.

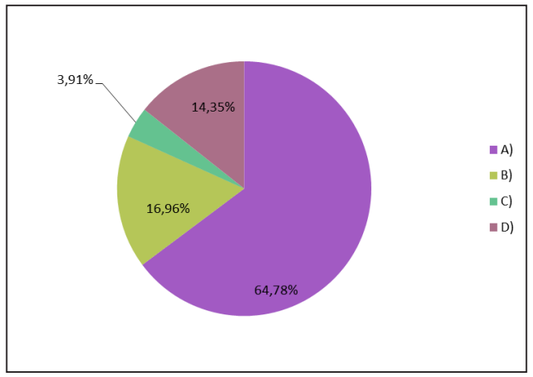

Ukupno (230):
A) 149 (64,78%)
B) 39 (16,96%)
C) 9 (3,91%)
D) 33 (14,35%)

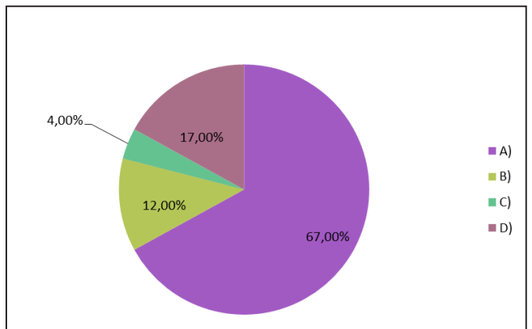

Bošnjaci (100):
A) 67 (67,00%)
B) 12 (12,00%)
C) 4 (4,00%)
D) 17 (17,00%)

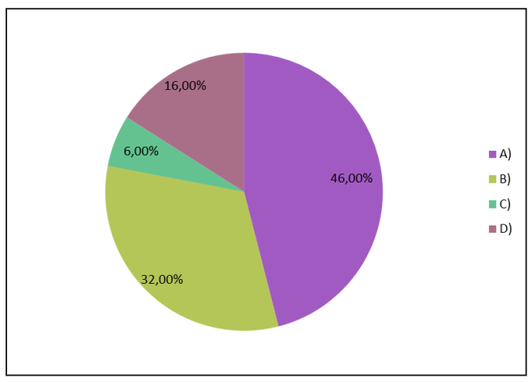

Hrvati (50):
A) 23 (46,00%)
B) 16 (32,00%)
C) 3 (6,00%)
D) 8 (16,00%)

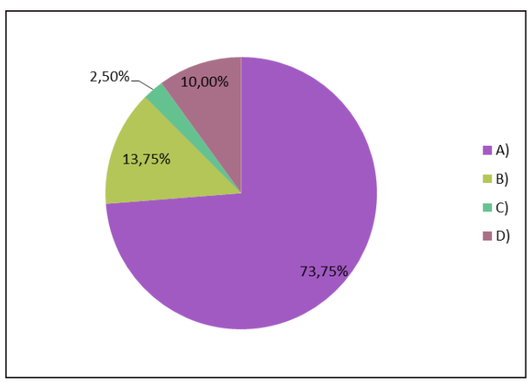

Srbi (80):
A) 59 (73,75%)
B) 11 (13,75%)
C) 2 (2,50%)
D) 8 (10,00%)

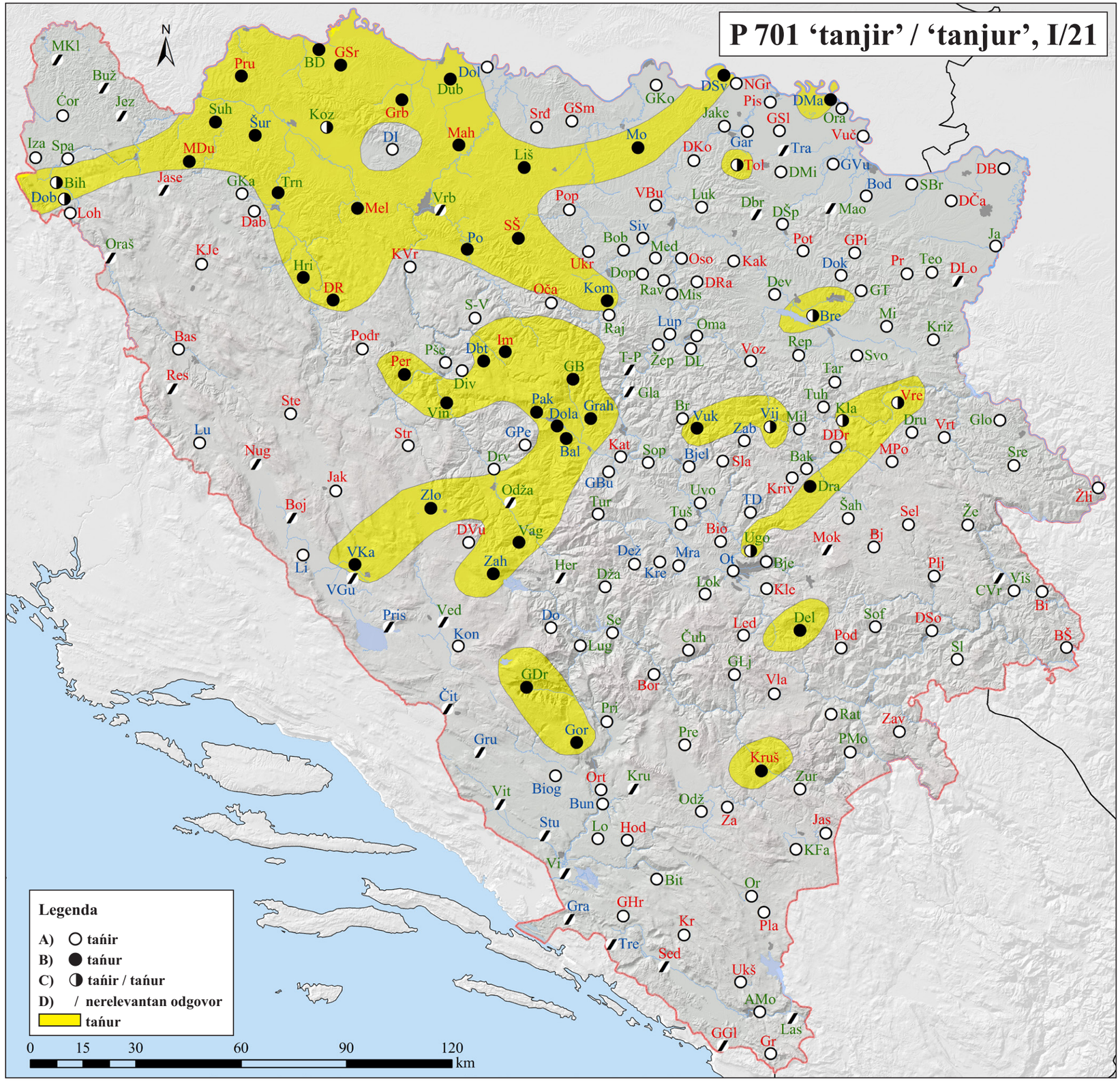
P 701 ‘tanjir’ / ‘tanjur’, I/21
N
MKl
Buž
Ćor
Jez
Iza
Spa
Bih
Dob
Loh
Oraš
Bas
Reš
Lu
Nug
Ste
Jak
Boj
Li
VKa
VGu
Pris
Ved
Kon
Čit
Gru
Vit
Stu
Vi
Gra
Tre
Sed
Ukš
AMo
GGl
Gr
Las
Pla
Or
Bit
Hod
Lo
Bun
Biog
Ort
Kru
Odž
Za
Jas
KFa
Rat
Zav
PMo
Kruš
Zur
Pre
Gor
GDr
Pri
Bor
Čuh
GLj
Vla
Led
Del
Sof
DSo
Sl
BŠ
Pod
Lug
Se
Do
Dža
Dež
Her
Kre
Mra
Ot
Bje
Kle
Lok
Uvo
Tuš
Bio
Ugo
TD
Kriv
Dra
Šah
Mok
Bj
Sel
Že
Plj
Viš
CVr
Bi
Žli
Sre
Glo
Vrt
Dru
Vre
MPo
Kla
Tuh
Tar
Svo
Rep
Voz
Križ
Mi
Bre
GT
Dev
Dok
Pot
GPi
Ja
Pr
Teo
DLo
Dop
Rav
Mis
DRa
Oso
Kak
Med
Siv
Bob
Ukr
Kom
Raj
Lup
Oma
DL
Žep
T-P
Gla
Grah
Pak
Dola
Bal
GPe
Drv
Kat
Sop
Bjel
Sla
Vuk
Br
Zab
Vij
Mil
DDr
Bak
Dra
Kriv
Tur
GBu
Odža
Zlo
DVu
Vag
Zah
Mah
Dub
Dol
BD
GSr
Pru
Suh
Šur
Koz
Grb
DI
MDu
Jase
GKa
Trn
Dab
Mel
Vrb
Hri
DR
KVr
KJe
Srđ
GSm
Liš
Mo
Pop
VBu
Luk
Dbr
DŠp
Mao
Bod
SBr
DČa
DB
Tra
DMi
Tol
GVu
Gar
DKo
GKo
DSv
NGr
Pis
DMa
Ora
GSl
Vuč
Jake
Ja
Ova
Ova
Ova

P 1972 ‘nisam’, I/22		
Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	nijésam
2.	GGl	nijésam
3.	AMo	nijésam
4.	Las	nijésam
5.	Ukš	nijésam
6.	Pla	nijésam
7.	Or	nijésam
8.	Kr	nijésam / nijé:sam
9.	Sed	nijésam
10.	Tre	nijésam
11.	Gra	nijé:sam
12.	GHr	nijésam
13.	Bit	ní:sam
14.	Vi	ní:sam
15.	Lo	ní:sam
16.	Hod	ní:sam
17.	Bun	ní:sam
18.	Ort	ní:sam
19.	Kru	nijé:sam
20.	Odž	nijé:sam
21.	Za	nijé:sam
22.	Kruš	nijé:sam
23.	Zur	nijésam
24.	KFa	nijésam
25.	Jas	nijésam
26.	PMo	nijésam
27.	Zav	nʲjé:sam
28.	Rat	nʲjé:sam
29.	Vla	nijé:sam / nijésam / niješam
30.	GLj	nijésam
31.	Pre	nijésam
32.	Pri	ní:sam
33.	Lug	ní:sam
34.	Se	ní:sam
35.	Bor	nijésam
36.	Čuh	ní:sam / nijésam
37.	Led	ní:sam / nijésam
38.	Del	nijésam
39.	Pod	ní:sam
40.	Sof	nijé:sam
41.	DSo	nʲjé:sam
42.	Sl	ní:sam / nijésam
43.	BŠ	ní:sam
44.	Bi	ní:sam
45.	Viš	ní:sam
46.	CVr	ní:sam
47.	Plj	nijésam
48.	Že	nijésam / ní:sam
49.	Sel	nijésam
50.	Bj	nijé:sam
51.	Mok	nijé:sam
52.	Šah	nijé:sam
53.	Bje	ní:sam
54.	Kle	nʲjésam
55.	Ugo	ní:sam
56.	TD	nijésam
57.	Bio	nijésam
58.	Ot	ní:sam
59.	Lok	nijésam / ní:sam
60.	Mra	nijé:sam / ní:sam
61.	Kre	ní:sam / nijé:sam
62.	Dež	ní:sam / nijé:sam
63.	Dža	ní:sam
64.	Tur	ní:sam
65.	Kat	ní:sam
66.	Bak	nijé:sam / ní:sam
67.	Tuš	ní:sam
68.	Uvo	ní:sam
69.	Kriv	nijé:sam
70.	Dra	nʲjé:sam
71.	DDr	nijésam / nijé:sam / ní:sam
72.	MPo	nijésam
73.	Sre	ní:sam
74.	Žli	ní:sam
75.	Glo	ní:sam
76.	Vrt	nijé:sam
77.	Dru	nʲjé:sam
78.	Vre	nijé:sam
79.	Križ	nijésam / ní:sam
80.	Mi	nijésam / ní:sam
81.	Tar	nijé:sam
82.	Kla	ní:sam / nijé:sam / né:sam
83.	Mil	nijé:sam
84.	Rep	nijé:sam / nijésam
85.	Voz	nijésam
86.	Vij	nijé:sam / ní:sam
87.	Zab	nijé:sam / ní:sam
88.	Sla	ní:sam
89.	Bjel	njé:sam
90.	Sop	ní:sam
91.	Vuk	nijé:sam
92.	Br	ní:sam / nijé:sam
93.	GBu	ní:sam
94.	Bal	ní:sam
95.	Grah	ní:sam
96.	Gla	ní:sạm
97.	DL	nijésam
98.	Oma	nijésam / ní:sam
99.	DRa	nijé:sam
100.	Oso	ní:sam
101.	Kak	nijé:sam
102.	Dev	nijé:sam
103.	Bre	nijé:sam
104.	Dok	nijé:sam
105.	GPi	nijé:sam
106.	Pr	nijé:sam
107.	DLo	nijé:sam
108.	Teo	nijésam / nijé:sam / ní:sam
109.	Ja	——
110.	DČa	ní:sam / nijé:sam
111.	DB	ní:sam
112.	SBr	nijésam / ní:sam
113.	Bod	ní:sam
114.	Mao	nijé:sam
115.	Pot	nʲjé:sam
116.	DŠp	nijésam
117.	Dbr	nijɟ́:sam
118.	Luk	ní:sam
119.	DMi	ní:sam / nijé:sam
120.	GVu	ní:sam
121.	Vuč	nijésam
122.	Ora	ní:sam
123.	DMa	ní:sam
124.	Tra	nijésam
125.	GSl	nʲjé:sam
126.	Tol	ní:sam / nijé:sam
127.	DKo	nijé:sam
128.	Gar	ní:sam
129.	Pis	nijésam
130.	Stu	ní:sam / ní:san
131.	Vit	ní:sam
132.	Gru	ní:san
133.	Biog	ní:sam / ní:san
134.	Gor	ní:san
135.	GDr	ní:san
136.	Čit	ní:sam / ní:san
137.	Kon	ní:sam
138.	Pris	ní:sam
139.	Ved	ní:sam
140.	Do	ní:sam
141.	Zah	ní:sam
142.	Her	ní:sam
143.	Vag	ní:sam
144.	Odža	ní:sam
145.	DVu	ní:sam
146.	VGu	ní:sam
147.	VKa	ní:sam
148.	Li	ní:sam
149.	Boj	ní:sam
150.	Jak	ní:sam
151.	Zlo	ní:sam
152.	Drv	——
153.	GPe	ní:sam
154.	Pak	ní:sạm
155.	Vin	ní:sam
156.	Str	ní:sam / nìjesam
157.	Ste	nijésam / ní:sam
158.	Nug	niješam
159.	Lu	ní:sam
160.	Res	nijé:sam
161.	Bas	né:sam / njé:sam
162.	Hri	ní:sam
163.	DR	nijésam
164.	Podr	nijésam / nijé:sam / niješam
165.	Per	ní:sam
166.	Pše	ní:sam
167.	Div	ní:sam
168.	Dbt	ní:sam
169.	Im	ní:sam / nijésam
170.	GB	ní:sam
171.	T-P	ní:sam
172.	Žep	ní:sam
173.	Lup	ní:sam
174.	Rav	nijé:sam
175.	Mis	ní:sam
176.	Dop	ní:sam
177.	Kom	nʲjé:sam
178.	Oča	nijésam
179.	S-V	ní:sam
180.	KVr	nijésam / ní:sam
181.	Po	ní:sam
182.	SŠ	ní:sam
183.	Ukr	ní:sam / nijésam
184.	Raj	ní:sam
185.	Med	ní:sam
186.	Bob	ní:sam
187.	Siv	ní:sam
188.	VBu	ní:sam / nijésam
189.	Pop	nijé:sam
190.	Vrb	ní:sam
191.	Liš	ní:sam
192.	Mo	ní:sam
193.	Jake	ní:sam
194.	NGr	nijésam
195.	DSv	ní:sam
196.	GKo	ní:sam
197.	GSm	nijésam
198.	Srđ	nijé:som
199.	Mah	nijé:sam / njé:sam
200.	Dol	ní:sam
201.	Grb	ní:sam
202.	DI	ní:sam
203.	Mel	ní:sam / ní:som / niješam / niješom
204.	Trn	ní:sam
205.	Koz	ní:sam
206.	GSr	nijésam
207.	BD	ní:sam
208.	Pru	nijé:sam
209.	Suh	ní:sam
210.	Šur	ní:sam
211.	MDu	nijé:sam
212.	Jase	nijé:sam
213.	GKa	ní:sam
214.	Dab	nijé:sạm
215.	KJe	nijé:sam
216.	Oraš	ní:sam
217.	Loh	nijésum / nijésam
218.	Dob	ní:san / ní:sam
219.	Spa	ní:sam
220.	Iza	ní:sam
221.	Ćor	ní:sam
222.	Jez	ní:sam
223.	Buž	ní:sam
224.	MKl	ní:sam
225.	Bih	ní:sam
226.	Tuh	nijé:sam
227.	Dub	ní:sam
228.	Dola	ní:sam
229.	Svo	nijésam / ní:sam
230.	GT	ní:sam

Komentar

Odrični oblik pomoćnog glagola ‘jesam’ s ikavskim refleksom jata nešto je češći od oblika s dvosložnim refleksom: u sto deset istraživanih govora samo je *nisam*, u osamdeset sedam *nijesam*, a u trideset jednom mjesnom govoru naporedo je *nisam* i *nijesam*.

Većina govora u kojima se upotrebljava oblik *nijesam* nalazi se istočno od rijeka Neretve i Bosne te u zapadnoj Bosni.

U govorima Bošnjaka dvaput je češći oblik *nisam* od oblika *nijesam*, u govorima Hrvata četiri puta je češći oblik *nisam* od oblika *nijesam*, a u govorima Srba triput je češće *nijesam* nego *nisam*.

Iz M109 i M152 nema odgovora.

Literatura

Brozović 2012: 285-286, 291; Čustović 1961: 101; FO 1981: 440, 470; Halilović 1990: 276; Halilović 1996: 75; Halilović 2002: 256; Jahić 2002: 65, 86; Peco 1962: 304; Peco 1975: 111-131; Petrović 1971: 49; Remetić 1970: 111; Ružičić 1936: 241; Valjevac 1983: 325; Valjevac 2002: 98; Vujičić i dr. 1979: 29-33; Vujičić 1981: 199; Vujičić 1985: 33; Vujičić 1990: 28-29; Vuković 1962: 31; Vuković 1963: 291; Vuković 1964: 47.

Up.: OLA: 2526.

Etimologija

psl. *jesmь (stsl. ѥсмь, strus. ѥсмь, stpolj. jeśm, polj. jestem) ← pie. *$h_1$ésmi

nísam: odrični oblik 1. l. jd. prez. atematskoga gl. *jesmь spoj je pie. odrične riječce *ney i 1. l. prez. *$h_1$ésmi. Štokavsko /*a*/ nastalo je od vokaliziranog sekundarnog poluglasa: jesьmь.

Literatura

Brückner 1985: 206-207; Fasmer 1986: III: 28; Snoj 2016: 669.

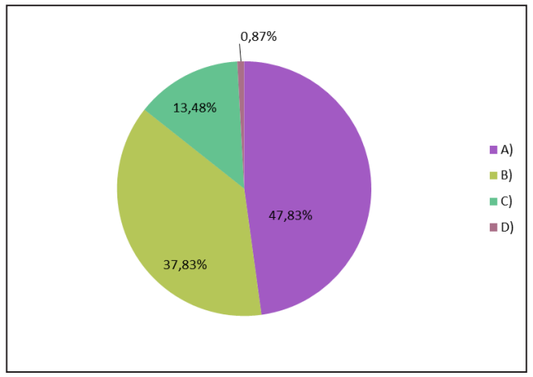

Ukupno (230):
A) 110 (47,83%)
B) 87 (37,83%)
C) 31 (13,48%)
D) 2 (0,87%)

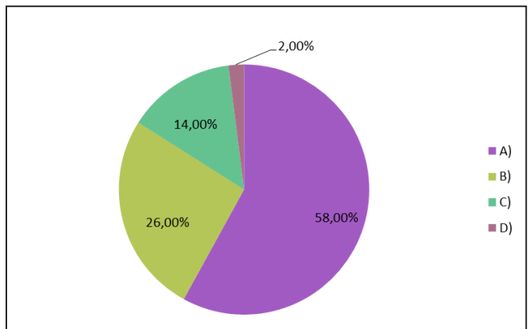

Bošnjaci (100):
A) 58 (58,00%)
B) 26 (26,00%)
C) 14 (14,00%)
D) 2 (2,00%)

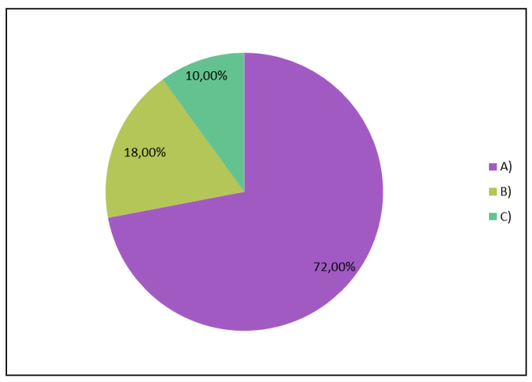

Hrvati (50):
A) 36 (72,00%)
B) 9 (18,00%)
C) 5 (10,00%)

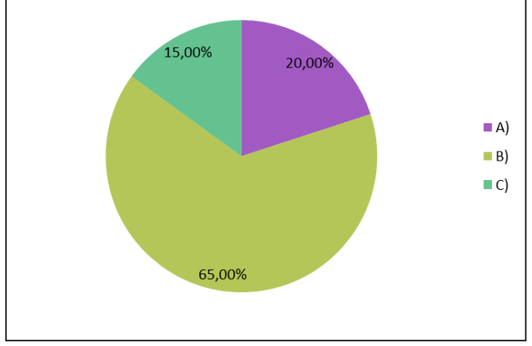

Srbi (80):
A) 16 (20,00%)
B) 52 (65,00%)
C) 12 (15,00%)

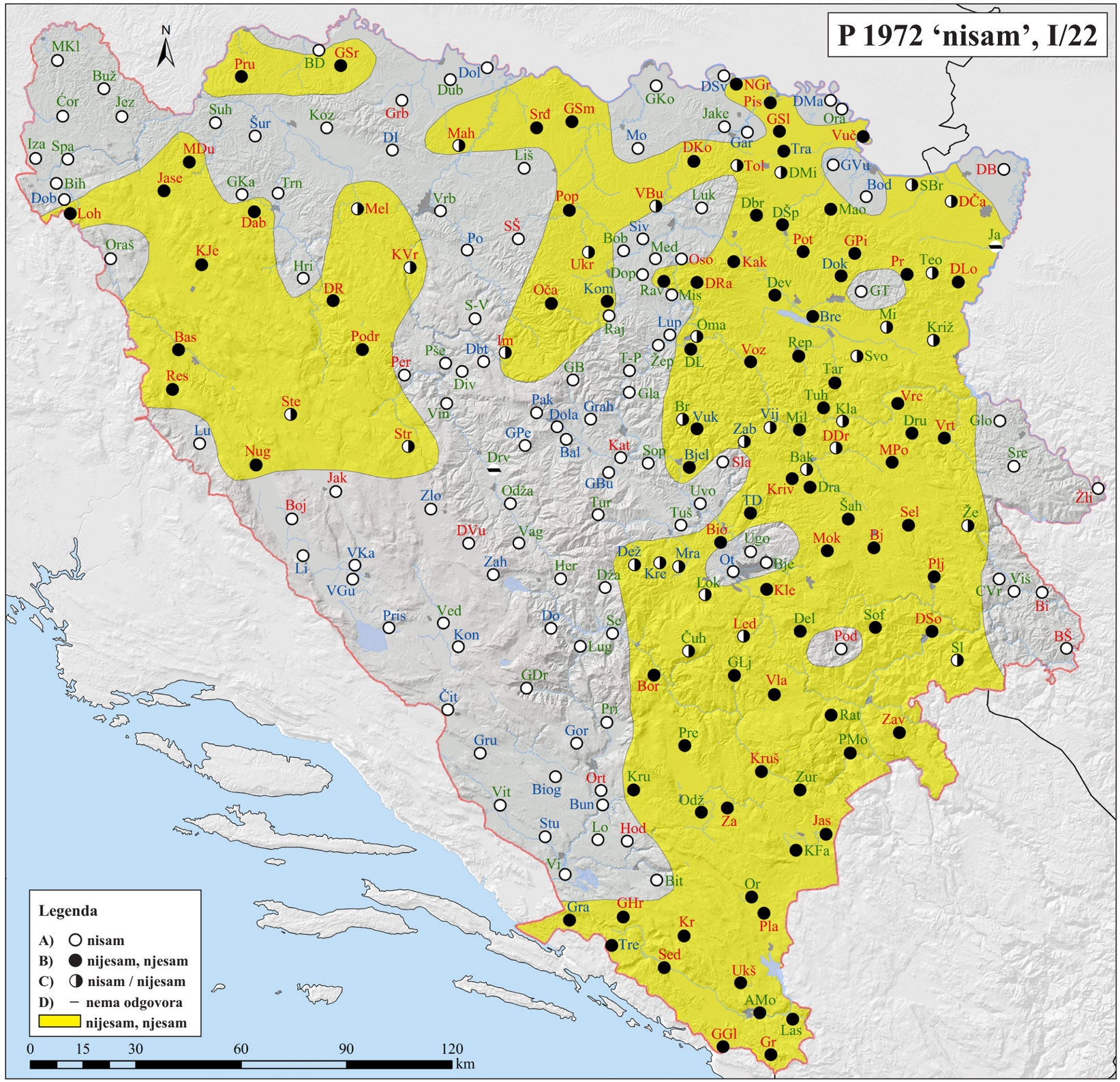

P 874 ‘koliba’, I/ 23		
Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	kòliba
2.	GGl	kòliba
3.	AMo	kóliba
4.	Las	kòliba
5.	Ukš	kóliba
6.	Pla	kóliba
7.	Or	kòliba
8.	Kr	kóliba
9.	Sed	——
10.	Tre	kóliba
11.	Gra	tò:r
12.	GHr	kóliba
13.	Bit	kóliba
14.	Vi	kóliba / tò:r
15.	Lo	kóliba
16.	Hod	——
17.	Bun	kóliba
18.	Ort	kóliba
19.	Kru	kóliba / kùća
20.	Odž	kóliba
21.	Za	kòliba
22.	Kruš	kòliba
23.	Zur	kóliba
24.	KFa	kóliba
25.	Jas	kòliba
26.	PMo	kóliba
27.	Zav	kóliba
28.	Rat	kóliba
29.	Vla	kóliba
30.	GLj	kóliba
31.	Pre	kóliba
32.	Pri	kóliba
33.	Lug	kóliba
34.	Se	kóliba
35.	Bor	kóliba
36.	Čuh	kóliba
37.	Led	kóliba
38.	Del	kól^{i}ba
39.	Pod	kòliba
40.	Sof	kóliba
41.	DSo	kóliba
42.	Sl	kòliba
43.	BŠ	kóliba
44.	Bi	kóliba
45.	Viš	kóliba
46.	CVr	kóliba / kóĺeba
47.	Plj	kóliba
48.	Že	kóĺeba
49.	Sel	kóliba / kólba
50.	Bj	kóliba
51.	Mok	kóliba
52.	Šah	kóliba
53.	Bje	kól^{i}ba
54.	Kle	kóliba
55.	Ugo	kól^{i}ba
56.	TD	kóliba
57.	Bio	bá:jta
58.	Ot	kól^{i}ba
59.	Lok	kòliba
60.	Mra	kóliba
61.	Kre	kóliba
62.	Dež	kóliba
63.	Dža	kóliba
64.	Tur	kóliba
65.	Kat	kóliba
66.	Bak	kóliba
67.	Tuš	kól^{i}ba
68.	Uvo	kól^{i}ba
69.	Kriv	kólba
70.	Dra	kól^{i}ba
71.	DDr	kól^{i}ba / kóliba
72.	MPo	kòl^{i}ba
73.	Sre	kóĺeba
74.	Žli	kóĺeba
75.	Glo	kóĺeba
76.	Vrt	kóliba
77.	Dru	kóliba
78.	Vre	kól^{i}ba
79.	Križ	kòliba
80.	Mi	kol^{i}ba
81.	Tar	kóliba
82.	Kla	kóliba
83.	Mil	kóliba
84.	Rep	kóliba
85.	Voz	kól^{i}ba
86.	Vij	kóĺeba
87.	Zab	bàjta
88.	Sla	kóliba
89.	Bjel	kóliba
90.	Sop	kóliba
91.	Vuk	kóĺeba
92.	Br	kóliba
93.	GBu	kóliba
94.	Bal	kól^{i}ba
95.	Grah	kólba / kúćara
96.	Gla	kọliba
97.	DL	kól^{i}ba
98.	Oma	kól^{i}ba
99.	DRa	kóliba
100.	Oso	kóliba
101.	Kak	kọliba
102.	Dev	kóliba
103.	Bre	kóliba
104.	Dok	kóliba
105.	GPi	kól^{i}ba
106.	Pr	kól^{i}ba
107.	DLo	kóliba
108.	Teo	kólba / kól^{i}ba
109.	Ja	sútluk
110.	DČa	kóliba / kólba
111.	DB	kól^{i}ba
112.	SBr	kóliba / kóšara
113.	Bod	kóliba
114.	Mao	kóliba
115.	Pot	kóliba
116.	DŠp	kól^{i}ba
117.	Dbr	kọliba
118.	Luk	kól^{i}ba
119.	DMi	kóliba
120.	GVu	kóĺeba
121.	Vuč	kóliba
122.	Ora	kólaba
123.	DMa	koĺèba
124.	Tra	kóliba
125.	GSl	kóliba
126.	Tol	kóliba
127.	DKo	kólba
128.	Gar	stánara / kóliba
129.	Pis	kóliba
130.	Stu	kóliba
131.	Vit	kóliba
132.	Gru	kóliba
133.	Biog	kóliba
134.	Gor	kóliba
135.	GDr	kòliba
136.	Čit	kóliba
137.	Kon	——
138.	Pris	——
139.	Ved	kóliba
140.	Do	kóliba
141.	Zah	kòliba
142.	Her	kòliba
143.	Vag	kóliba
144.	Odža	kólba
145.	DVu	kólba
146.	VGu	kóliba
147.	VKa	kóliba
148.	Li	kóliba
149.	Boj	kóliba
150.	Jak	kól^{i}ba
151.	Zlo	kóliba
152.	Drv	kóliba
153.	GPe	kól^{i}ba
154.	Pak	kól^{i}ba
155.	Vin	kólba
156.	Str	kól^{i}ba
157.	Ste	košara / kóliba / kóriba
158.	Nug	kóliba
159.	Lu	kóliba
160.	Res	kóliba
161.	Bas	kóĺba
162.	Hri	kóliba
163.	DR	kól^{i}ba
164.	Podr	kóbila
165.	Per	kól^{i}ba
166.	Pše	kólba
167.	Div	kól^{i}ba
168.	Dbt	kólba
169.	Im	kól^{i}ba
170.	GB	kólba
171.	T-P	kọliba
172.	Žep	kóliba
173.	Lup	kótba
174.	Rav	mlékara / kóliba
175.	Mis	kóliba
176.	Dop	kòliba
177.	Kom	kólba
178.	Oča	kóliba / kúća:r
179.	S-V	kóliba / kólba
180.	KVr	kól^{i}ba
181.	Po	kóliba
182.	SŠ	kóliba
183.	Ukr	kóšara / koš̀á:rak
184.	Raj	kòliba
185.	Med	kóliba
186.	Bob	kóliba
187.	Siv	kóliba
188.	VBu	kóliba / kół^{i}ba
189.	Pop	kóliba
190.	Vrb	kóliba
191.	Liš	kóliba
192.	Mo	kóliba
193.	Jake	kól^{i}ba
194.	NGr	kóleba
195.	DSv	kóliba
196.	GKo	kóliba
197.	GSm	kól^{i}ba
198.	Srđ	kóliba
199.	Mah	kóliba
200.	Dol	kóliba
201.	Grb	kóliba
202.	DI	kóliba / stàja
203.	Mel	kóbila
204.	Trn	kóliba
205.	Koz	kóliba
206.	GSr	kóliba
207.	BD	kóliba
208.	Pru	kól^{i}ba
209.	Suh	kól^{i}ba
210.	Šur	kóliba
211.	MDu	kóliba
212.	Jase	kóliba
213.	GKa	kóliba
214.	Dab	kóliba
215.	KJe	kóliba / stà:n
216.	Oraš	bá:jta
217.	Loh	kóliba
218.	Dob	kóliba
219.	Spa	kóliba
220.	Iza	kólba
221.	Ćor	kóliba
222.	Jez	kòl^{i}ba
223.	Buž	kólba
224.	MKl	kóliba
225.	Bih	kóliba
226.	Tuh	kóliba
227.	Dub	kól^{i}ba
228.	Dola	kólba
229.	Svo	kóliba
230.	GT	kóliba

Komentar

U leksemi ‘koliba’ vokal *i* alternira s *ě*, *e* i *a*. U devet desetina istraživanih govora sačuvan je vokal *i* (*koliba*). U pojedinim govorima naporedni su oblik *koliba* i oblik s oslabljenom artikulacijom vokala *i* (*kol^{i}ba*); ponegdje je vokal *i* potpuno reduciran (*kolba*). Oblik sa sekundarnim jatom (*koĺeba*) zapisan je kao jedini u osam mjesnih govora (M48, M73, M74, M75, M86, M91, M120 i M123), u M46 naporedo je *koliba* i *koĺeba*, a u M161 zapisano je *koĺba*. Oblik s alternacijom *i* ~ *e* (*koleba*) govori se u M194 (Novi Grad kod Odžaka), a oblik u kome je *a* umjesto *i* (*kolaba*) u M122 (Orašje).

Oblik *koliba* geografski je najrašireniji; oblici *koleba* i *kolaba* zapisani su u sjevernoj Bosni, uz Savu. Oblik *koĺeba* upotrebljava se u trima oazama: veća je u istočnoj Bosni (od Bratunca preko Srebrenice i Žepe do Višegrada), manje su u srednjoj Bosni (okolica Vareša i Kaknja) i na sjeveru Bosne (okolica Orašja i Brčkog).

Od ukupno devet mjesnih govora u kojima je zapisan oblik *koĺeba* četiri su hrvatska, četiri bošnjačka i jedan srpski.

Iz sedam mjesta potječu nerelevantni odgovori (*tor*, *bajta*, *košara* i dr.), a iz četiri nema odgovora.

Literatura

Baotić 1983: 83; Halilović 2002: 299; Jahić 2002: 49; Valjevac 2002: 125; Vujičić 1985: 33; Vujičić 1990: 29.

Up.: OLA: 3422; ODA: 40-42, 44, 47.

Etimologija

← grč. kalýbē ← pie. *k’el-

kòliba: balkanska riječ grč. porijekla, čiji se ngrč. oblik izvodi iz grč. kalýbē ‘kuća, šator’, što je srodno s grč. kaliá ‘kuća, hiža’, a oboje vodi porijeklo iz pie. korijena *k’el- ‘kriti, pokriti, omotati’.

Literatura

Skok 1972: II: 124; Snoj 2016: 319.

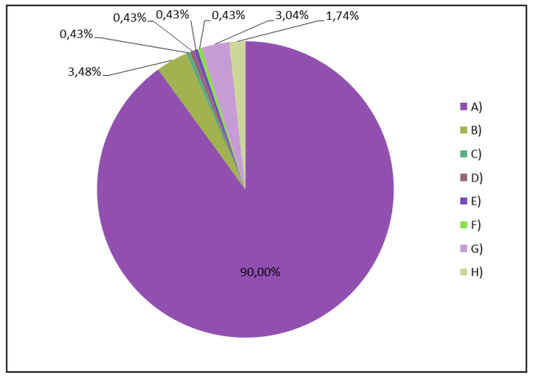

Ukupno (230):
A) 207 (90,00%)
B) 8 (3,48%)
C) 1 (0,43%)
D) 1 (0,43%)
E) 1 (0,43%)
F) 1 (0,43%)
G) 7 (3,04%)
H) 4 (1,74%)

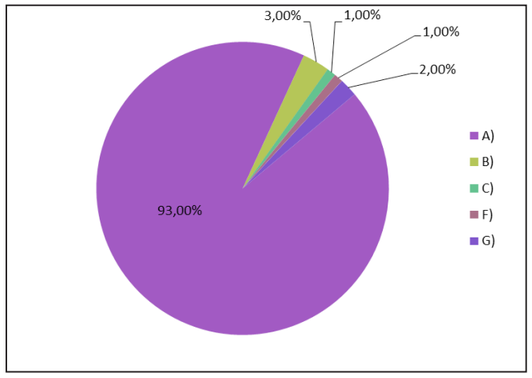

Bošnjaci (100):
A) 93 (93,00%)
B) 3 (3,00%)
C) 1 (1,00%)
F) 1 (1,00%)
G) 2 (2,00%)

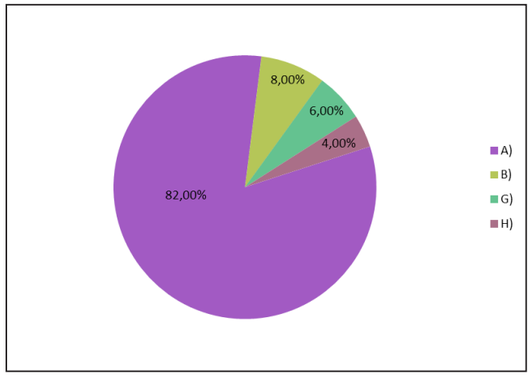

Hrvati (50):
A) 41 (82,00%)
B) 4 (8,00%)
G) 3 (6,00%)
H) 2 (4,00%)

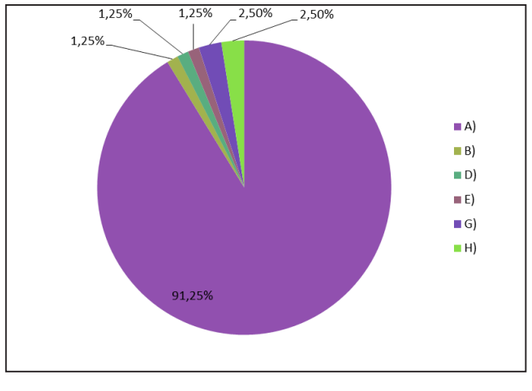

Srbi (80):
A) 73 (91,25%)
B) 1 (1,25%)
D) 1 (1,25%)
E) 1 (1,25%)
G) 2 (2,50%)
H) 2 (2,50%)

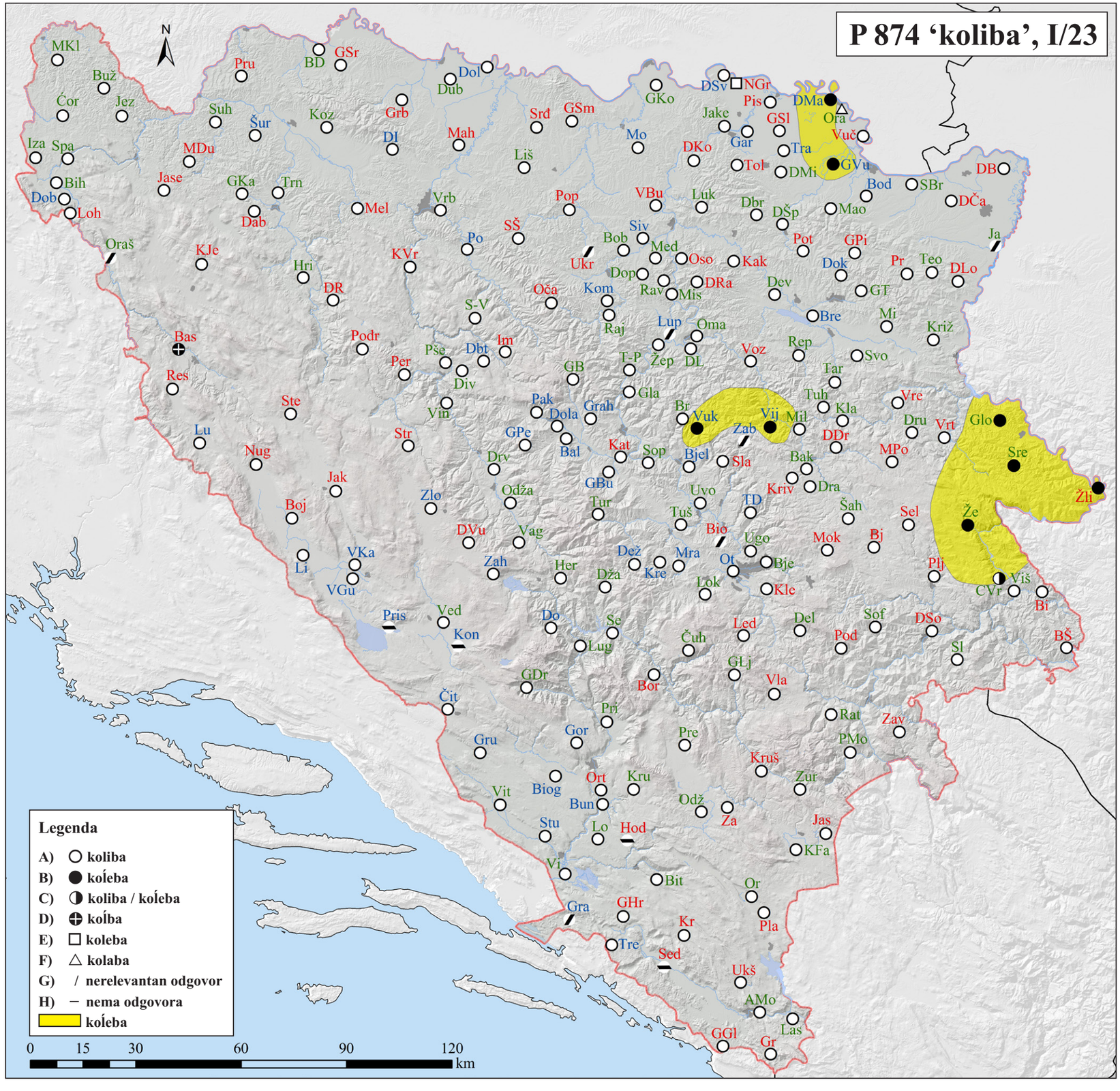

P 929 ‘sirutka’, ‘surutka’, I/24		
Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	sùrutka
2.	GGl	sùrutka
3.	AMo	súrutka
4.	Las	sùrutka
5.	Ukš	sùrutka
6.	Pla	sùrutka
7.	Or	sùrutka
8.	Kr	sùrutka
9.	Sed	sùrutka
10.	Tre	sùrutka
11.	Gra	súrutka
12.	GHr	sùrutka
13.	Bit	sùrutka
14.	Vi	súrutka
15.	Lo	súrutka
16.	Hod	sùrutka
17.	Bun	súrutka
18.	Ort	súrutka
19.	Kru	súrutka
20.	Odž	sùrutka
21.	Za	sìrutka
22.	Kruš	sùrutka
23.	Zur	súrutka
24.	KFa	súrutka
25.	Jas	sùrutka
26.	PMo	súrutka
27.	Zav	sùrutka
28.	Rat	sùrutka
29.	Vla	sùrutka
30.	GLj	sùrutka
31.	Pre	sùrutka
32.	Pri	súrutka
33.	Lug	sùrutka
34.	Se	žética
35.	Bor	sùrutka
36.	Čuh	sùrutka
37.	Led	sùrutka
38.	Del	sùrutka
39.	Pod	sùrutka
40.	Sof	sìrutka
41.	DSo	sùrutka
42.	Sl	sùrutka
43.	BŠ	sùrutka
44.	Bi	súrutka
45.	Viš	sírutka
46.	CVr	sírutka
47.	Plj	sùrutka
48.	Že	sírutka
49.	Sel	súrutka / sìrutka
50.	Bj	sùrutka
51.	Mok	sìrutka
52.	Šah	žéti:ca
53.	Bje	súrutka
54.	Kle	sùrutka
55.	Ugo	sìrutka / žética
56.	TD	sìrutka
57.	Bio	sùrutka
58.	Ot	žétʲca / sìrutka
59.	Lok	žética / sùrutka
60.	Mra	žétʲca / sùrutka
61.	Kre	sùrutka / žética
62.	Dež	žética
63.	Dža	sùrutka
64.	Tur	sírutka
65.	Kat	sírutka
66.	Bak	žética / sírutka / sùrutka
67.	Tuš	sìrutka
68.	Uvo	sírutka
69.	Kriv	sìrutka
70.	Dra	žética
71.	DDr	sìrutka
72.	MPo	sùrutka
73.	Sre	sírutka
74.	Žli	sìrutka
75.	Glo	sìrutka
76.	Vrt	sìrutka
77.	Dru	sìrutka
78.	Vre	sìrutka
79.	Križ	sìrutka
80.	Mi	sìrutka
81.	Tar	sìrutka
82.	Kla	sìrutka / žética
83.	Mil	sìrutka / žética
84.	Rep	sìrutka
85.	Voz	sírutka
86.	Vij	sìrutka / žética
87.	Zab	sìrutka
88.	Sla	sìrutka
89.	Bjel	sìrutka
90.	Sop	sìrutka
91.	Vuk	sùrutka
92.	Br	sìrutka
93.	GBu	sìrutka
94.	Bal	sìrutka / žética
95.	Grah	sìrutka
96.	Gla	súrutka
97.	DL	sìrutka
98.	Oma	sìrutka
99.	DRa	síritka
100.	Oso	sìrutka
101.	Kak	sírutka
102.	Dev	sìrutka
103.	Bre	sùrutka
104.	Dok	sìrutka
105.	GPi	sìrutka
106.	Pr	sìrutka
107.	DLo	sìrutka
108.	Teo	sìritka
109.	Ja	sìrutka
110.	DČa	sìrutka
111.	DB	sírutka
112.	SBr	sìrutka
113.	Bod	sìrutka
114.	Mao	sírutka
115.	Pot	sìrutka
116.	DŠp	sìrutka
117.	Dbr	súrutka
118.	Luk	sìritka
119.	DMi	sirutka
120.	GVu	sùrutka
121.	Vuč	sìritka
122.	Ora	sírutka
123.	DMa	sjèrka
124.	Tra	sìritka
125.	GSl	sìritka
126.	Tol	sí:rtkva
127.	DKo	sìrutka
128.	Gar	sùrutka
129.	Pis	sìrutka
130.	Stu	súrutka
131.	Vit	súrutka
132.	Gru	súrutka
133.	Biog	súrutka
134.	Gor	sùrutka / sùrotka
135.	GDr	sùrutka / mlákača
136.	Čit	súrutka
137.	Kon	sùrutka
138.	Pris	sùrutka
139.	Ved	sùrutka
140.	Do	sùrutka
141.	Zah	sìrutka
142.	Her	sìrutka
143.	Vag	súrutka
144.	Odža	sùrutka
145.	DVu	sùrutka
146.	VGu	sùrutka
147.	VKa	sùrutka
148.	Li	sùrutka
149.	Boj	sùrutka
150.	Jak	sùrutka
151.	Zlo	súrutka
152.	Drv	sùrutka
153.	GPe	sìrutka
154.	Pak	žética / sìrutka
155.	Vin	sírutka
156.	Str	súrutka
157.	Ste	sùrutka
158.	Nug	sùrutka
159.	Lu	súrutka
160.	Res	sùrutka
161.	Bas	sùrutka
162.	Hri	súrutka / žética
163.	DR	sùrutka
164.	Podr	sùrᵘtka
165.	Per	sùrᵘtka
166.	Pše	sírutka
167.	Div	sírutka
168.	Dbt	sìrutka
169.	Im	súrutka
170.	GB	žética / sìrutka / sùrutka
171.	T-P	sírutka
172.	Žep	síritka
173.	Lup	sìrutka
174.	Rav	sìritka
175.	Mis	sìrutka
176.	Dop	sìrutka / mlaćenica
177.	Kom	sìrutka
178.	Oča	súrutka
179.	S-V	sìrutka
180.	KVr	sùrᵘtka
181.	Po	sìrutka
182.	SŠ	sìrutka
183.	Ukr	sùrutka
184.	Raj	sìrutka
185.	Med	sírᵘtka
186.	Bob	sìrutka
187.	Siv	sìrutka
188.	VBu	sùrutka / sùritka
189.	Pop	sùrutka
190.	Vrb	sìrutka
191.	Liš	sùrutka
192.	Mo	sírutka
193.	Jake	sìrutka / žética
194.	NGr	sìrutka
195.	DSv	sìrutka
196.	GKo	sìrutka
197.	GSm	sùrutka
198.	Srđ	sùrutka
199.	Mah	súrtka
200.	Dol	sùrutka
201.	Grb	sùrutka
202.	DI	sìrutka
203.	Mel	sùrᵘtka
204.	Trn	sùrutka
205.	Koz	sírutka
206.	GSr	sùrutka
207.	BD	sìrutka
208.	Pru	sùrᵘtka
209.	Suh	sùrutka
210.	Šur	sírutka
211.	MDu	sùrutka
212.	Jase	súrʲtka
213.	GKa	sùrtika
214.	Dab	súrutka
215.	KJe	sùrutka
216.	Oraš	sùritka
217.	Loh	sùrutka
218.	Dob	sírutka
219.	Spa	súritka
220.	Iza	sùrutka / sùruʲtka
221.	Ćor	sùrutka
222.	Jez	sírutka
223.	Buž	sùrutka
224.	MKl	sùritka
225.	Bih	súrutka
226.	Tuh	sìrutka / žética
227.	Dub	sìrutka
228.	Dola	sìrutka
229.	Svo	sìrutka
230.	GT	sìrutka

Komentar

U riječi ‘sirutka’ uočljiva je alternacija *i* ~ *u* ~ ě. Oblik *surutka* češći je od oblika *sirutka*: u sto osamnaest istraživanih govora samo je *surutka*, u devedeset šest *sirutka*, a u tri mjesta (M49, M66 i M170) naporedo je *surutka* i *sirutka*. U osam mjesnih govora zapisano je *siritka*, a u M123 (Donja Mahala kod Orašja) *sjerka*.

Među zapisanim oblicima geografski je najrašireniji *surutka*: upotrebljava se u cijeloj Hercegovini i zapadnijim dijelovima Bosne; oblik *sirutka* češće je zapisivan u srednjoj, sjevernoj i istočnoj Bosni, a *siritka* u uskom pojasu uz rijeku Bosnu, nizvodno od Žepča.

U govorima Bošnjaka češći je oblik *sirutka* od oblika *surutka*, a u govorima Srba znatnu prevagu ima oblik *surutka*. U govorima Hrvata ovi su oblici gotovo podjednako zastupljeni.

U četiri mjesna govora zapisano je *žetica*.

Literatura

Arnaut 2017: 58; Bulić 2013: 90; Bulić 2014: 50; Đukanović 1983: 202; Hadžikadić 2012: 21; Halilović 1990: 268; Halilović 2002: 255; Jahić 2002: 49; Okuka 1973: 91; Valjevac 2002: 126; Vujičić i dr. 1979: 19; Vujičić 1985: 33.

Up.: OLA: 3432; ODA: 245-249.

Etimologija

psl. *sȳrovatъka (rus. сы́воротка, polj. serwatka) ← *suHro-

sìrutka, sùrutka: im. *sȳrovatъka izvodi se iz prid. sȳrovatъ ʹkiseo, vlažanʼ, sȳrovatъ iz prid. *sȳrъ ʹkiseo, sirov, vlažanʼ, a sve iz pie. korijena *suHro- ʹmokar, vlažanʼ. Također se čini mogućim porijeklo od *sȳrǫtъka, što bi bila izvedenica gl. *sírити ʹnapravitiʼ sirʼ, pa bi u ovom slučaju sirutka izvorno značila ʹtekućina nastala pri proizvodnji sira’.

Literatura

Skok 1973: III: 242; Fasmer 1987: III: 816-817; Boryś 2005: 542; Snoj 2016: 680.

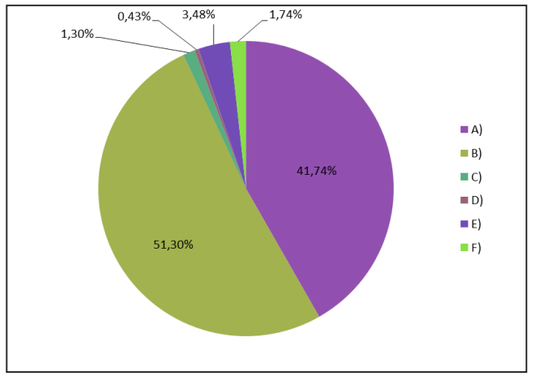

Ukupno (230):
A) 96 (41,74%)
B) 118 (51,30%)
C) 3 (1,30%)
D) 1 (0,43%)
E) 8 (3,48%)
F) 4 (1,74%)

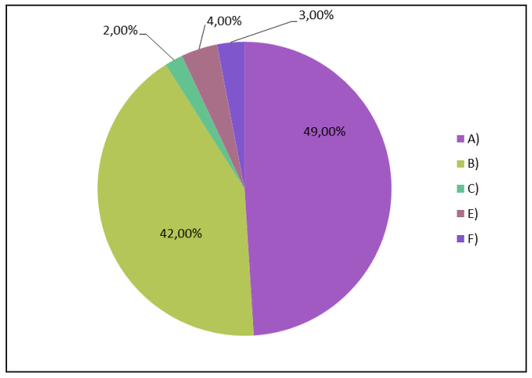

Bošnjaci (100):
A) 49 (49,00%)
B) 42 (42,00%)
C) 2 (2,00%)
E) 4 (4,00%)
F) 3 (3,00%)

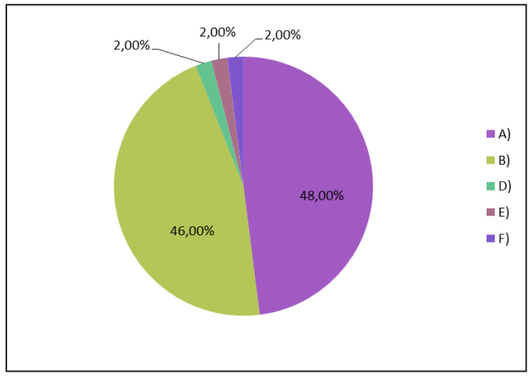

Hrvati (50):
A) 24 (48,00%)
B) 23 (46,00%)
D) 1 (2,00%)
E) 1 (2,00%)
F) 1 (2,00%)

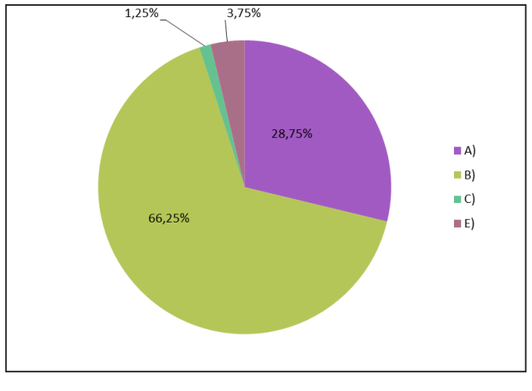

Srbi (80):
A) 23 (28,75%)
B) 53 (66,25%)
C) 1 (1,25%)
E) 3 (3,75%)

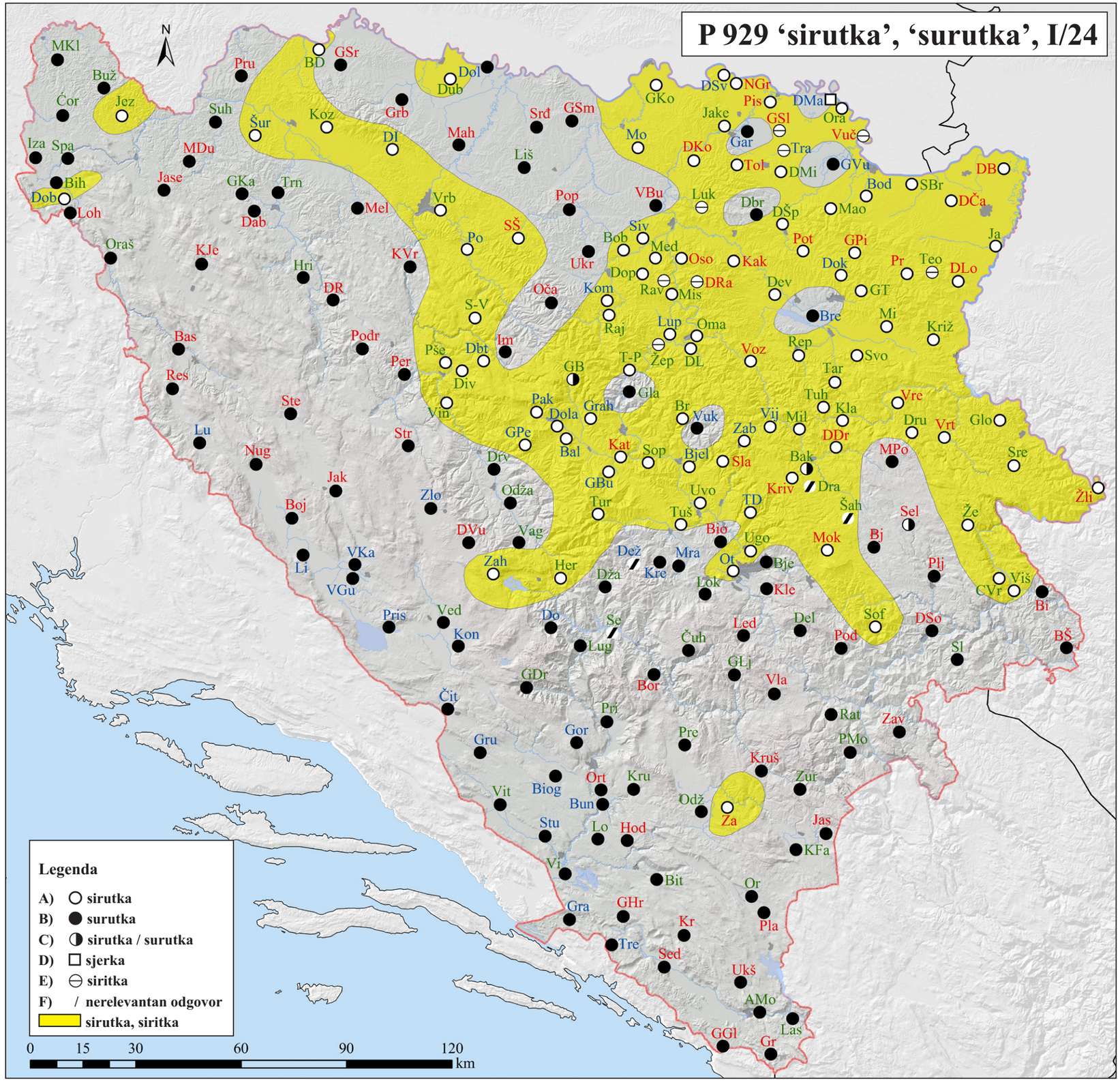

P 688 ‘pijan’, I/25		
Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	pjàn
2.	GGl	pjàn
3.	AMo	pjàn / pĺàn
4.	Las	pĺàn
5.	Ukš	pjàn
6.	Pla	pjàn
7.	Or	pjàn
8.	Kr	pijan / pjàn
9.	Sed	pjàn
10.	Tre	pjàn
11.	Gra	pjàn
12.	GHr	pjàn
13.	Bit	píjan / pjàn
14.	Vi	pjàn
15.	Lo	pjàn
16.	Hod	píjan
17.	Bun	pjàn
18.	Ort	pjàn
19.	Kru	pjàn
20.	Odž	pjàn
21.	Za	pjàn
22.	Kruš	pĺàn
23.	Zur	pjàn
24.	KFa	pjàn
25.	Jas	pjàn
26.	PMo	pjàn
27.	Zav	pjàn
28.	Rat	pjàn
29.	Vla	pjàn
30.	GLj	pjàn
31.	Pre	pjàn
32.	Pri	pjàn
33.	Lug	píjan
34.	Se	pjàn
35.	Bor	pjàn / píjan
36.	Čuh	píjan
37.	Led	píjan / pjàn
38.	Del	pjàn
39.	Pod	pjàn
40.	Sof	pjàn
41.	DSo	pjàn
42.	Sl	píjan / pjàn
43.	BŠ	pjàn
44.	Bi	pjàn
45.	Viš	pjàn
46.	CVr	pjàn
47.	Plj	pjàn
48.	Že	pjàn
49.	Sel	pjàn
50.	Bj	pjàn
51.	Mok	pjàn
52.	Šah	pjàn
53.	Bje	pjàn
54.	Kle	pjàn
55.	Ugo	píjan
56.	TD	pjàn
57.	Bio	pjàn
58.	Ot	píjan
59.	Lok	pĺàn / pjàn
60.	Mra	pjàn
61.	Kre	pjàn
62.	Dež	pjàn
63.	Dža	pjàn
64.	Tur	pjàn
65.	Kat	pjàn
66.	Bak	pjàn
67.	Tuš	pjàn
68.	Uvo	píjan
69.	Kriv	pjàn
70.	Dra	pĺàn
71.	DDr	pjàn
72.	MPo	pjàn
73.	Sre	pjàn
74.	Žli	píjan
75.	Glo	pjàn
76.	Vrt	pjàn
77.	Dru	píjan
78.	Vre	píjan / pjàn
79.	Križ	pjàn
80.	Mi	pjàn
81.	Tar	pjàn
82.	Kla	pjàn
83.	Mil	pjàn
84.	Rep	pjàn
85.	Voz	pjàn
86.	Vij	pjàn
87.	Zab	pjàn
88.	Sla	pjà:nac
89.	Bjel	pjàn
90.	Sop	pjàn
91.	Vuk	pjàn
92.	Br	pjàn
93.	GBu	pjàn
94.	Bal	pjàn
95.	Grah	pjàn
96.	Gla	pjạ̀n
97.	DL	pĺan
98.	Oma	pjàn
99.	DRa	píjan
100.	Oso	pjàn
101.	Kak	pjạ̀n
102.	Dev	pjàn
103.	Bre	píjan
104.	Dok	pjàn
105.	GPi	pjàn
106.	Pr	pjàn
107.	DLo	pjàn
108.	Teo	píjan
109.	Ja	pjàn
110.	DČa	pjàn
111.	DB	pjàn
112.	SBr	píjan
113.	Bod	pjàn
114.	Mao	pjàn
115.	Pot	pjàn
116.	DŠp	pjàn
117.	Dbr	pjạ̀n
118.	Luk	pjàn
119.	DMi	pjàn
120.	GVu	pjàn
121.	Vuč	pjàn
122.	Ora	pjàn
123.	DMa	pijà:n
124.	Tra	pjàn
125.	GSl	pjàn
126.	Tol	pjàn
127.	DKo	pjàn / pjàna
128.	Gar	pjàn
129.	Pis	píjan
130.	Stu	píjan
131.	Vit	pjàn
132.	Gru	píjan
133.	Biog	píjan
134.	Gor	pijan
135.	GDr	pjàn
136.	Čit	pjàn
137.	Kon	pjàn
138.	Pris	píjan
139.	Ved	píjan
140.	Do	pjàn
141.	Zah	pjàn
142.	Her	pjàn
143.	Vag	pjàn
144.	Odža	pjàn
145.	DVu	pjàn
146.	VGu	pjàn
147.	VKa	pjàn
148.	Li	pjàn
149.	Boj	píjan
150.	Jak	pjàn
151.	Zlo	píjan
152.	Drv	píjan
153.	GPe	píjan
154.	Pak	píjan
155.	Vin	pjàn
156.	Str	pijàn
157.	Ste	píjan
158.	Nug	pjàn
159.	Lu	píjan
160.	Res	pjàn
161.	Bas	píjan / pjàn
162.	Hri	pjàn
163.	DR	pjàn
164.	Podr	pjàn
165.	Per	pĺan
166.	Pše	píjan
167.	Div	píjan
168.	Dbt	pjàn
169.	Im	pjàn
170.	GB	pjàn
171.	T-P	pjạ̀n
172.	Žep	pjàn
173.	Lup	pjàn
174.	Rav	pjàn
175.	Mis	pjàn
176.	Dop	sàrkoš
177.	Kom	pjàn
178.	Oča	pjàn
179.	S-V	pjà:n / pjàn
180.	KVr	pjàn
181.	Po	píjan
182.	SŠ	pjàn
183.	Ukr	pjàn
184.	Raj	pjàn
185.	Med	pjàn
186.	Bob	pjàn
187.	Siv	pjàn
188.	VBu	píjan / pjàn
189.	Pop	píjan / pjàn
190.	Vrb	pjàn
191.	Liš	pjàn
192.	Mo	píjan / pjàn
193.	Jake	pjàn
194.	NGr	píjan
195.	DSv	pĺàn
196.	GKo	pjàn
197.	GSm	pjàn
198.	Srđ	pjàn
199.	Mah	pjàn
200.	Dol	píjan
201.	Grb	pjàn
202.	DI	píjan
203.	Mel	píjan / pjàn
204.	Trn	pjàn
205.	Koz	píjan / pjándura
206.	GSr	pjàn
207.	BD	pjàn
208.	Pru	pjàn
209.	Suh	pjàn
210.	Šur	pjàn
211.	MDu	pjàn
212.	Jase	pjàn
213.	GKa	pjàn
214.	Dab	píjan
215.	KJe	pjàn
216.	Oraš	píjạ̀n
217.	Loh	píjan
218.	Dob	pjàn
219.	Spa	pjàn
220.	Iza	pjàn
221.	Ćor	pjàn
222.	Jez	pjàn
223.	Buž	pjàn
224.	MKl	píjan / pjàn
225.	Bih	pjàn
226.	Tuh	pjàn
227.	Dub	pjàn
228.	Dola	pjàn
229.	Svo	pjàn
230.	GT	pjàn

Komentar

U riječi ‘pijan’ česta je alternacija *ij* ~ *j*: četiri puta su češći oblici bez vokala *i* (*pjan*, *pĺan*) od oblika s vokalom *i* (*pijan*). U dvanaest mjesnih govora naporedo je *pijan* i *pjan*.

Oblik *pjan* povezuje mnoge mjesne govore širom Bosne i Hercegovine, dok govori u kojima se upotrebljava oblik *pijan* uglavnom nisu teritorijalno povezani, izuzevši manju oazu između Travnika, Bugojna i Jajca u srednjoj Bosni.

U govorima Hrvata oblik *pijan* dvaput je zastupljeniji nego u govorima Bošnjaka i Srba.

U M176 zapisano je *sarkoš*.

Literatura

Baotić 1983: 66; Halilović 1990: 272; Halilović 2002: 256; Valjevac 2002: 127; Vujičić i dr. 1979: 19; Vujičić 1985: 33; Vujičić 1990: 24.

Etimologija

psl. *pьjanъ (stsl. пнѣнъ, rus. пьяный, polj. pijany) ← pie. *poh$_3$-

pijan: korijenski dio psl. prid. *pьjanъ izvodi se iz pie. korijena *poh$_3$- ‘piti’.

Literatura

Skok 1972: II: 667; Brückner 1985: 405; Fasmer 1987: III: 422; Snoj 2016: 542.

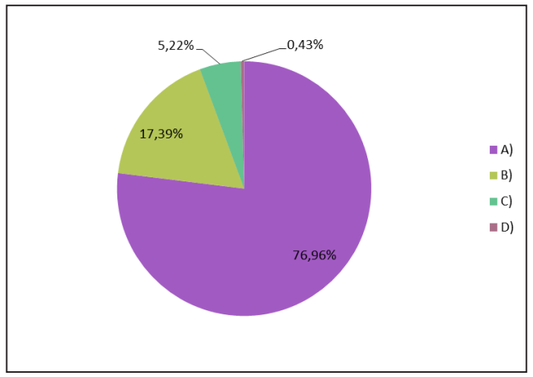

Ukupno (230):
A) 177 (76,96%)
B) 40 (17,39%)
C) 12 (5,22%)
D) 1 (0,43%)

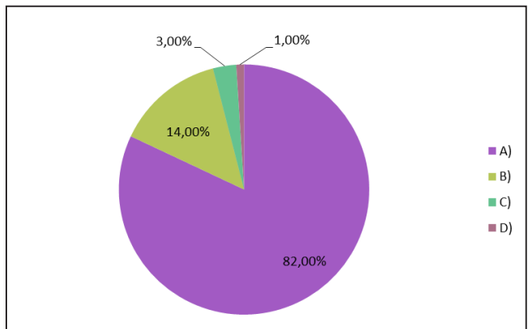

Bošnjaci (100):
A) 82 (82,00%)
B) 14 (14,00%)
C) 3 (3,00%)
D) 1 (1,00%)

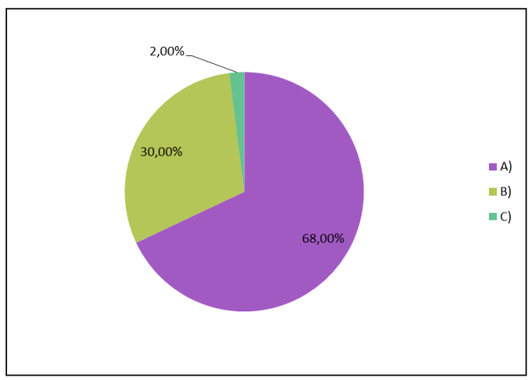

Hrvati (50):
A) 34 (68,00%)
B) 15 (30,00%)
C) 1 (2,00%)

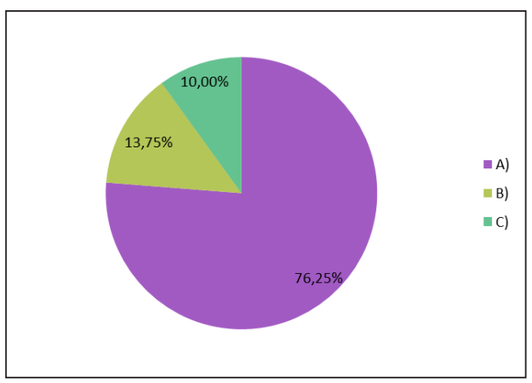

Srbi (80):
A) 61 (76,25%)
B) 11 (13,75%)
C) 8 (10,00%)

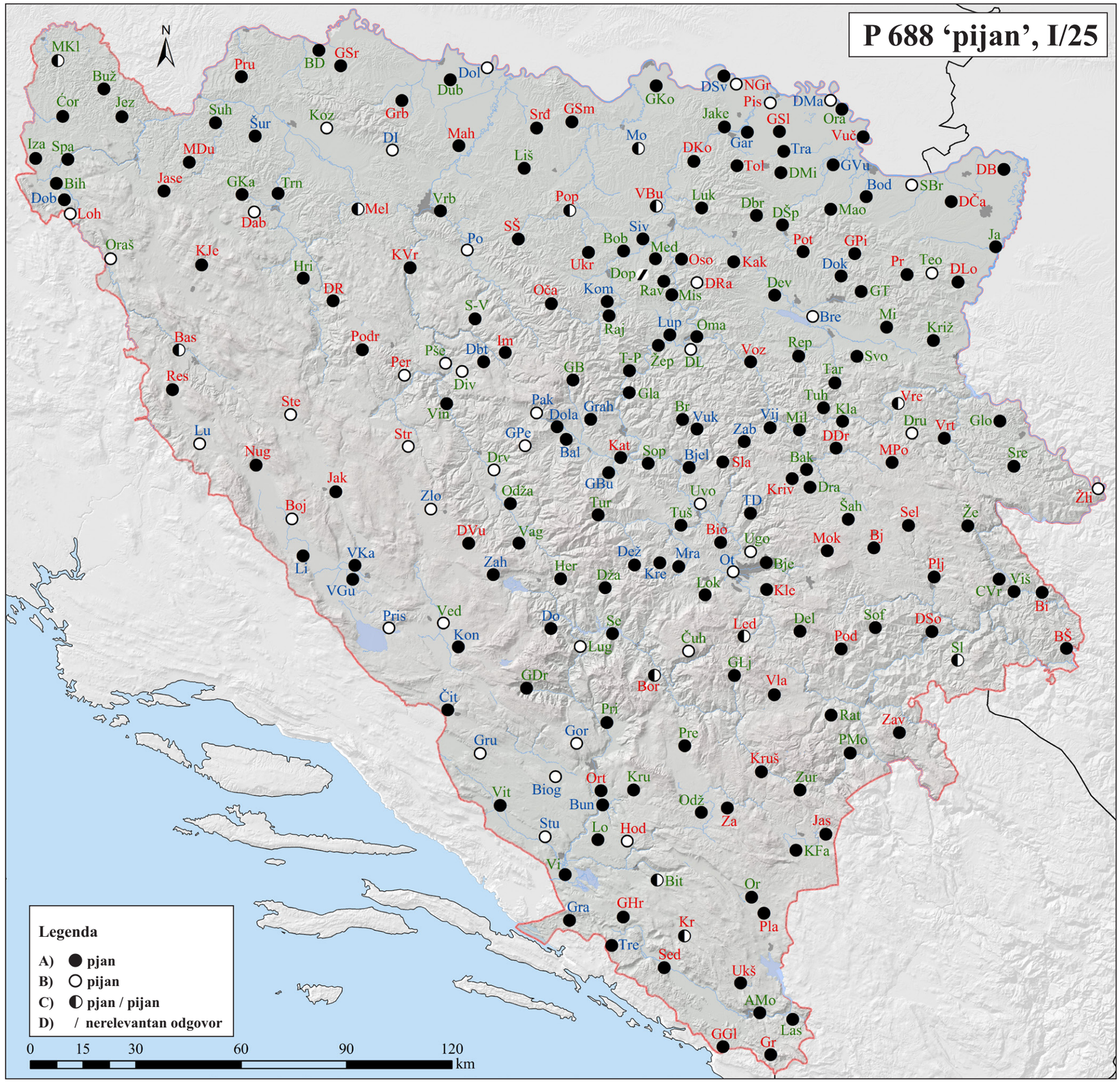

P 1406 ‘juni’, I/26		
Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	jù:ni:
2.	GGl	jù:ni:
3.	AMo	jù:ni:
4.	Las	jù:ni:
5.	Ukš	jù:n / jù:ni
6.	Pla	jù:ni:
7.	Or	jù:ni:
8.	Kr	jù:ni
9.	Sed	jù:ni
10.	Tre	lì:pań
11.	Gra	jù:ni:
12.	GHr	jù:ni:
13.	Bit	jù:ni
14.	Vi	jù:ni:
15.	Lo	jù:ni:
16.	Hod	jù:ni
17.	Bun	jù:ni:
18.	Ort	jù:ni:
19.	Kru	jù:ni:
20.	Odž	jù:ni
21.	Za	jù:ni:
22.	Kruš	jù:ni:
23.	Zur	jù:ni
24.	KFa	jù:ni:
25.	Jas	jù:ni:
26.	PMo	jù:ni:
27.	Zav	júni:
28.	Rat	jù:ni:
29.	Vla	jù:n
30.	GLj	jù:ni:
31.	Pre	jù:ni:
32.	Pri	jù:ni:
33.	Lug	jù:ni
34.	Se	jù:ni
35.	Bor	jù:ni:
36.	Čuh	——
37.	Led	jù:ni
38.	Del	jù:ni:
39.	Pod	jù:ni:
40.	Sof	jù:ni:
41.	DSo	jù:ni:
42.	Sl	jù:n / jù:ni
43.	BŠ	jù:ni
44.	Bi	jù:ni:
45.	Viš	jù:n / jù:ni:
46.	CVr	jù:ni:
47.	Plj	jù:ni:
48.	Že	jù:ni:
49.	Sel	jù:ni:
50.	Bj	jù:ni
51.	Mok	jù:ni:
52.	Šah	jù:ni:
53.	Bje	jù:ni:
54.	Kle	jù:ni
55.	Ugo	jù:ni:
56.	TD	lì:pa:ń
57.	Bio	jù:ni:
58.	Ot	jù:ni:
59.	Lok	jù:ni:
60.	Mra	——
61.	Kre	lì:pań
62.	Dež	——
63.	Dža	jù:ni
64.	Tur	jù:ni:
65.	Kat	jù:ni:
66.	Bak	jù:ni:
67.	Tuš	jù:ni:
68.	Uvo	jù:ni
69.	Kriv	jù:ni
70.	Dra	jù:ni
71.	DDr	jù:n / jù:ni:
72.	MPo	jù:ni:
73.	Sre	jù:ni:
74.	Žli	jù:ni:
75.	Glo	jù:ni:
76.	Vrt	jù:ni:
77.	Dru	jù:ni
78.	Vre	jù:ni
79.	Križ	jù:ni:
80.	Mi	jù:ni:
81.	Tar	jù:ni:
82.	Kla	jù:ni:
83.	Mil	jù:ni
84.	Rep	jù:ni:
85.	Voz	jù:ni:
86.	Vij	jù:ni / lì:pań
87.	Zab	jù:ni:
88.	Sla	jù:ni:
89.	Bjel	šè:sti:
90.	Sop	jù:ni
91.	Vuk	lì:pań
92.	Br	——
93.	GBu	jù:ni:
94.	Bal	jù:ni / šè:sti:
95.	Grah	jù:ni
96.	Gla	jù:ni:
97.	DL	jù:ni:
98.	Oma	——
99.	DRa	jù:ni:
100.	Oso	jù:ni:
101.	Kak	jù:n
102.	Dev	jù:ni
103.	Bre	lì:pań
104.	Dok	jù:ni
105.	GPi	jù:ni
106.	Pr	jù:ni:
107.	DLo	jù:ni
108.	Teo	jù:ni:
109.	Ja	jù:ni:
110.	DČa	jù:ni:
111.	DB	jù:ni
112.	SBr	jù:ni
113.	Bod	jù:ni
114.	Mao	jù:n
115.	Pot	jù:ni
116.	DŠp	jù:ni
117.	Dbr	jù:ni:
118.	Luk	jù:ni
119.	DMi	jù:ni:
120.	GVu	jù:ni
121.	Vuč	jù:ni:
122.	Ora	jù:ni
123.	DMa	lì:pa:ń
124.	Tra	jù:ni
125.	GSl	jù:ni
126.	Tol	jù:ni:
127.	DKo	jù:ni:
128.	Gar	jù:ni
129.	Pis	jù:ni:
130.	Stu	šè:sti: / jù:ni
131.	Vit	jù:ni:
132.	Gru	jù:ni:
133.	Biog	šè:sti:
134.	Gor	jù:ni
135.	GDr	jù:ni: / lì:pan
136.	Čit	jù:ni:
137.	Kon	lì:pań
138.	Pris	lì:pań
139.	Ved	jù:ni:
140.	Do	lí:pań
141.	Zah	jù:ni / lì:pań
142.	Her	jù:ni:
143.	Vag	jù:ni:
144.	Odža	jù:ni:
145.	DVu	jù:ni:
146.	VGu	lì:pań
147.	VKa	jù:ni / lì:pań
148.	Li	lì:pań / jù:ni
149.	Boj	jù:ni
150.	Jak	jù:ni
151.	Zlo	lì:pań / jù:ni
152.	Drv	jù:ni:
153.	GPe	jù:ni:
154.	Pak	jù:ni
155.	Vin	jù:ni:
156.	Str	jù:n / jù:ni
157.	Ste	jù:ni
158.	Nug	jù:ni
159.	Lu	šè:sti: mìse:c
160.	Res	jù:ni: / šè:sti: mjèse:c
161.	Bas	jù:ni:
162.	Hri	jù:ni
163.	DR	jù:ni:
164.	Podr	jù:ni:
165.	Per	jù:ni:
166.	Pše	jù:ni
167.	Div	jù:ni
168.	Dbt	jù:ni
169.	Im	jù:ni
170.	GB	jù:ni:
171.	T-P	jù:ni:
172.	Žep	jù:ni:
173.	Lup	jù:ni:
174.	Rav	jù:ni
175.	Mis	jù:ni:
176.	Dop	jù:ni:
177.	Kom	jù:ni
178.	Oča	jù:ni:
179.	S-V	jù:ni:
180.	KVr	jù:ni:
181.	Po	lì:pań
182.	SŠ	jù:ni:
183.	Ukr	jù:ni:
184.	Raj	jù:ni:
185.	Med	jù:ni:
186.	Bob	jù:ni:
187.	Siv	jù:ni:
188.	VBu	jù:ni
189.	Pop	jù:ni
190.	Vrb	jù:ni:
191.	Liš	jù:ni
192.	Mo	jù:ni
193.	Jake	jù:ni
194.	NGr	jù:ni
195.	DSv	lì:pań / jù:ni
196.	GKo	jù:ni
197.	GSm	jù:ni:
198.	Srđ	jù:ni:
199.	Mah	jù:ni:
200.	Dol	lì:pań
201.	Grb	jù:ni
202.	DI	jù:ni:
203.	Mel	jù:ni
204.	Trn	jù:ni
205.	Koz	jù:ni:
206.	GSr	jù:ni:
207.	BD	jù:ni:
208.	Pru	jù:n
209.	Suh	jù:ni:
210.	Šur	jù:ni
211.	MDu	jù:ni:
212.	Jase	jù:ni:
213.	GKa	jù:ni
214.	Dab	jù:n
215.	KJe	jù:ni:
216.	Oraš	jù:ni
217.	Loh	jù:ni:
218.	Dob	lì:pań / jù:ni:
219.	Spa	jù:ni:
220.	Iza	jù:ni:
221.	Ćor	jù:ni:
222.	Jez	jù:ni:
223.	Buž	jù:ni:
224.	MKl	jù:ni:
225.	Bih	jù:ni:
226.	Tuh	jù:ni:
227.	Dub	jù:ni:
228.	Dola	šè:sti: mjèse:c
229.	Svo	jù:ni:
230.	GT	jù:ni:

Komentar

U većini istraživanih govora čuva se vokal *i* u riječ ‘juni’. Oblik *jun* zapisan je kao jedini u pet mjesnih govora (u M29, M101, M114, M208 i M214), a u pet mjesta (u M5, M42, M45, M71 i M156) naporedo je *juni* i *jun*.

Malobrojni govori u kojima se upotrebljava oblik *jun* nisu teritorijalno povezani.

Oblik *jun* češći je u govorima Srba nego u govorima Bošnjaka; za njeg ne znaju govori Hrvata.

U dvanaest mjesta zapisana je leksema *lipań* (u M10, M56, M61, M91, M103, M123, M137, M138, M140, M146, M181 i M200; sve govori Hrvata), u četiri mjesta oblik *šesti* (u M89, M133, M159 i M228), a iz pet mjesta nema odgovora.

Literatura

Halilović 2002: 256; Halilović 2009: 43; Vujičić i dr. 1979: 19; Vujičić 1985: 34; Vujičić 1990: 29.

Up.: OLA: 2386.

Etimologija

(stsl. нюнь, rus. ию́нь) ← lat. Iūnius

jûni: riječ je preuzeta iz lat. (mēnsis) Iūnius ‘Junoni posvećen (mjesec)’, a izvodi se iz lat. Iūnō ‘Junona, Jupiterova žena, boginja braka i poroda’.

Literatura

Skok 1971: I: 786; Fasmer 1986: II: 146; Snoj 2016: 272.

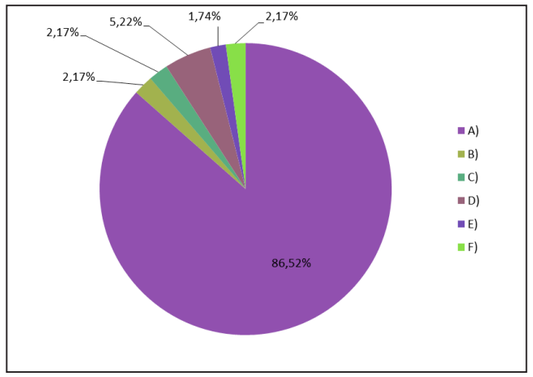

Ukupno (230):
A) 199 (86,52%)
B) 5 (2,17%)
C) 5 (2,17%)
D) 12 (5,22%)
E) 4 (1,74%)
F) 5 (2,17%)

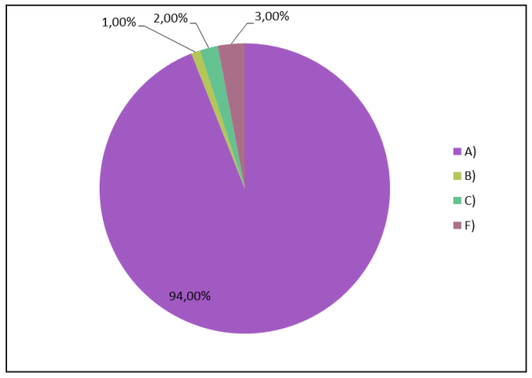

Bošnjaci (100):
A) 94 (94,00%)
B) 1 (1,00%)
C) 2 (2,00%)
F) 3 (3,00%)

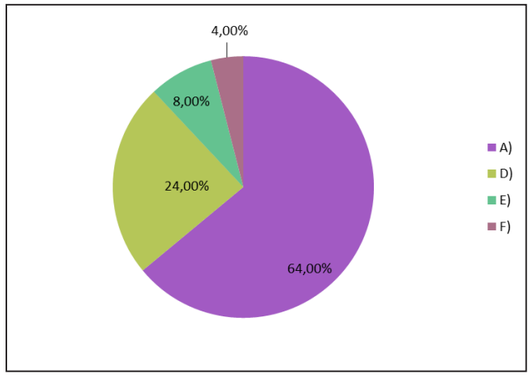

Hrvati (50):
A) 32 (64,00%)
D) 12 (24,00%)
E) 4 (8,00%)
F) 2 (4,00%)

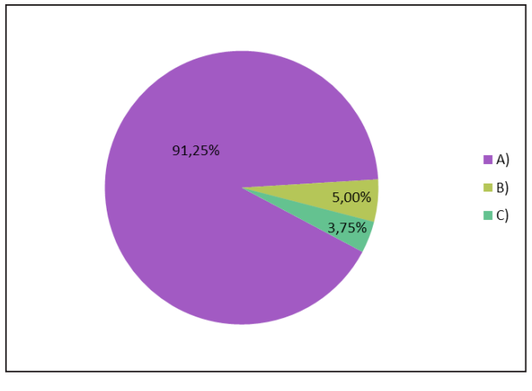

Srbi (80):
A) 73 (91,25%)
B) 4 (5,00%)
C) 3 (3,75%)

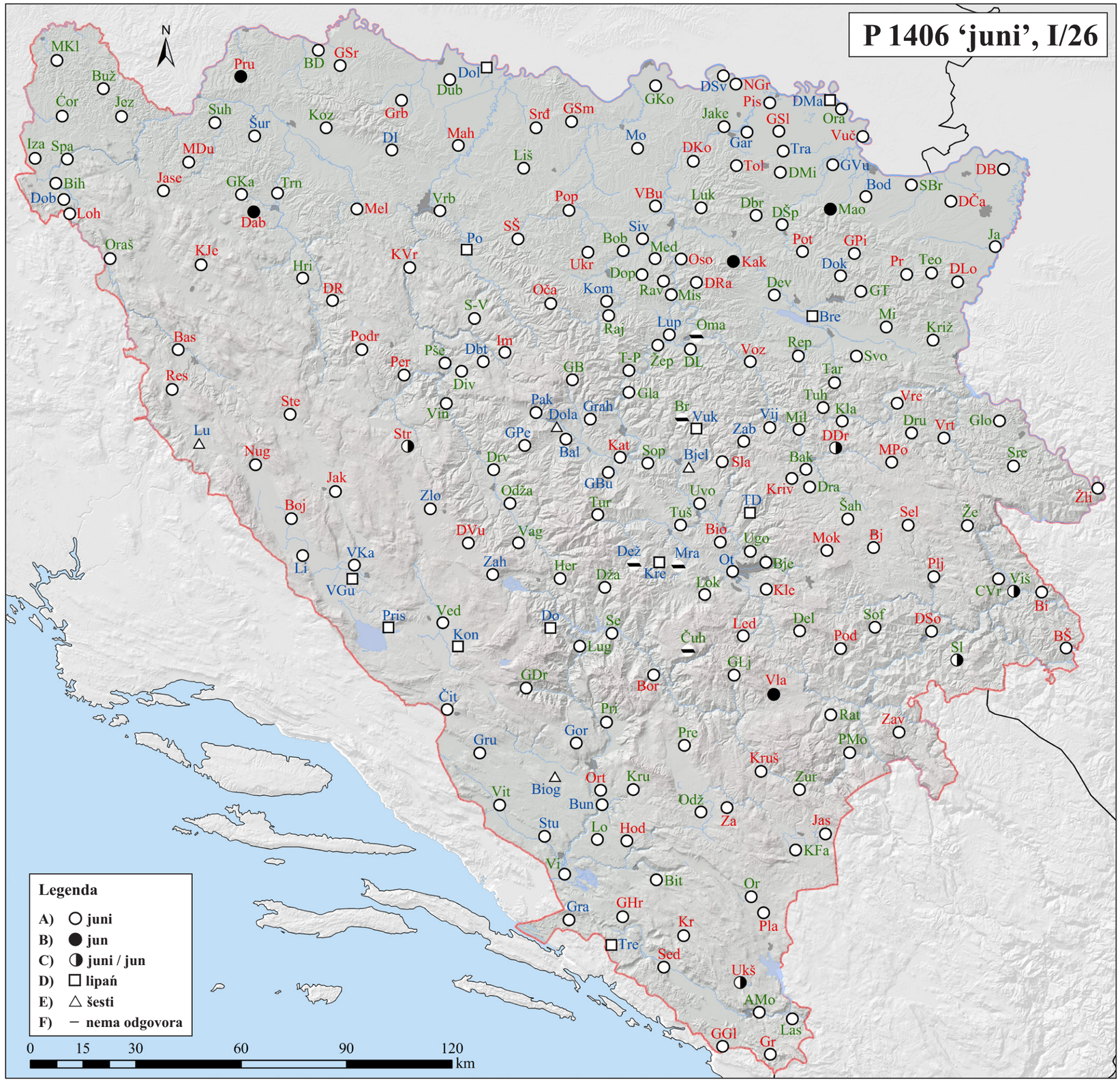

P 1235 ‘pelin’, I/27

Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	pélim
2.	GGl	pélin
3.	AMo	pélim
4.	Las	pélim
5.	Ukš	pélin
6.	Pla	pélim
7.	Or	pélim
8.	Kr	pélim
9.	Sed	pélim
10.	Tre	pélin
11.	Gra	pélin
12.	GHr	pélin
13.	Bit	pélim
14.	Vi	pélen / vùta
15.	Lo	pélin
16.	Hod	pélim
17.	Bun	pélin
18.	Ort	pélin
19.	Kru	pélen
20.	Odž	pélin
21.	Za	pélen
22.	Kruš	pélim
23.	Zur	pélim
24.	KFa	pélim
25.	Jas	pélin
26.	PMo	pélin
27.	Zav	pélim
28.	Rat	pélin
29.	Vla	——
30.	GLj	pélin
31.	Pre	pélin
32.	Pri	pélin
33.	Lug	pélin
34.	Se	pélin
35.	Bor	pélim
36.	Čuh	pélin
37.	Led	pélin
38.	Del	pélim
39.	Pod	pélen
40.	Sof	pélin
41.	DSo	pélen
42.	Sl	——
43.	BŠ	pélim
44.	Bi	pélen
45.	Viš	pélin
46.	CVr	pélen
47.	Plj	pélem
48.	Že	pélin
49.	Sel	pélim
50.	Bj	pélim
51.	Mok	pèli:n
52.	Šah	pélin
53.	Bje	pélin
54.	Kle	pélin
55.	Ugo	pélin
56.	TD	pélim
57.	Bio	pélim
58.	Ot	pélin
59.	Lok	pélim
60.	Mra	pélim
61.	Kre	pélim
62.	Dež	pélim
63.	Dža	pélin
64.	Tur	pélim
65.	Kat	pélim
66.	Bak	pélim
67.	Tuš	pélin
68.	Uvo	pélin
69.	Kriv	pélim
70.	Dra	pélim
71.	DDr	pélin / píla:v
72.	MPo	pélim
73.	Sre	pélin
74.	Žli	pélin
75.	Glo	pélim
76.	Vrt	pélim
77.	Dru	pélin
78.	Vre	pélim
79.	Križ	pélim
80.	Mi	pélim
81.	Tar	péli:n
82.	Kla	pélin
83.	Mil	pèlen
84.	Rep	pélin
85.	Voz	pélin
86.	Vij	pélim
87.	Zab	pélin
88.	Sla	pélim
89.	Bjel	pélin
90.	Sop	——
91.	Vuk	pélim
92.	Br	pélim
93.	GBu	pélin
94.	Bal	pélin
95.	Grah	pélin
96.	Gla	pélim
97.	DL	pélim
98.	Oma	pélim
99.	DRa	pélim
100.	Oso	pélim
101.	Kak	pélim
102.	Dev	pélim
103.	Bre	pélim
104.	Dok	pélim
105.	GPi	pélim
106.	Pr	pélim
107.	DLo	——
108.	Teo	pélin
109.	Ja	pélim
110.	DČa	pélin
111.	DB	pélen
112.	SBr	pélin
113.	Bod	pélin / kantarí:ja
114.	Mao	pélim
115.	Pot	pélim
116.	DŠp	pélim
117.	Dbr	pe̯lim
118.	Luk	pélin
119.	DMi	pélim
120.	GVu	pélim
121.	Vuč	pè:lin
122.	Ora	pélin
123.	DMa	pelì:n
124.	Tra	pélim
125.	GSl	pélim
126.	Tol	pélim
127.	DKo	pélim
128.	Gar	pélim
129.	Pis	pélim
130.	Stu	pélin
131.	Vit	pélin
132.	Gru	pélim
133.	Biog	pélin
134.	Gor	pélin
135.	GDr	pélin
136.	Čit	pélim
137.	Kon	pélim
138.	Pris	pélim
139.	Ved	pélim
140.	Do	pélin
141.	Zah	pélin
142.	Her	——
143.	Vag	pélim
144.	Odža	pélen
145.	DVu	pélim
146.	VGu	pélim
147.	VKa	pélim
148.	Li	pélim
149.	Boj	pélim
150.	Jak	pélim
151.	Zlo	pélin
152.	Drv	pélin
153.	GPe	pélim
154.	Pak	pélim
155.	Vin	pélin
156.	Str	pélin / pélen
157.	Ste	pélim
158.	Nug	pélim
159.	Lu	pélim
160.	Res	pélim
161.	Bas	pélin
162.	Hri	pélim
163.	DR	pélim
164.	Podr	pélin
165.	Per	pélim
166.	Pše	pélin
167.	Div	pèlim
168.	Dbt	pélem
169.	Im	čemérika
170.	GB	pélim
171.	T-P	pélim
172.	Žep	pélim
173.	Lup	pélim
174.	Rav	pélin
175.	Mis	pélin
176.	Dop	péli:n
177.	Kom	pélin
178.	Oča	pélim
179.	S-V	pélim
180.	KVr	pélim
181.	Po	pélim
182.	SŠ	pélim
183.	Ukr	pélim
184.	Raj	pélin
185.	Med	pélin
186.	Bob	péln
187.	Siv	pélin
188.	VBu	pélin / pélin
189.	Pop	pélim
190.	Vrb	pélin
191.	Liš	pélin
192.	Mo	pélin
193.	Jake	pélin
194.	NGr	pélim
195.	DSv	pélim
196.	GKo	pélin
197.	GSm	pélim
198.	Srđ	pélem
199.	Mah	pélim
200.	Dol	pélim
201.	Grb	pélim
202.	DI	pélim
203.	Mel	pélin
204.	Trn	pélim
205.	Koz	pélim
206.	GSr	pélim
207.	BD	pélim
208.	Pru	pélim
209.	Suh	pélim
210.	Šur	pélim
211.	MDu	pélim
212.	Jase	pél^{l}m
213.	GKa	pélim
214.	Dab	pélim
215.	KJe	pélim
216.	Oraš	pélim
217.	Loh	pélim
218.	Dob	pélim
219.	Spa	pélim
220.	Iza	pélim
221.	Ćor	pélim
222.	Jez	pélim
223.	Buž	pélim
224.	MKl	pélim
225.	Bih	pélim
226.	Tuh	——
227.	Dub	pélim
228.	Dola	pélin
229.	Svo	pélin
230.	GT	pèlen

Komentar

U devet desetina istraživanih govora riječ ‘pelin’ ima vokal *i* (*pelin*, *pelim*). Oblici s *e* (*pelen*, *pelem*) govore se u četrnaest mjesta, a u M156 naporedo je *pelin* i *pelen*.

Oblici s vokalom *i* povezuju mnoge mjesne govore širom Bosne i Hercegovine, dok se oblici s *e* upotrebljavaju u pojedinim govorima bez teritorijalnog kontinuiteta; izdvaja se manja oaza između Višegrada i Foče u istočnoj Bosni.

Oblici s *e* odlika su sedam srpskih i šest bošnjačkih govora; samo je u jednom hrvatskom govoru zapisan oblik s *e* (M168, Dobratići kod Skender-Vakufa).

U M186 zapisano je *peln*, u M169 *čemerika*, a iz šest mjesta nema odgovora.

Literatura

Halilović 2002: 255; Vujičić 1985: 33; Vujičić 1990: 28.

Etimologija

psl. pelýnъ (stsl. пєлънъ, rus. полы́нь, polj. piołun), latv. pelējums ← pie. *pel-

pèlin: psl. *pelýnъ vjerovatno vodi porijeklo iz pie. korijena *pel- ‘gorjeti, biti vruć’, iz kojeg se izvodi psl. *polěti i *palíti. Biljka je vjerovatno dobila ime po izrazito gorkom okusu. Prelaskom *y* > /i/ dobijen je oblik *pelin*.

Literatura

Skok 1972: II: 633-634; Brückner 1985: 414; Fasmer 1987: III: 320; Snoj 2016: 528.

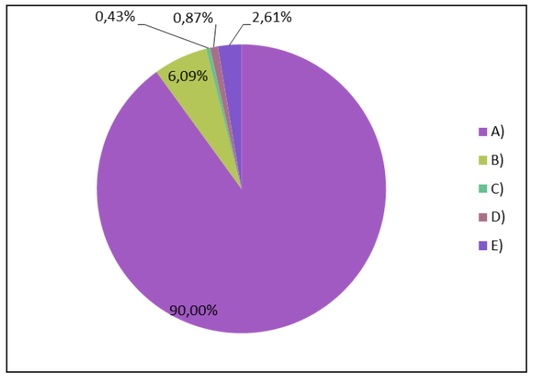

Ukupno (230):
A) 207 (90,00%)
B) 14 (6,09%)
C) 1 (0,43%)
D) 2 (0,87%)
E) 6 (2,61%)

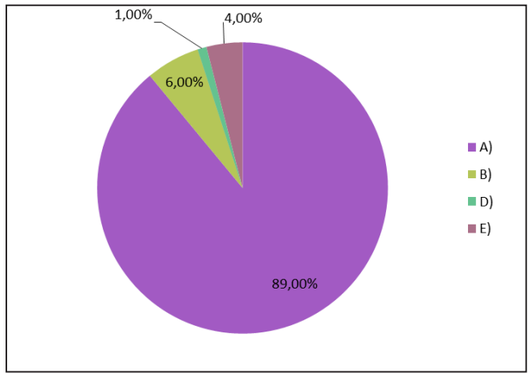

Bošnjaci (100):
A) 89 (89,00%)
B) 6 (6,00%)
D) 1 (1,00%)
E) 4 (4,00%)

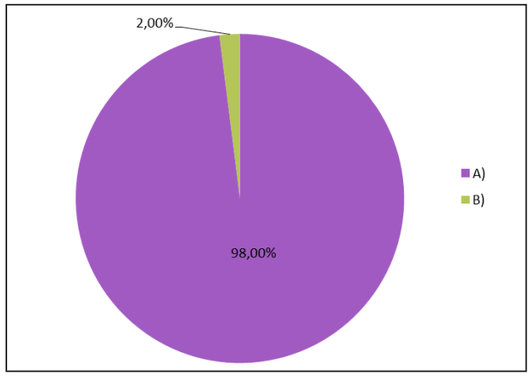

Hrvati (50):
A) 49 (98,00%)
B) 1 (2,00%)

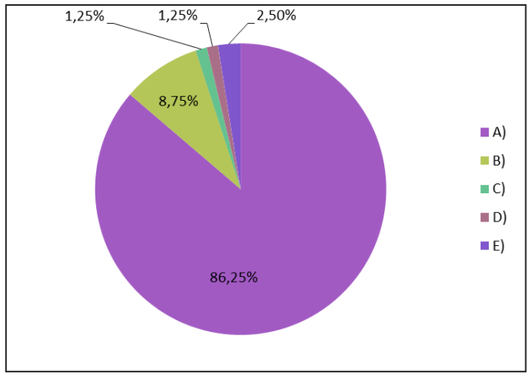

Srbi (80):
A) 69 (86,25%)
B) 7 (8,75%)
C) 1 (1,25%)
D) 1 (1,25%)
E) 2 (2,50%)

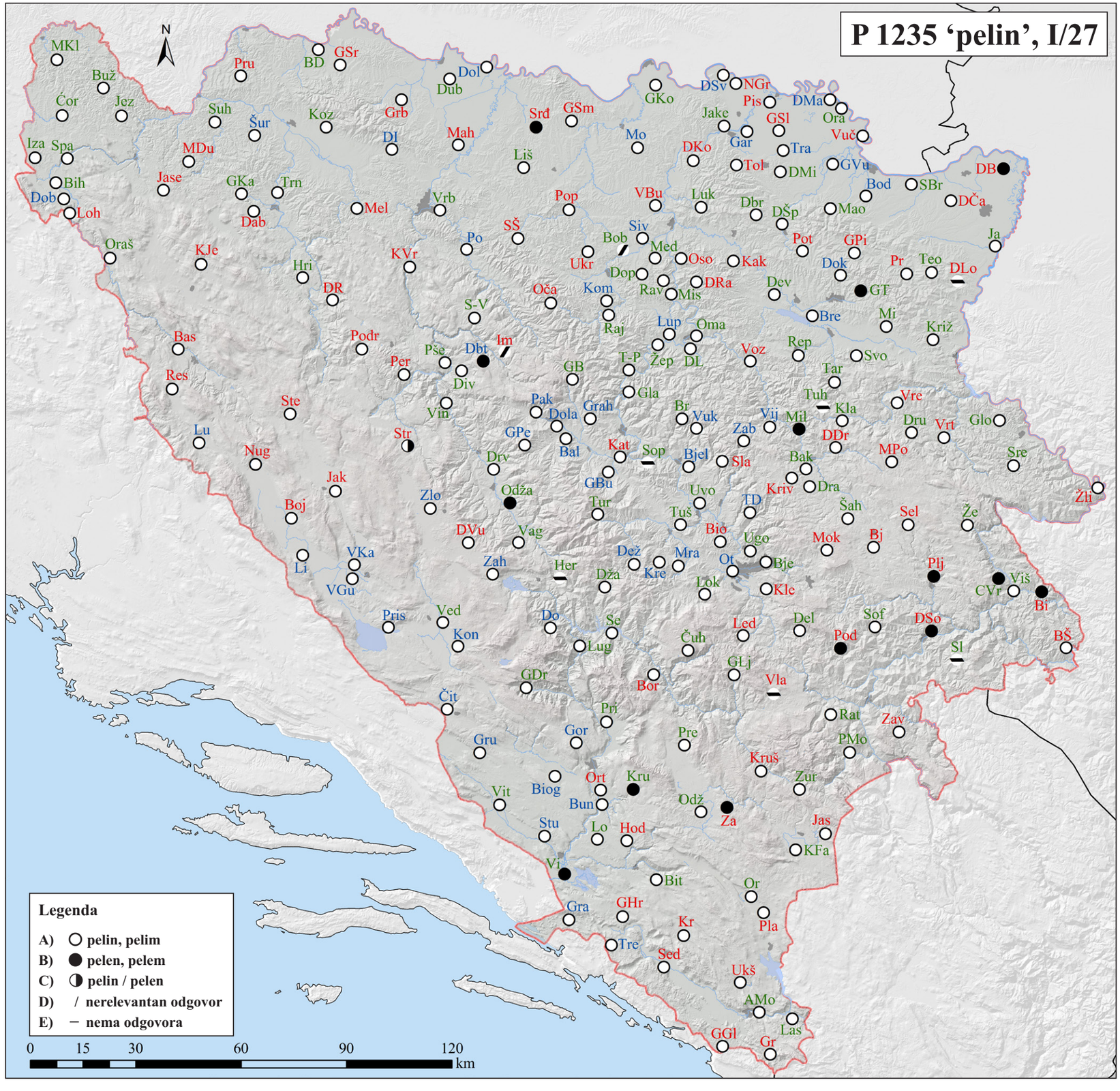

P 816 ‘kukuruz’, I/28

Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	kukúruz̨ / umérti:m
2.	GGl	kukúruz̨
3.	AMo	kukúruz̨
4.	Las	kukúruz̨
5.	Ukš	kukúruz / kokúruz
6.	Pla	kokóruz̨
7.	Or	kukúruz
8.	Kr	kukúruz
9.	Sed	kokúruz
10.	Tre	kokúruz̨
11.	Gra	kukúruz̨
12.	GHr	kokúruz̨
13.	Bit	kukúruz / kokúruz
14.	Vi	kukúrus
15.	Lo	kokúruz
16.	Hod	kukúruz
17.	Bun	kukúruz̨
18.	Ort	kukúruz̨
19.	Kru	kokúrus
20.	Odž	kukúruz
21.	Za	kokúruz
22.	Kruš	kukúruz
23.	Zur	kokúruz / kúruz
24.	KFa	kukúruz
25.	Jas	kukúruz
26.	PMo	kukúruz
27.	Zav	kukúruz
28.	Rat	kukúruz
29.	Vla	kokúruz
30.	GLj	kukúrus
31.	Pre	kokúruz
32.	Pri	kukúrus
33.	Lug	kokúruz
34.	Se	kokúruz / kǫkúruz
35.	Bor	kokúruz
36.	Čuh	kukúruz
37.	Led	kokúruz
38.	Del	kukúruz
39.	Pod	kokúruz̨
40.	Sof	kokúruz
41.	DSo	kokúruz
42.	Sl	kukúruz / kokúruz
43.	BŠ	kúruz
44.	Bi	kúruz
45.	Viš	kukúruz
46.	CVr	kukúruz
47.	Plj	kukúruz
48.	Že	kukúruz
49.	Sel	kukúruz / kokúruz
50.	Bj	kukúruz
51.	Mok	kukúruz / kokúruz
52.	Šah	kukúruz
53.	Bje	kokúruz / kukúruz
54.	Kle	kokúruz
55.	Ugo	kukúruz
56.	TD	kokúruz
57.	Bio	kúruz̨
58.	Ot	kokúruz
59.	Lok	kokúruz
60.	Mra	kokúruz
61.	Kre	kokúruz
62.	Dež	kokúruz
63.	Dža	kokúruz
64.	Tur	kokúruz
65.	Kat	kúruz
66.	Bak	kukúruz
67.	Tuš	kokúruz
68.	Uvo	kokúruz
69.	Kriv	kokúruz
70.	Dra	kokúruz
71.	DDr	kokúruz̨ / kúruz / kokúruz
72.	MPo	kokúruz̨
73.	Sre	kúruz
74.	Žli	kúruz
75.	Glo	kúruz
76.	Vrt	kúruz
77.	Dru	kukúruz
78.	Vre	kúruz
79.	Križ	žìto / kokúruz / kúruz
80.	Mi	kokúruz̨
81.	Tar	kukúruz
82.	Kla	kokúruz
83.	Mil	kukúruz
84.	Rep	kúruz / kukúruz
85.	Voz	kokúruz̨
86.	Vij	kokúruz
87.	Zab	kokúruz
88.	Sla	kokúruz
89.	Bjel	kokúruz / kúruz
90.	Sop	kokúruz
91.	Vuk	kokúruz
92.	Br	kokúruz
93.	GBu	kúruz
94.	Bal	kúruz
95.	Grah	kúruz
96.	Gla	kúrus
97.	DL	kokúruz̨
98.	Oma	kokúruz
99.	DRa	kokúruz
100.	Oso	kúruz
101.	Kak	kukúruz
102.	Dev	žìto
103.	Bre	žìto / kukúruz
104.	Dok	žìto
105.	GPi	kúruz
106.	Pr	kúruz
107.	DLo	kúruz
108.	Teo	kukúruz
109.	Ja	kokúruz
110.	DČa	kúruz
111.	DB	kúruz
112.	SBr	kukúruz
113.	Bod	kukúruz / žìto
114.	Mao	kúrus
115.	Pot	žìto / kukúruz
116.	DŠp	kukúruz / žìto / kúrus
117.	Dbr	kúrus
118.	Luk	kukúruz
119.	DMi	kukúruz
120.	GVu	kukúruz
121.	Vuč	kúruz
122.	Ora	kukúruz
123.	DMa	klà:s
124.	Tra	žìto / kukúruz
125.	GSl	žìto / kukúruz
126.	Tol	kúruz
127.	DKo	kúruz
128.	Gar	kúruz
129.	Pis	kúruz
130.	Stu	kukúruz
131.	Vit	kukúruz̨
132.	Gru	kúruz
133.	Biog	kúruz / kúruz̨
134.	Gor	kokúruz
135.	GDr	kokúruz
136.	Čit	kúruz
137.	Kon	kokúrus
138.	Pris	kokúrus
139.	Ved	kokúrus / kokúruz̨
140.	Do	kokúruz
141.	Zah	kokúruz / kúruz
142.	Her	kúruz
143.	Vag	kokúruz
144.	Odža	kokúruz
145.	DVu	kokúruz
146.	VGu	kokúruz
147.	VKa	kokúruz
148.	Li	kúruz
149.	Boj	kúruz
150.	Jak	kokúruz̨
151.	Zlo	kokúruz
152.	Drv	kukúruz
153.	GPe	kokúruz
154.	Pak	kúruz
155.	Vin	kokúruz
156.	Str	kokùrus / kúrus
157.	Ste	kúruz̨
158.	Nug	kúruz
159.	Lu	kúruz̨
160.	Res	kúrus
161.	Bas	kukúruz̨ / kúruz̨
162.	Hri	kúruz
163.	DR	kúruz
164.	Podr	kúruz / kú:ruz / kukúruz
165.	Per	kúruz
166.	Pše	kúruz / kókuruz
167.	Div	kokúruz / kúruz
168.	Dbt	kokúruz
169.	Im	kúruz
170.	GB	kokúruz
171.	T-P	kúrus
172.	Žep	kokúruz
173.	Lup	kokúruz / žìto
174.	Rav	kokúruz
175.	Mis	kokúruz
176.	Dop	kúruz
177.	Kom	kúruz
178.	Oča	kúruz
179.	S-V	kúruz
180.	KVr	kúruz / kokúruz / kukúruz
181.	Po	kúruz
182.	SŠ	kúruz
183.	Ukr	kúruz
184.	Raj	kokúruz̨
185.	Med	žíto
186.	Bob	kúruz
187.	Siv	kúruz̨
188.	VBu	kúruz / kukúruz
189.	Pop	kúruz
190.	Vrb	kúruz
191.	Liš	kuruz
192.	Mo	kukúruz
193.	Jake	kúruz
194.	NGr	kúruz
195.	DSv	žìto
196.	GKo	kokúruz
197.	GSm	kúruz̨
198.	Srđ	kúruz̨
199.	Mah	kúruz
200.	Dol	kúruz
201.	Grb	kúruz
202.	DI	kúruz
203.	Mel	kúruz
204.	Trn	kúruz
205.	Koz	kúruz
206.	GSr	kúruz
207.	BD	kúruz
208.	Pru	kúruz̨
209.	Suh	kúruz
210.	Šur	kúruz
211.	MDu	kúrus / kukúrus
212.	Jase	kúrus
213.	GKa	kùru:z
214.	Dab	kúruz
215.	KJe	kúrus
216.	Oraš	kúruz
217.	Loh	kúruz
218.	Dob	kúruz
219.	Spa	kúruz
220.	Iza	kúruz
221.	Ćor	kúruz
222.	Jez	kúruz
223.	Buž	kúruz
224.	MKl	kúruz
225.	Bih	kúruz
226.	Tuh	kukúruz
227.	Dub	kúruz
228.	Dola	kokúruz
229.	Svo	kukúruz / žìto
230.	GT	kukúruz

Komentar

Trećina istraživanih govora u riječi ‘kukuruz’ ima vokal *o* umjesto vokala *u*. Oblici s *o* (*kokuruz*, *kokurus*) zapisivani su češće nego oblici s *u* (*kukuruz*, *kukurus*). U sedam mjesnih govora (u M5, M13, M42, M49, M51, M53 i M180) naporedo je *kukuruz* i *kokuruz*. Više od trećine govora ima oblike s haplologijom (*kuruz*, *kurus*).

Većina govora u kojima se upotrebljavaju oblici s vokalom *o* nalaze se unutar granica koje zatvaraju Neum na jugu, Čajniče i Zvornik na istoku, Maglaj na sjeveru i Glamoč na zapadu. Ostale govore ugrubo razdjeljuju rijeke Neretva i Bosna: istočno od njih prevladavaju oblici s vokalom *u*, a zapadno oblici s haplologijom.

U govorima Bošnjaka podjednako su zastupljeni oblici s *u* i oni s *o*, u govorima Srba nešto su češći oblici s vokalom *u*, a u govorima Hrvata oblici s *o* dvaput su zastupljeniji od oblika s vokalom *u*. Oblici s haplologijom zapisani su u polovini govora Srba, u trećini govora Hrvata i u više od četvrtine govora Bošnjaka.

U M102, M104, M185 i M195 zapisana je leksema *žito*, a u M123 *klas*.

Literatura

Baotić 1983: 62; Brabec 2012: 66; Brozović 2012: 278; Bulić 2013: 90-91; Dešić 1976: 191; Đurović 1992: 112; Halilović 1990: 268; Halilović 1996: 61; Halilović 2002: 257; Halilović 2009: 43; Jahić 2002: 51; Okuka 1973: 97; Okuka 1983: 41; Okuka 1983a: 65; Pavešić 1960: 373; Peco 1964: 38-40; Peco 1967: 284; Peco 1986: 52; Ramić 1999: 298; Simić 1978: 56; Šimundić 1971: 33; Valjevac 2002: 129; Vujičić i dr. 1979: 19; Vujičić 1985: 34; Vujičić 1990: 30.

Up.: OLA: 607; ALE: 73; ODA: 415.

Etimologija

(rus. кукуру́за, polj. kukurydza) ← osm. tur. kokoroz

kukùruz: riječ je u slav. jezike preuzeta iz osm. tur. kokoroz ’kukuruz’. Moguće da je nastala od tur. koku ’smrad’ i uruz ’riža’, čije bi značenje moglo biti ’smrdljiva riža, niži sloj riže’, ’riža nižeg svijeta, raje’.

Literatura

Skok 1972: II: 228-229; Brückner 1985: 280; Fasmer 1986: II: 407; Snoj 2016: 337.

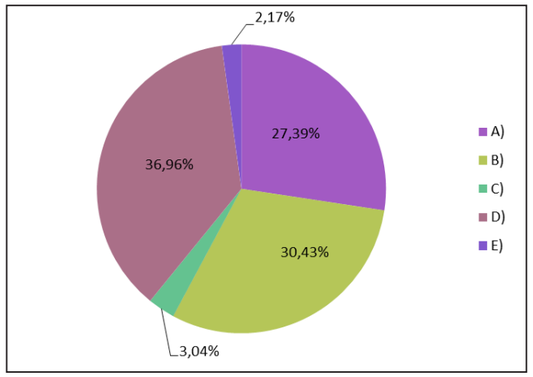

Ukupno (230):
A) 63 (27,39%)
B) 70 (30,43%)
C) 7 (3,04%)
D) 85 (36,96%)
E) 5 (2,17%)

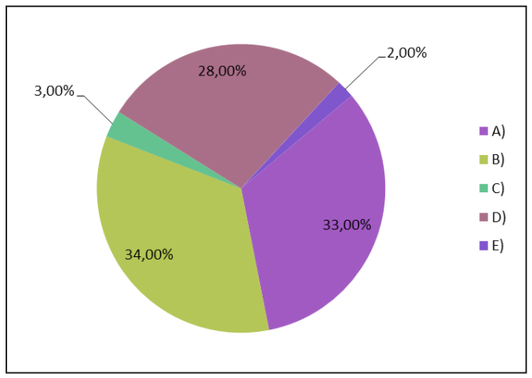

Bošnjaci (100):
A) 33 (33,00%)
B) 34 (34,00%)
C) 3 (3,00%)
D) 28 (28,00%)
E) 2 (2,00%)

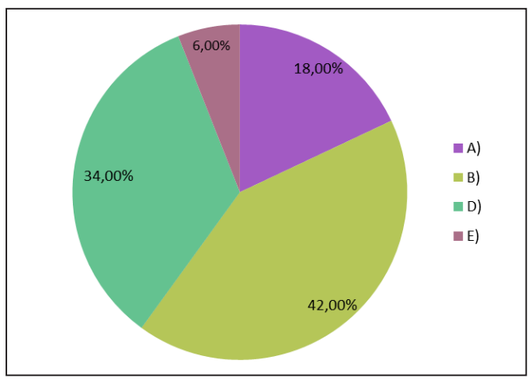

Hrvati (50):
A) 9 (18,00%)
B) 21 (42,00%)
D) 17 (34,00%)
E) 3 (6,00%)

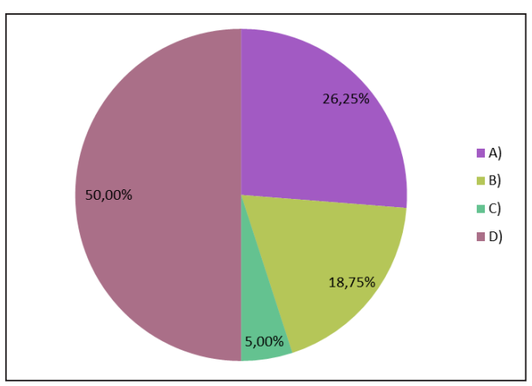

Srbi (80):
A) 21 (26,25%)
B) 15 (18,75%)
C) 4 (5,00%)
D) 40 (50,00%)

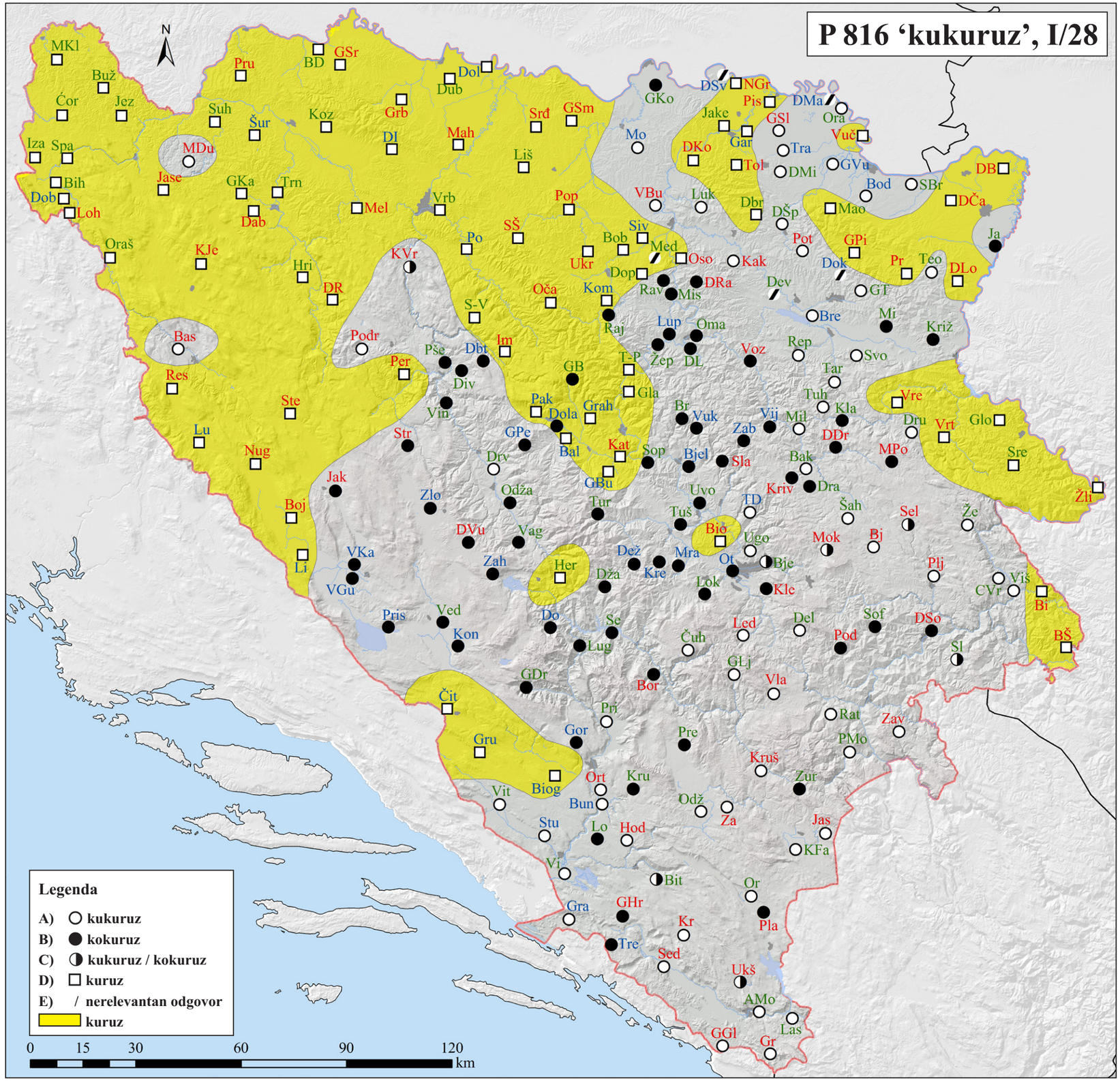

P 1208 ‘peršun’, I/29

Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	pé:ršun
2.	GGl	petrúsin / pé:ršin
3.	AMo	péršun
4.	Las	pérši:n
5.	Ukš	péršun
6.	Pla	pé:ršun
7.	Or	péršut
8.	Kr	péršun
9.	Sed	——
10.	Tre	petrúsin
11.	Gra	pérši:n
12.	GHr	pé:ršun
13.	Bit	péršun
14.	Vi	majdónos
15.	Lo	majdónos
16.	Hod	pè:ršun
17.	Bun	majdónos
18.	Ort	majdónos
19.	Kru	majdónos
20.	Odž	pé:ršum
21.	Za	pé:ršum
22.	Kruš	——
23.	Zur	péršun
24.	KFa	majdónos
25.	Jas	péršun
26.	PMo	péršu:n
27.	Zav	perčúli:n
28.	Rat	péršun
29.	Vla	péršun
30.	GLj	péršun
31.	Pre	péršun
32.	Pri	majdónos
33.	Lug	péršun / majdónos
34.	Se	péršun
35.	Bor	péršun
36.	Čuh	péršun
37.	Led	péršun
38.	Del	péršu:n
39.	Pod	péršun
40.	Sof	pèršu:n
41.	DSo	pé:ršuna
42.	Sl	pèršu:n
43.	BŠ	pé:ršum
44.	Bi	pé:ršu:n
45.	Viš	pé:ršu:n
46.	CVr	péršu:n
47.	Plj	péršu:n
48.	Že	péršu:n
49.	Sel	péršun
50.	Bj	pé:ršum
51.	Mok	——
52.	Šah	péršu:n
53.	Bje	péršun
54.	Kle	péršu:n
55.	Ugo	péršun
56.	TD	péršun
57.	Bio	péršun
58.	Ot	péršin
59.	Lok	péršun
60.	Mra	péršun
61.	Kre	péršun
62.	Dež	péršin / pé:ršin
63.	Dža	péršun
64.	Tur	péršin
65.	Kat	pé:ršun
66.	Bak	péršu:n
67.	Tuš	pé:ršun
68.	Uvo	péršun
69.	Kriv	pèršu:n
70.	Dra	péršun
71.	DDr	pé:ršum / péršum
72.	MPo	pé:ršun
73.	Sre	pé:šun
74.	Žli	pé:ršum
75.	Glo	péršu:n
76.	Vrt	——
77.	Dru	péršun
78.	Vre	pé:ršum
79.	Križ	——
80.	Mi	pé:šun
81.	Tar	——
82.	Kla	péršun
83.	Mil	——
84.	Rep	pé:šun
85.	Voz	pé:šun
86.	Vij	péršin / pé:šum
87.	Zab	péršun
88.	Sla	pé:šun
89.	Bjel	——
90.	Sop	péršun
91.	Vuk	péršu:n
92.	Br	pèršun
93.	GBu	péršin
94.	Bal	péršin
95.	Grah	péršin
96.	Gla	pè:šun
97.	DL	péršun
98.	Oma	péršin
99.	DRa	pé:šun
100.	Oso	pé:šun
101.	Kak	péršun
102.	Dev	péršun
103.	Bre	péršu:n
104.	Dok	péršun
105.	GPi	pé:šun
106.	Pr	pé:šum
107.	DLo	——
108.	Teo	pèršun
109.	Ja	péršun
110.	DČa	pé:šum
111.	DB	péršum
112.	SBr	péršun
113.	Bod	pé:šum
114.	Mao	péršim
115.	Pot	péršo:n
116.	DŠp	péršu:n
117.	Dbr	pé:šum
118.	Luk	——
119.	DMi	peršù:n
120.	GVu	pé:šum
121.	Vuč	pé:šun
122.	Ora	péršin
123.	DMa	pe:ršì:n
124.	Tra	pé:šin
125.	GSl	pé:šun
126.	Tol	pé:šun
127.	DKo	pé:šun
128.	Gar	pé:šun
129.	Pis	péršun
130.	Stu	péršu:n
131.	Vit	majdónos
132.	Gru	péršin
133.	Biog	majdónos
134.	Gor	majdónos
135.	GDr	——
136.	Čit	péršu:n
137.	Kon	pé:šun
138.	Pris	pé:šin
139.	Ved	péršin
140.	Do	pé:šum
141.	Zah	pé:šum
142.	Her	——
143.	Vag	péršin
144.	Odža	péršin
145.	DVu	——
146.	VGu	pé:šin
147.	VKa	péršin
148.	Li	péršin
149.	Boj	pé:šun
150.	Jak	pé:šun
151.	Zlo	pé:šin
152.	Drv	péršin
153.	GPe	béršin
154.	Pak	péršin
155.	Vin	pé:šin
156.	Str	pé:šli / pé:šin / pé:šun
157.	Ste	pé:šlo
158.	Nug	pé:šum
159.	Lu	pé:šin
160.	Res	pé:šum
161.	Bas	pé:šun
162.	Hri	pé:šin
163.	DR	pé:šlin
164.	Podr	péršun
165.	Per	pé:šun
166.	Pše	péršin
167.	Div	péršen / péršun
168.	Dbt	péršil
169.	Im	pérši:n
170.	GB	péršun
171.	T-P	péršin
172.	Žep	péršun
173.	Lup	pé:šin
174.	Rav	——
175.	Mis	pé:šun
176.	Dop	pé:šum
177.	Kom	pé:šin
178.	Oča	péršum
179.	S-V	pé:šun
180.	KVr	pé:šun
181.	Po	pé:šin
182.	SŠ	pé:šin
183.	Ukr	péršun
184.	Raj	pé:šin
185.	Med	pé:šum
186.	Bob	péršin
187.	Siv	pé:šin
188.	VBu	pé:šun
189.	Pop	pé:šun
190.	Vrb	pé:šin
191.	Liš	péršan
192.	Mo	péršin
193.	Jake	péršun
194.	NGr	pé:šun
195.	DSv	pé:šun
196.	GKo	pé:šin
197.	GSm	pé:šin
198.	Srđ	pé:šn
199.	Mah	pé:šin
200.	Dol	pé:šin
201.	Grb	pé:šim
202.	DI	pé:šin
203.	Mel	pérši:n
204.	Trn	pè:šin
205.	Koz	pé:šin
206.	GSr	pé:šlin
207.	BD	pé:šun
208.	Pru	——
209.	Suh	——
210.	Šur	pé:šun
211.	MDu	pé:šu:n
212.	Jase	pé:šun
213.	GKa	pé:ši:n
214.	Dab	pé:šun
215.	KJe	——
216.	Oraš	——
217.	Loh	pé:šin
218.	Dob	pé:šun
219.	Spa	pérši:n
220.	Iza	pé:šin
221.	Ćor	——
222.	Jez	——
223.	Buž	péršun
224.	MKl	péršin
225.	Bih	pé:šun
226.	Tuh	——
227.	Dub	——
228.	Dola	péršin
229.	Svo	péršun
230.	GT	péršun

Komentar

Riječ ‘peršun’ u većini istraživanih govora ima vokal *u*. Oblici s *i* (*peršin*, *peršim* i dr.) odlika su četvrtine mjesnih govora. U dva govora (u M86 i M156) naporedni su oblici s *u* i oni s *i*.

U Hercegovini i istočno od rijeke Bosne prevladavaju oblici s vokalom *u*, a zapadno oblici s vokalom *i*.

Oblici s vokalom *u* najčešći su u govorima Srba; tu su gotovo šest puta zastupljeniji od oblika s vokalom *i*. U govorima Bošnjaka dva i po puta su češći oblici s *u* od oblika s vokalom *i*. U govorima Hrvata zastupljeniji su oblici s vokalom *i* od oblika s *u*.

U petnaest mjesta zapisani su drugi oblici (*peršon*, *peršan*, *peršlo*, *peršn*) i lekseme (*majdonos*, *petrusin*), a iz dvadeset dva mjesta nema odgovora.

Literatura

Baotić 1983: 62; Halilović 2002: 257; Valjevac 2002: 129; Vujičić i dr. 1979: 19; Vujičić 1985: 34; Vujičić 1990: 30.

Etimologija

(rus. петру́шка, polj. pietruszka) ← lat. petroselinum ← grč. petrosélīnon

pèršun: riječ je preko lat. petroselinum preuzeta iz grč. petrosélīnon, a izvodi se iz grč. pétros ‘kamen’ i sélīnon ‘zelen’, čije je prvobitno značenje vjerovatno ‘kamenozelen’.

Literatura

Skok 1972: II: 643; Brückner 1985: 412; Fasmer 1987: III: 253; Snoj 2016: 535.

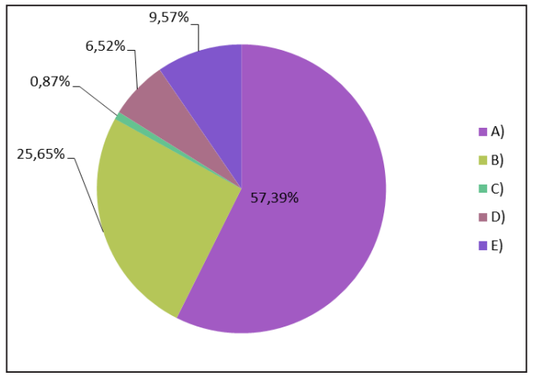

Ukupno (230):
A) 132 (57,39%)
B) 59 (25,65%)
C) 2 (0,87%)
D) 15 (6,52%)
E) 22 (9,57%)

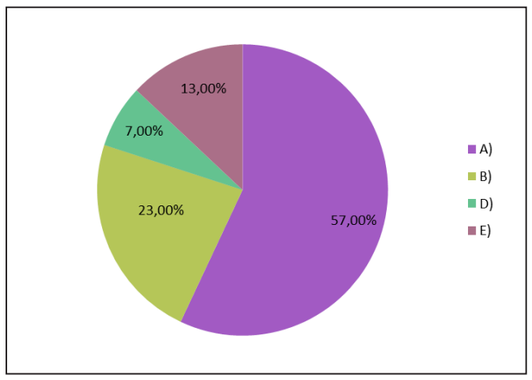

Bošnjaci (100):
A) 57 (57,00%)
B) 23 (23,00%)
D) 7 (7,00%)
E) 13 (13,00%)

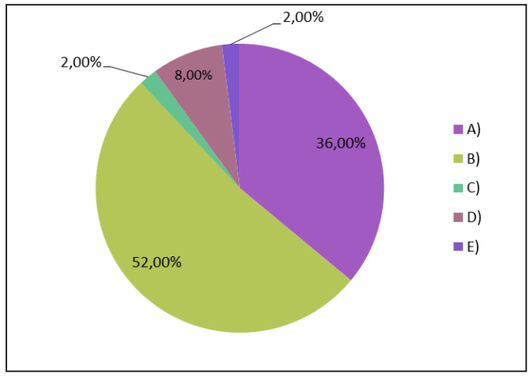

Hrvati (50):
A) 18 (36,00%)
B) 26 (52,00%)
C) 1 (2,00%)
D) 4 (8,00%)
E) 1 (2,00%)

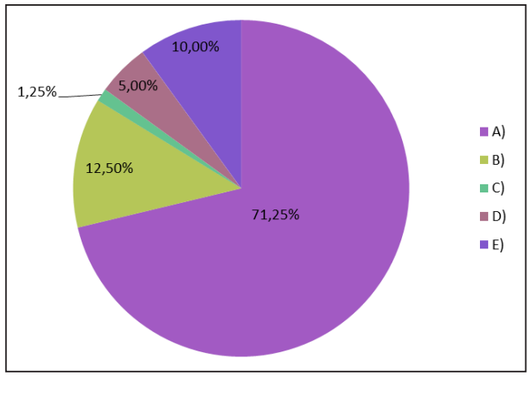

Srbi (80):
A) 57 (71,25%)
B) 10 (12,50%)
C) 1 (1,25%)
D) 4 (5,00%)
E) 8 (10,00%)

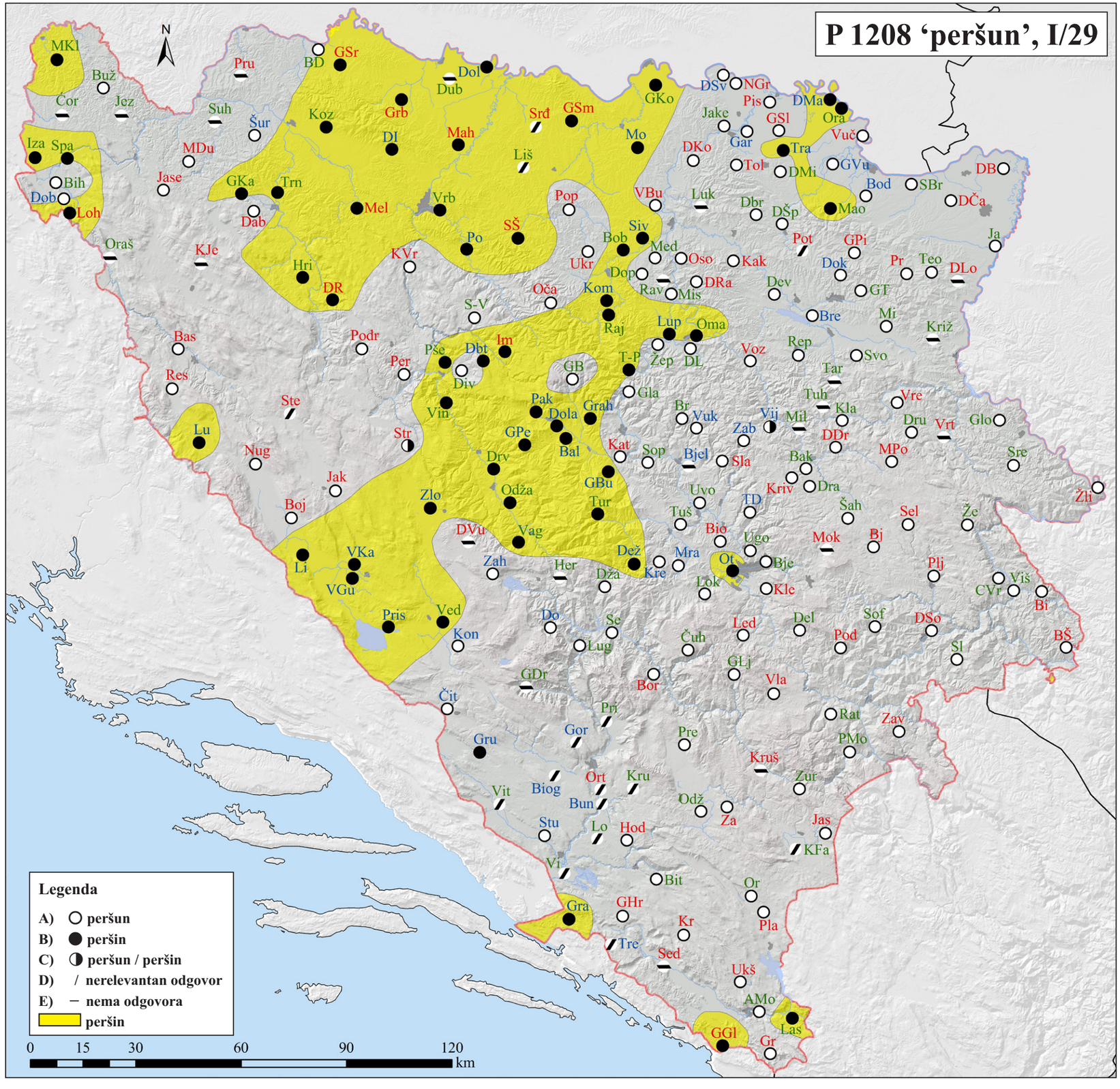

P 1408 ‘august’ / ‘avgust’, I/30		
Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	ávgu:s
2.	GGl	ávgust
3.	AMo	ávgus
4.	Las	ávgust
5.	Ukš	àvgu:st
6.	Pla	ávgu:s
7.	Or	águs / ávgus
8.	Kr	àvgu:sᵗ
9.	Sed	ávgust
10.	Tre	kòlovo:ẓ
11.	Gra	áugust
12.	GHr	ávgust
13.	Bit	áugust
14.	Vi	ávgu:st
15.	Lo	ávgu:s / ávgu:st
16.	Hod	áugust
17.	Bun	ávgu:st
18.	Ort	ávgu:s / ávgu:st
19.	Kru	ávgu:st
20.	Odž	ávgu:s
21.	Za	ávgus
22.	Kruš	ávgus
23.	Zur	ávgu:st
24.	KFa	áugust
25.	Jas	ávgu:st
26.	PMo	ávgus
27.	Zav	ávgust
28.	Rat	ávgust
29.	Vla	ávgust
30.	GLj	ávgust
31.	Pre	ávgust
32.	Pri	ávgu:st
33.	Lug	áugust
34.	Se	ávgus / ávgust
35.	Bor	ávgus
36.	Čuh	——
37.	Led	ávgust / áugust
38.	Del	ávgust
39.	Pod	ávgust
40.	Sof	ávgust
41.	DSo	áʸgust
42.	Sl	á:vgust
43.	BŠ	ávgust
44.	Bi	ávgu:st
45.	Viš	ávgu:st
46.	CVr	ávgu:st
47.	Plj	ávgus / ávgust
48.	Že	ávgus / ávgust
49.	Sel	ávgust
50.	Bj	ávgust
51.	Mok	ávgu:st
52.	Šah	ávgust
53.	Bje	ávgust
54.	Kle	àugus
55.	Ugo	ávgust
56.	TD	kòlovo:z
57.	Bio	ávgust
58.	Ot	águst
59.	Lok	águst
60.	Mra	——
61.	Kre	kòlovoz
62.	Dež	——
63.	Dža	áugust
64.	Tur	ávgust
65.	Kat	ávgust
66.	Bak	ávgust
67.	Tuš	ávgust
68.	Uvo	ávgust
69.	Kriv	áᵘgust
70.	Dra	ávgust
71.	DDr	ávgust
72.	MPo	ávgust
73.	Sre	áugu:st
74.	Žli	ávgust
75.	Glo	ávgust
76.	Vrt	ávgust
77.	Dru	ávgust
78.	Vre	ávgust
79.	Križ	águst
80.	Mi	ávgust
81.	Tar	ávgust
82.	Kla	águst
83.	Mil	águst
84.	Rep	águst
85.	Voz	ávgust
86.	Vij	águst / kòlovo:z
87.	Zab	ávgust
88.	Sla	ávgust
89.	Bjel	ò:smi:
90.	Sop	áugust
91.	Vuk	kòlovo:z
92.	Br	——
93.	GBu	ávgust
94.	Bal	águst / ò:smi:
95.	Grah	ągust
96.	Gla	ąvgus
97.	DL	ávgust
98.	Oma	——
99.	DRa	ávgust
100.	Oso	ávgust
101.	Kak	ąvgust
102.	Dev	áugust
103.	Bre	kòlovo:z
104.	Dok	áugust
105.	GPi	águst
106.	Pr	ávugust
107.	DLo	ávgu:st
108.	Teo	ávgust
109.	Ja	ávgust
110.	DČa	ávgust
111.	DB	ávgust
112.	SBr	ávgust
113.	Bod	áugust
114.	Mao	ávgust
115.	Pot	águst
116.	DŠp	águst
117.	Dbr	ąvgust
118.	Luk	águst
119.	DMi	ávgust
120.	GVu	áugust
121.	Vuč	ávgust
122.	Ora	àlgust
123.	DMa	kòlovo:z
124.	Tra	àvugust
125.	GSl	àugust
126.	Tol	ávgust
127.	DKo	ávgust
128.	Gar	águst
129.	Pis	ávgust
130.	Stu	ò:smi: / ávgu:s / ávgu:st
131.	Vit	ávgu:s / ávgu:st
132.	Gru	ávgu:s / ávgu:st
133.	Biog	ò:smi:
134.	Gor	áugust
135.	GDr	ávgus / kólovo:z
136.	Čit	ávgu:s
137.	Kon	kòlovo:s
138.	Pris	kòlovo:s
139.	Ved	águst
140.	Do	kòlovo:z
141.	Zah	ávgu:s / kòlovo:z
142.	Her	ávgu:s
143.	Vag	áʸgust
144.	Odža	ávgust
145.	DVu	áᵘgust
146.	VGu	kòlovo:z
147.	VKa	ávgust / kòlovoz
148.	Li	kòlovo:z
149.	Boj	ávgust
150.	Jak	ávgust
151.	Zlo	kólovoz / ávgust
152.	Drv	ávᵘgust
153.	GPe	ávgust
154.	Pak	ávgust
155.	Vin	águst
156.	Str	ávgust
157.	Ste	ávgust
158.	Nug	ávgust
159.	Lu	ò:smi mìse:c
160.	Res	ávgust / ò:smi: mjèse:c
161.	Bas	ávgust
162.	Hri	áugust
163.	DR	ávgust
164.	Podr	ávgu:st / á:vgust
165.	Per	águst
166.	Pše	áᵘgust
167.	Div	àugust
168.	Dbt	áᵘgust
169.	Im	áʸgust
170.	GB	águst
171.	T-P	ąvgust
172.	Žep	ávgust
173.	Lup	áugust
174.	Rav	áugust
175.	Mis	ávgust
176.	Dop	ávgu:st
177.	Kom	àugust
178.	Oča	ávgust
179.	S-V	ávgu:st
180.	KVr	ávgust
181.	Po	kòlovo:z
182.	SŠ	ávgust
183.	Ukr	áugust
184.	Raj	aʸgust
185.	Med	ávgust
186.	Bob	ávgust
187.	Siv	águst
188.	VBu	ávgust
189.	Pop	áugust
190.	Vrb	ávgust
191.	Liš	áugust
192.	Mo	àugust
193.	Jake	áugust
194.	NGr	ávgust
195.	DSv	kòlovo:z / àugust
196.	GKo	àugust
197.	GSm	ávgust
198.	Srđ	áugust
199.	Mah	ávgu:st
200.	Dol	kòlovo:z
201.	Grb	áugust
202.	DI	ávgust
203.	Mel	àvgu:st
204.	Trn	áugust
205.	Koz	ávgu:st
206.	GSr	ávgust
207.	BD	ávgust
208.	Pru	ávgust
209.	Suh	áugust
210.	Šur	áugust
211.	MDu	ávgust / ílinski: mjèse:c
212.	Jase	ávgust
213.	GKa	áugust
214.	Dab	áugust
215.	KJe	ávgust
216.	Oraš	águst
217.	Loh	ávgust
218.	Dob	kòlovo:z / ávgu:st
219.	Spa	ávgu:st
220.	Iza	ávgust
221.	Ćor	ávgust
222.	Jez	ávgu:s / óʸgu:st
223.	Buž	ávgust
224.	MKl	ávgust
225.	Bih	ávgu:st
226.	Tuh	águst
227.	Dub	ávgust
228.	Dola	ávgust / ò:smi: mèse:c
229.	Svo	ávgust
230.	GT	áugust

Komentar

U trideset pet istraživanih govora zapisan je oblik *august*, a u četiri oblik s oslabljenom artikulacijom *u* (*aᵘgust*). Oblik *avgust* govori se u sto četrdeset mjesnih govora, a u četiri oblik s oslabljenom artikulacijom *v* (*aʸgust*). U M37 naporedo je *avgust* i *august*. U dvadeset jednom mjestu govori se *agust*. U M106 i M124 zapisan je oblik *avugust*, u M152 *avᵘgust*, a u M122 *algust*.

Oblici s *v* povezuju mnoge mjesne govore širom Bosne i Hercegovine. Oblici s *u* upotrebljavaju se u pojedinim govorima bez teritorijalnog kontinuiteta, izuzevši dvije oaze: jedna je između Teslića, Prnjavora i Odžaka u sjevernoj, a druga između Ključa i Bosanskog Novog u zapadnoj Bosni. Oblik *agust* uglavnom je zapisivan u bosanskim govorima; veća oaza s tim oblikom nalazi se između Kladnja, Olova, Vareša i Banovića.

Oblici s *v* najčešći su u govorima Srba; zapisani su u četiri petine tih govora. Dvije trećine govora Bošnjaka ima oblike s *v*, a tek petina oblike s *u*. I u govorima Hrvata zastupljeniji su oblici s *v* od oblika s *u*. Oblici s vokalom *u* nešto su češći u govorima Hrvata nego u govorima Bošnjaka, a najrjeđi su u govorima Srba.

U trinaest mjesnih govora zapisana je riječ *kolovoz* i u tri *osmi* (sve govori Hrvata), a iz pet mjesta nema odgovora.

Literatura

Baotić 1983: 68; Baotić 2012: 109; Halilović 2002: 257; Halilović 2009: 43; Vujičić i dr. 1979: 19; Vujičić 1985: 34; Vujičić 1990: 30.

Up.: OLA: 2388.

Etimologija

(stsl. авъгоустъ, rus. áвгуст) ← lat. augustus

àugust: riječ vodi porijeklo iz lat. (mēnsis) augustus. Rimljani su ovaj mjesec nazvali u čast cara Oktavijana, kojemu je počasni naziv augustus ‘sveti, časni, uzvišeni’ dodijelio rimski senat.

Literatura

Skok 1971: I: 75; Fasmer 1986: I: 58; Snoj 2016: 55.

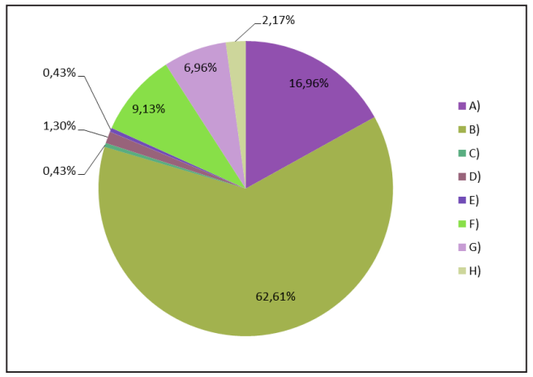

Ukupno (230):
A) 39 (16,96%)
B) 144 (62,61%)
C) 1 (0,43%)
D) 3 (1,30%)
E) 1 (0,43%)
F) 21 (9,13%)
G) 16 (6,96%)
H) 5 (2,17%)

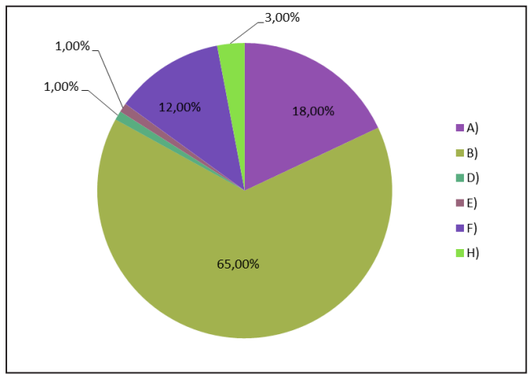

Bošnjaci (100):
A) 18 (18,00%)
B) 65 (65,00%)
D) 1 (1,00%)
E) 1 (1,00%)
F) 12 (12,00%)
H) 3 (3,00%)

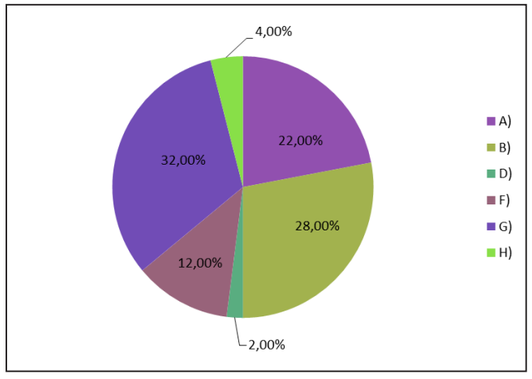

Hrvati (50):
A) 11 (22,00%)
B) 14 (28,00%)
D) 1 (2,00%)
F) 6 (12,00%)
G) 16 (32,00%)
H) 2 (4,00%)

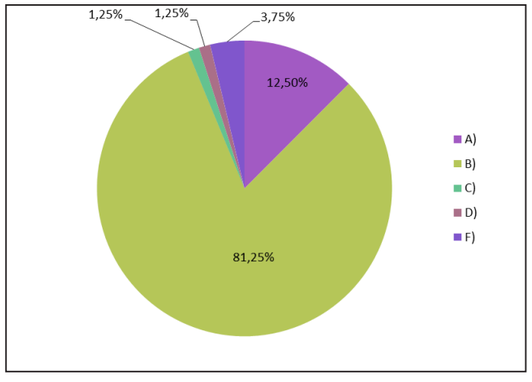

Srbi (80):
A) 10 (12,50%)
B) 65 (81,25%)
C) 1 (1,25%)
D) 1 (1,25%)
F) 3 (3,75%)

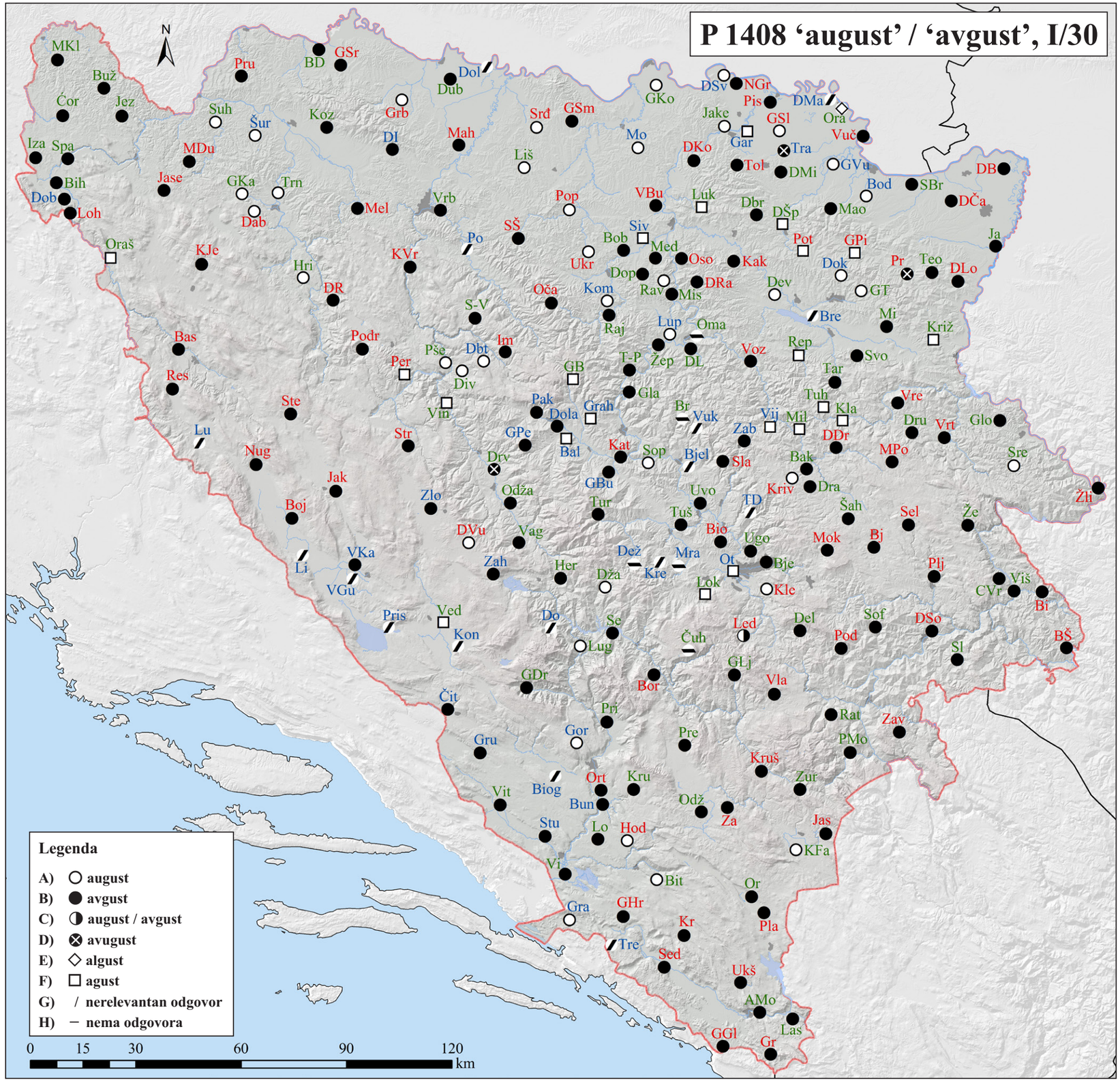

P 1936 ‘uvijek’, I/31		
Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	ùvijek / vàzda
2.	GGl	ùvijek
3.	AMo	vàzda
4.	Las	ùvijek
5.	Ukš	ùvijek / vàvijek / vàzda
6.	Pla	ùvijek
7.	Or	vàzda
8.	Kr	ùvijek
9.	Sed	ùvijek
10.	Tre	ùvijek
11.	Gra	úvijek / ùvijek
12.	GHr	úvijek
13.	Bit	ùvije:k
14.	Vi	ùvje:k
15.	Lo	ùvijek / ùvje:k
16.	Hod	ùvje:k
17.	Bun	ùvje:k
18.	Ort	ùvijek / vàzda
19.	Kru	ùvije:k / vàzda
20.	Odž	vàzda / vàvije:k
21.	Za	úvijek / vàvijek / vàzda
22.	Kruš	vàzda
23.	Zur	vàzda
24.	KFa	ùvije:k
25.	Jas	vàzda
26.	PMo	vàzda / vàzdi
27.	Zav	vàzda
28.	Rat	vàzda
29.	Vla	vàzda
30.	GLj	ùvijek
31.	Pre	vàzda / ùvijek
32.	Pri	ùvje:k
33.	Lug	ùvijek
34.	Se	vàzda / ùvijek
35.	Bor	vàzdi
36.	Čuh	ùvijek
37.	Led	vàzda / vàzdi / ùvijek
38.	Del	vàvijek
39.	Pod	ùvijek
40.	Sof	vàzdi
41.	DSo	vàvʲje:k
42.	Sl	ùvijek / vàvijek / vàzda / vàzdi
43.	BŠ	ùvje:k / ùvʲje:k / ùvije:k
44.	Bi	ùvje:k
45.	Viš	ùvje:k
46.	CVr	vàzda / ùvje:k
47.	Plj	ùvijek
48.	Že	vàvijek / ùvijek / vàzdi
49.	Sel	vàzdi
50.	Bj	ùvije:k / vàvije:k
51.	Mok	ùvijek
52.	Šah	ùvije:k
53.	Bje	vàzda / vàvje:k
54.	Kle	ùvije:k
55.	Ugo	ùvije:k
56.	TD	úvʲje:k
57.	Bio	ùvijek
58.	Ot	ùvijek
59.	Lok	vàzda / ùvije:k
60.	Mra	ùvje:k
61.	Kre	ùvje:k
62.	Dež	ùvje:k
63.	Dža	ùvijek
64.	Tur	ùvi:k / vàvi:k
65.	Kat	vàvje:k
66.	Bak	ùvije:k
67.	Tuš	vàzda
68.	Uvo	vàzdi
69.	Kriv	ùvʲje:k
70.	Dra	vàvije:k
71.	DDr	vàvijek / ùvijek
72.	MPo	ùvijek
73.	Sre	ùvije:k
74.	Žli	ùvije:k
75.	Glo	ùvije:k / vàvije:k / vàvje:k
76.	Vrt	ùvje:k
77.	Dru	ùvje:k
78.	Vre	ùvʲje:k
79.	Križ	vàvije:k
80.	Mi	vàvijek / vàvik
81.	Tar	ùvije:k
82.	Kla	ùve:k / ùvijek
83.	Mil	ùvije:k
84.	Rep	ùvijek
85.	Voz	ùvijek
86.	Vij	ùvijek
87.	Zab	ùvije:k
88.	Sla	ùvijek
89.	Bjel	ùvijek / ùvje:k
90.	Sop	ùvije:k
91.	Vuk	ùvije:k
92.	Br	ùvije:k
93.	GBu	vàvi:k
94.	Bal	vàvi:k / ùvi:k
95.	Grah	vávi:k / vàvi:k
96.	Gla	vạ̀vi:k / nạ̀vi:k
97.	DL	ùvije:k
98.	Oma	ùvijek
99.	DRa	ùvijek
100.	Oso	ùvijek
101.	Kak	vạ̀vije:k / vạ̀vi:k / vạ̀jik
102.	Dev	ùvije:k
103.	Bre	ùvije:k
104.	Dok	ùvije:k
105.	GPi	ùvije:k
106.	Pr	ùvije:k
107.	DLo	ùvijek
108.	Teo	vàvije:k
109.	Ja	ùvijek
110.	DČa	ùvije:k
111.	DB	ùvijek
112.	SBr	vàvijek
113.	Bod	ùvije:k
114.	Mao	vavì:k / vàvi:k
115.	Pot	ùvije:k
116.	DŠp	ùvijek
117.	Dbr	vavìjẹ̀:k
118.	Luk	ùvijek
119.	DMi	ùvije:k
120.	GVu	ùvije:k
121.	Vuč	ùvijek
122.	Ora	vàvje:k
123.	DMa	ùvi:k
124.	Tra	ùvje:k
125.	GSl	ùvje:k
126.	Tol	ùvje:k
127.	DKo	ùvijek
128.	Gar	ùvi:k / ùvijek
129.	Pis	ùvijek
130.	Stu	ùvi:k
131.	Vit	ùvi:k
132.	Gru	ùvi:k
133.	Biog	ùvi:k
134.	Gor	ùvi:k / vàzda
135.	GDr	vàzda
136.	Čit	ùvi:k
137.	Kon	ùvi:k
138.	Pris	ùvi:k
139.	Ved	ùvi:k
140.	Do	ùvi:k
141.	Zah	vàvi:k / ùvi:k
142.	Her	ùvi:k / vàvi:k
143.	Vag	vàvi:k
144.	Odža	vàvi:k
145.	DVu	ùvi:k
146.	VGu	ùvi:k
147.	VKa	ùvi:k
148.	Li	vàvi:k
149.	Boj	vàvi:k
150.	Jak	vàvi:k
151.	Zlo	úvik / vàvik
152.	Drv	vàvi:k
153.	GPe	vàvi:k
154.	Pak	vàvi:k / vàvi:k / ùvi:k
155.	Vin	vàvi:k
156.	Str	vàʲi:k / vạ̀k
157.	Ste	vàvik / vàvijek / vàe:k / ùvijek
158.	Nug	vàvijek
159.	Lu	ùvi:k / vàvi:k
160.	Res	vàje:
161.	Bas	vàvije / vàvi:
162.	Hri	vàvi:k / vájik
163.	DR	vàvijek
164.	Podr	vàvijek
165.	Per	vàvijek
166.	Pše	vàvi:k
167.	Div	vàvi:k
168.	Dbt	vàvi:k
169.	Im	vàvijek
170.	GB	vàvi:k
171.	T-P	vạ̀vi:k
172.	Žep	vàzda
173.	Lup	ùvijek
174.	Rav	ùvʲje:k
175.	Mis	ùvje:k / ùve:k
176.	Dop	vàve:k
177.	Kom	uvijek
178.	Oča	ùvije:k
179.	S-V	vàvi:k
180.	KVr	vàje:k / vàvijek / vài:k / ùvijek / vàvik
181.	Po	ùvi:k / vàvi:k
182.	SŠ	ùvje:k
183.	Ukr	ùvijek / vàvijek
184.	Raj	ùve:k
185.	Med	ùvijek
186.	Bob	ùvijek
187.	Siv	ùvijek
188.	VBu	ùvijek
189.	Pop	ùvije:k / vàvije:k
190.	Vrb	vàvi:k
191.	Liš	vàvi:k / ùvje:k
192.	Mo	ùvi:k
193.	Jake	ùvijek
194.	NGr	ùvijek
195.	DSv	ùvije:k
196.	GKo	ùvi:k
197.	GSm	vàvi:k / vàvijek
198.	Srđ	ùvije:k
199.	Mah	vàvijek / ùvijek
200.	Dol	vàvik
201.	Grb	ùvje:k
202.	DI	ùvijek
203.	Mel	ùvijek / vàvijek
204.	Trn	vài:k / vàji:k
205.	Koz	vàvi:k
206.	GSr	ùvje:k
207.	BD	vàvi:k
208.	Pru	vài:k
209.	Suh	vàvi:k
210.	Šur	vávjek
211.	MDu	vàvije:k / ùvije:k
212.	Jase	vàvije: / vàje:
213.	GKa	ùvi:k / vàvi:k / vàji:k / vài:k / vàjk
214.	Dab	vàvijek
215.	KJe	vàvje: / vàvje:k
216.	Oraš	vàji:k / vàvi:k
217.	Loh	vàvijek
218.	Dob	vàvje:k / vàvi:k / vài:k
219.	Spa	vàvi:k / vài:k
220.	Iza	vàik
221.	Ćor	vàji:k
222.	Jez	vàvi:k / vàjik
223.	Buž	vài:k
224.	MKl	vàvi:k
225.	Bih	vàvi:k / vài:k
226.	Tuh	ùvije:k
227.	Dub	vàik
228.	Dola	ùvi:k / vàvi:k
229.	Svo	ùvijek
230.	GT	ùvije:k

Komentar

Prilog ‘uvijek’ ima dvaput češće oblike s vokalom *u-* (*uvijek*, *uvik* i dr.) od oblika s *va-* (*vavijek*, *vavik* i dr.). U dvadeset pet mjesnih govora naporedno je *u-*/*va-*.

Oblici s *u-* gotovo su jedini u govorima Hercegovine, dominiraju i istočno od rijeke Bosne, a oblici s *va-* imaju prevlast u govorima sjeverno od crte Livno – Prozor i zapadno od rijeke Bosne.

Oblici s *va-* umjesto *u-* najčešći su u govorima Bošnjaka, a najrjeđi u govorima Hrvata.

U šesnaest mjesnih govora zapisane su lekseme *vazda*, *vazdi*.

Literatura

Čustović 1961: 109, 114; Dragičević 2007: 337; Hadžikadić 2012: 18; Halilović 1996: 78; Halilović 2002: 257-258; Halilović 2009: 43; Peco 1975: 111-131; Petrović 1970: 339; Petrović 1971: 50-51; Ružičić 1934: 5; Valjevac 2002: 88, 102; Vujičić i dr. 1979: 20; Vujičić 1985: 35; Vujičić 1990: 30-31; Vuković 1964: 47.

Up.: OLA: 3174.

Etimologija

psl. *vě̀kъ (stsl. вѣкъ, rus. век, polj. wiek), lit. viẽkas ← pie. *u̯eiḱ-

ùvijēk: pril. sačinjen od prij. *въ i im. *vě̀kъ ‘životni vijek, stoljeće, vječnost’, koja se izvodi iz pie. korijena *u̯eiḱ- ‘izražavati (neprijateljsku) snagu’, što potvrđuju lat. vincere ‘pobijediti’, got. weihan ‘boriti se’.

Literatura

Skok 1973: III: 590-591; Brückner 1985: 615; Fasmer 1986: I: 286; Snoj 2016: 833.

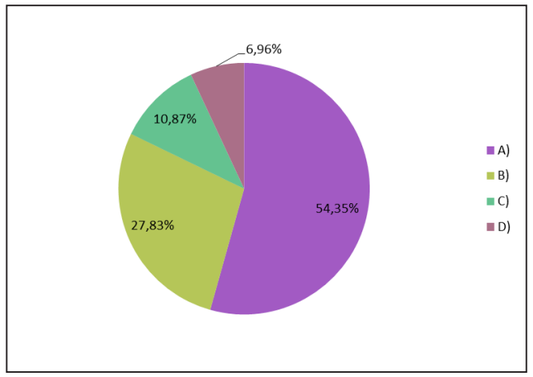

Ukupno (230):
A) 125 (54,35%)
B) 64 (27,83%)
C) 25 (10,87%)
D) 16 (6,96%)

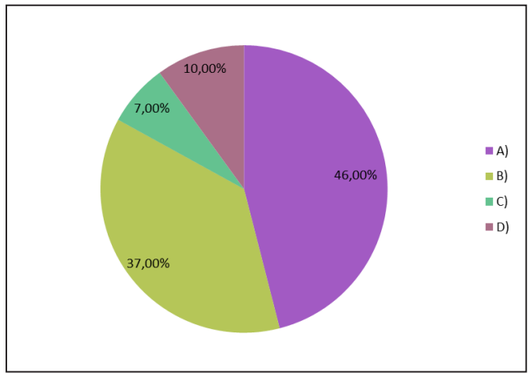

Bošnjaci (100):
A) 46 (46,00%)
B) 37 (37,00%)
C) 7 (7,00%)
D) 10 (10,00%)

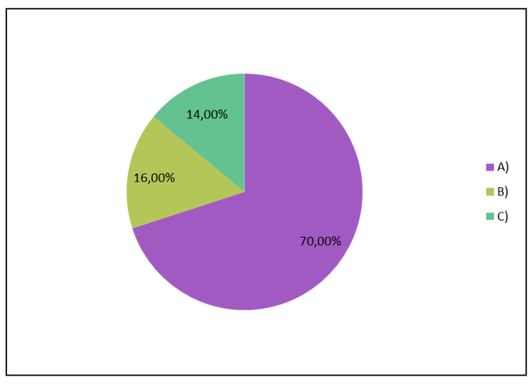

Hrvati (50):
A) 35 (70,00%)
B) 8 (16,00%)
C) 7 (14,00%)

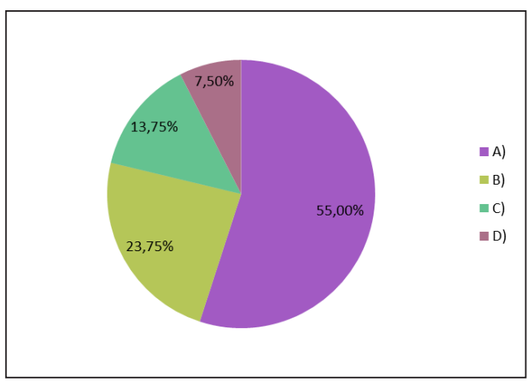

Srbi (80):
A) 44 (55,00%)
B) 19 (23,75%)
C) 11 (13,75%)
D) 6 (7,50%)

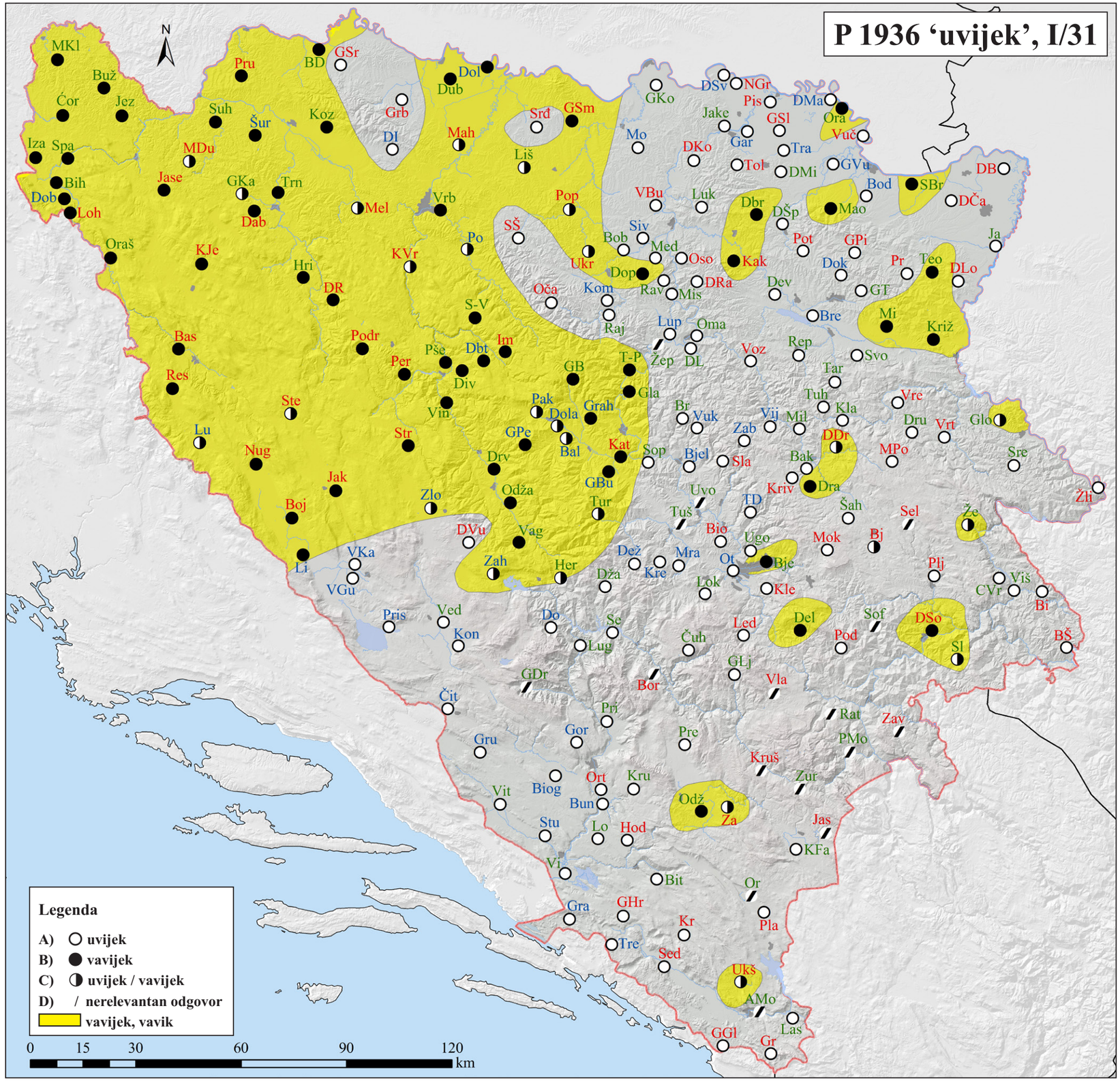

P 107 ‘pjesma’, I/32		
Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	pjèsma / pĺèsna
2.	GGl	pjèsna
3.	AMo	pjèsma / pĺèsma
4.	Las	pjèsma
5.	Ukš	pjèsma
6.	Pla	pĺèsna
7.	Or	pjèsma
8.	Kr	pjèsma
9.	Sed	pjèsma
10.	Tre	pjèsma
11.	Gra	pjèsma
12.	GHr	pjèsma
13.	Bit	pjèsma
14.	Vi	pjèsma
15.	Lo	pjésma
16.	Hod	pjèsma
17.	Bun	pjèsma
18.	Ort	pjèsma
19.	Kru	pjèsma
20.	Odž	pjèsma
21.	Za	pjèsma
22.	Kruš	pĺèsma
23.	Zur	pjésma
24.	KFa	pĺèsna / pjèsna
25.	Jas	pjèsna / pjèsma
26.	PMo	pjèsna
27.	Zav	pjèsna
28.	Rat	pjèsma
29.	Vla	pjèsma
30.	GLj	pjèsma
31.	Pre	pjèsma
32.	Pri	pjèsma
33.	Lug	pjèsma
34.	Se	pjèsma
35.	Bor	pjèsma
36.	Čuh	pjèsma
37.	Led	pjèsma
38.	Del	pjèsna
39.	Pod	pjèsma
40.	Sof	pjèsna
41.	DSo	pjèsna
42.	Sl	pjèsma
43.	BŠ	pjèsma
44.	Bi	pjèsma / pjèsna
45.	Viš	pjèsma
46.	CVr	pjèsma
47.	Plj	pjèsna
48.	Že	pjèsna / pjèsma
49.	Sel	pjèsna
50.	Bj	pjèsma
51.	Mok	pjèsma
52.	Šah	pjèsma
53.	Bje	pjèsma
54.	Kle	pjèsna / pjèsma
55.	Ugo	pjèsma
56.	TD	pjèsma
57.	Bio	pjèsma
58.	Ot	pjèsma
59.	Lok	pjèsma
60.	Mra	pjèsma
61.	Kre	pjèsma
62.	Dež	pjèsma
63.	Dža	pjèsma
64.	Tur	pjèsma
65.	Kat	pjèsma
66.	Bak	pjèsna / pjèsma
67.	Tuš	pjèsma
68.	Uvo	pjèsma
69.	Kriv	pjèsma
70.	Dra	pjèsna
71.	DDr	pjèsma / pjèsna
72.	MPo	pjèsma
73.	Sre	pjèsma
74.	Žli	pjèsma
75.	Glo	pjèsma
76.	Vrt	pjèsma
77.	Dru	pjèsma
78.	Vre	pjèsma
79.	Križ	pjèsna / pjèsma
80.	Mi	pjèsma
81.	Tar	pjèsna
82.	Kla	pjèsna
83.	Mil	pjèsna / pjèsma
84.	Rep	pjèsma
85.	Voz	pjèsma
86.	Vij	pjèsma
87.	Zab	pjèsma
88.	Sla	pjèsma
89.	Bjel	pjèsma
90.	Sop	pjèsma
91.	Vuk	pjèsma
92.	Br	pjèsma
93.	GBu	pìsma / pjèsma
94.	Bal	pìsma / pjèsma
95.	Grah	pjèsma / pìsma
96.	Gla	pjȩ̀sma / pìsmą
97.	DL	pjèsma
98.	Oma	pjèsma
99.	DRa	pjèsma
100.	Oso	pjèsma
101.	Kak	pjèsma
102.	Dev	pjèsma
103.	Bre	pjèsma
104.	Dok	pjèsma
105.	GPi	pjèsma
106.	Pr	pjèsma
107.	DLo	pjèsma
108.	Teo	pjèsma
109.	Ja	pjèsma
110.	DČa	pjèsma
111.	DB	pjèsma
112.	SBr	pjèsma
113.	Bod	pjèsma
114.	Mao	pjèsma
115.	Pot	pjèsma
116.	DŠp	pjèsma
117.	Dbr	pjȩ̀sma
118.	Luk	pjèsma
119.	DMi	pjésma
120.	GVu	pjèsma
121.	Vuč	pjèsma
122.	Ora	pjèsma
123.	DMa	pjèsma
124.	Tra	pjèsma
125.	GSl	pjèsma
126.	Tol	pjèsma
127.	DKo	pjèsma
128.	Gar	pjèsma
129.	Pis	pjèsma
130.	Stu	pìsma
131.	Vit	pìsma
132.	Gru	pìsma
133.	Biog	pìsma
134.	Gor	pìsma
135.	GDr	pìsma
136.	Čit	pìsma
137.	Kon	pìsma
138.	Pris	pìsma
139.	Ved	pìsma
140.	Do	pìsma / pjèsma
141.	Zah	pìsma / pjèsma
142.	Her	pìsma
143.	Vag	pìsma
144.	Odža	pìsma / pjèsma
145.	DVu	pìsma
146.	VGu	pìsma
147.	VKa	pìsma
148.	Li	pìsma
149.	Boj	pjèsma
150.	Jak	pjèsma
151.	Zlo	pìsma
152.	Drv	pìsma
153.	GPe	pìsma
154.	Pak	pìsma / pjèsma
155.	Vin	pìsma
156.	Str	pjèsma
157.	Ste	pjèsma
158.	Nug	pjèsma
159.	Lu	pìsma
160.	Res	pjèsma
161.	Bas	pjèsma
162.	Hri	pìsma / pjèsma
163.	DR	pjèsna
164.	Podr	pjèsma
165.	Per	pjèsma
166.	Pše	pjèsma
167.	Div	pjèsma / pìsma
168.	Dbt	pìsma
169.	Im	pjèsma
170.	GB	pìsma / pjèsma
171.	T-P	pìsma
172.	Žep	pĺèsma
173.	Lup	pjèsma
174.	Rav	pjèsma
175.	Mis	pjèsma
176.	Dop	pjèsma
177.	Kom	pjèsma
178.	Oča	pjèsma
179.	S-V	pisma
180.	KVr	pjèsma
181.	Po	pjèsma
182.	SŠ	pjèsma
183.	Ukr	pjèsna
184.	Raj	pjèsma
185.	Med	pjèsma
186.	Bob	pjèsma
187.	Siv	pjèsma
188.	VBu	pjèsma
189.	Pop	pjèsma
190.	Vrb	pìsma
191.	Liš	pìsma
192.	Mo	pìsma
193.	Jake	pjèsma
194.	NGr	pjèsma
195.	DSv	pjèsma
196.	GKo	pjèsma
197.	GSm	pjèsma
198.	Srđ	pjèsma
199.	Mah	pjèsma
200.	Dol	pjèsma
201.	Grb	pjèsma
202.	DI	pjèsma
203.	Mel	pjèsma
204.	Trn	pìsma
205.	Koz	pjèsma
206.	GSr	pjèsma
207.	BD	pìsma
208.	Pru	pjèsma
209.	Suh	pìsma
210.	Šur	pjèsma
211.	MDu	pjèsma
212.	Jase	pjèsma
213.	GKa	pìsma
214.	Dab	pjèsma
215.	KJe	pjèsma
216.	Oraš	pìsma
217.	Loh	pjèsma
218.	Dob	pjèsma
219.	Spa	pìsma
220.	Iza	pìsma / pjèsma
221.	Ćor	pìsma
222.	Jez	pìsma
223.	Buž	pìsma
224.	MKl	pìsma
225.	Bih	pìsma
226.	Tuh	pjèsna
227.	Dub	pìsma
228.	Dola	pjèsma
229.	Svo	pjèsma
230.	GT	pjèsma

Komentar

Tri četvrtine istraživanih govora u riječi ‘pjesma’ ima refleks *je*. Jednosložni refleks zapisan je još u dvanaest mjesnih govora naporedo s ikavskim. U tri mjesta (M6, M22 i M 172) zapisani su oblici s jotovanjem grupe *pě* (*pĺesma*, *pĺesna*), a u tri (M1, M3 i M24) naporedni su oblici s jotovanjem i oni s refleksom *je*. Više od petine mjesnih govora ima ikavski refleks u ovoj riječi: u trideset devet mjesta samo je *pisma*, a u dvanaest je *pisma* uz *pjesma*.

Mjesni govori u kojima se upotrebljava oblik *pisma* obrazuju dva areala. Veći ikavski areal obuhvaća zapadnu Hercegovinu, Ramu i dijelove jugozapadne i srednje Bosne. Njegova istočna granica od juga prema sjeveru spaja Studence (kod Ljubuškog), Gorance (kod Mostara), Here (kod Prozora), Gornje Buselje (kod Gornjeg Vakufa), Gladoviće i Topčić-Polje (kod Zenice); odatle na zapad ide do Skender-Vakufa, spušta se na jug preko Vinca (kod Jajca) i Zlosela (kod Kupresa) do Ličtana (kod Livna), obuhvatajući Luku (kod Bosanskog Grahova). Drugi je areal u sjeverozapadnoj i sjevernoj Bosni, sjeverno od Orašca (između Bihaća i Kulen-Vakufa) i Hripavaca (kod Ključa); na zapadu seže do bosansko-hrvatske granice, a na istoku preko Vrbanje (Banje Luke) i Lišnje (kod Prnjavora) do Modrana (kod Dervente).

Refleks *je* najčešći je u govorima Srba, a refleks *i* u govorima Hrvata. U svim govorima Srba zapisano je *pjesma* ili *pĺesma*, osim u M145 (Donje Vukovsko kod Kupresa), gdje je *pisma*. Tri četvrtine govora Bošnjaka ima *pjesma* ili *pĺesma*, a četvrtina *pisma*. Dvaput je više govora Hrvata u kojima je zapisano *pjesma* negoli onih u kojima je *pisma*.

Literatura

Arnaut 2017: 75; Baotić 1983: 73-80; Baotić 2012: 109; Bulić 2013: 120; Čustović 1961: 105; Dragičević 2007: 337; Đukanović 1983: 205; Đurović 1991: 72; FO 1981: 427, 470; Hadžikadić 2012: 18; Halilović 1990: 277; Halilović 1996: 81; Halilović 2002: 264-279; Jahić 2002: 81; Kozomara 2016: 630; Peco 1964: 56-57; Peco 1967: 287-290; Peco 1975: 111-131; Petrović 1970: 339; Ramić 1999: 307; Remetić 1970: 111; Remetić 1981: 183; Simić 1978: 42; Valjevac 1983: 324; Valjevac 2002: 91-94; Vujičić 1981: 199; Vujičić 1985: 54-78; Vujičić, Baotić 1989: 165; Vujičić 1990: 51.

Up.: OLA: 2283.

Etimologija

psl. *pě̋snъ (stsl. пѣснь, rus. пéсня, polj. pieśń) ← pie. *poi̯tei̯

pjèsma: psl. *pě̋snъ izvodi se iz gl. *pě̋ti ‘pjevati’, čiji pie. korijen nije posve jasan (v. *pjevati*), a *n* > *m* je posljedica asimilacije prema *p*.

Literatura

Skok 1972: II: 671-672; Brückner 1985: 411-412; Fasmer 1987: III: 249; Snoj 2016: 532.

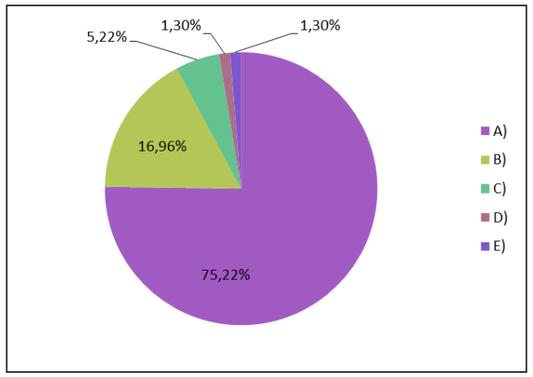

Ukupno (230):
A) 173 (75,22%)
B) 39 (16,96%)
C) 12 (5,22%)
D) 3 (1,30%)
E) 3 (1,30%)

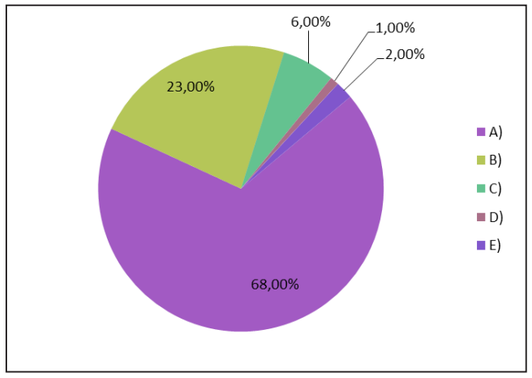

Bošnjaci (100):
A) 68 (68,00%)
B) 23 (23,00%)
C) 6 (6,00%)
D) 1 (1,00%)
E) 2 (2,00%)

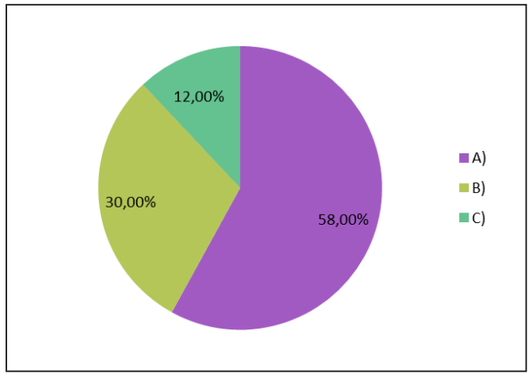

Hrvati (50):
A) 29 (58,00%)
B) 15 (30,00%)
C) 6 (12,00%)

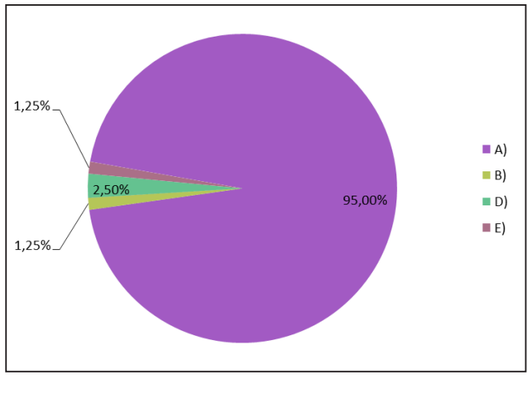

Srbi (80):
A) 76 (95,00%)
B) 1 (1,25%)
D) 2 (2,50%)
E) 1 (1,25%)

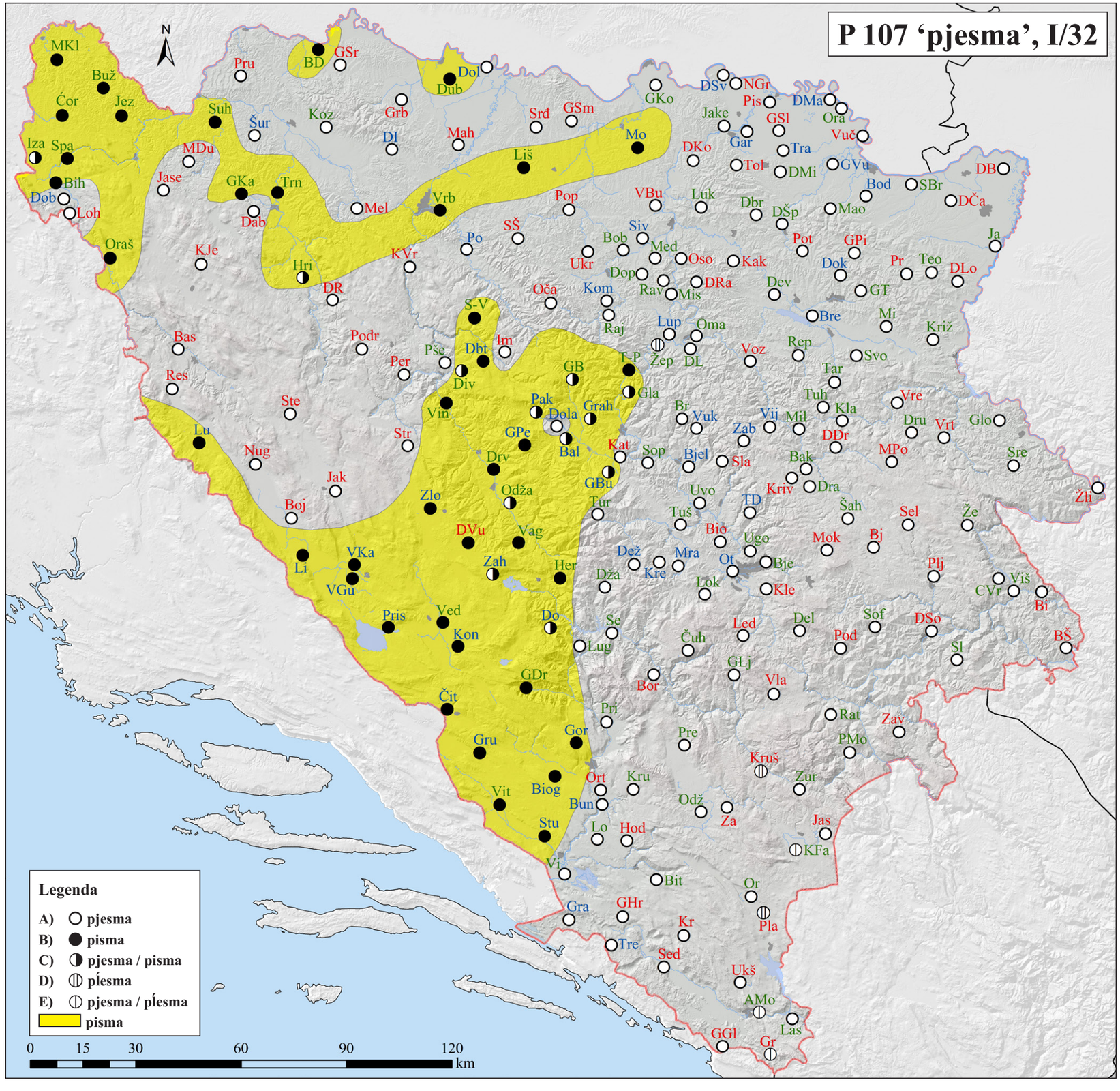

P 282 ‘bježi’, I/33		
Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	bjéži:
2.	GGl	bjéži:
3.	AMo	bjéži:
4.	Las	bjéži:
5.	Ukš	bjéži:
6.	Pla	bjéži:
7.	Or	bjéži:
8.	Kr	bjéži:
9.	Sed	bjéži:
10.	Tre	bjéži:
11.	Gra	bjéži:
12.	GHr	bjéži:
13.	Bit	bjéži:
14.	Vi	bjéži:
15.	Lo	bjéži:
16.	Hod	bjéži:
17.	Bun	bjéži:
18.	Ort	bjéži:
19.	Kru	bjéži:
20.	Odž	bjéži:
21.	Za	bjéži:
22.	Kruš	bĺéži:
23.	Zur	bjéži:
24.	KFa	bĺéži: / bjéži:
25.	Jas	bjéži:
26.	PMo	bjéži:
27.	Zav	bjéži:
28.	Rat	bjéži:
29.	Vla	bjéži:
30.	GLj	bjéži:
31.	Pre	bjéži:
32.	Pri	bjéži:
33.	Lug	bjéži
34.	Se	bíži: / bjéži:
35.	Bor	bjéži:
36.	Čuh	bjéži:
37.	Led	bjéži:
38.	Del	bjéži:
39.	Pod	bjéži:
40.	Sof	bjéžati
41.	DSo	bjéžati
42.	Sl	bjèži:
43.	BŠ	bjéži:
44.	Bi	bíži: / bjéži:
45.	Viš	bíži:m
46.	CVr	bjéži:
47.	Plj	bjéži:
48.	Že	bíži:
49.	Sel	bjéži:
50.	Bj	bjéži:
51.	Mok	bjéži:
52.	Šah	bjéži:
53.	Bje	bjèźi:
54.	Kle	bjéži:
55.	Ugo	bjéži:
56.	TD	bjéži:
57.	Bio	bjéži:
58.	Ot	bjéži:
59.	Lok	bjéži:
60.	Mra	bjéži:
61.	Kre	bjéži:
62.	Dež	bjéži
63.	Dža	bjéži:
64.	Tur	bíži:
65.	Kat	bjéži:
66.	Bak	bjéži:
67.	Tuš	bìži:
68.	Uvo	bjéži:
69.	Kriv	bjéži:
70.	Dra	bjéži:
71.	DDr	bjéži:
72.	MPo	bjéži:
73.	Sre	bjéži: / bíži:
74.	Žli	bjéži: / bíži:
75.	Glo	bjèži:
76.	Vrt	bíži:
77.	Dru	bjèži:
78.	Vre	bjéži:
79.	Križ	bjéži:
80.	Mi	bìži:
81.	Tar	bježi:
82.	Kla	bježi:
83.	Mil	bjéži: / bježi:
84.	Rep	bíži:
85.	Voz	bjéži:
86.	Vij	bježi:
87.	Zab	bíži: / bjéži:
88.	Sla	bjéži:
89.	Bjel	bjéži:
90.	Sop	bjéži:
91.	Vuk	bjéži
92.	Br	bíži:
93.	GBu	bíži:
94.	Bal	bíži:
95.	Grah	bjéži: / bíži:
96.	Gla	bíži: / bjéži:
97.	DL	bjéži:
98.	Oma	bjéži:
99.	DRa	bjéži:
100.	Oso	bjéži:
101.	Kak	bjèži:
102.	Dev	bjéži:
103.	Bre	bjéži:
104.	Dok	bjéži:
105.	GPi	bjéži:
106.	Pr	bjéži:
107.	DLo	bíži:
108.	Teo	bjéži:
109.	Ja	bjéži:
110.	DČa	bjéži:
111.	DB	bjéži:
112.	SBr	bjéži:
113.	Bod	bjéži:
114.	Mao	bjéži:
115.	Pot	bjéži:
116.	DŠp	bježi: / trči: / leti:
117.	Dbr	bjéži:
118.	Luk	bjéži:
119.	DMi	bíži: / bjéži:
120.	GVu	bjéži:
121.	Vuč	bjéži:
122.	Ora	bjéži:
123.	DMa	bjezĩ:
124.	Tra	léti: / bjéži:
125.	GSl	bjéži
126.	Tol	bjéži:
127.	DKo	bjéži:
128.	Gar	bjéži:
129.	Pis	bjéži:
130.	Stu	bíži:
131.	Vit	bíži:
132.	Gru	bíži:
133.	Biog	bíži:
134.	Gor	bíži:
135.	GDr	bíži:
136.	Čit	bíži:
137.	Kon	bíži:
138.	Pris	bíži:
139.	Ved	bíži:
140.	Do	bíži:
141.	Zah	bíži:
142.	Her	bíži:
143.	Vag	bíži:
144.	Odža	bíži:
145.	DVu	bíži:
146.	VGu	bíži: / léti:
147.	VKa	bíži:
148.	Li	bíži:
149.	Boj	bíži:
150.	Jak	bjéži:
151.	Zlo	bíži:
152.	Drv	bíži:
153.	GPe	bíži:
154.	Pak	bíži:
155.	Vin	bíži:
156.	Str	bjèži:
157.	Ste	bjéži:
158.	Nug	bjéži:
159.	Lu	bíži:
160.	Res	bjéži:
161.	Bas	bjéži:
162.	Hri	bjéži: / bíži:
163.	DR	bježi:
164.	Podr	bjéži:
165.	Per	bjéži:
166.	Pše	bjéži: / bíži:
167.	Div	bíži: / bjéži·
168.	Dbt	bíži:
169.	Im	bjéži:
170.	GB	bíži:
171.	T-P	bíži:
172.	Žep	bjéži: / bíži:
173.	Lup	bíži: / bjéži:
174.	Rav	bíži:
175.	Mis	bíži:
176.	Dop	bjéži:
177.	Kom	bìži: / bíži:
178.	Oča	bjéži:
179.	S-V	bíži:
180.	KVr	bjéži:
181.	Po	bjézi:
182.	SŠ	bjéži:
183.	Ukr	bjéži:
184.	Raj	bíži:
185.	Med	bíži:
186.	Bob	bjéži:
187.	Siv	bíži:
188.	VBu	bjéži:
189.	Pop	bjéži:
190.	Vrb	bíži:
191.	Liš	bíži:
192.	Mo	bjéži: / bíži:
193.	Jake	léti: / bjéži:
194.	NGr	bjéži:
195.	DSv	bíži:
196.	GKo	bjéži:
197.	GSm	bjéži:
198.	Srđ	bjéži:
199.	Mah	bjéži:
200.	Dol	bjéži:
201.	Grb	bjéži:
202.	DI	bjéži:
203.	Mel	bjéži:
204.	Trn	bjéži:
205.	Koz	bjéži:
206.	GSr	bjéži:
207.	BD	bjéži:
208.	Pru	bjéži:
209.	Suh	bjéži:
210.	Šur	bjéži:
211.	MDu	bjéži:
212.	Jase	bjéži:
213.	GKa	bíži:
214.	Dab	bjéži:
215.	KJe	bjéži:
216.	Oraš	bíži:
217.	Loh	léti: / bjéži:
218.	Dob	bjéži:
219.	Spa	bjèži:
220.	Iza	bjéži:
221.	Ćor	bìži: / bjéži:
222.	Jez	bjéži:
223.	Buž	bjéži:
224.	MKl	bjéži:
225.	Bih	bíži:
226.	Tuh	bjéži: / bíži: / bježi:
227.	Dub	bjéži:
228.	Dola	bjéži:
229.	Svo	bježi:
230.	GT	bjéži:

Komentar

Više od tri četvrtine ispitivanih govora u 3. l. jd. prez. glagola ‘bježati’ ima ili refleks *je* ili jotovanu formu (*bježi*, *bĺéži*): u sto šezdeset jednom mjestu zapisani su oblici s jednosložnom zamjenom jata, a u šesnaest mjesta naporedo je *bježi* i *biži*. Gotovo četvrtina istraživanih govora ima samo ikavski refleks (*biži*).

Većina govora u kojima se upotrebljava prezentski oblik *biži* pripada arealu koji se proteže od Studenaca (kod Ljubuškog) na jugu i Zabrezja (kod Vareša) na istoku do Sivše (kod Tešnja) na sjeveru i Skender-Vakufa i Luke (kod Bosanskog Grahova) na zapadu. Drugi je ikavski areal u sjeverozapadnoj i sjevernoj Bosni, od Orašca (kod Bihaća) i Hripavaca (kod Ključa) na jugu do Ćoralića (kod Cazina) na sjeverozapadu i Donjeg Svilaja (kod Odžaka) na istoku. Oblik *biži* odlika je i nekoliko mjesnih govora u istočnoj i sjeveroistočnoj Bosni (od višegradskog kraja na jugu do zvorničkog na sjeveru).

Refleks *je* najčešći je u govorima Srba: zapisan je u sedamdeset šest od ukupno osamdeset mjesta, pritom je jedini u sedamdeset četiri, a naporedan je s ikavskim refleksom u dva mjesna govora. U govorima Bošnjaka refleks *je* također ima prevagu nad refleksom *i*: šezdeset tri mjesna govora imaju *je*, dvadeset sedam *i*, a u deset je naporedo *je* i *i*. U govorima Hrvata gotovo su podjednako zastupljeni refleksi *je* i *i*: u dvadeset četiri mjesta zapisano je *bježi*, u dvadeset dva *biži*, a u četiri *bježi* / *biži*.

Literatura

Baotić 1983: 73-80; Baotić 2012: 109; Brabec 2012: 63; Brozović 2012: 291; Bulić 2013: 120, 122; Dalmacija 1997: 29; Dešić 1976: 115; Đurović 1991: 70; Hadžikadić 2012: 18; Halilović 1990: 277; Halilović 1996: 80; Halilović 2002: 264-279; Jahić 2002: 81; Peco 1964: 56-57; Peco 1967: 287-290; Peco 1975: 111-131; Petrović 1970: 339; Remetić 1981: 183; Ružičić 1936: 242; Simić 1978: 42; Valjevac 1983: 324; Valjevac 2002: 91-94; Vujičić i dr. 1979: 37-38; Vujičić 1985: 54-78; Vujičić 1990: 52; Vuković 1962: 32.

Up.: OLA: 759.

Etimologija

psl. *bě̀žáti (stsl. бѣжатн, rus. бежáть, polj. biegać), lit. pa-bė́gėti ← pie. *b^{h}eg^{u}-

bjèžati: psl. gl. *bě̀žáti, od starijeg *bēgēti, izvodi se iz pie. korijena *b^{h}eg^{u}- ‘pobjeći, bježati’, koji je srodan s grč. phébomai ‘bježim’ i phóbos ‘strah’.

Literatura

Skok 1971: I: 166; Brückner 1985: 25; Fasmer 1986: I: 143; Snoj 2016: 69.

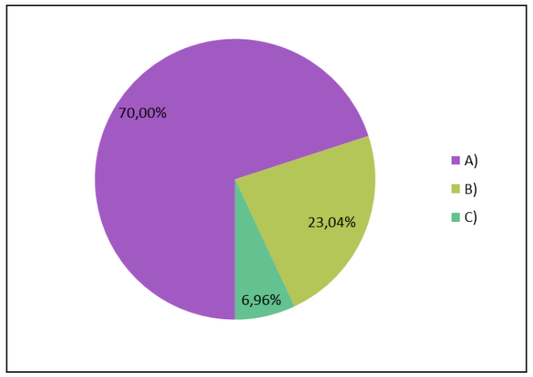

Ukupno (230):
A) 161 (70,00%)
B) 53 (23,04%)
C) 16 (6,96%)

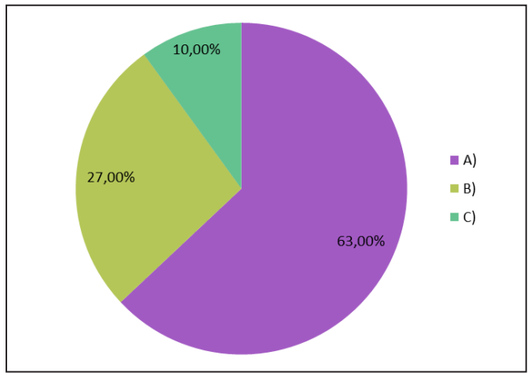

Bošnjaci (100):
A) 63 (63,00%)
B) 27 (27,00%)
C) 10 (10,00%)

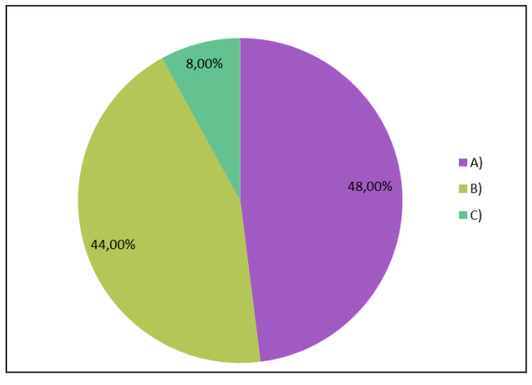

Hrvati (50):
A) 24 (48,00%)
B) 22 (44,00%)
C) 4 (8,00%)

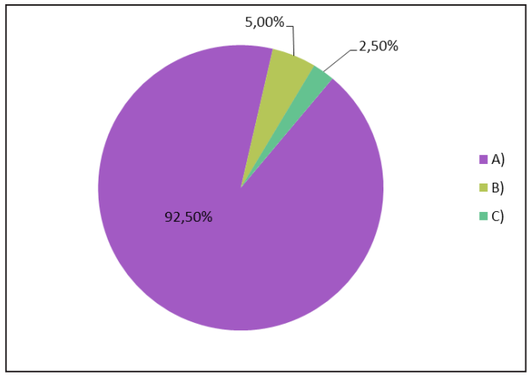

Srbi (80):
A) 74 (92,50%)
B) 4 (5,00%)
C) 2 (2,50%)

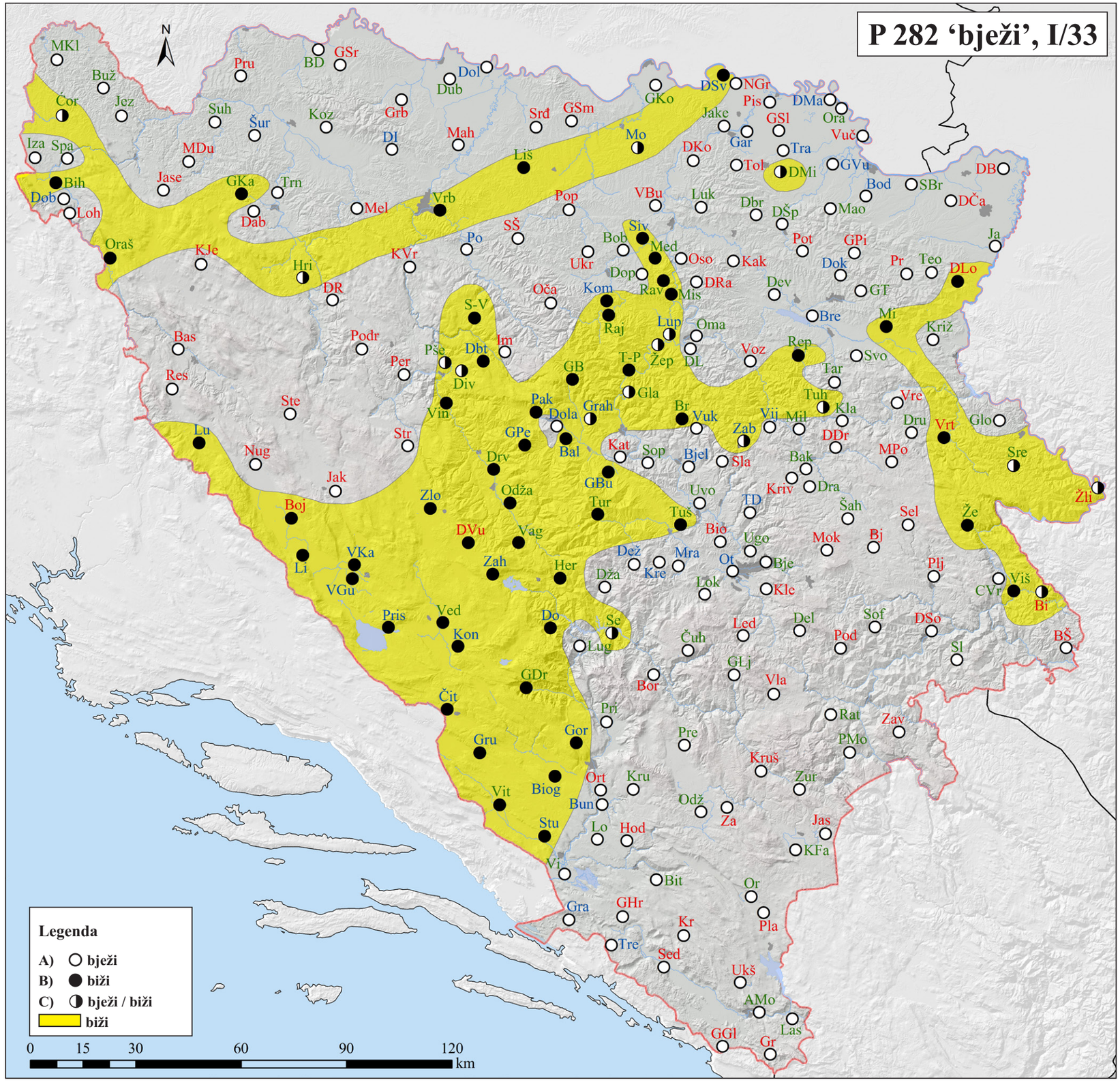

P 437 ‘vjenčati se’, I/34		
Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	vjénčat se
2.	GGl	vjénčat se
3.	AMo	vjénčat se
4.	Las	vjénčat se
5.	Ukš	vjénčati
6.	Pla	vjénčat se
7.	Or	vjénčat se / úzet se
8.	Kr	vjénčat / vjénčati
9.	Sed	vjénčat se
10.	Tre	vjénčat se
11.	Gra	vjénčati
12.	GHr	vjénčati se
13.	Bit	vjénčat se
14.	Vi	vjénčat se / vjénčati se
15.	Lo	vjénčat se / vjénčati se
16.	Hod	vjénčat se
17.	Bun	vjénčati se
18.	Ort	vjénćat se / vjénćati se
19.	Kru	vjénčat se / vjénčati se
20.	Odž	vjénčat se
21.	Za	vjénčat se
22.	Kruš	vĺénčat
23.	Zur	vjénčat se
24.	KFa	vjénčat se
25.	Jas	vjénčat
26.	PMo	vjénčat se
27.	Zav	vjénčat se
28.	Rat	vjénčati se
29.	Vla	vjénčat se
30.	GLj	vjénčat
31.	Pre	vjénčat se
32.	Pri	vjénčati se
33.	Lug	vjénčat se
34.	Se	vjénčat se
35.	Bor	vjénčat se
36.	Čuh	vjénčat se
37.	Led	vjénčati se
38.	Del	vjénćat se
39.	Pod	vjénčati se
40.	Sof	vjénćati se
41.	DSo	vjénčati
42.	Sl	vjénčati se
43.	BŠ	vjénčati se
44.	Bi	vjénčati
45.	Viš	vjénćati / vjénčati
46.	CVr	vjénćati se
47.	Plj	vjénćati se
48.	Že	vjénčat se / vjénčati se
49.	Sel	vjénčati se
50.	Bj	vjénčati se
51.	Mok	vjénčat se
52.	Šah	vjénćati
53.	Bje	vjénćat se
54.	Kle	vjénćat
55.	Ugo	vjénćat se
56.	TD	vjénćat
57.	Bio	vjénčat se
58.	Ot	vjénćat se
59.	Lok	úzet se / vjénćạt se
60.	Mra	vjénčat se
61.	Kre	vjénčat se
62.	Dež	vjénčat se
63.	Dža	vjénčat se / vjénčati se
64.	Tur	vjénčat se
65.	Kat	vjénćat se
66.	Bak	vjénćat se
67.	Tuš	vjénćat se
68.	Uvo	vjénćat se
69.	Kriv	vjénčati
70.	Dra	vjénćat
71.	DDr	vjénčat se
72.	MPo	vjénčati se
73.	Sre	vjénćat
74.	Žli	vjénčati se
75.	Glo	vjénćati
76.	Vrt	vjénčati se
77.	Dru	vjénčati se
78.	Vre	vjénčat se / vjénčati se
79.	Križ	vjénčati se
80.	Mi	vjénčat se
81.	Tar	vjénčati se
82.	Kla	vjénćat se
83.	Mil	vjénćat se
84.	Rep	vjénčati
85.	Voz	vjénčat se
86.	Vij	vjénčat se
87.	Zab	vjénčat se
88.	Sla	vjénčat se
89.	Bjel	vjénčat se
90.	Sop	vjénćat se
91.	Vuk	vjénčat
92.	Br	vìnćat se
93.	GBu	vínćat
94.	Bal	vínćat
95.	Grah	vjénćat se
96.	Gla	úzę ce
97.	DL	vjénčat
98.	Oma	vjénčat se
99.	DRa	vjénčat se
100.	Oso	vjénčat se
101.	Kak	upí:sat / vjénčat
102.	Dev	vjénčati se
103.	Bre	vjénčati se
104.	Dok	vjénčati se
105.	GPi	vjénčat
106.	Pr	vjénčat
107.	DLo	vjénčat se
108.	Teo	vjénčati se
109.	Ja	vjénčat se
110.	DČa	vjénčat se
111.	DB	vjénčat se
112.	SBr	vjénčati se
113.	Bod	vjénčat se
114.	Mao	uzè:t se
115.	Pot	vjénčat se
116.	DŠp	vjénčat se
117.	Dbr	vjȩ́nčat se
118.	Luk	vjénčat
119.	DMi	vjénčati se
120.	GVu	vjénčat se
121.	Vuč	vjénčati se
122.	Ora	vjénćat[i]
123.	DMa	vjénčat
124.	Tra	vjénčat
125.	GSl	vjénčat
126.	Tol	vjénčat se / vjénčati se
127.	DKo	vjénčat se
128.	Gar	vjénčat se
129.	Pis	vjénčat se
130.	Stu	vínčat se / vínčati se
131.	Vit	vínćat se
132.	Gru	vínčat / vínčati
133.	Biog	vínčat se / vínčati se
134.	Gor	vínčat se
135.	GDr	vínčat se
136.	Čit	vínčat se
137.	Kon	vínčat se
138.	Pris	vínčat se
139.	Ved	vínčat se
140.	Do	vínčat se
141.	Zah	vínčat se
142.	Her	vínćat se
143.	Vag	vínćat se
144.	Odža	vínčat se
145.	DVu	vínčat se / vínčati se
146.	VGu	vínčat se
147.	VKa	vínčat
148.	Li	vínčati
149.	Boj	vjénčati se
150.	Jak	vjénčati se
151.	Zlo	vínčat se
152.	Drv	vínčat se
153.	GPe	vínćat se
154.	Pak	vínćat se
155.	Vin	vínćat / vjenćat
156.	Str	vjénčati se
157.	Ste	vjénčati se / màtičiti se
158.	Nug	vjénčati
159.	Lu	vínčati se
160.	Res	vjénčati se
161.	Bas	vjénčati
162.	Hri	vínčati
163.	DR	vjénčati se
164.	Podr	vjènčati se / upí:sati se
165.	Per	vjénčati se
166.	Pše	vjénčat se / vínčat se
167.	Div	oženit se
168.	Dbt	vínčat se
169.	Im	vjénčat se
170.	GB	vjénćat se
171.	T-P	vínćat[i] se
172.	Žep	vjénćat se
173.	Lup	vjénčati se
174.	Rav	vjénčat
175.	Mis	vjénćat se
176.	Dop	vjénčat
177.	Kom	vjénčat se
178.	Oča	vjénčat
179.	S-V	vínčati se
180.	KVr	vjénčat
181.	Po	vínćat se
182.	SŠ	vjénčati se
183.	Ukr	vjénčati
184.	Raj	vjénčat se
185.	Med	vjénčat se
186.	Bob	vjénčat
187.	Siv	vjénčat se
188.	VBu	vjénčati
189.	Pop	vjénčat se
190.	Vrb	vjénćat se
191.	Liš	vjénćat se
192.	Mo	vínčat
193.	Jake	vjénčati
194.	NGr	vjénčati
195.	DSv	vjénčat
196.	GKo	vjénčat
197.	GSm	vjénčat se / upí:sat se
198.	Srđ	vjénčati se
199.	Mah	vjénčati se
200.	Dol	vjénčat se
201.	Grb	vjénčati se
202.	DI	vjénčat se
203.	Mel	vjénčati
204.	Trn	vínčati se
205.	Koz	vjénčati se
206.	GSr	vjénčati se
207.	BD	vjénćati
208.	Pru	——
209.	Suh	vínčati se
210.	Šur	vjénčati
211.	MDu	vjénčati
212.	Jase	vjénčati
213.	GKa	vinčati
214.	Dab	vjénčati
215.	KJe	vjénčati se
216.	Oraš	vínčat
217.	Loh	vjénčati
218.	Dob	vínčati / vjénčati
219.	Spa	vínčati se / vínčat se
220.	Iza	vjénčati se / vínčati
221.	Ćor	vínčati se
222.	Jez	vínčat se
223.	Buž	vínčati se
224.	MKl	vínčati se
225.	Bih	vínčati
226.	Tuh	vjénčat se
227.	Dub	vínćat se
228.	Dola	vjénćat se
229.	Svo	vjénčat se
230.	GT	vjénčati se

Komentar

Više od tri četvrtine ispitivanih govora u infinitivu glagola ‘vjenčati se’ ima samo refleks *je* (*vjenčati se*, *vjenčat se*, *vjenćat se* i dr.). Petina istraživanih govora ima samo ikavski refleks (*vinčati se*, *vinčat se*, *vinćat se* i dr.). U četiri mjesna govora (M155, M166, M218 i M220) naporedni su oblici s jednosložnom zamjenom jata i ikavski oblici. U M22 zapisana je jotovana forma (*vĺenčat*).

Većina govora u kojima se upotrebljava infinitiv *vinčati se* nalazi se u dva areala: veći obuhvaća zapadnu Hercegovinu, Ramu i dijelove jugozapadne i srednje Bosne – proteže se od Studenaca (kod Ljubuškog) na jugu do Brnjica (kod Kaknja) i Topčić-Polja (kod Zenice) na sjeveru, odatle na zapad ide do Skender-Vakufa i na jug do Lištana (kod Livna), obuhvatajući Luku (kod Bosanskog Grahova); manji je u sjeverozapadnoj Bosni, sjeverno od Orašca (kod Bihaća) i Hripavaca (kod Ključa) i zapadno od Podbrđa (kod Kotor-Varoša). Infinitiv *vinčati se* upotrebljava se i u sjevernoj Bosni: u Dubravama (kod Bosanske Gradiške) i Modranu (kod Dervente).

Refleks *je* najčešći je u govorima Srba, a refleks *i* u govorima Hrvata. Gotovo svi srpski govori imaju refleks *je*, kao i tri petine govora Bošnjaka i više od pola govora Hrvata. Ikavski refleks dvaput je češći u govorima Hrvata nego u govorima Bošnjaka, a zapisan je samo u jednom govoru Srba (M145, Donje Vukovsko kod Kupresa).

Iz tri mjesta potječu nerelevantni odgovori (*uzet se*, *oženit se*), a iz jednog nema odgovora.

Literatura

Baotić 1983: 73-80; Bulić 2013: 120; Đurović 1991: 71; Hadžikadić 2012: 18; Halilović 1990: 277; Halilović 1996: 81; Halilović 2002: 264-279; Peco 1964: 56-57; Peco 1967: 287-290; Peco 1975: 111-131; Remetić 1981: 183; Valjevac 1983: 324; Valjevac 2002: 91-94; Vujičić i dr. 1979: 39, 46; Vujičić 1985: 54-78; Vujičić 1990: 55.

Etimologija

psl. *vĕnьcъ (stsl. вѣньць, rus. венéц, polj. wieniec), lit. vainikas ← pie. *u̯oi̯(h$_1$)no-

vjènčati (se): korijenski dio gl. *vĕnьčati (stsl. вѣньчатн), kao i im. *vĕnьcъ, izvodi se iz pie. osnove *u̯oi̯(h$_1$)no- ‘ono što je uvijeno, savijeno’, nastale iz korijena *u̯ei̯h$_1$- ‘uvijati, savijati’. Savremeno značenje gl. izvodi se iz običaja istočne crkve prema kojem se prilikom crkvenog obreda sklapanja braka mladenki položi vijenac, dok kod katolika mladenka nosi vijenac od kuće u crkvu.

Literatura

Skok 1973: III: 591; Fasmer 1986: I: 291; Boryś 2005: 694; Snoj 2016: 835.

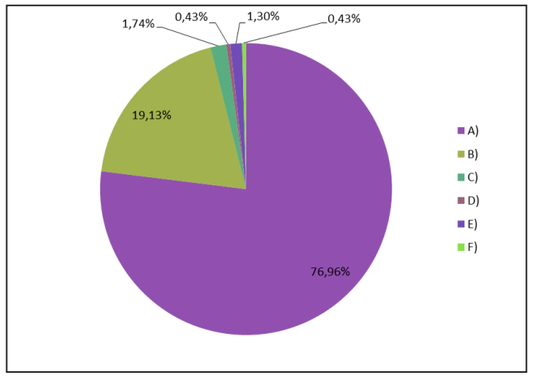

Ukupno (230):
A) 177 (76,96%)
B) 44 (19,13%)
C) 4 (1,74%)
D) 1 (0,43%)
E) 3 (1,30%)
F) 1 (0,43%)

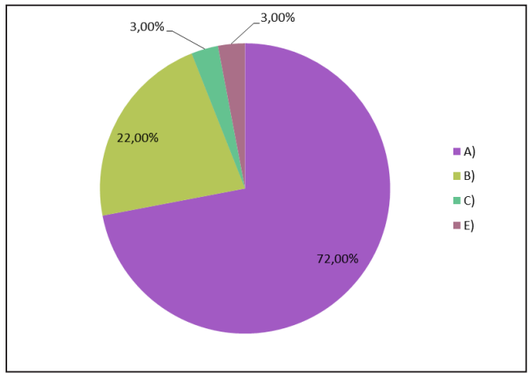

Bošnjaci (100):
A) 72 (72,00%)
B) 22 (22,00%)
C) 3 (3,00%)
E) 3 (3,00%)

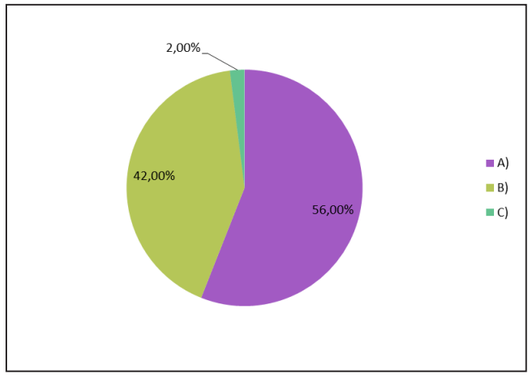

Hrvati (50):
A) 28 (56,00%)
B) 21 (42,00%)
C) 1 (2,00%)

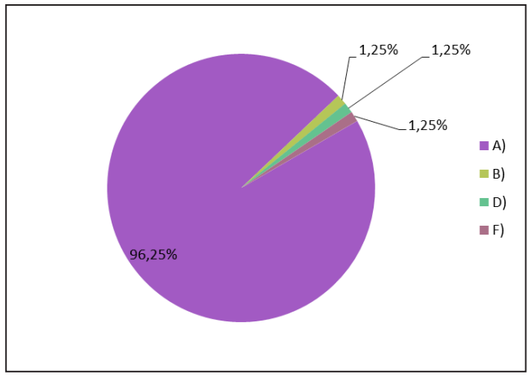

Srbi (80):
A) 77 (96,25%)
B) 1 (1,25%)
D) 1 (1,25%)
F) 1 (1,25%)

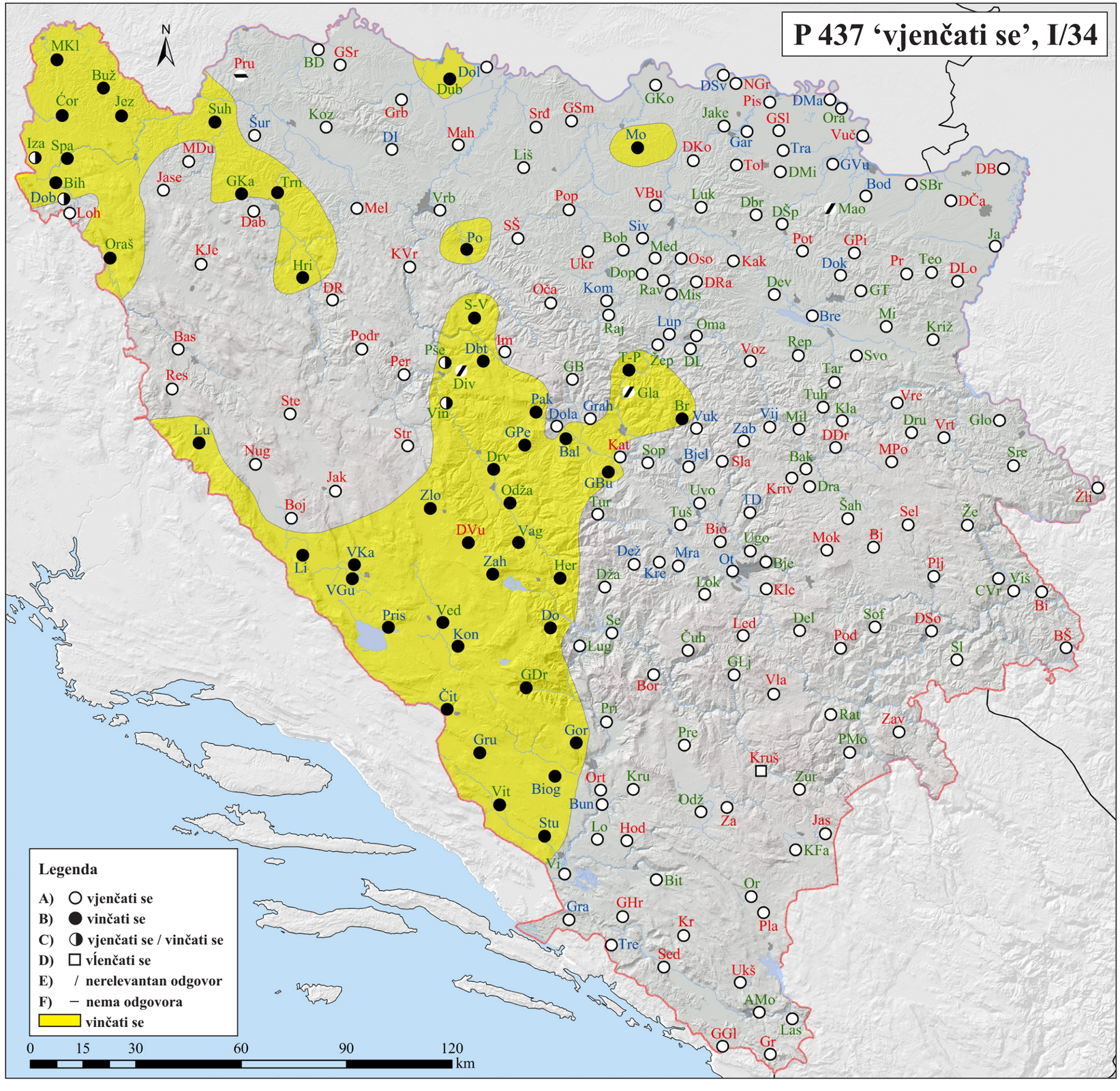

P 478 ‘djevojka’, I/35

Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	ʒ́évo:jka
2.	GGl	ʒ́évo:jka
3.	AMo	ʒ́évo:jka
4.	Las	ʒ́évo:jka
5.	Ukš	ʒ́évo:jka / ʒ́èvica
6.	Pla	ʒ́évo:jka
7.	Or	ʒ́évojka
8.	Kr	ʒ́évo:jka
9.	Sed	ʒ́évo:jka
10.	Tre	ʒ́évo:jka
11.	Gra	ʒ́évo:jka
12.	GHr	ʒ́évo:jka
13.	Bit	ʒ́évo:jka
14.	Vi	cùra / djévo:jka / ʒ́évo:jka
15.	Lo	cùra
16.	Hod	ʒ́évo:jka / djévo:jka
17.	Bun	ʒ́évo:jka
18.	Ort	ʒ́évo:jka
19.	Kru	ʒ́évo:jka
20.	Odž	ʒ́évo:jka
21.	Za	ʒ́évo:jka
22.	Kruš	ʒ́évo:jka
23.	Zur	ʒ́évo:jka
24.	KFa	ʒ́èvo:jka
25.	Jas	ʒ́évo:jka
26.	PMo	djévo:jka
27.	Zav	ʒ́évo:jka
28.	Rat	djévo:jka
29.	Vla	ʒ́évo:jka
30.	GLj	ʒ́évo:jka
31.	Pre	ʒ́èvo:jka
32.	Pri	ʒ́évo:jka / cùra
33.	Lug	djévo:jka
34.	Se	djévo:jka / ʒ́évo:jka
35.	Bor	ʒ́évo:jka
36.	Čuh	ʒ́évo:jka
37.	Led	ʒ́évo:jka
38.	Del	djévo:jka
39.	Pod	ʒ́évo:jka
40.	Sof	djévo:jka
41.	DSo	ʒ́évo:jka
42.	Sl	ʒ́évo:jka / djévo:jka
43.	BŠ	ʒ́évo:jka
44.	Bi	ʒ́évo:jka
45.	Viš	ʒ́évo:jka
46.	CVr	ʒ́évo:jka
47.	Plj	ʒ́évo:jka / djévo:jka
48.	Že	ʒ́évo:jka / djévo:jka
49.	Sel	ʒ́évo:jka
50.	Bj	ʒ́évo:jka
51.	Mok	ʒ́évo:jka
52.	Šah	djévo:jka
53.	Bje	djévo:jka
54.	Kle	cùra / ʒ́évo:jka
55.	Ugo	djévo:jka
56.	TD	djévo:jka
57.	Bio	cùra / djévo:jka
58.	Ot	djévo:jka
59.	Lok	djévo:jka
60.	Mra	cùra
61.	Kre	cùra / djévo:jka
62.	Dež	cùra
63.	Dža	djévo:jka
64.	Tur	djévo:jka / cùra
65.	Kat	djévo:jka / cùra / kèva
66.	Bak	djévo:jka / cùra
67.	Tuš	djévo:jka / cùra
68.	Uvo	djévo:jka
69.	Kriv	ʒ́évo:jka
70.	Dra	djévo:jka
71.	DDr	ʒ́évo:jka / cùra
72.	MPo	ʒ́évo:jka
73.	Sre	djévo:jka
74.	Žli	ʒ́évo:jka
75.	Glo	kèvica / ʒ́évo:jka / cùra
76.	Vrt	ʒ́évo:jka
77.	Dru	djévo:jka
78.	Vre	ʒ́évo:jka / cùra / djévo:jka
79.	Križ	ʒ́évo:jka
80.	Mi	ʒ́évo:jka
81.	Tar	djévo:jka / cùra
82.	Kla	djevò:jka
83.	Mil	cùra / djévo:jka
84.	Rep	djévo:jka
85.	Voz	djévo:jka
86.	Vij	djévo:jka / cúra
87.	Zab	cùra
88.	Sla	djévo:jka
89.	Bjel	cùra
90.	Sop	djévo:jka
91.	Vuk	djévo:jka
92.	Br	kèva / cùra / djévo:jka
93.	GBu	cùra
94.	Bal	dívo:jka / djévo:jka
95.	Grah	cùra / djévo:jka / kèva
96.	Gla	kẹ̀vạ
97.	DL	djévo:jka
98.	Oma	kèva / djévo:jka
99.	DRa	djévo:jka
100.	Oso	djévo:jka
101.	Kak	djévo:jka / cùra
102.	Dev	djévo:jka
103.	Bre	djévo:jka
104.	Dok	djévõjka
105.	GPi	ʒ́évo:jka
106.	Pr	ʒ́évo:jka
107.	DLo	cùra
108.	Teo	ʒ́évo:jka / dévo:jka / djévo:jka
109.	Ja	ʒ́évo:jka / djévo:jka
110.	DČa	cùra
111.	DB	ʒ́évo:jka
112.	SBr	djévo:jka
113.	Bod	djévo:jka
114.	Mao	cùra
115.	Pot	ʒ́évo:jka
116.	DŠp	djévo:jka / djévo:jče
117.	Dbr	cùra
118.	Luk	cúra / djévo:jka
119.	DMi	djévo:jka
120.	GVu	djévo:jka
121.	Vuč	djévo:jka
122.	Ora	ʒ́évo:jka
123.	DMa	cùra
124.	Tra	djévo:jka / cùra
125.	GSl	djévo:jka
126.	Tol	djévo:jka
127.	DKo	djévo:jka
128.	Gar	djévo:jka
129.	Pis	djévo:jka
130.	Stu	dívo:jka / cùra
131.	Vit	dívo:jka
132.	Gru	cùra
133.	Biog	dívo:jka / cùra
134.	Gor	cùra / dívo:jka
135.	GDr	dívo:jka
136.	Čit	cùra / dívo:jka
137.	Kon	dívo:jka
138.	Pris	dívo:jka
139.	Ved	dívo:jka
140.	Do	dívo:jka / cùra
141.	Zah	dívo:jka
142.	Her	dívo:jka
143.	Vag	dívo:jka
144.	Odža	dívo:jka / djévo:jka
145.	DVu	cùra / dívo:jka / djévo:jka
146.	VGu	dívo:jka / cùra
147.	VKa	dívo:jka / cùra
148.	Li	dívo:jka
149.	Boj	djévo:jka / cùra
150.	Jak	djévo:jka
151.	Zlo	dívo:jka
152.	Drv	cùra / dívo:jka
153.	GPe	dívo:jka / djévojka / cùra
154.	Pak	djévo:jka / dívo:jka
155.	Vin	dívo:jka / cùra
156.	Str	djévọjka / cùra
157.	Ste	djévo:jka
158.	Nug	ʒ́évojka
159.	Lu	ʒ́évo:jka
160.	Res	ʒ́évo:jka
161.	Bas	ʒ́évo:jka / djévo:jka
162.	Hri	dívojka / djévojka
163.	DR	cùra / djévo:jka
164.	Podr	djévo:jka / ʒ́évo:jka
165.	Per	djévo:jka
166.	Pše	dívo:jka
167.	Div	cùra / djévo:jka / dívo:jka
168.	Dbt	dívo:jka
169.	Im	djévo:jka
170.	GB	cùra
171.	T-P	dívo:jka / cùra
172.	Žep	djévo:jka
173.	Lup	djévo:jka / kèva
174.	Rav	dévojka / cùra / kèva
175.	Mis	djévo:jka
176.	Dop	djévo:jka
177.	Kom	djévo:jka / cùra
178.	Oča	djévo:jka
179.	S-V	dívo:jka / cùra
180.	KVr	djévo:jka
181.	Po	djévo:jka / curíca / cùra
182.	SŠ	djévo:jka
183.	Ukr	djévo:jka
184.	Raj	djévo:jka
185.	Med	djévo:jka
186.	Bob	djévo:jka
187.	Siv	djévo:jka
188.	VBu	djévo:jka
189.	Pop	djévo:jka
190.	Vrb	dívo:jka
191.	Liš	dívo:jka
192.	Mo	dívo:jka
193.	Jake	djévo:jka
194.	NGr	djévo:jka
195.	DSv	djévo:jka
196.	GKo	dívo:jka / cùra
197.	GSm	djévo:jka
198.	Srđ	djèvojka / djévo:jka
199.	Mah	djévo:jka
200.	Dol	djévo:jka
201.	Grb	djévo:jka
202.	DI	cùra
203.	Mel	djévo:jka / ʒ́évo:jka
204.	Trn	dívo:jka
205.	Koz	djévo:jka / dívo:jka
206.	GSr	djévo:jka
207.	BD	dívo:jka
208.	Pru	cùra / djévo:jka
209.	Suh	dívo:jka / cùra
210.	Šur	cùra / djévo:jka
211.	MDu	ʒ́évo:jka
212.	Jase	djévo:jka / cùra
213.	GKa	dívo:jka
214.	Dab	djévo:jka
215.	KJe	ʒ́évo:jka
216.	Oraš	dívo:jka
217.	Loh	djévo:jka
218.	Dob	cùra
219.	Spa	cùra / dívo:jka / ʒ́évo:jka
220.	Iza	djévo:jka / dívo:jka
221.	Ćor	dívo:jka / djévo:jka
222.	Jez	dívo:jka / cùra
223.	Buž	dívo:jka
224.	MKl	dívo:jka
225.	Bih	dívo:jka
226.	Tuh	cùra / djévo:jka
227.	Dub	dívo:jka
228.	Dola	djévo:jka / cùra
229.	Svo	djévo:jka
230.	GT	djévo:jka

Komentar

U devedeset pet ispitivanih govora imenica ‘djevojka’ u Njd. ima refleks *je*, u pedeset osam govora zapisana je jotovana forma (*ʒ́evojka*), a u jedanaest mjesta naporedo je *djevojka* i *ʒ́evojka*. Četrdeset mjesnih govora ima samo ikavski oblik (*divojka*), a u deset mjesta naporedni su oblici s jednosložnom zamjenom jata i ikavski oblici. U M219 (Spahići kod Bihaća) zapisani su ikavski i oblik s jotovanjem (*divojka* / *ʒ́evojka*), a u M108 (Teočak kod Ugljevika) oblici s refleksom *je* (*djevojka*), s jotovanim suglasnikom *d* (*ʒ́evojka*) i s ekavskim refleksom (*devojka*).

Govori u kojima se upotrebljava jotovani oblik formiraju dva areala: veći obuhvaća područje istočno od Neretve i Podrinje; manji je u zapadnoj Bosni. Između ta dva areala istočnije su govori u kojima je *djevojka*, zapadnije govori u kojima preovladava oblik *divojka*, a u sredini je pojas prijelaznih govora u kojima je naporedo *divojka* / *djevojka*. Istočna granica ikavskog areala ide od Studenaca (kod Ljubuškog) na jugu, preko Goranaca (kod Mostara), Hera (kod Prozora) i Balića (kod Novog Travnika), do Topčić-Polja (kod Zenice) na sjeveru, pa na sjeverozapad do Vrbanje (u Banjoj Luci) i na sjeveroistok do Modrana (kod Dervente) i Gornjih Koliba (kod Bosanskog Broda).

Oblici s refleksom *je* (*djevojka*, *ʒ́evojka*) najčešći su u govorima Srba, a s refleksom *i* u govorima Hrvata. Dvije trećine bošnjačkih govora ima oblike *djevojka* ili *ʒ́evojka*, a u četvrtini tih govora samo je *divojka*. Više od trećine hrvatskih govora ima ikavsku zamjenu jata: u petnaest mjesnih govora samo je *divojka*, a u tri *divojka* / *djevojka*. Samo je u jednom srpskom govoru *divojka* (M150, Jakir kod Glamoča), a u jednom *divojka* / *djevojka* (M145, Donje Vukovsko kod Kupresa).

Iz četrnaest mjesta potječu nerelevantni odgovori: u trinaest je zapisana leksema *cura* i u jednom *keva*.

Literatura

Arnaut 2017: 74; Baotić 1983: 73-80; Bulić 2013: 121; Čustović 1961: 100, 105, 115; Dragičević 2007: 337; Đurović 1991: 74; FO 1981: 373-374, 440, 465, 470, 510-511; Hadžikadić 2012: 18; Halilović 1990: 277; Halilović 1996: 82; Halilović 2002: 264-279; Halilović 2009: 43; Kozomara 2016: 630; Pavešić 1960: 370; Peco 1962: 303; Peco 1964: 56-57; Peco 1967: 287-290; Peco 1975: 111-131; Petrović 1970: 340; Remetić 1981: 183; Ružičić 1936: 243; Šurmin 1985: 189; Valjevac 1983: 324; Valjevac 2002: 91-94; Vujičić i dr. 1979: 39, 46; Vujičić 1985: 54-78; Vujičić, Baotić 1989: 165; Vujičić 1990: 55; Vuković 1962: 31; Vuković 1963: 290.

Up.: OLA: 1888.

Etimologija

psl. *dě̀vá (stsl. дѣва, rus. дéва, polj. dziewa) ← pie. *$d^{h}eh_{1}$-

djèvõjka: psl. *dě̀vá ‘mlada, ali već odrasla žena’ izvodi iz pie. korijena *$d^{h}oh_{1}$i-u̯ah$_{2}$ ‘dojilja, koja je već u stanju da doji’. Riječ *djevojka* izvedena je pomoću složenog suf. *-ōjka*, koji se javlja još samo u bug. девойка i mak. девојка.

Literatura

Skok 1971: I: 415-416; Brückner 1985: 111; Fasmer 1986: I: 491; Snoj 2016: 136.

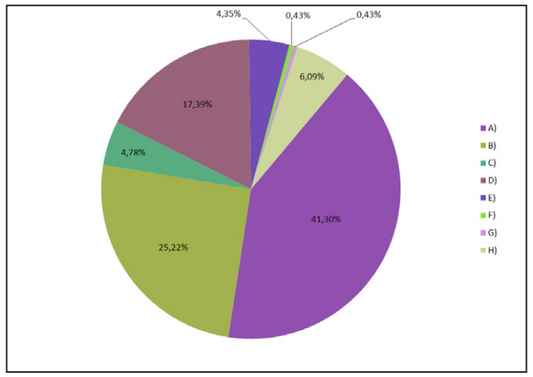

Ukupno (230):
A) 95 (41,30%)
B) 58 (25,22%)
C) 11 (4,78%)
D) 40 (17,39%)
E) 10 (4,35%)
F) 1 (0,43%)
G) 1 (0,43%)
H) 14 (6,09%)

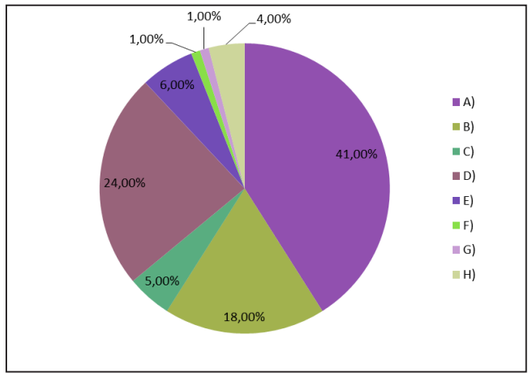

Bošnjaci (100):
A) 41 (41,00%)
B) 18 (18,00%)
C) 5 (5,00%)
D) 24 (24,00%)
E) 6 (6,00%)
F) 1 (1,00%)
G) 1 (1,00%)
H) 4 (4,00%)

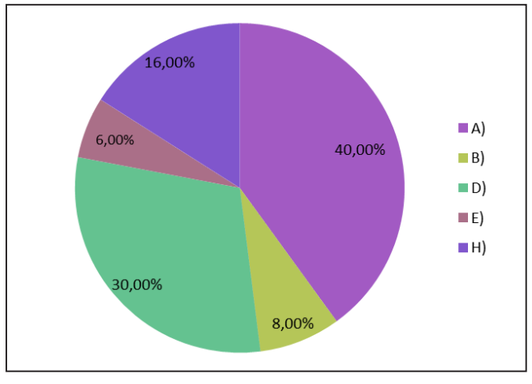

Hrvati (50):
A) 20 (40,00%)
B) 4 (8,00%)
D) 15 (30,00%)
E) 3 (6,00%)
H) 8 (16,00%)

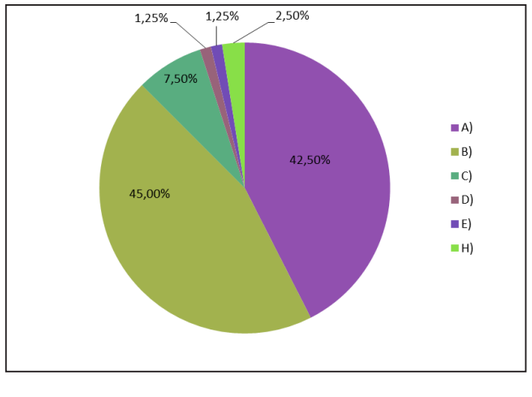

Srbi (80):
A) 34 (42,50%)
B) 36 (45,00%)
C) 6 (7,50%)
D) 1 (1,25%)
E) 1 (1,25%)
H) 2 (2,50%)

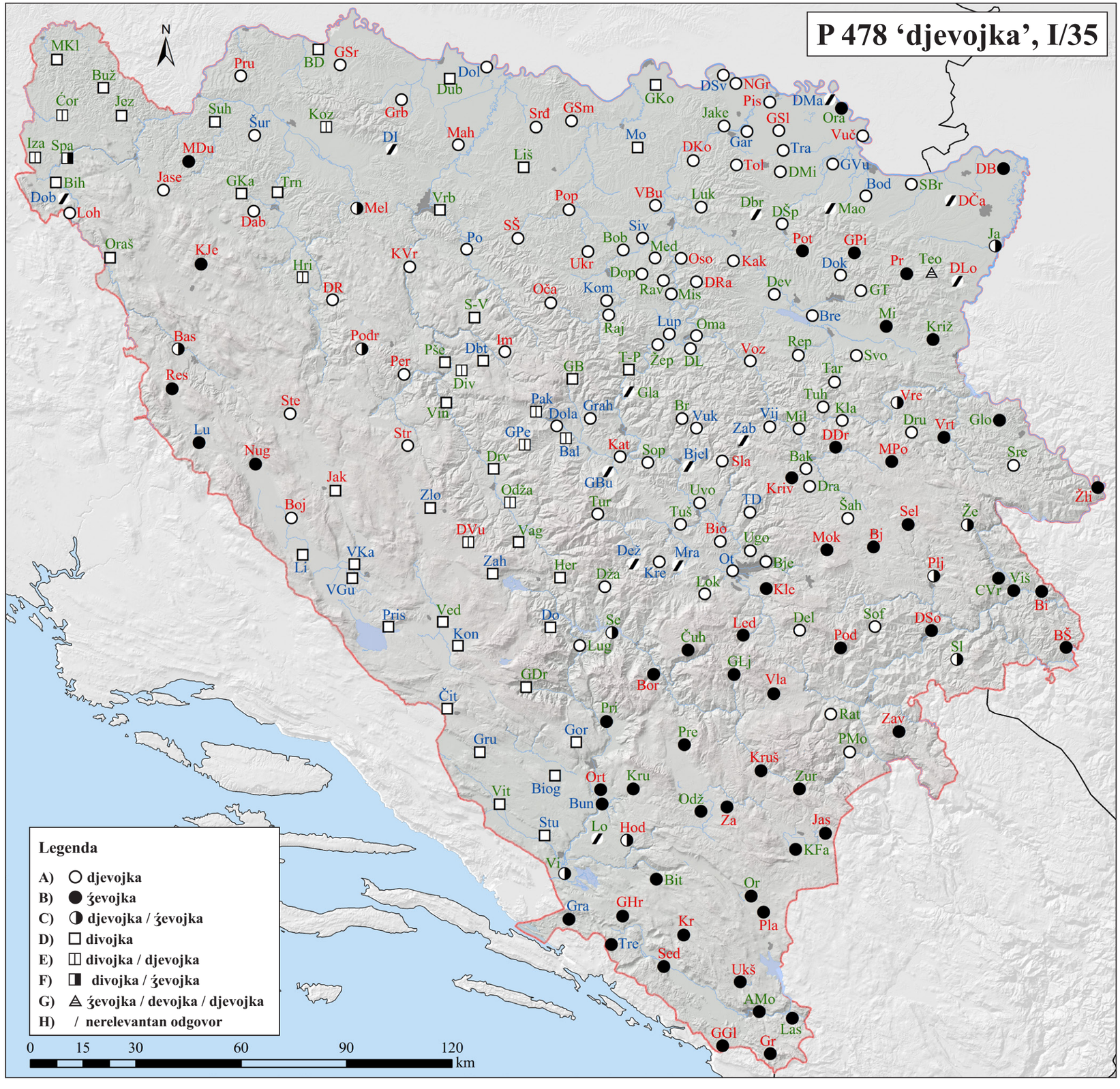

P 988 ‘djetlić’, I/36		
Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	žú:na
2.	GGl	ʒ́étlić / dúba:č
3.	AMo	djétlić
4.	Las	kĺùcavac
5.	Ukš	žú:na
6.	Pla	žú:na
7.	Or	ʒ́étlić
8.	Kr	djétli:ć
9.	Sed	——
10.	Tre	djétlić
11.	Gra	djétlić
12.	GHr	djétli:ć
13.	Bit	ʒ̀étli:ć
14.	Vi	djètlić
15.	Lo	žú:na
16.	Hod	djétli:ć
17.	Bun	pùpavac
18.	Ort	djètlić
19.	Kru	šárena: tìca
20.	Odž	ʒetlić
21.	Za	ʒétlić
22.	Kruš	ʒétli:ć
23.	Zur	kĺúcavac
24.	KFa	——
25.	Jas	dijéto:
26.	PMo	ʒ́étlić
27.	Zav	——
28.	Rat	kĺùcavac
29.	Vla	ćétli:ć
30.	GLj	djétli:ć
31.	Pre	ʒ́ékli:ć
32.	Pri	djétli:ć
33.	Lug	——
34.	Se	klìkavac
35.	Bor	djètlić
36.	Čuh	——
37.	Led	——
38.	Del	kĺùćevac
39.	Pod	kĺùcavac
40.	Sof	——
41.	DSo	détlić
42.	Sl	djétlić
43.	BŠ	ʒ̀étlić
44.	Bi	dètlić
45.	Viš	djétlić
46.	CVr	djétli:ć
47.	Plj	dètlić
48.	Že	dètlić
49.	Sel	dètlić
50.	Bj	djètlić
51.	Mok	ʒ́étlić
52.	Šah	djètlić
53.	Bje	djétli:ć
54.	Kle	——
55.	Ugo	klìktavica
56.	TD	djétlić / téža:k
57.	Bio	——
58.	Ot	žutíca
59.	Lok	kĺú:na / žú:na
60.	Mra	kĺú:na
61.	Kre	——
62.	Dež	kĺú:ndo
63.	Dža	——
64.	Tur	djètlić
65.	Kat	djètle:n / žú:na
66.	Bak	djétli:ć
67.	Tuš	——
68.	Uvo	cŕna: žú:na
69.	Kriv	détlić
70.	Dra	djétlić
71.	DDr	ʒ́étli:ć / žú:na
72.	MPo	ʒ̀étlić
73.	Sre	dètlić
74.	Žli	dè:to:
75.	Glo	dètlić
76.	Vrt	dètlić
77.	Dru	dètlić
78.	Vre	dètlić
79.	Križ	dètlić
80.	Mi	détlić
81.	Tar	djètlić
82.	Kla	žú:na
83.	Mil	djètlić
84.	Rep	djètlić
85.	Voz	djètlić
86.	Vij	djétlić / détlić / dètlić
87.	Zab	djétlić
88.	Sla	——
89.	Bjel	——
90.	Sop	djètlić
91.	Vuk	djètlić
92.	Br	——
93.	GBu	dìtlić
94.	Bal	djètlić
95.	Grah	žú:na
96.	Gla	——
97.	DL	dètlić
98.	Oma	détlić
99.	DRa	détlić
100.	Oso	dètlić
101.	Kak	djètlić
102.	Dev	djétli:ć
103.	Bre	djétlić
104.	Dok	djétlić
105.	GPi	détlić
106.	Pr	djétlić
107.	DLo	détlić
108.	Teo	dètlić
109.	Ja	djètlić
110.	DČa	djétlić
111.	DB	détlić
112.	SBr	djètlić
113.	Bod	djétlić
114.	Mao	djetlì:ć
115.	Pot	dètlić
116.	DŠp	dètlić
117.	Dbr	dję̀:tǫ̀:
118.	Luk	žú:na
119.	DMi	žú:na
120.	GVu	djétlić
121.	Vuč	djètlić
122.	Ora	djétlić
123.	DMa	djétlić
124.	Tra	djétlić
125.	GSl	dètlić
126.	Tol	žú:na
127.	DKo	dètlić
128.	Gar	žú:na / djètlić
129.	Pis	detlī:ć / détli:ć
130.	Stu	——
131.	Vit	dìtlić
132.	Gru	dí:ta:
133.	Biog	djétlić / dítlić
134.	Gor	——
135.	GDr	dítli:ć
136.	Čit	sò:jka
137.	Kon	diklić
138.	Pris	dítić
139.	Ved	——
140.	Do	tú:kac
141.	Zah	dítli:ć
142.	Her	dítli:ć
143.	Vag	klìkavac / kjú:co / kĺú:co
144.	Odža	dìtlić
145.	DVu	détlić
146.	VGu	——
147.	VKa	dítlić
148.	Li	dítlić
149.	Boj	kóva:č / djétlić
150.	Jak	djétli:ć
151.	Zlo	——
152.	Drv	djétli:ć
153.	GPe	évŕ:kavica
154.	Pak	djétlić
155.	Vin	——
156.	Str	djétli:ć
157.	Ste	djèto: / ʒ̀étlić
158.	Nug	djètlić
159.	Lu	——
160.	Res	ʒ̀étlić
161.	Bas	ʒ́ęta:
162.	Hri	dìtlić
163.	DR	kĺú:co / djétlić
164.	Podr	djétli:ć
165.	Per	ʒ̀étlić
166.	Pše	djétlić
167.	Div	dítlić
168.	Dbt	——
169.	Im	dètlić
170.	GB	žú:na / djètlić
171.	T-P	djétli:ć
172.	Žep	dètlić
173.	Lup	dètlić
174.	Rav	djèteo
175.	Mis	žú:na / détlić
176.	Dop	djétlić
177.	Kom	dètlić
178.	Oča	dètlić
179.	S-V	djètlić / dètlić
180.	KVr	djétlić / kĺùckavac
181.	Po	dètlić
182.	SŠ	djètlić
183.	Ukr	détlić
184.	Raj	dètlić
185.	Med	dètlić
186.	Bob	djétli:ć
187.	Siv	djètlić
188.	VBu	djétli:ć
189.	Pop	djètlić
190.	Vrb	žú:na / djètlić
191.	Liš	djétlić
192.	Mo	dítlić
193.	Jake	détlić
194.	NGr	détlić
195.	DSv	djètlić
196.	GKo	dètlić
197.	GSm	détlić / djétlić
198.	Srđ	dè:to:
199.	Mah	djétlić
200.	Dol	djètlić
201.	Grb	djètlić
202.	DI	dijétao
203.	Mel	djétlić
204.	Trn	djétlić
205.	Koz	djétlić / kré:ja
206.	GSr	djètlić
207.	BD	dìtlić
208.	Pru	ʒ̀éto: / ʒ̀étl̩ć
209.	Suh	dìtlić
210.	Šur	djétlić
211.	MDu	ʒ̀étao
212.	Jase	ʒ̀étl̩ć / djètl̩ć / kĺùcavac
213.	GKa	dìtlić
214.	Dab	ʒ̀éto:
215.	KJe	ʒ̀étlić / ʒ̀éto:
216.	Oraš	kĺucavac / dítlić / díto:
217.	Loh	klìkavac
218.	Dob	djé:tlić
219.	Spa	dítlić / kĺúcavac
220.	Iza	dítli:ć / dìto:
221.	Ćor	dìtlić / dìto:
222.	Jez	dìto:
223.	Buž	dìtlen
224.	MKl	dìto: / dítlen
225.	Bih	djétli:ć
226.	Tuh	djétlić / žú:na
227.	Dub	dìtlić
228.	Dola	djétli:ć
229.	Svo	djètlić
230.	GT	djétli:ć

Komentar

Imenica ‘djetlić’ u Njd. najčešće ima jednosložnu zamjenu jata: u osamdeset tri ispitivana govora zapisano je *djetlić*, a u dvadeset oblik s jotovanim suglasnikom *d* (*ʒetlić*). Na drugom je mjestu po zastupljenosti ekavski refleks, a na trećem ikavski: četrdeset mjesnih govora ima *detlić*, a dvadeset četiri *ditlić*. U M157 zapisano je *djeto* / *ʒetlić*, a u M212 *ʒetlić* / *djetlić*. U M133 naporedo je *djetlić* i *ditlić*. U M86, M179 i M97 uz *djetlić* govori se *detlić*. U M25 zapisano je *dijeto*, a u M202 *dijetao*. Oblik *deto* karakterističan je za M74 i M198, a *dita* za M132.

Većina govora u kojima se upotrebljava jotovani oblik nalazi se u istočnoj Hercegovini i zapadnoj Bosni. Oblik *djetlić* najbolje je raširen u srednjoj, sjeveroistočnoj i sjevernoj Bosni, a oblik *ditlić* u zapadnoj Hercegovini, Rami, jugozapadnoj i sjeverozapadnoj Bosni. U Podrinju je čest oblik *detlić*; tako je i u oazi između Žepča i Tešnja.

Oblici *djetlić* i *ʒetlić* najčešće su zapisivani u govorima Srba, potom u govorima Bošnjaka. U dvadeset od ukupno četrdeset hrvatskih govora zapisano je *djetlić*, a ni u jednom nije potvrđena jotovana forma. I ekavski oblik (*detlić*) najčešći je u govorima Srba, a najrjeđi u govorima Hrvata. Ikavski oblici (*ditlić*, *diklić*, *dito* i dr.) češći su u govorima Bošnjaka nego u govorima Hrvata, a nisu prisutni u govorima Srba.

Iz dvadeset osam mjesta potječu nerelevantni odgovori (*žuna*, *kĺucavac*, *pupavac*, *klikavac* i dr.), a iz dvadeset četiri nema odgovora.

Literatura

Baotić 1983: 73-80; FO 1981: 427; Hadžikadić 2012: 18; Halilović 1990: 277; Peco 1964: 56-57; Peco 1967: 287-290; Peco 1975: 111-131; Valjevac 1983: 324; Valjevac 2002: 91-94; Vujičić i dr. 1979: 44.

Up.: OLA: 58.

Etimologija

psl. *dę̑tьlъ (rus. дя́тел, polj. dzięcioł) ← pie. *del(b)tí ili *d^{h}elb^{h}t-ilo-

djètlīć: im. je nastala dodavanjem suf. *-ić* < *-iťъ na psl. *dę̑tьlъ, a etimologija korijena nije posve jasna; psl. *dę̑tьlъ, prvobitno vjerovatno *dę̑telъ, može se izvesti iz korijena *del(b)tí ‘dupsti’, s izvornim značenjem ‘onaj koji kleše, dubi’, jer ova ptica kljuca po deblu stabla tražeći hranu. Druga mogućnost je iz pie. *d^{h}elb^{h}t-ilo- ‘dlijeto’.

Literatura

Skok 1971: I: 413-414; Brückner 1985: 112; Fasmer 1986: I: 562; Snoj 2016: 135.

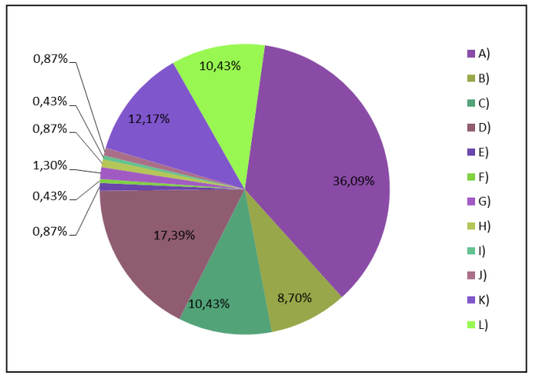

Ukupno (230):
A) 83 (36,09%)
B) 20 (8,70%)
C) 24 (10,43%)
D) 40 (17,39%)
E) 2 (0,87%)
F) 1 (0,43%)
G) 3 (1,30%)
H) 2 (0,87%)
I) 1 (0,43%)
J) 2 (0,87%)
K) 28 (12,17%)
L) 24 (10,43%)

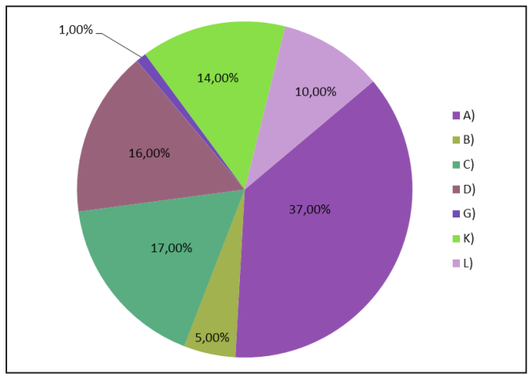

Bošnjaci (100):
A) 37 (37,00%)
B) 5 (5,00%)
C) 17 (17,00%)
D) 16 (16,00%)
G) 1 (1,00%)
K) 14 (14,00%)
L) 10 (10,00%)

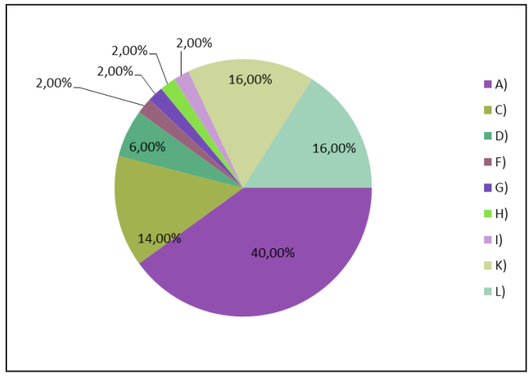

Hrvati (50):
A) 20 (40,00%)
C) 7 (14,00%)
D) 3 (6,00%)
F) 1 (2,00%)
G) 1 (2,00%)
H) 1 (2,00%)
I) 1 (2,00%)
K) 8 (16,00%)
L) 8 (16,00%)

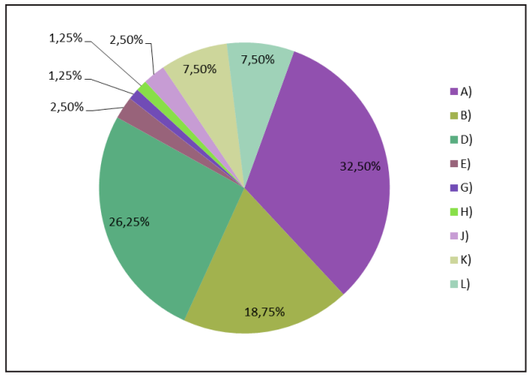

Srbi (80):
A) 26 (32,50%)
B) 15 (18,75%)
D) 21 (26,25%)
E) 2 (2,50%)
G) 1 (1,25%)
H) 1 (1,25%)
J) 2 (2,50%)
K) 6 (7,50%)
L) 6 (7,50%)

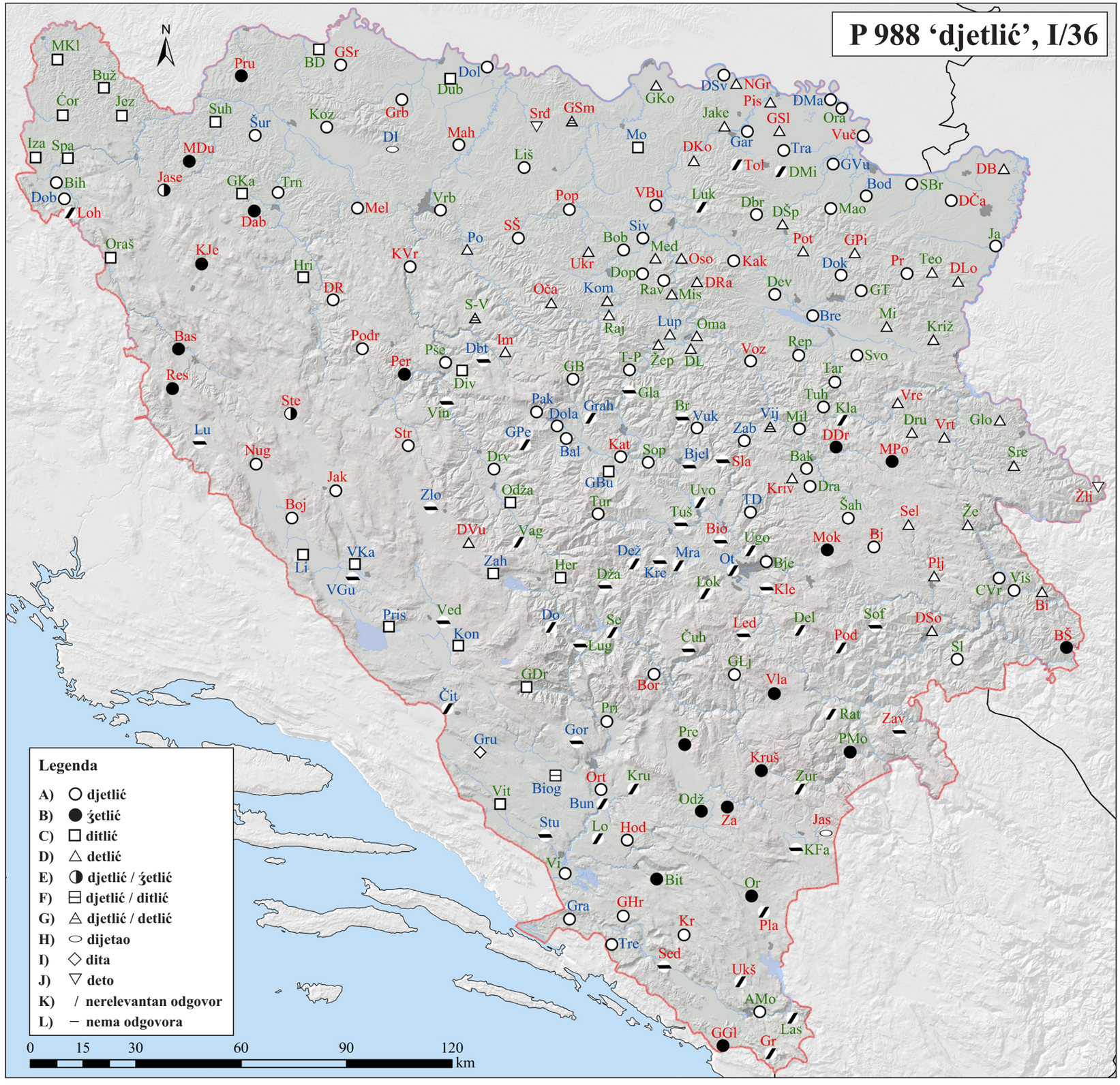

P 681 ‘izjesti’, I/37		
Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	íźesti
2.	GGl	íźes
3.	AMo	íźes
4.	Las	íźes
5.	Ukš	íźesti / íźes
6.	Pla	íźs
7.	Or	íźes
8.	Kr	íźes
9.	Sed	íźes
10.	Tre	íźes
11.	Gra	íźes / íźesti
12.	GHr	íźes
13.	Bit	íźes
14.	Vi	íźes / íźesti
15.	Lo	íźes / íźesti
16.	Hod	íźes
17.	Bun	íźest / íźesti
18.	Ort	íźes / íźesti
19.	Kru	ízes / ízesti
20.	Odž	íźes
21.	Za	íźes
22.	Kruš	íźes
23.	Zur	íźes
24.	KFa	íźes
25.	Jas	íźest
26.	PMo	íźes / íźesti
27.	Zav	íźest
28.	Rat	íźesti
29.	Vla	íźes
30.	GLj	íʒesti
31.	Pre	ìźes
32.	Pri	íźes / íźesti
33.	Lug	ízjest / ízjesti
34.	Se	pòes / pòest
35.	Bor	íźes / pòes
36.	Čuh	íźest / íźesti
37.	Led	ízjest / ízjesti / íźest / íźesti
38.	Del	íźes
39.	Pod	íźesti
40.	Sof	íźesti
41.	DSo	íźesti
42.	Sl	ízjesti / íźesti
43.	BŠ	íźesti
44.	Bi	íźesti
45.	Viš	ízjesti / pòjesti
46.	CVr	íźest
47.	Plj	íźesti / íźes
48.	Že	íźesti / íźes
49.	Sel	íźesti
50.	Bj	íźesti
51.	Mok	íźest
52.	Šah	ízjest / ízjesti
53.	Bje	ízjest
54.	Kle	íźesti
55.	Ugo	——
56.	TD	ízjest
57.	Bio	íźest
58.	Ot	ízjest / pójest
59.	Lok	ízjest
60.	Mra	izjest
61.	Kre	ízjest
62.	Dež	ízjest / íźest
63.	Dža	ízjest / ízjesti
64.	Tur	pójesti
65.	Kat	ízjesti
66.	Bak	ízjest
67.	Tuš	ízjest
68.	Uvo	ízjest
69.	Kriv	ízjesti
70.	Dra	ízjest
71.	DDr	íźest / íźes
72.	MPo	íźesti
73.	Sre	ízest / pójest
74.	Žli	ízjesti
75.	Glo	ízjesti
76.	Vrt	íźesti
77.	Dru	íźedoste
78.	Vre	ízjest / ízjesti
79.	Križ	ízesti / ízesti
80.	Mi	íźest
81.	Tar	ízjest / ízjest[i]
82.	Kla	ízjest
83.	Mil	ízjest
84.	Rep	ízjest / ízjesti
85.	Voz	ízjest
86.	Vij	ízjest
87.	Zab	ízjest
88.	Sla	ízjest
89.	Bjel	ízjest
90.	Sop	ízjest
91.	Vuk	ízjest
92.	Br	ízist
93.	GBu	ízist
94.	Bal	ízist
95.	Grah	ízist
96.	Gla	ízis
97.	DL	ízjest
98.	Oma	ízjest
99.	DRa	ízjest
100.	Oso	íźest
101.	Kak	ízjest
102.	Dev	ízjesti
103.	Bre	ízjest
104.	Dok	ízjesti
105.	GPi	íźest / ízjest
106.	Pr	íźest
107.	DLo	ízjes
108.	Teo	íźest
109.	Ja	ízjest
110.	DČa	ízjesti
111.	DB	ízjest
112.	SBr	ízjesti
113.	Bod	ízjest
114.	Mao	ízjest
115.	Pot	íźest
116.	DŠp	ízjest
117.	Dbr	izjȩ̨st
118.	Luk	ízjest / íʒest
119.	DMi	pòjesti
120.	GVu	ízjest
121.	Vuč	ízjesti
122.	Ora	ízjest / pójest
123.	DMa	ízjest / pójest
124.	Tra	pójȷ̨st
125.	GSl	pójest / ízjest
126.	Tol	pójesti
127.	DKo	pójest
128.	Gar	ízjest / pójest
129.	Pis	ízjesti
130.	Stu	ízis / ízisti
131.	Vit	ízis / ízisti
132.	Gru	ízist / ízisti
133.	Biog	ízis / ízisti
134.	Gor	ízis / ízist
135.	GDr	ízis
136.	Čit	ízist
137.	Kon	ízist
138.	Pris	ízist
139.	Ved	ízist
140.	Do	ìzist
141.	Zah	ízis
142.	Her	ízis
143.	Vag	ízist
144.	Odža	ízjest
145.	DVu	ízist
146.	VGu	ízist
147.	VKa	ízist
148.	Li	ízist
149.	Boj	ízjesti
150.	Jak	íźesti
151.	Zlo	ìzist
152.	Drv	ízist
153.	GPe	ízist
154.	Pak	ízist
155.	Vin	ízisti
156.	Str	ízjesti
157.	Ste	ízjesti
158.	Nug	pójesti
159.	Lu	ízist
160.	Res	ízjesti
161.	Bas	ízjesti
162.	Hri	ízisti
163.	DR	íźesti
164.	Podr	ízjesti
165.	Per	íźesti
166.	Pše	ízi:st / póist
167.	Div	ízist
168.	Dbt	ízist
169.	Im	íźesti
170.	GB	ízist / ízisti / póist / póisti
171.	T-P	ízis[ti]
172.	Žep	ízjest
173.	Lup	——
174.	Rav	ízjest
175.	Mis	ízjesti
176.	Dop	ízjest
177.	Kom	íźest / íźesti
178.	Oča	íźesti
179.	S-V	ízjest / ízjesti
180.	KVr	íʒest / ízjest
181.	Po	ízist / pòjest
182.	SŠ	ízjesti
183.	Ukr	póest[i]
184.	Raj	íʒest
185.	Med	íʒest
186.	Bob	íźesti
187.	Siv	íźesti
188.	VBu	ízjesti / íźesti
189.	Pop	ízjesti
190.	Vrb	pòjesti
191.	Liš	ízjest
192.	Mo	ízist
193.	Jake	íźest
194.	NGr	ízjest
195.	DSv	ízjest / pójest
196.	GKo	pójest
197.	GSm	íźest
198.	Srđ	pó[i]esti
199.	Mah	ízjesti
200.	Dol	ízjest
201.	Grb	ízjesti
202.	DI	ízjesti
203.	Mel	ízjesti
204.	Trn	ízjesti
205.	Koz	ízjesti / pòjesti
206.	GSr	ízjesti
207.	BD	ízisti
208.	Pru	ì:zjesti
209.	Suh	íziti
210.	Šur	ízjest[i]
211.	MDu	izjesti
212.	Jase	ízjesti
213.	GKa	ízisti
214.	Dab	ízjest[i]
215.	KJe	ízjesti
216.	Oraš	íz[i]ti / póisti
217.	Loh	pójęst[i]
218.	Dob	póisti
219.	Spa	ízisti
220.	Iza	íz[i]ti
221.	Ćor	ízjesti
222.	Jez	íźes / íźisti
223.	Buž	íźesti
224.	MKl	póesti / pójesti
225.	Bih	ízisti
226.	Tuh	ízjest
227.	Dub	ízjest
228.	Dola	ízjest / ízist
229.	Svo	ízjest
230.	GT	ízjest

Komentar

Infinitiv glagola ‘izjesti’ najčešće je zapisivan s refleksom *je* ili s jotovanim suglasnikom *z* (*izjesti*, *izjest*; *íźesti*, *íźest*, *íźes*). Petina ispitivanih govora ima ikavski refleks (*izisti*, *izist*). U M181 i M228 naporedo se upotrebljavaju oblici *izjest*, *pojest* i *izist*. Četiri mjesna govora (M19, M34, M183 i M198) imaju ekavske (*izes*, *izesti*, *poes*, *poest*), a dva (M73 i M224) ekavske i oblike s *je* (*izest*, *poesti*, *pojest*, *pojesti*).

Većina govora u kojima se upotrebljava jotovani oblik nalazi se u istočnoj Hercegovini i Podrinju, potom u oazi između Teslića, Tešnja i Maglaja. Oblik *izjesti* najbolje je raširen istočno od rijeke Bosne i u sjevernoj Bosni, a oblik *izisti* u zapadnoj Hercegovini, Rami, jugozapadnoj, srednjoj i sjeverozapadnoj Bosni.

Jotovani oblici najčešći su u govorima Srba, potom u govorima Bošnjaka: za njih zna više od polovine srpskih govora, trećina bošnjačkih i desetina hrvatskih. Oblici s refleksom *je* podjednako su zastupljeni u bošnjačkim i srpskim govorima, a nešto su rjeđi u hrvatskim. Polovinu hrvatskih i petinu bošnjačkih govora odlikuju ikavski oblici. Ikavski oblik zapisan je samo u jednom srpskom govoru (M145, Donje Vukovsko kod Kupresa). Ekavski oblici rijetki su u govorima Bošnjaka i Srba, a uopće nisu prisutni u govorima Hrvata.

Iz M55 i M173 nema odgovora.

Literatura

Baotić 1983: 73-80; Bulić 2013: 121; Dešić 1976: 125; Halilović 1990: 290; Halilović 1996: 82; Peco 1964: 56-57; Peco 1967: 287-290; Peco 1975: 111-131; Valjevac 1983: 324; Valjevac 2002: 91-94; Vujičić 1985: 54-78; Vujičić, Baotić 1989: 165; Vujičić 1990: 57.

Etimologija

psl. *ěsti (stsl. ѣстн, rus. есть, polj. jeść), lit. ėsti ← pie. *$h_1$ed-

izjesti: gl. nastao dodavanjem pref. *izъ-* na gl. *ěsti, koji se izvodi iz pie. korijena *$h_1$ed- ‘gristi, jesti’, čije je prvobitno značenje ‘gristi’.

Literatura

Skok 1971: I: 776-777; Brückner 1985: 207; Fasmer 1986: II: 18; Snoj 2016: 269.

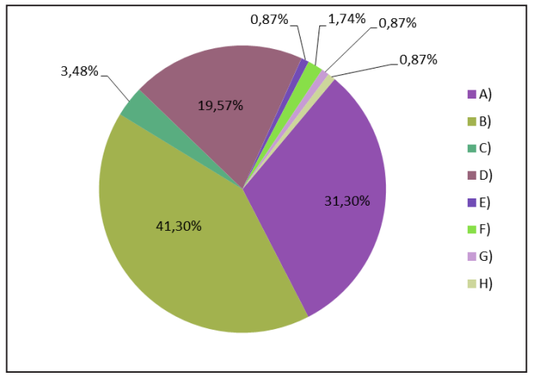

Ukupno (230):
A) 72 (31,30%)
B) 95 (41,30%)
C) 8 (3,48%)
D) 45 (19,57%)
E) 2 (0,87%)
F) 4 (1,74%)
G) 2 (0,87%)
H) 2 (0,87%)

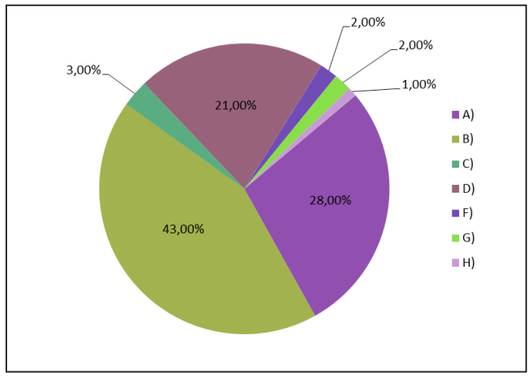

Bošnjaci (100):
A) 28 (28,00%)
B) 43 (43,00%)
C) 3 (3,00%)
D) 21 (21,00%)
F) 2 (2,00%)
G) 2 (2,00%)
H) 1 (1,00%)

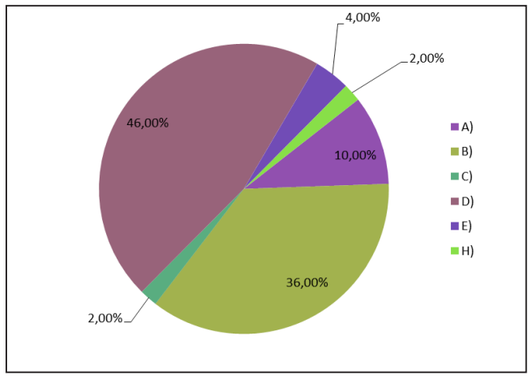

Hrvati (50):
A) 5 (10,00%)
B) 18 (36,00%)
C) 1 (2,00%)
D) 23 (46,00%)
E) 2 (4,00%)
H) 1 (2,00%)

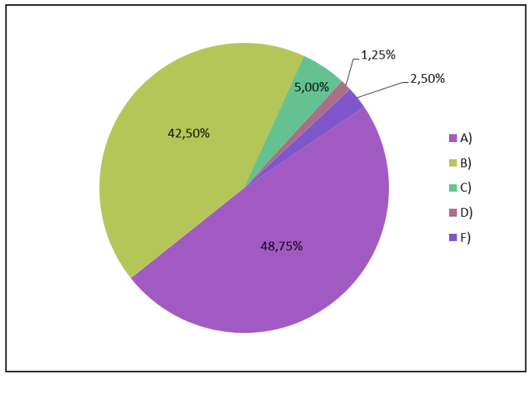

Srbi (80):
A) 39 (48,75%)
B) 34 (42,50%)
C) 4 (5,00%)
D) 1 (1,25%)
F) 2 (2,50%)

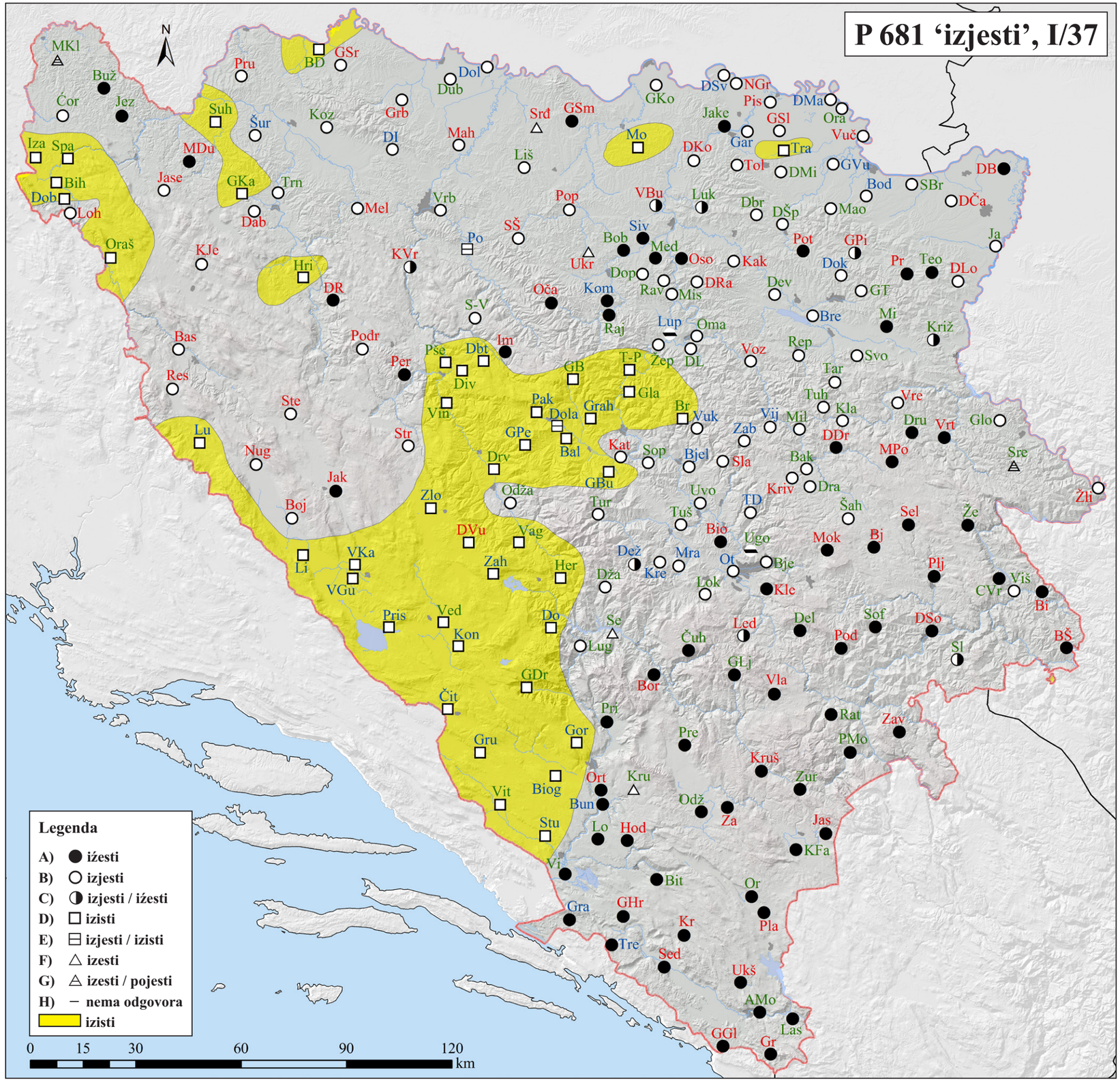

P 794 ‘sjeme’, I/38		
Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	śème / sjème
2.	GGl	śème
3.	AMo	śème
4.	Las	śème
5.	Ukš	śème
6.	Pla	śème
7.	Or	śème
8.	Kr	śème
9.	Sed	śème
10.	Tre	śème
11.	Gra	śème
12.	GHr	śème / sjème
13.	Bit	śème
14.	Vi	śème
15.	Lo	śème
16.	Hod	śème
17.	Bun	śème
18.	Ort	śème
19.	Kru	śème
20.	Odž	śème
21.	Za	śème
22.	Kruš	śème
23.	Zur	śème
24.	KFa	śème
25.	Jas	śème
26.	PMo	śème
27.	Zav	śème
28.	Rat	śème
29.	Vla	śème
30.	GLj	śème
31.	Pre	śème
32.	Pri	śème
33.	Lug	sjème
34.	Se	sjème
35.	Bor	śème
36.	Čuh	śème
37.	Led	śème
38.	Del	śème
39.	Pod	śème
40.	Sof	śème
41.	DSo	śème
42.	Sl	śème
43.	BŠ	śème
44.	Bi	śème
45.	Viš	sjème
46.	CVr	śème
47.	Plj	śème
48.	Že	śème
49.	Sel	śème
50.	Bj	śème
51.	Mok	śème
52.	Šah	sjème
53.	Bje	sjème
54.	Kle	śème / sjème
55.	Ugo	sjème
56.	TD	sjème
57.	Bio	śème
58.	Ot	sjème
59.	Lok	sjème
60.	Mra	sjème
61.	Kre	sjème
62.	Dež	sjème
63.	Dža	sjème
64.	Tur	sjème
65.	Kat	sjème
66.	Bak	sjème
67.	Tuš	sjème
68.	Uvo	sjème
69.	Kriv	śème
70.	Dra	sjème
71.	DDr	śème
72.	MPo	śème
73.	Sre	sjème
74.	Žli	s’jème
75.	Glo	sjème
76.	Vrt	śème
77.	Dru	sjème
78.	Vre	śème / sjème
79.	Križ	sjème / śème
80.	Mi	sjème
81.	Tar	sjème
82.	Kla	sjème
83.	Mil	sjème
84.	Rep	sjème
85.	Voz	sjème
86.	Vij	sjème / sjéme
87.	Zab	sjème
88.	Sla	sjème
89.	Bjel	sjème
90.	Sop	sjème
91.	Vuk	sjème
92.	Br	sìme
93.	GBu	sìme
94.	Bal	sìme
95.	Grah	sìme
96.	Gla	sìmę / sjęmę
97.	DL	sjème
98.	Oma	sjème
99.	DRa	sjème
100.	Oso	śème
101.	Kak	sjème
102.	Dev	sjème
103.	Bre	sjème
104.	Dok	sjème
105.	GPi	śème
106.	Pr	śème
107.	DLo	śème
108.	Teo	sjème
109.	Ja	sjème
110.	DČa	śème
111.	DB	śjème
112.	SBr	sjème
113.	Bod	sjème
114.	Mao	sjème
115.	Pot	śème
116.	DŠp	sjème
117.	Dbr	sjęme
118.	Luk	sjème
119.	DMi	sjème
120.	GVu	sjème
121.	Vuč	sjème
122.	Ora	sjème
123.	DMa	sjème
124.	Tra	sjème
125.	GSl	sjème
126.	Tol	sjème
127.	DKo	sjème
128.	Gar	sjème
129.	Pis	sjème
130.	Stu	sìme
131.	Vit	sìme
132.	Gru	sìme
133.	Biog	sìme
134.	Gor	sìme
135.	GDr	sìme
136.	Čit	sìme
137.	Kon	sìme
138.	Pris	sìme
139.	Ved	sìme
140.	Do	sìme
141.	Zah	sìme
142.	Her	sìme
143.	Vag	sìme
144.	Odža	sìme
145.	DVu	sìme
146.	VGu	sìme
147.	VKa	sìme
148.	Li	sìme
149.	Boj	śème / sjeme
150.	Jak	sjème
151.	Zlo	sìme
152.	Drv	sìme
153.	GPe	sìme
154.	Pak	sìme
155.	Vin	sìme
156.	Str	sjème
157.	Ste	sjème / śème
158.	Nug	sjème
159.	Lu	sìme
160.	Res	sjème
161.	Bas	sjème
162.	Hri	sìme
163.	DR	śème
164.	Podr	sjème
165.	Per	śème
166.	Pše	sìme / sjème
167.	Div	sìme
168.	Dbt	sìme
169.	Im	śème / sjème
170.	GB	sìme
171.	T-P	sìme
172.	Žep	sjème
173.	Lup	sìme
174.	Rav	śème
175.	Mis	sjème
176.	Dop	śème
177.	Kom	śème
178.	Oča	śème
179.	S-V	sìme
180.	KVr	sjème / śème
181.	Po	sìme
182.	SŠ	sjème
183.	Ukr	śème
184.	Raj	śème
185.	Med	śème
186.	Bob	śème
187.	Siv	sjème
188.	VBu	sjème
189.	Pop	śème
190.	Vrb	sìme
191.	Liš	sìme
192.	Mo	sìme
193.	Jake	sjème
194.	NGr	sjème
195.	DSv	sjème
196.	GKo	śjème
197.	GSm	sjème
198.	Srđ	śème
199.	Mah	sjème
200.	Dol	sjème
201.	Grb	sjème / śème
202.	DI	sjème
203.	Mel	sjème
204.	Trn	sìme
205.	Koz	sìme / sjème
206.	GSr	sjème
207.	BD	sìme
208.	Pru	śème
209.	Suh	sìme
210.	Šur	sjème
211.	MDu	sjème
212.	Jase	sjème
213.	GKa	sìme
214.	Dab	sjème
215.	KJe	sjème
216.	Oraš	sìme / sjème
217.	Loh	sjème
218.	Dob	sìme
219.	Spa	sìme
220.	Iza	sìme / sjème
221.	Ćor	sjème
222.	Jez	sìme
223.	Buž	sìme
224.	MKl	sìme
225.	Bih	sìme
226.	Tuh	sjème
227.	Dub	sìme
228.	Dola	sjème / sìme
229.	Svo	sjème
230.	GT	sjème

Komentar

U devedeset ispitivanih govora imenica ‘sjeme’ u Njd. ima refleks *je*, u sedamdeset govora zapisana je jotovana forma (*śeme*), a u deset mjesta naporedo je *sjeme* i *śeme*. U M111 i M196 zapisano je *śjeme*, a u M74 oblik s palataliziranim suglasnikom *s* (*s’jeme*). Pedeset jedan mjesni govor ima samo ikavski oblik (*sime*), a u šest mjesta naporedni su oblici s jednosložnom zamjenom jata i ikavski oblici.

Većina govora u kojima se upotrebljava jotovani oblik nalazi se istočnije od Neretve, u istočnoj i sjeveroistočnoj Bosni, potom u sjevernoj Bosni između Maglaja, Tešnja, Teslića i Prnjavora. Oblik *sjeme* najbolje je raširen istočno od rijeke Bosne, a oblik *sime* zapadno od Neretve, u jugozapadnoj, srednjoj i sjeverozapadnoj Bosni.

Oblici s refleksom *je* (*sjeme*, *śeme*) najčešći su u govorima Srba, a s refleksom *i* u govorima Hrvata. Dvije trećine bošnjačkih govora ima oblike *sjeme* ili *śeme*, a u četvrtini tih govora samo je *sime*. Polovina hrvatskih govora ima ikavsku zamjenu jata: u dvadeset četiri mjesna govora samo je *sime*, a u jednom *sjeme* / *sime*. Samo je u jednom srpskom govoru *sime* (M145, Donje Vukovsko kod Kupresa).

Literatura

Baotić 1983: 73-80; Bulić 2013: 121; Bulić 2014: 71; Đurović 1991: 74; FO 1981: 440, 470, 511; Hadžikadić 2012: 18; Halilović 1990: 278; Halilović 1996: 82; Halilović 2002: 265-279; Kozomara 2016: 630; Peco 1964: 56-57; Peco 1967: 287-290; Peco 1975: 111-131; Petrović 1970: 339; Ramić 1999: 307; Remetić 1981: 183; Ružičić 1934: 5; Ružičić 1936: 243; Simić 1978: 42; Valjevac 1983: 324; Valjevac 2002: 91-94; Vujičić i dr. 1979: 40, 43, 47; Vujičić 1985: 54-78; Vujičić, Baotić 1989: 165; Vujičić 1990: 57.

Up.: OLA: 578.

Etimologija

psl. *sě̄mę (stsl. сѣмя, rus. сéмя, polj. siemię), lit. sėmenys ← pie. *séh$_1$-mō(n)

sjème: psl. *sě̄mę, G *sě̄mene izvodi se iz pie. *séh$_1$-mō(n), nastalog iz korijena *seh$_1$- ‘sijati’. Denazalizacijom *ę* > /e/ dobijen je lik *sjeme*.

Literatura

Skok 1973: III: 230; Brückner 1985: 489; Fasmer 1987: III: 600; Snoj 2016: 670.

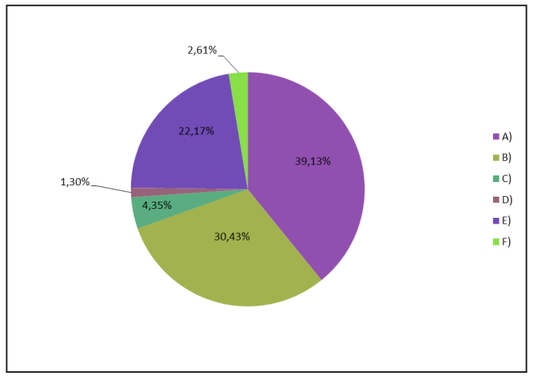

Ukupno (230):
A) 90 (39,13%)
B) 70 (30,43%)
C) 10 (4,35%)
D) 3 (1,30%)
E) 51 (22,17%)
F) 6 (2,61%)

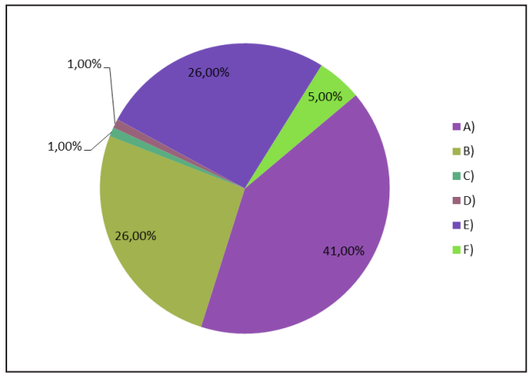

Bošnjaci (100):
A) 41 (41,00%)
B) 26 (26,00%)
C) 1 (1,00%)
D) 1 (1,00%)
E) 26 (26,00%)
F) 5 (5,00%)

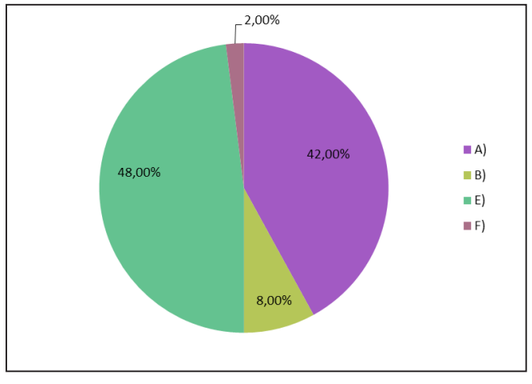

Hrvati (50):
A) 21 (42,00%)
B) 4 (8,00%)
E) 24 (48,00%)
F) 1 (2,00%)

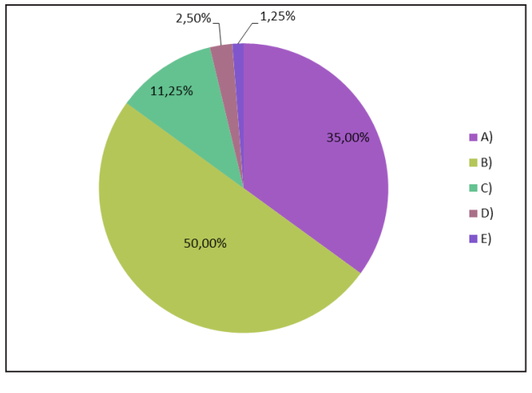

Srbi (80):
A) 28 (35,00%)
B) 40 (50,00%)
C) 9 (11,25%)
D) 2 (2,50%)
E) 1 (1,25%)

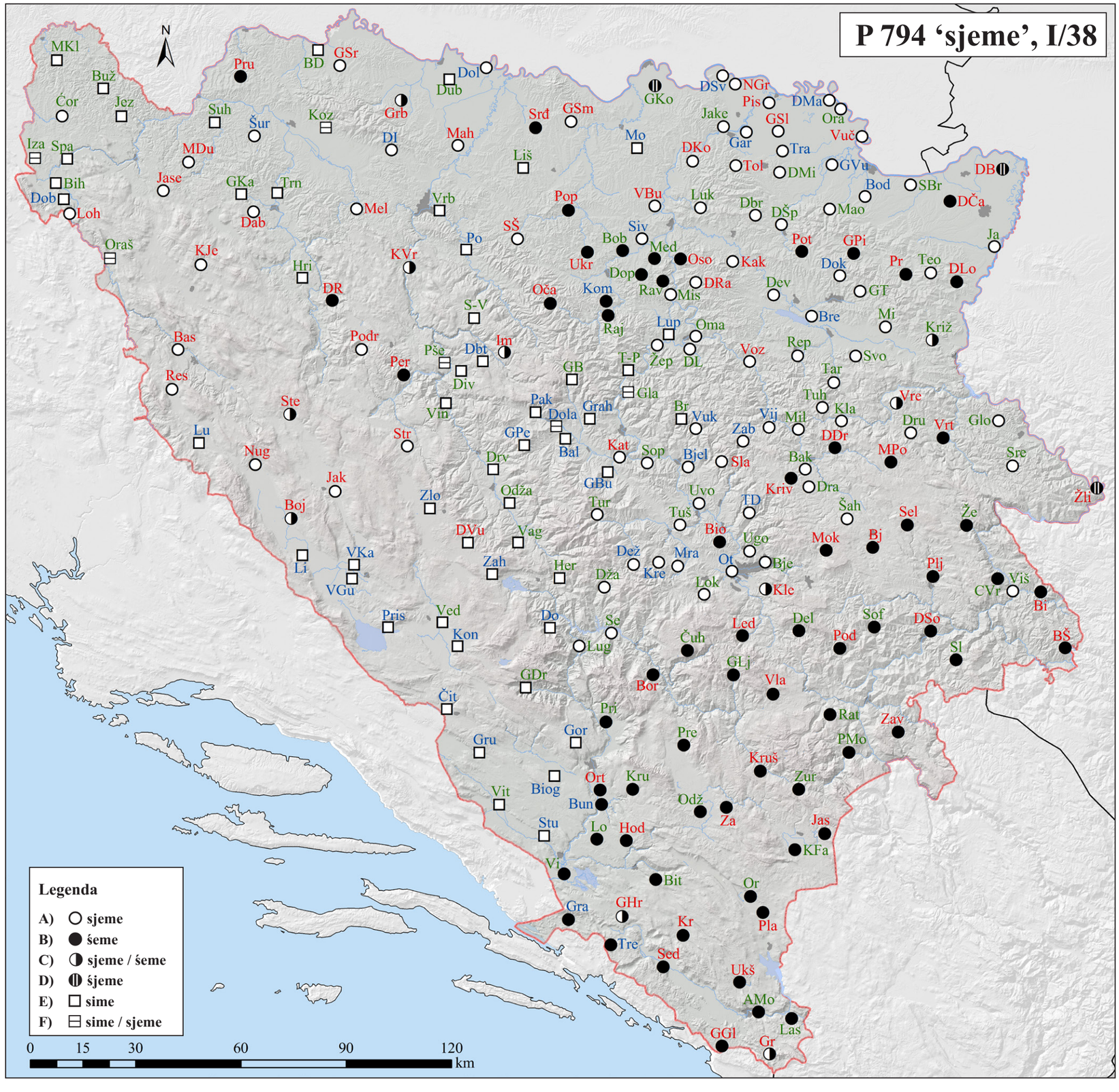

P 890 ‘tjerati’, I/39		
Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	ćèra:t
2.	GGl	ćèrat
3.	AMo	ćèrat
4.	Las	ćèra:t
5.	Ukš	ćèra:t
6.	Pla	ćèra:t
7.	Or	ćèrat
8.	Kr	ćèra:ti
9.	Sed	ćèrat
10.	Tre	ćèrat
11.	Gra	ćèrat / ćèrati
12.	GHr	ćèrati
13.	Bit	ćèrat
14.	Vi	ćèrat / ćèrati
15.	Lo	ćèrat / ćèrati
16.	Hod	ćèrat
17.	Bun	ćèrati
18.	Ort	ćèrat / ćèrati
19.	Kru	góniti / ćèrati
20.	Odž	ćèrat
21.	Za	ćèrat
22.	Kruš	ćèrat
23.	Zur	ćèrat
24.	KFa	ćèrat
25.	Jas	ćèra:t
26.	PMo	ćèrat
27.	Zav	ćèrat
28.	Rat	ćèrati
29.	Vla	ćérat
30.	GLj	ćèrat
31.	Pre	ćèrat
32.	Pri	ćèrat / ćèrati
33.	Lug	tjérat / tjèrati
34.	Se	ćèrat
35.	Bor	ćèrat
36.	Čuh	ćérat / ćèrati
37.	Led	ćérat / ćèrati
38.	Del	ćèrat
39.	Pod	ćèrati
40.	Sof	ćèra:ti
41.	DSo	ćèrati
42.	Sl	tjérati / ćérati
43.	BŠ	ćèrati
44.	Bi	ćèrati
45.	Viš	ćèrati
46.	CVr	ćèrati
47.	Plj	ćèrati
48.	Že	ćèrat / ćèrati / tjèrat / tjèrati
49.	Sel	ćèrati
50.	Bj	ćèrati
51.	Mok	ćèrat / ćèrati
52.	Šah	tjèrat / tjèrati
53.	Bje	tjèrat
54.	Kle	ćèrat
55.	Ugo	tjèrati
56.	TD	tjérat
57.	Bio	ćèrat
58.	Ot	tjèrat / gó:ńat
59.	Lok	tjèrat
60.	Mra	tjèrat / ćèrat
61.	Kre	tjèrat
62.	Dež	tjèrat / ćèrat
63.	Dža	tjèrat / tjèrati
64.	Tur	tjèrat
65.	Kat	tjèrat
66.	Bak	ćèrat / tjèrat / gónit
67.	Tuš	tjèrat
68.	Uvo	tjèrat
69.	Kriv	ćèrati
70.	Dra	ćèrat
71.	DDr	ćèrat / ćé:rat
72.	MPo	ćèrati
73.	Sre	tjèrati
74.	Žli	góniti
75.	Glo	tjèrati / gónti
76.	Vrt	ćèra:ti
77.	Dru	tjèrati / ćèrati
78.	Vre	ćèrat / ćèrati
79.	Križ	ćèrati
80.	Mi	ćerat
81.	Tar	tèrat / iśćerat / gónit / izgónit
82.	Kla	tjèrat / gónit
83.	Mil	tjèrat
84.	Rep	tjèrat / tjèrati / ćèrat / ćèrati
85.	Voz	tjèrat
86.	Vij	tjèrat
87.	Zab	tjèrat
88.	Sla	tjèrat
89.	Bjel	tjèrat
90.	Sop	tjèrat
91.	Vuk	tjèrat
92.	Br	tèrat
93.	GBu	tjèrat
94.	Bal	gónt / tìrat
95.	Grah	tìrat
96.	Gla	tìrạt / tjẹ̑rạt
97.	DL	tjèrat
98.	Oma	tjérat
99.	DRa	tjèrati
100.	Oso	ćèrati
101.	Kak	tjèrat / ćèrat
102.	Dev	ćèrati
103.	Bre	tjèrat
104.	Dok	tjérati
105.	GPi	tèrat
106.	Pr	ćèra:t
107.	DLo	ćèrat
108.	Teo	ćèrati
109.	Ja	ćèrati
110.	DČa	——
111.	DB	ćèrat / tjèrat
112.	SBr	tjèrati
113.	Bod	ćèrat / tèrat
114.	Mao	tjèrat
115.	Pot	ćèra:t
116.	DŠp	tèrat
117.	Dbr	tjẹ̑rat / tìrat
118.	Luk	tjèrat
119.	DMi	ćèrati
120.	GVu	ćèrat
121.	Vuč	tjèrati
122.	Ora	ćèrat
123.	DMa	tjèrat
124.	Tra	tèrat
125.	GSl	tèrat / gónit
126.	Tol	ćèrati
127.	DKo	ćèrat
128.	Gar	tjèrat
129.	Pis	tèrati
130.	Stu	tìrati / tìrati
131.	Vit	tìrat / tìrati
132.	Gru	tìrat / tìrati
133.	Biog	tìrat / tìrati
134.	Gor	gónit / ćèrat
135.	GDr	tìrat
136.	Čit	tìrat
137.	Kon	tìrat
138.	Pris	tìrat
139.	Ved	tìrat
140.	Do	tìrat
141.	Zah	tìrat / ćèrat
142.	Her	tìrat
143.	Vag	tìrat / gónit
144.	Odža	tìrati
145.	DVu	tìrat
146.	VGu	gónit
147.	VKa	tìrat / gón[i]t
148.	Li	tìrat
149.	Boj	ćèrati
150.	Jak	ćèra:ti
151.	Zlo	tírat
152.	Drv	tìrat / tìrati
153.	GPe	tìrat
154.	Pak	tìrat / tjèrat
155.	Vin	tìrat
156.	Str	tjèrati / óćerati
157.	Ste	ćérati
158.	Nug	ćèrati
159.	Lu	——
160.	Res	ćèrati
161.	Bas	ćèrati
162.	Hri	óćerati
163.	DR	ćèra:ti / porénuti
164.	Podr	ćérati
165.	Per	ćèrati
166.	Pše	tìrat
167.	Div	tìrat
168.	Dbt	tèrati
169.	Im	ćèrat / ćèrati
170.	GB	tìrat
171.	T-P	tìrati
172.	Žep	tjèrati
173.	Lup	tjèrat
174.	Rav	ćèrat
175.	Mis	tjèrat / gónit
176.	Dop	ćèrat
177.	Kom	ćèrat
178.	Oča	tèrati
179.	S-V	tìrat / tìrati / póćerat / póćerati
180.	KVr	tjèrat / ćèrat
181.	Po	ćèrat
182.	SŠ	ćèrati
183.	Ukr	tèrati
184.	Raj	tjèrat / ćèrat
185.	Med	ćèrat
186.	Bob	tjèrati
187.	Siv	tjèrati
188.	VBu	tjèra:ti / tèra:ti
189.	Pop	ćèrat
190.	Vrb	gónti / pótirat / pótirati
191.	Liš	ćèrat
192.	Mo	tìrat / tèrat
193.	Jake	ćèrat
194.	NGr	tèrati
195.	DSv	tjèrat[i]
196.	GKo	tjerat
197.	GSm	ćèrat / tjèrat
198.	Srđ	ćèrat[i]
199.	Mah	ćèrati
200.	Dol	ćèrat
201.	Grb	ćèrat
202.	DI	ćèrat
203.	Mel	tjèrati / ćèrati / cénuti
204.	Trn	ćèrati
205.	Koz	ćèrati / tìrati
206.	GSr	ćèrati
207.	BD	ćèrati
208.	Pru	ćèrati
209.	Suh	ćerati
210.	Šur	ćèrat[i]
211.	MDu	ćèrati
212.	Jase	ćèrati
213.	GKa	tìrati
214.	Dab	t’èrati
215.	KJe	ćèrati
216.	Oraš	tìrati / ćèrati
217.	Loh	izágnati / ísterati
218.	Dob	tjèrati / ćèrati
219.	Spa	tírati / tìrat
220.	Iza	ćèrati
221.	Ćor	ćèrati
222.	Jez	ćèrat
223.	Buž	ćèrati
224.	MKl	ćèrati
225.	Bih	ćèrati / ćé:rati
226.	Tuh	ćèrat / gónit
227.	Dub	ćèrati
228.	Dola	tjèrat / tìrat
229.	Svo	ćèrat / tjèrat
230.	GT	tjèrati

Komentar

Infinitiv glagola ‘tjerati’ najčešće je zapisivan s jotovanim suglasnikom *t* i s refleksom *je*: sto trinaest ispitivanih govora ima *ćerat*(*i*), četrdeset pet *tjerat*(*i*), a u šesnaest je naporedo *tjerat*(*i*) i *ćerat*(*i*). Dakle, jotovani i oblici s refleksom *je* jedini su u tri četvrtine ispitivanih govora. Ti su oblici zapisani još u jedanaest mjesta: u četiri je *ćerat*(*i*) / *tirat*(*i*), u četiri *tjerat*(*i*) / *tirat*(*i*), u dva *ćerat*, *iśćerat* / *terat* i u M188 *tjerati* / *terati*. Po brojnosti slijede ikavski oblici (*tirati*, *tirat*): jedini su u dvadeset devet, a naporedni s drugima u još devet mjesta. Najrjeđi su ekavski oblici (*terati*, *terat*): jedini su u jedanaest istraživanih govora, a naporedni s drugima u još četiri.

Oblik *ćerati* jedini je u govorima istočno od Neretve, a preovladava u istočnoj, sjeveroistočnoj, sjevernoj i sjeverozapadnoj Bosni. Govori koje s juga, istoka i sjevera okružuje areal jotovanog oblika uglavnom imaju oblik *tjerati* ili oblik *tirati*: prvi su istočnije od crte Lug (kod Jablanice; na jugu) – Žepče (na sjeveru), a drugi u zapadnoj Hercegovini i zapadnije od spomenute crte. Govori s oblikom *terati* teritorijalno su nepovezani, izuzevši jednu oazu u Posavini, između Tramošnice (kod Gradačca) i Novog Grada (kod Odžaka).

Jotovani oblici najčešći su u govorima Srba, a ikavski u govorima Hrvata. Četiri petine bošnjačkih govora ima jotovane ili oblike s refleksom *je*, a petina ima ikavske oblike, kao jedine ili dubletne. Trećina hrvatskih govora ima ikavske oblike: u trinaest mjesnih govora kao jedine, a u četiri kao dubletne. Samo je u jednom srpskom govoru zapisan ikavski refleks (M145, Donje Vukovsko kod Kupresa). Ekavski oblici zapisani su u osam srpskih govora kao jedini, a u jednom kao dubletni, zatim u dva hrvatska kao jedini, a u dva kao dubletni, te u dva bošnjačka – u jednom kao jedini, a u jednom kao dubletni.

Iz M74 i M146 potječu nerelevantni odgovori (*goniti*, *gonit*), a iz M110 i M159 nema odgovora.

Literatura

Baotić 1983: 73-80; Brozović 2012: 295; Hadžikadić 2012: 18; Halilović 1990: 290; Halilović 2002: 264-279; Peco 1964: 56-57; Peco 1967: 287-290; Peco 1975: 111-131; Valjevac 1983: 324; Valjevac 2002: 91-94; Vujičić i dr. 1979: 40, 48; Vujičić 1985: 54-78; Vujičić, Baotić 1989: 165.

Etimologija

psl. *tьrati (stsl. тьрѣтн, stčeš. potěřiti), lit. tarýti ← pie. *ter-

tjërati: gl. *tьrati vjerovatno je nastao iz psl. *terti, koje se izvodi iz pie. korijena *ter- ‘govoriti’.

Literatura

Skok 1973: III: 476; Snoj 2016: 783.

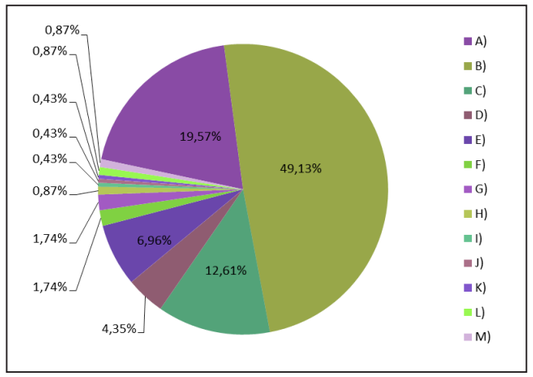

Ukupno (230):
A) 45 (19,57%)
B) 113 (49,13%)
C) 29 (12,61%)
D) 10 (4,35%)
E) 16 (6,96%)
F) 4 (1,74%)
G) 4 (1,74%)
H) 2 (0,87%)
I) 1 (0,43%)
J) 1 (0,43%)
K) 1 (0,43%)
L) 2 (0,87%)
M) 2 (0,87%)

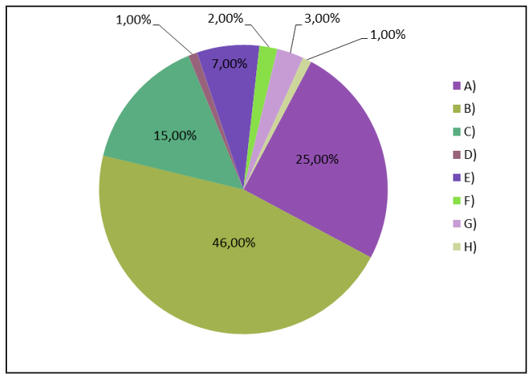

Bošnjaci (100):
A) 25 (25,00%)
B) 46 (46,00%)
C) 15 (15,00%)
D) 1 (1,00%)
E) 7 (7,00%)
F) 2 (2,00%)
G) 3 (3,00%)
H) 1 (1,00%)

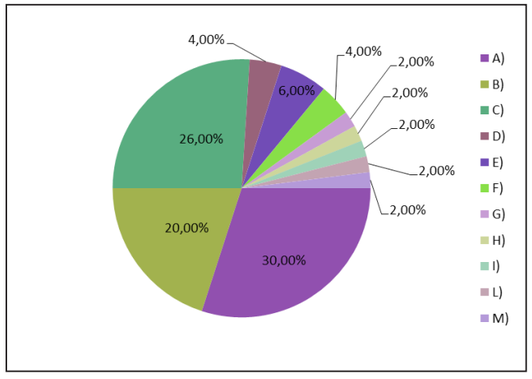

Hrvati (50):
A) 15 (30,00%)
B) 10 (20,00%)
C) 13 (26,00%)
D) 2 (4,00%)
E) 3 (6,00%)
F) 2 (4,00%)
G) 1 (2,00%)
H) 1 (2,00%)
I) 1 (2,00%)
L) 1 (2,00%)
M) 1 (2,00%)

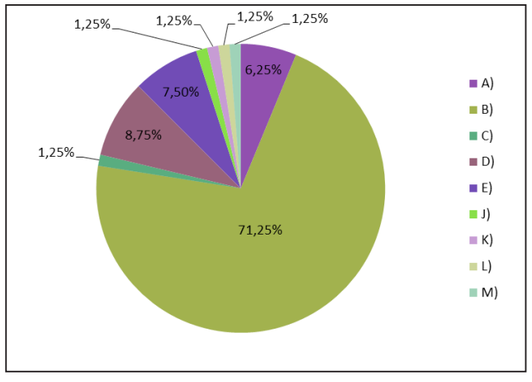

Srbi (80):
A) 5 (6,25%)
B) 57 (71,25%)
C) 1 (1,25%)
D) 7 (8,75%)
E) 6 (7,50%)
J) 1 (1,25%)
K) 1 (1,25%)
L) 1 (1,25%)
M) 1 (1,25%)

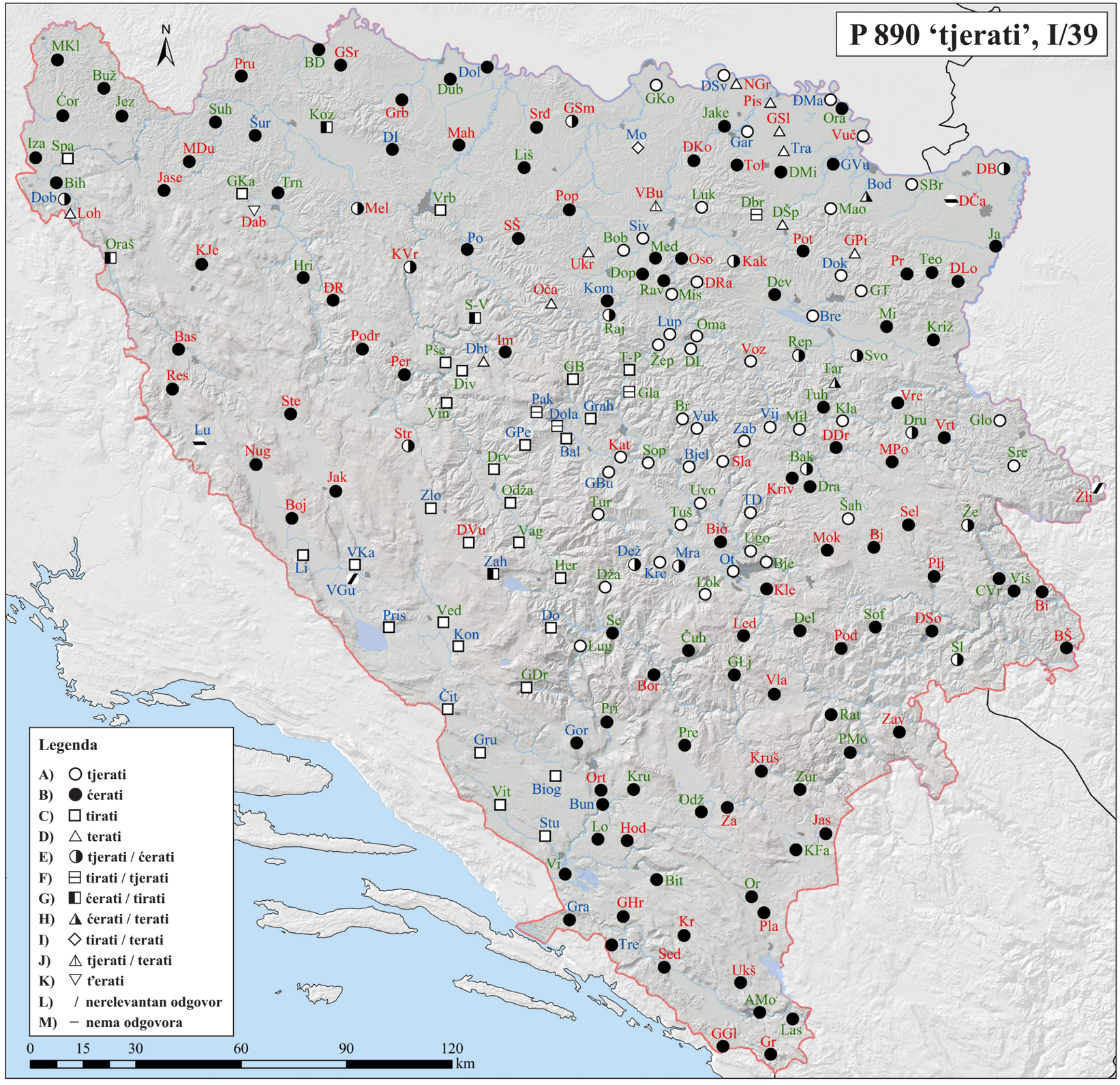

P 930 ‘cjedilo’, I/40		
Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	ćédilo
2.	GGl	ćédilo
3.	AMo	ćédilo
4.	Las	ćédilo
5.	Ukš	ćédilo
6.	Pla	ćédilo
7.	Or	ćédilo
8.	Kr	ćédilo
9.	Sed	ćédilo
10.	Tre	ćédilo
11.	Gra	ćédilo
12.	GHr	ćédilo / cjédilo
13.	Bit	——
14.	Vi	cjéda:Íka / ćédilo
15.	Lo	ćeda:jka / ćéda:Íka
16.	Hod	cjédilo
17.	Bun	cjédilo
18.	Ort	ćédilo
19.	Kru	ćédilo
20.	Odž	ćédilo
21.	Za	ćédilo
22.	Kruš	ćédilo
23.	Zur	ćédilo
24.	KFa	ćédilo
25.	Jas	ćédilo
26.	PMo	cjédilo / ćédilo
27.	Zav	cjédilo
28.	Rat	cjédilo
29.	Vla	ćédilo
30.	GLj	ćédilo
31.	Pre	ćédilo / cjédilo
32.	Pri	ćédilo / cìje:tka
33.	Lug	cjédilo
34.	Se	cìjetka
35.	Bor	ćédilo
36.	Čuh	ćédilo
37.	Led	ćédilo / sìtka
38.	Del	sìtka
39.	Pod	ćédiĺka
40.	Sof	sì:tka
41.	DSo	cjédilo
42.	Sl	cjèdi:Íka / sìto
43.	BŠ	ćédilo / cjédilo
44.	Bi	cjédilo
45.	Viš	cjédi:Íka
46.	CVr	sìto / ʒévʒi:r
47.	Plj	cjèdilo
48.	Že	——
49.	Sel	——
50.	Bj	cjédiĺka
51.	Mok	cjédu:Íka
52.	Šah	sìtka / cjéda:Íka
53.	Bje	cjédlo
54.	Kle	cjédilo
55.	Ugo	ʒévʒi:r
56.	TD	sìtka
57.	Bio	——
58.	Ot	cìjetka
59.	Lok	sìto
60.	Mra	——
61.	Kre	——
62.	Dež	——
63.	Dža	cijétka
64.	Tur	cì:tka
65.	Kat	cjédilo
66.	Bak	sìtka / cjédiĺka
67.	Tuš	sìtka
68.	Uvo	cjédˡlo
69.	Kriv	céduĺka
70.	Dra	sìtka
71.	DDr	cjédiĺka / ćjédilo / ćédiĺka
72.	MPo	cjéda:Íka
73.	Sre	cjédlo / cjédilo
74.	Žli	cjédlo / cjédilo
75.	Glo	ʒévʒi:r / cjédilo
76.	Vrt	cjédilo
77.	Dru	cjédilo
78.	Vre	cjédˡlo
79.	Križ	cjédˡlo
80.	Mi	cjédˡlo
81.	Tar	——
82.	Kla	cjédilo
83.	Mil	sìtka
84.	Rep	cjédilo
85.	Voz	cjédi:Íka
86.	Vij	cjédiĺka
87.	Zab	sìtka
88.	Sla	——
89.	Bjel	——
90.	Sop	cíje:tka
91.	Vuk	cjédi:Íka / sìtka
92.	Br	——
93.	GBu	cídˡlo
94.	Bal	kr̀pa
95.	Grah	kèsa / gá:za
96.	Gla	cídˡlọ
97.	DL	cídi:Íka
98.	Oma	——
99.	DRa	cjédilo
100.	Oso	cjédilo
101.	Kak	cjédilo
102.	Dev	cjédilo
103.	Bre	cjédilo
104.	Dok	cjédilo
105.	GPi	céduĺka
106.	Pr	sìrilica
107.	DLo	cjédilo
108.	Teo	cjédilo
109.	Ja	cjédilo / ʒévʒi:r
110.	DČa	cjédilo
111.	DB	cjédi:lka
112.	SBr	cjédˡlo / kèsa
113.	Bod	cjédilo
114.	Mao	cjédilo
115.	Pot	cjédiĺka
116.	DŠp	cjédˡlo / cjédiĺka
117.	Dbr	cjẹ́dilo
118.	Luk	cjédlo
119.	DMi	cjédilo
120.	GVu	cjédilo
121.	Vuč	cjédiĺka
122.	Ora	——
123.	DMa	cjedìlo
124.	Tra	cjédilo
125.	GSl	——
126.	Tol	cjédi:Íka
127.	DKo	cjédlo
128.	Gar	cjédˡlo
129.	Pis	cjédilo
130.	Stu	cí:tka
131.	Vit	cída:jka
132.	Gru	cídilo
133.	Biog	cì:tka
134.	Gor	cídilo
135.	GDr	cídilo
136.	Čit	cídi:lka / cì:tka
137.	Kon	cídilo
138.	Pris	cídilo
139.	Ved	cídilo
140.	Do	cídilo
141.	Zah	cídilo
142.	Her	cídilo
143.	Vag	——
144.	Odža	cì:tka
145.	DVu	cídilo
146.	VGu	cídilo / cída:Íka
147.	VKa	cídilo
148.	Li	cídilo
149.	Boj	cjédilo
150.	Jak	cjédilo
151.	Zlo	cídilo
152.	Drv	cì:tka
153.	GPe	cì:tka
154.	Pak	sírska: kèsa
155.	Vin	cída:Íka
156.	Str	cjédˡlo
157.	Ste	cjédˡlo
158.	Nug	cjédilo
159.	Lu	——
160.	Res	cjédilo
161.	Bas	cjédˡlo
162.	Hri	cídilo
163.	DR	cjédilo
164.	Podr	cjédilo / ćédilo
165.	Per	cjédˡlo
166.	Pše	cídilo
167.	Div	kesa / cídilo
168.	Dbt	cídi:Íka
169.	Im	cjédi:Íka
170.	GB	kèsa
171.	T-P	cídilo
172.	Žep	cédˡlo
173.	Lup	cídilo
174.	Rav	cédiĺa
175.	Mis	cédilo
176.	Dop	——
177.	Kom	cjédilo
178.	Oča	cjédilo
179.	S-V	cída:Íka
180.	KVr	cjédˡlo
181.	Po	——
182.	SŠ	cjédilo
183.	Ukr	bùja:d
184.	Raj	——
185.	Med	cjédi:lka
186.	Bob	cédi:Íka
187.	Siv	cjédi:Íka
188.	VBu	cjédilo / cjédi:Íka
189.	Pop	cjédilo
190.	Vrb	cí:di:Íka
191.	Liš	cídilo
192.	Mo	cì:tka
193.	Jake	cjédi:Íka
194.	NGr	cjédi:Íka
195.	DSv	cjédilo
196.	GKo	cídilo
197.	GSm	cjédˡlo
198.	Srđ	cjédlo
199.	Mah	cjédlo / cjédilo
200.	Dol	cídilo
201.	Grb	cjédilo
202.	DI	cjédlo / cjédilo
203.	Mel	cjédilo
204.	Trn	cídilo
205.	Koz	cídi:Íka
206.	GSr	cjédilo
207.	BD	cídilo
208.	Pru	cjédˡlo
209.	Suh	cídˡlo
210.	Šur	cjédilo
211.	MDu	cjédilo
212.	Jase	cjédˡlo
213.	GKa	cídilo
214.	Dab	cjédilo
215.	KJe	cjédilo
216.	Oraš	cídilo
217.	Loh	cjédilo
218.	Dob	cídilo / cídlo
219.	Spa	cídilo
220.	Iza	cídilo
221.	Ćor	cídilo
222.	Jez	cídˡlo
223.	Buž	——
224.	MKl	cí:dilica
225.	Bih	cídlo / cídilo
226.	Tuh	cjédilo
227.	Dub	cídla
228.	Dola	cjédlo / cídlo
229.	Svo	cjédilo
230.	GT	cjédilo

Komentar

U devedeset sedam ispitivanih govora imenica ‘cjedilo’ u Njd. ima refleks *je*, u dvadeset šest govora zapisana je jotovana forma (*ćedilo*), a u osam mjesta naporedo je *cjedilo* i *ćedilo*. Pedeset dva mjesna govora imaju samo ikavski oblik (*cidilo*), a u M228 (Dolac kod Travnika) naporedo je *cjedlo* i *cidlo*. U šest mjesnih govora zapisani oblici s ekavskim refleksom (*cedilo*, *cediĺa*, *cediĺka*, *ceduĺka*).

U govorima Bosne najbolje je raširen oblik *cjedilo*. Govori u kojima je jotovani oblik čine kompaktan areal istočno od Neretve, od Graba (kod Trebinja) na jugu do Ledića (kod Trnova) na sjeveru. Većina govora s ikavskim oblikom nalazi se unutar dva areala: veći obuhvaća zapadnu Hercegovinu, Ramu, jugozapadnu Bosnu i dio srednje Bosne, a manji unsko-sansku regiju. Oaza govora s ekavskim oblikom nalazi se od Žepča u srednjoj do tešanjskog kraja u sjevernoj Bosni.

Oblici s refleksom *je* (*cjedilo*, *ćedilo*) najčešći su u govorima Srba, a najrjeđi u govorima Hrvata: zapisani su u sedamdeset jednom od ukupno osamdeset srpskih govora, u četrdeset tri od ukupno sto bošnjačkih i u osamnaest od ukupno pedeset hrvatskih govora. Ikavska zamjena jata češća je u govorima Hrvata nego u govorima Bošnjaka, a za nju zna samo jedan govor Srba (M145, Donje Vukovsko kod Kupresa). Ekavski oblici zapisani su u četiri bošnjačka i dva srpska govora.

Iz dvadeset mjesta potječu nerelevantni odgovori (u četiri mjesta zapisan je oblik *cijetka* i u šesnaest lekseme *sitka*, *sirilica*, *sito*, *ʒevʒir* i dr.), a iz dvadeset nema odgovora.

Literatura

Baotić 1983: 73-80; Baotić 2012: 109; Đukanović 1983: 205; FO 1981: 374, 474, 511; Hadžikadić 2012: 18; Halilović 1990: 278; Halilović 2002: 265-279; Halilović 2009: 43; Peco 1964: 56-57; Peco 1967: 287-290; Peco 1975: 111-131; Pehlić 2009: 20; Petrović 1970: 339; Petrović 1971: 53; Valjevac 1983: 324; Valjevac 2002: 91-94; Vujičić i dr. 1979: 43; Vujičić 1981: 199; Vujičić 1985: 54-78; Vujičić, Baotić 1989: 165.

Up.: OLA: 3426; ODA: 186.

Etimologija

psl. *cědíti (stsl. цѣднтн, rus. цеди́ть, polj. cedzić, cedzidło), lit. skiesti ← pie. *skʰeid̯-

cjèdilo: im. nastala od psl. korijena *cěd- i suf. *-ĭlo*, čiji je korijenski dio prvobitno značio ‘čistiti, odvajati (tekućinu od taloga)’, a izvodi se iz pie. korijena *skʰeid̯- ‘dijeliti, rezati’.

Literatura

Skok 1971: I: 262; Brückner 1985: 57; Fasmer 1987: IV: 295; Snoj 2016: 98.

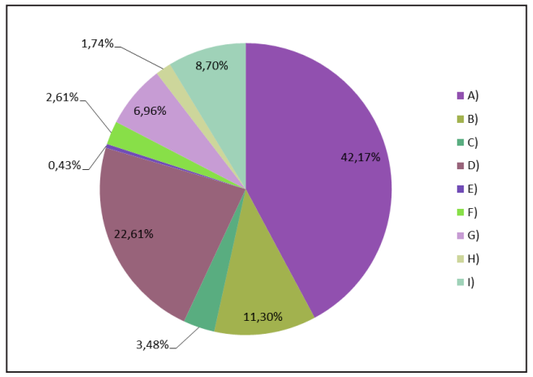

Ukupno (230):
A) 97 (42,17%)
B) 26 (11,30%)
C) 8 (3,48%)
D) 52 (22,61%)
E) 1 (0,43%)
F) 6 (2,61%)
G) 16 (6,96%)
H) 4 (1,74%)
I) 20 (8,70%)

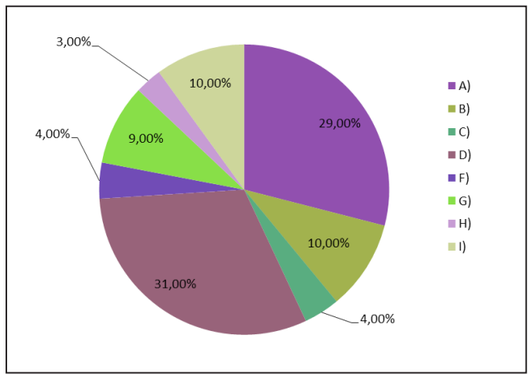

Bošnjaci (100):
A) 29 (29,00%)
B) 10 (10,00%)
C) 4 (4,00%)
D) 31 (31,00)
F) 4 (4,00%)
G) 9 (9,00%)
H) 3 (3,00%)
I) 10 (10,00%)

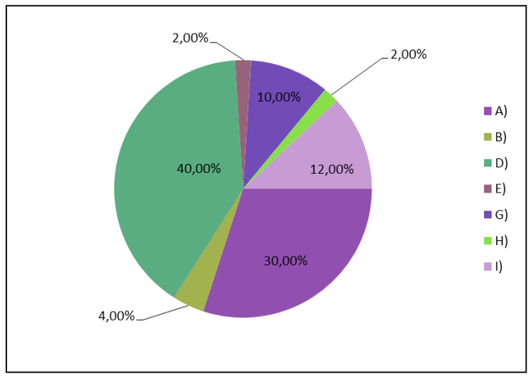

Hrvati (50):
A) 15 (30,00%)
B) 2 (4,00%)
D) 20 (40,00%)
E) 1 (2,00%)
G) 5 (10,00%)
H) 1 (2,00%)
I) 6 (12,00%)

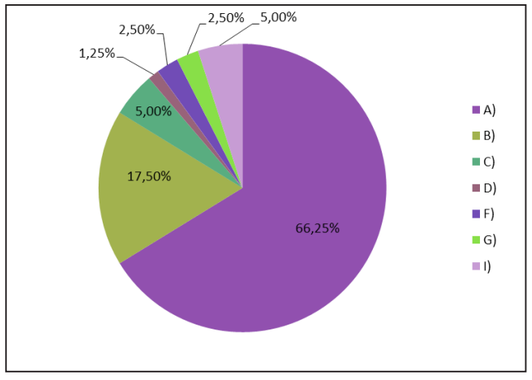

Srbi (80):
A) 53 (66,25%)
B) 14 (17,50%)
C) 4 (5,00%)
D) 1 (1,25%)
F) 2 (2,50%)
G) 2 (2,50%)
I) 4 (5,00%)

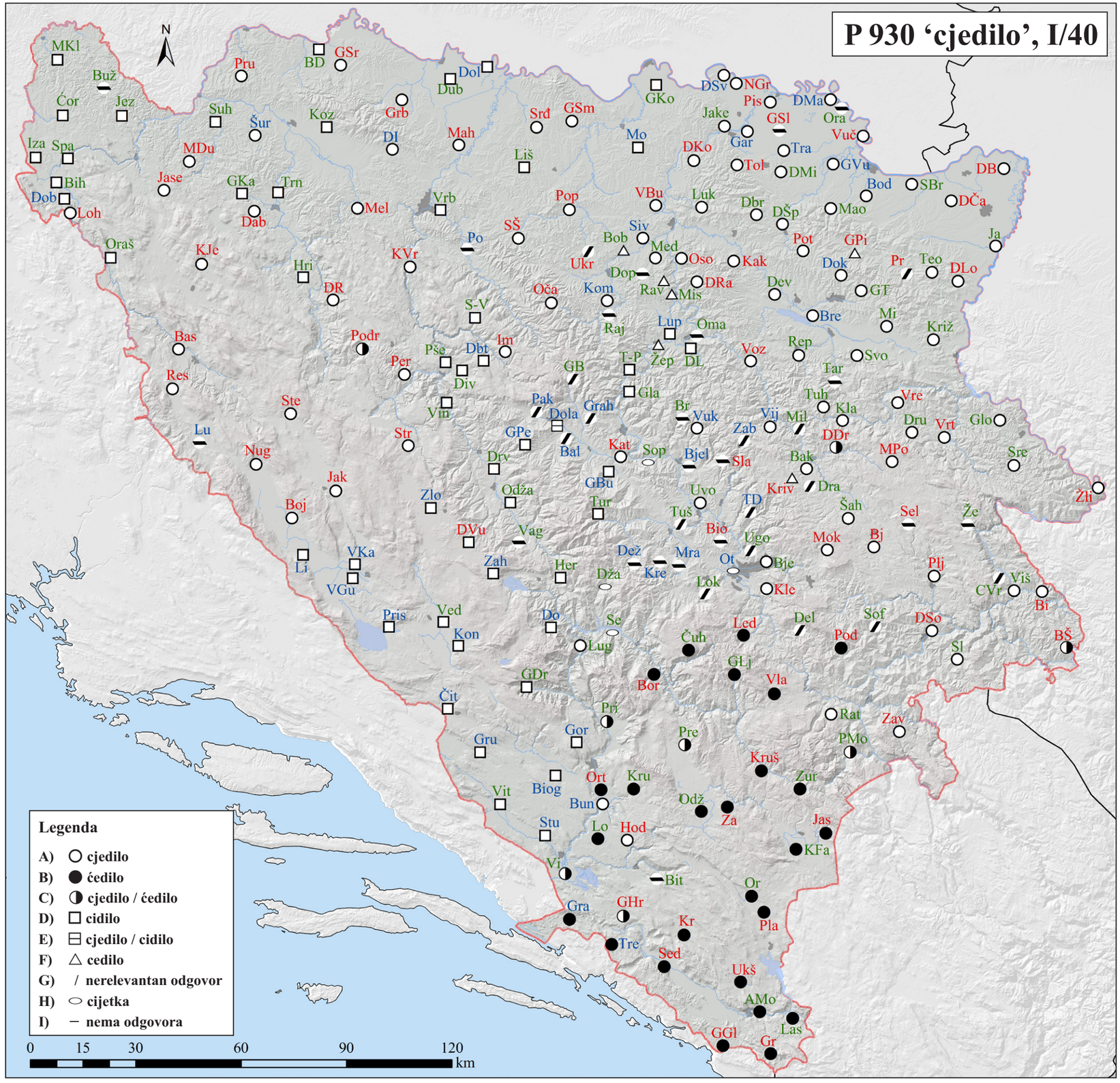

P 1292 ‘bregovi’, I/41		
Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	bȓda / brègovi
2.	GGl	bd̨a
3.	AMo	bȓda / brègovi / brežú:Ići
4.	Las	bȓda / brègovi
5.	Ukš	bȓda / brègovi
6.	Pla	bd̨a
7.	Or	bȓda / brègovi
8.	Kr	bȓda / brègovi
9.	Sed	bȓda / brègovi
10.	Tre	bd̨a
11.	Gra	bȓda
12.	GHr	bȓda / brègovi
13.	Bit	bȓda / brègovi
14.	Vi	bŕda
15.	Lo	bŕda
16.	Hod	bȓda
17.	Bun	bŕda
18.	Ort	bŕda
19.	Kru	bŕda
20.	Odž	bȓda / brègovi
21.	Za	bȓda
22.	Kruš	bȓda
23.	Zur	bȓda / brègovi
24.	KFa	bȓda / brègovi
25.	Jas	bȓda
26.	PMo	bŕda / bȓegovi
27.	Zav	bŕda
28.	Rat	bŕda
29.	Vla	bŕda / brègova
30.	GLj	bȓda / brègovi
31.	Pre	bȓda / brègovi
32.	Pri	bŕda
33.	Lug	bȓda / brègovi
34.	Se	bȓda / brègovi
35.	Bor	bȓda / brègovi
36.	Čuh	bȓda / brègovi
37.	Led	bȓda / brègovi
38.	Del	bȓda / brègovi
39.	Pod	bd̨a
40.	Sof	bŕda
41.	DSo	bŕda
42.	Sl	brègovi / bȓda
43.	BŠ	brjègovi / brègovi
44.	Bi	bŕda
45.	Viš	bŕda
46.	CVr	brjègovi
47.	Plj	bȓda / brègovi
48.	Že	bȓda / brègovi
49.	Sel	bȓda / brègovi
50.	Bj	bŕda:
51.	Mok	bȓda / brègovi
52.	Šah	bŕda / brjègovi
53.	Bje	bȓda / brègovi
54.	Kle	bŕda
55.	Ugo	bȓda / brègovi
56.	TD	bŕda
57.	Bio	bȓda / brègovi
58.	Ot	bȓda / brègovi
59.	Lok	bȓda / brègovi
60.	Mra	bȓda / brègovi / brjè:zi
61.	Kre	bŕda / brégovi / brjè:zi
62.	Dež	bȓda / brègovi
63.	Dža	bŕda
64.	Tur	bȓda
65.	Kat	bȓda
66.	Bak	bȓda / brègovi
67.	Tuš	bȓda / brègovi
68.	Uvo	bŕda
69.	Kriv	bŕda
70.	Dra	bŕda
71.	DDr	bd̨a / brègovi
72.	MPo	bd̨a / brègovi
73.	Sre	brjègovi
74.	Žli	bŕda
75.	Glo	bŕda
76.	Vrt	bŕda
77.	Dru	bŕda
78.	Vre	bŕda
79.	Križ	bŕda / brjègovi
80.	Mi	bȓda / brègovi
81.	Tar	bȓda / brègovi
82.	Kla	bȓda / brègovi
83.	Mil	bȓda / brègovi
84.	Rep	bŕda
85.	Voz	bd̨a
86.	Vij	brègovi
87.	Zab	bŕda / brjègovi
88.	Sla	bȓda / brègovi
89.	Bjel	bȓda / brègovi
90.	Sop	bŕda / brjègovi
91.	Vuk	bȓda / brègovi
92.	Br	bŕda
93.	GBu	bŕda
94.	Bal	brègovi
95.	Grah	bȓda / brìgovi
96.	Gla	bŕdą
97.	DL	bd̨a
98.	Oma	bȓda / brègovi
99.	DRa	bŕda
100.	Oso	bŕda
101.	Kak	bŕda
102.	Dev	bŕda
103.	Bre	bȓda / brègovi
104.	Dok	bd̨a / brjègovi
105.	GPi	bȓda / brègovi
106.	Pr	bȓda / brègovi
107.	DLo	bŕda
108.	Teo	bȓda / brègovi
109.	Ja	bŕda
110.	DČa	brègovi
111.	DB	bŕda
112.	SBr	bȓda / brjègovi
113.	Bod	bŕda
114.	Mao	brdà:
115.	Pot	bŕda
116.	DŠp	brègovi
117.	Dbr	bŕda
118.	Luk	bŕda / brjègovi
119.	DMi	bŕda
120.	GVu	bŕda
121.	Vuč	bŕda
122.	Ora	bŕda
123.	DMa	bȓda: / brdā:
124.	Tra	brjègovi
125.	GSl	bŕda
126.	Tol	bŕda
127.	DKo	bŕda
128.	Gar	brègovi / bȓda
129.	Pis	bȓda / brègovi
130.	Stu	brìgovi
131.	Vit	brìgovi
132.	Gru	brìgovi
133.	Biog	brìgovi
134.	Gor	bŕda / brìgovi
135.	GDr	brìgovi
136.	Čit	brìgovi
137.	Kon	brìgovi / bŕda
138.	Pris	bŕda / brìgovi
139.	Ved	bŕda / brìgovi
140.	Do	bŕda / brìgovi
141.	Zah	bȓda
142.	Her	bȓda / brìgovi
143.	Vag	bŕda / brìgovi
144.	Odža	bŕda / brìgovi
145.	DVu	bȓda / brìgovi
146.	VGu	brìgovi
147.	VKa	bȓda / brìgovi
148.	Li	bŕda
149.	Boj	bȓda
150.	Jak	bȓda / brègovi
151.	Zlo	bȓda
152.	Drv	brìgovi
153.	GPe	bŕda / brìgovi
154.	Pak	bŕda
155.	Vin	bd̨a
156.	Str	bŕda
157.	Ste	bŕda
158.	Nug	bŕda
159.	Lu	bŕda
160.	Res	bŕda
161.	Bas	brègovi / bȓda
162.	Hri	bŕda
163.	DR	bȓda
164.	Podr	brègovi / bré:govi / bȓda
165.	Per	bd̨a
166.	Pše	brìgovi / bŕda
167.	Div	brìgovi / bŕda
168.	Dbt	bŕda
169.	Im	brègovi / bȓda
170.	GB	bŕda
171.	T-P	bȓda
172.	Žep	bŕda
173.	Lup	brjègovi
174.	Rav	bŕda
175.	Mis	bŕda
176.	Dop	brègovi
177.	Kom	bŕda
178.	Oča	bȓda / brègovi
179.	S-V	bȓda
180.	KVr	bȓda / brègovi
181.	Po	bŕda
182.	SŠ	brègovi
183.	Ukr	bȓda / brègovi
184.	Raj	bd̨a
185.	Med	bd̨a
186.	Bob	bŕda
187.	Siv	bd̨a
188.	VBu	bȓda / brègovi
189.	Pop	brda / brègovi
190.	Vrb	bȓda / brìgovi
191.	Liš	bŕda / brìgovi
192.	Mo	brìgovi
193.	Jake	bȓda / brègovi
194.	NGr	brègovi
195.	DSv	bȓda / brègovi
196.	GKo	bŕda
197.	GSm	bȓda / brègovi
198.	Srđ	bŕda
199.	Mah	bŕda
200.	Dol	bŕda
201.	Grb	bŕda
202.	DI	bŕda
203.	Mel	bȓda / brègovi
204.	Trn	bŕda
205.	Koz	brìgovi / bŕda
206.	GSr	bŕda
207.	BD	bŕda
208.	Pru	bŕda
209.	Suh	bȓda / brìgovi
210.	Šur	bŕda
211.	MDu	bȓda / brègovi
212.	Jase	bŕda
213.	GKa	brìgovi / bŕda
214.	Dab	bŕda
215.	KJe	brègovi
216.	Oraš	bd̨a
217.	Loh	brègovi
218.	Dob	bŕda
219.	Spa	bŕda
220.	Iza	bŕda / brìgovi
221.	Ćor	bȓda / brègovi
222.	Jez	bȓda
223.	Buž	brìgovi / bŕda
224.	MKl	bȓda / brìgovi
225.	Bih	bŕda
226.	Tuh	brègovi
227.	Dub	bŕda
228.	Dola	brìgovi / brjègovi
229.	Svo	brègovi
230.	GT	brègovi

Komentar

Imenica ‘brijeg’ u Njd. najčešće ima ekavski oblik (*bregovi*), zapisan kao jedini u osamdeset istraživanih govora. Po učestalosti slijedi ikavski oblik (*brigovi*), zapisan kao jedini u trideset istraživanih govora. Najrjeđi je oblik s jednosložnom zamjenom jata (*brjegovi*), zapisan kao jedini u jedanaest istraživanih govora. U M43 naporedo je *brjegovi* i *bregovi*, a u M228 *brigovi* i *brjegovi*.

Većina govora s ikavskim oblikom pripada arealu koji obuhvaća zapadnu Hercegovinu, Ramu i jugozapadnu Bosnu i seže do okolice Travnika, Zenice i Jajca u srednjoj Bosni. U sjeverozapadnoj i sjevernoj Bosni raspršeni su govori s oblikom *brigovi* i govori s oblikom *bregovi*. U većini mjesta istočno od rijeka Neretve i Bosne upotrebljava se ekavski oblik: on je jedini južno od crte Sopotnica (kod Kaknja) – Bjelušine (Štrpci, kod Rudog), a sjevernije je zapisivan i oblik s jednosložnom zamjenom jata.

Oblik *bregovi* najčešći je u govorima Srba, a najrjeđi u govorima Hrvata. Oblik *brigovi* najčešći je u govorima Hrvata; zapisan je u više bošnjačkih govora i samo u jednom srpskom (Donje Vukovsko kod Kupresa). Oblik *brjegovi* odlika je nekolicine hrvatskih i bošnjačkih govora; zapisan je samo u jednom srpskom, naporedo s oblikom *bregovi*.

U gotovo polovini mjesta zapisan je nerelevantan odgovor (*brda*).

Literatura

Arnaut 2017: 75; Baotić 1983: 73-80; Baotić 2012: 109; Brozović 2012: 294; Bulić 2014: 71; Dalmacija 1997: 30; Dešić 1976: 117; Đukanović 1983: 205; FO 1981: 427, 434, 440; Hadžikadić 2012: 18; Halilović 2002: 265-279; Halilović 2009: 44; Jahić 2002: 81; Kozomara 2016: 631; Pavešić 1960: 370; Peco 1964: 56-57; Peco 1967: 287-290; Peco 1975: 111-131; Ramić 1999: 309; Simić 1978: 42; Valjevac 1983: 324; Valjevac 2002: 91-94; Vujičić i dr. 1979: 48; Vujičić 1985: 54-77; Vujičić 1990: 57-58.

Up.: OLA: 3228.

Etimologija

psl. *bêrgъ (stsl. брѣгъ, rus. бéрег, polj. brzeg) ← pie. *b^{h}erg’^{h}o-

brȉjeg: psl. *bêrgъ izvodi se iz pie. korijena *b^{h}erg’^{h}o- ‘brdo, brijeg’, a osnova b^{h}erg’^{h}- prvobitno je značila ‘dignuti se’. Metatezom grupe *tert* dobijeno je *trět* u jsl. jezicima.

Literatura

Skok 1971: I: 210; Brückner 1985: 44; Fasmer 1986: I: 153; Snoj 2016: 86.

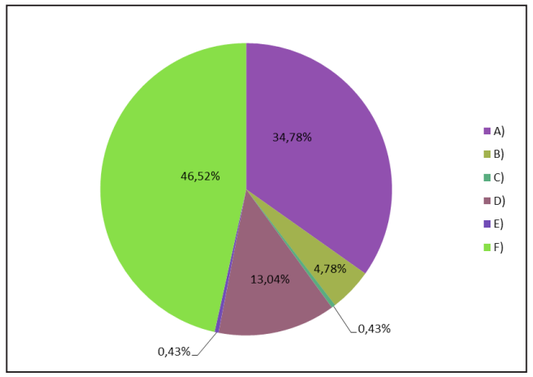

Ukupno (230):
A) 80 (34,78%)
B) 11 (4,78%)
C) 1 (0,43%)
D) 30 (13,04%)
E) 1 (0,43%)
F) 107 (46,52%)

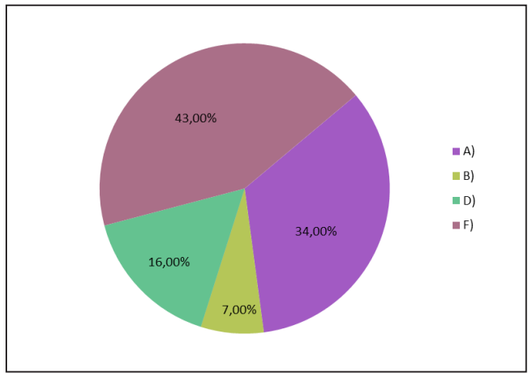

Bošnjaci (100):
A) 34 (34,00%)
B) 7 (7,00%)
D) 16 (16,00%)
F) 43 (43,00%)

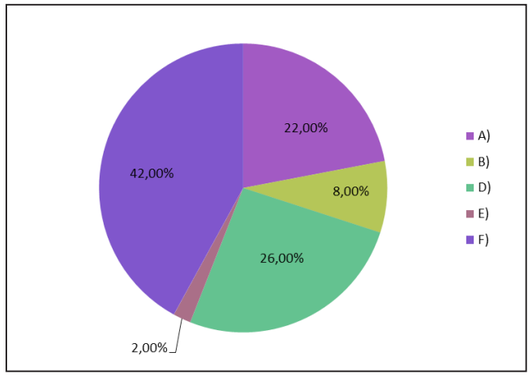

Hrvati (50):
A) 11 (22,00%)
B) 4 (8,00%)
D) 13 (26,00%)
E) 1 (2,00%)
F) 21 (42,00%)

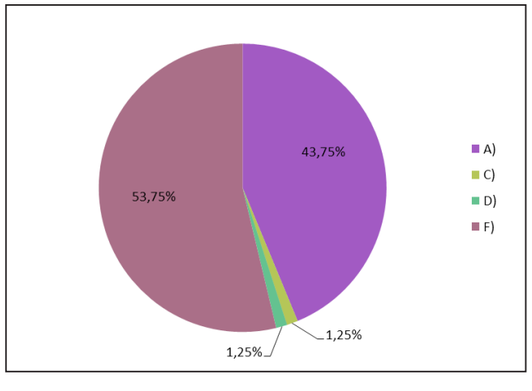

Srbi (80):
A) 35 (43,75%)
C) 1 (1,25%)
D) 1 (1,25%)
F) 43 (53,75%)

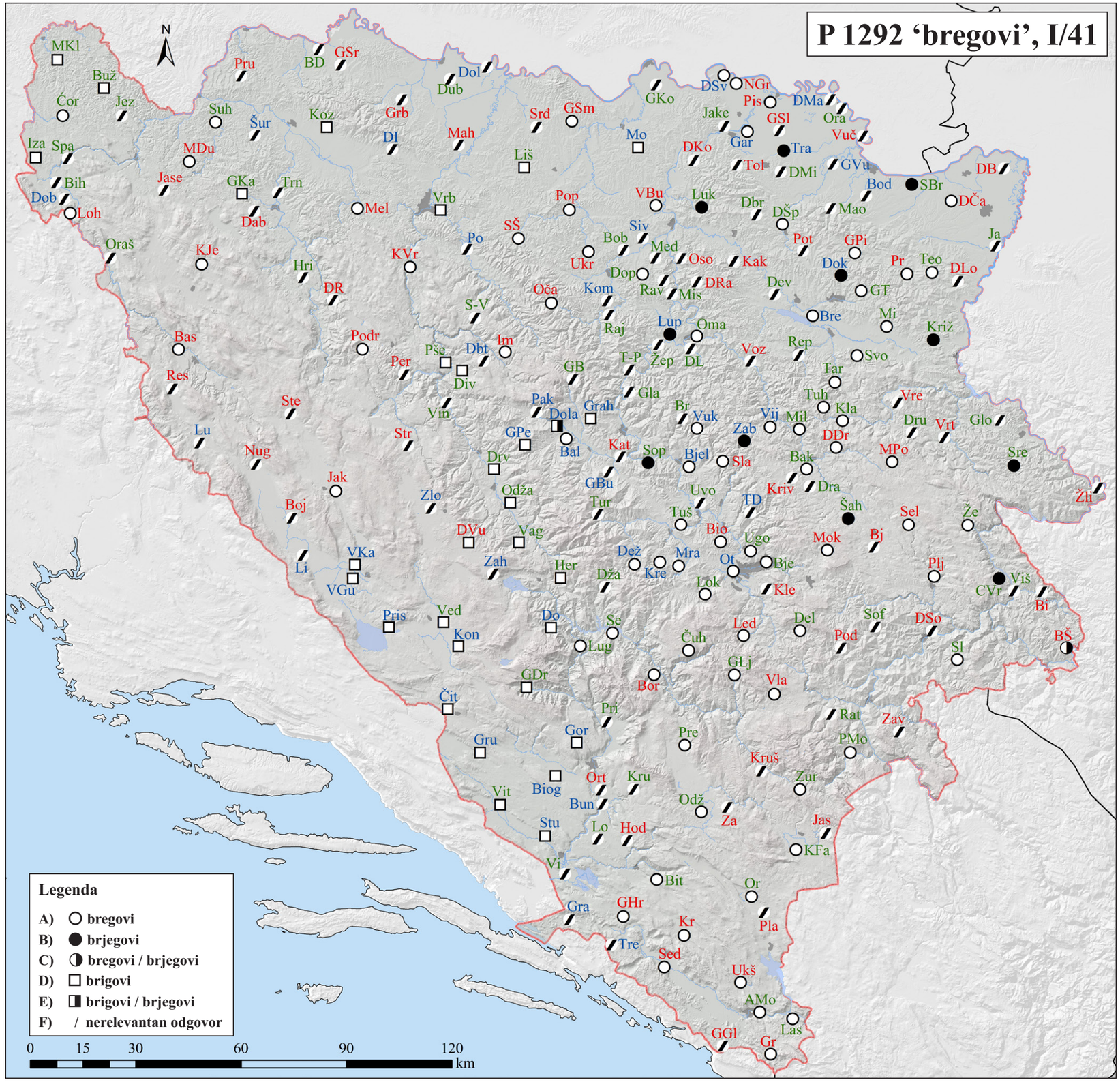

P 1429 ‘ljeto’, I/42		
Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	íèto
2.	GGl	íèto
3.	AMo	íèto
4.	Las	íèto
5.	Ukš	íèto
6.	Pla	íèto
7.	Or	íèto
8.	Kr	íèto
9.	Sed	íèto
10.	Tre	íèto
11.	Gra	íèto
12.	GHr	íèto
13.	Bit	íèto
14.	Vi	íèto
15.	Lo	jèto / íèto
16.	Hod	íèto
17.	Bun	íèto
18.	Ort	íèto
19.	Kru	íèto
20.	Odž	íèto
21.	Za	íèto
22.	Kruš	íèto
23.	Zur	íèto
24.	KFa	íèto
25.	Jas	íèto
26.	PMo	íèto
27.	Zav	íèto
28.	Rat	íèto
29.	Vla	íèto
30.	GLj	íèto
31.	Pre	íèto
32.	Pri	íèto
33.	Lug	íèto
34.	Se	íèto
35.	Bor	íèto
36.	Čuh	íèto
37.	Led	íèto
38.	Del	íèto
39.	Pod	íèto
40.	Sof	íèto
41.	DSo	íèto
42.	Sl	íèto
43.	BŠ	íèto
44.	Bi	íèto
45.	Viš	íèto
46.	CVr	íèto
47.	Plj	íèto
48.	Že	íèto
49.	Sel	íèto
50.	Bj	íèto
51.	Mok	íèto
52.	Šah	íèto
53.	Bje	jèto / íèto
54.	Kle	íèto
55.	Ugo	íèto
56.	TD	íèto
57.	Bio	íèto
58.	Ot	íèto
59.	Lok	íèto
60.	Mra	íèto
61.	Kre	íèto
62.	Dež	íèto
63.	Dža	íèto
64.	Tur	íèto
65.	Kat	íèto
66.	Bak	íèto
67.	Tuš	íèto
68.	Uvo	íèto
69.	Kriv	íèto
70.	Dra	íèto
71.	DDr	íèto
72.	MPo	íèto
73.	Sre	íèto
74.	Žli	íèto
75.	Glo	íèto
76.	Vrt	íèto
77.	Dru	íèto
78.	Vre	íèto
79.	Križ	íèto
80.	Mi	íèto
81.	Tar	íèto
82.	Kla	íèto
83.	Mil	íèto
84.	Rep	íèto
85.	Voz	íèto
86.	Vij	íéto / íéto
87.	Zab	íèto
88.	Sla	íèto
89.	Bjel	íèto
90.	Sop	íèto
91.	Vuk	íèto
92.	Br	lìto / íèto
93.	GBu	íèto
94.	Bal	lìto
95.	Grah	lìto / íèto
96.	Gla	íẹ̀to
97.	DL	íèto
98.	Oma	íèto
99.	DRa	íèto
100.	Oso	íèto
101.	Kak	íèto
102.	Dev	íèto
103.	Bre	íèto
104.	Dok	íèto
105.	GPi	íèto
106.	Pr	íèto
107.	DLo	íèto
108.	Teo	íèto
109.	Ja	íèto
110.	DČa	íèto
111.	DB	íèto
112.	SBr	íèto
113.	Bod	íèto
114.	Mao	íèto
115.	Pot	íèto
116.	DŠp	íèto
117.	Dbr	íẹ̀to
118.	Luk	íèto
119.	DMi	íèto
120.	GVu	íèto
121.	Vuč	íèto
122.	Ora	íèto
123.	DMa	íèto
124.	Tra	íèto
125.	GSl	íèto
126.	Tol	íèto
127.	DKo	íèto
128.	Gar	íèto
129.	Pis	íèto
130.	Stu	lìto
131.	Vit	lìto
132.	Gru	lìto
133.	Biog	lìto
134.	Gor	lìto
135.	GDr	lìto
136.	Čit	lìto
137.	Kon	lìto
138.	Pris	lìto
139.	Ved	lìto
140.	Do	lìto
141.	Zah	lìto
142.	Her	lìto
143.	Vag	lìto
144.	Odža	lìto
145.	DVu	íèto
146.	VGu	lìto
147.	VKa	lìto
148.	Li	lìto
149.	Boj	íèto
150.	Jak	íèto
151.	Zlo	lìto
152.	Drv	lìto
153.	GPe	lìto
154.	Pak	lìto
155.	Vin	lìto
156.	Str	íèto
157.	Ste	íèto
158.	Nug	íèto
159.	Lu	lìto
160.	Res	íèto
161.	Bas	íèto
162.	Hri	lìto
163.	DR	íèto
164.	Podr	íéto
165.	Per	íèto
166.	Pše	lìto / íèto
167.	Div	lìto
168.	Dbt	lìto
169.	Im	íèto
170.	GB	lìto
171.	T-P	lìto
172.	Žep	íèto
173.	Lup	íèto
174.	Rav	íèto
175.	Mis	íèto
176.	Dop	íèto
177.	Kom	íèto
178.	Oča	íèto
179.	S-V	lìto
180.	KVr	íèto
181.	Po	lìto
182.	SŠ	íèto
183.	Ukr	íèto
184.	Raj	íèto
185.	Med	íèto
186.	Bob	íèto
187.	Siv	íèto
188.	VBu	íéto
189.	Pop	íèto
190.	Vrb	lìto
191.	Liš	lìto
192.	Mo	lìto
193.	Jake	íèto
194.	NGr	íèto
195.	DSv	íèto
196.	GKo	íèto
197.	GSm	íèto
198.	Srđ	íèto
199.	Mah	íèto
200.	Dol	íèto
201.	Grb	íèto
202.	DI	íèto
203.	Mel	íèto
204.	Trn	lìto
205.	Koz	íèto / lìto
206.	GSr	íèto
207.	BD	lìto
208.	Pru	íèto
209.	Suh	lìto
210.	Šur	íèto
211.	MDu	íèto
212.	Jase	íèto
213.	GKa	lìto
214.	Dab	íèto
215.	KJe	íèto
216.	Oraš	lìto
217.	Loh	íèto
218.	Dob	lìto
219.	Spa	lìto
220.	Iza	lìto
221.	Ćor	lìto / íèto
222.	Jez	lìto
223.	Buž	lìto
224.	MKl	lìto
225.	Bih	lìto / íèto
226.	Tuh	íèto
227.	Dub	lìto
228.	Dola	íèto / lìto
229.	Svo	íèto
230.	GT	íèto

Komentar

Imenica ‘ljeto’ u tri četvrtine ispitivanih govora ima oblik *íeto*, u petini govora *lito*, a u sedam mjesta naporedo je *íeto* i *lito*.

Oblici *íeto* i *lito* rašireni su tako da razdjeljuju bosanskohercegovačko područje na istočni i zapadni dio: svi govori na istoku imaju samo *íeto*, a na zapadu jedni govori imaju *lito*, drugi *íeto*. Ikavsku granicu prema kompaktnom arealu u kome je oblik *íeto* od juga prema sjeveru čine ova mjesta: Studenci (kod Ljubuškog), Goranci (kod Mostara), Here (kod Prozora), Balići (kod Novog Travnika), Brnjic (kod Kaknja), Grahovčići i Topčić-Polje (kod Zenice), Skender-Vakuf, Podbrđe (kod Kotor-Varoša) i Modran (kod Dervente). Zapadno od ove granice dvaput je više istraživanih govora u kojima se upotrebljava oblik *lito*: govori Bošnjaka imaju *lito*, kao i govori Hrvata (izuzevši tri: Dolina kod Bosanske Gradiške, Donja Ivanjska kod Banje Luke i Šurkovac kod Prijedora), a govori Srba *íeto*.

Svi govori Srba imaju samo *íeto*. Oblik *lito* češći je u Hrvata nego u Bošnjaka. U tri četvrtine govora Bošnjaka zapisan je oblik s jotovanim suglasnikom *l*, a u četvrtini tih govora samo je *lito*. Nešto više od polovine govora Hrvata ima *íeto*, a manje od polovine *lito*. Pet bošnjačkih i dva hrvatska govora imaju naporedo *íeto* i *lito*.

Literatura

Baotić 1983: 73-80; FO 1981: 428; Hadžikadić 2012: 18; Halilović 1990: 290; Halilović 1996: 124; Halilović 2002: 265-279; Halilović 2009: 43; Pavlović 1927: 107; Peco 1964: 56-57; Peco 1967: 287-290; Peco 1975: 111-140; Ramić 1999: 307; Ružičić 1936: 243; Valjevac 1983: 324; Valjevac 2002: 91-94; Vujičić i dr. 1979: 43; Vujičić 1985: 54-77; Vujičić, Baotić 1989: 165; Vujičić 1990: 59.

Up.: OLA: 2365; ALE: 544.

Etimologija

psl. *lě́to (stsl. лѣто, rus. лéто, polj. lato) ← pie. *leh$_1$to-

ljȅto: psl. *lě́to izvodi se iz pie. korijena *leh$_1$to- ‘toplo godišnje doba’, čije je prvobitno značenje ‘topli dio dana’.

Literatura

Skok 1972: II: 336-337; Brückner 1985: 291; Fasmer 1986: II: 488-489; Snoj 2016: 379.

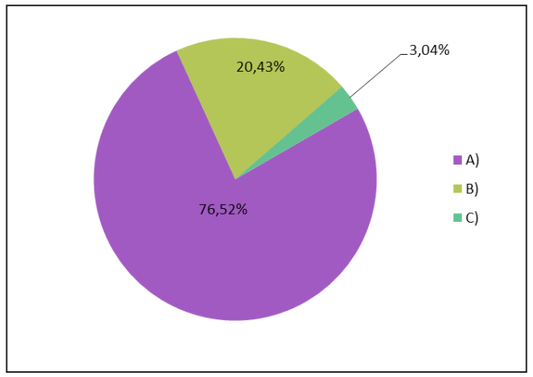

Ukupno (230):
A) 176 (76,52%)
B) 47 (20,43%)
C) 7 (3,04%)

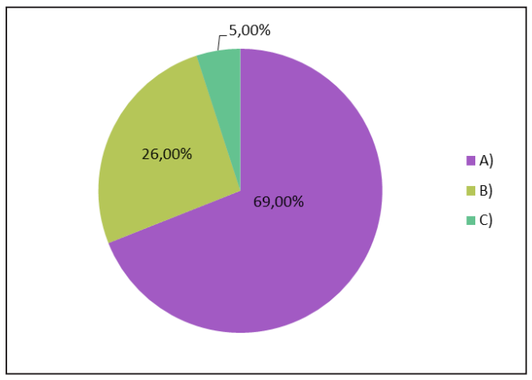

Bošnjaci (100):
A) 69 (69,00%)
B) 26 (26,00%)
C) 5 (5,00%)

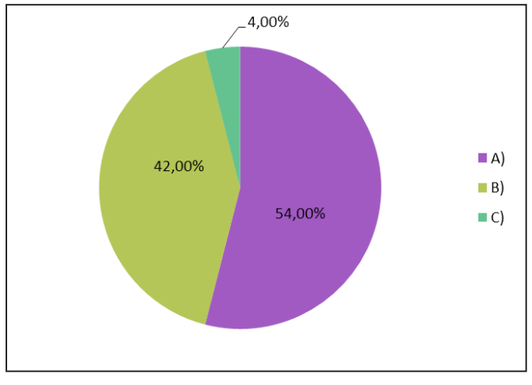

Hrvati (50):
A) 27 (54,00%)
B) 21 (42,00%)
C) 2 (4,00%)

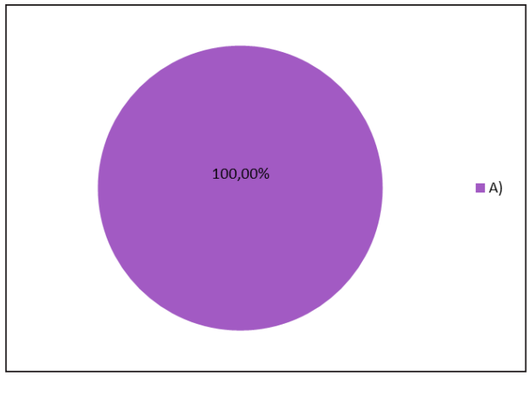

Srbi (80):
A) 80 (100,00%)

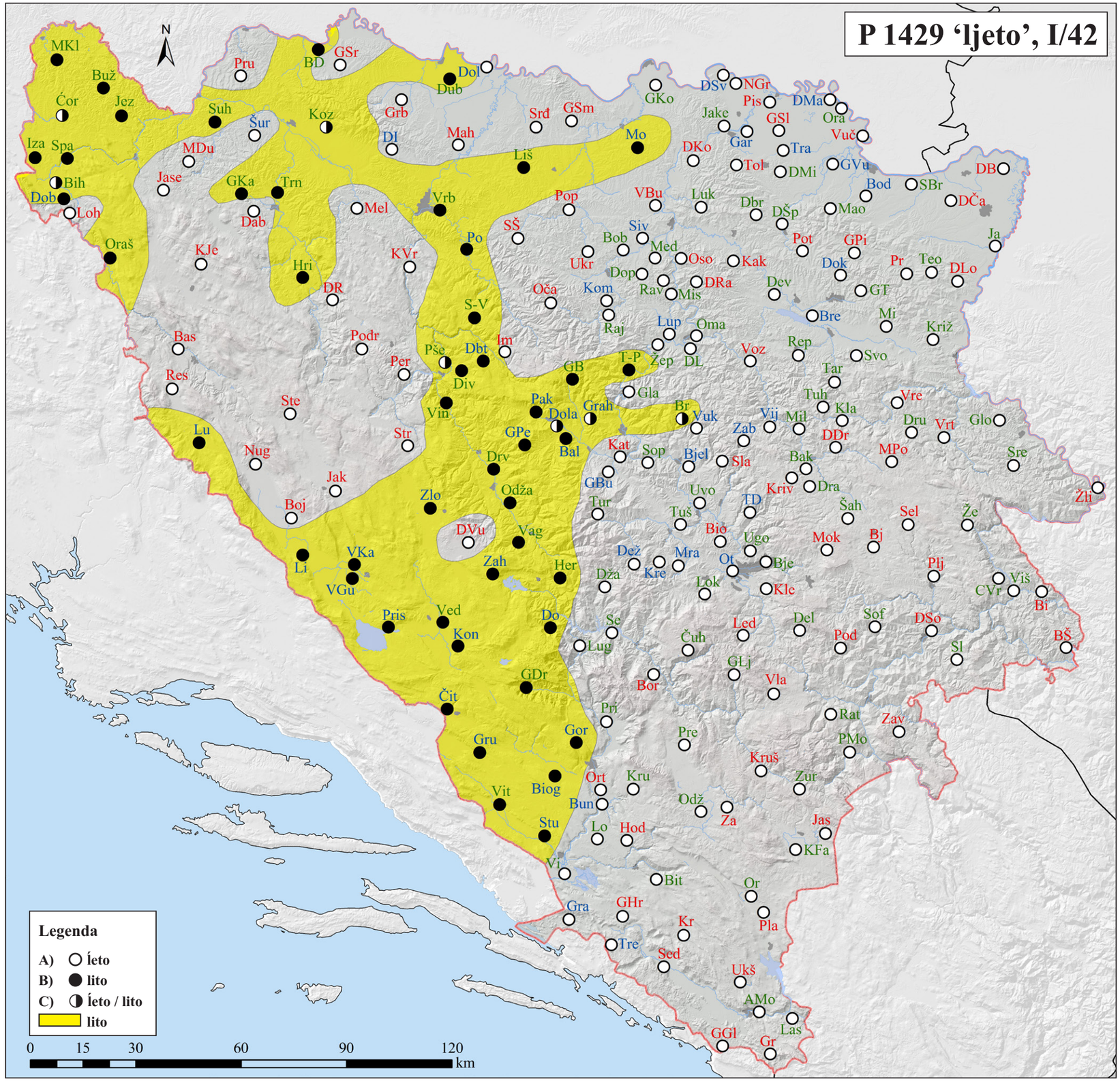

P 1393 ‘mjesec’, I/43

Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	mjèse:c
2.	GGl	mjèse:c
3.	AMo	mjèse:c
4.	Las	mjèse:c
5.	Ukš	mjèse:c
6.	Pla	mjèse:c
7.	Or	mjèse:c
8.	Kr	mjèse:c
9.	Sed	mjèse:c
10.	Tre	mjèse:c
11.	Gra	mjèse:c
12.	GHr	mjèse:c
13.	Bit	mjèse:c
14.	Vi	mjèse:c
15.	Lo	mjèse:c
16.	Hod	mjèse:c
17.	Bun	mjèse:c
18.	Ort	mjèse:c
19.	Kru	mjèse:c
20.	Odž	mjèse:c
21.	Za	mjèse:c
22.	Kruš	mjèse:c
23.	Zur	mjèse:c
24.	KFa	mjèse:c
25.	Jas	mjèse:c
26.	PMo	mjèse:c
27.	Zav	mjèse:c
28.	Rat	mjèse:c
29.	Vla	mjèse:c
30.	GLj	mjèse:c
31.	Pre	mjèse:c
32.	Pri	mjèse:c
33.	Lug	mjèse:c
34.	Se	mjèse:c
35.	Bor	mjèse:c
36.	Čuh	mjèse:c
37.	Led	mjèse:c
38.	Del	mjèse:c
39.	Pod	mjèse:c
40.	Sof	mjèse:c
41.	DSo	mjése:c
42.	Sl	mjèse:c
43.	BŠ	mjèse:c
44.	Bi	mjèse:c
45.	Viš	mjèse:c
46.	CVr	mjèse:c
47.	Plj	mjèse:c
48.	Že	mjèse:c
49.	Sel	mjèse:c
50.	Bj	mjèse:c
51.	Mok	mjèse:c
52.	Šah	mjèse:c
53.	Bje	mjèse:c
54.	Kle	mjèse:c
55.	Ugo	mjèse:c
56.	TD	mjèse:c
57.	Bio	mjèse:c
58.	Ot	mjèse:c
59.	Lok	mjèse:c
60.	Mra	mjèsec
61.	Kre	mjèse:c
62.	Dež	mjèse:c
63.	Dža	mjèse:c
64.	Tur	mìse:c / mjèse:c
65.	Kat	mjèse:c
66.	Bak	mjèse:c
67.	Tuš	mjèse:c
68.	Uvo	mjèse:c
69.	Kriv	mjèse:c
70.	Dra	mjèse:c
71.	DDr	mjèse:c
72.	MPo	mjèsec
73.	Sre	mjèse:c
74.	Žli	mjèse:c
75.	Glo	mjèse:c
76.	Vrt	mjèse:c
77.	Dru	mjèse:c
78.	Vre	mjèse:c
79.	Križ	mjése:c
80.	Mi	mjèse:c
81.	Tar	mjèse:c
82.	Kla	mjèse:c
83.	Mil	mjèse:c
84.	Rep	mjèse:c
85.	Voz	mjèse:c
86.	Vij	mjèse:c
87.	Zab	mjèse:c
88.	Sla	mjèse:c
89.	Bjel	mjèse:c
90.	Sop	mjèse:c
91.	Vuk	mjèse:c
92.	Br	mìse:c
93.	GBu	mìse:c
94.	Bal	mìse:c
95.	Grah	mjèse:c / mìse:c
96.	Gla	mìsẹ:c / mjẹ̀sẹ:c
97.	DL	mjése:c
98.	Oma	mjèse:c
99.	DRa	mjèse:c
100.	Oso	mjèsec
101.	Kak	mjèse:c
102.	Dev	mjèse:c
103.	Bre	mjèse:c
104.	Dok	mjèse:c
105.	GPi	mjèse:c
106.	Pr	mjèse:c
107.	DLo	mjèse:c
108.	Teo	mjèse:c
109.	Ja	mjèse:c
110.	DČa	mjèse:c
111.	DB	mjèse:c
112.	SBr	mjèse:c
113.	Bod	mjèse:c
114.	Mao	mjesè:c / mjèse:c
115.	Pot	mjèse:c
116.	DŠp	mjèse:c
117.	Dbr	mjẹ̀sẹ:c
118.	Luk	mjèse:c
119.	DMi	mjèse:c
120.	GVu	mjèse:c
121.	Vuč	mjèse:c
122.	Ora	mjèse:c
123.	DMa	mjèse:c
124.	Tra	mjèse:c
125.	GSl	mjèse:c
126.	Tol	mjèse:c
127.	DKo	mjèse:c
128.	Gar	mjèse:c
129.	Pis	mjèse:c
130.	Stu	mìse:c
131.	Vit	mise:c
132.	Gru	mìse:c
133.	Biog	mìse:c
134.	Gor	mìse:c
135.	GDr	mìse:c
136.	Čit	mìse:c
137.	Kon	mìse:c
138.	Pris	mìse:c
139.	Ved	mìse:c
140.	Do	mìse:c
141.	Zah	mìse:c
142.	Her	mìse:c
143.	Vag	mìse:c
144.	Odža	mìse:c
145.	DVu	mìse:c
146.	VGu	mìsec
147.	VKa	mìse:c
148.	Li	mìse:c
149.	Boj	mìse:c
150.	Jak	mjèse:c
151.	Zlo	mìse:c
152.	Drv	mìse:c
153.	GPe	mìse:c
154.	Pak	mjèse:c / mìse:c
155.	Vin	mìse:c
156.	Str	mjèse:c / mìse:c
157.	Ste	mjèse:c
158.	Nug	mjèse:c
159.	Lu	mìse:c
160.	Res	mjèse:c
161.	Bas	mjèse:c
162.	Hri	mìse:c / mjèsec
163.	DR	mjèse:c
164.	Podr	mjèse:c
165.	Per	mjèse:c
166.	Pše	mìse:c / mjèse:c
167.	Div	mìsẹ:c
168.	Dbt	mìse:c
169.	Im	mjèse:c
170.	GB	mìse:c
171.	T-P	mìse:c
172.	Žep	mjèse:c
173.	Lup	mjèse:c
174.	Rav	mjèse:c
175.	Mis	mjèse:c
176.	Dop	mjèse:c
177.	Kom	mjèse:c
178.	Oča	mjèse:c
179.	S-V	mìse:c
180.	KVr	mjèse:c
181.	Po	mìse:c / mjèse:c
182.	SŠ	mjèse:c
183.	Ukr	mjèse:c
184.	Raj	mjèse:c
185.	Med	mjèse:c
186.	Bob	mjèse:c
187.	Siv	mjèse:c
188.	VBu	mjèse:c
189.	Pop	mjèse:c
190.	Vrb	mìse:c
191.	Liš	mìse:c / mjèse:c
192.	Mo	mìse:c
193.	Jake	mjèsec
194.	NGr	mjèse:c
195.	DSv	mjèse:c
196.	GKo	mìse:c
197.	GSm	mjèse:c
198.	Srđ	mjèse:c
199.	Mah	mjèse:c
200.	Dol	mjèse:c
201.	Grb	mjèse:c
202.	DI	mjèse:c
203.	Mel	mjése:c
204.	Trn	mìse:c
205.	Koz	mjèse:c / mìse:c
206.	GSr	mjèse:c
207.	BD	mìse:c
208.	Pru	mjèse:c
209.	Suh	mìse:c
210.	Šur	mjèse:c
211.	MDu	mjèse:c
212.	Jase	mjèse:c
213.	GKa	mìse:c
214.	Dab	mjèse:c
215.	KJe	mjèse:c
216.	Oraš	mìse:c
217.	Loh	mjèse:c
218.	Dob	mìse:c
219.	Spa	mìse:c
220.	Iza	mìse:c
221.	Ćor	mjèse:c / mìse:c
222.	Jez	mìse:c
223.	Buž	mìse:c
224.	MKl	mìse:c
225.	Bih	mìse:c
226.	Tuh	mjèse:c
227.	Dub	mìse:c
228.	Dola	mìse:c / mjèse:c
229.	Svo	mjèse:c
230.	GT	mjèse:c

Komentar

Jednosložni refleks *je* tri i po puta češći je od ikavskog u Njd. ‘mjesec’: u sto šezdeset devet ispitivanih govora zapisano je *mjesec*, a u četrdeset devet *misec*. U dvanaest mjesta naporedo je *mjesec* i *misec*.

Oblici *mjesec* i *misec* razdjeljuju bosanskohercegovačko područje na istočni i zapadni dio: svi govori na istoku imaju samo *mjesec*, a na zapadu jedni imaju *misec*, drugi *mjesec*. Ikavsku granicu s istočnim arealom od juga ka sjeveru čine ova mjesta: Studenci (kod Ljubuškog), Goranci (kod Mostara), Doljani (kod Jablanice), Here (kod Prozora), Turkovići (kod Fojnice), Gornji Buselji (kod Busovače), Brnjic (kod Kaknja), Topčić-Polje (kod Zenice), Skender-Vakuf, Podbrđe (kod Kotor-Varoša), Modran (kod Dervente) i Gornje Kolibe (kod Bosanskog Broda). Zapadno od ove granice Bošnjaci upotrebljavaju *misec*, kao i Hrvati (izuzevši tri mjesna govora: Dolinu kod Bosanske Gradiške, Donju Ivanjsku kod Banje Luke i Šurkovac kod Prijedora), a Srbi *mjesec* (izuzevši Donje Vukovsko kod Kupresa i Bojmunte kod Livna, gdje je *misec*, i Strojice kod Šipova, gdje je *mjesec* / *misec*).

Oblik s refleksom *je* najčešći je u govorima Srba, a najrjeđi u govorima Hrvata: jedini je u sedamdeset sedam od ukupno osamdeset srpskih govora, u šezdeset šest od ukupno sto bošnjačkih i u dvadeset šest od ukupno pedeset hrvatskih. Ikavski oblik najčešći je u govorima Hrvata, a najrjeđi u govorima Srba: jedini je u dvije petine hrvatskih mjesnih govora, u nešto više od četvrtine bošnjačkih i u dva srpska (M145, Donje Vukovsko kod Kupresa i M149, Bojmunte kod Livna). U sedam bošnjačkih, četiri hrvatska i jednom srpskom govoru (M156, Strojice kod Šipova) naporedo je *mjesec* i *misec*.

Literatura

Baotić 1983: 73-80; Dalmacija 1997: 29; Dragičević 2007: 337; Đukanović 1983: 205; Đurović 1991: 71; Hadžikadić 2012: 18; Halilović 1990: 277, 291; Halilović 1996: 81; Halilović 2002: 265-279; Jahić 2002: 81; Kozomara 2016: 630; Pavlović 1927: 106; Peco 1964: 56-57; Peco 1967: 287-290; Peco 1975: 111-131; Pehlić 2009: 20-21; Petrović 1970: 339-340; Petrović 1971: 53; Ramić 1999: 307; Remetić 1970: 111; Ružičić 1934: 6; Ružičić 1936: 243; Valjevac 1983: 324; Valjevac 2002: 91-94; Vujičić i dr. 1979: 41; Vujičić 1985: 54-78; Vujičić, Baotić 1989: 165; Vujičić 1990: 59.

Up.: OLA: 2439; ALE: 5.

Etimologija

psl. *mě̑sęcь (stsl. мѣсяць, rus. мéсяц, polj. miesiąc), lit. mėnuo ← pie. *meh$_1$s(e)nko-

mjèsēc: psl. *mě̑sęcь vodi porijeklo iz pie. *meh$_1$s(e)nko-, koje se izvodi iz pie. osnove *meh$_1$s- ‘mjesec dana, mjesec’. Dvojnost značenja riječi mjesec ‘vremenska jedinica’ i ‘nebesko tijelo’ povezuje se sa značenjem pie. korijena *meh$_1$- ‘mjeriti’, sadržanog u pie. riječi *méh$_1$nōt, koja izvorno označava ‘mjesečev ciklus’. Denazalizacijom *ę* > /e/ dobijen je lik *mjesec*.

Literatura

Skok 1972: II: 437-438; Brückner 1985: 334-335; Fasmer 1986: II: 608-609; Snoj 2016: 419-420.

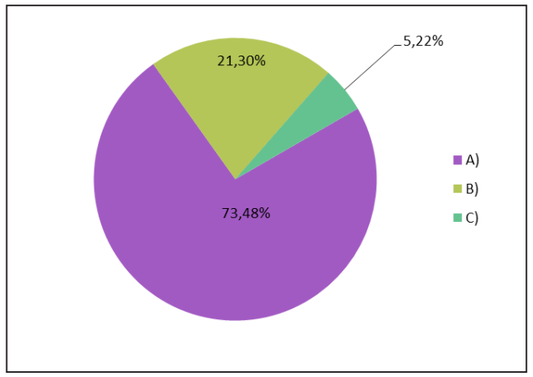

Ukupno (230):
A) 169 (73,48%)
B) 49 (21,30%)
C) 12 (5,22%)

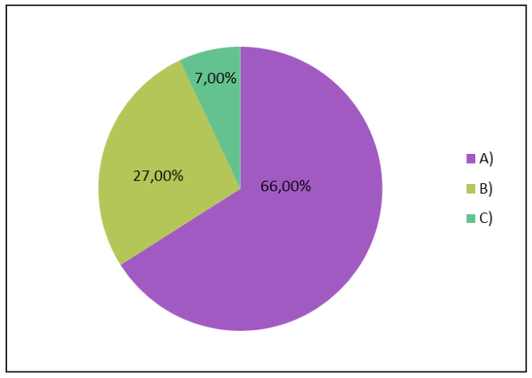

Bošnjaci (100):
A) 66 (66,00%)
B) 27 (27,00%)
C) 7 (7,00%)

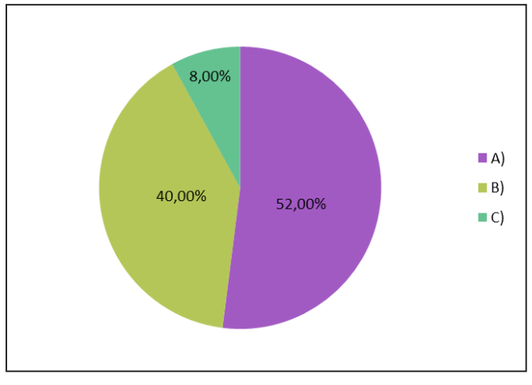

Hrvati (50):
A) 26 (52,00%)
B) 20 (40,00%)
C) 4 (8,00%)

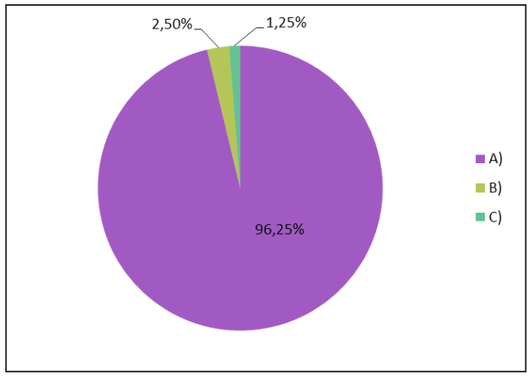

Srbi (80):
A) 77 (96,25%)
B) 2 (2,50%)
C) 1 (1,25%)

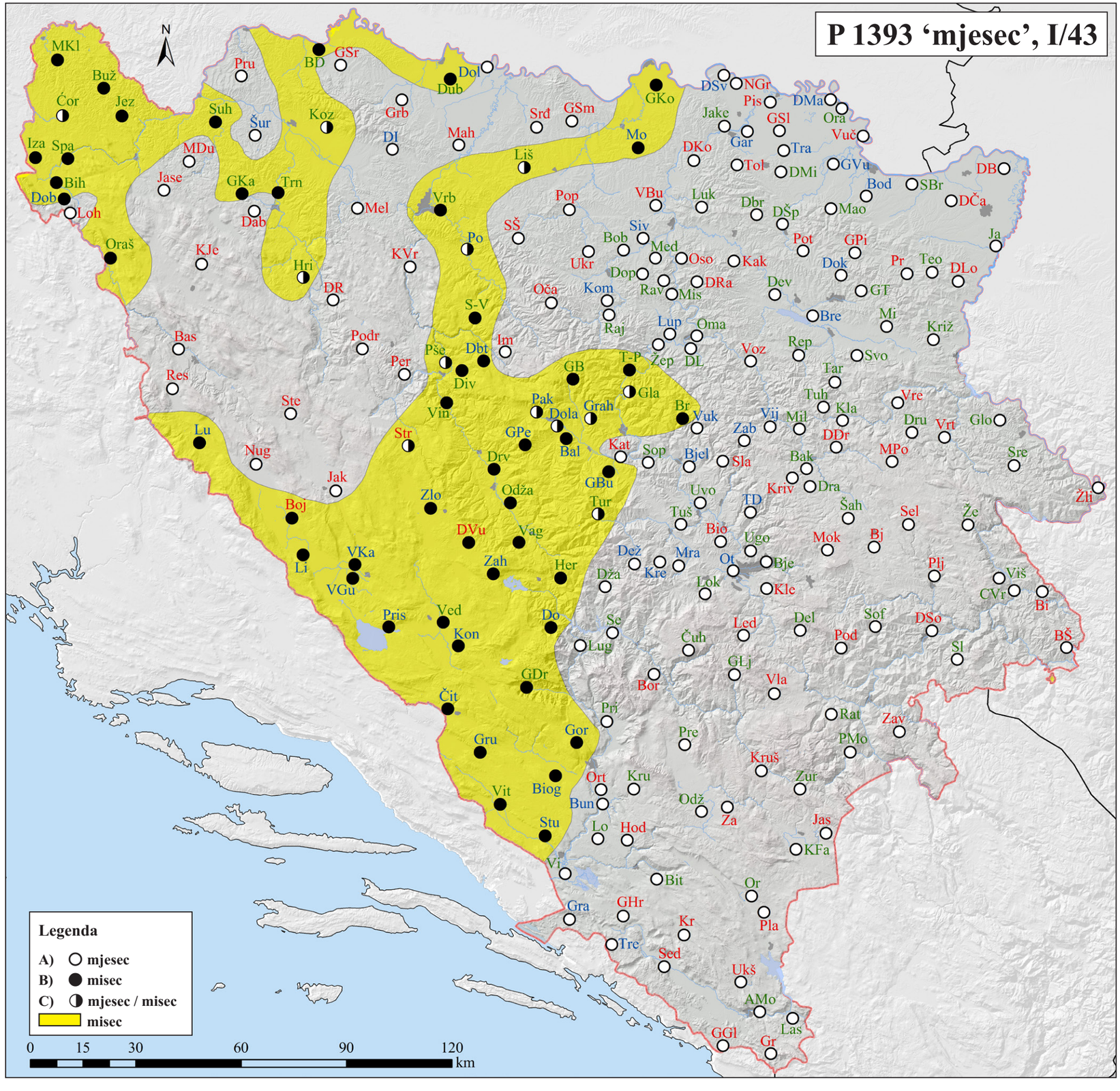

P 1440 ‘mjesto’, I/44		
Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	mjèsto
2.	GGl	mjèsto
3.	AMo	mjèsto
4.	Las	mjèsto
5.	Ukš	mjèsto
6.	Pla	mjèsto
7.	Or	mjèsto
8.	Kr	mjèsto
9.	Sed	mjèsto
10.	Tre	mjèsto
11.	Gra	mjèsto
12.	GHr	mjèsto
13.	Bit	mjèsto
14.	Vi	mjèsto
15.	Lo	mjèsto
16.	Hod	mjèsto
17.	Bun	mjèsto
18.	Ort	mjèsto
19.	Kru	mjésto
20.	Odž	mjèsto
21.	Za	mjèsto
22.	Kruš	mĺèsto
23.	Zur	mjèsto
24.	KFa	mjèsto
25.	Jas	mjèsto
26.	PMo	mjèsto
27.	Zav	mjèsto
28.	Rat	mjèsto
29.	Vla	mjèsto
30.	GLj	mjèsto
31.	Pre	mjèsto
32.	Pri	mjèsto
33.	Lug	mjèsto
34.	Se	mjèsto
35.	Bor	mjèsto
36.	Čuh	mjèsto
37.	Led	mjèsto
38.	Del	mjèsto
39.	Pod	mjèsto
40.	Sof	mjèsto
41.	DSo	mjèsto
42.	Sl	mjèsto
43.	BŠ	mjèsto
44.	Bi	mjèsto
45.	Viš	mjèsto
46.	CVr	mjèsto
47.	Plj	mjèsto
48.	Že	mjèsto
49.	Sel	mjèsto
50.	Bj	mjèsto
51.	Mok	mjèsto
52.	Šah	mjèsto
53.	Bje	mjèsto
54.	Kle	mjèsto
55.	Ugo	mjèsto
56.	TD	mjèsto
57.	Bio	mjèsto
58.	Ot	mjèsto
59.	Lok	mjèsto
60.	Mra	mjèsto
61.	Kre	mjèsto
62.	Dež	mjèsto
63.	Dža	mjèsto
64.	Tur	mjèsto
65.	Kat	mjèsto
66.	Bak	mjèsto
67.	Tuš	mjèsto
68.	Uvo	mjèsto
69.	Kriv	mjèsto
70.	Dra	mjèsto
71.	DDr	mjèsto
72.	MPo	mjèsto
73.	Sre	mjèsto
74.	Žli	mjèsto
75.	Glo	mjèsto
76.	Vrt	mjèsto
77.	Dru	mjèsto
78.	Vre	mjèsto
79.	Križ	mjèsto
80.	Mi	mjèsto
81.	Tar	mjèsto
82.	Kla	mjèsto
83.	Mil	mjèsto
84.	Rep	mjèsto
85.	Voz	mjèsto
86.	Vij	mjèsto / mjésto
87.	Zab	mjèsto
88.	Sla	mjèsto
89.	Bjel	mjèsto
90.	Sop	mjèsto
91.	Vuk	mjèsto
92.	Br	mìsto / mjésto
93.	GBu	mìsto
94.	Bal	mìsto
95.	Grah	mìsto / mjèsto
96.	Gla	mjẹ̀stọ
97.	DL	mjèsto
98.	Oma	mjèsto
99.	DRa	mjèsto
100.	Oso	mjèsto
101.	Kak	mjèsto
102.	Dev	mjèsto
103.	Bre	mjèsto
104.	Dok	mjèsto
105.	GPi	mjèsto
106.	Pr	mjèsto
107.	DLo	mjèsto
108.	Teo	mjèsto
109.	Ja	mjèsto
110.	DČa	mjèsto
111.	DB	mjèsto
112.	SBr	mjèsto
113.	Bod	mjèsto
114.	Mao	mjèsto
115.	Pot	mjèsto
116.	DŠp	mjèsto
117.	Dbr	mjẹ̀sto
118.	Luk	mjèsto
119.	DMi	mjèsto
120.	GVu	mjèsto
121.	Vuč	mjèsto
122.	Ora	mjèsto
123.	DMa	mjèsto
124.	Tra	mjèsto
125.	GSl	mjèsto
126.	Tol	mjèsto
127.	DKo	mjèsto
128.	Gar	mjèsto
129.	Pis	mjèsto
130.	Stu	mìsto
131.	Vit	mìsto
132.	Gru	mìsto
133.	Biog	mìsto
134.	Gor	mìsto
135.	GDr	mìsto
136.	Čit	mìsto
137.	Kon	mìsto
138.	Pris	mìsto
139.	Ved	mìsto
140.	Do	mìsto
141.	Zah	mìsto
142.	Her	mìsto
143.	Vag	mìsto
144.	Odža	mìsto
145.	DVu	mìsto
146.	VGu	mìsto
147.	VKa	mìsto
148.	Li	mìsto
149.	Boj	mjèsto
150.	Jak	mjèsto
151.	Zlo	mìsto
152.	Drv	mìsto
153.	GPe	mìsto / mjèsto
154.	Pak	mìsto
155.	Vin	mìsto
156.	Str	mjèsto
157.	Ste	mjèsto
158.	Nug	mjèsto
159.	Lu	mìsto
160.	Res	mjèsto
161.	Bas	mjèsto
162.	Hri	mjèsto
163.	DR	mjèsto
164.	Podr	mjèsto
165.	Per	mjèsto
166.	Pše	mìsto / mjèsto
167.	Div	mìsto
168.	Dbt	mìsto
169.	Im	mjèsto
170.	GB	mìsto
171.	T-P	mìsto
172.	Žep	mjèsto
173.	Lup	mìsto / mjèsto
174.	Rav	mjèsto
175.	Mis	mjèsto
176.	Dop	mjèsto
177.	Kom	mjèsto
178.	Oča	mjèsto
179.	S-V	mjèsto / mìsto
180.	KVr	mjèsto
181.	Po	mìsto / mjèsto
182.	SŠ	mjèsto
183.	Ukr	mjèsto
184.	Raj	mjèsto
185.	Med	mjèsto
186.	Bob	mjèsto
187.	Siv	mjèsto
188.	VBu	mjèsto
189.	Pop	mjèsto
190.	Vrb	mìsto
191.	Liš	mìsto
192.	Mo	mìsto
193.	Jake	mjèsto
194.	NGr	mjèsto
195.	DSv	mjèsto
196.	GKo	mjèsto
197.	GSm	mjèsto
198.	Srđ	mjèsto
199.	Mah	mjèsto
200.	Dol	mjèsto
201.	Grb	mjèsto
202.	DI	mjèsto
203.	Mel	mjèsto
204.	Trn	mìsto
205.	Koz	mìsto
206.	GSr	mjèsto
207.	BD	mìsto
208.	Pru	mjèsto
209.	Suh	mìsto
210.	Šur	mjèsto
211.	MDu	mjèsto
212.	Jase	mjèsto
213.	GKa	mìsto
214.	Dab	mjèsto
215.	KJe	mjèsto
216.	Oraš	mìsto
217.	Loh	mjèsto
218.	Dob	mjèsto / mìsto
219.	Spa	mìsto
220.	Iza	mìsto
221.	Ćor	mìsto / mjèsto
222.	Jez	mìsto
223.	Buž	mìsto
224.	MKl	mìsto
225.	Bih	mìsto
226.	Tuh	mjèsto
227.	Dub	mìsto
228.	Dola	mjèsto / mìsto
229.	Svo	mjèsto
230.	GT	mjèsto

Komentar

Imenica ‘mjesto’ u tri četvrtine ispitivanih govora ima oblik *mjesto*, u petini govora *misto*, a u deset govora naporedo je *mjesto* i *misto*.

Oblici *mjesto* i *misto* razdjeljuju bosanskohercegovačko područje na istočni i zapadni dio: na istoku je samo *mjesto*, a na zapadu Bošnjaci upotrebljavaju *misto*, kao i Hrvati (izuzevši Dolinu kod Bosanske Gradiške, Donju Ivanjsku kod Banje Luke i Šurkovac kod Prijedora, gdje je *mjesto*), a Srbi *mjesto* (izuzevši Donje Vukovsko kod Kupresa, gdje je *misto*). Ikavsku granicu prema istočnom arealu od juga ka sjeveru čine ova mjesta: Studenci (kod Ljubuškog), Goranci (kod Mostara), Doljani (kod Jablanice), Here (kod Prozora), Gornji Buselji (kod Busovače), Brnjic (kod Kaknja), Topčić-Polje (kod Zenice), Lupoglav (kod Žepča), Skender-Vakuf, Podbrđe (kod Kotor-Varoša), Lišnja (kod Prnjavora) i Modran (kod Dervente).

Svi srpski govori imaju oblik s refleksom *je* (u M22, Kruščica kod Uloga, zapisana je jotovana forma: *mĺesto*), izuzevši M145 (Donje Vukovsko kod Kupresa), gdje je *misto*. U sedamdeset od sto ispitivanih bošnjačkih govora samo je *mjesto*, kao i u polovini hrvatskih. Ikavski oblik jedini je u gotovo dvije petine hrvatskih i u malo više od četvrtine bošnjačkih mjesnih govora. U šest hrvatskih i četiri bošnjačka govora naporedo je *mjesto* i *misto*.

Literatura

Baotić 1983: 73-80; Baotić 2012: 109; Bulić 2014: 70; Dalmacija 1997: 29; Đurović 1991: 71; Hadžikadić 2012: 18; Halilović 1990: 277, 291; Halilović 1996: 81; Halilović 2002: 265-279; Jahić 2002: 81; Kozomara 2016: 630; Pavešić 1960: 368; Pavlović 1927: 106-107; Peco 1964: 56-57; Peco 1967: 287-290; Peco 1975: 111-131; Ružičić 1934: 5-6; Ružičić 1936: 243; Valjevac 1983: 324; Valjevac 2002: 91-94; Vujičić i dr. 1979: 41, 48; Vujičić 1985: 54-78; Vujičić, Baotić 1989: 165; Vujičić 1990: 59.

Up.: OLA: 2110.

Etimologija

psl. *mě̑sto (stsl. мѣсто, rus. ме́сто, polj. miasto) ← pie. *mōi̯th$_2$to-

mjèsto: psl. *mě̑sto može se izvesti iz pie. korijena *mōi̯th$_2$to- ‘prostor unutar bilo kojeg područja’ ili iz pie. *mei̯th$_2$- ‘prebivalište’.

Literatura

Skok 1972: II: 438; Brückner 1985: 330; Fasmer 1986: II: 607-608; Snoj 2016: 420-421.

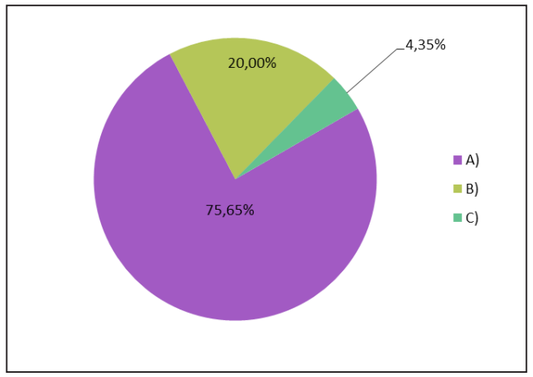

Ukupno (230):
A) 174 (75,65%)
B) 46 (20,00%)
C) 10 (4,35%)

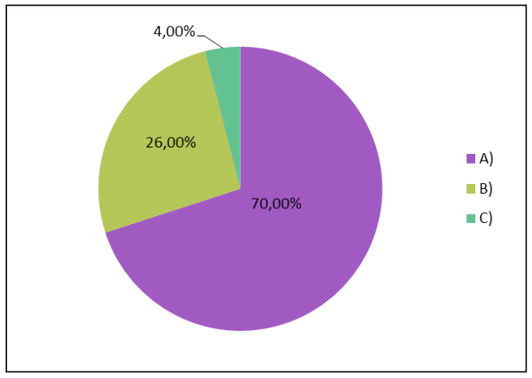

Bošnjaci (100):
A) 70 (70,00%)
B) 26 (26,00%)
C) 4 (4,00%)

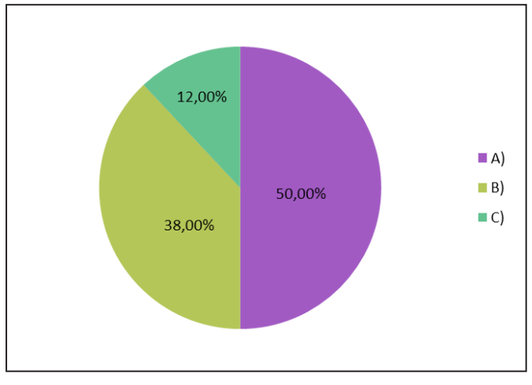

Hrvati (50):
A) 25 (50,00%)
B) 19 (38,00%)
C) 6 (12,00%)

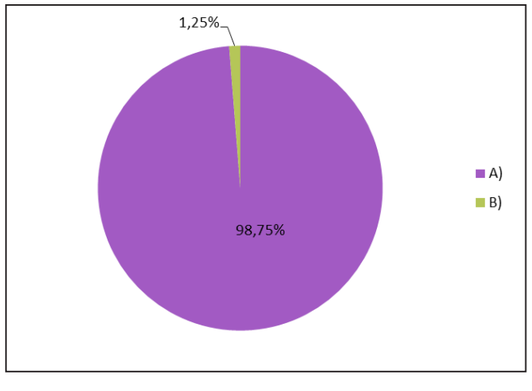

Srbi (80):
A) 79 (98,75%)
B) 1 (1,25%)

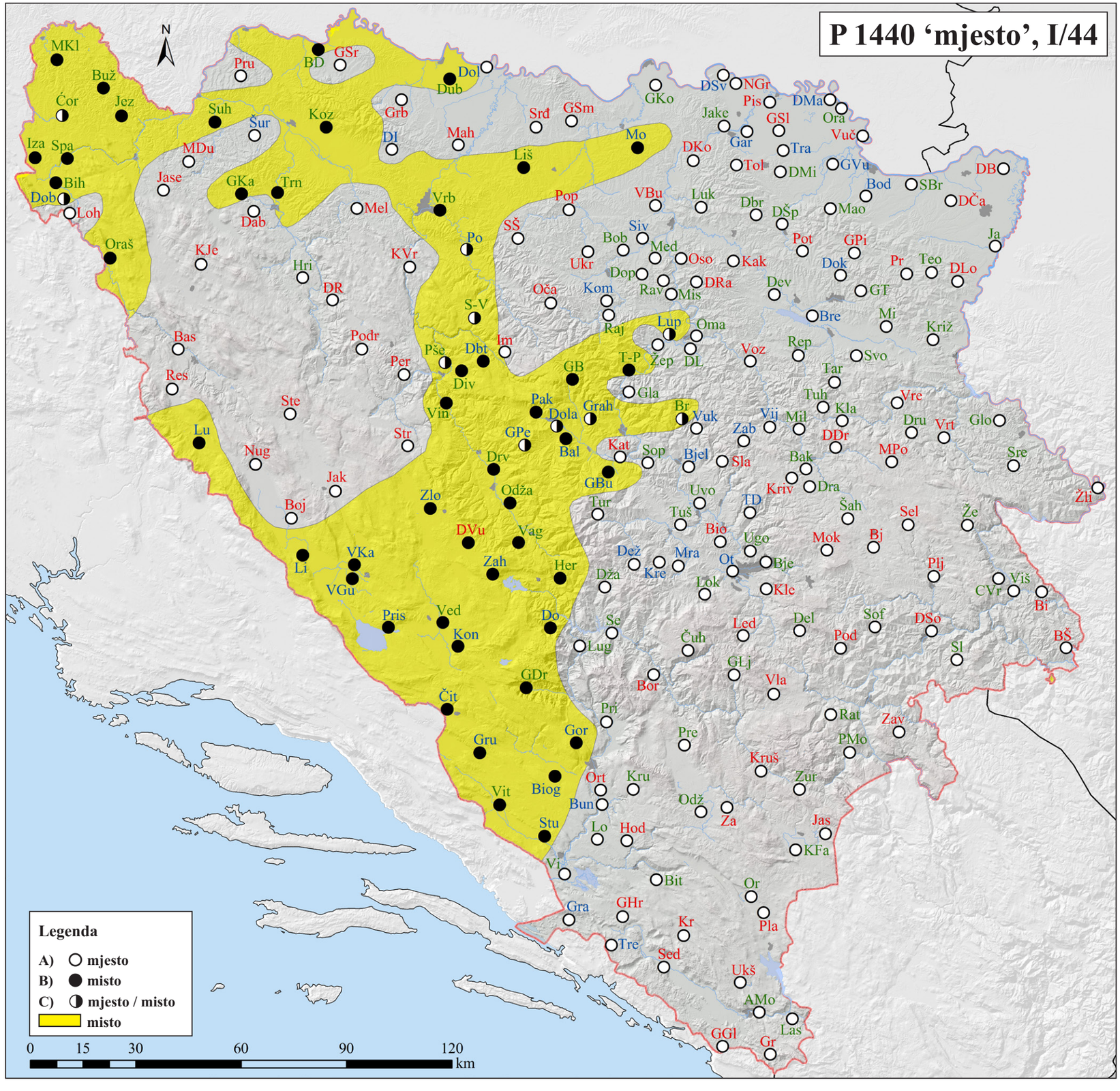
P 1440 ‘mjesto’, I/44
N
MKl
Buž
Ćor
Jez
Iza
Spa
Bih
Dob
Loh
Oraš
Jase
MDu
Suh
Šur
Pru
BD
GSr
Koz
Grb
Dol
Dub
DI
Mah
Srđ
GSm
Liš
Mo
GKo
DSv
NGr
Pis
DMa
Ora
Jake
GSl
Gar
Tra
Vuč
DKo
Tol
DMi
GVu
DB
Bod
SBr
DČa
Luk
Dbr
DŠp
Mao
Pot
GPi
Ja
Dok
Pr
Teo
DLo
GT
Bre
Mi
Križ
Rep
Svo
Tar
Tuh
Kla
Vre
Dru
Vrt
Glo
Sre
Žli
Vij
Mil
DDr
MPo
Zab
Sla
Bak
Dra
Kriv
Šah
Sel
Že
Bj
Mok
Ugo
Bio
TD
Uvo
Tuš
Bjel
Sop
Kat
Bal
GBu
Tur
Dža
Dež
Kre
Mra
Ot
Bje
Lok
Kle
Plj
Viš
CVr
Bi
BŠ
Sof
DSo
Sl
Led
Del
Pod
Čuh
Se
Lug
Bor
GLj
Vla
Rat
Zav
PMo
Pre
Pri
Gor
GDr
Čit
Gru
Vit
Biog
Ort
Kru
Bun
Stu
Lo
Hod
Kruš
Zur
Odž
Za
Jas
KFa
Vi
Bit
Or
Pla
GHr
Kr
Tre
Sed
Gra
Ukš
AMo
Las
GGl
Gr
Mil
Mih
Ugl
Ljub
Ljut
Ljuš
Ljuš
Ljuš

P 1775 ‘nešto’ / ‘nešta’, I/45		
Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	nèšto
2.	GGl	nèšto
3.	AMo	nèšto
4.	Las	nèšto
5.	Ukš	nèšto
6.	Pla	nèšto
7.	Or	nèšto
8.	Kr	nèšto
9.	Sed	nèšto
10.	Tre	nèšto
11.	Gra	nèšto
12.	GHr	nèšta
13.	Bit	nèšta
14.	Vi	nèšto
15.	Lo	nèšto
16.	Hod	nèšto / nèšta
17.	Bun	nèšto
18.	Ort	nèšto
19.	Kru	nèšto
20.	Odž	nèšta / nìšta
21.	Za	nèšto
22.	Kruš	nèšta
23.	Zur	nèšto
24.	KFa	nèšto
25.	Jas	nèšta
26.	PMo	nèšta
27.	Zav	nèšta
28.	Rat	nìšta
29.	Vla	nèšta / nèšto
30.	GLj	nèšta
31.	Pre	nèšto
32.	Pri	nèšto
33.	Lug	nèšto
34.	Se	ńèšta / ńèšto / nèšta / nèšto
35.	Bor	nèšto
36.	Čuh	nèšto / nešta
37.	Led	nèšto
38.	Del	nèšto
39.	Pod	nèšto
40.	Sof	nèšta
41.	DSo	nèšta
42.	Sl	nèšto
43.	BŠ	nèšta
44.	Bi	nèšta
45.	Viš	nèšta
46.	CVr	nèšta
47.	Plj	nèšta
48.	Že	nèšta
49.	Sel	nèšta / nèšto
50.	Bj	nèšta
51.	Mok	nèšta
52.	Šah	nèšto / nèšta
53.	Bje	nèšta / nèšto
54.	Kle	nèšto
55.	Ugo	nèšto
56.	TD	nèšta
57.	Bio	nèšta
58.	Ot	nèšto
59.	Lok	nèšto
60.	Mra	nèšta
61.	Kre	nèšto
62.	Dež	nèšto
63.	Dža	nèšto
64.	Tur	ńèšta
65.	Kat	nèšto
66.	Bak	nèšta / nèšto
67.	Tuš	nèšto
68.	Uvo	nèšto / nèšta
69.	Kriv	nèšta
70.	Dra	nèšta
71.	DDr	nèšto / nèšta
72.	MPo	nèšto
73.	Sre	nèšto
74.	Žli	nèšto
75.	Glo	nèšto
76.	Vrt	nèšto
77.	Dru	nèšto
78.	Vre	nèšo
79.	Križ	nèšta / nèšto
80.	Mi	nèšto
81.	Tar	nèšto
82.	Kla	nèšta
83.	Mil	nèšto / nèšta
84.	Rep	ńèšta / ńèšto
85.	Voz	nèšto
86.	Vij	ńèšta
87.	Zab	ńèšta
88.	Sla	nèšto
89.	Bjel	ńèšto / ńešta
90.	Sop	nèšto / nèšta
91.	Vuk	ńèšta
92.	Br	ńèšta
93.	GBu	nèšta
94.	Bal	nèšto / nèšta / nìšto / nìšta
95.	Grah	nìšta / nèšta
96.	Gla	ńȩ̀štǫ
97.	DL	nèšto
98.	Oma	nèšto
99.	DRa	nèšto
100.	Oso	nèšto
101.	Kak	nèšt
102.	Dev	ńèšto
103.	Bre	ńèšto
104.	Dok	ńèšta / ńèšto
105.	GPi	nèšto
106.	Pr	nèšto
107.	DLo	nèšto
108.	Teo	nèšta
109.	Ja	nèšto
110.	DČa	nèšto
111.	DB	nèšto / nèšta
112.	SBr	ńèšto / nèšto / ńèšta / nèšta
113.	Bod	ńèšto
114.	Mao	ńèšto
115.	Pot	nèšto
116.	DŠp	ńèšto
117.	Dbr	ńȩ̀štǫ
118.	Luk	ńèšta
119.	DMi	ńèšta
120.	GVu	ńèšta
121.	Vuč	nèšto
122.	Ora	nèšto
123.	DMa	ńèšta
124.	Tra	ńèšto
125.	GSl	nèšto
126.	Tol	nèšta
127.	DKo	nèšto
128.	Gar	ńèšta / ńèšto
129.	Pis	nèšto / nèšta
130.	Stu	nèšto
131.	Vit	nèšto
132.	Gru	nèšto
133.	Biog	nèšto
134.	Gor	nèšto
135.	GDr	nèšto
136.	Čit	nèšto
137.	Kon	nèšta / nèšto
138.	Pris	——
139.	Ved	níšto / níšta
140.	Do	nìšto
141.	Zah	nìšto / nìšta
142.	Her	ńèšto / ńèšta
143.	Vag	nèšta
144.	Odža	nèšto / nèšta
145.	DVu	nèšta
146.	VGu	nèšto
147.	VKa	nèšto
148.	Li	nèšto
149.	Boj	nèšto
150.	Jak	nèšto
151.	Zlo	nèšto
152.	Drv	nèšto
153.	GPe	nìšto
154.	Pak	nèšto
155.	Vin	nìšta
156.	Str	nèšto / nèšta
157.	Ste	nèšto / nèšta
158.	Nug	nèšto
159.	Lu	nèšto / nìšto
160.	Res	nèšto
161.	Bas	ńešta
162.	Hri	ńešto
163.	DR	nèšto / nèšta
164.	Podr	nèšto
165.	Per	nèšta
166.	Pše	nèšto
167.	Div	nèšto
168.	Dbt	nèšto
169.	Im	nèšto
170.	GB	nìšta
171.	T-P	nèšto / nìšto
172.	Žep	nèšto
173.	Lup	ńèšto
174.	Rav	ńèšto
175.	Mis	ńèšto
176.	Dop	ńèšto / ńèšta
177.	Kom	nèšto
178.	Oča	nèšto
179.	S-V	nèšto / ńèšto
180.	KVr	nèšto / nèšta
181.	Po	nèšto
182.	SŠ	nèšto
183.	Ukr	nèšta
184.	Raj	ńèšto
185.	Med	ńèšto
186.	Bob	ńèšto
187.	Siv	ńèšto
188.	VBu	nèšto / nèšta
189.	Pop	nèšto / nèšta
190.	Vrb	ńèšto
191.	Liš	ńèšto
192.	Mo	nèšto
193.	Jake	ńèšto
194.	NGr	nèšto
195.	DSv	ńèšta
196.	GKo	ńèšto
197.	GSm	nèšto / nèšta
198.	Srđ	nèšto
199.	Mah	nèšto
200.	Dol	nèšto / nèšta
201.	Grb	nèšto / nèšta
202.	DI	nèšto
203.	Mel	nèšto
204.	Trn	ńèšta / ńèšto
205.	Koz	ńèšto
206.	GSr	nèšto
207.	BD	ńèšto
208.	Pru	nešto
209.	Suh	ńèšto
210.	Šur	nèšto
211.	MDu	nèšta
212.	Jase	nèšto
213.	GKa	nèšto
214.	Dab	nèšto
215.	KJe	nèšta
216.	Oraš	ńèšto
217.	Loh	nèšto / nèšta
218.	Dob	nèšto / nèšta
219.	Spa	ńèšto
220.	Iza	ńešto
221.	Ćor	ńȩ̀šta
222.	Jez	nèšta
223.	Buž	ńèšto / ńèšta
224.	MKl	ńèšto
225.	Bih	ńèšto / ńèšta
226.	Tuh	nèšta
227.	Dub	ńèšto
228.	Dola	nèšto
229.	Svo	nèšto
230.	GT	nèšto

Komentar

Zamjenice ‘nešto’ i ‘nešta’ u tri četvrtine ispitivanih govora imaju ekavske oblike *nešto* i *nešta*; u nešto više od petine govora zapisane su jotovane forme *ńešto* i *ńešta*, a u tri mjesta naporedo se upotrebljavaju *nešto*, *nešta* i *ńešto*, *ńešta*. Iz sedam mjesta potječu oblici *ništo* i *ništa*.

Ekavski oblici jedini su u govorima Hercegovine južno od Seljana (kod Konjica).

Većina govora u kojima se upotrebljavaju oblici *ńešto* i *ńešta* nalazi se uz rijeku Bosnu i istočnije od nje, unutar granica: Bjelavići (kod Kaknja) – Zabrezje i Vijaka (kod Vareša) – Breze i Dokanj (kod Tuzle) – Boderište (kod Brčkog) – Donja Mahala (kod Orašja) – Donji Svilaj (kod Odžaka) – Gornje Kolibe (kod Bosanskog Broda) – Modran (kod Dervente) – Bobare (kod Tešnja) – Rajševa (kod Teslića) – Gladovići (kod Zenice) – Bjelavići (kod Kaknja). Zapadnije područje u kome se upotrebljavaju oblici *ńešto* i *ńešta* nalazi se u sjeverozapadnoj i sjevernoj Bosni, sjeverozapadno od crte Bastasi (kod Drvara) – Hripavci (kod Ključa) – Vrbanja (u Banjoj Luci) – Lišnja (kod Prnjavora).

Svi srpski govori imaju oblik s ekavskim refleksom, izuzevši M161 (Bastasi kod Drvara), gdje je *ńešta*. Oblici *nešto* i *nešta* podjednako su zastupljeni u bošnjačkim i hrvatskim govorima, a oblici *ńešto* i *ńešta* odlika su malo više od trećine bošnjačkih i malo manje od trećine hrvatskih govora. Tri bošnjačka govora (M34, M112 i M179) imaju naporedo ekavske i jotovane oblike. Oblici *ništo* i *ništa* zapisani su u bošnjačkim i hrvatskim govorima.

Iz M138 nema odgovora.

Literatura

Arnaut 2017: 76; Baotić 1983: 73-80; Baotić 2012: 110; Brabec 2012: 64; Brozović 1966: 133, 164; Brozović 2012: 296; Bulić 2013: 121; Čustović 1961: 113; Dalmacija 1997: 30; Dešić 1976: 117-118; FO 1981: 428; Hadžikadić 2012: 18; Halilović 1990: 278; Halilović 1996: 82-83; Halilović 2009: 40-41; Jahić 2002: 83; Kozomara 2016: 631; Peco 1967: 287-290; Peco 1975: 121-122; Peco 1964: 58; Pehlić 2009: 14; Ramić 1999: 308; Ružičić 1934: 5; Ružičić 1936: 244; Valjevac 1983: 326; Valjevac 2002: 99.

Etimologija

psl. *čьtö (stsl. ѭто, rus. что, polj. co) ← pie. *k^{u}i-tod

nèšto, nèšta: zam. oblik *nĕčьto spoj je psl. *nĕ < pie. *nē + *čь < pie. *k^{u}i + član *-tod < sr. r. zam. тъ.

Literatura

Brückner 1985: 66; Fasmer 1987: IV: 374; Snoj 2016: 276.

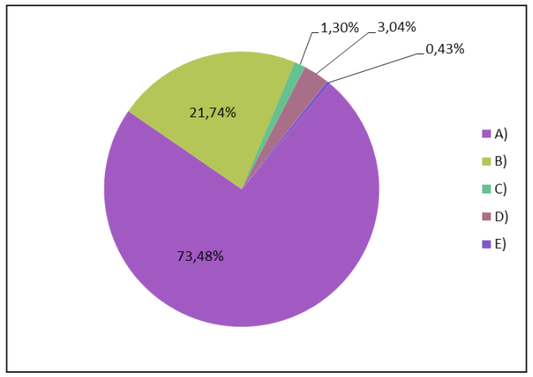

Ukupno (230):
A) 169 (73,48%)
B) 50 (21,74%)
C) 3 (1,30%)
D) 7 (3,04%)
E) 1 (0,43%)

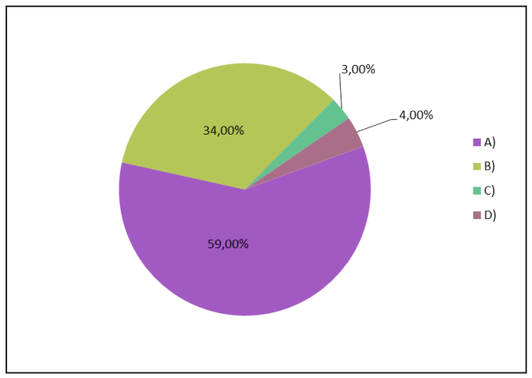

Bošnjaci (100):
A) 59 (59,00%)
B) 34 (34,00%)
C) 3 (3,00%)
D) 4 (4,00%)

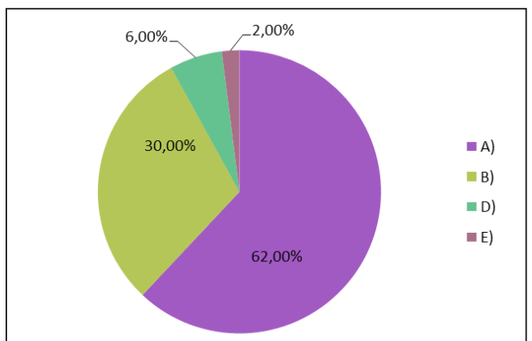

Hrvati (50):
A) 31 (62,00%)
B) 15 (30,00%)
D) 3 (6,00%)
E) 1 (2,00%)

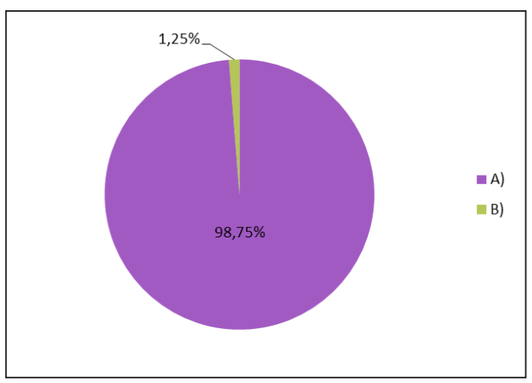

Srbi (80):
A) 79 (98,75%)
B) 1 (1,25%)

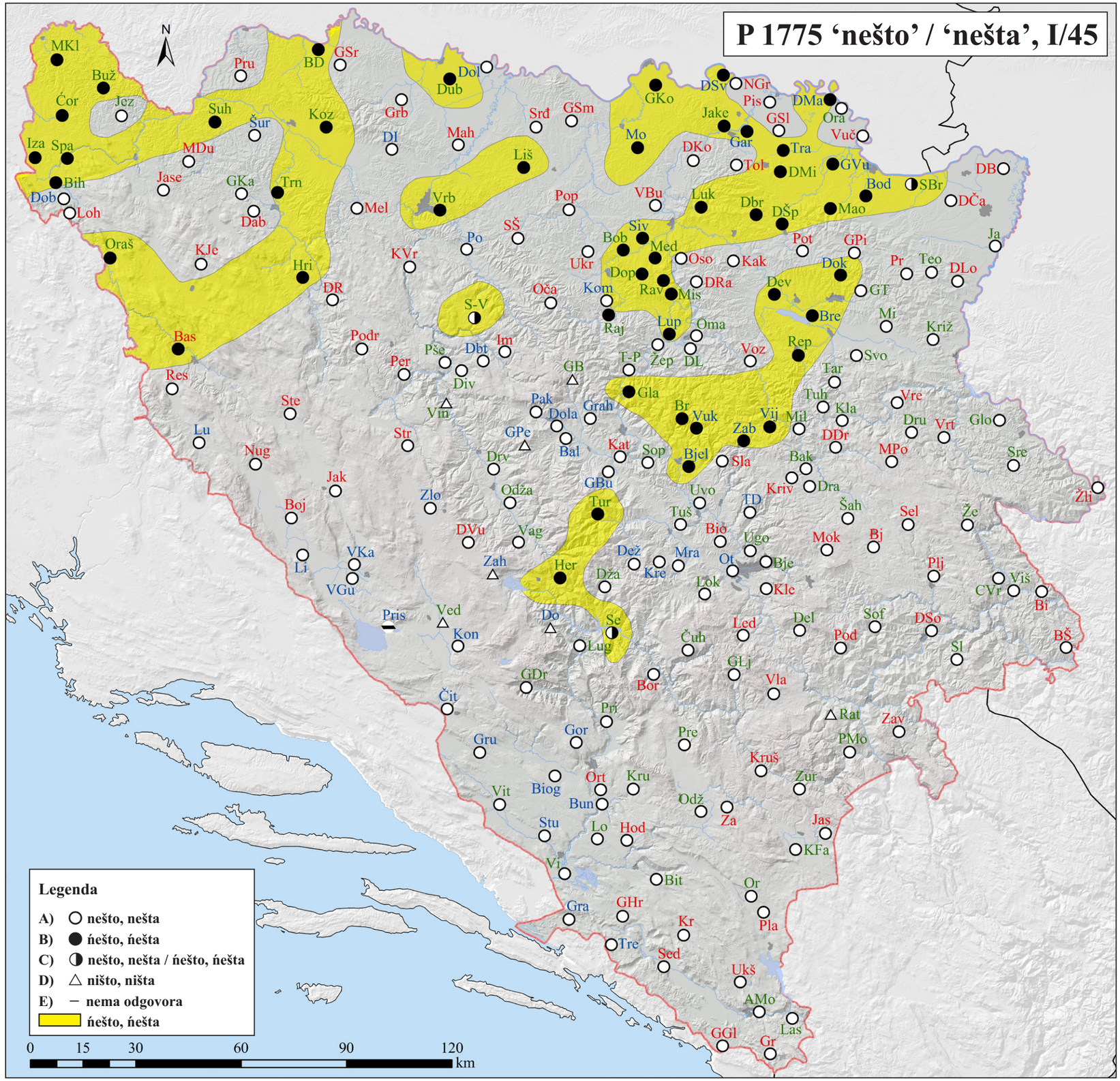

P 1897 ‘ondje’, I/46		
Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	ó:nʒe
2.	GGl	nú:ʒe
3.	AMo	ó:nʒe
4.	Las	ó:nʒe
5.	Ukš	ó:nʒe / ú:nʒe
6.	Pla	ó:nʒe / ú:nʒe
7.	Or	ó:nʒe
8.	Kr	ó:nʒe / onó:ʒe
9.	Sed	ó:nʒe / nú:ʒena:
10.	Tre	ó:nʒe
11.	Gra	ó:nʒe
12.	GHr	ó:nʒe
13.	Bit	ó:nʒe
14.	Vi	ó:ndje / ó:nʒe / nó:nʒeka
15.	Lo	ó:nʒe
16.	Hod	ó:nʒe
17.	Bun	ó:nʒe
18.	Ort	ó:nʒe
19.	Kru	ó:nʒe
20.	Odž	ú:nʒe / nú:nʒe
21.	Za	ú:nʒe
22.	Kruš	ó:nʒe
23.	Zur	ó:vdi / nó:nʒe / nó:nde
24.	KFa	nó:nʒe / ó:nʒe
25.	Jas	ó:nʒe / ó:ʒe / nú:nʒe
26.	PMo	ó:ndi / nó:di / nó:ʒe
27.	Zav	óndi
28.	Rat	ó:ndi
29.	Vla	ó:ndi / nó:je
30.	GLj	ó:nʒe
31.	Pre	ó:nʒe
32.	Pri	ó:nʒe
33.	Lug	ó:nʒe
34.	Se	ó:nde
35.	Bor	ó:nde / ú:nʒe / ó:nʒe / ó:nʒena:r / nú:nʒena:r / ó:nʒena: / ó:ʒe / ú:nʒe / ó:nʒen
36.	Čuh	ó:nde / ó:nʒe / ó:ndeka
37.	Led	ó:ndje / ó:nʒe
38.	Del	ó:nde / ó:ndi
39.	Pod	ò:ndi
40.	Sof	ó:nde
41.	DSo	nó:nde
42.	Sl	ó:nʒe / nó:ʒe
43.	BŠ	nó:ʒe / nó:ʒeka:ne / nó:ʒeka:na / nó:ʒeka:rke
44.	Bi	ó:nʒe
45.	Viš	ó:nde
46.	CVr	ó:nde
47.	Plj	nó:ndi / nó:ndina: / nó:ndikana: / ò:ndi
48.	Že	ó:ndi / nó:ndi / ó:ndina:
49.	Sel	nó:nde
50.	Bj	ó:ndi
51.	Mok	ó:ndi / ó:nʒe
52.	Šah	ó:ndi
53.	Bje	ó:ndi
54.	Kle	ó:nde
55.	Ugo	ó:nde
56.	TD	nó:nde
57.	Bio	nú:ndi
58.	Ot	nó:nde
59.	Lok	ó:nde
60.	Mra	ó:ndi
61.	Kre	ò:ni
62.	Dež	ú:nde / ú:ndi
63.	Dža	onde
64.	Tur	ó:ndi
65.	Kat	ó:ndje / ó:nʒe
66.	Bak	ó:ndi / nó:ndi / ó:nde / nó:nde / ó:ndje
67.	Tuš	nọ:ndi
68.	Uvo	ò:ndi
69.	Kriv	ó:ndi
70.	Dra	ó:ndi
71.	DDr	ó:nde / ó:ndi / nó:ndi / nó:di
72.	MPo	ó:ndi
73.	Sre	ó:ndi
74.	Žli	ó:ndi / nó:ndi
75.	Glo	ó:ndi
76.	Vrt	ó:ndi / nó:ndi
77.	Dru	nó:ndi
78.	Vre	ó:nde
79.	Križ	nó:ndi
80.	Mi	ó:nʒe / nó:ʒe
81.	Tar	ò:ndi
82.	Kla	ó:ndi
83.	Mil	ó:nde
84.	Rep	ó:nde
85.	Voz	nó:de
86.	Vij	ó:nde
87.	Zab	ondi
88.	Sla	ú:ndi
89.	Bjel	ò:nde / ó:nde / nó:de
90.	Sop	ó:ndje
91.	Vuk	ó:nde
92.	Br	ò:ndi / nú:nden
93.	GBu	ó:ndi
94.	Bal	nó:nde
95.	Grah	nò:nde
96.	Gla	ọ̀:ndik
97.	DL	ó:nde
98.	Oma	nú:de / nù:di / nù:de / nọ:di
99.	DRa	nó:nde
100.	Oso	ó:ndi
101.	Kak	ọnd / nọ:d
102.	Dev	ó:nde
103.	Bre	ó:ndje
104.	Dok	ónde
105.	GPi	ó:nde / nó:di / nó:ndi
106.	Pr	nó:ndi
107.	DLo	nò:ndi
108.	Teo	ó:ndi
109.	Ja	ó:nde
110.	DČa	ó:nde
111.	DB	ó:ndeka
112.	SBr	ó:ndik / ó:ndika:
113.	Bod	ó:ndje
114.	Mao	ò:ndek
115.	Pot	nó:de / nó:deka
116.	DŠp	ó:nde
117.	Dbr	ọ̀:ndik / nọ̀:dik
118.	Luk	nò:nde
119.	DMi	ó:nde
120.	GVu	ó:ndje
121.	Vuč	ó:ndje
122.	Ora	nó:ndi
123.	DMa	nodè: / nõ:d
124.	Tra	ó:nde
125.	GSl	ó:nde
126.	Tol	ó:nde
127.	DKo	nó:de / nó:d
128.	Gar	ó:nde
129.	Pis	ó:nde
130.	Stu	ó:nde
131.	Vit	ó:ndi
132.	Gru	ó:ndi
133.	Biog	ó:nde
134.	Gor	ú:nde / nú:nde / ú:nʒekan / ú:nʒekana
135.	GDr	ó:ndi / ó:nde / ó:ndena:
136.	Čit	ó:ndi
137.	Kon	ú:nde
138.	Pris	ú:nde
139.	Ved	ó:nde
140.	Do	ó:ndi
141.	Zah	ó:nde / ò:nde / nò:de
142.	Her	ó:nde / ò:nde / nò:nde
143.	Vag	ó:ndi
144.	Odža	ó:nde
145.	DVu	ó:nde
146.	VGu	ó:nde
147.	VKa	ó:ndi / nú:ndi
148.	Li	ú:nde
149.	Boj	nó:nde
150.	Jak	nó:nʒe
151.	Zlo	ónde
152.	Drv	ó:nde
153.	GPe	ó:nde
154.	Pak	nó:nde
155.	Vin	ó:nde
156.	Str	ò:nde
157.	Ste	nó:nʒe / ó:nʒe / ọ:nde
158.	Nug	ó:nʒe
159.	Lu	ó:nde
160.	Res	ú:nʒe
161.	Bas	nú:ʒe / nú:ʒeda / ú:nʒeda / ondi
162.	Hri	ó:nde / ó:ndi
163.	DR	ó:nʒe
164.	Podr	ó:ndje / ó:nʒe / ú:nʒe / ú:nʒekare / ú:ńekare
165.	Per	nó:ʒe
166.	Pše	ó:nde
167.	Div	ó:nde
168.	Dbt	ó:nde / ó:ndi
169.	Im	nó:ndi
170.	GB	ó:nde
171.	T-P	ó:ndik
172.	Žep	ó:ndek
173.	Lup	ó:nde
174.	Rav	ó:nde
175.	Mis	ó:ndi:
176.	Dop	nó:nde
177.	Kom	nú:nde / nú:ndeka
178.	Oča	ó:ndi
179.	S-V	ó:ndi
180.	KVr	nú:nden
181.	Po	ó:nde
182.	SŠ	ó:ndje
183.	Ukr	ó:nde
184.	Raj	ó:nde
185.	Med	ó:nde
186.	Bob	ó:nde
187.	Siv	ó:nde
188.	VBu	ó:ndje / ọ:nde / ọ:ndje / ọ:nʒe
189.	Pop	ó:nde
190.	Vrb	ó:ndi
191.	Liš	ú:nde
192.	Mo	tàmo
193.	Jake	ó:nde
194.	NGr	ó:nde
195.	DSv	ó:nde
196.	GKo	tàm
197.	GSm	nó:di / nó^{i}ka:
198.	Srđ	nójka:
199.	Mah	ó:nʒe
200.	Dol	ú:nde
201.	Grb	ó:nʒe
202.	DI	ó:nde
203.	Mel	ó:ndje / ó:nʒe / ú:nʒe / ú:ńeka:re
204.	Trn	ó:nde
205.	Koz	ó:ndi
206.	GSr	ó:ndje
207.	BD	ó:ndi / ó:ndika:re
208.	Pru	nó:ʒe
209.	Suh	ó:ndi
210.	Šur	ó:nde
211.	MDu	nú:ʒe
212.	Jase	ó:nʒe / nó:ʒe / nó:nʒeka
213.	GKa	ó:nde
214.	Dab	nó:ʒe
215.	KJe	ó:nʒe
216.	Oraš	ó:nde / ó:ndi
217.	Loh	nó:ʒekare
218.	Dob	ó:ndi
219.	Spa	ó:ndi / ó:nde
220.	Iza	ọndi
221.	Ćor	ó:ndi
222.	Jez	ó:ndeka: / nó:nʒe / nó:nʒena: / nú:de
223.	Buž	ó:ndi
224.	MKl	ó:ndi
225.	Bih	ó:ndi
226.	Tuh	ó:ndi / ó:nde / ò:nde
227.	Dub	ó:ndi
228.	Dola	ó:nde / ó:ndek
229.	Svo	ò:nd / ó:nde
230.	GT	ó:ndje

Komentar

Prilog ‘ondje’ u ovom obliku (*ondje*) zapisan je kao jedini u osam i kao dubletni još u šest mjesnih govora. U obilju priloških likova najčešći su oni s partikulom *de* umjesto *-dě* (sa sekundarnim jatom: *onde*, *ondek*, *node*, *nonde*, *unde* i dr.): zapisani su u osamdeset šest mjesta kao jedini i još u dvadeset jednom govoru zajedno s drugim likovima. Po brojnosti slijede ikavski oblici (*ondi*, *ondik*, *nondi*, *nodi*, *nundi* i dr.), zapisani u četvrtini istraživanih govora kao jedini i još u petnaest mjesta zajedno s drugim likovima. Na trećem su mjestu po učestalosti oblici u kojih je jotovan suglasnik *d* (*onʒe*, *unʒe*, *nonʒe*, *noʒe*, *nuʒe* i dr.), zapisani u petini istraživanih govora kao jedini i još u četrnaest mjesta zajedno s drugim likovima. U trinaest mjesnih govora naporedni su ekavski i ikavski oblici, a u trinaest jotovani i neki drugi (*ondje*, *ondi*, *onde* i dr.).

Ekavski i ikavski oblici upotrebljavaju se u mnogim bosanskim govorima i u pojedinim govorima zapadne Hercegovine. Više je ekavskih oblika u pojasu od okolice Duvna i Livna na jugozapadu do okolice Brčkog i Odžaka na sjeveroistoku, a ikavskih u Podrinju i zapadno od Une. Većina jotovanih oblika nalazi se istočno od Neretve i zapadno od Vrbasa.

Ekavski oblici najčešći su u govorima Hrvata: oni su kao jedini zapisani u tri petine hrvatskih, u trećini bošnjačkih i četvrtini srpskih govora. Ikavski oblici najčešći su u govorima Bošnjaka: kao jedini zapisani su u trećini bošnjačkih, petini srpskih i u manje od petine hrvatskih govora. Jotovani oblici najčešći su u govorima Srba: oni su kao jedini zapisani u dvadeset sedam (tj. u trećini) srpskih govora, u četrnaest bošnjačkih i tri hrvatska.

Iz četiri mjesta potječu nerelevantni odgovori (*tam*, *tamo*, *nojka*, *ond*).

Literatura

Baotić 1983: 73-80; Brabec 2012: 109; Hadžikadić 2012: 18; Halilović 1990: 278-279; Halilović 1996: 83, 85; Jahić 2002: 83; Peco 1964: 59; Peco 1967: 287-290; Peco 1975: 111-131; Pehlić 2009: 20; Valjevac 1983: 326; Valjevac 2002: 99.

Etimologija

psl. *onъdě, *onъde (stsl. онъдѣ, онъдє) ← pie. *$h_2$eno- + d^he

óndje: psl. pril. onъdě, *onъde spoj je zam. *onъ (vidi *on*) i partikule *-dě, *-de.

Literatura

Skok 1972: II: 556-557.

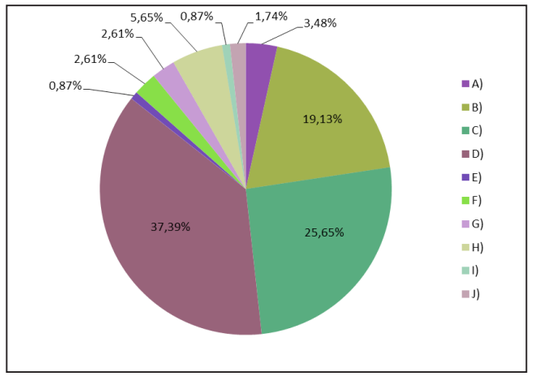

Ukupno (230):
A) 8 (3,48%)
B) 44 (19,13%)
C) 59 (25,65%)
D) 86 (37,39%)
E) 2 (0,87%)
F) 6 (2,61%)
G) 6 (2,61%)
H) 13 (5,65%)
I) 2 (0,87%)
J) 4 (1,74%)

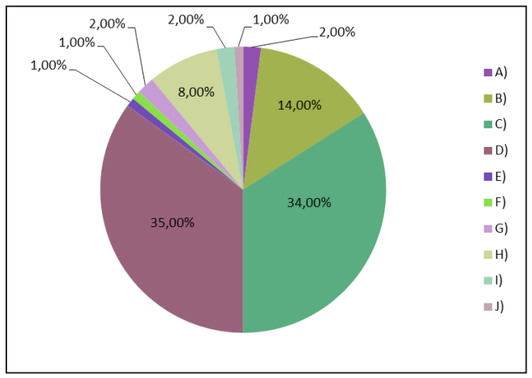

Bošnjaci (100):
A) 2 (2,00%)
B) 14 (14,00%)
C) 34 (34,00%)
D) 35 (35,00%)
E) 1 (1,00%)
F) 1 (1,00%)
G) 2 (2,00%)
H) 8 (8,00%)
I) 2 (2,00%)
J) 1 (1,00%)

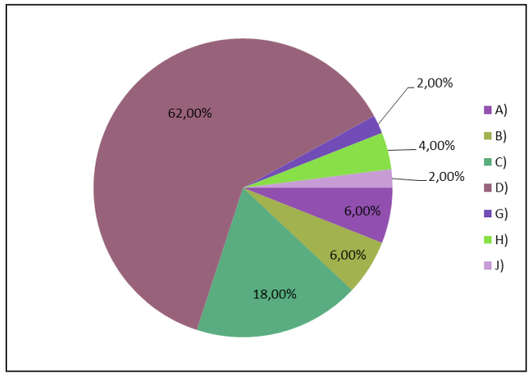

Hrvati (50):
A) 3 (6,00%)
B) 3 (6,00%)
C) 9 (18,00%)
D) 31 (62,00%)
G) 1 (2,00%)
H) 2 (4,00%)
J) 1 (2,00%)

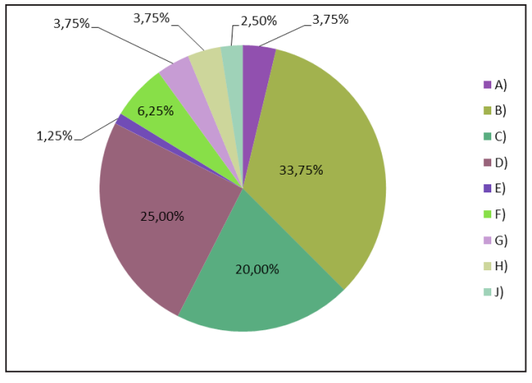

Srbi (80):
A) 3 (3,75%)
B) 27 (33,75%)
C) 16 (20,00%)
D) 20 (25,00%)
E) 1 (1,25%)
F) 5 (6,25%)
G) 3 (3,75%)
H) 3 (3,75%)
J) 2 (2,50%)

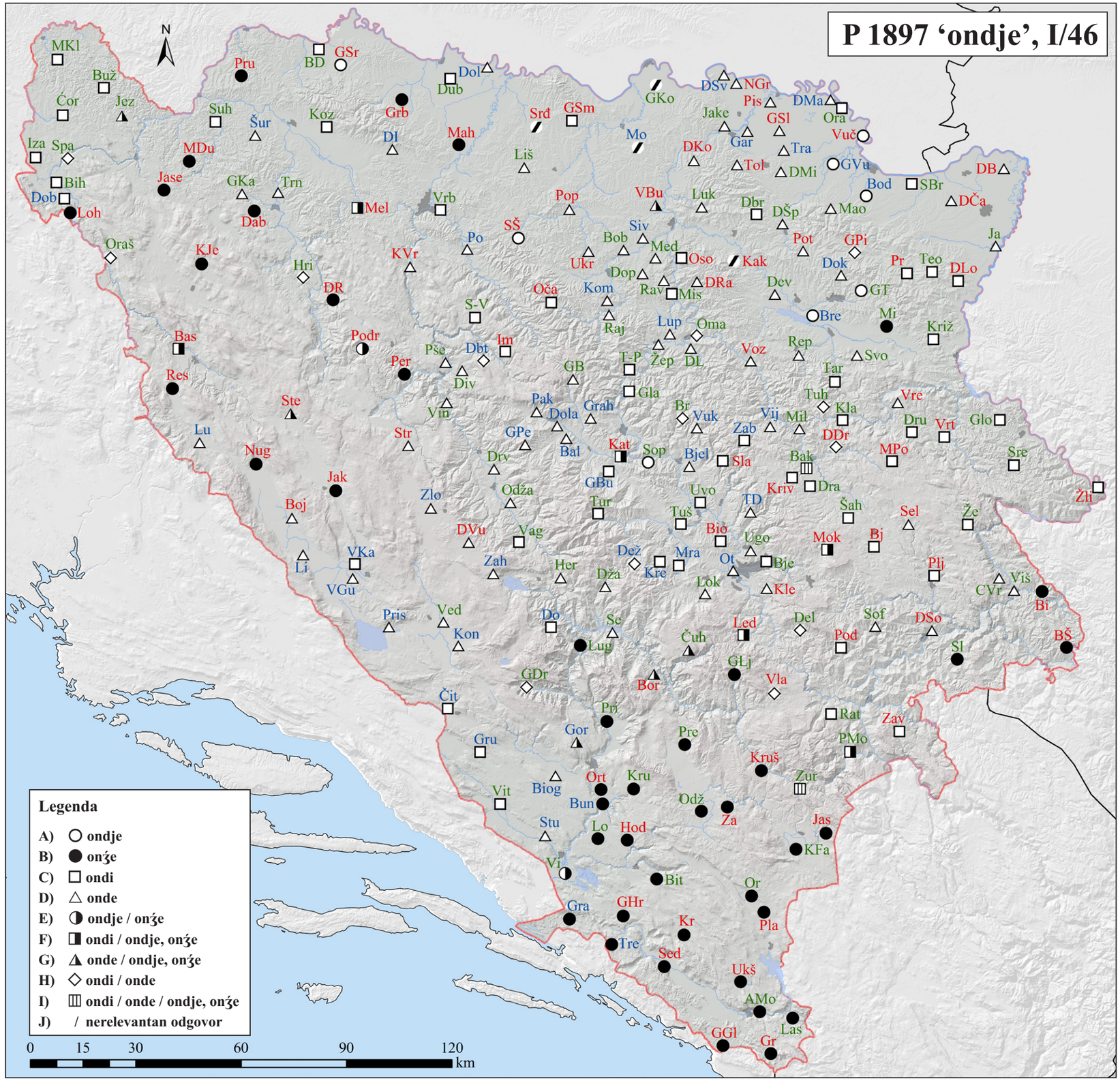

P 366 ‘dijete’, I/47		
Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	dijéte
2.	GGl	dijéte
3.	AMo	dijéte
4.	Las	dijéte
5.	Ukš	dijéte
6.	Pla	dijéte
7.	Or	dijéte
8.	Kr	dijéte / dijěte
9.	Sed	dijéte
10.	Tre	dijéte
11.	Gra	dijéte
12.	GHr	di̯é:te / dijé:te
13.	Bit	djé:te
14.	Vi	di̯é:te
15.	Lo	dijé:te
16.	Hod	djé:te / ʒé:te
17.	Bun	djé:te
18.	Ort	di̯é:te
19.	Kru	di̯é:te
20.	Odž	dijé:te
21.	Za	dijé:te
22.	Kruš	dijé:te
23.	Zur	dijéte
24.	KFa	dijéte
25.	Jas	dijéte
26.	PMo	dijéte
27.	Zav	dijéte
28.	Rat	dijé:te
29.	Vla	dijěte / dijéte
30.	GLj	dijěte
31.	Pre	dijéte
32.	Pri	di̯é:te
33.	Lug	dijéte
34.	Se	dijéte
35.	Bor	dijéte
36.	Čuh	dijéte
37.	Led	di̯jete / dijéte
38.	Del	dijéte
39.	Pod	dijéte
40.	Sof	dijéte
41.	DSo	dijéte
42.	Sl	dijéte
43.	BŠ	djé:te / dʲjé:te / dijé:te
44.	Bi	di̯é:te
45.	Viš	di̯é:te
46.	CVr	dijé:te
47.	Plj	dijéte
48.	Že	dijéte
49.	Sel	dijéte
50.	Bj	dijé:te
51.	Mok	dijé:te
52.	Šah	dijé:te
53.	Bje	dijé:te / djé:te
54.	Kle	dijéte
55.	Ugo	dijé:te
56.	TD	dijéte / dijé:te
57.	Bio	dijéte
58.	Ot	dijéte
59.	Lok	dijéte
60.	Mra	djé:te
61.	Kre	djé:te
62.	Dež	djé:te
63.	Dža	dijéte
64.	Tur	dí:te
65.	Kat	dijé:te
66.	Bak	dijé:te
67.	Tuš	di̯é:te
68.	Uvo	dijé:te
69.	Kriv	dijé:te
70.	Dra	dijéte
71.	DDr	dijéte / dijé:te
72.	MPo	dijéte
73.	Sre	dijé:te
74.	Žli	dijé:te
75.	Glo	dijéte / dijé:te
76.	Vrt	dijéte
77.	Dru	dijéte
78.	Vre	dʲjé:te
79.	Križ	dijéte
80.	Mi	dijéte
81.	Tar	dijé:te
82.	Kla	dé:te / dijé:te
83.	Mil	dijé:te
84.	Rep	di̯é:te
85.	Voz	dijéte
86.	Vij	dijé:te
87.	Zab	dijé:te
88.	Sla	dijéte
89.	Bjel	dijé:te
90.	Sop	djéte
91.	Vuk	dijé:te
92.	Br	dijé:te
93.	GBu	dí:te
94.	Bal	dí:te
95.	Grah	dí:te
96.	Gla	dí:tę / djé:tę
97.	DL	dijéte
98.	Oma	dijéte
99.	DRa	dijéte
100.	Oso	dijé:te
101.	Kak	dije:te
102.	Dev	dijé:te
103.	Bre	dijé:te
104.	Dok	dijé:te
105.	GPi	dijéte
106.	Pr	dijé:te
107.	DLo	dijé:te
108.	Teo	dijéte
109.	Ja	dijéte
110.	DČa	dijé:te
111.	DB	dije:te
112.	SBr	dijéte
113.	Bod	dijé:te
114.	Mao	dʲjé:te
115.	Pot	dijéte
116.	DŠp	dijéte
117.	Dbr	dijé:te
118.	Luk	dijéte
119.	DMi	dijé:te
120.	GVu	dijé:te
121.	Vuč	dijéte
122.	Ora	djé:te
123.	DMa	dí:te
124.	Tra	dijéte
125.	GSl	dʲjé:te
126.	Tol	dijé:te
127.	DKo	dijéte
128.	Gar	dijé:te
129.	Pis	dijé:te
130.	Stu	dí:te
131.	Vit	dí:te
132.	Gru	dí:te
133.	Biog	dí:te
134.	Gor	dí:te
135.	GDr	dí:te
136.	Čit	dí:te
137.	Kon	dí:te
138.	Pris	dí:te
139.	Ved	dí:te
140.	Do	dí:te
141.	Zah	dí:te
142.	Her	dí:te
143.	Vag	dí:te
144.	Odža	dí:te / djé:te
145.	DVu	dí:te
146.	VGu	dí:te
147.	VKa	dí:te
148.	Li	dí:te
149.	Boj	dijéte
150.	Jak	dijéte
151.	Zlo	dí:te
152.	Drv	dí:te
153.	GPe	dí:te / djé:te
154.	Pak	dí:te / djé:te
155.	Vin	dí:te
156.	Str	dijete
157.	Ste	dijéte
158.	Nug	dʲjěte
159.	Lu	dí:te
160.	Res	djé:te
161.	Bas	dijé:te / djé:te
162.	Hri	djé:te
163.	DR	dijéte
164.	Podr	dijéte
165.	Per	dijéte
166.	Pše	dí:te / djé:te
167.	Div	dí:te / djé:te
168.	Dbt	dí:te
169.	Im	dijéte
170.	GB	dí:te
171.	T-P	dí:te
172.	Žep	djé:te
173.	Lup	dijé:te
174.	Rav	dijéte / dijé:te
175.	Mis	djé:te
176.	Dop	dé:te
177.	Kom	dijéte
178.	Oča	dijéte
179.	S-V	dí:te
180.	KVr	dijéte
181.	Po	dʲjé:te
182.	SŠ	dijéte
183.	Ukr	dijéte
184.	Raj	dijéte
185.	Med	dijéte
186.	Bob	dijéte
187.	Siv	dijéte
188.	VBu	dijéte
189.	Pop	dijé:te
190.	Vrb	djé:te
191.	Liš	djé:te
192.	Mo	dí:te
193.	Jake	dijéte
194.	NGr	dijé:te
195.	DSv	dijé:te
196.	GKo	djé:te
197.	GSm	dijéte
198.	Srđ	dijé:te
199.	Mah	dijé:te / di̯é:te
200.	Dol	djé:te
201.	Grb	dijé:te / djé:te
202.	DI	dijéte / dʲjé:te
203.	Mel	dijéte
204.	Trn	djé:te
205.	Koz	djé:te
206.	GSr	dijéte
207.	BD	dí:te
208.	Pru	dʲjé:te
209.	Suh	dʲjé:te
210.	Šur	dʲjé:te
211.	MDu	dijé:te
212.	Jase	dʲjé:te
213.	GKa	dí:te
214.	Dab	dʲjé:te
215.	KJe	djé:te / dijé:te
216.	Oraš	dí:te
217.	Loh	dijéte
218.	Dob	di̯é:te
219.	Spa	dí:te / di̯é:te
220.	Iza	djé:te
221.	Ćor	dijéte
222.	Jez	dʲjé:te / djé:te
223.	Buž	djé:te
224.	MKl	dʲjé:te
225.	Bih	dí:te / di̯é:te
226.	Tuh	dijé:te
227.	Dub	dʲjé:te
228.	Dola	dí:te / dijé:te
229.	Svo	dijé:te
230.	GT	dijé:te

Komentar

Imenica ‘dijete’ u Njd. najčešće ima dvosložnu zamjenu jata (*dijéte*, *dijé:te*, *dijěte*, *di̯jete*, *dʲjé:te* i dr. prozodijski likovi). Takvi oblici zapisani su kao jedini u sto četrdeset sedam govora (gotovo dvije trećine ukupno istraživanih). Po zastupljenosti slijedi ikavski refleks (*dite*); on je obilježje trideset pet mjesnih govora. Dosljednom jednosložnom zamjenom dugog jata (*djé:te*, *ʒé:te*) odlikuje se dvadeset devet govora. Ekavska zamjena jata karakteristična je za M176 (Dobropolje kod Tešnja). U osam mjesnih govora naporedni su oblici s dvosložnom i jednosložnom zamjenom, u devet ikavski uz one s jednosložnim i dvosložnim refleksom, a u jednom ekavski i ijekavski oblici (M82, Kladanj).

Oblici s dvosložnom zamjenom jata upotrebljavaju se istočno od Neretve i u mnogim bosanskim govorima. Samo jednosložnu zamjenu (*djete*, *ʒete*) imaju govori u jednoj većoj oazi u južnoj i srednjoj Hercegovini, od Višića (kod Čapljine) i Bitunje (kod Stoca) do Prigrađana (sjeverno od Mostara), i dvjema manjim u Bosni: jedna je u srednjoj Bosni, obuhvata kreševski, visočki i kakanjski kraj; druga u istočnoj Bosni, u višegradskom kraju. Takvi oblici zapisivani su češće sjeverozapadno od crte Resanovci (kod Bosanskog Grahova) – Gornje Kolibe (kod Bosanskog Broda). Većina govora s ikavskim oblikom nalazi se u kompaktnom arealu unutar granica: Studenci (kod Ljubuškog), Goranci (kod Mostara), Doljani (kod Jablanice), Here (kod Prozora), Turkovići (kod Fojnice), Gornji Buselji (kod Busovače), Gladovići i Topčić-Polje (kod Zenice), Skender-Vakuf, Pšenik i Vinac (kod Jajca), Zlosela (kod Kupresa), Lištani (kod Livna).

Dvosložna zamjena jata najčešća je u srpskim govorima: ima je sedamdeset pet od ukupno osamdeset istraživanih, od čega je u šezdeset devet mjesta samo dvosložni refleks, a u šest naporedo dvosložni i jednosložni. Pedeset sedam od sto istraživanih bošnjačkih govora ima samo dvosložnu zamjenu, u dva mjesta naporedni su dvosložni i jednosložni oblici, a u jednom ekavski i ijekavski oblici. Dvadeset jedan hrvatski govor ima dvosložnu zamjenu dugog jata. Jednosložna zamjena dugog jata najčešća je u govorima Bošnjaka: za nju zna petina tih govora. Ikavski refleks najčešći je u govorima Hrvata: jedini je u dvadeset mjesnih govora (dvije petine istraživanih), a naporedan je s jednosložnim ili dvosložnim u još tri. Petina govora Bošnjaka također poznaje ikavsku zamjenu jata: u četrnaest mjesta samo su ikavski, a još u šest ikavski i drugi oblici. Samo jedan govor Srba ima ikavski refleks (M145, Donje Vukovsko kod Kupresa). Dva bošnjačka govora poznaju ekavsku zamjenu jata: u M176 (Dobropolje kod Tešnja) samo je *dé:te*, a u M82 (Kladanj) *dé:te* / *dijé:te*.

Literatura

Arnaut 2017: 74; Baotić 1983: 73-80; Baotić 2012: 109; Brabec 2012: 62-63; Brozović 1966: 137; Brozović 2012: 285; Bulić 2013: 106; Bulić 2014: 68; Čustović 1961: 101; Dalmacija 1997: 27-28; Dragičević 2007: 336; Đukanović 1983: 204; Đurović 1991: 56, 60, 62; FO 1981: 420; Hadžikadić 2012: 18; Halilović 1990: 276; Halilović 1996: 76; Halilović 2002: 279-294; Halilović 2009: 44; Jahić 2002: 65-66; Kozomara 2016: 628; Pavlović 1927: 106; Peco 1962: 297; Peco 1967: 287-290; Peco 1975: 111-131; Pehlić 2009: 20; Petrović 1970: 339; Petrović 1971: 49; Ramić 1999: 307; Remetić 1970: 110; Remetić 1981: 183; Ružičić 1934: 5; Ružičić 1936: 238, 240; Simić 1978: 41; Valjevac 1983: 323-324; Valjevac 2002: 89-91; Vujičić i dr. 1979: 29-30, 32, 46; Vujičić 1981: 199; Vujičić 1985: 80-102; Vujičić, Baotić 1989: 165; Vujičić 1990: 66-67; Vuković 1962: 30; Vuković 1963: 290; Vuković 1964: 47.

Up.: OLA: 1776; ALE: 459.

Etimologija

psl. *dětę̑ (stsl. дѣтѧ, rus. дитя́, polj. dziecko) ← pie. *$d^{h}eh_{1}$-

dijéte: psl. *dětę̑ ‘dojenče’ izvodi se iz zb. im. *dě̑tь ‘djeca, dojenčad’, čiji je pie. korijen *$d^{h}eh_{1}$- ‘sisati, dojiti’.

Literatura

Skok 1971: I: 402-403; Brückner 1985: 108; Fasmer 1986: I: 516; Snoj 2016: 136.

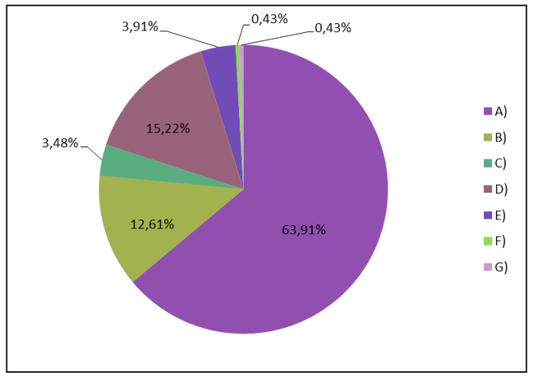

Ukupno (230):
A) 147 (63,91%)
B) 29 (12,61%)
C) 8 (3,48%)
D) 35 (15,22%)
E) 9 (3,91%)
F) 1 (0,43%)
G) 1 (0,43%)

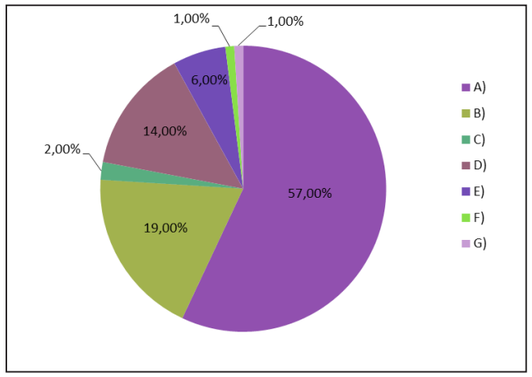

Bošnjaci (100):
A) 57 (57,00%)
B) 19 (19,00%)
C) 2 (2,00%)
D) 14 (14,00%)
E) 6 (6,00%)
F) 1 (1,00%)
G) 1 (1,00%)

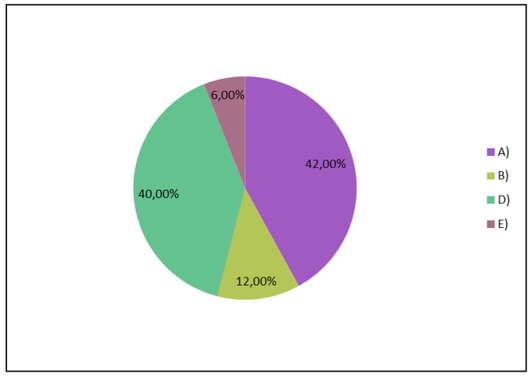

Hrvati (50):
A) 21 (42,00%)
B) 6 (12,00%)
D) 20 (40,00%)
E) 3 (6,00%)

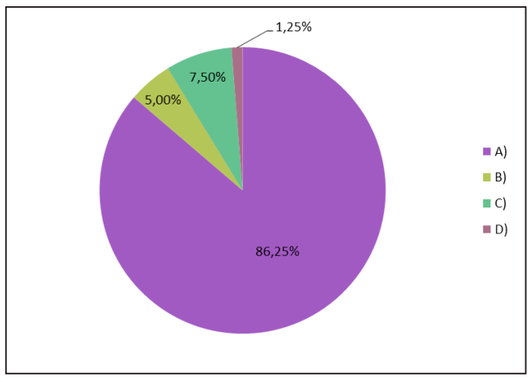

Srbi (80):
A) 69 (86,25%)
B) 4 (5,00%)
C) 6 (7,50%)
D) 1 (1,25%)

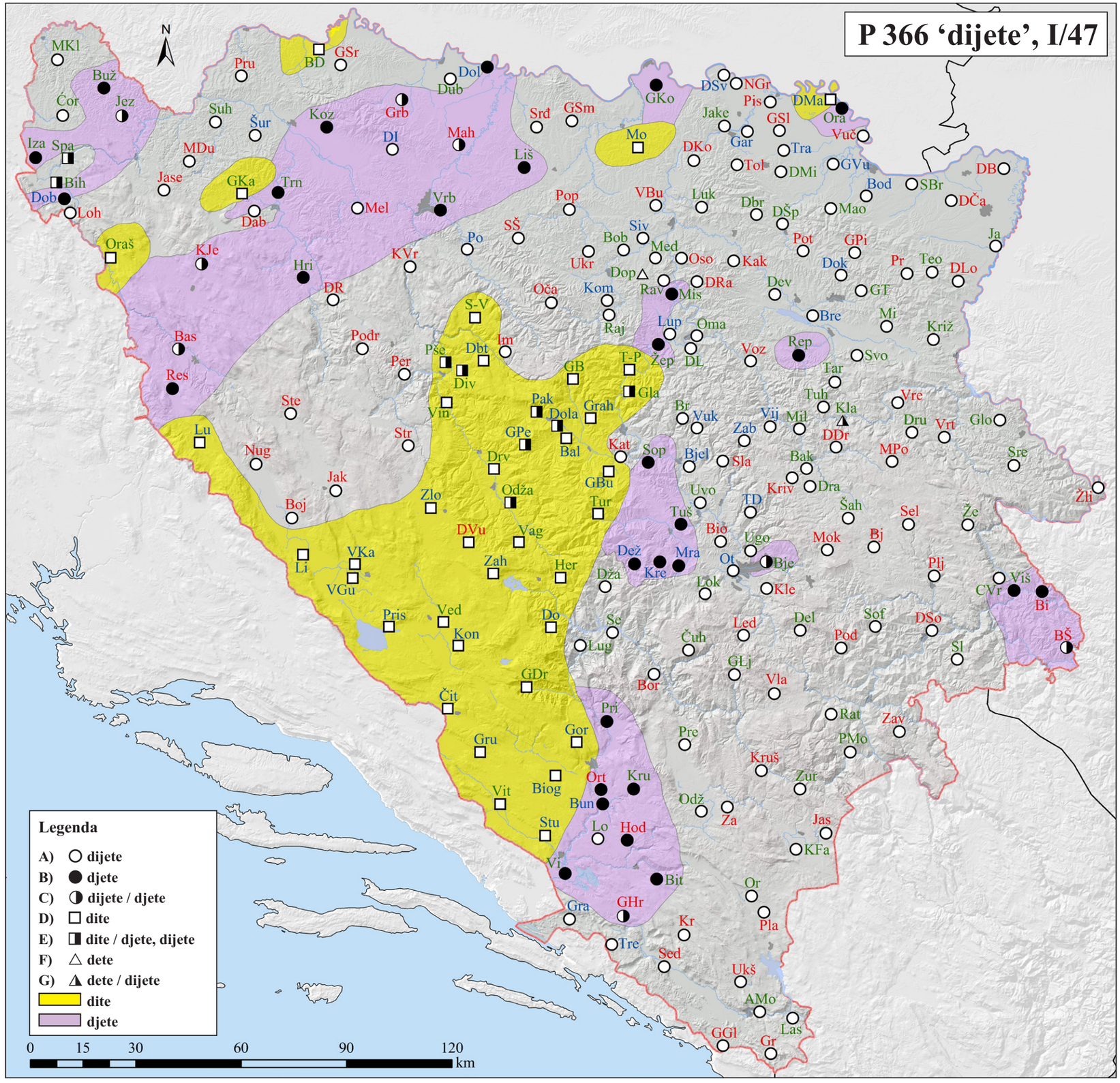

P 1604 ‘lijep’, I/48		
Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	lìjep
2.	GGl	lìjep
3.	AMo	lìjep
4.	Las	lìjep
5.	Ukš	lìjep
6.	Pla	lìjep
7.	Or	lìjep
8.	Kr	lìjep
9.	Sed	lìjep
10.	Tre	lìjep
11.	Gra	lìjep / lìje:p
12.	GHr	lìjep
13.	Bit	lìje:p
14.	Vi	ljè:p
15.	Lo	lìje:p
16.	Hod	líje:p
17.	Bun	ljè:p
18.	Ort	ljè:p
19.	Kru	lìje:p
20.	Odž	lìjep
21.	Za	lìjep
22.	Kruš	lìjep
23.	Zur	lìjep
24.	KFa	lìjep
25.	Jas	lìjep
26.	PMo	lìjep
27.	Zav	lìjep
28.	Rat	Íìep
29.	Vla	lìjep
30.	GLj	lìjep
31.	Pre	lìjep
32.	Pri	ljè:p
33.	Lug	lìjep
34.	Se	lìjep
35.	Bor	lìjep
36.	Čuh	lìjep
37.	Led	lìjep
38.	Del	lìjep
39.	Pod	lìjep
40.	Sof	lìje:p
41.	DSo	lìjep
42.	Sl	lìjep
43.	BŠ	lìje:p / lʲjè:p / Íè:p
44.	Bi	ljè:p / lìje:p
45.	Viš	ljè:p
46.	CVr	ljè:p / lìje:p
47.	Plj	lìjep
48.	Že	lìjep
49.	Sel	lìjep
50.	Bj	lìjep
51.	Mok	lìjep
52.	Šah	lìji:p
53.	Bje	lè:p
54.	Kle	lìjip
55.	Ugo	lìjep
56.	TD	lìjep
57.	Bio	lìjep
58.	Ot	lìjep
59.	Lok	lìjep
60.	Mra	Íè:p
61.	Kre	Íè:p
62.	Dež	Íè:p
63.	Dža	lìjep
64.	Tur	lì:p / Íè:p
65.	Kat	lìjep
66.	Bak	lìje:p
67.	Tuš	lìje:p
68.	Uvo	lìje:p
69.	Kriv	lìjè:p
70.	Dra	lìje:p
71.	DDr	lìjep
72.	MPo	lìjep
73.	Sre	liè:p
74.	Žli	lìje:p
75.	Glo	lìje:p
76.	Vrt	lìjep
77.	Dru	lìjep
78.	Vre	lʲjè:p
79.	Križ	lìjep
80.	Mi	lìjep
81.	Tar	lìje:p
82.	Kla	lè:p / lìjep
83.	Mil	lìje:p
84.	Rep	lʲjè:p
85.	Voz	lìjep
86.	Vij	lìjep
87.	Zab	lìje:p
88.	Sla	lìjep
89.	Bjel	lìje:p
90.	Sop	líjep
91.	Vuk	líje:p
92.	Br	lìje:p
93.	GBu	lì:p
94.	Bal	lì:p
95.	Grah	lì:p
96.	Gla	lì:p / lìjęp
97.	DL	lìjep
98.	Oma	lìjep
99.	DRa	lìjep
100.	Oso	lìjep
101.	Kak	lìje:p
102.	Dev	líje:p
103.	Bre	líje:p
104.	Dok	lìji:p
105.	GPi	lìjep
106.	Pr	lìjep
107.	DLo	lìjep
108.	Teo	líjep
109.	Ja	lìjep / plàx
110.	DČa	lìjep
111.	DB	lìjep
112.	SBr	lìjep
113.	Bod	líje:p
114.	Mao	lìjè:p
115.	Pot	Íè:p
116.	DŠp	lìjep / glàvit / fâjn
117.	Dbr	lìję̯:p
118.	Luk	lìjep
119.	DMi	ljè:p / fâjn
120.	GVu	líje:p
121.	Vuč	lìjep
122.	Ora	lʲjè:p
123.	DMa	lì:p
124.	Tra	lìjep
125.	GSl	ljè:p
126.	Tol	ljè:p
127.	DKo	lìjep
128.	Gar	lìjep
129.	Pis	lìjep
130.	Stu	lì:p
131.	Vit	lì:p
132.	Gru	lì:p
133.	Biog	lì:p
134.	Gor	lì:p
135.	GDr	lì:p
136.	Čit	lì:p
137.	Kon	lì:p
138.	Pris	lì:p
139.	Ved	lì:p
140.	Do	lì:p
141.	Zah	lì:p
142.	Her	lì:p
143.	Vag	lì:p
144.	Odža	lì:p
145.	DVu	lì:p
146.	VGu	lì:p
147.	VKa	lì:p
148.	Li	lì:p
149.	Boj	lìjep
150.	Jak	lìje:p
151.	Zlo	lì:p
152.	Drv	lì:p
153.	GPe	lì:p
154.	Pak	lì:p / fì:n
155.	Vin	lì:p
156.	Str	lìjep / Íè:p
157.	Ste	lìjep
158.	Nug	Íè:p
159.	Lu	lì:p
160.	Res	lìjep
161.	Bas	lìje:p
162.	Hri	lì:p
163.	DR	lìjep
164.	Podr	lìjep / łìjep
165.	Per	lìjep
166.	Pše	lì:p / Íè:p
167.	Div	lì:p
168.	Dbt	lì:p
169.	Im	lìjep
170.	GB	lì:p
171.	T-P	lì:p
172.	Žep	Íè:p
173.	Lup	lìjep
174.	Rav	lìjep
175.	Mis	Íè:p
176.	Dop	lè:p
177.	Kom	lìjep
178.	Oča	lìjep
179.	S-V	lì:p
180.	KVr	lìjep
181.	Po	lì:p
182.	SŠ	lìjep
183.	Ukr	lìjep
184.	Raj	lè:p
185.	Med	lìjep
186.	Bob	lìjep
187.	Siv	lìjep / fì:n
188.	VBu	lìjep
189.	Pop	lìje:p
190.	Vrb	lì:p
191.	Liš	lì:p
192.	Mo	lì:p
193.	Jake	lìjep
194.	NGr	lìjep
195.	DSv	lìjep
196.	GKo	lì:p
197.	GSm	lìjep
198.	Srđ	lìjep
199.	Mah	lìje:p / ljè:p
200.	Dol	Íʲjè:p
201.	Grb	líje:p
202.	DI	lìjep
203.	Mel	łìjep / łìʲep
204.	Trn	lì:p
205.	Koz	lì:p / ljè:p
206.	GSr	lìjep
207.	BD	lì:p
208.	Pru	lìjep
209.	Suh	lì:p
210.	Šur	lìje:p
211.	MDu	líje:p
212.	Jase	lìjep
213.	GKa	lì:p
214.	Dab	líjep
215.	KJe	lìjep
216.	Oraš	lì:p
217.	Loh	lìjep
218.	Dob	lì:p
219.	Spa	lì:p
220.	Iza	lì:p
221.	Ćor	lì:p
222.	Jez	lì:p
223.	Buž	lì:p
224.	MKl	lì:p
225.	Bih	lì:p
226.	Tuh	lìje:p
227.	Dub	lì:p
228.	Dola	Íè:p / lì:p
229.	Svo	lìjep
230.	GT	lìjep

Komentar

Pridjev ‘lijep’ u Njd. m. r. najčešće ima dvosložnu zamjenu jata (*lìjep*, *lìje:p* i dr.). Takvi oblici zapisani su kao jedini u sto četrdeset pet govora (više od tri petine ukupno istraživanih). Dva mjesna govora imaju refleks *ie* (*Íìep* u M28, Rataja kod Foče; *liè:p* u M73, Srebrenica). Različite vrijednosti jednosložnog refleksa (*ljè:p*, *Íè:p*) zapisane su u petnaest govora. Četvrtina ispitivanih govora ima ikavski refleks: oblik *lì:p* zapisan je kao jedini u pedeset četiri mjesta, a kao naporedan s jednosložnim ili dvosložnim oblicima u još pet mjesta. Ekavski refleks zapisan je kao jedini u tri mjesna govora, a u jednom naporedo s dvosložnim.

Oblici s dvosložnom zamjenom jata upotrebljavaju se istočno od Neretve i u mnogim bosanskim govorima. Samo jednosložnu zamjenu (*ljep*, *lép*) ima uzak pojas govora uz lijevu obalu Neretve, od Višića (južno od Čapljine) do Prigrađana (sjeverno od Mostara); tako je i u manjim oazama u kreševskom kraju (u srednjoj Bosni) i okolici Gradačca (u Posavini) i u još nekoliko mjesta u Bosni. Većina govora s ikavskim oblikom nalazi se u kompaktnom arealu unutar granica: Studenci (kod Ljuboškog), Goranci (kod Mostara), Doljani (kod Jablanice), Here (kod Prozora), Turkovići (kod Fojnice), Gornji Buselji (kod Busovače), Gladovići i Topčić-Polje (kod Zenice), Gluha Bukovica (kod Travnika), Skender-Vakuf, Pšenik i Vinac (kod Jajca), Zlosela (kod Kupresa), Lištani (kod Livna). Ikavski oblik jedini je zapadno od Une, a upotrebljava se i u više mjesta sjeverne i sjeverozapadne Bosne. Ekavski oblik karakterističan je za jednu oazu u srednjoj Bosni (okolica Tešnja i Teslića) i još dva međusobno nepovezana bosanska govora (kladanjski i sarajevski).

Dvosložna zamjena jata najzastupljenija je u govorima Srba, a najrjeđa u govorima Hrvata. Dvosložni refleks zapisan je kao jedini u sedamdeset od ukupno osamdeset istraživanih srpskih govora, u pedeset četiri od stotinu bošnjačkih, i u dvadeset jednom od pedeset hrvatskih. Jednosložni refleks gotovo podjednako je prisutan u govorima Hrvata, Srba i Bošnjaka. Ikavsku zamjenu jata u ovoj riječi ima polovina govora Hrvata, trećina govora Bošnjaka i samo jedan govor Srba (M145, Donje Vukovsko kod Kupresa). Ekavsku zamjenu jata imaju četiri bošnjačka govora: u M53 (Bjelave, Sarajevo), M176 (Dobropolje kod Tešnja) i M184 (Rajševa kod Teslića) samo je *lè:p*, a u M82 (Kladanj) naporedo je *lìjep* / *lè:p*.

Literatura

Baotić 1983: 73-80; Baotić 2012: 109; Brabec 2012: 62; Brozović 2012: 285; Bulić 2013: 107; Bulić 2014: 67; Dalmacija 1997: 26-27; Dragičević 2007: 336; Đukanović 1983: 204; Đurović 1991: 56; Hadžikadić 2012: 18; Halilović 1990: 275; Halilović 1996: 74; Halilović 2002: 279-294; Jahić 2002: 64; Kozomara 2016: 628; Peco 1967: 287-290; Peco 1975: 111-131; Ramić 1999: 307; Ružičić 1936: 240; Simić 1978: 41; Šurmin 1985: 188; Valjevac 1983: 323; Valjevac 2002: 89-91; Vujičić i dr. 1979: 25, 28, 49; Vujičić 1981: 198; Vujičić 1985: 80-102; Vujičić, Baotić 1989: 165; Vujičić 1990: 68.

Up.: OLA: 1931.

Etimologija

psl. *lě̑pъ (stsl. лѣпъ, strus. лéпый, polj. lepiej) ← pie. *loi̯po-

lìjep: psl. prid. *lě̑pъ izvodi se iz pie. *loi̯po-, čije je prvobitno značenje ‘što se lijepi, što pristaje, što je dobro’. Semantička je veza između prid. lijep i korijena gl. lijepiti prekinuta.

Literatura

Skok 1972: II: 297; Brückner 1985: 296; Fasmer 1986: II: 485; Snoj 2016: 377.

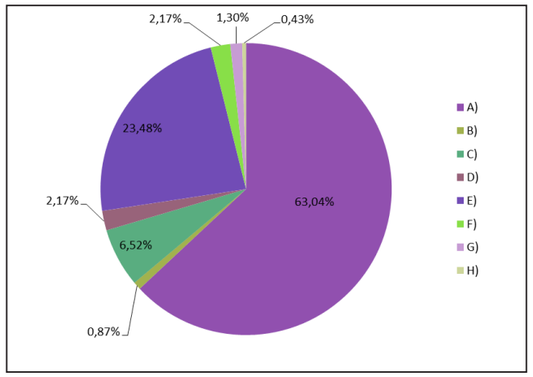

Ukupno (230):
A) 145 (63,04%)
B) 2 (0,87%)
C) 15 (6,52%)
D) 5 (2,17%)
E) 54 (23,48%)
F) 5 (2,17%)
G) 3 (1,30%)
H) 1 (0,43%)

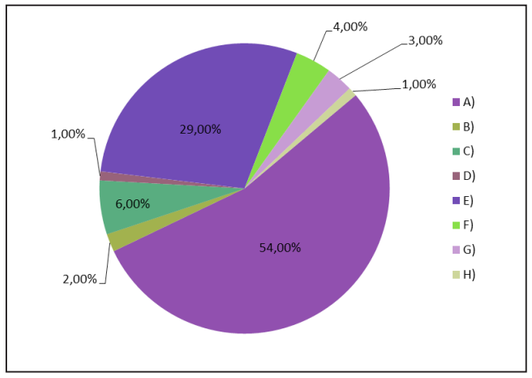

Bošnjaci (100):
A) 54 (54,00%)
B) 2 (2,00%)
C) 6 (6,00%)
D) 1 (1,00%)
E) 29 (29,00%)
F) 4 (4,00%)
G) 3 (3,00%)
H) 1 (1,00%)

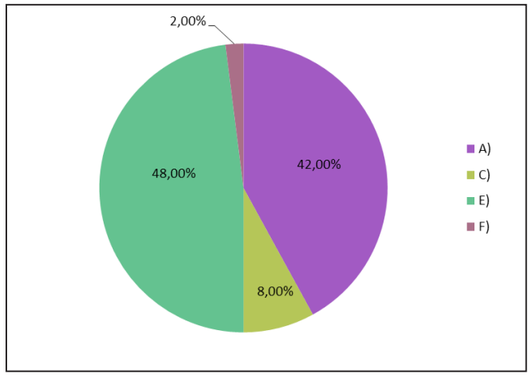

Hrvati (50):
A) 21 (42,00%)
C) 4 (8,00%)
E) 24 (48,00%)
F) 1 (2,00%)

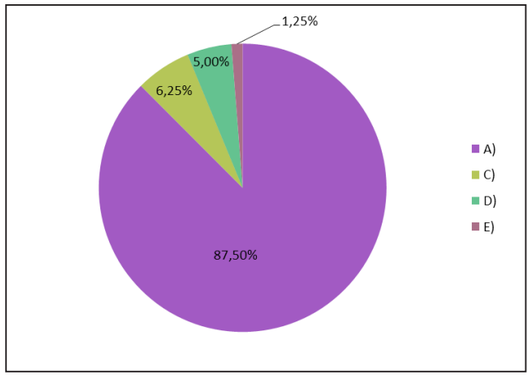

Srbi (80):
A) 70 (87,50%)
C) 5 (6,25%)
D) 4 (5,00%)
E) 1 (1,25%)

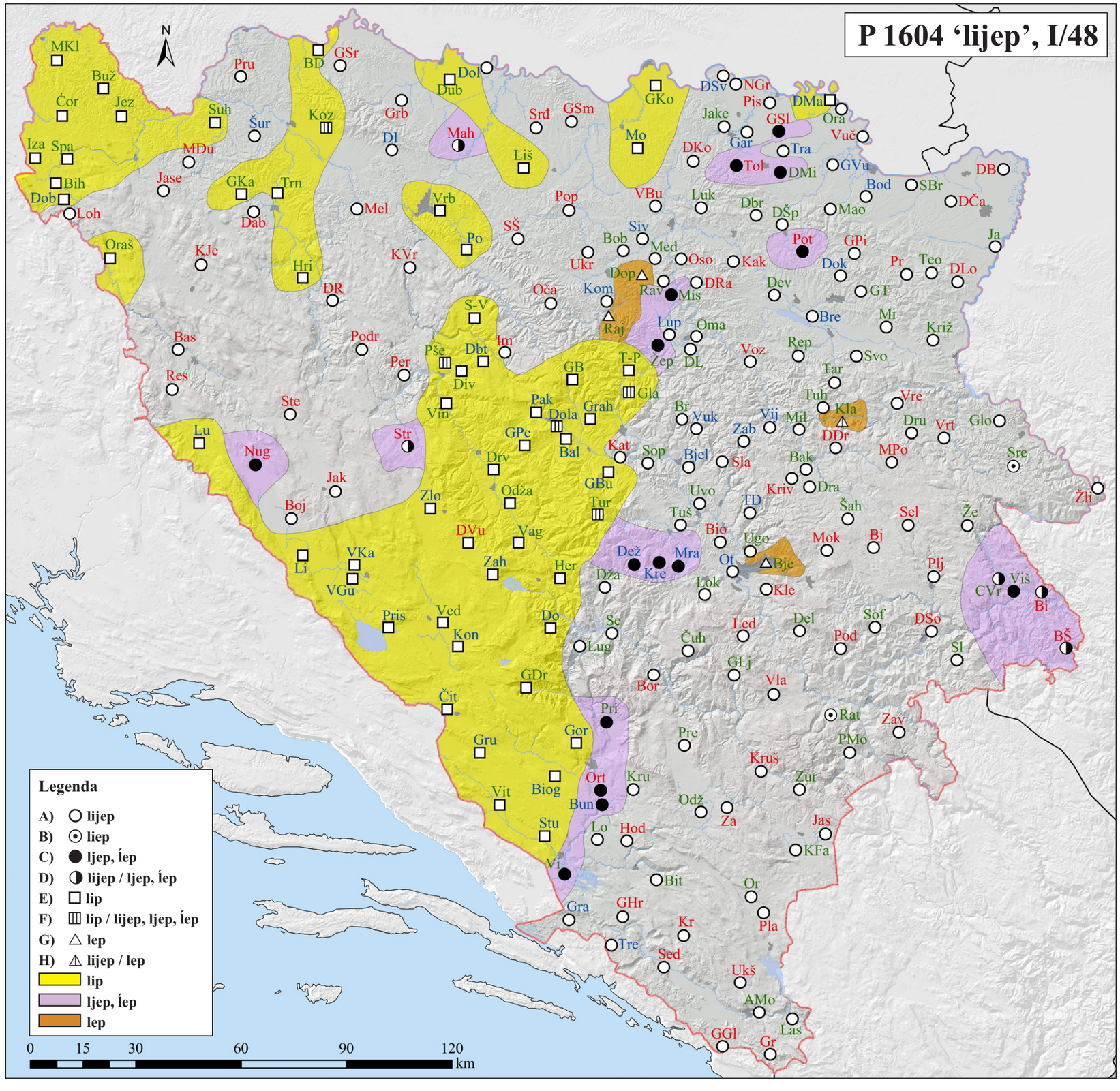

P 1787 ‘mojim’, I/49		
Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	móijem
2.	GGl	mòi̯em
3.	AMo	móji:m
4.	Las	móji:jem
5.	Ukš	s mói:m
6.	Pla	mójijem / móji:m
7.	Or	s móijem
8.	Kr	s móji:m
9.	Sed	mójijem
10.	Tre	mói̯i:m
11.	Gra	mójijem
12.	GHr	mójijem
13.	Bit	móji:m
14.	Vi	s móji:m
15.	Lo	mójijem / móji:m
16.	Hod	móji:m
17.	Bun	móji:m
18.	Ort	s móji:m
19.	Kru	móji:m / mójijem
20.	Odž	s mójim
21.	Za	mójijem
22.	Kruš	mójo:m
23.	Zur	s móijem
24.	KFa	móijem
25.	Jas	mói:m
26.	PMo	mói:m
27.	Zav	mòjijem
28.	Rat	mójijem
29.	Vla	mójo:m
30.	GLj	móji:m
31.	Pre	mòijem
32.	Pri	mójijem / móji:m
33.	Lug	s mójijem / s móji:m
34.	Se	s mói:m / s mòi:m
35.	Bor	s móijem
36.	Čuh	móji:m / mójijem
37.	Led	s móji:m / s mójijem
38.	Del	s móijem
39.	Pod	mójo:m
40.	Sof	mòjijem
41.	DSo	mòjijem
42.	Sl	s móijem
43.	BŠ	mói:m / mói̯em
44.	Bi	s móji:m / mójijem
45.	Viš	s móji:m
46.	CVr	móji:m / mói:m
47.	Plj	móijem
48.	Že	s móijem
49.	Sel	mói:jem
50.	Bj	mójim / mójijem
51.	Mok	móji:m
52.	Šah	mói:jem / mói:m
53.	Bje	sa mói:m
54.	Kle	mójijem
55.	Ugo	s móije:m
56.	TD	mòjijem
57.	Bio	móji:m
58.	Ot	s móji:m
59.	Lok	s móijem
60.	Mra	mójijem
61.	Kre	móji:m / mójijem
62.	Dež	móji:m
63.	Dža	mójim / mójijem
64.	Tur	mói̯i:m
65.	Kat	mói:m
66.	Bak	s móji:m / s mójijem
67.	Tuš	mo̧jijem / mo̧jì:m
68.	Uvo	s mojì:m / móji:m
69.	Kriv	mójijem
70.	Dra	s mójijem
71.	DDr	mójijem / móijem
72.	MPo	mói̯em
73.	Sre	mójo:m
74.	Žli	móji:m
75.	Glo	móji:jem
76.	Vrt	mójijem
77.	Dru	móji:m
78.	Vre	sà mojijem
79.	Križ	móiem
80.	Mi	móji:m
81.	Tar	mojijem
82.	Kla	moijem
83.	Mil	mojíjem
84.	Rep	s móijem
85.	Voz	mòijem
86.	Vij	mòji:m
87.	Zab	mói̯ije:m
88.	Sla	mo̧jo:m
89.	Bjel	mójijem
90.	Sop	móji:m
91.	Vuk	móji:m
92.	Br	mójo:m
93.	GBu	mói̯i:m
94.	Bal	móji:m
95.	Grah	móji:m
96.	Gla	s mo̧ji:m
97.	DL	móji:m
98.	Oma	mo̧ji:m
99.	DRa	mói:m
100.	Oso	móji:m
101.	Kak	móji:jem
102.	Dev	móji:m
103.	Bre	móji:m
104.	Dok	móji:m / móije:m
105.	GPi	mójijem
106.	Pr	mójim
107.	DLo	s móijem
108.	Teo	s móijem
109.	Ja	mói̯e:m
110.	DČa	mò:me
111.	DB	mói:m
112.	SBr	s móji:m
113.	Bod	mójo:m
114.	Mao	s móji:jem
115.	Pot	mòjijem
116.	DŠp	s moji:m
117.	Dbr	mojì:m / mojì:jem
118.	Luk	sa móji:m
119.	DMi	móji:m
120.	GVu	móji:m
121.	Vuč	móji:m
122.	Ora	mòjim
123.	DMa	mòji:m
124.	Tra	móji:m
125.	GSl	móji:m
126.	Tol	s móji:m
127.	DKo	móie:m
128.	Gar	s móji:m
129.	Pis	mói:m
130.	Stu	s móji:m
131.	Vit	s móji:m
132.	Gru	s móji:m
133.	Biog	s móji:m / móji:n
134.	Gor	móji:m / móji:n
135.	GDr	móji:n
136.	Čit	s móji:m / móji:n
137.	Kon	móji:m
138.	Pris	móji:m
139.	Ved	s móji:m / s mói̯:m / s mói:m
140.	Do	s móji:m
141.	Zah	s móji:n
142.	Her	s móji:m
143.	Vag	mói:m
144.	Odža	mói:m
145.	DVu	s móji:m
146.	VGu	móji:m
147.	VKa	mói̯i:m
148.	Li	mòji:m
149.	Boj	mói:m
150.	Jak	mòji:m
151.	Zlo	móji:m
152.	Drv	s móji:m
153.	GPe	móji:m
154.	Pak	mói̯i:m
155.	Vin	s mói̯i:m
156.	Str	s móji:jem
157.	Ste	mói:m
158.	Nug	mòji:m
159.	Lu	sa mói:m
160.	Res	sa múije:m
161.	Bas	s moji:m
162.	Hri	mòjim
163.	DR	móijem
164.	Podr	s mói:m / móijem
165.	Per	móji:m
166.	Pše	móji:m
167.	Div	móji:m
168.	Dbt	sa mòji:m
169.	Im	s móijem
170.	GB	s mói:m
171.	T-P	s móji:m
172.	Žep	mójo:m
173.	Lup	s mói:m
174.	Rav	mòjijem
175.	Mis	mói̯i:m
176.	Dop	mójo:m
177.	Kom	mójijem
178.	Oča	mói:em
179.	S-V	s móji:m
180.	KVr	mójijem
181.	Po	mói:m
182.	SŠ	s móji:m
183.	Ukr	mói̯i̯em
184.	Raj	móji:m
185.	Med	móji:m
186.	Bob	mói:m
187.	Siv	mói̯i:m
188.	VBu	s móji:m / s móijem
189.	Pop	móji:m
190.	Vrb	s móji:m
191.	Liš	móji:m
192.	Mo	mójim
193.	Jake	mói:m
194.	NGr	móijem / mói:m
195.	DSv	móji:m
196.	GKo	mójim
197.	GSm	móji:m / mójijem
198.	Srđ	mói:m
199.	Mah	móji:m
200.	Dol	móji:m
201.	Grb	móji:m
202.	DI	mói:m / móijem
203.	Mel	s móji:m / móijem
204.	Trn	móji:m
205.	Koz	s móji:m
206.	GSr	s móji:m
207.	BD	mójim
208.	Pru	mói:m
209.	Suh	móji:m
210.	Šur	mójim
211.	MDu	móji:m
212.	Jase	mói:m
213.	GKa	móji:m
214.	Dab	mòji:m
215.	KJe	sa móije:m
216.	Oraš	mói̯i:m
217.	Loh	s móijem
218.	Dob	s móji:m
219.	Spa	s móji:m
220.	Iza	mói̯i:m
221.	Ćor	mójo:m
222.	Jez	móji:m
223.	Buž	móji:m
224.	MKl	mói:m
225.	Bih	s mójim
226.	Tuh	s mòji:jem / s mojì:jem
227.	Dub	s móji:m
228.	Dola	mói:m
229.	Svo	moí:jem
230.	GT	s móji:m

Komentar

Zamjenica ‘moj’ u Ijd. znatno češće ima oblike s *i* od oblika s ijekavskim refleksom jata: gotovo tri petine ispitivanih govora imaju samo *mojim* (*moim*, *mojin* i sl.), a nešto više od četvrtine samo *mojijem* (*mojijem*, *moijem*, *moiem* i sl.). Desetina govora ima naporedo *mojim* i *mojijem*.

Većina govora u kojima se upotrebljavaju oblici s ijekavskim refleksom jata nalazi se istočnije od rijeka Neretve i Bosne. Oblici s *i* jedini su zapadno od Neretve, a preovladavaju ne samo zapadno od rijeke Bosne nego i istočno od nje u pojasu posavskih govora.

Oblici s *i* najčešći su u govorima Hrvata, a najrjeđi u govorima Srba: kao jedine imaju ih četiri petine hrvatskih govora, tri petine bošnjačkih i nešto više od dvije petine srpskih. Oblici s ijekavskim refleksom jata najčešći su u govorima Srba, a najrjeđi u govorima Hrvata: kao jedine imaju ih gotovo dvije petine srpskih, četvrtina bošnjačkih i malo više od desetine hrvatskih govora. Procentualno je najviše srpskih, a najmanje hrvatskih govora u kojima se naporedo upotrebljavaju i jedni i drugi oblici.

Iz jedanaest mjesta potječu nerelevantni odgovori (*mojom*, *mome*).

Literatura

Brabec 2012: 63; Brozović 2012: 292; Đurović 1991: 68; Halilović 1990: 275; Halilović 1996: 79; Halilović 2002: 279-294; Jahić 2002: 67; Peco 1962: 298; Peco 1967: 287-290; Peco 1975: 111-131; Simić 1978: 43; Valjevac 1983: 326; Valjevac 2002: 97-98; Vujičić i dr. 1979: 35; Vujičić 1985: 80-102, 104; Vujičić 1990: 69.

Up.: OLA: 2831.

Etimologija

psl. *mojь (stsl. мон, rus. мой, polj. mój), stprus. mais ← pie. *moi̯o-

mȏj: psl. prisv. zam. *mojь izvodi se iz pie. *moi̯o-, nastalog od korijena zam. 1. l. jd. *me, *mo- i nastavka *-i̯o-.

Literatura

Skok 1972: II: 449; Brückner 1985: 343; Fasmer 1986: II: 639; Snoj 2016: 436.

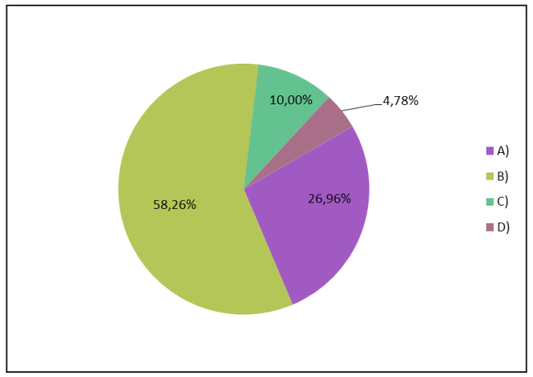

Ukupno (230):
A) 62 (26,96%)
B) 134 (58,26%)
C) 23 (10,00%)
D) 11 (4,78%)

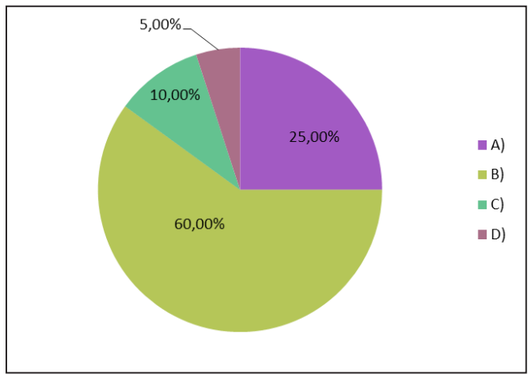

Bošnjaci (100):
A) 25 (25,00%)
B) 60 (60,00%)
C) 10 (10,00%)
D) 5 (5,00%)

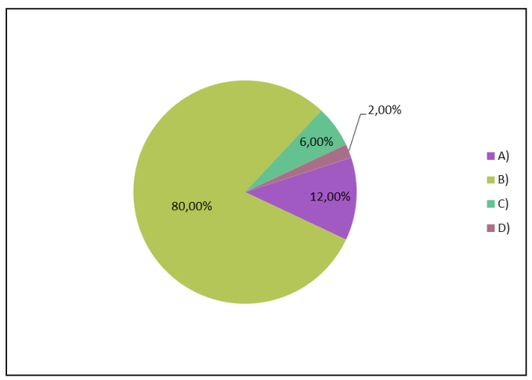

Hrvati (50):
A) 6 (12,00%)
B) 40 (80,00%)
C) 3 (6,00%)
D) 1 (2,00%)

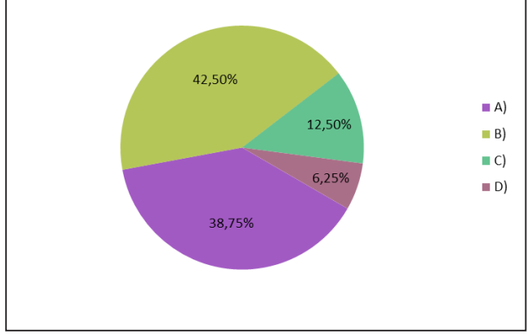

Srbi (80):
A) 31 (38,75%)
B) 34 (42,50%)
C) 10 (12,50%)
D) 5 (6,25%)

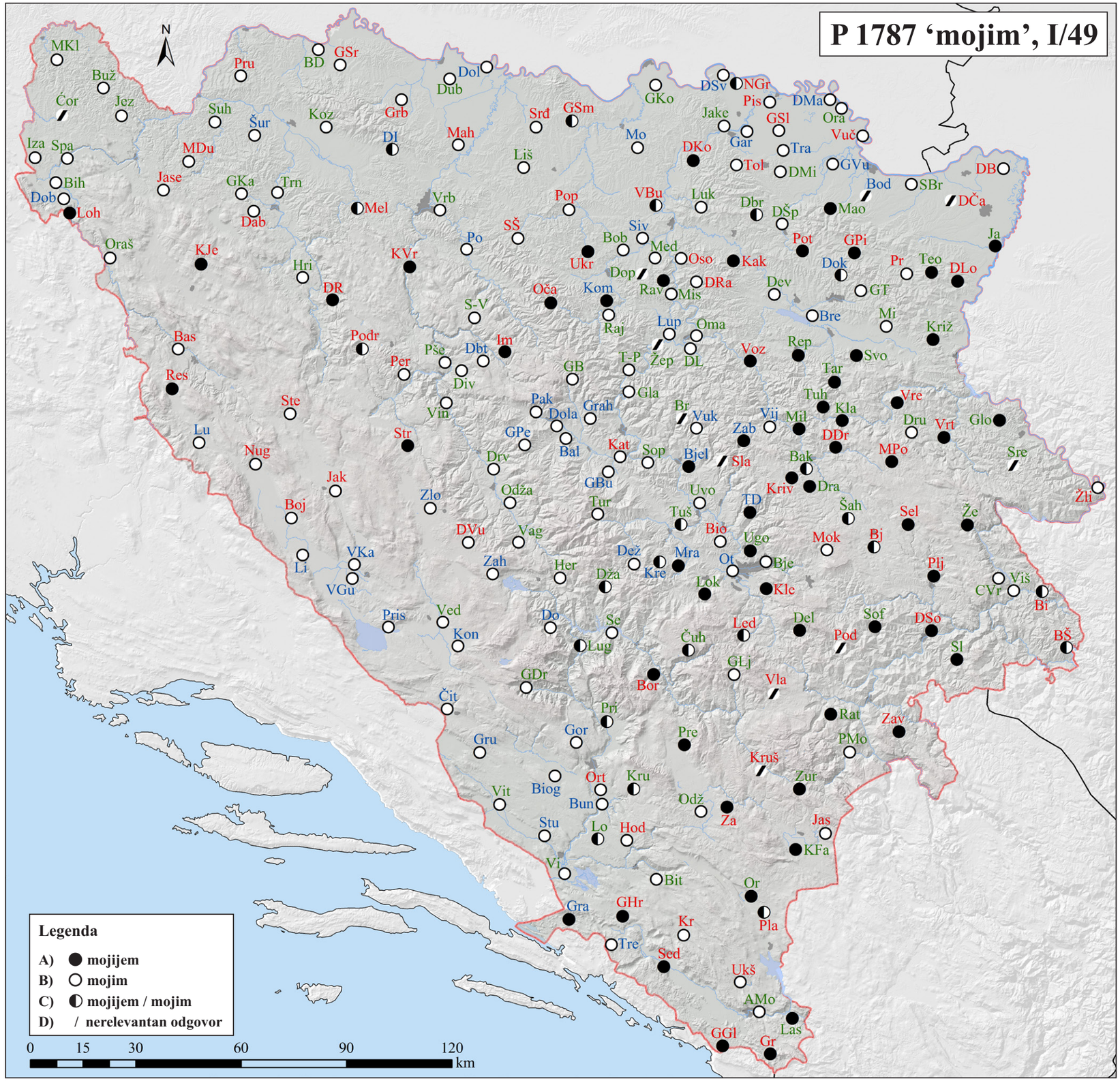

P 1934 ‘poslije’, I/50		
Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	pòśĺe / pòtĺe
2.	GGl	pòśĺe
3.	AMo	pòśĺe / pòtĺe
4.	Las	pòśĺe
5.	Ukš	pòslije / pòtĺe
6.	Pla	pòśĺe
7.	Or	pòśĺe
8.	Kr	pòslije / pòśĺe / pòtĺe
9.	Sed	pòśĺe
10.	Tre	pòśĺe
11.	Gra	pòśĺe
12.	GHr	pòśĺe
13.	Bit	pòsli:je
14.	Vi	pòslije / pošĺe
15.	Lo	pòslije / pòtĺe
16.	Hod	pòsli:je
17.	Bun	pòslije
18.	Ort	pòslʲe / pòśĺe
19.	Kru	pòslije
20.	Odž	pótĺe
21.	Za	potĺe / pòśĺe
22.	Kruš	pòtĺe
23.	Zur	pòtĺe
24.	KFa	pòtĺe
25.	Jas	pòśĺe
26.	PMo	pòtĺe / pòśĺe
27.	Zav	pòśĺe
28.	Rat	pòśĺe
29.	Vla	pòśĺe
30.	GLj	pòśĺe
31.	Pre	pòtĺe
32.	Pri	pòslije
33.	Lug	pòsle / pòtĺe / pòśĺe
34.	Se	pòśĺe
35.	Bor	pòśĺe / pòtĺe
36.	Čuh	pòslije / pòśĺe / pòtĺe
37.	Led	pòtĺe / pòśĺe / potlije
38.	Del	pòśĺe
39.	Pod	pòśĺe / pòtĺe
40.	Sof	pòtĺe
41.	DSo	pòtle
42.	Sl	pòslije / pòtĺe
43.	BŠ	pòtĺe / pòsle
44.	Bi	pòtĺe
45.	Viš	pòslʲe
46.	CVr	pòśĺe
47.	Plj	pòśĺe
48.	Že	pòśĺe
49.	Sel	pòtlije / pòśĺe / pòtlijena: / pòtĺe
50.	Bj	pòslije: / pòśĺe / pòtĺe
51.	Mok	pòśĺe
52.	Šah	pòslije:
53.	Bje	pòśĺe
54.	Kle	pòtĺe
55.	Ugo	pòsle
56.	TD	pòśĺe
57.	Bio	pòśĺe
58.	Ot	pòslije / pòtĺe / pòśĺe
59.	Lok	pòśĺe
60.	Mra	pòtĺe
61.	Kre	pòslije
62.	Dež	potĺe / pòtĺe
63.	Dža	pòslije / pòsli
64.	Tur	pòsli:
65.	Kat	pòśĺe:
66.	Bak	pòśĺe / pòslije: / pòtle
67.	Tuš	pòslije
68.	Uvo	pòśĺe
69.	Kriv	pòśĺe
70.	Dra	pòslije
71.	DDr	pòtĺe / pòśĺe / pòsle / pòslije
72.	MPo	pòtĺe
73.	Sre	pòslije / pòsle
74.	Žli	pòsle / pòtĺe
75.	Glo	pòslije:
76.	Vrt	pòśĺe
77.	Dru	pòtĺe
78.	Vre	pòtĺem
79.	Križ	pòśĺem / pòtĺe / pòtĺen
80.	Mi	pòtlije
81.	Tar	pòśĺe / pòtlije
82.	Kla	pòslije / pòtĺe
83.	Mil	pòtlije / pòśĺe
84.	Rep	pòslije / pòslijem / pòśĺe
85.	Voz	pòslije
86.	Vij	pòslije
87.	Zab	pòslije
88.	Sla	pòśĺe
89.	Bjel	pòslije
90.	Sop	pòslije:
91.	Vuk	pòslije
92.	Br	pòtĺe / potĺe
93.	GBu	pòsli:
94.	Bal	pòśĺe
95.	Grah	pòsle
96.	Gla	pọ̀śĺę
97.	DL	pòslʲe
98.	Oma	potĺe
99.	DRa	pòslije
100.	Oso	pòśĺe:
101.	Kak	pòslije / pòśĺe
102.	Dev	pòsli:je
103.	Bre	pòsli:je
104.	Dok	pòtĺe:
105.	GPi	pòśĺe
106.	Pr	pòśĺe
107.	DLo	pòsle
108.	Teo	pòtĺe / pòśĺe
109.	Ja	pòśĺe
110.	DČa	pòsle
111.	DB	pòtĺe / pòśĺe
112.	SBr	pòtĺe
113.	Bod	pòsli:je
114.	Mao	pošĺè: / pòśĺe:
115.	Pot	pòśĺem
116.	DŠp	pòslije:
117.	Dbr	pọ̀śĺe / pòtĺe
118.	Luk	pòśĺe
119.	DMi	pòslije / pòtĺe
120.	GVu	pòslije:
121.	Vuč	pòslije
122.	Ora	pòslʲje
123.	DMa	pòtĺa
124.	Tra	pòśĺe / pòtĺe
125.	GSl	pòsle
126.	Tol	pòtĺe
127.	DKo	pòtĺe
128.	Gar	pòslije: / pòtĺe:
129.	Pis	pòtĺe
130.	Stu	pòsli
131.	Vit	pòsli
132.	Gru	pòsle / pòtle
133.	Biog	pòtĺe
134.	Gor	pòtĺe / pòśĺe
135.	GDr	pòtle
136.	Čit	pòtli
137.	Kon	pòsli: / pòsli:n
138.	Pris	pòsli:n
139.	Ved	pòśĺe
140.	Do	pòsli: / pòsli
141.	Zah	kȁšńe / pòtĺe
142.	Her	kȁšńe
143.	Vag	pòtĺe
144.	Odža	pòslije
145.	DVu	kȁšńe: / póslem
146.	VGu	pòslim
147.	VKa	pòsli:
148.	Li	pòsli:m
149.	Boj	pòslim
150.	Jak	pòtĺa
151.	Zlo	pòsli / pòsle
152.	Drv	pòsle
153.	GPe	pòsle / pòsli:
154.	Pak	pòtĺe / pòśĺe
155.	Vin	pòsli / pòtĺe
156.	Str	pòslije
157.	Ste	pòśĺe
158.	Nug	póslije
159.	Lu	pòsli:m
160.	Res	pòslije:
161.	Bas	pòslije
162.	Hri	kȁšńe: / pòsli
163.	DR	pòslije
164.	Podr	pòslije / pòśĺe
165.	Per	pòslije
166.	Pše	pótĺe
167.	Div	pòtĺe
168.	Dbt	pòsli
169.	Im	pòslije / pòtĺe / pòslen
170.	GB	pòtle
171.	T-P	pọ̀slim
172.	Žep	pòśĺe:
173.	Lup	pòsle:
174.	Rav	pòtĺa
175.	Mis	pòśĺe:
176.	Dop	pòtĺe
177.	Kom	pòslije
178.	Oča	pòsle
179.	S-V	pòsli
180.	KVr	pòslʲe
181.	Po	pòsli
182.	SŠ	pòslije / kȁšńe:
183.	Ukr	pòslije
184.	Raj	pòslʲe
185.	Med	pòsle
186.	Bob	pòtĺe
187.	Siv	pòsle
188.	VBu	pòslije
189.	Pop	pòsli:je
190.	Vrb	pòsli
191.	Liš	pòslije
192.	Mo	potlem
193.	Jake	pòsle
194.	NGr	pòsle
195.	DSv	pòtĺe
196.	GKo	pòslije
197.	GSm	pòsle:
198.	Srđ	pòslije:
199.	Mah	pòslije
200.	Dol	pòslije:
201.	Grb	pòslije:
202.	DI	pòsli
203.	Mel	pòslije / pòśĺe
204.	Trn	pòsli:je
205.	Koz	kȁšńe: / pòsli
206.	GSr	pòslije / kȁšńe:
207.	BD	pòslije
208.	Pru	poslije
209.	Suh	pòsli:
210.	Šur	pòslije
211.	MDu	pòsli:je
212.	Jase	poslije
213.	GKa	pòsli:je
214.	Dab	poslije
215.	KJe	pòslije: / kȁšńe:
216.	Oraš	posli
217.	Loh	pòslije
218.	Dob	pòśĺe / kȁšńe
219.	Spa	pòsli
220.	Iza	pòsli:
221.	Ćor	pòsli / pòsle
222.	Jez	kȁšńe / pòsle
223.	Buž	pòsli
224.	MKl	pòsli
225.	Bih	pòsli
226.	Tuh	pòśĺe / kȁšńe
227.	Dub	pòslije
228.	Dola	pòśĺe:
229.	Svo	pòslije / pòśĺe
230.	GT	pòslije

Komentar

Prilog ‘poslije’ ima mnoštvo likova s dvosložnim, jednosložnim, ikavskim i ekavskim refleksom jata u nenaglašenom slogu. Najčešći su oblici s jednosložnom zamjenom i jotovanim sonantom *l* (*posĺe*, *pošĺe*, *potĺe* i sl.): kao jedini zapisani su u gotovo dvije petine istraživanih govora. Po brojnosti slijede oblici s *ije* od dugog jata (*poslije*, *potlije* i sl.), zapisani kao jedini u četvrtini istraživanih govora. U desetini govora naporedo se upotrebljavaju oblici s dvosložnom i jednosložnom zamjenom (*poslije* / *pošĺe*, *poslije* / *potĺe* i dr.). Ikavski oblici (*posli*, *poslim*, *potli* i sl.) jedini su u nešto više, a ekavski (*posle*, *potle* i sl.) u nešto manje od desetine ispitivanih govora. U šest mjesnih govora zapisani su ekavski i oblici s jednosložnom ili dvosložnom zamjenom (*posle* / *potĺe*, *posle* / *poslije* i dr.), u tri ikavski i ekavski (*posli* / *posle*), a u dva ikavski i dvosložni (*poslije* / *posli*) odnosno jednosložni oblici (*posli* / *potĺe*).

Oblici s jotovanim sonantom *l* preovladavaju u govorima istočnije od rijeka Neretve i Bosne; ima ih i u pojedinim zapadnijim govorima, naročito u srednjoj Bosni, između Busovače i Jajca. Zapadnije od rijeka Neretve i Bosne najraširenija su oblici s *ije* i *i*: prvi imaju prevagu u sjevernijim oblastima, drugi u uskom pojasu od Studenaca (kod Ljubuškog) na jugu do Luke (kod Bosanskog Grahova) na sjeverozapadu, te u govorima zapadno od Une. Većina govora s ekavskim oblikom također je zapadno od rijeka Neretve i Bosne; najviše ih je u blizini crte Grude, na jugu – Novi Grad (kod Odžaka), na sjeveru.

Dvosložni refleksi najčešći su u govorima Srba, jednosložni u govorima Bošnjaka, ikavski u govorima Hrvata.

Iz M142 potječe nerelevantan odgovor (*kašńe*).

Literatura

Arnaut 2017: 74; Baotić 1983: 73-80; Dragičević 2007: 337; FO 1981: 428; Hadžikadić 2012: 18; Halilović 1990: 277; Halilović 1996: 78; Halilović 2002: 279-294; Peco 1967: 287-290; Peco 1975: 111-131; Valjevac 2002: 89-91; Vujičić i dr. 1979: 35-37; Vujičić 1985: 80-102, 104.

Up.: OLA: 2919.

Etimologija

psl. *pȍslě (stsl. послѣ, rus. по́сле, polj. pośle)

pòslije: etimologija psl. pril. *pȍslě nije posve jasna, moguće je da je nastao od *po ‘po’, zam. *sь ‘taj, toga’ i člana *lě.

Literatura

Fasmer 1987: III: 339-340; Snoj 2016: 573.

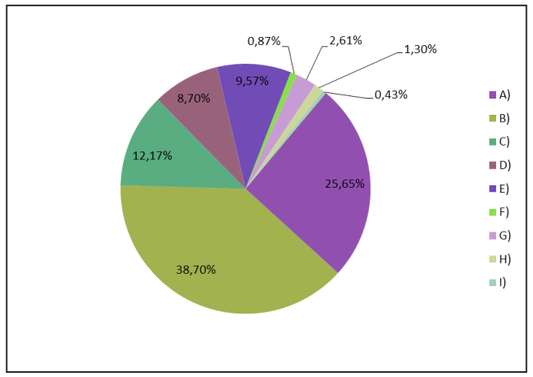

Ukupno (230):
A) 59 (25,65%)
B) 89 (38,70%)
C) 28 (12,17%)
D) 20 (8,70%)
E) 22 (9,57%)
F) 2 (0,87%)
G) 6 (2,61%)
H) 3 (1,30%)
I) 1 (0,43%)

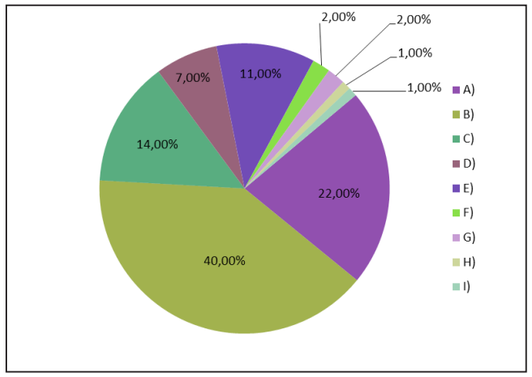

Bošnjaci (100):
A) 22 (22,00%)
B) 40 (40,00%)
C) 14 (14,00%)
D) 7 (7,00%)
E) 11 (11,00%)
F) 2 (2,00%)
G) 2 (2,00%)
H) 1 (1,00%)
I) 1 (1,00%)

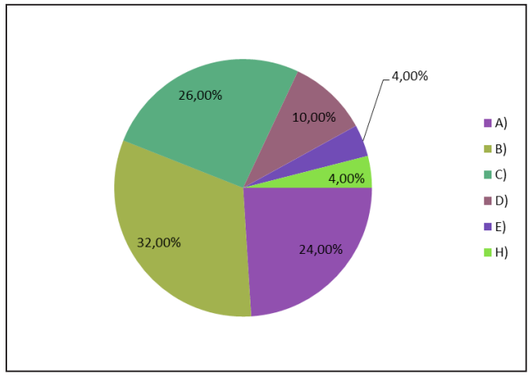

Hrvati (50):
A) 12 (24,00%)
B) 16 (32,00%)
C) 13 (26,00%)
D) 5 (10,00%)
E) 2 (4,00%)
H) 2 (4,00%)

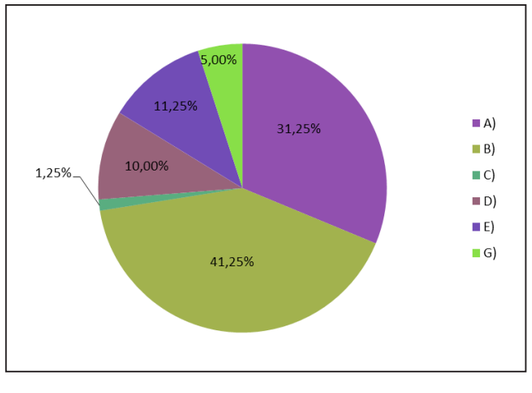

Srbi (80):
A) 25 (31,25%)
B) 33 (41,25%)
C) 1 (1,25%)
D) 8 (10,00%)
E) 9 (11,25%)
G) 4 (5,00%)

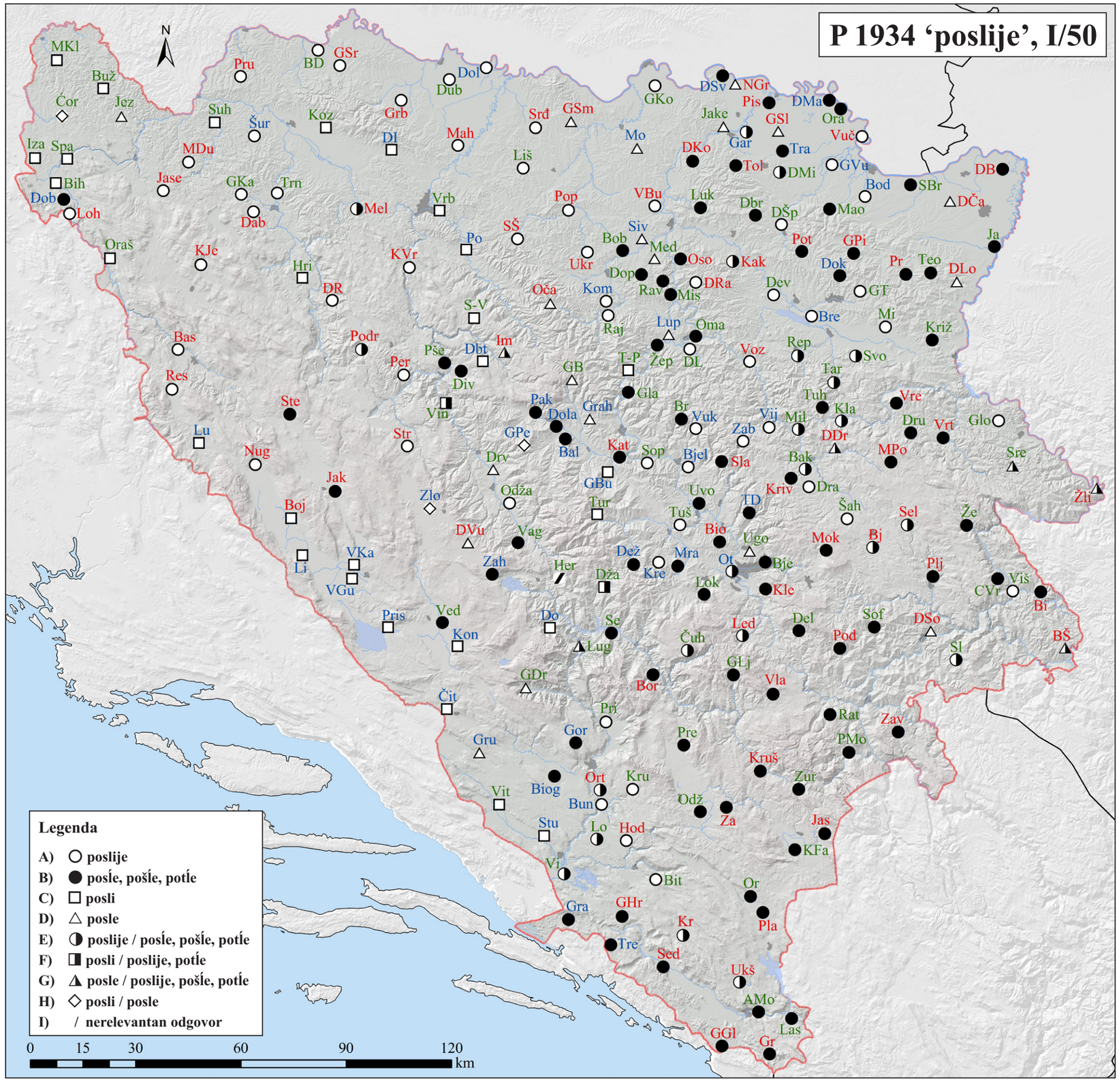

P 191 ‘dirati’, I/51		
Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	dí:rat
2.	GGl	dí:rat
3.	AMo	dí:rat
4.	Las	dí:rat
5.	Ukš	dí:rat
6.	Pla	dí:rat
7.	Or	dí:rat
8.	Kr	dí:rat
9.	Sed	dí:rat
10.	Tre	dí:rat
11.	Gra	dí:rati
12.	GHr	dí:rati
13.	Bit	dí:rat
14.	Vi	kré:ćati
15.	Lo	dí:rat / dí:rati / kré:ćat / kré:ćati
16.	Hod	dí:rat
17.	Bun	dí:rati
18.	Ort	kré:ćat / kré:ćati
19.	Kru	dí:rati
20.	Odž	dí:rat
21.	Za	dí:rat
22.	Kruš	dí:rat
23.	Zur	dí:rat
24.	KFa	dí:rati
25.	Jas	dí:rat
26.	PMo	dí:rat
27.	Zav	dí:rat
28.	Rat	dí:rati
29.	Vla	dí:rat
30.	GLj	dí:rat
31.	Pre	dí:rat
32.	Pri	dí:rat / dí:rati
33.	Lug	dí:rat / dí:rati
34.	Se	dí:rat
35.	Bor	dí:rat
36.	Čuh	dí:rat / dí:rati
37.	Led	dí:rat / dí:rati
38.	Del	dí:rat
39.	Pod	dí:rat[i]
40.	Sof	dí:rati
41.	DSo	dí:rati
42.	Sl	dí:rati
43.	BŠ	dí:rati
44.	Bi	dí:rati
45.	Viš	dí:rati
46.	CVr	dí:rati
47.	Plj	dí:rat / dí:rati
48.	Že	dí:rati
49.	Sel	dí:rati / dí:rat
50.	Bj	dí:rati
51.	Mok	dí:rat / dí:rati
52.	Šah	dí:rat / dí:rati
53.	Bje	dí:rat
54.	Kle	dí:rat
55.	Ugo	dí:rat
56.	TD	dí:rat
57.	Bio	dí:rat
58.	Ot	dié:rat / dijérat
59.	Lok	dí:rat
60.	Mra	djé:rat
61.	Kre	djé:rat / dirat
62.	Dež	djé:rat
63.	Dža	dí:rat / dí:rati
64.	Tur	dí:rat
65.	Kat	dí:rat
66.	Bak	dijé:rat / dijé:rati / dí:rat / dí:rati
67.	Tuš	dj̑é:rat
68.	Uvo	djé:rat / dí:rat
69.	Kriv	dí:rati
70.	Dra	dijé:rat
71.	DDr	dí:rat / dí:rati
72.	MPo	dí:rat[i]
73.	Sre	dí:rat
74.	Žli	dí:rati
75.	Glo	dí:rati
76.	Vrt	dí:rati
77.	Dru	dí:rati
78.	Vre	dí:rat / dí:rati
79.	Križ	dí:rat[i]
80.	Mi	dí:rat
81.	Tar	dijé:rat
82.	Kla	dijé:rat / dí:rat
83.	Mil	dijé:rat
84.	Rep	dí:rat / dí:rati
85.	Voz	dí:rat
86.	Vij	djé:rati
87.	Zab	djé:rat
88.	Sla	djé:rat / dí:rat
89.	Bjel	dj̑é:rat
90.	Sop	dí:rat
91.	Vuk	dí:rat
92.	Br	djé:rat
93.	GBu	dí:rat
94.	Bal	dí:rat
95.	Grah	dí:rat / dí:rati
96.	Gla	dí:ra̧t
97.	DL	dí:rat
98.	Oma	dijérat
99.	DRa	dí:rati
100.	Oso	dí:rati
101.	Kak	dí:rat
102.	Dev	dí:rati / barékati
103.	Bre	dí:rat
104.	Dok	dijé:rat
105.	GPi	dí:rat
106.	Pr	dí:rat
107.	DLo	dí:rat
108.	Teo	dí:rati
109.	Ja	dí:rati
110.	DČa	dí:rat
111.	DB	dí:rat
112.	SBr	dí:rati
113.	Bod	dí:rat
114.	Mao	dí:rat / d̑jé:rat
115.	Pot	dí:rat
116.	DŠp	dí:rat / dàrkat
117.	Dbr	dí:rat
118.	Luk	dí:rat
119.	DMi	dí:rati
120.	GVu	dí:rat
121.	Vuč	dí:rati
122.	Ora	dí:rat[i]
123.	DMa	dī:rat
124.	Tra	dijé:rat
125.	GSl	dí:rat
126.	Tol	dí:rat / dí:rati / túrati
127.	DKo	dí:rati
128.	Gar	dí:rat
129.	Pis	dí:rat[i]
130.	Stu	kré:ćat / kré:ćati / dí:rat / dí:rati
131.	Vit	kré:ćat
132.	Gru	kré:ćat / kré:ćati
133.	Biog	dí:rat / dí:rati / kré:ćat / kré:ćati
134.	Gor	dí:rat
135.	GDr	dí:rat
136.	Čit	dí:rat / kré:ćat
137.	Kon	dí:rat
138.	Pris	dí:rat
139.	Ved	dí:rat
140.	Do	dí:rat
141.	Zah	dí:rat
142.	Her	dí:rat
143.	Vag	dí:rat
144.	Odža	dí:rat[i]
145.	DVu	dí:rat / dí:rati
146.	VGu	dí:rat
147.	VKa	dí:rati
148.	Li	dí:rat
149.	Boj	dí:rati
150.	Jak	dí:rati
151.	Zlo	dírat
152.	Drv	dí:rati
153.	GPe	dí:rat
154.	Pak	dí:rat
155.	Vin	dí:rat
156.	Str	dí:rati
157.	Ste	dí:rat[i]
158.	Nug	dí:rati
159.	Lu	dí:rati
160.	Res	dí:rati
161.	Bas	dí:rat
162.	Hri	dí:rati
163.	DR	dí:rati
164.	Podr	dí:rati
165.	Per	dí:rati
166.	Pše	dí:rat[i]
167.	Div	dí:rat[i]
168.	Dbt	dí:rat
169.	Im	dí:rati
170.	GB	dí:rat
171.	T-P	dí:rati
172.	Žep	dí:rat
173.	Lup	dí:rati
174.	Rav	dí:rat
175.	Mis	dí:rat[i]
176.	Dop	dí:rat
177.	Kom	dijérat
178.	Oča	dí:rati
179.	S-V	dí:rat / dí:rati
180.	KVr	dí:rat
181.	Po	dí:rat
182.	SŠ	dí:rati
183.	Ukr	dí:rati
184.	Raj	dí:rat
185.	Med	dí:rat
186.	Bob	dí:rat
187.	Siv	dí:rati
188.	VBu	dí:rati
189.	Pop	dí:rat
190.	Vrb	dí:rati
191.	Liš	dí:rati
192.	Mo	dí:rat
193.	Jake	dí:rat[i]
194.	NGr	dí:rat
195.	DSv	dijé:rat[i]
196.	GKo	dí:rat
197.	GSm	dí:rat
198.	Srđ	dí:rati / dí:rat
199.	Mah	dí:rati
200.	Dol	dí:rat
201.	Grb	dí:rat
202.	DI	dí:rati
203.	Mel	dí:rati
204.	Trn	dí:rati
205.	Koz	dí:rati
206.	GSr	dí:rati
207.	BD	dí:rati
208.	Pru	dí:rati
209.	Suh	dí:rat[i]
210.	Šur	bàrkati / dijé:rati / dí:rati
211.	MDu	dí:rati
212.	Jase	dí:rati
213.	GKa	dí:rati
214.	Dab	dí:rati
215.	KJe	dí:rati
216.	Oraš	dí:rat
217.	Loh	dí:rati
218.	Dob	dí:rati
219.	Spa	dí:rati / dí:rat
220.	Iza	dí:rati
221.	Ćor	dí:rat
222.	Jez	bàrkat / dí:rat
223.	Buž	dí:rati
224.	MKl	dí:rati
225.	Bih	dí:rati
226.	Tuh	dijé:rat
226.	Dub	dí:rat
228.	Dola	dí:rat
229.	Svo	dijé:rat
230.	GT	dí:rat

Komentar

Infinitiv ‘dirati’ u desetini istraživanih govora ima oblike sa sekundarnim jatom (*dijerat*, *dijerati*, *djerat* i dr.): u osamnaest mjesta umjesto dugog vokala *i* ispred sonanta *r* redovno je *ije* ili *je*, a u sedam mjesta naporedno je *dijerat*(*i*) i *dirat*(*i*).

Većina govora u kojima se upotrebljavaju oblici sa sekundarnim jatom nalazi se između krešev-skog i sarajevskog kraja u srednjoj i živinič kog u sjeveroistočnoj Bosni. Ti oblici zapisivani su i sjevernije, do okolice Odžaka u Posavini.

Oblici sa sekundarnim jatom dvaput su zastupljeniji u govorima Hrvata nego u govorima Bošnja-ka, a uopće nisu potvrđeni u istraživanim govorima Srba.

Iz četiri mjesta potječu nerelevantni odgovori (*krećati*, *krećat*).

Literatura

Baotić 1983: 83; Brabec 2012: 65; Bulić 2014: 73; Brozović 1966: 134; Brozović 2012: 292; Bu-lić 2014: 68; Đurović 1992: 91; FO 1981: 427-428; Halilović 1990: 279; Halilović 1996: 88-89; Halilović 2002: 299-300; Halilović 2009: 40; Pavešić 1960: 372; Valjevac 1983: 329; Valjevac 2002: 91, 118; Vujičić i dr. 1979: 50; Vujičić 1985: 112; Vujičić 1990: 70.

Etimologija

psl. *dьrā́ti, *dĕ́rti (stsl. дьратн, дрѣтн, rus. драть, polj. drzeć), lit. dìrti ← pie. *derH-

dírati: psl. *dī́rati izvodi se iz *dьrā́ti, *dĕ́rti, čiji je pie. korijen *derH- ‘trgati, odstranjivati kožu sa životinje’, a u korijenu *dir- ‘doticati’ riječ je o prijevoju.

Literatura

Skok 1971: I: 436-438; Brückner 1985: 100; Fasmer 1986: I: 504-505; Snoj 2016: 140.

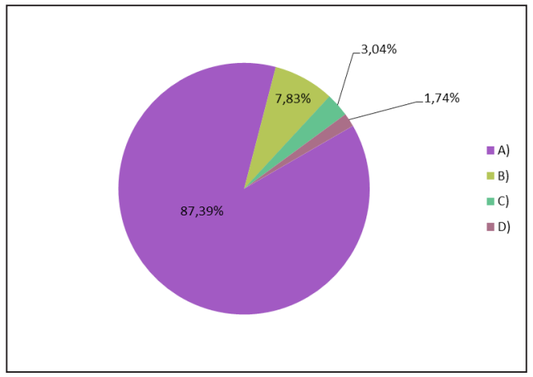

Ukupno (230):
A) 201 (87,39%)
B) 18 (7,83%)
C) 7 (3,04%)
D) 4 (1,74%)

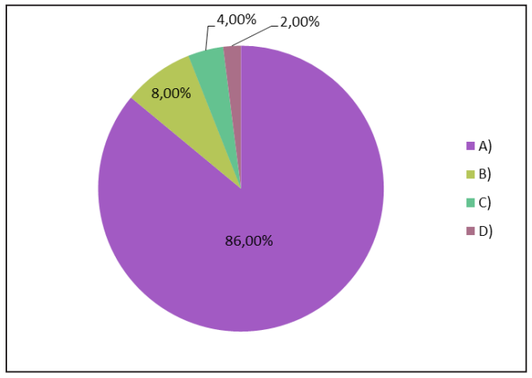

Bošnjaci (100):
A) 86 (86,00%)
B) 8 (8,00%)
C) 4 (4,00%)
D) 2 (2,00%)

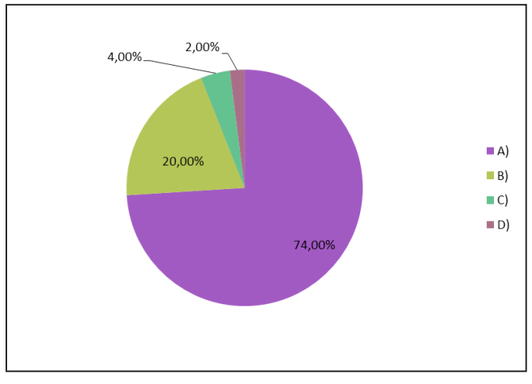

Hrvati (50):
A) 37 (74,00%)
B) 10 (20,00%)
C) 2 (4,00%)
D) 1 (2,00%)

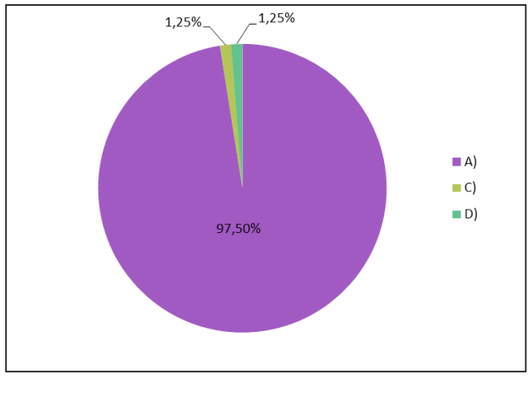

Srbi (80):
A) 78 (97,50%)
C) 1 (1,25%)
D) 1 (1,25%)

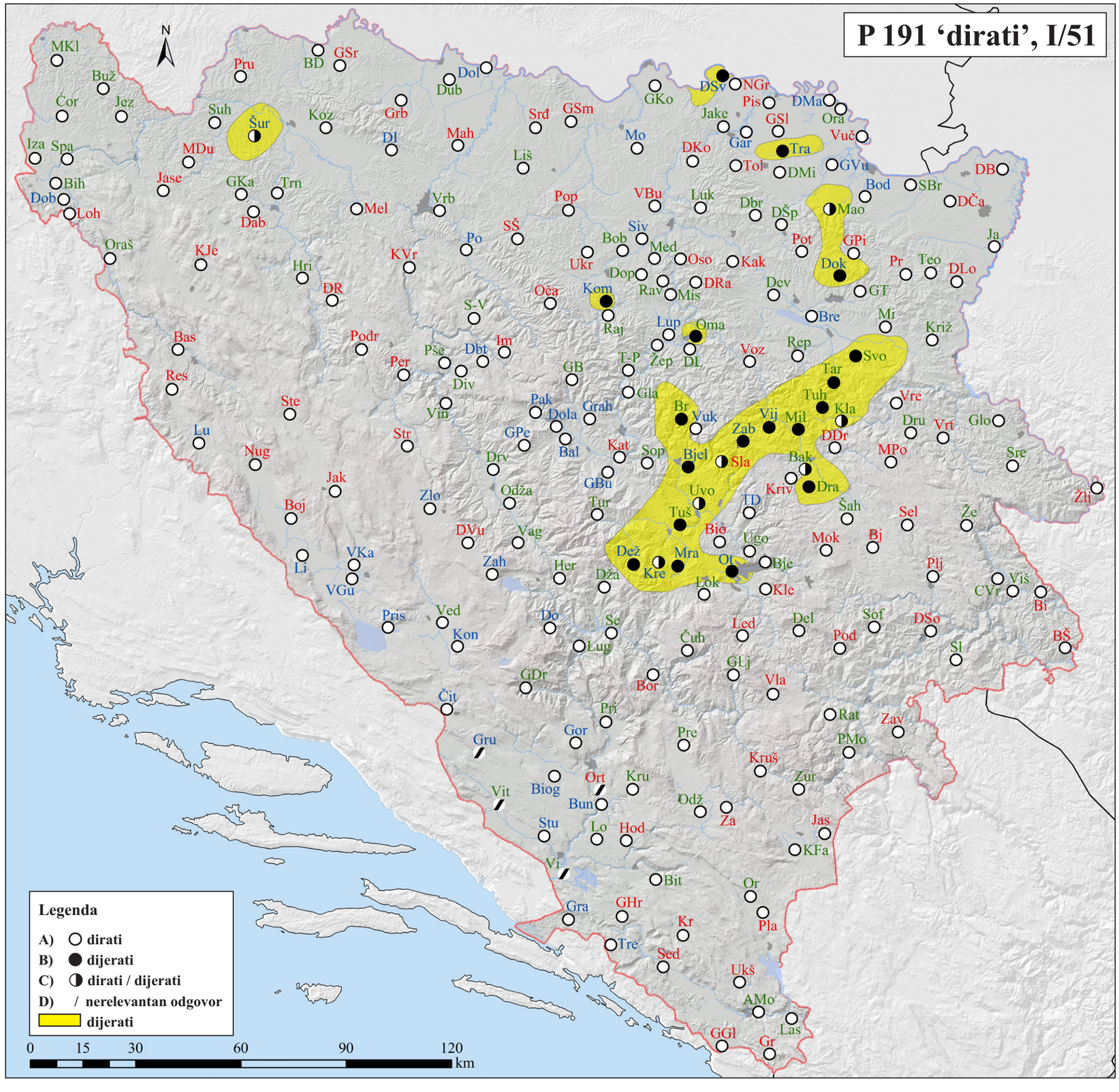

P 1334 ‘vir’, I/52		
Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	vì:r
2.	GGl	vì:r
3.	AMo	vì:r
4.	Las	vì:r / kȍlovra:t
5.	Ukš	vì:r
6.	Pla	vì:r
7.	Or	pónor / vì:r
8.	Kr	vì:r
9.	Sed	vì:r
10.	Tre	vì:r
11.	Gra	pònor / vì:r
12.	GHr	vì:r
13.	Bit	vì:r
14.	Vi	kȍlovra:t
15.	Lo	vì:r / kȍlovra:t
16.	Hod	vì:r
17.	Bun	vì:r
18.	Ort	vì:r
19.	Kru	vì:r
20.	Odž	vì:r
21.	Za	vì:r
22.	Kruš	vì:r
23.	Zur	vì:r
24.	KFa	vì:r
25.	Jas	vŕ:tlog / vir
26.	PMo	vì:r
27.	Zav	svȓtica
28.	Rat	svȓtak
29.	Vla	vì:r
30.	GLj	vì:r
31.	Pre	vì:r
32.	Pri	svŕtak
33.	Lug	vijer
34.	Se	vijer
35.	Bor	vijer
36.	Čuh	vijer
37.	Led	vì:r
38.	Del	lìma:n / vìjer
39.	Pod	vì:r
40.	Sof	vijer
41.	DSo	vijer / kȍlovrat
42.	Sl	vì:r
43.	BŠ	vì:r
44.	Bi	vì:r
45.	Viš	vì:r
46.	CVr	vì:r
47.	Plj	vì:r
48.	Že	vijer
49.	Sel	vì:r
50.	Bj	vì:r
51.	Mok	vì:r
52.	Šah	vije:r
53.	Bje	vì:r
54.	Kle	——
55.	Ugo	vì:r
56.	TD	svŕ:tak
57.	Bio	vì:r / svŕ:tak
58.	Ot	vijer / vìjè:r
59.	Lok	svȓtak
60.	Mra	vjè:r
61.	Kre	vjè:r
62.	Dež	vjè:r
63.	Dža	vijer
64.	Tur	svŕ:tak
65.	Kat	vítlac
66.	Bak	vije:r / vì:r
67.	Tuš	svŕtak
68.	Uvo	vije:r
69.	Kriv	vijer
70.	Dra	ùvor
71.	DDr	vì:r
72.	MPo	vì:r
73.	Sre	vì:r / vŕtlog
74.	Žli	vì:r
75.	Glo	vije:r
76.	Vrt	vì:r / svȓdo:
77.	Dru	òmaxa
78.	Vre	vì:r
79.	Križ	vijer
80.	Mi	vijer
81.	Tar	vijer
82.	Kla	vè:r / vìjer
83.	Mil	vije:r
84.	Rep	vijer
85.	Voz	vijer
86.	Vij	vjè:r
87.	Zab	svŕtak
88.	Sla	svŕtak
89.	Bjel	svŕtak
90.	Sop	svŕtak
91.	Vuk	vì:r
92.	Br	vije:r
93.	GBu	svȓdo:
94.	Bal	vì:r
95.	Grah	svŕ:tak
96.	Gla	vì:r
97.	DL	vijer
98.	Oma	vijer
99.	DRa	svȓ:tań
100.	Oso	svȓ:tań
101.	Kak	svŕtań / vije:r
102.	Dev	vŕ:tlog
103.	Bre	víje:r
104.	Dok	vije:r
105.	GPi	svȓdo: vóde:
106.	Pr	vì:r
107.	DLo	vì:r
108.	Teo	vijer
109.	Ja	svȓ:tań
110.	DČa	vì:r
111.	DB	vì:r
112.	SBr	lí:ma:n / vì:r
113.	Bod	màtica
114.	Mao	vìjè:r
115.	Pot	vì:er
116.	DŠp	vijer
117.	Dbr	vije:r
118.	Luk	vijer
119.	DMi	vijer
120.	GVu	svŕ:tak
121.	Vuč	vì:r
122.	Ora	svŕta:Í
123.	DMa	vì:r
124.	Tra	vì:r
125.	GSl	svȓ:ta:ń
126.	Tol	vjè:r
127.	DKo	svȓ:tań
128.	Gar	svȓ:tań / vijer
129.	Pis	vì:r
130.	Stu	vì:r
131.	Vit	vì:r
132.	Gru	vì:r
133.	Biog	vì:r
134.	Gor	vì:r
135.	GDr	vì:r
136.	Čit	vì:r
137.	Kon	vì:r
138.	Pris	vì:r
139.	Ved	vì:r
140.	Do	vì:r
141.	Zah	vì:r
142.	Her	vì:r
143.	Vag	vì:r
144.	Odža	vì:r
145.	DVu	vì:r
146.	VGu	vì:r
147.	VKa	vì:r
148.	Li	vì:r
149.	Boj	vì:r
150.	Jak	——
151.	Zlo	vì:r / pònor
152.	Drv	svŕ:tak
153.	GPe	vì:r
154.	Pak	vì:r
155.	Vin	vì:r
156.	Str	vì:r
157.	Ste	vì:r
158.	Nug	ú:vor
159.	Lu	dubĺá:nac
160.	Res	vì:r
161.	Bas	vì:r
162.	Hri	vì:r
163.	DR	vì:r
164.	Podr	vì:r
165.	Per	vì:r
166.	Pše	svŕ:tąk
167.	Div	vì:r
168.	Dbt	vì:r
169.	Im	vì:r
170.	GB	vì:r / bùk
171.	T-P	vì:r
172.	Žep	svŕtak
173.	Lup	vijer
174.	Rav	vijer / svŕ:tak
175.	Mis	svŕtak / vjè:r
176.	Dop	vè:r / svŕ:tak
177.	Kom	vija:r
178.	Oča	vì:r
179.	S-V	vì:r / svŕ:tak
180.	KVr	vì:r / svŕ:tak
181.	Po	vì:r / vjè:r
182.	SŠ	vì:r
183.	Ukr	vì:r / vítlac / zelé:nac
184.	Raj	vijer
185.	Med	vije˙r
186.	Bob	vijer / svŕ:tak
187.	Siv	vijer
188.	VBu	vì:r
189.	Pop	òkre:tań
190.	Vrb	svŕ:tak
191.	Liš	vì:r
192.	Mo	vì:r / svŕ:tak
193.	Jake	vijer
194.	NGr	vì:r
195.	DSv	svŕ:tak / vijer
196.	GKo	čevŕ:tak / svŕ:tak
197.	GSm	vì:r
198.	Srđ	vì:r
199.	Mah	vì:r
200.	Dol	čevŕndija
201.	Grb	vì:r
202.	DI	vije:r
203.	Mel	vì:r
204.	Trn	vì:r
205.	Koz	svŕ:tak
206.	GSr	vì:r
207.	BD	vì:r
208.	Pru	vì:r
209.	Suh	vì:r / vírac
210.	Šur	víje:r / svȓ:ta:n
211.	MDu	vì:r
212.	Jase	vì:r
213.	GKa	vì:r / svȓtań
214.	Dab	úvor
215.	KJe	vì:r
216.	Oraš	vì:r / svŕ̯:tąk
217.	Loh	vì:r
218.	Dob	vì:r / svŕ:tak
219.	Spa	vì:r / zelé:nac
220.	Iza	pónor / klòbu:k
221.	Ćor	vì:r
222.	Jez	vì:r
223.	Buž	vì:r
224.	MKl	vì:r / vȓt
225.	Bih	svŕtak / vì:r
226.	Tuh	vije:r
227.	Dub	vì:r
228.	Dola	vì:r
229.	Svo	vijer
230.	GT	vijer

Komentar

Imenica ‘vir’ u Njd. u četvrtini istraživanih govora ima oblike sa sekundarnim jatom (*vijer*, *vjer*). Petina govora ima dvosložno *ije* umjesto dugog vokala *i* ispred sonanta *r*, a u šest mjesta redovno je jednosložno *je*. U M66 (Bakići kod Olova) naporedo je *vir* i *vijer*, a u M181 (Podbrđe kod Kotor-Varoša) *vir* i *vjer*. Ekavski oblik zapisan je u M176 (Dobropolje kod Tešnja) i M82 (Kladanj).

Areal oblika sa sekundarnim jatom prostire se od Luga (kod Jablanice) u sjevernoj Hercegovini i Donje Sopotnice (kod Goražda) u istočnoj Bosni sve do Donjeg Svilaja (kod Odžaka) u sjevernoj Bosni. Na istoku seže do Žepe, Glogove (kod Bratunca) i Teočaka (kod Ugljevika); na zapadu do Brnjica (kod Kaknja), Rajševe (kod Teslića) i Bobara (kod Tešnja). Takvi oblici upotrebljavaju se i u tri zapadnobosanska govora.

Oblici sa sekundarnim jatom jedini su u trećini bošnjačkih i u više od četvrtine hrvatskih govora, a zastupljeni su i u nešto manje od desetine govora Srba. U M177 (Komušina kod Teslića; govor Hrvata) zapisano je *vijar*. Dva bošnjačka govora imaju ekavski lik: u M176 (Dobropolje kod Tešnja) samo je *ver*, a u M82 (Kladanj) *ver* / *vijer*.

Iz trideset devet mjesta potječu nerelevantni odgovori (*kolovrat*, *svrtak*, *vrtlog*, *matica*, *uvor*, *klobuk* i dr.), a iz M54 i M150 nema odgovora.

Literatura

Baotić 1983: 83; Brabec 2012: 65-66; Brozović 1966: 134; Brozović 2012: 293; Bulić 2013: 127; Bulić 2014: 73; Đukanović 1983: 206; FO 1981: 427-428, 470; Halilović 1990: 279; Halilović 1996: 88-89; Halilović 2002: 299; Jahić 2002: 89-90; Pavešić 1960: 372; Remetić 1981: 183; Simić 1978: 45; Valjevac 1983: 329; Valjevac 2002: 91, 118; Vujičić i dr. 1979: 50; Vujičić 1981: 199; Vujičić 1985: 114; Vujičić, Baotić 1989: 165; Vujičić 1990: 70; Vuković 1963: 289, 291.

Up.: ODA: 770.

Etimologija

psl. *vîrъ (stsl. виръ, rus. вир, polj. wir) ← pie. *u̯erH-

vîr: psl. *vîrъ ‘mjesto gdje je voda nemirna, gdje vri’, kao i gl. *vьrěti ‘kipjeti, klokotati’, izvodi se iz pie. korijena *u̯erH- ‘biti vruć’.

Literatura

Skok 1973: III: 622-624; Brückner 1985: 623; Fasmer 1986: I: 318; Snoj 2016: 845.

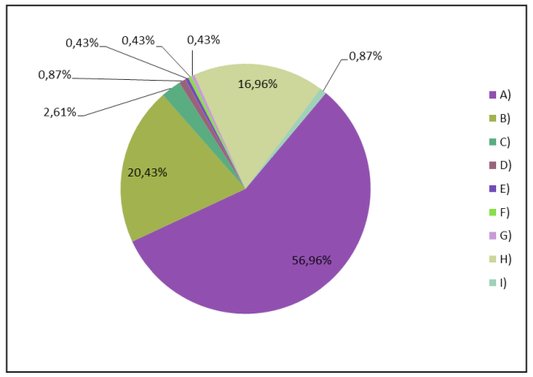

Ukupno (230):
A) 131 (56,96%)
B) 47 (20,43%)
C) 6 (2,61%)
D) 2 (0,87%)
E) 1 (0,43%)
F) 1 (0,43%)
G) 1 (0,43%)
H) 39 (16,96%)
I) 2 (0,87%)

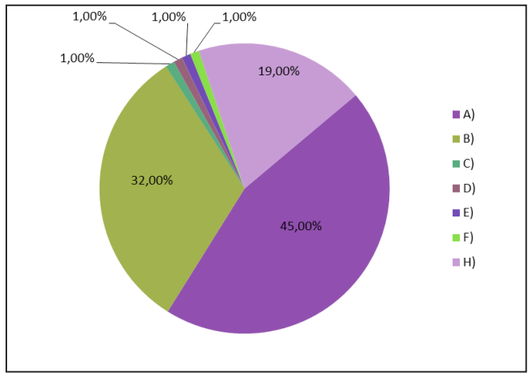

Bošnjaci (100):
A) 45 (45,00%)
B) 32 (32,00%)
C) 1 (1,00%)
D) 1 (1,00%)
E) 1 (1,00%)
F) 1 (1,00%)
H) 19 (19,00%)

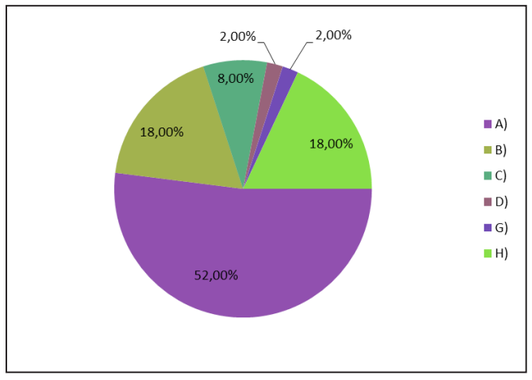

Hrvati (50):
A) 26 (52,00%)
B) 9 (18,00%)
C) 4 (8,00%)
D) 1 (2,00%)
G) 1 (2,00%)
H) 9 (18,00%)

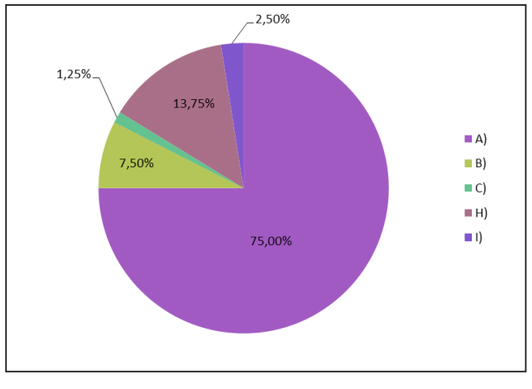

Srbi (80):
A) 60 (75,00%)
B) 6 (7,50%)
C) 1 (1,25%)
H) 11 (13,75%)
I) 2 (2,50%)

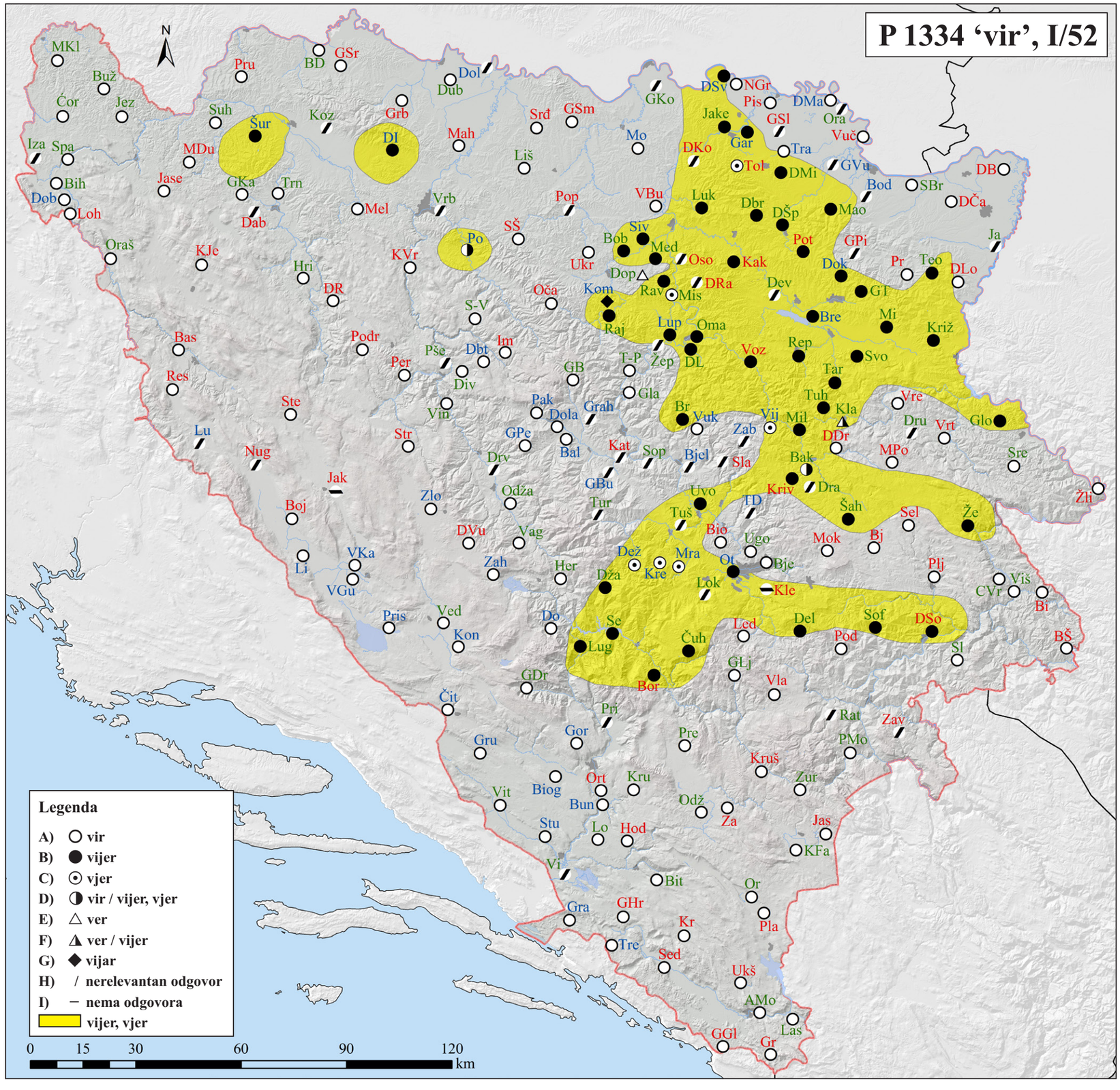

P 1158 ‘trešnja’, I/53		
Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	trèšńa
2.	GGl	trèšńa
3.	AMo	trèšńa
4.	Las	trèšńa
5.	Ukš	trèšńa
6.	Pla	trèšńa
7.	Or	trèšńa
8.	Kr	trèšńa
9.	Sed	trèšńa
10.	Tre	trèšńa
11.	Gra	trèšńa
12.	GHr	trèšńa
13.	Bit	trèšńa
14.	Vi	trèšńa
15.	Lo	trèšńa
16.	Hod	trèšńa
17.	Bun	trèšńa
18.	Ort	trèšńa
19.	Kru	trèšna
20.	Odž	trèšńa
21.	Za	trèšńa
22.	Kruš	trèšńa
23.	Zur	trèšńa
24.	KFa	trèšńa
25.	Jas	trèšńa
26.	PMo	trèšńa
27.	Zav	trèšńa
28.	Rat	trèšńa
29.	Vla	trèšńa
30.	GLj	trèšńa
31.	Pre	trèšńa
32.	Pri	trèšńa
33.	Lug	trèšńa
34.	Se	trèšńa
35.	Bor	trèšńa
36.	Čuh	trèšńa
37.	Led	trèšńa
38.	Del	trèšńa
39.	Pod	trèšńa
40.	Sof	trèšńa
41.	DSo	trèšńa
42.	Sl	trèšńa
43.	BŠ	trèšńa
44.	Bi	trèšńa
45.	Viš	trèšńa
46.	CVr	trèšńa
47.	Plj	trèšńa
48.	Že	trèšńa
49.	Sel	trèšńa
50.	Bj	trèšńa
51.	Mok	trèšńa
52.	Šah	trèšńa
53.	Bje	trèšńa
54.	Kle	trèšńa
55.	Ugo	trèšńa
56.	TD	trèšńa
57.	Bio	trèšńa
58.	Ot	trèšńa
59.	Lok	trèšńa
60.	Mra	trèšńa
61.	Kre	trèšńa
62.	Dež	trèšńa
63.	Dža	trèšńa
64.	Tur	trèšńa
65.	Kat	trèšńa
66.	Bak	trèšńa
67.	Tuš	trèšńa
68.	Uvo	trèšńa
69.	Kriv	trèšńa
70.	Dra	trèšńa
71.	DDr	trèšńa
72.	MPo	trèšńa
73.	Sre	trèšńa
74.	Žli	trèšńa
75.	Glo	trèšńa
76.	Vrt	trèšńa
77.	Dru	trèšńa
78.	Vre	trèšńa
79.	Križ	trèšńa
80.	Mi	trèšńa
81.	Tar	trèšńa
82.	Kla	trèšńa
83.	Mil	trèšńa
84.	Rep	trèšńa
85.	Voz	trèšńa
86.	Vij	trèšńa
87.	Zab	trèšńa
88.	Sla	trèšńa
89.	Bjel	trèšńa
90.	Sop	tréšńa
91.	Vuk	trèšńa
92.	Br	trišńa
93.	GBu	trišńa
94.	Bal	trišńa
95.	Grah	trišńa
96.	Gla	trišńą / trę̀šńą
97.	DL	trèšńa
98.	Oma	trèšńa
99.	DRa	trèšńa
100.	Oso	trèšńa
101.	Kak	trèšńa
102.	Dev	trèšńa
103.	Bre	trèšńa
104.	Dok	trèšńa
105.	GPi	trèšńa
106.	Pr	trèšńa
107.	DLo	trèšńa
108.	Teo	trèšńa
109.	Ja	trèšńa
110.	DČa	trèšńa
111.	DB	trèšńa
112.	SBr	trèšńa
113.	Bod	trèšńa
114.	Mao	trèšńa
115.	Pot	trèšńa
116.	DŠp	trèšńa
117.	Dbr	trę̀šńa
118.	Luk	trèšńa
119.	DMi	trèšńa
120.	GVu	trèšńa
121.	Vuč	trèšńa
122.	Ora	trèšńa
123.	DMa	trèšńa
124.	Tra	trèšńa
125.	GSl	trèšńa
126.	Tol	trèšńa
127.	DKo	trèšńa
128.	Gar	trèšńa
129.	Pis	trèšńa
130.	Stu	trišńa
131.	Vit	trišńa
132.	Gru	trišńa
133.	Biog	trišńa
134.	Gor	trišńa
135.	GDr	trišna
136.	Čit	trišńa
137.	Kon	trišńa
138.	Pris	trišńa
139.	Ved	trèšńa
140.	Do	trèšńa
141.	Zah	trišńa
142.	Her	trišńa
143.	Vag	trišńa
144.	Odža	trišńa
145.	DVu	trišńa
146.	VGu	trišńa
147.	VKa	trišńa
148.	Li	trišńa
149.	Boj	trèšńa
150.	Jak	trèšńa
151.	Zlo	tríšńa
152.	Drv	trišńa
153.	GPe	trišńa
154.	Pak	trišńa
155.	Vin	trišńa
156.	Str	tréšńa
157.	Ste	trèšńa
158.	Nug	trešńa
159.	Lu	trišńa / trèšńa
160.	Res	trèšńa
161.	Bas	trèšńa
162.	Hri	trèšńa
163.	DR	trèšńa
164.	Podr	trèšńa
165.	Per	trèšńa
166.	Pše	trišńa
167.	Div	trišńa
168.	Dbt	trišńa
169.	Im	trèšńa
170.	GB	trišńa
171.	T-P	trišńa
172.	Žep	trèšńa
173.	Lup	trèšńa
174.	Rav	trèšńa
175.	Mis	trèšńa
176.	Dop	trèšńa
177.	Kom	trèšńa
178.	Oča	trèšńa
179.	S-V	trèšńa / trišńa
180.	KVr	trèšńa
181.	Po	trišńa
182.	SŠ	trèšńa
183.	Ukr	trèšńa
184.	Raj	trèšńa
185.	Med	trèšńa
186.	Bob	trèšńa
187.	Siv	trèšńa
188.	VBu	trèšńa
189.	Pop	trèšńa
190.	Vrb	trišńa
191.	Liš	trišńa
192.	Mo	trèšńa
193.	Jake	trèšńa
194.	NGr	trèšńa
195.	DSv	trèšńa
196.	GKo	trèšńa
197.	GSm	trèšńa
198.	Srđ	trèšńa
199.	Mah	trèšńa
200.	Dol	trèšńa
201.	Grb	trèšńa
202.	DI	trèšńa
203.	Mel	trèšńa
204.	Trn	trišńa
205.	Koz	trèšńa
206.	GSr	trèšńa
207.	BD	trišńa
208.	Pru	trèšńa
209.	Suh	trišńa
210.	Šur	trèšńa
211.	MDu	trèšńa
212.	Jase	trèšńa
213.	GKa	trišńa
214.	Dab	trèšńa
215.	KJe	trèšńa
216.	Oraš	trišńa
217.	Loh	trèšńa
218.	Dob	trišńe
219.	Spa	trišńa
220.	Iza	trišńa / trèšńa
221.	Ćor	trišńa
222.	Jez	trèšńa
223.	Buž	trèšńa
224.	MKl	trišńa
225.	Bih	trišńa
226.	Tuh	trèšńa
227.	Dub	trišńa
228.	Dola	trišńa
229.	Svo	trèšńa
230.	GT	trèšńa

Komentar

Imenica ‘trešnja’ u Njd. ima blizu pet puta češće ekavski refleks jata od ikavskog: u sto sedamdeset devet ispitivanih govora samo je *trešńa*, u četrdeset sedam samo *trišńa*, a u četiri naporedo *trešńa* i *trišńa*.

Većina govora s oblikom *trišńa* pripada kompaktnom arealu koji obuhvata zapadnu Hercegovinu, Ramu, dio jugozapadne i srednje Bosne. Granicu tog areala od juga ka sjeveru čine: Studenci (kod Ljubuškog), Goranci i Gornja Drežnica (kod Mostara), Here (kod Prozora), Gornji Buselji (kod Busovače), Brnjic (kod Kaknja) i Topčić-Polje (kod Zenice); granica odatle ide na zapad preko Gluhe Bukovice (kod Travnika) do Skender-Vakufa, pa na sjever preko Lišnje (kod Prnjavora) izbija do Save kod Bosanske Gradiške, a na jug preko Pšenika i Vinca (kod Jajca) do Zlosela (kod Kupresa) i Lištana (kod Livna). Manji areal oblika *trišńa* nalazi se u sjeverozapadnoj Bosni, u unsko-sanskoj regiji.

Ekavska zamjena kratkog jata iza sonanta *r* u riječi ‘trešnja’ najdosljednija je u govorima Srba: samo je u jednom srpskom govoru zapisan ikavski oblik (M145, Donje Vukovsko kod Kupresa). Tri četvrtine govora Bošnjaka imaju ekavski oblik: u sedamdeset dva od stotinu istraženih samo je *trešńa*, a u tri *trešńa* / *trišńa*. Ikavski oblik jedini je u četvrtini bošnjačkih govora. Ikavska zamjena najčešća je u govorima Hrvata, iako i tu ekavski refleks ima malu prevagu nad ikavskim: u dvadeset osam mjesta govori se *trešńa*, u dvadest jednome *trišńa*, a u jednome *trešńa* i *trišńa*.

Literatura

Baotić 1983: 81; Baotić 2012: 109; Bulić 2013: 122; Bulić 2014: 71; Dalmacija 1997: 30; Dragičević 2007: 338; Đurović 1992: 82; Halilović 1990: 278; Halilović 1996: 83; Halilović 2002: 300; Kozomara 2016: 631; Peco 1975: 111-131; Pehlić 2009: 20; Petrović 1970: 340; Petrović 1971: 52; Ramić 1999: 309; Simić 1978: 42; Valjevac 1983: 324; Valjevac 2002: 94; Vujičić i dr. 1979: 48; Vujičić 1985: 116; Vujičić, Baotić 1989: 166; Vujičić 1990: 73.

Up.: OLA: 484.

Etimologija

psl. *čěršьńa (stsl. ѵрѣшьнь, rus. черéшня, polj. czereśnia) ← vlat. *ceresia

trešnja: psl. im. *čěršьńa, nastala pod utjecajem *víšьńa ‘višnja’, preuzeta je 3-4. st. iz vlat. *ceresia ‘trešnja’. Latinska riječ navodno je preuzeta iz grč. kerasía, kérasos ‘trešnjevo drvo’, kerásion ‘plod trešnje’, čije je dalje porijeklo nepoznato.

Literatura

Skok 1973: III: 598; Brückner 1985: 76; Fasmer 1987: IV: 343; Snoj 2016: 115.

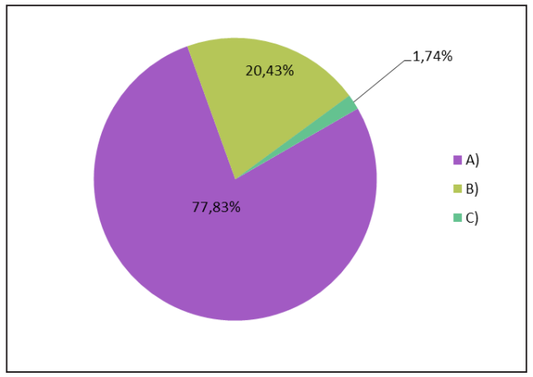

Ukupno (230):
A) 179 (77,83%)
B) 47 (20,43%)
C) 4 (1,74%)

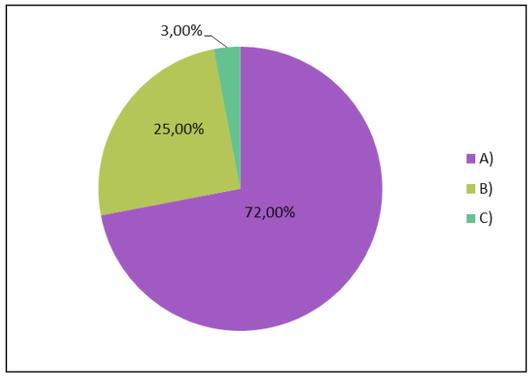

Bošnjaci (100):
A) 72 (72,00%)
B) 25 (25,00%)
C) 3 (3,00%)

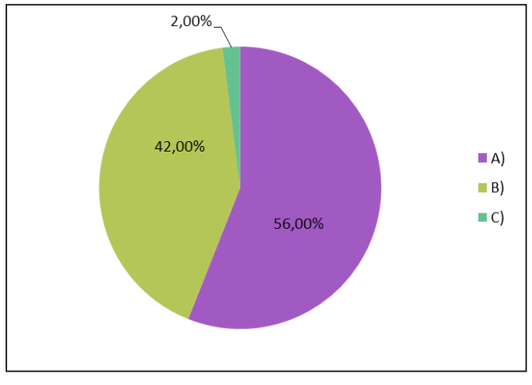

Hrvati (50):
A) 28 (56,00%)
B) 21 (42,00%)
C) 1 (2,00%)

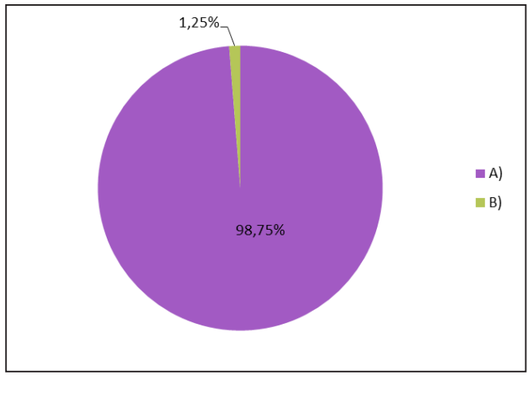

Srbi (80):
A) 79 (98,75%)
B) 1 (1,25%)

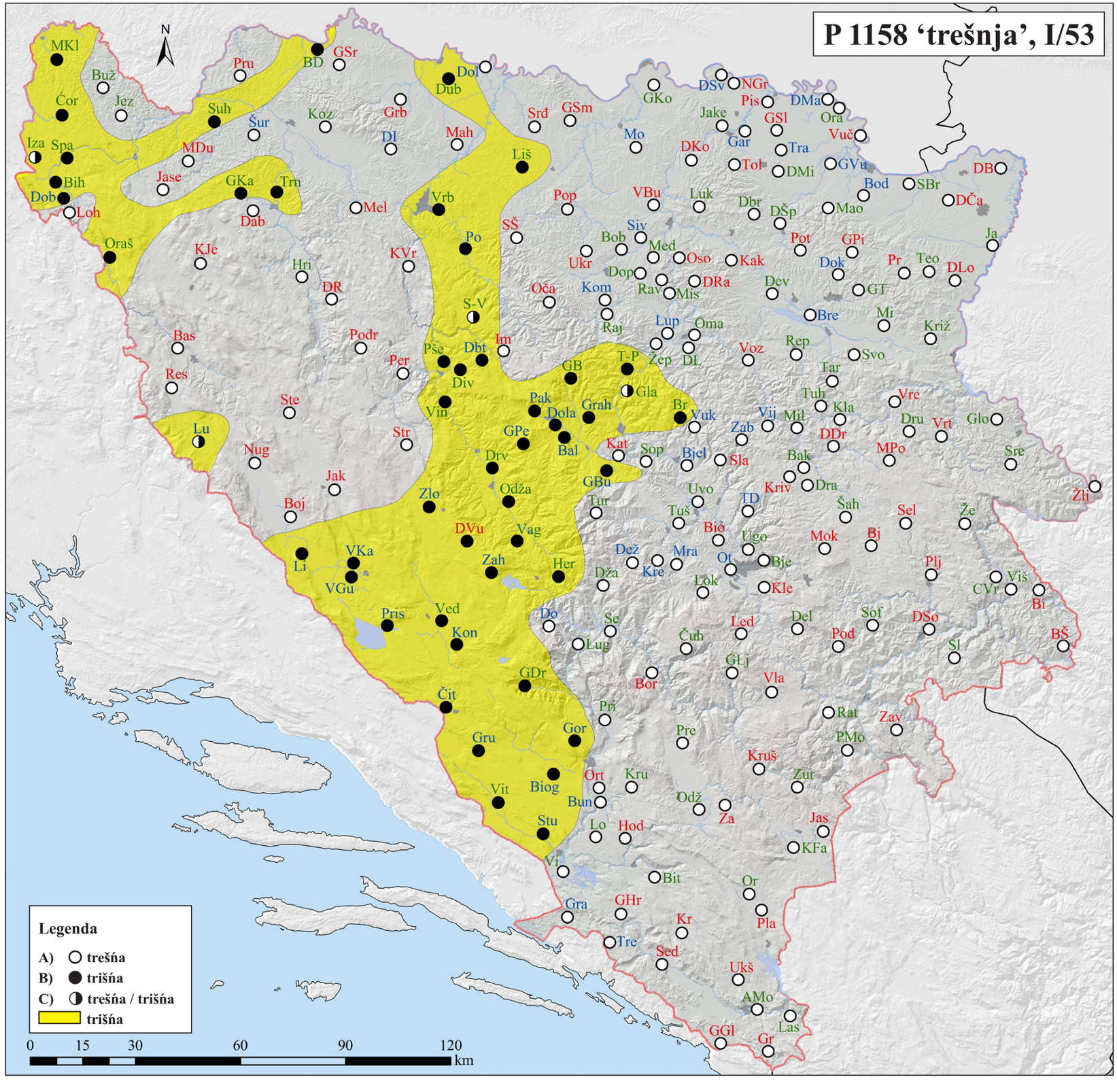

P 1289 ‘mreža’, I/54		
Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	mrèža
2.	GGl	mrèža
3.	AMo	mrèža
4.	Las	mrèža
5.	Ukš	mrèža
6.	Pla	mrèža
7.	Or	mrèža
8.	Kr	mrèža
9.	Sed	mrèža
10.	Tre	mrèža
11.	Gra	mrèža
12.	GHr	mrèža
13.	Bit	mrèža
14.	Vi	mrèža
15.	Lo	mrèža
16.	Hod	mrèža
17.	Bun	mrèža
18.	Ort	mrèža
19.	Kru	mrèža
20.	Odž	mrèža
21.	Za	mrèža
22.	Kruš	mrèža
23.	Zur	mrèža
24.	KFa	mrèža
25.	Jas	mrèža
26.	PMo	mrèža
27.	Zav	mrèža
28.	Rat	mrèža
29.	Vla	mrèža
30.	GLj	mrèža
31.	Pre	mrèža
32.	Pri	mrèža
33.	Lug	mrèža
34.	Se	mrèža
35.	Bor	mrèža
36.	Čuh	mrèža
37.	Led	mrèža
38.	Del	mréža
39.	Pod	mrèža
40.	Sof	mrèža
41.	DSo	mrèža
42.	Sl	mrèža
43.	BŠ	mrèža
44.	Bi	mrèža
45.	Viš	mrèža
46.	CVr	mrèža
47.	Plj	mrèža
48.	Že	mrèža
49.	Sel	mrèža
50.	Bj	mrèža
51.	Mok	mrèža
52.	Šah	mrèža
53.	Bje	mréža
54.	Kle	mrèža
55.	Ugo	mrèža
56.	TD	mrèža
57.	Bio	mrèža
58.	Ot	mrèža
59.	Lok	mrèža
60.	Mra	mrèža
61.	Kre	mrèža
62.	Dež	mrèža
63.	Dža	mrèža
64.	Tur	mrèža
65.	Kat	mrèža
66.	Bak	mrèža
67.	Tuš	mrèža
68.	Uvo	mrèža
69.	Kriv	mrèža
70.	Dra	mrèža
71.	DDr	mrèža
72.	MPo	mrèža
73.	Sre	mrèža
74.	Žli	mrèža
75.	Glo	mrèža
76.	Vrt	mrèža
77.	Dru	mrèža
78.	Vre	mrèža
79.	Križ	mrèža
80.	Mi	mrèža
81.	Tar	mrèža
82.	Kla	mrèža
83.	Mil	mrèža
84.	Rep	mrèža
85.	Voz	mrèža
86.	Vij	mrèža
87.	Zab	mrèža
88.	Sla	mrèža
89.	Bjel	mrèža
90.	Sop	mrèža
91.	Vuk	mrèža
92.	Br	mrèža
93.	GBu	mrìža
94.	Bal	mrèža
95.	Grah	mrìža / mréža
96.	Gla	mrìža / mrȅžą
97.	DL	mrèža
98.	Oma	mrèža
99.	DRa	mrèža
100.	Oso	mrèža
101.	Kak	——
102.	Dev	mrèža
103.	Bre	mrèža
104.	Dok	mrèža
105.	GPi	mrèža
106.	Pr	mrèža
107.	DLo	mrèža
108.	Teo	mrèža
109.	Ja	mrèža
110.	DČa	prèža
111.	DB	mrèža
112.	SBr	mrèža
113.	Bod	mrèža
114.	Mao	mrèža
115.	Pot	mrèža
116.	DŠp	mrèža
117.	Dbr	mrȅža
118.	Luk	mrèža
119.	DMi	mrèža
120.	GVu	mrèža
121.	Vuč	mrèža
122.	Ora	mrèža
123.	DMa	mrèža
124.	Tra	mrèža
125.	GSl	mrèža
126.	Tol	mrèža
127.	DKo	mrèža / sȁk
128.	Gar	mrèža
129.	Pis	mrèža
130.	Stu	mrìža
131.	Vit	mrìža
132.	Gru	mrèža
133.	Biog	mrìža
134.	Gor	mrìža
135.	GDr	mrìža
136.	Čit	mrìža
137.	Kon	mrìža
138.	Pris	mrìža
139.	Ved	mrìža
140.	Do	mrìža
141.	Zah	mrìža
142.	Her	mrìža
143.	Vag	mrìža
144.	Odža	mrìža
145.	DVu	mrèža
146.	VGu	mrìža
147.	VKa	mrìža
148.	Li	mrìža
149.	Boj	mrèža
150.	Jak	mrèža
151.	Zlo	mrìža
152.	Drv	mrìža
153.	GPe	mrìža
154.	Pak	mrèža
155.	Vin	mrèža
156.	Str	mrèža
157.	Ste	——
158.	Nug	mrèža
159.	Lu	mrèža
160.	Res	mrèža
161.	Bas	mrèža
162.	Hri	mrèža
163.	DR	mrèža
164.	Podr	mrèža
165.	Per	mrèža
166.	Pše	mrèža
167.	Div	mrèža
168.	Dbt	mrèža
169.	Im	mrèža
170.	GB	mrìža / mrèža
171.	T-P	mrìža
172.	Žep	mrèža
173.	Lup	mrèža
174.	Rav	mreža
175.	Mis	mrèža
176.	Dop	mrèža
177.	Kom	mrèža
178.	Oča	mrèža
179.	S-V	mrèža
180.	KVr	mrèža
181.	Po	mrèzva
182.	SŠ	mrèža
183.	Ukr	mrèža
184.	Raj	mrèža
185.	Med	mrèža
186.	Bob	mrèža
187.	Siv	vlà:k
188.	VBu	mrèža
189.	Pop	mrèža / kò:nci
190.	Vrb	mrì:ža / vlak
191.	Liš	mrìža
192.	Mo	mrìža
193.	Jake	mrèža
194.	NGr	mrèža
195.	DSv	mrèža
196.	GKo	mrèža
197.	GSm	vlà:k
198.	Srđ	mrèža
199.	Mah	mrèža
200.	Dol	mrèža
201.	Grb	mrèža
202.	DI	mrèža
203.	Mel	mrèža
204.	Trn	mrìža
205.	Koz	mrìža / mrèža
206.	GSr	mrèža
207.	BD	mrìža
208.	Pru	mrèža
209.	Suh	mrìža
210.	Šur	mrèža
211.	MDu	mrèža
212.	Jase	mrèža
213.	GKa	mrìža
214.	Dab	mrèža
215.	KJe	mrèža
216.	Oraš	mrèža
217.	Loh	mrèža
218.	Dob	mrè:ža / sà:k
219.	Spa	mrèža
220.	Iza	mrèža
221.	Ćor	mrèža
222.	Jez	mrèža
223.	Buž	mrèža
224.	MKl	mrèža
225.	Bih	mrèža
226.	Tuh	mrèža
227.	Dub	mrèža
228.	Dola	mrèža / mrìža
229.	Svo	mrèža
230.	GT	mrèža

Komentar

Imenica ‘mreža’ u Njd. u većini istraživanih govora ima ekavski refleks jata: u sto devedeset jednom ispitivanom govoru samo je *mreža*, u dvadeset devet samo *mriža*, a u pet naporedo *mreža* i *mriža*.

Većina govora s oblikom *mriža* pripada arealu koji obuhvata zapadnu Hercegovinu, Ramu, dio jugozapadne i srednje Bosne. Granicu ovog areala od juga ka sjeveru čine: Studenci (kod Ljubuškog), Goranci i Gornja Drežnica (kod Mostara), Doljani (kod Jablanice), Here (kod Prozora), Gornji Buselji (kod Busovače), Gladovići i Topčić-Polje (kod Zenice); granica odatle ide do Gluhe Bukovice i Doca (kod Travnika), pa na jugozapad preko Drvetina (kod Bugojna) do Zlosela (kod Kupresa) i Lištana (kod Livna). Manji areali oblika *mriža* nalaze se u sjeverozapadnoj i sjevernoj Bosni; jedan obuhvata govore između Sanskog Mosta na jugu i Bosanske Dubice na sjeveru, a drugi govore od Banje Luke na zapadu do derventskog kraja na istoku.

Ekavska zamjena kratkog jata iza sonanta *r* u ovoj riječi dosljedna je u govorima Srba: niti u jednom srpskom govoru nije zapisan ikavski oblik. U govorima Bošnjaka šest puta je češći ekavski oblik od ikavskog: u osamdeset tri mjesta samo je *mreža*, u četrnaest *mriža*, a u tri *mreža* / *mriža*. Ikavska zamjena procentualno je dvaput češća u govorima Hrvata nego u govorima Bošnjaka. Dvije trećine hrvatskih govora imaju ekavsku, a trećina ikavsku zamjenu: u trideset dva mjesta samo je *mreža*, u petnaest *mriža*, a u dva *mreža* / *mriža*.

Iz tri mjesna govora potječu nerelevantni odgovori (*prežа*, *vlak*), a iz dva nema odgovora.

Literatura

Baotić 2012: 109; Bulić 2013: 122; Bulić 2014: 71; Dragičević 2007: 338; Đukanović 1983: 205; FO 1981: 434, 440, 470, 510; Halilović 1990: 278; Halilović 1996: 83; Halilović 2002: 300; Halilović 2009: 44; Kozomara 2016: 631; Peco 1975: 111-131; Pehlić 2009: 20; Petrović 1970: 340; Petrović 1971: 52; Ramić 1999: 309; Remetić 1970: 111; Simić 1978: 42; Valjevac 1983: 324; Valjevac 2002: 94; Vujičić i dr. 1979: 48, 50; Vujičić 1981: 199; Vujičić 1985: 116; Vujičić 1990: 73.

Up.: OLA: 106.

Etimologija

psl. *mȅrža (stsl. мрѣжа, rus. мерёжа, stpolj. mrzeża), lit. marška ← pie. *merHgʰ-

mrèža: psl. im. *mȅrža vodi porijeklo od pie. *merHgʰ-, koje se izvodi iz korijena *(s)mer- ‘plesti, vezati’. Metatezom likvide psl. grupa *tert* dala je *trȅt* u jsl. jezicima.

Literatura

Skok 1972: II: 464; Brückner 1985: 347; Fasmer 1986: II: 601; Snoj 2016: 446.

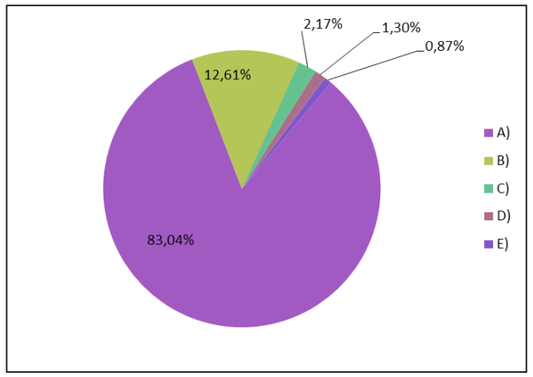

Ukupno (230):
A) 191 (83,04%)
B) 29 (12,61%)
C) 5 (2,17%)
D) 3 (1,30)
E) 2 (0,87%)

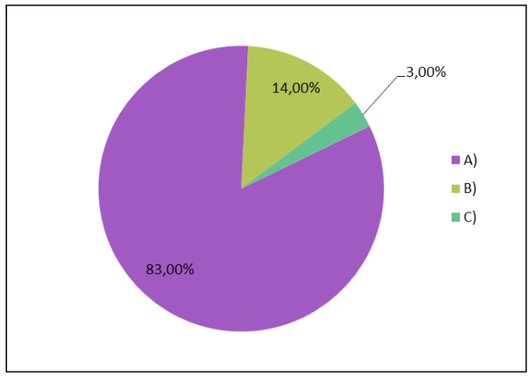

Bošnjaci (100):
A) 83 (83,00%)
B) 14 (14,00%)
C) 3 (3,00%)

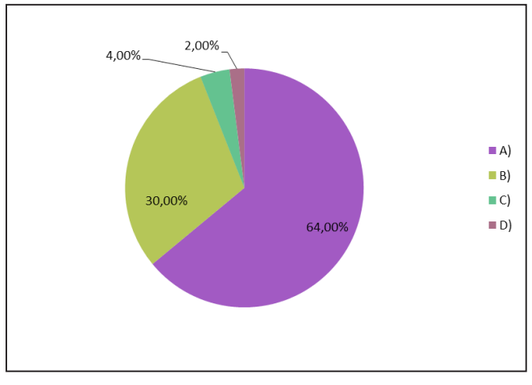

Hrvati (50):
A) 32 (64,00%)
B) 15 (30,00%)
C) 2 (4,00%)
D) 1 (2,00%)

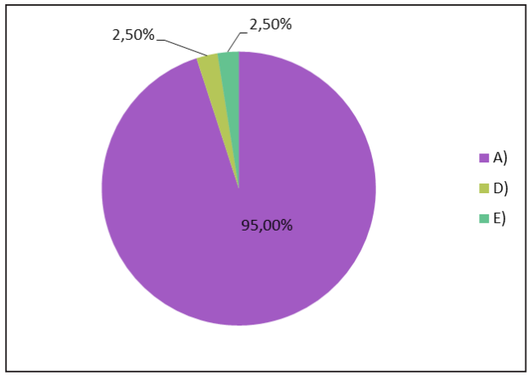

Srbi (80):
A) 76 (95,00%)
D) 2 (2,50%)
E) 2 (2,50%)

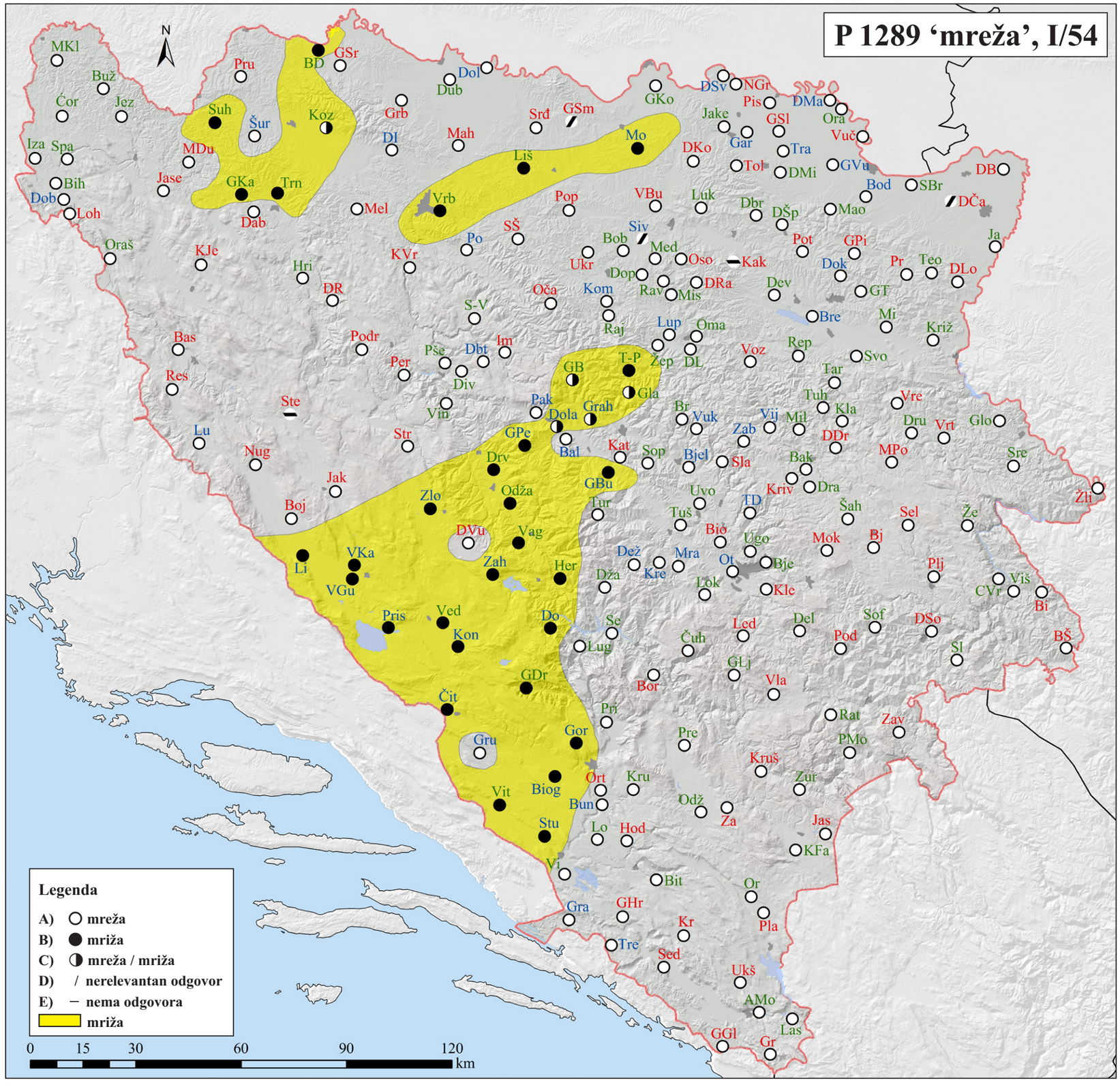

P 408 ‘ostarjeti’, I/55		
Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	óstara:t
2.	GGl	óstarat
3.	AMo	óstarit
4.	Las	óstara:t
5.	Ukš	óstara:t / óstarjet
6.	Pla	óstari:ti
7.	Or	óstarit
8.	Kr	óstari:t / óstarjet
9.	Sed	óstarati
10.	Tre	óstarjet
11.	Gra	óstariti
12.	GHr	óstarit / óstariti
13.	Bit	óstarit / óstarjet
14.	Vi	óstarit / óstariti
15.	Lo	óstarit / óstariti
16.	Hod	óstari:t / óstarjet
17.	Bun	óstariti
18.	Ort	óstarit / óstariti
19.	Kru	óstarjet / óstarjeti / óstarit / óstariti
20.	Odž	óstarjet
21.	Za	óstarjet
22.	Kruš	óstarit
23.	Zur	óstarit
24.	KFa	óstariti
25.	Jas	óstarit / óstarjet
26.	PMo	óstarjeti / óstariti
27.	Zav	óstarit
28.	Rat	óstariti
29.	Vla	óstarjet
30.	GLj	óstarit
31.	Pre	òstarit
32.	Pri	óstarit / óstariti
33.	Lug	óstarit / óstariti
34.	Se	óstarit
35.	Bor	óstarit / óstariti
36.	Čuh	óstarit / óstarjet
37.	Led	óstarit / óstarjet
38.	Del	óstarjet
39.	Pod	óstarit / óstariti / óstarjet / óstarjeti
40.	Sof	óstarjeti
41.	DSo	óstarjeti
42.	Sl	óstariti / óstarjeti
43.	BŠ	óstariti
44.	Bi	óstariti
45.	Viš	óstariti
46.	CVr	óstariti
47.	Plj	óstariti
48.	Že	óstarjeti
49.	Sel	óstariti / óstarit
50.	Bj	óstariti
51.	Mok	óstarit / óstariti
52.	Šah	óstarjet
53.	Bje	óstarit
54.	Kle	óstarit
55.	Ugo	ostariti
56.	TD	óstarit
57.	Bio	óstarit
58.	Ot	óstarit
59.	Lok	óstarit
60.	Mra	óstarit
61.	Kre	óstarit
62.	Dež	óstarit
63.	Dža	óstarit / óstariti
64.	Tur	óstarit
65.	Kat	óstarit
66.	Bak	óstarjet / óstarjeti / óstarit / óstariti
67.	Tuš	óstarit
68.	Uvo	óstarit
69.	Kriv	óstariti
70.	Dra	óstarjet
71.	DDr	óstarᵢt / óstarit
72.	MPo	óstariti
73.	Sre	óstart
74.	Žli	ómatoriti / óstariti
75.	Glo	óstariti
76.	Vrt	óstariti
77.	Dru	óstariti
78.	Vre	óstarit / óstariti
79.	Križ	óstariti
80.	Mi	óstarjet / ómatorit
81.	Tar	óstarjet
82.	Kla	óstarjet
83.	Mil	óstarjet
84.	Rep	óstarit
85.	Voz	óstarit
86.	Vij	óstarit
87.	Zab	óstarjet
88.	Sla	óstarit
89.	Bjel	óstarit
90.	Sop	óstarit
91.	Vuk	óstarit
92.	Br	óstarit
93.	GBu	óstarit
94.	Bal	óstarit
95.	Grah	óstarit
96.	Gla	ǫstą̀rit
97.	DL	óstarit
98.	Oma	óstarit
99.	DRa	óstarit
100.	Oso	óstarit
101.	Kak	óstarit
102.	Dev	óstariti
103.	Bre	óstarit
104.	Dok	óstarjeti / óstariti / óstarit
105.	GPi	óstarit
106.	Pr	óstarit
107.	DLo	ŏstart / óstarit
108.	Teo	óstarit
109.	Ja	óstarit / ómatorit
110.	DČa	óstarit / ómatorit
111.	DB	óstarit
112.	SBr	óstariti
113.	Bod	óstarit
114.	Mao	óstarit
115.	Pot	óstarit
116.	DŠp	óstarit
117.	Dbr	ǫstarit
118.	Luk	óstart
119.	DMi	óstariti
120.	GVu	óstarjet
121.	Vuč	óstariti
122.	Ora	óstariti
123.	DMa	ostȁrit
124.	Tra	óstarit
125.	GSl	óstarit
126.	Tol	óstariti
127.	DKo	óstarit
128.	Gar	óstarit
129.	Pis	óstarit
130.	Stu	óstarit / óstariti
131.	Vit	óstarit / óstariti
132.	Gru	óstarit / óstariti
133.	Biog	óstarit / óstariti
134.	Gor	óstarit
135.	GDr	óstarit
136.	Čit	óstarit
137.	Kon	óstarit
138.	Pris	óstarit
139.	Ved	óstarit
140.	Do	óstarit
141.	Zah	óstarit
142.	Her	óstarit
143.	Vag	óstarit
144.	Odža	óstarit
145.	DVu	óstarit / óstariti
146.	VGu	óstarit
147.	VKa	óstarit
148.	Li	óstarit
149.	Boj	óstarᵢti
150.	Jak	óstarᵢti
151.	Zlo	óstarit
152.	Drv	óstariti
153.	GPe	óstarti
154.	Pak	óstarit
155.	Vin	óstarit
156.	Str	óstariti
157.	Ste	óstareti
158.	Nug	óstariti
159.	Lu	óstariti
160.	Res	óstarati
161.	Bas	óstariti
162.	Hri	óstariti
163.	DR	óstarti
164.	Podr	óstariti
165.	Per	óstariti
166.	Pše	óstarit
167.	Div	óstarit
168.	Dbt	óstariti
169.	Im	óstarᵢt
170.	GB	óstarit
171.	T-P	óstariti
172.	Žep	óstarit
173.	Lup	óstariti
174.	Rav	óstarit
175.	Mis	óstarit
176.	Dop	óstarit
177.	Kom	óstarit
178.	Oča	óstariti
179.	S-V	óstarit / óstariti / óstarti
180.	KVr	óstarit
181.	Po	óstariti
182.	SŠ	óstariti
183.	Ukr	óstariti
184.	Raj	óstarit
185.	Med	óstarit
186.	Bob	óstart
187.	Siv	óstarit
188.	VBu	óstariti
189.	Pop	óstarit / óstarjet
190.	Vrb	óstarti
191.	Liš	óstarit
192.	Mo	óstarit
193.	Jake	óstarit
194.	NGr	óstariti
195.	DSv	óstarit
196.	GKo	óstarit
197.	GSm	óstarit
198.	Srđ	óstariti
199.	Mah	óstariti
200.	Dol	óstarit
201.	Grb	óstariti
202.	DI	óstarti
203.	Mel	óstariti
204.	Trn	óstariti
205.	Koz	óstariti
206.	GSr	óstariti
207.	BD	óstariti
208.	Pru	óstariti
209.	Suh	óstariti
210.	Šur	óstaritᵢ
211.	MDu	óstariti
212.	Jase	óstarᵢti
213.	GKa	óstariti
214.	Dab	óstariti
215.	KJe	óstarati
216.	Oraš	óstarit
217.	Loh	óstariti
218.	Dob	óstariti
219.	Spa	óstariti / óstarit
220.	Iza	óstarti
221.	Ćor	óstarit / óstariti
222.	Jez	óstarit
223.	Buž	óstarᵢt
224.	MKl	óstarti
225.	Bih	óstarti / óstariti
226.	Tuh	óstarjet
227.	Dub	óstarit
228.	Dola	óstarit
229.	Svo	óstarit
230.	GT	óstarit

Komentar

Oblici s vokalom *i* iza sonanta *r* u infinitivu ‘ostarjeti’ deseterostruko su češći od oblika s *je* umjesto kratkog jata: sto devedeset dva ispitivana govora imaju samo prve, osamnaest govora samo druge, a trinaest i jedne i druge.

Većina govora u kojima se upotrebljavaju oblici s *je* nalazi se između trebinjskog kraja u istočnoj Hercegovini, Žepe u istočnoj, Zabrezja (kod Vareša) u srednjoj i Miljanovaca (kod Kalesije) u sjeveroistočnoj Bosni.

Oblici s *je* dvaput su češći u govorima Bošnjaka nego u govorima Srba i Hrvata, dok su ikavski oblici najčešći u govorima Hrvata, a podjednako su prisutni u govorima Bošnjaka i Srba. I jedni i drugi oblici naporedni su u po šest srpskih i bošnjačkih govora te u jednom hrvatskom. U jednome srpskom govoru (M157, Stekerovci kod Glamoča) zapisan je ekavski oblik (*ostareti*).

Iz šest mjesta potječu nerelevantni odgovori (*ostarati*, *ostarat*).

Literatura

Baotić 1983: 79; Halilović 1990: 277; Halilović 1996: 84; Halilović 2002: 301; Jahić 2002: 82; Peco 1975: 111-131; Valjevac 1983: 324; Valjevac 2002: 94; Vujičić 1985: 118.

Etimologija

psl. *stárъ (stsl. старъ, rus. стáрый, polj. stary), lit. stóras: debeo ← pie. *stáh$_2$-ro-

òstarjeti: gl. ostarjeti izvodi se iz korijena *stárъ ‘star’, koji se razvio iz pie. *stáh$_2$-ro-, čiji je korijenski derivat *stah$_2$- ‘stupiti, stajati’. Izvorno značenje je ‘čvrsto postavljen, iskusan, čvrst’.

Literatura

Skok 1973: III: 328; Brückner 1985: 514; Fasmer 1987: III: 747; Snoj 2016: 716.

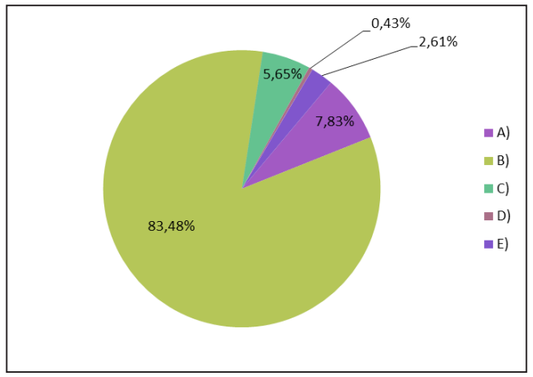

Ukupno (230):
A) 18 (7,83%)
B) 192 (83,48%)
C) 13 (5,65%)
D) 1 (0,43%)
E) 6 (2,61%)

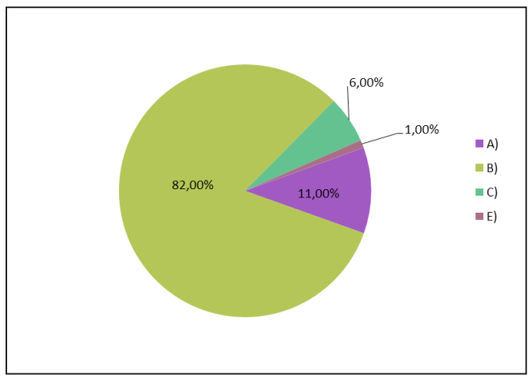

Bošnjaci (100):
A) 11 (11,00%)
B) 82 (82,00%)
C) 6 (6,00%)
E) 1 (1,00%)

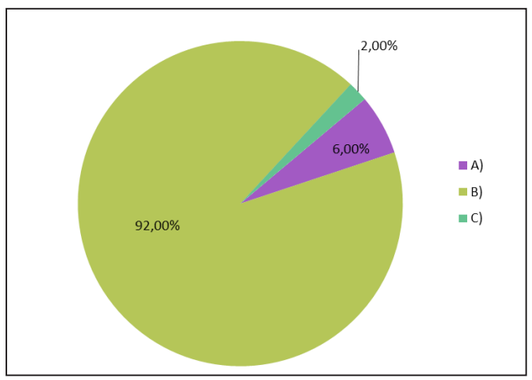

Hrvati (50):
A) 3 (6,00%)
B) 46 (92,00%)
C) 1 (2,00%)

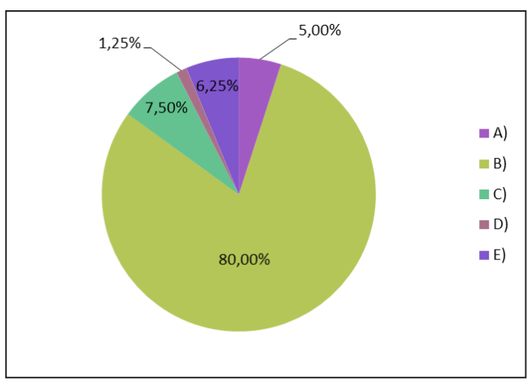

Srbi (80):
A) 4 (5,00%)
B) 64 (80,00%)
C) 6 (7,50%)
D) 1 (1,25%)
E) 5 (6,25%)

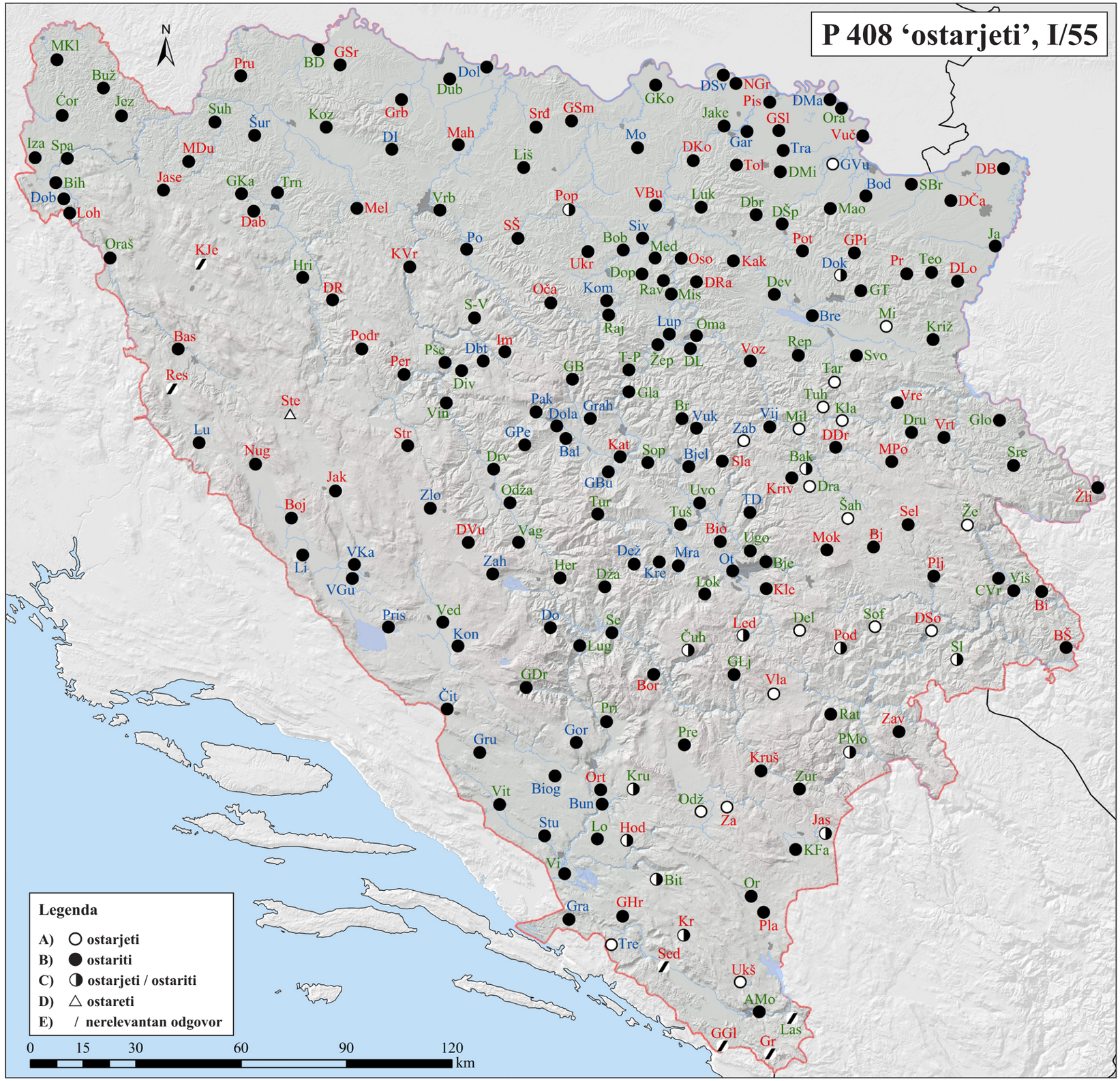

P 374 ‘dečko’, ‘dječko’, I/56		
Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	dèčko
2.	GGl	dèčko
3.	AMo	djéča:k
4.	Las	——
5.	Ukš	djéča:k
6.	Pla	dèčko
7.	Or	dèčko
8.	Kr	ʒeča:k / dèčko
9.	Sed	——
10.	Tre	dèčko
11.	Gra	djéča:k
12.	GHr	dèčko
13.	Bit	dèčko
14.	Vi	djéča:k / dječko / momčú:lak
15.	Lo	mómak
16.	Hod	dèčko
17.	Bun	djéča:k
18.	Ort	dèčko
19.	Kru	dèčko
20.	Odž	ʒèčko
21.	Za	dèčko
22.	Kruš	——
23.	Zur	dèčko
24.	KFa	djéča:k
25.	Jas	dèčko
26.	PMo	dèčko
27.	Zav	dèčko
28.	Rat	djéča:k / dèčko
29.	Vla	——
30.	GLj	dèčko
31.	Pre	dèčko / ʒéča:k
32.	Pr	dèčko
33.	Lug	dèčko
34.	Se	dèčko
35.	Bor	dèčko
36.	Čuh	dèčko
37.	Led	dèčko
38.	Del	dèčko
39.	Pod	déča:k
40.	Sof	dèčko
41.	DSo	dèčko
42.	Sl	dèčko / déča:k / djéčak
43.	BŠ	dèčko
44.	Bi	——
45.	Viš	dečko
46.	CVr	djéća:k / djéča:k
47.	Plj	dèčko
48.	Že	dèčko
49.	Sel	dèčko / déča:k
50.	Bj	déča:k
51.	Mok	dèčko
52.	Šah	dèčko
53.	Bje	djéćak / dèčko
54.	Kle	dèčko
55.	Ugo	dèčko
56.	TDo	dèčko
57.	Bio	——
58.	Ot	dèčko
59.	Lok	dèčko
60.	Mra	mómče
61.	Kre	mòmše
62.	Dre	mòmčić
63.	Dža	dečko
64.	Tur	déčko
65.	Kat	djèćko
66.	Bak	djèčko / dèčko
67.	Tuš	——
68.	Uvo	djèćko
69.	Kriv	dèčko
70.	Dra	dèčko
71.	DDr	dèčko / ʒéčak / muškárčić
72.	MPo	dèćko
73.	Sreb	dèćko
74.	Žli	dèčko
75.	Glo	dèćko
76.	Vrt	ʒèčko / mómak
77.	Dru	djéča:k
78.	Vre	dèčko / djèčko
79.	Križ	múški:ć
80.	Mi	——
81.	Tar	djèčko
82.	Kla	djećà:k
83.	Mil	djèčko
84.	Rep	djèčko
85.	Voz	djèčko
86.	Vij	——
87.	Zab	dèčko
88.	Sla	mómče / mómčić
89.	Bjel	djèčko
90.	Sop	djèćko
91.	Vuk	djèčko
92.	Br	——
93.	GBu	déćko
94.	Bal	djèćko / djéća:k
95.	Grah	djéča:k
96.	Gla	——
97.	Lov	djèčko
98.	Oma	djéča:k / djèčko
99.	DRa	djèčko
100.	Oso	djèčko
101.	Kak	——
102.	Dev	djèčko
103.	Bre	dèčko
104.	Dok	djèčko
105.	GPi	ʒèčko
106.	Pri	ʒèčko
107.	DLo	ʒéča:k
108.	Teo	dèčko
109.	Ja	djèčko
110.	DČa	ʒèčko
111.	DBr	djéčko
112.	BPo	djéča:k / djèčko
113.	Bod	djèčko
114.	Mao	djéčko
115.	Pot	djèčko
116.	DŠp	dječà:k / djèčko
117.	Dob	djé̍:te
118.	Luk	djèčko
119.	DMi	djéča:k
120.	GVu	djèčko
121.	Vuč	déčko
122.	Ora	djèćko
123.	DM	dječko
124.	Tra	djéča:k
125.	GSl	——
126.	Tol	djéča:k
127.	DKo	djéčko
128.	Gar	djèčko
129.	Pis	djèčko
130.	Stu	dèčko
131.	Vit	mómćić
132.	Gru	dèčko / díča:k
133.	Bij	dèčko
134.	Gor	dèčko
135.	GDr	dèčko
136.	Čit	dèčko
137.	Kon	dèčko
138.	Pris	dèčko
139.	Ved	dèčko
140.	Do	——
141.	Zah	dèčko
142.	Her	dèćko
143.	Vag	dèćko
144.	Odža	——
145.	DVu	dèčko
146.	VGu	——
147.	VKa	dèčko
148.	Li	dèčko
149.	Boj	dèčko
150.	Jak	dèčko
151.	Zlo	——
152.	Drv	djèćko
153.	GPe	djèćko
154.	Pak	djéća:k
155.	Vin	djèćko
156.	Str	djéča:k
157.	Ste	djèčko
158.	Nug	——
159.	Lu	klápčić
160.	Res	djéča:k
161.	Bas	dé:čko
162.	Hri	——
163.	DRa	mómak
164.	Podr	dèčko
165.	Per	djèčo
166.	Pše	djéča:k
167.	Div	djèčko / díča:k
168.	Do	djèčko
169.	Im	múški:ć / djèčko
170.	GBu	djèćko / mà:li:
171.	TPo	dí:te
172.	Žep	déčko
173.	Lup	djéča:k
174.	Rav	dèčko
175.	Mis	djèćko
176.	Dob	djèčko
177.	Slat	djèčko
178.	Oča	djèčko
179.	S-V	dičko / djèčko / djèćko
180.	KVr	——
181.	Po	djèčko
182.	SŠ	dèčko
183.	Ukr	djèčko
184.	Raj	djèčko
185.	Med	djéča:k
186.	Bob	djèčko
187.	Siv	djèčko
188.	VBu	dèčko / djèčko
189.	Pop	djèčko / dèčko
190.	Vrb	djèčko
191.	Liš	dèćko
192.	DMo	——
193.	Jake	djéčak
194.	NGr	djéčạ:k
195.	DSv	djèčko
196.	GKo	djèčko
197.	GSm	——
198.	Srđ	djéča:k / mà:li:
199.	Mah	djéča:k
200.	Dol	dèčko
200a.	Dub	djéćạ:k
201.	Grb	déčko
202.	DI	——
203.	Mel	djèčko
204.	Trn	djèčko
205.	Koz	djèćko
206.	GSr	djèčko
207.	BD	déćko
208.	Pru	déčko
209.	Suh	djéča:k / djèčko
210.	Šur	——
211.	MDu	dèčko
212.	Jase	djéčko
213.	GKa	dèčko
214.	Dab	djèčko
215.	KJe	klá:pac
216.	Oraš	djèčko
217.	Loh	djèčko
218.	Dob	dèčko
219.	Spa	djéča:k
220.	Iza	djèčko / djéča:k / déčkić
221.	Ćor	dèčko / djéča:k
222.	Jez	djéčạk / djèčko
223.	Buž	djèčko
224.	Grah	dèčko
225.	Bih	dèčko
226.	Tuh	djèčko / dječà:k
227.	Dub	djéćạ:k
228.	Dola	dèćko / mómak
229.	Svo	djèčko
230.	GT	djèčko

Komentar

Oblik *dečko* češći je od oblika *dječko*: prvi lik imaju dvije petine, a drugi trećina ispitivanih govora. U pet mjesnih govora naporedo se upotrebljavaju oba oblika.

Većina govora u kojima se upotrebljava oblik *dečko* nalazi se u Hercegovini, jugozapadnoj, srednjoj i istočnoj Bosni, južno od granice koju od istoka ka zapadu čine: Glogova (kod Bratunca), Malo Polje (kod Han-Pijeska), Donji Drecelj (kod Olova), Zabrezje (kod Vareša), Taračin Do (kod Ilijaša), Ugorsko (kod Vogošće), Gornji Buselji (kod Busovače), Donje Vukovsko (kod Kupresa), Jakir (kod Glamoča) i Bojmunte (kod Livna). Sjevernije od navedene granice samo je u unsko-sanskoj regiji više govora koji imaju oblik *dečko*; drugdje su ti govori međusobno nepovezani.

Oblik *dječko* nešto je češći u govorima Bošnjaka nego u govorima Hrvata i Srba.

Iz trideset pet mjesta potječu nerelevantni odgovori (*dječak*, *momak*, *momčić*, *klapac* i dr.), a iz dvadeset sedam nema odgovora.

Literatura

Đurović 1992: 83; Halilović 1990: 277; Halilović 2002: 301; Jahić 2002: 83; Kozomara 2016: 631; Valjevac 1983: 324; Valjevac 2002: 102; Vujičić 1985: 118.

Etimologija

psl. *dě̋ko (stsl. дѣть, rus. дитя́, polj. dziecko) ← pie. *$d^{h}eh_{1}$-

dèčko, djèčko: psl. *dě̋ko vjerovatno je hipokoristik od *dětę̋ ‘dijete’ (v. *dijete*).

Literatura

Skok 1971: I: 402-403; Brückner 1985: 108; Fasmer 1986: I: 516; Snoj 2016: 128.

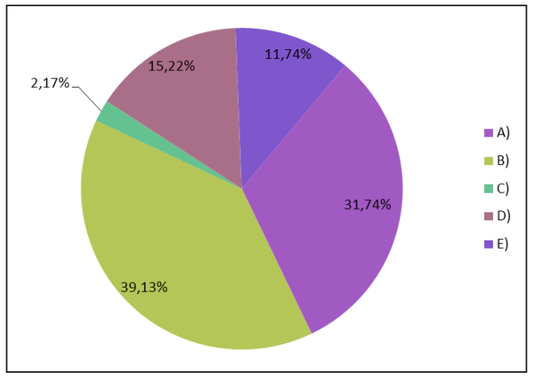

Ukupno (230):
A) 73 (31,74%)
B) 90 (39,13%)
C) 5 (2,17%)
D) 35 (15,22%)
E) 27 (11,74%)

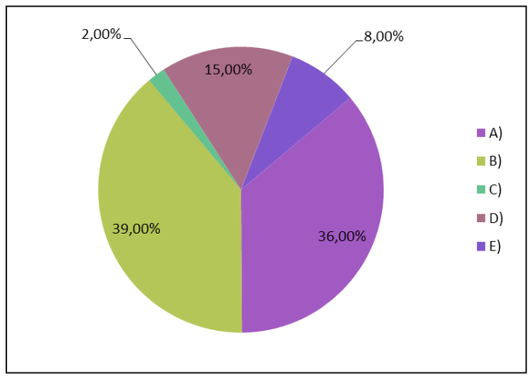

Bošnjaci (100):
A) 36 (36,00%)
B) 39 (39,00%)
C) 2 (2,00%)
D) 15 (15,00%)
E) 8 (8,00%)

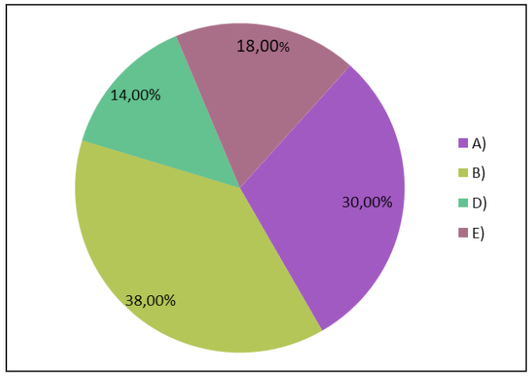

Hrvati (50):
A) 15 (30,00%)
B) 19 (38,00%)
D) 7 (14,00%)
E) 9 (18,00%)

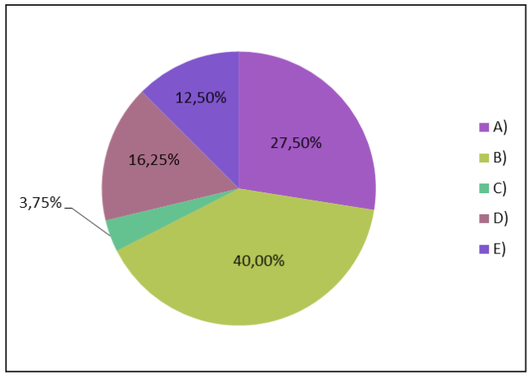

Srbi (80):
A) 22 (27,50%)
B) 32 (40,00%)
C) 3 (3,75%)
D) 13 (16,25%)
E) 10 (12,50%)

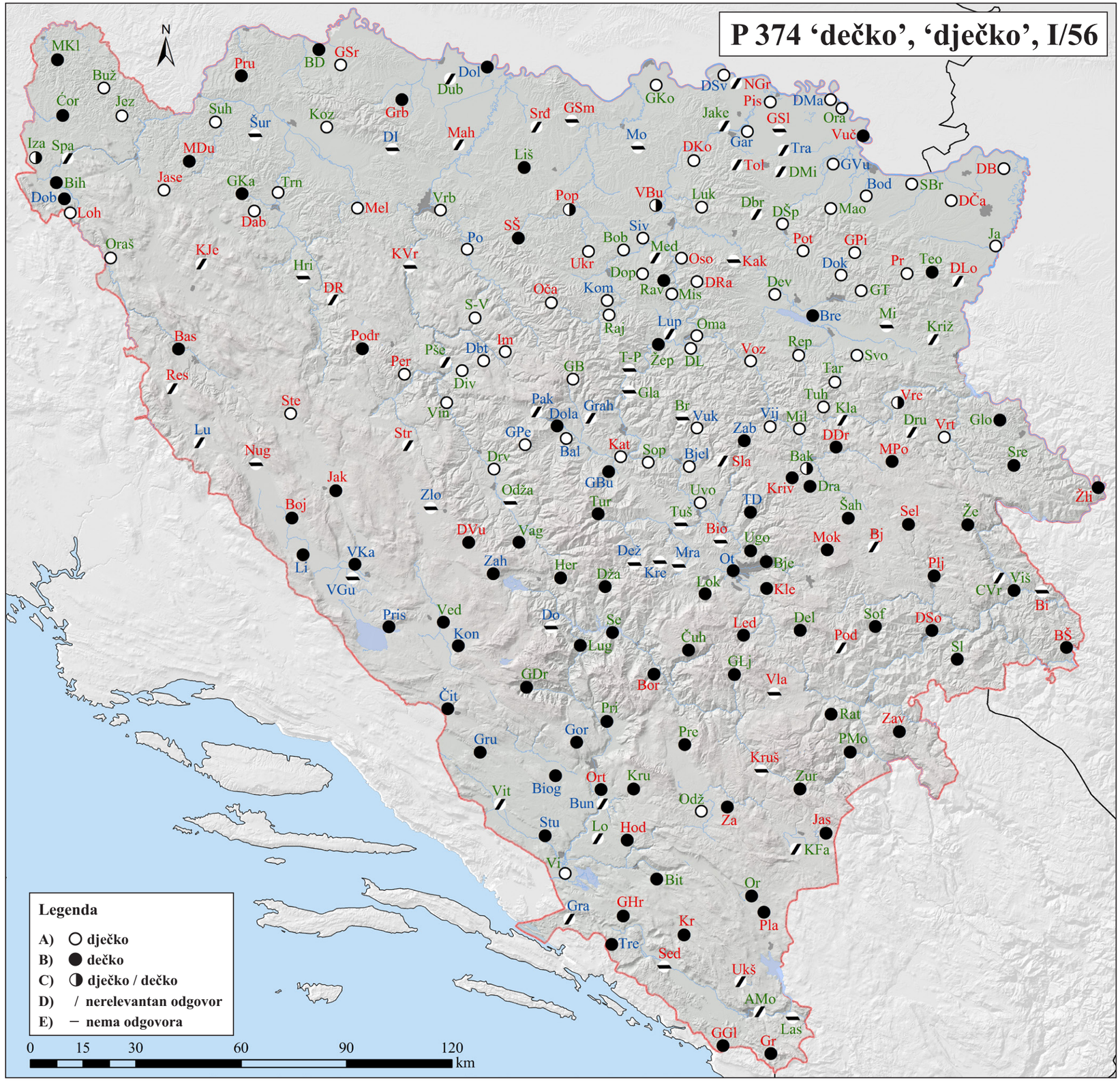

P 22 ‘mogao’, I/57		
Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	mògo:
2.	GGl	mògo:
3.	AMo	mògo:
4.	Las	mògo:
5.	Ukš	mògo:
6.	Pla	nè mogo:
7.	Or	mògo:
8.	Kr	mògo:
9.	Sed	mògo:
10.	Tre	mògo:
11.	Gra	mògo:
12.	GHr	mògo:
13.	Bit	mògo:
14.	Vi	mògo:
15.	Lo	mògo:
16.	Hod	mògo:
17.	Bun	mógli
18.	Ort	mògo:
19.	Kru	mógli
20.	Odž	mògo:
21.	Za	mògo:
22.	Kruš	mògo:
23.	Zur	mògo:
24.	KFa	mògo:
25.	Jas	mògo:
26.	PMo	mògo:
27.	Zav	né mogo:
28.	Rat	mògo:
29.	Vla	mògo:
30.	GLj	mògo:
31.	Pre	mògo:
32.	Pri	mògo:
33.	Lug	mógo:
34.	Se	né mogo:
35.	Bor	né mogo:
36.	Čuh	mógo:
37.	Led	mógo:
38.	Del	mògo:
39.	Pod	mògo:
40.	Sof	né mogo:
41.	DSo	né mogo:
42.	Sl	mògo:
43.	BŠ	mògo:
44.	Bi	mògo:
45.	Viš	mògo:
46.	CVr	mògo:
47.	Plj	né mogo:
48.	Že	né mogo:
49.	Sel	mògo:
50.	Bj	mògo:
51.	Mok	mògo:
52.	Šah	mògo:
53.	Bje	mògo:
54.	Kle	né mogo:
55.	Ugo	mògo:
56.	TD	mògo / né mogo:
57.	Bio	mògo:
58.	Ot	mògo:
59.	Lok	mògo:
60.	Mra	mògo:
61.	Kre	mògo:
62.	Dež	mògo:
63.	Dža	mógo:
64.	Tur	mògo:
65.	Kat	mògo:
66.	Bak	mògo:
67.	Tuš	mǫgo:
68.	Uvo	mògo:
69.	Kriv	mògo: / né mogo:
70.	Dra	mògo:
71.	DDr	mògo:
72.	MPo	mògo:
73.	Sre	mògo:
74.	Žli	mògo:
75.	Glo	mògo:
76.	Vrt	né mogo:
77.	Dru	né mogo:
78.	Vre	mògo:
79.	Križ	mògo:
80.	Mi	mògo:
81.	Tar	mògo:
82.	Kla	mògo:
83.	Mil	mògo:
84.	Rep	né mogo:
85.	Voz	né mogo:
86.	Vij	mògo:
87.	Zab	mògo:
88.	Sla	mògo:
89.	Bjel	mògo:
90.	Sop	mògo:
91.	Vuk	mògo:
92.	Br	mògo:
93.	GBu	mògo:
94.	Bal	mògo:
95.	Grah	mògo:
96.	Gla	mǫgo:
97.	DL	mògo:
98.	Oma	mǫgo:
99.	DRa	mògo:
100.	Oso	mògo:
101.	Kak	mǫgo:
102.	Dev	mògo:
103.	Bre	mògo: / mógo:
104.	Dok	mògo:
105.	GPi	né mogo:
106.	Pr	né mogo:
107.	DLo	mògo:
108.	Teo	né mogo:
109.	Ja	né mogo:
110.	DČa	mògo:
111.	DB	mògo:
112.	SBr	mògo:
113.	Bod	mògo:
114.	Mao	mogò:
115.	Pot	né mogo:
116.	DŠp	mògo:
117.	Dbr	mogǫ̀:
118.	Luk	mògo:
119.	DMi	mògo:
120.	GVu	mògo:
121.	Vuč	mògo:
122.	Ora	mògo:
123.	DMa	mògo:
124.	Tra	mògo:
125.	GSl	mògo:
126.	Tol	mògo:
127.	DKo	mògo: / né mogo:
128.	Gar	mògo:
129.	Pis	né mogo:
130.	Stu	mòga:
131.	Vit	mòga:
132.	Gru	mòga:
133.	Biog	mògo:
134.	Gor	mógo:
135.	GDr	mògo:
136.	Čit	mòga
137.	Kon	mògo:
138.	Pris	mògo:
139.	Ved	né mogo:
140.	Do	mògo:
141.	Zah	mògo:
142.	Her	mògo:
143.	Vag	mògo:
144.	Odža	mògo:
145.	DVu	né mogo:
146.	VGu	mògo:
147.	VKa	mògo:
148.	Li	ní:je mògo:
149.	Boj	né mogo:
150.	Jak	mògo:
151.	Zlo	mògo:
152.	Drv	mògo:
153.	GPe	mògo:
154.	Pak	mògo:
155.	Vin	mògo:
156.	Str	mǫ̀go:
157.	Ste	mògo:
158.	Nug	mògo:
159.	Lu	mògo:
160.	Res	mùga:
161.	Bas	mùga:
162.	Hri	mògo:
163.	DR	mògo:
164.	Podr	mògo:
165.	Per	mògo:
166.	Pše	mògo:
167.	Div	mògo:
168.	Dbt	né mogo:
169.	Im	mògo:
170.	GB	mògo:
171.	T-P	mǫ̀go:
172.	Žep	mògo:
173.	Lup	mògo:
174.	Rav	mògo:
175.	Mis	né mogo:
176.	Dop	mògo:
177.	Kom	né mogo:
178.	Oča	mògo:
179.	S-V	mògo:
180.	KVr	mògo:
181.	Po	mògo:
182.	SŠ	mògo:
183.	Ukr	mògo:
184.	Raj	né mogo:
185.	Med	mògo:
186.	Bob	né mogo:
187.	Siv	mògo:
188.	VBu	mògo:
189.	Pop	mògo:
190.	Vrb	mògo:
191.	Liš	mògo:
192.	Mo	mògo:
193.	Jake	né mogo:
194.	NGr	mògo:
195.	DSv	mògo:
196.	GKo	mògo:
197.	GSm	mògo:
198.	Srđ	mògo:
199.	Mah	mògo:
200.	Dol	mògo:
201.	Grb	mògo:
202.	DI	mògo:
203.	Mel	mògo:
204.	Trn	mògo:
205.	Koz	mògo:
206.	GSr	mògo:
207.	BD	mògo:
208.	Pru	mògo:
209.	Suh	mògo:
210.	Šur	mògo:
211.	MDu	mògo:
212.	Jase	mògo:
213.	GKa	mògo:
214.	Dab	mògo:
215.	KJe	mògo:
216.	Oraš	mògo:
217.	Loh	mògo: / moga:
218.	Dob	mòga: / mògo:
219.	Spa	mògo:
220.	Iza	mògo:
221.	Ćor	mògao:
222.	Jez	mògo:
223.	Buž	mògo:
224.	MKl	né mogo:
225.	Bih	mògo:
226.	Tuh	mògo:
227.	Dub	mògo:
228.	Dola	mògo:
229.	Svo	mògo:
230.	GT	mògo:

Komentar

U radnom pridjevu m. r. jd. gl. ‘moći’ sažimanje nenaglašenih vokala *ao* nakon jednačenja gotovo je dosljedno. Jednačenje se u najvećem broju govora vrši u korist drugog vokala: finalna vokalska grupa *ao* daje *o:* u dvjesta devetnaest od ukupno dvjesta trideset ispitivanih govora (*mogo:*, *ne mogo:*), u šest mjesnih govora *ao* daje *a:* (*moga:*, *muga:*), a dva govora imaju naporedo *mogo:* i *moga:*. Samo je u M221 (Ćoralići kod Cazina) zapisan oblik u kome nije izvršeno sažimanje.

Oblik *moga:* upotrebljava se u zapadnohercegovačkoj oazi koja se pruža od Studenaca (kod Ljubuškog) do Čitluka; oblik *muga:* u zapadnobosanskoj oazi koja obuhvaća Resanovce (kod Bosanskog Grahova) i Bastase (kod Drvara). U sjeverozapadnoj Bosni dva mjesna govora u okolici Bihaća imaju naporedo *mogo:* i *moga:*.

Sažimanje kome prethodi progresivna asimilacija odlika je ukupno četiri govora Hrvata, tri govora Srba i jednog govora Bošnjaka. U tri hrvatska govora (M130, Studenci kod Ljubuškog; M132, Grude; M136, Čitluk) samo je *moga*, u jednom (M218, Dobrenica kod Bihaća) *moga:* i *mogo:*; u dva srpska (M160, Resanovci kod Bosanskog Grahova; M161, Bastasi kod Drvara) samo je *muga:*, a u jednom (M217, Lohovo kod Bihaća) *mogo:* i *moga:*; u jednom bošnjačkom (M131, Vitina kod Ljubuškog) samo je *moga:*.

Iz dva mjesta potječe nerelevantan odgovor (*mogli*).

Literatura

Baotić 1983: 67-68; Baotić 2012: 109; Brozović 2012: 300; Bulić 2014: 61; Čustović 1961: 92, 101; Dalmacija 1997: 32; Dešić 1976: 73-76; Dragičević 2007: 340; Đurović 1992: 139; Hadžikadić 2012: 20; Halilović 1990: 272; Halilović 1996: 67; Halilović 2002: 258; Halilović 2009: 45; Jahić 2002: 52-53; Kozomara 2016: 635; Okuka 1983a: 65; Peco 1967: 285; Peco 1975: 105-106; Petrović 1971: 59; Ramić 1999: 303; Remetić 1970: 112; Valjevac 1983: 328; Valjevac 2002: 113-114; Vujičić i dr. 1979: 20; Vujičić 1985: 35; Vujičić 1990: 31.

Up.: OLA: 1429.

Etimologija

psl. *mot’ĭ (stsl. мощи, rus. мочь, polj. móc), lit. magéti ← pie. *mag^{h}-

mȍći: psl. *mot’ĭ ’moći, smoći, biti dovoljno moćan, sposoban’ izvodi se iz pie. korijena *mag^{h}- ’moći, biti sposoban’.

Literatura

Skok 1972: II: 446-447; Brückner 1985: 342; Fasmer 1986: II: 635; Snoj 2016: 434.

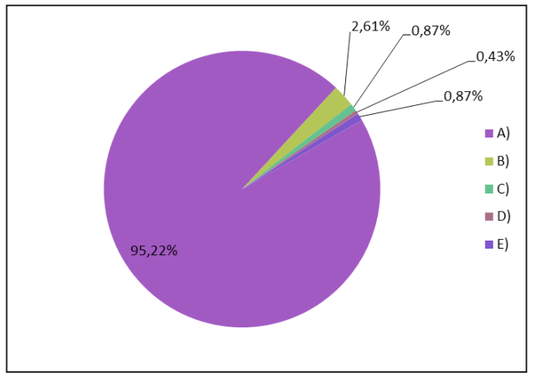

Ukupno (230):
A) 219 (95,22%)
B) 6 (2,61%)
C) 2 (0,87%)
D) 1 (0,43%)
E) 2 (0,87%)

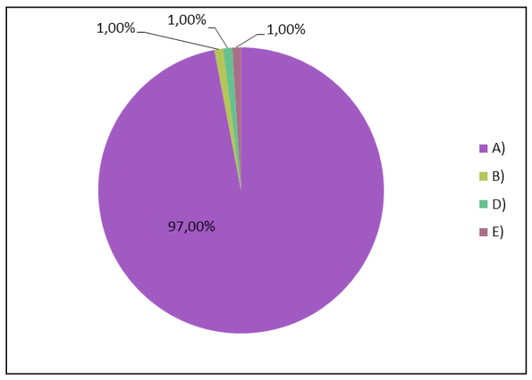

Bošnjaci (100):
A) 97 (97,00%)
B) 1 (1,00%)
D) 1 (1,00%)
E) 1 (1,00%)

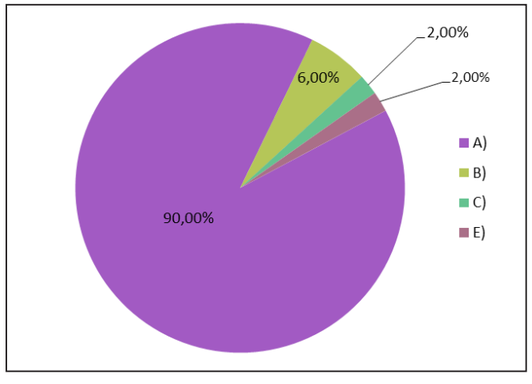

Hrvati (50):
A) 45 (90,00%)
B) 3 (6,00%)
C) 1 (2,00%)
E) 1 (2,00%)

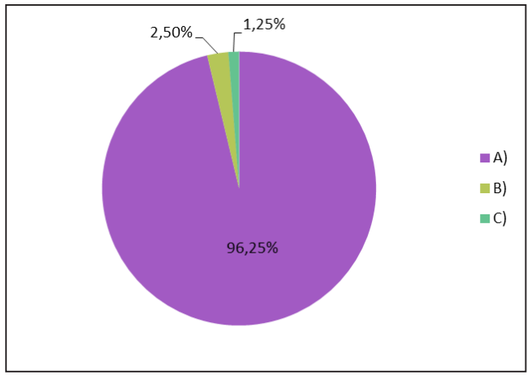

Srbi (80):
A) 77 (96,25%)
B) 2 (2,50%)
C) 1 (1,25%)

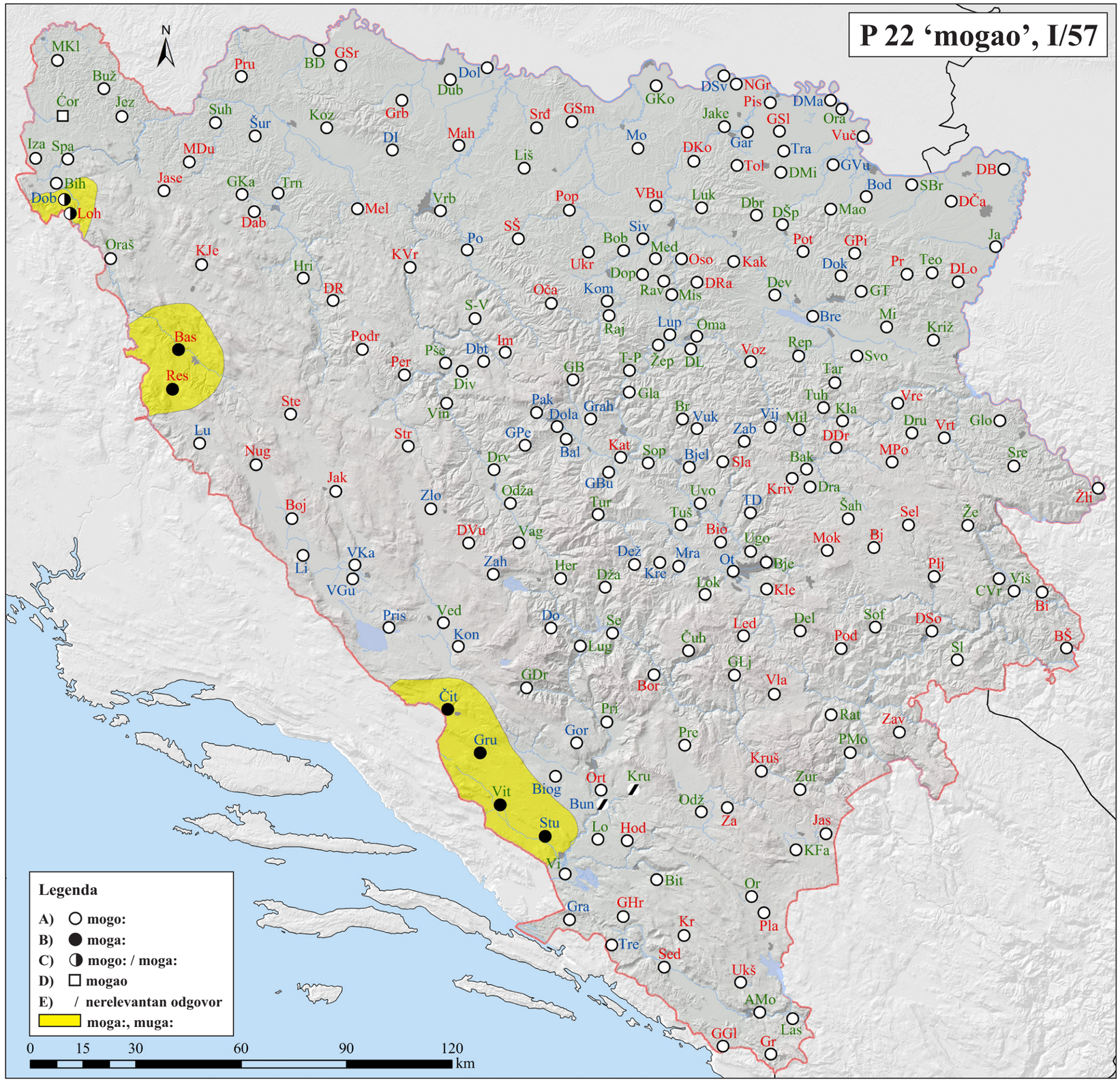

P 492 ‘zaova’, I/58		
Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	zàova
2.	GGl	zàvova
3.	AMo	zàova
4.	Las	zàova
5.	Ukš	zàova
6.	Pla	zàova
7.	Or	zàova
8.	Kr	zàova
9.	Sed	zàova / sé:ka
10.	Tre	zàova
11.	Gra	zàova
12.	GHr	zàova
13.	Bit	zàova
14.	Vi	zàova
15.	Lo	zàova
16.	Hod	zàova
17.	Bun	zàova
18.	Ort	zàova
19.	Kru	zàova
20.	Odž	zàova
21.	Za	zàova
22.	Kruš	zàova
23.	Zur	zàova
24.	KFa	zàova
25.	Jas	zàova
26.	PMo	zàova
27.	Zav	zàova
28.	Rat	zàova
29.	Vla	zàova
30.	GLj	zàova
31.	Pre	zàova
32.	Pri	zàova
33.	Lug	zàova
34.	Se	zàova
35.	Bor	zàova
36.	Čuh	zàuva
37.	Led	zàova
38.	Del	zà:va
39.	Pod	zàova
40.	Sof	zàova
41.	DSo	zàova
42.	Sl	zàova
43.	BŠ	zàova
44.	Bi	zàova
45.	Viš	zàova
46.	CVr	zàova
47.	Plj	zàova
48.	Že	zà:va / zàova
49.	Sel	zàova
50.	Bj	zàova
51.	Mok	zàova
52.	Šah	zàova
53.	Bje	zàova
54.	Kle	zàova
55.	Ugo	zàova
56.	TD	zàova
57.	Bio	zàova
58.	Ot	zàova
59.	Lok	zàova
60.	Mra	zà:va
61.	Kre	zà:va
62.	Dež	zà:va / zàova
63.	Dža	zàova
64.	Tur	zà:va
65.	Kat	zà:va
66.	Bak	zàova
67.	Tuš	zà:va
68.	Uvo	zà:va
69.	Kriv	zàova
70.	Dra	zàova
71.	DDr	zàova
72.	MPo	zàova
73.	Sre	zàova
74.	Žli	zà:va
75.	Glo	zàova:
76.	Vrt	zàova
77.	Dru	zàova
78.	Vre	zàova
79.	Križ	zàova
80.	Mi	zàova
81.	Tar	zà:ova
82.	Kla	zàova
83.	Mil	zà:ova
84.	Rep	zàova
85.	Voz	záova
86.	Vij	zàova
87.	Zab	zàova
88.	Sla	zàova
89.	Bjel	zàova
90.	Sop	zà:va
91.	Vuk	zàova
92.	Br	zą̀:va
93.	GBu	zà:va
94.	Bal	zà:va
95.	Grah	zà:va
96.	Gla	zą̀:va
97.	DL	zà:va
98.	Oma	zàova / zǫ̀:va
99.	DRa	zàova
100.	Oso	zàova
101.	Kak	zą̀:va
102.	Dev	zàova
103.	Bre	zà:va
104.	Dok	zàova
105.	GPi	zàova
106.	Pr	zàova
107.	DLo	zà:va
108.	Teo	zàova
109.	Ja	zàova
110.	DČa	zą̀:va
111.	DB	zà:va
112.	SBr	zàova
113.	Bod	zàova
114.	Mao	zà:va
115.	Pot	zàova
116.	DŠp	zàova / zà:va
117.	Dbr	zą̀:va
118.	Luk	zà:ova
119.	DMi	zàova
120.	GVu	zàova
121.	Vuč	zà:va
122.	Ora	zà:ova
123.	DMa	zà:ova
124.	Tra	zàova
125.	GSl	zà:va
126.	Tol	zàova
127.	DKo	zà:ova
128.	Gar	zà:va / zą̀:va
129.	Pis	zą̀:va
130.	Stu	zà:va
131.	Vit	zàova
132.	Gru	zàova
133.	Biog	zà:va
134.	Gor	zà:va
135.	GDr	zàova
136.	Čit	zà:va
137.	Kon	zà:va
138.	Pris	zà:va
139.	Ved	zà:va
140.	Do	zà:va
141.	Zah	zà:va
142.	Her	žà:va
143.	Vag	zà:va
144.	Odža	zà:ova
145.	DVu	zàova
146.	VGu	zà:va
147.	VKa	zà:va
148.	Li	zà:va
149.	Boj	zà:va
150.	Jak	zà:va
151.	Zlo	zá:va
152.	Drv	zà:va
153.	GPe	zà:va
154.	Pak	zà:va
155.	Vin	zà:va
156.	Str	zą̀:va
157.	Ste	zà:va
158.	Nug	zà:va
159.	Lu	zà:va
160.	Res	zà:va
161.	Bas	zà:va
162.	Hri	zà:va
163.	DR	zà:va
164.	Podr	zàova / zàovica / zà:va
165.	Per	zà:va
166.	Pše	zà:va
167.	Div	zà:va
168.	Dbt	zà:va
169.	Im	zà:va
170.	GB	zà:va
171.	T-P	zą̀:va
172.	Žep	zàova
173.	Lup	zà:va
174.	Rav	zà:va
175.	Mis	zàova
176.	Dop	zàova
177.	Kom	zà:va
178.	Oča	zàova
179.	S-V	zà:ova
180.	KVr	zà:va
181.	Po	zà:va
182.	SŠ	zà:va
183.	Ukr	zà:va
184.	Raj	zà:va
185.	Med	záova
186.	Bob	zà:va
187.	Siv	zà:va
188.	VBu	zą̀:va
189.	Pop	zàova
190.	Vrb	zàova
191.	Liš	zà:va
192.	Mo	zà:va
193.	Jake	zàova
194.	NGr	zà:va
195.	DSv	zà:va
196.	GKo	zà:va
197.	GSm	zà:va
198.	Srđ	zàova
199.	Mah	zàova
200.	Dol	zà:va
201.	Grb	zà:va
202.	DI	zàova / zà:va
203.	Mel	zàova
204.	Trn	zà:va
205.	Koz	zàova
206.	GSr	zà:va
207.	BD	zà:va
208.	Pru	zà:ba
209.	Suh	zàova
210.	Šur	zà:ova
211.	MDu	zà:va
212.	Jase	zà:va
213.	GKa	zà:ova
214.	Dab	zàova
215.	KJe	zà:va
216.	Oraš	zà:va
217.	Loh	zà:va:
218.	Dob	zàova
219.	Spa	zà:va
220.	Iza	zą̀:va
221.	Ćor	zà:va
222.	Jez	zàova
223.	Buž	zàova
224.	MKl	zà:va
225.	Bih	zàova
226.	Tuh	zà:ova
227.	Dub	zà:va
228.	Dola	zà:va
229.	Svo	zàova
230.	GT	zàova

Komentar

Imenica ‘zaova’ ima nesažetu grupu *-ao-* u više od polovine ispitivanih govora. Sažimanje kome prethodi progresivna asimilacija vrši se u nešto više od dvije petine govora, a u pet mjesta naporedo je *zaova* i *zava*.

Većina govora u kojima se upotrebljava oblik *zava* nalazi se zapadnije od rijeka Neretve i Bosne; istočnije od njih potpunu prevlast ima oblik *zaova*. Sjevernije od crte Bihać (na zapadu) – Bijeljina (na istoku) ravnomjerno su zastupljena oba oblika.

Dvije trećine bošnjačkih govora imaju nesažet, a trećina sažet oblik. Obrnuto je u govorima Hrvata: u trećini mjesta zapisan je nesažet, a dvjema trećinama sažet oblik. U tri petine govora Srba zapisan je oblik u kome grupa *ao* ostaje očuvana, a u dvjema petinama sažet oblik. U jednom bošnjačkom govoru (M36, Čuhovići kod Konjica) zapisano je *zauva*, a u jednom je (M98, Omar – Zaomar kod Zavidovića) *zaova* / *zǫva*. U jednom srpskom govoru (M2, Gornja Glavska kod Trebinja) grupa *ao* razbijena je sonantom *v* (*zavova*), a u jednom je zapisano *zaba* (M208, Prusci kod Bosanskog Novog).

Literatura

Arnaut 2017: 72; Baotić 1983: 68; Brozović 2012: 300; Dalmacija 1997: 35; Dragičević 2007: 340; FO 1981: 373, 406, 460, 464, 475; Hadžikadić 2012: 21; Halilović 1990: 273; Halilović 1996: 68; Halilović 2002: 259; Jahić 2002: 53; Okuka 1983: 45; Peco 1964: 42; Pehlić 2009: 18; Petrović 1970: 340; Petrović 1971: 59; Ramić 1999: 304; Simić 1978: 53; Valjevac 1983: 328; Valjevac 2002: 114; Vujičić i dr. 1979: 20; Vujičić 1985: 36; Vujičić 1990: 32.

Up.: OLA: 1865.

Etimologija

psl. *zъly (stsl. зълъва, rus. золóвка, stpolj. żełwa, żołwa) ← pie. *g’lh$_2$-u-

zäova: psl. *zъly, *zъlъve srodno je lat. glōs, gloris ‘zaova’, čiji je ie. korijen vjerovatno *g’lh$_2$-u-.

Literatura

Skok 1973: III: 643; Brückner 1985: 651; Fasmer 1986: II: 103.

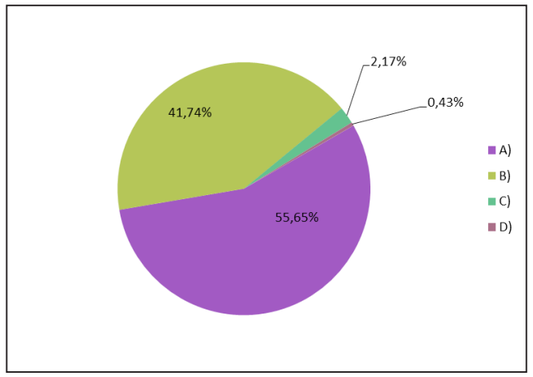

Ukupno (230):
A) 128 (55,65%)
B) 96 (41,74%)
C) 5 (2,17%)
D) 1 (0,43%)

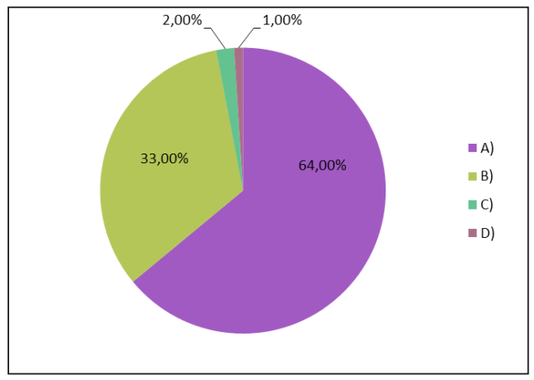

Bošnjaci (100):
A) 64 (64,00%)
B) 33 (33,00%)
C) 2 (2,00%)
D) 1 (1,00%)

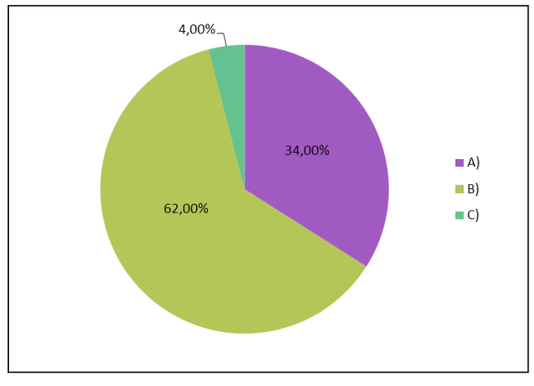

Hrvati (50):
A) 17 (34,00%)
B) 31 (62,00%)
C) 2 (4,00%)

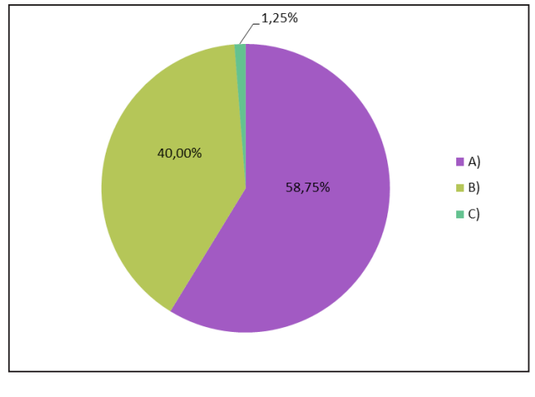

Srbi (80):
A) 47 (58,75%)
B) 32 (40,00%)
C) 1 (1,25%)

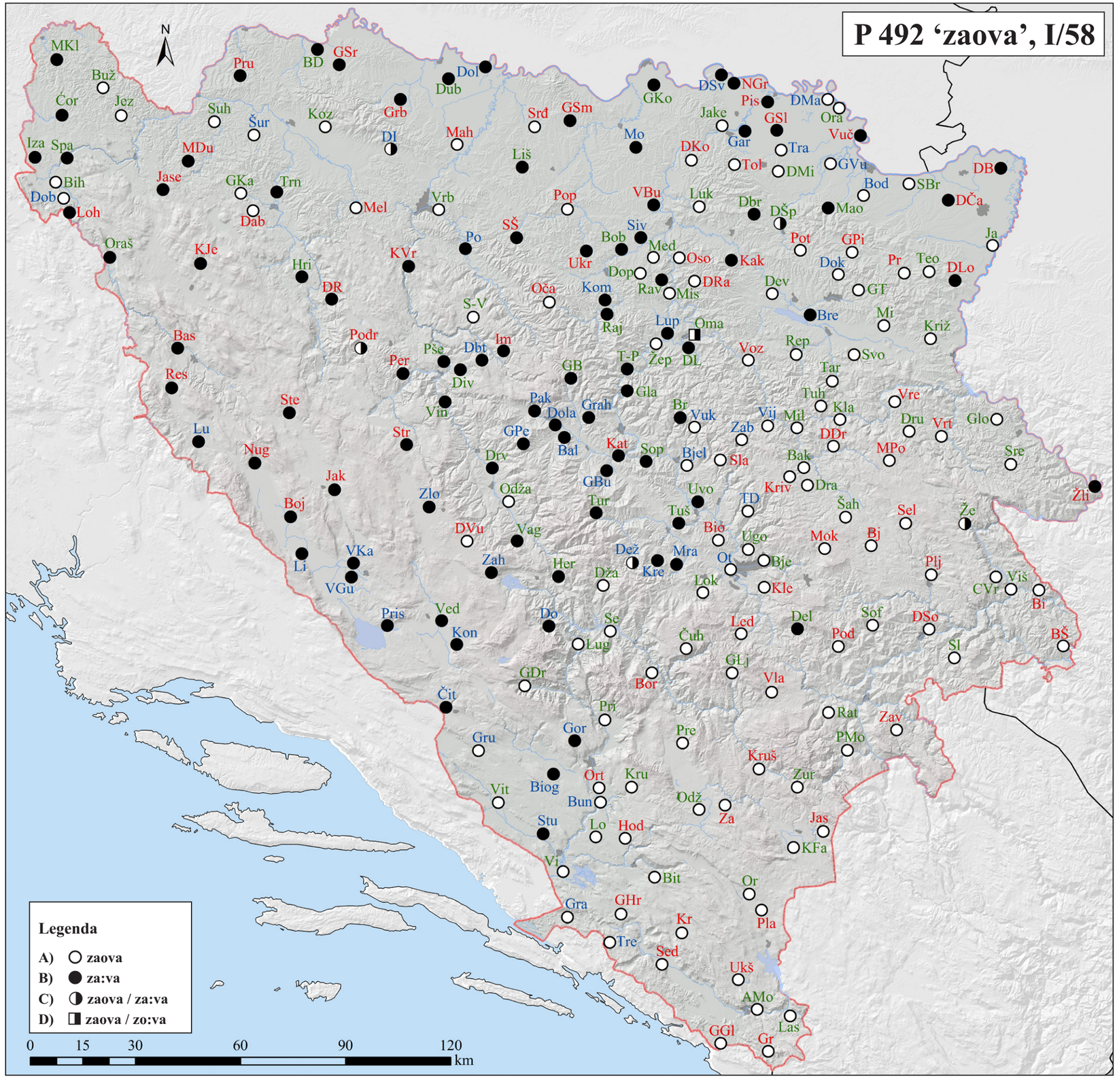

P 1842 ‘jedanaest’, I/59

Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	jédane:s
2.	GGl	jedánes
3.	AMo	jedáne:s
4.	Las	jedáne:se
5.	Ukš	jedáne:s
6.	Pla	jedáne:s
7.	Or	jedáne:s
8.	Kr	jedáne:s
9.	Sed	jedáne:s
10.	Tre	jedáne:s
11.	Gra	jedánaes / jedáne:s
12.	GHr	jedánajes
13.	Bit	jedáne:s
14.	Vi	jedáne:s / jedáne:st
15.	Lo	jédane:s / jédane:st
16.	Hod	jedáne:s
17.	Bun	jedáne:s
18.	Ort	jedáne:s
19.	Kru	jédane:s
20.	Odž	jedáne:s
21.	Za	jedáne:s
22.	Kruš	jedáne:s
23.	Zur	jedáne:s
24.	KFa	jedáne:s
25.	Jas	jedáne:s
26.	PMo	jedáne:s
27.	Zav	——
28.	Rat	jedán^{n}es
29.	Vla	jedáne:s
30.	GLj	jedáne:s
31.	Pre	jedáne:s
32.	Pri	jedáne:s
33.	Lug	jedáne:s
34.	Se	jedáne:s
35.	Bor	jedáne:s
36.	Čuh	jedáne:s
37.	Led	jedánes
38.	Del	jedánne:s
39.	Pod	jedáne:s
40.	Sof	jedán^{n}aes
41.	DSo	jedána^{j}e:s
42.	Sl	jedáne:s / jedáne:st
43.	BŠ	jedáne:s
44.	Bi	jedáne:s
45.	Viš	jedáne:s / jedáne:st
46.	CVr	jedána:s
47.	Plj	jedáne:s
48.	Že	jedáne:s
49.	Sel	jedáne:s
50.	Bj	jedáne:s
51.	Mok	jedáne:s / jedáne:st
52.	Šah	jedánne:s
53.	Bje	jedánne:st / jedáne:st
54.	Kle	jedán^{a}es
55.	Ugo	jedánnest
56.	TD	jedánajest
57.	Bio	jedáne:s^{t}
58.	Ot	jedáne:st
59.	Lok	jedáne:s
60.	Mra	jedáne:st
61.	Kre	jedáne:st
62.	Dež	jedáne:st
63.	Dža	jedáne:s
64.	Tur	jedáne:s
65.	Kat	jedáne:s
66.	Bak	jedáne:st / jedánne:st
67.	Tuš	jedáne:st
68.	Uvo	jedáne:st
69.	Kriv	jedánae:s
70.	Dra	jedan^{n}e:st
71.	DDr	jedáne:s
72.	MPo	jedáne:s
73.	Sre	jédane:s
74.	Žli	jedáne:s
75.	Glo	jedánne:s
76.	Vrt	jedáńajes
77.	Dru	jedán^{n}e:s
78.	Vre	jedánajes
79.	Križ	jedáne:s
80.	Mi	jedáne:st
81.	Tar	jedáne:st
82.	Kla	jedanè:st / jedáne:st
83.	Mil	jedáne:st
84.	Rep	jedáne:s / jedán^{n}e:s
85.	Voz	jedáne:st
86.	Vij	jedanà:jst
87.	Zab	jedánaest / jedána:jst
88.	Sla	jedáne:st
89.	Bjel	jedáne:st
90.	Sop	jedáne:st
91.	Vuk	jedáne:st
92.	Br	jedáne:st
93.	GBu	jedáne:s
94.	Bal	jedáne:st
95.	Grah	jedáne:st
96.	Gla	jedónę:s
97.	DL	jédane:st
98.	Oma	jedáne:st
99.	DRa	jedáne:st
100.	Oso	jedáne:s
101.	Kak	jedą̀ne:s
102.	Dev	jedáne:st
103.	Bre	jedáne:st
104.	Dok	jedá^{n}ne:st
105.	GPi	jedán^{a}e:st
106.	Pr	jedáne:st
107.	DLo	jedáne:s
108.	Teo	jedáne:s
109.	Ja	jedáne:s
110.	DČa	jedáne:st
111.	DB	jedáne:s
112.	SBr	jedáne:st
113.	Bod	jedáne:st
114.	Mao	jedáne:s
115.	Pot	jedán^{a}est
116.	DŠp	jedáne:st
117.	Dbr	jedą̀nę̀:s
118.	Luk	jedáne:st
119.	DMi	jedáne:s / jedáne:st
120.	GVu	jedáne:st
121.	Vuč	jedáne:st
122.	Ora	jedánajes^{t}
123.	DMa	jedenàest
124.	Tra	jedáne:st
125.	GSl	jedánajest
126.	Tol	jedáne:s
127.	DKo	jedáne:s
128.	Gar	jedáne:s
129.	Pis	jedáne:st
130.	Stu	jedáne:s
131.	Vit	jedáne:s / jedáne:st
132.	Gru	jedáne:s
133.	Biog	jedáne:s
134.	Gor	jedáne:s
135.	GDr	jedáne:s
136.	Čit	jedáne:s
137.	Kon	jedáne:st
138.	Pris	jedáne:st
139.	Ved	jedáne:st
140.	Do	jedáne:st
141.	Zah	jedáne:s
142.	Her	jedán^{n}e:s
143.	Vag	jedánne:st
144.	Odža	jedáne:st
145.	DVu	jedánajest
146.	VGu	jedáne:st
147.	VKa	jedáne:s
148.	Li	jedán^{o}e:st
149.	Boj	jedáne:st
150.	Jak	jedánajest
151.	Zlo	jedáne:s
152.	Drv	jedáne:st
153.	GPe	jedáne:st
154.	Pak	jedáne:st
155.	Vin	jedáne:st
156.	Str	jedáne:s^{t}
157.	Ste	jedáne:s
158.	Nug	jedánajst
159.	Lu	jedáne:st
160.	Res	jedáne:st
161.	Bas	edáne:st
162.	Hri	jedánajest
163.	DR	jedáne:s
164.	Podr	jedánaes / jedáne:s
165.	Per	jedáne:st
166.	Pše	jedáne:st / jedánajst
167.	Div	jedáne:st
168.	Dbt	jedánajest
169.	Im	jedáne:st
170.	GB	jedánest
171.	T-P	jedą̀ne:s
172.	Žep	jedáne:s
173.	Lup	jedáne:st
174.	Rav	jedánaest
175.	Mis	jedáne:s
176.	Dop	jedán^{n}e:st
177.	Kom	jedánajest
178.	Oča	jedáne:st
179.	S-V	jedáne:s / jedáne:st
180.	KVr	jedáne:st
181.	Po	jedáne:st
182.	SŠ	jedáne:st
183.	Ukr	jedáne:st
184.	Raj	jedáne:st
185.	Med	jedáne:st
186.	Bob	jedáne:st
187.	Siv	jedáne:st
188.	VBu	jedáne̩st / jedánaest
189.	Pop	jedáne:st
190.	Vrb	jedáne:s / jedáne:st
191.	Liš	jedáne:st
192.	Mo	jedánajest
193.	Jake	jedán^{n}e:st
194.	NGr	jedáne:st
195.	DSv	jedán^{a}jest
196.	GKo	jedánajest
197.	GSm	jedáne:st
198.	Srđ	jedáne:st
199.	Mah	jedáne:s / jedáne:st
200.	Dol	jedáne:st
201.	Grb	jedáne:st
202.	DI	jedáne:st
203.	Mel	jedánest / jedáne:s
204.	Trn	jedáne:st
205.	Koz	jedáne:st
206.	GSr	jedáne:st
207.	BD	jedáne:st
208.	Pru	jedáne:st
209.	Suh	jedánne:st
210.	Šur	jedánajest
211.	MDu	jedáne:st
212.	Jase	jedáne:st
213.	GKa	jedáne:st
214.	Dab	jedánajest
215.	KJe	jedáne:st
216.	Oraš	jedánne:s
217.	Loh	jedáne:s / jedáne:st
218.	Dob	jedáne:s
219.	Spa	jedáne:s
220.	Iza	jedánne:s
221.	Ćor	jedánne:st
222.	Jez	jedán^{n}e:s
223.	Buž	jedánne:s
224.	MKl	jedáne:s
225.	Bih	jedáne:st
226.	Tuh	jedáne:st
227.	Dub	jedánne:s
228.	Dola	jedáne:st
229.	Svo	jedáne:st
230.	GT	jedáne:st

Komentar

Vokalska grupa *ae* u broju ‘jedanaest’ najčešće se sažima u *e:* – sto devedeset osam od ukupno dvjesta trideset ispitivanih govora ima sažete oblike s *e:* (*jedane:st*, *jedane:s*, *jedanne:st* i dr.) i jedan s *a:* (*jedana:s*). U svega devet mjesta zapisani su nesaženi oblici (*jedanaest*, *jedanaes* i sl.), a u dva i jedni i drugi (*jedanaes* / *jedane:s*). U devetnaest mjesnih govora grupa *ae* razbijena je sonantom *j* (*jedanajest*, *jedanajes*).

Oblici s regresivnom asimilacijom i sažimanjem upotrebljavaju se u najvećem broju ispitivanih govora. Mjesta u kojima su zapisani samo nesaženi oblici nalaze se između Sofića (kod Goražde) u istočnoj i Donje Mahale (kod Orašja) u sjevernoj Bosni. Oblici sa sekundarnim *j* odlika su pojedinih bosanskih govora i samo jednog hercegovačkog.

Oblici sa sažetom grupom *ae* najčešći su u govorima Bošnjaka, a zapisani su i u četiri petine govora Hrvata i Srba. Oblik s progresivnom asimilacijom i sažimanjem (*jedana:s*) zapisan je u jednom bošnjačkom govoru (M46, Crni Vrh kod Višegrada). Nesažeta grupa *ae* procentualno je najčešća u govorima Srba, a najrjeđa u govorima Bošnjaka. Oblici sa sekundarnim *j* češći su u govorima Hrvata i Srba nego u govorima Bošnjaka.

Iz M27 nema odgovora.

Literatura

Arnaut 2017: 72; Baotić 1983: 68; Baotić 2012: 109; Brozović 2012: 301; Bulić 2013: 98; Bulić 2014: 61; Dalmacija 1997: 32; Dešić 1976: 80; Dragičević 2007: 340; Đukanović 1983: 210; Đurović 1992: 137; FO 1981: 468; Halilović 1990: 272; Halilović 1996: 69; Halilović 2002: 260; Halilović 2009: 45; Jahić 2002: 54; Kozomara 2016: 634; Peco 1975: 106; Pehlić 2009: 18; Petrović 1971: 60; Ramić 1999: 305; Simić 1978: 53; Valjevac 1983: 328; Valjevac 2002: 116; Vujičić i dr. 1979: 21; Vujičić 1985: 38; Vujičić 1990: 33-34.

Up.: OLA: 2706.

Etimologija

psl. *(j)edĭ́nъ ná desęte (stsl. єдинъ на десате, rus. оди́ннадцать, polj. jedenaście) ← pie. *(j)-ed(e) + *oi̯-nó-, *ei̯-nó- + *dék’m̥-

jedànaest: br. je spoj psl. *(j)edĭ́nъ, koji se izvodi iz pie. naglašene čestice *(j)ed(e) i *inъ ’jedan’, nastalog iz pie. *oi̯-nó-, *ei̯-nó-, i psl. br. *dě̀sętь < pie. *dék’m̥- ’deset’, čije bi prvobitno značenje moglo biti izvedeno iz ’dvije’ + ’ruke’.

Literatura

Skok 1971: I: 394, 766-767; Brückner 1985: 204; Fasmer 1987: III: 122; Snoj 2016: 162-163, 168-169.

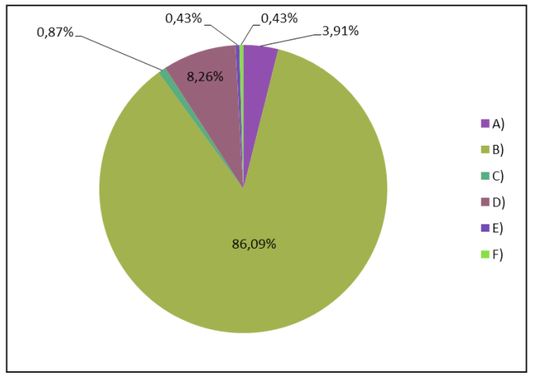

Ukupno (230):
A) 9 (3,91%)
B) 198 (86,09%)
C) 2 (0,87%)
D) 19 (8,26%)
E) 1 (0,43%)
F) 1 (0,43%)

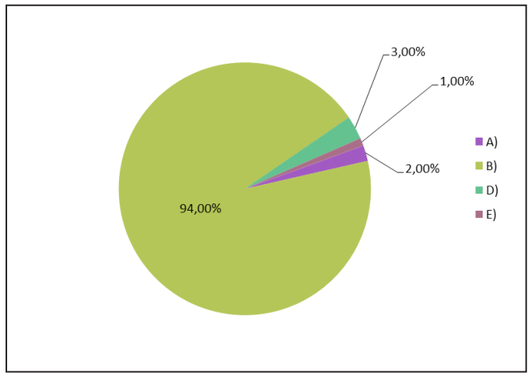

Bošnjaci (100):
A) 2 (2,00%)
B) 94 (94,00%)
D) 3 (3,00%)
E) 1 (1,00%)

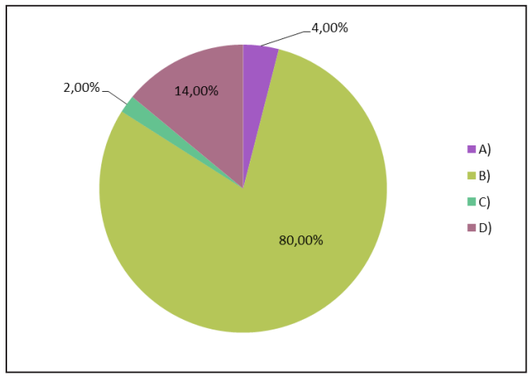

Hrvati (50):
A) 2 (4,00%)
B) 40 (80,00%)
C) 1 (2,00%)
D) 7 (14,00%)

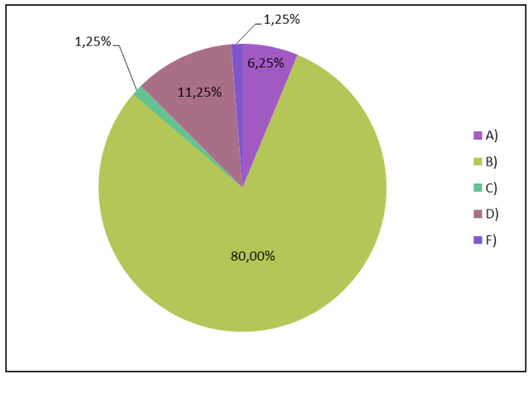

Srbi (80):
A) 5 (6,25%)
B) 64 (80,00%)
C) 1 (1,25%)
D) 9 (11,25%)
F) 1 (1,25%)

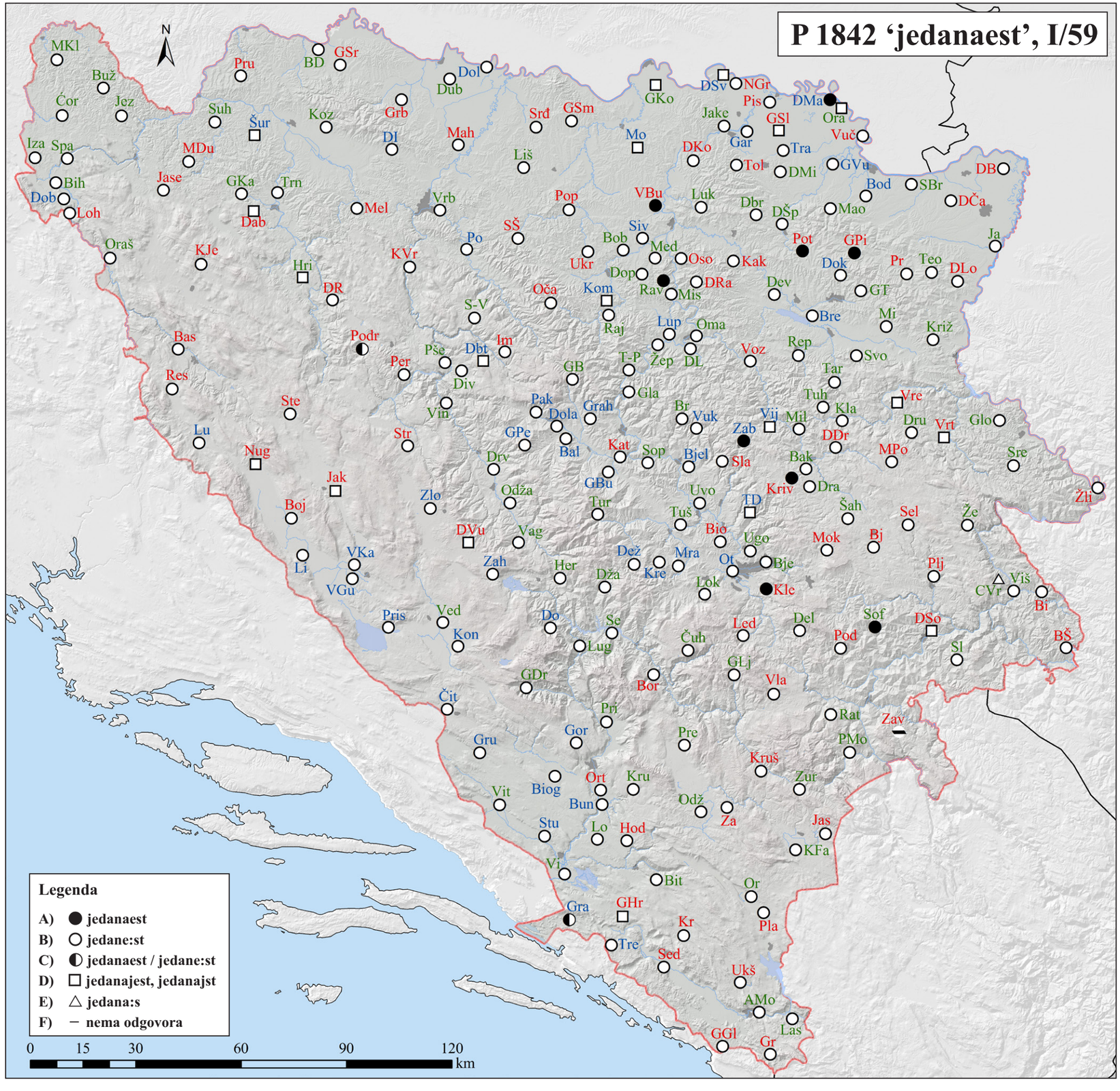

P 202 ‘uzeo’, I/60		
Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	ùzeo
2.	GGl	ùzo:
3.	AMo	ùzo:
4.	Las	ùzo:
5.	Ukš	ùzeo / ùzo:
6.	Pla	ùzo:
7.	Or	ùzo:
8.	Kr	ùzeo / ùzo:
9.	Sed	ùzevo / jàmijo
10.	Tre	ùzeo
11.	Gra	jámijo
12.	GHr	jámijo
13.	Bit	ùzo:
14.	Vi	jámijo
15.	Lo	ùzo:
16.	Hod	ùzejo / ùzeo
17.	Bun	ùzo:
18.	Ort	ùzo:
19.	Kru	jámijo / ùzo:
20.	Odž	ùzo:
21.	Za	ùze:t
22.	Kruš	ùzo:
23.	Zur	ùzo:
24.	KFa	ùzo:
25.	Jas	ùzo:
26.	PMo	ùzo:
27.	Zav	ùzo:
28.	Rat	ùzo:
29.	Vla	ùzo:
30.	GLj	ùzo:
31.	Pre	ùzo:
32.	Pri	jámijo / ùzo:
33.	Lug	ùzejo
34.	Se	ùzo:
35.	Bor	ùzeo
36.	Čuh	ùzejo
37.	Led	ùzejo
38.	Del	ùzeo
39.	Pod	ùzeo
40.	Sof	ùzo:
41.	DSo	ùzo:
42.	Sl	ùzo:
43.	BŠ	ùzo:
44.	Bi	ùzo:
45.	Viš	ùzo:
46.	CVr	ùzo:
47.	Plj	ùzo:
48.	Že	ùzo:
49.	Sel	ùzo:
50.	Bj	ùzo:
51.	Mok	ùzo:
52.	Šah	ùzeo
53.	Bje	ùzo:
54.	Kle	ùzo:
55.	Ugo	ùzo:
56.	TD	ùzo:
57.	Bio	ùzo:
58.	Ot	ùze:o
59.	Lok	ùzo:
60.	Mra	ùzo: / ùzeo
61.	Kre	ùzeo / ùzo:
62.	Dež	ùzo:
63.	Dža	ùzejo
64.	Tur	ùzo:
65.	Kat	ùzo:
66.	Bak	ùzo:
67.	Tuš	ùzo:
68.	Uvo	ùzo:
69.	Kriv	ùzeo
70.	Dra	ùzo:
71.	DDr	ùzo: / ùzeo
72.	MPo	ùzeo
73.	Sre	ùzo:
74.	Žli	ùzo:
75.	Glo	ùzo:
76.	Vrt	ùzo:
77.	Dru	ùzo:
78.	Vre	ùzo: / ùzeo
79.	Križ	ùzo:
80.	Mi	ùzo:
81.	Tar	ùzeo
82.	Kla	ùzo:
83.	Mil	ùzeo
84.	Rep	ùzo:
85.	Voz	ùzo:
86.	Vij	ùzo:
87.	Zab	ùzo:
88.	Sla	ùzo:
89.	Bjel	ùzo:
90.	Sop	ùzo:
91.	Vuk	ùzo:
92.	Br	ùzo:
93.	GBu	ùzo:
94.	Bal	ùzeo
95.	Grah	ùzo:
96.	Gla	ùzọ
97.	DL	ùzeo / ùzo:
98.	Oma	ùzo:
99.	DRa	ùzo:
100.	Oso	ùzo:
101.	Kak	ùzo:
102.	Dev	ùzo:
103.	Bre	ùzo:
104.	Dok	ùzo:
105.	GPi	ùzo:
106.	Pr	ùzeo
107.	DLo	ùzeo
108.	Teo	ùzo:
109.	Ja	ùzo:
110.	DČa	ùzeo
111.	DB	ùzo:
112.	SBr	ùzeo
113.	Bod	ùzeo / ùzejo
114.	Mao	uzò:
115.	Pot	ùzo:
116.	DŠp	ùzo:
117.	Dbr	uzo̩:
118.	Luk	ùzo:
119.	DMi	ùzo:
120.	GVu	ùzeo / ùzejo
121.	Vuč	ùzeo
122.	Ora	ùzo:
123.	DMa	ùzeo
124.	Tra	ùzeo: / ùze:o
125.	GSl	ùzeo
126.	Tol	ùzo:
127.	DKo	ùzo:
128.	Gar	ùzeo
129.	Pis	ùzevo
130.	Stu	ùzeja
131.	Vit	jámijo
132.	Gru	jámija
133.	Biog	jámijo
134.	Gor	ùzejo
135.	GDr	ùzo:
136.	Čit	ùzejo
137.	Kon	ùzejo
138.	Pris	ùzejo
139.	Ved	ùzo:
140.	Do	ùzeo
141.	Zah	ùzo:
142.	Her	ùzeo / ùzo:
143.	Vag	ùzo:
144.	Odža	ùzo:
145.	DVu	ùzo:
146.	VGu	úzejo
147.	VKa	ùzo:
148.	Li	ùzevo
149.	Boj	ùzo:
150.	Jak	ùzo:
151.	Zlo	ùzo:
152.	Drv	ùzo:
153.	GPe	ùzo:
154.	Pak	ùzo:
155.	Vin	ùzo:
156.	Str	ùzo:
157.	Ste	ùzo:
158.	Nug	ùzo:
159.	Lu	ùze:
160.	Res	ùzo:
161.	Bas	ùzo:
162.	Hri	ùzeo
163.	DR	ùzo:
164.	Podr	ùžeo / ùzo:
165.	Per	úzo:
166.	Pše	ùzo:
167.	Div	ùzo:
168.	Dbt	ùzeo
169.	Im	ùzeo
170.	GB	ùzeo
171.	T-P	ùzo:
172.	Žep	ùzeo / jàmio
173.	Lup	ùzeo
174.	Rav	ùzo:
175.	Mis	ùzo:
176.	Dop	ùzo:
177.	Kom	ùzo:
178.	Oča	ùzeo
179.	S-V	ùzo:
180.	KVr	ùzo:
181.	Po	ùzeo
182.	SŠ	ùzo:
183.	Ukr	ùzeo
184.	Raj	ùzo:
185.	Med	ùzeo·
186.	Bob	ùzo:
187.	Siv	ùzevo·
188.	VBu	ùzo: / ùzeo
189.	Pop	ùzejo
190.	Vrb	ùzo:
191.	Liš	ùzejo / ùzevo
192.	Mo	ùzejo
193.	Jake	ùzeo
194.	NGr	ùzeo
195.	DSv	ùzejo
196.	GKo	ùzo:
197.	GSm	ùzo:
198.	Srđ	ùzeo
199.	Mah	ùzo:
200.	Dol	ùzo:
201.	Grb	ùzejo / ùzo:
202.	DI	ùzeo / ùzevo
203.	Mel	ùzo:
204.	Trn	ùzejo
205.	Koz	ùzo:
206.	GSr	ùzo:
207.	BD	ùzeo
208.	Pru	ùzo:
209.	Suh	ùzo:
210.	Šur	ùzo:
211.	MDu	ùzo:
212.	Jase	ùzo:
213.	GKa	ùzejo / ùzevo
214.	Dab	ùzeo
215.	KJe	ùzo:
216.	Oraš	ùzo:
217.	Loh	ùzo:
218.	Dob	ùzo:
219.	Spa	ùzo:
220.	Iza	ùzo:
221.	Ćor	ùzeo
222.	Jez	ùzo:
223.	Buž	ùzo:
224.	MKl	ùzo:
225.	Bih	ùzo:
226.	Tuh	ùzo:
227.	Dub	ùzo:
228.	Dola	ùzo:
229.	Svo	ùzeo
230.	GT	ùzeo

Komentar

Vokalska grupa *eo* u prid. rad. m. jd. glagola ‘uzeti’ u gotovo dvije trećine ispitivanih govora poslije jednačenja sažima se u *o:*. U petini govora grupa *eo* ostaje nesažeta, a u deset mjesnih govora naporedni su sažeti i nesažeti oblici (*uzo:* / *uzeo*). U M159 (Luka kod Bosanskog Grahova) zapisan je oblik s jednačenjem u korist prvog samoglasnika i sažimanjem: *uze:*. U dvadeset mjesnih govora grupa *eo* razdvojena je sekundarnim *j* ili *v* (*uzejo*, *uzevo*).

Među zapisanim odgovorima oblik *uzo:* najbolje je raširen, od juga Hercegovine do sjevera Bosne. Nesaženi oblici upotrebljavaju se u oazi između Donje Čađavice (kod Bijeljine) u sjeveroistočnoj i Jakeša (kod Modriče) u sjevernoj Bosni, potom u više teritorijalno nepovezanih bosanskih govora, a u Hercegovini su rijetki. Jedini oblik s progresivnom asimilacijom zapisan je u zapadnoj Bosni (M159, Luka kod Bosanskog Grahova). Većina govora u kojima je grupa *eo* razbijena sonantom nalazi se zapadno od Neretve, od Studenaca (kod Ljubuškog) sjeverno do Džanića (kod Konjica) i sjeverozapadno do Ličtana (kod Livna).

Sažimanje grupe *eo* najčešće je u govorima Bošnjaka, a najrjeđe u govorima Hrvata: dosljedno se vrši u tri četvrtine bošnjačkih, manje od dvije trećine srpskih i oko dvije petine hrvatskih govora. Nesaženi oblici najčešći su u govorima Hrvata, a najrjeđi u govorima Bošnjaka. Dubletni oblici najčešći su u govorima Srba. Oblik s jednačenjem u korist prvog samoglasnika i sažimanjem (*uze:*) odlika je govora Hrvata (M159, Luka kod Bosanskog Grahova). Oblici sa sekundarnim sonantom između ova dva vokala najčešći su u hrvatskim govorima.

Iz sedam mjesta potječu nerelevantni odgovori (*jamijo*, *jamija*).

Literatura

Arnaut 2017: 72; Baotić 1983: 69; Baotić 2012: 109; Brabec 2012: 65; Brozović 2012: 301; Bulić 2013: 100; Bulić 2014: 64; Dalmacija 1997: 33; Dešić 1976: 85-87; Đurović 1992: 142; FO 1981: 414, 432, 464-465, 470, 476; Halilović 1990: 274; Halilović 1996: 70; Halilović 2002: 259-260; Halilović 2009: 45; Jahić 2002: 55-56; Kozomara 2016: 636; Peco 1975: 107; Petrović 1971: 60; Ramić 1999: 304-305; Remetić 1970: 113; Šurmin 1985: 191; Valjevac 1983: 328; Valjevac 2002: 114-115; Vujičić i dr. 1979: 21; Vujičić 1985: 37; Vujičić 1990: 32-33.

Up.: OLA: 1475.

Etimologija

psl. *vъzę́ti (stsl. възѧти, rus. взять, polj. wziąć) ← *vъz- + *(j)ę́ti

ùzēti: psl. gl. *vъzę́ti prvobitno je značio ‘podići, dignuti’, a izvodi se iz *vъz- ‘gore’ i korijena *(j)ę́ti ‘zgrabiti, uzeti, uhvatiti’. Prelaskom *vъ* > *u* i denazalizacijom *ę* > /e/ dobijen je lik *uzeti*.

Literatura

Brückner 1985: 640; Fasmer 1986: I: 311; Snoj 2016: 861.

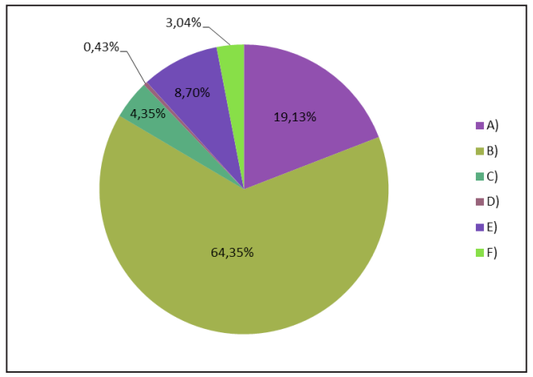

Ukupno (230):
A) 44 (19,13%)
B) 148 (64,35%)
C) 10 (4,35%)
D) 1 (0,43%)
E) 20 (8,70%)
F) 7 (3,04%)

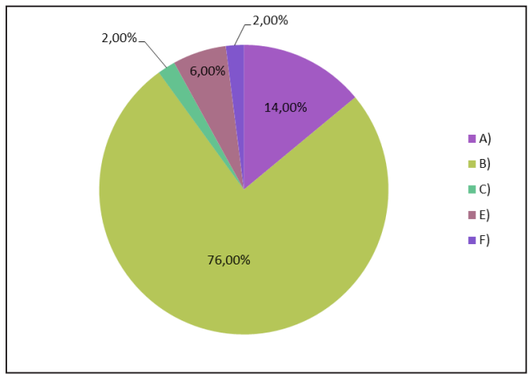

Bošnjaci (100):
A) 14 (14,00%)
B) 76 (76,00%)
C) 2 (2,00%)
E) 6 (6,00%)
F) 2 (2,00%)

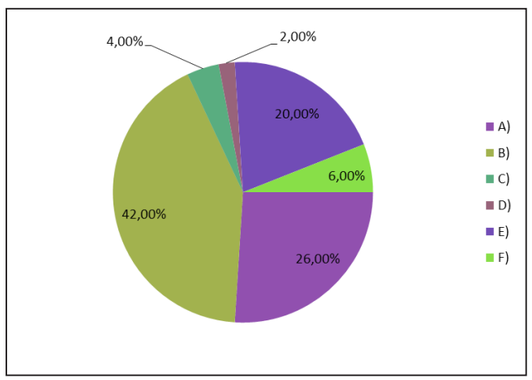

Hrvati (50):
A) 13 (26,00%)
B) 21 (42,00%)
C) 2 (4,00%)
D) 1 (2,00%)
E) 10 (20,00%)
F) 3 (6,00%)

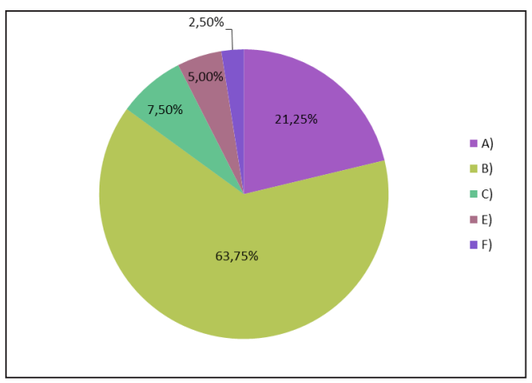

Srbi (80):
A) 17 (21,25%)
B) 51 (63,75%)
C) 6 (7,50%)
E) 4 (5,00%)
F) 2 (2,50%)

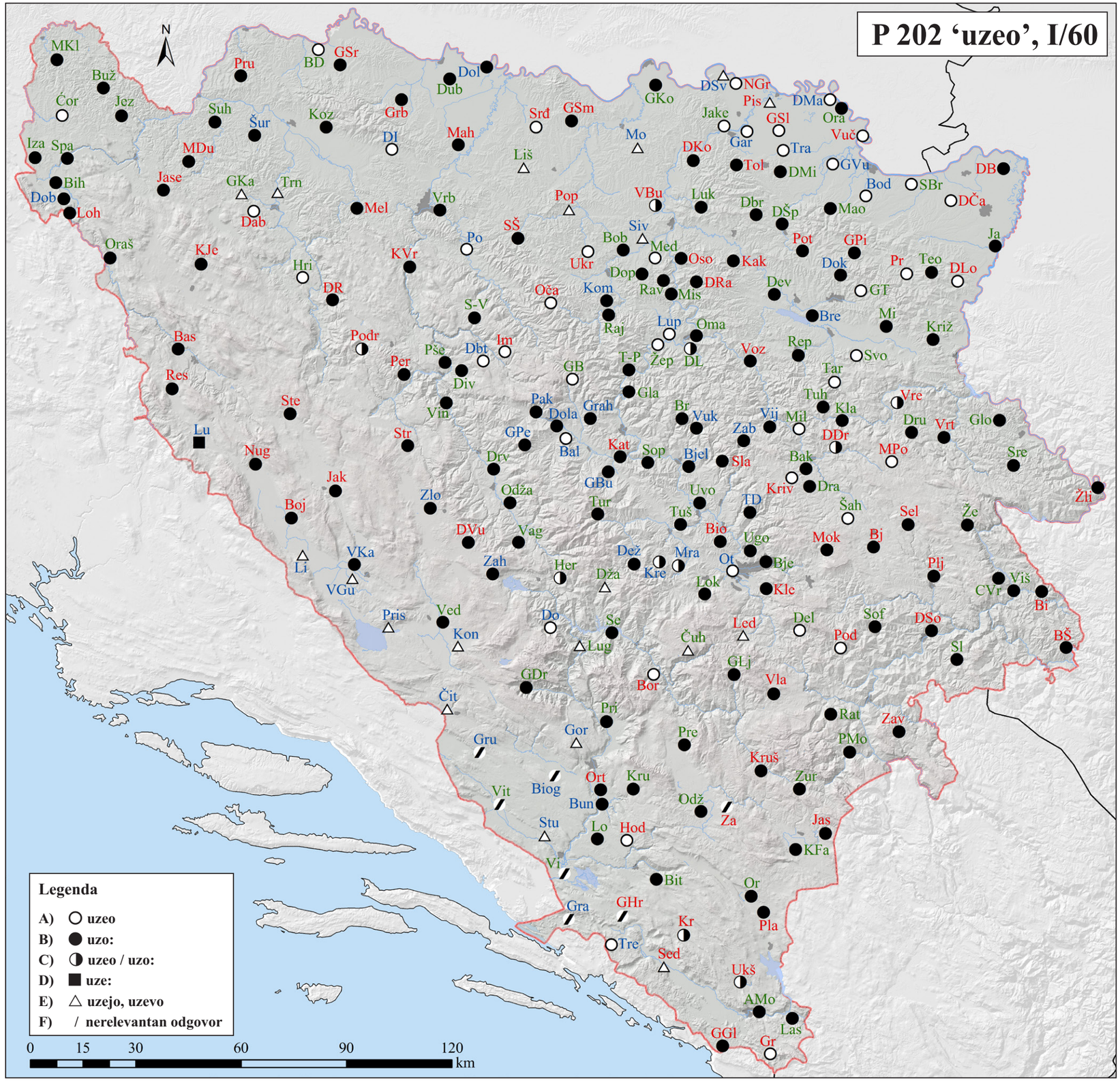

P 521 ‘izuo’, I/61		
Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	ìzuo
2.	GGl	ízuo
3.	AMo	ízuo / sázuo
4.	Las	ízuo
5.	Ukš	ìzuo / sàzuo
6.	Pla	ízuo
7.	Or	ízuo
8.	Kr	ízuo
9.	Sed	ízuvo
10.	Tre	ízuo
11.	Gra	ízuo / ízula
12.	GHr	ízvuo
13.	Bit	ízuo / ízo:
14.	Vi	ízo:
15.	Lo	ízo: / svù:ko:
16.	Hod	ízuo
17.	Bun	ízuo
18.	Ort	ízuo / ízo: se
19.	Kru	ízuo
20.	Odž	ízuo
21.	Za	ízuo
22.	Kruš	ízuo
23.	Zur	ízuo
24.	KFa	ízuo
25.	Jas	ízuvo
26.	PMo	ízuo
27.	Zav	ízuo
28.	Rat	ízuo
29.	Vla	ízuo
30.	GLj	ízuo
31.	Pre	ízuo
32.	Pri	ízo
33.	Lug	ízuo
34.	Se	ízuo
35.	Bor	ízuo
36.	Čuh	ízuo
37.	Led	ízuo
38.	Del	ízuo
39.	Pod	ízuo
40.	Sof	ízuo
41.	DSo	ízuo
42.	Sl	sàzuo / ízuo
43.	BŠ	ízuo
44.	Bi	ízuo
45.	Viš	ízuo
46.	CVr	sázuo
47.	Plj	ízuo
48.	Že	ízuo
49.	Sel	ízuo
50.	Bj	ìzuo
51.	Mok	ízuo
52.	Šah	ízuo
53.	Bje	skìno: / ízuo
54.	Kle	ízuo
55.	Ugo	ízuo
56.	TD	ízuo
57.	Bio	ízuo
58.	Ot	ízuo
59.	Lok	ízuo
60.	Mra	ízuo
61.	Kre	ízuo
62.	Dež	ízo: / ízuo
63.	Dža	ízuo
64.	Tur	ízuo
65.	Kat	ízuo
66.	Bak	ízo: / ízuo
67.	Tuš	ízuo
68.	Uvo	ízuo
69.	Kriv	ízuo
70.	Dra	skìno:
71.	DDr	ízuo
72.	MPo	ízuo
73.	Sre	ízuo
74.	Žli	ízuvo
75.	Glo	ízuo
76.	Vrt	ízuo
77.	Dru	ízuo
78.	Vre	ízo:
79.	Križ	ízo: / skìno:
80.	Mi	ízuo
81.	Tar	ízo:
82.	Kla	ízuo / ˣízuo
83.	Mil	ízuo
84.	Rep	ízuo
85.	Voz	skìno:
86.	Vij	ízuo
87.	Zab	ízuo
88.	Sla	ízuo
89.	Bjel	ízuo
90.	Sop	ízujo
91.	Vuk	ízujo
92.	Br	ízuo
93.	GBu	ízuo
94.	Bal	skìno:
95.	Grah	ízuo
96.	Gla	skìnọ:
97.	DL	ízuo
98.	Oma	——
99.	DRa	ízuo
100.	Oso	ízuo
101.	Kak	ízo:
102.	Dev	ízuo
103.	Bre	ízuo
104.	Dok	ízuo
105.	GPi	ízuo
106.	Pr	ízuo
107.	DLo	ízuo
108.	Teo	ízula
109.	Ja	ízuo / skìno:
110.	DČa	ízuo
111.	DB	ízuo
112.	SBr	skìno:
113.	Bod	ízuo / ízujo
114.	Mao	izò: / ízo:
115.	Pot	ízuo
116.	DŠp	ízuo:
117.	Dbr	izǫ̀:
118.	Luk	ízuo:
119.	DMi	ízuo
120.	GVu	ízuo / ízujo
121.	Vuč	ízuvo:
122.	Ora	ízuo
123.	DMa	izùo
124.	Tra	ízuo
125.	GSl	ízuvo
126.	Tol	ízo:
127.	DKo	ízuo
128.	Gar	ízuvo:
129.	Pis	ízuvo
130.	Stu	ízuja
131.	Vit	ízujo se
132.	Gru	ízuja
133.	Biog	skìnijo
134.	Gor	ízvuo
135.	GDr	ízuvo
136.	Čit	ízujo
137.	Kon	ízujo
138.	Pris	ízujo
139.	Ved	ízuo
140.	Do	ízuo
141.	Zah	ízuo
142.	Her	ízuo
143.	Vag	ízo:
144.	Odža	ízuo
145.	DVu	ízuo
146.	VGu	ízuo
147.	VKa	ízuo
148.	Li	ízuvo
149.	Boj	ízuvo
150.	Jak	ízuo / ízuvo
151.	Zlo	ízo:
152.	Drv	ízuo
153.	GPe	ízuo:
154.	Pak	ízuo·
155.	Vin	ízuo
156.	Str	ízo:
157.	Ste	ízo
158.	Nug	ízo:
159.	Lu	ízujo:
160.	Res	ízo:
161.	Bas	ízuo
162.	Hri	sázuo
163.	DR	ízuo
164.	Podr	ízuo
165.	Per	ízo:
166.	Pše	ízuo
167.	Div	ízuo
168.	Dbt	ízuo
169.	Im	ízuo / skìno:
170.	GB	ízo:
171.	T-P	skìno:
172.	Žep	ízuo
173.	Lup	ízuo
174.	Rav	ízuo
175.	Mis	ízuo
176.	Dop	ízuᵘo
177.	Kom	ízuo / izù:o
178.	Oča	ízuo
179.	S-V	skìnijo / svù:ko:
180.	KVr	ízo:
181.	Po	ízuo
182.	SŠ	ízuvo:
183.	Ukr	ízuo / snìmio
184.	Raj	ízo:
185.	Med	ízuo
186.	Bob	ízuo
187.	Siv	ízuvo·
188.	VBu	ìzuo
189.	Pop	ízujo se
190.	Vrb	ízuo
191.	Liš	ízuo
192.	Mo	ízujo
193.	Jake	ízuo
194.	NGr	ízuvo
195.	DSv	ízuᵒ
196.	GKo	ízuo
197.	GSm	ízᵘla
198.	Srđ	ízuo
199.	Mah	ízuo / ízo:
200.	Dol	ízuʲo
201.	Grb	ízuʲo
202.	DI	ízuo
203.	Mel	ízuo
204.	Trn	ízujo
205.	Koz	sní:mijo
206.	GSr	ízuvo:
207.	BD	ízuvo:
208.	Pru	sázᵘla
209.	Suh	ízuo
210.	Šur	ízuvo:
211.	MDu	ízula
212.	Jase	sázo:
213.	GKa	ízuo / ízujo
214.	Dab	ìzo:
215.	KJe	ízo:
216.	Oraš	sázuo
217.	Loh	ízo:
218.	Dob	ízuo
219.	Spa	ízuo / ízula / svú:kla
220.	Iza	ízuvo: se
221.	Ćor	ízuo
222.	Jez	ízuo
223.	Buž	ízuo
224.	MKl	ízuo
225.	Bih	ízuo
226.	Tuh	ízuo / ízo: / skìno:
227.	Dub	ízuo
228.	Dola	ízuo:
229.	Svo	ízuo
230.	GT	ízuo

Komentar

Vokalska grupa *uo* u radnom pridjevu m. r. glagola ‘izuti’ najčešće ostaje nesažeta: pet puta su brojniji govori u kojima je *izuo* od onih u kojima je *izo:*. U devet mjesta zapisani su i nesažeti i sažeti oblici. U trideset dva mjesna govora grupa *uo* razbijena je sonantom *v* ili *j*: u osamnaest je mjesta *izuvo*, u dvanaest *izujo*, a u dva *izuja*.

Među zapisanim odgovorima oblik *izuo* najbolje je raširen, od juga Hercegovine do sjevera Bosne. Većina govora u kojima se upotrebljavaju sažeti oblici nalazi se sjevernije od granice koju od istoka ka zapadu čine: Vrela (kod Šekovića), Dragoradi (kod Ilijaša), Bjelave (u Sarajevu), Deževice (kod Kreševa), Vaganjac (kod Gornjeg Vakufa), Zlosela (kod Kupresa) i Nuglašica (kod Bosanskog Grahova), a južnije od crte Bijeljina (na istoku) – Bihać (na zapadu). Ovakvi oblici upotrebljavaju se i govorima uz Neretvu, od Višića (kod Čapljine) do Prigrađana (kod Mostara). Većina govora u kojima je grupa *uo* razbijena sonantom nalazi se između Studenaca (kod Ljubuškog) u zapadnoj Hercegovini i Luke (kod Bosanskog Grahova) u zapadnoj Bosni.

Vokalska grupa *uo* bolje se čuva u govorima Bošnjaka nego u govorima Hrvata i Srba: imaju je tri četvrtine bošnjačkih i dvije trećine hrvatskih i srpskih govora. Sažeti oblici (*izo:*, *sazo:*) češći su u govorima Srba i Bošnjaka nego u govorima Hrvata: zapisani su u petini srpskih i bošnjačkih govora i samo u tri hrvatska govora. Oblici sa sekundarnim sonantom između ova dva vokala najčešći su u hrvatskim, a najrjeđi u bošnjačkim govorima.

Iz sedam mjesta potječu nerelevantni odgovori (*skinijo*, *snimijo*, *svuko* i dr.), a iz M98 nema odgovora.

Literatura

Arnaut 2017: 73; Baotić 1983: 69; Brozović 2012: 301; Dalmacija 1997: 34; Dragičević 2007: 341; Đukanović 1983: 209; Hadžikadić 2012: 21; Halilović 1990: 273; Halilović 1996: 71; Halilović 2002: 261; Jahić 2002: 56; Peco 1975: 107; Pehlić 2009: 19; Petrović 1971: 60; Valjevac 1983: 328; Valjevac 2002: 116; Vujičić i dr. 1979: 21; Vujičić 1985: 38; Vujičić 1990: 34.

Etimologija

psl. *jьzǘti (stsl. нзоутн, strus. изу́ть, polj. zzuć), lit. aũti ← pie. *$h_2$au̯H-

ìzuti: psl. gl. *jьzǘti nastao je pref. tvorbom od *iz-* < **jьz-* i korijena *ûti ‘obuti’ koji se izvodi iz ie. *$h_2$au̯H- ‘obuti’.

Literatura

Skok 1972: II: 539; Brückner 1985: 657; Fasmer 1986: II: 224; Snoj 2916: 674.

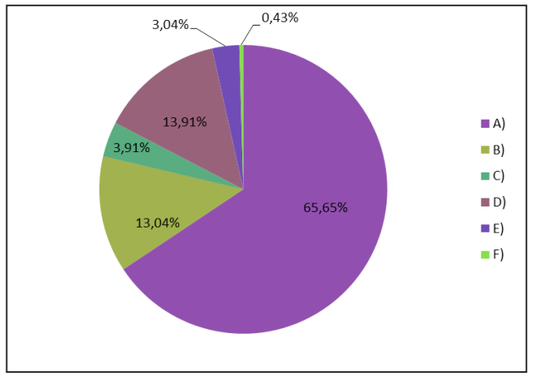

Ukupno (230):
A) 151 (65,65%)
B) 30 (13,04%)
C) 9 (3,91%)
D) 32 (13,91%)
E) 7 (3,04%)
F) 1 (0,43%)

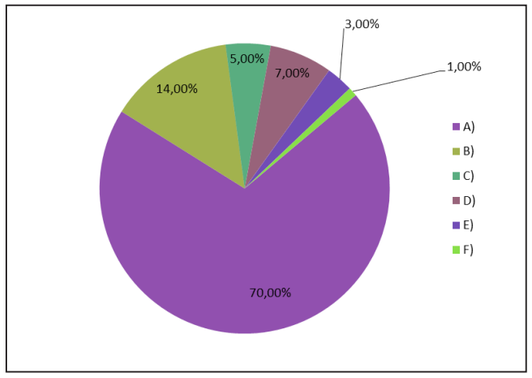

Bošnjaci (100):
A) 70 (70,00%)
B) 14 (14,00%)
C) 5 (5,00%)
D) 7 (7,00%)
E) 3 (3,00%)
F) 1 (1,00%)

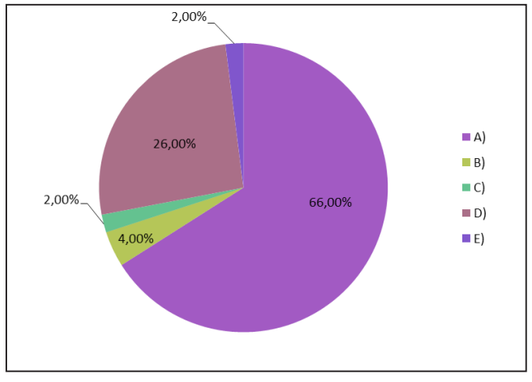

Hrvati (50):
A) 33 (66,00%)
B) 2 (4,00%)
C) 1 (2,00%)
D) 13 (26,00%)
E) 1 (2,00%)

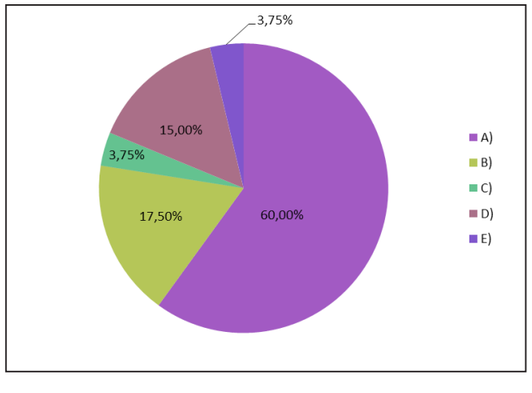

Srbi (80):
A) 48 (60,00%)
B) 14 (17,50%)
C) 3 (3,75%)
D) 12 (15,00%)
E) 3 (3,75%)

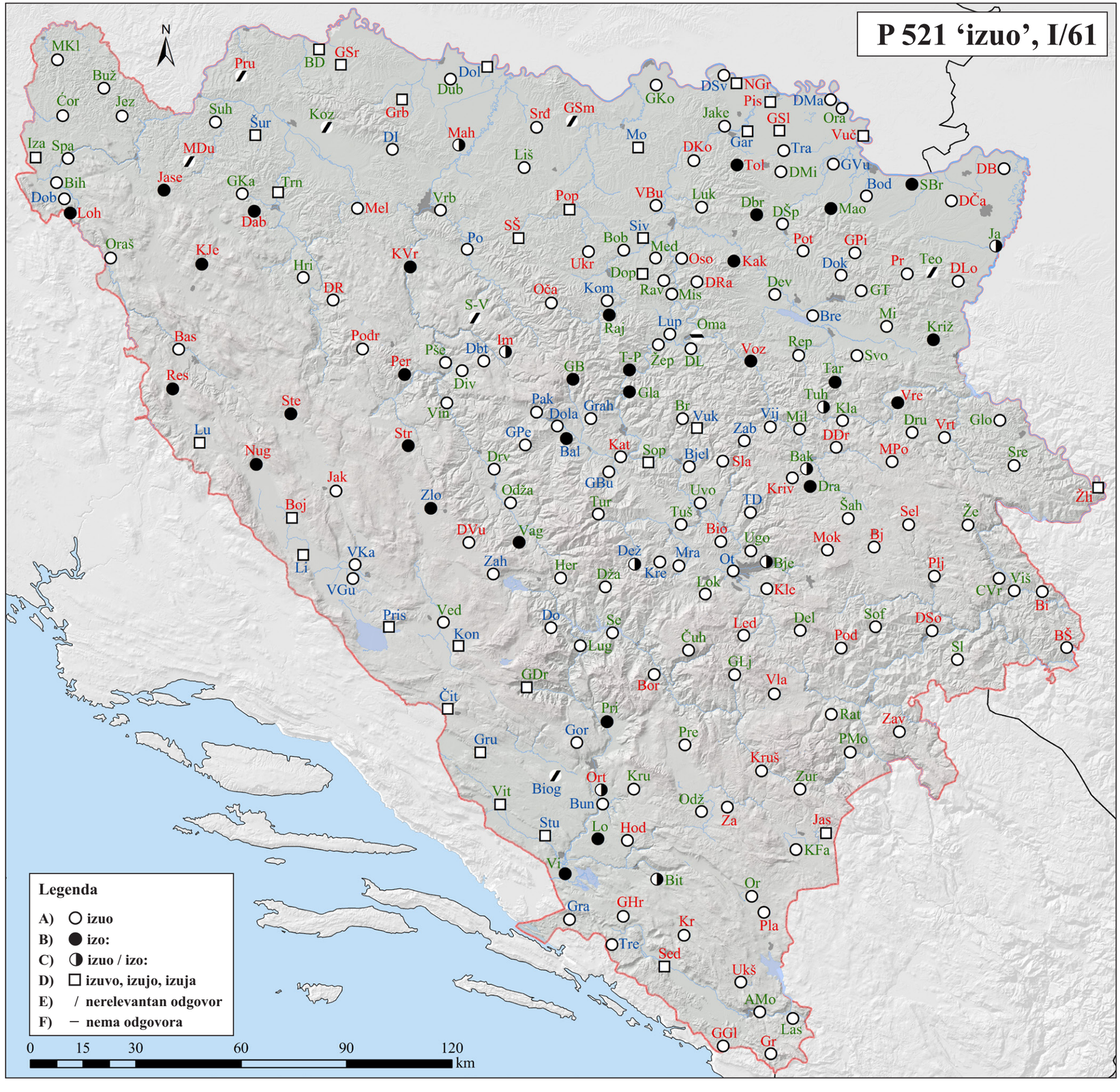

P 445 ‘moliti’, I/62		
Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	móliti
2.	GGl	mólit
3.	AMo	mólit
4.	Las	mólit
5.	Ukš	mólit
6.	Pla	mólit
7.	Or	mólit
8.	Kr	móliti
9.	Sed	mólit
10.	Tre	mólit
11.	Gra	móliti
12.	GHr	mólit / móliti
13.	Bit	mólit
14.	Vi	mólit / móliti
15.	Lo	mólit / móliti
16.	Hod	mólit
17.	Bun	móliti
18.	Ort	mólit / móliti
19.	Kru	mólit / móliti
20.	Odž	mólit
21.	Za	mólit
22.	Kruš	mólit
23.	Zur	mólit
24.	KFa	mólit
25.	Jas	móliti
26.	PMo	mólit
27.	Zav	móliti
28.	Rat	móliti
29.	Vla	mólit
30.	GLj	mólit
31.	Pre	mólit
32.	Pri	mólit / móliti
33.	Lug	mólit / móliti
34.	Se	mólit
35.	Bor	mólit
36.	Čuh	mólit / móliti
37.	Led	mólit / móliti
38.	Del	mólit se
39.	Pod	móliti
40.	Sof	móliti
41.	DSo	móliti
42.	Sl	móliti
43.	BŠ	móliti
44.	Bi	móliti
45.	Viš	móliti
46.	CVr	móliti
47.	Plj	mólit / móliti
48.	Že	mólit / móliti
49.	Sel	móliti
50.	Bj	mól^{i}ti
51.	Mok	mólit
52.	Šah	mólit / móliti
53.	Bje	mólt
54.	Kle	móliti
55.	Ugo	móliti
56.	TD	mól^{i}t
57.	Bio	mólit
58.	Ot	mólit
59.	Lok	mólit
60.	Mra	mólit
61.	Kre	mólit
62.	Dež	mólit
63.	Dža	mólit / móliti
64.	Tur	móliti
65.	Kat	móliti
66.	Bak	mólit / móliti
67.	Tuš	mólit
68.	Uvo	mól^{i}t
69.	Kriv	mólit / móliti
70.	Dra	mólit
71.	DDr	mólit
72.	MPo	mól^{i}t^{i}
73.	Sre	móliti
74.	Žli	móliti
75.	Glo	móliti
76.	Vrt	móliti
77.	Dru	móliti
78.	Vre	mólit / móliti
79.	Križ	móliti
80.	Mi	mólit
81.	Tar	móliti
82.	Kla	móliti
83.	Mil	mólit
84.	Rep	mólit / móliti
85.	Voz	mólit
86.	Vij	mólit
87.	Zab	mólit
88.	Sla	mólit
89.	Bjel	mólit
90.	Sop	mólit
91.	Vuk	mólit
92.	Br	mólit
93.	GBu	mólit
94.	Bal	mól^{i}t
95.	Grah	mól^{i}t
96.	Gla	mǫlt
97.	DL	mólit
98.	Oma	mólit / mólit se
99.	DRa	móliti
100.	Oso	móliti
101.	Kak	mólit
102.	Dev	mólit
103.	Bre	mólit
104.	Dok	mólit
105.	GPi	mǫ́lt
106.	Pr	mólit
107.	DLo	mólit
108.	Teo	móliti
109.	Ja	móliti
110.	DČa	mól^{i}t / mólt
111.	DB	mólit^{i}
112.	SBr	mól^{i}ti
113.	Bod	mólit
114.	Mao	mólit
115.	Pot	mǫ́lt
116.	DŠp	mólt
117.	Dbr	mǫlit
118.	Luk	mólt
119.	DMi	móliti
120.	GVu	mólit
121.	Vuč	móliti
122.	Ora	mólit^{i}
123.	DMa	mólit
124.	Tra	mólit
125.	GSl	mólit^{i}
126.	Tol	móliti
127.	DKo	móliti
128.	Gar	mólti
129.	Pis	mólti
130.	Stu	mólit / móliti
131.	Vit	mólit / móliti
132.	Gru	mólit / móliti
133.	Biog	mólit / móliti
134.	Gor	mólit
135.	GDr	mólit
136.	Čit	mólit
137.	Kon	mólit
138.	Pris	mólit
139.	Ved	mólit
140.	Do	mólit
141.	Zah	mólit
142.	Her	mólit
143.	Vag	mólit
144.	Odža	mólit^{i}
145.	DVu	mǫ́lti
146.	VGu	mólit
147.	VKa	mól^{i}t
148.	Li	mólit
149.	Boj	mólti
150.	Jak	mól^{i}ti
151.	Zlo	molit
152.	Drv	mólit
153.	GPe	mólt
154.	Pak	mólit
155.	Vin	mólit
156.	Str	mól^{i}ti
157.	Ste	mólti
158.	Nug	móliti
159.	Lu	mǫ́lti
160.	Res	mú̯lti
161.	Bas	mól^{i}t / múl^{i}ti
162.	Hri	móliti
163.	DR	mólti
164.	Podr	mól^{i}ti
165.	Per	mól^{i}t^{i}
166.	Pše	mól^{i}t
167.	Div	mólit
168.	Dbt	mólit / mólti
169.	Im	mól^{i}ti
170.	GB	mólit
171.	T-P	mǫliti
172.	Žep	mólit
173.	Lup	mól^{i}ti
174.	Rav	mólit
175.	Mis	móliti
176.	Dop	mólit
177.	Kom	mólit / móliti
178.	Oča	móliti
179.	S-V	mólit / móliti
180.	KVr	mól^{i}t
181.	Po	mólit^{i}
182.	SŠ	móliti
183.	Ukr	mólti
184.	Raj	mólit
185.	Med	mólit
186.	Bob	mól^{i}t
187.	Siv	móliti
188.	VBu	móliti / mól^{i}ti / mól^{i}t
189.	Pop	móliti
190.	Vrb	móliti / mólti
191.	Liš	mólit
192.	Mo	mólit
193.	Jake	móliti
194.	NGr	mól^{i}ti / mól^{i}ti se
195.	DSv	mólit
196.	GKo	mólit
197.	GSm	mólit
198.	Srđ	mólit / móliti
199.	Mah	móliti
200.	Dol	mólit
201.	Grb	móliti
202.	DI	mǫ́lt
203.	Mel	mółiti / mół^{i}ti
204.	Trn	móliti
205.	Koz	móliti / mólti
206.	GSr	móliti
207.	BD	móliti
208.	Pru	——
209.	Suh	móliti
210.	Šur	móliti
211.	MDu	móliti
212.	Jase	mǫ́lti
213.	GKa	móliti
214.	Dab	mólit^{i}
215.	KJe	móliti
216.	Oraš	mól^{i}ti
217.	Loh	móliti
218.	Dob	móliti / mólti
219.	Spa	móliti / mólti / mólt
220.	Iza	mólti
221.	Ćor	mǫ́lti
222.	Jez	mólt / mólti
223.	Buž	mólti
224.	MKl	mól^{i}ti
225.	Bih	mólti / móliti
226.	Tuh	mólit
227.	Dub	mólti
228.	Dola	mólt
229.	Svo	mólit
230.	GT	mólit

Komentar

Infinitiv glagola ‘moliti’ u nešto manje od polovine ispitivanih govora zapisan je u supinskom obliku (*molit*, *mol^{i}t*, *molt* i dr.), a u trećini s očuvanim nastavkom *-ti* (*moliti*, *mol^{i}ti*, *molti* i dr.). Više od desetine govora ima i jedne i druge oblike (*molit* / *moliti*, *molit* / *molti*, *moliti* / *mol^{i}t* i dr.). Redukcija medijalnog vokala *i* u inf. *moliti* može biti djelimična i potpuna. Potpuna je nešto češća: u dvadeset pet ispitivanih govora zapisani su samo oblici *molti*, *molt* i dr., u dvadeset dva samo je *mol^{i}ti*, *mol^{i}ti* i dr. U devet mjesnih govora uz oblike s očuvanim medijalnim *i* naporedo se upotrebljavaju oblici s potpunom ili djelimičnom redukcijom (*moliti* / *mol^{i}ti* / *mol^{i}t*, *moliti* / *molti* i dr.), a u M110 naporedo je *mol^{i}t* i *molt*.

Najviše govora s očuvanom morfemom *-ti* nalazi se u Podrinju, od počanskog kraja na jugu do bijeljinskog na sjeveru, i u sjevernijim bosanskim govorima, od gradačačkog kraja na istoku do bihaćkog na zapadu. Supinski oblik najbolje se čuva u govorima Hercegovine i u bosanskim govorima zapadnije od podrinjskog pojasa s morfemom *-ti*. Djelimičnu i potpunu redukciju poznaju mnogi bosanski govori; prva je osobito česta između livanjskog kraja u jugozapadnoj i banjalučkog u sjeverozapadnoj Bosni, druga u unsko-sanskoj regiji i sjeveroistočnoj Bosni.

Infinitivna morfema *-ti* najbolje je očuvana u govorima Srba, a najslabije u govorima Hrvata. Infinitiv s morfološkim obilježjem *-t* najčešći je u hrvatskim, a najrjeđi u srpskim govorima. Djelimična redukcija medijalnog vokala *i* najčešća u govorima Srba, a najrjeđa u govorima Bošnjaka, a potpuna je podjednako prisutna u govorima Bošnjaka, Hrvata i Srba.

Iz M218 nema odgovora.

Literatura

Arnaut 2017: 65; Baotić 1983: 65-66; Baotić 2012: 108; Brabec 2012: 113; Brozović 2012: 300; Dalmacija 1997: 38; Dešić 1976: 63; Dragičević 2007: 334; Đurović 1992: 121-122; Halilović 1990: 271-272; Halilović 1996: 64-65; Halilović 2002: 262; Halilović 2009: 45; Jahić 2002: 59; Okuka 1983: 46-51, 108; Peco 1975: 99-100; Pehlić 2009: 16; Petrović 1970: 338; Petrović 1971: 41-44; Ramić 1999: 301; Šimundić 1971: 41; Valjevac 1983: 327; Valjevac 2002: 109-111; Vujičić i dr. 1979: 22; Vujičić 1981: 198; Vujičić 1985: 40; Vujičić 1990: 36.

Etimologija

psl. *modlíti (stsl. молнти, rus. моли́ть(ся), polj. modlić się), lit. maldýti ← pie. *meld^{h}-

mòliti: psl. *modlíti, iz starijeg *moldíti, izvodi se iz pie. korijena *meld^{h} ‘svečano govoriti, glasom se obraćati bogu’.

Literatura

Skok 1972: II: 451-452; Brückner 1985: 343; Fasmer 1986: II: 642; Snoj 2016: 437.

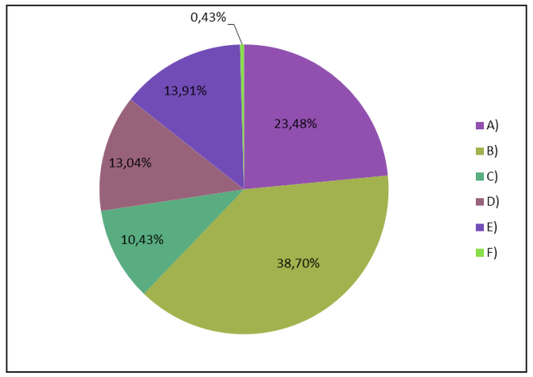

Ukupno (230):
A) 54 (23,48%)
B) 89 (38,70%)
C) 24 (10,43%)
D) 30 (13,04%)
E) 32 (13,91%)
F) 1 (0,43%)

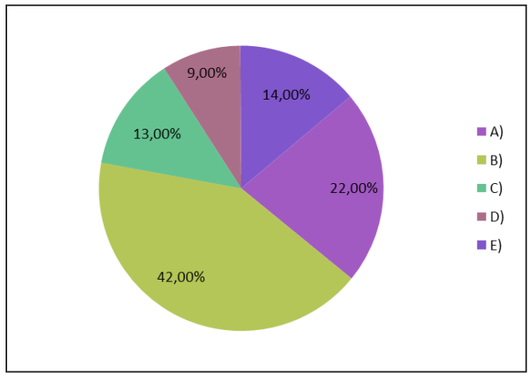

Bošnjaci (100):
A) 22 (22,00%)
B) 42 (42,00%)
C) 13 (13,00%)
D) 9 (9,00%)
E) 14 (14,00%)

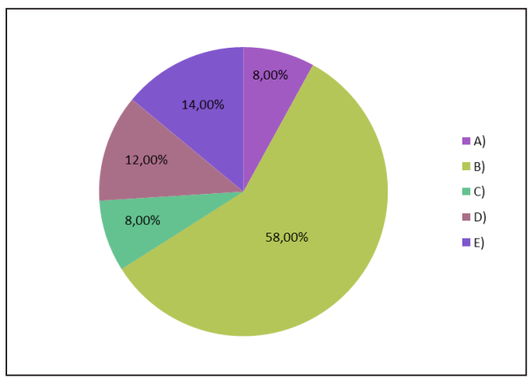

Hrvati (50):
A) 4 (8,00%)
B) 29 (58,00%)
C) 4 (8,00%)
D) 6 (12,00%)
E) 7 (14,00%)

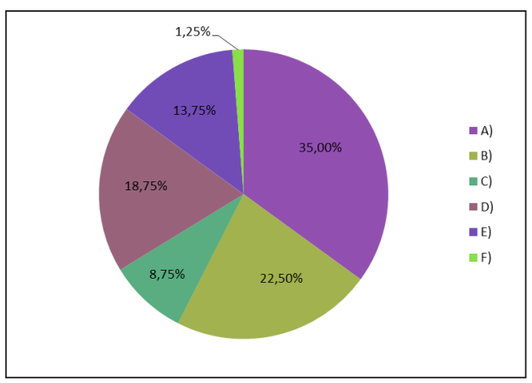

Srbi (80):
A) 28 (35,00%)
B) 18 (22,50%)
C) 7 (8,75%)
D) 15 (18,75%)
E) 11 (13,75%)
F) 1 (1,25%)

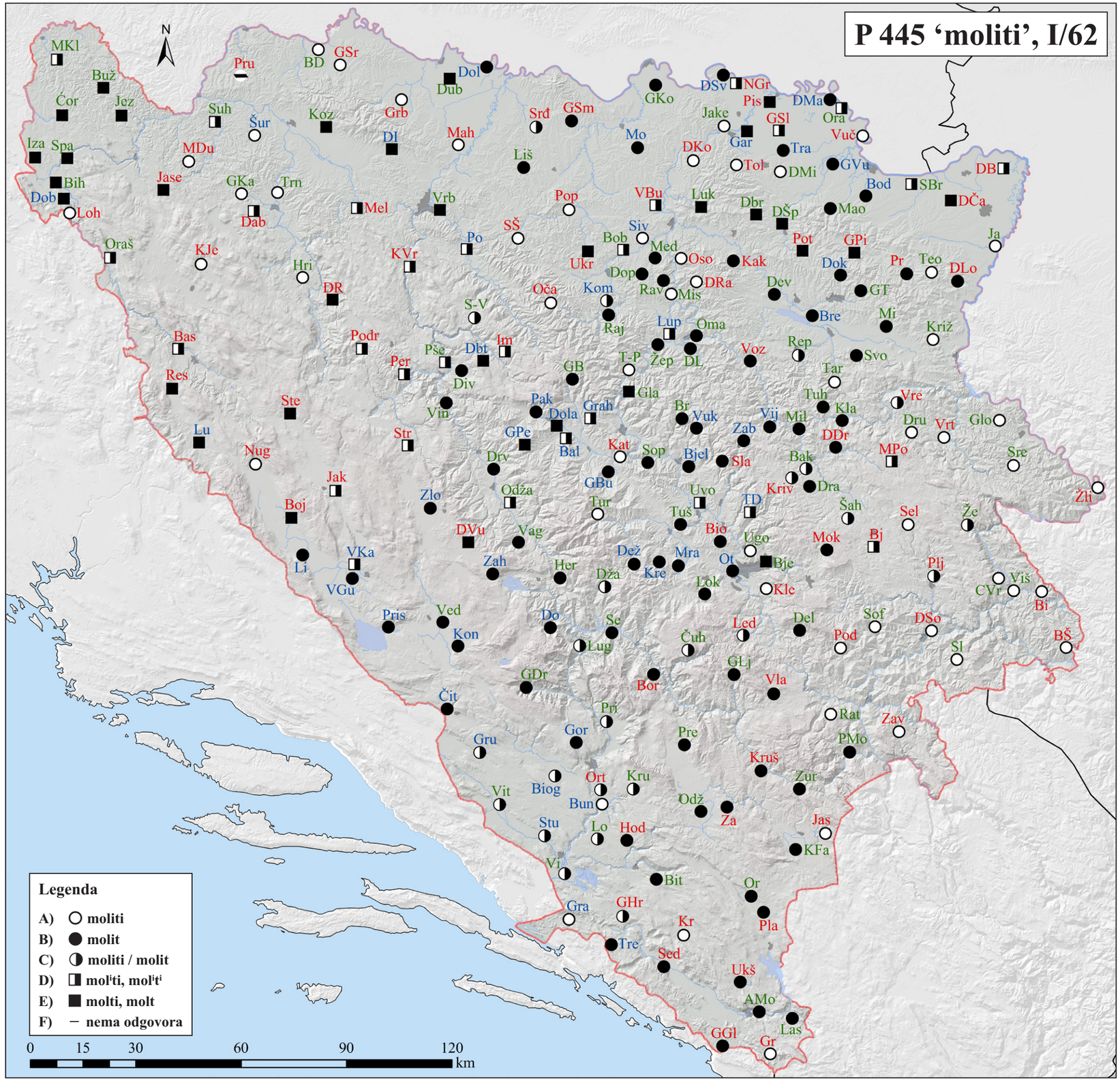

P 1065 ‘lisica’, I/63		
Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	lísica
2.	GGl	lísica
3.	AMo	lísica
4.	Las	lísica
5.	Ukš	lísica
6.	Pla	lísica
7.	Or	lísʲca
8.	Kr	lísica
9.	Sed	lísica
10.	Tre	lísica
11.	Gra	lísica
12.	GHr	lísica
13.	Bit	lísica
14.	Vi	šètka
15.	Lo	lísica
16.	Hod	lísica
17.	Bun	lísica
18.	Ort	lìsica
19.	Kru	lísica
20.	Odž	lísica
21.	Za	lísica
22.	Kruš	lísica
23.	Zur	lísica
24.	KFa	lísica
25.	Jas	lísica
26.	PMo	lísica / lísʲca
27.	Zav	lìsica
28.	Rat	lísica
29.	Vla	lísica
30.	GLj	lísica
31.	Pre	lísica
32.	Pri	lísica
33.	Lug	lísica
34.	Se	lísica
35.	Bor	lísica / lísʲca / lísca
36.	Čuh	lísica
37.	Led	lísica
38.	Del	lísʲca
39.	Pod	lísica
40.	Sof	lísica
41.	DSo	lísica
42.	Sl	lísica
43.	BŠ	lísica
44.	Bi	lísica
45.	Viš	lísica
46.	CVr	lí:ja
47.	Plj	lísica / lísʲca
48.	Že	lísica / lísca
49.	Sel	lísca / lísica
50.	Bj	lìsica
51.	Mok	lísca
52.	Šah	lísica
53.	Bje	lísʲca
54.	Kle	lìsica
55.	Ugo	lísʲca
56.	TD	lísica
57.	Bio	lísʲca
58.	Ot	lísca
59.	Lok	lísica
60.	Mra	lísʲca
61.	Kre	lísica
62.	Dež	lísʲca
63.	Dža	lísica
64.	Tur	lísica
65.	Kat	lísica
66.	Bak	lísica
67.	Tuš	lísʲca
68.	Uvo	lísʲca
69.	Kriv	lìsica
70.	Dra	lísica
71.	DDr	lísica / lísʲca
72.	MPo	lísica
73.	Sre	lísica
74.	Žli	lísica
75.	Glo	lìsica
76.	Vrt	lísica
77.	Dru	lìsica / lìxać
78.	Vre	lísica
79.	Križ	lísca / líxa:č
80.	Mi	lísica
81.	Tar	lísica
82.	Kla	lísʲca
83.	Mil	lísica
84.	Rep	lísʲca / lísca / lísica
85.	Voz	lísica
86.	Vij	lísica
87.	Zab	lísica
88.	Sla	lísica
89.	Bjel	lísʲca
90.	Sop	lísica
91.	Vuk	lísica
92.	Br	lísʲca
93.	GBu	lísica
94.	Bal	lísca
95.	Grah	lísʲca
96.	Gla	lìsicą
97.	DL	lísica
98.	Oma	lísica
99.	DRa	lísica
100.	Oso	lísʲca
101.	Kak	lísica
102.	Dev	lísica
103.	Bre	lísica / lí:ja
104.	Dok	lísʲca
105.	GPi	lísica
106.	Pr	lísica
107.	DLo	lísʲca
108.	Teo	lísʲca / lísica
109.	Ja	lísʲca
110.	DČa	lísʲca
111.	DB	lísica
112.	SBr	lísica
113.	Bod	lísica
114.	Mao	lísica
115.	Pot	lísica
116.	DŠp	lìsica
117.	Dbr	lìsica
118.	Luk	lísica
119.	DMi	lísica
120.	GVu	lísica
121.	Vuč	lísica
122.	Ora	lìsica / lìxac
123.	DMa	lisíca
124.	Tra	lísica
125.	GSl	lísica
126.	Tol	lísica
127.	DKo	lísca
128.	Gar	lísica / lísca
129.	Pis	lísʲca
130.	Stu	šètka
131.	Vit	šètka
132.	Gru	šètka
133.	Biog	šètka
134.	Gor	šètka
135.	GDr	lísica
136.	Čit	lísica / šètka
137.	Kon	lísica
138.	Pris	lísica
139.	Ved	lísca / lísica
140.	Do	lí:sica
141.	Zah	lísʲca
142.	Her	lisʲca
143.	Vag	lísica / lísca
144.	Odža	lísʲca
145.	DVu	lísica
146.	VGu	lísica
147.	VKa	lísica
148.	Li	lísica
149.	Boj	lísica
150.	Jak	lísica
151.	Zlo	lísica
152.	Drv	lìsica / lí:xa
153.	GPe	lísʲca
154.	Pak	lísʲca
155.	Vin	lísʲca
156.	Str	lísʲca / lí:ja
157.	Ste	lísʲca
158.	Nug	lísica
159.	Lu	lísʲca
160.	Res	lísica
161.	Bas	lísʲca
162.	Hri	lísica
163.	DR	lísica / lí:sac
164.	Podr	lísica
165.	Per	lísica
166.	Pše	lísica
167.	Div	lísʲca
168.	Dbt	lísica
169.	Im	lísʲca
170.	GB	lísca
171.	T-P	lìsica
172.	Žep	lí:ja / lísica
173.	Lup	lísʲca
174.	Rav	lísica
175.	Mis	lìsʲca
176.	Dop	lísica
177.	Kom	lìsica
178.	Oča	lísica
179.	S-V	lísica / lísca
180.	KVr	lísʲca
181.	Po	lísca
182.	SŠ	lísica
183.	Ukr	lísica
184.	Raj	lísʲca
185.	Med	lísʲca
186.	Bob	lí:xa
187.	Siv	lísica
188.	VBu	lísica / líśica
189.	Pop	lísica
190.	Vrb	lísca
191.	Liš	lísica
192.	Mo	lísica
193.	Jake	lísica
194.	NGr	lísica
195.	DSv	lìsica
196.	GKo	šètka
197.	GSm	lísʲca
198.	Srđ	lísica / lísʲca
199.	Mah	lísica / lísca
200.	Dol	lísica
201.	Grb	lísica
202.	DI	lísica / lísca
203.	Mel	lísica / líśʲca
204.	Trn	lísica
205.	Koz	lísica
206.	GSr	lísica
207.	BD	lísica
208.	Pru	líśʲca
209.	Suh	lìśʲca
210.	Šur	lísica
211.	MDu	lísica
212.	Jase	lísʲca
213.	GKa	lísica
214.	Dab	lísica
215.	KJe	lísica
216.	Oraš	lísʲca
217.	Loh	lísica
218.	Dob	lísica
219.	Spa	lísca / lísica
220.	Iza	lísca
221.	Ćor	lísica
222.	Jez	lísica
223.	Buž	lìsca
224.	MKl	lísʲca
225.	Bih	lísica
226.	Tuh	lísica
227.	Dub	lìsca
228.	Dola	lísca
229.	Svo	lìsica
230.	GT	lìsica

Komentar

Nenaglašeni vokal *i* u Njd. imenice ‘lisica’ očuvan je u više od dvije trećine ispitivanih govora. Djelimična redukcija vokala *i* u ovoj riječi dvaput je češća od potpune: u trideset sedam mjesta zapisan je samo oblik *lisʲca*, još u pet mjesta *lisica* / *lisʲca*, dok je oblik *lisca* jedini u dvanaest mjesta, a u devet mjesta naporedo je *lisica* i *lisca*. U dva mjesna govora zapisano je *lisica* / *lisʲca* / *lisca*.

Među zapisanim odgovorima oblik *lisica* najbolje je raširen, od juga Hercegovine do sjevera Bosne. Većina govora u kojima se upotrebljava oblik *lisʲca* nalazi se u srednjoj i sjeveroistočnoj Bosni, unutar granica koje zatvaraju Kladanj (na istoku), Medakovo (kod Tešnja) na sjeveru, Strojice (kod Šipova) na zapadu, i kreševski kraj na jugu. Oblik *lisca* karakterističan je za manje oaze u srednjoj Bosni (okolica Travnika) i sjevernije odatle (od Skender-Vakufa do Dubrava kod Bosanske Gradiške), potom za pojedine govore u Pounju, sarajevskom kraju, istočnoj i sjevernoj Bosni.

Vokal *i* najbolje je očuvan u govorima Srba: oblik *lisica* zapisan je u tri četvrtine tih govora. Djelimična redukcija medijalnog *i* gotovo podjednako je prisutna u govorima Bošnjaka, Hrvata i Srba, dok je potpuna procentualno najčešća u govorima Hrvata, a najrjeđa u govorima Srba.

Iz devet mjesta potječu nerelevantni odgovori (*šetka*, *lija*, *lixa*).

Literatura

Arnaut 2017: 63; Baotić 1983: 65-66; Brozović 2012: 300; Dalmacija 1997: 38; Dešić 1976: 63; Dragičević 2007: 334; Đurović 1992: 119; Halilović 1990: 271-272; Halilović 1996: 64-65; Halilović 2002: 262; Halilović 2009: 45; Jahić 2002: 59; Kozomara 2016: 620; Okuka 1983: 46-51; Peco 1975: 99-100; Petrović 1970: 338; Petrović 1971: 41-44; Valjevac 1983: 327; Valjevac 2002: 109, 125; Vujičić i dr. 1979: 22; Vujičić 1981: 198; Vujičić 1985: 44; Vujičić 1990: 40; Vuković 1962: 33.

Up.: OLA: 17; ALE: 99.

Etimologija

psl. *lisĭ́ca (stsl. лиснца, rus. лиси́ца, polj. lisica) ← pie. *(u̯)leiu̯ps/k’o-

lìsica: psl. *lisĭ́ca izvodi se iz *lĭ̑sъ ‘lisjak’, *lisá ‘lisica’, a pie. korijen nije potpuno jasan, moguće je porijeklo iz pie. *(u̯)leiu̯ps/k’o- ‘lisjak’, kao u korijenima *u̯lop-, *u̯lp-, *lup- (lit. lãpė ‘lisica’, vilpišỹs ‘divlja mačka’, lat. volpēs, vulpēs ‘lisica’).

Literatura

Skok 1972: II: 306; Brückner 1985: 299; Fasmer 1986: II: 500; Snoj 2016: 384.

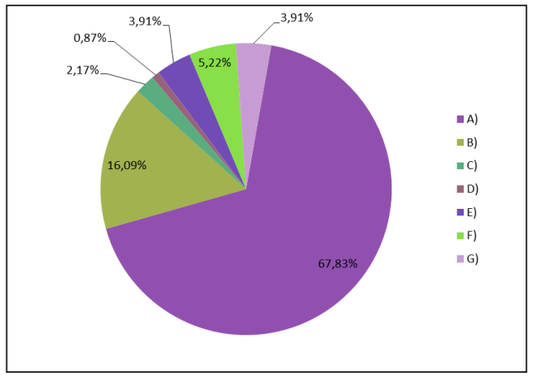

Ukupno (230):
A) 156 (67,83%)
B) 37 (16,09%)
C) 5 (2,17%)
D) 2 (0,87%)
E) 9 (3,91%)
F) 12 (5,22%)
G) 9 (3,91%)

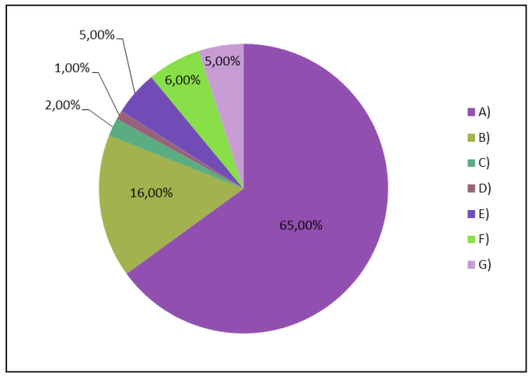

Bošnjaci (100):
A) 65 (65,00%)
B) 16 (16,00%)
C) 2 (2,00%)
D) 1 (1,00%)
E) 5 (5,00%)
F) 6 (6,00%)
G) 5 (5,00%)

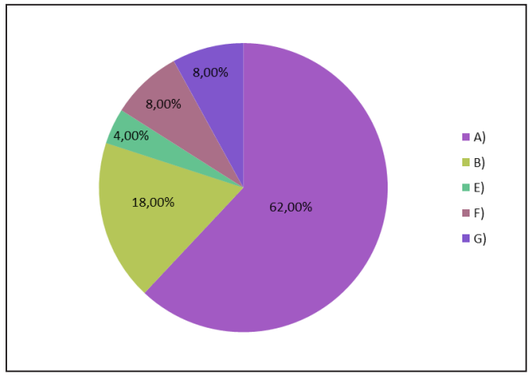

Hrvati (50):
A) 31 (62,00%)
B) 9 (18,00%)
E) 2 (4,00%)
F) 4 (8,00%)
G) 4 (8,00%)

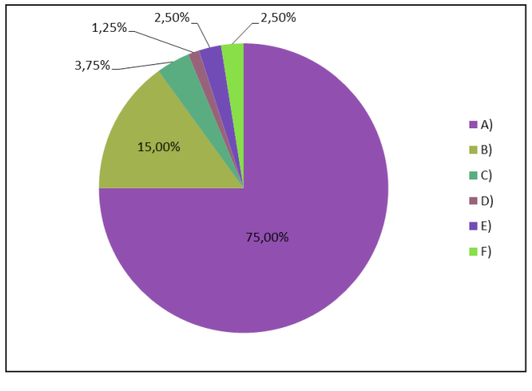

Srbi (80):
A) 60 (75,00%)
B) 12 (15,00%)
C) 3 (3,75%)
D) 1 (1,25%)
E) 2 (2,50%)
F) 2 (2,50%)

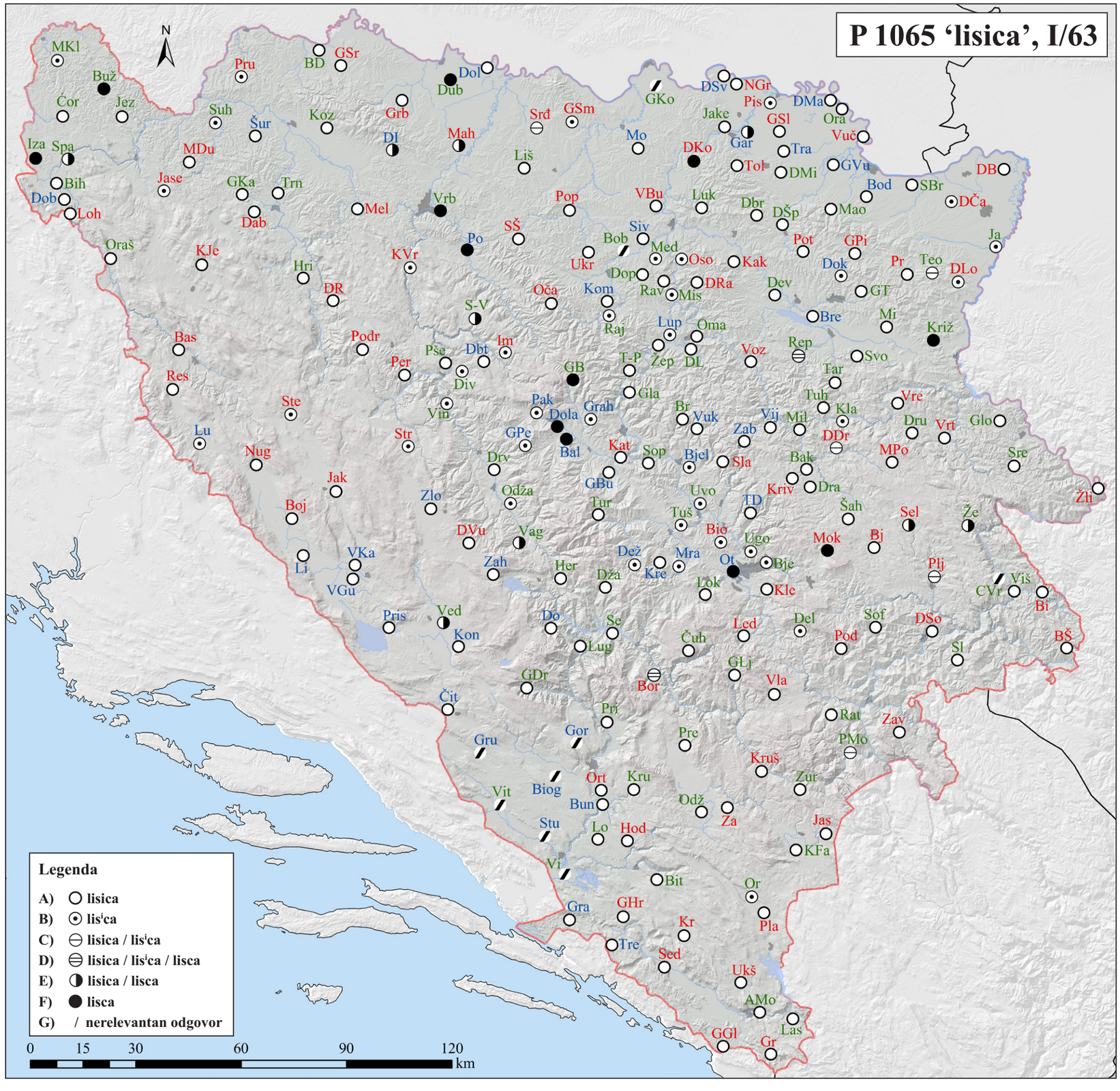

P 1007 ‘jaje’, I/64		
Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	já:je
2.	GGl	já:je
3.	AMo	já:je
4.	Las	já:je
5.	Ukš	já:je
6.	Pla	já:je
7.	Or	já:je
8.	Kr	já:je
9.	Sed	já:je
10.	Tre	já:je
11.	Gra	já:je
12.	GHr	já:e
13.	Bit	já:je
14.	Vi	já:je
15.	Lo	já:je
16.	Hod	já:je
17.	Bun	já:je
18.	Ort	já:je
19.	Kru	já:je
20.	Odž	já:je
21.	Za	já:je
22.	Kruš	já:je
23.	Zur	já:je
24.	KFa	já:je
25.	Jas	já:je
26.	PMo	já:e
27.	Zav	já:je
28.	Rat	já:je
29.	Vla	já:je
30.	GLj	já:je
31.	Pre	já:je
32.	Pri	já:je
33.	Lug	já:je
34.	Se	já:ʲe
35.	Bor	já:e
36.	Čuh	já:je
37.	Led	já:je
38.	Del	já:e / Íùska
39.	Pod	já:je
40.	Sof	já:je
41.	DSo	jaja
42.	Sl	já:je / Íùska
43.	BŠ	Íùska / já:je / já:jce
44.	Bi	já:je
45.	Viš	já:je
46.	CVr	já:je
47.	Plj	já:e
48.	Že	já:e
49.	Sel	já:e
50.	Bj	já:je
51.	Mok	já:e / já:je / Íùska
52.	Šah	já:je / Íùska
53.	Bje	já:je
54.	Kle	já:je
55.	Ugo	já:je
56.	TD	já:je
57.	Bio	já:je
58.	Ot	já:je
59.	Lok	já:je
60.	Mra	já:je
61.	Kre	já:je
62.	Dež	já:je
63.	Dža	já:je
64.	Tur	já:je
65.	Kat	já:je
66.	Bak	já:je
67.	Tuš	jà:je
68.	Uvo	já:je
69.	Kriv	já:je / Íùska
70.	Dra	já:je
71.	DDr	já:je / já:e
72.	MPo	já:je
73.	Sre	já:je
74.	Žli	já:jce
75.	Glo	jà:je
76.	Vrt	Íùska
77.	Dru	já:je
78.	Vre	já:je
79.	Križ	já:e
80.	Mi	já:jce
81.	Tar	jà:je
82.	Kla	já:je / jà:je
83.	Mil	já:je / jà:je
84.	Rep	já:e
85.	Voz	já:je
86.	Vij	jà:je / já:je
87.	Zab	já:je / jà:je
88.	Sla	já:je
89.	Bjel	jà:je
90.	Sop	já:je
91.	Vuk	já:je
92.	Br	jà:je
93.	GBu	jà:je
94.	Bal	já:je
95.	Grah	já:je
96.	Gla	já̧:jȩ
97.	DL	já:je
98.	Oma	já̧:je
99.	DRa	já:je
100.	Oso	já:je
101.	Kak	já̧:je
102.	Dev	já:je
103.	Bre	já:je
104.	Dok	já:je
105.	GPi	já:je
106.	Pr	já:je
107.	DLo	já:je
108.	Teo	já:je
109.	Ja	já:ʲe
110.	DČa	já:je
111.	DB	já:ʲe
112.	SBr	já̧:je
113.	Bod	já:je
114.	Mao	já:je
115.	Pot	já:jce
116.	DŠp	já:je / jà:je / já:jce / Íùska
117.	Dbr	já̧:je
118.	Luk	já̧:je
119.	DMi	já̧:je
120.	GVu	já:je
121.	Vuč	já:je
122.	Ora	já:je
123.	DMa	já:jce
124.	Tra	já:je / já:jce
125.	GSl	já:je
126.	Tol	já̧:je
127.	DKo	já̧:e
128.	Gar	já:je / já̧:je
129.	Pis	já̧:e
130.	Stu	já:je
131.	Vit	já:je
132.	Gru	já:je
133.	Biog	já:je
134.	Gor	já:je
135.	GDr	já:je
136.	Čit	já:je
137.	Kon	já:je
138.	Pris	já:je
139.	Ved	já:e / já:ʲe
140.	Do	já:je
141.	Zah	já:je
142.	Her	já:je
143.	Vag	já:je / já:ʲe
144.	Odža	já:je
145.	DVu	já:je
146.	VGu	já:je
147.	VKa	já:ʲe
148.	Li	já:je
149.	Boj	já:e
150.	Jak	já:je
151.	Zlo	já:je
152.	Drv	já:je
153.	GPe	já:e
154.	Pak	já:je
155.	Vin	já:je
156.	Str	já:je
157.	Ste	jã:je
158.	Nug	já:je
159.	Lu	já:je
160.	Res	já:e
161.	Bas	já:je
162.	Hri	já:je
163.	DR	Íùpine / já:e
164.	Podr	já:je
165.	Per	já:je
166.	Pše	já:je
167.	Div	já:je
168.	Dbt	já:je
169.	Im	já:e
170.	GB	já:je
171.	T-P	já̧:je
172.	Žep	já̧:ʲe
173.	Lup	já:ʲe
174.	Rav	já:je
175.	Mis	já̧:e
176.	Dop	já:je
177.	Kom	já:je
178.	Oča	já:e
179.	S-V	já:je
180.	KVr	já:je
181.	Po	já:e
182.	SŠ	já:je
183.	Ukr	já:e
184.	Raj	já:je
185.	Med	já:je
186.	Bob	já:e:
187.	Siv	já:je
188.	VBu	já:je / já̧:je / já̧:ʲe
189.	Pop	já:je
190.	Vrb	já̧:je
191.	Liš	já:je
192.	Mo	já:je
193.	Jake	já̧:e / já̧:jce
194.	NGr	já:e
195.	DSv	já:je
196.	GKo	já:je
197.	GSm	já:je
198.	Srđ	já:ʲe
199.	Mah	já:je
200.	Dol	já:je
201.	Grb	já:je
202.	DI	já:e / já:je
203.	Mel	já:je
204.	Trn	já:je
205.	Koz	já:je
206.	GSr	já:je
207.	BD	já:je
208.	Pru	já:e
209.	Suh	já̧:e
210.	Šur	já:je
211.	MDu	já:je
212.	Jase	já:je
213.	GKa	já̧:je
214.	Dab	já:je
215.	KJe	já:e
216.	Oraš	já̧:ʲe
217.	Loh	já:e
218.	Dob	já:je
219.	Spa	já̧:je
220.	Iza	já̧:je / já:je
221.	Ćor	já:je
222.	Jez	já̧:je
223.	Buž	já̧:ʲe
224.	MKl	já:e
225.	Bih	já:je
226.	Tuh	jà:je / Íùska
227.	Dub	já̧:e
228.	Dola	já:e
229.	Svo	já:je
230.	GT	já:je

Komentar

U riječi ‘jaje’ sonant *j* postojan je u više od tri četvrtine istraživanih govora. Oslabljena artikulacija međuvokalnog *-j-* odlika je ukupno jedanaest mjesnih govora: u devet mjesta zapisano je samo *jaʲe*, u M139 *jae* / *jaʲe* i u M143 *jaje* / *jaʲe*. U trideset pet mjesta zapisan je samo oblik bez sonanta *-j-* (*jae*), a u još dva naporedo s oblikom u kome je sačuvan ovaj sonant (*jaje* / *jae*).

Oblik *jaje* odlika je mnogih govora: kao jedini javlja se na području gotovo cijele Hercegovine, a prevladava i u srednjoj i sjeveroistočnoj Bosni. Govori s reduciranim sonantom *-j-* nalaze se uglavnom na području Bosne, a nešto su češći u istočnoj Bosni (sokolački, rogatički i žepski kraj) i uskom pojasu od Skender-Vakufa u srednjoj do Odžaka i Bosanskog Šamca u sjevernoj Bosni.

Sonant *-j-* u riječi ‘jaje’ najbolje je očuvan u govorima Hrvata, a najslabije u govorima Srba. Oblik s reduciranim sonantom *-j-* dvaput je češći u govorima Bošnjaka nego u govorima Srba, dok je oblik bez *-j-* najčešći u govorima Srba: zapisan je u četvrtini tih govora.

Iz pet mjesta potječu nerelevantni odgovori (*Íuska*, *jajce*).

Literatura

Arnaut 2017: 87, 100; Baotić 1983: 90; Brabec 2012: 72; Brozović 2012: 304; Bulić 2013: 138; Bulić 2014: 83; Dalmacija 1997: 85; Dešić 1976: 149; Dragičević 2007: 344; Đukanović 1983: 212; Đurović 1992: 153; Halilović 1990: 286; Halilović 2002: 305; Halilović 2009: 46; Jahić 2002: 126; Kozomara 2016: 643; Peco 1964: 85; Peco 1975: 155; Peco 1983: 243; Peco 2001: 621; Petrović 1971: 69; Ramić 1999: 313; Remetić 1970: 119; Simić 1978: 58; Valjevac 1983: 335; Valjevac 2002: 147; Vujičić i dr. 1979: 57; Vujičić 1985: 128; Vujičić 1990: 86.

Up.: OLA: 1139; ALE: 294.

Etimologija

psl. *ajьje (stsl. аиꙗе, rus. яйцó, polj. jajko) ← pie. *$\bar{o}h_2u̯i̯$ó-

jáje: psl. *ajьje izvodi se iz pie. korijena *$\bar{o}h_2u̯i̯$ó-, čiji bi prvi član mogao biti pie. *ō (ili *oH) ‘pri’, drugi pie. *$h_2u̯i$- ‘ptica’, pa bi izvorno značenje moglo biti ‘smješteno pored ptice’.

Literatura

Skok 1971: I: 749; Brückner 1985: 197; Fasmer 1987: IV: 552; Snoj 2016: 261.

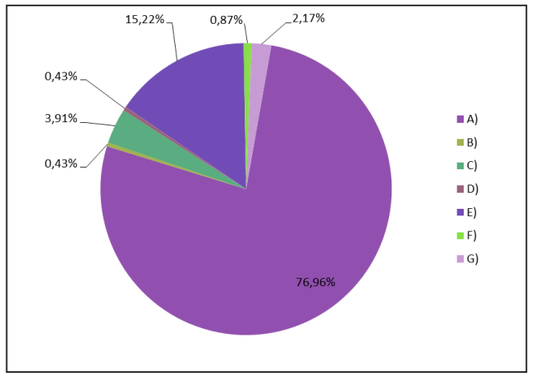

Ukupno (230):
A) 177 (76,96%)
B) 1 (0,43%)
C) 9 (3,91%)
D) 1 (0,43%)
E) 35 (15,22%)
F) 2 (0,87%)
G) 5 (2,17%)

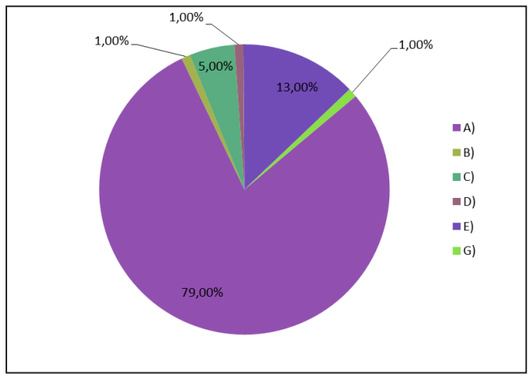

Bošnjaci (100):
A) 79 (79,00%)
B) 1 (1,00%)
C) 5 (5,00%)
D) 1 (1,00%)
E) 13 (13,00%)
G) 1 (1,00%)

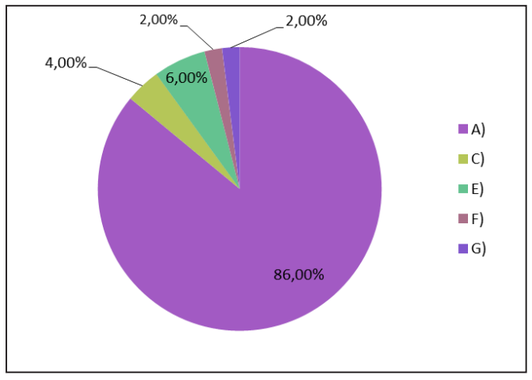

Hrvati (50):
A) 43 (86,00%)
C) 2 (4,00%)
E) 3 (6,00%)
F) 1 (2,00%)
G) 1 (2,00%)

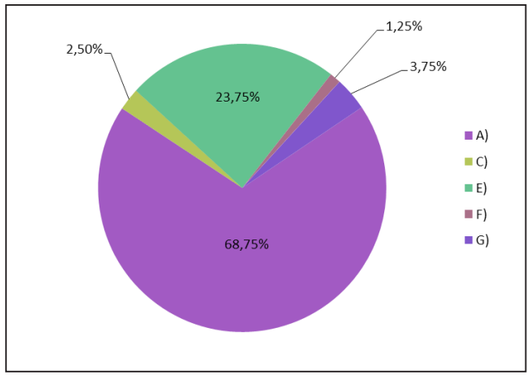

Srbi (80):
A) 55 (68,75%)
C) 2 (2,50%)
E) 19 (23,75%)
F) 1 (1,25%)
G) 3 (3,75%)

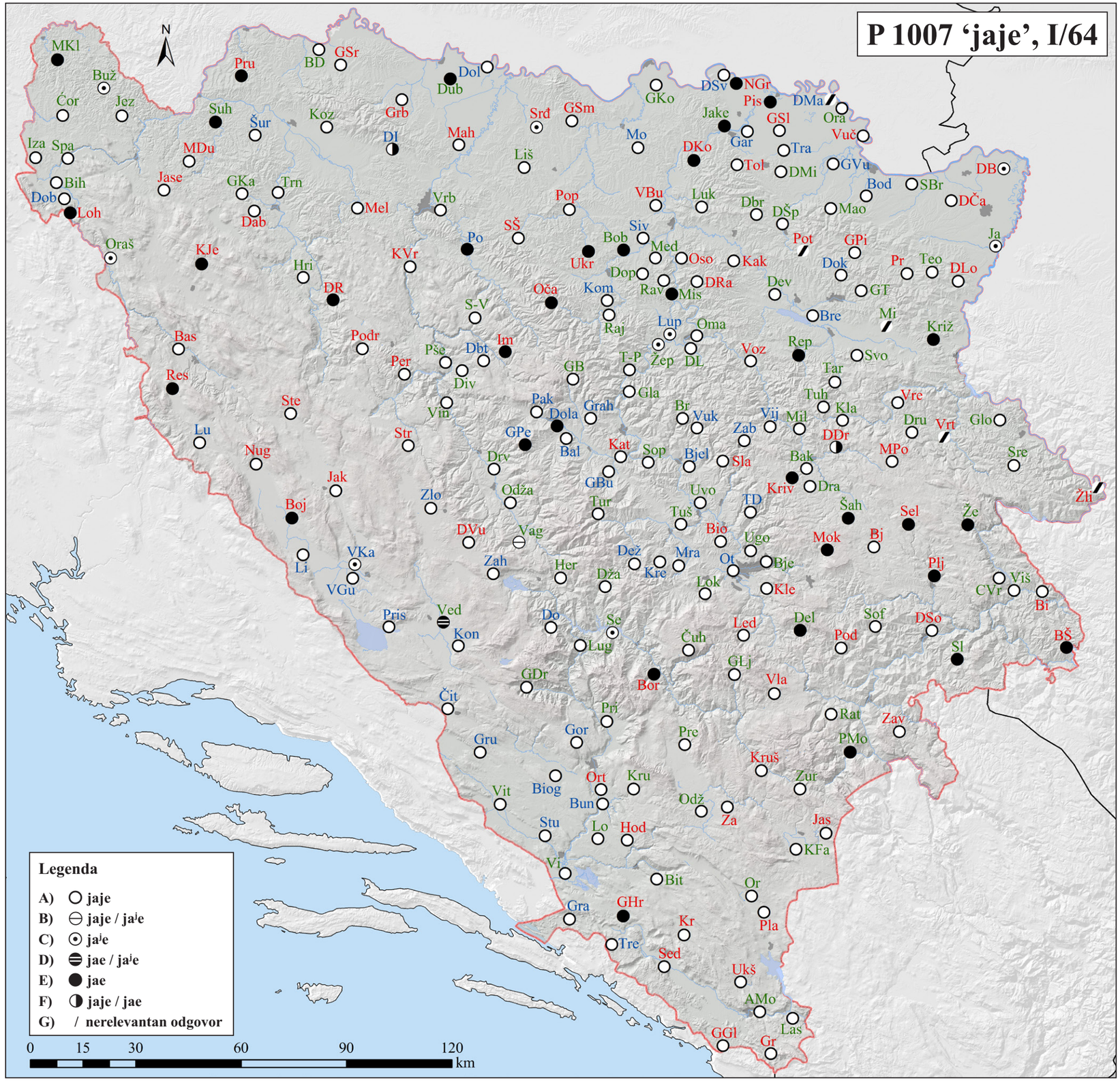

P 9 ‘pamtim’, I/65		
Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	pà:nti:m
2.	GGl	pà:mti:m
3.	AMo	pà:nti:m
4.	Las	pà:nti:m
5.	Ukš	pà:mti:m
6.	Pla	pà:nti:m
7.	Or	pà:nti:m
8.	Kr	pà:mti:m
9.	Sed	pà:nti:m
10.	Tre	pà:nti:m
11.	Gra	pà:mti:m
12.	GHr	pà:mti:m
13.	Bit	pà:nti:m
14.	Vi	pà:mti:m
15.	Lo	pà:nti:m
16.	Hod	pà:mti:m
17.	Bun	pà:mti:m
18.	Ort	pà:nti:m
19.	Kru	pà:mti:m / pà:nti:m
20.	Odž	pà:mti:m
21.	Za	pà:mti:m
22.	Kruš	pà:nti:m
23.	Zur	pànti:m
24.	KFa	pà:nti:m
25.	Jas	pà:nti:m
26.	PMo	pànti:m
27.	Zav	pànti:m
28.	Rat	pànti:m
29.	Vla	pà:nti:m
30.	GLj	pànti:m
31.	Pre	pà:nti:m
32.	Pri	pà:nti:m
33.	Lug	pà:mti:m
34.	Se	pà:nti:m
35.	Bor	pà:nti:m
36.	Čuh	pà:mti:m
37.	Led	pà:mti:m
38.	Del	pànti:m
39.	Pod	pànti:m
40.	Sof	pà:mti:m
41.	DSo	pànti:m
42.	Sl	pà:mti:m
43.	BŠ	pànti:m / pà:nti:m
44.	Bi	pàmti:m
45.	Viš	pà:mti:m / pà:nti:m
46.	CVr	pà:mti:m
47.	Plj	pànti:m
48.	Že	pànti:m
49.	Sel	pànti:m
50.	Bj	pànti:m
51.	Mok	pànti:m
52.	Šah	pànti:m
53.	Bje	pàmti:m
54.	Kle	pà:nti:m
55.	Ugo	pàmti:m
56.	TD	pànti:m
57.	Bio	pà:nti:m / pànti:m
58.	Ot	pànti:m
59.	Lok	pànti:m
60.	Mra	pànti:m
61.	Kre	pànti:m
62.	Dež	pànti:m
63.	Dža	pà:mti:m
64.	Tur	pà:mti:m
65.	Kat	pà:nti:m
66.	Bak	pànti:m / pàmti:m
67.	Tuš	pà:nti:m
68.	Uvo	pànti:m
69.	Kriv	pànti:m
70.	Dra	pàmtim
71.	DDr	pàntim / pànti:m
72.	MPo	pà:nti:m
73.	Sre	pàmti:m
74.	Žli	pànti:m
75.	Glo	pàmti:m
76.	Vrt	pànti:m
77.	Dru	pàmtim
78.	Vre	pàmti:m
79.	Križ	pàmti:m
80.	Mi	pànti:m
81.	Tar	pàmti:m / pànti:m
82.	Kla	pànti:m
83.	Mil	pànti:m
84.	Rep	pàmti:m
85.	Voz	pà:mti
86.	Vij	pànti:m
87.	Zab	pà:ntim
88.	Sla	pá:nti:m
89.	Bjel	pànti:m / pà:nti:m
90.	Sop	pà:mti:m
91.	Vuk	pà:nti:m
92.	Br	pà:nti:m / pà:mti:n
93.	GBu	pà:nti:m
94.	Bal	pà:nti:m
95.	Grah	úpa:nti:m
96.	Gla	pą̀:nti:m
97.	DL	pà:nti:m
98.	Oma	pą̀:ntim
99.	DRa	pà:nti:m
100.	Oso	pà:ŋti:m
101.	Kak	pą̀:ntim
102.	Dev	pà:mti:m
103.	Bre	pà:mti:m
104.	Dok	pànti:m
105.	GPi	pànti:m
106.	Pr	pàmti:m
107.	DLo	pàmti:m
108.	Teo	pàmti:m
109.	Ja	pà:mti:m
110.	DČa	pàmti:m
111.	DB	pà:mti:m
112.	SBr	pàmti:m
113.	Bod	pà:mti:m
114.	Mao	pà:mti:m / pa:mtì:m
115.	Pot	pà:nti:m
116.	DŠp	pà:mti:m
117.	Dbr	pą̀:ntì:m
118.	Luk	pà:nti:m
119.	DMi	pàmtim
120.	GVu	pà:mti:m
121.	Vuč	pà:nti:m
122.	Ora	pàmti:m
123.	DMa	pà:nti:m
124.	Tra	pà:nti:m
125.	GSl	pà:nti:m
126.	Tol	pà:mti:m
127.	DKo	pà:mti:m
128.	Gar	pà:nti:m / pą̀:nti:m
129.	Pis	pą̀:nti:m
130.	Stu	pà:mti:m
131.	Vit	pà:mti:m
132.	Gru	pà:mti:m / pà:nti:n
133.	Biog	pà:mti:m / pà:mti:n
134.	Gor	pà:mti:n
135.	GDr	pà:ntim^{n}
136.	Čit	pà:mti:m
137.	Kon	pà:nti:m
138.	Pris	pà:mti:m
139.	Ved	pà:nti:m
140.	Do	pà:nti:m
141.	Zah	pà:mti:m
142.	Her	pà:mti:m
143.	Vag	pà:nti:m
144.	Odža	pà:mti:m
145.	DVu	pà:mti:m
146.	VGu	pà:nti:m
147.	VKa	pà:mti:m
148.	Li	pà:nti:m
149.	Boj	pą̀:nti:m
150.	Jak	pà:nti:m
151.	Zlo	pantim
152.	Drv	pà:nti:m
153.	GPe	pà:nti:m
154.	Pak	pà:nti:m
155.	Vin	pà:mti:m
156.	Str	pą̀:mtim / pą̀:ntim
157.	Ste	pà:nti:m
158.	Nug	pà:mti:m
159.	Lu	pà:nti:m
160.	Res	pà:nti:m
161.	Bas	pà:nti:m
162.	Hri	pà:mti:m
163.	DR	pà:ŋti:m
164.	Podr	pà:mti:m
165.	Per	pà:nti:m
166.	Pše	pà:nti·m
167.	Div	pą̀:ŋtim
168.	Dbt	pà:nti:m
169.	Im	pà:nti:m
170.	GB	pà:nti:m
171.	T-P	pą̀:mti:m
172.	Žep	pà:nti:
173.	Lup	pà:nti:m / pà:mti:m
174.	Rav	pà:nti:m
175.	Mis	pà:mti:m
176.	Dop	pà:ŋti:m
177.	Kom	pà:nti:m
178.	Oča	pà:nti:m
179.	S-V	pà:mti:m
180.	KVr	pà:nti:m
181.	Po	pà:nti:m
182.	SŠ	pà:mti:m
183.	Ukr	pà:nti:m
184.	Raj	pà:nti:m
185.	Med	pà:nti:m
186.	Bob	pà:nti:m
187.	Siv	pà:nti:m
188.	VBu	pà:mti:m / pą̀:nti:m
189.	Pop	pà:nti:m
190.	Vrb	pà:ntim
191.	Liš	pà:nti:m
192.	Mo	pà:mti:m
193.	Jake	pà:nti:m
194.	NGr	pà:mti:m
195.	DSv	pà:mti:m
196.	GKo	pà:mtim
197.	GSm	pànti:m
198.	Srđ	pà:nti:m
199.	Mah	pà:mti:m
200.	Dol	pà:ŋti:m
201.	Grb	pà:nti:m
202.	DI	pà:mti:m
203.	Mel	pà:mti:m
204.	Trn	pà:mti:m
205.	Koz	pà:nti:m
206.	GSr	pà:nti:m
207.	BD	pà:mti:m
208.	Pru	pà:nti:m
209.	Suh	pà:mti:m
210.	Šur	pà:nti:m
211.	MDu	pà:nti:m
212.	Jase	pà:nti:m
213.	GKa	pà:mti:m
214.	Dab	pà:mti:m
215.	KJe	pà:nti:m / tùvi:m
216.	Oraš	pà:nti:m
217.	Loh	pà:nti:m
218.	Dob	pà:mti:m
219.	Spa	pà:mti:m
220.	Iza	pą̀ti:m
221.	Ćor	pà:nti:m / pà:mti:m
222.	Jez	pą̀:mtim
223.	Buž	pà:nti:m
224.	MKl	pà:nti:m
225.	Bih	pà:mti:m
226.	Tuh	pànti:m
227.	Dub	pą̀:nti:m
228.	Dola	pà:mti:m
229.	Svo	pàmti:m
230.	GT	pàmti:m

Komentar

U dvije petine ispitivanih govora sačuvan je sonant *-m-* u 1. l. jd. prez. ‘pamtim’: u osamdeset pet mjesta samo je *pamtim*, a u deset je naporedo *pamtim* / *pantim*. Tri petine govora odlikuje se zamjenom ovog sonanta sonantom *n*: u sto dvadeset devet mjesta zapisano je samo *pantim*, a u deset *pamtim* / *pantim*. U pet mjesta potvrđen je oblik *paŋtim*, s varijablom sonanta *n*, a u M220 oblik *pątim*.

I bosanski i hercegovački govori poznaju oba ova oblika: u Hercegovini je oblik sa sačuvanim *-m-* češći zapadno od rijeke Neretve, a oblik *pantim* u istočnijim dijelovima Hercegovine; u Bosni je oblik *pamtim* bolje očuvan u sjeveroistočnim dijelovima, a objedinjava i neke govore sjeverozapadne i zapadne Bosne (područje Banje Luke i Sanskog Mosta). Govori s oblikom *paŋtim* nisu teritorijalno povezani izuzev mjesnih govora Tešnja i Maglaja.

Sonant *-m-* u 1. l. jd. prez. ‘pamtim’ čuva se u polovici bošnjačkih, u više od trećine hrvatskih i u trećini srpskih govora. Oblik sa zamjenom sonanta *m* u *n* upotrebljava se u više od dvije trećine srpskih, u manje od dvije trećine hrvatskih i u više od polovice bošnjačkih govora. Oblik *paŋtim* imaju i govori Bošnjaka (M167, Divičani kod Jajca, i M176, Dobropolje kod Tešnja) i govori Srba (M100, Osojnica kod Maglaja, i M163, Donje Ratkovo kod Ključa) i govori Hrvata (M200, Dolina kod Bosanske Gradiške), a oblik *pątim* pripada govoru Bošnjaka (M220, Izačić kod Bihaća).

Literatura

Arnaut 2017: 84, 116; Baotić 1983: 93; Brabec 2012: 74; Brozović 2012: 309; Bulić 2013: 140; Bulić 2014: 84; Dalmacija 1997: 67; Dešić 1976: 202; Dragičević 2007: 349; Đukanović 1983: 217; Đurović 1992: 163, 209-210; Halilović 1990: 291; Halilović 2002: 308-309; Halilović 2009: 46; Jahić 2002: 138; Kozomara 2016: 651; Okuka 1983: 68; Pavešić 1960: 376; Peco 1964: 93; Peco 1975: 242; Peco 1986: 147; Peco 2001: 616; Pehlić 2006: 65; Petrović 1971: 87; Ramić 1999: 318; Remetić 1970: 120; Rešetar 1907: 126; Ružičić 1933: 12; Ružičić 1936: 247; Simić 1978: 65; Šurmin 1895: 195; Valjevac 1983: 345; Valjevac 2002: 179; Vujičić i dr. 1979: 56; Vujičić 1981: 202; Vujičić 1985: 125; Vujičić 1990: 82.

Up.: OLA: 1312.

Etimologija

psl. *pământь (stsl. памать, rus. пáмять, polj. pamięć), lit. mintìs ← pie. *mén-ti-s

pâmtiti: gl. pâmtiti izvodi se iz psl. *pământь ‘spomen’, a sačinjen je od *pa- ‘kasnije’ i korijena *mętь ‘misao’, koji se izvodi iz pie. korijena *mén- ‘misliti’. U štok. narječju elidirano je *e* < *ę*: pamtiti < pamętiti.

Literatura

Skok 1972: II: 444-445; Brückner 1985: 392-393; Fasmer 1987: III: 195; Snoj 2016: 513.

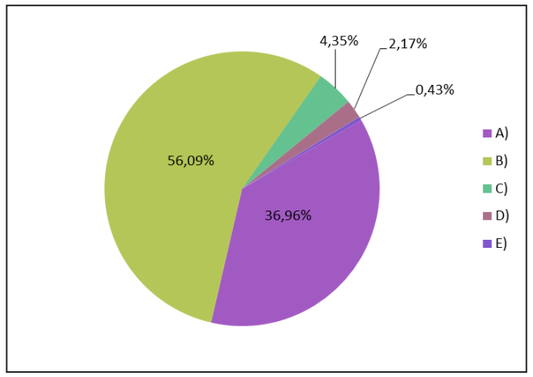

Ukupno (230):
A) 85 (36,96%)
B) 129 (56,09%)
C) 10 (4,35%)
D) 5 (2,17%)
E) 1 (0,43%)

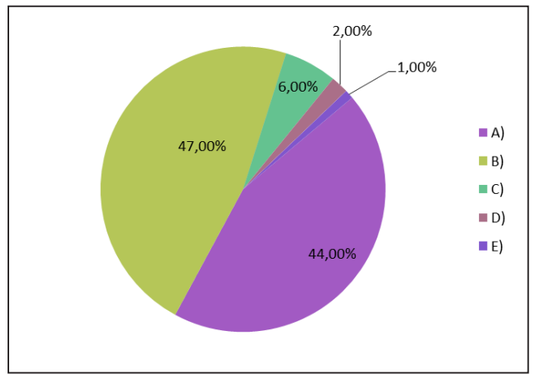

Bošnjaci (100):
A) 44 (44,00%)
B) 47 (47,00%)
C) 6 (6,00%)
D) 2 (2,00%)
E) 1 (1,00%)

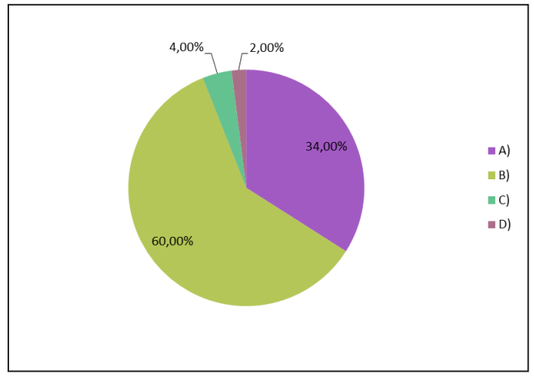

Hrvati (50):
A) 17 (34,00%)
B) 30 (60,00%)
C) 2 (4,00%)
D) 1 (2,00%)

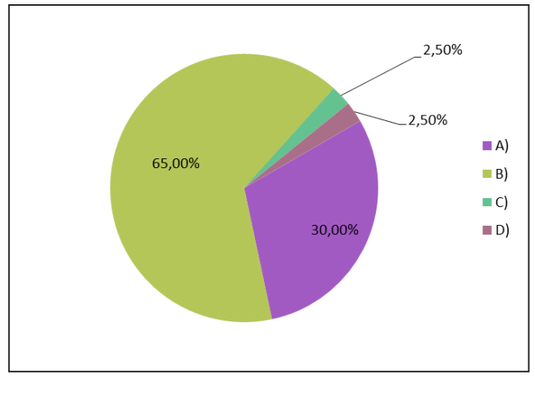

Srbi (80):
A) 24 (30,00%)
B) 52 (65,00%)
C) 2 (2,50%)
D) 2 (2,50%)

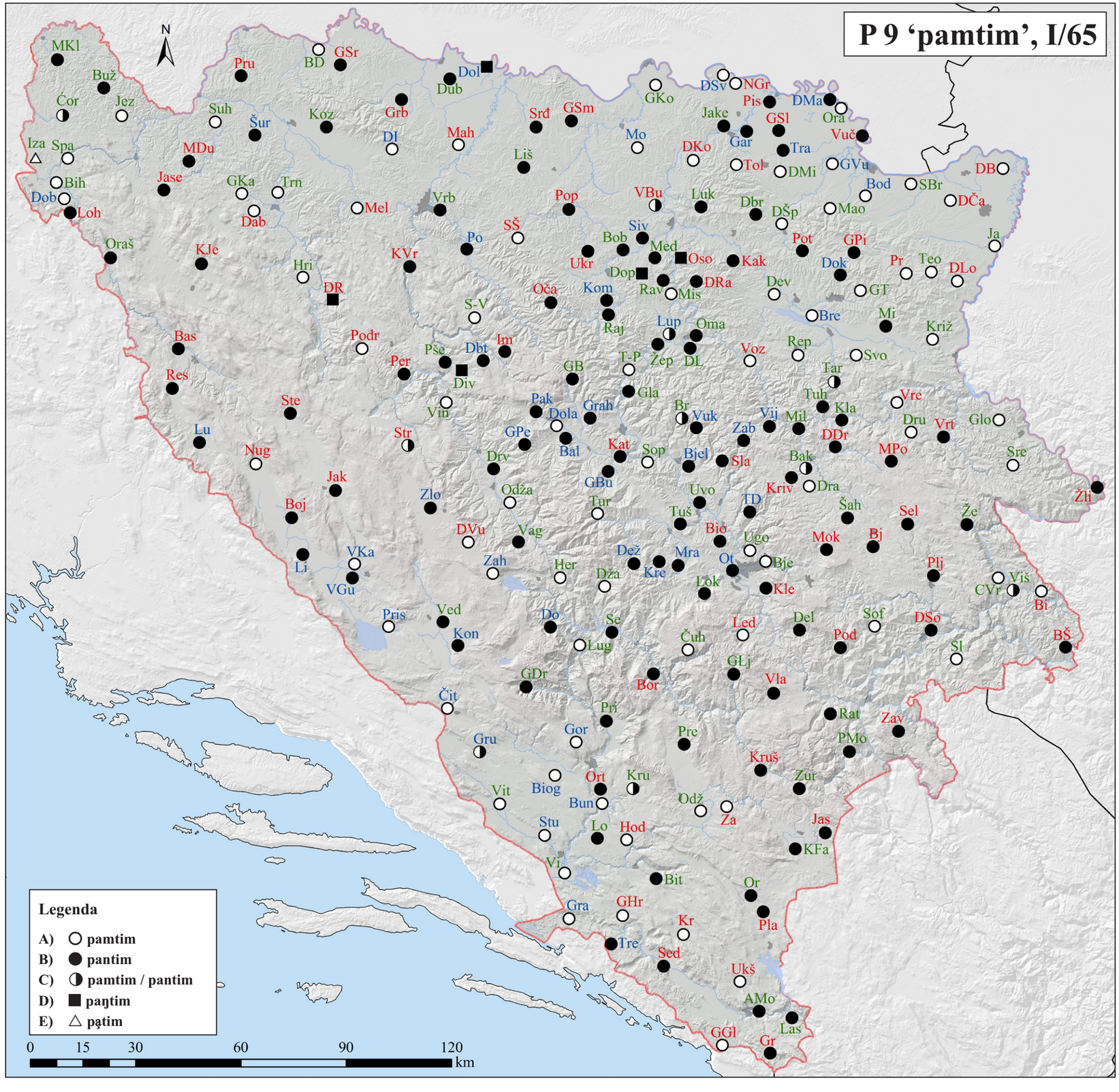

P 749 ‘kiseo’, I/66		
Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	ĺù:t / kíśeo
2.	GGl	kíśevo
3.	AMo	kìseo
4.	Las	kìśeo
5.	Ukš	kíśeo
6.	Pla	kisi^{j}o
7.	Or	kíśel
8.	Kr	kíśeo / kìsjeo
9.	Sed	kíśeo
10.	Tre	kíśel
11.	Gra	kìseo
12.	GHr	kìsio
13.	Bit	kíśeo
14.	Vi	kíśeo / kìseo
15.	Lo	jù:t / ĺù:t / kìseo
16.	Hod	kìsejo
17.	Bun	kìseo
18.	Ort	kìso: / ĺù:t
19.	Kru	kíśel
20.	Odž	kíśel
21.	Za	kìso: / kíśel
22.	Kruš	kìsijo
23.	Zur	kìsijo
24.	KFa	kíśeo
25.	Jas	kíše:o
26.	PMo	kíśel
27.	Zav	kíśel
28.	Rat	kíśel
29.	Vla	kíśel
30.	GLj	kíśel / kìsio
31.	Pre	kíśel
32.	Pri	kìsel
33.	Lug	kìseo
34.	Se	kìseo
35.	Bor	kìseo
36.	Čuh	kíśel
37.	Led	kìseo
38.	Del	kíśeo
39.	Pod	kíśel / kìseo
40.	Sof	kisi^{j}o
41.	DSo	kisi^{j}o
42.	Sl	kìsjeo / kíśeo
43.	BŠ	kíśeo / kìsio
44.	Bi	kíśeo
45.	Viš	kìseo
46.	CVr	kìseo
47.	Plj	kìsio
48.	Že	kìsio
49.	Sel	kìsio
50.	Bj	kíše:o
51.	Mok	kíśeo
52.	Šah	kìseo
53.	Bje	kìso:
54.	Kle	kíśel
55.	Ugo	kìseo
56.	TD	kìseo
57.	Bio	kìso:
58.	Ot	kìsevo
59.	Lok	kìseo
60.	Mra	kìseo / ĺù:t
61.	Kre	kìseo
62.	Dež	kìseo / ĺù:t
63.	Dža	kìseo / kìsel
64.	Tur	kìso:
65.	Kat	kìso:
66.	Bak	kìso: / kìseo
67.	Tuš	kìso: / ĺù:t
68.	Uvo	kìseo
69.	Kriv	kìsjeo
70.	Dra	kìso:
71.	DDr	kíśel / kíśijo
72.	MPo	kisi^{j}o / kíśeo / kíśel
73.	Sre	kìseo
74.	Žli	kìso:
75.	Glo	kìseo
76.	Vrt	kìseo
77.	Dru	kìseo
78.	Vre	kìseo / kìsel
79.	Križ	kìsio:
80.	Mi	kìseo
81.	Tar	kìseo
82.	Kla	kìso:
83.	Mil	kìseo
84.	Rep	kìseo
85.	Voz	kìseo
86.	Vij	kìseo:
87.	Zab	kìso:
88.	Sla	kìseo
89.	Bjel	kìseo
90.	Sop	kìseo
91.	Vuk	kìsjeo
92.	Br	kìsel
93.	GBu	kìso:
94.	Bal	kìseo:
95.	Grah	kìseo
96.	Gla	kìso:
97.	DL	kìseo
98.	Oma	kìso:
99.	DRa	kìso:
100.	Oso	kìso:
101.	Kak	kìseo / kìso:
102.	Dev	kìsjeo
103.	Bre	kìsjeo
104.	Dok	kìseo
105.	GPi	kìsio
106.	Pr	kìsijo
107.	DLo	kìsijo
108.	Teo	kìsio
109.	Ja	kìsio
110.	DČa	kìseo
111.	DB	kìsevo
112.	SBr	kìseo
113.	Bod	kìseo
114.	Mao	kìso:
115.	Pot	kìsijo
116.	DŠp	kìseo:
117.	Dbr	kìsọ:
118.	Luk	kìseo
119.	DMi	kìseo
120.	GVu	kìseo / kìsejo
121.	Vuč	kìseo
122.	Ora	kìsel / kìso:
123.	DMa	kìseo
124.	Tra	kìseo:
125.	GSl	kìseo
126.	Tol	kìseo
127.	DKo	kìseo
128.	Gar	kìseo
129.	Pis	kìseo
130.	Stu	kìseo
131.	Vit	kìseo
132.	Gru	kìsel
133.	Biog	kìseo
134.	Gor	kìsel
135.	GDr	kìso:
136.	Čit	kìseo
137.	Kon	kìsejo
138.	Pris	kìsejo
139.	Ved	kìseo
140.	Do	kìso:
141.	Zah	kìsel
142.	Her	kìsel
143.	Vag	kìsel
144.	Odža	kìsel
145.	DVu	kìso:
146.	VGu	kìsejo
147.	VKa	kìseo
148.	Li	kìseo / kìsevo
149.	Boj	kìso:
150.	Jak	kìso:
151.	Zlo	kìsel
152.	Drv	kìso:
153.	GPe	kìseo:
154.	Pak	kìsel
155.	Vin	kìso:
156.	Str	kìso:
157.	Ste	kìso:
158.	Nug	kìso:
159.	Lu	kìse:
160.	Res	kìso:
161.	Bas	kìso:
162.	Hri	kìso:
163.	DR	kìsevo
164.	Podr	kìso:
165.	Per	kìso:
166.	Pše	kìse:[1]
167.	Div	kìseo
168.	Dbt	kìseo
169.	Im	kìsel
170.	GB	kìsel
171.	T-P	kìsel
172.	Žep	kìso:
173.	Lup	kìseo
174.	Rav	kìso:
175.	Mis	kìso:
176.	Dop	kìso:
177.	Kom	kìseo
178.	Oča	kìseo
179.	S-V	kìseo
180.	KVr	kìso:
181.	Po	kìseo
182.	SŠ	kìseo
183.	Ukr	kìseo
184.	Raj	kìseo·
185.	Med	kìseo
186.	Bob	kìseo
187.	Siv	kìseo
188.	VBu	kìseo
189.	Pop	kìseo
190.	Vrb	kìsel
191.	Liš	kìseo
192.	Mo	kísel
193.	Jake	kìseo / úkiso:
194.	NGr	kìseo
195.	DSv	kìseo
196.	GKo	kìseo
197.	GSm	kìso:
198.	Srđ	kìseo
199.	Mah	kìsel
200.	Dol	kìsevo
201.	Grb	kìsejo
202.	DI	kìseo / kìsel
203.	Mel	kìseo
204.	Trn	kìsejo
205.	Koz	kìseo
206.	GSr	kìseo
207.	BD	kìseo
208.	Pru	kíseo
209.	Suh	kìso:
210.	Šur	kìseo
211.	MDu	kìsejo
212.	Jase	kìso:
213.	GKa	kìsejo
214.	Dab	kìso:
215.	KJe	kìso:
216.	Oraš	kìso:
217.	Loh	kìseo
218.	Dob	kìsel
219.	Spa	kìso:
220.	Iza	kìs°o:
221.	Ćor	kìseo
222.	Jez	kíso:
223.	Buž	kìso:
224.	MKl	kìseo
225.	Bih	kìseo
226.	Tuh	kìseo
227.	Dub	kìsel
228.	Dola	kìsel
229.	Svo	kìseo
230.	GT	kìseo

Komentar

Sonant *l* na kraju riječi ‘kisel’ rjeđe se javlja u istraženim govorima: trideset jedno mjesto ima samo *kisel*, a devet mjesta ima naporedne oblike s vokaliziranim sonantom i sa sonantom *l* (*kiseo* / *kisel*). Sto devedeset osam mjesnih govora ima oblik *kiseo*: sto osamdeset devet mjesta ima samo *kiseo*, a devet mjesta *kiseo* / *kisel*.

Oblik *kisel* uglavnom se upotrebljava u pojasu južno od Konjica, između Gruda u zapadnoj i Nevesinja u istočnoj Hercegovini, obuhvatajući fočanski kraj u istočnoj Bosni, potom u ramskoj oblasti i srednjoj Bosni (Gornji Vakuf – Bugojno – Travnik).

Najviše se finalno *l* vokalizira u govorima Srba, a oblik sa sačuvanim sonantom u riječi *kisel* najčešće je zabilježen u govorima Hrvata. Po petina govora Bošnjaka i govora Hrvata ima oblik *kisel*. U M159 (Luka kod Bosanskog Grahova) zapisan je oblik *kise:*.

Literatura

Arnaut 2017: 81; Baotić 1983: 95; Brozović 1966: 139; Brozović 2012: 307; Bulić 2013: 141; Bulić 2014: 85-86; Dalmacija 1997: 33; Dešić 1976: 167; Đurović 1992: 158; FO 1981: 414, 468; Hadžikadić 2012: 24; Halilović 1990: 287; Halilović 2002: 304; Jahić 2002: 130-131; Peco 1964: 90; Peco 1975: 151; Peco 1986: 92; Peco 2001: 614-615; Petrović 1970: 342; Petrović 1971: 73, 80; Ramić 1999: 304, 314-315; Remetić 1970: 119; Simić 1978: 53; Valjevac 1983: 328; Valjevac 2002: 115; Vujičić i dr. 1979: 54; Vujičić 1985: 122; Vujičić 1990: 78.

Up.: OLA: 1150.

Etimologija

psl. *kyslъ (stsl. кꙑсѣлъ, rus. ки́слый, polj. kisły), latv. kûsât ← pie. *kuh$_2$t-

kìseo: psl. *kyslъ izvodi se iz gl. *kýsati ‘kisati, fermentirati’, čiji je pie. korijen *kuh$_2$t- ‘puštati mjehuriće, kuhati, kiseliti, fermentirati’, iz kojeg se izvodi kvas, kvasac. Prelaskom *y* > /*i*/ dobijen je oblik *kiseo*/*kisel*.

Literatura

Skok 1972: II: 84-85; Brückner 1985: 231; Fasmer 1986: II: 239; Snoj 2016: 299-300.

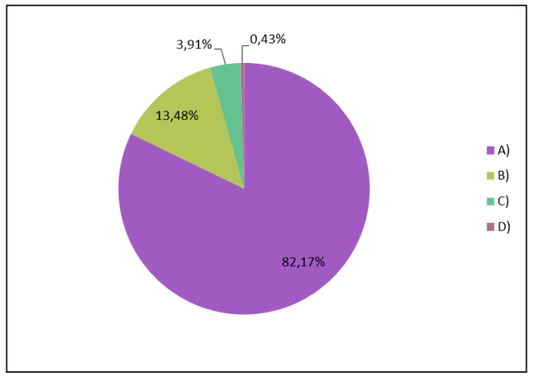

Ukupno (230):
A) 189 (82,17%)
B) 31 (13,48%)
C) 9 (3,91%)
D) 1 (0,43%)

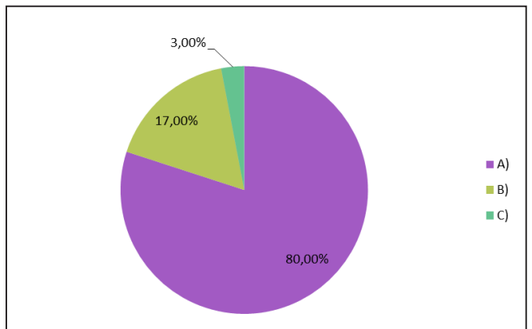

Bošnjaci (100):
A) 80 (80,00%)
B) 17 (17,00%)
C) 3 (3,00%)

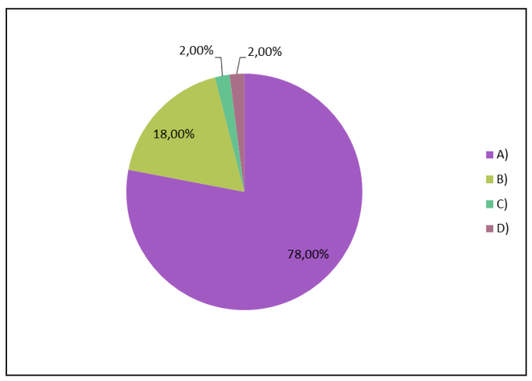

Hrvati (50):
A) 39 (78,00%)
B) 9 (18,00%)
C) 1 (2,00%)
D) 1 (2,00%)

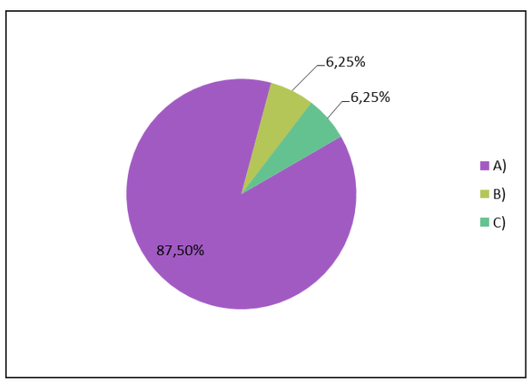

Srbi (80):
A) 70 (87,50%)
B) 5 (6,25%)
C) 5 (6,25%)

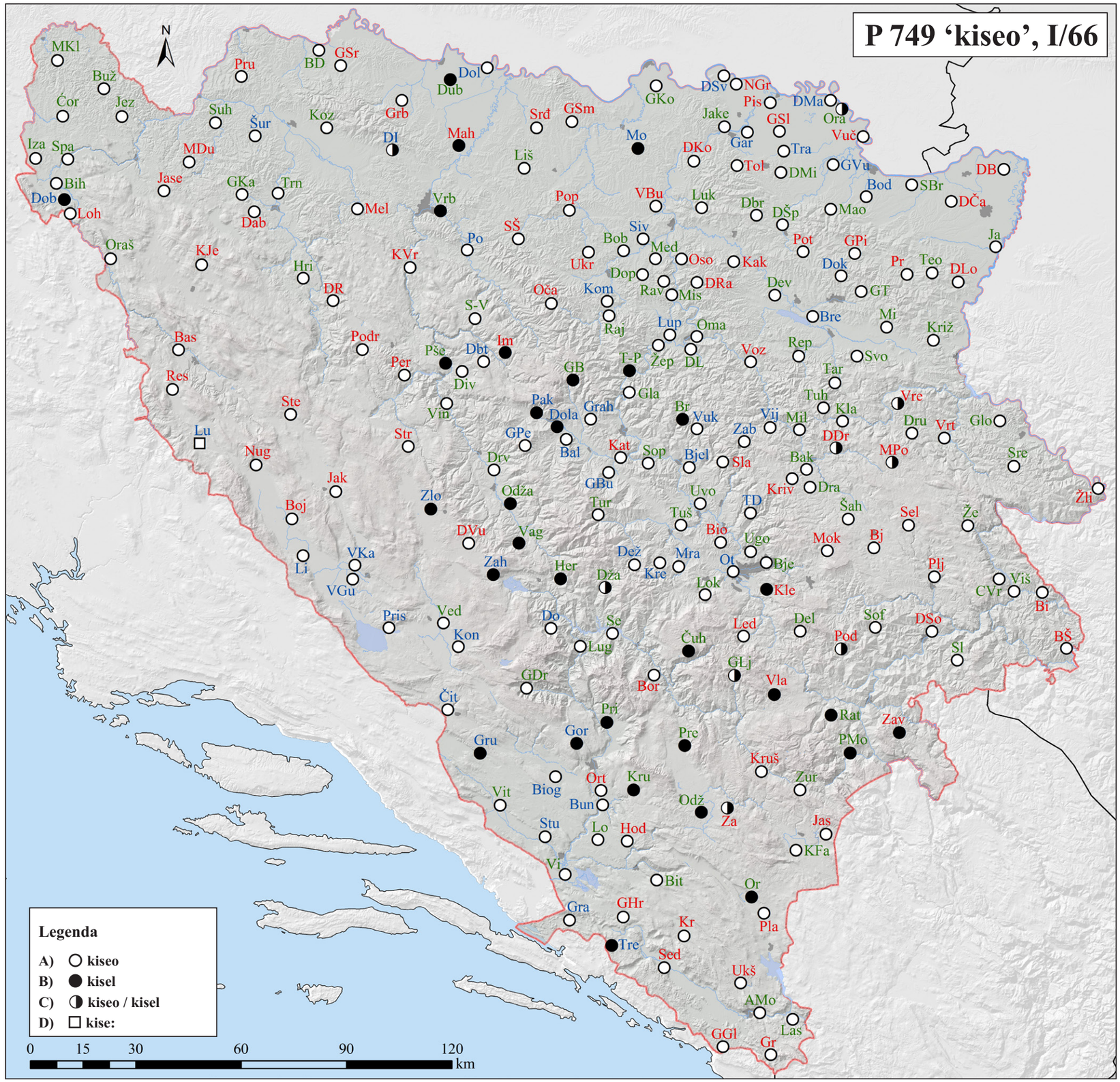

P 752 ‘ulje’, I/67		
Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	ùĺe
2.	GGl	ùĺe
3.	AMo	zí:jtin / ùĺe
4.	Las	zé:jtin
5.	Ukš	ùĺe
6.	Pla	ùĺe
7.	Or	zeítin / ùĺe
8.	Kr	ù:ĺe / zé:jtin
9.	Sed	ùĺe
10.	Tre	ùĺe
11.	Gra	ùĺe
12.	GHr	zaítin
13.	Bit	ù:ĺe
14.	Vi	zé:jtin
15.	Lo	zé:jtin
16.	Hod	ù:ĺe
17.	Bun	ù:ĺe
18.	Ort	zé:jtin
19.	Kru	zeítin / zé:jtin
20.	Odž	zé:jtin
21.	Za	ù:ĺe / zé:jtin
22.	Kruš	zaítin
23.	Zur	zé:jtin / ùĺe
24.	KFa	zaítin / ùĺe
25.	Jas	zaítin
26.	PMo	ù:ĺe
27.	Zav	zaítin
28.	Rat	zeítin
29.	Vla	zaí:tin
30.	GLj	zé:jtin / ù:ĺe
31.	Pre	zé:jtin / ùĺe
32.	Pri	zé:jtin / ù:ĺe
33.	Lug	ù:ĺe / zé:jtan
34.	Se	zé:jtin / ù:ĺe
35.	Bor	ù:ĺe
36.	Čuh	zé:jten
37.	Led	ù:ĺe / zé:jtin / zeítin
38.	Del	zé:jtin / ù:ĺe
39.	Pod	ùĺe / zaítin
40.	Sof	zé:jtin
41.	DSo	ùĺe
42.	Sl	ù:ĺe / zé:jtin
43.	BŠ	zí:tin / uĺe
44.	Bi	zaítin
45.	Viš	zé:jtin
46.	CVr	ù:ĺe
47.	Plj	zé:jtin / ù:ĺe
48.	Že	zé:jtin
49.	Sel	zeítin
50.	Bj	zé:jtin / ù:ĺe
51.	Mok	zé:jtin
52.	Šah	ù:ĺe
53.	Bje	ù:je / ù:ĺe / zé:jtin
54.	Kle	zaítin
55.	Ugo	zé:jten
56.	TD	ù:ĺe
57.	Bio	zejten / ú:ĺe
58.	Ot	ù:ĺe / zé:jten
59.	Lok	zé:jten / ù:ĺe
60.	Mra	zéjtin / ù:ĺe
61.	Kre	ù:ĺe / zéjtin
62.	Dež	zè:jtin / ù:ĺe
63.	Dža	ù:ĺe / zé:jtan
64.	Tur	zé:jtan
65.	Kat	zé:jten
66.	Bak	zé:jtin / ù:ĺe
67.	Tuš	zé:jten
68.	Uvo	zè:jtin / ù:ĺe
69.	Kriv	zeítin
70.	Dra	zé:jtin / ù:ĺe
71.	DDr	zaítin
72.	MPo	ù:ĺe / zaítin
73.	Sre	ù:ĺe / zéjtin
74.	Žli	zé:jtin
75.	Glo	zé:jtin
76.	Vrt	zaítin / ù:ĺe
77.	Dru	zeítin / ù:ĺe
78.	Vre	ù:ĺe / zé:jtin
79.	Križ	zé:jten / ù:ĺe
80.	Mi	zé:jten / ù:ĺe
81.	Tar	zé:jtin / ù:ĺe
82.	Kla	zeítin / zé:jtin
83.	Mil	ù:ĺe / zé:jtin
84.	Rep	zé:jtin
85.	Voz	ù:ĺe
86.	Vij	ù:ĺe
87.	Zab	zéjtin / ù:ĺe
88.	Sla	zè:jtin / ù:ĺe
89.	Bjel	zejten / uĺe
90.	Sop	ù:ĺe
91.	Vuk	ù:ĺe / zé:jtin
92.	Br	zejten / ù:ĺe
93.	GBu	zé:jten
94.	Bal	ù:ĺe / zé:jten
95.	Grah	zé:jten / ù:ĺe
96.	Gla	zę̀:jtin / ù:ĺę
97.	DL	ù:ĺe
98.	Oma	ù:ĺe / zé:jten
99.	DRa	zé:jtin
100.	Oso	ù:ĺe
101.	Kak	zé:jtin / ù:ĺe
102.	Dev	zé:jtin
103.	Bre	ù:ĺe
104.	Dok	ù:ĺe
105.	GPi	zaítin / ù:ĺe
106.	Pr	zaítin
107.	DLo	zaítin / ù:ĺe
108.	Teo	zé:jtin / ù:ĺe
109.	Ja	zé:jten
110.	DČa	zàitin / ù:ĺe
111.	DB	zaítin
112.	SBr	zé:jtin
113.	Bod	ùĺe / zé:jtin
114.	Mao	zé:jten
115.	Pot	zeítin
116.	DŠp	ù:ĺe / zé:jtin
117.	Dbr	zę́:jten
118.	Luk	zé:jtin / ù:ĺe
119.	DMi	zé:jtin
120.	GVu	zé:jtin
121.	Vuč	zé:jtin
122.	Ora	zé:jtin
123.	DMa	zeti:n
124.	Tra	zé:jtin
125.	GSl	zé:jtin
126.	Tol	ù:ĺè / zé:jtin
127.	DKo	ù:ĺe
128.	Gar	ù:ĺe / zé:jtin
129.	Pis	zé:jten
130.	Stu	zè:jten
131.	Vit	zé:jtin
132.	Gru	ù:ĺe
133.	Biog	zéjten
134.	Gor	ù:ĺe / zé:jtan
135.	GDr	zé:jtin
136.	Čit	ù:ĺe
137.	Kon	zé:jtan
138.	Pris	zé:jten
139.	Ved	zé:jten
140.	Do	zé:jten / ù:ĺe
141.	Zah	sé:jtin
142.	Her	zé:jtin
143.	Vag	ù:je / ù:ĺe
144.	Odža	zé:jtin
145.	DVu	zé:jten / ù:ĺe
146.	VGu	zé:jtan
147.	VKa	zé:jten
148.	Li	zé:jten
149.	Boj	zé:jten
150.	Jak	ùĺe / zé:jtin
151.	Zlo	ú:ĺe
152.	Drv	zé:jtin / ù:ĺe
153.	GPe	zé:jen / ù:ĺe
154.	Pak	zé:jten / ù:ĺe
155.	Vin	ù:ĺe / zé:ʲtan
156.	Str	ù:ĺe / zé:jten
157.	Ste	zé:jten
158.	Nug	ùĺe
159.	Lu	ùĺe
160.	Res	ùĺe
161.	Bas	ù:ĺe
162.	Hri	zé:jtan
163.	DR	zé:jten
164.	Podr	ùĺe / zé:jtin / zé:jten
165.	Per	ù:ĺe / zé:ʲtan
166.	Pše	zé:jtan
167.	Div	ù:ĺe / ú:ĺe / zé:jtin
168.	Dbt	zé:jtin
169.	Im	zé:jtin / ù:ĺe
170.	GB	ù:ĺe / zé:jtan
171.	T-P	ù:ĺe
172.	Žep	zé:jten
173.	Lup	zé:jtin / ù:ĺe
174.	Rav	zé:jten
175.	Mis	zé:jten
176.	Dop	zé:jtin
177.	Kom	zeítin / ù:ĺe
178.	Oča	ù:ĺe
179.	S-V	ù:ĺe / zé:jtan
180.	KVr	zé:jten
181.	Po	zé:jtan
182.	SŠ	zé:jten
183.	Ukr	ù:ĺe / zé:jtin
184.	Raj	ù:ĺe
185.	Med	ù:ĺe
186.	Bob	ù:ĺe / zé:jtin
187.	Siv	ù:ĺe / zę́:tan
188.	VBu	ù:ĺe
189.	Pop	ù:ĺe / zé:jtin
190.	Vrb	zé:jten
191.	Liš	zé:jtan
192.	Mo	zé:jtan
193.	Jake	zeítin / ù:ĺe
194.	NGr	zé:jtin / ù:ĺe
195.	DSv	zé:jtin
196.	GKo	zé:jten
197.	GSm	ù:ĺe
198.	Srđ	zé:jtan / ù:ĺe
199.	Mah	ù:ĺe
200.	Dol	ù:ĺe / zé:jtin
201.	Grb	zé:jten
202.	DI	zeítin
203.	Mel	ù:ĺe / zé:jtin / zé:jten
204.	Trn	ùĺe / zé:jten
205.	Koz	ù:ĺe
206.	GSr	zé:jten
207.	BD	zé:jten
208.	Pru	zé:jten
209.	Suh	zé:jten
210.	Šur	zé:jten
211.	MDu	zé:jtan
212.	Jase	zé:jten / ùĺe
213.	GKa	ùĺe
214.	Dab	zé:jten
215.	KJe	ùĺe
216.	Oraš	zé:jten / ùĺe
217.	Loh	ùĺe
218.	Dob	zé:jtin
219.	Spa	zé:jten / ù:ĺe
220.	Iza	ùĺe
221.	Ćor	zé:jtin / ù:ĺe
222.	Jez	ùĺe / zę́:jtin
223.	Buž	zé:jten
224.	MKl	zéjtan
225.	Bih	zé:jtin
226.	Tuh	zé:jtin / ù:ĺe
227.	Dub	zé:jten
228.	Dola	ù:ĺe
229.	Svo	ù:ĺe
230.	GT	ù:ĺe

Komentar

Sonant *ĺ* u Njd. imenice ‘ulje’ odlikuje tri petine istraženih govora: sto trideset sedam mjesta ima samo *uĺe*, a dva mjesta (M53, M143) imaju *uje* / *uĺe*.

S obzirom na dvije petine nerelevantnih odgovora, teritorijalna rasprostranjenost ovih oblika ne može se valjano sagledati. Na osnovu raspoloživih podataka može se konstatirati da mjesni govori s oblikom *uje* nisu teritorijalno povezani, a pripadaju govorima srednje Bosne.

Zamjenu sonanta *ĺ* sonantom *j* u Njd. imenice ‘ulje’ poznaju samo Bošnjaci: oba mjesta u kojima je uz oblik *uĺe* potvrđen i oblik *uje* pripadaju bošnjačkim govorima (M53, Bjelave u Sarajevu, i M143, Vaganjac kod Gornjeg Vakufa).

Iz devedeset jednog mjesta potječe nerelevantan odgovor (*zejtin*).

Literatura

Arnaut 2017: 81; Baotić 1983: 96; Halilović 2002: 307; Halilović 2009: 46; Peco 1986: 117-118; Peco 2001: 619; Ružičić 1934: 12; Valjevac 1983: 338; Valjevac 2002: 152; Vujičić i dr. 1979: 54; Vujičić 1985: 123; Vujičić 1990: 79.

Etimologija

psl. *olějь (stsl. олѣн, strus. олѣи, polj. olej) ← lat. oleum ← grč. élaion

ûlje: psl. *olějь razvilo se iz lat. oleum, koje vodi porijeklo od grč. élaion, élaiu̯on ‘ulje’, a u grč. je riječ vjerovatno došla iz nekog nepoznatog (pred)antičkog jezika.

Literatura

Skok 1973: III: 543-544; Brückner 1985: 664; Fasmer 1987: III: 134; Snoj 2016: 494.

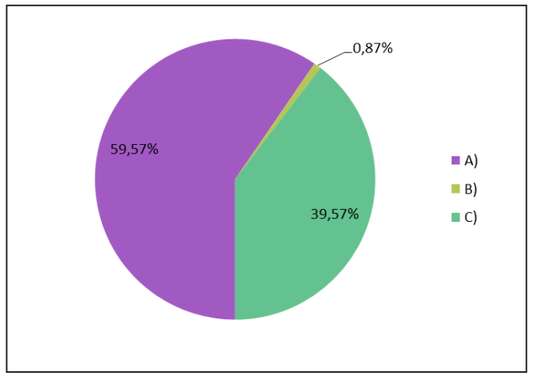

Ukupno (230):
A) 137 (59,57%)
B) 2 (0,87%)
C) 91 (39,57%)

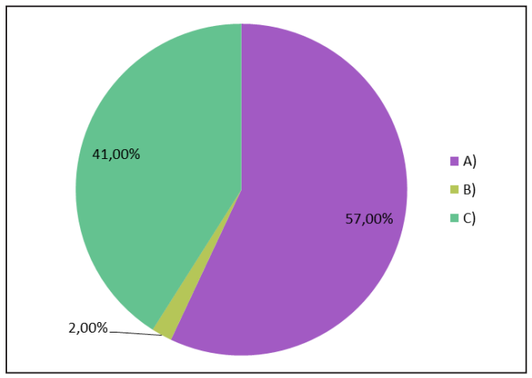

Bošnjaci (100):
A) 57 (57,00%)
B) 2 (2,00%)
C) 41 (41,00%)

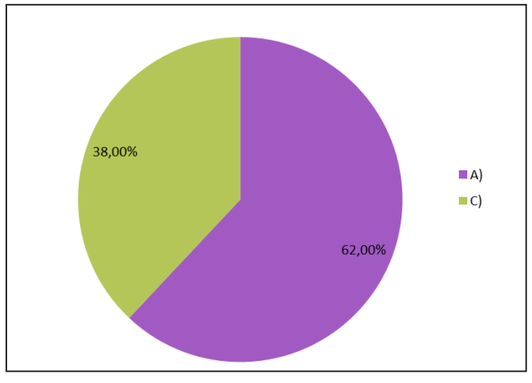

Hrvati (50):
A) 31 (62,00%)
C) 19 (38,00%)

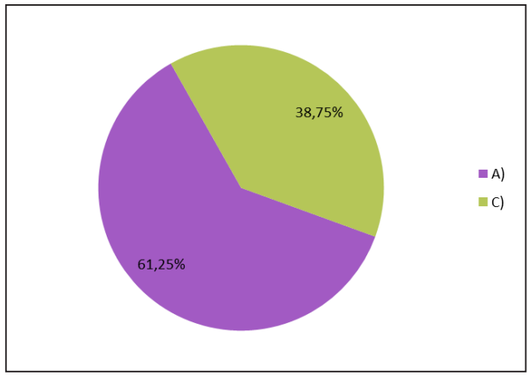

Srbi (80):
A) 49 (61,25%)
C) 31 (38,75%)

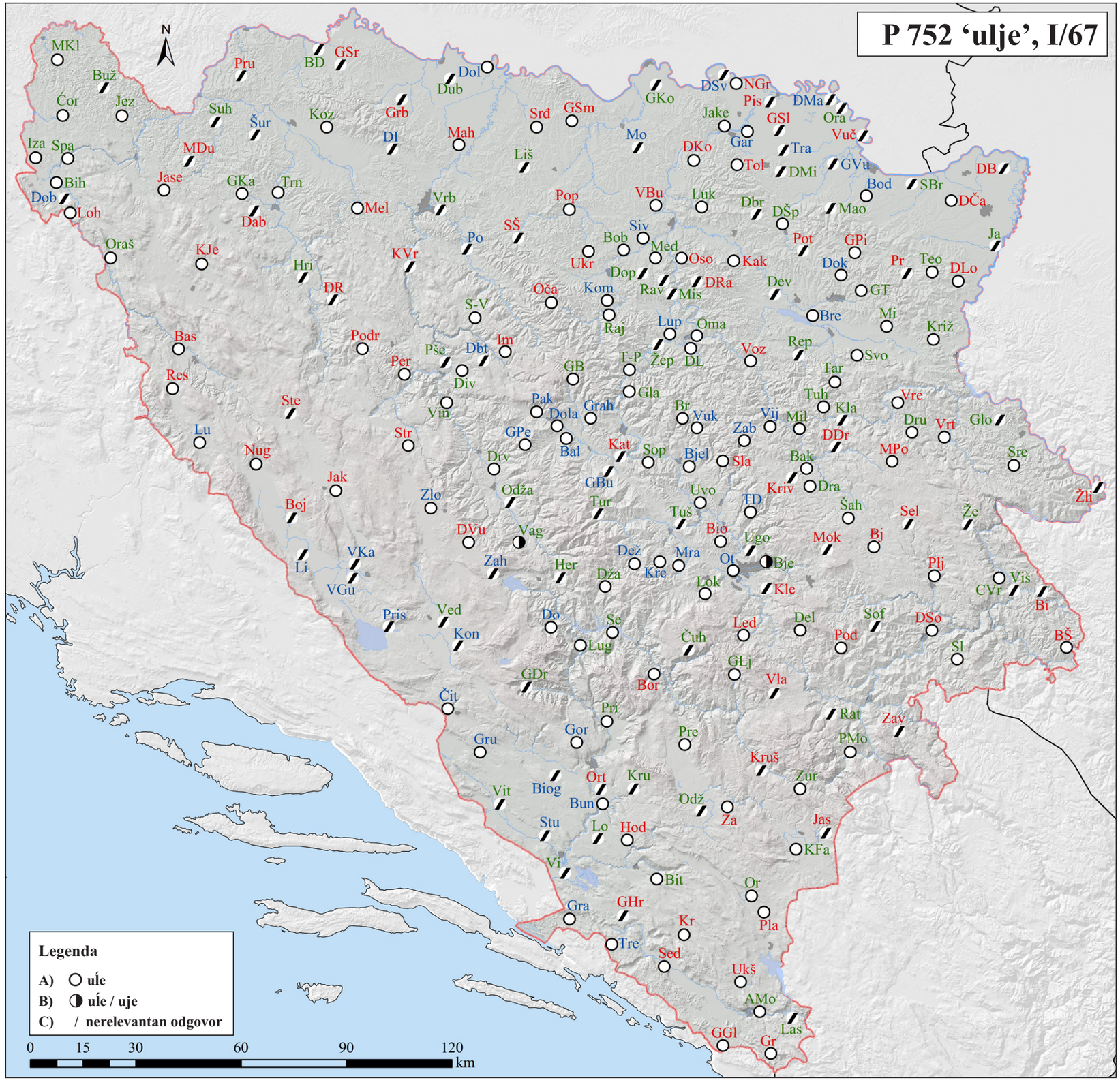

P 1503 ‘prijatelj’, I/68

Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	prijateĺ
2.	GGl	prij̑ateĺ
3.	AMo	prijateĺ
4.	Las	prijáteĺ
5.	Ukš	prijateĺ
6.	Pla	prij̑ateĺ
7.	Or	prijatej
8.	Kr	prijateĺ
9.	Sed	prijáteĺ
10.	Tre	prij̑ateĺ
11.	Gra	prijateĺ
12.	GHr	prijateĺ
13.	Bit	prijateĺ
14.	Vi	prijateĺ
15.	Lo	prijatej / prijateĺ
16.	Hod	prijateĺ
17.	Bun	prijateĺ
18.	Ort	prijateĺ
19.	Kru	prijateĺ
20.	Odž	prijateĺ
21.	Za	prijateĺ
22.	Kruš	prijáteĺ
23.	Zur	prijateĺ
24.	KFa	prijateĺ
25.	Jas	prijateĺ
26.	PMo	prijáteĺ
27.	Zav	prijateĺ
28.	Rat	prijateĺ
29.	Vla	prijateĺ
30.	GLj	prijáteĺ
31.	Pre	prijáteĺ
32.	Pri	prijateĺ
33.	Lug	prijateĺ
34.	Se	prijateĺ / xába:b
35.	Bor	prijáteĺ
36.	Čuh	prij̀ateĺ
37.	Led	prij̀ateĺ
38.	Del	prij̀ateĺ
39.	Pod	prij̀ateĺ
40.	Sof	prij̀ateĺ
41.	DSo	prij̀ateĺ
42.	Sl	prijateĺ
43.	BŠ	prijáteĺ
44.	Bi	prijateĺ
45.	Viš	prijateĺ
46.	CVr	prijateĺ / prika
47.	Plj	prijáteĺ
48.	Že	prijáteĺ
49.	Sel	prijáteĺ
50.	Bj	prijateĺ
51.	Mok	prijeteĺ
52.	Šah	prijateĺ
53.	Bje	prijatej / prijateĺ
54.	Kle	prijateĺ
55.	Ugo	prijateĺ
56.	TD	prijateĺ
57.	Bio	prijeteĺ
58.	Ot	prij̑eteĺ
59.	Lok	prijateĺ
60.	Mra	prijateĺ
61.	Kre	prijateĺ
62.	Dež	prijeteĺ
63.	Dža	prijateĺ
64.	Tur	prijateĺ
65.	Kat	prijateĺ
66.	Bak	prijateĺ
67.	Tuš	prijateĺ
68.	Uvo	prijateĺ
69.	Kriv	prijateĺ
70.	Dra	prijateĺ
71.	DDr	prij̑ateĺ / prijateĺ
72.	MPo	prij̑ateĺ
73.	Sre	prijateĺ
74.	Žli	prijateĺ
75.	Glo	prijáteĺ
76.	Vrt	prijateĺ
77.	Dru	prijateĺ
78.	Vre	prijateĺ
79.	Križ	prijateĺ
80.	Mi	prijeteĺ
81.	Tar	prijateĺ
82.	Kla	prijateĺ
83.	Mil	prijateĺ
84.	Rep	prijáteĺ
85.	Voz	prijateĺ
86.	Vij	prijáteĺ
87.	Zab	prijateĺ
88.	Sla	prijeteĺ
89.	Bjel	prijateĺ
90.	Sop	prijateĺ
91.	Vuk	prijateĺ
92.	Br	prijateĺ
93.	GBu	prijateĺ
94.	Bal	prijateĺ
95.	Grah	prijateĺ
96.	Gla	ą́xbą:b
97.	DL	prijateĺ
98.	Oma	prijeteĺ
99.	DRa	prijateĺ
100.	Oso	prijateĺ
101.	Kak	prijateĺ
102.	Dev	prijateĺ
103.	Bre	prijateĺ
104.	Dok	prijateĺ
105.	GPi	prijeteĺ
106.	Pr	prijateĺ
107.	DLo	prijateĺ
108.	Teo	prijáteĺ
109.	Ja	prijateĺ
110.	DČa	prijeteĺ
111.	DB	prijateĺ
112.	SBr	prijateĺ
113.	Bod	prijateĺ
114.	Mao	axbà:b
115.	Pot	prijateĺ
116.	DŠp	prijateĺ
117.	Dbr	ą́xbą:b
118.	Luk	prijeteĺ / dòst
119.	DMi	prijateĺ
120.	GVu	prijateĺ
121.	Vuč	prijateĺ
122.	Ora	àxba:b
123.	DMa	prijate:Í
124.	Tra	prijateĺ
125.	GSl	prijateĺ
126.	Tol	prijateĺ
127.	DKo	prijateĺ
128.	Gar	prijateĺ
129.	Pis	prijateĺ
130.	Stu	prijateĺ
131.	Vit	prijatej
132.	Gru	prijateĺ
133.	Biog	prijateĺ
134.	Gor	prijateĺ
135.	GDr	prijatej
136.	Čit	prijateĺ
137.	Kon	prè:teĺ
138.	Pris	prè:teĺ
139.	Ved	prijeteĺ
140.	Do	prijateĺ
141.	Zah	prijateĺ
142.	Her	prijatej
143.	Vag	prijatej / prijateĺ / áxba:b / á^{x}ba:b
144.	Odža	prijateĺ / áxba:b
145.	DVu	prijateĺ
146.	VGu	prijateĺ
147.	VKa	prijateĺ
148.	Li	prijateĺ
149.	Boj	prijeteĺ
150.	Jak	prijate:Í
151.	Zlo	pretel
152.	Drv	prijateĺ
153.	GPe	prijateĺ
154.	Pak	prijateĺ
155.	Vin	prijateĺ
156.	Str	prijáteĺ
157.	Ste	prijáteĺ
158.	Nug	prijáteĺ
159.	Lu	prijeteĺ
160.	Res	prijeteĺ
161.	Bas	prijateĺ
162.	Hri	áxbab / prijate:Í
163.	DR	prijateĺ
164.	Podr	prijateĺ
165.	Per	prij̑ateĺ
166.	Pše	prijateĺ
167.	Div	prijateĺ
168.	Dbt	prijáteĺ
169.	Im	prijáteĺ
170.	GB	prijeteĺ
171.	T-P	prijatel / ą́xba:b
172.	Žep	prijateĺ
173.	Lup	prijateĺ
174.	Rav	prijateĺ
175.	Mis	prijateĺ
176.	Dop	prijateĺ
177.	Kom	prijateĺ
178.	Oča	prijáteĺ
179.	S-V	prijateĺ
180.	KVr	prij̑ateĺ
181.	Po	prijateĺ
182.	SŠ	prijateĺ
183.	Ukr	prij̑ąte:Í
184.	Raj	prij̑ateĺ
185.	Med	prij̑eteĺ
186.	Bob	áxba:b / prijąteĺ / jára:n
187.	Siv	prij̑eteĺ
188.	VBu	prijateĺ
189.	Pop	prijateĺ
190.	Vrb	prijateĺ
191.	Liš	prijeteĺ
192.	Mo	prijateĺ
193.	Jake	prijateĺ
194.	NGr	prijateĺ
195.	DSv	prijate:Í
196.	GKo	àxba:b
197.	GSm	prijateĺ
198.	Srđ	prijateĺ
199.	Mah	prijateĺ
200.	Dol	prijateĺ / prijeteĺ
201.	Grb	prijateĺ
202.	DI	prijateĺ
203.	Mel	prijateĺ
204.	Trn	prijeteĺ
205.	Koz	prijateĺ
206.	GSr	prijateĺ
207.	BD	prijateĺ
208.	Pru	prijeteĺ
209.	Suh	prijateĺ
210.	Šur	prijate:Í
211.	MDu	prijateĺ
212.	Jase	prijeteĺ
213.	GKa	prijateĺ / prijeteĺ
214.	Dab	prijate:Í
215.	KJe	prijateĺ
216.	Oraš	prijateĺ / dò:st
217.	Loh	prijateĺ
218.	Dob	prijateĺ
219.	Spa	prijateĺ
220.	Iza	prijáteĺ
221.	Ćor	prijateĺ
222.	Jez	prijateĺ
223.	Buž	prijateĺ
224.	MKl	prijateĺ
225.	Bih	prijateĺ / dòst
226.	Tuh	prijateĺ
227.	Dub	prijateĺ
228.	Dola	prijateĺ
229.	Svo	prijáteĺ
230	GT	prijateĺ

Komentar

Sonant *ĺ* u Njd. imenice ‘prijatelj’ izuzetno je postojan u istraženim govorima: dvjesto osamnaest mjesta ima samo *prijateĺ*, a tri mjesta imaju *prijateĺ* / *prijatej*. Supstituciju ovog sonanta sonantom *j* ima ukupno sedam mjesta: četiri mjesta imaju samo *prijatej* (M7, M131, M135, M142) i tri mjesta imaju naporedno oblike sa sonantom *ĺ* i sonantom *j* (M15, M53, M143).

Hercegovačkim govorima pripadaju sva četiri mjesna govora s oblikom *prijatej*, a govori s naporednim oblicima nalaze se na području srednje Bosne (okolica Gornjeg Vakufa i Sarajevo) i srednje Hercegovine (okolica Stoca).

U govorima Hrvata i govorima Srba samo je *prijateĺ*. Pojava *ĺ* > *j* u finalnoj poziciji odlika je samo bošnjačkih govora.

Iz pet su mjesta nerelevantni odgovori (*ahbab*).

Literatura

Arnaut 2017: 81; Baotić 1983: 96; Halilović 1990: 286; Halilović 2002: 307; Halilović 2009: 46; Kozomara 2016: 645; Okuka 1983: 59; Peco 1975: 151-152; Peco 2001: 620; Peco 1986: 117-118; Pehlić 2006: 57; Ružičić 1934: 12; Valjevac 1983: 338; Valjevac 2002: 152; Vujičić i dr. 1979: 54; Vujičić 1985: 123; Vujičić 1990: 79.

Etimologija

psl. *prijątelь (stsl. прнѣтєль, rus. прия́тель, polj. przyjaciel) ← *preį̆H-

prijatelj: psl. *prijątelь izvodi se iz korijena *prijąti ‘željeti dobro, ugađati’, u izvornom značenju ‘onaj koji želi dobro’, i suf. *-*telь*, a psl. *prijąti izvodi se iz pie. *preį̆H- ‘razveseliti, pokazati ljubav, voljeti’.

Literatura

Skok 1974: III: 40-41; Brückner 1985: 445; Fasmer 1987: III: 369; Snoj 2016: 598.

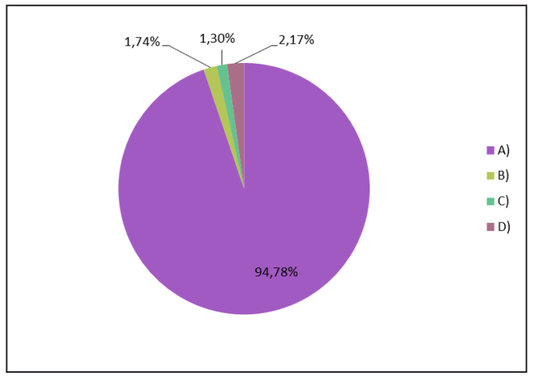

Ukupno (230):
A) 218 (94,78%)
B) 4 (1,74%)
C) 3 (1,30%)
D) 5 (2,17%)

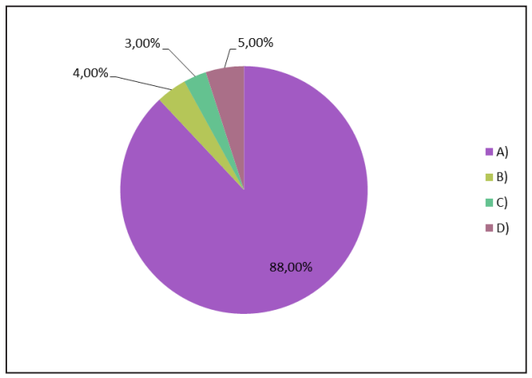

Bošnjaci (100):
A) 88 (88,00%)
B) 4 (4,00%)
C) 3 (3,00%)
D) 5 (5,00%)

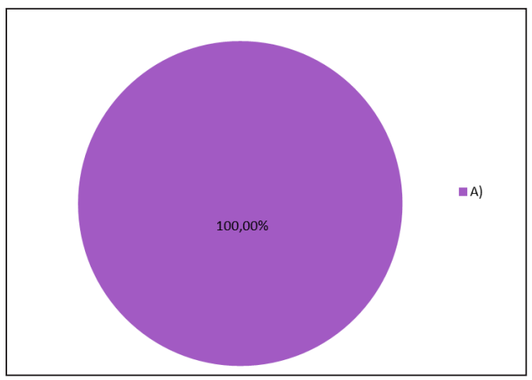

Hrvati (50):
A) 50 (100,00%)

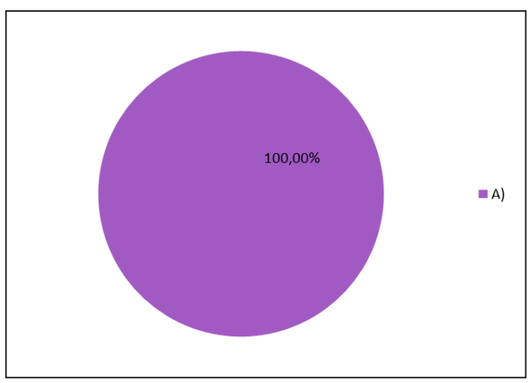

Srbi (80):
A) 80 (100,00%)

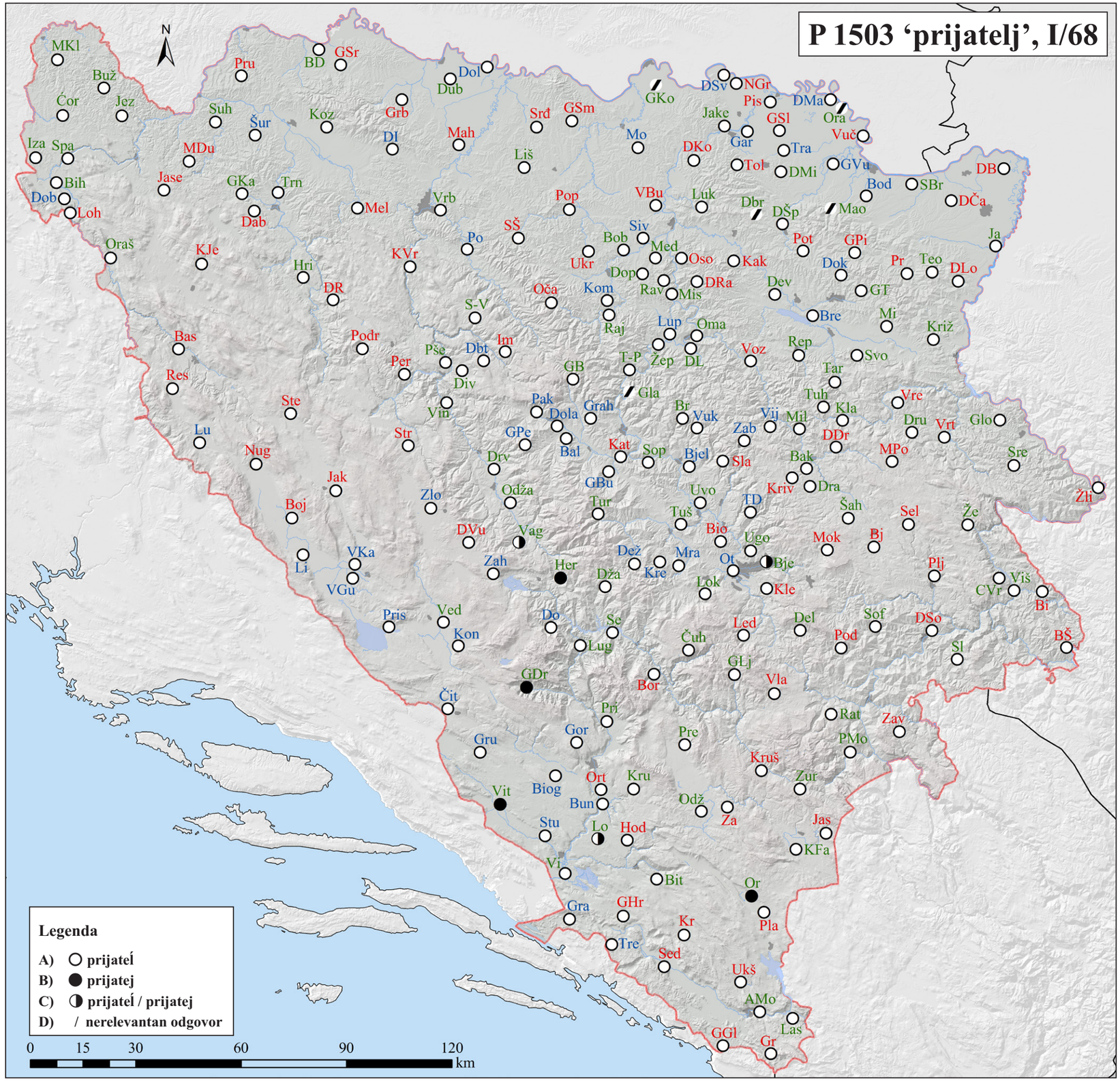

P 1414 ‘večer’ / ‘veče’, I/69		
Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	vèče
2.	GGl	vèče:
3.	AMo	vèče: / ákšam
4.	Las	ákšam / vèče:
5.	Ukš	vèče:
6.	Pla	vèče
7.	Or	vèče: / ákšam
8.	Kr	vèče: / ákšam
9.	Sed	vèče:
10.	Tre	vèče: / vèče:r
11.	Gra	vèče:r
12.	GHr	ákšam / vèče:
13.	Bit	vèče:r / ákšam
14.	Vi	ákšam / vèče
15.	Lo	ákšam / vèče:r
16.	Hod	vèče:
17.	Bun	vèče
18.	Ort	vèče / ákšam
19.	Kru	ákšam
20.	Odž	vèče: / ákšam
21.	Za	vèče:
22.	Kruš	ákšam / vèče:
23.	Zur	vèče: / ákšam
24.	KFa	vèče: / ákšam
25.	Jas	vèče:
26.	PMo	vèče: / ákšam
27.	Zav	vèče:
28.	Rat	ákšam / vèče
29.	Vla	vèče:
30.	GLj	ákšam
31.	Pre	ákšam / vèče:r
32.	Pri	ákšam
33.	Lug	vèčer / ákšam
34.	Se	ákšam / vèče:r
35.	Bor	vèče: / vèče:r
36.	Čuh	vèče:r
37.	Led	vèče:r
38.	Del	vèče:r / ákšam
39.	Pod	vèče:
40.	Sof	ákšam / vèćer
41.	DSo	vèče:
42.	Sl	vèče: / ákšam
43.	BŠ	vèče:
44.	Bi	vèče:
45.	Viš	ákšam / vèče:r / vèće:r
46.	CVr	vèće:r / ákšam
47.	Plj	vèče:
48.	Že	ákšam / vèče:
49.	Sel	vèče: / ákšam
50.	Bj	vèče:
51.	Mok	vèče:
52.	Šah	
53.	Bje	ákšam / vèće:
54.	Kle	vèče:r
55.	Ugo	ákšam
56.	TD	vèče:r
57.	Bio	vèć̆e:
58.	Ot	ákšam / vèće:r
59.	Lok	vèće:r / ákšam
60.	Mra	vèčer
61.	Kre	vèče:r
62.	Dež	vèče:r
63.	Dža	vèć̆e:r
64.	Tur	ákšam
65.	Kat	vèće:
66.	Bak	ákšam / vèće:
67.	Tuš	vèće:r / ákšam
68.	Uvo	ákšam / vèće:r
69.	Kriv	vèčer
70.	Dra	ákšam
71.	DDr	vèče: / ákšam
72.	MPo	vèče
73.	Sre	véćera / ákšam
74.	Žli	vèče:
75.	Glo	ákšam
76.	Vrt	vèče:
77.	Dru	ákšam
78.	Vre	vèče
79.	Križ	ákšam / vèče:r
80.	Mi	akšam
81.	Tar	vèče:r / ákšam
82.	Kla	vèće:r / ˣákšam
83.	Mil	áᵏšam
84.	Rep	ákšam
85.	Voz	vèče:r
86.	Vij	vèče:r / vèć̆e:r
87.	Zab	vèče:
88.	Sla	vèče / vèče:r
89.	Bjel	vèče:r
90.	Sop	vèće:r / ákšam
91.	Vuk	vèče:r
92.	Br	vèće:r / ákšam
93.	GBu	vèće
94.	Bal	ákšam / vèće:r
95.	Grah	ákšam / vèće:r
96.	Gla	ą́kšą̄m
97.	DL	vèčer
98.	Oma	vèće: / vèče:r / ákšam
99.	DRa	vèče
100.	Oso	vèče:
101.	Kak	ą́kšam
102.	Dev	vèče:
103.	Bre	vèče:r
104.	Dok	vèče:r
105.	GPi	vèče:
106.	Pr	vèče:
107.	DLo	vèče:
108.	Teo	ákšam / vèče:r
109.	Ja	ákšam
110.	DČa	vèče:
111.	DB	vèče:
112.	SBr	ákšam / vèče:r
113.	Bod	vèče:r
114.	Mao	ákšam
115.	Pot	vèče:
116.	DŠp	vèče: / vèče:r / ákšam
117.	Dbr	ą́kšam
118.	Luk	vèče:r / ákšam
119.	DMi	ákšam / véčera
120.	GVu	vèče:r
121.	Vuč	vèče:
122.	Ora	vèć̆e:r / ákšam
123.	DMa	večer
124.	Tra	vèče:r
125.	GSl	vèče:
126.	Tol	vèče
127.	DKo	vèče:r
128.	Gar	vèče:r
129.	Pis	vèče: / ákšam
130.	Stu	vèče:
131.	Vit	ákšam
132.	Gru	vèče
133.	Biog	vèče:r
134.	Gor	véčer
135.	GDr	vèče: / vèće:r / ákšam
136.	Čit	večer
137.	Kon	vèče:r
138.	Pris	vèče:r
139.	Ved	vèče:r / ákšam
140.	Do	vèče / vèče:r
141.	Zah	vèče:r / vèče:
142.	Her	vèče:r / ákšam
143.	Vag	vèče:r / ákšam
144.	Odža	ákšam / vèće:r
145.	DVu	vèče
146.	VGu	vèče:r
147.	VKa	vèče
148.	Li	vèče:
149.	Boj	vèče
150.	Jak	vèče / ákšam
151.	Zlo	vèče:r
152.	Drv	vèće:r / ákšam
153.	GPe	vèće:r / ákšam
154.	Pak	vèće:r / ákšam
155.	Vin	ákšam
156.	Str	vèče:
157.	Ste	vèče:
158.	Nug	vèče:
159.	Lu	vèče:
160.	Res	vèče:
161.	Bas	vèče: / sú:ton
162.	Hri	večer
163.	DR	vèče:
164.	Podr	vèče: / á:kšam
165.	Per	akšam / vèče:r
166.	Pše	vèće:r
167.	Div	vèć̆e:r / ákšam
168.	Dbt	vèče:r
169.	Im	vèče:
170.	GB	ákšam / vèće:r
171.	T-P	ą́kšam
172.	Žep	ákšam
173.	Lup	vèče:r
174.	Rav	vèče:r / akšam
175.	Mis	ákšam
176.	Dop	vèče:r
177.	Kom	vèče:r
178.	Oča	vèče:
179.	S-V	ákšam
180.	KVr	vèće:r
181.	Po	vèće:r
182.	SŠ	vèče:
183.	Ukr	vèče:r
184.	Raj	vèče:r
185.	Med	ákšam
186.	Bob	ákšam
187.	Siv	vèče:r
188.	VBu	vèče:
189.	Pop	vèče:
190.	Vrb	ákšam / vèće:r
191.	Liš	vèće:r / ákšam
192.	Mo	vèće:r
193.	Jake	vèče:r / ákšam
194.	NGr	vèče:
195.	DSv	večer
196.	GKo	ákšam / vèče:r
197.	GSm	vèče:
198.	Srđ	vèče:
199.	Mah	vèče:
200.	Dol	vèče:r
201.	Grb	vèče:r
202.	DI	vèče:
203.	Mel	vèče:
204.	Trn	ákšam
205.	Koz	ákšam / véče
206.	GSr	vèče:r
207.	BD	ákšam
208.	Pru	vèče:
209.	Suh	ákšam
210.	Šur	vèče
211.	MDu	vèče:
212.	Jase	vèče:
213.	GKa	ákšam
214.	Dab	vèče:
215.	KJe	vèče:
216.	Oraš	vèče: / ákšą̄m / vèče:r
217.	Loh	vèče:
218.	Dob	vèče:
219.	Spa	vèče: / ákšam
220.	Iza	ákšam / vèče:r
221.	Ćor	vèče:r / ákšam
222.	Jez	vèče:r / ákšam / ikíndija
223.	Buž	ákšam
224.	MKl	ákšam
225.	Bih	vèče: / ákšam
226.	Tuh	ákšam / vèče:
227.	Dub	vèće:r / ákšam
228.	Dola	vèće:
229.	Svo	vèče:r
230.	GT	vèče:r

Komentar

Oblik sa sonantom *r* u Njd. imenice ‘večer’ odlika je nešto više od dvije petine ispitanih govora: devedeset mjesta ima samo oblik *večer*, a devet mjesta ima oba oblika, i sa *r* i bez njega.

Areal oblika *večer* uglavnom obuhvata široki pojas u granicama: Trebimlja kod Trebinja na jugu, Veliki Guber (kod Livna) na jugozapadu, Gornje Kolibe (kod Bosanskog Broda) na sjeveru i Staro Brezovo Polje (kod Brčkog) na sjeveroistoku.

Krajnje *r* u Njd. imenice ‘večer’ najčešće se javlja u govorima Hrvata – tri četvrtine ovih govora imaju *r* i oblik *večer*. Oblik *veče* najprisutniji je u govorima Srba – potvrđen je u sedamdeset mjesta od osamdeset ispitanih. Polovina govora Bošnjaka ima oblik *večer*.

Iz trideset dva mjesta potječu nerelevantni odgovori (*akšam*), a iz jednog mjesta nema odgovora.

Literatura

Halilović 2009: 57.

Up.: OLA: 2429; ALE: 522.

Etimologija

psl. *vĕčerъ (stsl. вечєръ, rus. вéчер, polj. wieczór), lit. vãkaras ← pie. *u̯ékᵘspero-

vĕčē̆(r): psl. *vĕčerъ izvodi se iz pie. *u̯ékᵘspero-, koje je sastavljeno od pie. *u̯e- ‘gore, protiv’ i korijena *kᵘsep- ‘noć’.

Literatura

Skok 1973: III: 570-571; Brückner 1985: 614; Fasmer 1986: I: 309; Snoj 2016: 831-832.

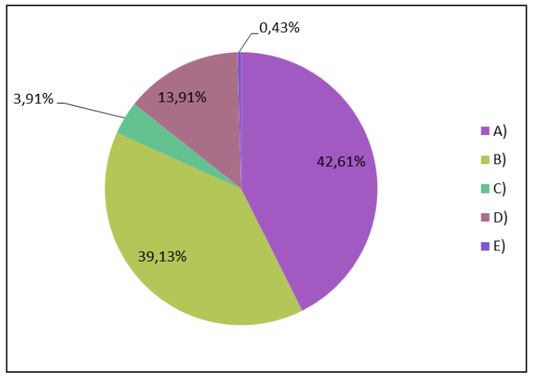

Ukupno (230):
A) 98 (42,61%)
B) 90 (39,13%)
C) 9 (3,91%)
D) 32 (13,91%)
E) 1 (0,43%)

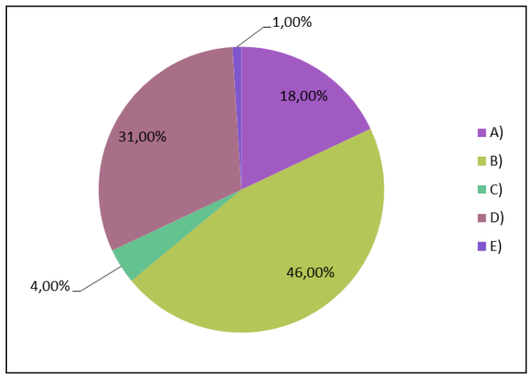

Bošnjaci (100):
A) 18 (18,00%)
B) 46 (46,00%)
C) 4 (4,00%)
D) 31 (31,00%)
E) 1 (1,00%)

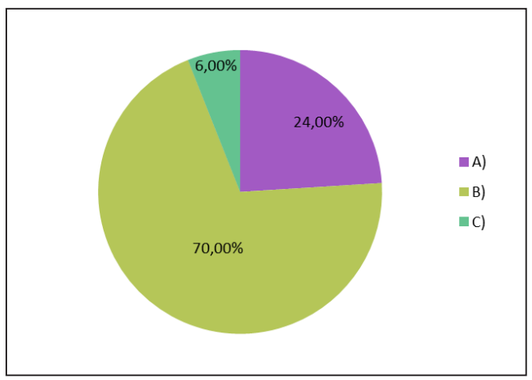

Hrvati (50):
A) 12 (24,00%)
B) 35 (70,00%)
C) 3 (6,00%)

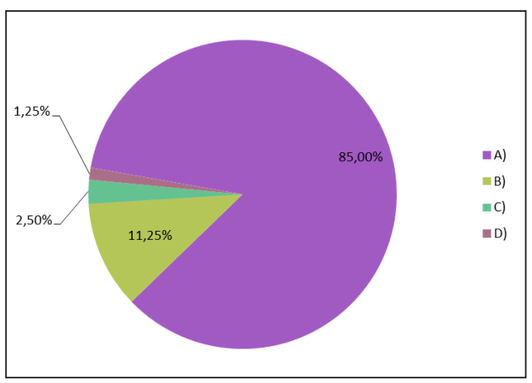

Srbi (80):
A) 68 (85,00%)
B) 9 (11,25%)
C) 2 (2,50%)
D) 1 (1,25%)

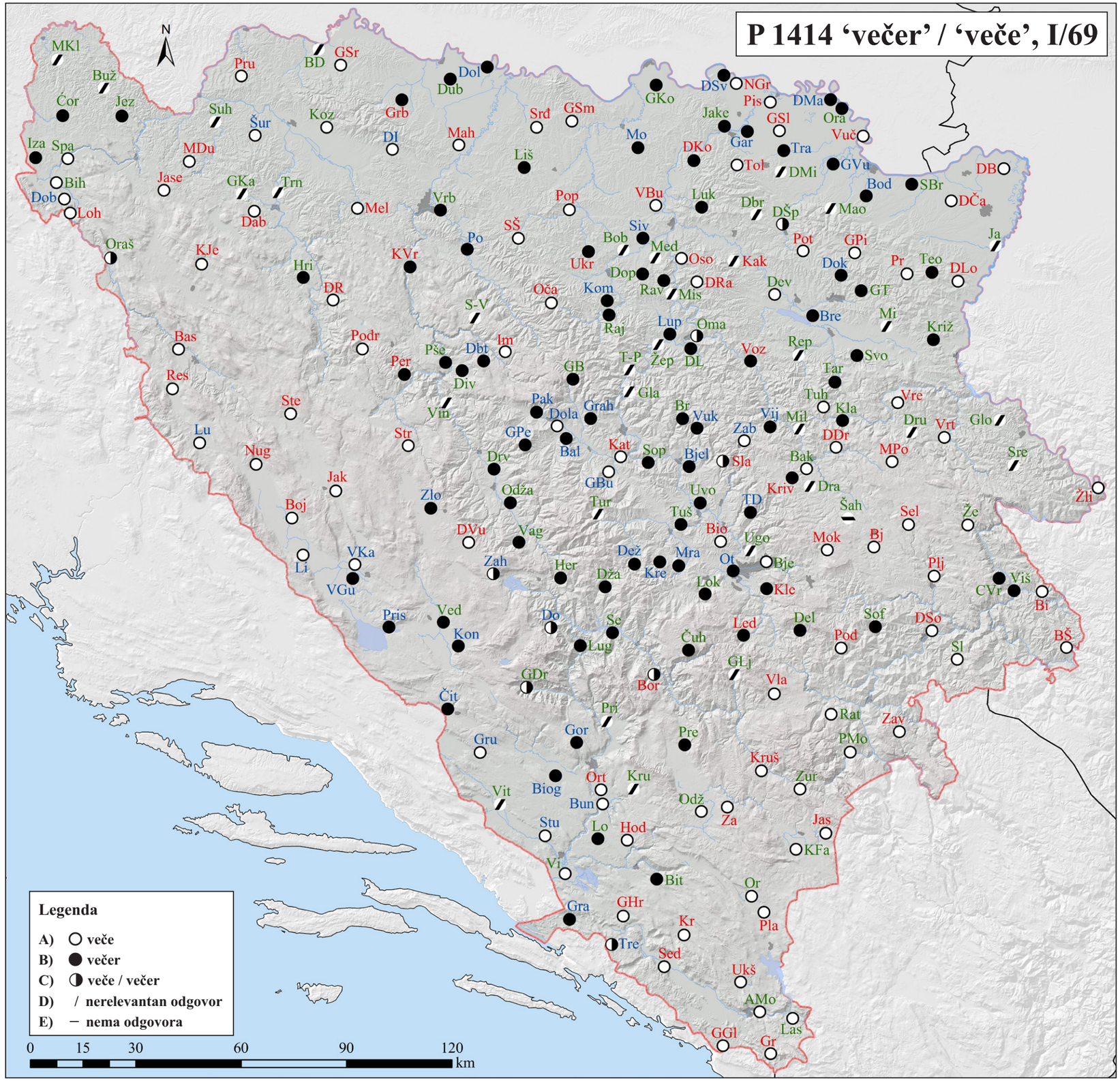
P 1414 ‘večer’ / ‘veče’, I/69
N
MKl
Buž
Ćor
Jez
Iza
Spa
Bih
Dob
Loh
Oraš
Pru
BD
GSr
Suh
Šur
MDu
Jase
GKa
Trn
Dab
KJe
Hri
DR
Bas
Reš
Ste
Lu
Nug
Jak
Boj
Li
VKa
VGu
Pris
Ved
Kon
Čit
Gru
Vit
Stu
Vi
Gra
Koz
Grb
Dl
Dub
Dol
Mah
Mel
Vrb
KVr
Podr
Pše
Per
Dbt
Im
Div
Vin
Str
Drv
Zlo
Odža
DVu
Vag
Zah
Her
Dža
Pop
SŠ
Po
S-V
Očа
Srđ
GSm
Liš
Ukr
Bob
Siv
Med
Dop
Rav
Mis
Oso
DRa
Kak
Kom
Raj
GB
Pak
Dola
Grah
Bal
GPe
Kat
GBu
Tur
Pad
Ugl
Dež
Kre
Mra
Ot
Lok
Čuh
Se
Lug
Do
Pri
Gor
Pre
Ort
Kru
Biog
Bun
Lo
Hod
Odž
Za
Stu
Vi
Gra
GHr
Tre
Sed
Kr
Bit
Or
Pla
Ukš
AMo
GGl
Gr
Las
KFa
Jas
Zur
Kruš
Rat
Zav
PMo
Vla
GLj
Led
Del
Sof
DSo
Sl
BŠ
Pod
Čuh
Lok
Kle
Bje
Ot
Mra
Kre
Dež
Her
Dža
Zah
Ved
Pris
Kon
Čit
Gru
Vit
Biog
Ort
Bun
Stu
Lo
Hod
Vi
Gra
GHr
Tre
Sed
Kr
Bit
Or
Pla
Ukš
AMo
GGl
Gr
Las
Odž
Za
Jas
KFa
Zur
Kruš
Rat
Zav
PMo
Vla
GLj
Led
Del
Sof
DSo
Sl
BŠ
Pod
Plj
Viš
CVr
Bi
Bj
Mok
Ugo
Bjc
Kle
Lok
Čuh
Se
Lug
Do
Pri
Gor
Pre
Ort
Kru
Biog
Bun
Lo
Hod

P 142 ‘rebro’, I/70		
Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	rébro
2.	GGl	rébro
3.	AMo	rébro
4.	Las	rébro
5.	Ukš	rébro / rèbro
6.	Pla	rébro
7.	Or	rébro
8.	Kr	rèbro / rébro
9.	Sed	rébro
10.	Tre	rébro
11.	Gra	rébro
12.	GHr	rébro
13.	Bit	rébro
14.	Vi	rébro
15.	Lo	rébro
16.	Hod	rébro
17.	Bun	rébro
18.	Ort	rébro
19.	Kru	rébro
20.	Odž	lébro
21.	Za	rébro
22.	Kruš	rébro
23.	Zur	rébro
24.	KFa	rébro
25.	Jas	rébro
26.	PMo	rébro
27.	Zav	rébro
28.	Rat	rébro
29.	Vla	rébro
30.	GLj	rébro
31.	Pre	rébro
32.	Pri	rébro
33.	Lug	rébro
34.	Se	lébro
35.	Bor	rébro
36.	Čuh	rébro
37.	Led	rébro
38.	Del	rébro
39.	Pod	rébro
40.	Sof	rébro
41.	DSo	rébro
42.	Sl	rébro
43.	BŠ	rébro
44.	Bi	rébro
45.	Viš	rébro
46.	CVr	rébro
47.	Plj	rébro
48.	Že	rébro
49.	Sel	rébro
50.	Bj	rébro
51.	Mok	rèbro
52.	Šah	rébro
53.	Bje	rébro
54.	Kle	rébro
55.	Ugo	rébro
56.	TD	rébro
57.	Bio	rébro
58.	Ot	rébro
59.	Lok	rébro
60.	Mra	rébro
61.	Kre	rébro
62.	Dež	rébro
63.	Dža	rébro
64.	Tur	rébro
65.	Kat	rébro
66.	Bak	rébro
67.	Tuš	rébro
68.	Uvo	rébro
69.	Kriv	rébro
70.	Dra	rébro
71.	DDr	rébro
72.	MPo	rébro
73.	Sre	lébro / rébaro
74.	Žli	rébro
75.	Glo	rébro
76.	Vrt	rébro
77.	Dru	rébro
78.	Vre	rébro
79.	Križ	rébro
80.	Mi	rébro
81.	Tar	rébro
82.	Kla	rébro
83.	Mil	rébro
84.	Rep	rébro
85.	Voz	rébro
86.	Vij	rébro
87.	Zab	rébro
88.	Sla	rébro
89.	Bjel	rébro
90.	Sop	rébro
91.	Vuk	rébro
92.	Br	rébro
93.	GBu	rébro
94.	Bal	rébro
95.	Grah	rébro
96.	Gla	rębro / lębro
97.	DL	rébro
98.	Oma	rébro
99.	DRa	rébro
100.	Oso	rébro
101.	Kak	rébro / lébro
102.	Dev	rébro
103.	Bre	rébro
104.	Dok	rébro
105.	GPi	rébro
106.	Pr	rébro
107.	DLo	rébro
108.	Teo	rébro
109.	Ja	rébro
110.	DČa	rébro
111.	DB	rébro
112.	SBr	rébro
113.	Bod	rébro
114.	Mao	rébro
115.	Pot	rébro
116.	DŠp	rébro
117.	Dbr	rębro / lębro
118.	Luk	rębro / rębro
119.	DMi	rébro
120.	GVu	rébro
121.	Vuč	rébro
122.	Ora	rébro
123.	DMa	rébro
124.	Tra	rébro
125.	GSl	rébro
126.	Tol	rébro
127.	DKo	rébro
128.	Gar	rébro
129.	Pis	rébro
130.	Stu	rébro
131.	Vit	rébro
132.	Gru	rébro
133.	Biog	rébro
134.	Gor	rébro
135.	GDr	lébro
136.	Čit	rébro
137.	Kon	rébro
138.	Pris	rébro
139.	Ved	rébro
140.	Do	lébro
141.	Zah	lébro
142.	Her	lébro
143.	Vag	lébro / rébro
144.	Odža	lébro
145.	DVu	rébro
146.	VGu	rébro
147.	VKa	rébro
148.	Li	rébro
149.	Boj	rébro
150.	Jak	rébro
151.	Zlo	rébro
152.	Drv	rébro
153.	GPe	rébro
154.	Pak	rébro
155.	Vin	rébro
156.	Str	rébro
157.	Ste	rébro
158.	Nug	rébro
159.	Lu	rébro
160.	Res	rébro
161.	Bas	rébro
162.	Hri	rébro
163.	DR	rébro
164.	Podr	rébro
165.	Per	rébro
166.	Pše	rébro
167.	Div	rébro
168.	Dbt	rébro
169.	Im	rébro
170.	GB	rébro
171.	T-P	rébro
172.	Žep	rébro
173.	Lup	rébro
174.	Rav	rébro
175.	Mis	rébro
176.	Dop	rébro
177.	Kom	rébro
178.	Oča	rébro
179.	S-V	rébro
180.	KVr	rébro
181.	Po	rébro
182.	SŠ	rébro
183.	Ukr	rébro
184.	Raj	rébro
185.	Med	rébro
186.	Bob	rébro
187.	Siv	rébro
188.	VBu	rébro
189.	Pop	rébro
190.	Vrb	rébro
191.	Liš	rébro
192.	Mo	rébro
193.	Jake	rébro
194.	NGr	rébro
195.	DSv	rébro
196.	GKo	rébro
197.	GSm	rébro
198.	Srđ	rébro
199.	Mah	rébro
200.	Dol	rébro
201.	Grb	rébro
202.	DI	rébro
203.	Mel	rébro
204.	Trn	rébro
205.	Koz	rébro
206.	GSr	rébro
207.	BD	rébro
208.	Pru	rébro
209.	Suh	rébro
210.	Šur	rébro
211.	MDu	rébro
212.	Jase	rébro
213.	GKa	rébro
214.	Dab	rébro
215.	KJe	rébro
216.	Oraš	rèbro
217.	Loh	rébro
218.	Dob	lébro
219.	Spa	rébro
220.	Iza	rébro
221.	Ćor	rébro
222.	Jez	rębro
223.	Buž	rébro
224.	MKl	rébro
225.	Bih	rébro
226.	Tuh	rébro
227.	Dub	rébro
228.	Dola	rébro
229.	Svo	rébro
230.	GT	rébro

Komentar

Sonant *r* u inicijalnoj poziciji u Njd. imenice ‘rebro’ vrlo je postojan – od ukupno dvjesto trideset istraženih govora njih dvjesto dvadeset dva ima oblik *rebro*: u dvjesto sedamnaest mjesta samo je *rebro*, a pet mjesta ima *rebro* / *lebro*. U svega trinaest mjesta potvrđen je oblik s promjenom *r* > *l*: osam mjesta ima samo *lebro*, a četiri mjesta imaju *lebro* / *rebro* i M73 *lebro* / *rebaro*.

Oblik *lebro* upotrebljava se uglavnom u srednjoj Bosni te sjevernoj i srednjoj Hercegovini, od Bugojna na sjeveru do Mostara na jugu, obuhvatajući ramsko, jablaničko i konjičko područje. Izvan tog područja potvrđen je u nekoliko međusobno udaljenih govora.

Oblik *rebro* najčešći je u govorima Srba: u svim mjestima zabilježen je oblik *rebro* (njih osamdeset), a samo jedno mjesto ima dvojne oblike (M101, Kakmuž kod Gračanice). Govori Hrvata odlikuju se samo jednim od ova dva oblika: od pedeset mjesta u četrdeset sedam samo je zabilježeno *rebro*, a tri imaju samo *lebro* (M140, Doljani kod Jablanice; M141, Zahum kod Prozora, i M218, Dobrenica kod Bihaća). U govorima Bošnjaka oblik *rebro* potvrđen je u ukupno devedeset pet, a oblik *lebro* u ukupno devet mjesta (M73 ima *lebro* / *rebaro*).

Literatura

Baotić 1983: 96; Brozović 2012: 306; Bulić 2013: 143; Halilović 2002: 306; Peco 1964: 98; Peco 2001: 616; Rešetar 1907: 127; Vujičić i dr. 1979: 52.

Up.: OLA: 1644.

Etimologija

psl. *rebrъ (stsl. ребро, rus. ребро́, polj. żebro) ← pie. *reb^{h}-

rèbro: psl. *rebrъ izvodi se iz pie. korijena *reb^{h}- ’pokriti’, a izvorno je značenje ’koji pokriva (prsnu šupljinu, srce)’.

Literatura

Skok 1973: III: 119; Brückner 1985: 654; Fasmer 1987: III: 453-454; Snoj 2016: 631.

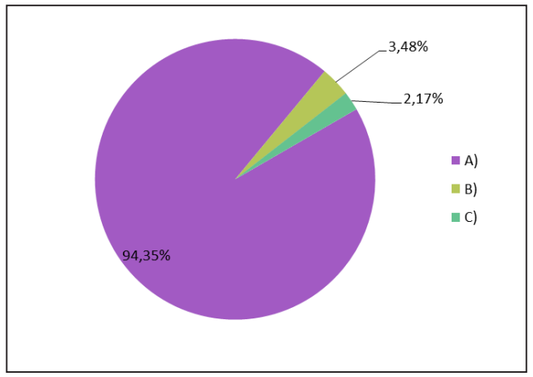

Ukupno (230):
A) 217 (94,35%)
B) 8 (3,48%)
C) 5 (2,17%)

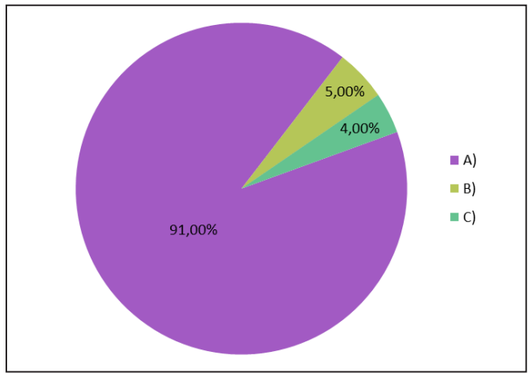

Bošnjaci (100):
A) 91 (91,00%)
B) 5 (5,00%)
C) 4 (4,00%)

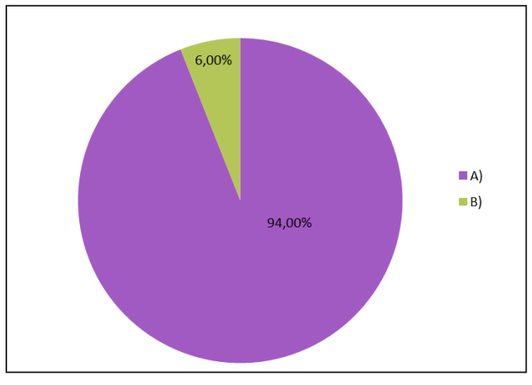

Hrvati (50):
A) 47 (94,00%)
B) 3 (6,00%)

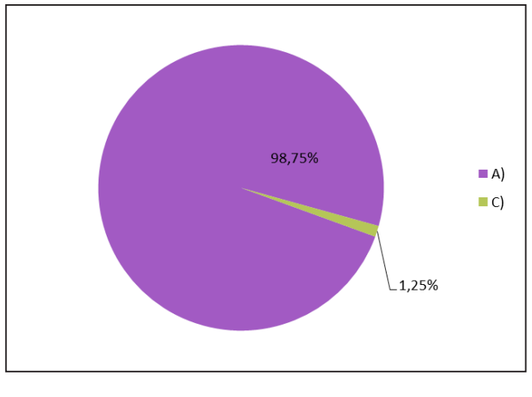

Srbi (80):
A) 79 (98,75%)
C) 1 (1,25%)

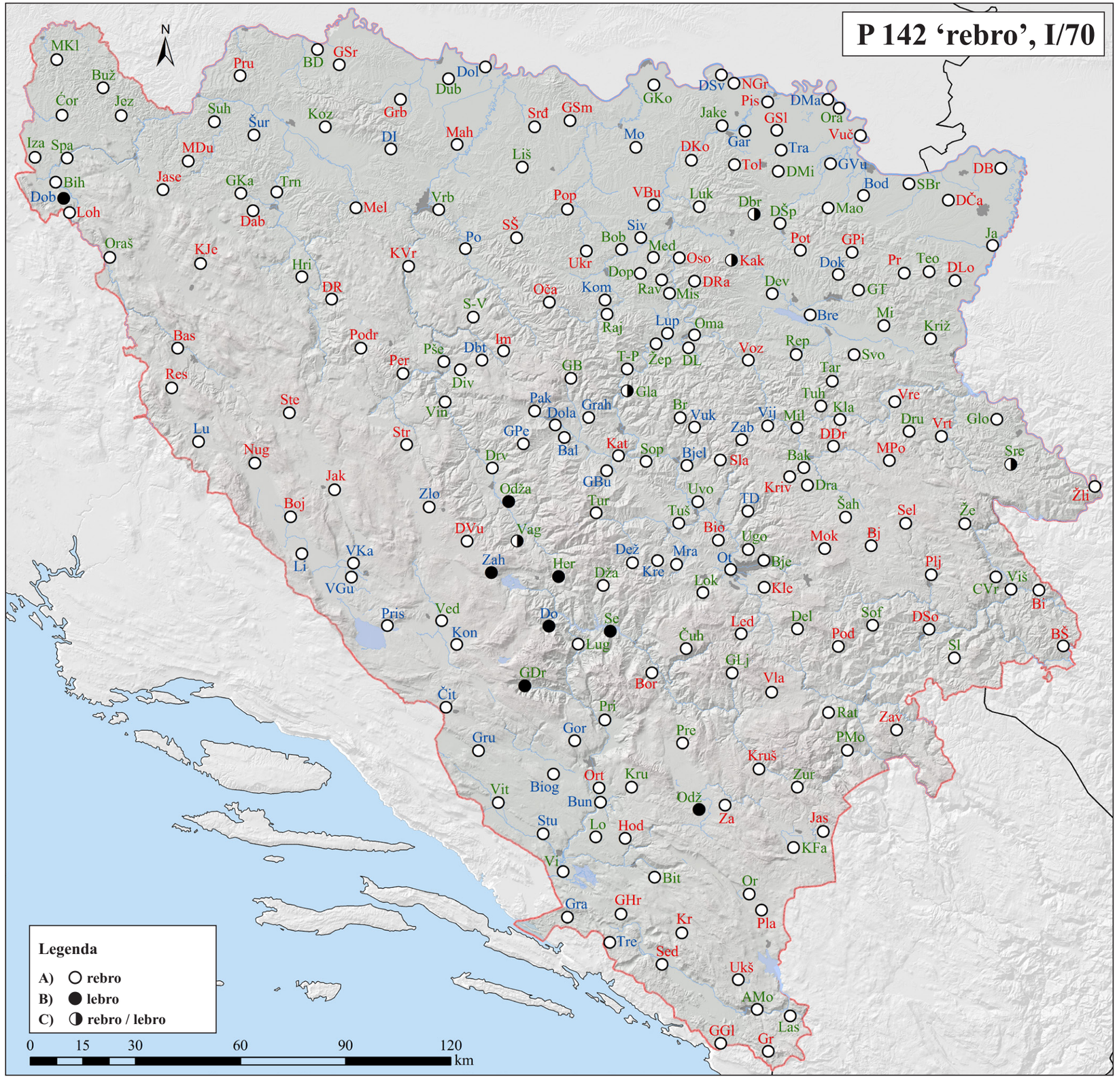

P 318 ‘nosim’, I/71		
Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	nòsi:m
2.	GGl	nòsi:m
3.	AMo	nòsi:m
4.	Las	nòsi:m
5.	Ukš	nòsi:m
6.	Pla	nòsi:m
7.	Or	nòsi:m
8.	Kr	nòsi:m
9.	Sed	nòsi:m
10.	Tre	nòsi:m
11.	Gra	nòsi:m
12.	GHr	nòsi:m
13.	Bit	nòsi:m
14.	Vi	nòsi:m
15.	Lo	nòsi:m
16.	Hod	nòsi:m
17.	Bun	nòsi:m
18.	Ort	nòsi:m
19.	Kru	nòsi:m
20.	Odž	nòsi:m
21.	Za	nòsi:m
22.	Kruš	nòsi:m
23.	Zur	nòsi:m
24.	KFa	nòsi:m
25.	Jas	nòsi:m
26.	PMo	nòsi:m
27.	Zav	nòsi:m
28.	Rat	nòsi:m
29.	Vla	nòsi:m
30.	GLj	nòsi:m
31.	Pre	nòsi:m
32.	Pri	nòsi:m
33.	Lug	nòsi:m
34.	Se	nòsi:m
35.	Bor	nòsi:m
36.	Čuh	nòsi:m
37.	Led	nòsi:m
38.	Del	nòsi:m
39.	Pod	nòsi:m
40.	Sof	nósiti
41.	DSo	nòsi:m
42.	Sl	nòsi:m
43.	BŠ	nòsi:m
44.	Bi	nòsi:m
45.	Viš	nòsi:m
46.	CVr	nòsi:m
47.	Plj	nòsi:m
48.	Že	nòsi:m
49.	Sel	nòsi:m
50.	Bj	nòsi:m
51.	Mok	nòsi:m
52.	Šah	nòsi:m
53.	Bje	nòsi:m
54.	Kle	nòsi:m
55.	Ugo	nòsi:m
56.	TD	nòsi:m
57.	Bio	nòsi:m
58.	Ot	nòsi:m
59.	Lok	nòsi:m
60.	Mra	nòsi:m
61.	Kre	nòsi:m
62.	Dež	nòsi:m
63.	Dža	nòsi:m
64.	Tur	nòsi:m
65.	Kat	nòsi:m
66.	Bak	nòsi:m
67.	Tuš	nòsi:m
68.	Uvo	nòsi:m
69.	Kriv	nòsi:m
70.	Dra	nòsi:m
71.	DDr	nòsi:m
72.	MPo	nòsi:m
73.	Sre	nòsi:m
74.	Žli	nòsi:m
75.	Glo	nòsi:m
76.	Vrt	nòsi:m
77.	Dru	nòsi:m
78.	Vre	nòsi:m
79.	Križ	nòsi:m
80.	Mi	nòsi:m
81.	Tar	nòsi:m
82.	Kla	nòsi:m
83.	Mil	nòsi:m
84.	Rep	nòsi:m
85.	Voz	nòsi:m
86.	Vij	nósi:m / nòsi:m
87.	Zab	nòsi:m
88.	Sla	nòsi:m
89.	Bjel	nòsi:mo
90.	Sop	nòsi:m
91.	Vuk	nòsi:m
92.	Br	nòsi:m
93.	GBu	nòsi:m
94.	Bal	nòsi:m
95.	Grah	nòsi:m
96.	Gla	nọ̀si:m
97.	DL	nòsi:m
98.	Oma	nòsi:m
99.	DRa	nòsi:m
100.	Oso	nòsi:m
101.	Kak	nọ̀si:m
102.	Dev	nòsi:m
103.	Bre	nòsi:m
104.	Dok	nòsi:m
105.	GPi	nòsi:m
106.	Pr	nòsi:m
107.	DLo	nòsi:m
108.	Teo	nòsi:m
109.	Ja	nòsi:m
110.	DČa	nòsi:m
111.	DB	nòsi:m
112.	SBr	nòsi:m
113.	Bod	nosì:m
114.	Mao	nòsi:m
115.	Pot	nòsi:m
116.	DŠp	nòsi:m
117.	Dbr	nòsi:m
118.	Luk	nòsi:m
119.	DMi	nòsi:m
120.	GVu	nòsi:m
121.	Vuč	nòsi:m
122.	Ora	nòsi:m
123.	DMa	nòsi:m
124.	Tra	nòsi:m
125.	GSl	nòsi:m
126.	Tol	nòsi:m
127.	DKo	nòsi:m
128.	Gar	nòsi:m
129.	Pis	nòsi:m
130.	Stu	nòsi:m
131.	Vit	nòsi:m
132.	Gru	nòsi:n
133.	Biog	nòsi:m
134.	Gor	nòsi:n
135.	GDr	nòsi:n
136.	Čit	nòsi:m
137.	Kon	nòsi:m
138.	Pris	nòsi:m
139.	Ved	nòsi:m
140.	Do	nòsi:m
141.	Zah	nòsi:m
142.	Her	nòsi:m
143.	Vag	nòsi:m
144.	Odža	nòsi:m
145.	DVu	nòsi:m
146.	VGu	nòsi:m
147.	VKa	nòsi:m
148.	Li	nòsi:m
149.	Boj	nòsi:m
150.	Jak	nòsi:m
151.	Zlo	nósi:m
152.	Drv	nòsi:m
153.	GPe	nòsi:m
154.	Pak	nòsi:m
155.	Vin	nòsi:m
156.	Str	nọ̀si:m
157.	Ste	nósi:m
158.	Nug	nòsi:m
159.	Lu	nòsi:m
160.	Res	nùsi:m
161.	Bas	nòsi:m
162.	Hri	nòsi:m
163.	DR	nòsi:m
164.	Podr	nòsi:m
165.	Per	nòsi:m
166.	Pše	nòsi:m
167.	Div	nòsi·m
168.	Dbt	nòsi:m
169.	Im	nòsi:m
170.	GB	nòsi:m
171.	T-P	nọ̀si:m
172.	Žep	nòsi:m
173.	Lup	nòsi:m
174.	Rav	nòsi:m
175.	Mis	nòsi:m
176.	Dop	nòsi:m
177.	Kom	nòsi:m
178.	Oča	nòsi:m
179.	S-V	nòsi:m
180.	KVr	nòsi·m
181.	Po	nòsi:m
182.	SŠ	nòsi:m
183.	Ukr	nòsi:m
184.	Raj	nòsi:m
185.	Med	nósi:m
186.	Bob	nòsi:m
187.	Siv	nòsi:m
188.	VBu	nòsi:m
189.	Pop	nòsi:m
190.	Vrb	nòsi:m
191.	Liš	nòsi:m
192.	Mo	nòsi:m
193.	Jake	nòsi:m
194.	NGr	nòsi:m
195.	DSv	nòsi:m
196.	GKo	nòsi:m
197.	GSm	nòsi:m
198.	Srđ	nòsi:m
199.	Mah	nòsi:m
200.	Dol	nòsi:m
201.	Grb	nòsi:m
202.	DI	nòsi:m
203.	Mel	nòsi:m
204.	Trn	nòsi:m
205.	Koz	nòsi:m
206.	GSr	nòsi:m
207.	BD	nòsi:m
208.	Pru	nòsi:m
209.	Suh	nòsi:m
210.	Šur	nòsi:m
211.	MDu	nòsi:m
212.	Jase	nòsi:m
213.	GKa	nòsi:m
214.	Dab	nòsi:m
215.	KJe	nùsi:m
216.	Oraš	nòsi:m
217.	Loh	nòsi:m
218.	Dob	nòsi:m
219.	Spa	nòsi:m
220.	Iza	nòsi:m
221.	Ćor	nòsi:m
222.	Jez	nòsi:m
223.	Buž	nòsi:m
224.	MKl	nòsi:m
225.	Bih	nòsi:m
226.	Tuh	nòsi:m
227.	Dub	nòsi:m
228.	Dola	nòsi:m
229.	Svo	nòsi:m
230.	GT	nòsi:m

Komentar

Sonant *m* u finalnoj poziciji postojan je u prezentskom obliku ‘nosim’: od dvjesto trideset mjesta njih dvjesto dvadeset pet imaju oblik sa sonantom *m* na kraju riječi. U svega tri mjesta javlja se samo oblik s promjenom *m* > *n*.

Oblik *nosin* koristi se u trokutu zapadno od rijeke Neretve, na području Mostara i Gruda.

U svim istraženim govorima Srba potvrđen je oblik *nosim*. Promjenu *m* > *n* i oblik *nosin* imaju govori Bošnjaka (M135, Gornja Drežnica kod Mostara) i govori Hrvata (M132, Grude, i M134, Goranci kod Mostara).

Iz dva mjesta (M40, M89) dolaze nerelevantni odgovori (*nositi*, *nosimo*).

Literatura

Halilović 2002: 308-309; Peco 1986: 121-126; Peco 2001: 617; Ramić 1999: 318; Ružičić 1934: 12; Simić 1978: 60; Vujičić i dr. 1979: 56; Vujičić 1985: 125; Vujičić 1990: 82.

Up.: OLA: 779.

Etimologija

psl. *nosíti (stsl. носнтн, rus. носи́ть, polj. nosić) ← pie. *$h_1$nek’-

nòsiti: psl. *nosíti je iterativ od *nestí, koji se izvodi iz pie. korijena *$h_1$nek’- ’nositi’.

Literatura

Skok 1972: II: 512-513; Brückner 1985: 361; Fasmer 1987: III: 67, 85; Snoj 2016: 468, 475-476.

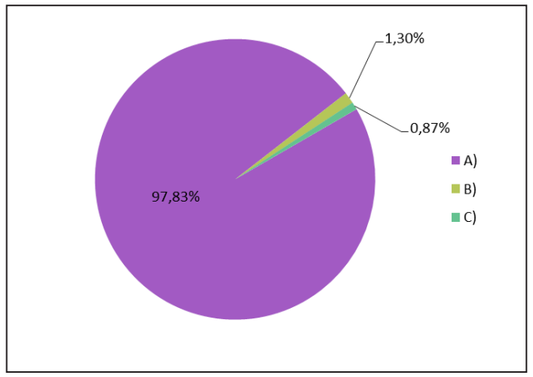

Ukupno (230):
A) 225 (97,83%)
B) 3 (1,30%)
C) 2 (0,87%)

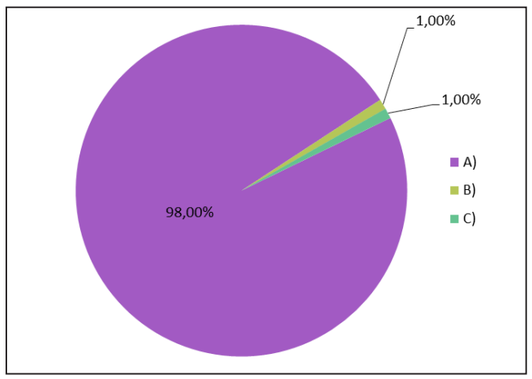

Bošnjaci (100):
A) 98 (98,00%)
B) 1 (1,00%)
C) 1 (1,00%)

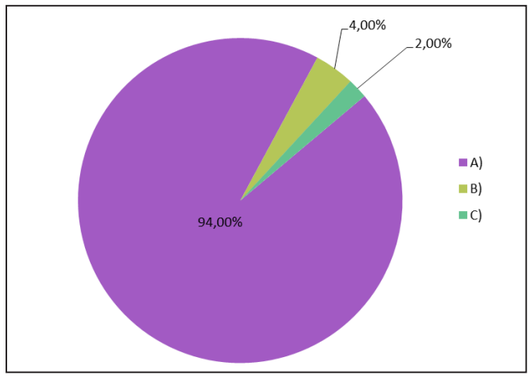

Hrvati (50):
A) 47 (94,00%)
B) 2 (4,00%)
C) 1 (2,00%)

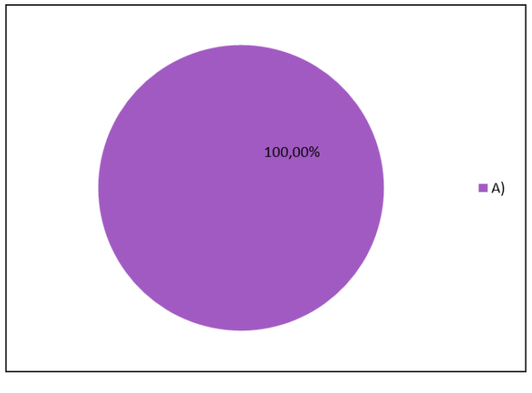

Srbi (80):
A) 80 (100,00%)

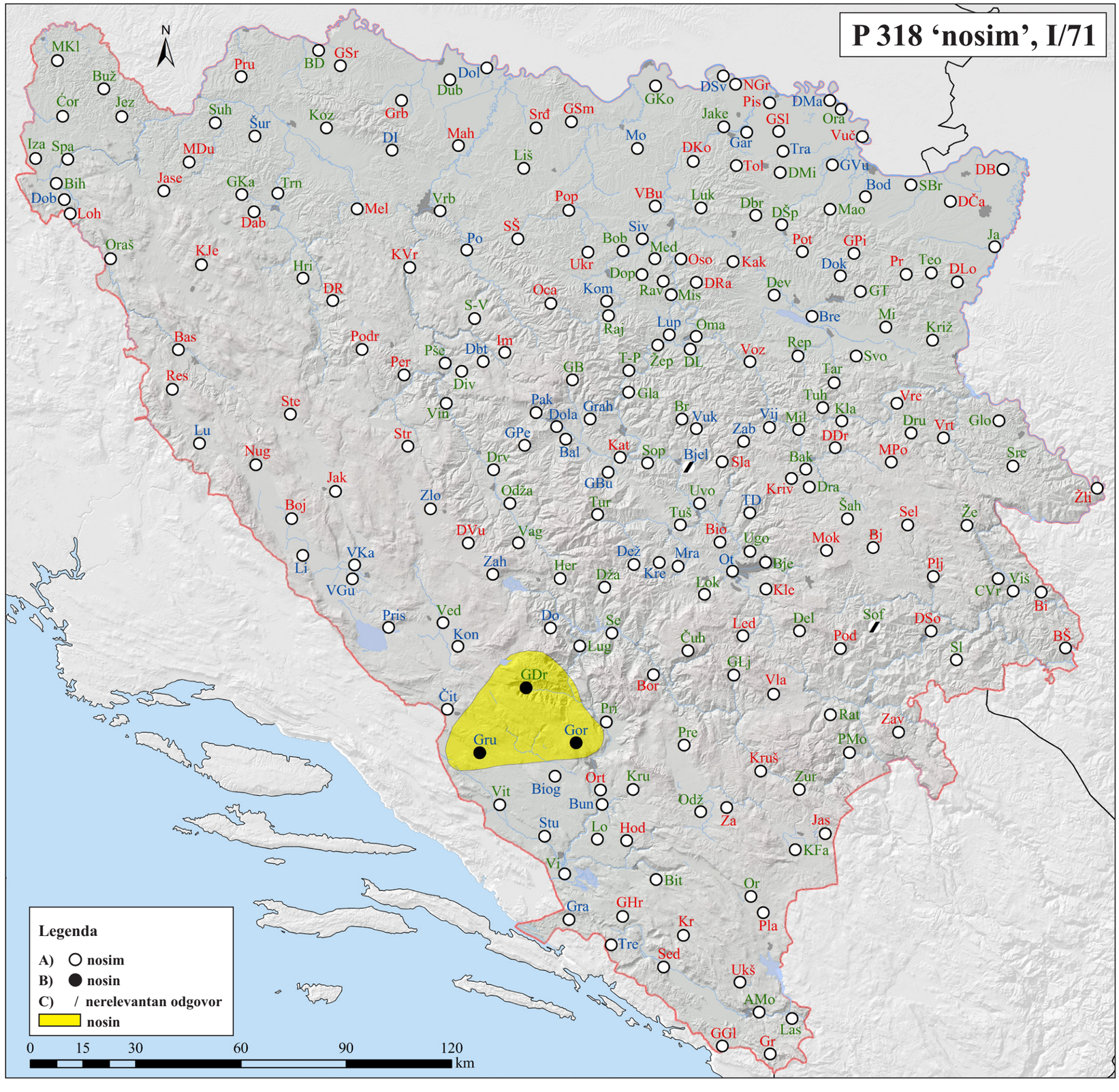

P 827 ‘gumno’ / ‘guvno’, I/72		
Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	gú:vno
2.	GGl	gú:vno
3.	AMo	gú:vno
4.	Las	gú:vno
5.	Ukš	gú:mno
6.	Pla	gú:vno
7.	Or	gú:vno
8.	Kr	gú:vno
9.	Sed	gú:mno
10.	Tre	gú:vno
11.	Gra	gú:vno
12.	GHr	gú:vno
13.	Bit	gú:vno
14.	Vi	gú:vno
15.	Lo	gú:mno
16.	Hod	gú:vno
17.	Bun	gú:vno
18.	Ort	gú:vno
19.	Kru	gú:vno
20.	Odž	gú:vno
21.	Za	gú:vno
22.	Kruš	gú:vno
23.	Zur	gú:vno
24.	KFa	gú:vno
25.	Jas	gú:vno
26.	PMo	gú:vno / gúvno
27.	Zav	gú:vno
28.	Rat	gú:vno
29.	Vla	gú:vno
30.	GLj	gú:vno
31.	Pre	gú:vno
32.	Pri	gú:vno
33.	Lug	gú:vno
34.	Se	gú:vno
35.	Bor	gú:vno
36.	Čuh	gú:vno
37.	Led	gú:vno
38.	Del	gú:vno
39.	Pod	gúvno
40.	Sof	gúvno
41.	DSo	gúvno
42.	Sl	gú:vno
43.	BŠ	gúvno
44.	Bi	gúvno
45.	Viš	gú:vno
46.	CVr	gú:vno
47.	Plj	gúvno
48.	Že	gúvno
49.	Sel	gú:vno / gúvno
50.	Bj	gúvno
51.	Mok	gúvno
52.	Šah	gúvno
53.	Bje	gú:vno
54.	Kle	gú:vno
55.	Ugo	gú:vno
56.	TD	gúvno
57.	Bio	gú:vno
58.	Ot	gú:vno
59.	Lok	gú:vno
60.	Mra	gú:mno / gú:vno
61.	Kre	gú:vno
62.	Dež	gú:vno
63.	Dža	gú:vno
64.	Tur	gú:vno
65.	Kat	gú:vno
66.	Bak	gúvno
67.	Tuš	gúvno
68.	Uvo	gú:vno
69.	Kriv	gúvno
70.	Dra	gú:vno
71.	DDr	gúvno
72.	MPo	gú:vno
73.	Sre	gúvno
74.	Žli	gúmno
75.	Glo	gúvno
76.	Vrt	gúvno
77.	Dru	gúvno
78.	Vre	gúvno
79.	Križ	gúvno
80.	Mi	gú:vno
81.	Tar	gúvno
82.	Kla	gúvno
83.	Mil	gúvno
84.	Rep	gúvno
85.	Voz	gú:mno
86.	Vij	gúvno
87.	Zab	gú:vno
88.	Sla	gú:vno
89.	Bjel	gú:vno
90.	Sop	gú:vno
91.	Vuk	gú:vno
92.	Br	gú:vno
93.	GBu	gú:mno
94.	Bal	gú:vno
95.	Grah	gú:vno
96.	Gla	gú:vno
97.	DL	gú:vno
98.	Oma	gú:vno
99.	DRa	gú:mno
100.	Oso	gú:mno
101.	Kak	gú:vno
102.	Dev	gúvno
103.	Bre	gú:vno
104.	Dok	gú:vno
105.	GPi	gúmno
106.	Pr	gúvno
107.	DLo	gúvno
108.	Teo	gúvno
109.	Ja	gú:vno
110.	DČa	gú:vno
111.	DB	gú:mno
112.	SBr	gú:ᵛno
113.	Bod	gú:vno
114.	Mao	gú:vno
115.	Pot	gúvno
116.	DŠp	gúvno
117.	Dbr	gú:vno
118.	Luk	gú:vno
119.	DMi	gú:vno
120.	GVu	gú:vno
121.	Vuč	gú:mno
122.	Ora	gú:vno
123.	DMa	gú:vno
124.	Tra	gúvno
125.	GSl	gú:mno
126.	Tol	gú:vno
127.	DKo	árman
128.	Gar	gú:vno / árman
129.	Pis	gú:mlo
130.	Stu	gú:vno
131.	Vit	gú:vno
132.	Gru	gú:mno
133.	Biog	gú:vno
134.	Gor	gú:vno
135.	GDr	gú:vno
136.	Čit	gú:vno
137.	Kon	gú:vno
138.	Pris	gú:vno
139.	Ved	xárman
140.	Do	gú:vno
141.	Zah	gú:vno
142.	Her	gú:vno
143.	Vag	xárman
144.	Odža	xárman
145.	DVu	ármen
146.	VGu	ármen
147.	VKa	árman
148.	Li	árman
149.	Boj	árman
150.	Jak	árman
151.	Zlo	gú:vno
152.	Drv	gú:vno
153.	GPe	gú:vno
154.	Pak	gú:vno
155.	Vin	xármen
156.	Str	gú:vno
157.	Ste	ármen
158.	Nug	á:rman
159.	Lu	gú:vno
160.	Res	gú:vno
161.	Bas	gú:vno
162.	Hri	gú:mno
163.	DR	árman
164.	Podr	gú:vno
165.	Per	ármen
166.	Pše	xàrmạn
167.	Div	xárman
168.	Dbt	árman
169.	Im	árman
170.	GB	gú:vno
171.	T-P	gú:vno
172.	Žep	gú:mno
173.	Lup	gú:vno
174.	Rav	gúvno
175.	Mis	xárman / gú:vno
176.	Dop	gú:vno
177.	Kom	gú:vno
178.	Oča	árman
179.	S-V	xármen
180.	KVr	ármen
181.	Po	árman
182.	SŠ	árman
183.	Ukr	árman
184.	Raj	gú:vno
185.	Med	gú:vno / xárman
186.	Bob	xárman
187.	Siv	gú:vno
188.	VBu	gú:vno
189.	Pop	árman
190.	Vrb	xárman
191.	Liš	xárman
192.	Mo	gú:vno
193.	Jake	xárman
194.	NGr	árman
195.	DSv	gú:vno
196.	GKo	xárman
197.	GSm	árman
198.	Srđ	árman
199.	Mah	árman
200.	Dol	árman
201.	Grb	gú:vno / árman
202.	DI	árman
203.	Mel	gú:vno / árman
204.	Trn	árman
205.	Koz	xárman
206.	GSr	gú:vno
207.	BD	á:rmen
208.	Pru	ármen
209.	Suh	xárman
210.	Šur	ármen
211.	MDu	árman
212.	Jase	árman
213.	GKa	xárman
214.	Dab	ármen
215.	KJe	árman
216.	Oraš	xárman / vršaj
217.	Loh	árman
218.	Dob	árman / gú:vno
219.	Spa	xárman
220.	Iza	xármen
221.	Ćor	xárman
222.	Jez	xárman
223.	Buž	xármen
224.	MKl	xạrmen
225.	Bih	gú:vno
226.	Tuh	gú:vno / gúvno
227.	Dub	xárman
228.	Dola	gú:vno
229.	Svo	gúvno
230.	GT	gú:vno

Komentar

Grupa *mn* u riječi ‘gumno’ slabo je očuvana u istraživanim govorima: petnaest mjesta ima samo *gumno*, a jedno ima *gumno* / *guvno* (M60). Grupa *vn* potvrđena je u ukupno sto pedeset devet mjesnih govora: sto pedeset osam mjesta ima samo *guvno*, a u M60 zapisani su naporedno oblici s promjenom i bez nje.

Teritorijalna rasprostranjenost ovih oblika ne može se valjano sagledati jer je četvrtina odgovora nerelevantna. Na osnovu dobivenih podataka možemo izvesti sljedeći zaključak: grupa *mn* nešto je očuvanija istočno od rijeke Bosne, na području sjeverne Bosne; ostali mjesni govori u kojima se upotrebljava oblik *gumno* uglavnom nisu teritorijalno povezani.

Disimilacijski proces u grupi sonanata *mn* najjači je u govorima Hrvata: promjena *mn* > *vn* odlikuje četiri petine tih govora. Najslabije izražen taj proces imaju govori Srba: u jedanaest mjesta samo je *gumno*, dok govori Hrvata imaju tri i govori Bošnjaka dva mjesta sa sonantskom grupom *mn* i oblikom *gumno*.

Iz pedeset šest mjesta potječu nerelevantni odgovori (*harman*, *harmen*, *arman*, *armen*, *vršaj*).

Literatura

Arnaut 2017: 84; Baotić 1983: 94; Brabec 2012: 73, 78; Brozović 2012: 311; Bulić 2013: 140; Bulić 2014: 85; Dalmacija 1997: 67; Dešić 1976: 203; Đukanović 1983: 217; Đurović 1992: 209; Hadžikadić 2012: 22; Halilović 1990: 292; Halilović 2002: 309; Halilović 2009: 47; Jahić 2002: 142; Kozomara 2016: 651; Okuka 1983: 61; Okuka 1983a: 69; Peco 1964: 94-95; Peco 1983: 257; Peco 1986: 147; Pehlić 2006: 65; Ramić 1999: 318; Simić 1978: 65; Valjevac 1983: 344; Valjevac 2002: 182; Vujičić i dr. 1979: 56; Vujičić 1981: 202; Vujičić 1985: 125; Vujičić 1990: 83.

Up.: OLA: 936, 3280; ALE: 271.

Etimologija

psl. *gumьnŏ (stsl. гоумьно, rus. гумнó, polj. gumno) ← pie. *gʷoų- + *menH-

gùmno, gúvno: psl. *gumьnŏ izvodi se iz pie. korijena *gʷoų- ‘govedo’ i korijena *menH- ˈtaptati, udarati, stupatiˈ, što zajedno znači ˈmjesto gdje goveda gaze po žituˈ.

Literatura

Skok 1971: I: 633; Brückner 1985: 163; Fasmer 1986: I: 474; Snoj 2016: 224.

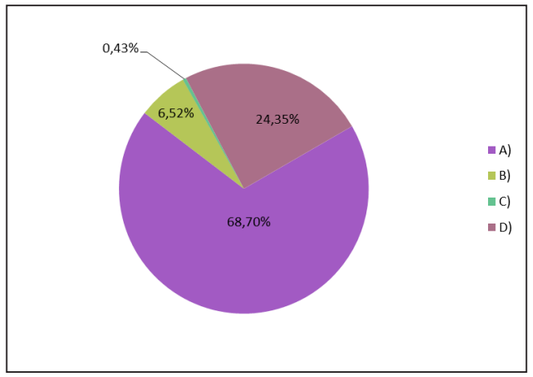

Ukupno (230):
A) 158 (68,70%)
B) 15 (6,52%)
C) 1 (0,43%)
D) 56 (24,35%)

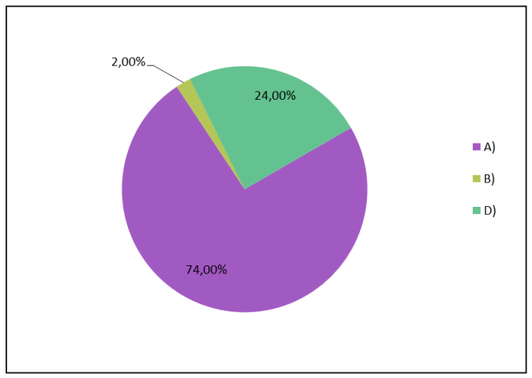

Bošnjaci (100):
A) 74 (74,00%)
B) 2 (2,00%)
D) 24 (24,00%)

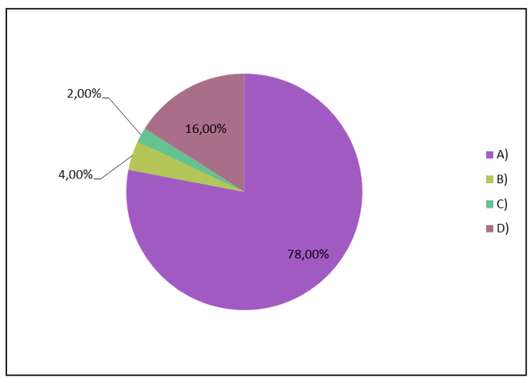

Hrvati (50):
A) 39 (78,00%)
B) 2 (4,00%)
C) 1 (2,00%)
D) 8 (16,00%)

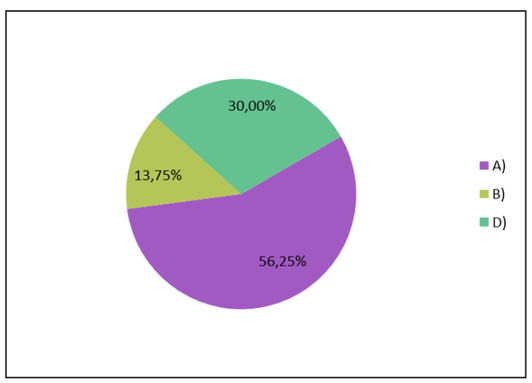

Srbi (80):
A) 45 (56,25%)
B) 11 (13,75%)
D) 24 (30,00%)

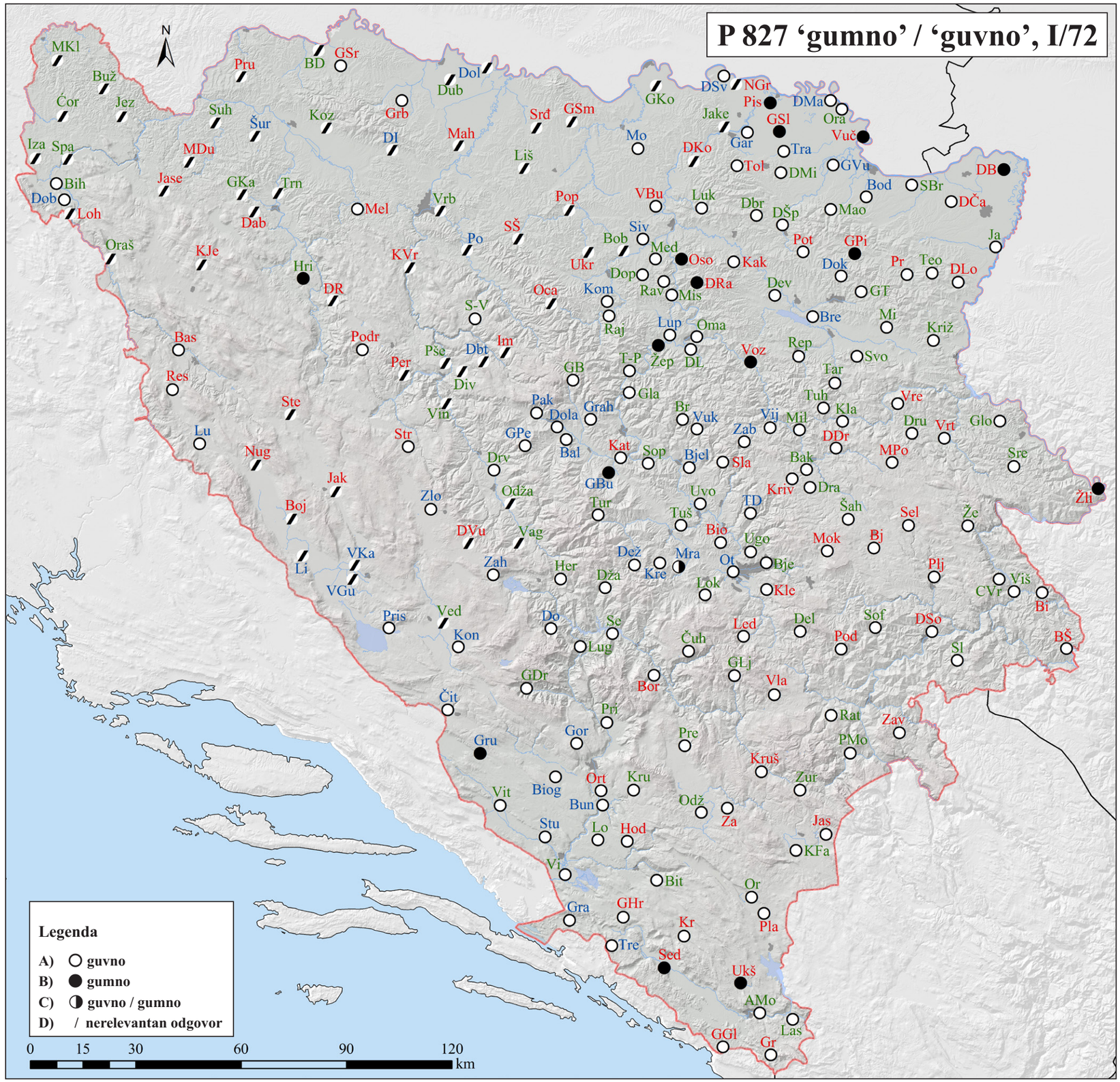

P 1915 ‘mnogo’, I/73

Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	mlȍgo
2.	GGl	mlȍgo
3.	AMo	mlȍgo
4.	Las	mlȍgo
5.	Ukš	mnȍgo / mlȍgo
6.	Pla	mlȍgo
7.	Or	mlȍgo
8.	Kr	mnȍgo / mlȍgo
9.	Sed	mnȍgo
10.	Tre	mlȍgo
11.	Gra	mnȍgo
12.	GHr	mlȍgo
13.	Bit	mnȍgo
14.	Vi	mnȍgo
15.	Lo	mlȍgo
16.	Hod	mnȍgo
17.	Bun	mlȍgo
18.	Ort	mlȍgo
19.	Kru	mlȍgo
20.	Odž	mlogo
21.	Za	mlȍgo
22.	Kruš	mlȍgo
23.	Zur	mnȍgo / mlȍgo
24.	KFa	mlȍgo
25.	Jas	mlȍgo
26.	PMo	mlȍgo
27.	Zav	mlȍgo
28.	Rat	mlȍgo
29.	Vla	mlȍgo
30.	GLj	mlȍgo
31.	Pre	mlȍgo
32.	Pri	mlȍgo
33.	Lug	mlȍgo / mnȍgo
34.	Se	mlȍgo / mnȍgo
35.	Bor	mlȍgo
36.	Čuh	mlȍgo / mnȍgo
37.	Led	mlȍgo
38.	Del	mlȍgo
39.	Pod	mlȍgo
40.	Sof	mlȍgo
41.	DSo	mlȍgo
42.	Sl	mnógo
43.	BŠ	mlȍgo
44.	Bi	mlȍgo
45.	Viš	mlȍgo
46.	CVr	mlȍgo
47.	Plj	mlȍgo
48.	Že	mlȍgo
49.	Sel	mlȍgo
50.	Bj	mlȍgo
51.	Mok	mlȍgo
52.	Šah	mlȍgo
53.	Bje	mlȍgo
54.	Kle	mlȍgo
55.	Ugo	mnȍgo
56.	TD	mlȍgo
57.	Bio	mlȍgo
58.	Ot	mlȍgo
59.	Lok	mlȍgo
60.	Mra	mlȍgo
61.	Kre	mlȍgo
62.	Dež	mlȍgo
63.	Dža	mlȍgo
64.	Tur	mlȍgo
65.	Kat	mlȍgo
66.	Bak	mlȍgo / pùno
67.	Tuš	mlȍgo
68.	Uvo	mlȍgo / pùno
69.	Kriv	mlȍgo
70.	Dra	mlȍgo
71.	DDr	mlȍgo
72.	MPo	mlȍgo
73.	Sre	mlȍgo
74.	Žli	mlȍgo
75.	Glo	mlȍgo
76.	Vrt	mlȍgo
77.	Dru	mnȍgo
78.	Vre	mlógo
79.	Križ	mlȍgo / pùno / dòsti
80.	Mi	mlȍgo
81.	Tar	mlȍgo
82.	Kla	mlȍgo
83.	Mil	mlȍgo
84.	Rep	mlȍgo
85.	Voz	mlȍgo
86.	Vij	pùno
87.	Zab	mlȍgo
88.	Sla	mlȍgo
89.	Bjel	mlȍgo
90.	Sop	mlȍgo
91.	Vuk	mnȍgo: / mnȍgo
92.	Br	mlȍgo
93.	GBu	mlȍgo
94.	Bal	ćùdo
95.	Grah	ćùdo
96.	Gla	mlǫ̑gǫ̑
97.	DL	mlȍgo
98.	Oma	mlȍgo
99.	DRa	mlȍgo
100.	Oso	mlȍgo
101.	Kak	mlȍgo / mnȍgo
102.	Dev	mnȍgo
103.	Bre	mlȍgo
104.	Dok	mlȍgo
105.	GPi	mlȍgo
106.	Pr	mlȍgo
107.	DLo	mlȍgo
108.	Teo	mlȍgo
109.	Ja	mlȍgo
110.	DČa	mnȍgo
111.	DB	mlȍgo:
112.	SBr	mlȍgo
113.	Bod	mnȍgo:
114.	Mao	mlȍgo
115.	Pot	mlȍgo
116.	DŠp	mlȍgo
117.	Dbr	mlǫ̑go
118.	Luk	mlȍgo
119.	DMi	mlȍgo
120.	GVu	mnȍgo:
121.	Vuč	mnȍgo
122.	Ora	mlȍgo
123.	DMa	mlȍgo / pùno
124.	Tra	mlȍgo
125.	GSl	mlȍgo
126.	Tol	mlȍgo
127.	DKo	mlȍgo
128.	Gar	mlȍgo
129.	Pis	mlȍgo
130.	Stu	mlȍgo
131.	Vit	mlȍgo
132.	Gru	mnȍgo
133.	Biog	mnȍgo
134.	Gor	mlȍgo
135.	GDr	mnȍgo / véle
136.	Čit	mlȍgo
137.	Kon	mnȍgo:
138.	Pris	mnȍgo:
139.	Ved	mlȍgo
140.	Do	mlȍgo
141.	Zah	mlȍgo
142.	Her	mlȍgo
143.	Vag	mlȍgo
144.	Odža	mlȍgo
145.	DVu	čùdo / mlȍgo
146.	VGu	mlȍgo
147.	VKa	mnȍgo
148.	Li	čùdo / mlȍgo
149.	Boj	mlȍgo
150.	Jak	čùdo / mlȍgo
151.	Zlo	mlógo
152.	Drv	mnȍgo / čùdo
153.	GPe	mlȍgo
154.	Pak	ćùdo
155.	Vin	mnȍgo
156.	Str	mnȍgo / mlȍgo
157.	Ste	mnȍgo
158.	Nug	čùdo
159.	Lu	čùdo
160.	Res	dòsta / čùdo / sìlo
161.	Bas	mlȍgo
162.	Hri	mnȍgo
163.	DR	mnȍgo višĺe:
164.	Podr	mnȍgo / mlȍgo
165.	Per	mlȍgo
166.	Pše	mlȍgo / pùno / ćùdo
167.	Div	pùno / čùdo
168.	Dbt	mlȍgo
169.	Im	mlȍgo
170.	GB	mlȍgo / čùdo
171.	T-P	mlǫ̑go
172.	Žep	mlȍgo
173.	Lup	mlȍgo
174.	Rav	mlȍgo
175.	Mis	mnȍgo
176.	Dop	mlȍgo
177.	Kom	mlȍgo
178.	Oča	mlȍgo
179.	S-V	mlȍgo / čùdo
180.	KVr	mlȍgo / pùno / sìlo / čùdo
181.	Po	mlȍgo
182.	SŠ	mnȍgo
183.	Ukr	mlȍgo
184.	Raj	mlȍgo
185.	Med	mlȍgo
186.	Bob	mlȍgo
187.	Siv	mlȍgo
188.	VBu	mnȍgo / mlȍgo
189.	Pop	mlȍgo:
190.	Vrb	mnȍgo
191.	Liš	mlȍgo
192.	Mo	mlȍgo
193.	Jake	mlȍgo
194.	NGr	mlȍgo
195.	DSv	mlȍgo
196.	GKo	mlȍgo
197.	GSm	mlȍgo
198.	Srđ	dòsta / pùno / mlȍgo
199.	Mah	mlȍgo
200.	Dol	mnȍgo:
201.	Grb	mnȍgo:
202.	DI	mnȍgo / mlȍgo
203.	Mel	mnȍgo / mlȍgo
204.	Trn	mlȍgo:
205.	Koz	mlȍgo
206.	GSr	mnȍgo
207.	BD	mlȍgo
208.	Pru	mnogo / sìla / čùdo
209.	Suh	mlȍgo
210.	Šur	mlȍgo
211.	MDu	mȍgo:
212.	Jase	mnȍgo / mlȍgo / čùdo
213.	GKa	mlȍgo:
214.	Dab	mnȍgo
215.	KJe	dòsta / čùdo / sìlo
216.	Oraš	mlȍgo
217.	Loh	mnȍgo
218.	Dob	mnȍgo
219.	Spa	mlȍgo
220.	Iza	mnȍgo / pùno / čùdo
221.	Ćor	mlȍgo
222.	Jez	mlȍgo / čùdo
223.	Buž	mlȍgo
224.	MKl	mlȍgo
225.	Bih	mnȍgo
226.	Tuh	mlȍgo
227.	Dub	mlȍgo
228.	Dola	mnȍgo
229.	Svo	mlȍgo / mnȍgo
230.	GT	mnȍgo

Komentar

Sonantska grupa *mn* zapisana je u riječi ‘mnogo’ u ukupno pedeset tri mjesna govora: trideset devet mjesta ima samo oblik *mnogo*, a u četrnaest mjesta prisutni su dvojni oblici *mnogo* / *mlogo*. Oblik s promjenom *mn* > *ml* znatno je prisutniji u istraživanim govorima – ukupno sto osamdeset jedno mjesto ima oblik *mlogo*: sto šezdeset sedam mjesta ima samo oblik *mlogo*, a četrnaest ima oba oblika.

Oblik s grupom *ml* povezuje mnoge mjesne govore širom Bosne i Hercegovine, a oblik s *mn* odlika je i bosanskih i hercegovačkih govora bez veće teritorijalne povezanosti.

Oblik s disimilacijskom promjenom najčešći je u govorima Bošnjaka, a samo petina ovih govora poznaje oblik *mnogo*. Četiri petine govora Srba i dvije trećine govora Hrvata poznaju oblik *mlogo*.

U deset mjesta zabilježeni su nerelevantni odgovori (*čudo*, *puno*, *silo*, *mogo*).

Literatura

Arnaut 2017: 83; Baotić 1983: 92; Brabec 2012: 74; Brozović 2012: 307; Bulić 2013: 139; Bulić 2014: 84; Dalmacija 1997: 67; Dešić 1976: 203; Dragičević 2007: 349; Đukanović 1983: 217; Đurović 1992: 209; Hadžikadić 2012: 24; Halilović 1990: 292; Halilović 2002: 309; Halilović 2009: 47, 49; Jahić 2002: 143; Kozomara 2016: 650; Okuka 1983a: 69; Pavešić 1960: 375; Peco 1964: 97; Peco 1975: 243; Peco 1983: 257; Peco 1986: 147; Petrović 1970: 344; Ramić 1999: 317; Remetić 1970: 121; Simić 1978: 65; Šurmin 1895: 195; Valjevac 1983: 344; Valjevac 2002: 177; Vujičić i dr. 1979: 56; Vujičić 1981: 202; Vujičić 1985: 125; Vujičić 1990: 83.

Up.: OLA: 3180.

Etimologija

psl. *mъ̑nogo (stsl. мъ̑ного, rus. мно́го, polj. mnóstwo) ← pie. *m^{o}nog^{h}o-, *monog^{h}o-

mnȍgo: psl. *mъ̑nogo izvodi se iz pie. *m^{o}nog^{h}o-, *monog^{h}o- ‘često’.

Literatura

Skok 1972: II: 445-446; Brückner 1985: 342; Fasmer 1986: II: 633-634; Snoj 2016: 433.

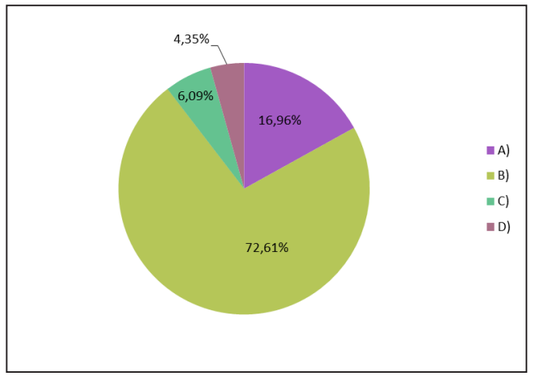

Ukupno (230):
A) 39 (16,96%)
B) 167 (72,61%)
C) 14 (6,09%)
D) 10 (4,35%)

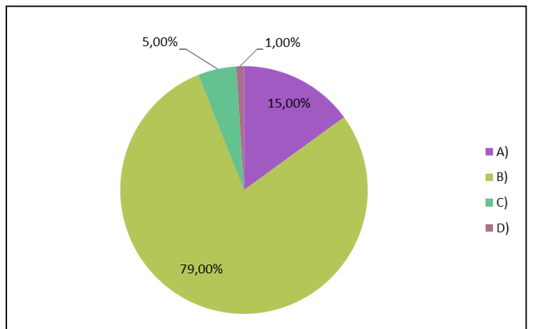

Bošnjaci (100):
A) 15 (15,00%)
B) 79 (79,00%)
C) 5 (5,00%)
D) 1 (1,00%)

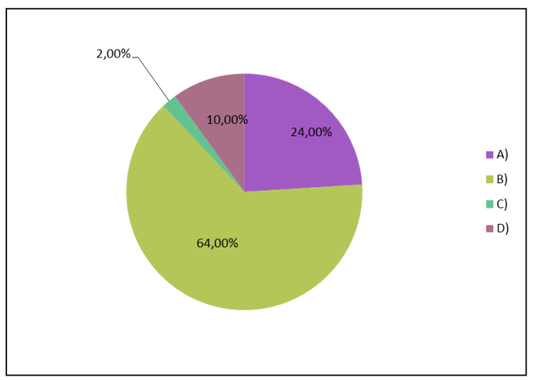

Hrvati (50):
A) 12 (24,00%)
B) 32 (64,00%)
C) 1 (2,00%)
D) 5 (10,00%)

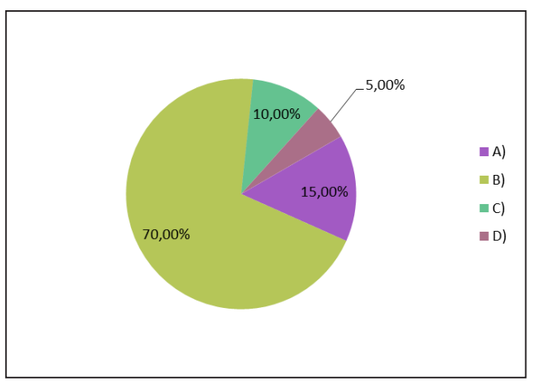

Srbi (80):
A) 12 (15,00%)
B) 56 (70,00%)
C) 8 (10,00%)
D) 4 (5,00%)

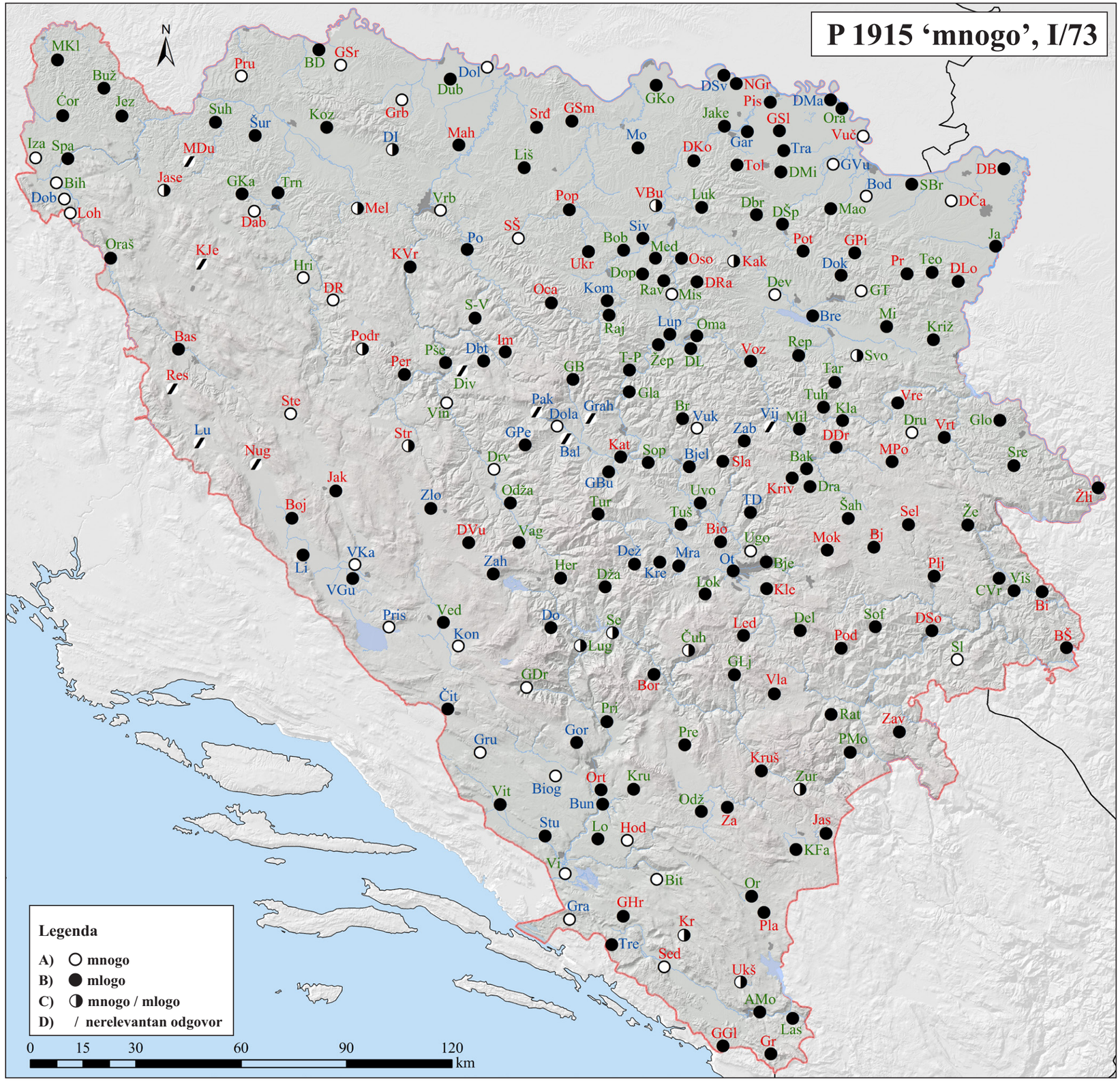

P 1593 ‘sumnjamo’, I/74

Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	sù:mja:mo / sù:mĺa:mo
2.	GGl	sù:mja:mo
3.	AMo	sù:mĺa:mo
4.	Las	sù:mńa:mo
5.	Ukš	sù:mńamo / sù:mja:mo
6.	Pla	sù:mja:mo
7.	Or	sù:mńa:mo
8.	Kr	sù:mńa:mo
9.	Sed	sù:mĺa:mo
10.	Tre	sù:mĺa:mo
11.	Gra	sù:mńa:mo
12.	GHr	sù:mja:mo
13.	Bit	sù:mĺa:mo
14.	Vi	sù:mńa:mo
15.	Lo	sù:mńa:mo
16.	Hod	sú:mĺa:mo
17.	Bun	sù:mńa:mo
18.	Ort	sù:mńa:mo
19.	Kru	sù:mĺamo
20.	Odž	sù:mĺamo
21.	Za	sù:mĺa:mo
22.	Kruš	sù:mĺa:mo
23.	Zur	sù:mĺa:mo
24.	KFa	sù:mńa:mo
25.	Jas	sù:mĺa:mo
26.	PMo	sù:mĺa:mo
27.	Zav	sù:mĺa:mo
28.	Rat	súmi:ra:mo
29.	Vla	sù:mĺa:mo
30.	GLj	sù:mńa:mo
31.	Pre	sù:mĺa:mo
32.	Pri	sù:mĺa:mo
33.	Lug	sù:mĺa:mo / sù:mńa:mo
34.	Se	sù:mĺa:mo
35.	Bor	sù:mĺa:mo
36.	Čuh	sù:mĺa:mo
37.	Led	sù:mĺa:mo
38.	Del	sù:mĺa:mo
39.	Pod	sù:mĺa:mo
40.	Sof	sù:mĺa:mo
41.	DSo	súmi:ra:mo
42.	Sl	sù:mńamo
43.	BŠ	sù:mńa:mo
44.	Bi	sù:mńa:mo
45.	Viš	sù:mńa:mo
46.	CVr	sù:mĺa:mo
47.	Plj	sù:mĺa:mo
48.	Že	sù:mĺa:mo / sù:mńa:mo
49.	Sel	sù:mĺa:mo
50.	Bj	sù:mĺa:mo
51.	Mok	sù:mĺa:mo
52.	Šah	sù:mĺa:mo
53.	Bje	sù:mĺa:mo
54.	Kle	sù:mĺa:mo
55.	Ugo	sù:mńa:mo
56.	TD	sù:mĺa:mo
57.	Bio	sù:mńa:mo / sù:mĺa:mo
58.	Ot	sù:mĺa:mo
59.	Lok	sù:mĺa:mo
60.	Mra	sùmĺa:m
61.	Kre	sùmĺa:mo
62.	Dež	sú:mńa:m
63.	Dža	sù:mĺa:mo
64.	Tur	sù:mĺamo
65.	Kat	sù:mĺa:mo
66.	Bak	sù:mĺa:mo / sù:mńa:mo
67.	Tuš	sù:mĺa:mo
68.	Uvo	sù:mĺa:mo
69.	Kriv	sù:mĺa:mo
70.	Dra	sù:mĺa:mo
71.	DDr	sù:mĺa:mo
72.	MPo	sú:mĺa:mo
73.	Sre	sú:mĺamo
74.	Žli	sù:mĺa:mo
75.	Glo	sù:mĺa:mo
76.	Vrt	sù:mĺa:mo
77.	Dru	súmi:ra:mo
78.	Vre	sù:mńa:mo
79.	Križ	sù:mĺa:mo
80.	Mi	sù:mĺa:mo
81.	Tar	sù:mĺa:mo
82.	Kla	sù:mĺa:mo
83.	Mil	sù:mńa:mo
84.	Rep	sù:mĺa:mo
85.	Voz	sù:mĺa:mo
86.	Vij	sù:mńa:mo
87.	Zab	sù:mĺa:mo
88.	Sla	sù:mĺa:mo
89.	Bjel	sù:mĺa:mo
90.	Sop	sù:mńa:mo
91.	Vuk	sù:mĺa:mo
92.	Br	sù:mĺa:mo
93.	GBu	sù:mĺa:mo
94.	Bal	sù:mĺa:mo
95.	Grah	sù:mĺa:mo
96.	Gla	sú:mĺą:mọ
97.	DL	sù:mĺa:mo
98.	Oma	——
99.	DRa	sùmĺa:mo
100.	Oso	sù:mĺa:mo
101.	Kak	sù:mĺa:mo / sú:mńa:mo
102.	Dev	sù:mĺa:mo
103.	Bre	sù:mńa:mo
104.	Dok	sù:mńa:mo
105.	GPi	sù:mĺa:mo
106.	Pr	sù:mńa:mo
107.	DLo	——
108.	Teo	sù:mĺa:mo
109.	Ja	súmĺa:mo
110.	DČa	sù:mĺa:mo
111.	DB	sù:mĺa:mo
112.	SBr	sù:mĺa:mo
113.	Bod	sù:mńa:mo
114.	Mao	su:mĺà:mo
115.	Pot	sùmńa:mo
116.	DŠp	sù:mńa:mo
117.	Dbr	sumńą́:mo
118.	Luk	sù:mńa:mo
119.	DMi	sù:mńa:mo / sù:mĺa:mo
120.	GVu	sù:mńa:mo / sù:mĺa:mo
121.	Vuč	súmńa:mo
122.	Ora	sù:mńa:mo
123.	DMa	súmi:ramo
124.	Tra	sù:mĺamo
125.	GSl	sùmĺa:mo
126.	Tol	sù:mĺa:mo
127.	DKo	sù:mĺą́:mo
128.	Gar	sù:mĺa:mo
129.	Pis	sù:mńa:mo
130.	Stu	sù:mĺa:mo
131.	Vit	sù:mńa:mo
132.	Gru	sù:mĺa:mo
133.	Biog	sù:mĺa:mo
134.	Gor	sù:mĺamo
135.	GDr	sù:mna:mo
136.	Čit	sù:mńa:mo
137.	Kon	sù:mĺamo
138.	Pris	sù:mĺa:mo
139.	Ved	sù:mĺa:mo
140.	Do	sù:mĺa:mo
141.	Zah	sù:mĺa:mo
142.	Her	sù:mńa:mo
143.	Vag	sù:mńa:mo
144.	Odža	sù:mńa:mo
145.	DVu	sù:mĺa:mo
146.	VGu	sù:mńa:mo
147.	VKa	sù:mńa:mo
148.	Li	sù:mi:mo
149.	Boj	sù:mńa:mo
150.	Jak	súmi:ra:mo
151.	Zlo	súmĺa:mo
152.	Drv	sù:mĺa:mo
153.	GPe	sù:mĺa:mo
154.	Pak	sù:mĺa:mo
155.	Vin	sù:mĺamo
156.	Str	sù:mńa:mo
157.	Ste	súmĺa:mo
158.	Nug	sù:mĺa:m
159.	Lu	——
160.	Res	súmĺa:mo
161.	Bas	sùmĺa:mo
162.	Hri	súmńa:mo
163.	DR	sù:mńa:mo
164.	Podr	sù:mńa:mo
165.	Per	sù:mĺa:mo
166.	Pše	sù:mĺamo
167.	Div	sù:mńa:mo
168.	Dbt	sù:mĺa:mo
169.	Im	sù:mńa·mo / sù:mĺa·mo
170.	GB	sù:mĺa:mo
171.	T-P	sù:mĺa:mo
172.	Žep	sù:mĺa:mo
173.	Lup	sù:mńa:mo
174.	Rav	sù:mĺa:mo
175.	Mis	sù:mńą́:mo
176.	Dop	sù:mĺa:mo
177.	Kom	súmĺa:mo
178.	Oča	sù:mńa:m
179.	S-V	sù:mńa:mo
180.	KVr	sù:mĺa:mo
181.	Po	sù:mĺa:mo
182.	SŠ	sù:mńa:mo
183.	Ukr	sù:mńa:mo
184.	Raj	sù:mĺa:mo
185.	Med	sù:mĺa:mo
186.	Bob	sù:mńa:mo
187.	Siv	sù:mĺa:mo
188.	VBu	sù:mńa:mo
189.	Pop	sù:mĺa:mo
190.	Vrb	sù:mńa:mo
191.	Liš	sù:mĺa:mo
192.	Mo	sù:mĺa:mo
193.	Jake	sù:mĺa:mo
194.	NGr	sù:mńa:mo
195.	DSv	sù:mĺamo
196.	GKo	sù:mńa:mo
197.	GSm	sù:mĺa:mo
198.	Srđ	sù:mńa:mo
199.	Mah	sù:mĺa:mo
200.	Dol	súmńa:mo
201.	Grb	sù:mĺa:mo
202.	DI	sù:mńa·mo
203.	Mel	sù:mńa:mo
204.	Trn	sù:mńa:mo
205.	Koz	sù:mńa:mo
206.	GSr	sù:mńa:mo
207.	BD	sù:mńa:mo
208.	Pru	sù:mńa:mo
209.	Suh	sù:mńą́:mo
210.	Šur	sù:mĺa:m
211.	MDu	súmńa:mo
212.	Jase	súmńa:mo
213.	GKa	súmńa:mo
214.	Dab	súmira:mo
215.	KJe	súmĺa:mo
216.	Oraš	súmĺa:mo
217.	Loh	súmĺamo
218.	Dob	sù:mńa:mo
219.	Spa	sù:mńa:mo
220.	Iza	súmńa:mo
221.	Ćor	sù:mĺa:mo
222.	Jez	——
223.	Buž	súmĺa:mo
224.	MKl	sù:mńa:mo
225.	Bih	sù:mńa:mo
226.	Tuh	sù:mĺa:mo
227.	Dub	sù:mĺą́:mo
228.	Dola	sú:mĺati
229.	Svo	sù:mńa:mo
230.	GT	sù:mńa:mo

Komentar

Sonantsku grupu *mń* u 1. l. mn. prez. ‘sumnjamo’ ima ukupno osamdeset pet mjesnih govora: u sedamdeset sedam mjesta zapisano je samo *sumńamo*, a u osam naporedo s oblikom *sumĺamo*. Oblik s promjenom *mń* > *mĺ* potvrđen je u nešto više od tri petine istraženih govora: sto trideset jedno mjesto ima grupu *mĺ*, tri mjesta imaju *sumjamo*, sa *j* < *l* (M2, Gornja Glavska kod Trebinja; M6, Plana kod Bileće, i M12, Gornje Hrasno kod Neuma), i osam mjesta *sumĺamo* / *sumńamo*.

Oblik *sumńamo* odlika je i bosanskih i hercegovačkih govora, a češći je između rijeka Une i Sane na sjeverozapadu i na području planine Majevice na sjeveroistoku Bosne, te uz donji tok rijeke Neretve (nizvodno od Mostara) u Hercegovini.

Grupu *mń* najbolje čuvaju govori Bošnjaka, a najslabije govori Hrvata. Grupa *mĺ* najprisutnija je u govorima Hrvata: dvije trećine tih govora poznaju oblik *sumĺamo*.

Iz sedam mjesta odgovori nisu relevantni (*sumiramo*, *sumimo*), a iz četiri mjesta nema odgovora.

Literatura

Baotić 1983: 94; Dalmacija 1997: 67; Đurović 1992: 209; Halilović 1990: 293; Halilović 2002: 307; Halilović 2009: 47, 49; Jahić 2002: 143; Okuka 1983: 61; Peco 1964: 97; Peco 1975: 243; Peco 1986: 147; Pehlić 2006: 65; Ramić 1999: 318; Remetić 1970: 121; Rešetar 1907: 127; Simić 1978: 65; Valjevac 1983: 344; Valjevac 2002: 156, 182; Vujičić i dr. 1979: 54; Vujičić 1981: 202; Vujičić 1985: 123; Vujičić 1990: 79.

Etimologija

psl. *sǫmьněti (sę) (stsl. сѫмьнѣти сѧ, rus. сомневáться, stpolj. sumnienie) ← *sъ + *mьnětі < pie. *men-

súmnjati: psl. *sǫmьněti izvedeno je iz gl. *sъmьnětі ‘pored glavne imati još jednu misao’, tvorenog od *sъ ‘skupa, zajedno’ + *mьnětі ‘misliti’, koje se izvodi iz pie. korijena *men- ‘misliti’. Denazalizacijom *ǫ* > /u/ dobijen je lik *sumnjati*.

Literatura

Skok 1972: II: 444-445; Brückner 1985: 526; Fasmer 1987: III: 716; Snoj 2016: 418, 732.

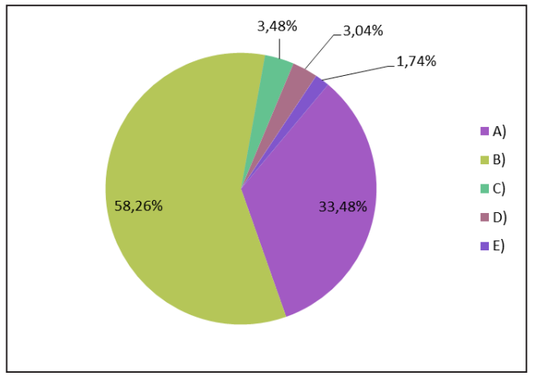

Ukupno (230):
A) 77 (33,48%)
B) 134 (58,26%)
C) 8 (3,48%)
D) 7 (3,04%)
E) 4 (1,74%)

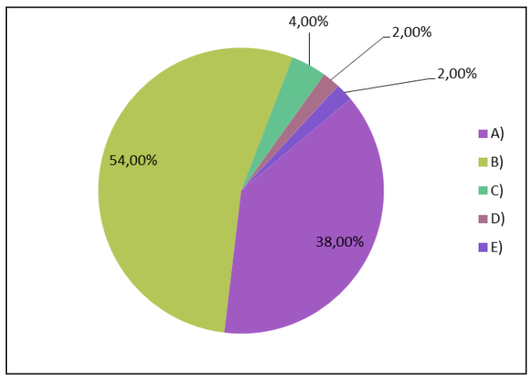

Bošnjaci (100):
A) 38 (38,00%)
B) 54 (54,00%)
C) 4 (4,00%)
D) 2 (2,00%)
E) 2 (2,00%)

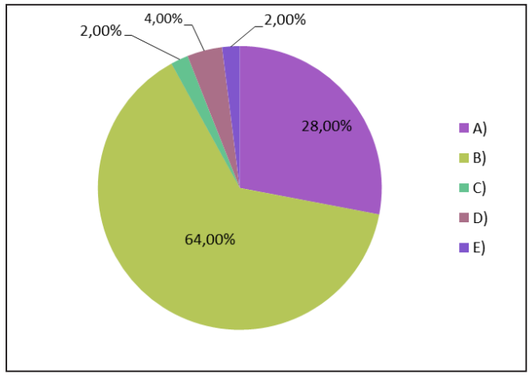

Hrvati (50):
A) 14 (28,00%)
B) 32 (64,00%)
C) 1 (2,00%)
D) 2 (4,00%)
E) 1 (2,00%)

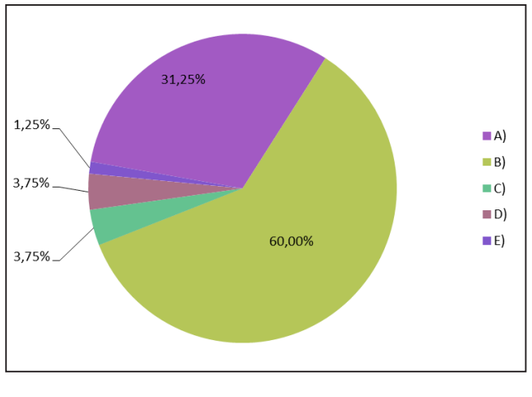

Srbi (80):
A) 25 (31,25%)
B) 48 (60,00%)
C) 3 (3,75%)
D) 3 (3,75%)
E) 1 (1,25%)

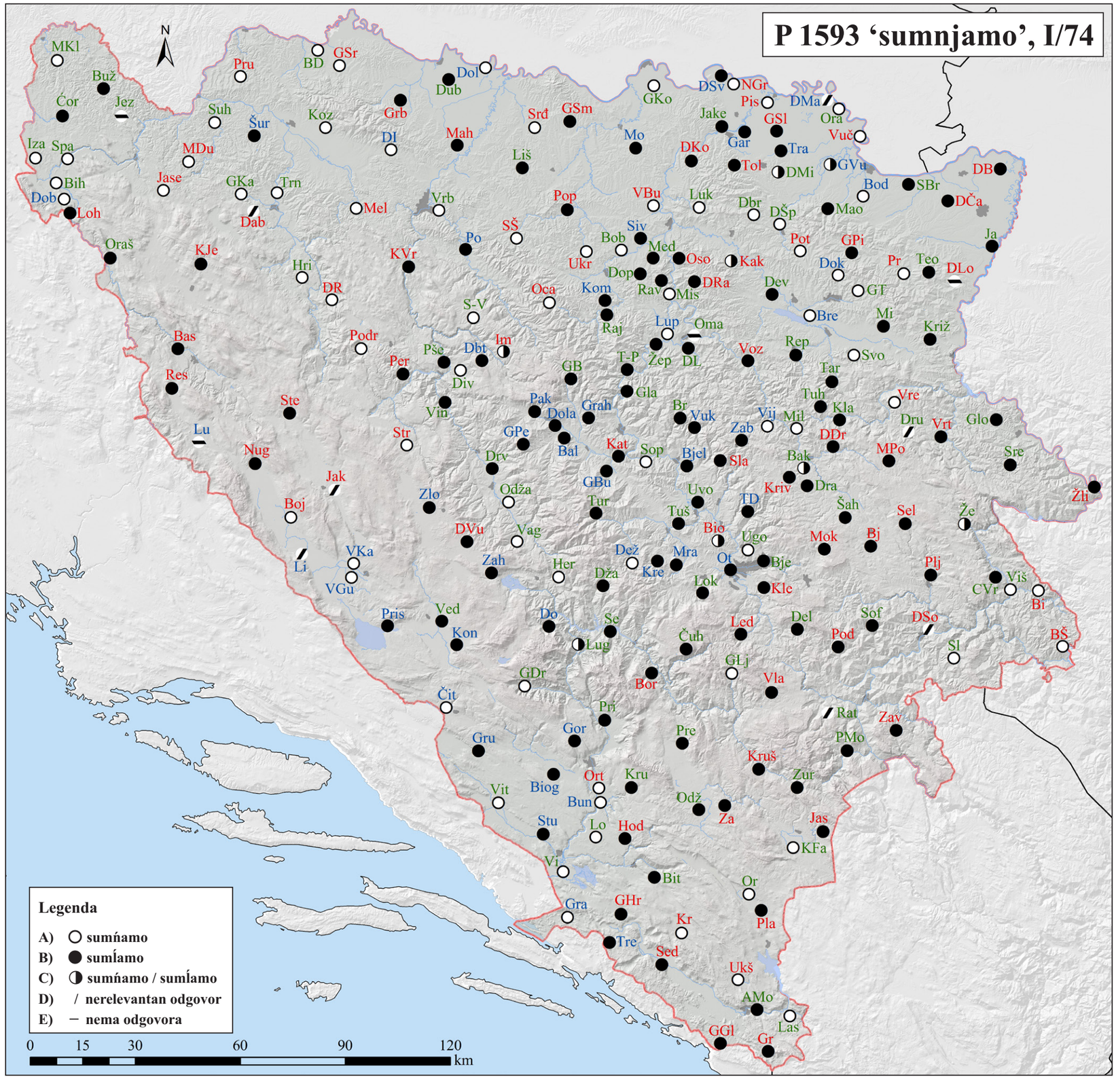
P 1593 ‘sumnjamo’, I/74
N
MKl
Buž
Ćor
Jez
Iza
Spa
Bih
Dob
Loh
Oraš
Bas
Reš
Lu
Nug
Ste
Jak
Boj
Li
VKa
VGu
Pris
Ved
Kon
Čit
Gru
Vit
Biog
Stu
Vi
Gra
Tre
Sed
Ukš
AMo
Las
GGl
Gr
Pru
BD
GSr
Suh
Šur
MDu
Jase
GKa
Trn
Dab
Mel
KJe
Hri
DR
Podr
Per
Ste
Lu
Nug
Jak
Zlo
DVu
Vag
Zah
Her
Dža
Ved
Kon
GDr
Gor
Gru
Ort
Bun
Hod
Lo
Stu
Vi
Gra
GHr
Tre
Sed
Ukš
AMo
Las
GGl
Gr
Kr
Bit
Or
Pla
Odž
Za
Jas
KFa
Kruš
Zur
PMo
Zav
Rat
Pre
Pri
Gor
Gru
Vit
Biog
Ort
Kru
Bun
Hod
Lo
Stu
Vi
Gra
GHr
Tre
Sed
Ukš
AMo
Las
GGl
Gr
Kr
Bit
Or
Pla
Odž
Za
Jas
KFa
Kruš
Zur
PMo
Zav
Rat
Pre
Pri
Gor
Gru
Čit
GDr
Bor
Vla
GLj
Led
Del
Sof
DSo
Sl
BŠ
Pod
Čuh
Lug
Se
Do
Dže
Kre
Mra
Ot
Bje
Kle
Lok
Plj
CVr
Viš
Bi
Mok
Bj
Ugo
Bio
TD
Uvo
Tuš
Šah
Sel
Že
Žli
Kriv
Dra
Bak
Sre
Glo
Vrt
Dru
MPo
DDr
Vre
Tuh
Kla
Vij
Mil
Zab
Sla
Bjel
Br
Vuk
Sop
Kat
Bal
Dola
Grah
Pak
Gla
T-P
Žep
DL
GB
Per
Pše
Dbt
Im
Div
Vin
Str
GPe
Drv
Odža
GBu
Tur
Oca
Kom
Raj
Ukr
Dop
Rav
Mis
Oso
Kak
DRa
Med
Bob
Siv
SŠ
Po
KVr
Vrb
Mel
Dab
Trn
GKa
Jase
MDu
Šur
Suh
Pru
BD
GSr
Dol
Dub
Grb
Koz
DI
Mah
Liš
Srđ
GSm
GKo
Mo
DSv
NGr
Pis
DMa
Ora
GSl
Tra
Tol
DMi
Gar
Jake
DKo
Vuč
GVu
DB
SBr
DČa
Bod
Mao
DŠp
Dbr
Luk
VBu
Pop
Ja
Teo
DLo
Pr
Dok
GPi
Pot
Dev
GT
Bre
Mi
Križ
Svo
Rep
Voz
Oma
Lup
Tar
Tuh
Kla
Vre
Glo
Vrt
Dru
MPo
DDr
Mil
Vij
Zab
Sla
Bjel
Bak
Dra
Kriv
Sre
Žli
Šah
Sel
Že
Viš
CVr
Bi
BŠ
Sl
Sof
DSo
Led
Del
Pod
Čuh
Lug
Se
Do
Dže
Kre
Mra
Ot
Bje
Kle
Lok
Plj
Mok
Bj
Ugo
Bio
TD
Uvo
Tuš
Vag
DVu
Zah
Her
Dža
Ved
Kon
Pris
Li
VKa
VGu
Boj
Zlo
Odža
Jak
Nug
Lu
Str
Vin
Ste
Per
Pše
Dbt
Im
Div
Podr
Bas
Reš
Oraš
KJe
Hri
DR

P 1870 ‘jedanput’, I/75		
Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	jédno:m
2.	GGl	jedánpu:t
3.	AMo	jédno:m
4.	Las	jedámpu:t
5.	Ukš	jedánpu:t / jedáre:d
6.	Pla	jedámpu:t
7.	Or	jédno:m
8.	Kr	jedánpu:t / jedámpu:t
9.	Sed	jedámpu:t
10.	Tre	jedámpu:t
11.	Gra	jédno:m
12.	GHr	jédno:m
13.	Bit	jedámpu:t
14.	Vi	jedámpu:t
15.	Lo	jedánpu:t
16.	Hod	jedá:ŋpu:t
17.	Bun	jedámpu:t
18.	Ort	jedánpu:t
19.	Kru	jedánpu:t
20.	Odž	jedámpu:t / jédno:č
21.	Za	jedámpu:t / jédno:m
22.	Kruš	jédno:m / jedánpu:t
23.	Zur	jédno:m
24.	KFa	jedámpu:t
25.	Jas	jedánpu:t
26.	PMo	jedámpu:t
27.	Zav	jédno:m
28.	Rat	jén^{n}o:m
29.	Vla	jédno:m
30.	GLj	jedámpu:t
31.	Pre	jédno:m
32.	Pri	jedánpu:t
33.	Lug	jedámpu:t
34.	Se	jedámpu:t
35.	Bor	jedámpu:t / jédno:m
36.	Čuh	jedánpu:t
37.	Led	jedánput
38.	Del	jénno:m
39.	Pod	jedámpu:t
40.	Sof	jén^{n}o:m
41.	DSo	jéno:m
42.	Sl	jedánpu:t
43.	BŠ	jedámpu:t / jédno:m
44.	Bi	jédno:m
45.	Viš	jedánpu:t / jédno:m
46.	CVr	jedánpu:t
47.	Plj	jédno:m / jéno:m / jén^{n}o:m / jenóman
48.	Že	jénno:m
49.	Sel	jédan pù:t
50.	Bj	jedámpu:t
51.	Mok	jédno:m / jéno:m
52.	Šah	jedánpu:t
53.	Bje	jédno:m / jénno:m
54.	Kle	jédno:m
55.	Ugo	jedámpu:t
56.	TD	jédno:ć
57.	Bio	jédno:ć
58.	Ot	jédno:ć
59.	Lok	jédno:m
60.	Mra	jédno:č / jédno:m
61.	Kre	jedánpu:t / jednò:č / jédno:m / jednò:m
62.	Dež	jédnò:m / jédno:č
63.	Dža	jedánpu:t
64.	Tur	jédno:č / jédan pù:t
65.	Kat	jédno:ć
66.	Bak	jédno:ć / jédno:m / jénno:ć / jénno:m
67.	Tuš	jennǫ̀:m / jednǫ̀:ć
68.	Uvo	jenò:ć / jéno:ć / jedámpu:t
69.	Kriv	jédno:č
70.	Dra	jén^{n}o:ć
71.	DDr	jedámpu:t / jédno:m / jédno:č / jedámpu:t
72.	MPo	jedámpu:t
73.	Sre	jedánpu:t
74.	Žli	jedámpu:t / jedáre:d / jédno:m
75.	Glo	jedámpu:t / jedáre:d / jédno:ć
76.	Vrt	jédnom
77.	Dru	jédnom / jédnoč
78.	Vre	jédno:m / jedámpu:t
79.	Križ	jéno:č
80.	Mi	jédno:č
81.	Tar	jenò:č
82.	Kla	jenò:ć
83.	Mil	jenò:č / jedánpu:t
84.	Rep	jéno:m
85.	Voz	jedámpu:t
86.	Vij	jedánpu:t / jednò:č
87.	Zab	jédno:č
88.	Sla	jédno:č
89.	Bjel	jednò:ć / jednò:m
90.	Sop	jedámpu:t / jédan pù:t
91.	Vuk	jédan pú:ta
92.	Br	jéno:m / jéno:ć
93.	GBu	jédno:m
94.	Bal	jédno:ć
95.	Grah	jédno:ć
96.	Gla	jęd̨ánpu:t / jędn̨o:m
97.	DL	jedánpu:t
98.	Oma	jédno:m / jédn̨o:č
99.	DRa	jédan pú:ta
100.	Oso	jédno:m
101.	Kak	jédno:m / jédno:ć / jédan pu:ta
102.	Dev	jedá:mpu:t / jédan pù:t
103.	Bre	jedá:mpu:t
104.	Dok	jedámpu:t
105.	GPi	jédno:č
106.	Pr	jédno:č / jedánpu:t
107.	DLo	jedámpu:t
108.	Teo	jedámpu:t
109.	Ja	jédno:ć
110.	DČa	jédno:m
111.	DB	jedámpu:t
112.	SBr	jéno:ć
113.	Bod	jedá:npu:t
114.	Mao	jedanpù:t
115.	Pot	jédnoč
116.	DŠp	jednò:č
117.	Dbr	jednǫ̀:ć
118.	Luk	jéno:ć
119.	DMi	jedánpu:t / jédno:m
120.	GVu	jedánpu:t
121.	Vuč	jedámpu:t
122.	Ora	jedá:red
123.	DMa	jedà:mpu:t
124.	Tra	jédno:č
125.	GSl	jédno:č
126.	Tol	jedánpu:t
127.	DKo	jédnoč
128.	Gar	jedámpu:t / jédno:m / jédno:ć
129.	Pis	jédno:č
130.	Stu	jedánpu:t
131.	Vit	jédampu:t
132.	Gru	jedáre:d / jedánpu:t
133.	Biog	jédanpu:t
134.	Gor	jédnom / jédnon
135.	GDr	jédan pù:t
136.	Čit	jédanpu:t
137.	Kon	jedá:ŋpu:t / jédan pù:t
138.	Pris	jedá:ŋpu:t / jédan pù:t
139.	Ved	jédan pù:t
140.	Do	jédan pù:t
141.	Zah	jédno:č
142.	Her	jédno:ć
143.	Vag	jédan pù:ta / jédan pú:ta: / jédno:ć
144.	Odža	jédno:ć
145.	DVu	jédnoć
146.	VGu	jédan pù:t / jedá:mput / jédno:č
147.	VKa	jédno:ć
148.	Li	jedánpu:t
149.	Boj	jédno:č / jédan pù:t
150.	Jak	jédnoč
151.	Zlo	jedámpu:t
152.	Drv	jédno:ć
153.	GPe	jédno:ć
154.	Pak	jédno:ć
155.	Vin	jedánput
156.	Str	jedánpu:t / jedámpu:t
157.	Ste	jédnom / jedánpu:t / jedáre:d
158.	Nug	jédnoč
159.	Lu	jedánpu:t
160.	Res	jedán pù:t / jedámpu:t / jédno:m
161.	Bas	édno:m / edámpu:t
162.	Hri	jédnoč
163.	DR	jedánpu:t
164.	Podr	jedánpu:t / jédno:č
165.	Per	jedánpu:t
166.	Pše	jédno:ć
167.	Div	jédno:m / jédno:č
168.	Dbt	jédno:č
169.	Im	jédno:ć / jedámpu:t
170.	GB	jédno:ć
171.	T-P	jédno:ć
172.	Žep	jédno:ć
173.	Lup	jédno:č
174.	Rav	jédno:č
175.	Mis	jédno:ć
176.	Dop	jédan pú:ta: / jédno:č
177.	Kom	jednò:č / jédno:č
178.	Oča	jédno:č
179.	S-V	jedánpu:t / jedáre:d
180.	KVr	jéden pù:t / jéanpu:t / jedánpu:t / jédna pú:ta
181.	Po	jédno:ć
182.	SŠ	jedámpu:t
183.	Ukr	jedámpu:t
184.	Raj	jédan pú:ta
185.	Med	jédno:ć
186.	Bob	jedámpu:t
187.	Siv	jédan pù:t
188.	VBu	jedánpu:t
189.	Pop	jedá:npu:t
190.	Vrb	jedánre:d
191.	Liš	jedá:npu:t / jédan pù:t
192.	Mo	jedámput
193.	Jake	jédan pú:ta
194.	NGr	jédno:č
195.	DSv	jednò:č
196.	GKo	jédno:č
197.	GSm	jedámpu:t
198.	Srđ	jedámpu:t
199.	Mah	jedámpu:t
200.	Dol	jedá:ŋpu:t / jédno:č
201.	Grb	jedá:ŋpu:t
202.	DI	jedánpu:t
203.	Mel	jedánpu:t / jédno:m
204.	Trn	jedá:npu:t
205.	Koz	jedámpu:t
206.	GSr	jedánpu:t
207.	BD	jedámpu:t
208.	Pru	jedámput
209.	Suh	jédno:č
210.	Šur	jédno:č
211.	MDu	jedą́:npu:t / jédno:č
212.	Jase	jedáre:t
213.	GKa	jedá:npu:t
214.	Dab	jédanput
215.	KJe	jédan pù:t
216.	Oraš	jédampu:t
217.	Loh	jedánpu:t
218.	Dob	jedánpu:t
219.	Spa	jedánpu:t
220.	Iza	jedǫ́pu:t / jedą́re:d
221.	Ćor	jedámpu:t
222.	Jez	jédno:č
223.	Buž	jedámpu:t
224.	MKl	jédno:č / jedánpu:tke
225.	Bih	jedáre:d
226.	Tuh	jenò:č / jédanpù:t
227.	Dub	jédno:ć
228.	Dola	jedámpu:t
229.	Svo	jedánpu:t / jedámpu:t
230.	GT	jedánput

Komentar

Sonant *n* u grupi *np* ne mijenja se u riječi ‘jedanput’ u gotovo jednoj trećini govora: u šezdeset devet mjesta zapisano je samo *jedanput* (u M16, M137, M138, M200, M201 sa *ŋ*: *jedaŋput*), a u tri mjesta *jedanput* / *jedamput*. Promjenu *np* > *mp* ima četvrtina govora: u pedeset šest mjesta zapisano je samo *jedamput*, a u M8 (Kruševica kod Ljubinja), M156 (Strojice kod Šipova) i u M229 (Svojat kod Živinica) naporedni su oblici *jedanput* / *jedamput*.

Teritorijalna rasprostranjenost ovih oblika ne može se valjano sagledati jer je više od dvije petine nerelevantnih odgovora. Ono što se može zaključiti iz dobijene građe jeste da su oba oblika odlika i bosanskih i hercegovačkih govora.

U polovini mjesta u kojima je ispitivan govor Bošnjaka zapisan je nerelevantan odgovor, dok je nešto više bošnjačkih govora s nepromijenjenom grupom *np* nego s grupom *mp*. U govorima Hrvata češća je grupa *np*, a u govorima Srba gotovo je podjednaka zastupljenost oblika *jedanput* i *jedamput*.

Iz sto dva mjesta odgovori su nerelevantni (*jedan puta*, *jednoč*, *jedared*, *jednom* i dr.).

Literatura

Arnaut 2017: 116; Brozović 2012: 311; Dalmacija 1997: 67; Dešić 1976: 203; Đurović 1992: 151, 204; Halilović 1990: 291; Halilović 2002: 309; Jahić 2002: 138; Peco 1975: 242; Pehlić 2006: 65; Petrović 1971: 89; Rešetar 1907: 125; Simić 1978: 65; Valjevac 1983: 345; Valjevac 2002: 154, 178; Vujičić i dr. 1979: 56; Vujičić 1985: 125; Vujičić 1990: 82.

Up.: OLA: 2744; ALE: 510.

Etimologija

psl. *(j)edĭnъ, *pǫtь (stsl. єдинъ, пѫть, rus. оди́н, путь, polj. jeden, stpolj. pąć) ← pie. *(j)ed(e) + *oi̯-nó-, *ei̯-nó- + *pont-h_2-

jedànpūt: pril. nastao dodavanjem čestice -put, nastale od *pǫtь, na br. *(j)edĭnъ.

Literatura

Skok 1971: I: 394, 766-767, 1973: III 86-87; Brückner 1985: 204, 401; Fasmer 1987: III: 122, 413; Snoj 2016: 162-163, 168-169, 575.

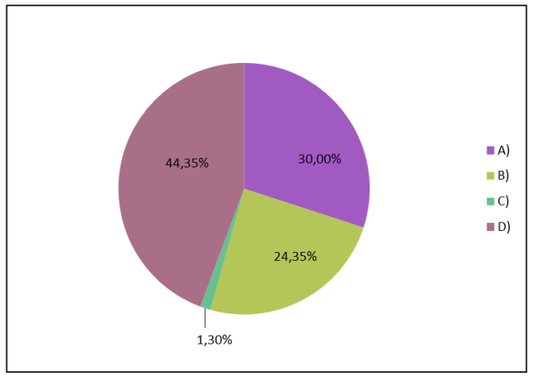

Ukupno (230):
A) 69 (30,00%)
B) 56 (24,35%)
C) 3 (1,30%)
D) 102 (44,35%)

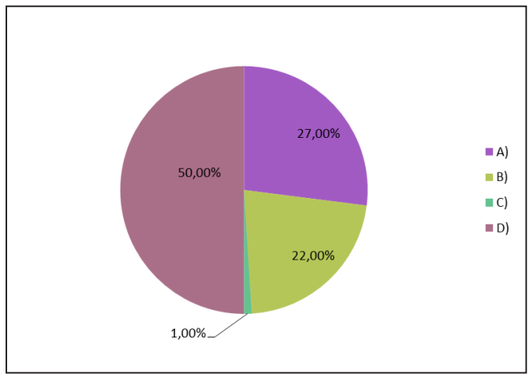

Bošnjaci (100):
A) 27 (27,00%)
B) 22 (22,00%)
C) 1 (1,00%)
D) 50 (50,00%)

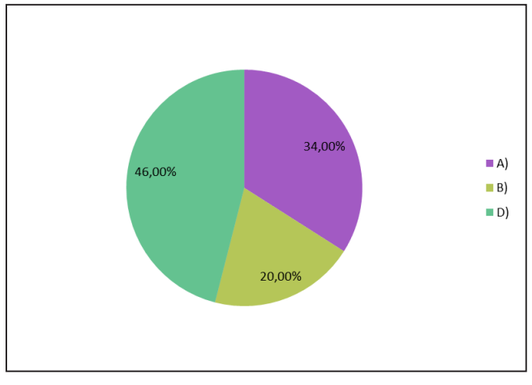

Hrvati (50):
A) 17 (34,00%)
B) 10 (20,00%)
D) 23 (46,00%)

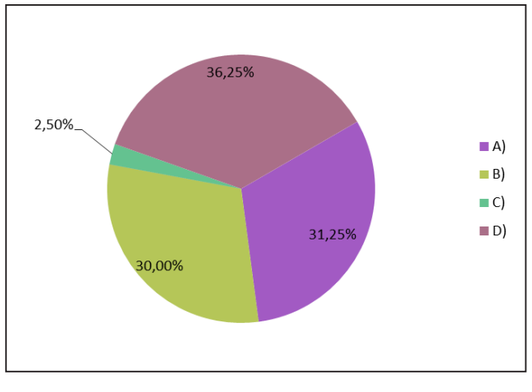

Srbi (80):
A) 25 (31,25%)
B) 24 (30,00%)
C) 2 (2,50%)
D) 29 (36,25%)

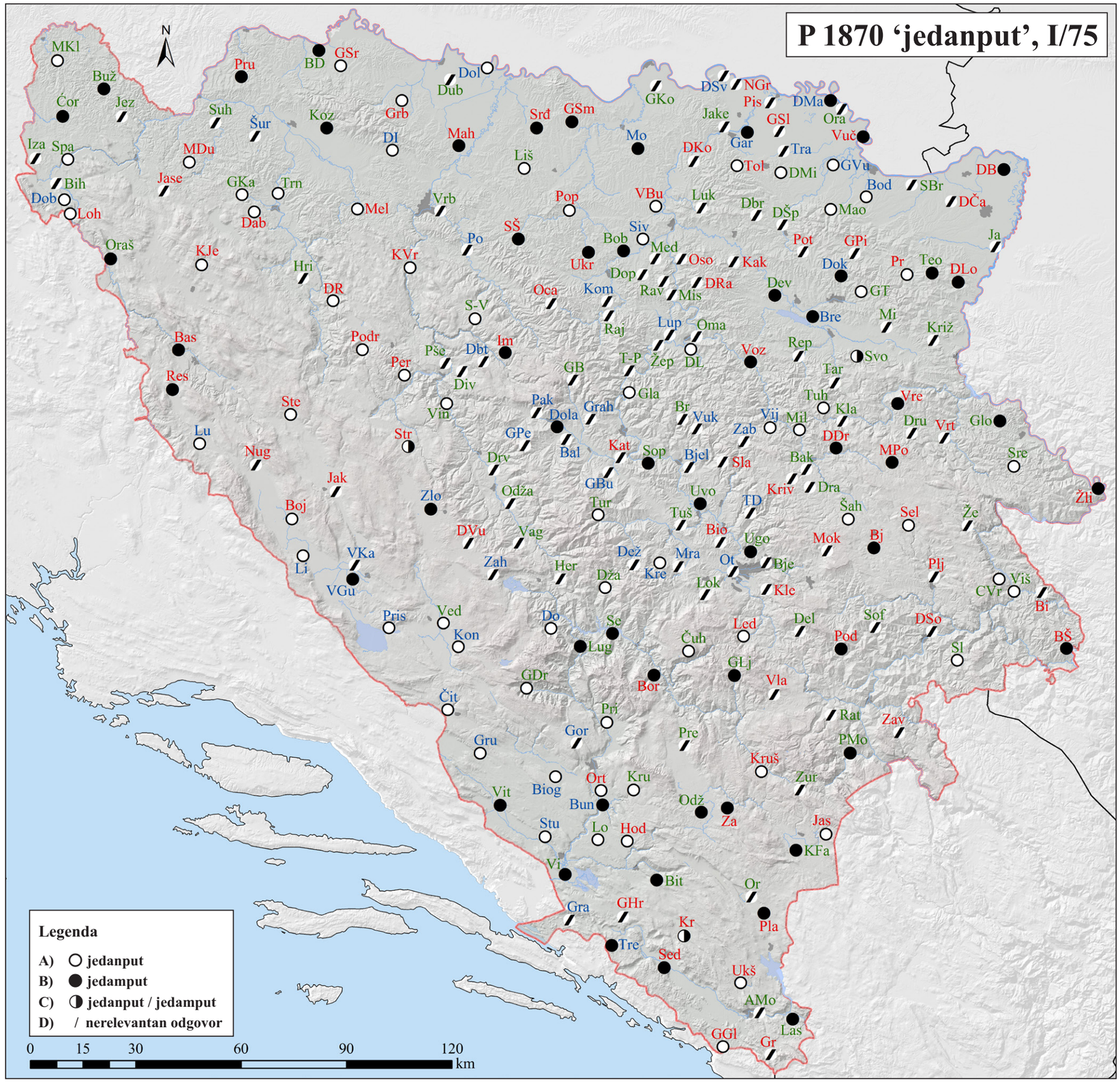
P 1870 ‘jedanput’, I/75
N
MKl
Buž
Ćor
Jez
Iza
Spa
Bih
Dob
Loh
Oraš
Bas
Res
Lu
Nug
Ste
Jak
Boj
Li
VKa
VGu
Pris
Ved
Kon
Čit
Gru
Vit
Stu
Vi
Gra
Tre
Sed
Ukš
AMo
Las
GGl
Gr
Pla
Or
Bit
Hod
Lo
Jas
KFa
Odž
Za
Kruš
Zur
Ort
Biog
Bun
Kru
Gor
Pri
Pre
Rat
Zav
PMo
GDr
Bor
Čuh
GLj
Vla
Led
Del
Sof
DSo
Pod
Sl
BŠ
Bj
Mok
Ugo
Bio
TD
Kriv
Dra
Šah
Sel
Že
Žli
Bje
Ot
Mra
Kre
Dže
Dža
Her
Zah
Lok
Kle
Plj
Viš
CVr
Bi
Tuš
Uvo
Sla
Bjel
Sop
Kat
Bal
GBu
Tur
Drv
Odža
Zlo
DVu
Vag
GPe
Pak
Dola
Grah
Gla
GB
T-P
Žep
DL
Lup
Oma
Raj
Kom
Oca
Rav
Mis
DRa
Dop
Ukr
Bob
Med
Oso
Kak
Siv
Po
SŠ
Pop
VBu
Luk
Dbr
DŠp
Mao
Pot
GPi
Dok
Dev
Bre
GT
Pr
Teo
DLo
Ja
Mi
Križ
Svo
Rep
Voz
Tar
Tuh
Kla
Vre
Dru
Vrt
Glo
Sre
DDr
MPo
Bak
Vij
Mil
Zab
Br
Vuk
Pse
Dbt
Im
Per
Div
Vin
Str
Podr
DR
Hri
KVr
KJe
Mel
Vrb
Dab
GKa
Trn
Jase
MDu
Suh
Šur
Koz
Grb
Dl
Mah
Liš
Srđ
GSm
Dub
Dol
BD
GSr
Pru
GKo
Mo
DKo
Tol
Gar
Jake
DSv
NGr
Pis
GSl
Tra
DMi
DMa
Ora
Vuč
GVu
Bod
SBr
DČa
DB
Lič
Ogu
Ben
Ben
Ben

P 857 ‘počnem’, I/76		
Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	pòčme:m
2.	GGl	pòčme:m
3.	AMo	pòčme:m
4.	Las	pòčme:m
5.	Ukš	pòčne:m
6.	Pla	pòčne:m
7.	Or	pòčme:m
8.	Kr	pòčne:m
9.	Sed	pòčme:m
10.	Tre	pòčme:m
11.	Gra	pòčne:m
12.	GHr	pòčne:m
13.	Bit	pòčne:m
14.	Vi	pòčne:m
15.	Lo	pòčmem
16.	Hod	pòčne:m
17.	Bun	pòčne:m
18.	Ort	pòčne:m
19.	Kru	pòčne:m
20.	Odž	pòčne:m
21.	Za	póčimĺe:m
22.	Kruš	pòčne:m
23.	Zur	pòčne:m
24.	KFa	pòčme:m
25.	Jas	pòčne:m
26.	PMo	pòčne:m
27.	Zav	pòčne:m
28.	Rat	pòčne:m
29.	Vla	pòčne:m
30.	GLj	pòčne:m
31.	Pre	pòčme:m
32.	Pri	pòčme:m
33.	Lug	póčme:m
34.	Se	pòčme:m
35.	Bor	pòčme:m
36.	Čuh	póčme:m
37.	Led	póčne:m
38.	Del	pòće:m / póćińe:m
39.	Pod	pòčne:m
40.	Sof	pòćne:m
41.	DSo	pòčne:m
42.	Sl	pòčne:m
43.	BŠ	pòčne:m
44.	Bi	pòčne:m
45.	Viš	pòčne:m / pòćne:m
46.	CVr	pòćne:m
47.	Plj	pòčne:m
48.	Že	pòčne:m
49.	Sel	pòčne:m
50.	Bj	pòčne:m
51.	Mok	pòčne:m
52.	Šah	pòćne:m
53.	Bje	pòćme:m
54.	Kle	pòčne:m
55.	Ugo	pòćne:m
56.	TD	pòćne:m
57.	Bio	pǫ̀ćne:mo
58.	Ot	póćima:m
59.	Lok	pòćne:m
60.	Mra	pòčme:m
61.	Kre	pòčme:m
62.	Dež	pòčme:m
63.	Dža	pòćme:m
64.	Tur	pòčme:m
65.	Kat	pòćme:m
66.	Bak	pòčne:m
67.	Tuš	pòćne:m
68.	Uvo	pòćme:m
69.	Kriv	pòčne:m
70.	Dra	pòćne:m
71.	DDr	pòčne:m
72.	MPo	pòčne:m
73.	Sre	pòćne:m
74.	Žli	pòčne:m
75.	Glo	pòćne:m
76.	Vrt	pòčne:m
77.	Dru	pòčne:m
78.	Vre	pòčne:m
79.	Križ	pòčne:m
80.	Mi	pòčne:m
81.	Tar	pòčne:m
82.	Kla	pòćne:mo
83.	Mil	pòčne:m
84.	Rep	pòčne:mo
85.	Voz	pòčne:m
86.	Vij	pòčne:m
87.	Zab	pòčne:m
88.	Sla	pòčne:m
89.	Bjel	póćne:m
90.	Sop	pòćne:m
91.	Vuk	pòčne:m
92.	Br	póćme:m
93.	GBu	pòćme:m
94.	Bal	póćima:m
95.	Grah	póćima:m
96.	Gla	pǫ̀ćmę:m
97.	DL	pòčme:mo
98.	Oma	pòčne:m
99.	DRa	pòčme:m
100.	Oso	pòčme:m
101.	Kak	pǫ̀će:m / pǫ̀čne:m
102.	Dev	pòčne:m
103.	Bre	pòčne:m
104.	Dok	pòčne:m
105.	GPi	pòčne:m
106.	Pr	pòčne:m
107.	DLo	pòčne:m
108.	Teo	pòčne:m
109.	Ja	pòčne:m
110.	DČa	pòčne:m
111.	DB	pòčne:m
112.	SBr	póčińe:m
113.	Bod	pòčme:m
114.	Mao	počnè:m / počmè:m
115.	Pot	pòčne:m
116.	DŠp	póčińe:m
117.	Dbr	póčińę:m
118.	Luk	póčińe:m
119.	DMi	pòčne:m
120.	GVu	pòčme:m
121.	Vuč	pòčne:m
122.	Ora	pòćne:m
123.	DMa	pòčme:m
124.	Tra	pòčme:m
125.	GSl	pòčne:mo
126.	Tol	pòčne:m
127.	DKo	pòčne:m
128.	Gar	póčima:m
129.	Pis	pòčne:m
130.	Stu	pòčne:m
131.	Vit	pòćne:m
132.	Gru	pòčne:n
133.	Biog	pòčne:m
134.	Gor	pòčme:m
135.	GDr	póčimje:mo
136.	Čit	pòčmęm
137.	Kon	pòčme:m
138.	Pris	pòčme:m
139.	Ved	pòčme:m
140.	Do	pòčne:
141.	Zah	pòčme:mo
142.	Her	pòćme:m
143.	Vag	pòćme:m
144.	Odža	pòćne:m
145.	DVu	pòčme:m
146.	VGu	pòčme:m
147.	VKa	pòčne:m
148.	Li	pòčme:m
149.	Boj	pòčme:m
150.	Jak	pòčme:m
151.	Zlo	pòčme:m
152.	Drv	pòćme:m
153.	GPe	pòćme:m
154.	Pak	póćima:m
155.	Vin	pòćme:m
156.	Str	pòčne:m
157.	Ste	pòčme:m
158.	Nug	pòčme:m
159.	Lu	pòčne:m
160.	Res	pòčne:m
161.	Bas	póćne:m
162.	Hri	pòčne:m
163.	DR	pòčne:m / póčińe:m
164.	Podr	póčińe:m
165.	Per	pòčne:m
166.	Pše	pòčne:mo
167.	Div	pòčne:m
168.	Dbt	pòčne:m
169.	Im	pòčne:m
170.	GB	pòćne:m
171.	T-P	pǫ̀ćme:m
172.	Žep	pòćme:m
173.	Lup	pòčme:m
174.	Rav	pòčne:m
175.	Mis	pòćme:m
176.	Dop	pòčme:m
177.	Kom	pòčme:m
178.	Oča	pòčne:m
179.	S-V	pǫ̀ćne:m
180.	KVr	póćne:m
181.	Po	pòćne:m
182.	SŠ	pòčne:m
183.	Ukr	pòčne:m
184.	Raj	pòčme:m
185.	Med	pòčne:m
186.	Bob	počińa:m
187.	Siv	pòčme:m
188.	VBu	pòčne:m
189.	Pop	pòčne:m
190.	Vrb	pòćne:m
191.	Liš	pòćne:m
192.	Mo	pòčme:m
193.	Jake	pòčnem
194.	NGr	pòčne:m
195.	DSv	pòčme:m
196.	GKo	pòčne:m
197.	GSm	pòčne:mo
198.	Srđ	pòčne:m
199.	Mah	pòčne:m
200.	Dol	pòčme:m
201.	Grb	pòčne:m
202.	DI	pòčne:m
203.	Mel	póčińe:m
204.	Trn	pòčne:m
205.	Koz	pòćne:m
206.	GSr	pòčne:m
207.	BD	pòćne:m
208.	Pru	póče:
209.	Suh	pòčne:m
210.	Šur	pòčne:m
211.	MDu	pòčne:m
212.	Jase	pòčne:m
213.	GKa	pòčne:m
214.	Dab	póčne:m
215.	KJe	pòčne:m
216.	Oraš	pòčne:m
217.	Loh	pòčne:m
218.	Dob	póčme:m
219.	Spa	pòčne:m
220.	Iza	pòčne:m
221.	Ćor	pòčne:m
222.	Jez	pòčmem
223.	Buž	pòčne:m
224.	MKl	pòčme:m
225.	Bih	pòčne:m
226.	Tuh	pòčne:m
227.	Dub	pòćne:m
228.	Dola	pòćme:m
229.	Svo	pòčne:m
230.	GT	pòčne:m

Komentar

Sonant *n* u prez. ‘počnem’ postojan je u blizu dvije trećine ispitivanih govora: u stotinu četrdeset sedam mjesta potvrđen je samo oblik *počnem*, a promjena *n* > *m* (*počmem*) potvrđena je u šezdeset šest mjesta. U M114 naporedo je *počnem* i *počmem*.

Areal oblika *počmem* prostire se unutar granica: Goranci (kod Mostara) i Presjeka (kod Nevesinja) na jugu, Uvorići (kod Visokog) na istoku, Sivša (kod Tešnja) na sjeveru, Vinac (kod Jajca) na zapadu; od Bosanskog Grahova u zapadnoj i Glamoča u jugozapadnoj Bosni, preko Livanjskog i Kupreškog polja, obuhvatajući ramsku oblast, seže do Čitluka u zapadnoj Hercegovini. Izvan ovog areala zapisan je na širem području Trebinja (istočna Hercegovina), u Posavini (u okolici Brčkog, Gradačca, Orašja, Odžaka, Dervente i Bosanske Gradiške) te u Cazinskoj krajini.

Sonant *n* u obliku prez. ‘počnem’ najbolje čuvaju govori Srba (četiri petine tih govora ima samo *počnem*). Gotovo dvije trećine govora Bošnjaka imaju nepromijenjen sonant *n* u ovom obliku: u šezdeset četiri mjesta samo je *počnem* i u jednom *počnem* / *počmem* (M114, Maoča kod Brčkog). Oblik *počmem* najčešći je u govorima Hrvata.

Iz šesnaest mjesta odgovori nisu relevantni (*počimĺem*, *poćem*, *počimam*, *počińem*, *počimjemo* i dr.).

Literatura

Arnaut 2017: 83; Brozović 2012: 379; Dalmacija 1997: 66; Đurović 1992: 216; Halilović 2002: 309; Halilović 2009: 47; Okuka 1983a: 69; Peco 1986: 147; Ramić 1999: 317; Ružičić 1936: 247; Valjevac 2002: 178; Vujičić i dr. 1979: 56; Vujičić 1985: 125; Vujičić 1990: 82.

Etimologija

psl. *počęti (stsl. почѧти, rus. нача́ть, polj. począć) ← *po- + *čęti < pie.*(s)ken-

pòčẽti: psl. gl. *počęti nastao je dodavanjem pref. *po- na korijen *čęti, koji se izvodi iz pie. *(s)-ken- ’nanovo nastati, roditi se, započeti’. Denazalizacijom *ę* > /*e*/ dobijen je oblik *početi*.

Literatura

Skok 1971: I: 315-316; Brückner 1985: 635; Snoj 2016: 554.

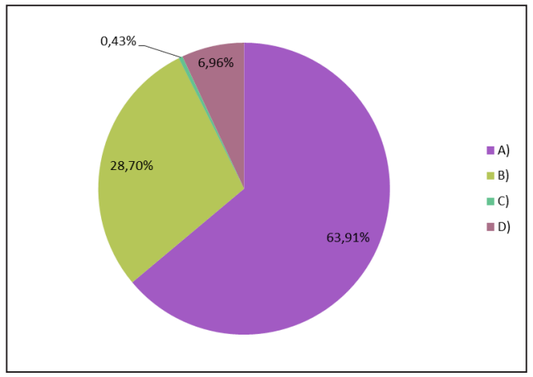

Ukupno (230):
A) 147 (63,91%)
B) 66 (28,70%)
C) 1 (0,43%)
D) 16 (6,96%)

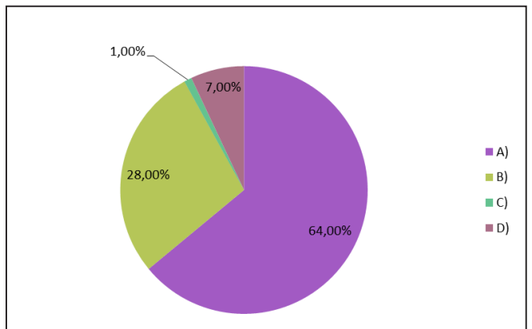

Bošnjaci (100):
A) 64 (64,00%)
B) 28 (28,00%)
C) 1 (1,00%)
D) 7 (7,00%)

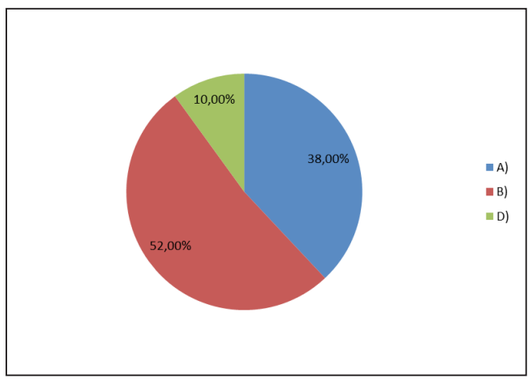

Hrvati (50):
A) 19 (38,00%)
B) 26 (52,00%)
D) 5 (10,00%)

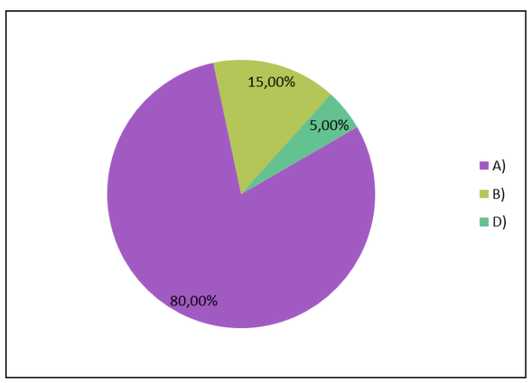

Srbi (80):
A) 64 (80,00%)
B) 12 (15,00%)
D) 4 (5,00%)

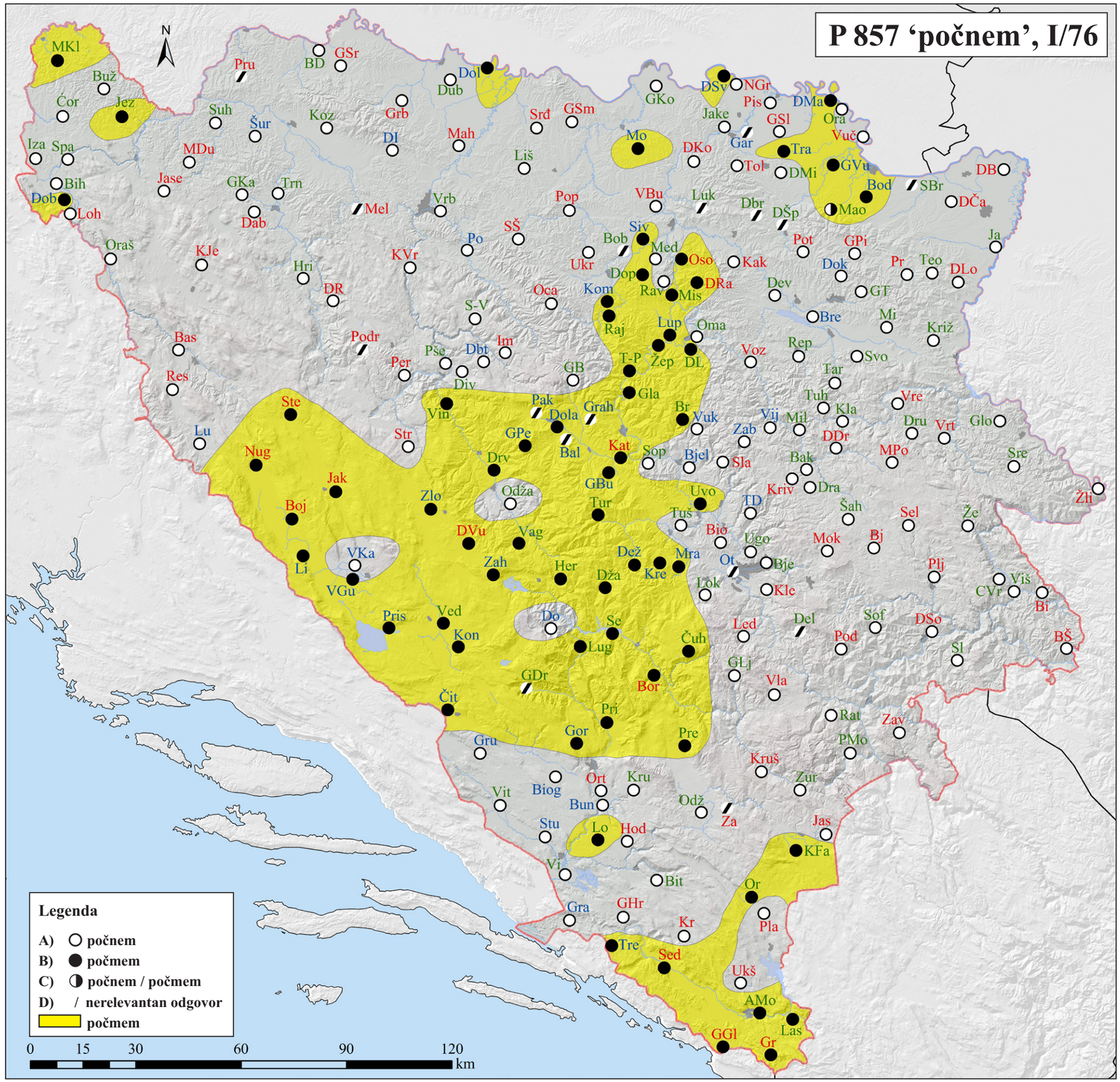

P 790 ‘dulum’ / ‘dunum’, I/77		
Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	dúlum
2.	GGl	dúlum
3.	AMo	dúlum
4.	Las	dúlum
5.	Ukš	dúlum
6.	Pla	dúlum
7.	Or	dúlum
8.	Kr	dúlum
9.	Sed	dúlum
10.	Tre	dúlum
11.	Gra	dúlum
12.	GHr	dúlum
13.	Bit	dúlum
14.	Vi	dúlum
15.	Lo	dúlum
16.	Hod	dúlum
17.	Bun	dúlum
18.	Ort	dúlum
19.	Kru	dúlum / àrši:n
20.	Odž	dúlum
21.	Za	dúlum
22.	Kruš	dúlum
23.	Zur	dúlum
24.	KFa	dùlum
25.	Jas	ràlo / kósa / dúlum
26.	PMo	dúlum / jùtro
27.	Zav	dúlum
28.	Rat	dúlum
29.	Vla	dùlum
30.	GLj	dùlum
31.	Pre	dúlum
32.	Pri	dúlum
33.	Lug	dúlum
34.	Se	dúlum
35.	Bor	dúlum
36.	Čuh	dúlum
37.	Led	dúlum
38.	Del	dùlum
39.	Pod	dúlum
40.	Sof	dúlum
41.	DSo	dúlum
42.	Sl	dúlum
43.	BŠ	dùlum
44.	Bi	dùnum / dùlum
45.	Viš	dúnum / dúlum
46.	CVr	dúlum
47.	Plj	dúlum
48.	Že	dúlum
49.	Sel	dúlum
50.	Bj	dúlum
51.	Mok	dúlum
52.	Šah	dúlum
53.	Bje	dúlum
54.	Kle	dúlum
55.	Ugo	dúlum
56.	TD	dúlum
57.	Bio	dúlum
58.	Ot	dúlum
59.	Lok	dùlum
60.	Mra	dúlum
61.	Kre	dúlum
62.	Dež	dúlum
63.	Dža	dúlum
64.	Tur	dúlum
65.	Kat	dúlum
66.	Bak	dúlum / dúnum
67.	Tuš	dúlum
68.	Uvo	dúlum
69.	Kriv	dúlum
70.	Dra	dú:lum
71.	DDr	dúlum
72.	MPo	dúlum
73.	Sre	dúlum
74.	Žli	dúlum
75.	Glo	dúlum
76.	Vrt	dúlum
77.	Dru	dúlum
78.	Vre	dúlum
79.	Križ	dúlum
80.	Mi	dúlum
81.	Tar	dúlum
82.	Kla	dúlum
83.	Mil	dúlum
84.	Rep	dúlum
85.	Voz	dúlum
86.	Vij	dúnum
87.	Zab	dúlum
88.	Sla	dúlum
89.	Bjel	dúlum
90.	Sop	dúlum
91.	Vuk	dúlum
92.	Br	dúlum
93.	GBu	dúlum
94.	Bal	dúlum
95.	Grah	dúlum
96.	Gla	dùlum
97.	DL	dùlum
98.	Oma	dúlum
99.	DRa	dùlum
100.	Oso	dúlum
101.	Kak	dúlum
102.	Dev	dúlum
103.	Bre	dúlum
104.	Dok	dúlum
105.	GPi	dúlum
106.	Pr	dúlum
107.	DLo	dúlum
108.	Teo	dúlum
109.	Ja	dùlum
110.	DČa	dúlum
111.	DB	dúlum
112.	SBr	dùlum / jùtro
113.	Bod	dúlum
114.	Mao	dúlum
115.	Pot	dùlum
116.	DŠp	dúlum
117.	Dbr	dùlum
118.	Luk	dùlum
119.	DMi	dúlum
120.	GVu	dúlum
121.	Vuč	dùlum
122.	Ora	dúlum
123.	DMa	dulù:m
124.	Tra	dúlum
125.	GSl	dúlum
126.	Tol	dúlum
127.	DKo	dùlum
128.	Gar	dúlum
129.	Pis	dúlum
130.	Stu	dúlum
131.	Vit	dúnum
132.	Gru	dúlum
133.	Biog	dúlum
134.	Gor	dúlum
135.	GDr	dúlun
136.	Čit	dúlum
137.	Kon	dà:n
138.	Pris	dúlum
139.	Ved	dúlum
140.	Do	dúlum
141.	Zah	dúlum
142.	Her	dúlum
143.	Vag	dúlum
144.	Odža	dúlum
145.	DVu	dúlum
146.	VGu	dùlum
147.	VKa	dúlum
148.	Li	dùlum
149.	Boj	dùnum
150.	Jak	jùtro / dúlum
151.	Zlo	dúlum
152.	Drv	dúlum
153.	GPe	dúlum
154.	Pak	dúlum
155.	Vin	dúlum
156.	Str	dúlum
157.	Ste	dúlum
158.	Nug	dúlum
159.	Lu	dúlum
160.	Res	dúlum
161.	Bas	dúlum
162.	Hri	dúlum
163.	DR	dùlum
164.	Podr	dúlum
165.	Per	dúlum
166.	Pše	dúlum
167.	Div	dúlum / dùnum
168.	Dbt	dúlum
169.	Im	dúlum
170.	GB	dúlum
171.	T-P	dùlum
172.	Žep	dúlum
173.	Lup	dulum
174.	Rav	dùlum
175.	Mis	dúlum
176.	Dop	dúlum
177.	Kom	dúlum
178.	Oča	dúlum
179.	S-V	dúlum
180.	KVr	dúlum
181.	Po	dúlum
182.	SŠ	dúlum
183.	Ukr	dúlum
184.	Raj	dònum
185.	Med	dùlum
186.	Bob	dùlum
187.	Siv	dúlum
188.	VBu	dúlum
189.	Pop	dúlum
190.	Vrb	dúlum
191.	Liš	dúlum
192.	Mo	dúlum
193.	Jake	dúlum
194.	NGr	dùlum
195.	DSv	dúlum
196.	GKo	dúlum
197.	GSm	dúlum
198.	Srđ	dùlum
199.	Mah	dúlum
200.	Dol	dúlum
201.	Grb	dúlum
202.	DI	dúlum
203.	Mel	dúlum
204.	Trn	dúnum
205.	Koz	dúlum
206.	GSr	dúlum
207.	BD	dúlum
208.	Pru	dúlum
209.	Suh	dùnum
210.	Šur	dúnum
211.	MDu	dúlum
212.	Jase	dúlum
213.	GKa	dúlum
214.	Dab	dúlum
215.	KJe	dúlum
216.	Oraš	dúlum
217.	Loh	dúnum
218.	Dob	dúnum
219.	Spa	dúlum
220.	Iza	dúnum
221.	Ćor	dúlum
222.	Jez	dúnum
223.	Buž	dùnum
224.	MKl	dúnum
225.	Bih	dúlum
226.	Tuh	dúlum
227.	Dub	dùlum
228.	Dola	dúlum
229.	Svo	dúlum
230.	GT	dúlum

Komentar

Njd. imenice ‘dunum’ u većini istraženih govora ima zamijenjen sonant *n* sonantom *l*: dvjesto trinaest mjesta ima samo oblik *dulum*, a četiri mjesta *dulum* / *dunum* (M44, M45, M66, M167). U dvanaest mjesta zapisan je samo oblik s očuvanim *n*.

Oblik sa sonantom *n* najbolje je očuvan u sjeverozapadnoj Bosni: mjesni govori u kojima se upotrebljava oblik *dunum* nalaze se u Cazinskoj krajini, te uz rijeku Sanu do Sanskog Mosta. Oblik *dunum* zapisan je i u pojedinim govorima srednje i istočne Bosne, te u jednom hercegovačkom govoru (Vitina kod Ljubuškog).

Najočuvaniji sonant *n* u Njd. imenice ‘dunum’ imaju govori Bošnjaka: od sto ispitanih govora u jedanaest je potvrđen oblik sa sonantom *n*. Oblik s promjenom *n* > *l* najrašireniji je u govorima Srba: u samo jednom mjestu nije potvrđen oblik *dulum* (M217, Lohovo kod Bihaća) i u jednom je *dunum* / *dulum* (M44, Bijela kod Višegrada).

Iz M137 potječe nerelevantan odgovor (*dan*).

Literatura

Arnaut 2017: 83; Baotić 1983: 92; Brozović 2012: 307; Bulić 2013: 139; Dalmacija 1997: 83; Dešić 1976: 206; Đurović 1992: 158; Đurović 1992: 193; Halilović 1990: 293; Halilović 2002: 309; Halilović 2009: 47; Okuka 1983a: 68; Peco 1975: 243; Peco 1986: 147; Ramić 1999: 317; Valjevac 2002: 182; Vujičić i dr. 1979: 56; Vujičić 1985: 125; Vujičić 1990: 82.

Etimologija

← osm. tur. dönüm

dùlum, dùnum: balkanski turcizam izveden suf. *-um* u značenju ‘mjera za površinu polja, njiva, manja od 1 jutra, 1/10 hektara’.

Literatura

Škaljić 1966: 228; Skok 1971: I: 458.

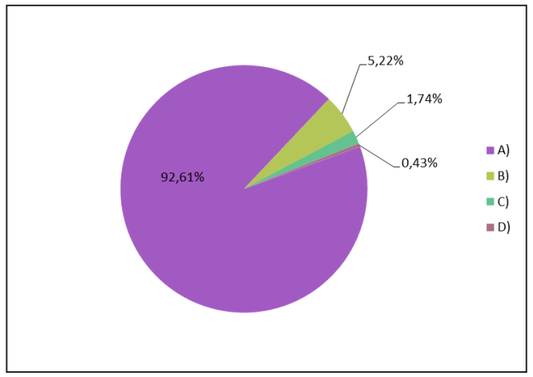

Ukupno (230):
A) 213 (92,61%)
B) 12 (5,22%)
C) 4 (1,74%)
D) 1 (0,43%)

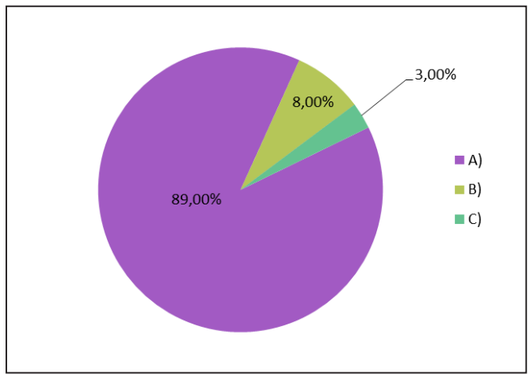

Bošnjaci (100):
A) 89 (89,00%)
B) 8 (8,00%)
C) 3 (3,00%)

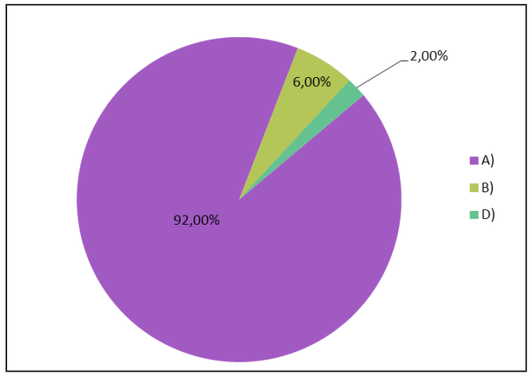

Hrvati (50):
A) 46 (92,00%)
B) 3 (6,00%)
D) 1 (2,00%)

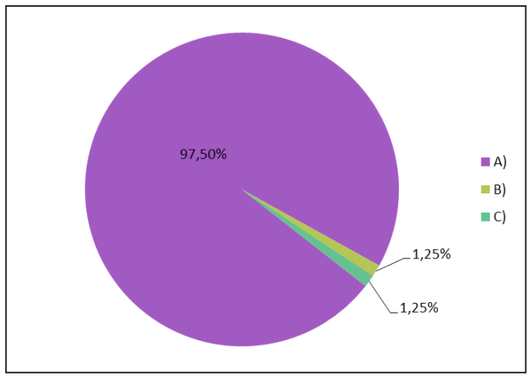

Srbi (80):
A) 78 (97,50%)
B) 1 (1,25%)
C) 1 (1,25%)

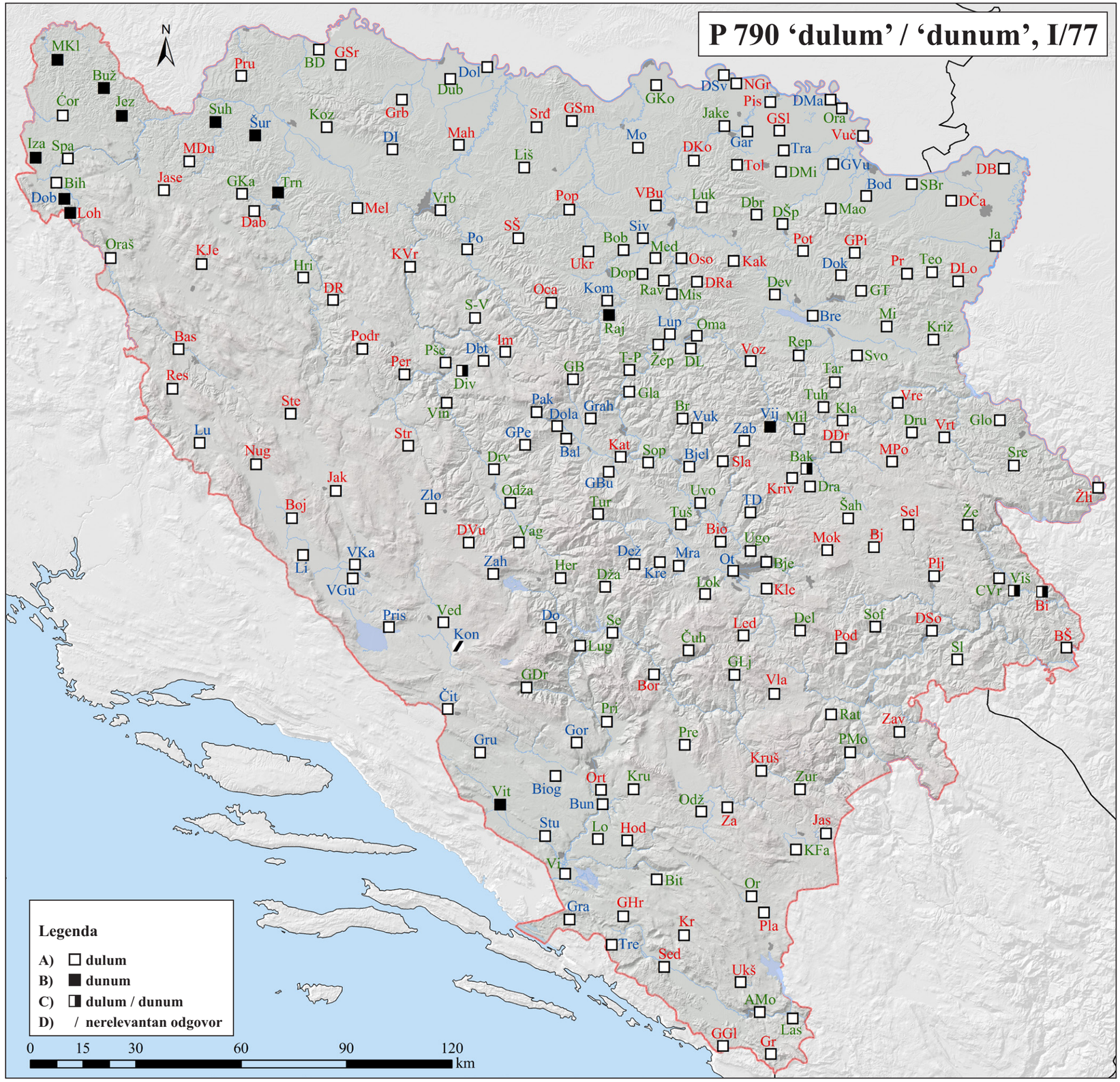

P 1704 ‘crvena’, I/78		
Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	cŕvena:
2.	GGl	cr̨vena:
3.	AMo	cŕvena:
4.	Las	cŕvena:
5.	Ukš	cŕvena:
6.	Pla	cr̨vena:
7.	Or	cr̀vena:
8.	Kr	cŕvena:
9.	Sed	cŕvena:
10.	Tre	cr̨veni:
11.	Gra	cŕvena:
12.	GHr	cr̀vena:
13.	Bit	cŕvena:
14.	Vi	cŕvena:
15.	Lo	cŕvena:
16.	Hod	cŕvena:
17.	Bun	cŕvena:
18.	Ort	cŕvena:
19.	Kru	cŕvena:
20.	Odž	cŕvena:
21.	Za	cŕvena:
22.	Kruš	cŕvena:
23.	Zur	cr̀vena:
24.	KFa	cŕvena:
25.	Jas	cŕvena:
26.	PMo	cŕvena:
27.	Zav	cŕvena:
28.	Rat	cŕvena:
29.	Vla	cŕvena:
30.	GLj	cŕvena:
31.	Pre	cŕvena:
32.	Pri	cŕvena:
33.	Lug	cr̀vena:
34.	Se	cŕvena:
35.	Bor	cŕvena:
36.	Čuh	cr̀vena:
37.	Led	cr̀vena:
38.	Del	cr̀vena:
39.	Pod	cr̨vena:
40.	Sof	cŕvena:
41.	DSo	cŕvena:
42.	Sl	cŕvena:
43.	BŠ	cŕvena:
44.	Bi	cŕvena:
45.	Viš	cŕvena:
46.	CVr	cŕvena:
47.	Plj	cŕvena:
48.	Že	cŕvena:
49.	Sel	cŕvena:
50.	Bj	cŕvena:
51.	Mok	cŕvena:
52.	Šah	cŕvena:
53.	Bje	cŕvena:
54.	Kle	cŕvena:
55.	Ugo	cŕvena:
56.	TD	cŕvena:
57.	Bio	cŕvena:
58.	Ot	cŕvena:
59.	Lok	crvénija:
60.	Mra	cŕvena:
61.	Kre	cŕvena:
62.	Dež	cŕvena:
63.	Dža	cr̀vena:
64.	Tur	cŕĺena:
65.	Kat	cŕĺena:
66.	Bak	cŕvena:
67.	Tuš	cŕvena:
68.	Uvo	cŕvena:
69.	Kriv	cŕvena:
70.	Dra	cŕvena:
71.	DDr	cŕvena:
72.	MPo	cr̨vena:
73.	Sre	cŕvena:
74.	Žli	cŕvena:
75.	Glo	cŕvena:
76.	Vrt	cŕvena:
77.	Dru	cŕvena:
78.	Vre	cŕvena:
79.	Križ	cŕvena:
80.	Mi	cŕvena:
81.	Tar	cŕvena:
82.	Kla	cŕvena:
83.	Mil	cŕvena:
84.	Rep	cŕvena:
85.	Voz	cr̨vena:
86.	Vij	cŕvena:
87.	Zab	crvénija:
88.	Sla	cŕvena:
89.	Bjel	cŕvena:
90.	Sop	cŕvena:
91.	Vuk	cŕvena:
92.	Br	cŕvena:
93.	GBu	cŕve:na:
94.	Bal	cŕvena:
95.	Grah	cŕvena:
96.	Gla	cŕvẹna̧:
97.	DL	cr̨vena:
98.	Oma	cŕvena:
99.	DRa	cŕĺena:
100.	Oso	cŕĺena:
101.	Kak	cŕvena: / cŕĺena:
102.	Dev	cŕvena:
103.	Bre	cŕvena:
104.	Dok	cr̨veni:
105.	GPi	cŕvena:
106.	Pr	cŕvena:
107.	DLo	cŕvena:
108.	Teo	cŕvena:
109.	Ja	cŕvena:
110.	DČa	cŕvena:
111.	DB	cŕvena:
112.	SBr	cŕvena:
113.	Bod	cŕvena:
114.	Mao	cŕĺenà: / cŕĺena:
115.	Pot	cŕvena:
116.	DŠp	cŕvena:
117.	Dbr	cŕvena̧:
118.	Luk	cŕvena:
119.	DMi	cŕvena:
120.	GVu	cŕvena:
121.	Vuč	cŕvena:
122.	Ora	cŕvena:
123.	DMa	crvèna:
124.	Tra	cŕvena:
125.	GSl	cŕvena:
126.	Tol	cŕvena:
127.	DKo	cŕĺena:
128.	Gar	cŕvena:
129.	Pis	cŕvena:
130.	Stu	cŕvena:
131.	Vit	cŕveno
132.	Gru	cŕvena: / cŕĺena:
133.	Biog	cŕvena:
134.	Gor	cr̀vena:
135.	GDr	cŕvena:
136.	Čit	cŕvena:
137.	Kon	cŕvena:
138.	Pris	cŕvena:
139.	Ved	cŕvena:
140.	Do	cŕvena:
141.	Zah	cŕvena:
142.	Her	cŕvena:
143.	Vag	cŕvena:
144.	Odža	cŕvena:
145.	DVu	cŕĺena:
146.	VGu	cŕvena:
147.	VKa	cŕvena:
148.	Li	cŕĺena:
149.	Boj	cŕĺena:
150.	Jak	cŕvena:
151.	Zlo	cŕvena:
152.	Drv	cŕvena:
153.	GPe	cŕvena:
154.	Pak	cŕvena:
155.	Vin	cr̨vena:
156.	Str	cŕvena:
157.	Ste	cŕvena:
158.	Nug	cŕĺena:
159.	Lu	cŕvena:
160.	Res	cŕvena:
161.	Bas	cŕvena:
162.	Hri	crvéna:
163.	DR	cŕĺena:
164.	Podr	cŕvena:
165.	Per	cr̨vena:
166.	Pše	cŕĺena: / cr̀vena:
167.	Div	cr̀vena:
168.	Dbt	cŕvena:
169.	Im	cŕvena:
170.	GB	cŕvena:
171.	T-P	cŕvena:
172.	Žep	cŕĺena:
173.	Lup	cŕvena:
174.	Rav	cŕvena:
175.	Mis	cŕvena̧:
176.	Dop	cŕvena:
177.	Kom	cŕvena:
178.	Oča	cŕvena:
179.	S-V	cŕvena:
180.	KVr	cŕvena:
181.	Po	cŕĺena:
182.	SŠ	cŕvena:
183.	Ukr	cŕvena:
184.	Raj	cr̨vena:
185.	Med	cr̨vena:
186.	Bob	cŕvena:
187.	Siv	cr̨ĺena:
188.	VBu	cŕvena:
189.	Pop	cŕvena:
190.	Vrb	cŕvena:
191.	Liš	cŕvena:
192.	Mo	cŕvena:
193.	Jake	cŕvena:
194.	NGr	cŕĺena:
195.	DSv	cŕĺena:
196.	GKo	cŕvena:
197.	GSm	cŕvena:
198.	Srđ	cŕvena:
199.	Mah	cŕvena:
200.	Dol	cŕvena:
201.	Grb	cŕvena:
202.	DI	cŕvena:
203.	Mel	cŕvena:
204.	Trn	cŕvena
205.	Koz	cŕvena:
206.	GSr	cŕvena:
207.	BD	cŕvena:
208.	Pru	cŕĺena:
209.	Suh	cŕvena̧:
210.	Šur	cŕvena:
211.	MDu	cŕĺena:
212.	Jase	cŕvena:
213.	GKa	cŕvena:
214.	Dab	cŕvenu:
215.	KJe	cŕvena:
216.	Oraš	cr̨ĺena:
217.	Loh	cŕĺena:
218.	Dob	cŕvena:
219.	Spa	cŕĺéna
220.	Iza	cŕĺena:
221.	Ćor	cŕvena:
222.	Jez	cŕĺena:
223.	Buž	cŕĺena:
224.	MKl	cŕĺena:
225.	Bih	cŕĺena:
226.	Tuh	cŕvena:
227.	Dub	cŕvena̧:
228.	Dola	cŕvena:
229.	Svo	cŕvena:
230.	GT	cŕvena:

Komentar

Grupa *crv* u Njd. pridjeva ‘crvena’ javlja se u ukupno dvjesto četiri mjesna govora: dvjesto jedno mjesto ima samo *crvena*, a tri mjesta imaju *crvena* / *cŕlena* (M101, Kakmuž kod Gračanice; M132, Grude, i M166, Pšenik kod Jajca). U ukupno dvadeset i devet mjesnih govora potvrđena je promjena *crv* > *cŕ*: samo oblik *cŕlena* ima dvadeset šest mjesta, a tri mjesta imaju oba oblika (*crvena* / *cŕlena*).

Areal oblika *cŕlena* prostire se zapadno od granice: Novi Grad (kod Odžaka) na sjeveru i Maoča (kod Brčkog) na sjeveroistoku Bosne, Žepče, Katići (kod Busovače) i Turkovići (kod Fojnice) u srednjoj, te Donje Vukovsko (kod Kupresa) i Ličtani (kod Livna) u jugozapadnoj Bosni; češći je u Cazinskoj krajini. Izvan ovog areala javlja se samo još u jednom mjesnom govoru naporedo s oblikom *crvena* (Grude, zapadna Hercegovina).

Grupa *crv* najpostojanija je u govorima Hrvata (u četrdeset šest mjesta od pedeset ispitanih potvrđen je oblik *crvena*) i govorima Bošnjaka (devedeset mjesta od sto istraženih ima oblik *crvena*), a promjena *crv* > *cŕ* najčešća je u govorima Srba (u trinaest mjesta zapisano je *cŕlena*).

Literatura

Dalmacija 1997: 65; Dešić 1976: 142; Dragičević 2007: 345; Halilović 2002: 310, 339; Peco 1975: 152; Peco 2001: 685; Petrović 1970: 341; Ramić 1999: 330; Simić 1978: 60; Vujičić i dr. 1979: 57, 96; Vujičić 1985: 126, 164; Vujičić 1990: 84, 118.

Etimologija

psl. *čьrvenъ (stsl. ѵръвєнъ, strus. червлёный, polj. czerwony) ← *kᵘr̥-u̯i-

cr̀ven: psl. *čьrvenъ, *čьrmenъ izvodi se iz pie. korijena *kᵘr̥-u̯i- na koji je došao psl. suf. *-enъ*, *-jenъ* (usp. stsl. ѵръвлєнъ). Inicijalna grupa *čr-* > *cr-*.

Literatura

Skok 1971: I: 275-277; Brückner 1985: 76-77; Fasmer 1987: IV: 334; Snoj 2016: 121-122.

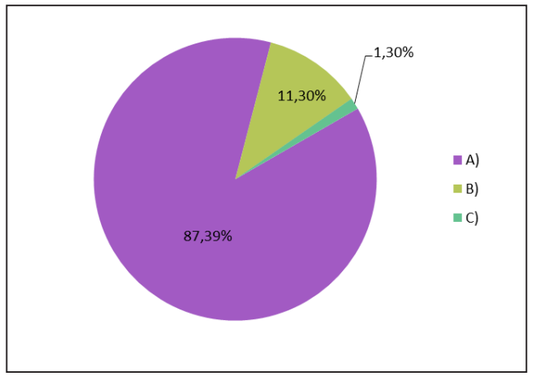

Ukupno (230):
A) 201 (87,39%)
B) 26 (11,30%)
C) 3 (1,30%)

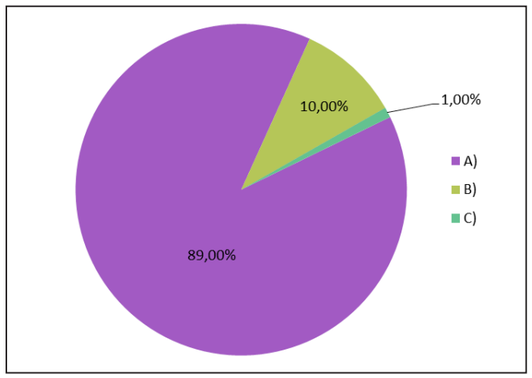

Bošnjaci (100):
A) 89 (89,00%)
B) 10 (10,00%)
C) 1 (1,00%)

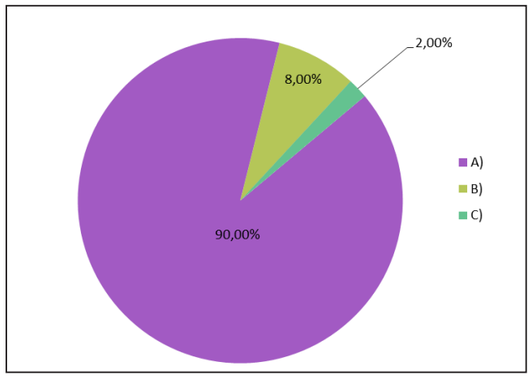

Hrvati (50):
A) 45 (90,00%)
B) 4 (8,00%)
C) 1 (2,00%)

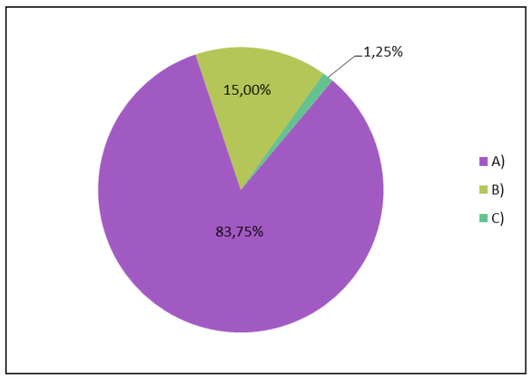

Srbi (80):
A) 67 (83,75%)
B) 12 (15,00%)
C) 1 (1,25%)

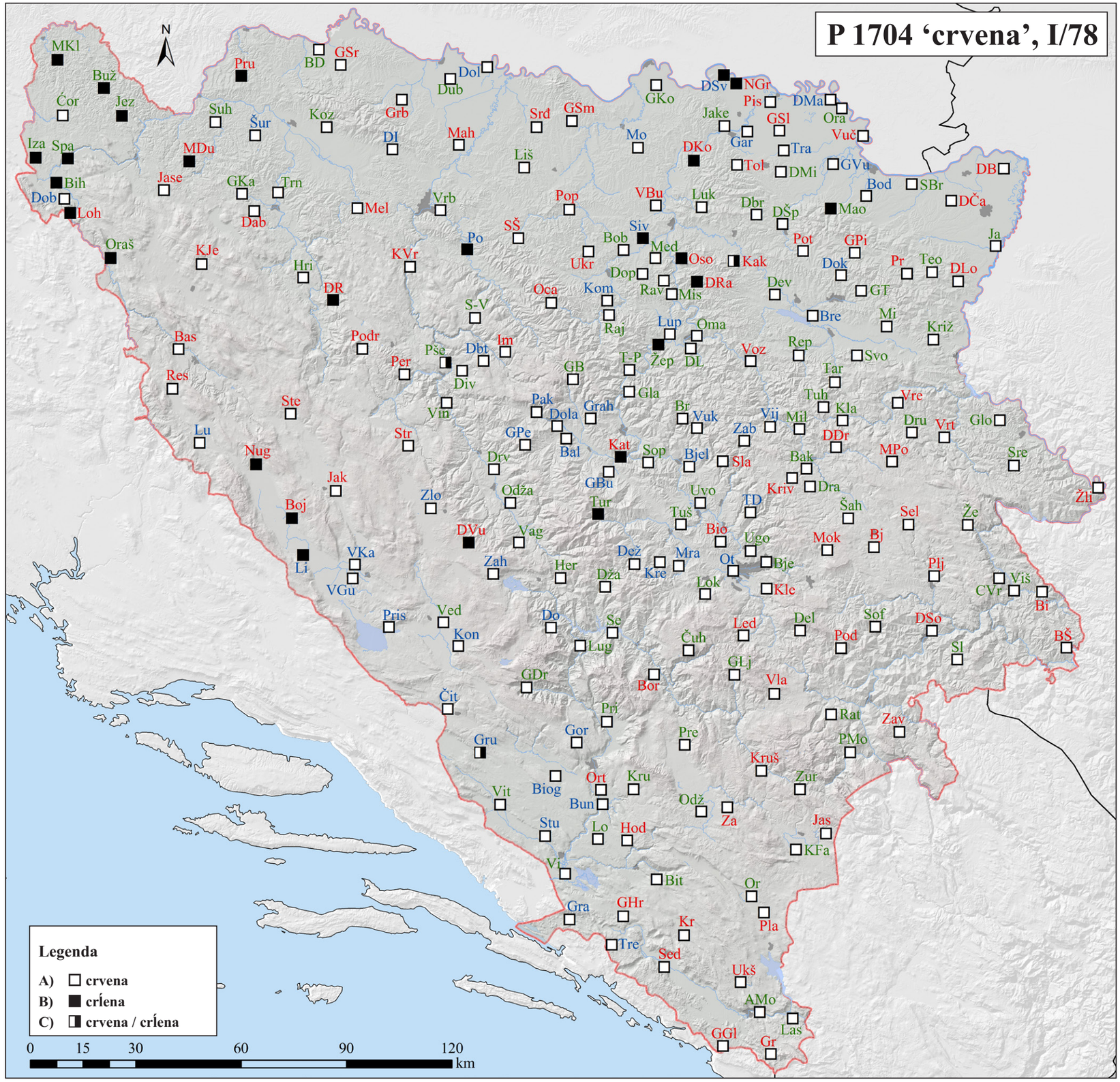

P 1685 ‘hladan’, I/79		
Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	lá:dan
2.	GGl	lá:dan
3.	AMo	xlá:dan
4.	Las	xlá:dan
5.	Ukš	lá:dan
6.	Pla	lá:dan
7.	Or	xlá:dan / stúden
8.	Kr	lá:dan
9.	Sed	lá:dan / stúden
10.	Tre	lá:dan
11.	Gra	lá:dan / xlá:dan
12.	GHr	ˣlá:dan
13.	Bit	xlá:dan
14.	Vi	xlá:dan
15.	Lo	xlá:dan
16.	Hod	xlá:dan
17.	Bun	ˣlá:dan
18.	Ort	xlá:dan
19.	Kru	xlá:dan / stúden
20.	Odž	xlá:dan
21.	Za	lá:dan
22.	Kruš	lá:dan
23.	Zur	xlá:dan / léden
24.	KFa	léden / stúden / xlá:dan
25.	Jas	lá:dan
26.	PMo	xlá:dan / stúden
27.	Zav	lá:dan / stùden
28.	Rat	xlá:dan
29.	Vla	lá:dan
30.	GLj	xlá:dan
31.	Pre	xlá:dan
32.	Pri	xlá:dan
33.	Lug	xlá:dan
34.	Se	xlá:dan
35.	Bor	lá:dan
36.	Čuh	xlá:dan
37.	Led	lá:dan
38.	Del	stúden / xlá:dạn
39.	Pod	lá:dan
40.	Sof	xlá:dan / stùden
41.	DSo	lá:dan
42.	Sl	ˣlá:dan
43.	BŠ	lá:dan
44.	Bi	lá:dan
45.	Viš	xlá:dan
46.	CVr	xlá:dan
47.	Plj	lá:dan
48.	Že	xlá:dan / ˣlá:dan
49.	Sel	lá:dan
50.	Bj	lá:dan
51.	Mok	stúden / xlá:dan
52.	Šah	xlá:dan
53.	Bje	xlá:dan / stúden
54.	Kle	lá:dan
55.	Ugo	xlá:dan
56.	TD	lá:dan / stúden
57.	Bio	lá:dan
58.	Ot	lá:dan
59.	Lok	xlá:dan
60.	Mra	lá:dan
61.	Kre	lá:dan
62.	Dež	lá:dan
63.	Dža	xlá:dan
64.	Tur	xlá:dan
65.	Kat	lá:dan
66.	Bak	xlà:n / xlá:dan
67.	Tuš	xlą́:dan
68.	Uvo	stùden / xlą́:dan
69.	Kriv	lá:dan
70.	Dra	ĥlá:dan
71.	DDr	lá:dan / là:dan
72.	MPo	lá:dan
73.	Sre	xlá:dan
74.	Žli	lá:dan
75.	Glo	xlá:dan
76.	Vrt	xlá:dan
77.	Dru	lá:dan
78.	Vre	lá:dan
79.	Križ	xlá:dan / stúden
80.	Mi	xlá:dan
81.	Tar	xlá:dan
82.	Kla	xlá:dan
83.	Mil	xlá:dan
84.	Rep	xlá:dan
85.	Voz	lá:dan
86.	Vij	lá:dan
87.	Zab	lá:dan
88.	Sla	lá:dan
89.	Bjel	lá:dan
90.	Sop	xlá:dan
91.	Vuk	lá:dan
92.	Br	xlą́:dan
93.	GBu	lá:dan / léden
94.	Bal	lá:dan / stúden
95.	Grah	lá:dan
96.	Gla	xlą́:dạn
97.	DL	xlá:dan
98.	Oma	xlą́:dan
99.	DRa	lá:dan
100.	Oso	lá:dan / léden / stúden
101.	Kak	lą́:dan
102.	Dev	xlá:dan
103.	Bre	lá:dan
104.	Dok	lá:dan
105.	GPi	lá:dan
106.	Pr	lá:dan
107.	DLo	lá:dan
108.	Teo	xlá:dan
109.	Ja	xlá:dan / stúden
110.	DČa	lá:dan
111.	DB	lá:dan
112.	SBr	xlá:dan / stúden
113.	Bod	lá:dan
114.	Mao	stùden
115.	Pot	lá:dan
116.	DŠp	xlá:dan / xlà:dni: / stúden
117.	Dbr	xlą́:dan
118.	Luk	xlą́:dan
119.	DMi	xlą́:dan
120.	GVu	lá:dan
121.	Vuč	lá:dan / xlá:dan
122.	Ora	xlá:dan
123.	DMa	là:da:n
124.	Tra	lá:dan
125.	GSl	lá:dan
126.	Tol	xlą́:dan
127.	DKo	lą́:dan
128.	Gar	lá:dan / lą́:dan
129.	Pis	lą́:dan
130.	Stu	lá:dan
131.	Vit	xlá:dan
132.	Gru	lá:dan
133.	Biog	lá:dan
134.	Gor	lá:dan
135.	GDr	là:dan / lá:dan
136.	Čit	lá:dan / stúden
137.	Kon	là:dan
138.	Pris	là:dan
139.	Ved	xlá:dan
140.	Do	lá:dan
141.	Zah	lá:dan
142.	Her	xlà:dan
143.	Vag	xlá:dan
144.	Odža	xlá:dan
145.	DVu	lá:dan
146.	VGu	lá:dan
147.	VKa	lá:dan
148.	Li	lá:dan
149.	Boj	lą́:dan
150.	Jak	lá:dan / lède:n
151.	Zlo	lá:dan
152.	Drv	xlá:dan
153.	GPe	lá:dan
154.	Pak	lá:dan
155.	Vin	xlá:dan
156.	Str	stùden / lą́:dan
157.	Ste	lá:dạn
158.	Nug	lá:dan / lèden
159.	Lu	lá:dan
160.	Res	lá:dan / lèda:n
161.	Bas	lá:dan
162.	Hri	xlá:dan / léden
163.	DR	lá:dan
164.	Podr	lá:dạn / lá:dan
165.	Per	lá:dan
166.	Pše	xlá:dạn
167.	Div	xlá:dan / léden
168.	Dbt	studen / lá:dan
169.	Im	lá:dan
170.	GB	stúden / xlá:dan
171.	T-P	xlą́:dan
172.	Žep	xlą́:dan
173.	Lup	lá:dan
174.	Rav	xlá:dan
175.	Mis	xlą́:dan
176.	Dop	xlá:dan
177.	Kom	lá:dan
178.	Oča	lá:dan
179.	S-V	xlą́:dan
180.	KVr	lá:dan
181.	Po	lá:dan
182.	SŠ	lá:dan / xlá:dan
183.	Ukr	lá:dan
184.	Raj	xlá:dan
185.	Med	xlá:dan
186.	Bob	xlá:dan
187.	Siv	lá:dan
188.	VBu	lą́:dan
189.	Pop	lá:dan
190.	Vrb	xlą́:dan / stúden
191.	Liš	xlá:dan
192.	Mo	lá:dan
193.	Jake	xlá:dan
194.	NGr	lą́:dan
195.	DSv	lá:dan
196.	GKo	xlá:dan
197.	GSm	stúden
198.	Srđ	lá:dan
199.	Mah	lá:dan / xlá:dan
200.	Dol	lá:dan
201.	Grb	lá:dan
202.	DI	lá:dan
203.	Mel	lá:dan
204.	Trn	xlá:dan
205.	Koz	xlá:dan / léden
206.	GSr	xlá:dan
207.	BD	xlá:dan
208.	Pru	lá:dan
209.	Suh	ˣlą́:dan
210.	Šur	lá:dan
211.	MDu	lá:dan
212.	Jase	lá:dan
213.	GKa	xlą́:dan
214.	Dab	stúden / lá:dan
215.	KJe	lá:dan
216.	Oraš	xlá:dan
217.	Loh	lá:dan
218.	Dob	lá:dan / léden
219.	Spa	xlá:dan
220.	Iza	lèden / xlá:dan
221.	Ćor	xlą́:dan
222.	Jez	xlą́:dan
223.	Buž	xlą́:dᵃn
224.	MKl	xlá:dan / léden
225.	Bih	xlá:dan
226.	Tuh	xlà:dan / xlá:dan
227.	Dub	ˣlá:dan
228.	Dola	lá:dan
229.	Svo	xlá:dan
230.	GT	xlá:dan

Komentar

Glas *x* u inicijalnoj poziciji u Njd. pridjeva ‘hladan’ od dvije stotine trideset istraženih govora zabilježen je u ukupno stotinu tri: devedeset osam mjesta ima samo *xladan*, četiri mjesta imaju *xladan* / *ladan* (M11, M121, M182, M199) i jedno mjesto ima *xladan* / ˣ*ladan* (M48). Oslabljenu artikulaciju glasa *x* i oblik ˣ*ladan* ima ukupno šest mjesta: pet ima samo ˣ*ladan* i M48 naporedo s oblikom *xladan*. U M70 zapisano je *ĥladan*. Oblik *ladan* potvrđen je u ukupno stotinu dvadeset tri mjesna govora: sto devetnaest mjesta ima samo *ladan*, a četiri imaju *xladan* / *ladan*.

Oblik *xladan* povezuje mnoge mjesne govore širom Bosne i Hercegovine, a obrazuje i oazu u Cazinskoj krajini. I oblik bez glasa *x* odlika je brojnih bosanskih i hercegovačkih govora, a češći je u jugozapadnoj i zapadnoj Bosni te zapadnoj Hercegovini; kao jedini je zapisan u širem pojasu u granicama: Bastasi (kod Drvara) – Donje Ratkovo (kod Ključa) – Zahum (kod Prozora) – Prisoje (kod Duvna). Oblik s reduciranim glasom *x* javlja se u bosanskim i hercegovačkim govorima bez teritorijalne povezanosti. U srednjoj Bosni nalazi se mjesni govor s oblikom *ĥladan*.

Najstabilniji glas *x* u inicijalnom položaju u Njd. pridjeva ‘hladan’ imaju govori Bošnjaka (u devedeset tri od sto mjesta zapisano je *xladan*), dok je najslabije očuvan u govorima Hrvata (samo u M11, Gradac kod Neuma, zapisano je *x* i to uz oblik bez njega: *ladan* / *xladan*). Oblik s oslabljenom artikulacijom najčešći je u govorima Bošnjaka (u tri mjesta potvrđen je samo oblik ˣ*ladan*, a u M48 *xladan* / ˣ*ladan*); po jedan mjesni govor Hrvata (M17, Buna kod Mostara) i Srba (M12, Gornje Hrasno kod Neuma) ima samo oblik ˣ*ladan*. Oblik bez glasa *x* najprisutniji je u govorima Hrvata – u četrdeset devet mjesta od pedeset istraženih potvrđen je oblik *ladan*. Oblik *ĥladan* pripada govoru Bošnjaka (M70, Dragoradi kod Ilijaša).

Iz dva mjesta potječu nerelevantni odgovori (*studen*).

Literatura

Arnaut 2017: 94; Baotić 1983: 85; Brabec 2012: 70-72; Brozović 1966: 141; Bulić 2013: 131; Dalmacija 1997: 61; Dešić 1976: 131; Dragičević 2007: 342; Đurović 1992: 164-167; Hadžikadić 2012: 23; Halilović 1990: 281; Halilović 2002: 312, 316, 321; Halilović 2009: 47; Jahić 2002: 93-94; Kozomara 2016: 640, 653; Okuka 1983a: 66; Pavlović 1927: 109; Peco 1962: 304; Peco 1964: 69, 72; Peco 1975: 216-220; Peco 1983: 246; Peco 1986: 94, 96; Ramić 1999: 319; Remetić 1970: 116; Ružičić 1934: 11-12; Ružičić 1936: 246; Simić 1978: 56; Šurmin 1895: 193; Valjevac 1983: 332; Valjevac 2002: 132-133; Vujičić i dr. 1979: 59, 67, 74; Vujičić 1981: 201, 206; Vujičić 1985: 131; Vujičić 1990: 89-90; Vuković 1962: 38; Vuković 1963: 306; Vuković 1964: 49.

Up.: OLA: 2356.

Etimologija

psl. *xôldъ (stsl. хладъ, rus. хóлод, polj. chłód) ← pie. *gel-

hládan: psl. prid. *xôldьnъ izvodi se iz korijena *xôldъ i suf. *-ьnъ, a psl. *xôldъ iz pie. korijena *gel- ‘smrzavati’. Metatezom likvide psl. skupina *tolt* u jsl. jezicima prešla je u *tlat*.

Literatura

Skok 1971: I: 671; Brückner 1985: 180; Fasmer 1987: IV: 256; Snoj 2016: 233.

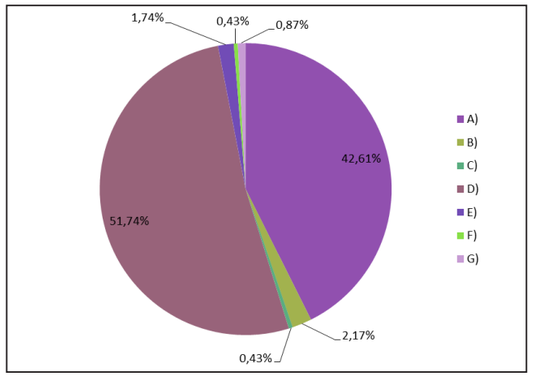

Ukupno (230):
A) 98 (42,61%)
B) 5 (2,17%)
C) 1 (0,43%)
D) 119 (51,74%)
E) 4 (1,74%)
F) 1 (0,43%)
G) 2 (0,87%)

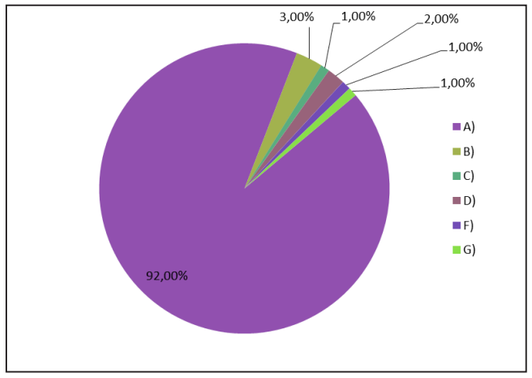

Bošnjaci (100):
A) 92 (92,00%)
B) 3 (3,00%)
C) 1 (1,00%)
D) 2 (2,00%)
F) 1 (1,00%)
G) 1 (1,00%)

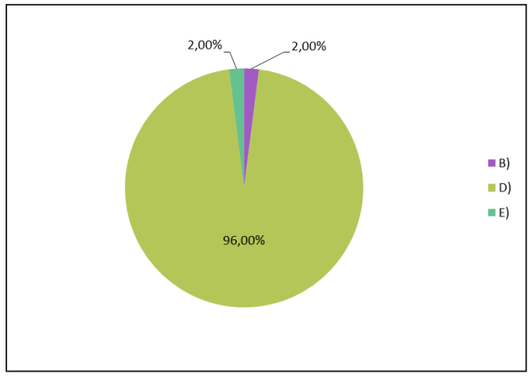

Hrvati (50):
B) 1 (2,00%)
D) 48 (96,00%)
E) 1 (2,00%)

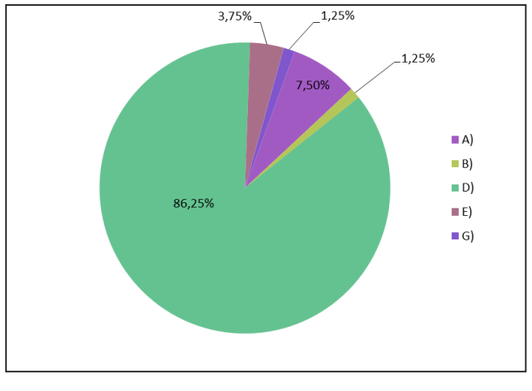

Srbi (80):
A) 6 (7,50%)
B) 1 (1,25%)
D) 69 (86,25%)
E) 3 (3,75%)
G) 1 (1,25%)

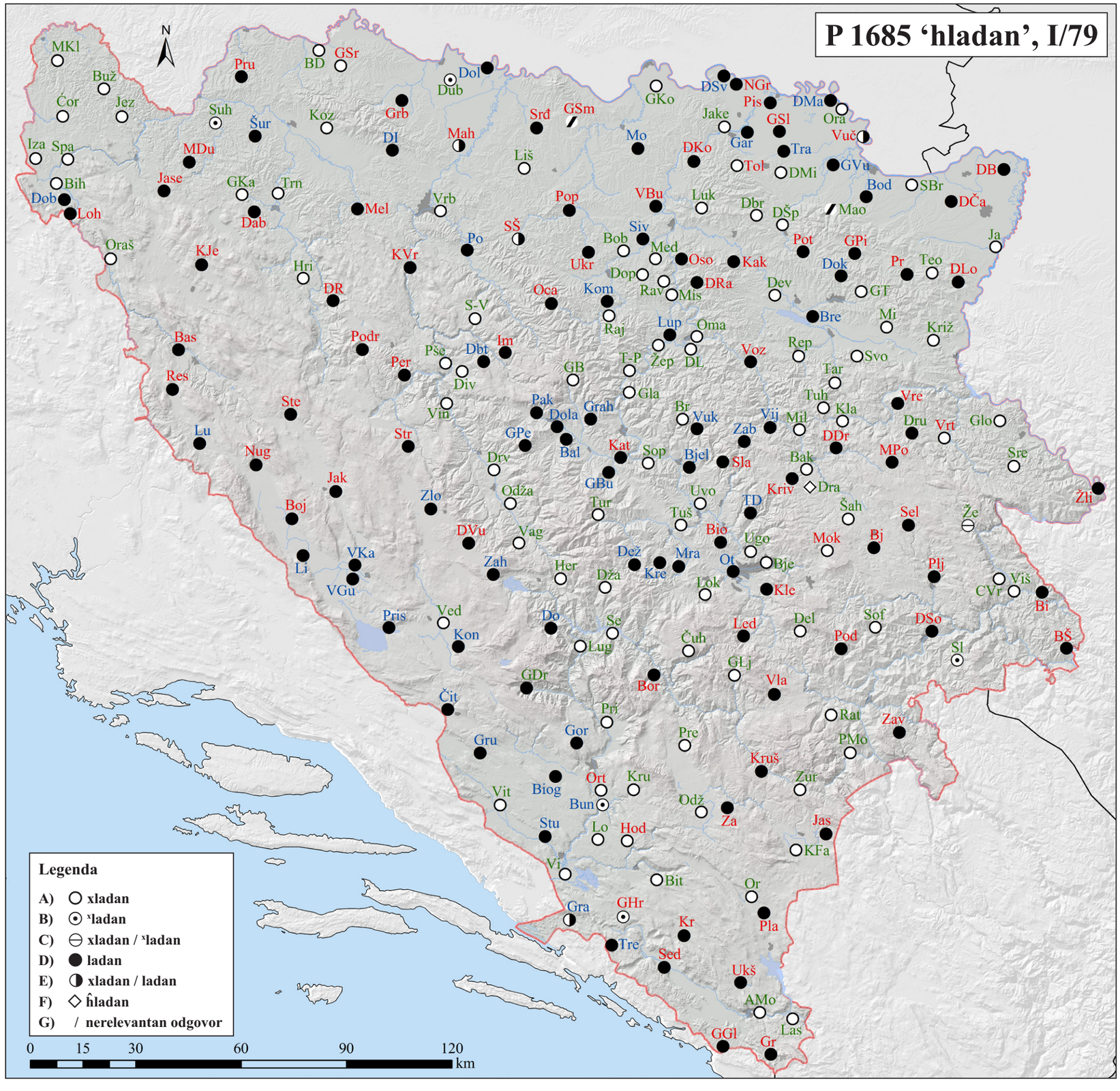

P 64 ‘uho’, I/80		
Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	ùo
2.	GGl	ùvo
3.	AMo	ùxo
4.	Las	ùxo
5.	Ukš	ùvo
6.	Pla	ùvo
7.	Or	ùxo
8.	Kr	ùvo
9.	Sed	ùvo
10.	Tre	ùˇo
11.	Gra	ùxo
12.	GHr	ùxo / ùvo
13.	Bit	ùˇo / ùˇo
14.	Vi	ùxo
15.	Lo	ùxo
16.	Hod	ùxo
17.	Bun	ùˇo
18.	Ort	ùxo
19.	Kru	ùxo
20.	Odž	ùxo
21.	Za	ùvo / ùo
22.	Kruš	ùvo
23.	Zur	ùxo
24.	KFa	ùxo
25.	Jas	ùvo
26.	PMo	ùxo
27.	Zav	ùo
28.	Rat	ùxo
29.	Vla	ùvo / ùo
30.	GLj	ùxo
31.	Pre	ùxo
32.	Pri	ùxo
33.	Lug	ùxo
34.	Se	ùxo
35.	Bor	ùo
36.	Čuh	ùxo
37.	Led	ùvo
38.	Del	ùxo
39.	Pod	ùˇo / ùo
40.	Sof	ùxo
41.	DSo	ùo
42.	Sl	ùxo
43.	BŠ	ùvo
44.	Bi	ùvo
45.	Viš	ùxo
46.	CVr	ùxo
47.	Plj	ùo
48.	Že	ùˇo
49.	Sel	ùo
50.	Bj	ùvo
51.	Mok	ùo
52.	Šah	ùxo
53.	Bje	ùxo
54.	Kle	ùvo
55.	Ugo	ùxo
56.	TD	ùo
57.	Bio	ùo
58.	Ot	ùvo / ùo
59.	Lok	ùxo
60.	Mra	ùo
61.	Kre	ùo / ùvo
62.	Dež	ùo
63.	Dža	ùxo
64.	Tur	ùxo
65.	Kat	ùvo
66.	Bak	ùxo
67.	Tuš	ùxo
68.	Uvo	ùxo
69.	Kriv	ùvo
70.	Dra	ùxo
71.	DDr	ùo / ùvo
72.	MPo	ùo
73.	Sre	ùxo
74.	Žli	ùvo
75.	Glo	ùxo
76.	Vrt	ùvo
77.	Dru	ùˇo
78.	Vre	
79.	Križ	ùˇo
80.	Mi	ùxo
81.	Tar	ùxo
82.	Kla	ùxo
83.	Mil	ùxo
84.	Rep	ùxo
85.	Voz	ùo / ùvo
86.	Vij	ùo
87.	Zab	ùxo
88.	Sla	ùo
89.	Bjel	ùo
90.	Sop	ùˇo
91.	Vuk	ùo
92.	Br	ùxo
93.	GBu	ùvo
94.	Bal	ùo
95.	Grah	ùo
96.	Gla	ùxo
97.	DL	úxo
98.	Oma	ùxo
99.	DRa	ùvo
100.	Oso	ùvo
101.	Kak	ùvo
102.	Dev	ùˇo
103.	Bre	ùvo
104.	Dok	ùo
105.	GPi	ùvo
106.	Pr	ùvo
107.	DLo	ùo
108.	Teo	ùxo
109.	Ja	ùxo
110.	DČa	ùˇo
111.	DB	ùvo
112.	SBr	ùxo
113.	Bod	ùo
114.	Mao	ùxo
115.	Pot	ùvo
116.	DŠp	ùxo
117.	Dbr	ùxo
118.	Luk	ùxo
119.	DMi	ùxo
120.	GVu	ùxo
121.	Vuč	ùvo
122.	Ora	ùxo
123.	DMa	ùvo
124.	Tra	ùvo / ùo
125.	GSl	ùvo
126.	Tol	ùo
127.	DKo	ùvo
128.	Gar	ùo
129.	Pis	ùvo
130.	Stu	ùo / ùvo
131.	Vit	ùxo
132.	Gru	ùvo
133.	Biog	ùvo
134.	Gor	úvo
135.	GDr	ùvo
136.	Čit	ùvo
137.	Kon	ù:vo
138.	Pris	ù:vo
139.	Ved	ùxo
140.	Do	ùo
141.	Zah	ùo
142.	Her	ùxo
143.	Vag	ùxo
144.	Odža	ùxo
145.	DVu	ùvo
146.	VGu	ùxo
147.	VKa	ùvo
148.	Li	ùvo
149.	Boj	ùvo
150.	Jak	ùvo
151.	Zlo	ú:vo
152.	Drv	ùxo
153.	GPe	ùo
154.	Pak	ùo
155.	Vin	ùˇo
156.	Str	ùvo / ùo
157.	Ste	ùvo
158.	Nug	ùvo
159.	Lu	ùvo
160.	Res	ùvo
161.	Bas	ùo
162.	Hri	ùxo
163.	DR	ùvo
164.	Podr	ùvo
165.	Per	ùo
166.	Pše	ùxo
167.	Div	ùxo
168.	Dbt	ùvo
169.	Im	ùvo
170.	GB	ùxo
171.	T-P	ùxo
172.	Žep	ùxo
173.	Lup	ùˇo / ùo / ùγo
174.	Rav	ùxo
175.	Mis	ùxo
176.	Dop	ùxo
177.	Kom	ùvo
178.	Oča	ùo
179.	S-V	ùˇo
180.	KVr	ùvo
181.	Po	ùvo
182.	SŠ	ùvo
183.	Ukr	ùˇo
184.	Raj	ùxo
185.	Med	ùxo
186.	Bob	ùxo
187.	Siv	ùvo
188.	VBu	ùo / ùvo
189.	Pop	ùo / ùvo
190.	Vrb	ùxo
191.	Liš	ùxo
192.	Mo	ùvo
193.	Jake	ùˇo
194.	NGr	ùvo
195.	DSv	ùvo
196.	GKo	ùxo
197.	GSm	ùo / ùvo
198.	Srđ	ùˇo
199.	Mah	ùxo / ùo
200.	Dol	ù:vo
201.	Grb	ùvo
202.	DI	ùvo
203.	Mel	ú:vo / úvo / ùvo
204.	Trn	ùxo
205.	Koz	ùxo
206.	GSr	ùvo
207.	BD	ùxo
208.	Pru	ùvo
209.	Suh	ùxo
210.	Šur	ùvo
211.	MDu	ùvo
212.	Jase	ùvo
213.	GKa	ùxo
214.	Dab	ùvo
215.	KJe	ùvo
216.	Oraš	ùxo
217.	Loh	ùvo
218.	Dob	ùvo / ùxo
219.	Spa	ùxo
220.	Iza	ùxo
221.	Ćor	ùxo
222.	Jez	ùxo
223.	Buž	ùxo
224.	MKl	ùxo
225.	Bih	ùxo
226.	Tuh	ùxo
227.	Dub	ùxo
228.	Dola	ùo
229.	Svo	ùxo
230.	GT	ùxo

Komentar

Glas *x* u medijalnom položaju u Njd. imenice ‘uho’ zapisan je u ukupno devedeset devet mjesnih govora: devedeset šest ima samo oblik *uxo*, dva imaju *uxo* / *uvo* (M12, M218) i jedan ima *uxo* / *uo* (M199). Oslabljeni izgovor glasa *x* odlika je jedanaest istraženih govora: deset njih ima samo *uˇo* i M13 *uˇo* / *uˇo*. Zamjena glasa *x* sonantom *v* potvrđena je u ukupno osamdeset sedam mjesta – u sedamdeset jednom mjestu samo je *uvo* i u tri mjesta *uˇo* (M110, M183, M198), a u trinaest *uvo* / *uo*. Oblik *uo* odlikuje jednu petinu istraženih govora. U tri mjesta zabilježen je zvučni frikativ: u M173 *uγo*, a u M13 i M90 *uˇo*.

Oblik *uxo* upotrebljava se u mnogim mjesnim govorima Bosne i Hercegovine, a izdvaja se i oaza u Cazinskoj krajini. Mjesni govori s oslabljenim izgovorom glasa *x* nisu teritorijalno povezani i većina njih nalazi se istočno od rijeka Neretve i Bosne (osim dva mjesna govora u srednjoj Bosni: Skender-Vakuf i Vinac kod Jajca). Oblik sa sonantom *v* upotrebljava se i u bosanskim i u hercegovačkim govorima; najčešći je na području jugozapadne i zapadne Bosne, te zapadne Hercegovine, a rjeđe je zapisan u srednjoj Bosni. Mjesni govori s oblikom *uo* nalaze se istočno od granice koju ugrubo čine doline rijeka Vrbasa i Neretve, a češći su u Bosni nego u Hercegovini. Mjesni govori sa zvučnim frikativom nisu teritorijalno povezani: dva su na području srednje Bosne (Lupoglav kod Žepča i Sopotnica kod Kaknja) i jedan u srednjoj Hercegovini (Bitunja kod Stoca).

Najpostojaniji glas *x* u medijalnom položaju u Njd. imenice ‘uho’ imaju govori Bošnjaka: samo je u M135 (Gornja Drežnica kod Mostara) zapisan oblik *uvo*, a ostalim mjestima s glasom *x*: *uxo*, *uˇo* ili *uˇo* (M90, Sopotnica kod Kaknja, i M13, Bitunja kod Stoca). Glas *x* najslabije se čuva u govorima Srba: zapisan je u svega pet mjesnih govora (M12, M16, M18, M39, M199), ali je supstitucija sonantom *v* najčešća u ovim govorima – tri četvrtine govora odlikuje se ovom pojavom i oblikom *uvo*. Oblik *uo* najčešći je u govorima Hrvata i potvrđen je u dvije petine ovih govora: šesnaest mjesta ima samo *uo*, a četiri imaju *uo* / *uvo*.

Literatura

Baotić 1983: 85; Brabec 2012: 70-72; Brozović 1966: 141; Bulić 2013: 131; Dalmacija 1997: 61-62; Đukanović 1983: 210; Dragičević 2007: 342; Đurović 1992: 166-168; FO 1981: 407, 438, 474; Hadžikadić 2012: 23; Halilović 1990: 282; Halilović 2002: 312, 317, 321; Halilović 2009: 47; Jahić 2002: 94-95, 99; Kozomara 2016: 640; Okuka 1983: 54; Okuka 1983a: 67; Pavlović 1927: 109; Peco 1962: 304; Peco 1964: 70-73; Peco 1975: 220-224; Peco 1983: 246; Peco 1986: 95-98; Peco 2001: 650; Petrović 1970: 340; Ramić 1999: 319, 321; Remetić 1970: 116-117; Rešetar 1907: 120; Ružičić 1934: 11-12; Ružičić 1936: 246-247; Simić 1978: 59; Šurmin 1895: 193; Valjevac 1983: 333; Valjevac 2002: 134-136; Vujičić i dr. 1979: 61, 68, 74; Vujičić 1981: 201, 206; Vujičić 1985: 133, 140; Vujičić 1990: 92; Vuković 1962: 38; Vuković 1963: 306; Vuković 1964: 49.

Up.: OLA: 1364; ALE: 192.

Etimologija

psl. *ûxo (stsl. оγχо, rus. úxo, polj. ucho), lit. ausis ← pie. *$h_2$áu̯sos

ùho: psl. *ûxo razvilo se iz. pie. *$h_2$áu̯sos, a medijalno -h- dobijeno je pravilom ruki.

Literatura

Skok 1973: III: 538-539; Brückner 1985: 592; Fasmer 1987: IV: 179; Snoj 2016: 818.

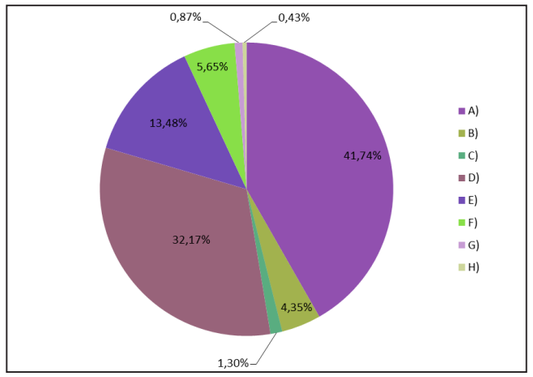

Ukupno (230):
A) 96 (41,74%)
B) 10 (4,35%)
C) 3 (1,30%)
D) 74 (32,17%)
E) 31 (13,48%)
F) 13 (5,65%)
G) 2 (0,87%)
H) 1 (0,43%)

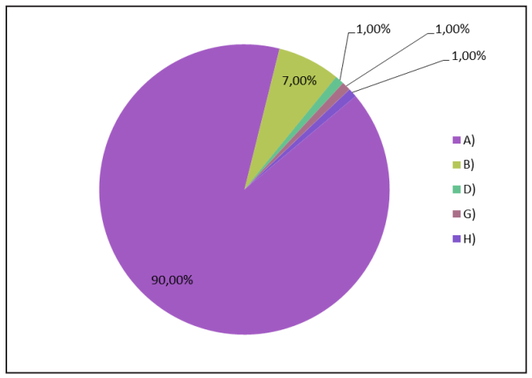

Bošnjaci (100):
A) 90 (90,00%)
B) 7 (7,00%)
D) 1 (1,00%)
G) 1 (1,00%)
H) 1 (1,00%)

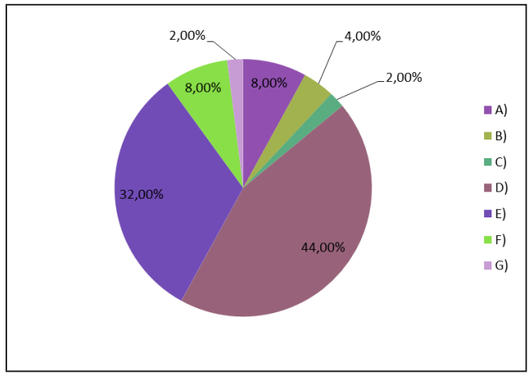

Hrvati (50):
A) 4 (8,00%)
B) 2 (4,00%)
C) 1 (2,00%)
D) 22 (44,00%)
E) 16 (32,00%)
F) 4 (8,00%)
G) 1 (2,00%)

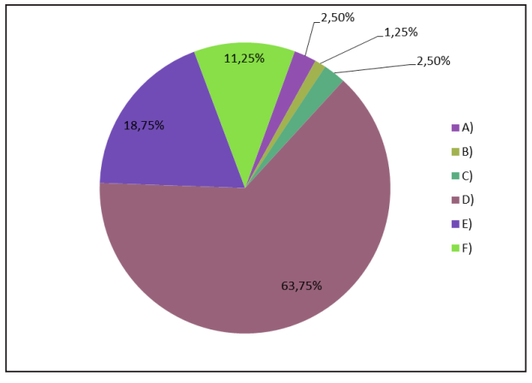

Srbi (80):
A) 2 (2,50%)
B) 1 (1,25%)
C) 2 (2,50%)
D) 51 (63,75%)
E) 15 (18,75%)
F) 9 (11,25%)

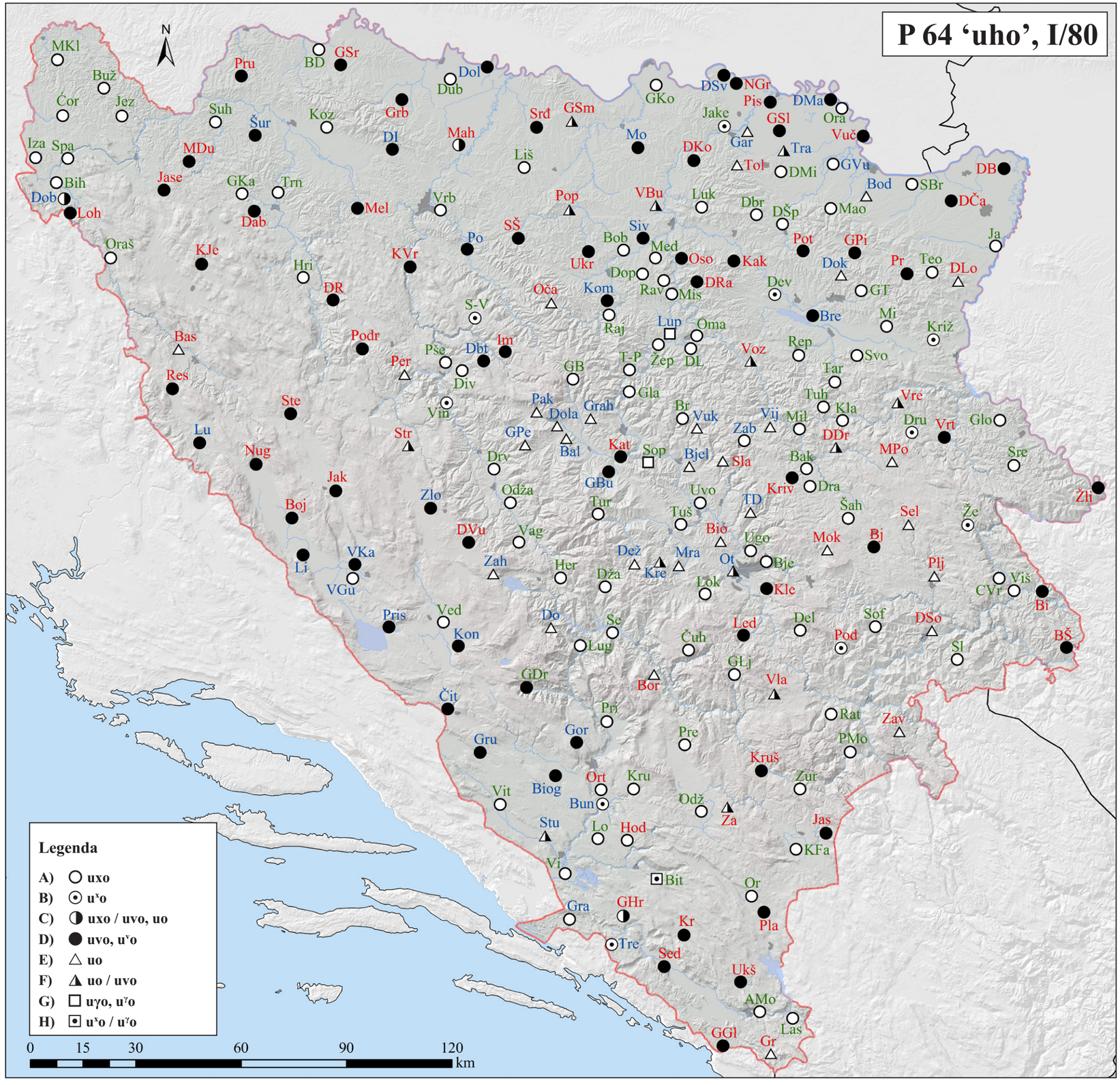

P 1199 ‘grah’, I/81		
Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	grà
2.	GGl	grà
3.	AMo	gràx
4.	Las	gràx
5.	Ukš	grà: / grà^{x} / pásu:Í
6.	Pla	gràa
7.	Or	gràx
8.	Kr	grà / pásu:Í
9.	Sed	grà
10.	Tre	grà^{x}
11.	Gra	grà / gràx / pôšan
12.	GHr	grà^{x}
13.	Bit	grà:x / pásu:Í
14.	Vi	gràx
15.	Lo	gràx
16.	Hod	gràx
17.	Bun	grà^{x}
18.	Ort	gràx
19.	Kru	gràx
20.	Odž	grà
21.	Za	grà
22.	Kruš	grà
23.	Zur	gràx
24.	KFa	grà^{x}
25.	Jas	grà
26.	PMo	gràx
27.	Zav	grà
28.	Rat	grà^{x}
29.	Vla	grà
30.	GLj	gràx
31.	Pre	grà^{x}
32.	Pri	gràx
33.	Lug	gràx
34.	Se	gràx / grà^{x}
35.	Bor	grà
36.	Čuh	gràx
37.	Led	grà
38.	Del	grà^{x}
39.	Pod	grà / grà^{x}
40.	Sof	gra^{x}
41.	DSo	grà
42.	Sl	gràx / pásu:Í
43.	BŠ	grà / pásu:Í
44.	Bi	grà
45.	Viš	gràx
46.	CVr	gràx
47.	Plj	grà / pásu:Í
48.	Že	grà^{x}
49.	Sel	grà
50.	Bj	pásu:Í / grà
51.	Mok	grà
52.	Šah	gràx
53.	Bje	gràx
54.	Kle	grà
55.	Ugo	grà
56.	TD	grà
57.	Bio	grà
58.	Ot	grà
59.	Lok	gràx
60.	Mra	grà
61.	Kre	grà
62.	Dež	grà
63.	Dža	gràx
64.	Tur	gràx
65.	Kat	grà
66.	Bak	gràx
67.	Tuš	grà^{x} / grà
68.	Uvo	gràx
69.	Kriv	grà
70.	Dra	gràx
71.	DDr	grà
72.	MPo	grà
73.	Sre	gràx
74.	Žli	grà
75.	Glo	grà^{x}
76.	Vrt	grà
77.	Dru	grà^{x}
78.	Vre	grà
79.	Križ	grà
80.	Mi	gràx
81.	Tar	gràx
82.	Kla	grà^{x}
83.	Mil	grà^{x}
84.	Rep	gràx
85.	Voz	grà
86.	Vij	grà
87.	Zab	grà
88.	Sla	grà
89.	Bjel	grà
90.	Sop	gràx
91.	Vuk	grà
92.	Br	gràx
93.	GBu	grà
94.	Bal	grà
95.	Grah	grà
96.	Gla	grą̀x
97.	DL	grà
98.	Oma	grà^{x} / pásu:Í
99.	DRa	grà
100.	Oso	grà
101.	Kak	grą̀
102.	Dev	gràx
103.	Bre	grà
104.	Dok	grà
105.	GPi	grà
106.	Pr	grà
107.	DLo	grà
108.	Teo	grà^{x}
109.	Ja	gràx
110.	DČa	grà
111.	DB	grà
112.	SBr	grà^{x}
113.	Bod	grà:
114.	Mao	gràx
115.	Pot	grà
116.	DŠp	gràx
117.	Dbr	grą̀x
118.	Luk	grà^{x}
119.	DMi	gràx
120.	GVu	grà
121.	Vuč	grà
122.	Ora	grà^{x}
123.	DMa	grà
124.	Tra	grà
125.	GSl	grà
126.	Tol	grà^{x}
127.	DKo	pásu:Í / grà
128.	Gar	grà
129.	Pis	grà
130.	Stu	grà
131.	Vit	gràx
132.	Gru	grà
133.	Biog	grà:
134.	Gor	grà:
135.	GDr	grà
136.	Čit	grà
137.	Kon	grà:
138.	Pris	grà:
139.	Ved	grà^{x} / grà
140.	Do	grà
141.	Zah	grà
142.	Her	grà^{x}
143.	Vag	grà^{x}
144.	Odža	gràx
145.	DVu	grà
146.	VGu	grà:
147.	VKa	grà
148.	Li	grà:
149.	Boj	grà
150.	Jak	grà
151.	Zlo	grà:
152.	Drv	gràx
153.	GPe	grà
154.	Pak	grà
155.	Vin	gra^{x}
156.	Str	grà
157.	Ste	grà^{x}
158.	Nug	grà:
159.	Lu	grà
160.	Res	grà
161.	Bas	grà^{y} / grà
162.	Hri	gràx
163.	DR	grà / pásu:Í
164.	Podr	pásu:Í / grà
165.	Per	grà
166.	Pše	grà
167.	Div	grà
168.	Dbt	grà
169.	Im	grà
170.	GB	gràx
171.	T-P	grą̀x
172.	Žep	gràx
173.	Lup	grà
174.	Rav	gràx
175.	Mis	gràx
176.	Dop	grà^{x}
177.	Kom	grà
178.	Oča	grà
179.	S-V	gràx / grà
180.	KVr	gràv / grà / pásu:Í
181.	Po	grà
182.	SŠ	grà
183.	Ukr	grà
184.	Raj	grà^{x}
185.	Med	grà
186.	Bob	gràx
187.	Siv	grà
188.	VBu	pásu:Í / grà^{x}
189.	Pop	grà
190.	Vrb	gràx
191.	Liš	grà^{y}
192.	Mo	grà
193.	Jake	grà^{x}
194.	NGr	grà
195.	DSv	grà
196.	GKo	gràx
197.	GSm	grà / grà^{x}
198.	Srđ	grà
199.	Mah	grà
200.	Dol	grà
201.	Grb	grà
202.	DI	grà
203.	Mel	pàsu:Í / grà
204.	Trn	grà
205.	Koz	gràx
206.	GSr	grà
207.	BD	gràx
208.	Pru	grà
209.	Suh	grà^{x}
210.	Šur	grà
211.	MDu	grà
212.	Jase	grà
213.	GKa	grà^{x}
214.	Dab	grà
215.	KJe	grà
216.	Oraš	gràx
217.	Loh	grà
218.	Dob	grà
219.	Spa	gràx
220.	Iza	grà^{x}
221.	Ćor	gràx / pásu:Í
222.	Jez	grà / grà^{x}
223.	Buž	grà^{x}
224.	MKl	grà^{x}
225.	Bih	gràx
226.	Tuh	grà^{x}
227.	Dub	grà^{x}
228.	Dola	grà
229.	Svo	gràx
230.	GT	gràx

Komentar

Glas *x* u finalnoj poziciji u Njd. imenice ‘grah’ s jasnom artikulacijom imaju ukupno šezdeset dva mjesna govora: u pedeset devet mjesta zapisan je samo oblik *grax*, u M11 i M179 *grax* / *gra*, te u M34 *grax* / *gra*^{x}. Oblik bez glasa *x* potvrđen je u gotovo tri petine istraženih govora: u sto dvadeset šest mjesta zabilježeno je samo *gra*, u dva mjesta *grax* / *gra*, a u šest *gra* / *gra*^{x}. Oslabljena artikulacija glasa *x* odlika je četrdeset jednog mjesnog govora: u trideset četiri mjesta samo je *gra*^{x}, u M34 *grax* / *gra*^{x}, a u šest *gra* / *gra*^{x}. U M161 i M191 potvrđen je oblik *gra*^{y}.

Mjesni govori u kojima se upotrebljava oblik *grax* nalaze se u svim dijelovima Bosne i Hercegovine, izuzev šireg pojasa u jugozapadnoj i zapadnoj Bosni te zapadnoj Hercegovini, s granicom: Orašac (kod Bihaća) u sjeverozapadnoj i Hripavci (kod Ključa) u zapadnoj Bosni, Drvetine i Odžak (kod Bugojna) u srednjoj Bosni, Džanići (kod Konjica) i Lug (kod Jablanice) u sjevernoj Hercegovini, Prigrađani i Ortiješ (kod Mostara) u srednjoj i Vitina (kod Ljubuškog) u zapadnoj Hercegovini. Oblik s oslabljenim izgovorom glasa *x* znatno je češći na području istočno od rijeka Neretve i Vrbasa. Areal oblika *gra* prostire se širom Bosne i Hercegovine. Govori s oblikom *gra*^{y} nalaze se u zapadnoj (okolica Drvara) i sjevernoj Bosni (okolica Prnjavora).

Najbolje sačuvan glas *x* u finalnoj poziciji u Njd. imenice ‘grah’ imaju govori Bošnjaka, što je odlika gotovo tri petine ovih govora: u pedeset sedam govora zapisano je samo *grax*, u M179 (Skender-Vakuf) *grax* / *gra* i u M34 (Seljani kod Konjica) *grax* / *gra*^{x}. Ovaj se glas najslabije čuva u govorima Hrvata i zapisan je u samo tri mjesta (*grax* / *gra* u M11, Gradac kod Neuma, i *gra*^{x} u M10, Trebimlja kod Trebinja, i M17, Buna kod Mostara). Od pedeset ispitivanih govora u četrdeset osam potvrđen je oblik bez *x*, te je oblik *gra* najčešći u govorima Hrvata. Nešto bolje očuvan glas *x* imaju govori Srba: *grax* (M16, Hodovo kod Stoca, i M18, Ortiješ kod Mostara) ili *gra*^{x} (M12, M126, M157, M188). Oblik *gra*^{y} poznat je govoru Srba (M161, Bastasi kod Drvara) i govoru Bošnjaka (M191, Lišnja kod Prnjavora).

Literatura

Arnaut 2017: 96; Baotić 1983: 86; Brabec 2012: 70-72; Brozović 1966: 141; Brozović 2012: 334; Bulić 2013: 131; Dalmacija 1997: 61; Dešić 1976: 133; Dragičević 2007: 342; Đurović 1992: 169-170; FO 1981: 409, 512; Hadžikadić 2012: 23; Halilović 1990: 282; Halilović 2002: 314, 319, 322; Halilović 2009: 47; Kozomara 2016: 640; Okuka 1983a: 66-67; Pavlović 1927: 109; Peco 1962: 304; Peco 1964: 71; Peco 1975: 220-228; Peco 1983: 247; Peco 1986: 95-96; Petrović 1970: 341; Ramić 1999: 320-321; Remetić 1970: 116-117; Remetić 1981: 185; Ružičić 1934: 11-12; Ružičić 1936: 247; Simić 1978: 56-57; Šurmin 1895: 193; Valjevac 1983: 333; Valjevac 2002: 137-138; Vujičić i dr. 1979: 64, 72, 76; Vujičić 1981: 201, 206; Vujičić 1985: 134, 140; Vujičić 1990: 92; Vuković 1962: 38; Vuković 1963: 306; Vuković 1964: 49.

Up.: OLA: 504.

Etimologija

psl. *gŏrxъ (rus. горóх: grašak, polj. groch), lit. gaŕšas ← pie. *g^{h}ers-

grăh: psl. *gŏrxъ izvodi se iz pie. korijena *g^{h}ers- koji je označavao različite biljke, prvobitno možda korov. Metatezom likvide psl. skupina *tort* u jsl. jezicima prešla je u *trat*.

Literatura

Skok 1971: I: 604-605; Brückner 1985: 157; Fasmer 1986: I: 444; Snoj 2016: 215.

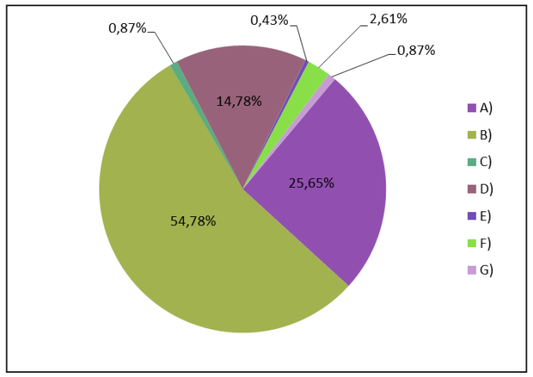

Ukupno (230):
A) 59 (25,65%)
B) 126 (54,78%)
C) 2 (0,87%)
D) 34 (14,78%)
E) 1 (0,43%)
F) 6 (2,61%)
G) 2 (0,87%)

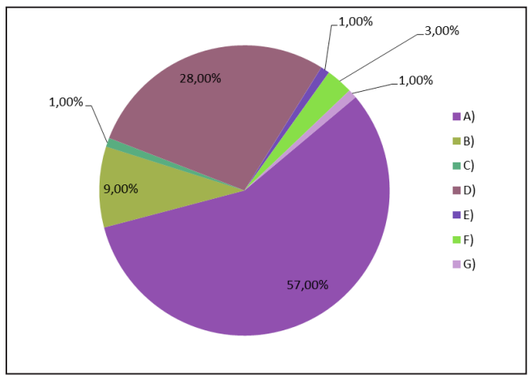

Bošnjaci (100):
A) 57 (57,00%)
B) 9 (9,00%)
C) 1 (1,00%)
D) 28 (28,00%)
E) 1 (1,00%)
F) 3 (3,00%)
G) 1 (1,00%)

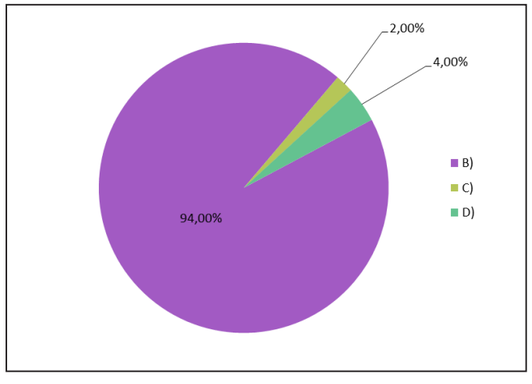

Hrvati (50):
B) 47 (94,00%)
C) 1 (2,00%)
D) 2 (4,00%)

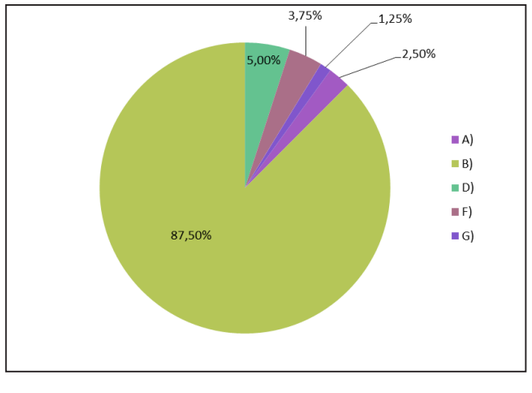

Srbi (80):
A) 2 (2,50%)
B) 70 (87,50%)
D) 4 (5,00%)
F) 3 (3,75%)
G) 1(1,25%)

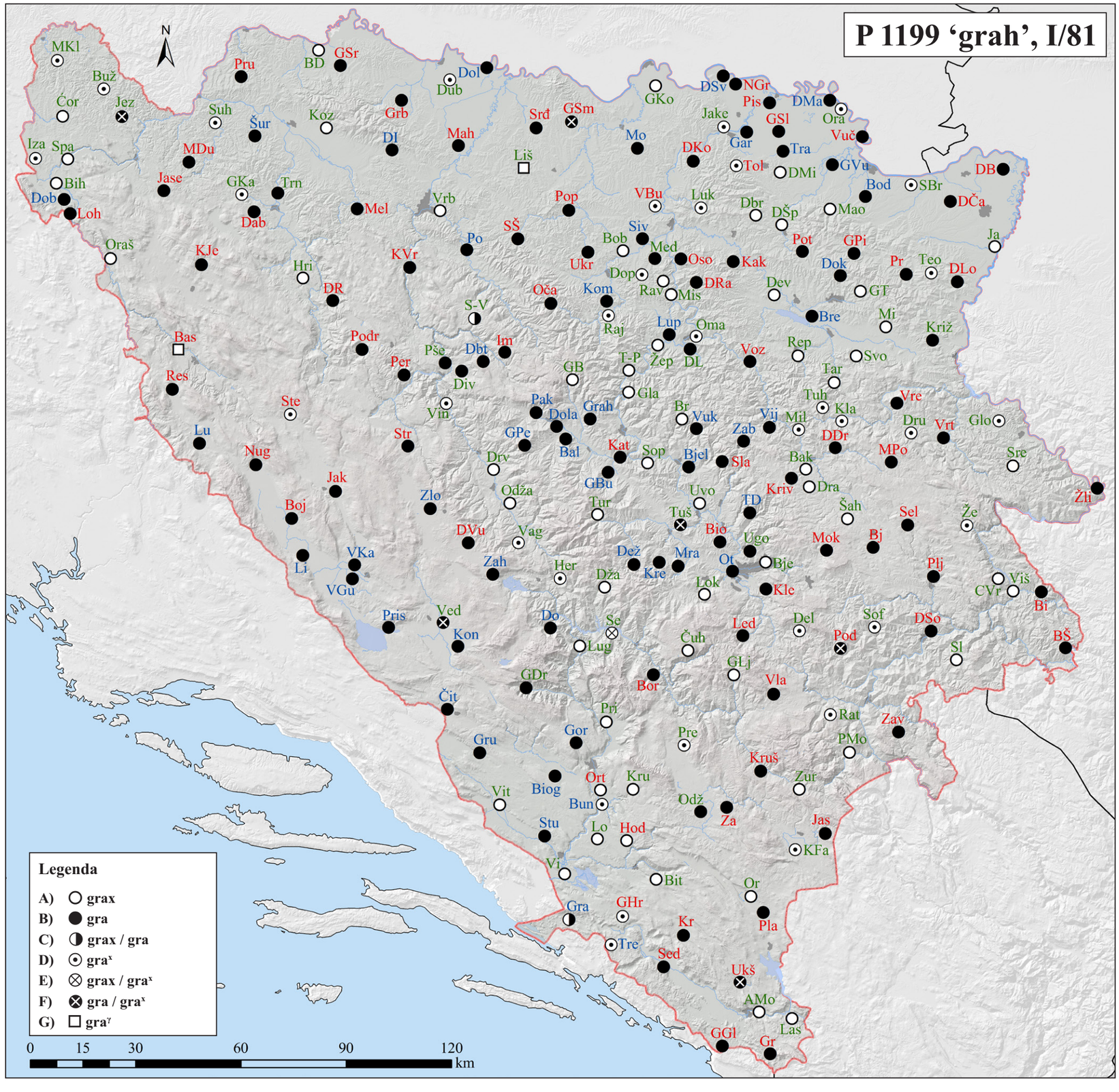

P 1689 ‘suh’, I/82		
Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	sù:v
2.	GGl	sù:v
3.	AMo	sù:x
4.	Las	sù:x
5.	Ukš	sù:v
6.	Pla	sù:v
7.	Or	sù:x
8.	Kr	sù:v
9.	Sed	sù:v
10.	Tre	sù:^{x}
11.	Gra	sù:v / sù:x
12.	GHr	sù:ĥ
13.	Bit	sù:x
14.	Vi	sù:x
15.	Lo	sù:x
16.	Hod	sù:x
17.	Bun	sù:x
18.	Ort	sù:x
19.	Kru	sù:x
20.	Odž	sù:x
21.	Za	sù:v
22.	Kruš	sù:v
23.	Zur	sù:x
24.	KFa	sù:x
25.	Jas	sù:v
26.	PMo	sù:x
27.	Zav	sù:v
28.	Rat	sù:x
29.	Vla	sù:v
30.	GLj	sù:x
31.	Pre	sù:x
32.	Pri	sù:x
33.	Lug	sù:x
34.	Se	sù:x / sù:^{x}
35.	Bor	sù: / sù:^{v} / sù:v
36.	Čuh	sù:x
37.	Led	sù:v
38.	Del	sù:^{x}
39.	Pod	sù:x / sù:v
40.	Sof	sù:x
41.	DSo	sù:v
42.	Sl	sù:x
43.	BŠ	sù:v
44.	Bi	sù:v
45.	Viš	sù:x
46.	CVr	sù:x
47.	Plj	sù:
48.	Že	sù:^{x} / sù:x
49.	Sel	sù:v
50.	Bj	sù:v
51.	Mok	sù:v
52.	Šah	sù:x
53.	Bje	sù:x
54.	Kle	sù:v
55.	Ugo	sù:x
56.	TD	sù:v
57.	Bio	sù:v
58.	Ot	sù:v
59.	Lok	sù:x
60.	Mra	sù:
61.	Kre	sù:v
62.	Dež	sù: / sù:v
63.	Dža	sù:x
64.	Tur	sù:x
65.	Kat	sù:v
66.	Bak	sù:x
67.	Tuš	sù:^{x}
68.	Uvo	sù:x
69.	Kriv	sù:v
70.	Dra	sù:x
71.	DDr	sù:v
72.	MPo	sù:v
73.	Sre	sù:x
74.	Žli	sù:v
75.	Glo	sù:x
76.	Vrt	sù:x
77.	Dru	sù:v
78.	Vre	sù:v
79.	Križ	sù: / sù:^{x}
80.	Mi	sù:^{x}
81.	Tar	sù:x
82.	Kla	sù:x
83.	Mil	sù:x
84.	Rep	sù:^{x}
85.	Voz	sù:v
86.	Vij	sù:v
87.	Zab	sù:x
88.	Sla	sù:v
89.	Bjel	sù:
90.	Sop	sù:x
91.	Vuk	sù:v
92.	Br	sù:x
93.	GBu	sù:v
94.	Bal	sù:v
95.	Grah	sù:v
96.	Gla	sù:x
97.	DL	sù:^{x}
98.	Oma	sù:^{x}
99.	DRa	sù:v
100.	Oso	sù:v
101.	Kak	sù:v
102.	Dev	sù:^{x}
103.	Bre	sù:v
104.	Dok	sù:^{x} / sù: / sù:^{v}
105.	GPi	sù:v
106.	Pr	sù:v
107.	DLo	sù:v
108.	Teo	sù:^{x}
109.	Ja	sù:x
110.	DČa	sù:v
111.	DB	sù:v
112.	SBr	sù:^{x}
113.	Bod	sù:v
114.	Mao	sù:x
115.	Pot	sù:v
116.	DŠp	sù:x
117.	Dbr	sù:x
118.	Luk	sù:^{x}
119.	DMi	sù:x
120.	GVu	sù:v
121.	Vuč	sù:v
122.	Ora	sù:x
123.	DMa	sù:v
124.	Tra	sù:v
125.	GSl	sù:v
126.	Tol	sù:
127.	DKo	sù:v
128.	Gar	sù:v
129.	Pis	sù:v
130.	Stu	sù:v
131.	Vit	sù:x
132.	Gru	sù:v
133.	Biog	sù:v
134.	Gor	sù:v
135.	GDr	sù:v
136.	Čit	sù:v
137.	Kon	sù:v
138.	Pris	sù:v
139.	Ved	sù:x / sù:^{x} / sù:
140.	Do	sù:
141.	Zah	sù:v
142.	Her	sù:ĥ
143.	Vag	sù:^{x} / sù:x
144.	Odža	sù:x
145.	DVu	sù:v
146.	VGu	sù:v
147.	VKa	sù:v
148.	Li	sù:v
149.	Boj	sù:v^{f}
150.	Jak	sù:v
151.	Zlo	sù:v
152.	Drv	sù:x
153.	GPe	sù:v
154.	Pak	sù:v
155.	Vin	sù:x
156.	Str	sù:v / sù:
157.	Ste	sù:v
158.	Nug	sù:v
159.	Lu	sù:v
160.	Res	sù:v
161.	Bas	sù:v^{f}
162.	Hri	sù:x
163.	DR	sù:v^{f}
164.	Podr	sù:v
165.	Per	sù:v
166.	Pše	sù:
167.	Div	sù:x
168.	Dbt	sù:v
169.	Im	sù:v
170.	GB	sù:^{x}
171.	T-P	sù:x
172.	Žep	sù:x
173.	Lup	sù:v
174.	Rav	sù:x
175.	Mis	sù:x
176.	Dop	sù:x
177.	Kom	sù:v
178.	Oča	sù:v
179.	S-V	sù:x
180.	KVr	sù:v
181.	Po	sù:v
182.	SŠ	sù:v
183.	Ukr	sù:^{v}
184.	Raj	sù:x
185.	Med	sù:x
186.	Bob	sù:
187.	Siv	sù:v
188.	VBu	sù:v
189.	Pop	sù:v
190.	Vrb	sù:x
191.	Liš	sù:^{x}
192.	Mo	sù:v
193.	Jake	sù:^{x}
194.	NGr	sù:v
195.	DSv	sù:v
196.	GKo	sù:x
197.	GSm	sù:v
198.	Srđ	sù:v
199.	Mah	sù:v
200.	Dol	sù:v
201.	Grb	sù:v
202.	DI	sù:v
203.	Mel	sù:v
204.	Trn	sù:
205.	Koz	sù:k / sú:xa
206.	GSr	sù:v
207.	BD	sù:x
208.	Pru	sù:v
209.	Suh	sù:^{x}
210.	Šur	sù:v
211.	MDu	sù:v
212.	Jase	sù:v
213.	GKa	sù:x
214.	Dab	sù:v
215.	KJe	sù:v
216.	Oraš	sù:^{x}
217.	Loh	sù:v
218.	Dob	sù:v
219.	Spa	sù:x
220.	Iza	sù:x
221.	Ćor	sù:x
222.	Jez	sù:x
223.	Buž	sù:x
224.	MKl	sù:^{x}
225.	Bih	sù:x
226.	Tuh	sù:x / sù:^{x}
227.	Dub	sù:^{x}
228.	Dola	sù:
229.	Svo	sù:x
230.	GT	sù:x

Komentar

Glas *x* u finalnoj poziciji u Njd. pridjeva ‘suh’ imaju ukupno sto četiri mjesna govora: u sto jednom mjestu zapisano je *sux*, *su*^{x} ili *sux* / *su*^{x}, a u M11 i M39 *sux* / *suv* i u M104 *su*^{x} / *su*^{v}. Sto devetnaest mjesnih govora poznaje alternaciju *x* > *v*: sto šesnaest mjesta ima *suv*, *su*^{v} (M183) ili *suv* / *su*^{v} (M35), a tri mjesta i naporedni oblik s glasom *x* (M11 i M39 *sux* / *suv*, M104 *su*^{x} / *su*^{v}). U M205 zapisan je supstituent *k* i oblik *suk*, a u devet mjesta samo oblik *su*.

Većina govora s oblikom *sux* nalazi se u arealu koji se pruža istočno od granice koju ugrubo čini donji tok rijeke Bosne i Usora na sjeveru, Vrbas na zapadu i Neretva na jugu, te u oazi u Cazinskoj krajini. Oblici sa sonantom *v* povezuju mnoge mjesne govore širom Bosne i Hercegovine. Areal oblika *su* nalazi se unutar granica: Doljani (kod Jablanice) na jugu, Plješevica (kod Rogatice) na istoku, Tolisa (kod Gradačca) na sjeveru, Trnava (kod Sanskog Mosta) na zapadu. Mjesni govor s oblikom *suk* nalazi se u sjeverozapadnoj Bosni (Kozarac kod Prijedora).

Najpostojaniji glas *x* u riječi ‘suh’ imaju govori Bošnjaka – od sto svega šest mjesta nema ovaj oblik (*suv* M77 i M135, *suk* M205, *su* M166, M186 i M204). Alternacija *x* > *v* najprisutnija je u govorima Srba – od osamdeset ispitanih mjesta u sedamdeset četiri potvrđen je oblik sa sonantom *v*. Oblik *su* najčešći je u govorima Hrvata.

Literatura

Arnaut 2017: 104; Baotić 1983: 86; Brabec 2012: 70-72; Brozović 1966: 141; Bulić 2013: 131; Dalmacija 1997: 61-62; Dešić 1976: 136; Dragičević 2007: 342; Đurović 1992: 169-171; Hadžikadić 2012: 23; Halilović 1990: 282; Halilović 2002: 314-315, 318-319, 322-323; Halilović 2009: 47; Jahić 2002: 95-97, 99; Kozomara 2016: 641; Okuka 1983: 54; Okuka 1983a: 67; Peco 1962: 304; Peco 1964: 73; Peco 1975: 224-227; Peco 1983: 247; Peco 1986: 95-99; Remetić 1970: 116-117; Ružičić 1934: 11-12; Ružičić 1936: 246-247; Simić 1978: 57; Šurmin 1895: 193; Valjevac 1983: 333; Valjevac 2002: 137-138; Vujičić i dr. 1979: 62, 65, 73, 76; Vujičić 1981: 201, 206; Vujičić 1985: 134-136, 140; Vujičić 1990: 92-94; Vuković 1962: 38; Vuković 1963: 306; Vuković 1964: 49.

Up.: OLA: 2483.

Etimologija

psl. *sûxъ (stsl. соүхъ, rus. сухóй, polj. suchy), lit. saũsas ← pie. *$h_2$seu̯s-

sûh: psl. prid. *sûxъ izvodi se iz pie. *$h_2$sáu̯so-, nastalog iz korijena *$h_2$seu̯s- ‘sušiti se’.

Literatura

Skok 1973: III: 357-358; Brückner 1985: 524; Fasmer 1987: III: 813; Snoj 2016: 731.

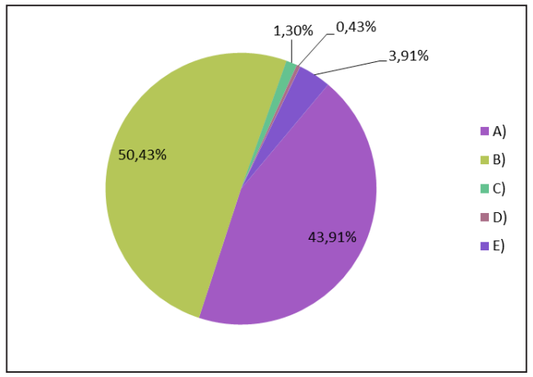

Ukupno (230):
A) 101 (43,91%)
B) 116 (50,43%)
C) 3 (1,30%)
D) 1 (0,43%)
E) 9 (3,91%)

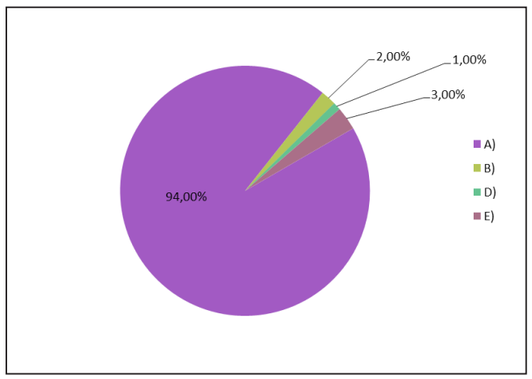

Bošnjaci (100):
A) 94 (94,00%)
B) 2 (2,00%)
D) 1 (1,00%)
E) 3 (3,00%)

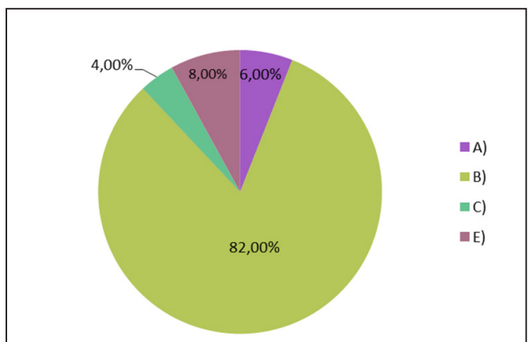

Hrvati (50):
A) 3 (6,00%)
B) 41 (82,00%)
C) 2 (4,00%)
E) 4 (8,00%)

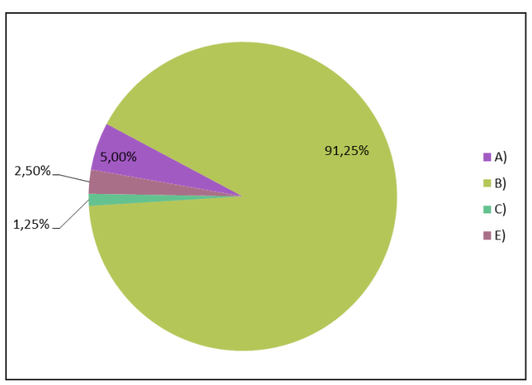

Srbi (80):
A) 4 (5,00%)
B) 73 (91,25%)
C) 1 (1,25%)
E) 2 (2,50%)

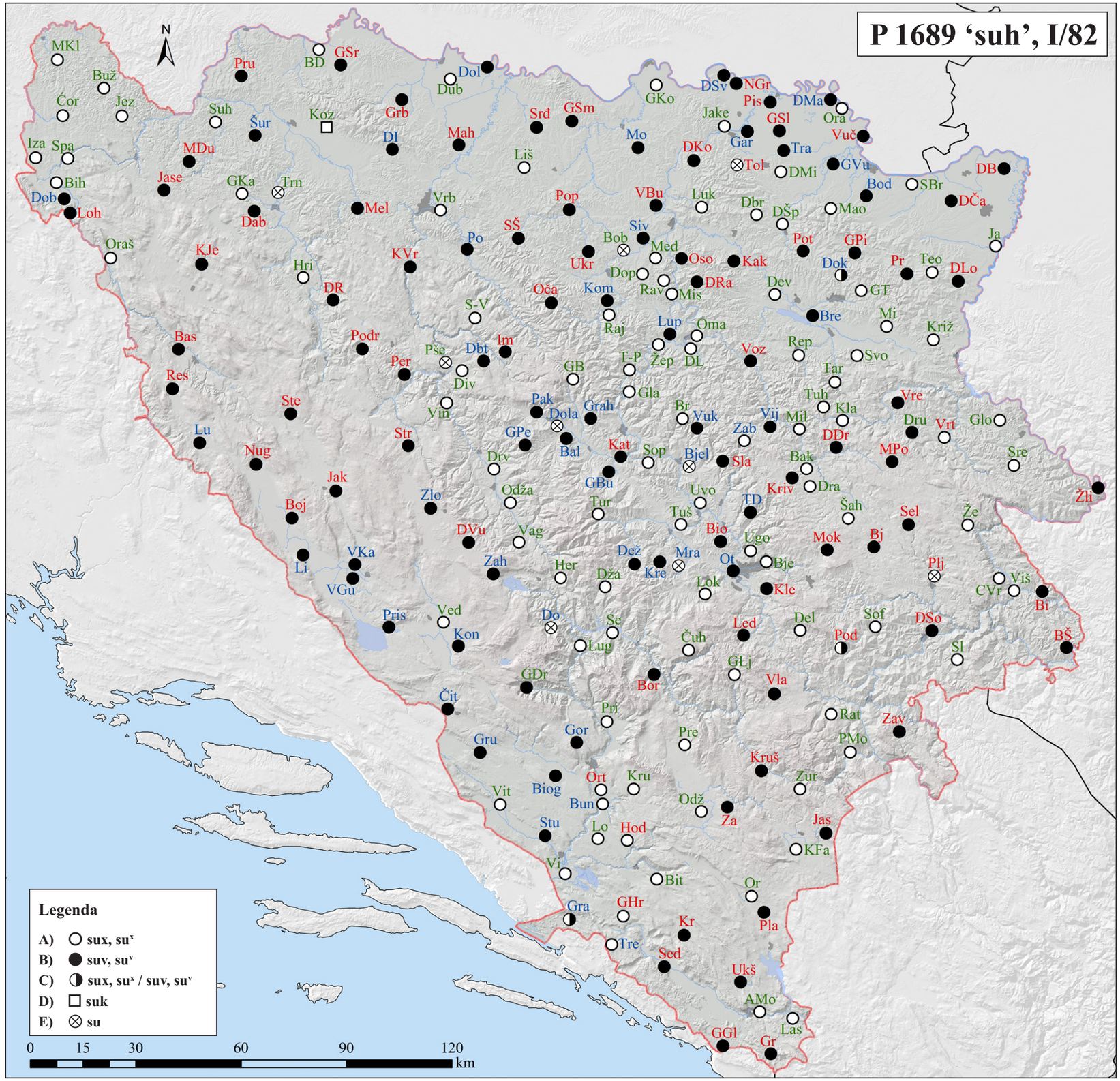

P 1800 ‘njihov’, I/83		
Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	ńiov
2.	GGl	ńi̯ov
3.	AMo	ńixov
4.	Las	ńixov
5.	Ukš	ńiov
6.	Pla	ńi̯ov
7.	Or	ńixov
8.	Kr	ńiov
9.	Sed	ńijov
10.	Tre	ńiˣov
11.	Gra	ńiov / ńixov
12.	GHr	ńiˣov
13.	Bit	ńíxov
14.	Vi	ńixov / ńixovo
15.	Lo	ńixov
16.	Hod	ńíxov
17.	Bun	ńixov / ńiˣov
18.	Ort	ńiˣov / ńi̯ov
19.	Kru	ńixov
20.	Odž	ńixov
21.	Za	ńiov
22.	Kruš	ńiov
23.	Zur	ńixov
24.	KFa	ńixov
25.	Jas	ńiov
26.	PMo	ńixov
27.	Zav	ńiov
28.	Rat	ńíxov
29.	Vla	níov
30.	GLj	ńíxov
31.	Pre	ńixov
32.	Pri	ńixov
33.	Lug	ńíxov / ńíov
34.	Se	ńixov
35.	Bor	ńiov
36.	Čuh	ńíxov
37.	Led	ńíjov
38.	Del	ńixov
39.	Pod	ńiov
40.	Sof	ńixov
41.	DSo	ńio:v
42.	Sl	ńixo:v
43.	BŠ	ńío:v / ńin
44.	Bi	ńiov
45.	Viš	ńixo:v / ńixova
46.	CVr	ńixov
47.	Plj	ńiov
48.	Že	ńixov / ńiˣov
49.	Sel	ńiov
50.	Bj	ńiov
51.	Mok	ńiov
52.	Šah	ńixov
53.	Bje	ńíxo:v
54.	Kle	ńiov
55.	Ugo	ńiˣov
56.	TD	ńijov
57.	Bio	ńijov / ńiov
58.	Ot	ńiov
59.	Lok	ńixov
60.	Mra	ńijev
61.	Kre	ńiov
62.	Dež	ńijev
63.	Dža	ńíxov / ńíjov
64.	Tur	ńíxo:v
65.	Kat	ńio:v
66.	Bak	ńixov
67.	Tuš	ńijov / ńixov
68.	Uvo	ńixov
69.	Kriv	ńiov
70.	Dra	ńixov
71.	DDr	ńiov / ńijov
72.	MPo	ńiov
73.	Sre	ńixova / ńixovo
74.	Žli	ńin / ńiov
75.	Glo	ńixovo / ńixov
76.	Vrt	ńiov
77.	Dru	ńiov
78.	Vre	ńijov
79.	Križ	ńixov
80.	Mi	ńixov
81.	Tar	ńixov
82.	Kla	ńixov
83.	Mil	ńixov
84.	Rep	ńiˣov
85.	Voz	ńio:v
86.	Vij	ńijov
87.	Zab	ńiov
88.	Sla	ńiov
89.	Bjel	ńiov
90.	Sop	ńíxo:v
91.	Vuk	ńíjo:v
92.	Br	ńixov
93.	GBu	ńiov
94.	Bal	ńiov
95.	Grah	ńijo:v
96.	Gla	ńixo̩:v
97.	DL	ńixo:v
98.	Oma	ńixov
99.	DRa	ńio:v
100.	Oso	ńiov
101.	Kak	ńijo:v
102.	Dev	ńíxo:v
103.	Bre	ńíjov
104.	Dok	ńè:v
105.	GPi	ńiov
106.	Pr	ńiov
107.	DLo	ńíjov
108.	Teo	ńixov
109.	Ja	ńixo:v
110.	DČa	ńijev
111.	DB	ńè:v
112.	SBr	ńixov
113.	Bod	ńíjo:v
114.	Mao	ńixò:v
115.	Pot	ńiev
116.	DŠp	ńixov
117.	Dbr	ńixò̩:v
118.	Luk	ńixo:v
119.	DMi	ńixov
120.	GVu	ńíjo:v
121.	Vuč	ńixov / ńiov
122.	Ora	ńixov
123.	DMa	ńio:v
124.	Tra	ńío:v
125.	GSl	ńiov
126.	Tol	ńiov / ńiova
127.	DKo	ńio:v
128.	Gar	ńio:v
129.	Pis	ńíov
130.	Stu	ńiov
131.	Vit	ńixov
132.	Gru	nijov
133.	Biog	ńiov
134.	Gor	ńíjov
135.	GDr	níov
136.	Čit	ńiov
137.	Kon	ńíjo:v
138.	Pris	ńíjo:v
139.	Ved	ńixo:v
140.	Do	ńiov
141.	Zah	ńiov
142.	Her	ńiov / ńixov
143.	Vag	ńixo:v
144.	Odža	ńíxo:v
145.	DVu	ńíjo:v
146.	VGu	ńíjo:v
147.	VKa	ńío:v
148.	Li	ńíjov
149.	Boj	ńíevᶠ / ńíova
150.	Jak	ńijov
151.	Zlo	ńi:ov
152.	Drv	ńixov
153.	GPe	ńijo:v
154.	Pak	ńiov
155.	Vin	ńíxo·v
156.	Str	ńio:v
157.	Ste	ńio̩vᶠ
158.	Nug	ńiov
159.	Lu	ńíjo:v
160.	Res	ńijovᶠ
161.	Bas	ńiovᶠ
162.	Hri	ńixov
163.	DR	ńíov / ńin
164.	Podr	ńiov
165.	Per	ńío·v
166.	Pše	ńixo:v
167.	Div	ńixo:v
168.	Dbt	ńio:v
169.	Im	ńiov
170.	GB	ńixo:v
171.	T-P	ńixo:v
172.	Žep	ńixo:v
173.	Lup	ńio:v
174.	Rav	ńixo:v
175.	Mis	ńixo:v
176.	Dop	ńiˣov
177.	Kom	ńijev
178.	Oča	ńio:v
179.	S-V	ńixo:v
180.	KVr	ńijov / ńijev
181.	Po	ńío:v
182.	SŠ	ńixov / ńiov
183.	Ukr	ńio:v
184.	Raj	ńixo·v
185.	Med	ńixo·v
186.	Bob	ńixo:v
187.	Siv	ńiʲev
188.	VBu	ńixo:v / ńio:v / ńi:n
189.	Pop	ńíjo:v / ńíˣo:v
190.	Vrb	ńixov
191.	Liš	níʸo:v / níʸova / níʸovo
192.	Mo	ńiov
193.	Jake	ńixo:v
194.	NGr	ńiov
195.	DSv	ńio:v
196.	GKo	ńixo:v
197.	GSm	ńiov
198.	Srđ	ńíjo:v
199.	Mah	ńiov / ńixov
200.	Dol	ńíjo:v
201.	Grb	ńiˡov
202.	DI	ńío:v
203.	Mel	ńiov
204.	Trn	ńíxo:v
205.	Koz	ńixo:v
206.	GSr	ńixov
207.	BD	ńixov
208.	Pru	ńi:v
209.	Suh	ńixov
210.	Šur	ńio:v
211.	MDu	ńíjev
212.	Jase	ńijev
213.	GKa	ńíxo:v
214.	Dab	ńio:v
215.	KJe	ńíjov
216.	Oraš	ńíxo:v
217.	Loh	ńíov
218.	Dob	ńiov
219.	Spa	ńixov
220.	Iza	ńixov
221.	Ćor	ńixov
222.	Jez	ńˡov / ńixov
223.	Buž	ńixov
224.	MKl	ńixo:v
225.	Bih	ńixov
226.	Tuh	ńixov
227.	Dub	ńixov
228.	Dola	ńio:v
229.	Svo	ńixov
230.	GT	ńixov

Komentar

Glas *x* u medijalnoj poziciji u riječi ‘njihov’ ima ukupno sto deset mjesnih govora: njih devedeset šest ima *ńixov*, *ńiˣov* (M10, M12, M55, M84, M176), *ńixov* / *ńiˣov* (M17, M48) ili *niˣov* (M191), a četiri s naporednim oblikom sa sonantom *j* (*ńixov* / *ńijov* u M63 i M67, *ńijov* / *ńiˣov* u M189, *ńiˣov* / *ńi̯ov* u M18). Promjena *x* > *j* odlikuje četrdeset tri ispitana govora: trideset devet ima samo oblik sa sonantom *j* i četiri s naporednim oblikom s glasom *x*. Trećina ispitanih govora ne čuva u ovoj poziciji glas *x*, pa ih odlikuje oblik *ńiov*.

Oblici s glasom *x* odlika su mnogih mjesnih govora širom Bosne i Hercegovine, izuzev šireg pojasa na području od jugozapadne i zapadne Bosne do zapadne Hercegovine, u granicama: Bastasi (kod Drvara) – Donje Ratkovo (kod Ključa) – Zahum (kod Prozora) – Prisoje (kod Duvna). Oblici sa sonantom *j* češći su u bosanskim nego u hercegovačkim govorima; većina govora nalazi se između Bosanske Krupe u zapadnoj, Zvornika, Šekovića i Olova u istočnoj, Ilijaša i Kreševa u srednjoj Bosni, obuhvatajući i jugozapadnu Bosnu. Oblik *ńiov* upotrebljava se u mjesnim govorima širom Bosne i Hercegovine.

Najstabilniji glas *x* u riječi ‘njihov’ imaju govori Bošnjaka – ne čuva se u svega dva mjesna govora (M77, Drum kod Vlasenice, i M135, Gornja Drežnica kod Mostara). Alternacija *x* > *j* najčešća je u govorima Hrvata i odlika je dvije petine ovih govora, dok je gubljenje glasa *x* najprisutnije u govorima Srba – tri petine ovih govora ima samo oblik *ńiov*.

Iz pet mjesta potječu nerelevantni odgovori (*ńiev*, *ńev*, *ńiv*).

Literatura

Baotić 1983: 85; Brabec 2012: 70-72; Brozović 1966: 141; Bulić 2013: 131; Dalmacija 1997: 61; Dešić 1976: 133, 136, 155; Dragičević 2007: 342; Đukanović 1983: 210; Đurović 1992: 166-168, 170-171; Hadžikadić 2012: 23; Halilović 1990: 282; Halilović 2002: 313, 318, 322; Halilović 2009: 47; Jahić 2002: 94-95, 97; Kozomara 2016: 640; Okuka 1983: 52-53; Okuka 1983a: 66-68; Peco 1962: 304; Peco 1964: 70-71, 73; Peco 1975: 220-224, 228; Peco 1983: 246; Peco 1986: 94-100; Ramić 1999: 319-321; Remetić 1970: 116-117; Ružičić 1934: 11-12; Ružičić 1936: 246-247; Šurmin 1895: 193; Valjevac 1983: 333; Valjevac 2002: 134-136; Vujičić i dr. 1979: 62, 68-69, 75; Vujičić 1981: 201, 206; Vujičić 1985: 134; Vujičić 1990: 92; Vuković 1962: 38; Vuković 1963: 306; Vuković 1964: 49.

Up.: OLA: 2849.

Etimologija

psl. *jixъ + ovъ (stsl. ꙗхъ, rus. их, polj. ich)

njȉhov: oblik prisv. zam. *ńixovъ izvodi se iz Gmn. *jixъ ‘njih’ i ovъ. Inicijalno n- porijeklom je od prijedloga: *kъn jemu > *kъ ńemu, *sъn jimь > *sъ ńimь.

Literatura

Skok 1972: II: 556-557; Brückner 1985: 204-205; Fasmer 1986: II: 118-119; Snoj 2016: 473.

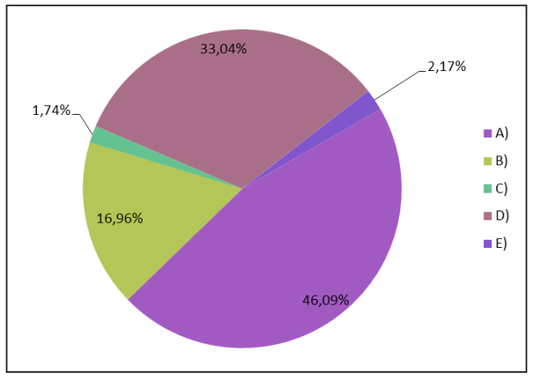

Ukupno (230):
A) 106 (46,09%)
B) 39 (16,96%)
C) 4 (1,74%)
D) 76 (33,04%)
E) 5 (2,17%)

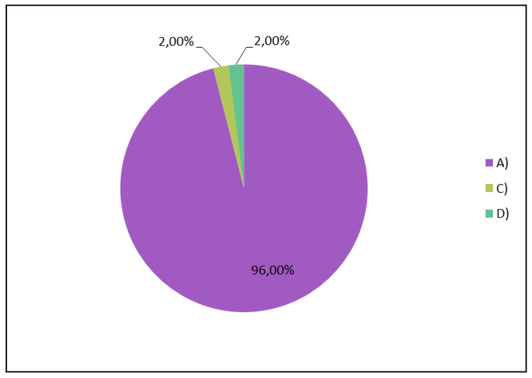

Bošnjaci (100):
A) 96 (96,00%)
C) 2 (2,00%)
D) 2 (2,00%)

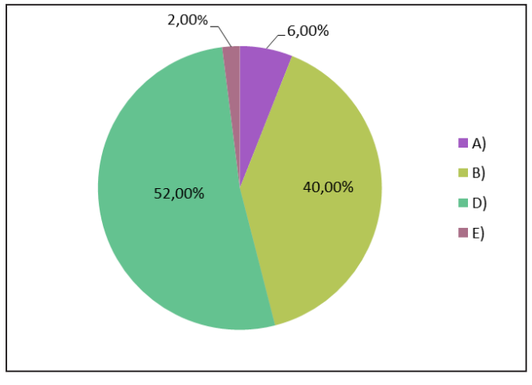

Hrvati (50):
A) 3 (6,00%)
B) 20 (40,00%)
D) 26 (52,00%)
E) 1 (2,00%)

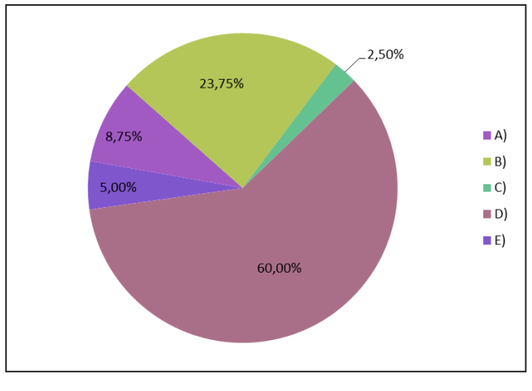

Srbi (80):
A) 7 (8,75%)
B) 19 (23,75%)
C) 2 (2,50%)
D) 48 (60,00%)
E) 4 (5,00%)

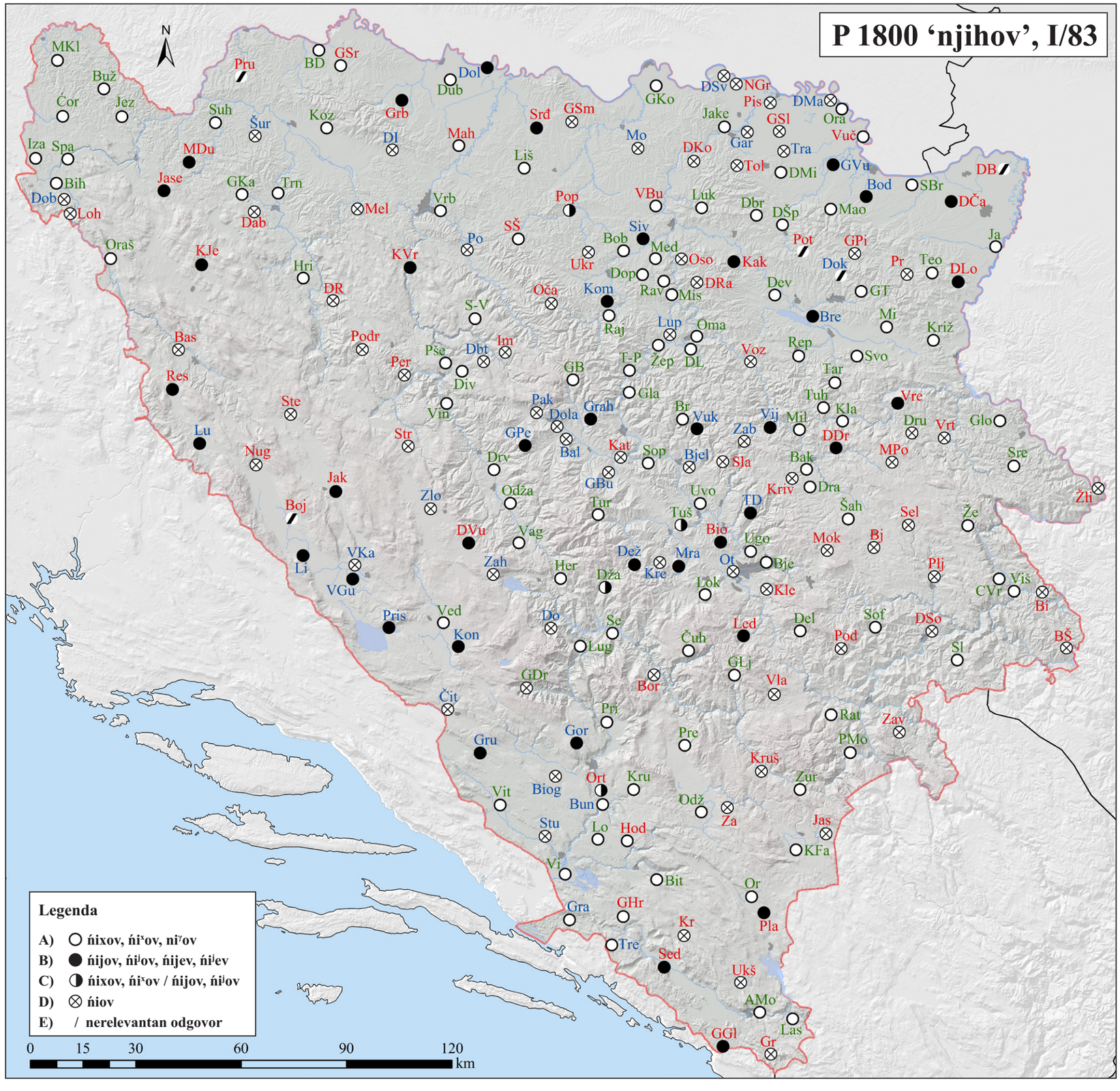

P 1170 ‘orahe’, I/84

Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	órxe
2.	GGl	órase
3.	AMo	óraxe
4.	Las	óraxe
5.	Ukš	órase / órave
6.	Pla	órxe
7.	Or	óraxe
8.	Kr	órae
9.	Sed	órave
10.	Tre	óraˀe
11.	Gra	órave / óraxe
12.	GHr	óraxe
13.	Bit	óraxe
14.	Vi	óraxe
15.	Lo	óraxe
16.	Hod	óraxe
17.	Bun	óraxe
18.	Ort	óraxe
19.	Kru	óraxe
20.	Odž	óraxe
21.	Za	órae
22.	Kruš	órae
23.	Zur	óraxe
24.	KFa	óraxe
25.	Jas	órase / órae
26.	PMo	óraxe
27.	Zav	órase
28.	Rat	óraˀe
29.	Vla	órae
30.	GLj	óraxe
31.	Pre	óraxe
32.	Pri	óraxe
33.	Lug	óraxe
34.	Se	óraxe
35.	Bor	órae
36.	Čuh	óraxe
37.	Led	òrase
38.	Del	óraˀe
39.	Pod	óraxe / óraʲe
40.	Sof	òraxe
41.	DSo	óraˀe
42.	Sl	óraxe
43.	BŠ	órase
44.	Bi	órase
45.	Viš	óraxe
46.	CVr	óraxe
47.	Plj	órae
48.	Že	óraxe
49.	Sel	órase / órae
50.	Bj	órae
51.	Mok	órase
52.	Šah	óraxe
53.	Bje	óraxe
54.	Kle	órase
55.	Ugo	óraxe
56.	TD	órase
57.	Bio	óraje / órae
58.	Ot	órase
59.	Lok	óraxe
60.	Mra	órae / óraje
61.	Kre	órae
62.	Dež	órae
63.	Dža	òraxe
64.	Tur	órase
65.	Kat	——
66.	Bak	óraxe
67.	Tuš	óraxe
68.	Uvo	óraxe
69.	Kriv	órase
70.	Dra	óraxe
71.	DDr	órase / óroe
72.	MPo	órase
73.	Sre	óraˀe
74.	Žli	óraʲe
75.	Glo	óraxe
76.	Vrt	órae
77.	Dru	óraxe
78.	Vre	órase
79.	Križ	óraxe
80.	Mi	óraɣe
81.	Tar	óraxe
82.	Kla	óraxe
83.	Mil	óraxe
84.	Rep	óraxe
85.	Voz	óraʲe
86.	Vij	óraške
87.	Zab	órae
88.	Sla	órae
89.	Bjel	órae
90.	Sop	óraˀe
91.	Vuk	óraje
92.	Br	órase
93.	GBu	órase
94.	Bal	órae
95.	Grah	órae
96.	Gla	o̧rąxę
97.	DL	óraxe
98.	Oma	óraxe
99.	DRa	órae
100.	Oso	órase
101.	Kak	órase
102.	Dev	óraxe
103.	Bre	órase
104.	Dok	órase
105.	GPi	órašce
106.	Pr	órase
107.	DLo	órase
108.	Teo	óraxe
109.	Ja	óraxe
110.	DČa	órase
111.	DB	órase
112.	SBr	óraxe
113.	Bod	órase
114.	Mao	óraxe
115.	Pot	órasce
116.	DŠp	óraxe
117.	Dbr	o̧raxe
118.	Luk	óraxe
119.	DMi	óraxe
120.	GVu	órase
121.	Vuč	órase
122.	Ora	óraxe
123.	DMa	òrase
124.	Tra	órae
125.	GSl	órase
126.	Tol	órase
127.	DKo	órase
128.	Gar	órase
129.	Pis	órase
130.	Stu	órase
131.	Vit	óraxe
132.	Gru	órase
133.	Biog	ó:rxe / óraje
134.	Gor	òraške / òrase
135.	GDr	órase
136.	Čit	óraške
137.	Kon	órase
138.	Pris	órase
139.	Ved	óraxe
140.	Do	órae
141.	Zah	òrase
142.	Her	óraxe
143.	Vag	óraˀe
144.	Odža	órexe
145.	DVu	órose
146.	VGu	órase
147.	VKa	órase
148.	Li	órase
149.	Boj	órase
150.	Jak	órase
151.	Zlo	órase
152.	Drv	óraxe
153.	GPe	órae
154.	Pak	óraje
155.	Vin	óraxe
156.	Str	órase
157.	Ste	órase
158.	Nug	órase
159.	Lu	órase
160.	Res	órase
161.	Bas	órase
162.	Hri	óraxe
163.	DR	órase
164.	Podr	órase
165.	Per	órase
166.	Pše	óre̯xe
167.	Div	óre: / órąe
168.	Dbt	óraje
169.	Im	órase
170.	GB	o̧raxe
171.	T-P	óraxe
172.	Žep	óraxe
173.	Lup	órae
174.	Rav	óraxe
175.	Mis	óraxe
176.	Dop	óraxe
177.	Kom	órave
178.	Oča	órase
179.	S-V	órase
180.	KVr	órase / órae
181.	Po	óral
182.	SŠ	órase
183.	Ukr	órase
184.	Raj	óraxe
185.	Med	óraxe
186.	Bob	óraxe / óraśe
187.	Siv	órase
188.	VBu	órase
189.	Pop	órase
190.	Vrb	óraxe
191.	Liš	óraxe
192.	Mo	órase / óraje
193.	Jake	óraxe
194.	NGr	órase
195.	DSv	órase
196.	GKo	óraxe
197.	GSm	órase
198.	Srđ	o̧rase
199.	Mah	órase
200.	Dol	órase
201.	Grb	órase
202.	DI	órave
203.	Mel	órave
204.	Trn	óraxe
205.	Koz	óraxe
206.	GSr	órase
207.	BD	órase
208.	Pru	órase
209.	Suh	——
210.	Šur	órase
211.	MDu	órase
212.	Jase	órase
213.	GKa	óraxe
214.	Dab	órase
215.	KJe	órose
216.	Oraš	óraxe
217.	Loh	órase
218.	Dob	órase
219.	Spa	óraxe
220.	Iza	óraxe
221.	Ćor	óraxe
222.	Jez	óraxe
223.	Buž	óraxe
224.	MKl	óraxe
225.	Bih	óraxe
226.	Tuh	óraxe
227.	Dub	óraxe
228.	Dola	órae
229.	Svo	óraxe
230.	GT	óraxe

Komentar

Glas *x* u medijalnoj poziciji u Amn. imenice ‘orah’ sačuvan je u sto dva mjesna govora: u devedeset mjesta zapisano je *oraxe*, u sedam *oraˀe* i u jednom *oraɣe* (M80), a u četiri govora naporedni su oblici sa *x* i neki drugi (u M186 je *oraxe* / *oraśe*, u M39 *oraxe* / *oraˀe*, u M133 *orxe* / *oraje* i u M11 *oraxe* / *orave*). Promjena *x* > *s* odlikuje ukupno osamdeset osam mjesnih govora: u osamdeset šest mjesta zapisan je samo oblik *orase*, a u M5 *orase* / *orave* i u M192 *orase* / *oraje*. Promjenu *x* > *j* poznaje deset mjesnih govora: njih sedam ima samo oblik *oraje* ili *oraˀe*, dva naporedo oblik sa *j* i glasom *x* i jedan u kome je naporedo *oraje* / *orase* (M192). Promjena *x* > *v* prisutna je u šest mjesnih govora: u četiri je zapisano samo *orave* (M9, M177, M202, M203), a u M11 *oraxe* / *orave* i u M5 *orave* / *orase*. Promjena *x* > *ś* potvrđena je u jednom mjesnom govoru: *oraxe* / *oraśe* (M186). U dvadeset dva mjesna govora zapisan je samo oblik bez glasa *x* (*orae*).

Oblici s glasom *x* nalaze se u svim dijelovima Bosne i Hercegovine osim šireg pojasa na području od jugozapadne i zapadne Bosne do zapadne Hercegovine, u granicama: Bastasi (kod Drvara) – Donje Ratkovo (kod Ključa) – Zahum (kod Prozora) – Prisoje (kod Duvna). Geografski je najrašireniji oblik *orase*: imaju ga bosanski i hercegovački govori osim Cazinske krajine (nizvodno Unom od Bihaća), a slabije je raširen istočno od rijeke Neretve. Areal promjene *x* > *j* prostire se unutar granica: Biograci (kod Širokog Brijega) na jugu – Žlijebac (kod Bratunca) na istoku – Modran (kod Dervente) na sjeveru – Dobratići (kod Skender-Vakufa) na zapadu, a areal oblika *orae* u granicama: Kruševica (kod Ljubinja) na jugu – Plješevica (kod Rogatice) i Vrtoče (kod Vlasenice) na istoku – Tramošnica (kod Gradačca) na sjeveru – Divičani (kod Jajca) na zapadu. Oblik *orave* imaju po tri bosanska (sjeverozapadna i sjeverna Bosna; okolice Banje Luke i Teslića) i hercegovačka govora (istočna i južna Hercegovina; okolice Trebinja i Neuma), a oblik *oraśe* ima jedan mjesni govor u sjevernoj Bosni (okolica Tešnja).

Najpostojaniji glas *x* u Amn. imenice ‘orah’ imaju govori Bošnjaka – u devedeset mjesta zapisani su oblici s glasom *x*, u M80 je oblik sa zvučnim frikativom (*oraɣe*; Miljanovci kod Kalesije), u M186 (Bobare kod Tešnja) naporedni su oblici sa *x* i sa *ś*, a samo u M167 (Divičani kod Jajca) oblici bez *x* (*ore: / orąe*). Promjena *x* > *s* najčešća je u govorima Srba (u pedeset pet mjesta od osamdeset istraženih zapisan je oblik *orase*), a *x* > *j* u govorima Hrvata (u šest mjesta). Govori Hrvata i govori Srba imaju jednak broj mjesta (po tri) s potvrđenom promjenom *x* > *v*, dok je oblik bez glasa *x* najčešći u govorima Hrvata.

Iz pet mjesta potječu nerelevantni odgovori (*oraške*, *orašce*, *orasce*, *oral*), a iz dva nema odgovora.

Literatura

Arnaut 2017: 104; Baotić 1983: 85; Brabec 2012: 70-72; Brozović 1966: 141; Brozović 2012: 335; Bulić 2013: 131; Dalmacija 1997: 84; Dešić 1976: 133; Đurović 1992: 166-167; Hadžikadić 2012: 23; Halilović 1990: 282; Halilović 2002: 313, 317, 321, 326; Halilović 2009: 47; Jahić 2002: 94-95; Kozomara 2016: 640; Okuka 1983a: 66-67; Peco 1962: 304; Peco 1964: 70-71; Peco 1975: 220-224; Peco 1983: 246; Peco 1986: 95, 102-103; Petrović 1970: 341; Ramić 1999: 320; Remetić 1970: 116-117; Ružičić 1934: 11-12; Ružičić 1936: 246-247; Simić 1978: 56; Šurmin 1895: 193; Valjevac 1983: 333; Valjevac 2002: 134-136; Vujičić i dr. 1979: 65, 70, 75; Vujičić 1981: 201, 206; Vujičić 1985: 134, 140; Vujičić 1990: 93, 94-96; Vuković 1962: 38; Vuković 1963: 306; Vuković 1964: 49.

Up.: OLA: 494.

Etimologija

psl. *orě̋xъ (stsl. орѣхъ, rus. opéx, polj. orzech), lit. ríešutas ← pie. *(a)rōi̯so-

òrah: psl. *orě̋xъ izvodi se iz pie. korijena *(a)rōi̯so-, nastalog iz *ar- ‘orah’. Glas *-h* dobijen je pravilom ruki.

Literatura

Skok 1972: II: 562; Brückner 1985: 382; Fasmer 1987: III: 151-152; Snoj 2016: 501.

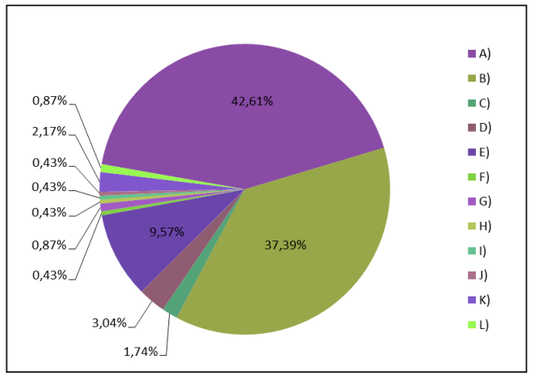

Ukupno (230):
A) 98 (42,61%)
B) 86 (37,39%)
C) 4 (1,74%)
D) 7 (3,04%)
E) 22 (9,57%)
F) 1 (0,43%)
G) 2 (0,87%)
H) 1 (0,43%)
I) 1 (0,43%)
J) 1 (0,43%)
K) 5 (2,17%)
L) 2 (0,87%)

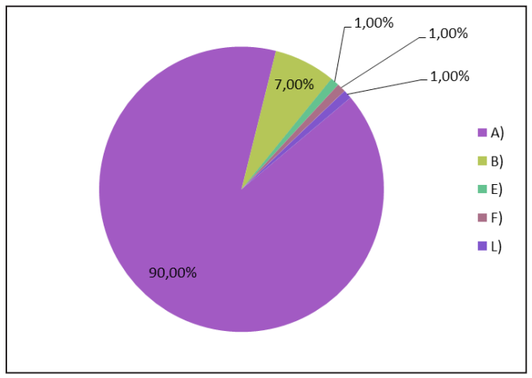

Bošnjaci (100):
A) 90 (90,00%)
B) 7 (7,00%)
E) 1 (1,00%)
F) 1 (1,00%)
L) 1 (1,00%)

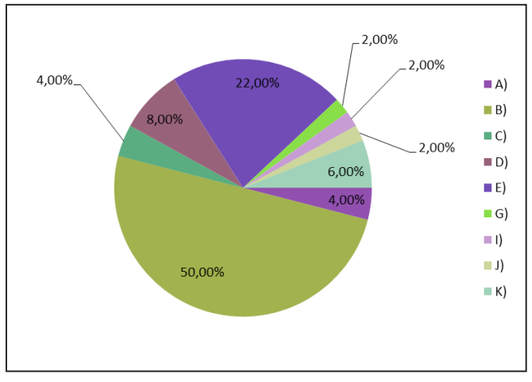

Hrvati (50):
A) 2 (4,00%)
B) 25 (50,00%)
C) 2 (4,00%)
D) 4 (8,00%)
E) 11 (22,00%)
G) 1 (2,00%)
I) 1 (2,00%)
J) 1 (2,00%)
K) 3 (6,00%)

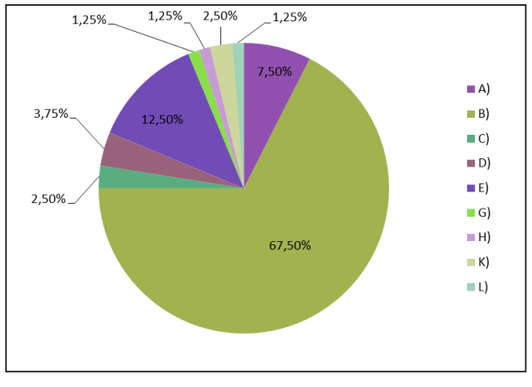

Srbi (80):
A) 6 (7,50%)
B) 54 (67,50%)
C) 2 (2,50%)
D) 3 (3,75%)
E) 10 (12,50%)
G) 1 (1,25%)
H) 1 (1,25%)
K) 2 (2,50%)
L) 1 (1,25%)

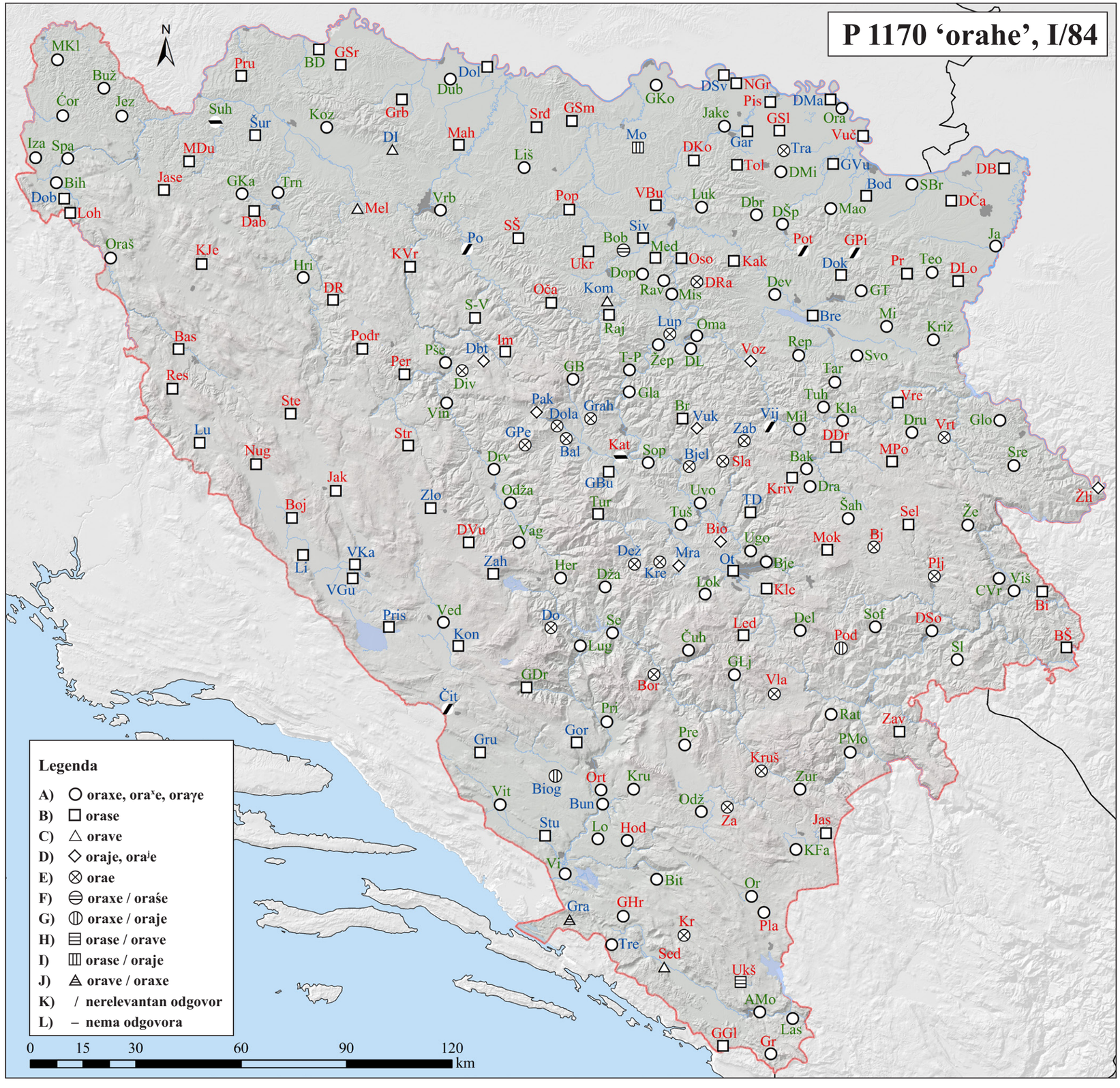

P 1366 ‘drhtati’, I/85		
Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	dr̀xtat
2.	GGl	dr̥ktat
3.	AMo	dr̀xtat[i]
4.	Las	dr̀xtat
5.	Ukš	dr̀ktat / tré:sti se
6.	Pla	dr̥ktat
7.	Or	dr̀xtat
8.	Kr	dr̀ktat
9.	Sed	dr̀ktat
10.	Tre	dr̥ktat
11.	Gra	dr̀xtat / dr̀xtati
12.	GHr	dr̀šćat
13.	Bit	dr̀xtat / dr̀šćat
14.	Vi	dr̀šćati
15.	Lo	dr̀šćat / dr̀šćati
16.	Hod	dr̀xtat
17.	Bun	dr̀šćati
18.	Ort	dr̀šćat / dr̀šćati
19.	Kru	dr̀šćat / dr̀šćati
20.	Odž	dr̀šćat
21.	Za	dr̀ktat
22.	Kruš	dr̀ktat
23.	Zur	dr̀xtat
24.	KFa	dr̀xtat
25.	Jas	dr̀xtat
26.	PMo	dr̀xtat
27.	Zav	dr̀ktat[i]
28.	Rat	dr̀xtat
29.	Vla	dr̀katati
30.	GLj	dr̀xtat
31.	Pre	dr̀ktat
32.	Pri	dr̀šćat / dr̀šćati
33.	Lug	dr̀xtat / dr̀šćat
34.	Se	dr̀ktat
35.	Bor	dr̀šćat / dr̀šćati
36.	Čuh	dr̀xtat
37.	Led	dr̀ktat / dr̀ktati
38.	Del	dr̀tat
39.	Pod	dr̥̀xtati
40.	Sof	dr̀xtat
41.	DSo	dr̀tati
42.	Sl	dr̀xtati
43.	BŠ	dr̀ktati
44.	Bi	dr̀ktati
45.	Viš	dr̀xtati
46.	CVr	dr̀xtati
47.	Plj	dr̀ktati
48.	Že	dr̀ˢtat / dr̀ˢtati
49.	Sel	dr̀ktati / dr̀ktat
50.	Bj	dr̀ktati
51.	Mok	dr̀ktat
52.	Šah	dr̀xtat
53.	Bje	dr̀šćat
54.	Kle	dr̀ktat
55.	Ugo	dr̀xtati
56.	TD	dr̀šćat
57.	Bio	dr̀ktat
58.	Ot	dr̀šćat
59.	Lok	dr̀xtat
60.	Mra	dr̀šćat
61.	Kre	dr̀šćat
62.	Dež	dr̀šćat
63.	Dža	dr̀xtat / dr̀xtati / dr̀šćat / dr̀šćati
64.	Tur	dr̀šćati
65.	Kat	dr̀šćat
66.	Bak	dr̀xtat
67.	Tuš	dr̀šćat
68.	Uvo	dr̀šćat
69.	Kriv	dr̀ktat
70.	Dra	dr̀xtat
71.	DDr	dr̥̀ktat / dr̥̀ktati / dr̀ktat
72.	MPo	dr̀ktati
73.	Sre	dr̀xtati
74.	Žli	dr̀ktati
75.	Glo	dr̀xtati
76.	Vrt	dr̀ktat[i]
77.	Dru	dr̀xtati
78.	Vre	dr̀ktat
79.	Križ	dr̀ktati
80.	Mi	dr̀xtat
81.	Tar	dr̀xtat
82.	Kla	dr̀xtat
83.	Mil	dr̀xtat
84.	Rep	dr̀xtati
85.	Voz	dr̥̀ktat
86.	Vij	dr̀xtati
87.	Zab	dr̀xtat
88.	Sla	dr̀šćat
89.	Bjel	dr̀tat / dr̀šćat
90.	Sop	dr̀šćat
91.	Vuk	dr̀šćat
92.	Br	dr̀xtat
93.	GBu	dr̀ktat
94.	Bal	dr̀šćat
95.	Grah	dr̀šćat
96.	Gla	dr̀xt̨at
97.	DL	dr̥̀xtat
98.	Oma	dr̀šćat
99.	DRa	dr̀ktati
100.	Oso	dr̀šćat
101.	Kak	dr̀tat
102.	Dev	dr̀xtati
103.	Bre	dr̀šćat
104.	Dok	dr̥̀šćat
105.	GPi	dr̀ktat
106.	Pr	dr̀ktat
107.	DLo	dr̀ktat
108.	Teo	dr̀xtat[i]
109.	Ja	dr̀xtat
110.	DČa	dr̀ktati
111.	DB	dr̀ktat
112.	SBr	dr̀xtati
113.	Bod	dr̀šćat
114.	Mao	dr̀xtat
115.	Pot	dr̀ktat
116.	DŠp	dr̀xtat
117.	Dbr	dr̀xtat
118.	Luk	dr̀xtat
119.	DMi	dr̀xtati
120.	GVu	dr̀šćat
121.	Vuč	dr̀xtati
122.	Ora	dr̀xtati
123.	DMa	štŕe:pat
124.	Tra	dr̀šćat
125.	GSl	dr̀ktat
126.	Tol	dr̀ˢtat
127.	DKo	dr̀ktat
128.	Gar	dr̀šćat
129.	Pis	dr̀ktati
130.	Stu	dr̀ćat / dr̀ćati
131.	Vit	dr̀šćat / dr̀šćati
132.	Gru	dr̀ćat / dr̀ćati
133.	Biog	dr̀ćat / dr̀ćati
134.	Gor	dr̀kćat
135.	GDr	dr̀ktat
136.	Čit	dr̀ćat
137.	Kon	dr̀ćat
138.	Pris	dr̀ćat
139.	Ved	dr̀šćat
140.	Do	dr̀ktati
141.	Zah	dr̀ktat
142.	Her	dr̀šćat
143.	Vag	dr̀šćat
144.	Odža	dr̀xtati
145.	DVu	dr̀kćat
146.	VGu	dr̀šćat
147.	VKa	dr̀šćat[i]
148.	Li	dr̀kćat
149.	Boj	dr̀kćati
150.	Jak	dr̀kćati
151.	Zlo	dr̀šćati
152.	Drv	dr̀šćat
153.	GPe	dr̀šćat / dr̀xtati
154.	Pak	dr̀šćat
155.	Vin	dr̥̀xtat
156.	Str	dr̀ktati
157.	Ste	dr̀ktati
158.	Nug	dr̀kćati
159.	Lu	dr̀kćati
160.	Res	dr̀ktati
161.	Bas	dr̀ktati
162.	Hri	dr̀šćeti
163.	DR	dr̀ktati / tré:sti se
164.	Podr	dr̀ktati
165.	Per	dr̥̀kćati
166.	Pše	dr̀ˢtat
167.	Div	dr̀šćat
168.	Dbt	dr̀tati
169.	Im	dr̀ktat
170.	GB	dr̀xtat
171.	T-P	dr̀xtati
172.	Žep	dr̀xtat
173.	Lup	dr̀šćat
174.	Rav	dr̀šći:
175.	Mis	dr̀xtat
176.	Dop	dr̀šćat
177.	Kom	dr̀šćat
178.	Oča	dr̀ktati
179.	S-V	dr̀xtat / dr̀xtati
180.	KVr	dr̀ktat
181.	Po	dr̀ktat[i]
182.	SŠ	dr̀xtati
183.	Ukr	dr̀ktati
184.	Raj	dr̥̀ˢtat
185.	Med	dr̥̀xtat
186.	Bob	dr̀šćat
187.	Siv	dr̥̀šćat
188.	VBu	dr̀ktati
189.	Pop	dr̀ktat
190.	Vrb	dr̀xtat / dr̀xtati
191.	Liš	dr̀xtat
192.	Mo	dr̀šćat
193.	Jake	dr̀xtati
194.	NGr	dr̀ktati
195.	DSv	dr̀šće:
196.	GKo	dr̀xšćat
197.	GSm	dr̀ktat
198.	Srđ	dr̀ktat
199.	Mah	dr̀tati
200.	Dol	dr̀šćat
201.	Grb	dr̀ktat
202.	DI	dr̀štat[i]
203.	Mel	dr̀ktati
204.	Trn	dr̀šćati
205.	Koz	dr̀xtati / dr̀šćati
206.	GSr	dr̀xtati
207.	BD	dr̀šćati
208.	Pru	drkktati
209.	Suh	dr̀šćati
210.	Šur	dr̀ktati
211.	MDu	dr̀ktati
212.	Jase	dr̀ktati
213.	GKa	dr̀xtati
214.	Dab	dr̀ktati
215.	KJe	dr̀ktati
216.	Oraš	dr̥̀šćati
217.	Loh	dr̀ktati
218.	Dob	dr̀kćati
219.	Spa	dr̀šćati / dr̀šćat
220.	Iza	dr̀šćati / dr̀xati
221.	Ćor	dr̀xtati
222.	Jez	dr̀šćat / dr̀šćati
223.	Buž	dr̀šćati
224.	MKl	dr̀šća·ti
225.	Bih	dr̀šćati
226.	Tuh	dr̀ˢtat
227.	Dub	dr̀šćat
228.	Dola	dr̀šćat
229.	Svo	dr̀xtat
230.	GT	dr̀xtat

Komentar

Glas *x* u medijalnoj poziciji u riječi ‘drhtati’ sačuvan je u gotovo trećini istraženih govora: u sedamdeset jednom mjestu zapisano je *drxtati* i u pet mjesta *drˢtati*. Promjena *x* > *k* odlikuje također trećinu mjesnih govora: sedamdeset sedam mjesta ima oblik *drktati*. Sekvencu *šć* ima sedamdeset jedno mjesto (*dršćati*), a pet mjesta oblik bez glasa *x* (*drtati*).

Većina govora u kojima se upotrebljavaju oblici s očuvanim glasom *x* nalazi se istočno od rijeka Neretve i Vrbasa. Promjena *x* > *k* prisutnija je u bosanskim nego u hercegovačkim govorima; nije zapisana u Cazinskoj krajini, a rjeđa je u istočnoj i srednjoj Hercegovini, kao i srednjoj Bosni. Areal oblika *dršćati* prostire se zapadno od granice: Gornje Hrasno (kod Neuma) u južnoj, Odžak (kod Nevesinja) u istočnoj i Borci (kod Konjica) u sjevernoj Hercegovini, potom Bjelave (u Sarajevu), Taračin Do (kod Ilijaša), Slavin (kod Vareša), Vukanovići (kod Kaknja) i Omar (kod Zavidovića) u srednjoj Bosni, Breze i Dokanj (kod Tuzle) te Boderište (kod Brčkog) u sjeveroistočnoj Bosni; rjeđi je u zapadnoj Bosni. Mjesni govori s oblikom *drtati* pripadaju bosanskim govorima i nisu teritorijalno povezani.

Najpostojaniji glas *x* u medijalnoj poziciji u riječi ‘drhtati’ imaju govori Bošnjaka – u šezdeset četiri mjesta zapisan je oblik s glasom *x*, trideset jedno mjesto ima oblik *dršćati*, a u četiri mjesta je zapisano *drktati* i u M38 *drtati* (Delijaš kod Trnova). Promjena *x* > *k* najčešća je u govorima Srba (šezdeset tri mjesta od osamdeset ispitanih imaju *drktati*), dok ovaj oblik odlikuje jednu petinu govora Hrvata. Oblik *dršćati* najčešći je u govorima Hrvata (u trideset četiri mjesta od pedeset ispitanih zapisan je ovaj oblik).

Iz jednog mjesta potječe nerelevantan odgovor (*štrepat*).

Literatura

Brozović 2012: 329; Bulić 2013: 133; Dalmacija 1997: 63, 67, 69; Đukanović 1983: 218; Halilović 2002: 314; Jahić 2002: 99; Peco 1964: 74; Peco 1986: 144; Ramić 1999: 331; Rešetar 1907: 151; Šurmin 1895: 196; Valjevac 1983: 342; Vujičić i dr. 1979: 61, 69, 75; Vujičić 1985: 134, 140; Vujičić 1990: 92, 94-96.

Etimologija

psl. *drъgъtěti (slov. drhtéti, polj. drgać), lit. drugỹs ← pie. *dʰreu̯gʰ-

dr̀htati: psl. gl. *drъgъtěti vodi porijeklo od *drъgъtъ ʼdrhtajʼ, koje se izvodi iz pie. korijena *dʰreu̯gʰ- ʻtresti (se)ʼ, što je povezano sa lit. drugỹs, latv. drudzis ʻgroznica, povišena tjelesna temperaturaʼ.

Literatura

Skok 1971: I: 434-435; Brückner 1985: 97; Snoj 2016: 153.

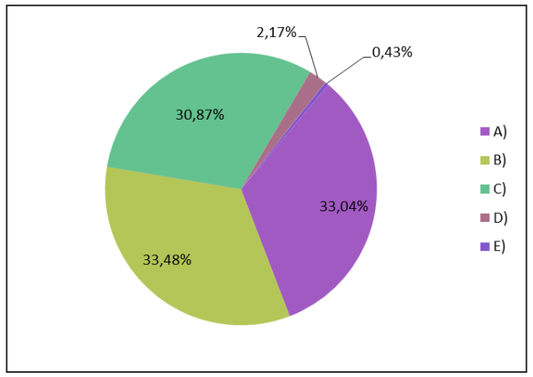

Ukupno (230):
A) 76 (33,04%)
B) 77 (33,48%)
C) 71 (30,87%)
D) 5 (2,17%)
E) 1 (0,43%)

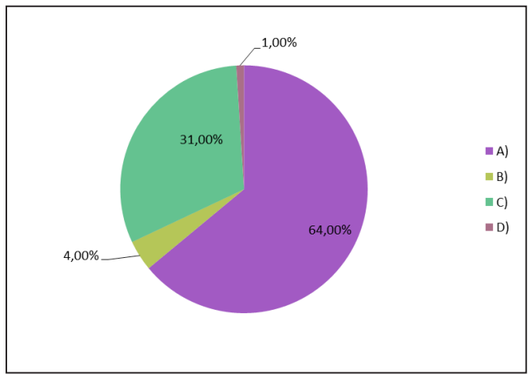

Bošnjaci (100):
A) 64 (64,00%)
B) 4 (4,00%)
C) 31 (31,00%)
D) 1 (1,00%)

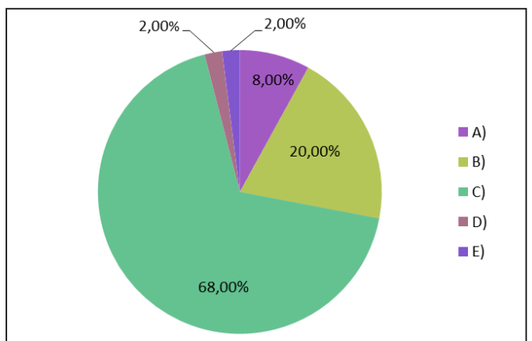

Hrvati (50):
A) 4 (8,00%)
B) 10 (20,00%)
C) 34 (68,00%)
D) 1 (2,00%)
E) 1 (2,00%)

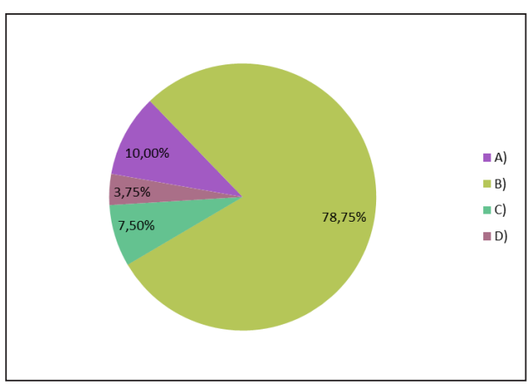

Srbi (80):
A) 8 (10,00%)
B) 63 (78,75%)
C) 6 (7,50%)
D) 3 (3,75%)

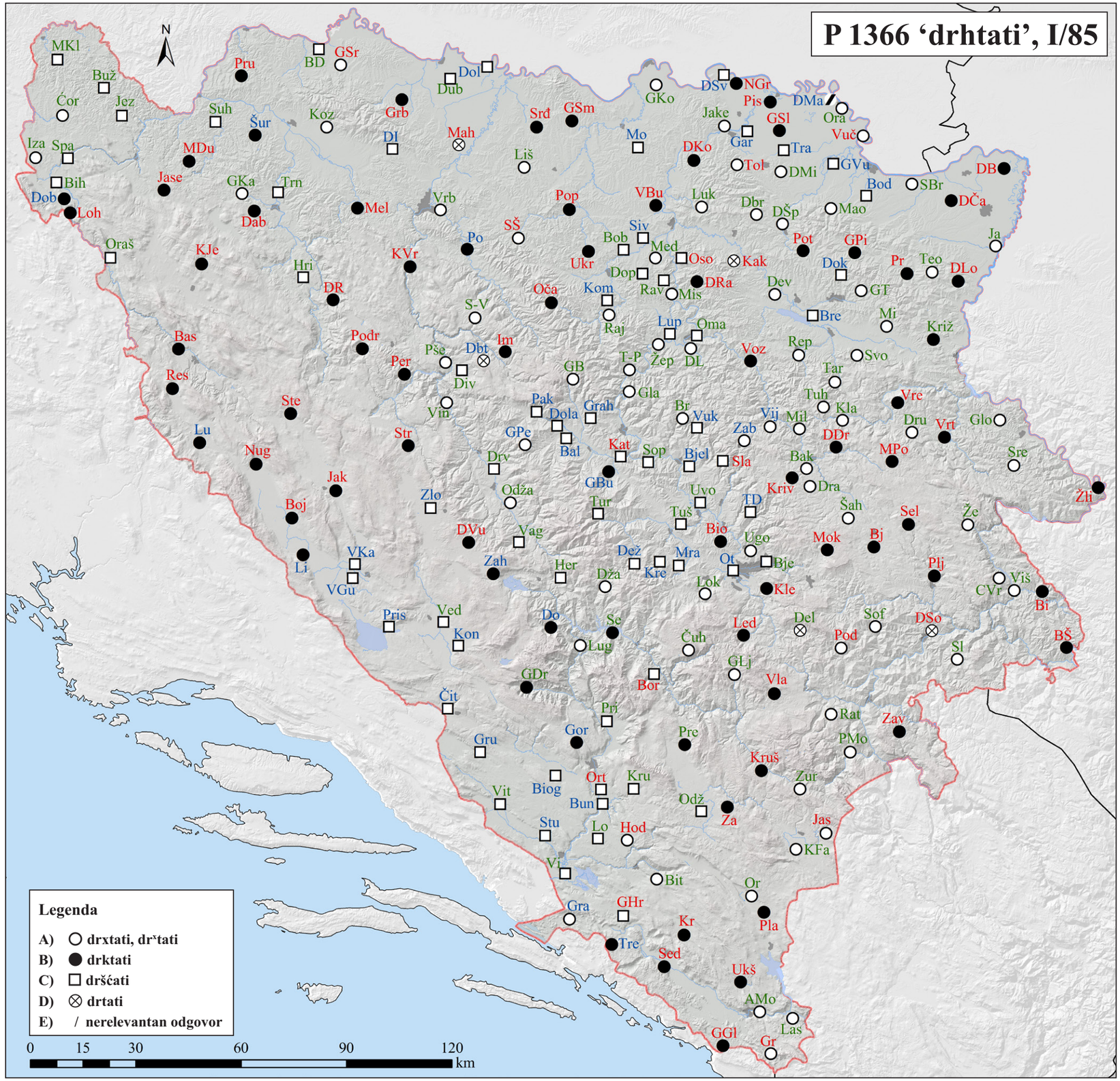

P 772 ‘kahva’ / ‘kava’ / ‘kafa’, I/86		
Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	káva / káfa
2.	GGl	káfa / káva
3.	AMo	káxva / káfa
4.	Las	káxva / káfa
5.	Ukš	kȁfa / káva
6.	Pla	káva
7.	Or	káxva
8.	Kr	káfa
9.	Sed	káva
10.	Tre	káfa
11.	Gra	káfa
12.	GHr	káˣva
13.	Bit	káxva
14.	Vi	káxva
15.	Lo	káxva
16.	Hod	káfa
17.	Bun	káva
18.	Ort	káxva
19.	Kru	káxva
20.	Odž	káva / káxva
21.	Za	káva
22.	Kruš	káva
23.	Zur	kȁxva
24.	KFa	káxva / káfa
25.	Jas	kava
26.	PMo	káxva / kafa
27.	Zav	káva
28.	Rat	káxva / káfa
29.	Vla	káva
30.	GLj	káxva / káfa
31.	Pre	káxva / káfa
32.	Pri	káxva
33.	Lug	káxva
34.	Se	káxva / káfa
35.	Bor	káva / káfa
36.	Čuh	káva / káxva
37.	Led	káfa / káva
38.	Del	káxva
39.	Pod	káfa / káva
40.	Sof	káxva
41.	DSo	káva
42.	Sl	kȁfa / kȁˣva
43.	BŠ	káva
44.	Bi	káva
45.	Viš	káxva
46.	CVr	káxva / káfa
47.	Plj	káva / káfa
48.	Že	káxva / káfa
49.	Sel	káva
50.	Bj	káva
51.	Mok	káva
52.	Šah	kȁ:xva
53.	Bje	káxva
54.	Kle	káva
55.	Ugo	káfa
56.	TD	káva
57.	Bio	káva
58.	Ot	káva
59.	Lok	káxva
60.	Mra	kȁ:va / káva
61.	Kre	káva / kȁ:va
62.	Dež	káva / ká:va / kȁ:va
63.	Dža	káxva
64.	Tur	káxva
65.	Kat	káfa
66.	Bak	káxva / káfa
67.	Tuš	káxva
68.	Uvo	káfa / káxva
69.	Kriv	káva
70.	Dra	kȁ:xva
71.	DDr	káva
72.	MPo	káva
73.	Sre	káxva
74.	Žli	káva
75.	Glo	káxva
76.	Vrt	káva
77.	Dru	káfa
78.	Vre	káva
79.	Križ	káxva
80.	Mi	káxva
81.	Tar	káxva
82.	Kla	káxva
83.	Mil	káxva
84.	Rep	káxva
85.	Voz	káva / káfa
86.	Vij	káva / kȁ:va
87.	Zab	kȁ:va
88.	Sla	káva
89.	Bjel	káva
90.	Sop	káfa
91.	Vuk	káva
92.	Br	káxva
93.	GBu	káva
94.	Bal	káva
95.	Grah	káva / káfa
96.	Gla	ką̏xvą̨
97.	DL	káˣva
98.	Oma	káxva
99.	DRa	káva
100.	Oso	kafa
101.	Kak	ką̏va
102.	Dev	káxva
103.	Bre	káva / káfa
104.	Dok	káva / káfa
105.	GPi	káva
106.	Pr	káva
107.	DLo	káva
108.	Teo	káfa / káxva
109.	Ja	káxva
110.	DČa	kȁ:va
111.	DB	káva
112.	SBr	káxva
113.	Bod	káva
114.	Mao	káxva
115.	Pot	káva
116.	DŠp	kaxva
117.	Dbr	ką̏xva
118.	Luk	káxva
119.	DMi	káxva
120.	GVu	káfa
121.	Vuč	káva
122.	Ora	káxva
123.	DMa	káva
124.	Tra	káva
125.	GSl	káva
126.	Tol	káfa
127.	DKo	káva / káfa
128.	Gar	káva
129.	Pis	káva
130.	Stu	káva
131.	Vit	káxva
132.	Gru	káva
133.	Biog	káva
134.	Gor	káva
135.	GDr	káva
136.	Čit	káva
137.	Kon	káva
138.	Pris	káva
139.	Ved	káxva
140.	Do	káva
141.	Zah	káva
142.	Her	kȁxva
143.	Vag	káxva / káˣva
144.	Odža	káxva
145.	DVu	kȁ:va
146.	VGu	káva
147.	VKa	káva
148.	Li	káva
149.	Boj	káva
150.	Jak	káva
151.	Zlo	káva
152.	Drv	káxva
153.	GPe	káva
154.	Pak	káva
155.	Vin	káˣfa
156.	Str	káva
157.	Ste	káva
158.	Nug	káva
159.	Lu	káva
160.	Res	káva
161.	Bas	káva
162.	Hri	káxva / káfa
163.	DR	káva
164.	Podr	káva
165.	Per	káva
166.	Pše	káfa / káxva
167.	Div	káxva / káfa
168.	Dbt	káva
169.	Im	káva
170.	GB	káxva
171.	T-P	ką̏xva
172.	Žep	káxva
173.	Lup	káva
174.	Rav	káxva
175.	Mis	ką̏:xva
176.	Dop	ká:xva
177.	Kom	káva
178.	Oča	káva
179.	S-V	káfa / káxva
180.	KVr	káva
181.	Po	káva
182.	SŠ	káva
183.	Ukr	káva
184.	Raj	káˣva
185.	Med	káˣva
186.	Bob	káxva
187.	Siv	káva
188.	VBu	káfa / káva
189.	Pop	káva
190.	Vrb	káxva
191.	Liš	káxva
192.	Mo	káva
193.	Jake	káxva
194.	NGr	káva
195.	DSv	káva
196.	GKo	káxva / káfa
197.	GSm	káva
198.	Srđ	ką̏fa
199.	Mah	káfa
200.	Dol	káva
201.	Grb	káva
202.	DI	káva
203.	Mel	káva / ką̏va
204.	Trn	káxva
205.	Koz	káfa
206.	GSr	káva
207.	BD	káxva
208.	Pru	káva
209.	Suh	káxva
210.	Šur	káva
211.	MDu	káva / káfa
212.	Jase	káva
213.	GKa	káfa
214.	Dab	káva
215.	KJe	káva
216.	Oraš	káˣva
217.	Loh	káva
218.	Dob	káva
219.	Spa	káxva
220.	Iza	káxva
221.	Ćor	kaxva / kafa
222.	Jez	káxva
223.	Buž	káxva
224.	MKl	káxva
225.	Bih	káxva / káfa
226.	Tuh	káxva
227.	Dub	káxva
228.	Dola	káva
229.	Svo	káxva
230.	GT	káxva

Komentar

Sekvencu *xv* u Njd. imenice ‘kahva’ ima devedeset pet mjesnih govora: u šezdeset šest mjesta zapisano je samo *kaxva*, u pet *kaˣva* i u jednom *kaxva* / *kaˣva* (M143), a u dvadeset jednom mjestu oblik sa sekvencom *xv* naporedo s oblikom *kafa* i u dva mjesta *kaxva* / *kava* (M20, M36). Promjenu *xv* > *f* poznaje ukupno pedeset mjesnih govora: petnaest njih ima samo oblik *kafa*, a ostali imaju naporedne oblike s ovim oblikom (u dvadeset jednom mjestu zapisano je *kafa* / *kaxva* i u četrnaest mjesta *kafa* / *kava*). Oblik s promjenom *xv* > *v* ima sto dvadeset jedan mjesni govor: samo oblik *kava* ima sto pet mjesta, u četrnaest je naporedo *kava* / *kafa*, a dva mjesta imaju *kava* / *kaxva*. U M155 zapisano je *kaˣfa*.

Oblik *kaxva* upotrebljava se u mnogim mjesnim govorima širom Bosne i Hercegovine osim šireg pojasa od jugozapadne i zapadne Bosne do zapadne Hercegovine, u granicama: Bastasi (kod Drvara) – Donje Ratkovo (kod Ključa) – Zahum (kod Prozora) – Prisoje (kod Duvna). Areal oblika *kafa* prostire se istočno od rijeke Neretve i crte: Ledići (kod Trnova) – Ugorsko (kod Vogošće), obuhvatajući istočnu, sjeveroistočnu i sjevernu Bosnu, seže do Visokog, Kaknja, Busovače i Jajca u srednjoj, Ključa i Sanskog Mosta u zapadnoj, te Bihaća u sjeverozapadnoj Bosni; češći je u opisanom dijelu Hercegovine i istočne Bosne. Oblik *kava* geografski je najraširenij i zahvata sve krajeve Bosne i Hercegovine osim Cazinske krajine. Oblik *kaˣfa* zapisan je u srednjoj Bosni (okolica Jajca).

Sekvencu *xv* u Njd. imenice ‘kahva’ najbolje čuvaju govori Bošnjaka – u devedeset tri mjesta zapisan je oblik *kaxva*, a u M155 (Vinac kod Jajca) *kaˣfa*. Promjena *xv* > *v* najprisutnija je u govorima Hrvata – u četrdeset sedam mjesta od ispitanih pedeset potvrđen je oblik *kava*. I u govorima Srba vrlo je čest oblik *kava* – u sedamdeset jednom mjestu od osamdeset istraženih zapisano je *kava*. Oblik *kafa* najviše se javlja u govorima Bošnjaka – dvadeset šest mjesta ima ovaj oblik.

Literatura

Brozović 1966: 141; Brozović 2012: 313; Bulić 2013: 134; Bulić 2014: 75; Dešić 1976: 136; Dešić 1976: 137; Dragičević 2007: 344; Đukanović 1983: 211; Đurović 1992: 173, 214; Halilović 1990: 283; Halilović 2002: 323; Halilović 2009: 47; Jahić 2002: 104-105; Kozomara 2016: 643; Okuka 1983: 55; Okuka 1983a: 67; Pavešić 1960: 367; Peco 1964: 77; Peco 1975: 220-224, 232, 241; Peco 1983: 247; Peco 2001: 655; Pehlić 2006: 60; Petrović 1970: 341; Ramić 1999: 321; Remetić 1970: 116-117; Ružičić 1934: 11; Simić 1978: 57; Valjevac 1983: 334; Valjevac 2002: 137, 143; Vujičić i dr. 1979: 78; Vujičić 1981: 201; Vujičić 1985: 141; Vujičić 1990: 96; Vuković 1964: 49.

Etimologija

osm. tur. kahve ← ar. qahwä

kàhva, kàva, kȁfa: balkanski turcizam arapskog porijekla, čije je prvobitno značenje qahwä ‘vino’, kasnije ʼpržena zrna biljke bunn ili būnʼ i najzad ʼnapitakʼ. Riječ se izvodi iz imena pokrajine Qafa u Etiopiji.

Literatura

Škaljić 1966: 381; Skok 1972: II: 14; Snoj 2016: 292.

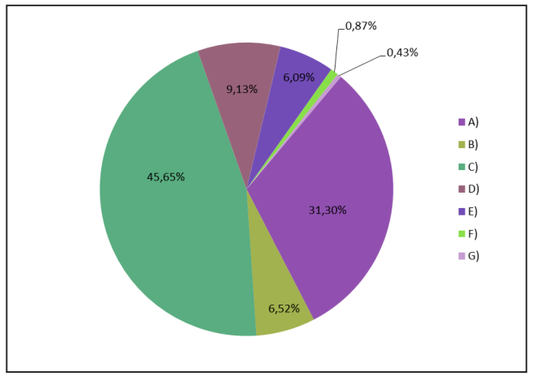

Ukupno (230):
A) 72 (31,30%)
B) 15 (6,52%)
C) 105 (45,65%)
D) 21 (9,13%)
E) 14 (6,09%)
F) 2 (0,87%)
G) 1 (0,43%)

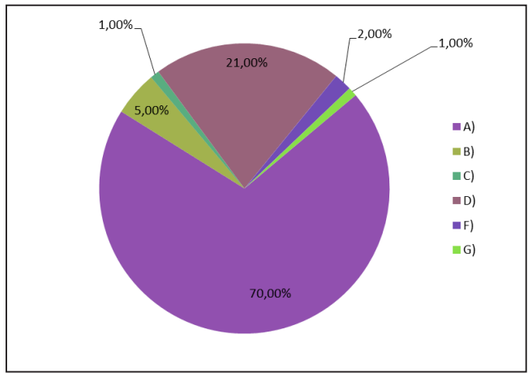

Bošnjaci (100):
A) 70 (70,00%)
B) 5 (5,00%)
C) 1 (1,00%)
D) 21 (21,00%)
F) 2 (2,00%)
G) 1 (1,00%)

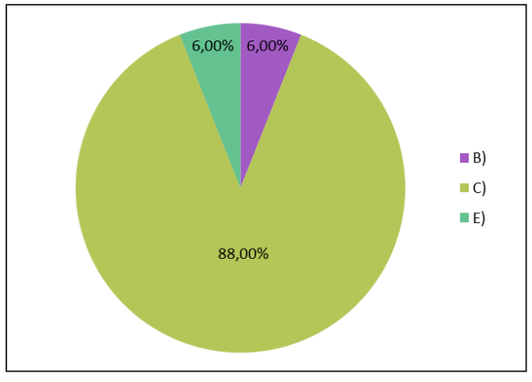

Hrvati (50):
B) 3 (6,00%)
C) 44 (88,00%)
E) 3 (6,00%)

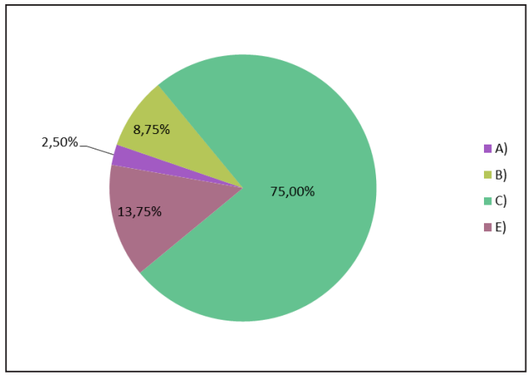

Srbi (80):
A) 2 (2,50%)
B) 7 (8,75%)
C) 60 (75,00%)
E) 11 (13,75%)

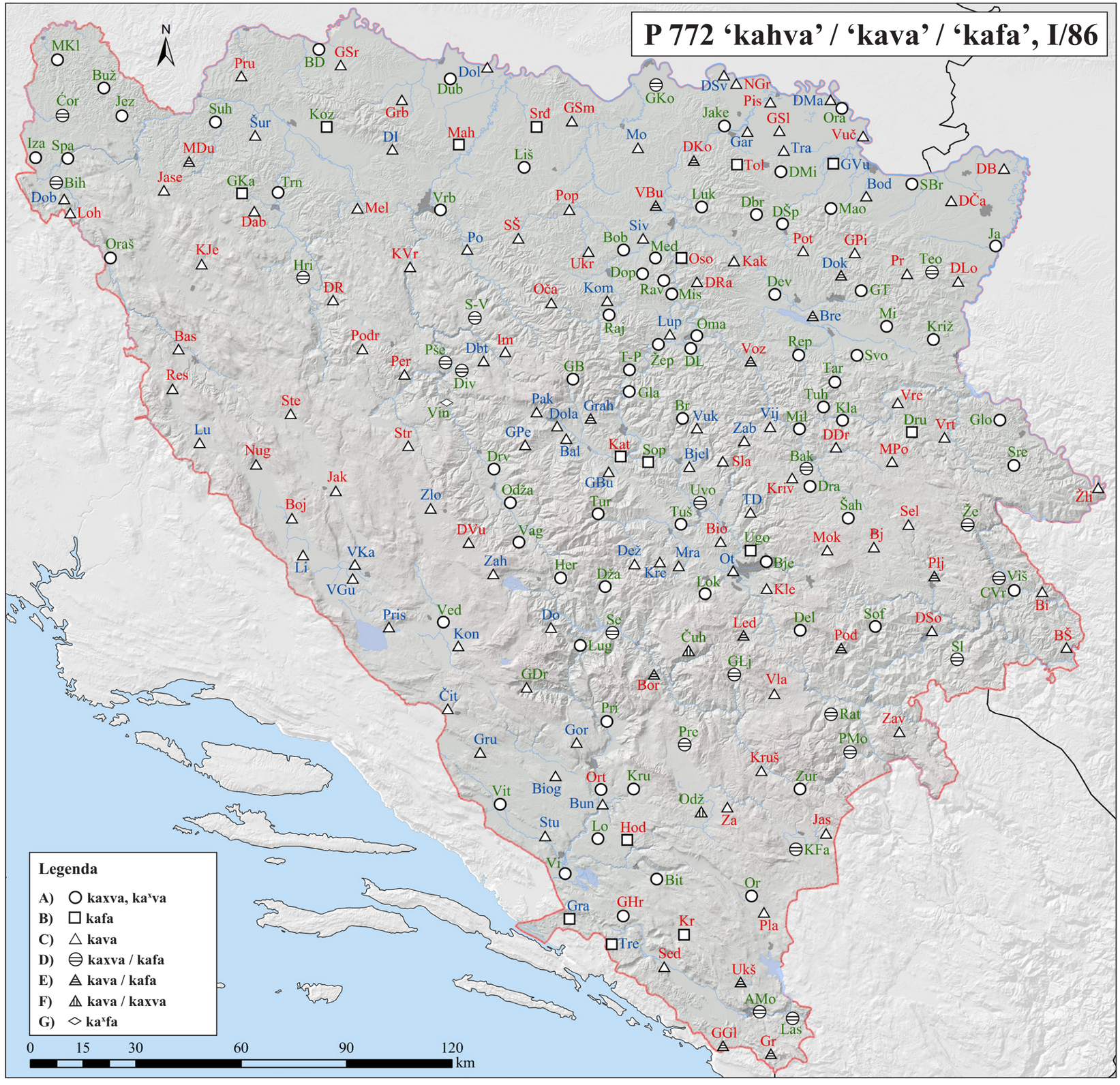

P 972 ‘mačka’, I/87		
Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	màčka
2.	GGl	màčka
3.	AMo	màčka
4.	Las	màčka
5.	Ukš	màčka
6.	Pla	màčka
7.	Or	màčka
8.	Kr	màčka
9.	Sed	màčka
10.	Tre	màčka
11.	Gra	màčka
12.	GHr	màčka
13.	Bit	màčka
14.	Vi	màčka
15.	Lo	màčka
16.	Hod	màčka
17.	Bun	màčka
18.	Ort	màčka
19.	Kru	màčka
20.	Odž	màčka
21.	Za	màčka
22.	Kruš	màčka
23.	Zur	màčka
24.	KFa	màčka
25.	Jas	màčka
26.	PMo	màčka
27.	Zav	màčka
28.	Rat	màčka
29.	Vla	màčka
30.	GLj	màčka
31.	Pre	màčka
32.	Pri	màčka
33.	Lug	màčka
34.	Se	màčka
35.	Bor	màčka
36.	Čuh	màčka
37.	Led	màčka
38.	Del	màćka
39.	Pod	màčka
40.	Sof	màćka
41.	DSo	màčka
42.	Sl	màčka
43.	BŠ	màčka
44.	Bi	màčka
45.	Viš	màčka / màćka
46.	CVr	màćka
47.	Plj	màčka
48.	Že	màčka
49.	Sel	màčka
50.	Bj	màčka
51.	Mok	màčka
52.	Šah	màćka
53.	Bje	màćka
54.	Kle	màćka
55.	Ugo	màćka
56.	TD	màćka
57.	Bio	màčka
58.	Ot	màćka
59.	Lok	màćka
60.	Mra	màčka
61.	Kre	màčka
62.	Dež	màčka
63.	Dža	màćka
64.	Tur	màčka
65.	Kat	màćka
66.	Bak	màćka
67.	Tuš	màćka
68.	Uvo	màćka
69.	Kriv	màčka
70.	Dra	màćka
71.	DDr	màčka
72.	MPo	màčka
73.	Sre	màćka
74.	Žli	màčka
75.	Glo	màćka
76.	Vrt	màčka
77.	Dru	màčka
78.	Vre	màčka
79.	Križ	màčka
80.	Mi	màčka
81.	Tar	màčka
82.	Kla	màćka
83.	Mil	màčka
84.	Rep	màčka
85.	Voz	màčka
86.	Vij	máčka / màčka
87.	Zab	màčka
88.	Sla	màčka
89.	Bjel	màčka
90.	Sop	màćka
91.	Vuk	màčka
92.	Br	màćka
93.	GBu	màćka
94.	Bal	màćika
95.	Grah	màćka
96.	Gla	mą̀ćka
97.	DL	màčka
98.	Oma	màčka
99.	DRa	màčka
100.	Oso	màčka
101.	Kak	mą̀čka
102.	Dev	màčka
103.	Bre	màčka
104.	Dok	màčka
105.	GPi	màčka
106.	Pr	màčka
107.	DLo	màčka
108.	Teo	màčka
109.	Ja	màčka
110.	DČa	màčka
111.	DB	màčka
112.	SBr	màčka
113.	Bod	màčka
114.	Mao	màčka
115.	Pot	màčka
116.	DŠp	màčka
117.	Dbr	màčka
118.	Luk	màčka
119.	DMi	màčka
120.	GVu	màčka
121.	Vuč	màčka
122.	Ora	màćka
123.	DMa	màčka
124.	Tra	màčka
125.	GSl	màčka
126.	Tol	màčka
127.	DKo	màčka
128.	Gar	màčka
129.	Pis	màčka
130.	Stu	màčka
131.	Vit	màćka
132.	Gru	màčka
133.	Biog	màčka
134.	Gor	màčka
135.	GDr	màčka
136.	Čit	màčka
137.	Kon	màčka
138.	Pris	màčka
139.	Ved	màčka
140.	Do	màčka
141.	Zah	màčka
142.	Her	màćka
143.	Vag	màćka
144.	Odža	màćka
145.	DVu	màčka
146.	VGu	màčka
147.	VKa	màčka
148.	Li	màčka
149.	Boj	màčka
150.	Jak	màčka
151.	Zlo	màčka
152.	Drv	màćka
153.	GPe	màćka
154.	Pak	màćka
155.	Vin	màćka
156.	Str	màčka / má:ca
157.	Ste	màčka
158.	Nug	màčka
159.	Lu	màčka
160.	Res	màčka
161.	Bas	màčka
162.	Hri	màčka
163.	DR	màčka
164.	Podr	màčka
165.	Per	màčka
166.	Pše	màćka
167.	Div	màćka
168.	Dbt	màčka
169.	Im	màčka
170.	GB	màćka
171.	T-P	mą̀ćka
172.	Žep	màćka
173.	Lup	màčka
174.	Rav	màčka
175.	Mis	màćka
176.	Dop	màčka
177.	Kom	màčka
178.	Oča	màčka
179.	S-V	màćka / màćka
180.	KVr	màčka
181.	Po	màćka
182.	SŠ	màčka
183.	Ukr	màčka
184.	Raj	màčka
185.	Med	màčka
186.	Bob	máčka
187.	Siv	màčka
188.	VBu	màčka
189.	Pop	màčka
190.	Vrb	màčka
191.	Liš	màćka
192.	Mo	màćka
193.	Jake	màčka
194.	NGr	màčka
195.	DSv	màčka
196.	GKo	màčka
197.	GSm	màčka
198.	Srđ	màčka
199.	Mah	màčka
200.	Dol	màčka
201.	Grb	màčka
202.	DI	màčka
203.	Mel	màčka
204.	Trn	màčka
205.	Koz	màćka
206.	GSr	màčka
207.	BD	màćka
208.	Pru	màčka
209.	Suh	màčka
210.	Šur	màčka
211.	MDu	màčka
212.	Jase	màčka
213.	GKa	màčka
214.	Dab	màčka
215.	KJe	màčka
216.	Oraš	màčka
217.	Loh	màčka
218.	Dob	màčka
219.	Spa	màčka
220.	Iza	màčka
221.	Ćor	màčka
222.	Jez	màčka
223.	Buž	màčka
224.	MKl	màčka
225.	Bih	màčka
226.	Tuh	màčka
227.	Dub	màćka
228.	Dola	màćka
229.	Svo	màčka
230.	GT	màčka

Komentar

Afrikatu *č* u Njd. imenice ‘mačka’ imaju četiri petine ispitanih govora: u sto osamdeset dva mjesta zapisan je samo oblik *mačka*, a u M45 *mačka* / *maćka*. Afrikatu *ć* umjesto *č* ima manje od jedne petine govora: u četrdeset jednom mjestu javlja se samo oblik *maćka*, a u dva mjesta oblik *mačka* zapisan je s drugim oblikom (u M179 *maćka* / *mačka* i u M45 *mačka* / *maćka*). Palatalna afrikata *ć* potvrđena je u šest mjesnih govora: samo oblik *mačka* ima pet mjesta, a M179 ima *maćka* / *mačka*.

Oblik *mačka* povezuje mnoge mjesne govore širom Bosne i Hercegovine; rjeđi je u srednjoj Bosni. Većina mjesnih govora u kojima se upotrebljava oblik *maćka* nalazi se u granicama koje čine: Here (kod Prozora), Lokve (kod Hadžića) i Delijaš (kod Trnova) na jugu – Šahbegovići (kod Sokoca) i Kladanj na istoku – Misurići (kod Maglaja) na sjeveru – Pšenik i Vinac (kod Jajca) na zapadu; ovaj oblik zapisan je i u istočnoj (okolica Goražda, Višegrada, Srebrenice i Bratunca), sjevernoj (okolica Bosanske Gradiške i Prnjavora) i sjeverozapadnoj Bosni (Bosanska Dubica i okolica Kotor-Varoši) te zapadnoj Hercegovini (Vitina kod Ljubuškog). Mjesni govori s oblikom *mačka* nisu teritorijalno povezani: jedan pripada hercegovačkim (sjeverna Hercegovina), ostali bosanskim govorima.

Afrikata *č* u Njd. ove imenice najpostojanija je u govorima Srba – od osamdeset govora samo dva nemaju oblik *mačka* (u M65, Katići kod Busovače, zapisano je samo *maćka*, a u M54, Klek kod Sarajeva, samo *mačka*). Afrikata *ć* najčešće zamjenjuje afrikatu *č* u riječi *mačka* u govorima Bošnjaka – jednu trećinu bošnjačkih govora odlikuje ova pojava (trideset jedno mjesto ima samo *maćka*, a M179 ima *maćka* / *mačka* i M45 *mačka* / *maćka*). Oblik *mačka* najčešći je u govorima Bošnjaka – u pet mjesta potvrđena je palatalna afrikata *ć* (četiri imaju samo *mačka*, a M179 ima naporedo ovaj oblik s oblikom *maćka*); oblik *mačka* zapisan je i u jednom mjesnom govoru Srba (M54). Više od četiri petine govora Hrvata imaju samo oblik *mačka*, a u manje od jedne petine govora javlja se samo oblik *maćka*.

Literatura

Baotić 1983: 101; Brabec 2012: 67; Brozović 1966: 141; Brozović 2012: 325-326; Bulić 2013: 151; Đurović 1992: 180-183, 215; Halilović 1990: 284-285; Halilović 2002: 324; Halilović 2009: 48; Jahić 2002: 110-112; Kozomara 2016: 653; Okuka 1983: 57-58; Okuka 1983a: 68; Pavešić 1960: 366; Peco 1962: 304; Peco 1975: 175, 188; Peco 1983: 242, 248; Peco 1986: 113-114; Peco 2001: 623-629; Ramić 1999: 323-324; Remetić 1970: 118; Remetić 1981: 185; Ružičić 1934: 10-11; Ružičić 1936: 246; Šurmin 1895: 192; Valjevac 1983: 336, 342; Valjevac 2002: 157-158; Vujičić i dr. 1979: 80-81; Vujičić 1981: 201, 206; Vujičić 1985: 142-144; Vujičić 1990: 98; Vuković 1963: 303-304; Vuković 1964: 48.

Up.: OLA: 281; ALE: 96.

Etimologija

psl. *mắčьka (slov. mâčka) ← pie. *mac-

màčka: im. *mắčьka je umanjenica nastala dodavanjem suf. *-ka* na korijen *mac-, koji je vjerovatno onomatopejskog porijekla.

Literatura

Skok 1972: II: 344; Snoj 2016: 396.

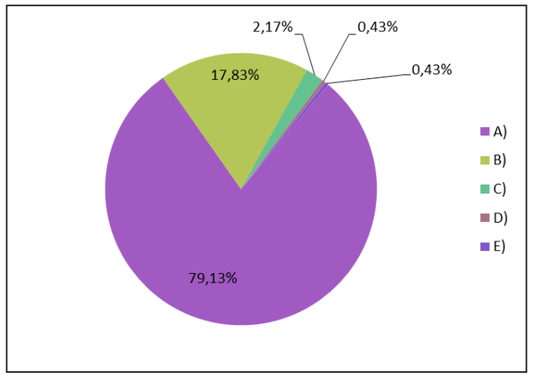

Ukupno (230):
A) 182 (79,13%)
B) 41 (17,83%)
C) 5 (2,17%)
D) 1 (0,43%)
E) 1 (0,43%)

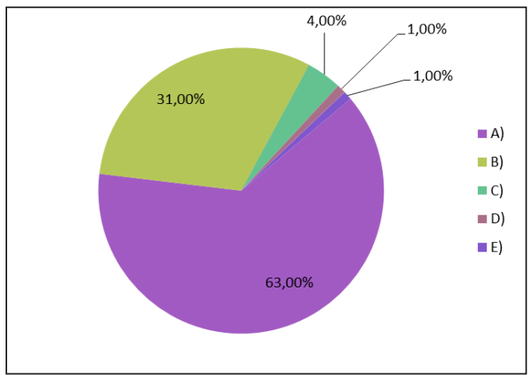

Bošnjaci (100):
A) 63 (63,00%)
B) 31 (31,00%)
C) 4 (4,00%)
D) 1 (1,00%)
E) 1 (1,00%)

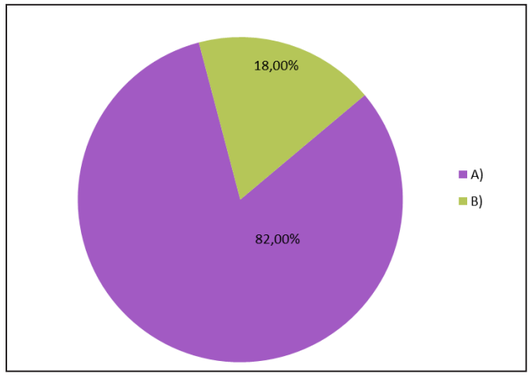

Hrvati (50):
A) 41 (82,00%)
B) 9 (18,00%)

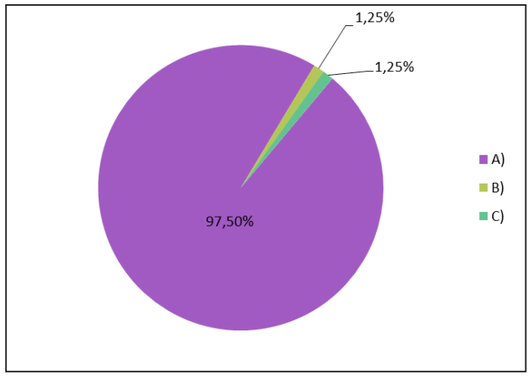

Srbi (80):
A) 78 (97,50%)
B) 1 (1,25%)
C) 1 (1,25%)

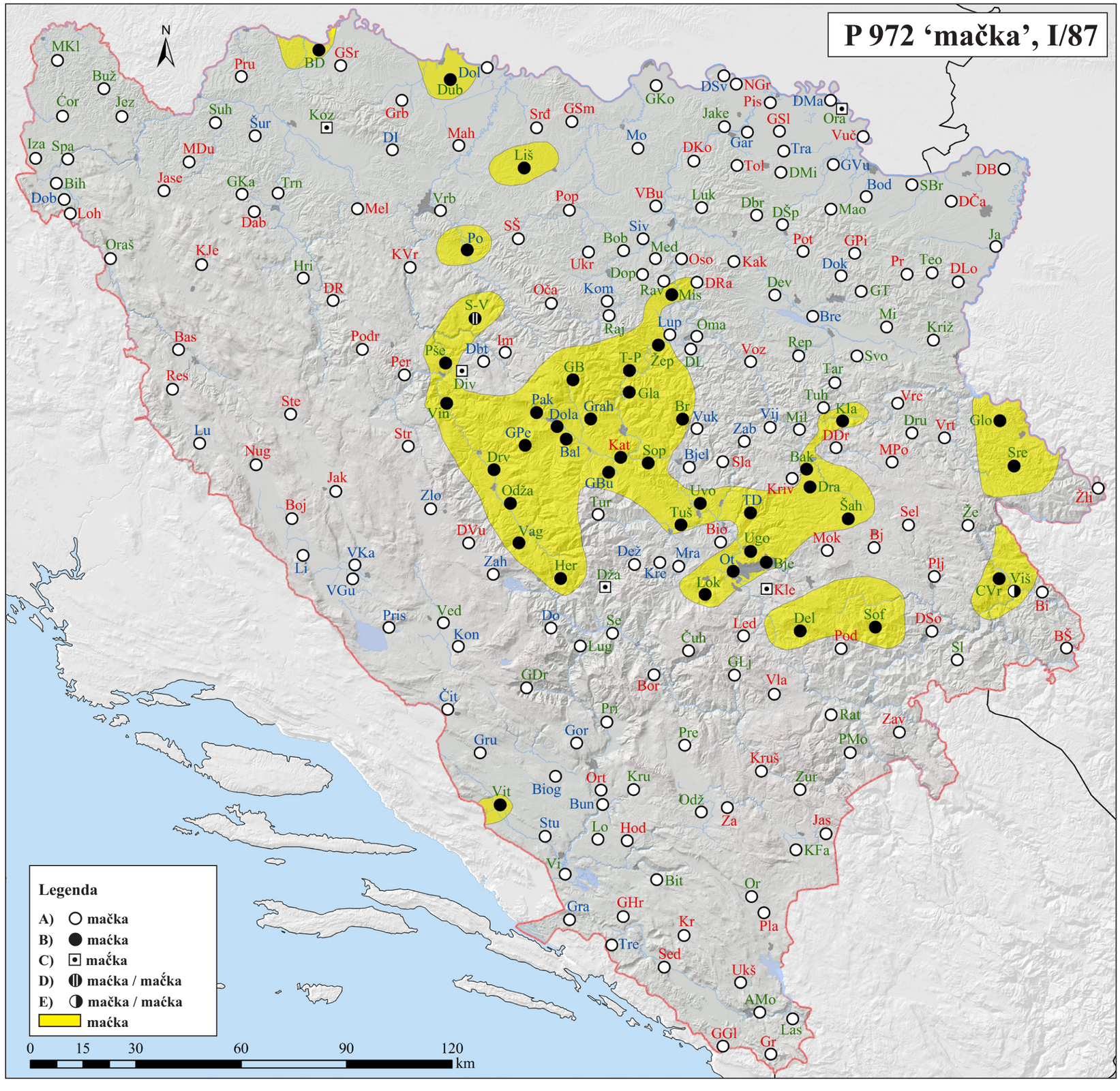

P 765 ‘večera’, I/88		
Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	véčera
2.	GGl	véčera
3.	AMo	véčera
4.	Las	véčera
5.	Ukš	véčera
6.	Pla	véčera
7.	Or	véčera
8.	Kr	véčera
9.	Sed	véčera
10.	Tre	véčera
11.	Gra	véčera
12.	GHr	véčera
13.	Bit	véčera
14.	Vi	véčera
15.	Lo	véčera
16.	Hod	véčera
17.	Bun	véčera
18.	Ort	véčera
19.	Kru	véčera
20.	Odž	večéra
21.	Za	véčera
22.	Kruš	véčera
23.	Zur	véčera
24.	KFa	véčera
25.	Jas	véčera
26.	PMo	véčera
27.	Zav	véčera
28.	Rat	véčera
29.	Vla	véčera
30.	GLj	véćera
31.	Pre	véćera
32.	Pri	véćera
33.	Lug	véćera
34.	Se	véćera
35.	Bor	véćera
36.	Čuh	véćera
37.	Led	véćera
38.	Del	véććera
39.	Pod	véćera
40.	Sof	véćera
41.	DSo	véćera
42.	Sl	véćera
43.	BŠ	véćera
44.	Bi	véćera
45.	Viš	véćera
46.	CVr	véćera
47.	Plj	véćera
48.	Že	véćera
49.	Sel	véćera
50.	Bj	véćera
51.	Mok	véćera
52.	Šah	véćera
53.	Bje	véćera
54.	Kle	véćera
55.	Ugo	véćera
56.	TD	véćera
57.	Bio	véćera
58.	Ot	véćera
59.	Lok	véćera
60.	Mra	véćera
61.	Kre	véćera
62.	Dež	véćera
63.	Dža	véćera
64.	Tur	véćera
65.	Kat	véćera
66.	Bak	véćera
67.	Tuš	véćera
68.	Uvo	véćera
69.	Kriv	véćera
70.	Dra	véćera
71.	DDr	véćera
72.	MPo	véćera
73.	Sre	véćera
74.	Žli	véćera
75.	Glo	véćera
76.	Vrt	véćera
77.	Dru	véćera
78.	Vre	véćera
79.	Križ	véćera
80.	Mi	véćera
81.	Tar	véćera
82.	Kla	véćera
83.	Mil	véćera
84.	Rep	véćera
85.	Voz	véćera
86.	Vij	véćera
87.	Zab	véćera
88.	Sla	véćera
89.	Bjel	véćera
90.	Sop	véćera
91.	Vuk	véćera
92.	Br	véćera
93.	GBu	véćera
94.	Bal	véćera
95.	Grah	véćera
96.	Gla	véćęrą
97.	DL	véćera
98.	Oma	véćera
99.	DRa	véćera
100.	Oso	véćera
101.	Kak	véćera
102.	Dev	véćera
103.	Bre	véćera
104.	Dok	véćera
105.	GPi	véćera
106.	Pr	véćera
107.	DLo	véćera
108.	Teo	véćera
109.	Ja	véćera
110.	DČa	véćera
111.	DB	véćera
112.	SBr	véćera
113.	Bod	véćera
114.	Mao	véćera
115.	Pot	véćera
116.	DŠp	véćera
117.	Dbr	véćęra
118.	Luk	véćera
119.	DMi	véćera
120.	GVu	véćera
121.	Vuč	véćera
122.	Ora	véćera
123.	DMa	večèra
124.	Tra	véćera
125.	GSl	véćera
126.	Tol	véćera
127.	DKo	véćera
128.	Gar	véćera
129.	Pis	véćera
130.	Stu	véćera
131.	Vit	véćera
132.	Gru	véćera
133.	Biog	véćera
134.	Gor	véčara
135.	GDr	véćera
136.	Čit	véćera
137.	Kon	véčara
138.	Pris	véčara
139.	Ved	véćera
140.	Do	véćera
141.	Zah	véćera
142.	Her	véćera
143.	Vag	véćera
144.	Odža	véćera
145.	DVu	véćera
146.	VGu	véćera
147.	VKa	véćera
148.	Li	véćera
149.	Boj	véćera
150.	Jak	véćera
151.	Zlo	véćera
152.	Drv	véćera
153.	GPe	véćera
154.	Pak	véćera
155.	Vin	véćera
156.	Str	véćera
157.	Ste	véćera
158.	Nug	véćera
159.	Lu	véćera
160.	Res	véćera
161.	Bas	véćera
162.	Hri	véćera
163.	DR	véćera
164.	Podr	véćera
165.	Per	véćera
166.	Pše	vèćera
167.	Div	——
168.	Dbt	véćera
169.	Im	véćera
170.	GB	véćera
171.	T-P	véćera
172.	Žep	véćera
173.	Lup	véćera
174.	Rav	véćera
175.	Mis	véćera
176.	Dop	véćera
177.	Kom	véćera
178.	Oča	véćera
179.	S-V	véćera
180.	KVr	véćera
181.	Po	véćera
182.	SŠ	véćera
183.	Ukr	véćera
184.	Raj	véćera
185.	Med	véćera
186.	Bob	véćęra
187.	Siv	véćera
188.	VBu	véćera
189.	Pop	véćera
190.	Vrb	véćera
191.	Liš	véćera
192.	Mo	véćera
193.	Jake	véćera
194.	NGr	véćera
195.	DSv	véćera
196.	GKo	véćera
197.	GSm	véćera
198.	Srđ	véćera
199.	Mah	véćera
200.	Dol	véćera
201.	Grb	véćera
202.	DI	véćera
203.	Mel	véćera
204.	Trn	véćera
205.	Koz	véćera
206.	GSr	véćera
207.	BD	véćera
208.	Pru	véćera
209.	Suh	véćera
210.	Šur	véćera
211.	MDu	véčara
212.	Jase	véćera
213.	GKa	véčara
214.	Dab	véćera
215.	KJe	véćera
216.	Oraš	véćęra
217.	Loh	véćera
218.	Dob	véćera
219.	Spa	véćera
220.	Iza	véćera
221.	Ćor	véćera
222.	Jez	véćera
223.	Buž	véćera
224.	MKl	véćera
225.	Bih	véćera
226.	Tuh	véćera
227.	Dub	véćera
228.	Dola	véćera
229.	Svo	véćera
230.	GT	véćera

Komentar

Afrikata *č* u Njd. imenice ‘večera’ zapisana je u sto osamdeset govora od dvjesto trideset ispitanih – u svim mjestima potvrđen je samo oblik *večera*. Jednu petinu ispitanih govora odlikuje afrikata *ć* umjesto *č* i oblik *većera*. Četiri mjesna govora imaju samo oblik *večera* (M54, M63, M66, M205).

Oblik *večera* povezuje mnoge mjesne govore širom Bosne i Hercegovine; rjeđi je u srednjoj Bosni. Većina govora u kojima se koristi oblik s afrikatom *ć* nalazi se u granicama koje čine: Here (kod Prozora), Lokve (kod Hadžića) i Delijaš (kod Trnova) na jugu – Šahbegovići (kod Sokoca) i Kladanj na istoku – Misurići (kod Maglaja) na sjeveru – Pšenik i Vinac (kod Jajca) na zapadu; ovaj oblik zapisan je i u istočnoj (okolica Goražda, Višegrada, Srebrenice i Bratunca), sjevernoj (okolica Bosanske Gradiške i Prnjavora, te Orašje) i sjeverozapadnoj Bosni (Bosanska Dubica, okolica Banje Luke i Kotor-Varoši) te zapadnoj (Vitina kod Ljubuškog) i sjevernoj Hercegovini (Gornja Ljuta kod Kalinovika). Govori s palatalnom afrikatom *ć* nisu teritorijalno povezani (jedan je hercegovački, ostali su bosanski govori).

Afrikata *č* u Njd. imenice ‘večera’ najpostojanija je u govorima Srba – u samo dva mjesta od osamdeset ispitanih nije potvrđen oblik *večera* (u M65, Katići kod Busovače, zapisano je samo *većera* i u M54, Klek kod Sarajeva, samo *večćera*). Oblik *većera* najčešći je u govorima Bošnjaka – nešto više od jedne trećine ovih govora ima afrikatu *ć* umjesto *č* u ovom obliku. Više od četiri petine govora Hrvata imaju samo oblik *večera*, a u manje od jedne petine govora javlja se samo oblik *većera*. Oblik s palatalnom afrikatom *ć́* najčešći je govorima Bošnjaka (tri mjesta imaju samo *večćera*), a javlja se i u jednom mjesnom govoru Srba (M54).

Iz jednog mjesta nema odgovora.

Literatura

Baotić 1983: 101; Brabec 2012: 67; Brozović 1966: 141; Brozović 2012: 325-326; Bulić 2013: 150-151; Dragičević 2007: 346; Đurović 1992: 180-183; Halilović 1990: 284-285; Halilović 2002: 324; Jahić 2002: 110-112; Okuka 1983: 57-58; Okuka 1983a: 68; Pavešić 1960: 366; Peco 1962: 304; Peco 1975: 168, 175; Peco 1983: 242, 248; Peco 1986: 113-114; Peco 2001: 623-629; Ramić 1999: 323-324; Remetić 1970: 118; Ružičić 1934: 10-11; Ružičić 1936: 246; Šurmin 1895: 192; Valjevac 1983: 336; Valjevac 2002: 157-158; Vujičić i dr. 1979: 80-81; Vujičić 1981: 201, 206; Vujičić 1985: 142-144; Vujičić 1990: 98; Vuković 1963: 303-304; Vuković 1964: 48.

Up.: OLA: 1201; ALE: 220.

Etimologija

psl. *vĕčerĕ (stsl. вечерѣ, strus. вéчеря, češ. večeře), lit. vãkaras ← pie. *u̯ékᵘspero-

večera: psl. *vĕčerĕ izvodi se iz pie. *u̯ékᵘspero-, koje je sastavljeno od pie. *u̯e- ‘gore, protiv’ i korijena *kᵘsep- ‘noć’.

Literatura

Skok 1973: III: 570-571; Fasmer 1986: I: 309; Snoj 2016: 831-832.

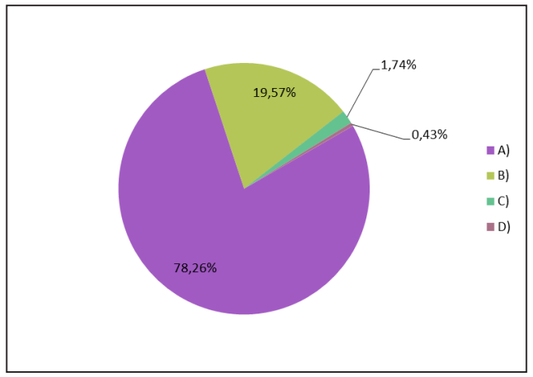

Ukupno (230):
A) 180 (78,26%)
B) 45 (19,57%)
C) 4 (1,74%)
D) 1 (0,43%)

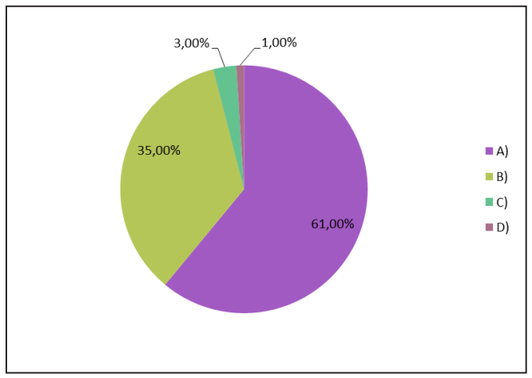

Bošnjaci (100):
A) 61 (61,00%)
B) 35 (35,00%)
C) 3 (3,00%)
D) 1 (1,00%)

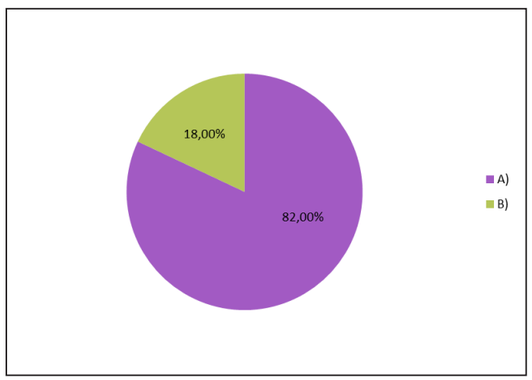

Hrvati (50):
A) 41 (82,00%)
B) 9 (18,00%)

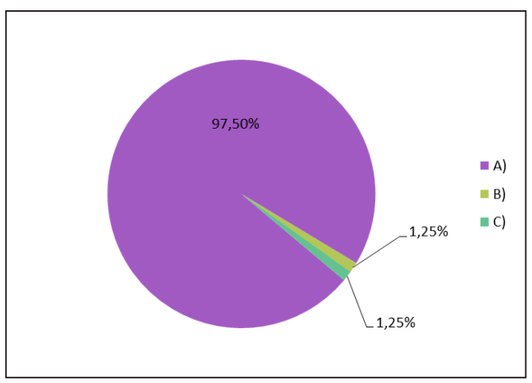

Srbi (80):
A) 78 (97,50%)
B) 1 (1,25%)
C) 1 (1,25%)

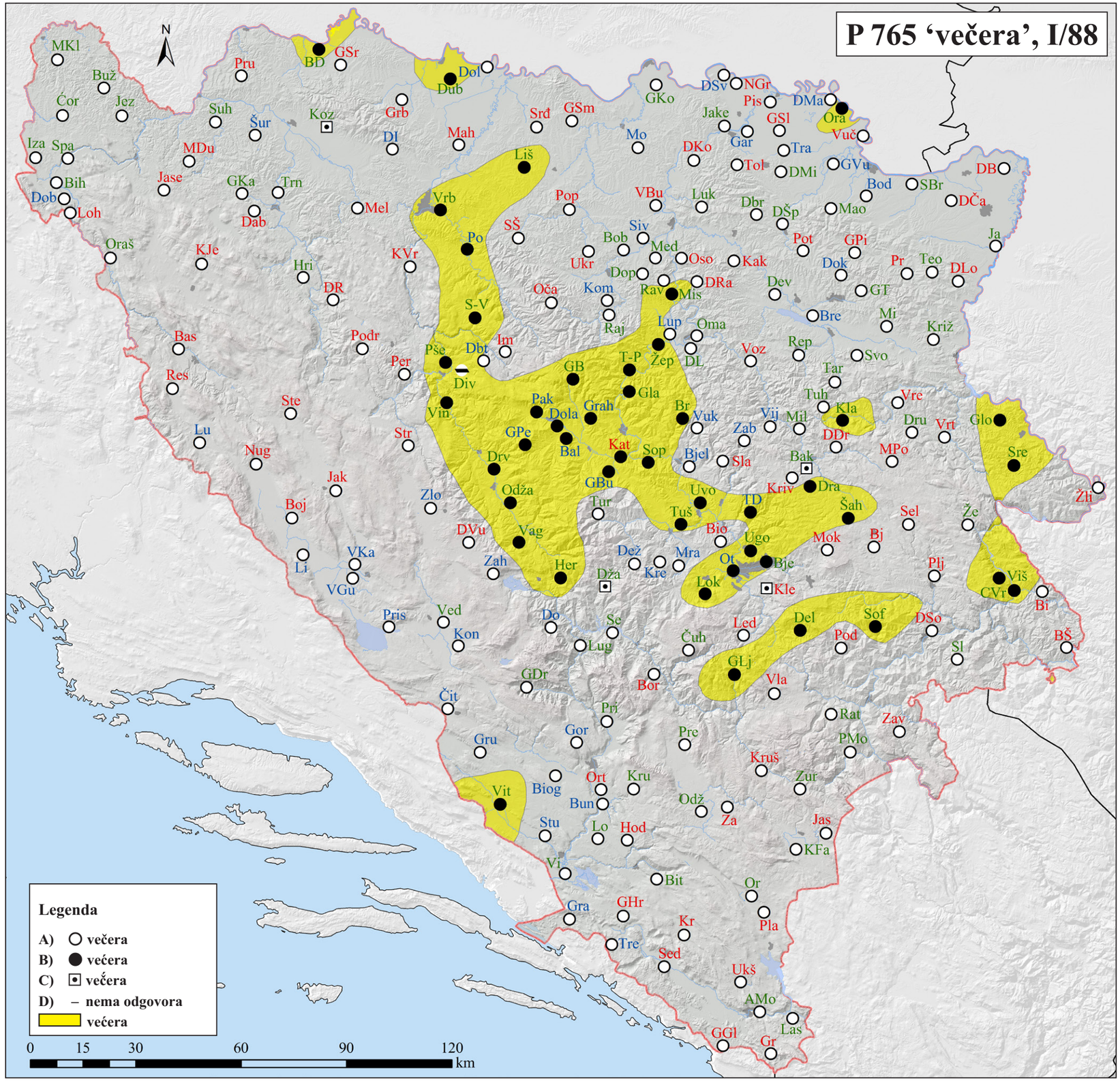

P 164 ‘žuč’, I/89		
Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	žù:č
2.	GGl	žù:č
3.	AMo	žù:č
4.	Las	žù:č
5.	Ukš	žù:č
6.	Pla	žù:č
7.	Or	žù:č
8.	Kr	žù:č
9.	Sed	žù:č
10.	Tre	žù:č
11.	Gra	žù:ć
12.	GHr	žù:ć
13.	Bit	žuć
14.	Vi	žuć / žù:ći
15.	Lo	zù:ć
16.	Hod	žuć
17.	Bun	žù:ć
18.	Ort	žù:č
19.	Kru	žù:ć
20.	Odž	žù:č
21.	Za	žùč
22.	Kruš	žù:č
23.	Zur	žù:č
24.	KFa	žù:č
25.	Jas	žù:č
26.	PMo	žù:č
27.	Zav	žùč
28.	Rat	žùč
29.	Vla	žù:č
30.	GLj	žù:č
31.	Pre	žù:č
32.	Pri	žù:ć
33.	Lug	žù:č
34.	Se	žù:ć
35.	Bor	žù:ć
36.	Čuh	žù:č
37.	Led	žù:č
38.	Del	žùć
39.	Pod	žùč
40.	Sof	žù:ć
41.	DSo	žùč
42.	Sl	žù:č
43.	BŠ	žù:č
44.	Bi	žùč
45.	Viš	žù:ć
46.	CVr	žùć
47.	Plj	žùč
48.	Že	žùć
49.	Sel	žùč / žù:č
50.	Bj	žù:č
51.	Mok	žù:č
52.	Šah	žù:ć
53.	Bje	žùć
54.	Kle	žùć́
55.	Ugo	žù:č
56.	TD	žù:ć
57.	Bio	žù:č
58.	Ot	žù:ć
59.	Lok	žù:ć
60.	Mra	žù:č
61.	Kre	žù:č
62.	Dež	žù:č
63.	Dža	žuč́
64.	Tur	žù:č
65.	Kat	žù:ć
66.	Bak	žù:ć
67.	Tuš	žuć
68.	Uvo	žù:ć
69.	Kriv	žùč
70.	Dra	žù:č / žù:ć
71.	DDr	žùč / žù:č
72.	MPo	žù:č
73.	Sre	žúća
74.	Žli	žùč
75.	Glo	žùć
76.	Vrt	žù:č
77.	Dru	žùč
78.	Vre	žùč / žùča
79.	Križ	zùč
80.	Mi	žù:č
81.	Tar	žù:č
82.	Kla	žù:ć
83.	Mil	žù:č
84.	Rep	žù:č
85.	Voz	žù:č
86.	Vij	žù:ć́
87.	Zab	žù:č
88.	Sla	žù:č
89.	Bjel	žù:č
90.	Sop	žù:ć
91.	Vuk	žù:č
92.	Br	žù:ć
93.	GBu	žù:ć
94.	Bal	žù:ć
95.	Grah	žù:ć
96.	Gla	žù:ć
97.	DL	žù:č
98.	Oma	žù:č
99.	DRa	žù:č
100.	Oso	žù:č
101.	Kak	žù:č
102.	Dev	žù:č
103.	Bre	žù:č
104.	Dok	žù:č
105.	GPi	žù:č
106.	Pr	žù:č
107.	DLo	žù:č
108.	Teo	žù:č
109.	Ja	žù:č
110.	DČa	žù:č
111.	DB	žù:č
112.	SBr	žù:č
113.	Bod	žù:č
114.	Mao	žù:č
115.	Pot	žùč
116.	DŠp	žù:č / žùč
117.	Dbr	žù:č
118.	Luk	žù:č / na žú:ču
119.	DMi	žù:č
120.	GVu	žù:č
121.	Vuč	žù:č
122.	Ora	žù:ć́
123.	DMa	žù:č
124.	Tra	žùč
125.	GSl	žù:č
126.	Tol	žù:č
127.	DKo	žù:č
128.	Gar	žù:č
129.	Pis	žù:č
130.	Stu	žù:ć
131.	Vit	žù:ć
132.	Gru	žù:ć
133.	Biog	žù:ć
134.	Gor	žù:ć
135.	GDr	žù:ʒ / žuč
136.	Čit	žù:ć
137.	Kon	žù:č
138.	Pris	žù:ć
139.	Ved	žù:č
140.	Do	žù:č
141.	Zah	zù:č
142.	Her	žù:ć
143.	Vag	žù:ć
144.	Odža	žù:ć
145.	DVu	žùč
146.	VGu	žù:ć
147.	VKa	žù:č
148.	Li	žù:ć
149.	Boj	žuč
150.	Jak	žù:č
151.	Zlo	žù:ć
152.	Drv	žù:ć
153.	GPe	žù:ć
154.	Pak	žù:ć
155.	Vin	žù:ć
156.	Str	žùć
157.	Ste	žù:č
158.	Nug	žù:č
159.	Lu	žù:č
160.	Res	žù:č
161.	Bas	žù:č
162.	Hri	žù:č
163.	DR	žù:č
164.	Podr	žù:č
165.	Per	zù:č
166.	Pše	žù:ć
167.	Div	žù:ć
168.	Dbt	žù:č
169.	Im	žù:č
170.	GB	žùć
171.	T-P	žùć
172.	Žep	žù:ć
173.	Lup	žù:č
174.	Rav	žù:č
175.	Mis	žù:ć
176.	Dop	žù:č
177.	Kom	žù:č
178.	Oča	zù:č
179.	S-V	žù:ć
180.	KVr	žuč
181.	Po	žù:ć
182.	SŠ	žù:č
183.	Ukr	žù:č
184.	Raj	žùč
185.	Med	žù:č
186.	Bob	žùč
187.	Siv	žùč
188.	VBu	žù:č
189.	Pop	žù:č
190.	Vrb	žù:ć
191.	Liš	žù:ć
192.	Mo	žù:č
193.	Jake	žù:č
194.	NGr	žù:č
195.	DSv	žù:č
196.	GKo	žù:č
197.	GSm	žuč
198.	Srđ	žù:č
199.	Mah	žù:č
200.	Dol	žù:č
201.	Grb	žuč
202.	DI	žù:č
203.	Mel	žù:č
204.	Trn	žù:č
205.	Koz	žù:ć
206.	GSr	žù:č
207.	BD	žù:ć
208.	Pru	žù:č / žùči
209.	Suh	žù:č
210.	Šur	žù:č
211.	MDu	žù:č
212.	Jase	žù:č / žùči
213.	GKa	žùč
214.	Dab	žù:č
215.	KJe	žù:č
216.	Oraš	žù:č
217.	Loh	zù:č
218.	Dob	žù:č
219.	Spa	žù:č žùči
220.	Iza	zù:č / žù:č
221.	Ćor	žù:č
222.	Jez	žù:č
223.	Buž	žù:č
224.	MKl	zù:č
225.	Bih	žù:č
226.	Tuh	žù:č
227.	Dub	žù:ć
228.	Dola	žù:ć
229.	Svo	žù:č
230.	GT	žù:č

Komentar

Afrikatu *č* u Njd. imenice ‘žuč’ ima ukupno sto šezdeset mjesnih govora: sto pedeset devet mjesta ima samo oblik *žuč*, a M70 ima *žuč* / *žuć*. Oblik s afrikatom *ć* umjesto *č* zapisan je u ukupno šezdeset sedam mjesnih govora: šezdeset šest mjesta ima samo *žuć*, a jedno mjesto ima *žuć* naporedo s oblikom s afrikatom *č*. U četiri mjesta zapisan je samo oblik *žuć́* (M54, M63, M86, M122).

Oblik *žuč* povezuje mnoge mjesne govore širom Bosne i Hercegovine; rječi je u srednjoj Bosni, te srednjoj i zapadnoj Hercegovini. Većina mjesnih govora u kojima se upotrebljava afrikata *ć* nalazi se u srednjoj i istočnoj Bosni, srednjoj, zapadnoj i južnoj Hercegovini, u granicama: Ličtani (kod Livna) – Zlosela (kod Kupresa) – Strojice (kod Šipova) – Pšenik (kod Jajca) – Skender-Vakuf – Gluha Bukovica (kod Travnika) – Misurići (kod Maglaja) – Brnjic (kod Kaknja) – Kladanj – Glogova (kod Bratunca) – Srebrenica – Žepa (kod Rogatice) – Višegrad – Sofići (kod Goražde) – Delijaš (kod Trnova) – Borci (kod Konjica) – Kružanj (kod Mostara) – Bitunja (kod Stoca) – Gornje Hrasno i Gradac (kod Neuma); izvan ovog areala oblik *žuć* zapisan je i u sjevernoj (okolica Bosanske Gradiške i Prnjavora) i sjeverozapadnoj Bosni (Bosanska Dubica, okolica Prijedora, Banje Luke i Kotor-Varoši). Mjesni govori s oblikom *žuć́* nisu teritorijalno povezani (jedan je u sjevernoj Hercegovini, ostali su bosanski govori).

Afrikata *č* u Njd. ove imenice najčešća je u govorima Srba – u sedamdeset četiri mjesta od osamdeset ispitanih zapisano je samo *žuč*. Oblik *žuć* najčešći je govorima Bošnjaka – više od dvije petine ovih govora ima afrikatu *ć* umjesto *č* u ovom obliku (u četrdeset jednom mjestu samo je *žuć*, a u M70, Dragoradi kod Ilijaša, zapisano je *žuč* / *žuć*). Dvije petine govora Hrvata odlikuje se oblikom s afrikatom *ć* (*žuć*). Palatalna afrikata *ć́* javlja se u govorima Bošnjaka (M122, Orašje, i M63, Džanići kod Konjica), a i u jednom mjesnom govoru Hrvata (M86, Vijaka kod Vareša) i Srba (M54, Klek kod Sarajeva).

Literatura

Baotić 1983: 101; Brabec 2012: 67; Brozović 1966: 141; Brozović 2012: 325-326; Bulić 2013: 151; Dragičević 2007: 346; Đurović 1992: 180-183; Halilović 1990: 284-285; Halilović 2002: 324; Jahić 2002: 110-112; Okuka 1983: 57-58; Okuka 1983a: 68; Pavešić 1960: 366; Peco 1962: 304; Peco 1983: 242, 248; Peco 1986: 113-114; Peco 2001: 624, 626, 628; Ramić 1999: 323; Remetić 1970: 118; Ružičić 1934: 10-11; Ružičić 1936: 246; Šurmin 1895: 192; Valjevac 1983: 336; Valjevac 2002: 157-158; Vujičić i dr. 1979: 80-81; Vujičić 1981: 201, 206; Vujičić 1985: 142-144; Vujičić 1990: 98; Vuković 1963: 303-304; Vuković 1964: 48.

Up.: OLA: 1659.

Etimologija

psl. *žьlčь, *zьlčь (stsl. зльчь, rus. жёлчь, желчь, polj. żółć), lit. tulžis ← pie. *g(’)^{h}elh$_{3}$-

žuč: psl. *žьlčь, *zьlčь izvodi iz pie. korijena *g(’)^{h}elh$_{3}$-, koji je označavao svijetle nijanse žute i zelene boje. Žuč je tako nazvana zbog svoje zelenkasto-žute boje.

Literatura

Skok 1973: III: 686; Brückner 1985: 665; Fasmer 1986: II: 45; Snoj 2016: 896.

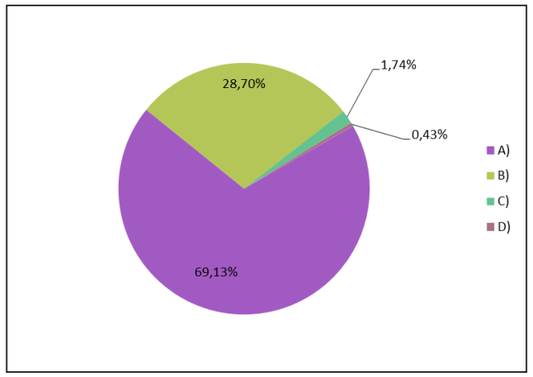

Ukupno (230):
A) 159 (69,13%)
B) 66 (28,70%)
C) 4 (1,74%)
D) 1 (0,43%)

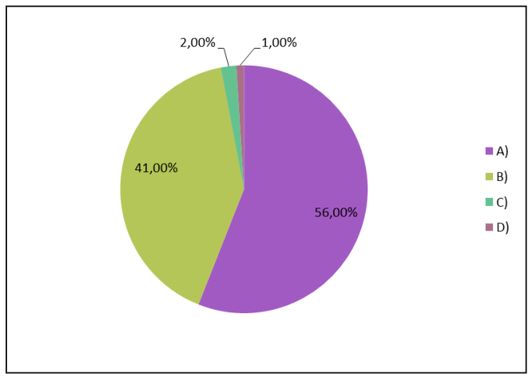

Bošnjaci (100):
A) 56 (56,00%)
B) 41 (41,00%)
C) 2 (2,00%)
D) 1 (1,00%)

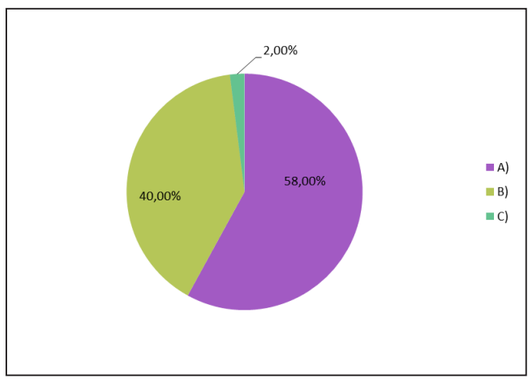

Hrvati (50):
A) 29 (58,00%)
B) 20 (40,00%)
C) 1 (2,00%)

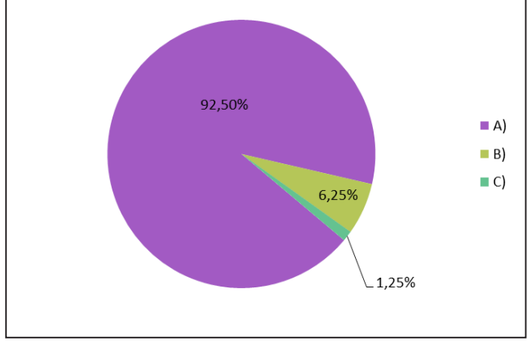

Srbi (80):
A) 74 (92,50%)
B) 5 (6,25%)
C) 1 (1,25%)

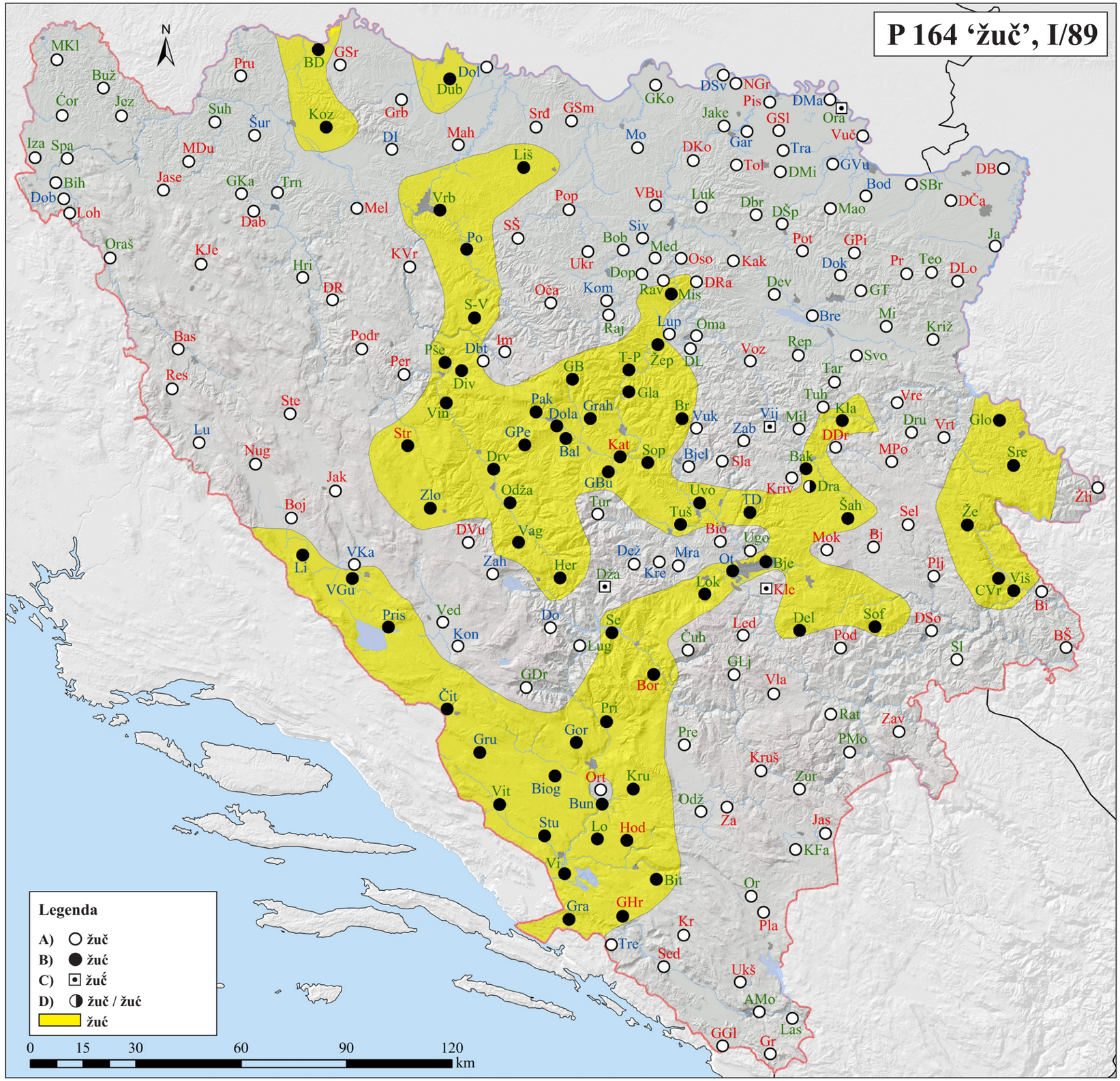

P 1532 ‘džamija’, I/90		
Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	ǯá:mija
2.	GGl	ǯá:miʲa
3.	AMo	ǯá:mija
4.	Las	ǯá:mija
5.	Ukš	ǯá:mija
6.	Pla	ǯá:miʲa
7.	Or	ǯá:mija
8.	Kr	ǯá:mija
9.	Sed	ǯá:mija
10.	Tre	ǯá:miʲa
11.	Gra	ǯá:mija
12.	GHr	ǯá:mija
13.	Bit	ǯá:mija
14.	Vi	ǯá:mija
15.	Lo	ǯá:mija
16.	Hod	ǯá:mija
17.	Bun	ǯá:mija
18.	Ort	ǯá:mija
19.	Kru	ǯá:mija
20.	Odž	ǯá:mija
21.	Za	ǯá:mija
22.	Kruš	ǯá:mija
23.	Zur	ǯá:mija
24.	KFa	ǯá:mija
25.	Jas	ǯá:mija
26.	PMo	ǯá:mija
27.	Zav	ǯá:mija
28.	Rat	ǯá:mija
29.	Vla	ǯá:mija
30.	GLj	ǯá:mija
31.	Pre	ǯá:mija
32.	Pri	ǯá:mija
33.	Lug	ǯá:mija
34.	Se	ǯá:mija
35.	Bor	ǯá:mija
36.	Čuh	ǯá:mija
37.	Led	ǯá:mija
38.	Del	ǯá:mʲja
39.	Pod	ǯá:miʲa
40.	Sof	ǯá:mija
41.	DSo	ǯá:mija
42.	Sl	ǯá:mija
43.	BŠ	ǯá:mia
44.	Bi	ǯá:mija
45.	Viš	ǯá:mija / ǯá:mija
46.	CVr	ǯá:mija
47.	Plj	ǯá:mija
48.	Že	ǯá:mija
49.	Sel	ǯá:mija
50.	Bj	ǯá:mija
51.	Mok	ǯá:mija
52.	Šah	ǯá:mija
53.	Bje	ǯá:mʲja
54.	Kle	ǯá:mija
55.	Ugo	ǯ́ámija
56.	TD	ǯá:mija
57.	Bio	ǯ́á:mija
58.	Ot	ǯá:mija
59.	Lok	ǯá:mija
60.	Mra	ǯá:mija
61.	Kre	ǯá:mija
62.	Dež	ǯá:mija
63.	Dža	ǯ́á:mija
64.	Tur	ǯá:mija
65.	Kat	ǯá:mija
66.	Bak	ǯá:mija
67.	Tuš	ǯá:mija
68.	Uvo	ǯá:mija
69.	Kriv	ǯá:mija
70.	Dra	ǯá:mija
71.	DDr	ǯá:miʲa / ǯá:mija
72.	MPo	ǯá:miʲa
73.	Sre	ǯá:mija
74.	Žli	ǯá:mija
75.	Glo	ǯá:mija
76.	Vrt	ǯá:mija
77.	Dru	ǯá:mija
78.	Vre	ǯá:mija
79.	Križ	ǯá:mija
80.	Mi	ǯá:mija
81.	Tar	ǯá:mija
82.	Kla	ǯá:mija
83.	Mil	ǯá:mija
84.	Rep	ǯá:mija
85.	Voz	ǯá:miʲa
86.	Vij	ǯá:mija
87.	Zab	ǯamija
88.	Sla	ǯá:mija
89.	Bjel	ǯá:mija
90.	Sop	ǯá:mija
91.	Vuk	ǯá:mija
92.	Br	ǯá:mija
93.	GBu	ǯá:mija
94.	Bal	ǯá:mija
95.	Grah	ǯá:mija
96.	Gla	ǯ́á:mijạ
97.	DL	ǯá:miʲa
98.	Oma	ǯá:mija
99.	DRa	ǯá:mija
100.	Oso	ǯá:mija
101.	Kak	ǯ́ámija
102.	Dev	ǯá:mija
103.	Bre	ǯá:mija
104.	Dok	ǯá:mija
105.	GPi	ǯá:mija
106.	Pr	ǯá:mija
107.	DLo	ǯá:mija
108.	Teo	ǯá:mija
109.	Ja	ǯá:mija
110.	DČa	ǯá:mija
111.	DB	ǯá:mija
112.	SBr	ǯá:mija
113.	Bod	ǯá:mija
114.	Mao	ǯá:mija
115.	Pot	ǯá:mija
116.	DŠp	ǯá:mija
117.	Dbr	ǯ́á:mija
118.	Luk	ǯá:mija
119.	DMi	ǯá:mija
120.	GVu	ǯá:mija
121.	Vuč	ǯá:mija
122.	Ora	ǯ́á:mija
123.	DMa	ǯa:mija
124.	Tra	ǯá:mija
125.	GSl	ǯá:mija
126.	Tol	ǯá:mija
127.	DKo	ǯ́á:mija
128.	Gar	ǯá:mija / ǯ́á:mija
129.	Pis	ǯ́á:mija
130.	Stu	ǯá:mija
131.	Vit	ǯá:mija
132.	Gru	ǯá:mija
133.	Biog	ǯá:mija
134.	Gor	ǯá:mija
135.	GDr	ǯá:mija
136.	Čit	ǯá:mija
137.	Kon	ǯá:mija
138.	Pris	ǯá:mija
139.	Ved	ǯá:mija
140.	Do	ǯá:mija
141.	Zah	ǯá:mija
142.	Her	ǯá:mija
143.	Vag	ǯá:mija
144.	Odža	ǯá:mija
145.	DVu	ǯá:mija
146.	VGu	ǯá:mija
147.	VKa	ǯá:mija
148.	Li	ǯá:mija
149.	Boj	ǯá:mija
150.	Jak	ǯá:mija
151.	Zlo	ǯá:mija
152.	Drv	ǯá:mija
153.	GPe	ǯá:mija
154.	Pak	ǯá:mija
155.	Vin	ǯá:miʲa
156.	Str	ǯá:mʲja
157.	Ste	ǯá:mija
158.	Nug	ǯá:mija
159.	Lu	ǯá:mija
160.	Res	ǯá:mija
161.	Bas	ǯá:mija
162.	Hri	ǯámija
163.	DR	ǯá:mija
164.	Podr	ǯá:mija
165.	Per	ǯá:miʲa
166.	Pše	ǯá:mija
167.	Div	ǯá:mija
168.	Dbt	ǯá:mija
169.	Im	ǯá:mija
170.	GB	ǯá:mija
171.	T-P	ǯ́á:mija
172.	Žep	ǯá:mija
173.	Lup	ǯá:mija
174.	Rav	ǯá:mija
175.	Mis	ǯ́á:mija
176.	Dop	ǯá:mʲja
177.	Kom	ǯá:mija
178.	Oča	ǯá:mija
179.	S-V	ǯ́á:mija / dá:mija
180.	KVr	ǯá:miʲa
181.	Po	ǯá:mija
182.	SŠ	ǯá:mija
183.	Ukr	ǯá:mija
184.	Raj	ǯá:miʲa
185.	Med	ǯá:mija
186.	Bob	ǯá:mija
187.	Siv	ǯá:miʲa
188.	VBu	ǯá:mija
189.	Pop	ǯá:mija
190.	Vrb	ǯá:mija
191.	Liš	ǯá:mija
192.	Mo	ǯàmija
193.	Jake	ǯá:mija
194.	NGr	ǯá:mija
195.	DSv	ǯá:mija
196.	GKo	ǯá:mija
197.	GSm	ǯamija
198.	Srđ	ǯá:mija
199.	Mah	ǯá:mija
200.	Dol	ǯá:mija
201.	Grb	ǯá:mija
202.	DI	ǯá:mija
203.	Mel	ǯá:mija
204.	Trn	ǯá:mija
205.	Koz	ǯ́á:mija
206.	GSr	ǯá:mija
207.	BD	ǯá:mija
208.	Pru	ǯá:mʲja
209.	Suh	ǯ́á:mija
210.	Šur	ǯá:mija
211.	MDu	ǯá:mija
212.	Jase	ǯá:mija
213.	GKa	ǯá:mija
214.	Dab	ǯá:mija
215.	KJe	ǯá:mija
216.	Oraš	ǯá:mija
217.	Loh	ǯá:mija
218.	Dob	ǯá:mija
219.	Spa	ǯá:mija
220.	Iza	ǯá:mija
221.	Ćor	ǯá:mija
222.	Jez	ǯá:mija
223.	Buž	ǯ́á:mija
224.	MKl	ǯá:mija
225.	Bih	ǯá:mija
226.	Tuh	ǯá:mija
227.	Dub	ǯ́á:mija
228.	Dola	ǯá:mija
229.	Svo	ǯá:mija
230.	GT	ǯá:mija

Komentar

Afrikatu *ǯ* u Njd. imenice ‘džamija’ čuva ukupno sto sedamdeset devet mjesnih govora: u sto sedamdeset osam mjesta zapisano je samo *ǯamija*, a u jednom *ǯamija* / *ǯamija*. Afrikata *ǯ́* umjesto *ǯ* odlika je jedne petine istraženih govora: u četrdeset šest mjesta zapisan je samo oblik *ǯamija*, a u M45 naporedo s oblikom s afrikatom *ǯ*. Palatalna afrikata *ǯ́* potvrđena je u pet mjesta: četiri mjesta imaju samo oblik *ǯ́amija*, a jedno mjesto ima *ǯ́amija* / *damija* (M179).

Oblik *ǯamija* imaju mnogi govori širom Bosne i Hercegovine; rječi je u srednjoj Bosni. Većina govora u kojima se koristi oblik *ǯamija* nalazi se u granicama koje čine: Here (kod Prozora), Lokve (kod Hadžića) i Delijaš (kod Trnova) na jugu – Šahbegovići (kod Sokoca) i Kladanj na istoku – Misurići (kod Maglaja) na sjeveru – Pšenik i Vinac (kod Jajca) na zapadu; ovaj oblik zapisan je i u istočnoj (okolica Goražda, Višegrada, Srebrenice i Bratunca), sjevernoj (okolica Bosanske Gradiške i Prnjavora), sjeverozapadnoj (Bosanska Dubica, okolica Banje Luke i Kotor-Varoši) i zapadnoj Bosni (okolica Bosanskog Petrovca) te zapadnoj (Vitina kod Ljubuškog) i južnoj Hercegovini (Višići kod Čapljine). Mjesni govori s oblikom *ǯ́amija* nisu teritorijalno povezani (jedan je hercegovački govor, ostali su bosanski govori).

Afrikata *ǯ* u Njd. imenice ‘džamija’ najbolje je sačuvana u govorima Srba – od osamdeset govora svega tri imaju samo *ǯamija* i jedan ima samo *ǯamija* (M57, Bioča kod Ilijaša). Afrikata *ǯ́* umjesto *ǯ* najčešća je u govorima Bošnjaka – u trideset četiri mjesna govora zapisan je samo oblik *ǯamija* i u jednom *ǯamija* / *ǯamija* (M45, Višegrad). Palatalna afrikata *ǯ́* najčešća je u govorima Bošnjaka – tri mjesta imaju samo *ǯ́amija* i jedno mjesto ima *ǯ́amija* / *damija* (M179, Skender-Vakuf).

Literatura

Arnaut 2017: 90; Baotić 1983: 102; Brabec 2012: 70; Brozović 1966: 141; Bulić 2013: 153; Bulić 2014: 92; Dragičević 2007: 346; FO 1981: 429; Halilović 1990: 284-285; Halilović 2002: 325; Halilović 2009: 48; Jahić 2002: 110-112; Kozomara 2016: 646; Okuka 1983: 57; Okuka 1983a: 68; Peco 1962: 304; Peco 1964: 82; Peco 1975: 168-170, 175-177, 187-202; Peco 1983: 242, 249; Peco 1986: 113-114; Peco 2001: 623, 626, 627; Pehlić 2006: 61; Petrović 1970: 341; Ramić 1999: 323-324; Remetić 1970: 118; Ružičić 1934: 10-11; Ružičić 1936: 246; Šurmin 1895: 192; Valjevac 1983: 336; Valjevac 2002: 159; Vujičić i dr. 1979: 80-81; Vujičić 1981: 201, 206; Vujičić 1985: 143-144; Vujičić 1990: 98; Vuković 1964: 48.

Etimologija

osm. tur. cami ← ar. ǧāmi

džámija: balkanski turcizam arapskog porijekla ǧāmi ‘bogomolja‘, bukv. ‘onaj koji skuplja, okuplja’.

Literatura

Škaljić 1966: 232; Skok 1971: I: 470.

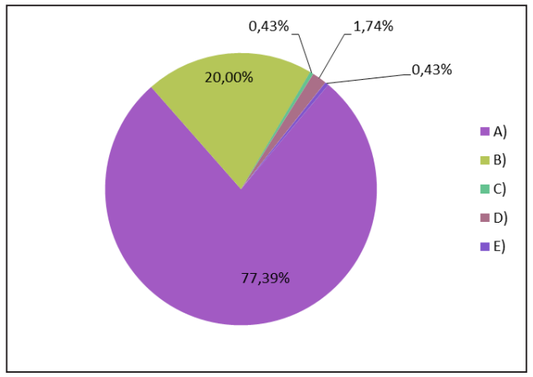

Ukupno (230):
A) 178 (77,39%)
B) 46 (20,00%)
C) 1 (0,43%)
D) 4 (1,74%)
E) 1 (0,43%)

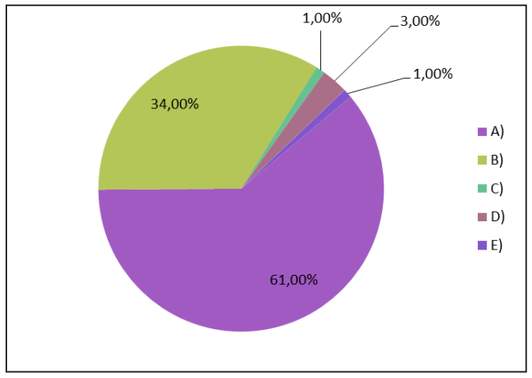

Bošnjaci (100):
A) 61 (61,00%)
B) 34 (34,00%)
C) 1 (1,00%)
D) 3 (3,00%)
E) 1 (1,00%)

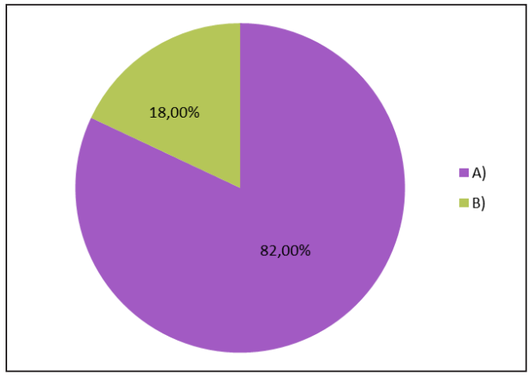

Hrvati (50):
A) 41 (82,00%)
B) 9 (18,00%)

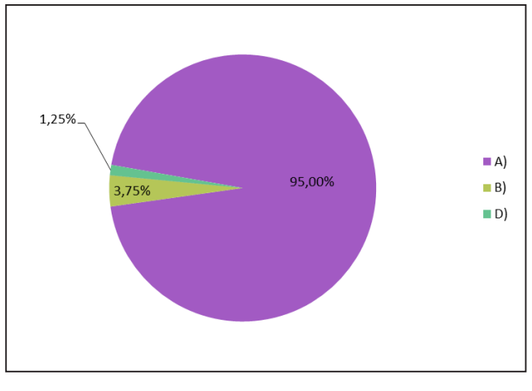

Srbi (80):
A) 76 (95,00%)
B) 3 (3,75%)
D) 1 (1,25%)

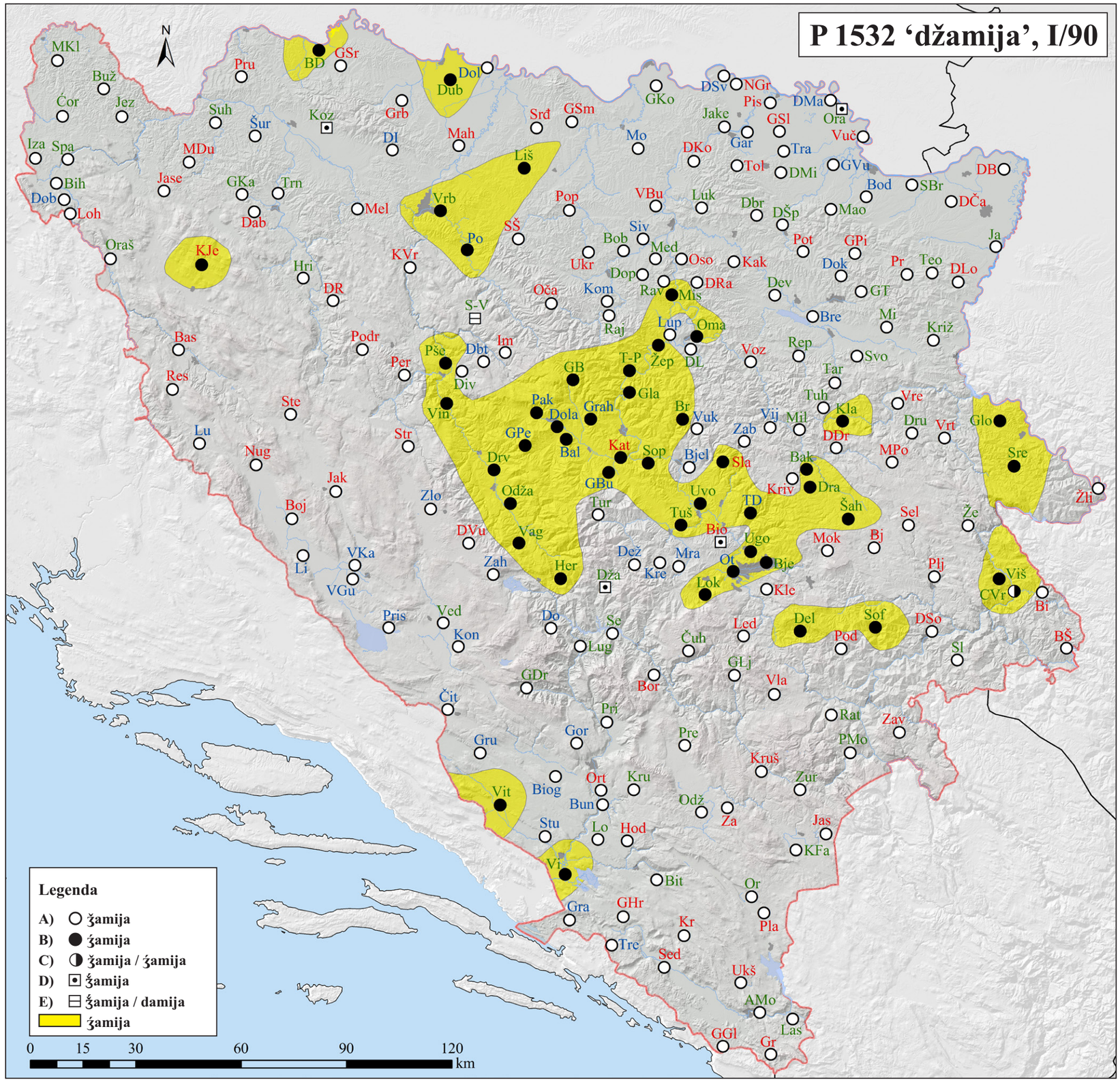

P 645 ‘staklo’, I/91		
Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	stáklo
2.	GGl	stáklo
3.	AMo	stáklo / ʒàm
4.	Las	cáklo
5.	Ukš	stàklo
6.	Pla	cáklo
7.	Or	cáklo / ʒàm
8.	Kr	stàklo
9.	Sed	cáklo
10.	Tre	cáklo
11.	Gra	stáklo
12.	GHr	cáklo
13.	Bit	stáklo / cáklo
14.	Vi	cáklo / ʒàm
15.	Lo	cáklo
16.	Hod	stáklo
17.	Bun	cáklo
18.	Ort	cáklo
19.	Kru	cáklo
20.	Odž	càklo
21.	Za	cáklo
22.	Kruš	stáklo
23.	Zur	cáklo / stáklo / ʒàm
24.	KFa	stáklo / cáklo
25.	Jas	cáklo
26.	PMo	ʒàm / stáklo
27.	Zav	sŕča
28.	Rat	sŕča / stáklo
29.	Vla	sŕča / stáklo
30.	GLj	stáklo / ʒàm
31.	Pre	ʒàm / stáklo / sŕča
32.	Pri	cáklo
33.	Lug	cáklo
34.	Se	stáklo
35.	Bor	ʒàm / stáklo
36.	Čuh	stáklo
37.	Led	stáklo
38.	Del	stáklo / sŕća
39.	Pod	stáklo / sr̨ča
40.	Sof	stáklo
41.	DSo	stáklo
42.	Sl	stáklo / sŕča
43.	BŠ	sŕča / stáklo
44.	Bi	stáklo
45.	Viš	stáklo
46.	CVr	stáklo
47.	Plj	stáklo / sŕča
48.	Že	ʒàm / sŕča
49.	Sel	sŕča
50.	Bj	——
51.	Mok	stáklo / ʒàm
52.	Šah	stáklo / sŕća / ʒàm
53.	Bje	stáklo
54.	Kle	stáklo
55.	Ugo	stáklo / sŕča
56.	TD	stáklo
57.	Bio	stáklo / cáklo
58.	Ot	stáklo / sŕča
59.	Lok	stáklo / sŕća
60.	Mra	cáklo / stáklo
61.	Kre	cáklo / stáklo
62.	Dež	stáklo / cáklo
63.	Dža	cáklo
64.	Tur	stáklo
65.	Kat	sŕća
66.	Bak	stáklo / ʒàm
67.	Tuš	ʒàm / stáklo
68.	Uvo	stáklo / sŕća
69.	Kriv	stáklo
70.	Dra	dàm
71.	DDr	stáklo / srča / ʒa̧m / srča
72.	MPo	stáklo
73.	Sre	stáklo
74.	Žli	stáklo
75.	Glo	stákla / sŕća / ʒàm
76.	Vrt	stáklo
77.	Dru	stáklo
78.	Vre	sŕča / stáklo
79.	Križ	ʒàm / stáklo / sŕča
80.	Mi	staklo / ʒam
81.	Tar	stáklo / ʒam
82.	Kla	sŕća / ʒàm / stáklo
83.	Mil	stáklo
84.	Rep	stáklo
85.	Voz	stáklo
86.	Vij	cáklo
87.	Zab	stáklo
88.	Sla	stáklo
89.	Bjel	stáklo
90.	Sop	stáklo
91.	Vuk	——
92.	Br	stáklo / sŕća
93.	GBu	sŕća
94.	Bal	stáklo / sŕća
95.	Grah	stáklo / sŕća
96.	Gla	stą́klọ
97.	DL	stáklo
98.	Oma	stáklo / sŕča
99.	DRa	sŕča
100.	Oso	sŕča
101.	Kak	stą̀klo / sŕča
102.	Dev	sŕča
103.	Bre	stáklo
104.	Dok	ʒàm / stáklo
105.	GPi	stáklo
106.	Pr	stáklo
107.	DLo	stáklo
108.	Teo	stáklo / ʒàm / ʒámovi
109.	Ja	stáklo
110.	DČa	stáklo / srča
111.	DB	stáklo
112.	SBr	stáklo / sŕča
113.	Bod	stáklo / srča
114.	Mao	sŕča
115.	Pot	ʒàm / staklo
116.	DŠp	stáklo / ʒàm
117.	Dbr	stą́klo
118.	Luk	sŕča / stáklo
119.	DMi	ʒàm
120.	GVu	stáklo / sŕča
121.	Vuč	stáklo
122.	Ora	sŕća
123.	DMa	stáklo / sŕča
124.	Tra	stáklo / ʒàm
125.	GSl	sŕča
126.	Tol	stáklo
127.	DKo	sŕča / stáklo
128.	Gar	sŕča / stáklo
129.	Pis	stáklo
130.	Stu	stàklo
131.	Vit	cáklo
132.	Gru	cáko:
133.	Biog	stáklo
134.	Gor	cáklo
135.	GDr	cáko:
136.	Čit	stáklo
137.	Kon	stáklo
138.	Pris	cáko:
139.	Ved	cáko: / stáklo
140.	Do	stáklo / sŕča
141.	Zah	càklo
142.	Her	càklo
143.	Vag	sŕća / stáklo
144.	Odža	stáklo / sŕća / ʒàm
145.	DVu	sŕč
146.	VGu	cáko:
147.	VKa	stáklo
148.	Li	cáko
149.	Boj	cáko:
150.	Jak	ʒàm / stáklo
151.	Zlo	stáklo / sŕč
152.	Drv	stáklo / ʒàm
153.	GPe	stáklo
154.	Pak	stáklo / sŕća
155.	Vin	stáklo
156.	Str	stáklo / sŕča
157.	Ste	cáko:
158.	Nug	sŕča / cáklo
159.	Lu	stáklo
160.	Res	stáklo
161.	Bas	stáklo
162.	Hri	ʒám
163.	DR	stáklo
164.	Podr	stáklo / sŕča
165.	Per	stáklo
166.	Pše	stáklo / sŕća
167.	Div	stáklo / sŕča
168.	Dbt	sŕča
169.	Im	stáklo / sŕča
170.	GB	stáklo / sŕća
171.	T-P	sŕća
172.	Žep	sŕća
173.	Lup	stáklo / sŕča
174.	Rav	sŕča / stáklo
175.	Mis	sŕća
176.	Dop	ćercí:va
177.	Kom	staklo
178.	Oča	stáklo / sŕča
179.	S-V	stáklo
180.	KVr	stáklo / sŕča
181.	Po	stáklo / sŕća
182.	SŠ	stáklo / sŕča
183.	Ukr	stáklo / sŕča
184.	Raj	stáklo
185.	Med	stáklo
186.	Bob	stáklo
187.	Siv	stáklo / sr̨ča
188.	VBu	stáklo / sŕča
189.	Pop	stáklo / sŕča
190.	Vrb	stáklo / ʒàm
191.	Liš	stáklo
192.	Mo	sŕča
193.	Jake	ʒàm / stáklo / sŕča
194.	NGr	stáklo
195.	DSv	sŕča
196.	GKo	stáklo / sŕča
197.	GSm	stáklo / sŕča
198.	Srđ	stáklo
199.	Mah	stáklo
200.	Dol	stáklo
201.	Grb	stáklo
202.	DI	stáklo
203.	Mel	stáklo / sŕča
204.	Trn	sŕča / stáklo
205.	Koz	sŕća / stáklo
206.	GSr	sŕča
207.	BD	sŕća / flàša
208.	Pru	stáklo
209.	Suh	sŕča / stàklo
210.	Šur	stáklo / sŕča
211.	MDu	stáklo
212.	Jase	stáklo
213.	GKa	stáklo
214.	Dab	stáklo
215.	KJe	stáklo
216.	Oraš	sr̨ča / stáklo
217.	Loh	cáklo
218.	Dob	stáklo / cáklo
219.	Spa	stáklo / srča
220.	Iza	sŕča / stáklo
221.	Ćor	stáklo / srča
222.	Jez	sŕča
223.	Buž	stáklo / sŕča
224.	MKl	sŕča
225.	Bih	stáklo / srča
226.	Tuh	stáklo / ʒàm
227.	Dub	stáklo
228.	Dola	stáklo
229.	Svo	stáklo
230.	GT	stáklo / ʒàm

Komentar

Suglasnička grupa *st* u Njd. imenice ‘staklo’ sačuvana je u tri četvrtine ispitanih govora: sto šezdeset četiri mjesta imaju samo oblik *staklo*, a devet mjesta ima i oblik u kojem je suglasnička grupa zamijenjena afrikatom *c* (*staklo* / *caklo*). U četrdeset mjesnih govora zapisan je oblik *caklo*: trideset jedan govor ima samo *caklo*, a devet *staklo* / *caklo*.

Mnoge mjesne govore širom Bosne i Hercegovine povezuje oblik *staklo*. Oblik *caklo* češći je u Hercegovini nego u Bosni; zapisan je u svim dijelovima Hercegovine i u dva uska pojasa; jedan se prostire od zapadne, preko jugozapadne Bosne do zapadne Hercegovine i obuhvata mjesta: Stekerovci (kod Glamoča), Nuglašica (kod Bosanskog Grahova), Bojmunte, Ličtani i Veliki Guber (kod Livna), Prisoje i Vedašić (kod Duvna), a drugi od ramske oblasti do srednje Bosne i čine ga mjesta: Zahum i Here (kod Prozora), Džanići (kod Konjica), Deževice, Kreševo i Mratinjići (kreševski kraj) i Bioča (kod Ilijaša). Izvan ovih prostora zapisan je još u okolici Vareša (srednja Bosna) i okolici Bihaća (sjeverozapadna Bosna).

Po tri četvrtine govora Srba i govora Bošnjaka odlikuje se nepromijenjenom suglasničkom grupom *st* u Njd. imenice ‘staklo’, a četvrtina govora Hrvata ima oblik s alternacijom *st* > *c*: u devet mjesta zapisano je samo *caklo*, a u četiri *staklo* / *caklo*.

Iz dvadeset četiri mjesta potječu nerelevantni odgovori (*srča*, *ʒam*), a iz dva mjesta nema odgovora.

Literatura

Dalmacija 1997: 71; Dragičević 2007: 350; Đurović 1992: 212; Peco 1964: 99; Peco 1986: 145-146; Peco 2001: 684; Ramić 1999: 323, 331; Simić 1978: 63; Valjevac 1983: 342; Valjevac 2002: 176.

Up.: OLA: 1038.

Etimologija

psl. *stьklŏ (stsl. стькло, rus. стекло́, polj. szkło) ← got. *stikls

stàklo: psl. *stьklŏ preuzeto je iz got. *stikls ‘čaša, vrč’, što se potvrđuje i u drugim germ. jezicima: stvnjem. stehhal, stnord. stikill.

Literatura

Skok 1973: III: 235-326; Brückner 1985: 549; Fasmer 1987: III: 752-753; Snoj 2016: 719.

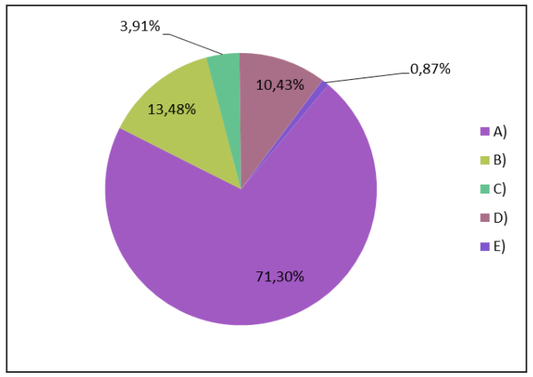

Ukupno (230):
A) 164 (71,30%)
B) 31 (13,48%)
C) 9 (3,91%)
D) 24 (10,43%)
E) 2 (0,87%)

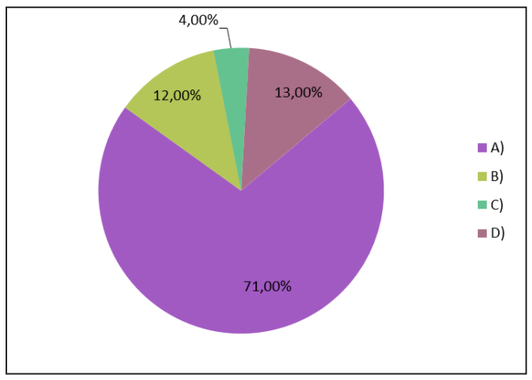

Bošnjaci (100):
A) 71 (71,00%)
B) 12 (12,00%)
C) 4 (4,00%)
D) 13 (13,00%)

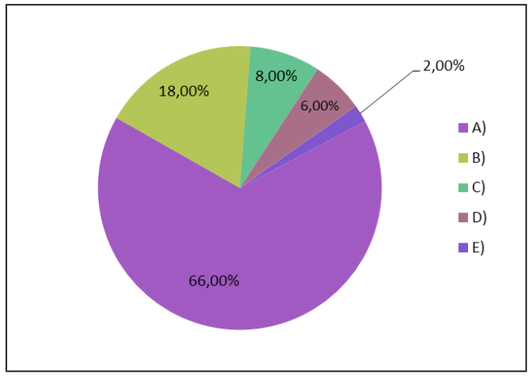

Hrvati (50):
A) 33 (66,00%)
B) 9 (18,00%)
C) 4 (8,00%)
D) 3 (6,00%)
E) 1 (2,00%)

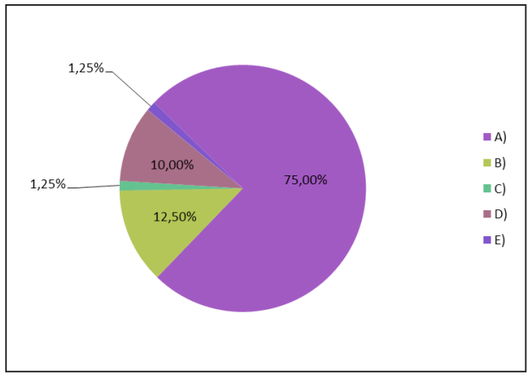

Srbi (80):
A) 60 (75,00%)
B) 10 (12,50%)
C) 1 (1,25%)
D) 8 (10,00%)
E) 1 (1,25%)

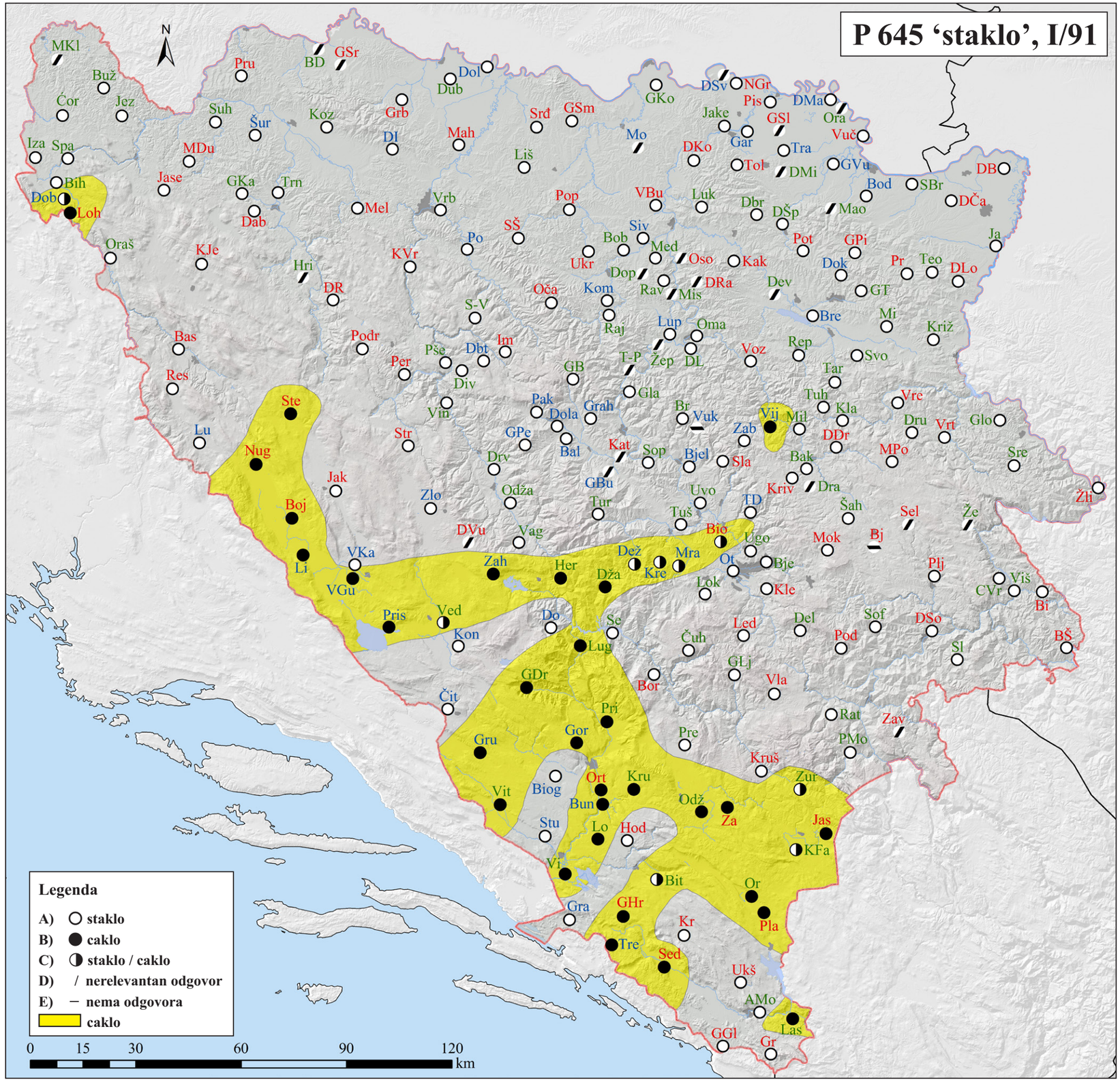

P 173 ‘ruci’, I/92		
Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	rú:ci
2.	GGl	rù:ci
3.	AMo	rú:ci
4.	Las	rù:ci / rú:ci
5.	Ukš	rú:ci / rú:ki
6.	Pla	rù:ci
7.	Or	rú:ci
8.	Kr	rú:ci
9.	Sed	rù:ci
10.	Tre	rú:ki / rú:ci
11.	Gra	rù:ci
12.	GHr	rù:ci
13.	Bit	rú:ci
14.	Vi	rù:ci
15.	Lo	rù:ci
16.	Hod	rù:ci / rú:ci
17.	Bun	rù:ci
18.	Ort	rù:ci
19.	Kru	rù:ci
20.	Odž	rú:ci
21.	Za	rú:ci
22.	Kruš	rú:ci
23.	Zur	rú:ci
24.	KFa	rú:ci
25.	Jas	rù:ci
26.	PMo	rú:ci
27.	Zav	rú:ci
28.	Rat	rù:ci
29.	Vla	rù:ci
30.	GLj	rù:ci
31.	Pre	rú:ci
32.	Pri	rù:ki
33.	Lug	rú:ci / rù:ci
34.	Se	rù:ci
35.	Bor	rú:ki / rú:ci
36.	Čuh	rú:ci / rù:ci
37.	Led	rù:ci / rú:ci
38.	Del	rú:ci
39.	Pod	rù:ci
40.	Sof	rú:ci
41.	DSo	rú:ci
42.	Sl	rú:ci
43.	BŠ	rú:ci
44.	Bi	rù:ci
45.	Viš	rú:ci
46.	CVr	rú:ci
47.	Plj	rú:ci
48.	Že	rú:ci
49.	Sel	rú:ki
50.	Bj	rù:ci
51.	Mok	rú:ci
52.	Šah	rú:ci
53.	Bje	rú:ci
54.	Kle	rú:ci / rù:ci
55.	Ugo	rù:ci
56.	TD	rú:ci
57.	Bio	rù:ci
58.	Ot	rú:ci
59.	Lok	rú:ci
60.	Mra	rú:ci
61.	Kre	rù:ci
62.	Dež	rù:ci
63.	Dža	rú:ci / rù:ci
64.	Tur	rù:ci
65.	Kat	rú:ci
66.	Bak	rú:ki / rùci
67.	Tuš	rú:ki / rú:ci
68.	Uvo	rù:ci
69.	Kriv	rú:ci
70.	Dra	rú:ci
71.	DDr	rù:ci
72.	MPo	rù:ci
73.	Sre	rú:ci / rù:ki
74.	Žli	rù:ci
75.	Glo	rù:ci
76.	Vrt	rù:ci
77.	Dru	rú:ci
78.	Vre	rù:ci
79.	Križ	rú:ci
80.	Mi	rù:ci
81.	Tar	rù:ci
82.	Kla	rù:ci
83.	Mil	rú:ci
84.	Rep	rù:ci / rú:ci / rú:ki
85.	Voz	rù:ci
86.	Vij	rù:ci
87.	Zab	rú:ci
88.	Sla	rù:ci
89.	Bjel	rú:ci / rú:ki
90.	Sop	rú:ci
91.	Vuk	rù:ci
92.	Br	rú:ci
93.	GBu	rú:ki
94.	Bal	rú:ci
95.	Grah	rú:ci
96.	Gla	u rù:ki
97.	DL	rù:ci
98.	Oma	rú:ci
99.	DRa	rú:ci
100.	Oso	rú:ki
101.	Kak	rù:ci / rù:ki / rú:ci / rú:ki
102.	Dev	rù:ci
103.	Bre	rù:ci
104.	Dok	rù:ki
105.	GPi	rú:ci
106.	Pr	rú:ci
107.	DLo	rú:ci
108.	Teo	rú:ci
109.	Ja	rù:ci
110.	DČa	rú:ci
111.	DB	rù:ki
112.	SBr	rú:ci
113.	Bod	rù:ci
114.	Mao	rù:ki
115.	Pot	rù:ci
116.	DŠp	rù:ci / na rú:ci
117.	Dbr	rú:ki
118.	Luk	rú:ci
119.	DMi	rú:ci
120.	GVu	rù:ci
121.	Vuč	rú:ci
122.	Ora	rú:ki
123.	DMa	rù:ki
124.	Tra	rù:ki
125.	GSl	rù:ci
126.	Tol	rù:ci
127.	DKo	rú:ki
128.	Gar	rú:ki
129.	Pis	rú:ci
130.	Stu	rú:ki / rù:ci
131.	Vit	rù:ci
132.	Gru	rú:ci / rù:ki
133.	Biog	rù:ki
134.	Gor	rú:ci / rù:ci
135.	GDr	rú:ki
136.	Čit	rú:ci
137.	Kon	rù:ci
138.	Pris	rù:ci
139.	Ved	rú:ci
140.	Do	rù:ci
141.	Zah	rú:ki
142.	Her	rú:ki / rú:ci
143.	Vag	rú:ki
144.	Odža	rù:ci
145.	DVu	rú:ki
146.	VGu	rù:ci / rú:ci
147.	VKa	rú:ki
148.	Li	rú:ci
149.	Boj	rú:ci
150.	Jak	rú:ci
151.	Zlo	rù:ci
152.	Drv	rú:ci
153.	GPe	rú:ci
154.	Pak	rú:ci
155.	Vin	rú:ci
156.	Str	rù:ki
157.	Ste	rù:ci
158.	Nug	rù:ci
159.	Lu	rù:ci
160.	Res	rú:ci
161.	Bas	rù:ci
162.	Hri	rù:ci
163.	DR	rú:ci
164.	Podr	rú:ci
165.	Per	rù:ci
166.	Pše	rù:ki / rù:ci
167.	Div	rú:ci
168.	Dbt	rù:ci
169.	Im	rú:ci
170.	GB	rú:ci
171.	T-P	rù:ki
172.	Žep	rú:ki
173.	Lup	rù:ci
174.	Rav	rù:ci
175.	Mis	rú:ki
176.	Dop	rú:ci
177.	Kom	rú:ci
178.	Oča	rú:ci
179.	S-V	rú:ci
180.	KVr	rù:ci
181.	Po	rù:ci
182.	SŠ	rú:ki
183.	Ukr	rú:ci
184.	Raj	rù:ku
185.	Med	rù:ci
186.	Bob	rù:ki
187.	Siv	rù:ci
188.	VBu	rú:ci
189.	Pop	rù:ci
190.	Vrb	rù:ci
191.	Liš	rù:ci
192.	Mo	rù:ci
193.	Jake	rù:ci
194.	NGr	rù:ci
195.	DSv	rú:ki
196.	GKo	rù:ki
197.	GSm	rù:ci
198.	Srđ	rù:ci / rú:ki
199.	Mah	rù:ci
200.	Dol	rú:ki
201.	Grb	rù:ci
202.	DI	rú:ci
203.	Mel	rú:ci
204.	Trn	rù:ci / rù:ki
205.	Koz	rù:ci
206.	GSr	rù:ci
207.	BD	rú:ci
208.	Pru	rù:ci
209.	Suh	rù:ci
210.	Šur	rú:ci
211.	MDu	rù:ci
212.	Jase	rù:ki
213.	GKa	rù:ci / rù:ki
214.	Dab	rù:ci
215.	KJe	rù:ci
216.	Oraš	rù:ci
217.	Loh	rù:ci
218.	Dob	rù:ci
219.	Spa	rù:ki
220.	Iza	rú:ki / rù:ci / rú:ci
221.	Ćor	rù:ci
222.	Jez	rú:ci / rú:ki
223.	Buž	rù:ci
224.	MKl	rù:ci
225.	Bih	rú:ki / rú:ci
226.	Tuh	rú:ci
227.	Dub	rú:ci
228.	Dola	rú:ci
229.	Svo	rù:ci
230.	GT	rú:ci

Komentar

Velar *k* u Djd. imenice ‘ruka’ ispred vokala *i* ostaje neizmijenjen u pedeset mjesnih govora: trideset njih ima samo oblik *ruki*, a dvadeset ima oblike *ruki* / *ruci*. Dental *c* kao rezultat druge palatalizacije zapisan je u sto devedeset devet mjesta: sto sedamdeset devet mjesta ima samo oblik *ruci*, a dvadeset ima naporedo oblik s velarom *k*.

Oblik *ruci* povezuje mnoge mjesne govore širom Bosne i Hercegovine. Oblik *ruki* zapisan je u Hercegovini, češće zapadno od Neretve i u ramskoj oblasti, a većina bosanskih govora u kojima se upotrebljava ovaj oblik nalazi se uz rijeku Bosnu (Zenica, Žepče, Maglaj, Modriča) i istočno od nje; oblik *ruki* objedinjava i nekoliko mjesta u Bosanskoj krajini (okolica Sanskog Mosta, Bosanske Krupe i Bihaća).

Oblik *ruci* najprisutniji je u govorima Srba – u sedamdeset tri od osamdeset ispitanih govora potvrđen je oblik s dentalom *c* (šezdeset osam mjesta ima samo oblik *ruci*, a pet ima *ruci* / *ruki*), dok je oblik s nepromijenjenim velarom *k* najčešći u govorima Hrvata – u četrnaest mjesta od pedeset istraženih zapisano je *ruki* (u deset samo *ruki*, a u četiri *ruki* / *ruci*).

Iz jednog mjesta potječe nerelevantan odgovor (*ruku*).

Literatura

Arnaut 2017: 113; Baotić 1983: 109; Brabec 2012: 79; Brozović 1966: 146; Brozović 2012: 335; Bulić 2013: 166-167; Bulić 2014: 105; Čustović 1961: 93, 102, 106, 110; Dalmacija 1997: 82; Dešić 1976: 189-190; Đurović 1992: 188; Hadžikadić 2012: 23; Halilović 1990: 296; Halilović 2002: 325; Jahić 2002: 135; Kozomara 2016: 689; Pavešić 1960: 374; Peco 1964: 100; Peco 1975: 246; Peco 1983: 257; Peco 1986: 142; Peco 2001: 661-663; Ramić 1999: 330; Remetić 1970: 121; Valjevac 2002: 173; Vujičić i dr. 1979: 82; Vujičić 1981: 203; Vujičić 1985: 145; Vujičić 1990: 99.

Up.: OLA: 1451.

Etimologija

psl. *rǫ̀kā (stsl. рѫка, rus. рукá, polj. ręka), lit. rankà ← pie. *u̯renk-

rúka: psl. *rǫ̀kā izvodi se iz pie. korijena *u̯rónkah$_2$, koji se izvodi iz *u̯renk- ‘grabiti, držati’. Riječ je, dakle, izvorno značila ‘dio tijela kojim se hvata, grabi’. Denazalizacijom *ǫ* > /u/ dobijen je oblik *ruka*.

Literatura

Skok 1973: III: 168; Brückner 1985: 458-459; Fasmer 1987: III: 515; Snoj 2016: 719.

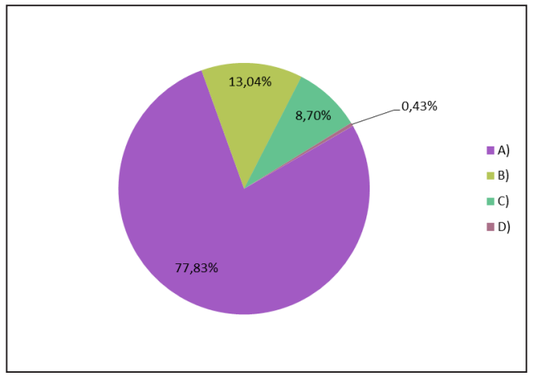

Ukupno (230):
A) 179 (77,83%)
B) 30 (13,04%)
C) 20 (8,70%)
D) 1 (0,43%)

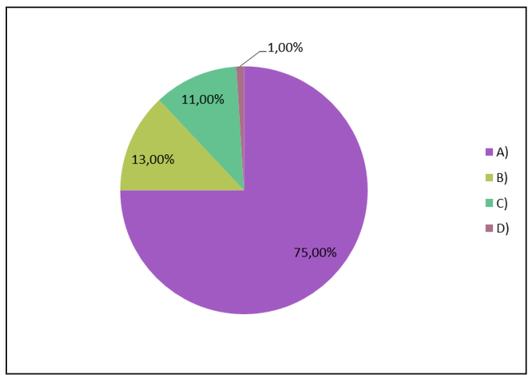

Bošnjaci (100):
A) 75 (75,00%)
B) 13 (13,00%)
C) 11 (11,00%)
D) 1 (1,00%)

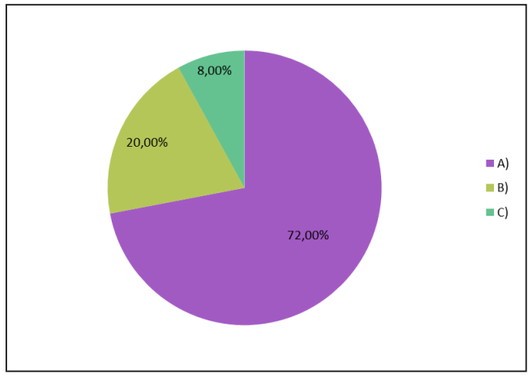

Hrvati (50):
A) 36 (72,00%)
B) 10 (20,00%)
C) 4 (8,00%)

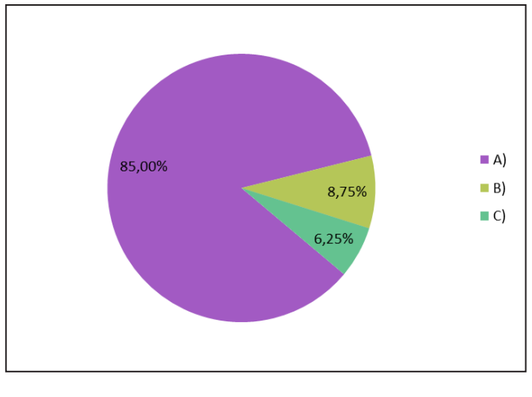

Srbi (80):
A) 68 (85,00%)
B) 7 (8,75%)
C) 5 (6,25%)

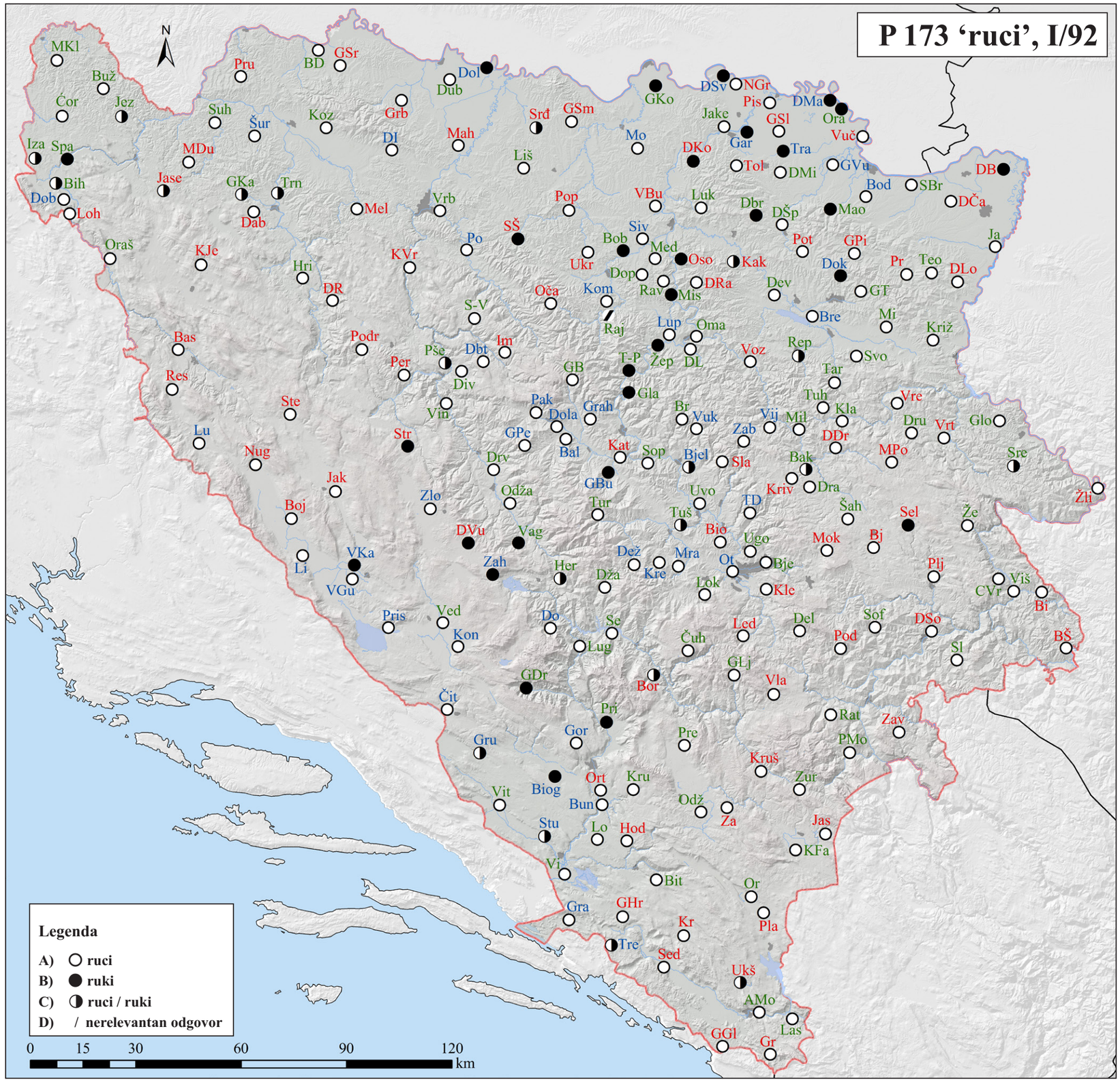
P 173 'ruci', I/92
N
MKl
Buž
Ćor
Jez
Iza
Spa
Bih
Dob
Loh
Oraš
Bas
Reš
Lu
Nug
Ste
Jak
Boj
Li
VKa
VGu
Pris
Ved
Kon
Čit
Gru
Vit
Biog
Stu
Vi
Gra
Bit
GHr
Tre
Kr
Sed
Ukš
AMo
GGl
Gr
Las
Pla
Or
Hod
Lo
Bun
Ort
Kru
Odž
Za
Jas
KFa
Kruš
Zur
Rat
Zav
PMo
Pre
Pri
Gor
GDr
Bor
Vla
GLj
Led
Del
Sof
DSo
Sl
BŠ
Pod
Čuh
Lug
Se
Do
Dže
Her
Zah
Dža
Kre
Mra
Dež
Ot
Bje
Lok
Kle
Mok
Bj
Ugo
Bio
TD
Šah
Sel
Že
Žli
Plj
Viš
CVr
Bi
Kriv
Dra
Bak
Sre
Uvo
Tuš
Tur
Sla
Bjel
Sop
Kat
Bal
GBu
Drv
Odža
Zlo
DVu
Vag
Dola
Pak
Grah
GPe
Str
Vin
Pše
Dbt
Im
Per
Div
Podr
Res
Ste
Lu
Nug

P 249 ‘nozi’, I/93

Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	nózi
2.	GGl	nózi
3.	AMo	nògu
4.	Las	nòzi
5.	Ukš	nózi
6.	Pla	nózi
7.	Or	nózi
8.	Kr	nóge:
9.	Sed	nòzi
10.	Tre	nògi / nòzi
11.	Gra	nòzi
12.	GHr	nòzi
13.	Bit	nózi
14.	Vi	nógi / nòzi
15.	Lo	nòzi
16.	Hod	nòzi
17.	Bun	nòzi
18.	Ort	nògi / nógi
19.	Kru	nòzi
20.	Odž	nózi
21.	Za	nózi
22.	Kruš	nòzi
23.	Zur	nózi
24.	KFa	nózi
25.	Jas	nógi / nózi
26.	PMo	nózi
27.	Zav	nòzi
28.	Rat	nòzi
29.	Vla	nòzi
30.	GLj	nòzi / nògi
31.	Pre	nózi
32.	Pri	nògi
33.	Lug	nógi / nózi
34.	Se	nózi / nógi
35.	Bor	nógi
36.	Čuh	nózi / nógi
37.	Led	nòzi / nògi
38.	Del	nózi
39.	Pod	nòzi
40.	Sof	nòzi
41.	DSo	nǫ̀gi
42.	Sl	nógi
43.	BŠ	nózi
44.	Bi	nògi
45.	Viš	nòzi
46.	CVr	nòzi
47.	Plj	nózi
48.	Že	nózi
49.	Sel	nózi
50.	Bj	nòzi
51.	Mok	nógi
52.	Šah	nòzi
53.	Bje	nózi
54.	Kle	nòzi
55.	Ugo	nòzi
56.	TD	nózi
57.	Bio	nózi
58.	Ot	nógi
59.	Lok	nózi
60.	Mra	nòzi
61.	Kre	nòzi
62.	Dež	nózi
63.	Dža	nógi / nózi
64.	Tur	nózi
65.	Kat	nózi
66.	Bak	nógi / nózi
67.	Tuš	nózi
68.	Uvo	nózi
69.	Kriv	nòzi
70.	Dra	nózi
71.	DDr	nózi / nòzi
72.	MPo	nógi / nózi
73.	Sre	nògi
74.	Žli	nózi
75.	Glo	nòzi
76.	Vrt	nòzi
77.	Dru	nòzi
78.	Vre	nógi
79.	Križ	nózi
80.	Mi	nòzi
81.	Tar	nòzi
82.	Kla	nózi
83.	Mil	nózi
84.	Rep	nózi
85.	Voz	nózi
86.	Vij	nòzi / nózi
87.	Zab	nózi
88.	Sla	nózi
89.	Bjel	nógi
90.	Sop	nógi / nózi
91.	Vuk	nògi / nòzi
92.	Br	nózi
93.	GBu	nógi
94.	Bal	nózi
95.	Grah	nózi
96.	Gla	nǫ́gi
97.	DL	nògi
98.	Oma	nózi
99.	DRa	nózi
100.	Oso	nógi
101.	Kak	nǫgi / nǫzi
102.	Dev	nòzi
103.	Bre	nózi
104.	Dok	nògi / nòzi
105.	GPi	nózi
106.	Pr	nòzi
107.	DLo	nòzi
108.	Teo	nógi
109.	Ja	nózi
110.	DČa	nózi
111.	DB	nózi
112.	SBr	nógi
113.	Bod	nòzi
114.	Mao	nógi
115.	Pot	nózi
116.	DŠp	nózi
117.	Dbr	nǫgi
118.	Luk	nózi
119.	DMi	nózi
120.	GVu	nózi
121.	Vuč	nózi
122.	Ora	nògi
123.	DMa	nògi
124.	Tra	nózi
125.	GSl	nòzi
126.	Tol	nògi
127.	DKo	nógi
128.	Gar	nòzi
129.	Pis	nòzi
130.	Stu	nógi / nòzi
131.	Vit	nòzi
132.	Gru	nògi
133.	Biog	nógi
134.	Gor	nózi / nógi
135.	GDr	nógi
136.	Čit	nòzi
137.	Kon	nòzi
138.	Pris	nózi / nógi
139.	Ved	nózi
140.	Do	nózi
141.	Zah	nógi
142.	Her	nógi
143.	Vag	nógi
144.	Odža	nòzi
145.	DVu	nógi
146.	VGu	nòzi
147.	VKa	nógi
148.	Li	nózi
149.	Boj	nózi
150.	Jak	nózi
151.	Zlo	nòzi
152.	Drv	nòzi
153.	GPe	nózi
154.	Pak	nózi
155.	Vin	nógi / nózi
156.	Str	nógi
157.	Ste	nóge:
158.	Nug	nózi
159.	Lu	nòzi
160.	Res	nùzi
161.	Bas	núzi
162.	Hri	nòzi
163.	DR	nózi
164.	Podr	nózi
165.	Per	nòzi
166.	Pše	nógi / nózi
167.	Div	nózi
168.	Dbt	nòzi
169.	Im	nózi
170.	GB	nózi / nógi
171.	T-P	nǫgi
172.	Žep	nózi
173.	Lup	nòzi
174.	Rav	nòzi
175.	Mis	nógi
176.	Dop	nózi
177.	Kom	nòzi
178.	Oča	nózi
179.	S-V	nòzi
180.	KVr	nózi
181.	Po	nòzi
182.	SŠ	nógi
183.	Ukr	nózi
184.	Raj	nòzi / nògi
185.	Med	nògi
186.	Bob	nógi
187.	Siv	nògi
188.	VBu	nóge:
189.	Pop	nòzi
190.	Vrb	nózi / nógi
191.	Liš	nòzi
192.	Mo	nózi
193.	Jake	nòzi
194.	NGr	nòzi
195.	DSv	nógi
196.	GKo	nògi
197.	GSm	nózi
198.	Srđ	nògi
199.	Mah	nòzi / nógi
200.	Dol	nógi
201.	Grb	nògi / nòzi
202.	DI	nógi
203.	Mel	nógi / nózi
204.	Trn	nòzi
205.	Koz	nòzi
206.	GSr	nógi
207.	BD	nózi
208.	Pru	nógi
209.	Suh	nózi
210.	Šur	nòzi
211.	MDu	nòzi
212.	Jase	nògi / nòzi
213.	GKa	nòzi
214.	Dab	nózi
215.	KJe	nòzi
216.	Oraš	nòzi
217.	Loh	nózi
218.	Dob	nògi / nòzi
219.	Spa	nógi
220.	Iza	nògi / nógi / nòzi / nózi
221.	Ćor	nǫ̀zi
222.	Jez	nógi
223.	Buž	nógi
224.	MKl	nózi
225.	Bih	nógi / nòzi
226.	Tuh	nòzi
227.	Dub	nózi
228.	Dola	nózi
229.	Svo	nòzi
230.	GT	nózi

Komentar

Velar *g* u Djd. imenice ‘noga’ odlika je jedne trećine istraženih govora: četrdeset sedam mjesta ima samo oblik *nogi*, a trideset mjesta ima *nogi* / *nozi*. Oblik nastao procesom druge palatalizacije ima ukupno sto sedamdeset devet mjesnih govora: sto četrdeset devet ima samo oblik *nozi*, a trideset ima *nozi* / *nogi*.

Oblik *nozi* češće se upotrebljava u mjesnim govorima sjeverne Hercegovine i uz rijeku Neretvu, te zapadno od nje, kao i u govorima uz rijeku Bosnu; zapisan je i u istočnoj, sjeveroistočnoj, sjevernoj i sjeverozapadnoj Bosni, a rjeđi je u zapadnoj i jugozapadnoj Bosni.

Oblik *nozi* najčešći je u govorima Srba (od osamdeset ispitanih govora njih trideset osam ima ovaj oblik) i govorima Bošnjaka (od sto govora sedamdeset osam zna za ovaj oblik), a oblik *nogi* u govorima Hrvata (od pedeset govora devetnaest ima oblik s velarom *g*).

Iz četiri mjesta potječu nerelevantni odgovori (*nogu*, *noge*).

Literatura

Arnaut 2017: 113; Baotić 1983: 109; Brozović 1966: 146; Brozović 2012: 335; Brabec 2012: 79; Bulić 2013: 166-167; Bulić 2014: 105; Čustović 1961: 93, 102, 106, 110; Dalmacija 1997: 82; Dešić 1976: 189-190; Đurović 1992: 188; Hadžikadić 2012: 23; Halilović 1990: 296; Halilović 2002: 325; Jahić 2002: 135; Kozomara 2016: 689; Okuka 1983: 69; Pavešić 1960: 374; Peco 1964: 100; Peco 1975: 246; Peco 1983: 257; Peco 1986: 142; Peco 2001: 661-664; Ramić 1999: 330; Remetić 1970: 121; Valjevac 2002: 173; Vujičić i dr. 1979: 82; Vujičić 1981: 203; Vujičić 1985: 145; Vujičić 1990: 100.

Up.: OLA: 1551.

Etimologija

psl. *nogā (stsl. нога, rus. нога́, polj. noga), lit. naga ← pie. *$h_3$nog^{h}o-

nòga: psl. *nogā ‘noga, stopalo’ izvodi se iz pie. kolektiva *$h_3$nog^{h}o- ‘nokat’ koji je izvorno značio ‘nokti, kandže, set noktiju’.

Literatura

Skok 1972: II: 522-523; Brückner 1985: 365; Fasmer 1987: III: 78-79; Snoj 2016: 474.

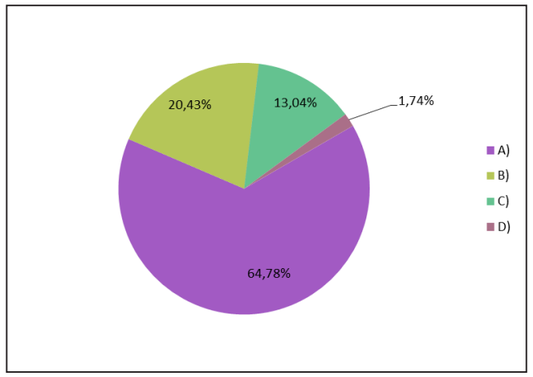

Ukupno (230):
A) 149 (64,78%)
B) 47 (20,43%)
C) 30 (13,04%)
D) 4 (1,74%)

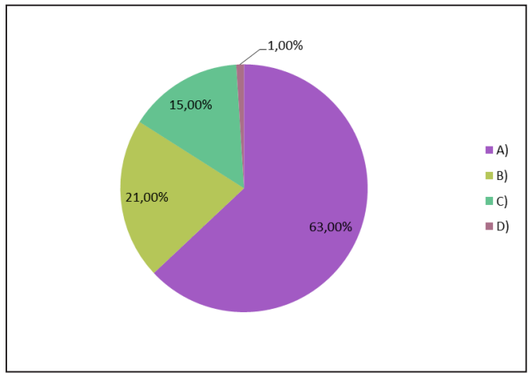

Bošnjaci (100):
A) 63 (63,00%)
B) 21 (21,00%)
C) 15 (15,00%)
D) 1 (1,00%)

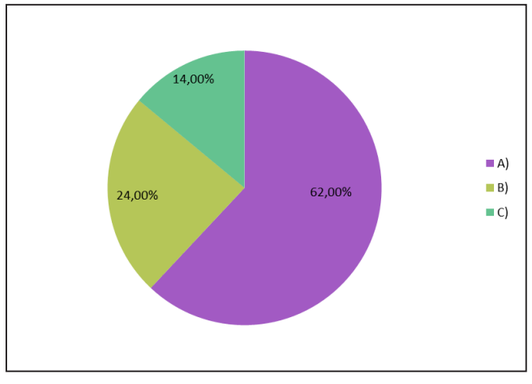

Hrvati (50):
A) 31 (62,00%)
B) 12 (24,00%)
C) 7 (14,00%)

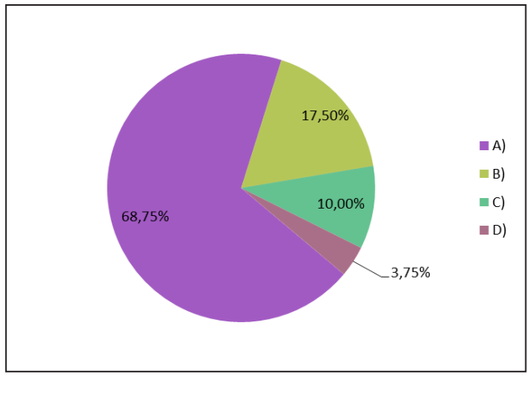

Srbi (80):
A) 55 (68,75%)
B) 14 (17,50%)
C) 8 (10,00%)
D) 3 (3,75%)

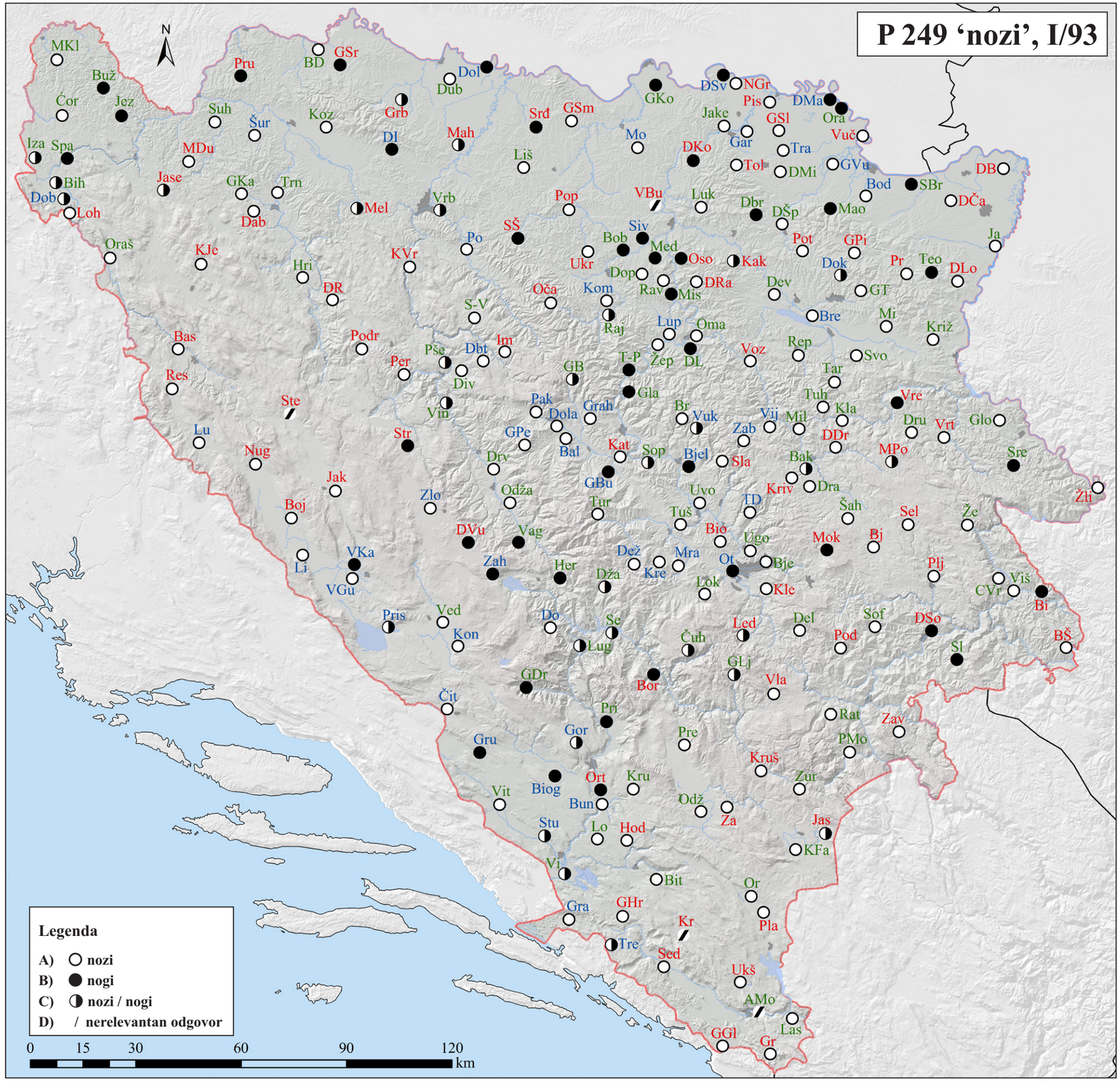

P 1595 ‘šteta’, I/94		
Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	štèta
2.	GGl	štèta
3.	AMo	štèta / zíja:n / jázuk
4.	Las	zíja:n / jázuk
5.	Ukš	štèta / zìjan / jázuk
6.	Pla	štèta / zíja:n
7.	Or	štèta / jázuk / zíja:n
8.	Kr	štèta / jázuk
9.	Sed	štèta
10.	Tre	štèta / zíja:n
11.	Gra	štèta / zíja:n
12.	GHr	štèta / zíja:n / jázuk
13.	Bit	štèta / zíja:n / jázuk
14.	Vi	jázuk
15.	Lo	jázuk
16.	Hod	štèta / zíja:n / jázuk
17.	Bun	štèta
18.	Ort	štèta / zíja:n
19.	Kru	zíja:n
20.	Odž	jázuk / zíja:n / štèta
21.	Za	zíja:n / štèta / jázuk
22.	Kruš	štèta / zíja:n / jázuk
23.	Zur	štèta / jázuk / zíja:n
24.	KFa	štèta / zíja:n / jázuk
25.	Jas	zíja:n
26.	PMo	štèta / zíja:n / jázuk
27.	Zav	zíja:n
28.	Rat	zíja:n / jázuk
29.	Vla	zíja:n / jázuk
30.	GLj	zíja:n / jázuk / štèta
31.	Pre	štèta / zìja:n / jàzuk
32.	Pri	štèta / zíja:n
33.	Lug	šćèta / zíjan / jázuk
34.	Se	šćèta / zíja:n
35.	Bor	štèta / zíja:n
36.	Čuh	štèta / zíjan / jázuk
37.	Led	štèta / zíja:n / jázuk
38.	Del	jázuk / štèta / zíja:n
39.	Pod	štèta / zíja:n / jázuk
40.	Sof	zíja:n / jázuk
41.	DSo	zíja:n
42.	Sl	štéta / zíja:n / jázuk
43.	BŠ	zíja:n / jázuk / štèta
44.	Bi	zíja:n / jázuk
45.	Viš	jázuk / zíja:n
46.	CVr	zíja:n / jázuk
47.	Plj	štèta / zíja:n
48.	Že	zíja:n / jázuk / štèta
49.	Sel	štèta / zíja:n / jázuk
50.	Bj	zíja:n / jázuk
51.	Mok	štèta
52.	Šah	štèta / zíja:n / jázuk
53.	Bje	štèta / jázuk / zíja:n
54.	Kle	štèta
55.	Ugo	zíja:n
56.	TD	štèta / zíja:n
57.	Bio	štèta / zíja:n
58.	Ot	štèta / zíja:n / jázuk
59.	Lok	zíja:n / jázuk / štèta
60.	Mra	šćèta / zíja:n
61.	Kre	štèta
62.	Dež	šćèta
63.	Dža	šćèta / zíjan / jázuk
64.	Tur	zíja:n
65.	Kat	štèta / jázuk
66.	Bak	štèta / zíja:n
67.	Tuš	šćèta / zìjà:n / jázuk
68.	Uvo	zìjà:n / jázuk / šćèta
69.	Kriv	zíja:n
70.	Dra	zíja:n / jázuk
71.	DDr	štèta / zíja:n / jázuk
72.	MPo	štèta
73.	Sre	zíja:n
74.	Žli	zíja:n
75.	Glo	zíja:n / jázuk / štèta
76.	Vrt	zíja:n / štèta
77.	Dru	zíja:n / jázuk / štèta
78.	Vre	štèta / zíja:n
79.	Križ	štèta / zíja:n / jázuk
80.	Mi	štèta / zíja:n / jázuk
81.	Tar	štèta / zìjà:n / jázuk
82.	Kla	zìjà:n / jázuk
83.	Mil	štèta / jázuk
84.	Rep	štèta / zìjà:n / jázuk
85.	Voz	štèta / zíjan
86.	Vij	štèta
87.	Zab	štèta
88.	Sla	štèta / zíja:n
89.	Bjel	šćèta / zíja:n
90.	Sop	šćèta / zíja:n / jázuk
91.	Vuk	zíja:n / jázuk
92.	Br	z'jà:n / sèta
93.	GBu	zíja:n
94.	Bal	zíja:n / šćèta / štèta / jázuk
95.	Grah	štèta / zíja:n / jázuk
96.	Gla	štẹ̀ta / zíjạ̀:n
97.	DL	štèta / zíja:n / jázuk
98.	Oma	štèta / zíjạ̀:n / jázuk
99.	DRa	štèta
100.	Oso	štèta
101.	Kak	štèta / zíja:n
102.	Dev	zíja:n / jázuk
103.	Bre	štèta
104.	Dok	štèta / zìjan
105.	GPi	štèta / zíjan
106.	Pr	zíja:n / štèta
107.	DLo	štèta
108.	Teo	zíja:n / štèta / jázuk
109.	Ja	zíjan / jázuk
110.	DČa	štèta / zíja:n
111.	DB	štèta / zíja:n
112.	SBr	zíja:n / štèta / jázuk
113.	Bod	štèta
114.	Mao	zìjà:n
115.	Pot	štèta
116.	DŠp	štéta / zìjà:n / jázuk
117.	Dbr	jạ́zuk
118.	Luk	zíjạ̀:n / jázuk / šćéta
119.	DMi	štèta
120.	GVu	štèta / jázuk
121.	Vuč	štèta
122.	Ora	zíja:n
123.	DMa	zíja:n / štèta
124.	Tra	štèta
125.	GSl	štèta / zìjã:n
126.	Tol	štéta
127.	DKo	štèta / zíja:n
128.	Gar	štèta / zíja:n / jázuk
129.	Pis	štèta / zíjạ̀:n
130.	Stu	štèta
131.	Vit	zíja:n
132.	Gru	štèta
133.	Biog	štèta
134.	Gor	štèta / zíjan / jázuk
135.	GDr	šćèta / zíja:n / jázuk
136.	Čit	šćèta
137.	Kon	šćèta
138.	Pris	šćèta
139.	Ved	zíja:n / štèta
140.	Do	štèta
141.	Zah	šćèta / zìja:n
142.	Her	šèta / šćèta / jázuk
143.	Vag	šćèta / zíja:n / jázuk
144.	Odža	šćèta / jázuk / zíja:n
145.	DVu	šćèta
146.	VGu	šćèta
147.	VKa	šćèta
148.	Li	štèta / zíja:n
149.	Boj	štèta / zíja:n
150.	Jak	štèta / zíjan
151.	Zlo	šćéta
152.	Drv	zíja:n / jázuk
153.	GPe	šćèta / jázuk / zíja:n
154.	Pak	zíja:n / štèta
155.	Vin	šćèta / zíja:n
156.	Str	štèta
157.	Ste	štèta / zíja:n
158.	Nug	štèta
159.	Lu	štèta
160.	Res	štèta
161.	Bas	štèta
162.	Hri	zíjan / štèta
163.	DR	štèta
164.	Podr	štèta
165.	Per	zíja:n / štèta
166.	Pše	zíja:n / štèta / šćèta
167.	Div	štèta / zíja:n
168.	Dbt	zíja:n
169.	Im	štèta / zíja:n / jázuk
170.	GB	štèta / jázuk / zíja:n
171.	T-P	zìjan
172.	Žep	zíja:n / jázuk
173.	Lup	zíja:n / štèta
174.	Rav	zíja:n / jázuk
175.	Mis	zíjạ̀:n / jázuk
176.	Dop	šćèta / jázuk
177.	Kom	zíja:n / jázuk
178.	Oča	štèta
179.	S-V	jázuk / zíja:n
180.	KVr	štèta
181.	Po	štèta
182.	SŠ	štèta
183.	Ukr	štèta / jázuk
184.	Raj	štèta / zíja:n
185.	Med	štèta / zíja:n
186.	Bob	štèta / zíja:n / jázuk
187.	Siv	zíja:n
188.	VBu	štèta / zíja:n / jázuk
189.	Pop	štèta
190.	Vrb	zíja:n
191.	Liš	štèta / zíja:n / jázuk
192.	Mo	zíjan
193.	Jake	jázuk / štèta
194.	NGr	zíja:n
195.	DSv	štèta / zíja:n
196.	GKo	zíja:n / jázuk / štèta
197.	GSm	štèta
198.	Srđ	štèta / zíja:n
199.	Mah	štèta / zíja:n
200.	Dol	štèta / zíja:n
201.	Grb	štèta / zíja:n
202.	DI	štèta
203.	Mel	štèta / zíja:n
204.	Trn	štèta
205.	Koz	štèta / zíja:n / jázuk
206.	GSr	štèta
207.	BD	zíja:n
208.	Pru	kvà:r / štèta
209.	Suh	zíjạ̀:n / štèta
210.	Šur	štèta
211.	MDu	štèta
212.	Jase	štèta / kvà:r
213.	GKa	štèta
214.	Dab	štèta
215.	KJe	kvà:r / štèta
216.	Oraš	kvà:r / šćèta / zíja:n / jázuk
217.	Loh	štèta
218.	Dob	štèta
219.	Spa	štèta / zíja:n
220.	Iza	kvà:r / štèta / zíja:n
221.	Ćor	štèta / zíja:n / jázuk
222.	Jez	štèta / zíja:n / jázuk
223.	Buž	štèta / zíjạ̀:n
224.	MKl	jázuk
225.	Bih	štèta / zíja:n
226.	Tuh	štèta / zìjà:n / jázuk
227.	Dub	jázuk
228.	Dola	štèta
229.	Svo	štèta
230.	GT	štèta

Komentar

Sekvencu *št* u Njd. imenice ‘šteta’ ima ukupno sto pedeset devet mjesnih govora: u sto pedeset sedam mjesta zapisan je samo oblik *šteta* (*šteta* u M53), a u dva mjesna govora oblik *šteta* naporedo s oblikom *šćeta* (M94 i M166). Šćakavski oblik ove imenice ima ukupno dvadeset sedam istraženih govora: u dvadeset dva mjesta samo je *šćeta*, u tri mjesta *šćeta* (M62, M67, M68), a u M94 i M166 *šteta* / *šćeta*. U dva mjesna govora potvrđen je oblik *šeta* (M92, M142).

Areal oblika *šćeta* prostire se na području srednje i jugozapadne Bosne te sjeverne i zapadne Hercegovine, unutar granica: Čitluk na jugu, Uvorići (kod Visokog) na istoku, Balići (kod Novog Travnika) na sjeveru, Veliki Kablići i Veliki Guber (kod Livna) na zapadu; obuhvata i okolicu Jajca. Izvan ovog areala oblik sa sekvencom *šć* javlja se u još tri teritorijalno udaljena mjesna govora. Oblik *šeta* zapisan je u sjevernoj Hercegovini i srednjoj Bosni.

Štakavski oblik u Njd. imenice ‘šteta’ najraširenij je u govorima Srba – od osamdeset ispitanih u sedamdeset je zapisan samo oblik *šteta*, a samo jedan ima šćakavski oblik (M145, Donje Vukovsko kod Kupresa). Sekvenca *šć* najprisutnija je u govorima Hrvata – gotovo jednu četvrtinu govora odlikuje oblik *šćeta* (jedanaest mjesta ima samo *šćeta*, a M94, Balići kod Novog Travnika, ima *šćeta* / *šteta*). Bošnjački govori pretežno imaju štakavski oblik – u pedeset pet mjesta zapisano je samo *šteta*, a u M166, Pšenik kod Jajca, *šteta* / *šćeta*, dok je u trinaest mjesta zapisano samo *šćeta*. Oblik *šeta* odlikuje govore Bošnjaka (M92, Brnjic kod Kaknja, i M142, Here kod Prozora).

Iz četrdeset četiri mjesta potječu nerelevantni odgovori (*zijan*, *jazuk*).

Literatura

Arnaut 2017: 92; Baotić 1983: 105; Brabec 2012: 76-77; Brozović 1966: 143-144; Brozović 2012: 330-331; Bulić 2014: 95; Dalmacija 1997: 77; Dešić 1976: 173; Đukanović 1983: 213; Đurović 1992: 194-200; Halilović 1990: 288; Halilović 2002: 328; Jahić 2002: 133; Okuka 1983: 65; Okuka 1983a: 69; Pavešić 1960: 367; Peco 1964: 91; Peco 1975: 208-211; Peco 1986: 133-136; Peco 2001: 634; Pehlić 2006: 63; Petrović 1971: 76; Ramić 1999: 325; Remetić 1970: 119-120; Remetić 1981: 185; Ružičić 1934: 6-8; Ružičić 1936: 248; Šurmin 1895: 196; Valjevac 1983: 339; Valjevac 2002: 166-167; Vujičić i dr. 1979: 84; Vujičić 1981: 203; Vujičić 1985: 148; Vujičić 1990: 104; Vuković 1962: 37-38; Vuković 1963: 304.

Etimologija

psl. *tъšče̋ta (stsl. тъщета, rus. тщетá) ← pie. *tus-sk’o-

štèta: psl. im. *tъšče̋ta nastala je suf. tvorbom od prid. *tъšče̋ъ ’prazan’ i suf. -*eta*, a korijen je nastao iz pie. *tus-sk’o- ’zapušten’, koji se izvodi iz korijena *teu̯s- ’biti prazan, pust, zapušten’.

Literatura

Skok 1973: III: 413-414; Fasmer 1987: IV: 90, 130; Snoj 2016: 784-785.

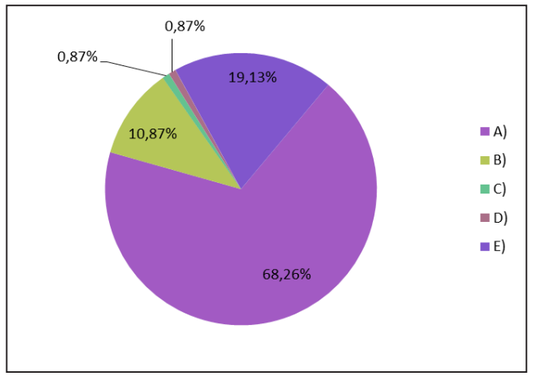

Ukupno (230):
A) 157 (68,26%)
B) 25 (10,87%)
C) 2 (0,87%)
D) 2 (0,87%)
E) 44 (19,13%)

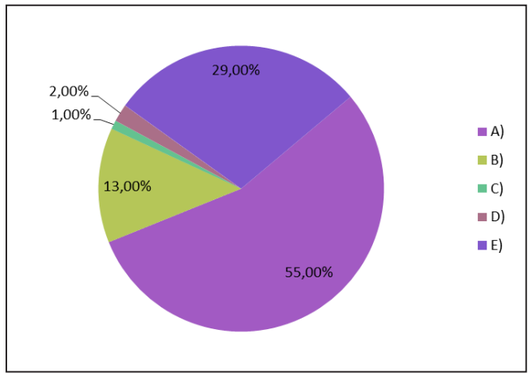

Bošnjaci (100):
A) 55 (55,00%)
B) 13 (13,00%)
C) 1 (1,00%)
D) 2 (2,00%)
E) 29 (29,00%)

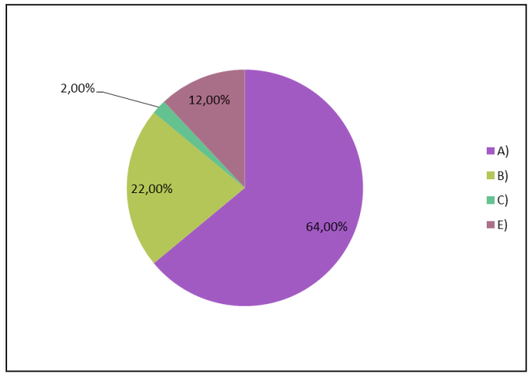

Hrvati (50):
A) 32 (64,00%)
B) 11 (22,00%)
C) 1 (2,00%)
E) 6 (12,00%)

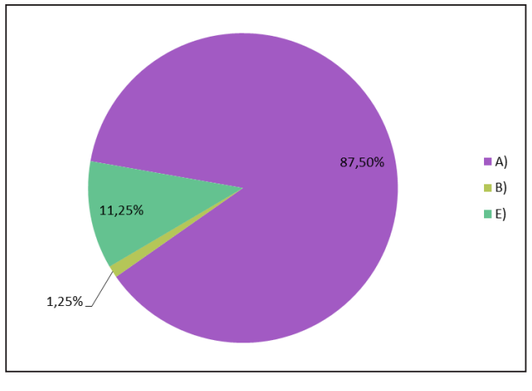

Srbi (80):
A) 70 (87,50%)
B) 1 (1,25%)
E) 9 (11,25%)

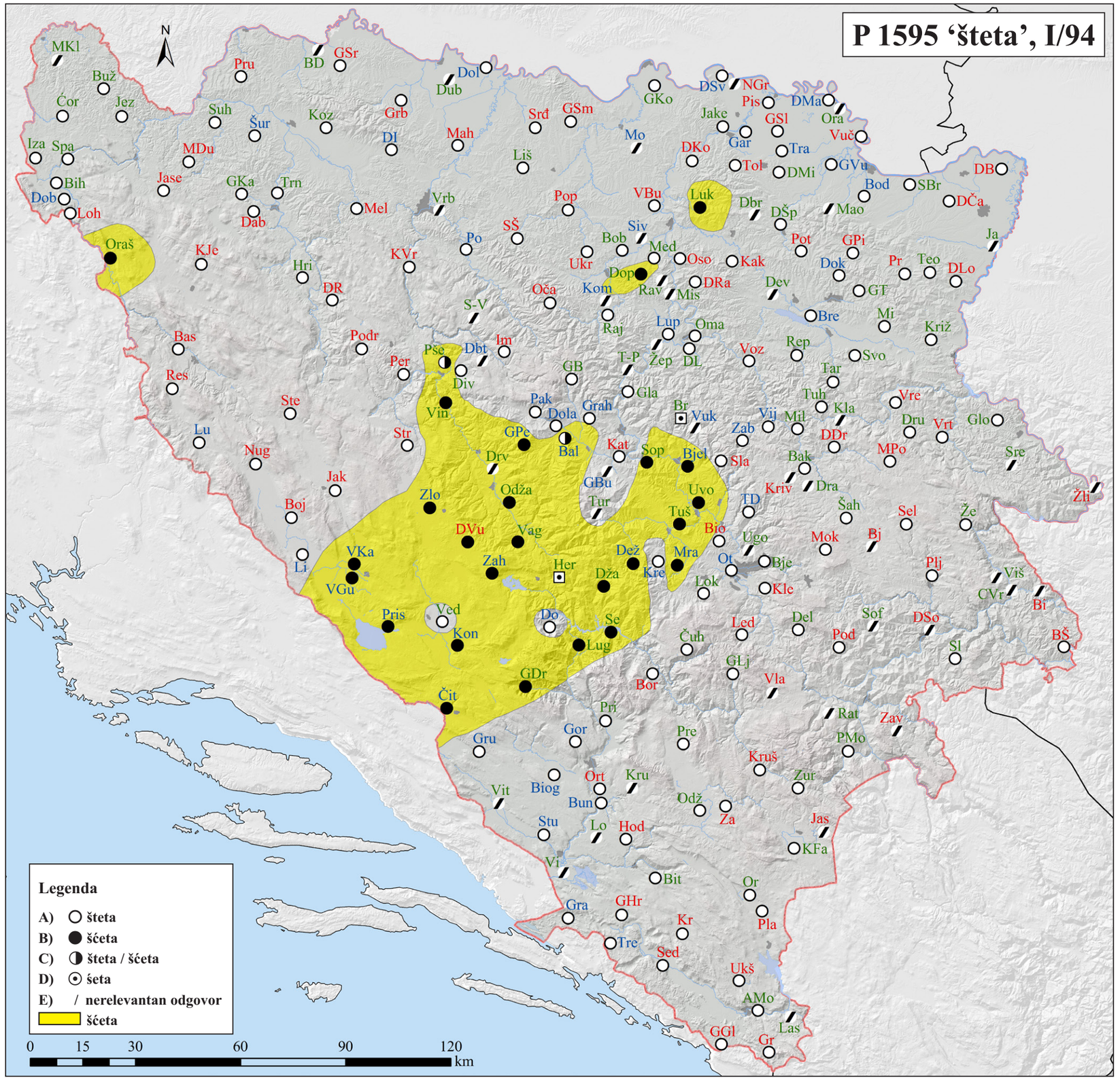

P 970 ‘štene’, I/95		
Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	šténe / kùće
2.	GGl	kùće
3.	AMo	šéne / ké:rče
4.	Las	kùće
5.	Ukš	štène / kùće / pàšče
6.	Pla	štène / kùće / pá:šče
7.	Or	šténe
8.	Kr	šténe
9.	Sed	šténe
10.	Tre	šténe
11.	Gra	kùće
12.	GHr	šténe
13.	Bit	šténe
14.	Vi	šténe
15.	Lo	šténe / pášče
16.	Hod	šténe
17.	Bun	šténe
18.	Ort	šténe
19.	Kru	šténe
20.	Odž	šténe / pášče
21.	Za	šténe / pášče
22.	Kruš	šténe / pášče
23.	Zur	šténe
24.	KFa	šténe
25.	Jas	šténe
26.	PMo	šténe / páxče
27.	Zav	šténe
28.	Rat	šténe
29.	Vla	šténe
30.	GLj	štène
31.	Pre	šténe
32.	Pri	šténe
33.	Lug	šćéne / kùće / pášće
34.	Se	šćéne
35.	Bor	pášče
36.	Čuh	šćéne / kùće
37.	Led	šténe / kùće / pášče
38.	Del	šténe
39.	Pod	šténe / kùće
40.	Sof	šténe
41.	DSo	šténe
42.	Sl	štène / pàšče
43.	BŠ	šténe
44.	Bi	šténe
45.	Viš	šténe
46.	CVr	kérće
47.	Plj	šténe / pášče
48.	Že	šténe / pášče / ké:rče
49.	Sel	šténe / pášče
50.	Bj	šténe / pášče
51.	Mok	šténe
52.	Šah	šténe
53.	Bje	šćénće
54.	Kle	šténe
55.	Ugo	šćénće
56.	TD	šćéne / šćénca:d
57.	Bio	šćéne / šće:nce
58.	Ot	šćénce / šćè:nce
59.	Lok	šće:nce
60.	Mra	šće:nce
61.	Kre	šćéne / pášće / šće:nce
62.	Dež	šćéne / šće:nce
63.	Dža	šćéne
64.	Tur	šćéne
65.	Kat	šćéne
66.	Bak	pášće / šćéne / šténe
67.	Tuš	šćéne / pàs / pášće
68.	Uvo	šćéne
69.	Kriv	štène
70.	Dra	kùjće / šténe
71.	DDr	šténe / pášče
72.	MPo	šténe / kùće / pášče
73.	Sre	šténe
74.	Žli	šténe
75.	Glo	šténe
76.	Vrt	šténe
77.	Dru	šténe
78.	Vre	šténe
79.	Križ	šténe
80.	Mi	šténe
81.	Tar	páxče / šténe
82.	Kla	ʼćéne / šténe
83.	Mil	šténe
84.	Rep	šténe
85.	Voz	kùće
86.	Vij	šćé:ne / šćéne
87.	Zab	pàšče / šćéne
88.	Sla	šćéne / šćence
89.	Bjel	šćéne / pášče / šćé:nce
90.	Sop	šćénće / šćé:nce
91.	Vuk	šćé:nce
92.	Br	šćéne
93.	GBu	šćéne
94.	Bal	šćé:nce
95.	Grah	šćéne / cú:ko / pášće
96.	Gla	šćęnę
97.	DL	séne
98.	Oma	šćéne / pášće
99.	DRa	šténe
100.	Oso	šténe
101.	Kak	kèrče / šténe / pášče
102.	Dev	šténe
103.	Bre	pášče
104.	Dok	šténe
105.	GPi	šténe
106.	Pr	šténe
107.	DLo	šténe
108.	Teo	šténe / páʼče
109.	Ja	šténe
110.	DČa	šténe
111.	DB	šténe
112.	SBr	šténe
113.	Bod	šténe
114.	Mao	pášče
115.	Pot	šténe
116.	DŠp	šténe
117.	Dbr	pą́šće
118.	Luk	ćúkica / šćéne / šćenéšce
119.	DMi	šténe
120.	GVu	šténe
121.	Vuč	šténe
122.	Ora	pàšće / šténe
123.	DMa	šténe
124.	Tra	šténe
125.	GSl	šténe
126.	Tol	šténe
127.	DKo	šténe
128.	Gar	šćéne
129.	Pis	šténe
130.	Stu	kùće
131.	Vit	pášće
132.	Gru	kùće
133.	Biog	kùće / šténe
134.	Gor	šténe / kùće / pášče
135.	GDr	ké:rče / šćéne
136.	Čit	šćéne / šténe
137.	Kon	šćéne
138.	Pris	šćéne / pášče
139.	Ved	šćéne
140.	Do	pášće / šćene
141.	Zah	šćé:nce / ké:rče
142.	Her	šćé:nce / šé:nce / ké:rće
143.	Vag	šćéne
144.	Odža	šćéne / pášće
145.	DVu	šćéne / ké:rče
146.	VGu	šćéne
147.	VKa	šćéne
148.	Li	šténe
149.	Boj	šténe
150.	Jak	šténe / kùće
151.	Zlo	ké:rče
152.	Drv	šćéne
153.	GPe	šćéne
154.	Pak	šćéne / pášće
155.	Vin	šćéne
156.	Str	šténe
157.	Ste	šténe
158.	Nug	šténe
159.	Lu	šténe
160.	Res	šténe
161.	Bas	šténe / pášće
162.	Hri	šténe
163.	DR	sténe
164.	Podr	šténe / kùće / pášče
165.	Per	šténe
166.	Pše	šćéne
167.	Div	šćéne
168.	Dbt	šćéne
169.	Im	šténe / pášče
170.	GB	šćéne
171.	T-P	pą́šće
172.	Žep	šćé:nce
173.	Lup	séne
174.	Rav	šćéne
175.	Mis	séne
176.	Dop	šćéne / mìnda
177.	Kom	séne
178.	Oča	šténe
179.	S-V	pášće / šćéne
180.	KVr	štène
181.	Po	šćéne
182.	SŠ	šténe
183.	Ukr	šténe
184.	Raj	šćéne
185.	Med	šćéne
186.	Bob	šćéne
187.	Siv	séne
188.	VBu	šténe
189.	Pop	šténe
190.	Vrb	séne
191.	Liš	šćéne
192.	Mo	šćéne
193.	Jake	šćè:ne
194.	NGr	šténe
195.	DSv	šténe
196.	GKo	šćéne
197.	GSm	šténe
198.	Srđ	šténe / pášče
199.	Mah	šténe
200.	Dol	šténe
201.	Grb	šténe
202.	DI	šćéne
203.	Mel	šténe / kùće / pášče
204.	Trn	šténe
205.	Koz	šténe
206.	GSr	šténe
207.	BD	šténe
208.	Pru	šténe
209.	Suh	šténe
210.	Šur	šténe
211.	MDu	šténe / pášče
212.	Jase	šténe
213.	GKa	šténe
214.	Dab	šténe
215.	KJe	šténe
216.	Oraš	šćéne
217.	Loh	šténe
218.	Dob	šténe
219.	Spa	šténe
220.	Iza	šténe / kùće / pášče
221.	Ćor	šténe / pàšče
222.	Jez	šténe
223.	Buž	šténe
224.	MKl	šténe
225.	Bih	šténe
226.	Tuh	šténe / páʼče
227.	Dub	šćene
228.	Dola	pášće
229.	Svo	páxče / pášče
230.	GT	pášče

Komentar

Sekvenca *št* u Njd. imenice ‘štene’ prisutna je u tri petine istraženih govora: sto trideset sedam mjesta ima samo oblik *štene*, a tri mjesta imaju i štakavski i šćakavski oblik (*štene* / *šćene* u M66 i M136, *ʼćene* / *štene* u M82). Gotovo trećina mjesnih govora ima šćakavski oblik: u šezdeset dva mjesta zapisano je samo *šćene*, u M175 *šćene*, u četiri mjesta *šćene* i u pet *šene*, a u tri mjesta naporedno sa štakavskim oblikom (*štene* / *šćene* u M66 i M136, *ʼćene* / *štene* u M82).

Većina mjesnih govora u kojima se upotrebljava oblik *šćene* nalazi se u velikoj oazi koja se prostire u granicama: Čitluk na jugu, Bjelave (Sarajevo), Bakići (kod Olova) i Kladanj na istoku, Sivša (kod Tešnja) na sjeveru, Veliki Kablići i Veliki Guber (kod Livna) na zapadu, obuhvatajući i jajački kraj. Ostali govori s ovim oblikom nalaze se sjeverno odatle, od Modriče na istoku do Banje Luke na zapadu, te u okolici Bihaća.

Sekvenca *št* u Njd. imenice ‘štene’ najprisutnija je u govorima Srba – od osamdeset ispitanih govora sedamdeset tri imaju samo oblik *štene*. Šćakavski oblik najčešći je u govorima Hrvata – od pedeset u dvadeset osam mjesta samo je *šćene*, a M136 (Čitluk) ima *štene* / *šćene*. U govorima Bošnjaka češći je oblik *štene* negoli *šćene*: u četrdeset devet mjesta samo je *štene*, a dva mjesta imaju naporedo šćakavski sa štakavskim oblikom (u M66, Bakići kod Olova, zapisano je *štene* / *šćene* i u M82, Kladanj, *ʼćene* / *štene*), dok je u četrdeset mjesta zapisan samo šćakavski oblik. Oblik *šene* potvrđen je u tri mjesna govora Hrvata (M173, Lupoglav kod Žepča; M177, Komušina kod Teslića, i M187, Sivša kod Tešnja) i dva govora Bošnjaka (M97, Donja Lovnica kod Zavidovića, i M190, Vrbanja u Banjoj Luci).

Literatura

Arnaut 2017: 90; Baotić 1983: 105; Brabec 2012: 76-77; Brozović 1966: 143-144; Bulić 2013: 157; Bulić 2014: 95; Čustović 1961: 93, 101, 105, 110; Dešić 1976: 173; Dragičević 2007: 347; Đurović 1992: 194-200; FO 1981: 429, 441, 462, 471; Hadžikadić 2012: 25; Halilović 1990: 288; Okuka 1983a: 69; Pavešić 1960: 367; Peco 1964: 91; Peco 1975: 208-209, 211; Peco 1986: 133-136; Pehlić 2006: 63; Petrović 1971: 76; Ramić 1999: 325; Remetić 1970: 119; Remetić 1981: 185; Rešetar 1907: 135; Ružičić 1934: 6-8; Ružičić 1936: 248; Šurmin 1895: 196; Valjevac 1983: 339; Valjevac 2002: 166; Vujičić 1981: 203; Vuković 1962: 37-38; Vuković 1963: 304.

Up.: OLA: 270, 271; ALE: 92.

Etimologija

psl. *ščenę̃ (stsl. щеня, rus. щенóк, polj. szczenię) ← pie. *skeno-

štène: psl. *ščenę̃ izvodi se iz pie. korijena *skeno-, nastalog iz *(s)ken- ʼnastati, roditi se, začeti (se)ʼ. Denazalizacijom *ę* > /e/ dobijen je lik *štene*.

Literatura

Skok 1973: III: 413; Brückner 1985: 543; Fasmer 1987: IV: 502; Snoj 2016: 742.

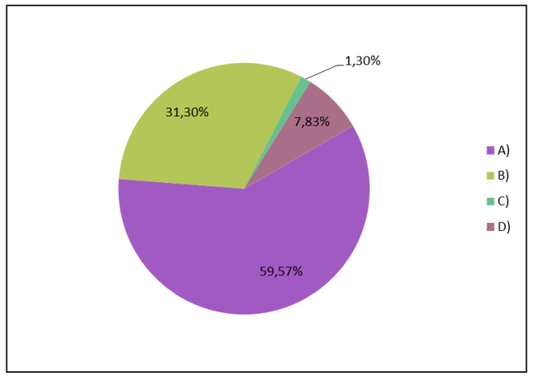

Ukupno (230):
A) 137 (59,57%)
B) 72 (31,30%)
C) 3 (1,30%)
D) 18 (7,83%)

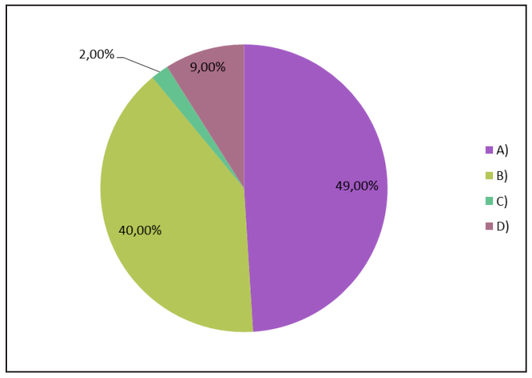

Bošnjaci (100):
A) 49 (49,00%)
B) 40 (40,00%)
C) 2 (2,00%)
D) 9 (9,00%)

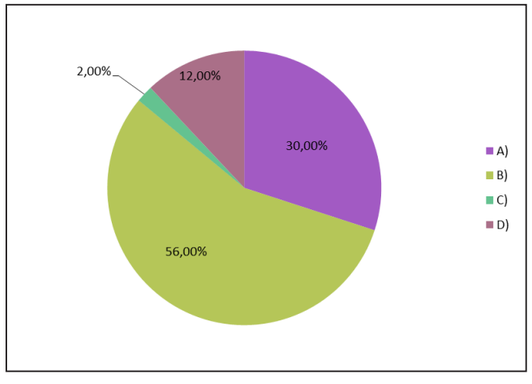

Hrvati (50):
A) 15 (30,00%)
B) 28 (56,00%)
C) 1 (2,00%)
D) 6 (12,00%)

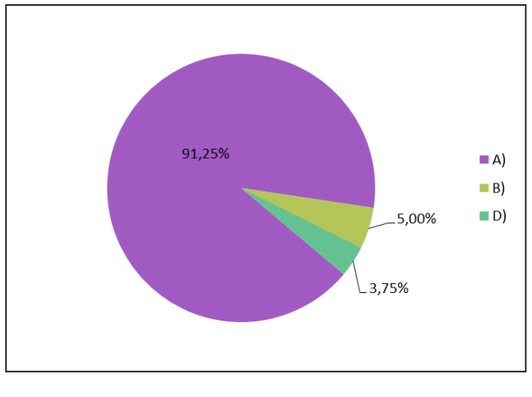

Srbi (80):
A) 73 (91,25%)
B) 4 (5,00%)
D) 3 (3,75%)

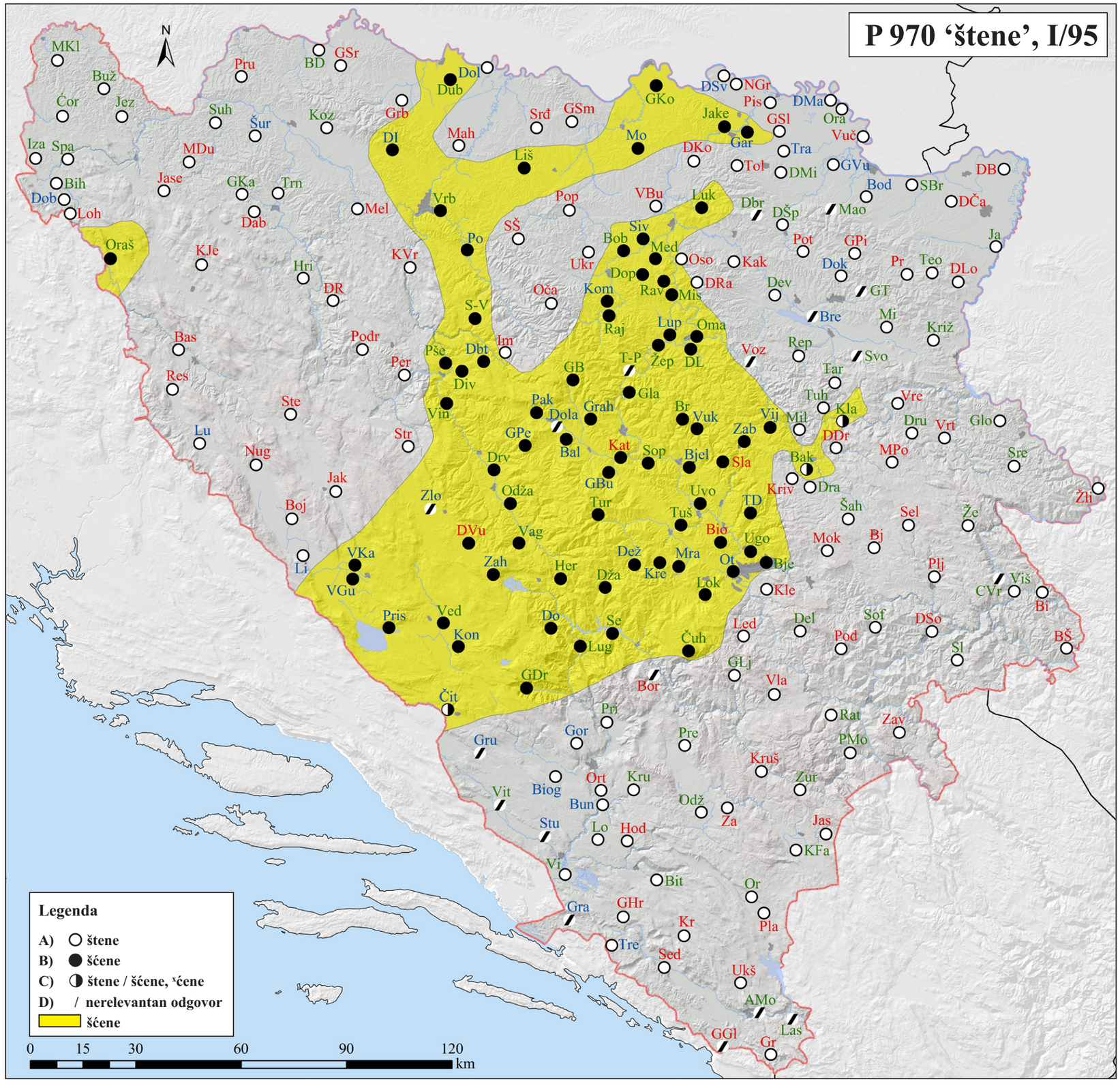

P 37 ‘prišt’, I/96		
Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	prì:š
2.	GGl	prì:š
3.	AMo	prì:š
4.	Las	pŕžetina / prì:š
5.	Ukš	prì:š
6.	Pla	prì:š
7.	Or	prì:š
8.	Kr	sprì:š
9.	Sed	prì:š
10.	Tre	prì:š
11.	Gra	prì:št
12.	GHr	prì:š / prì:št
13.	Bit	prì:št
14.	Vi	prì:š / prì:št
15.	Lo	prì:št
16.	Hod	prì:št
17.	Bun	prì:št
18.	Ort	prì:št
19.	Kru	prì:št
20.	Odž	prè:š
21.	Za	prì:š
22.	Kruš	prì:š
23.	Zur	prì:š
24.	KFa	prì:š
25.	Jas	prì:š
26.	PMo	prì:š
27.	Zav	prì:š
28.	Rat	prì:š
29.	Vla	prì:š
30.	GLj	prì:š
31.	Pre	prì:š
32.	Pri	prì:š / prì:št
33.	Lug	prì:št
34.	Se	mjèxu:r
35.	Bor	prì:š / spŕžotina
36.	Čuh	prì:š
37.	Led	prì:š / prì:št
38.	Del	prì:š
39.	Pod	prì:š
40.	Sof	prì:št
41.	DSo	prì:št
42.	Sl	prì:št
43.	BŠ	prì:št
44.	Bi	plìk / prì:št
45.	Viš	prì:št
46.	CVr	prì:št / mjèxu:r
47.	Plj	prì:š / prì:št
48.	Že	prì:št / opŕžetina
49.	Sel	prì:š
50.	Bj	prì:št
51.	Mok	prì:št
52.	Šah	prì:št
53.	Bje	mjexù:r / mjéxu:r / prì:št
54.	Kle	prišt
55.	Ugo	prì:šć
56.	TD	prì:šć
57.	Bio	mjèu:r
58.	Ot	prì:šć / mjèu:r / šklòbu:t
59.	Lok	mjexù:r / prì:šć
60.	Mra	prì:šć
61.	Kre	prì:šć
62.	Dež	mìu:r
63.	Dža	prì:šć
64.	Tur	prì:šć
65.	Kat	prì:šć
66.	Bak	prì:št
67.	Tuš	prì:šć
68.	Uvo	prì:št
69.	Kriv	prì:št
70.	Dra	prì:št
71.	DDr	prì:št
72.	MPo	prì:š
73.	Sre	mjèxu:r / prì:št
74.	Žli	prì:št / plì:k / mìju:r
75.	Glo	mjèxu:r / prì:št
76.	Vrt	prì:št
77.	Dru	prì:št / plì:k
78.	Vre	prì:št
79.	Križ	mjexú:rak / prì:št / žuĺ
80.	Mi	plì:k
81.	Tar	spúretina / prì:št
82.	Kla	prì:št
83.	Mil	prì:št / spúrotińa
84.	Rep	prì:št
85.	Voz	prì:št
86.	Vij	plik / prišt
87.	Zab	prì:šć
88.	Sla	prì:št
89.	Bjel	prì:šć
90.	Sop	prì:šć
91.	Vuk	prì:šć
92.	Br	prì:šć
93.	GBu	prì:šć
94.	Bal	prì:šć
95.	Grah	mìju:r / prì:šć
96.	Gla	prì:šć
97.	DL	prì:ć
98.	Oma	prì:šć / mjèxu:r
99.	DRa	prì:št
100.	Oso	prì:št
101.	Kak	prì:št
102.	Dev	prì:št
103.	Bre	prì:št
104.	Dok	prì:št
105.	GPi	prì:št
106.	Pr	prì:št
107.	DLo	pŕžetina / plì:k / prì:št
108.	Teo	prì:št
109.	Ja	šklòbu:k / prì:št
110.	DČa	šklòbu:k / prì:št
111.	DB	prì:št / plì:k
112.	SBr	mjèxu:r / klòbu:k / prì:št
113.	Bod	prì:št
114.	Mao	prì:št
115.	Pot	prì:št
116.	DŠp	prì:št
117.	Dbr	prì:šć
118.	Luk	prì:šć
119.	DMi	prì:št / plì:k
120.	GVu	príštić
121.	Vuč	prì:št
122.	Ora	prì:št
123.	DMa	prĩ:št
124.	Tra	prì:št
125.	GSl	prì:št
126.	Tol	prì:št
127.	DKo	prì:št / mjeú:rić
128.	Gar	mìu:r / prì:šć
129.	Pis	prì:št
130.	Stu	prì:š / prì:št
131.	Vit	prì:š / prì:št
132.	Gru	prì:št
133.	Biog	prì:št / čìr
134.	Gor	prì:š / prì:št
135.	GDr	prì:šć / mijúrić
136.	Čit	mijúrčić / prì:št
137.	Kon	prì:šć
138.	Pris	prì:šć
139.	Ved	prì:šć
140.	Do	prì:št
141.	Zah	prì:š
142.	Her	mìxu:r
143.	Vag	prì:šć
144.	Odža	prì:šć
145.	DVu	prì:št
146.	VGu	mìju:r / prì:št
147.	VKa	òži:k / prì:šć
148.	Li	prì:št / òži:k
149.	Boj	mìju:r
150.	Jak	prì:št
151.	Zlo	prì:šć
152.	Drv	prì:šć
153.	GPe	prì:ś
154.	Pak	prì:šć
155.	Vin	prì:šć
156.	Str	prì:št / čìr
157.	Ste	prì:št / zá:lac
158.	Nug	mìju:r / pri:št
159.	Lu	mìju:r
160.	Res	mìju:r
161.	Bas	mjèu:r / pri:št
162.	Hri	mìxu:r / pri:št
163.	DR	prì:š / prì:št
164.	Podr	prì:št
165.	Per	míju:r / prišt
166.	Pše	prì:šć
167.	Div	prì:šć
168.	Dbt	prì:šć
169.	Im	šklòbu:t / prì:št
170.	GB	prì:šć
171.	T-P	prì:št
172.	Žep	mjèxu:r
173.	Lup	prì:ś
174.	Rav	prì:šć
175.	Mis	prì:šć
176.	Dop	prì:šć
177.	Kom	prì:ś
178.	Oča	prì:št
179.	S-V	prì:šć
180.	KVr	klòbu:k / cȉ:ni: prì:št
181.	Po	mijúrić / cȉ:ni: prì:šᵗ
182.	SŠ	prì:št
183.	Ukr	prì:št / pìvu:r
184.	Raj	prì:šć
185.	Med	prì:šć
186.	Bob	prì:šć
187.	Siv	priś
188.	VBu	žù:Í
189.	Pop	prì:št
190.	Vrb	prì:šć
191.	Liš	prì:šć
192.	Mo	prì:ś̌
193.	Jake	prì:št / prí:šćovi
194.	NGr	prì:št
195.	DSv	prì:šć
196.	GKo	prì:šć
197.	GSm	prì:št
198.	Srđ	mjèu:r / pìju:r
199.	Mah	mjèxu:r / prì:št
200.	Dol	prì:šć
201.	Grb	prì:št / čí:ba
202.	DI	prì:št
203.	Mel	prì:št
204.	Trn	prì:št
205.	Koz	prì:št / plì:k
206.	GSr	prì:št
207.	BD	mícina
208.	Pru	prì:št / mjèu:r
209.	Suh	prì:št
210.	Šur	prì:št
211.	MDu	prì:št
212.	Jase	mìju:r / príštić
213.	GKa	prì:št
214.	Dab	prì:št
215.	KJe	mìju:r
216.	Oraš	prì:št / čìr
217.	Loh	mìju:r / pri:št
218.	Dob	prì:št
219.	Spa	prì:št / prì:šć
220.	Iza	cȉ:ni: prì:št
221.	Ćor	prì:št
222.	Jez	mùxu:r
223.	Buž	prì:št / mìxu:r
224.	MKl	požví:Ĺak / prì:št
225.	Bih	prì:š / prì:št
226.	Tuh	prì:št / spúrotina
227.	Dub	mìxu:r
228.	Dola	prì:šć / prì:št
229.	Svo	prì:št
230.	GT	prì:št

Komentar

Sekvencu *št* u Njd. imenice ‘prišt’ ima ukupno sto šezdeset mjesnih govora: u sto pedeset sedam mjesta zapisan je samo štakavski oblik (*prišt*, *prišt* / *priš* i dr.), a u tri mjesta naporedo sa šćakavskim oblikom (*prišt* / *prišć*). Oblik *prišć* ima pedeset jedan mjesni govor: četrdeset osam mjesta ima samo *prišć*, a *prišt* / *prišć* zapisano je u M193, M219 i u M228. U tri mjesna govora (M60, M89, M184) potvrđen je samo oblik *prišć*, a u četiri (M153, M173, M177, M187) samo oblik *priš*.

Oblik *prišt* povezuje mnoge govore širom Bosne i Hercegovine; rječi je u srednjoj Bosni. Areal oblika *prišć* prostire se od sjeverne i zapadne Hercegovine te jugozapadne Bosne, preko srednje, do sjeverne Bosne, a zatvaraju ga: Gornja Drežnica (kod Mostara) na jugu, Ugorsko (kod Vogošće), Taračin Do (kod Ilijaša) i Zabrezje (kod Vareša) na istoku, Medakovo i Bobare (kod Tešnja) na sjeveru, Veliki Kablići (kod Livna) na zapadu; obuhvata i jajački kraj. Ostali govori s oblikom *prišć* nalaze se sjeverno od ovog areala, od Gračanice i Modriče na istoku do Banje Luke na zapadu, te u okolici Bihaća. Mjesni govori s oblikom *prišć* nalaze se na području srednje Bosne i nisu tješnje povezani; oblik *priś* povezuje mjesne govore Žepča, Tešnja i Teslića, dok je mjesni govor kod Novog Travnika udaljeniji od njih.

Štakavski oblik imenice ‘prišt’ najčešći je u govorima Srba – od osamdeset istraženih u sedamdeset tri mjesta zapisano je samo *prišt*. Oblik sa sekvencom *šć* najprisutniji je u govorima Hrvata – u sedamnaest mjesta samo je *prišć*, a u M228 (Dolac kod Travnika) *prišt* / *prišć*. U govorima Bošnjaka dvaput su češći štakavski oblici – u šezdeset mjesta zapisano je samo *prišt*, dok je u trideset mjesta samo *prišć* (i dva mjesna govora imaju *prišt* / *prišć*; M193, Jakeš kod Modriče, i M219, Spahići kod Bihaća). Oblik *prišć* imaju dva mjesna govora Hrvata (M60, Mratinjići kod Kreševa, i M89, Bjelavići kod Kaknja) i jedan mjesni govor Bošnjaka (M184, Rajševa kod Teslića), dok je oblik *priś* odlika samo govora Hrvata (M153, Gornje Pećine kod Novog Travnika; M173, Lupoglav kod Žepča; M177, Komušina kod Teslića, i M187, Sivša kod Tešnja).

Iz petnaest mjesta potječu nerelevantni odgovori (*mjehur*, *žuĺ*, *plik*).

Literatura

Arnaut 2017: 91; Baotić 1983: 105; Brabec 2012: 76; Brozović 1966: 143-144; Brozović 2012: 330-331; Bulić 2013: 157; Bulić 2014: 95; Dalmacija 1997: 77; Dešić 1976: 173; Dragičević 2007: 347; Đurović 1992: 194-200; FO 1981: 413, 425, 471; Hadžikadić 2012: 25; Halilović 1990: 288; Halilović 2002: 327; Jahić 2002: 133; Kozomara 2016: 656; Okuka 1983a: 69; Pavešić 1960: 367; Pavlović 1927: 108; Peco 2001: 633; Petrović 1971: 76; Ramić 1999: 325, 332; Remetić 1970: 120; Ružičić 1934: 6-8; Simić 1978: 60; Šurmin 1895: 196; Valjevac 1983: 341; Valjevac 2002: 166-167; Vujičić i dr. 1979: 84; Vujičić 1981: 203; Vujičić 1985: 148; Vujičić 1990: 103; Vuković 1962: 37-38.

Etimologija

psl. *pryščь (stsl. пръщь, rus. прыщ, polj. pryszcz) ← pie. *preu̯sk-

prîšt: psl. *pryščь izvodi se iz gl. *pr̋yskati ‘prskati’, čijem je pie. korijenu *preu̯- ‘prskati’ dodano *-sk-. Prelaskom *y* > /i/ dobijen je oblik *prišt*.

Literatura

Skok 1973: III: 45; Brückner 1985: 618; Fasmer 1987: III: 391; Snoj 2016: 603.

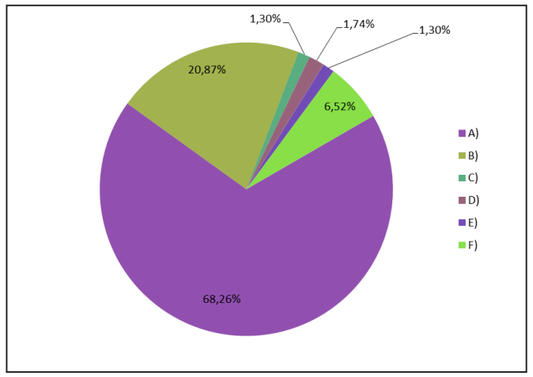

Ukupno (230):
A) 157 (68,26%)
B) 48 (20,87%)
C) 3 (1,30%)
D) 4 (1,74%)
E) 3 (1,30%)
F) 15 (6,52%)

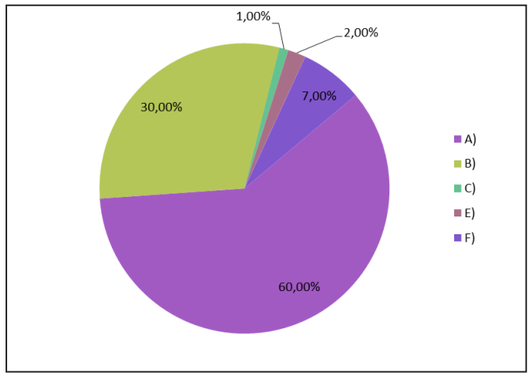

Bošnjaci (100):
A) 60 (60,00%)
B) 30 (30,00%)
C) 1 (1,00%)
E) 2 (2,00%)
F) 7 (7,00%)

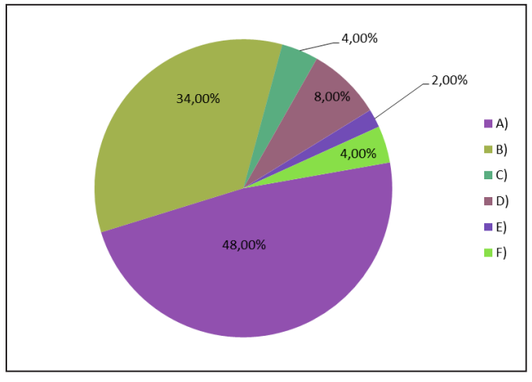

Hrvati (50):
A) 24 (48,00%)
B) 17 (34,00%)
C) 2 (4,00%)
D) 4 (8,00%)
E) 1 (2,00%)
F) 2 (4,00%)

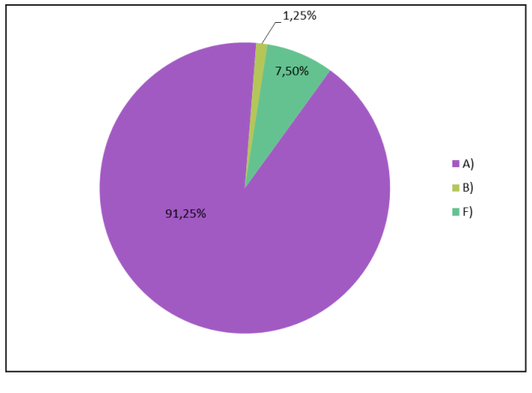

Srbi (80):
A) 73 (91,25%)
B) 1 (1,25%)
F) 6 (7,50%)

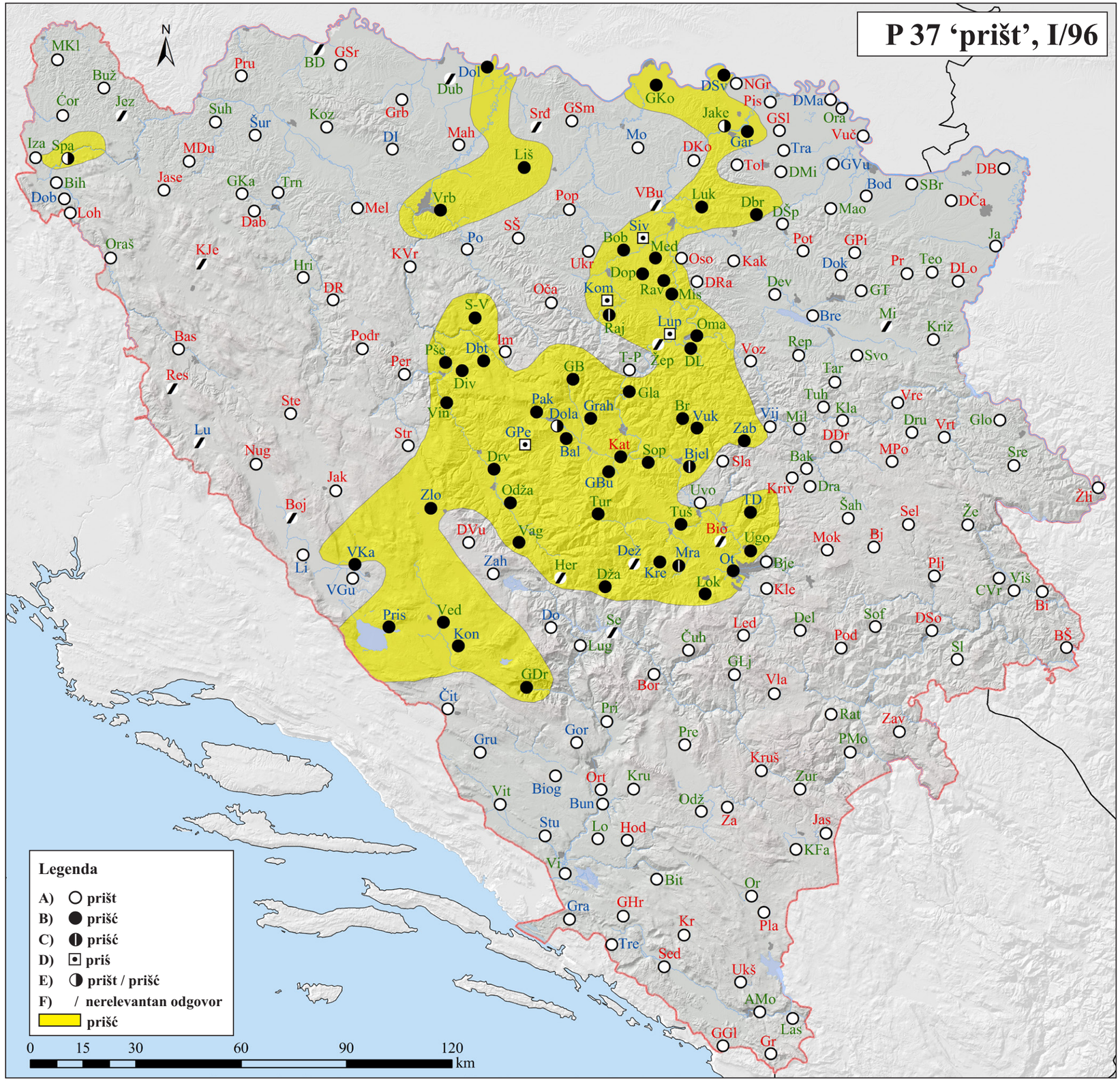

P 843 ‘kliješta’, I/97		
Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	klijéšta
2.	GGl	kljéšta
3.	AMo	klijéšta
4.	Las	klijéšta
5.	Ukš	klijéšta
6.	Pla	kljéšta
7.	Or	klijéšta
8.	Kr	klijéšta
9.	Sed	klijéšta
10.	Tre	kljéšta
11.	Gra	klijéšta
12.	GHr	klijéšta
13.	Bit	kĺé:šta
14.	Vi	kljé:šta
15.	Lo	klijéšta
16.	Hod	kljé:šta
17.	Bun	klié:šta
18.	Ort	kljé:šta
19.	Kru	klijé:šta / kljé:šta
20.	Odž	klijé:šte
21.	Za	klijé:šta
22.	Kruš	klijé:šta
23.	Zur	klijéšta
24.	KFa	klijéšta
25.	Jas	klijéšta
26.	PMo	klijéšta
27.	Zav	klìješti
28.	Rat	klijé:šta
29.	Vla	kliješta
30.	GLj	klijéšta
31.	Pre	klijéšta
32.	Pri	kljé:šta
33.	Lug	klijéšta
34.	Se	klijéšća / klijéšta
35.	Bor	klijéšta
36.	Čuh	klìješta
37.	Led	klijéšta
38.	Del	klijéšta
39.	Pod	kljéšta
40.	Sof	klijé:šta
41.	DSo	klijé:šta
42.	Sl	klijéšta
43.	BŠ	klijé:šta / kljé:šta
44.	Bi	kĺé:šta
45.	Viš	kljé:šta
46.	CVr	kljé:šta
47.	Plj	klijéšta
48.	Že	klijéšta
49.	Sel	klijéšta
50.	Bj	klijé:šta
51.	Mok	klijé:šta
52.	Šah	klijé:šta
53.	Bje	klijé:šća
54.	Kle	klijé:šta
55.	Ugo	klijé:šća
56.	TD	klijé:šća
57.	Bio	klijéšća
58.	Ot	klijéšta
59.	Lok	klijéšća
60.	Mra	kljé:šća
61.	Kre	kljè:šća
62.	Dež	kĺé:šća
63.	Dža	klijéšća
64.	Tur	klí:šća
65.	Kat	klijé:šća
66.	Bak	klijé:šta
67.	Tuš	kljé:šća
68.	Uvo	klijé:šća
69.	Kriv	klijé:šta
70.	Dra	klìješti
71.	DDr	klijéšta
72.	MPo	kljéšta
73.	Sre	klijé:šta
74.	Žli	klijé:šta
75.	Glo	klijé:šta
76.	Vrt	klijéšta
77.	Dru	klijé:šta
78.	Vre	klijé:šta
79.	Križ	klijéšta
80.	Mi	klijéšta
81.	Tar	klijé:šta
82.	Kla	klé:šta / kljé:šta
83.	Mil	klijé:šta
84.	Rep	klìje:šti / klijéšta / kljé:šta
85.	Voz	kljéšta
86.	Vij	kljé:šta
87.	Zab	klijé:šta
88.	Sla	klijéšća
89.	Bjel	kljé:šća
90.	Sop	klijé:šća
91.	Vuk	klijé:šća
92.	Br	klijé:šća
93.	GBu	klí:šća
94.	Bal	klí:šća
95.	Grah	klí:šća
96.	Gla	klí:šćą / klijé:šća / kĺé:šćą
97.	DL	kljéša
98.	Oma	klé:šta / klijéšta
99.	DRa	klijéšta
100.	Oso	klijé:šta
101.	Kak	klije:šta
102.	Dev	klijé:šta
103.	Bre	klijé:šta
104.	Dok	klijé:šta
105.	GPi	klijé:šta
106.	Pr	klijé:šta
107.	DLo	klìješti
108.	Teo	klijéšta
109.	Ja	klijéšta
110.	DČa	klijé:šta
111.	DB	kljé:šta
112.	SBr	klijéšta
113.	Bod	klijé:šta
114.	Mao	klijé:šta / kljè:šta
115.	Pot	klìješti
116.	DŠp	klijéšta
117.	Dbr	kĺé̩:šća
118.	Luk	klijéšća
119.	DMi	klijé:šta
120.	GVu	klijé:šta
121.	Vuč	klijéšta
122.	Ora	kĺé:šta
123.	DMa	klī:šte
124.	Tra	kljé:šta
125.	GSl	kljé:šta
126.	Tol	klijé:šta
127.	DKo	klijéšta
128.	Gar	klí:šća
129.	Pis	klijé:šta
130.	Stu	klí:šta
131.	Vit	klí:šta
132.	Gru	klí:šta
133.	Biog	klí:šta
134.	Gor	klí:šta
135.	GDr	klí:šća
136.	Čit	klí:šća
137.	Kon	klí:šća
138.	Pris	klí:šća
139.	Ved	klí:šća
140.	Do	klí:šća / kĺé:šća
141.	Zah	klí:šća
142.	Her	klí:ša / klí:šća
143.	Vag	klí:šća
144.	Odža	klí:šća
145.	DVu	klí:šća
146.	VGu	klí:šća
147.	VKa	klí:šća
148.	Li	klí:šća
149.	Boj	klijéšta
150.	Jak	klijé:šta
151.	Zlo	klí:šća
152.	Drv	klí:šća
153.	GPe	klí:šća
154.	Pak	klí:šća
155.	Vin	klí:šća
156.	Str	kliješta / kĺé:šta
157.	Ste	klijéšta
158.	Nug	klijéšta
159.	Lu	klí:šta / kĺé:šta
160.	Res	kĺé:šta
161.	Bas	klijé:šta
162.	Hri	klí:šta
163.	DR	klijé:šta
164.	Podr	klijéšta
165.	Per	kljéšća
166.	Pše	klí:šća / kĺé:šta
167.	Div	klí:šća
168.	Dbt	klí:šća
169.	Im	klijéšta
170.	GB	klí:šća
171.	T-P	klí:šta
172.	Žep	kĺé:šća
173.	Lup	kijé:ša
174.	Rav	klé:šća
175.	Mis	kĺé:šća
176.	Dop	klé:šća
177.	Kom	klijé:ša
178.	Oča	klijéšta
179.	S-V	klí:šća / klí:šta
180.	KVr	kljéšta
181.	Po	klí:šća
182.	SŠ	klijéšta
183.	Ukr	klijéšta
184.	Raj	klé:šća
185.	Med	klé:šća
186.	Bob	klijéšća
187.	Siv	kljéša
188.	VBu	klijéšta / kljéšta
189.	Pop	klijé:šta
190.	Vrb	klí:šća / klí:ša
191.	Liš	klí:šća
192.	Mo	klí:šća
193.	Jake	klijé:šća
194.	NGr	klijé:šta
195.	DSv	klijé:šta
196.	GKo	klí:šća
197.	GSm	klijéšta
198.	Srđ	klijé:šta
199.	Mah	klijé:šta / kljé:šta
200.	Dol	klí:šća
201.	Grb	klijé:šta
202.	DI	kĺé:šta
203.	Mel	klijéšta
204.	Trn	klí:šta
205.	Koz	klí:šta / klí:šća
206.	GSr	klijéšta
207.	BD	klí:šća
208.	Pru	kljé:šta
209.	Suh	klí:šta
210.	Šur	klijé:šta
211.	MDu	klijé:šta
212.	Jase	klijé:šta
213.	GKa	klí:šta
214.	Dab	kljé:šta
215.	KJe	klijé:šti
216.	Oraš	klí:šća / klí:šta
217.	Loh	kljé:šta
218.	Dob	klí:šta
219.	Spa	klí:šta
220.	Iza	klí:šta
221.	Ćor	klí:šta
222.	Jez	klí:šta
223.	Buž	klí:šta
224.	MKl	klí:šta
225.	Bih	klí:šta / kljé:šta
226.	Tuh	klije:šta / klijé:šta
227.	Dub	klí:šća
228.	Dola	klí:šća
229.	Svo	klijéšta
230.	GT	klijé:šta

Komentar

Sekvencu *št* u Njd. imenice ‘kliješta’ ima sto šezdeset jedan mjesni govor: u sto pedeset šest govora zapisan je samo oblik *kliješta*, a u pet govora naporedo sa šćakavskim oblikom. Sedamdeset mjesnih govora ima šćakavski oblik: u pedeset devet mjesta zapisan je samo oblik sa sekvencom *šć* i u četiri mjesta samo oblik sa sekvencom *šć* (*kliješća* u M60 i M62, *kĺešća* u M92, *klešća* u M184), a pet govora ima naporedo šćakavske i štakavske oblike (*kliješta* / *kliješća*) i dva mjesna govora *kliša* / *klišća* (M142 i M190). Četiri mjesna govora imaju oblik sa *ś*: *kljéśa* (M97 i M187), *kijeśa* (M173) ili *klijeśa* (M177).

Areal oblika *kliješća* čine jedna velika oaza koja se prostire od sjeverne i zapadne Hercegovine te jugozapadne Bosne do srednje Bosne, u granicama: Čitluk na jugu, Bjelave (Sarajevo) i Vukanovići (kod Kaknja) na istoku, Gluha Bukovica (kod Travnika) na sjeveru, Ličtani (kod Livna) na zapadu, obuhvatajući i jajački kraj, zatim manja oaza u sjevernoj Bosni (maglajski i tešanjski kraj), te rjeđi mjesni govori od sjeveroistočne do sjeverozapadne Bosne (od Gračanice na istoku do Bosanske Dubice na zapadu). Oblik *klijeśa* povezuje mjesne govore u srednjoj i sjevernoj Bosni (Zavidovići, Žepče, Teslić, Tešanj), a oblik *kliša* zapisan je u sjevernoj Hercegovini i sjeverozapadnoj Bosni.

Oblik *kliješta* najčešći je u govorima Srba – od osamdeset govora njih sedamdeset pet ima samo ovaj oblik, a pet samo oblik *kliješća*. Oblik *kliješća* najraširenija je u govorima Hrvata – više od polovine ovih govora ima samo šćakavski oblik. Šezdeset pet bošnjačkih mjesnih govora ima štakavski oblik: šezdeset ih ima samo *kliješta*, a pet i štakavske i šćakavske oblike. Oblik sa *ś* najprisutniji je u govorima Hrvata – za te oblike znaju tri mjesna govora (M173, Lupoglav kod Žepča; M177, Komušina kod Teslića, i M187, Sivša kod Tešnja), te jedan mjesni govor Bošnjaka (M97, Donja Lovnica kod Zavidovića). Oblik *kliša* odlika je samo bošnjačkih govora (M142, Here kod Prozora, i M190, Vrbanja u Banjoj Luci).

Literatura

Arnaut 2017: 91; Baotić 1983: 105; Brozović 1966: 143-144; Brozović 2012: 331; Bulić 2013: 157; Bulić 2014: 95; Dalmacija 1997: 77; Dragičević 2007: 347; Đurović 1992: 194-200; FO 1981: 471; Hadžikadić 2012: 25; Halilović 1990: 288; Halilović 2002: 327; Halilović 2009: 48; Jahić 2002: 133; Okuka 1983a: 69; Pavešić 1960: 367; Peco 1975: 208-210; Peco 1986: 133-136; Peco 2001: 634; Petrović 1971: 76; Ramić 1999: 325; Valjevac 1983: 339; Valjevac 2002: 166; Vujičić i dr. 1979: 83-84; Vujičić 1981: 203; Vujičić 1985: 148; Vujičić 1990: 103; Vujičić, Baotić 1989: 166; Vuković 1962: 37-38.

Etimologija

psl. *klěšťa (stsl. клѣща, rus. клещи́, polj. kleszcze), lit. klišė ← pie. *kleiḱ-

klijéšta: psl. *klěšťa izvodi se iz pie. korijena *kleiḱ- ‘stiskati’.

Literatura

Skok 1972: II: 99; Brückner 1985: 234; Fasmer 1986: II: 250; Snoj 2016: 306.

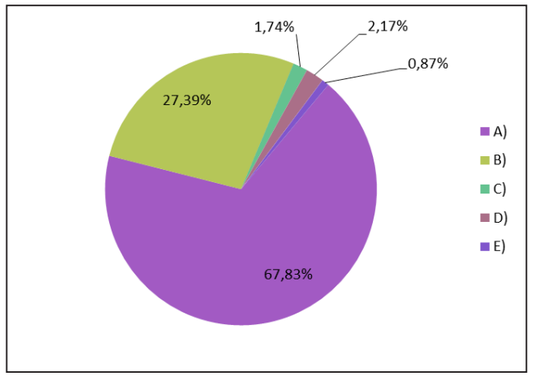

Ukupno (230):
A) 156 (67,83%)
B) 63 (27,39%)
C) 4 (1,74%)
D) 5 (2,17%)
E) 2 (0,87%)

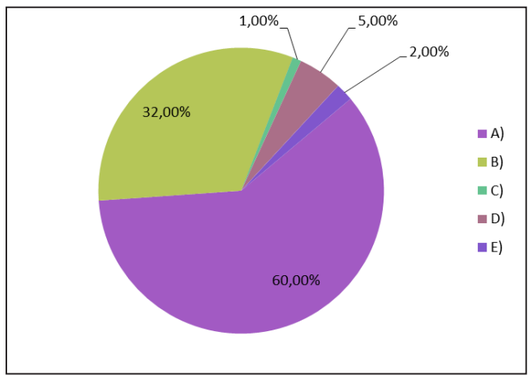

Bošnjaci (100):
A) 60 (60,00%)
B) 32 (32,00%)
C) 1 (1,00%)
D) 5 (5,00%)
E) 2 (2,00%)

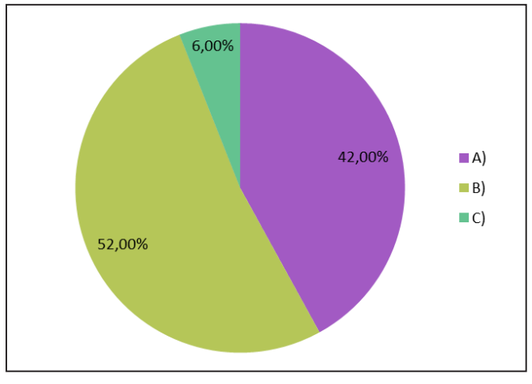

Hrvati (50):
A) 21 (42,00%)
B) 26 (52,00%)
C) 3 (6,00%)

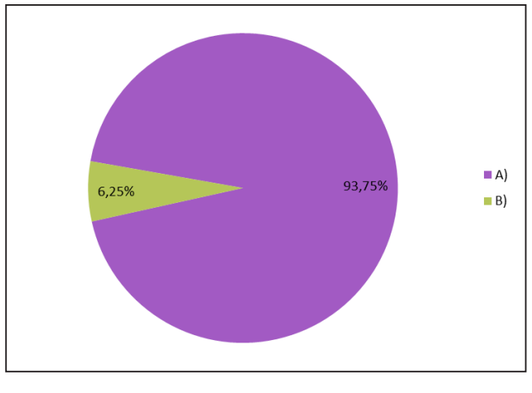

Srbi (80):
A) 75 (93,75%)
B) 5 (6,25%)

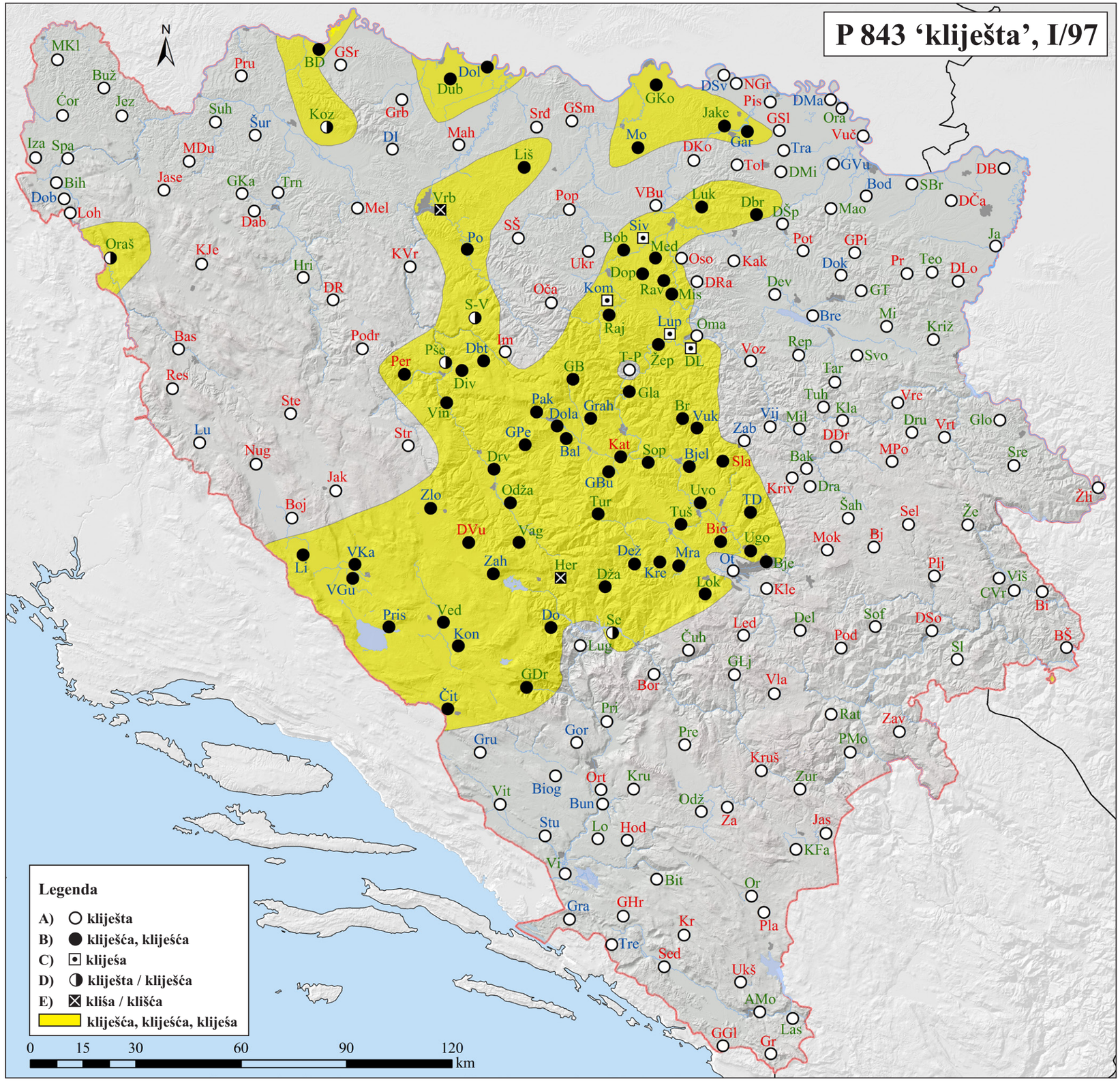

P 1399 ‘godište’, I/98

Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	gódi:šte
2.	GGl	gódi:šte
3.	AMo	gódi:šte
4.	Las	gódi:šte
5.	Ukš	gòdi:šte
6.	Pla	gódi:šte
7.	Or	gódi:šte
8.	Kr	gòdi:šte
9.	Sed	gódište
10.	Tre	gódište
11.	Gra	gódi:šte
12.	GHr	gódi:šte
13.	Bit	gódi:šte
14.	Vi	gódi:šte
15.	Lo	gódi:šte
16.	Hod	gódi:šte
17.	Bun	gódi:šte
18.	Ort	gódi:šte
19.	Kru	gódi:šte
20.	Odž	gódi:šte
21.	Za	gódi:šte
22.	Kruš	gódi:šte
23.	Zur	gódi:šte
24.	KFa	gódište
25.	Jas	gòdi:šte
26.	PMo	gódi:šte
27.	Zav	gòdi:šte
28.	Rat	gòdi:šte
29.	Vla	gódište
30.	GLj	gódi:šte
31.	Pre	gòdi:šte
32.	Pri	gódi:šte
33.	Lug	gódišće
34.	Se	gódi:šće
35.	Bor	gódi:šte
36.	Čuh	gódišće
37.	Led	gódište
38.	Del	gódište
39.	Pod	gódi:šte
40.	Sof	gódište
41.	DSo	gódište
42.	Sl	gòdi:šte
43.	BŠ	gódi:šte / gòdina
44.	Bi	gódište
45.	Viš	gódi:šte
46.	CVr	gódište
47.	Plj	gódište
48.	Že	gódi:šte
49.	Sel	gódište / gódi:šte
50.	Bj	gódi:šte
51.	Mok	gódište
52.	Šah	gòdi:šte / gódi:šte
53.	Bje	gódišće
54.	Kle	gódište
55.	Ugo	gódišće
56.	TD	gódišće
57.	Bio	gódište / gódišće / gòdi:šće
58.	Ot	gódište
59.	Lok	gódišće
60.	Mra	gódišće
61.	Kre	gódišće
62.	Dež	gódi:šće
63.	Dža	gódišće
64.	Tur	gódi:šće
65.	Kat	gódi:šće
66.	Bak	gódišće / gódište
67.	Tuš	gódišće / gódiše
68.	Uvo	gòdi:šće
69.	Kriv	gódište
70.	Dra	gódište
71.	DDr	gódište
72.	MPo	gódišše
73.	Sre	gódi:šte
74.	Žli	gódi:šte
75.	Glo	gódi:šte / jednógoci
76.	Vrt	gódište
77.	Dru	gòdi:šte
78.	Vre	gòdi:šte
79.	Križ	gòdište
80.	Mi	gódište
81.	Tar	gòdište
82.	Kla	gódište / gódišće
83.	Mil	gódište
84.	Rep	gódište
85.	Voz	gódi:šte
86.	Vij	gódište
87.	Zab	gódi:šte
88.	Sla	gódi:šte
89.	Bjel	gòdi:šće
90.	Sop	gódi:šće
91.	Vuk	gódi:šće
92.	Br	gòdi:še
93.	GBu	gòdi:šće
94.	Bal	gódi:šće
95.	Grah	gódi:šće
96.	Gla	gódi:šćę
97.	DL	gódi:še
98.	Oma	gódišće / gódište
99.	DRa	gòdi:šte
100.	Oso	gòdi:šte
101.	Kak	gǫ̀:d
102.	Dev	gódište
103.	Bre	godíšte
104.	Dok	gódi:šte
105.	GPi	gódište
106.	Pr	gódi:šte
107.	DLo	gódi:šte
108.	Teo	gòdište / gódište
109.	Ja	gódi:šte
110.	DČa	gòdi:šte
111.	DB	gódi:šte
112.	SBr	gòdi:šte
113.	Bod	gódi:šte
114.	Mao	godì:šte / godí:šte
115.	Pot	gódište
116.	DŠp	gódište
117.	Dbr	godí:šće
118.	Luk	gódi:šće
119.	DMi	gódište / pàrci
120.	GVu	gódi:šte
121.	Vuč	gódi:šte
122.	Ora	gódište
123.	DMa	godište
124.	Tra	gódišće
125.	GSl	gòdi:šte
126.	Tol	gódi:šte
127.	DKo	gòdi:šte
128.	Gar	gódi:šće
129.	Pis	gódi:šte
130.	Stu	gódi:šte
131.	Vit	gódi:šte
132.	Gru	gódišće / gódište
133.	Biog	gódi:šte
134.	Gor	gódište
135.	GDr	gódi:šće
136.	Čit	gódišće
137.	Kon	gódi:šće
138.	Pris	gódi:šće
139.	Ved	gódi:šće
140.	Do	gòdi:šće
141.	Zah	gódi:šće
142.	Her	gódi:še / gódi:šće
143.	Vag	gódi:šće
144.	Odža	gódi:šće
145.	DVu	gòdi:šće
146.	VGu	gódi:šće
147.	VKa	gódi:šće
148.	Li	gòdi:šće
149.	Boj	gódište
150.	Jak	gòdi:šte
151.	Zlo	gǫ̀:d / gòdina
152.	Drv	gòdi:šće
153.	GPe	gódi:šće
154.	Pak	gódi:šće
155.	Vin	gódi:šće
156.	Str	gòdi:šte
157.	Ste	gódi:šte
158.	Nug	gòdi:šte
159.	Lu	gódi:što
160.	Res	gódi:šte
161.	Bas	gódi:šte
162.	Hri	gódi:šće
163.	DR	gódi:šte
164.	Podr	gòdi:šte
165.	Per	gódi:šće:
166.	Pše	gòdi:šće
167.	Div	gódi:šće
168.	Dbt	gódi:šće
169.	Im	gódi:šte
170.	GB	gódi:šće
171.	T-P	gódi:šte
172.	Žep	gòdi:šće
173.	Lup	gódi:šće
174.	Rav	gòdi:šće
175.	Mis	gódi:šte
176.	Dop	gódi:šće
177.	Kom	gòdi:šće
178.	Oča	gódi:šte
179.	S-V	gódi:šće
180.	KVr	gódi:šte
181.	Po	gódi:šće
182.	SŠ	gódi:šte
183.	Ukr	gódi:šte
184.	Raj	gódi:šće
185.	Med	gódi:šće
186.	Bob	gódi:šće
187.	Siv	gódi:še
188.	VBu	gódi:šte
189.	Pop	gódi:šte
190.	Vrb	gódi:šće
191.	Liš	gódi:šće
192.	Mo	godí:šće
193.	Jake	——
194.	NGr	gódi:šte
195.	DSv	gòdi:šće
196.	GKo	gódi:šće
197.	GSm	——
198.	Srđ	gódi:šte
199.	Mah	gódi:šte
200.	Dol	gódi:šće
201.	Grb	gódište
202.	DI	gódi:šte
203.	Mel	gòdi:šte
204.	Trn	gódi:šće
205.	Koz	gódi:šće / gódi:šte
206.	GSr	gódi:šte
207.	BD	gódišće
208.	Pru	gòdi:šte
209.	Suh	gódi:šće
210.	Šur	gòdi:šte
211.	MDu	gòdi:šte
212.	Jase	gódi:šte
213.	GKa	gódi:šte
214.	Dab	gódi:šte
215.	KJe	gódi:šte
216.	Oraš	godí:šće
217.	Loh	gódi:šte
218.	Dob	gódi:šte
219.	Spa	gódi:šće
220.	Iza	gódi:šte
221.	Ćor	gòdi:šte
222.	Jez	gódi:šte
223.	Buž	gódište
224.	MKl	gòdi:šte
225.	Bih	gódi:šte
226.	Tuh	gòdište
227.	Dub	gódi:šće
228.	Dola	gódi:šte / gódi:šće
229.	Svo	gòdište
230.	GT	gódi:šte

Komentar

Refleks *št* u Njd. imenice ‘godište’ prisutan je u sto pedeset mjesnih govora: u sto četrdeset tri mjesta zapisano je samo *godište*, a u sedam mjesta *godište* / *godišće*. Refleks *šć* ima sedamdeset jedan mjesni govor: u šezdeset četiri mjesta samo je *godišće*, a sedam mjesta ima naporedo štakavski i šćakavski oblik. U osam mjesnih govora potvrđen je oblik *godišće*: šest mjesta ima samo *godišće*, a M67 i M142 imaju *godišće* / *godiše*. Oblik *godiše* poznaje pet mjesnih govora: tri mjesta imaju samo oblik *godiše* (M92, M97, M187), a dva mjesta naporedo s oblikom *godišće*. U M72 zapisan je oblik *godišše*.

Oblik *godište* povezuje mnoge mjesne govore Bosne i Hercegovine, rječi je u srednjoj Bosni, a nije zapisan na području jugozapadne Bosne i zapadne Hercegovine, od Livna do Čitluka, preko ramske oblasti, do bugojanskog, jajačkog, fojničkog, busovačkog i kreševskog kraja u srednjoj Bosni. Većina mjesnih govora u kojima se upotrebljava oblik *godišće* nalazi se zapadno od rijeke Bosne i u sjevernoj i zapadnoj Hercegovini od crte Čuhovići (kod Konjica) – Grude; najviše ih je između Gruda na jugu, Vogošće i Ilijaša na istoku, Tešnja na sjeveru i Livna na zapadu. Oblik *godišće* povezuje mjesne govore sjeverne Hercegovine i srednje Bosne: Here (kod Prozora) – Deževice i Mratinjići (kod Kreševa) – Tušnjići (kod Visokog) – Bjelave (Sarajevo); mjesni govori s oblikom *godiše* nalaze se u sjevernoj Hercegovini, srednjoj i sjevernoj Bosni, a oblik *godišše* zapisan je u istočnoj Bosni.

Refleks *št* u Njd. imenice ‘godište’ najrašireniji je u govorima Srba – od osamdeset ispitanih njih sedamdeset četiri imaju štakavski oblik (sedamdeset tri imaju samo oblik *godište*, a jedan naporedo štakavski i šćakavski oblik). Refleks *šć* najčešći je u govorima Hrvata – od pedeset mjesta u polovini je zapisan samo oblik *godišće*, a u dva mjesta *godište* / *godišće*. U govorima Bošnjaka ima više mjesta sa zapisanim štakavskim oblikom negoli sa šćakavskim – u pedeset dva mjesta samo je *godište*, a u četiri mjesta *godište* / *godišće*. Oblik *godišće* najčešći je u govorima Bošnjaka – u četiri mjesta samo je *godišće*, a u dva (M67 i M142) *godišće* / *godiše*; odlika je i dva mjesna govora Hrvata (M60 i M62). I oblik *godiše* najprisutniji je u govorima Bošnjaka – u dva mjesta zapisano je samo *godiše* (M92 i M97), a u dva naporedo s *godišće* (M67 i M142); oblik *godiše* potvrđen je i u jednom mjesnom govoru Hrvata (M187, Sivša kod Tešnja). Oblik *godišše* ima jedan mjesni govor Srba (M72, Malo Polje kod Han-Pijeska).

Iz dva mjesta potječe nerelevantan odgovor.

Literatura

Arnaut 2017: 91; Baotić 1983: 105; Brabec 2012: 76-77; Brozović 1966: 143-144; Bulić 2013: 157; Bulić 2014: 95; Dalmacija 1997: 77; Dragičević 2007: 347; Đurović 1992: 194-200; FO 1981: 429; Hadžikadić 2012: 25; Halilović 1990: 288; Halilović 2002: 327; Halilović 2009: 48; Jahić 2002: 133; Kozomara 2016: 656; Okuka 1983: 65; Okuka 1983a: 69; Pavešić 1960: 367; Peco 1975: 209, 211; Peco 1986: 133-136; Peco 2001: 634; Petrović Petrović 1971: 76; Ramić 1999: 325; Remetić 1970: 120; Remetić 1981: 185; Ružičić 1934: 6-8; Šurmin 1895: 196; Valjevac 2002: 166; Vujičić i dr. 1979: 85; Vujičić 1981: 203; Vujičić 1985: 148; Vujičić 1990: 103-104; Vujičić, Baotić 1989: 166; Vuković 1962: 37-38; Vuković 1963: 304.

Etimologija

psl. *gȍdъ (stsl. годъ, rus. год, polj. gody: svetkovina, godišnjica) ← pie. *g^{h}ed^{h}-

gòdīšte: im. je izvedena iz psl. *gȍdъ ‘sat, povoljno doba, praznik, ljeto’, nastale iz psl. gl. *godíti ‘pogoditi se, pogađati se, dogovoriti se’, čiji je pie. korijen *g^{h}ed^{h}- ‘udružiti, držati se skupa, biti tijesno povezan’, i suf. *-ište*.

Literatura

Skok 1971: I: 583-584; Brückner 1985: 147; Fasmer 1986: I: 426; Snoj 2016: 297.

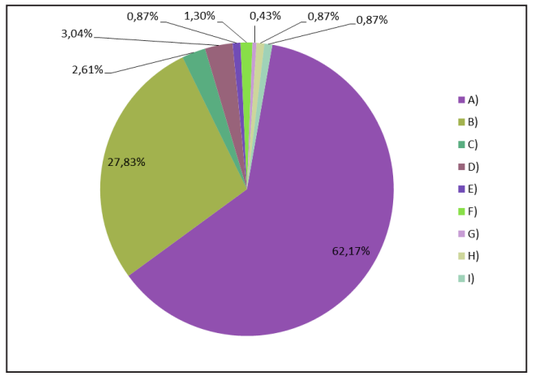

Ukupno (230):
A) 143 (62,17%)
B) 64 (27,83%)
C) 6 (2,61%)
D) 7 (3,04%)
E) 2 (0,87%)
F) 3 (1,30%)
G) 1 (0,43%)
H) 2 (0,87%)
I) 2 (0,87%)

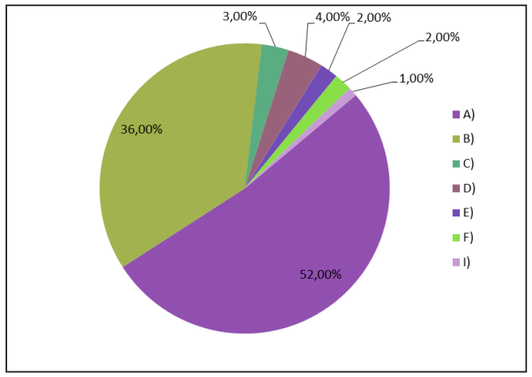

Bošnjaci (100):
A) 52 (52,00%)
B) 36 (36,00%)
C) 3 (3,00%)
D) 4 (4,00%)
E) 2 (2,00%)
F) 2 (2,00%)
I) 1 (1,00%)

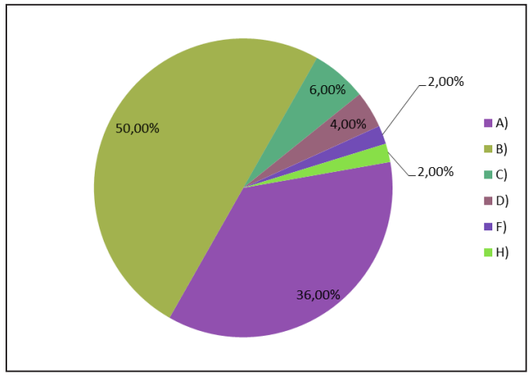

Hrvati (50):
A) 18 (36,00%)
B) 25 (50,00%)
C) 3 (6,00%)
D) 2 (4,00%)
F) 1 (2,00%)
H) 1 (2,00%)

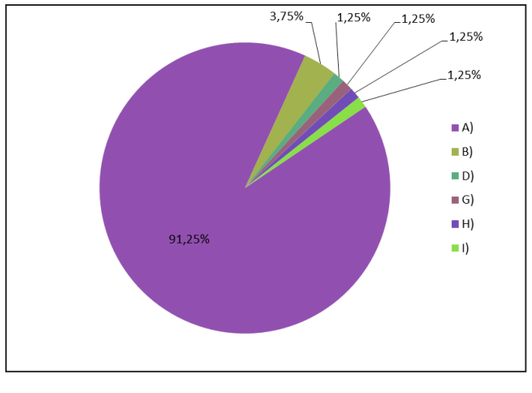

Srbi (80):
A) 73 (91,25%)
B) 3 (3,75%)
D) 1 (1,25%)
G) 1 (1,25%)
H) 1 (1,25%)
I) 1 (1,25%)

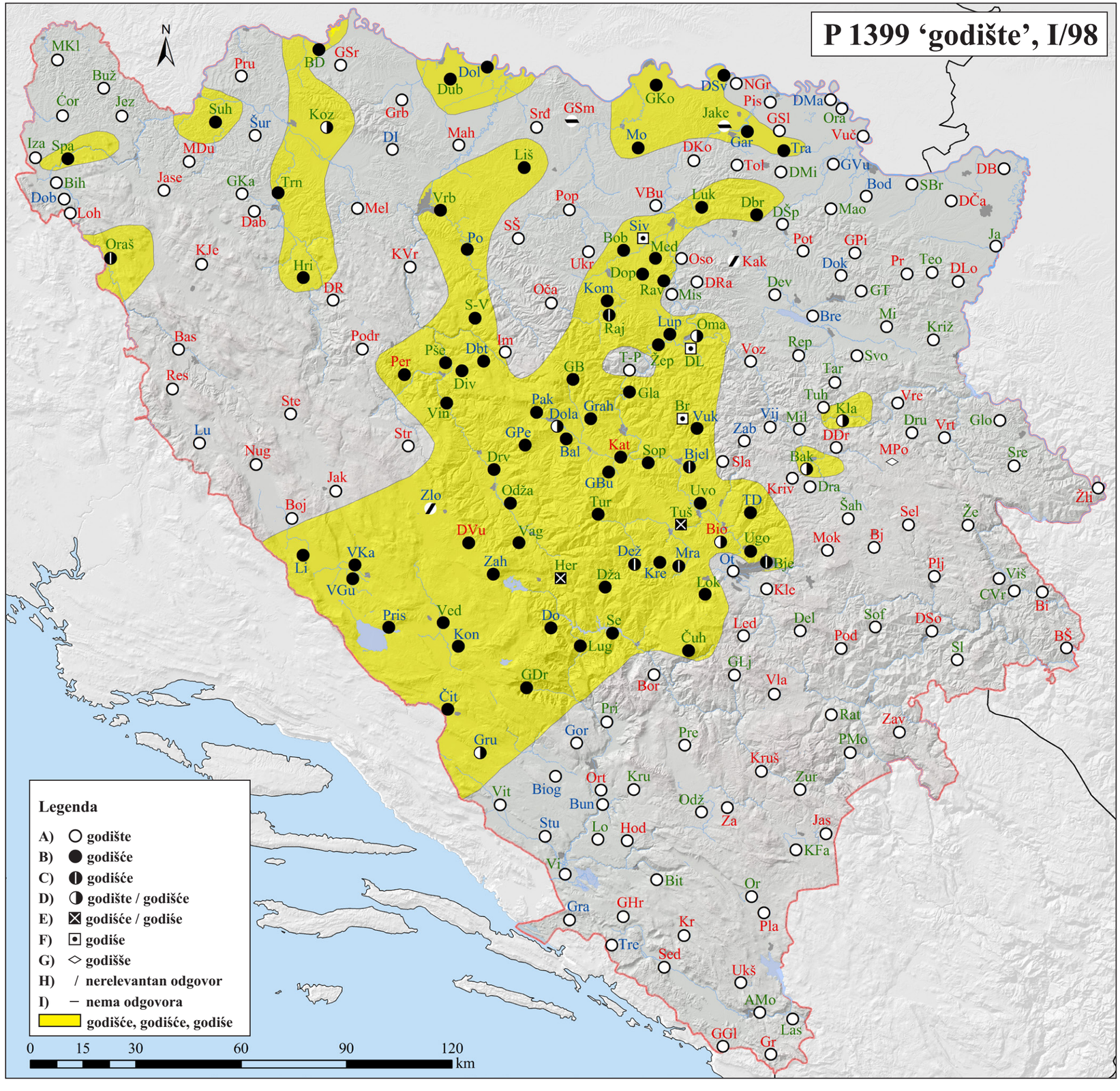

P 104 ‘vrištati’, I/99		
Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	vrí:štat / vrí:skat
2.	GGl	vrištat / vrí:skat
3.	AMo	vrí:štat
4.	Las	vrí:skat
5.	Ukš	vrí:štat
6.	Pla	vrí:štat
7.	Or	vrí:štat
8.	Kr	vrí:štat
9.	Sed	vrí:štat
10.	Tre	vrí:štat
11.	Gra	vrí:štati / vrí:skati
12.	GHr	vrí:štat
13.	Bit	vrí:štat
14.	Vi	vrí:skat
15.	Lo	vrí:skat
16.	Hod	vrí:šćat
17.	Bun	vrí:skati
18.	Ort	vrí:štat
19.	Kru	vrí:štat
20.	Odž	vrí:štat
21.	Za	vrí:štat
22.	Kruš	vrí:štat
23.	Zur	vrí:štat
24.	KFa	vrí:skat
25.	Jas	vrí:štat
26.	PMo	vrí:štat
27.	Zav	vrí:štat
28.	Rat	vrí:štati
29.	Vla	vrí:štat
30.	GLj	vrí:štat
31.	Pre	vrí:štat
32.	Pri	vrí:štat
33.	Lug	vrí:šćat
34.	Se	vríšćat
35.	Bor	vrištat
36.	Čuh	vrí:šćat
37.	Led	vrí:štat
38.	Del	vrí:štat
39.	Pod	vrí:štati
40.	Sof	vrí:štat
41.	DSo	vrí:štati
42.	Sl	vrí:štati
43.	BŠ	vrí:štati
44.	Bi	vrí:štati
45.	Viš	vrí:štat
46.	CVr	vrí:štati
47.	Plj	vrí:štat
48.	Že	vrí:štat
49.	Sel	vrí:štati / vrí:štat
50.	Bj	vrí:štati
51.	Mok	vrí:štat
52.	Šah	vrištat
53.	Bje	vríšćat
54.	Kle	vrí:štat
55.	Ugo	vrí:šćat
56.	TD	vríšćat
57.	Bio	vríšćat
58.	Ot	vríšćat
59.	Lok	vríšćat
60.	Mra	vríšćat
61.	Kre	vríšćat
62.	Dež	vríšćat
63.	Dža	vrí:šćat
64.	Tur	vrí:šćat
65.	Kat	vríšćat
66.	Bak	vrištat / vrištati / vríšćat / vríšćati / vrí:šćat / vríškat
67.	Tuš	vríšćat
68.	Uvo	vríšćat
69.	Kriv	vrištati
70.	Dra	vrištat
71.	DDr	vrištat
72.	MPo	vr̥štati
73.	Sre	vrištat
74.	Žli	vrí:štati
75.	Glo	vrištati
76.	Vrt	vrištati
77.	Dru	vrištati
78.	Vre	vrí:štat
79.	Križ	vrištati / galá:mit / cí:čat
80.	Mi	vrí:štet
81.	Tar	vrištat
82.	Kla	vrištat / vrìxćat
83.	Mil	vrištjet
84.	Rep	vrištat
85.	Voz	vrištat
86.	Vij	vrištati
87.	Zab	vrišćat
88.	Sla	vríšćat
89.	Bjel	vríšćat
90.	Sop	vríšćat
91.	Vuk	vrí:šćat
92.	Br	vríšćat
93.	GBu	vrí:šćat
94.	Bal	vríšćat / kríšćat
95.	Grah	vríšćat / vríšćit
96.	Gla	vríšc̨at
97.	DL	víšat
98.	Oma	vríšćat
99.	DRa	vrištat
100.	Oso	vrištat
101.	Kak	vrištat / gg̨la:mit
102.	Dev	vríšćati
103.	Bre	vrištat
104.	Dok	vríšćat
105.	GPi	vrí:štati
106.	Pr	vrí:štat
107.	DLo	vrí:skat
108.	Teo	vrí:štati / vrištati
109.	Ja	vrištat
110.	DČa	vrí:štat
111.	DB	vrí:skat
112.	SBr	vrí:štat
113.	Bod	vrištat
114.	Mao	ví:kat / vi:kàt
115.	Pot	vrištat
116.	DŠp	vrištat
117.	Dbr	kríšćat
118.	Luk	kríšćat
119.	DMi	vrištat
120.	GVu	vrištat
121.	Vuč	vrištati
122.	Ora	vrištat[i]
123.	DMa	vrištat
124.	Tra	vríšćat
125.	GSl	vrištat
126.	Tol	vrištati
127.	DKo	vrí:štat
128.	Gar	vríšćat
129.	Pis	vrištăti
130.	Stu	vrištat / vrí:skat
131.	Vit	vrí:štati
132.	Gru	vrí:štit / vrí:štiti / vrí:šćat / vrí:šćati
133.	Biog	vrískat
134.	Gor	vrí:štit
135.	GDr	vrí:šćat
136.	Čit	vrí:šćat
137.	Kon	vríšćit
138.	Pris	vrí:šćat
139.	Ved	vríšćat
140.	Do	vrištat
141.	Zah	vrí:šćat
142.	Her	vrišat / vríšćat
143.	Vag	vríšćat
144.	Odža	vrištat
145.	DVu	vríšćati
146.	VGu	vríšćit
147.	VKa	vrí:šćati
148.	Li	vrí:štit
149.	Boj	vrištiti
150.	Jak	vrištiti / krí:sniti
151.	Zlo	
152.	Drv	vríšćati
153.	GPe	vríšćat
154.	Pak	vríšćat
155.	Vin	vríšćat
156.	Str	vrištati
157.	Ste	vrištiti
158.	Nug	vrištati
159.	Lu	vrištiti
160.	Res	vrištiti
161.	Bas	vrištat / skíčat
162.	Hri	vrištiti
163.	DR	vríšćati
164.	Podr	vrí:štati
165.	Per	kríšťťi
166.	Pše	vríšćati
167.	Div	vrí:šćat[i]
168.	Dbt	vríšćat
169.	Im	vrištat
170.	GB	vríšćat
171.	T-P	vríškati
172.	Žep	vríšćat
173.	Lup	——
174.	Rav	vríšćat
175.	Mis	vrí:šćat
176.	Dop	vrí:šćat
177.	Kom	vríšat / vríšati
178.	Oča	vrištati
179.	S-V	vríšćat
180.	KVr	vríšćat
181.	Po	vríšćat
182.	SŠ	vrištati
183.	Ukr	vrí:štat
184.	Raj	kríšćat
185.	Med	vrišćat
186.	Bob	vríšćati / kríšćati
187.	Siv	kríšćat
188.	VBu	vrí:štati
189.	Pop	krí:štat
190.	Vrb	vríšćati
191.	Liš	kríšćat
192.	Mo	vríšćat
193.	Jake	vríšćati
194.	NGr	vrištati
195.	DSv	vríšćat
196.	GKo	vrištat
197.	GSm	vrištat
198.	Srđ	vrískati
199.	Mah	vrištati / dérati se
200.	Dol	vríšćit
201.	Grb	vríšćat
202.	DI	vrištit
203.	Mel	vrištati / vrístati
204.	Trn	vrištiti
205.	Koz	vrištati
206.	GSr	vrištati
207.	BD	vríšćati
208.	Pru	vríšćeti
209.	Suh	vrí:šćati
210.	Šur	vrištiti
211.	MDu	vrištiti
212.	Jase	vrištati
213.	GKa	vrištati
214.	Dab	vrištit
215.	KJe	vrišťťi
216.	Oraš	vríšc̨at
217.	Loh	vrištiti
218.	Dob	vrištati
219.	Spa	vríšćati / vrištati / vríšćat / vrištat
220.	Iza	vrištati
221.	Ćor	vrí:štati
222.	Jez	drẹ́:čat
223.	Buž	vrí:štat
224.	MKl	vrištati
225.	Bih	vrištati / vríšćati
226.	Tuh	vrištjet
227.	Dub	vrí:štat
228.	Dola	vríšćat
229.	Svo	vrištat
230.	GT	vrištat

Komentar

Sekvencu *št* u infinitivu glagola ‘vrištati’ ima sto četrdeset šest mjesnih govora: u sto trideset devet mjesta zapisano je samo *vrištati*, *vriskati* ili *vrištati* / *vriskati*, te u M165 samo *krišťťi* i u M189 samo *krištat*, a u pet mjesta naporedan je štakavski i šćakavski oblik (u četiri mjesta *vrištati* / *vrišćati*, te u M82 *vrištat* / *vrixćat*). Šćakavski oblik imaju osamdeset dva mjesna govora: u sedamdeset sedam mjesta zapisano je samo *vrišćati*, *vríšćati*, *vrišćati* ili *krišćati*, a u četiri mjesta *vrištati* / *vríšćati* i u jednom mjestu *vrištat* / *vrixćat*. Oblik sa *ś* potvrđen je u tri mjesna govora: u M97 samo je *višat* i u M177 samo *vrišati*, a u M142 *vrišat* / *vríšćat*.

Oblici *vrištati*, *vriskati* povezuju mnoge mjesne govore širom Bosne i Hercegovine; rjeđi su u srednjoj Bosni. Većina mjesnih govora u kojima se upotrebljavaju oblici *vrišćati*, *vríšćati*, *vrišćati* ili *krišćati* nalaze se između Gruda na jugu, Sarajeva na istoku, Tešnja na sjeveru i Livna na zapadu; ovi oblici zapisani su i u govorima sjeveroistočne, sjeverne i sjeverozapadne Bosne. Mjesni govori u kojima se koristi oblik sa *ś* nisu teritorijalno povezani.

Štakavski oblik glagola ‘vrištati’ najčešći je u govorima Srba – od osamdeset mjesta u sedamdeset jednom zapisan je samo oblik sa sekvencom *št*. Šćakavski oblik najraširenija je u govorima Hrvata – nešto više od tri petine ispitanih govora poznaje oblik sa *šć*. Govori Bošnjaka imaju češće štakavski negoli šćakavski oblik – u pedeset tri mjesta samo je zapisan oblik sa sekvencom *št*, a u četiri mjesta naporedo štakavski i šćakavski oblik. U dva mjesna govora Bošnjaka potvrđen je oblik sa *ś* (M97, Donja Lovnica kod Zavidovića, i M142, Here kod Prozora) i u jednom mjesnom govoru Hrvata (M177, Komušina kod Teslića).

Iz dva mjesta potječu nerelevantni odgovori (*vikati*, *drečati*) i iz dva mjesta nema odgovora.

Literatura

Arnaut 2017: 91; Brozović 1966: 143-144; Bulić 2013: 158; Bulić 2014: 95; Dalmacija 1997: 77; Dešić 1976: 172; Dragičević 2007: 347; Đukanović 1983: 213; Hadžikadić 2012: 25; Halilović 1990: 289; Halilović 2002: 327; Halilović 2009: 48; Okuka 1983a: 69; Pavešić 1960: 367; Peco 1964: 91; Peco 1975: 208-209, 211; Peco 1986: 133-136; Peco 2001: 633-634; Pehlić 2006: 63; Petrović 1971: 77; Ramić 1999: 325; Remetić 1970: 120; Simić 1978: 60; Šurmin 1895: 196; Valjevac 1983: 339; Valjevac 2002: 167; Vujičić i dr. 1979: 85; Vujičić 1981: 203; Vujičić 1985: 148; Vujičić 1990: 103; Vujičić, Baotić 1989: 166.

Etimologija

psl. *verskǎti (stsl. врѣщатн, rus. верещáть, polj. wrzeszczeć), lit. su-virkšti ← pie. *u̯ersk-

vrištati: psl. *verskǎti izvodi se iz pie. *u̯ersk-, koje je vjerovatno onomatopejskog porijekla. Metatezom likvide psl. skupina *tert* prešla je u *trět*.

Literatura

Skok 1973: III: 628; Brückner 1985: 607, 633; Fasmer 1986: I: 298; Snoj 2016: 857.

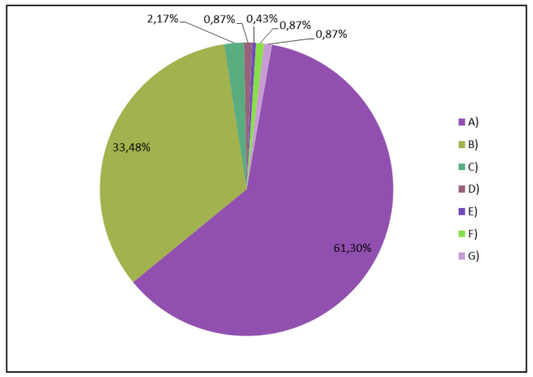

Ukupno (230):
A) 141 (61,30%)
B) 77 (33,48%)
C) 5 (2,17%)
D) 2 (0,87%)
E) 1 (0,43%)
F) 2 (0,87%)
G) 2 (0,87%)

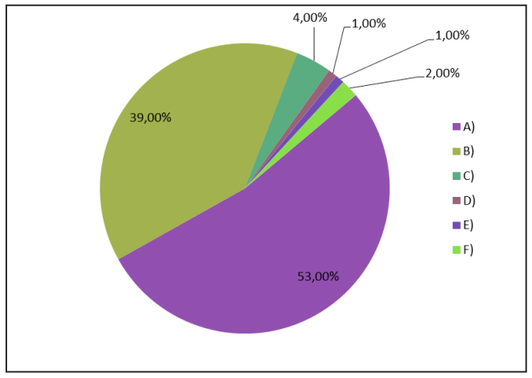

Bošnjaci (100):
A) 53 (53,00%)
B) 39 (39,00%)
C) 4 (4,00%)
D) 1 (1,00%)
E) 1 (1,00%)
F) 2 (2,00%)

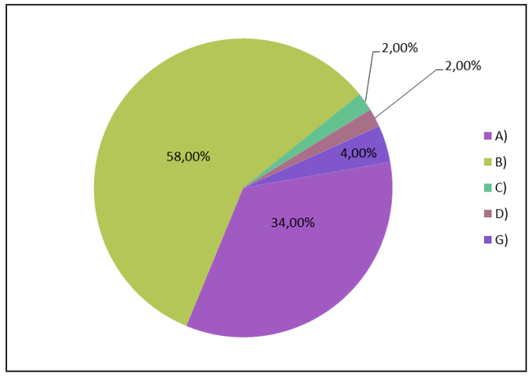

Hrvati (50):
A) 17 (34,00%)
B) 29 (58,00%)
C) 1 (2,00%)
D) 1 (2,00%)
G) 2 (4,00%)

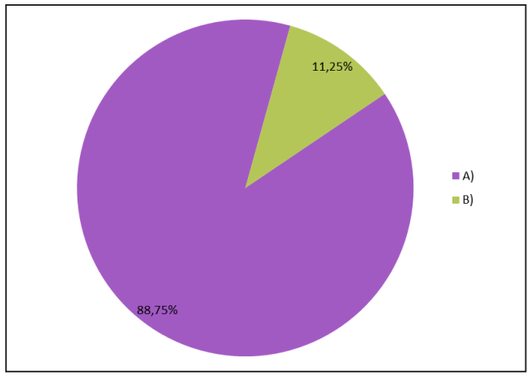

Srbi (80):
A) 71 (88,75%)
B) 9 (11,25%)

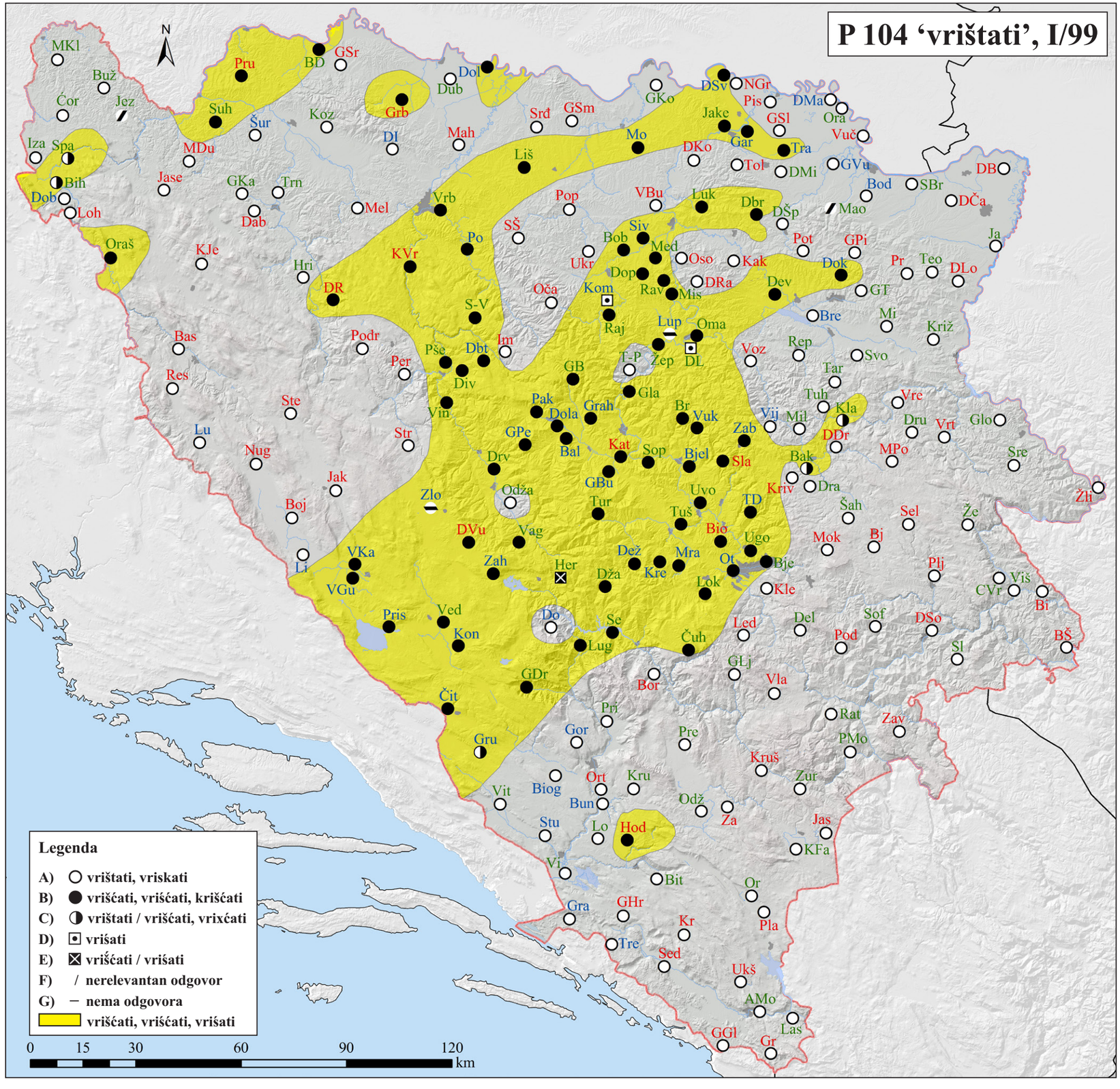

P 109 ‘zvìždim’, I/100		
Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	zvížd̀i:m
2.	GGl	zvì:ž́je:m
3.	AMo	zví:ždi:m
4.	Las	zví:ždi:m
5.	Ukš	zví:ždi:m
6.	Pla	zví:ž́je:m
7.	Or	zví:ždi:m
8.	Kr	zví:ždi:m
9.	Sed	zvì:žde:m
10.	Tre	zví:ždi:m
11.	Gra	zví:ždi:m
12.	GHr	zví:ždi:m
13.	Bit	zví:ždi:m
14.	Vi	zví:ždi:m
15.	Lo	zví:ždi:m
16.	Hod	zví:ždi:m
17.	Bun	zvížd̀i:m
18.	Ort	zví:ždi:m
19.	Kru	zví:ždi:m
20.	Odž	zví:ždi:m
21.	Za	zví:ždi:m
22.	Kruš	zvì:ž́je:m
23.	Zur	zví:ždi:m
24.	KFa	zví:ždi:m
25.	Jas	zví:ždi:m
26.	PMo	zví:ždi:m
27.	Zav	zví:ždi:m
28.	Rat	zví:ždi:m
29.	Vla	zví:ždi:m
30.	GLj	zví:ždi:m
31.	Pre	zví:ž́je:m
32.	Pri	zví:ždat
33.	Lug	zví:ž́ji:m
34.	Se	zvížd̀i:m
35.	Bor	zvížd̀i:m
36.	Čuh	zví:ž́ji:m
37.	Led	zví:ždi:m
38.	Del	zví:ždi:m
39.	Pod	zví:ždi:m
40.	Sof	zví:ždi:m
41.	DSo	zví:ždi:m
42.	Sl	zví:ždi:m
43.	BŠ	zví:ždi:m
44.	Bi	zví:ždi:m
45.	Viš	zví:ždi:m
46.	CVr	zví:ždi:m
47.	Plj	zví:ždi:m
48.	Že	zví:ždi:m
49.	Sel	zví:ždi:m
50.	Bj	zví:ždi:m
51.	Mok	zví:ždi:m
52.	Šah	zví:ždi:m
53.	Bje	zvi:ź́ji:m / zví:ź́ji:m
54.	Kle	zví:ždi:m
55.	Ugo	zví:ž́ji:m
56.	TD	zvížd̀i:m
57.	Bio	zvížd̀i:m
58.	Ot	zvížd̀i:m
59.	Lok	zvížd̀i:m
60.	Mra	zvížd̀i:
61.	Kre	zvížd̀i:m
62.	Dež	zvížd̀i:m
63.	Dža	zví:ž́ji:m
64.	Tur	zvížd̀i:m
65.	Kat	zvížd̀i:m
66.	Bak	zvížd̀i:m / zvížd̀i:m
67.	Tuš	zvi:ž́ji:m
68.	Uvo	zvíž́ji:m
69.	Kriv	zvížd̀i:m
70.	Dra	zvížd̀i:m
71.	DDr	zvížd̀i:m
72.	MPo	zví:ždi:m
73.	Sre	žví:ždi:m
74.	Žli	zví:ždi:m
75.	Glo	zví:ždi:m / zvížd̀i:m
76.	Vrt	zvížd̀i:m
77.	Dru	zví:ždi:m
78.	Vre	zví:ždi:m
79.	Križ	zví:ždi:m
80.	Mi	zvì:ždi:m
81.	Tar	zvìždi:m
82.	Kla	zvi:ždi:m / zvi:ź́ji:m / zvi:ɣ́ji:m
83.	Mil	zvìždi:m
84.	Rep	zvížd̀i:m
85.	Voz	zvížd̀i:m
86.	Vij	zvìž́ji:m
87.	Zab	zvíž́ji:m
88.	Sla	zvíž́ji:m
89.	Bjel	zví:ź́ji:m
90.	Sop	zvíž́ji:m
91.	Vuk	zví:ž́ji:m
92.	Br	zvíž́ji:m
93.	GBu	zvíž́ji:m
94.	Bal	zvíž́ji:m
95.	Grah	zvíž́ji:m
96.	Gla	zvíž́ji:m
97.	DL	zvíźi:m
98.	Oma	zvíž́ji / zvìž́ji:
99.	DRa	zvížd̀i:m
100.	Oso	zvížd̀i:m
101.	Kak	zvížd̀i:m
102.	Dev	zví:ždi:m
103.	Bre	zvì:ždi:m
104.	Dok	zvìzga:m / zvi:ź́ji:m
105.	GPi	zví:ždi:m
106.	Pr	zví:ždi:m
107.	DLo	zví:ždi:m
108.	Teo	zví:ždi:m
109.	Ja	zvížd̀i:m
110.	DČa	zví:ždi:m
111.	DB	zví:ždi:m
112.	SBr	zví:ždi:m
113.	Bod	zvížd̀i:m
114.	Mao	zvìždi:m
115.	Pot	zvížd̀i:m
116.	DŠp	zvìždi:m
117.	Dbr	žvíž́ji:m
118.	Luk	zvíž́ji:m
119.	DMi	zví:ždi:m
120.	GVu	zvížd̀i:m
121.	Vuč	zvížd̀i:m
122.	Ora	zvížd̀i:m
123.	DMa	zvìždī:m
124.	Tra	zvíž́ji:m
125.	GSl	zvížd̀i:m
126.	Tol	zvížd̀i:m
127.	DKo	zvížd̀i:m
128.	Gar	zvíž́ji:m
129.	Pis	zvížd̀i:m
130.	Stu	zvì:ž́je:m
131.	Vit	zví:ždi:m
132.	Gru	zví:ž́ji:m
133.	Biog	zví:ždi:m / zví:ždi:n
134.	Gor	zví:zdi:n
135.	GDr	zví:ž́ji:n
136.	Čit	zví:ž́ji:m
137.	Kon	zví:ž́ji:m
138.	Pris	zví:ž́ji:m
139.	Ved	zvíž́ji:m
140.	Do	zví:ždi:m
141.	Zah	zví:ž́ji:m
142.	Her	zví:źi:m / zvìž́jim
143.	Vag	zví:ž́ji:m
144.	Odža	zvíž́ji:m
145.	DVu	zvíž́ji:m
146.	VGu	zví:ž́ji:m
147.	VKa	zví:ž́ji:m
148.	Li	zví:ž́ji:m
149.	Boj	žvížd̀i:m
150.	Jak	zvížd̀i:m
151.	Zlo	zví:ždi·m
152.	Drv	zvíž́ji:m
153.	GPe	zvíž́ji:m
154.	Pak	zvíź́ji:m
155.	Vin	zvíź́ji:m
156.	Str	zvížd̀i:m
157.	Ste	zvížd̀i:m
158.	Nug	žvížd̀i:m
159.	Lu	žvížd̀i:m
160.	Res	žvížd̀i:m
161.	Bas	žvížd̀i:m
162.	Hri	zvížd̀i:m
163.	DR	zvížd̀i:m
164.	Podr	zví:ždim
165.	Per	zvížd̀i:m
166.	Pše	zvížd̀i:m
167.	Div	zvíź́ji·m
168.	Dbt	zvíź́ji:m
169.	Im	zvížd̀i:m
170.	GB	zvíź́ji:m
171.	T-P	zvížd̀i:m
172.	Žep	zvížd̀i:m
173.	Lup	zvížd̀i:m
174.	Rav	zvíž́ji:m
175.	Mis	zvížd̀i:m
176.	Dop	zvíźi:m
177.	Kom	zviźi:m
178.	Oča	zvížd̀i:m
179.	S-V	zvíž́ji:m
180.	KVr	píščim
181.	Po	zvíž́ji:m
182.	SŠ	zvížd̀i:m
183.	Ukr	zvížd̀i:
184.	Raj	zvíź́ji:m
185.	Med	zvíž́ji:m
186.	Bob	zvíźi:m
187.	Siv	zvíźi:m
188.	VBu	zvížd̀i:m / zví:ždi:m
189.	Pop	zví:ždi:m
190.	Vrb	zvíž́ji:m
191.	Liš	zvíž́ji:m
192.	Mo	zvíž́ji:m
193.	Jake	zvi:ž́ji:m
194.	NGr	zvížd̀i:m
195.	DSv	zvíž́ji:m
196.	GKo	zvíźi:m
197.	GSm	zví:ždi:m
198.	Srđ	zvížd̀i:m
199.	Mah	zvížd̀i:m
200.	Dol	zvì:ž́je:m
201.	Grb	zvížd̀i:m
202.	DI	zvì:ž́je:m
203.	Mel	zvížd̀i:m
204.	Trn	zvì:ž́je:m
205.	Koz	zvížd̀i:m
206.	GSr	zvížd̀i:m
207.	BD	zvíž́ji:m
208.	Pru	žvížditi / zvížditi
209.	Suh	zvì:žde:m
210.	Šur	zvížd̀i:m
211.	MDu	žvížd̀i:m
212.	Jase	žvížd̀i:m
213.	GKa	zvì:ž́je:m
214.	Dab	žvížd̀i:m
215.	KJe	žvížd̀i:m
216.	Oraš	zvížd̀i:m
217.	Loh	zvížd̀i:m
218.	Dob	žví:ždi:m / švíkuče:m
219.	Spa	zví:ž́ji:m
220.	Iza	zvíž́ati
221.	Ćor	zví:ždi:m
222.	Jez	zví:ž́ji:m
223.	Buž	žví:ždi:m / žvìž́úka:m
224.	MKl	žví:ždi:m
225.	Bih	——
226.	Tuh	zvìždi:m
227.	Dub	zvìž́úką:m
228.	Dola	zvíž́ji:m
229.	Svo	zvìždi:m
230.	GT	zvížd̀i:m

Komentar

Sekvencu *žd* u 1. l. jd. prez. ‘zvìždim’ imaju sto četrdeset četiri mjesna govora: u sto četrdeset jednom mjestu zapisan je samo oblik *zvìždim*, u M183 *zvìždi*, u M32 *zvìždati* i *žvìždīti* / *zvìždīti* u M208, a u tri mjesta naporedo s drugim oblicima – *zvìždim* / *zvìž́jim* (M66), *zvìždim* / *zvíž́jim* / *zvɣ́jim* (M82) ili *žvìždim* (*žvìž́ukam*) (M223). Sekvence *žź́* i *źź́* ima osamdeset mjesnih govora: u sedamdeset šest mjesta zapisani su samo oblici *zvìž́jim* ili *zvíž́jim*, a u tri mjesta ovi su oblici naporedni s oblikom *zvìždim* (M66, M82, M223), te je u M142 *zvíž́jim* / *zvížim*. Oblik *zvížim* poznaju četiri mjesna govora: samo ovaj oblik zapisan je u M97, M177 i u M187, a u jednom mjestu *zvížim* / *zvíž́jim* (M142). Oblik *zvíž́jim* potvrđen je u tri mjesna govora (M176, M186, M196).

Oblik sa sekvencom *žd* imaju mnogi mjesni govori Bosne i Hercegovine; rjeđi je u srednjoj Bosni. Većina govora u kojima se upotrebljavaju oblici sa *žź́* i *źź́* uglavnom se nalazi između Gruda na jugu, Sarajeva na istoku, Tešnja na sjeveru i Livna na zapadu; ovi oblici zapisani su i u istočnoj i južnoj Hercegovini, sjeveroistočnoj, sjevernoj, sjeverozapadnoj i zapadnoj Bosni. Oblik *zvížim* imaju govori srednje (okolica Zavidovića i Teslića) i sjeverne Bosne (okolica Tešnja), kao i sjeverne Hercegovine (okolica Prozora), a oblik *zvíž́jim* govori sjeverne Bosne (okolica Tešnja i Bosanskog Broda).

Oblik *zvìždim* najrašireniji je u govorima Srba – od osamdeset mjesta u sedamdeset tri zapisan je samo ovaj oblik, dok su oblici sa sekvencama *žź́* i *źź́* najčešći u govorima Hrvata – od pedeset ispitanih govora njih trideset dva imaju oblike *zvìž́jim* ili *zvíž́jim*. U pedeset šest mjesnih govora Bošnjaka zapisan je oblik *zvìždim* – u pedeset tri mjesta samo je *zvíždim*, a u tri ovaj oblik naporedan je s oblikom *zvíž́jim* ili *zvíž́jim*. Oblik *zvížim* potvrđen je u dva mjesna govora Hrvata (samo *zvížim* u M177, Komušina kod Teslića, i M187, Sivša kod Tešnja) i dva mjesna govora Bošnjaka (samo *zvížim* u M97, Donja Lovnica kod Zavidovića, a *zvížim* / *zvíž́jim* u M142, Here kod Prozora).

Iz dva mjesta potječu nerelevantni odgovori (*zvízdin*, *piščim*), a iz jednog nema odgovora.

Literatura

Arnaut 2017: 92; Baotić 1983: 106; Brozović 1966: 143-144; Brozović 2012: 329-331; Bulić 2013: 158; Bulić 2014: 96; Čustović 1961: 93, 101, 105, 110; Dalmacija 1997: 77; Dešić 1976: 173; Dragičević 2007: 348; Đukanović 1983: 213; FO 1981: 409, 429, 441, 463, 471; Hadžikadić 2012: 25; Halilović 1990: 289; Halilović 2002: 328; Halilović 2009: 48; Jahić 2002: 134; Kozomara 2016: 657; Okuka 1983: 65; Pavešić 1960: 367; Pavlović 1927: 109; Peco 1964: 92; Peco 1975: 208-211; Peco 1986: 133-136; Peco 2001: 635; Pehlić 2006: 63; Ramić 1999: 326; Remetić 1970: 120; Rešetar 1907: 135; Ružičić 1934: 8; Simić 1978: 60; Valjevac 1983: 340; Valjevac 2002: 168; Vujičić i dr. 1979: 85; Vujičić 1981: 203; Vujičić 1985: 150; Vujičić 1990: 104; Vujičić, Baotić 1989: 166.

Up.: OLA: 2288.

Etimologija

psl. *gvizdati (stsl. звнждатн, strus. звиздати, свистáть, polj. gwizdać) ← pie. *su̯e̯i̯-zd-ā-

zvìždati: psl. *zvizděti je tvorbena varijanta od *zvizdati, koja je nastala asimilacijom iz *svizdati ‘zvìždati’ od pie. *su̯e̯i̯-zd-ā-. Druga mogućnost izvodi se iz pie. *k’u̯ī-st-ā- (stlit. švỹgšti ‘pištećі disati’). U oba slučaja riječ je o tvorbi onomatopejskog porijekla.

Literatura

Skok 1973: III: 667; Brückner 1985: 165-166; Fasmer 1986: II: 87; Snoj 2016: 900.

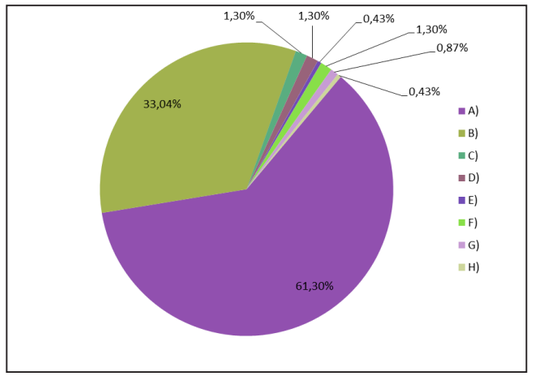

Ukupno (230):
A) 141 (61,30%)
B) 76 (33,04%)
C) 3 (1,30%)
D) 3 (1,30%)
E) 1 (0,43%)
F) 3 (1,30%)
G) 2 (0,87%)
H) 1 (0,43%)

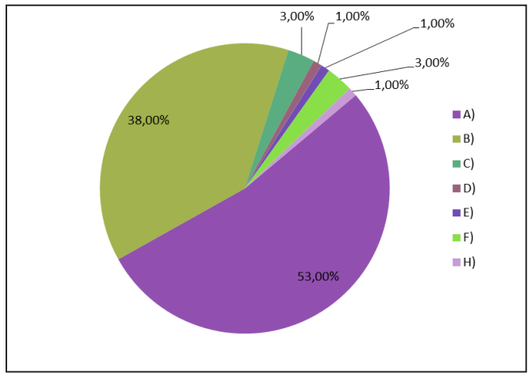

Bošnjaci (100):
A) 53 (53,00%)
B) 38 (38,00%)
C) 3 (3,00%)
D) 1 (1,00%)
E) 1 (1,00%)
F) 3 (3,00%)
H) 1 (1,00%)

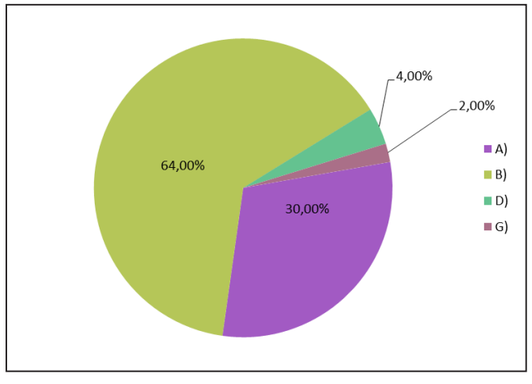

Hrvati (50):
A) 15 (30,00%)
B) 32 (64,00%)
D) 2 (4,00%)
G) 1 (2,00%)

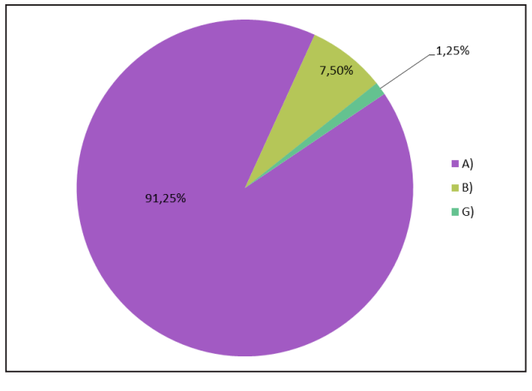

Srbi (80):
A) 73 (91,25%)
B) 6 (7,50%)
G) 1 (1,25%)

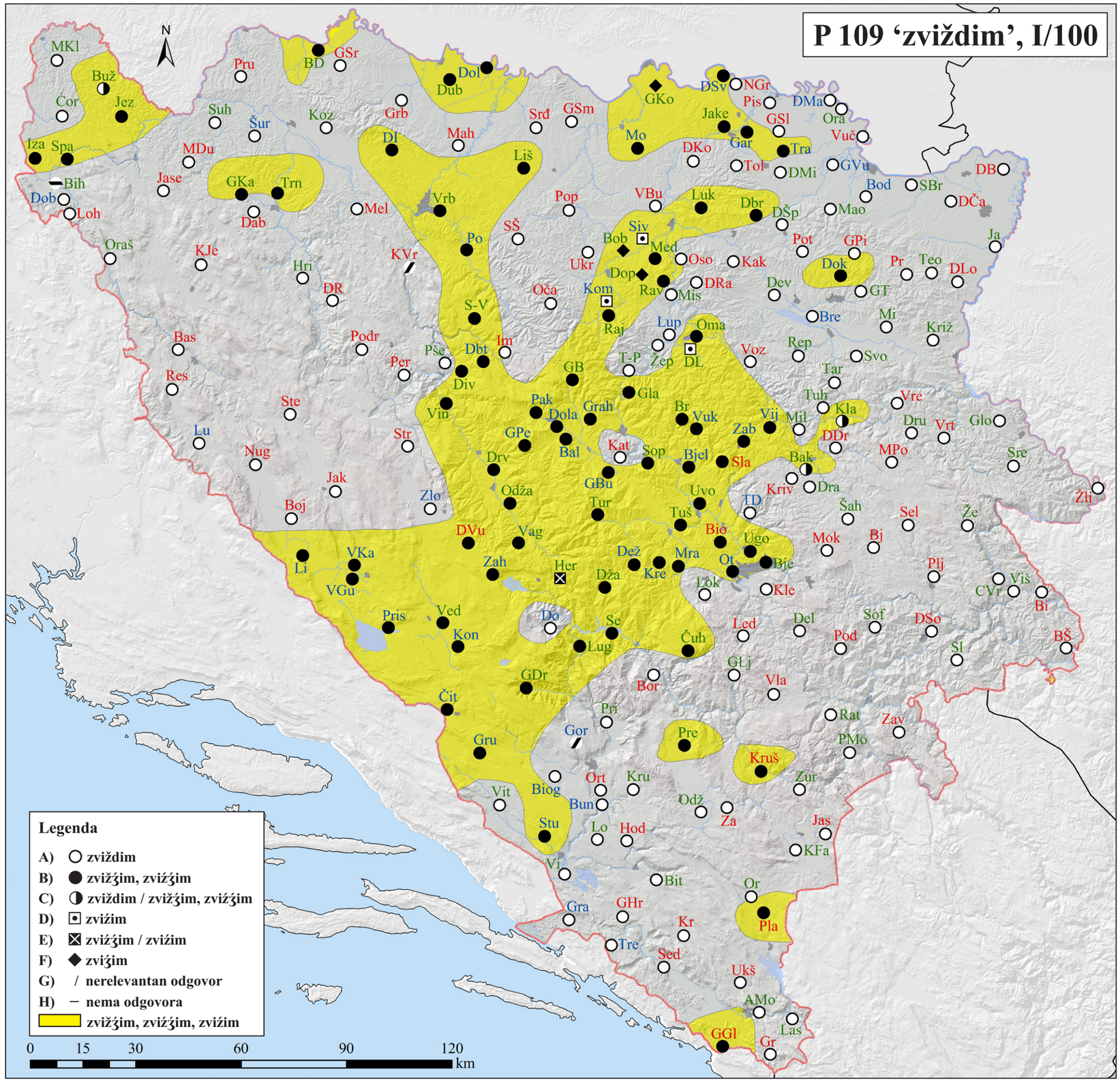

P 1321 ‘međa’, I/101		
Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	méʒa
2.	GGl	méʒa
3.	AMo	méʒa
4.	Las	méʒa
5.	Ukš	mèʒa
6.	Pla	méʒa
7.	Or	mŕgi:ń
8.	Kr	mèʒa
9.	Sed	méʒa
10.	Tre	méʒa
11.	Gra	méʒa / ùro:vań
12.	GHr	mŕgi:ń
13.	Bit	méʒa
14.	Vi	mŕgi:ń
15.	Lo	méʒa
16.	Hod	——
17.	Bun	méʒa
18.	Ort	mŕgi:ń
19.	Kru	méʒa
20.	Odž	méʒa
21.	Za	méʒa
22.	Kruš	méʒa
23.	Zur	méʒa
24.	KFa	méʒa
25.	Jas	méʒa
26.	PMo	méʒa
27.	Zav	méʒa
28.	Rat	méʒa
29.	Vla	mèʒa
30.	GLj	mèʒa
31.	Pre	méʒa / mŕgi:ń
32.	Pri	méʒa
33.	Lug	méʒa
34.	Se	méʒa / mèʒa
35.	Bor	méʒa
36.	Čuh	méʒa
37.	Led	méʒa
38.	Del	méʒa
39.	Pod	méʒa
40.	Sof	méʒa
41.	DSo	méʒa
42.	Sl	mèʒa
43.	BŠ	méʒa
44.	Bi	méʒa
45.	Viš	méʒa
46.	CVr	méʒa
47.	Plj	méʒa
48.	Že	méʒa
49.	Sel	méʒa
50.	Bj	mèʒa
51.	Mok	méʒa
52.	Šah	méʒa
53.	Bje	méʒa
54.	Kle	méʒa
55.	Ugo	méʒa
56.	TD	médni:k / méʒa
57.	Bio	méʒa
58.	Ot	méʒa
59.	Lok	méʒa
60.	Mra	méja
61.	Kre	méja
62.	Dež	méja
63.	Dža	méja
64.	Tur	méja
65.	Kat	méʒa
66.	Bak	méʒa
67.	Tuš	méja
68.	Uvo	méja / méʒa
69.	Kriv	meʒa
70.	Dra	méʒa
71.	DDr	méʒa
72.	MPo	méʒa
73.	Sre	méʒa
74.	Žli	méʒa
75.	Glo	méʒa
76.	Vrt	méʒa
77.	Dru	méʒa
78.	Vre	méʒa
79.	Križ	méʒa
80.	Mi	méʒa
81.	Tar	méʒa
82.	Kla	méʒa
83.	Mil	méʒa
84.	Rep	méʒa
85.	Voz	méʒa
86.	Vij	méʒa
87.	Zab	méʒa
88.	Sla	méʒa
89.	Bjel	méa
90.	Sop	méja
91.	Vuk	méʒa / òbala
92.	Br	méja / méʒa
93.	GBu	méʒa
94.	Bal	méja
95.	Grah	méʒa
96.	Gla	méʒą
97.	DL	méʒa
98.	Oma	méʒa
99.	DRa	méʒa
100.	Oso	méʒa
101.	Kak	méʒa
102.	Dev	méʒa
103.	Bre	méʒa
104.	Dok	méʒa
105.	GPi	méʒa
106.	Pr	méʒa
107.	DLo	méʒa
108.	Teo	méʒa
109.	Ja	méʒa
110.	DČa	méʒa
111.	DB	méʒa
112.	SBr	méʒa
113.	Bod	méʒa
114.	Mao	méja
115.	Pot	méʒa
116.	DŠp	méʒa
117.	Dbr	méʒa
118.	Luk	méʒa
119.	DMi	méʒa
120.	GVu	méʒa / òbala
121.	Vuč	méʒa
122.	Ora	méʒa
123.	DMa	méʒa
124.	Tra	méʒa
125.	GSl	méʒa
126.	Tol	méʒa
127.	DKo	méʒa
128.	Gar	méʒa
129.	Pis	méʒa
130.	Stu	mŕgi:ń
131.	Vit	mŕgi:ń
132.	Gru	méja:š
133.	Biog	méʒa
134.	Gor	méʒa
135.	GDr	——
136.	Čit	pik
137.	Kon	méʒa
138.	Pris	méʒa
139.	Ved	mèʒa
140.	Do	meʒa
141.	Zah	méja
142.	Her	méja
143.	Vag	méʒa
144.	Odža	méʒa
145.	DVu	méʒa
146.	VGu	méʒa
147.	VKa	méʒa
148.	Li	méʒa
149.	Boj	méʒa
150.	Jak	méʒa
151.	Zlo	méʒa
152.	Drv	méʒa
153.	GPe	méʒa
154.	Pak	méʒa
155.	Vin	méʒa
156.	Str	méʒa
157.	Ste	méʒa
158.	Nug	méʒa
159.	Lu	méʒa
160.	Res	méʒa
161.	Bas	méʒa
162.	Hri	méʒa
163.	DR	méʒa
164.	Podr	mèʒa
165.	Per	méʒa
166.	Pše	méʒa
167.	Div	méʒa
168.	Dbt	méʒa
169.	Im	méʒa
170.	GB	méja
171.	T-P	mèja
172.	Žep	méja
173.	Lup	méʒa
174.	Rav	méʒa
175.	Mis	méʒa
176.	Dop	méʒa
177.	Kom	méja
178.	Oča	méʒa
179.	S-V	méʒa
180.	KVr	méʒa
181.	Po	méʒa
182.	SŠ	méʒa
183.	Ukr	méʒa
184.	Raj	méʒa / méʲa
185.	Med	méʒa
186.	Bob	méʒa
187.	Siv	méʒa
188.	VBu	méʒa
189.	Pop	méʒa
190.	Vrb	méʒa
191.	Liš	méʒa
192.	Mo	méʒa
193.	Jake	méʒa
194.	NGr	méʒa
195.	DSv	méʒa
196.	GKo	méʒa
197.	GSm	méʒa
198.	Srđ	méʒa
199.	Mah	méʒa
200.	Dol	méʒa
201.	Grb	méʒa
202.	DI	méʒa
203.	Mel	mèʒa
204.	Trn	mèʒa
205.	Koz	méʒa
206.	GSr	méʒa
207.	BD	méʒa
208.	Pru	méʒa
209.	Suh	méʒa
210.	Šur	méʒa
211.	MDu	méʒa
212.	Jase	méʒa
213.	GKa	méʒa
214.	Dab	méʒa
215.	KJe	méʒa
216.	Oraš	méʒa
217.	Loh	méʒa
218.	Dob	méʒa
219.	Spa	méʒa
220.	Iza	méʒa
221.	Ćor	méʒa
222.	Jez	méʒa
223.	Buž	méʒa
224.	MKl	méʒa
225.	Bih	méʒa
226.	Tuh	méʒa
227.	Dub	méʒa
228.	Dola	méʒa
229.	Svo	méʒa
230.	GT	méʒa

Komentar

Afrikatu *ʒ́* kao refleks starog jotovanja u riječi ‘međa’ imaju dvjesto četiri ispitana govora: u dvjesto jednom mjestu zapisano je samo *meʒ́a*, a u tri mjesta naporedo s oblikom *meja* (*meʒ́a* / *meja* u M68, M92 i *meʲa* / *meʲa* u M184). Sonant *j* umjesto afrikate *ʒ́* ima dvadeset mjesnih govora: njih sedamnaest ima samo oblik *meja*, a u tri mjesta zapisano je *meja* / *meʒ́a*. Oblik *mea* potvrđen je u jednom mjesnom govoru (M89, Bjelavići kod Kaknja).

Areal oblika *meja* prostire se od prozorskog, konjičkog i kreševskog kraja na jugu, preko visočkog, fojničkog, kakanjskog, zeničkog do teslićkog kraja na sjeveru. Izvan ovog areala zapisan je u dvama udaljenim mjestima: Grude u zapadnoj Hercegovini i Maoča (kod Brčkog) u sjeveroistočnoj Bosni.

Afrikata *ʒ́* u riječi ‘međa’ najčešća je u govorima Srba – od osamdeset ispitanih govora u sedamdeset osam zapisan je samo oblik *meʒ́a*. Oblik *meja* najprisutniji je u govorima Hrvata. Sva tri mjesta sa zapisanim naporednim oblicima *meja* / *meʒ́a* pripadaju govorima Bošnjaka (M68, Uvorići kod Visokog; M92, Brnjic kod Kaknja, i M184, Rajševa kod Teslića).

Iz šest mjesta potječu nerelevantni odgovori (*mrgiń*, *pik*), a iz dva mjesta nema odgovora.

Literatura

Baotić 1983: 102; Brozović 1966: 141; Brozović 2012: 323; Bulić 2013: 154; Bulić 2014: 96; Dragičević 2007: 345; Đurović 1992: 190; FO 1981: 429, 471; Halilović 1990: 289; Halilović 2002: 327; Halilović 2009: 48; Okuka 1983: 65; Okuka 1983a: 68; Pavešić 1960: 368; Pavlović 1927: 108; Peco 1975: 190, 193-199; Peco 1983: 252; Peco 1986: 130; Peco 2001: 630-632; Petrović 1971: 72; Ramić 1999: 327; Remetić 1970: 118; Remetić 1981: 185; Rešetar 1907: 136; Ružičić 1934: 8-10; Ružičić 1936: 246; Valjevac 1983: 337; Valjevac 2002: 161; Vujičić i dr. 1979: 83; Vujičić 1981: 203; Vujičić 1985: 147; Vujičić 1990: 103.

Up.: OLA: 535.

Etimologija

psl. *med’ā (stsl. межда, rus. межá, polj. miedza) ← pie. *medʰi̯o-

mèđa: psl. *med’ā je poimeničen ž. r. prid. koji se izvodi iz pie. *medʰi̯o- ‘srednji’. Refleks psl. d’ u zštok. narječju je /j/ *meja* i /đ/ *međa*.

Literatura

Skok 1972: II: 398-399; Brückner 1985: 332; Fasmer 1986: II: 591-592; Snoj 2016: 415-416.

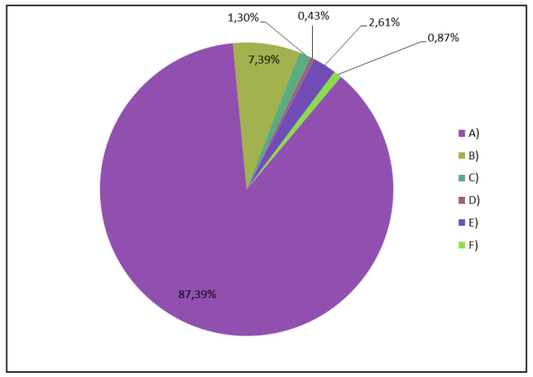

Ukupno (230):
A) 201 (87,39%)
B) 17 (7,39%)
C) 3 (1,30%)
D) 1 (0,43%)
E) 6 (2,61%)
F) 2 (0,87%)

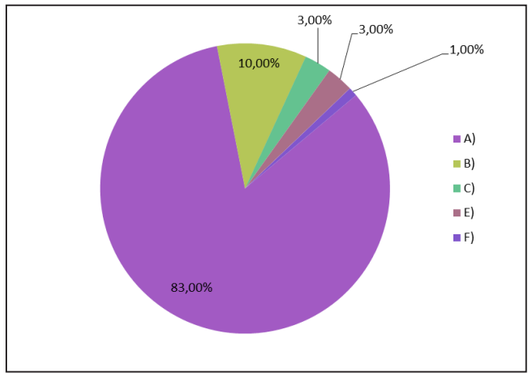

Bošnjaci (100):
A) 83 (83,00%)
B) 10 (10,00%)
C) 3 (3,00%)
E) 3 (3,00%)
F) 1 (1,00%)

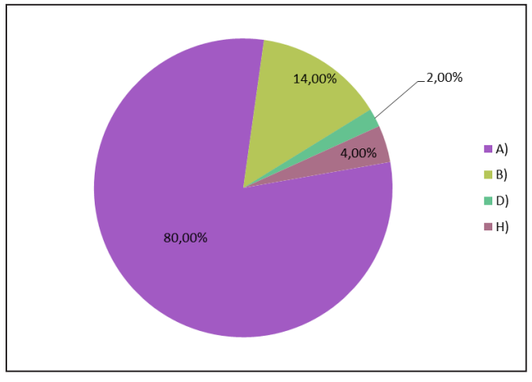

Hrvati (50):
A) 40 (80,00%)
B) 7 (14,00%)
D) 1 (2,00%)
H) 2 (4,00%)

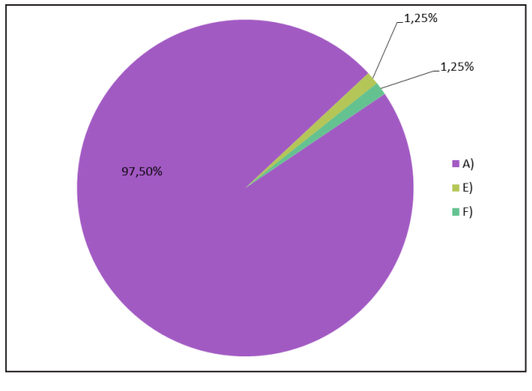

Srbi (80):
A) 78 (97,50%)
E) 1 (1,25%)
F) 1 (1,25%)

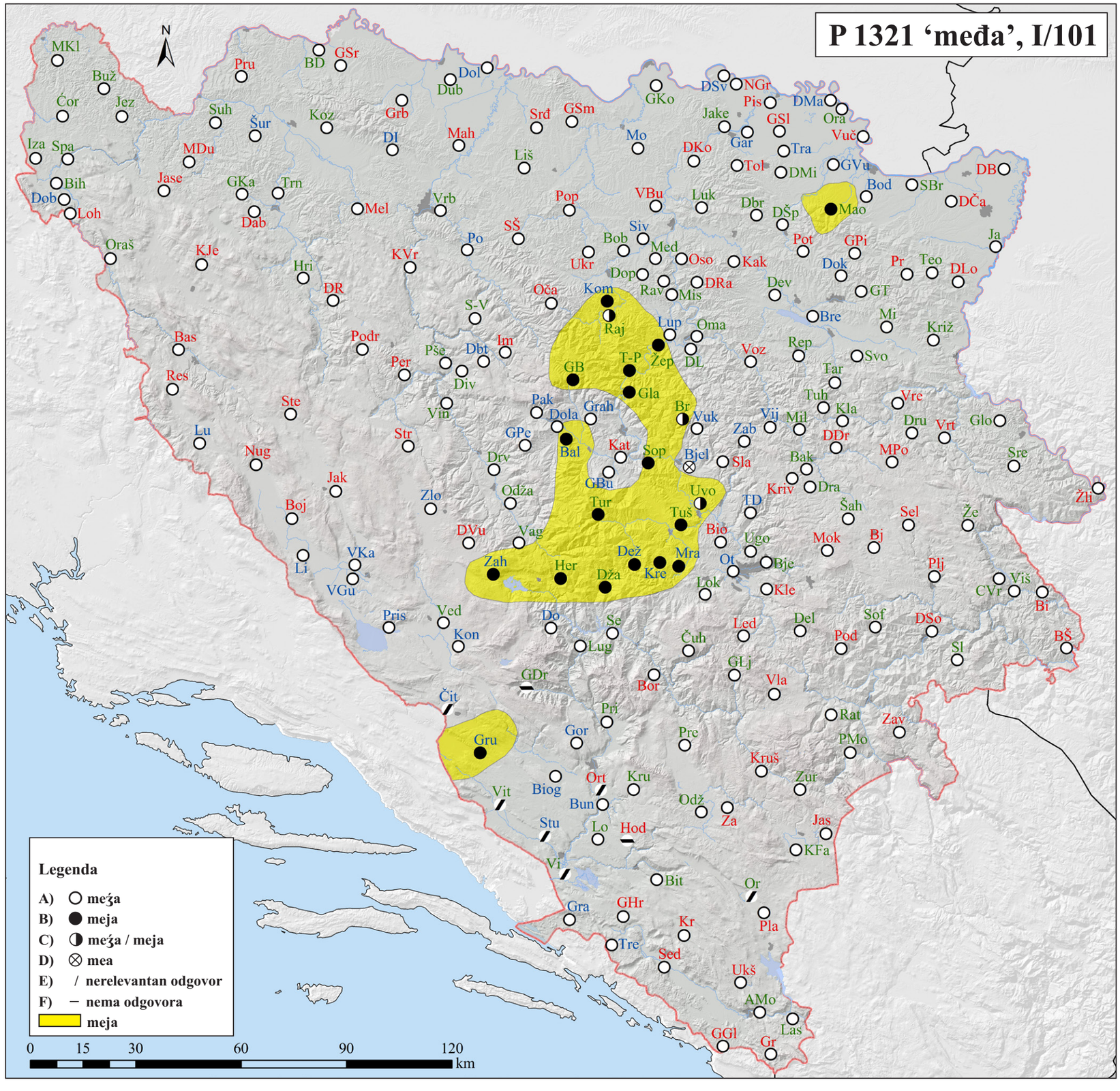

P 267 ‘dođeš’, I/102		
Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	dò:ʒe:š
2.	GGl	dò:ʒe:š
3.	AMo	dò:ʒe:š
4.	Las	dò:ʒe:š
5.	Ukš	dò:ʒe:š
6.	Pla	dò:ʒe:š
7.	Or	dò:ʒe:š
8.	Kr	dò:ʒe:m
9.	Sed	dò:ʒe:š
10.	Tre	dò:ʒe:š
11.	Gra	dò:ʒe:š
12.	GHr	dò:ʒe:š
13.	Bit	dò:ʒe:š
14.	Vi	dò:ʒe:š
15.	Lo	dò:ʒe:š
16.	Hod	dò:ʒe:š
17.	Bun	dò:ʒe:m
18.	Ort	dò:ʒe:š
19.	Kru	dò:ʒe:š
20.	Odž	dò:ʒe:š
21.	Za	dò:ʒe:š
22.	Kruš	dò:ʒe:
23.	Zur	dò:ʒe:š
24.	KFa	dò:ʒe:š
25.	Jas	dò:ʒe:š
26.	PMo	dò:ʒe:š
27.	Zav	dò:ʒe:š
28.	Rat	dò:ʒe:š
29.	Vla	dò:ʒe:š
30.	GLj	dò:ʒe:m
31.	Pre	dò:ʒe:š
32.	Pri	dò:ʒe:š
33.	Lug	dò:ʒe:š / dò:je:š
34.	Se	dò:ʒe:
35.	Bor	dò:ʒe:š
36.	Čuh	dò:ʒe:š
37.	Led	dò:ʒe:š
38.	Del	dò:ʒe:š
39.	Pod	dò:ʒe:š
40.	Sof	dò:ʒe:š
41.	DSo	dò:ʒe:š
42.	Sl	dò:ʒe:š
43.	BŠ	dò:ʒe:
44.	Bi	dò:ʒe:š
45.	Viš	dò:ʒe:š
46.	CVr	dò:ʒete
47.	Plj	dò:ʒe:š
48.	Že	dò:ʒe:
49.	Sel	dò:ʒe:š
50.	Bj	dò:ʒe:š
51.	Mok	dò:ʒe:š
52.	Šah	dò:ʒe:š
53.	Bje	dò:ʒe:ś
54.	Kle	dò:ʒe:š
55.	Ugo	dò:ʒe:š
56.	TD	dò:ʒe:š
57.	Bio	dò:ʒe:
58.	Ot	dò:ʒe:š
59.	Lok	dò:ʒe:š
60.	Mra	dò:je:
61.	Kre	dò:je:
62.	Dež	dò:je:š
63.	Dža	dò:ʒe:š / dò:je:š
64.	Tur	dò:je:š
65.	Kat	dò:je:š
66.	Bak	dò:ʒe:š
67.	Tuš	dò̩:je:š
68.	Uvo	dò:ʒe:š / dò:je:š
69.	Kriv	dò:ʒe:š
70.	Dra	dò:ʒe:š
71.	DDr	dò:ʒe:š
72.	MPo	dò:ʒe:š
73.	Sre	dò:ʒe:š
74.	Žli	dò:ʒe:š
75.	Glo	dò:ʒe:š
76.	Vrt	dò:ʒe:š
77.	Dru	dò:ʒe:š
78.	Vre	dò:ʒe:š
79.	Križ	dò:ʒe:š
80.	Mi	dò:ʒe:
81.	Tar	dò:ʒe:
82.	Kla	dò:ʒe:
83.	Mil	dò:ʒe:
84.	Rep	dò:ʒe:š
85.	Voz	dò:ʒe:š
86.	Vij	dò:ʒe:š
87.	Zab	dò:ʒe:
88.	Sla	dò:ʒe:š
89.	Bjel	dò:je:
90.	Sop	dò:ʒe:š
91.	Vuk	dò:ʒe:š
92.	Br	dò:je:m
93.	GBu	dò:je:š
94.	Bal	dò:jde:
95.	Grah	dò:jde:š / dò:ʒe:š
96.	Gla	dò̩:jdę:š
97.	DL	dò:jde:š
98.	Oma	dò̩:jde:š / dò̩:ʒe:š
99.	DRa	dò:ʒe:š
100.	Oso	dò:jde:š
101.	Kak	dò̩:jde:š / dò̩:ʒe:š
102.	Dev	dò:ʒe:š
103.	Bre	dò:ʒe:š
104.	Dok	dò:ʒe:
105.	GPi	dò:ʒe:š
106.	Pr	dò:ʒe:š
107.	DLo	dò:ʒe:š
108.	Teo	dò:ʒe:š
109.	Ja	dòʒe:š
110.	DČa	dò:ʒe:š
111.	DB	dò:ʒe:š
112.	SBr	dò:ʒe:š
113.	Bod	dò:ʒe:š
114.	Mao	do:jdè:š
115.	Pot	dò:ʒe:š
116.	DŠp	dò:ʒe:š
117.	Dbr	dò̩:ʒe:š
118.	Luk	dò:jde:š
119.	DMi	dò:ʒe:š
120.	GVu	dò:ʒe:š
121.	Vuč	dò:ʒe:š
122.	Ora	dò:ʒe:š
123.	DMa	dò:ʒe:š
124.	Tra	dò:ʒe:š
125.	GSl	dò:ʒe:š
126.	Tol	dò:ʒe:š
127.	DKo	dò:ʒe:š
128.	Gar	dò:jdeš
129.	Pis	dò:ʒe:š
130.	Stu	dò:ʒe:š
131.	Vit	dò:ʒe:š
132.	Gru	dò:ʒe:š
133.	Biog	dò:ʒe:š
134.	Gor	dò:ʒe:š
135.	GDr	dò:e:š / dò:je:š
136.	Čit	dò:ʒe:š
137.	Kon	dò:ʒe:š
138.	Pris	dò:ʒe:š
139.	Ved	dò:jde:
140.	Do	dò:je:
141.	Zah	dó:emo
142.	Her	dò:e:mo
143.	Vag	dò:je:š / dò:jde:š
144.	Odža	dò:jde:š
145.	DVu	dò:ʒe:š
146.	VGu	dò:ʒe:š
147.	VKa	dò:ʒe:š
148.	Li	dò:ʒe:š
149.	Boj	dò:ʒe:š
150.	Jak	dò:ʒe:š
151.	Zlo	dò:ʒe:š
152.	Drv	dò:jde:š
153.	GPe	dò:jde:š
154.	Pak	dò:jde:
155.	Vin	dò:jde:
156.	Str	dò:jde:š
157.	Ste	dò:ʒe:š
158.	Nug	dò:ʒe:š
159.	Lu	dò:ʒe:š
160.	Res	dò:ʒe:š
161.	Bas	dò:ʒe:m
162.	Hri	dò:ʒe:š
163.	DR	dò:ʒe:š
164.	Podr	dò:ʒe:š
165.	Per	dò:ʒe:š
166.	Pše	dò:jdeš
167.	Div	dò:jde:š
168.	Dbt	dò:jde:
169.	Im	dò:ʒe:š
170.	GB	dò:jde:š
171.	T-P	dò̩de:š
172.	Žep	dò:jde:š
173.	Lup	dò:jde:š
174.	Rav	dò:eš
175.	Mis	dò:jde:š
176.	Dop	dò:jde:te
177.	Kom	dò:jde: / dò:je:
178.	Oča	dò:ʒe:š
179.	S-V	dò:ʒe:š
180.	KVr	dò:ʒe:š
181.	Po	dò:jde:š
182.	SŠ	dò:ʒe:š
183.	Ukr	dò:ʒe:
184.	Raj	dò:jde:š
185.	Med	dò:jdeš
186.	Bob	dò:jde:š
187.	Siv	dò:jde:š
188.	VBu	dólazi:š
189.	Pop	dò:ʒe:š
190.	Vrb	dò:ʒe:š / dò:jde:š
191.	Liš	dò:jde:š
192.	Mo	dò:ʒe:š
193.	Jake	dò:jde:š
194.	NGr	dò:ʒe:š
195.	DSv	dò:jde:š
196.	GKo	dò:ʒe:š
197.	GSm	dò:ʒe:š / dò:jde:š
198.	Srđ	dò:ʒe:š
199.	Mah	dò:ʒe:š
200.	Dol	dò:ʒe:š / dò:jde:š
201.	Grb	dò:ʒe:š
202.	DI	dò:ʒe:š
203.	Mel	dò:ʒe:š
204.	Trn	dò:ʒe:
205.	Koz	dò:ʒe:š
206.	GSr	dò:ʒe:š
207.	BD	dò:ʒe:š
208.	Pru	dò:ʒe:š
209.	Suh	dò:ʒe:š
210.	Šur	dò:ʒe:š
211.	MDu	dò:ʒe:š
212.	Jase	dò:ʒe:š
213.	GKa	dò:ʒe:š
214.	Dab	dò:ʒe:š
215.	KJe	dò:ʒe:š
216.	Oraš	dò:ide:te
217.	Loh	dò:ʒe:š
218.	Dob	dò:ʒe:š
219.	Spa	dò:ʒe:š
220.	Iza	dò:ʒe:š
221.	Ćor	dò:ʒe:š
222.	Jez	dò:jde:š
223.	Buž	dò:ʒe:š
224.	MKl	dò:ʒe:š
225.	Bih	dò:ʒe:š
226.	Tuh	dò:ʒe:š
227.	Dub	dò:jde:te
228.	Dola	dó:jde
229.	Svo	dò:ʒe:š
230.	GT	dò:ʒe:š

Komentar

Afrikatu *ʒ* kao refleks novog jotovanja u 2. l. jd. prez. ‘dođeš’ ima sto sedamdeset osam mjesnih govora: u sto šezdeset devet mjesta zapisan je samo oblik *dožeš* (*dožem*, *dože*, *dožete*), a u šest mjesta naporedo s oblikom *dojdeš* (*dožeš* / *dojdeš*) i u tri mjesta naporedo s oblikom *doješ* (*dožeš* / *doješ*). Skupinu *jd* imaju četrdeset tri ispitana govora: u trideset šest mjesta zapisan je samo oblik *dojdeš*, a u šest *dožeš* / *dojdeš* i u M177 *dojde* / *doje*. Oblik *doješ* poznaje petnaest mjesnih govora: u deset mjesta zapisano je samo *doješ*, a u pet naporedo s nekim drugim oblikom (*doješ* / *dožeš* u M33, M63, M68; *doje* / *dojde* u M177; *doješ* / *doeš* u M135). Oblik *doeš* potvrđen je u četiri mjesna govora: samo *doeš* u M174, *doemo* u M141 i M142, a u M135 *doeš* / *doješ*.

Oblik *dožeš* upotrebljava se u mnogim mjesnim govorima širom Bosne i Hercegovine; rječ je u govorima srednje Bosne. Većina mjesnih govora u kojima se upotrebljava oblik *dojdeš* nalazi se u oazi koja se prostire od Gornjeg Vakufa, Bugojna i Šipova u srednjoj Bosni, preko jajačkog, travničkog, žepačkog, teslićkog i maglajskog kraja, do Tešnja na sjeveru; zapisan je i u sjeveroistočnoj, sjevernoj i sjeverozapadnoj Bosni. Areal oblika *doješ* prostire se unutar granica: Gornja Drežnica (kod Mostara) na jugu, Mratinjići (kod Kreševa) i Tušnjići (kod Visokog) na istoku, Brnjic (kod Kaknja) na sjeveru i Zahum (kod Prozora) na zapadu; imaju ga i dva mjesna govora u okolici Maglaja i Teslića.

Afrikatu *ʒ* u 2. l. jd. prez. ‘dođeš’ najčešće imaju govori Srba – od osamdeset govora njih sedamdeset šest ima ovaj oblik (sedamdeset četiri imaju samo oblik *dožeš*, a dva *dožeš* / *dojdeš*). Nejotovana skupina *jd* najprisutnija je u govorima Bošnjaka – nešto više od jedne četvrtine ovih govora poznaje oblik *dojdeš*. Oblik *doješ* najčešći je u govorima Hrvata – šest mjesnih govora ima samo oblik *doješ*, a u M141 potvrđeno je *doemo*, dok je oblik *doeš* najprisutniji u govorima Bošnjaka – dva mjesta imaju samo *doeš* (M174) i *doemo* (M142), a u jednom je *doeš* / *doješ* (M135). Sva tri mjesna govora s potvrđenim naporednim oblicima *dožeš* / *doješ* pripadaju govorima Bošnjaka (M33, Lug kod Jablanice; M63, Džanići kod Konjica, i M68, Uvorići kod Visokog), a mjesni govor sa zapisanim naporednim oblicima *dojde* / *doje* pripada govoru Hrvata (M177, Komušina kod Teslića).

Iz jednog mjesta potječe nerelevantan odgovor (*dolaziš*).

Literatura

Arnaut 2017: 88; Baotić 1983: 106; Brozović 1966: 138; Brozović 2012: 319; Bulić 2013: 159-160; Čustović 1961: 93, 101, 106, 110; Dragičević 2007: 348; Đurović 1992: 201-202; Hadžikadić 2012: 26; Halilović 1990: 289; Halilović 2002: 329; Halilović 2009: 48; Kozomara 2016: 654; Okuka 1983: 66; Okuka 1983a: 68; Pavlović 1927: 109; Peco 1975: 158, 187, 189-191; Peco 2001: 636; Pehlić 2006: 64; Petrović 1970: 342; Petrović 1971: 77; Ramić 1999: 326; Remetić 1970: 116; Rešetar 1907: 136-138; Ružičić 1934: 12-13; Ružičić 1936: 247; Valjevac 1983: 340; Valjevac 2002: 162-163, 169; Vujičić 1981: 204; Vujičić 1985: 151; Vujičić 1990: 106; Vuković 1962: 38; Vuković 1964: 51.

Etimologija

psl. *dojtí, *dojьdǫ́ (stsl. доитн, rus. идтй, polj. iść), lit. eĩti ← pie. *$h_1$ei̯- ‘ići, hoditi’

dôći: psl. *dojtí nastalo je pref. tvorbom od pie. *$h_1$ei̯- ‘ići, hoditi’ i pref. *do- < *de- ‘ovaj’.

Literatura

Skok 1971: I: 707-708; Brückner 1985: 194; Fasmer 1986: II: 117-118; Snoj 2016: 255.

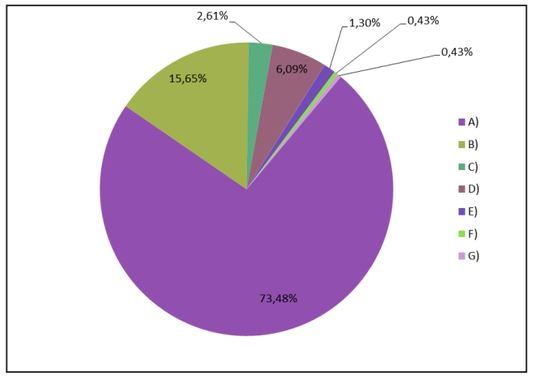

Ukupno (230):
A) 169 (73,48%)
B) 36 (15,65%)
C) 6 (2,61%)
D) 14 (6,09%)
E) 3 (1,30%)
F) 1 (0,43%)
G) 1 (0,43%)

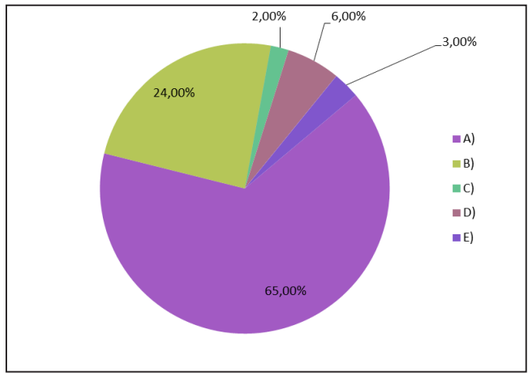

Bošnjaci (100):
A) 65 (65,00%)
B) 24 (24,00%)
C) 2 (2,00%)
D) 6 (6,00%)
E) 3 (3,00%)

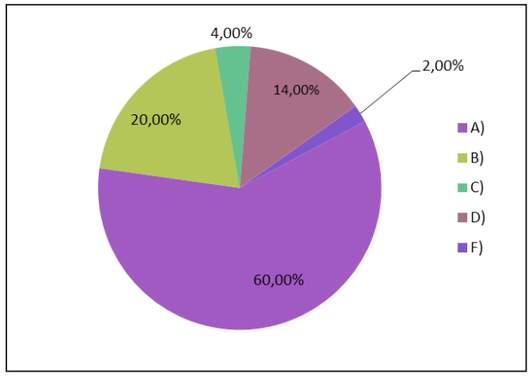

Hrvati (50):
A) 30 (60,00%)
B) 10 (20,00%)
C) 2 (4,00%)
D) 7 (14,00%)
F) 1 (2,00%)

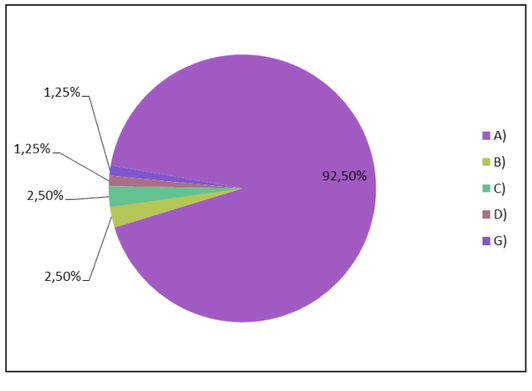

Srbi (80):
A) 74 (92,50%)
B) 2 (2,50%)
C) 2 (2,50%)
D) 1 (1,25%)
G) 1 (1,25%)

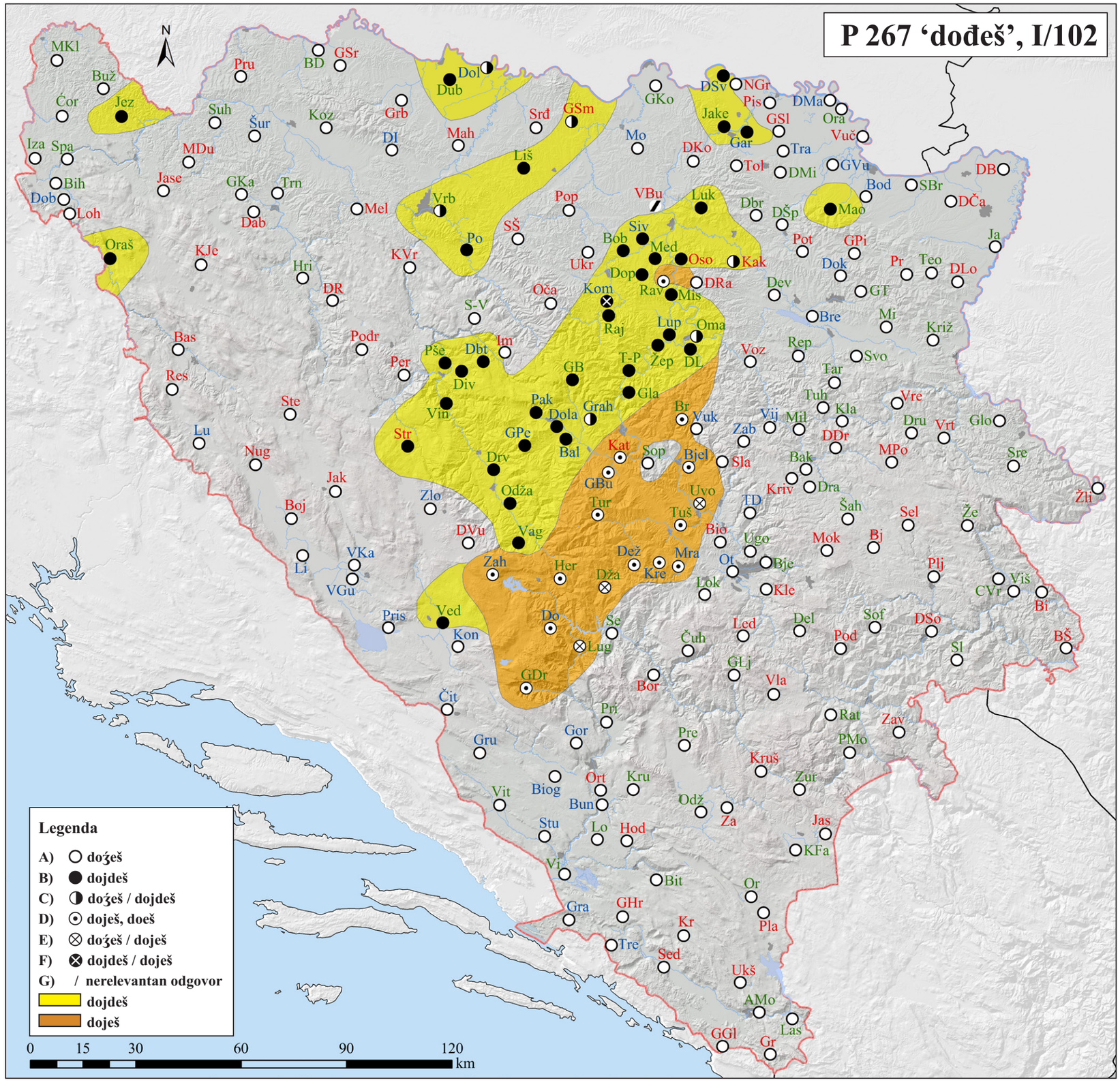

P 1538 ‘veselje’, I/103		
Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	vesé:Íe
2.	GGl	veséÍe
3.	AMo	vesé:Íe / ràdo:s
4.	Las	vesé:Íe
5.	Ukš	vesé:Íe
6.	Pla	vesé:Íe
7.	Or	vesé:Íe
8.	Kr	vesé:Íe
9.	Sed	vesé:Íe
10.	Tre	vesé:Íe
11.	Gra	vesé:Íe
12.	GHr	slàva / bánke:t
13.	Bit	vesé:Íe
14.	Vi	vesé:Íe
15.	Lo	vesé:Íe / vesé:je
16.	Hod	vesé:Íe
17.	Bun	vesé:Íe
18.	Ort	vesé:Íe
19.	Kru	vesé:Íe
20.	Odž	vesé:Íe
21.	Za	vesé:Íe
22.	Kruš	vesé:Íe
23.	Zur	vesé:Íe
24.	KFa	vesé:Íe
25.	Jas	vesé:Íe
26.	PMo	vesé:Íe
27.	Zav	vesé:Íe
28.	Rat	vesé:Íe
29.	Vla	vesé:Íe
30.	GLj	vesé:Íe
31.	Pre	vesé:Íe
32.	Pri	vesé:Íe
33.	Lug	vesé:Íe
34.	Se	vesé:Íe
35.	Bor	vesé:Íe
36.	Čuh	vesé:Íe
37.	Led	vesé:Íe
38.	Del	vesé:Íe
39.	Pod	vesé:Íe
40.	Sof	vesé:Íe
41.	DSo	vesé:Íe
42.	Sl	vesé:Íe
43.	BŠ	vesé:Íe
44.	Bi	vesé:Íe
45.	Viš	vesé:Íe
46.	CVr	vesé:Íe
47.	Plj	vesé:Íe
48.	Že	vesé:Íe
49.	Sel	vesé:Íe
50.	Bj	vesé:Íe
51.	Mok	vesé:Íe
52.	Šah	vesé:Íe
53.	Bje	vesé:je / vesé:Íe
54.	Kle	vesé:Íe
55.	Ugo	vesé:Íe
56.	TD	vesé:Íe / slavÍe
57.	Bio	vesé:Íe
58.	Ot	vesé:Íe
59.	Lok	vesé:Íe
60.	Mra	vesé:Íe
61.	Kre	vesé:Íe
62.	Dež	vesé:Íe
63.	Dža	vesé:Íe
64.	Tur	vesé:Íe
65.	Kat	vesé:Íe
66.	Bak	vesé:Íe / mubá:reć
67.	Tuš	vesé:Íe
68.	Uvo	vesé:Íe
69.	Kriv	svàdba
70.	Dra	vesé:Íe
71.	DDr	vesé:Íe
72.	MPo	vesé:Íe
73.	Sre	vesé:Íe
74.	Žli	vesé:Íe
75.	Glo	vesé:Íe
76.	Vrt	vesé:Íe
77.	Dru	vesé:Íe
78.	Vre	vesé:Íe
79.	Križ	vesé:Íe
80.	Mi	vesé:Íe
81.	Tar	vesé:Íe / pilà:v
82.	Kla	vesé:Íe
83.	Mil	mubá:reć / vesé:Íe
84.	Rep	vesé:Íe / xùrnebe:s
85.	Voz	vesé:Íe
86.	Vij	vesé:Íe
87.	Zab	vesé:Íe
88.	Sla	vesé:Íe
89.	Bjel	vesé:Íe
90.	Sop	vesé:Íe
91.	Vuk	vesé:Íe
92.	Br	vesé:Íe
93.	GBu	vesé:Íe
94.	Bal	vesé:Íe
95.	Grah	vesé:Íe
96.	Gla	dùndạ:r
97.	DL	vesé:Íe
98.	Oma	vesé:Íe
99.	DRa	vesé:Íe
100.	Oso	vesé:Íe
101.	Kak	vesé:Íe
102.	Dev	vesé:Íe
103.	Bre	vesé:Íe
104.	Dok	vesé:Íe
105.	GPi	vesé:Íe
106.	Pr	vesé:Íe
107.	DLo	vesé:Íe
108.	Teo	vesé:Íe
109.	Ja	vesé:Íe
110.	DČa	vesé:Íe
111.	DB	vesé:Íe
112.	SBr	vesé:Íe
113.	Bod	vesé:Íe
114.	Mao	dérnek / vesé:Íe
115.	Pot	vesé:Íe
116.	DŠp	vesé:Íe
117.	Dbr	vesẹ́:Íe
118.	Luk	vesé:Íe
119.	DMi	vesé:Íe
120.	GVu	vesé:Íe
121.	Vuč	vesé:Íe
122.	Ora	vesé:Íe
123.	DMa	vesé:Íe
124.	Tra	vesé:Ie
125.	GSl	vesé:Íe
126.	Tol	vesé:Íe
127.	DKo	vesé:Íe
128.	Gar	vesé:Íe
129.	Pis	vesé:Íe
130.	Stu	vesé:Íe
131.	Vit	vesé:je
132.	Gru	vesé:Íe
133.	Biog	vesé:Íe
134.	Gor	veséÍe
135.	GDr	vesé:je
136.	Čit	vesé:Íe
137.	Kon	vése:Íe
138.	Pris	vése:Íe
139.	Ved	vése:Íe
140.	Do	vesé:Íe
141.	Zah	vesé:Íe
142.	Her	vesé:je
143.	Vag	vesé:je / vesé:Íe
144.	Odža	vesé:Íe
145.	DVu	vesé:Íe
146.	VGu	vesé:Íe
147.	VKa	vesé:Íe
148.	Li	vesé:Íe
149.	Boj	vesé:Íe
150.	Jak	vesé:Íe
151.	Zlo	vesé:Íe
152.	Drv	vesé:Íe
153.	GPe	vesé:Íe
154.	Pak	vesé:Íe
155.	Vin	vesé:Íe
156.	Str	vése:Íe
157.	Ste	vesé:Íe
158.	Nug	vesé:Íe
159.	Lu	vése:Íe
160.	Res	vése:Íe
161.	Bas	vése:Íe / vèse:Íe
162.	Hri	vesé:Íe
163.	DR	vesé:Íe
164.	Podr	vesé:Íe
165.	Per	vesé:Íe
166.	Pše	vesé:Íe
167.	Div	vesé:Íe
168.	Dbt	vesé:Íe
169.	Im	vesé:Íe
170.	GB	vesé:Íe
171.	T-P	vesé:Íe
172.	Žep	——
173.	Lup	vesé:Íe
174.	Rav	vesé:Íe
175.	Mis	vesé:Íe
176.	Dop	vesé:Íe / só:bet
177.	Kom	vesé:Íe
178.	Oča	vesé:Íe
179.	S-V	vesé:Íe
180.	KVr	vesé:Íe
181.	Po	vesé:Íe
182.	SŠ	vesé:Íe
183.	Ukr	vesé:Íe
184.	Raj	vesé:Íe
185.	Med	vesé:Íe
186.	Bob	vesé:Íe
187.	Siv	vesé:Íe
188.	VBu	vesé:Íe
189.	Pop	vesé:Íe
190.	Vrb	vesé:Íe
191.	Liš	vése:Íe
192.	Mo	vesé:Íe
193.	Jake	vesé:Íe
194.	NGr	vesé:Íe
195.	DSv	vesé:Íe
196.	GKo	vesé:Íe
197.	GSm	vesé:Íe
198.	Srđ	vesé:Íe
199.	Mah	vesé:Íe / pì:r
200.	Dol	vesé:Íe
201.	Grb	vesé:Íe
202.	DI	vesé:Íe
203.	Mel	vesé:Íe
204.	Trn	vése:Íe
205.	Koz	vesé:Íe
206.	GSr	vesé:Íe
207.	BD	vesé:Íe
208.	Pru	vése:Íe
209.	Suh	vesé:Íe
210.	Šur	vesé:Íe
211.	MDu	vesé:Íe
212.	Jase	vesé:Íe
213.	GKa	vesé:Íe
214.	Dab	vesé:Íe
215.	KJe	vesé:Íe
216.	Oraš	vesé:Íe
217.	Loh	vesé:Íe
218.	Dob	vesé:Íe
219.	Spa	vesé:Íe
220.	Iza	vesé:Íe
221.	Ćor	vesé:Íe
222.	Jez	vesé:Íe
223.	Buž	vesé:Íe
224.	MKl	vesé:Íe
225.	Bih	vesé:Íe
226.	Tuh	vesé:Íe
227.	Dub	vesé:Íe
228.	Dola	vesé:Íe
229.	Svo	veséÍe / vesé:Íe
230.	GT	vesé:Íe

Komentar

Sonant *Í* kao rezultat novijeg jotovanja u imenici ‘veselje’ imaju dvjesto dvadeset dva mjesna govora: u dvjesto devetnaest mjesta zapisano je samo *veseÍe*, a u tri naporedno *veseÍe* / *veseje*. Oblik sa sonantom *j* potvrđen je u ukupno šest mjesnih govora: tri mjesna govora (M131, M135, M142) imaju samo oblik *veseje*, a tri imaju naporedo *veseje* i *veseÍe* (M15, M53, M143). U M124 potvrđen je oblik sa sonantom *l*: *vesele* (M124).

Govori u kojima se upotrebljava oblik *veseje* uglavnom su teritorijalno nepovezani; češći su u Hercegovini nego u Bosni.

Sonant *Í* u imenici ‘veselje’ jedini je refleks novijeg jotovanja u govorima Srba – od osamdeset ispitanih govora u sedamdeset osam potvrđen je oblik *veseÍe*, dok iz dva mjesta potječe nerelevantan odgovor, a govori Hrvata imaju od pedeset ispitanih govora samo jedan u kojem je zabilježen drugi oblik: *vesele*. Govori Bošnjaka imaju od sto ispitanih u šest mjesta zapisan oblik *veseje*: u tri mjesta samo *veseje* (M131, Vitina kod Ljubuškog; M135, Gornja Drežnica kod Mostara, i M142, Here kod Prozora) i u tri *veseÍe* / *veseje* (M15, Lokve kod Stoca; M53, Bjelave u Sarajevu, i M143, Vaganjac kod Gornjeg Vakufa), pa je sonant *j* u obliku *veseje* obilježje bošnjačkih govora.

Iz tri mjesta potječu nerelevantni odgovori (*svadba*, *slava*, *banket*, *dundar*), a i iz jednog mjesta nema odgovora.

Literatura

Arnaut 2017: 88; Baotić 1983: 107; Bulić 2014: 97; Dalmacija 1997: 79; Dragičević 2007: 348; Halilović 1990: 289; Halilović 2002: 329; Halilović 2009: 48; Kozomara 2016: 654; Peco 2001: 638; Petrović 1971: 77; Valjevac 2002: 170; Vujičić i dr. 1979: 86-87; Vujičić 1985: 151; Vujičić 1990: 106.

Up.: OLA: 2217.

Etimologija

psl. *vĕselъ (stsl. веселъ, rus. весёлый, polj. wesoły), latv. vęsęls ← pie. *u̯esu-

vesélje: im. je nastala od psl. prid. *vĕselъ i apstraktuma *-je*, a korijen prid. izvodi se iz pie. *u̯esu- ‘dobar’.

Literatura

Skok 1973: III: 578-579; Brückner 1985: 607; Fasmer 1986: I: 303; Snoj 2016: 837.

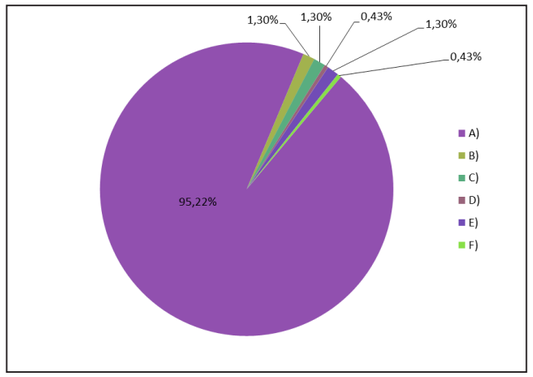

Ukupno (230):
A) 219 (95,22%)
B) 3 (1,30%)
C) 3 (1,30%)
D) 1 (0,43%)
E) 3 (1,30%)
F) 1 (0,43%)

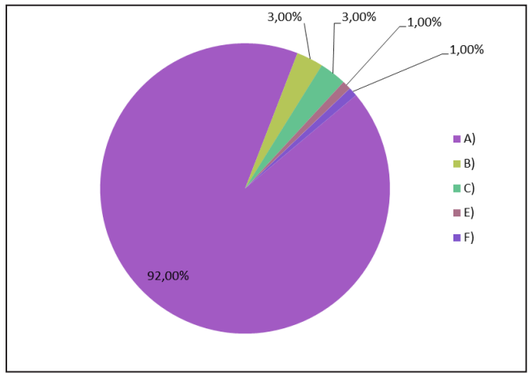

Bošnjaci (100):
A) 92 (92,00%)
B) 3 (3,00%)
C) 3 (3,00%)
E) 1 (1,00%)
F) 1 (1,00%)

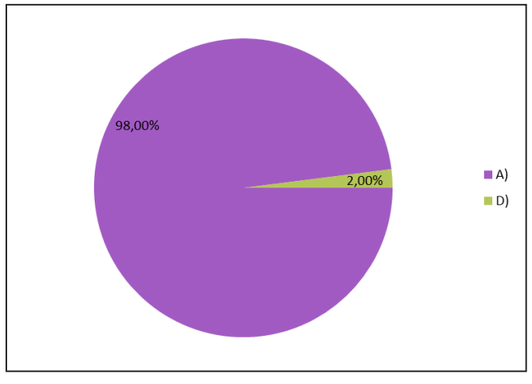

Hrvati (50):
A) 49 (98,00%)
D) 1 (2,00%)

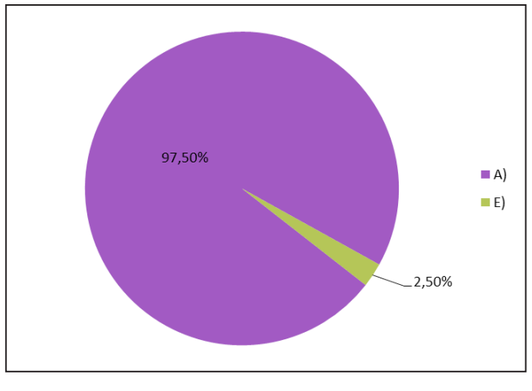

Srbi (80):
A) 78 (97,50%)
E) 2 (2,50%)

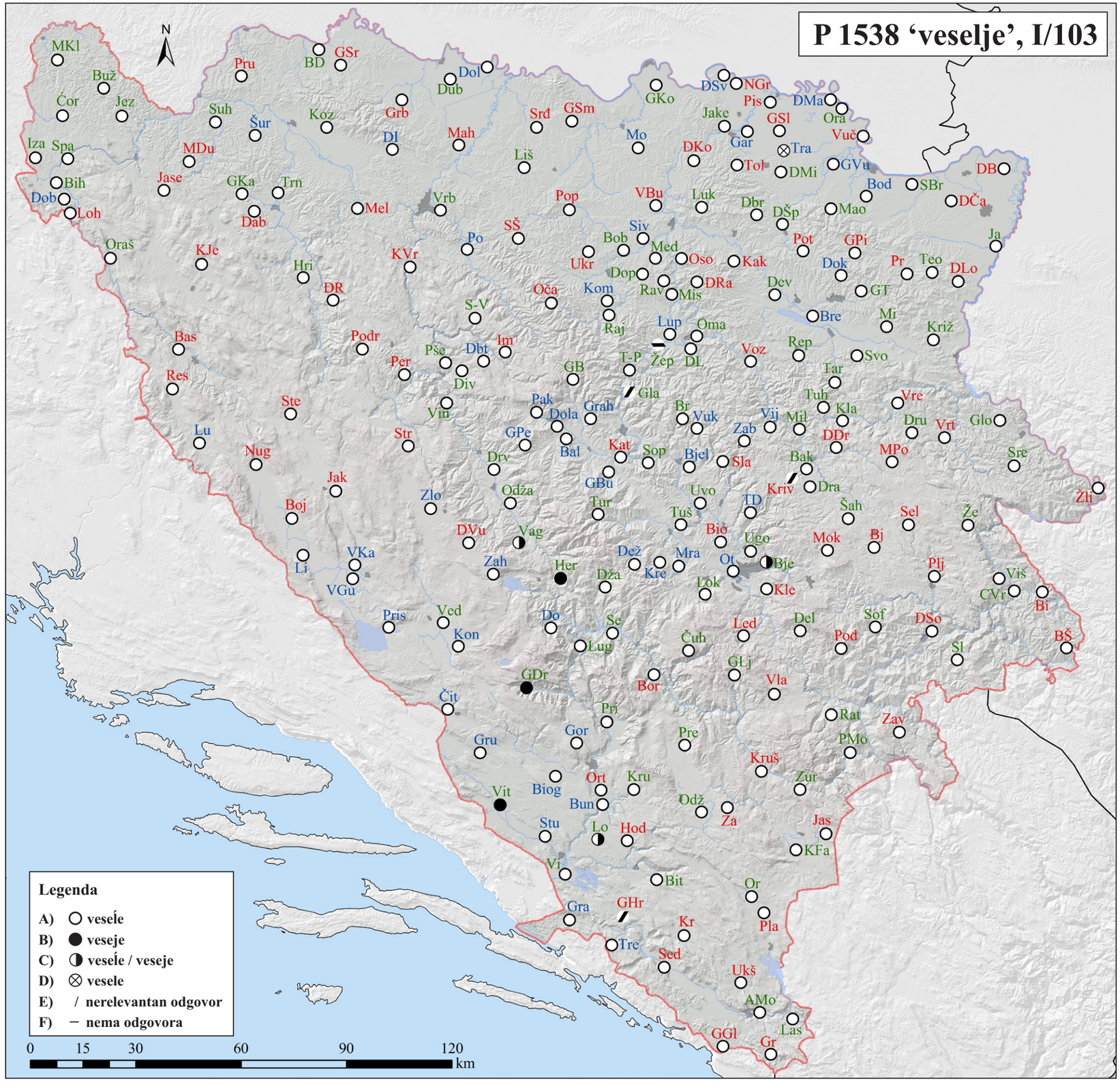
P 1538 ‘veselje’, I/103
N
MKl
Buž
Ćor
Jez
Iza
Spa
Bih
Dob
Loh
Oraš
Jase
MDu
Suh
Šur
GKa
Trn
Dab
KJe
Hri
DR
Bas
Reš
Lu
Nug
Ste
Jak
Boj
Li
VKa
VGu
Pris
Ved
Kon
Pru
BD
GSr
Koz
Grb
Dl
Mel
Mah
Dol
Dub
Srđ
GSm
Liš
Vrb
Pop
SŠ
Po
KVr
Podr
Per
Pše
Dbt
Im
Div
Vin
Str
GPe
Drv
Zlo
Odža
DVu
Vag
Zah
Her
Dža
Dež
Kre
Mra
Ot
Lok
Bje
Kle
Ukr
Bob
Siv
Med
Dop
Rav
Mis
Oso
Kak
DRa
Oča
Kom
Raj
S-V
Lup
Oma
Žep
DL
T-P
GB
Gla
Pak
Dola
Grah
Bal
Kat
Sop
GBu
Tur
Tuš
Uvo
Bjel
Br
Vuk
Zab
Vij
Mil
Bak
Kriv
Dra
Šah
TD
Sla
Bio
Ugo
Mok
Bj
Sel
Že
Žli
Sre
MPo
DDr
Tuh
Kla
Vre
Dru
Vrt
Glo
Tar
Svo
Rep
Voz
Bre
Mi
Križ
Dok
Pot
GPi
Pr
Teo
DLo
GT
Dev
Ja
Mao
Dbr
DŠp
Bod
SBr
DČa
DB
GVu
DMi
Tra
Tol
Gar
Jake
DKo
Luk
VBu
Mo
GKo
DSv
NGr
Pis
DMa
Ora
GSl
Vuč
Lug
Se
Do
Čuh
Led
Del
Sof
DSo
Pod
Sl
BŠ
Bi
CVr
Viš
Plj
Mok
Ugo
Bio
Tuš
Šah
Sel
Že
Žli
Sre
Ja
Križ
Mi
Bre
Tar
Svo
Rep
Voz
Oma
Lup
Žep
DL
T-P
GB
Gla
Pak
Dola
Grah
Bal
Kat
Sop
GBu
Tur
Tuš
Uvo
Bjel
Br
Vuk
Zab
Vij
Mil
Bak
Kriv
Dra
TD
Sla
Bio
Ugo
Mok
Bj
Sel
Že
Žli
Sre
MPo
DDr
Tuh
Kla
Vre
Dru
Vrt
Glo

P 414 ‘braća’, I/104

Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	bràća
2.	GGl	bràća
3.	AMo	bràća
4.	Las	bràća
5.	Ukš	bràća
6.	Pla	bràća
7.	Or	bràća
8.	Kr	bràća
9.	Sed	bràća
10.	Tre	bràća
11.	Gra	bràća
12.	GHr	bràća
13.	Bit	bràća
14.	Vi	bràća
15.	Lo	bràća
16.	Hod	bràća
17.	Bun	bràća
18.	Ort	bràća
19.	Kru	bràća
20.	Odž	bràća
21.	Za	bràća
22.	Kruš	bràća
23.	Zur	bràća
24.	KFa	bràća
25.	Jas	bràća
26.	PMo	bràća
27.	Zav	bràća
28.	Rat	bràća
29.	Vla	bràća
30.	GLj	bràća
31.	Pre	bràća
32.	Pri	bràća
33.	Lug	bràća
34.	Se	bràća
35.	Bor	bràća
36.	Čuh	bràća
37.	Led	bràća
38.	Del	bràća
39.	Pod	bràća
40.	Sof	bràća
41.	DSo	bràća
42.	Sl	bràća
43.	BŠ	bràća
44.	Bi	bràća
45.	Viš	bràća
46.	CVr	bràća
47.	Plj	bràća
48.	Že	bràća
49.	Sel	bràća
50.	Bj	bràća
51.	Mok	bràća
52.	Šah	bràća / bràtja
53.	Bje	bràća
54.	Kle	bràća
55.	Ugo	bràtja
56.	TD	bràća
57.	Bio	bràća
58.	Ot	bràća
59.	Lok	bràća
60.	Mra	bràća
61.	Kre	bràtja / bràća
62.	Dež	bràća / bràtja
63.	Dža	bràća
64.	Tur	bràća
65.	Kat	bràća
66.	Bak	bràća
67.	Tuš	bràća
68.	Uvo	bŗàća
69.	Kriv	bràća
70.	Dra	bràća
71.	DDr	bràća
72.	MPo	bràća
73.	Sre	bràća
74.	Žli	bràća
75.	Glo	bràća
76.	Vrt	bràća
77.	Dru	bràća
78.	Vre	bràća
79.	Križ	bràća
80.	Mi	bràća
81.	Tar	bràća
82.	Kla	bràtja / bràća
83.	Mil	bràća
84.	Rep	bràća
85.	Voz	bràća
86.	Vij	bràtja / brátja / bràća
87.	Zab	bràtja / bràća
88.	Sla	bràća
89.	Bjel	bràća
90.	Sop	bràća
91.	Vuk	bràća
92.	Br	bràća
93.	GBu	bràća
94.	Bal	bràća
95.	Grah	bràća
96.	Gla	bŗàća
97.	DL	bràća
98.	Oma	bràća
99.	DRa	bràća
100.	Oso	bràća
101.	Kak	bŗàća
102.	Dev	bràća
103.	Bre	bràća
104.	Dok	bràća
105.	GPi	bràća
106.	Pr	bràća
107.	DLo	bràća
108.	Teo	bràća
109.	Ja	bràća
110.	DČa	bràća
111.	DB	bràća
112.	SBr	bràća
113.	Bod	bràća
114.	Mao	bràća
115.	Pot	bràća
116.	DŠp	bràća
117.	Dbr	bŗàća
118.	Luk	bràća
119.	DMi	bràća
120.	GVu	bràća
121.	Vuč	bràća
122.	Ora	bràća
123.	DMa	bràća
124.	Tra	bràća
125.	GSl	bràća
126.	Tol	bràća
127.	DKo	bràća
128.	Gar	bràća
129.	Pis	bràća
130.	Stu	bràća
131.	Vit	bràća
132.	Gru	bràća
133.	Biog	bràća
134.	Gor	bràća
135.	GDr	bràća
136.	Čit	bràća
137.	Kon	bràća
138.	Pris	bràća
139.	Ved	bràća
140.	Do	bràća
141.	Zah	bràća
142.	Her	bràća
143.	Vag	bràća
144.	Odža	bràća
145.	DVu	bràća
146.	VGu	bràća
147.	VKa	bràća
148.	Li	bràća
149.	Boj	bràća
150.	Jak	bràća
151.	Zlo	bràća
152.	Drv	bràća
153.	GPe	bràća
154.	Pak	bràća
155.	Vin	bràća
156.	Str	bràća
157.	Ste	bràća
158.	Nug	bràća
159.	Lu	bràća
160.	Res	bràća
161.	Bas	bràća
162.	Hri	bràća
163.	DR	bràća
164.	Podr	bràća / bráća
165.	Per	bràća
166.	Pše	bràća
167.	Div	bràća
168.	Dbt	bràća
169.	Im	bràća
170.	GB	bràća
171.	T-P	bŗàća
172.	Žep	bràća
173.	Lup	bràća
174.	Rav	bràća
175.	Mis	bràća
176.	Dop	bràća
177.	Kom	bràća
178.	Oča	bràća
179.	S-V	bràća
180.	KVr	bràća
181.	Po	bràća
182.	SŠ	bràća
183.	Ukr	bràća
184.	Raj	bràća
185.	Med	bràća
186.	Bob	bráća / bràća
187.	Siv	bràća
188.	VBu	bràća
189.	Pop	bràća
190.	Vrb	bràća
191.	Liš	bràća
192.	Mo	bràća
193.	Jake	bràća
194.	NGr	bràća
195.	DSv	bràća
196.	GKo	bràća
197.	GSm	bràća
198.	Srđ	bràća
199.	Mah	bràća
200.	Dol	bràća
201.	Grb	bràća
202.	DI	bràća
203.	Mel	bràća
204.	Trn	bràća
205.	Koz	bràća
206.	GSr	bràća
207.	BD	bràća
208.	Pru	bràća
209.	Suh	bràća
210.	Šur	bràća
211.	MDu	bràća
212.	Jase	bràća
213.	GKa	bràća
214.	Dab	bràća
215.	KJe	bràća
216.	Oraš	bràća
217.	Loh	bràća
218.	Dob	bràća
219.	Spa	bràća
220.	Iza	bràća
221.	Ćor	bràća
222.	Jez	bràća
223.	Buž	bràća
224.	MKl	bràća
225.	Bih	bràća
226.	Tuh	bràća / bràtja
227.	Dub	bràća
228.	Dola	bràća
229.	Svo	bràća
230.	GT	bràća

Komentar

Afrikatu *ć* kao rezultat novijeg jotovanja u imenici ‘braća’ ima dvjesto dvadeset devet mjesnih govora: dvjesto dvadeset dva imaju samo oblik *braća*, a sedam njih ima *braća* / *bratja*. Nejotovana forma *bratja* potvrđena je u osam mjesnih govora: u jednom mjesnom govoru (M55) zapisano je samo *bratja*, a u sedam naporedno s oblikom *braća*.

Oblik *bratja* obrazuje uski pojas u srednjoj Bosni (vareški i kladanjski kraj); zapisan je i u krešev-skom kraju te u okolici Vogošće i Sokoca.

Dosljedno izvršeno jotovanje u imenici ‘braća’ u svim ispitanim mjestima imaju govori Srba. Govori Hrvata također imaju u svim mjestima potvrđen oblik *braća*: u četrdeset šest mjesta samo je oblik sa *ć*, a u četiri *braća* / *bratja*. Oblik *bratja* kao jedini zapisan je u M55 (Ugorsko kod Vogošće, govor Bošnjaka).

Literatura

Arnaut 2017: 89; Baotić 1983: 107; Brozović 1966: 137; Brozović 2012: 322, 336; Bulić 2013: 161; Bulić 2014: 98; Dešić 1976: 163; Dragičević 2007: 348; Đurović 1992: 201; FO 1981: 425, 471; Hadžikadić 2012: 26; Halilović 1990: 290; Halilović 2002: 329; Halilović 2009: 48; Okuka 1983: 67; Peco 1975: 158; Peco 2001: 640; Pehlić 2006: 63; Petrović 1971: 77; Ramić 1999: 327; Remetić 1970: 115; Rešetar 1907: 140; Ružičić 1934: 13; Ružičić 1936: 247; Simić 1978: 60; Valjevac 1983: 340; Valjevac 2002: 171; Vujičić i dr. 1979: 88; Vujičić 1981: 204; Vujičić 1985: 152; Vujičić 1990: 107; Vuković 1962: 39.

Up.: OLA: 1812.

Etimologija

psl. **brātrъ* (stsl. братръ, rus. брат, бра́тья, polj. brat, bracia), lit. brólis, broterėlis ← pie. **bʰreh₂tēr-*

bràća: psl. **brātrъ* izvodi se iz pie. **bʰreh₂tēr-* ‘brat’, a oblik **brātъ* nastao je disimilacijom *r – r > r – ø*. Od oblika bez *-r-* u psl. je nastala i riječ **brātьja* (brátija), od koje je nastala zb. im. braća.

Literatura

Skok 1971: I: 199; Brückner 1985: 38-39; Fasmer I: 207-208; Snoj 2016: 84.

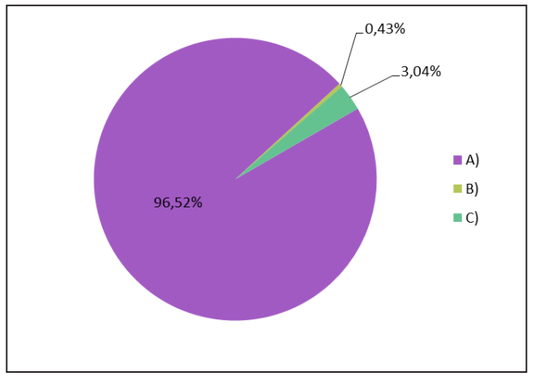

Ukupno (230):
A) 222 (96,52%)
B) 1 (0,43%)
C) 7 (3,04%)

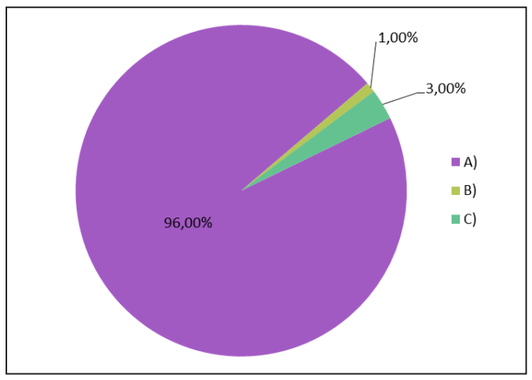

Bošnjaci (100):
A) 96 (96,00%)
B) 1 (1,00%)
C) 3 (3,00%)

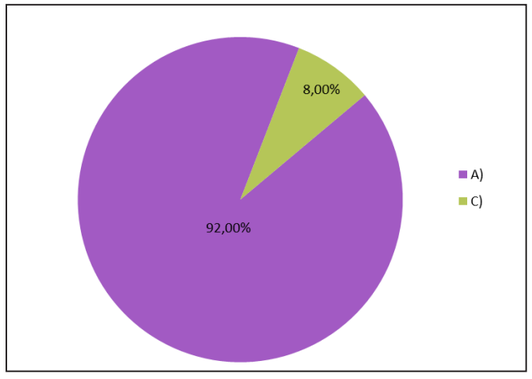

Hrvati (50):
A) 46 (92,00%)
C) 4 (8,00%)

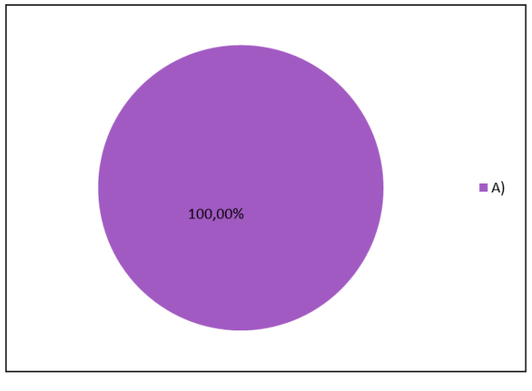

Srbi (80):
A) 80 (100,00%)

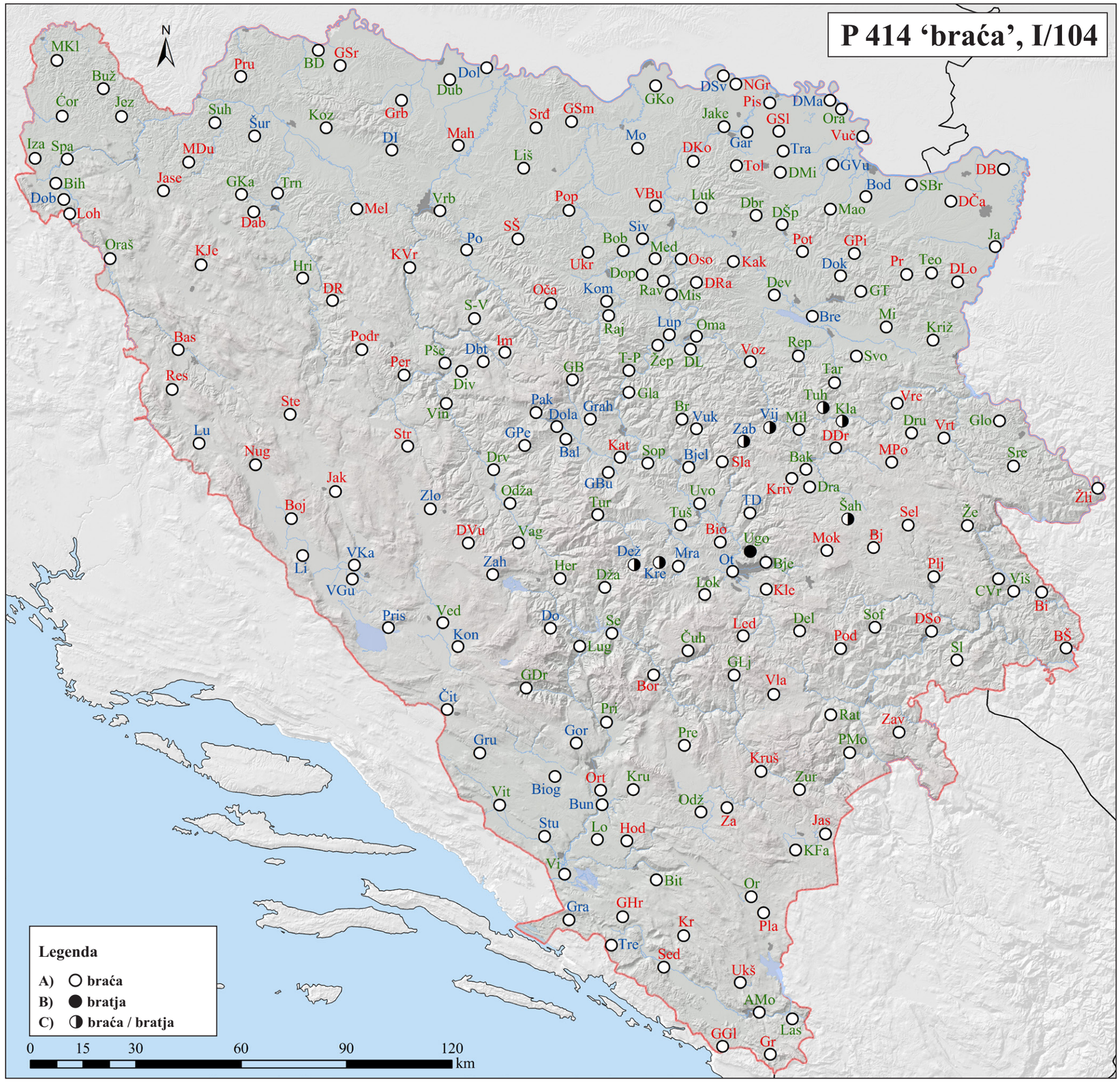

P 1133 ‘lišće’, I/105		
Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	lì:šće
2.	GGl	lì:šće
3.	AMo	lì:šće
4.	Las	lì:šće
5.	Ukš	lì:šće
6.	Pla	lì:šće
7.	Or	lì:šće
8.	Kr	lì:šće
9.	Sed	lì:šće
10.	Tre	lì:šće
11.	Gra	lì:šće
12.	GHr	lì:šće
13.	Bit	lì:šćem
14.	Vi	lì:šće
15.	Lo	lì:šće
16.	Hod	lì:šće
17.	Bun	lì:šće
18.	Ort	lì:šće
19.	Kru	lì:šće
20.	Odž	lì:šće
21.	Za	lì:šće
22.	Kruš	lì:šće
23.	Zur	lì:šće
24.	KFa	lì:šće
25.	Jas	lì:šće
26.	PMo	lì:šće
27.	Zav	lì:šće
28.	Rat	lì:šće
29.	Vla	lì:šće
30.	GLj	lì:šće
31.	Pre	lì:šće
32.	Pri	lì:šće
33.	Lug	lì:šće
34.	Se	lì:šće
35.	Bor	lì:šće
36.	Čuh	lì:šće
37.	Led	lì:šće
38.	Del	lì:šće
39.	Pod	lì:šće
40.	Sof	lì:šće
41.	DSo	lì:šće
42.	Sl	lì:šće
43.	BŠ	lì:šće
44.	Bi	lì:šće
45.	Viš	lì:šće
46.	CVr	lì:šće
47.	Plj	lì:šće
48.	Že	lì:šće
49.	Sel	lì:šće
50.	Bj	lì:s
51.	Mok	lì:šće
52.	Šah	lì:šće
53.	Bje	lì:st / lì:stje / lì:šće
54.	Kle	lì:šće
55.	Ugo	lìstje
56.	TD	lì:šće
57.	Bio	lì:šće
58.	Ot	lì:šće
59.	Lok	lìstje
60.	Mra	lístje
61.	Kre	lístje
62.	Dež	lístje
63.	Dža	lì:šće
64.	Tur	lì:šće
65.	Kat	lì:šće
66.	Bak	lì:šće
67.	Tuš	lìstje / lišće
68.	Uvo	líšće
69.	Kriv	lì:šće
70.	Dra	lì:šće
71.	DDr	lì:šće / lì:šće
72.	MPo	lì:šće
73.	Sre	lì:šće
74.	Žli	lì:šće
75.	Glo	lì:šće
76.	Vrt	lì:ska / lì:st
77.	Dru	lì:šće
78.	Vre	lì:šće
79.	Križ	lì:šće
80.	Mi	líšće
81.	Tar	lì:šće
82.	Kla	lì:xće
83.	Mil	lì:šće
84.	Rep	lì:šće
85.	Voz	lì:šće
86.	Vij	lì:šće / lìstje
87.	Zab	lístje
88.	Sla	líšće
89.	Bjel	líšće
90.	Sop	lì:šće
91.	Vuk	lì:šće
92.	Br	lì:še / lì:šće
93.	GBu	lì:šće
94.	Bal	lì:šće
95.	Grah	lì:šće
96.	Gla	lì:šće̯
97.	DL	líše
98.	Oma	lì:šće
99.	DRa	lì:šće
100.	Oso	lì:šće
101.	Kak	lí:šće
102.	Dev	lì:šće
103.	Bre	lì:šće
104.	Dok	lì:šće
105.	GPi	lì:šće
106.	Pr	lì:šće
107.	DLo	lì:šće
108.	Teo	lì:šće
109.	Ja	lì:šće
110.	DČa	lì:šće
111.	DB	lì:šće
112.	SBr	lì:šće
113.	Bod	lì:šće
114.	Mao	lì:šće
115.	Pot	lì:šće
116.	DŠp	lì:šće / lìšće
117.	Dbr	lí:šće / lì:šće
118.	Luk	lì:šće
119.	DMi	lì:šće
120.	GVu	lì:šće
121.	Vuč	lì:šće
122.	Ora	lì:šće
123.	DMa	lì:šće
124.	Tra	lì:šće
125.	GSl	lì:šće
126.	Tol	lì:šće
127.	DKo	lì:šće
128.	Gar	lì:šće
129.	Pis	lì:šće
130.	Stu	lì:šće
131.	Vit	lì:šće
132.	Gru	lì:šće
133.	Biog	lì:šće
134.	Gor	list
135.	GDr	lì:šće
136.	Čit	lì:šće
137.	Kon	lì:šća
138.	Pris	lì:šća
139.	Ved	lì:šće
140.	Do	lì:šće
141.	Zah	lì:šće
142.	Her	lì:šće̯
143.	Vag	lì:šće
144.	Odža	lì:šće
145.	DVu	lì:šće
146.	VGu	lì:šće
147.	VKa	lì:šće
148.	Li	lì:šće
149.	Boj	lì:šće
150.	Jak	lì:šće
151.	Zlo	lì:šće
152.	Drv	lì:šće / lìstovi
153.	GPe	lì:šće
154.	Pak	lì:šće
155.	Vin	lì:šće
156.	Str	lì:šće
157.	Ste	lì:šće
158.	Nug	lì:šće
159.	Lu	lì:šće
160.	Res	lì:šće
161.	Bas	lì:šće
162.	Hri	lì:šće
163.	DR	lì:šće
164.	Podr	lì:šće / lì:šće
165.	Per	lí:šće
166.	Pše	lì:šće
167.	Div	lì:šće
168.	Dbt	lì:šće
169.	Im	lì:šće
170.	GB	lì:šće
171.	T-P	lì:šće
172.	Žep	lì:šće
173.	Lup	lì:šće
174.	Rav	lì:šće
175.	Mis	lì:šće
176.	Dop	lì:šće
177.	Kom	lì:šće
178.	Oča	lì:šće
179.	S-V	lì:šće
180.	KVr	lì:šće
181.	Po	lì:šće
182.	SŠ	lì:šće
183.	Ukr	lì:šće
184.	Raj	lì:šće
185.	Med	lì:šš́će
186.	Bob	lì:šće
187.	Siv	lì:še
188.	VBu	lì:šće
189.	Pop	lì:šće
190.	Vrb	lì:šće
191.	Liš	lì:šće
192.	Mo	lì:šće
193.	Jake	lì:šće
194.	NGr	lì:šće
195.	DSv	lì:šće
196.	GKo	lì:šće
197.	GSm	lì:šće
198.	Srđ	lì:šće
199.	Mah	lì:šće
200.	Dol	lì:šće
201.	Grb	lì:šće
202.	DI	lì:šće
203.	Mel	lì:šće
204.	Trn	lì:šće
205.	Koz	lì:šće
206.	GSr	lì:šće
207.	BD	lì:šće
208.	Pru	lì:šće
209.	Suh	lì:šće
210.	Šur	lì:šće
211.	MDu	lì:šće
212.	Jase	lì:šće
213.	GKa	lì:šće
214.	Dab	lì:šće
215.	KJe	lì:šće
216.	Oraš	lì:šće
217.	Loh	lì:šće
218.	Dob	lì:šće
219.	Spa	lì:šće
220.	Iza	lì:šće
221.	Ćor	lì:šće
222.	Jez	lì:šće
223.	Buž	lì:šće
224.	MKl	lì:šće
225.	Bih	lì:šće
226.	Tuh	lì:šće
227.	Dub	lì:šće
228.	Dola	lì:šće
229.	Svo	lì:šće / lì:xće
230.	GT	lì:šće

Komentar

Jotovanu skupinu *st* u imenici ‘lišće’ ima dvjesto dvadeset jedan istraženi govor: u dvjesto osamnaest mjesta zapisano je samo *lišće* (*liśće*, *liśće* ili *liše*), a u tri mjesta naporedo s oblikom *listje* (*lišće* / *listje* u M53, *lišće* / *listje* u M67, *lišće* / *listje* u M86). U devet mjesnih govora javlja se oblik bez izvršenog novijeg jotovanja: u šest mjesta samo je oblik *listje*, a u tri je mjesta naporedo *listje* / *lišće*.

Oblik *listje* objedinjava mjesne govore kreševskog kraja, okolice Visokog, Hadžića, Vogošće i Sarajeva; imaju ga i govori okolice Vareša.

Dosljedno izvršeno jotovanje skupine *st* u imenici ‘lišće’ imaju govori Srba – u sedamdeset osam mjesta od osamdeset istraženih zapisan je samo oblik s izvršenim jotovanjem, a iz dva mjesta odgovori nisu relevantni za ovu pojavu. Oblik *listje* češći je u govorima Hrvata nego u govorima Bošnjaka – u četiri mjesta samo je potvrđen taj oblik, a u jednom je naporedo *listje* / *lišće* (M86, Vijaka kod Vareša). Od sto ispitanih četiri mjesna govora Bošnjaka imaju oblik *listje* – u dva je samo *listje* (M55 i M59) i u dva naporedo *listje* / *lišće* (M53 i M67).

Iz tri mjesta potječu nerelevantni odgovori (*list*, *liska*, *lis*).

Literatura

Arnaut 2017: 89; Baotić 1983: 107; Brabec 2012: 77; Brozović 1966: 137; Brozović 2012: 322, 331; Bulić 2013: 161, 163; Bulić 2014: 97, 99; Dešić 1976: 163; Dragičević 2007: 348; Đurović 1992: 201; FO 1981: 425, 471; Hadžikadić 2012: 26; Halilović 1990: 290-291; Halilović 2002: 329; Halilović 2009: 48-49; Kozomara 2016: 654; Peco 1975: 158; Peco 2001: 639; Pehlić 2006: 63; Petrović 1971: 77; Ramić 1999: 327; Remetić 1970: 115; Remetić 1981: 186; Rešetar 1907: 140; Simić 1978: 60; Šurmin 1895: 189; Valjevac 1983: 340; Vujičić i dr. 1979: 87; Vujičić 1985: 152; Vujičić 1990: 107.

Up.: OLA: 366-368; ALE: 45.

Etimologija

psl. *lîstъ (stsl. листъ, rus. лист, češ. list), lit. laiškas ← pie. *leį(h$_1$)sto-

lîšće: psl. *lîstъ razvilo se iz pie. *leį(h$_1$)sto-, koje je moglo nastati iz gl. korijena *leh$_1$- ‘pustiti’. Druga je mogućnost da se izvodi iz pie. *leı̯t- ‘proći, otpasti’. Zbirna im. lišće nastala je od list-*je*.

Literatura

Skok 1972: II: 307; Brückner 1985: 300; Fasmer 1986: II: 500-501; Snoj 2016: 385.

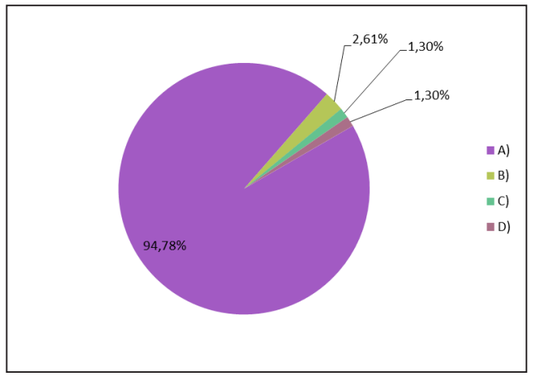

Ukupno (230):
A) 218 (94,78%)
B) 6 (2,61%)
C) 3 (1,30%)
D) 3 (1,30%)

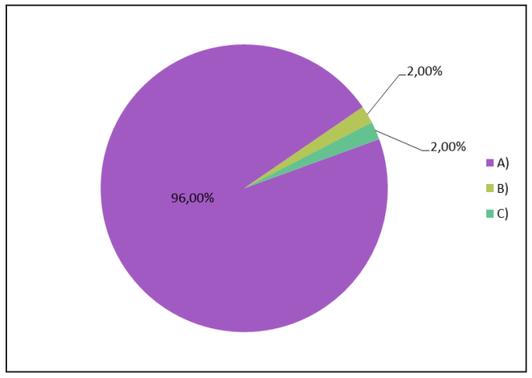

Bošnjaci (100):
A) 96 (96,00%)
B) 2 (2,00%)
C) 2 (2,00%)

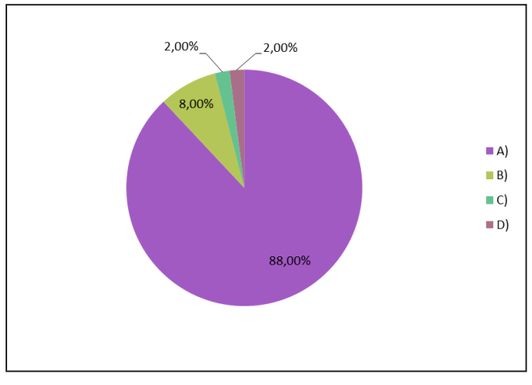

Hrvati (50):
A) 44 (88,00%)
B) 4 (8,00%)
C) 1 (2,00%)
D) 1 (2,00%)

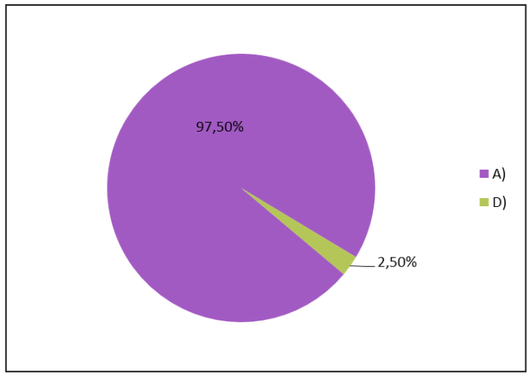

Srbi (80):
A) 78 (97,50%)
D) 2 (2,50%)

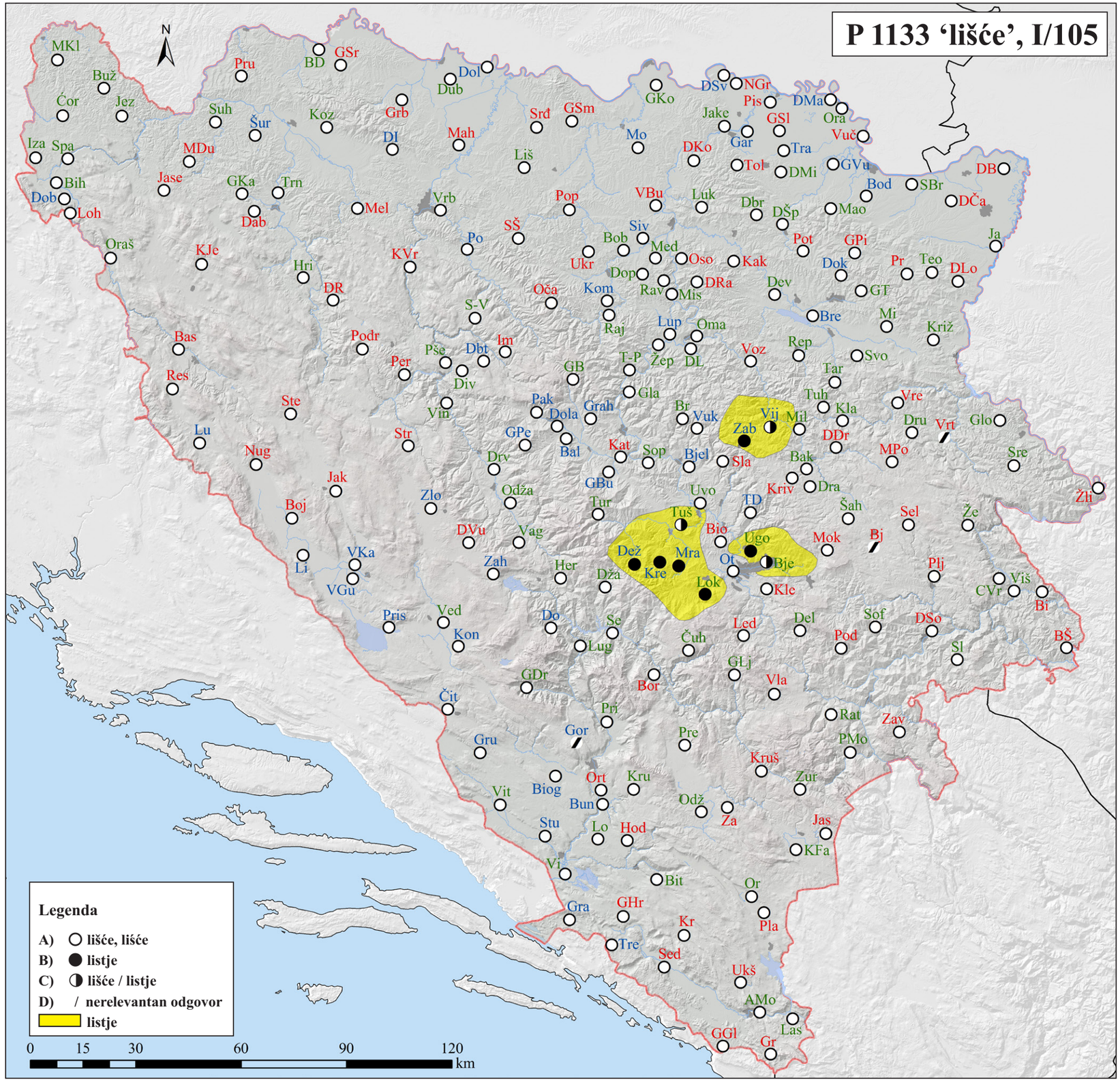

P 499 ‘rođak’, I/106		
Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	ròʒa:k
2.	GGl	ròʒa:k
3.	AMo	ròʒa:k
4.	Las	ròʒa:k
5.	Ukš	ròʒa:k
6.	Pla	ròʒa:k
7.	Or	ròʒa:k
8.	Kr	ròʒa:k
9.	Sed	ròʒa:k
10.	Tre	ròʒa:k
11.	Gra	ròʒa:k
12.	GHr	ròʒak
13.	Bit	ròʒa:k
14.	Vi	ròʒa:k
15.	Lo	ròʒa:k
16.	Hod	ròʒa:k
17.	Bun	ròʒa:k
18.	Ort	ròʒa:k
19.	Kru	ròʒa:k
20.	Odž	ròʒa:k
21.	Za	ròʒa:k
22.	Kruš	ròʒa:k
23.	Zur	ròʒa:k / svòja:t
24.	KFa	ròʒak
25.	Jas	ròʒak
26.	PMo	ròʒa:k
27.	Zav	ròʒa:k
28.	Rat	ròʒa:k
29.	Vla	ròʒa:k
30.	GLj	ròʒa:k
31.	Pre	ròʒa:k
32.	Pri	ròʒa:k
33.	Lug	ròʒa:k
34.	Se	ròʒa:k
35.	Bor	roʒak
36.	Čuh	ròʒa:k
37.	Led	ròʒa:k
38.	Del	ròʒa:k
39.	Pod	ròʒa:k
40.	Sof	ròʒa:k
41.	DSo	ròʒa:k
42.	Sl	ròʒa:k
43.	BŠ	ròʒa:k
44.	Bi	ròʒa:k
45.	Viš	ròʒa:k
46.	CVr	ròʒa:k
47.	Plj	ròʒa:k
48.	Že	ròʒa:k
49.	Sel	ròʒa:k
50.	Bj	ròʒa:k
51.	Mok	ròʒa:k
52.	Šah	ròʒa:k
53.	Bje	róʒa:k / ròdja:k
54.	Kle	ròʒa:k
55.	Ugo	ròdja:k
56.	TD	ròdja:k / roʒá:ci
57.	Bio	ròʒa:k
58.	Ot	ròʒa:k
59.	Lok	ròdja:k
60.	Mra	ròdija:k
61.	Kre	ròdja:k
62.	Dež	ròdija:k / ròdja:k
63.	Dža	ròʒa:k
64.	Tur	ròdja:k
65.	Kat	ròʒa:k
66.	Bak	ròʒa:k
67.	Tuš	ròdija:k
68.	Uvo	ròdja:k
69.	Kriv	ròʒa:k
70.	Dra	ròdja:k
71.	DDr	ròʒa:k
72.	MPo	ròʒa:k
73.	Sre	ròʒa:k
74.	Žli	ròʒa:k
75.	Glo	ròʒa:k
76.	Vrt	ròʒa:k
77.	Dru	ròʒa:k
78.	Vre	ròʒa:k
79.	Križ	ròʒa:k
80.	Mi	ròʒa:k
81.	Tar	ròdja:k
82.	Kla	ròdja:k / ròʒa:k
83.	Mil	ròʒa:k
84.	Rep	ròdja:k / ròʒa:k
85.	Voz	ròdja:k
86.	Vij	ròdja:k
87.	Zab	ròdja:k
88.	Sla	ròʒa:k
89.	Bjel	ròʒa:k / ròdija:k
90.	Sop	ròʒa:k
91.	Vuk	ròʒa:k
92.	Br	ròʒa:k
93.	GBu	ròʒa:k
94.	Bal	ròʒa:k
95.	Grah	ròdja:k
96.	Gla	rǫ̀:d / rǫ̀ʒą:k
97.	DL	ròdjak / ròʒ
98.	Oma	ámiʑić, dàjʑić
99.	DRa	ròdja:k
100.	Oso	ròʒa:k
101.	Kak	rǫ̀ʒa:k
102.	Dev	ròdija:k
103.	Bre	ròʒa:k
104.	Dok	ròʒa:k
105.	GPi	ròʒa:k
106.	Pr	ròʒa:k
107.	DLo	ròʒa:k
108.	Teo	ròʒa:k
109.	Ja	ròʒa:k
110.	DČa	ròʒą̀:k
111.	DB	ròʒa:k
112.	SBr	ròʒa:k
113.	Bod	ròdja:k
114.	Mao	roʒà:k
115.	Pot	ròʒą̀:k
116.	DŠp	ròdja:k
117.	Dbr	roʒą̀:k
118.	Luk	ròdją̀:k
119.	DMi	ròʒa:k
120.	GVu	ròʒa:k
121.	Vuč	ròʒa:k
122.	Ora	ròʒa:k
123.	DMa	ròʒa:k
124.	Tra	ròdija:k
125.	GSl	ròʒa:k
126.	Tol	ròʒa:k
127.	DKo	ròʒa:k
128.	Gar	ròdja:k
129.	Pis	ròʒą̀:k
130.	Stu	ròʒa:k
131.	Vit	ròʒa:k
132.	Gru	ròdija:k
133.	Biog	ròʒa:k
134.	Gor	ròʒa:k
135.	GDr	ròʒa:k
136.	Čit	ròʒa:k
137.	Kon	ròdija:k
138.	Pris	ròdija:k
139.	Ved	ròdija:k / ròdja:k / ròʒa:k
140.	Do	ròʒa:k
141.	Zah	ròdja:k
142.	Her	ròdjak
143.	Vag	ròdja:k / ròʒa:k
144.	Odža	ròʒa:k
145.	DVu	ròdja:k
146.	VGu	ròdijak
147.	VKa	ròdʲja:k
148.	Li	ròdja:k
149.	Boj	ròdʲja:k / ròʒak
150.	Jak	ròdija:k
151.	Zlo	ròʒa:k
152.	Drv	ròʒa:k / ròdja:k
153.	GPe	ròdja:k / ròʒa:k
154.	Pak	ròʒa:k
155.	Vin	ròʒa:k / ròdʲjak
156.	Str	ròʒą̀:k / ròdją̀:k
157.	Ste	ròdija:k
158.	Nug	ròdijak
159.	Lu	ròdja:k
160.	Res	ròʒa:k
161.	Bas	ròʒak
162.	Hri	ròʒak
163.	DR	ròʒa:k
164.	Podr	ròʒa:k
165.	Per	ròdja:k
166.	Pše	ròdʲja:k / ròʒa:k
167.	Div	ròdʲja:k / ròʒa:k
168.	Dbt	ròdja:k
169.	Im	ròdja:k / ròʒa:k
170.	GB	ròdja:k
171.	T-P	rǫ̀ʒa:k
172.	Žep	ròdja:k
173.	Lup	ròdja:k / ròʒa:k
174.	Rav	ròʒa:k
175.	Mis	ròʒą̀:k
176.	Dop	ròdja:k
177.	Kom	ròdja:k / ròʒa:k
178.	Oča	ròʒa:k
179.	S-V	ròʒak
180.	KVr	ròʒa:k
181.	Po	ròdʲjak
182.	SŠ	ròʒa:k
183.	Ukr	ròʒa:k
184.	Raj	ròdjak / ròʒa:k
185.	Med	ròdja:k
186.	Bob	ròdja:k
187.	Siv	ròdiʲa:k
188.	VBu	ròʒa:k / ròʒą̀:k
189.	Pop	ròʒa:k
190.	Vrb	ròʒa:k
191.	Liš	ròda:k
192.	Mo	ròʒa:k
193.	Jake	ròʒa:k
194.	NGr	ròʒa:k
195.	DSv	ròʒa:k
196.	GKo	ròʒa:k
197.	GSm	ròʒa:k
198.	Srđ	ròʒa:k
199.	Mah	tečić
200.	Dol	ròʒa:k
201.	Grb	ròʒa:k
202.	DI	ròʒa:k
203.	Mel	ròʒa:k
204.	Trn	ròʒa:k
205.	Koz	ròʒa:k
206.	GSr	ròʒa:k
207.	BD	ròʒa:k
208.	Pru	ròʒa:k
209.	Suh	ròʒą̀:k
210.	Šur	ròʒa:k
211.	MDu	ròʒa:k
212.	Jase	ròʒa:k
213.	GKa	ròʒa:k
214.	Dab	ròʒa:k
215.	KJe	ròʒa:k
216.	Oraš	ròʒa:k
217.	Loh	ròʒa:k
218.	Dob	ròʒa:k
219.	Spa	ròʒa:k
220.	Iza	ròʒa:k
221.	Ćor	ròʒa:k
222.	Jez	ròʒa:k
223.	Buž	ròʒa:k
224.	MKl	ròʒa:k
225.	Bih	ròʒa:k
226.	Tuh	ròʒa:k / ròdja:k
227.	Dub	ròʒą̀:k
228.	Dola	ròʒa:k
229.	Svo	ròʒa:k
230.	GT	ròʒa:k

Komentar

Afrikata *ʒ* u imenici ‘rođak’ kao rezultat novijeg jotovanja odlika je četiri petine ispitanih govora: u sto šezdeset četiri mjesta zapisan je samo oblik *rožak*, a u dvadeset mjesta ovaj je oblik naporedan s drugim oblicima (*rožak* / *rodjak* u četrnaest mjesta, *rožak* / *rodijak* u pet mjesta i u M139 *rodijak* / *rodjak* / *rožak*). Nejotovana forma *rodjak* odlika je gotovo jedne petine istraženih govora: u dvadeset osam mjesta zapisano je samo *rodjak*, a u šesnaest naporedo s drugim oblicima (*rodjak* / *rožak* u četrnaest mjesta, *rodijak* / *rodjak* u M62 i *rodjak* / *rodijak* / *rožak* u M139). Oblik *rodijak* ima dvadeset jedan mjesni govor: njih četrnaest ima samo oblik *rodijak*, a sedam i neki drugi oblik (*rodijak* / *rožak* zapisano je u pet mjesta, *rodijak* / *rodjak* u M62 i *rodijak* / *rodjak* / *rožak* u M139). U M191 potvrđen je oblik *rodak*.

Oblik *rožak* povezuje mnoge mjesne govore širom Bosne i Hercegovine. Većina govora u kojima se upotrebljava oblik *rodjak* nalazi se unutar granica: Zahum i Here (kod Prozora) te Lokve (kod Hadžića) na jugu, Kladanj na istoku, Bobare (kod Tešnja) na sjeveru te Perućica (kod Jajca) i Strojice (kod Šipova) na zapadu; zapisan je i u sjeveroistočnoj i jugozapadnoj Bosni. Areal oblika *rodijak* sačinjava pojas u zapadnoj i jugozapadnoj Bosni te zapadnoj Hercegovini, od Bosanskog Grahova, Glamoča, preko Livna i Duvna, do Gruda; ostali mjesni govori s ovim oblikom nalaze se u okolici Kreševa, Visokog i Kaknja, potom u jajačkom kraju; zapisan je još u četiri međusobno udaljena mjesna govora (sjeveroistočna, sjeverna i sjeverozapadna Bosna).

Afrikata *ʒ* u imenici ‘rođak’ najčešća je u govorima Srba – od osamdeset istraženih njih sedamdeset dva imaju jotovanu formu (šezdeset devet ima samo oblik *rožak*, a dva imaju *rožak* / *rodjak* i jedan ima *rožak* / *rodijak*). Nejotovana forma *rodjak* najčešća je u govorima Hrvata – petnaest od pedeset istraženih zna za ovaj oblik (deset ima samo *rodjak*, a četiri imaju *rodjak* / *rožak* i jedan *rodjak* / *rodijak*). I oblik *rodijak* najrašireniji je u govorima Hrvata – potvrđen je u jedanaest mjesnih govora (devet ima samo *rodijak*, a dva imaju *rodijak* / *rožak* ili *rodijak* / *rodjak*). Oblici *rodijak* / *rodjak* / *rožak* potječu iz M139 (Vedašić kod Duvna), a oblik *rodak* iz M191 (Lišnja kod Prnjavora); u oba mjesta ispitivan je govor Bošnjaka.

Iz dva mjesta potječu nerelevantni odgovori (*amiʑić*, *dajʑić*, *tečić*).

Literatura

Baotić 1983: 107; Brabec 2012: 69; Brozović 1966: 137-138; Brozović 2012: 318, 336; Bulić 2013: 161; Bulić 2014: 92, 98; Čustović 1961: 101, 106, 110; Dalmacija 1997: 79; Dešić 1976: 163-164; Dragičević 2007: 348; Đukanović 1983: 215; Đurović 1992: 200; FO 1981: 425, 471; Hadžikadić 2012: 26; Halilović 1990: 290; Halilović 2002: 329; Halilović 2009: 48; Kozomara 2016: 654; Okuka 1983: 67; Okuka 1983a: 68; Pavešić 1960: 376; Peco 1975: 158, 196, 199; Peco 1986: 131; Peco 2001: 640; Pehlić 2006: 63; Petrović 1971: 77; Ramić 1999: 328; Remetić 1970: 115; Remetić 1981: 186; Rešetar 1907: 140; Ružičić 1934: 13-14; Ružičić 1936: 247; Simić 1978: 60; Šurmin 1895: 194; Valjevac 1983: 340; Valjevac 2002: 171; Vujičić i dr. 1979: 88; Vujičić 1981: 204; Vujičić 1985: 152; Vujičić 1990: 107; Vuković 1962: 39.

Etimologija

psl. *rödъ (stsl. родъ, rus. род, polj. ród), latv. rads ← pie. *u̯re^{dh}-

rȍdāk: im. je nastala suf. tvorbom od psl. *rödъ ‘rod, pleme’ i *-jakъ* < *-*io* + *-*ak*, a psl. korijen izvodi se iz pie. *u̯re^{dh}- ‘rasti’.

Literatura

Skok 1973: III: 151-152; Brückner 1985: 459-460; Fasmer 1987: III: 490-491; Snoj 2016: 649.

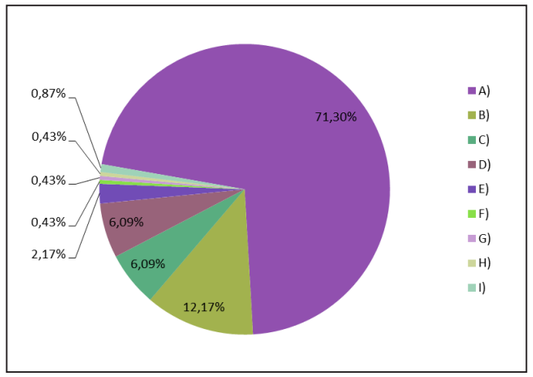

Ukupno (230):
A) 164 (71,30%)
B) 28 (12,17%)
C) 14 (6,09%)
D) 14 (6,09%)
E) 5 (2,17%)
F) 1 (0,43%)
G) 1 (0,43%)
H) 1 (0,43%)
I) 2 (0,87%)

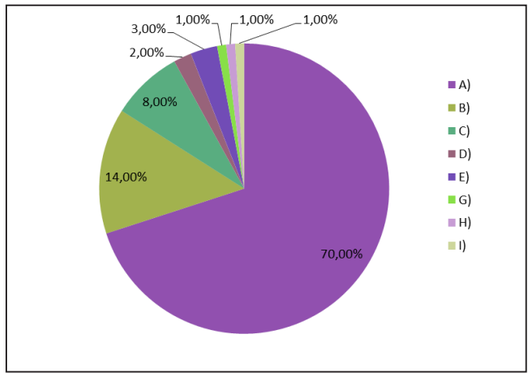

Bošnjaci (100):
A) 70 (70,00%)
B) 14 (14,00%)
C) 8 (8,00%)
D) 2 (2,00%)
E) 3 (3,00%)
G) 1 (1,00%)
H) 1 (1,00%)
I) 1 (1,00%)

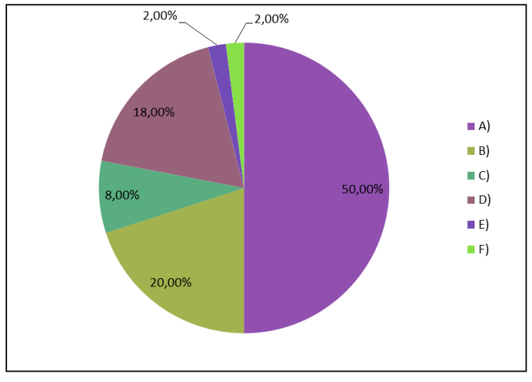

Hrvati (50):
A) 25 (50,00%)
B) 10 (20,00%)
C) 4 (8,00%)
D) 9 (18,00%)
E) 1 (2,00%)
F) 1 (2,00%)

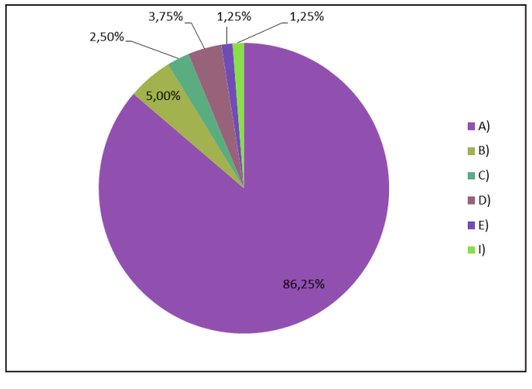

Srbi (80):
A) 69 (86,25%)
B) 4 (5,00%)
C) 2 (2,50%)
D) 3 (3,75%)
E) 1 (1,25%)
I) 1 (1,25%)

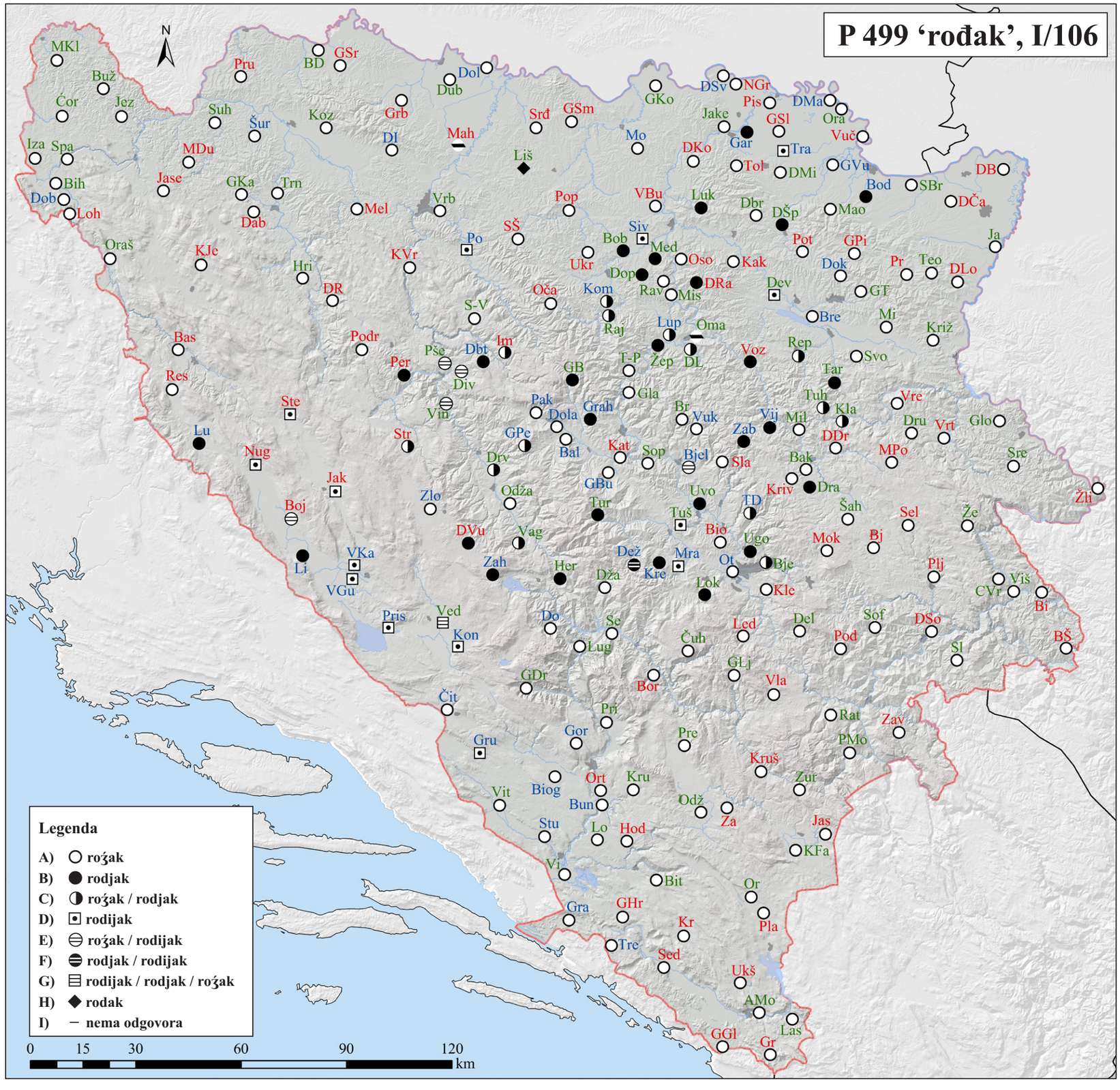

P 971 ‘pasiji’ / ‘pasji’, I/107		
Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	pȁši:
2.	GGl	pȁši:
3.	AMo	pȁši:
4.	Las	pȁši:
5.	Ukš	pȁši:
6.	Pla	pȁši:
7.	Or	pȁši:
8.	Kr	pȁši:
9.	Sed	pȁši:
10.	Tre	sȅteći:
11.	Gra	pȁši
12.	GHr	pȁši:
13.	Bit	pȁši:
14.	Vi	pȁši:
15.	Lo	pȁši: / sȅteći:
16.	Hod	sȅći:
17.	Bun	séći:
18.	Ort	pȁši:
19.	Kru	sȅteći:
20.	Odž	pȁši:
21.	Za	pȁši:
22.	Kruš	pȁši:
23.	Zur	pȁši:
24.	KFa	vášči:
25.	Jas	pȁši:
26.	PMo	pȁši:
27.	Zav	pȁši:
28.	Rat	pȁši:
29.	Vla	pȁši:
30.	GLj	pȁši:
31.	Pre	pȁšii:
32.	Pri	pȁši:
33.	Lug	pȁsji:
34.	Se	pȁsji: / psȅći:
35.	Bor	pȁši:
36.	Čuh	pȁśji:
37.	Led	pȁsiji: / pȁśji: / pȁši:
38.	Del	pȁši:
39.	Pod	pȁši:
40.	Sof	pȁsji:
41.	DSo	pȁši:
42.	Sl	pȁsji: / pȁši:
43.	BŠ	pȁši:
44.	Bi	pȁša:
45.	Viš	pȁsji:
46.	CVr	——
47.	Plj	pȁši:
48.	Že	pȁši:
49.	Sel	pȁši:
50.	Bj	pȁši:
51.	Mok	pȁši:
52.	Šah	pȁsji:
53.	Bje	pȁsji:
54.	Kle	pȁši:
55.	Ugo	pàsi:
56.	TD	pàsi:
57.	Bio	šćéneći: / pàsji:
58.	Ot	pàsiji:
59.	Lok	pàsji
60.	Mra	šćénetiji:
61.	Kre	šćéneći / šćénetiji
62.	Dež	pàsji / šćénetiji / šćéneći
63.	Dža	pàsji:
64.	Tur	psèći:
65.	Kat	psèći:
66.	Bak	pàsji:
67.	Tuš	šćénetiji
68.	Uvo	šćéneći:
69.	Kriv	pàši:
70.	Dra	psèći: / šćéneći:
71.	DDr	paščéća: / pàši:
72.	MPo	psèći:
73.	Sre	pàsji:
74.	Žli	pséći:
75.	Glo	psèći: / séći: / vséći:
76.	Vrt	pàši: / pàsi:
77.	Dru	pàsji:
78.	Vre	pàši: / psèći:
79.	Križ	sèći:
80.	Mi	pàsji:
81.	Tar	pàsi:
82.	Kla	sećì:
83.	Mil	kerécći: / pàsiji:
84.	Rep	kerécći:
85.	Voz	pàsi:
86.	Vij	pási: / pàsi:
87.	Zab	pàsji: / psèćiji:
88.	Sla	pàsji: / šćéneći:
89.	Bjel	pàsji:
90.	Sop	pàsiji:
91.	Vuk	šćéneći:
92.	Br	pàsji / šćéneći:
93.	GBu	psèći:
94.	Bal	cú:kino
95.	Grah	šćéneti: / cú:ki:n
96.	Gla	pą̀sji:
97.	DL	séneći:
98.	Oma	pàsji
99.	DRa	pàsji:
100.	Oso	psèći:
101.	Kak	pą̀si:
102.	Dev	psèći:
103.	Bre	psèći:
104.	Dok	sèći: / vsèći
105.	GPi	pàsji: / pàši:
106.	Pr	pàši:
107.	DLo	pàši:
108.	Teo	sèći:
109.	Ja	sèći:
110.	DČa	pàsi:
111.	DB	kerécći:
112.	SBr	sèćii:
113.	Bod	pàsiji:
114.	Mao	pàsʲji: / pasijì:
115.	Pot	pàsi:
116.	DŠp	pàsi: / pàsiji:
117.	Dbr	pą̀sji:
118.	Luk	ćukéći: / pàsii:
119.	DMi	ćukína
120.	GVu	pàsiji:
121.	Vuč	pséći:
122.	Ora	pàsi:
123.	DMa	pasji
124.	Tra	pàsi:
125.	GSl	pàsi: / cú:kin
126.	Tol	pàsji:
127.	DKo	pàsʲi:
128.	Gar	pàsiji:
129.	Pis	pàsi:
130.	Stu	sȅteći:
131.	Vit	sȅteći:
132.	Gru	séći:
133.	Biog	sȅteći:
134.	Gor	pàsji / pàsiji:
135.	GDr	pàsji:
136.	Čit	sȅteco / psȅteco
137.	Kon	pàsiji:
138.	Pris	pàsiji:
139.	Ved	pàsjo:
140.	Do	pàsji:
141.	Zah	šćéneći:
142.	Her	Šćéneći: / šéneći:
143.	Vag	pàsʲji
144.	Odža	pàsji:
145.	DVu	pàši:
146.	VGu	pàsiji:
147.	VKa	pàsji:
148.	Li	pàsji:
149.	Boj	pàsi:
150.	Jak	pàsji:
151.	Zlo	pàsji:
152.	Drv	pàsji:
153.	GPe	pàsiji:
154.	Pak	pàsi: / pàsje:
155.	Vin	pàsi:
156.	Str	pàsʲji:
157.	Ste	pàsji
158.	Nug	pàsi:
159.	Lu	pàsi:
160.	Res	pàsi:
161.	Bas	pàsi:
162.	Hri	pàsiji
163.	DR	pàsji:
164.	Podr	pàsji: / psèći: / pàši:
165.	Per	keróvski:
166.	Pše	pàsi:
167.	Div	pàsi:
168.	Dbt	pàsi:
169.	Im	pàsii:
170.	GB	šćénetije: / pàsiʲi:
171.	T-P	pą̀sji:
172.	Žep	psèći:
173.	Lup	pàsi:
174.	Rav	pàsji:
175.	Mis	pàsʲji:
176.	Dop	pàsji
177.	Kom	pàsji:
178.	Oča	pàši:
179.	S-V	pàsji:
180.	KVr	pàsji
181.	Po	——
182.	SŠ	pàsji:
183.	Ukr	——
184.	Raj	pàsiji:
185.	Med	paščéći:
186.	Bob	psèći:
187.	Siv	pàsiji:
188.	VBu	pàsji / psèći:
189.	Pop	pàsji:
190.	Vrb	pàsja
191.	Liš	pàsiji:
192.	Mo	pasiji
193.	Jake	pàsi:
194.	NGr	pàsi:
195.	DSv	pàsi:
196.	GKo	pàsi: / ćukéći:
197.	GSm	pàsji:
198.	Srđ	pàsi:
199.	Mah	pàsji:
200.	Dol	pàsiji:
201.	Grb	pàsiji:
202.	DI	pàsiji:
203.	Mel	pàsji: / psèći:
204.	Trn	pàsiji:
205.	Koz	ćú:kin / pàsja:
206.	GSr	pàsji:
207.	BD	pàsji:
208.	Pru	pàsji:
209.	Suh	pàsʲji:
210.	Šur	pàsi:
211.	MDu	pàsiji:
212.	Jase	pàsji:
213.	GKa	pàsiji:
214.	Dab	pàsi:
215.	KJe	pàsi:
216.	Oraš	pàsji:
217.	Loh	pàsji:
218.	Dob	pàsji:
219.	Spa	pàsji:
220.	Iza	psèći: / pàščiji:
221.	Ćor	pàsji:
222.	Jez	——
223.	Buž	pàsji
224.	MKl	pàsji:
225.	Bih	pséći:
226.	Tuh	vséći: / pàsiji:
227.	Dub	páščeti:
228.	Dola	pàsi:
229.	Svo	pàsiji:
230.	GT	pàsji:

Komentar

Dental *s* u pridjevu ‘pasji’ nije obuhvaćen novijim jotovanjem u šezdeset tri mjesna govora, a u četiri je naporedo *pasji* / *paśi*. Oblik *paśi* imaju pedeset dva istražena govora: njih četrdeset osam ima samo oblik *paśi*, a četiri imaju naporedo *paśi* / *pasji*.

Većina mjesnih govora u kojima se upotrebljava oblik *pasji* nalazi se zapadno od rijeke Neretve; areal se dalje prostire cijelom Bosnom do granice: Lokve (kod Hadžića) – Bjelave (Sarajevo) – Šahbegovići (kod Sokoca) – Srebrenica; izvan ovog areala oblik je zapisan u Višegradu, Sofićima (kod Goražda) i Slatini (kod Čajniča). Areal oblika *paśi* prostire se istočno od rijeke Neretve, obuhvatajući dijelove srednje i istočne Bosne; granica na sjeveru ide do Kleka (kod Sarajeva), Mokrog (kod Pala), Selišta (kod Sokoca) i Žepe (kod Rogatice); oblik *paśi* imaju i pojedini govori srednje, istočne i sjeveroistočne Bosne (u okolici Ilijaša, Olova, Šekovića, Vlasenice, Zvornika i Lopara) te tri teritorijalno udaljena govora (okolica Teslića, Mrkonjić-Grada i Kupresa).

Glas *ś* kao refleks novijeg jotovanja u pridjevu ‘pasji’ potvrđen je u govorima sve tri etničke zajednice: najčešći je u govorima Srba – trideset jedan mjesni govor od osamdeset istraženih ima samo oblik *paśi*, a tri imaju *paśi* / *pasji*, dok je najrjeđi u govorima Hrvata – samo jedan mjesni govor ima oblik *paśi* (M11, Gradac kod Neuma). Oblik *pasji* najprisutniji je u govorima Bošnjaka – trećina ovih govora ima ovaj oblik.

Iz sto jedanaest mjesta potječu odgovori *pasiji*, *pasʲji*, *pasi*, *pseći*, *kerovski* i dr., a iz četiri mjesta nema odgovora.

Literatura

Bulić 2014: 97; Dešić 1976: 164; Đukanović 1983: 215; Halilović 1990: 290; Halilović 2002: 326, 330; Peco 1964: 63; Peco 2001: 641-642; Ramić 1999: 329; Remetić 1970: 115; Simić 1978: 60; Valjevac 2002: 171; Vujičić i dr. 1979: 83; Vujičić 1981: 202, 204; Vujičić 1985: 152; Vujičić 1990: 107.

Up.: OLA: 268.

Etimologija

psl. *pьsъ (stsl. пьсъ, rus. пёс, polj. pies) ← pie. *pik’ó- < *peḱ’-

pàsijī: prid. je nastao od im. *pьsъ ‘pas’ i suf. -(*i*)*jī*, a etimologija korijena nije posve jasna; moguće da vodi porijeklo od pie. *pik’ó- < *peḱ’- ‘urezivati, risati, označavati’.

Literatura

Skok 1972: II: 611-612; Brückner 1985: 411; Fasmer 1987: III: 248-249; Snoj 2016: 532.

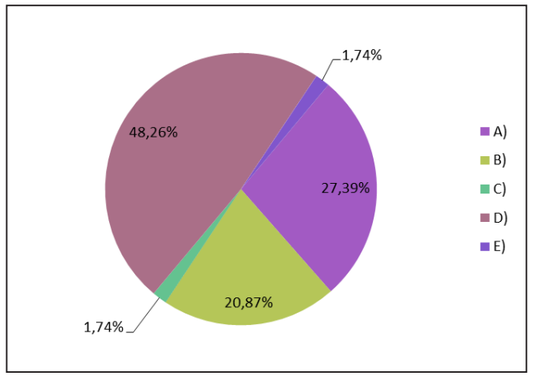

Ukupno (230):
A) 63 (27,39%)
B) 48 (20,87%)
C) 4 (1,74%)
D) 111 (48,26%)
E) 4 (1,74%)

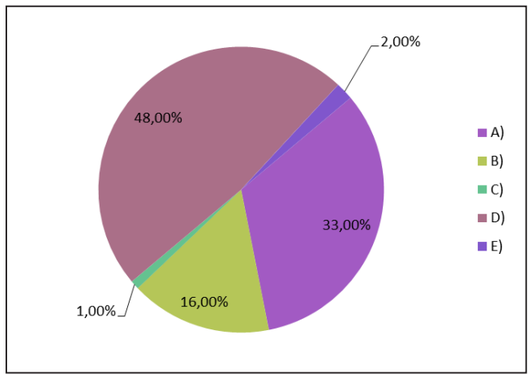

Bošnjaci (100):
A) 33 (33,00%)
B) 16 (16,00%)
C) 1 (1,00%)
D) 48 (48,00%)
E) 2 (2,00%)

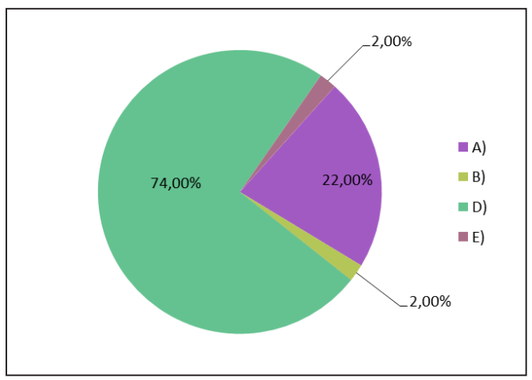

Hrvati (50):
A) 11 (22,00%)
B) 1 (2,00%)
D) 37 (74,00%)
E) 1 (2,00%)

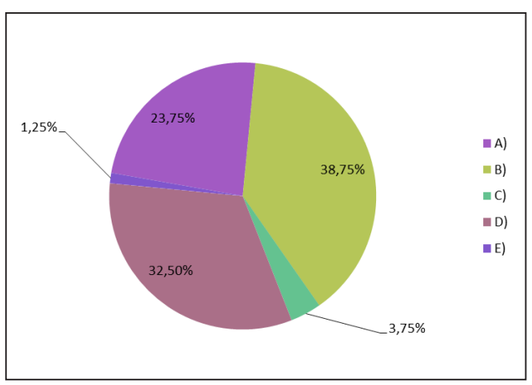

Srbi (80):
A) 19 (23,75%)
B) 31 (38,75%)
C) 3 (3,75%)
D) 26 (32,50%)
E) 1 (1,25%)

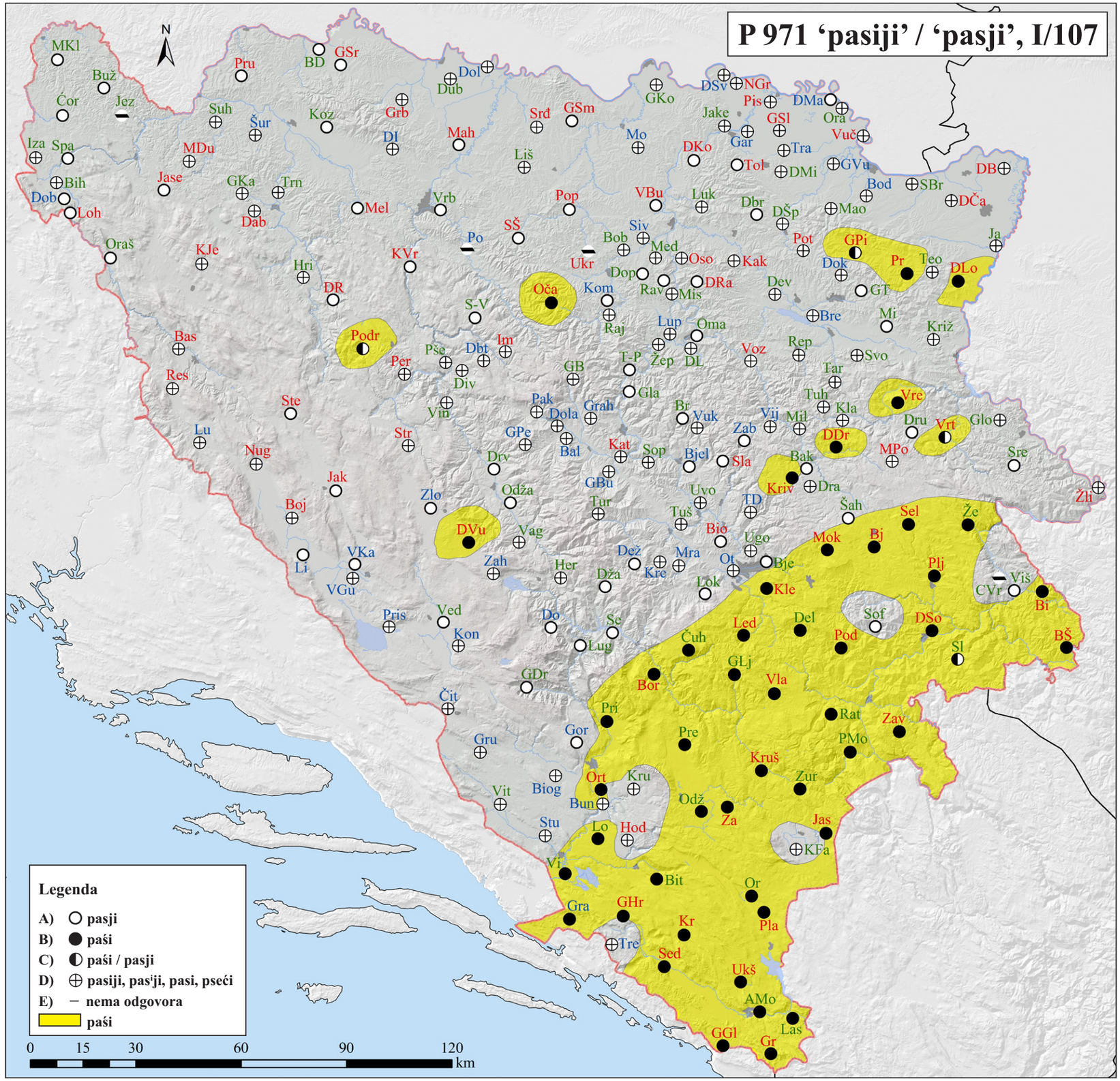

P 875 ‘koziji’ / ‘kozji’, I/108

Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	kòźi:
2.	GGl	kòźi:
3.	AMo	kóźi:
4.	Las	kòźi:
5.	Ukš	kóźi:
6.	Pla	kòźi:
7.	Or	kòźi:
8.	Kr	kòźi:
9.	Sed	kòźi:
10.	Tre	kòźi:
11.	Gra	kòźi:
12.	GHr	kòźʒi:
13.	Bit	kòźi:
14.	Vi	kòźi:
15.	Lo	kòzji: / kòźi:
16.	Hod	kòźi: / kòʒi:
17.	Bun	kóziji:
18.	Ort	kózi:
19.	Kru	kòźi:
20.	Odž	kòźi:
21.	Za	kòźi:
22.	Kruš	kóźi:
23.	Zur	kòźi:
24.	KFa	kòʒi:
25.	Jas	kòźi:
26.	PMo	kóźi:
27.	Zav	kóźi:
28.	Rat	kòźi:
29.	Vla	kòźi:
30.	GLj	kòjoti:
31.	Pre	kòźi:
32.	Pri	kòźi:
33.	Lug	kóziji:
34.	Se	kòzji:
35.	Bor	kòźi:
36.	Čuh	kòziji:
37.	Led	kòziji:
38.	Del	kóźi:
39.	Pod	kòźi:
40.	Sof	kòźi:
41.	DSo	kòźi:
42.	Sl	kòzji: / kòźi:
43.	BŠ	kòźi:
44.	Bi	kòzji:
45.	Viš	kózji:
46.	CVr	kózji: / kóziji:
47.	Plj	kòźi:
48.	Že	kòźi: / kóźi:
49.	Sel	kòźĺi:
50.	Bj	kòźi:
51.	Mok	kóźi:
52.	Šah	kòzji:
53.	Bje	kózii:
54.	Kle	kòźi:
55.	Ugo	kòziji:
56.	TD	kòzi:
57.	Bio	kòziji:
58.	Ot	kóziji:
59.	Lok	kòziji:
60.	Mra	kòzji
61.	Kre	kòziji:
62.	Dež	kòzji:
63.	Dža	kòziji:
64.	Tur	kòzje
65.	Kat	kòzʲi:
66.	Bak	kóziji: / kózji:
67.	Tuš	kóziji:
68.	Uvo	kóziji:
69.	Kriv	kòzĺi:
70.	Dra	kòzi:
71.	DDr	kòźi:
72.	MPo	kòźĺi: / kòzji:
73.	Sre	kózji:
74.	Žli	kòzji:
75.	Glo	kózji:
76.	Vrt	kòźi:
77.	Dru	kòzi:
78.	Vre	kòzi:
79.	Križ	kòzii
80.	Mi	kòziji:
81.	Tar	kòzi:
82.	Kla	kòzʲji:
83.	Mil	kòzi:
84.	Rep	kózi:
85.	Voz	kòziʲi:
86.	Vij	kòzi: / kòzi:n
87.	Zab	kòzji:
88.	Sla	kòziji:
89.	Bjel	kòziji:
90.	Sop	kóziji:
91.	Vuk	kòzji:
92.	Br	kòźi:
93.	GBu	kòzji:
94.	Bal	kòziji:
95.	Grah	kóziji:
96.	Gla	kǫ̀zji:
97.	DL	kóziji:
98.	Oma	kòziji:
99.	DRa	kòzʲji:
100.	Oso	kòźi:
101.	Kak	kǫ̀ziji:
102.	Dev	kòziji:
103.	Bre	kòziji:
104.	Dok	kòzi:
105.	GPi	kòʒi:
106.	Pr	kòʒi:
107.	DLo	kòźi:
108.	Teo	kòzji:
109.	Ja	kòzʲi:
110.	DČa	kòzi:
111.	DB	kòzi:
112.	SBr	kózii:
113.	Bod	kòziji:
114.	Mao	kózʲji:
115.	Pot	kòzii:
116.	DŠp	kózi: / kóziji:
117.	Dbr	kǫ̀zii:
118.	Luk	kózii:
119.	DMi	kózji:
120.	GVu	kòziji:
121.	Vuč	kòźji:
122.	Ora	kòzi:
123.	DMa	kòzi
124.	Tra	kòzi:
125.	GSl	kòzi:
126.	Tol	kòzi:
127.	DKo	kòzji:
128.	Gar	kòzii
129.	Pis	kòzi:
130.	Stu	kózji:
131.	Vit	kózji:
132.	Gru	kòzji:
133.	Biog	kózji:
134.	Gor	kòziji:
135.	GDr	kòzji:
136.	Čit	kózji:
137.	Kon	kòziji:
138.	Pris	kòziji:
139.	Ved	kózji:
140.	Do	kòzji:
141.	Zah	kòzʲji:
142.	Her	kòzi:
143.	Vag	kòziji:
144.	Odža	kòzii:
145.	DVu	kòzi:
146.	VGu	kòziji:
147.	VKa	kóziji:
148.	Li	kòziji: / kòzji:
149.	Boj	kòzi:
150.	Jak	kózi: / kòzii:
151.	Zlo	kóziji:
152.	Drv	kòziji:
153.	GPe	kòziji:
154.	Pak	kòziʲi:
155.	Vin	kózi:
156.	Str	kózje:
157.	Ste	kozji
158.	Nug	kòzi:
159.	Lu	kòzi:
160.	Res	kòzi:
161.	Bas	kòzi:
162.	Hri	kòzji
163.	DR	kòzji
164.	Podr	kòzji:
165.	Per	kózji:
166.	Pše	kózi:
167.	Div	kòzi:
168.	Dbt	kòzi:
169.	Im	kòzii:
170.	GB	kòzii:
171.	T-P	kǫ̀zii:
172.	Žep	kòzji:
173.	Lup	kòzi:
174.	Rav	kòzi:
175.	Mis	kòzji:
176.	Dop	kòzi:
177.	Kom	kòzi:
178.	Oča	kòźi:
179.	S-V	kòzji:
180.	KVr	kòzji
181.	Po	kòzji:
182.	SŠ	kòzji:
183.	Ukr	kòzʲi:
184.	Raj	kózi:ʲi:
185.	Med	kózi:ʲi:
186.	Bob	kózi:
187.	Siv	kózi:ʲi:
188.	VBu	kòzji:
189.	Pop	kòzi:
190.	Vrb	kòzji:
191.	Liš	kóziji:
192.	Mo	kóziji
193.	Jake	kòzii:
194.	NGr	kòzi:
195.	DSv	kózi:ʲi:
196.	GKo	kòziji:
197.	GSm	kòzi:
198.	Srđ	kòzi:
199.	Mah	kózji:
200.	Dol	kòziji:
201.	Grb	kòziji:
202.	DI	kòzi:
203.	Mel	kòzji:
204.	Trn	kòziji:
205.	Koz	kózji:
206.	GSr	kózi:
207.	BD	kòzji:
208.	Pru	kòzi:
209.	Suh	kòzi:
210.	Šur	kòzi:
211.	MDu	kòziji:
212.	Jase	kòzi:
213.	GKa	kòziji:
214.	Dab	kòzi:
215.	KJe	kòzi:
216.	Oraš	kòzii
217.	Loh	kòziji:
218.	Dob	kòzji:
219.	Spa	kòziji:
220.	Iza	kòzji:
221.	Ćor	kòziji:
222.	Jez	kòzji:
223.	Buž	kòzi:
224.	MKl	kòzji:
225.	Bih	kózji:
226.	Tuh	kòzi:
227.	Dub	kózi:
228.	Dola	kòzi:
229.	Svo	kòziji:
230.	GT	kòzji:

Komentar

Dental *z* nije zahvaćen novijim jotovanjem u obliku ‘kozji’ u četvrtini istraženih govora: pedeset njih ima samo oblik *kozji*, a šest ovaj naporedo s drugim oblicima (tri imaju *kozji* / *koziji*, dva *kozji* / *kóźi* i jedan *kozji* / *kożĺi*). Oblik *kóźi* ima četrdeset osam mjesnih govora: u četrdeset šest mjesta zapisano je samo *kóźi*, a u M15 i M42 *kóźi* / *kozji*. U M72 je *kożĺi* / *kozji*. Novijim jotovanjem *z* je dalo i druge reflekse, te su zapisani i drugi oblici: tri mjesna govora imaju samo *kóʒi* (M24, M105, M106) i četiri samo oblike *kóźji* (M121), *kóźʒi* (M12), *kożĺi* (M49) i *kozĺi* (M69). Oblici *koziji*, *kozii*, *kozi* zapisani su u sto dvadeset mjesta.

Većina mjesnih govora u kojima se upotrebljava oblik *kozji* nalazi se zapadno od rijeke Neretve; areal se dalje prostire cijelom Bosnom do granice: Deževice i Mratinjići (kod Kreševa) – Šahbegovići (kod Sokoca) – Srebrenica – Žlijebac (kod Bratunca); oblik *kozji* zapisan je i u višegradskom kraju i okolici Čajniča. Areal oblika *kóźi* prostire se istočno od rijeke Neretve, obuhvata istočnu Bosnu i seže do granice: Klek (kod Sarajeva) – Taračin Do (kod Ilijaša) – Donji Drecelj (kod Olova) – Drum i Vrtoče (kod Vlasenice); izvan ovog areala oblik je zapisan i u nekoliko udaljenih mjesnih govora. Svi mjesni govori u kojima su zapisani oblici *kóʒi*, *kóźji*, *kożĺi*, *kozĺi* nalaze se istočno od rijeka Neretve i Bosne, a zapadno od rijeke Neretve i granice: Lokve (kod Hadžića) – Bjelave (Sarajevo) – Dragoradi (kod Ilijaša) – Vrela (kod Šekovića) – Križevići (kod Zvornika) nalaze se svi govori s oblicima *koziji*, *kozii*, *kozi*.

Glas *ź* nastao novijim jotovanjem dentala *z* najčešći je u govorima Srba – oblik *kóźi* odlika je jedne trećine ovih govora, a najrjeđi u govorima Hrvata – samo tri mjesna govora poznaju ovaj oblik. Oblik *kozji* najraširenij je u govorima Bošnjaka – dvadeset devet mjesnih govora zna za ovaj oblik. Oblici *kóźi* (M105, Gornji Piperi kod Lopara, i M106, Priboj kod Lopara), *kóźji* (M121, Vučilovac kod Brčkog), *kóźʒi* (M12, Gornje Hrasno kod Neuma), *kożĺi* (M49, Selišta kod Sokoca) i *kozĺi* (M69, Krivajevići kod Ilijaša) potvrđeni su u govorima Srba; oblik *kóźi* ima i jedan mjesni govor Bošnjaka (M24, Kula Fazlagića kod Gacka).

Iz jednog mjesta potječe nerelevantan odgovor (*kojoti*).

Literatura

Brozović 1966: 138; Brozović 2012: 305; Bulić 2014: 97; Dešić 1976: 164; Đukanović 1983: 215; Đurović 1992: 186-187, 201; FO 1981: 474, 509, 511; Halilović 1990: 290; Halilović 2002: 326, 330; Jahić 2002: 119-120; Kozomara 2016: 650; Pavešić 1960: 376; Peco 1964: 64; Peco 2001: 642; Petrović 1971: 78; Ramić 1999: 329; Remetić 1970: 116; Ružičić 1934: 14; Simić 1978: 60; Valjevac 1983: 340; Valjevac 2002: 171; Vujičić i dr. 1979: 82-83; Vujičić 1981: 202, 204; Vujičić 1985: 153; Vujičić 1990: 108.

Up.: OLA: 244.

Etimologija

psl. *kozā (stsl. козꙗ, rus. коза́, polj. koza), lit. ožỹs ← pie. *kag’ah$_2$

kòzijī: prid. je nastao od im. *kozā ‘koza’ i suf. -(*i*)*jī*, a etimologija korijena nije posve jasna: moguće je da vodi porijeklo iz pie. *kag’ah$_2$, što bi bio ž. r. od *kag’o-, a druga mogućnost je iz pie. *h$_2$ăg’- ‘koza, jarac’.

Literatura

Skok 1972: II: 173; Brückner 1985: 262; Fasmer 1986: II: 277-278; Snoj 2016: 341.

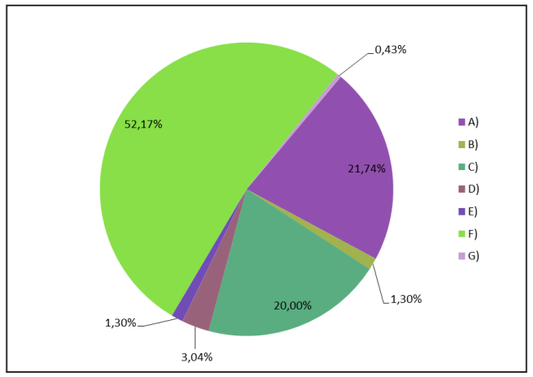

Ukupno (230):
A) 50 (21,74%)
B) 3 (1,30%)
C) 46 (20,00%)
D) 7 (3,04%)
E) 3 (1,30%)
F) 120 (52,17%)
G) 1 (0,43%)

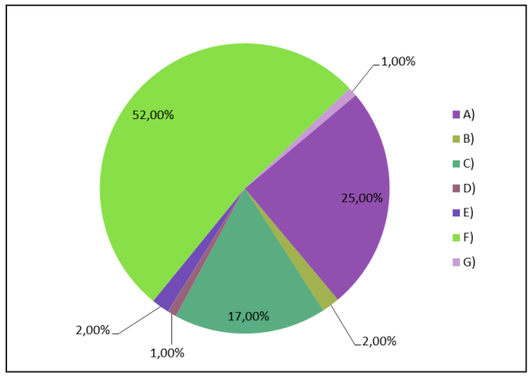

Bošnjaci (100):
A) 25 (25,00%)
B) 2 (2,00%)
C) 17 (17,00%)
D) 1 (1,00%)
E) 2 (2,00%)
F) 52 (52,00%)
G) 1 (1,00%)

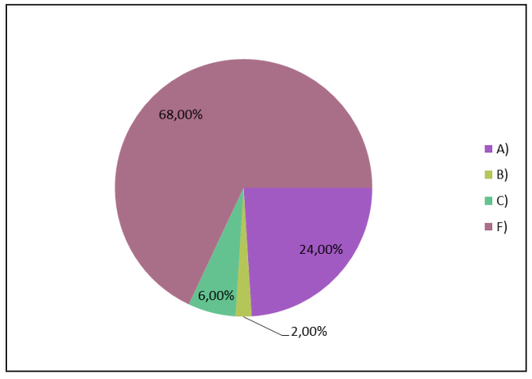

Hrvati (50):
A) 12 (24,00%)
B) 1 (2,00%)
C) 3 (6,00%)
F) 34 (68,00%)

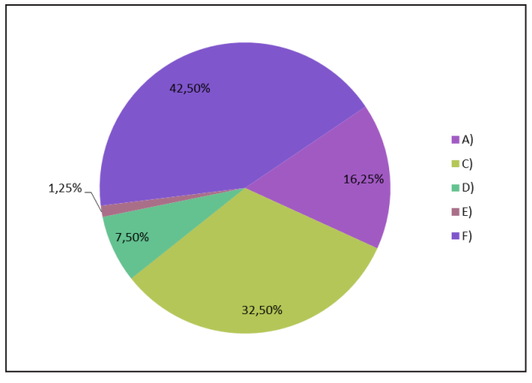

Srbi (80):
A) 13 (16,25%)
C) 26 (32,50%)
D) 6 (7,50%)
E) 1 (1,25%)
F) 34 (42,50%)

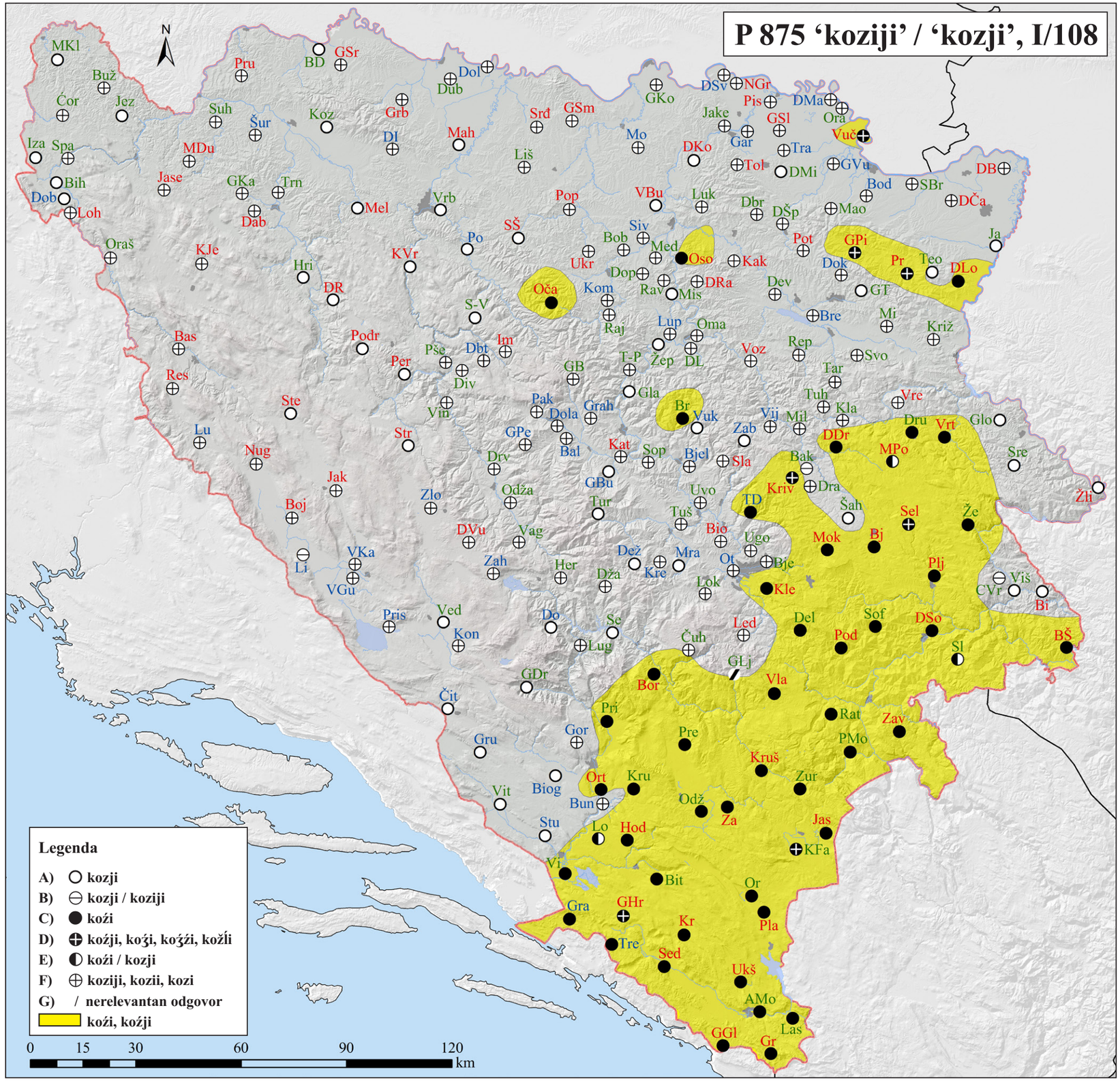

P 851 ‘snoplje’, I/109

Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	súćice / snópovi
2.	GGl	snopĺe
3.	AMo	snópovi
4.	Las	snòpĺe
5.	Ukš	snòpĺe
6.	Pla	snòpĺe
7.	Or	snópovi
8.	Kr	snò:pĺe
9.	Sed	snòpje
10.	Tre	snòpje
11.	Gra	snópovi
12.	GHr	snòpje
13.	Bit	snòpĺe
14.	Vi	snòpĺe
15.	Lo	snòpje / snòpĺe
16.	Hod	snòpĺe
17.	Bun	snópovi
18.	Ort	snòpĺe
19.	Kru	snópovi
20.	Odž	snòpĺe
21.	Za	snòpĺe
22.	Kruš	snòpĺe
23.	Zur	snòpĺe
24.	KFa	snópove
25.	Jas	snòpĺe
26.	PMo	snópovi
27.	Zav	snòpĺe
28.	Rat	snòpĺe / snópovi
29.	Vla	snòpĺe
30.	GLj	snòpĺe
31.	Pre	snópovi
32.	Pri	snòpĺe
33.	Lug	snòpĺe
34.	Se	snópovi
35.	Bor	snòpĺe
36.	Čuh	snópovi
37.	Led	snò:pĺe
38.	Del	snòpĺe
39.	Pod	snòpĺe
40.	Sof	snópovi
41.	DSo	snòpĺe
42.	Sl	snò:pĺe
43.	BŠ	snòpĺe
44.	Bi	snópovi
45.	Viš	snópovi
46.	CVr	snòpĺe
47.	Plj	snòpĺe
48.	Že	snòpĺe
49.	Sel	snòpĺe
50.	Bj	snòpĺe
51.	Mok	snópovi
52.	Šah	snò:pĺe
53.	Bje	snópovi
54.	Kle	snópovi / snòpĺe
55.	Ugo	snòpje
56.	TD	snòpje / snópovi
57.	Bio	snópovi
58.	Ot	snópovi
59.	Lok	snópovi
60.	Mra	snòpje
61.	Kre	snópovi
62.	Dež	snópovi
63.	Dža	snòpĺe
64.	Tur	snòpĺe
65.	Kat	snò:pĺe
66.	Bak	snòpĺe
67.	Tuš	snópovi
68.	Uvo	snópovi
69.	Kriv	snópovi
70.	Dra	snópovi
71.	DDr	snòpĺe / snópovi
72.	MPo	snòpĺe
73.	Sre	snòpĺe
74.	Žli	snò:pĺe
75.	Glo	snòpĺe
76.	Vrt	snòpĺe / snópovi
77.	Dru	snòpĺe
78.	Vre	snòpĺe
79.	Križ	snópovi
80.	Mi	snòpĺe
81.	Tar	snópovi
82.	Kla	snòpje / snòpĺe
83.	Mil	snópovi
84.	Rep	snópovi
85.	Voz	snò:pĺe
86.	Vij	snópovi
87.	Zab	snópovi
88.	Sla	snópovi
89.	Bjel	snópovi
90.	Sop	snópovi
91.	Vuk	snò:pĺe
92.	Br	snòpje
93.	GBu	snòpĺe
94.	Bal	snópovi
95.	Grah	snópove
96.	Gla	snǫpję
97.	DL	snò:pĺe
98.	Oma	snópovi
99.	DRa	snò:pĺe
100.	Oso	snò:pĺe
101.	Kak	snǫpovi
102.	Dev	snò:pĺe
103.	Bre	snòpĺe
104.	Dok	snopóvi
105.	GPi	snópovi
106.	Pr	snópovi / snò:pĺe
107.	DLo	snópovi
108.	Teo	snòpĺe
109.	Ja	snòpĺe
110.	DČa	snò:pĺe
111.	DB	snò:pĺe
112.	SBr	snòpĺe
113.	Bod	snópovi
114.	Mao	snòpje
115.	Pot	snòp / snòpĺe
116.	DŠp	snópovi
117.	Dbr	snǫ̀:pĺe
118.	Luk	snópovi / snò:pĺe
119.	DMi	snópovi
120.	GVu	snò:pĺe
121.	Vuč	snòpĺe
122.	Ora	snòpĺe
123.	DMa	snò:pĺe
124.	Tra	snò:pĺe
125.	GSl	snò:pĺe
126.	Tol	snópovi
127.	DKo	snò:pĺe
128.	Gar	snò:pĺe
129.	Pis	snópovi / snò:pĺe
130.	Stu	snòpĺe
131.	Vit	snópovi
132.	Gru	snò:pĺe
133.	Biog	snópovi
134.	Gor	snópovi
135.	GDr	snòpje
136.	Čit	snópovi
137.	Kon	snòpĺa
138.	Pris	snòpĺa
139.	Ved	
140.	Do	snópovi
141.	Zah	snó:pĺe
142.	Her	snópovi
143.	Vag	snópovi
144.	Odža	snò:pĺe
145.	DVu	snópovi / snò:pĺe
146.	VGu	snópovi
147.	VKa	snòpĺe
148.	Li	snópove
149.	Boj	snópovi
150.	Jak	snópovi
151.	Zlo	snópĺe
152.	Drv	snópovi
153.	GPe	snópovi
154.	Pak	snópovi
155.	Vin	snòpĺe
156.	Str	snòpovi / snó:pĺe
157.	Ste	snópovi
158.	Nug	snò:pĺe
159.	Lu	snópovi
160.	Res	snúpovi
161.	Bas	snòp / snópovi
162.	Hri	snòpĺe
163.	DR	snòpĺe
164.	Podr	snòpĺe / snò:pĺe
165.	Per	snópovi
166.	Pše	snópovi
167.	Div	snópovi
168.	Dbt	snòpĺe
169.	Im	snò:pĺe
170.	GB	snò:pĺe
171.	T-P	snǫ̀pĺe
172.	Žep	snò:pĺe
173.	Lup	snò:pĺe
174.	Rav	snò:pĺe
175.	Mis	snòpĺe
176.	Dop	snò:pĺe
177.	Kom	snò:pĺe
178.	Oča	snò:pĺe
179.	S-V	snò:pĺe
180.	KVr	snòpĺe
181.	Po	snòpĺe
182.	SŠ	snòpĺe
183.	Ukr	snò:pĺe
184.	Raj	snòpĺe
185.	Med	snò:pĺe
186.	Bob	snò:pĺe
187.	Siv	snò:pĺe
188.	VBu	snò:pĺe
189.	Pop	snò:pĺe
190.	Vrb	snópovi
191.	Liš	snòpĺe
192.	Mo	snò:pĺe
193.	Jake	snò:pĺe
194.	NGr	snò:pĺe
195.	DSv	snò:pĺe
196.	GKo	snò:pĺe
197.	GSm	snòpĺe
198.	Srđ	snò:pĺe
199.	Mah	snópovi
200.	Dol	snòpĺe
201.	Grb	snòpĺe
202.	DI	snòpĺe
203.	Mel	snò:pĺe
204.	Trn	snòpĺe
205.	Koz	snòpĺe
206.	GSr	snòpĺe
207.	BD	snòpĺe
208.	Pru	snòpĺe / snópovi
209.	Suh	snòpĺe
210.	Šur	snòpĺe
211.	MDu	snòpĺe
212.	Jase	snópovi / snópĺe
213.	GKa	snòpĺe
214.	Dab	snópĺe
215.	KJe	snòpĺe
216.	Oraš	snòpĺe
217.	Loh	snòpĺe
218.	Dob	snò:pĺe
219.	Spa	snò:pĺe
220.	Iza	snòpĺe
221.	Ćor	snópovi
222.	Jez	snòpĺe
223.	Buž	snòpĺe
224.	MKl	snòpĺe
225.	Bih	snò:pĺe
226.	Tuh	snòpĺe
227.	Dub	snópovi
228.	Dola	snòpje
229.	Svo	snòpĺe
230.	GT	snòpĺe

Komentar

Konsonant *p* u imenici ‘snoplje’ novijim jotovanjem dao je skupinu *pĺ* u sto četrdeset devet mjesnih govora: u sto četrdeset sedam mjesta zapisan je samo oblik *snopĺe*, a u dva mjesta naporedo je *snopĺe* / *snopje*. Ukupno trinaest istraženih govora ima oblik *snopje*: jedanaest njih ima samo ovaj oblik, a M15 i M82 imaju *snopje* / *snopĺe*.

Areal oblika *snopje* difuzan je i prostire se unutar granica koje čine: Sedlari (kod Trebinja) u istočnoj Hercegovini, Kladanj i Maoča (kod Brčkog) u sjeveroistočnoj te Dolac (kod Travnika) u srednjoj Bosni i Gornja Drežnica (kod Mostara) u srednjoj Hercegovini.

Konsonantsku grupu *pĺ* nastalu novijim jotovanjem u imenici ‘snoplje’ najčešće imaju govori Srba – od osamdeset ispitanih šezdeset dva imaju samo oblik *snopĺe* (samo dva mjesna govora imaju oblik *snopje*: M9, Sedlari kod Trebinja, i M12, Gornje Hrasno kod Neuma). Oblik *snopje* najprisutniji je u govorima Hrvata – u četiri mjesna govora potvrđen je samo nejotovani oblik *snopje* (M10, Trebimlja kod Trebinja; M56, Taračin Do kod Ilijaša; M60, Mratinjići kod Kreševa, i M228, Dolac kod Travnika). Govorima Bošnjaka pripadaju mjesni govori s naporednim oblicima (*snopĺe* / *snopje* u M15, Lokve kod Stoca, i M82, Kladanj).

U šezdeset devet mjesta zapisano je *snopovi* i dr., a iz jednog mjesta nema odgovora.

Literatura

Arnaut 2017: 88; Baotić 1983: 107; Bulić 2014: 97; Dragičević 2007: 348; FO 1981: 425; Halilović 1990: 289; Halilović 2002: 330-331; Pavešić 1960: 376; Peco 1964: 88; Peco 1986: 131; Peco 2001: 641; Petrović 1971: 77; Ramić 1999: 329; Remetić 1970: 115; Simić 1978: 60; Valjevac 1983: 340; Valjevac 2002: 171; Vujičić i dr. 1979: 87; Vujičić 1981: 204; Vujičić 1985: 153; Vujičić 1990: 108.

Etimologija

psl. *snopъ (stsl. снопъ, rus. сноп, polj. snop) ← pie. *snə$_1$po-

snȍplje: im. je nastala od psl. *snopъ i suf. *-*ьje*, a korijen se izvodi iz *snə$_1$po- ‘svežanj, ono što je svezano’, izvedenog iz pie. *sneh$_1$-p- ‘svezati’.

Literatura

Skok 1973: III: 298; Brückner 1985: 504-505; Fasmer 1987: III: 700; Snoj 2016: 699.

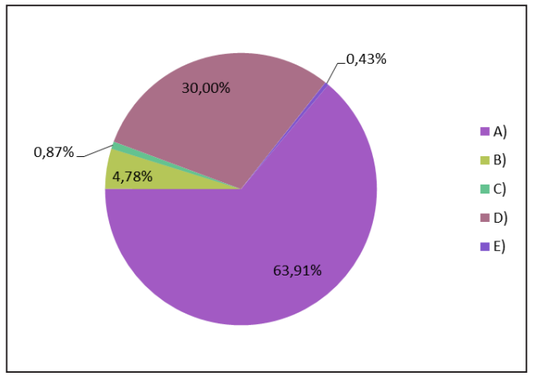

Ukupno (230):
A) 147 (63,91%)
B) 11 (4,78%)
C) 2 (0,87%)
D) 69 (30,00%)
E) 1 (0,43%)

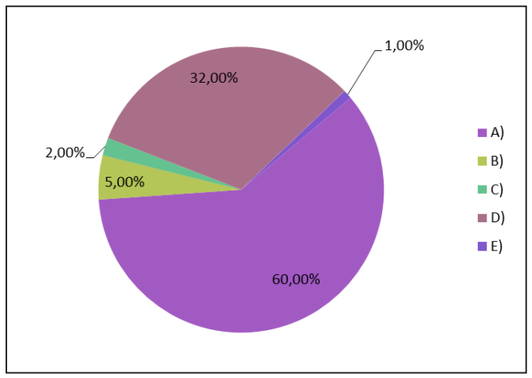

Bošnjaci (100):
A) 60 (60,00%)
B) 5 (5,00%)
C) 2 (2,00%)
D) 32 (32,00%)
E) 1 (1,00%)

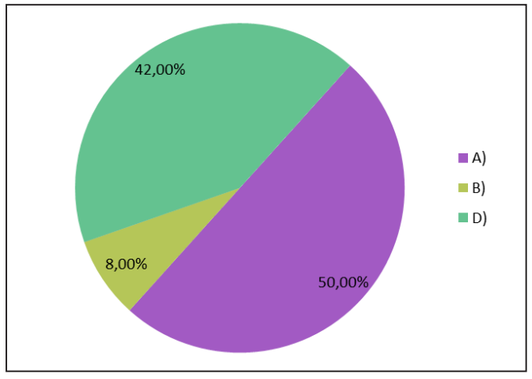

Hrvati (50):
A) 25 (50,00%)
B) 4 (8,00%)
D) 21 (42,00%)

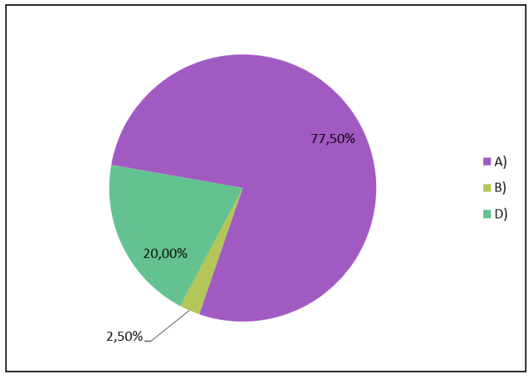

Srbi (80):
A) 62 (77,50%)
B) 2 (2,50%)
D) 16 (20,00%)

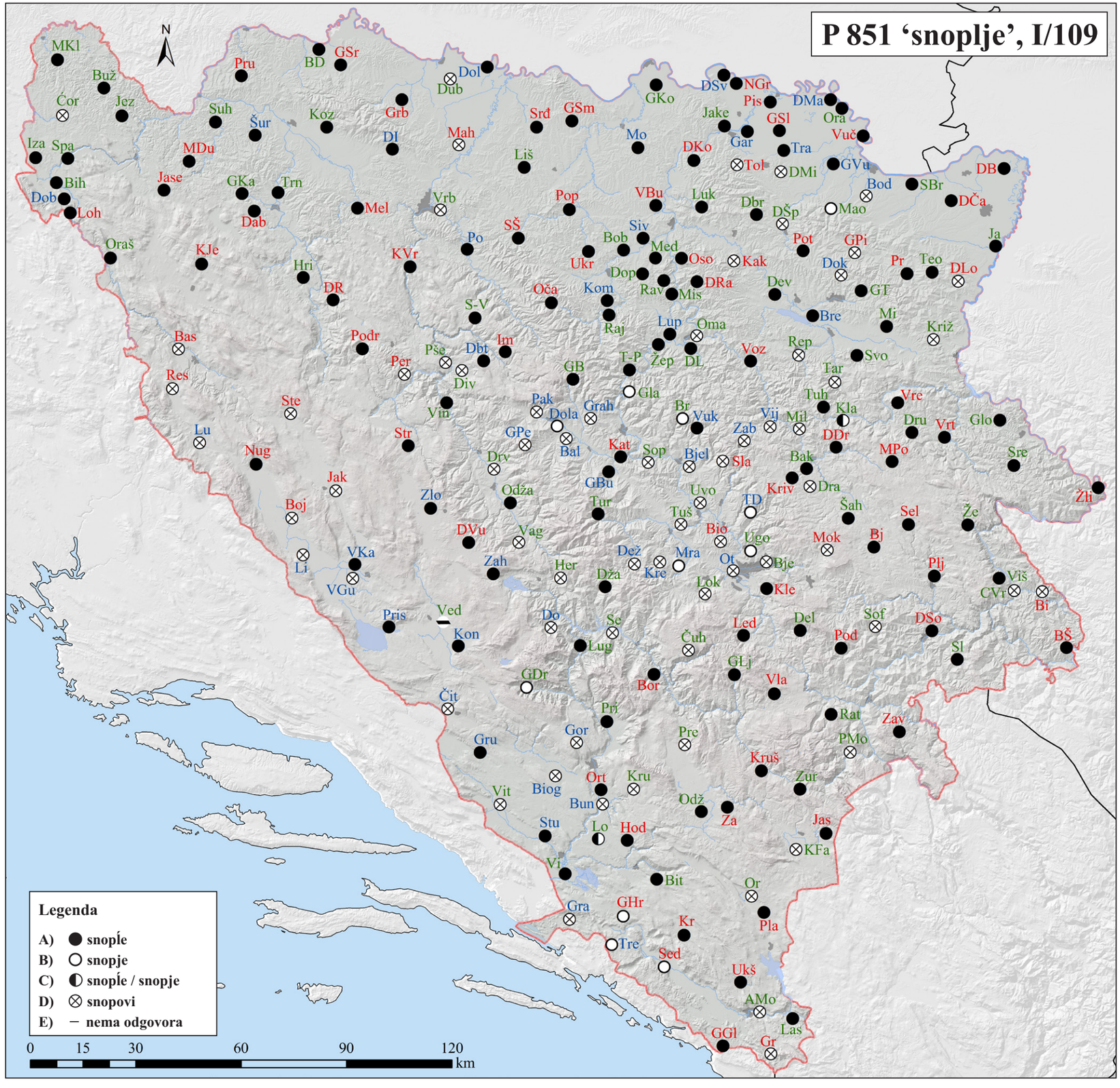

P 839 ‘grablje’, I/110		
Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	gràbĺe
2.	GGl	gràbĺe
3.	AMo	gràbje
4.	Las	gràbĺe
5.	Ukš	gràbĺe
6.	Pla	gràbĺe
7.	Or	gràbje
8.	Kr	gràbĺe
9.	Sed	gràbje
10.	Tre	gràbĺe
11.	Gra	gràbĺe
12.	GHr	gràbje
13.	Bit	gràbĺe
14.	Vi	gràbĺe
15.	Lo	gròbje / gròbĺe
16.	Hod	gràbĺe
17.	Bun	gràbĺe
18.	Ort	gràbĺe
19.	Kru	gràbĺe
20.	Odž	gràbĺe
21.	Za	gràbĺe
22.	Kruš	gràbĺe
23.	Zur	gràbĺe
24.	KFa	gràbje / gràbĺe
25.	Jas	gràbĺe
26.	PMo	gràbĺe
27.	Zav	gràbĺe
28.	Rat	gràbĺe
29.	Vla	gràbĺe
30.	GLj	gràbĺe
31.	Pre	gràbĺe
32.	Pri	gràbĺe
33.	Lug	gràbĺe
34.	Se	gràbĺe
35.	Bor	gràbĺe / gràbje
36.	Čuh	gràbĺe
37.	Led	gràbĺe
38.	Del	gràbĺe
39.	Pod	gràbĺe
40.	Sof	gràbĺe
41.	DSo	gràbĺe
42.	Sl	gràbĺe
43.	BŠ	gràbĺe
44.	Bi	gràbĺe
45.	Viš	gráblje
46.	CVr	gràbĺe
47.	Plj	gràbĺe
48.	Že	gràbĺe
49.	Sel	gràbĺe
50.	Bj	gràbĺe
51.	Mok	gràbĺe
52.	Šah	gràbĺe
53.	Bje	gràbje
54.	Kle	gràbĺe
55.	Ugo	gràbĺe
56.	TD	gràbĺe
57.	Bio	gràbĺe
58.	Ot	gràbĺe
59.	Lok	gràbĺe
60.	Mra	gràbĺe / gràbje
61.	Kre	gràbje
62.	Dež	gráblje
63.	Dža	gràbĺe
64.	Tur	gràbĺe
65.	Kat	gràbĺe
66.	Bak	gràbĺe
67.	Tuš	gràbĺe
68.	Uvo	gràbĺe
69.	Kriv	gràbĺe
70.	Dra	gràbĺe
71.	DDr	gràbĺe
72.	MPo	gràbĺe
73.	Sre	gràbĺe
74.	Žli	gràbĺe
75.	Glo	gràbĺe
76.	Vrt	gràbĺe
77.	Dru	gràbĺe
78.	Vre	gràbĺe
79.	Križ	gràbĺe
80.	Mi	gràbĺe
81.	Tar	gràbĺe
82.	Kla	gràbĺe
83.	Mil	gràbĺe
84.	Rep	gràbĺe
85.	Voz	gràbĺe
86.	Vij	gràbĺe
87.	Zab	gràbje
88.	Sla	gràbĺe
89.	Bjel	gràbĺe
90.	Sop	gràbĺe
91.	Vuk	gràbĺe
92.	Br	gràbje
93.	GBu	gràbĺe
94.	Bal	gràbĺe
95.	Grah	gràbĺe
96.	Gla	grą̀bĺę
97.	DL	gràbĺe
98.	Oma	gràbĺe
99.	DRa	gràbĺe
100.	Oso	gràbĺe
101.	Kak	grą̀bĺe
102.	Dev	gràbĺe
103.	Bre	gràbĺe
104.	Dok	gràbĺe
105.	GPi	gràbĺe
106.	Pr	gràbĺe
107.	DLo	gràbĺe
108.	Teo	gràbĺe
109.	Ja	gràbĺe
110.	DČa	gràbĺe
111.	DB	gràbĺe
112.	SBr	gràbĺe
113.	Bod	gràbĺe
114.	Mao	gràbĺe
115.	Pot	gràbĺe
116.	DŠp	gràbĺe
117.	Dbr	grą̀bĺe
118.	Luk	gràbĺe
119.	DMi	gràbĺe
120.	GVu	gràbĺe
121.	Vuč	gràbĺe
122.	Ora	gràbĺe
123.	DMa	gràbĺe
124.	Tra	gràbĺe
125.	GSl	gràbĺe
126.	Tol	gràbĺe / grábuĺe
127.	DKo	gràbĺe
128.	Gar	gràbĺe
129.	Pis	gràbĺe
130.	Stu	gràbĺe
131.	Vit	gràbje
132.	Gru	gràbĺe
133.	Biog	gràbĺe
134.	Gor	gràbĺe
135.	GDr	gràbje
136.	Čit	gràbĺe
137.	Kon	gràbĺe
138.	Pris	gràbĺe
139.	Ved	gràbĺe
140.	Do	gràbĺe
141.	Zah	gràbĺe
142.	Her	gràbje
143.	Vag	gràbje / gràbĺe
144.	Odža	gràbĺe
145.	DVu	gràbĺe
146.	VGu	gràbĺe
147.	VKa	gràbĺe
148.	Li	gràbĺe
149.	Boj	gràbĺe
150.	Jak	grè:bĺe
151.	Zlo	gráblje
152.	Drv	gràbĺe
153.	GPe	gràbĺe
154.	Pak	gràbĺe
155.	Vin	gràbĺe
156.	Str	gràbĺe
157.	Ste	gràbĺe
158.	Nug	gràbĺe
159.	Lu	gràbĺe
160.	Res	gràbĺe
161.	Bas	gràbĺe
162.	Hri	gràbĺe
163.	DR	gràbĺe
164.	Podr	gràbĺe
165.	Per	gràbĺe
166.	Pše	gràbĺe
167.	Div	gràbĺe
168.	Dbt	gràbĺe
169.	Im	gràbĺe
170.	GB	gràbĺe
171.	T-P	grą̀buĺe
172.	Žep	gràbĺe
173.	Lup	gràbĺe
174.	Rav	gràbĺe
175.	Mis	gràbĺe
176.	Dop	gràbĺe
177.	Kom	gràbĺe
178.	Oča	gràbĺe
179.	S-V	gràbĺe
180.	KVr	gràbĺe
181.	Po	gràbĺe
182.	SŠ	gràbĺe
183.	Ukr	gràbĺe
184.	Raj	gràbĺe
185.	Med	gràbĺe
186.	Bob	gràbĺe
187.	Siv	gràbĺe
188.	VBu	gràbĺe
189.	Pop	gràbĺe
190.	Vrb	gràbĺe
191.	Liš	gràbĺe
192.	Mo	gràbĺe
193.	Jake	gràbĺe
194.	NGr	gràbĺe
195.	DSv	gràbĺe
196.	GKo	gràbĺe
197.	GSm	gràbĺe
198.	Srđ	gràbĺe
199.	Mah	gràbĺe
200.	Dol	gràbĺe
201.	Grb	gràbĺe
202.	DI	gràbĺe
203.	Mel	gràbĺe
204.	Trn	gràbĺe
205.	Koz	gràbĺe
206.	GSr	gràbĺe
207.	BD	gràbĺe
208.	Pru	gràbĺe
209.	Suh	gràbĺe
210.	Šur	gràbĺe
211.	MDu	gràbĺe
212.	Jase	gràbĺe
213.	GKa	gràbĺe
214.	Dab	gràbĺe
215.	KJe	gràbĺe
216.	Oraš	gràbĺe
217.	Loh	gràbĺe
218.	Dob	gràbĺe
219.	Spa	gràbĺe
220.	Iza	gràbĺe
221.	Ćor	gràbĺe
222.	Jez	gràbĺe
223.	Buž	gràbĺe
224.	MKl	gràbĺe
225.	Bih	gràbĺe
226.	Tuh	gràbĺe
227.	Dub	gràbĺe
228.	Dola	gràbĺe
229.	Svo	gràbĺe
230.	GT	gràbĺe

Komentar

Konsonant *b* u imenici ‘grablje’ novijim jotovanjem dao je skupinu *bĺ* u dvjesto devetnaest mjesnih govora: dvjesto četrnaest ima samo oblik *grabĺe*, a pet *grabĺe* /*grabje*. Oblik *grabje* potvrđen je u šesnaest istraženih govora: jedanaest govora ima samo oblik *grabje*, a pet i jotovani i nejotovani oblik.

Svi mjesni govori u kojima se upotrebljava oblik *grabje* nalaze se na području Hercegovine i srednje Bosne, unutar granica: Arslanagića Most (kod Trebinja) – Orahovice (kod Bileće) – Kula Fazlagića (kod Gacka) – Bjelave (Sarajevo) – Zabrezje (kod Vareša) – Brnjic (kod Kaknja) – Vaganjac (kod Gornjeg Vakufa) – Gornja Drežnica (kod Mostara) – Vitina (kod Ljubuškog).

Konsonantska grupa *bĺ* u imenici ‘grablje’ najčešća je u govorima Srba – od osamdeset istraženih u samo dva mjesna govora nije zapisan oblik *grabĺe* (sedamdeset sedam ima samo *grabĺe*, a jedan mjesni govor *grabĺe* / *grabje*). Oblik *grabje* najprisutniji je u govorima Bošnjaka – u sedam mjesta zapisano je samo *grabje*, a u tri *grabje* / *grabĺe*. Naporedne oblike s grupama *bĺ* i *bj* imaju tri mjesna govora Bošnjaka (M15, Lokve kod Stoca; M24, Kula Fazlagića kod Gacka, i M143, Vaganjac kod Gornjeg Vakufa) i po jedan govor Hrvata (M60, Mratinjići kod Kreševa) i Srba (M35, Borci kod Konjica).

Literatura

Arnaut 2017: 88; Baotić 1983: 107; Brozović 1966: 137; Brozović 2012: 313; Bulić 2013: 161; Dragičević 2007: 348; Đurović 1992: 160; FO 1981: 471; Halilović 1990: 289; Halilović 2002: 331; Halilović 2009: 46; Kozomara 2016: 654; Pavešić 1960: 376; Peco 1964: 87; Peco 1975: 158; Peco 1986: 131; Peco 2001: 641; Ramić 1999: 329; Remetić 1970: 115; Ružičić 1934: 13; Ružičić 1936: 247; Valjevac 1983: 340; Valjevac 2002: 171; Vujičić i dr. 1979: 87; Vujičić 1981: 204; Vujičić 1985: 153; Vujičić 1990: 108.

Up.: OLA: 686; ALE: 279.

Etimologija

psl. *grabji (rus. грáбли, polj. grabie), lit. grėblỹs ← pie. *$g^{h}rebh_{2}$-

gràblje: psl. *grabji izvodi se iz gl. *grábiti, iterativa od pie. *gre(b)ti ‘grepsti’, koji vodi porijeklo od pie. *$g^{h}rebh_{2}$- ‘grepsti, kopati’.

Literatura

Skok 1971: I: 599-602; Brückner 1985: 155; Fasmer 1986: I: 450; Snoj 2016: 213.

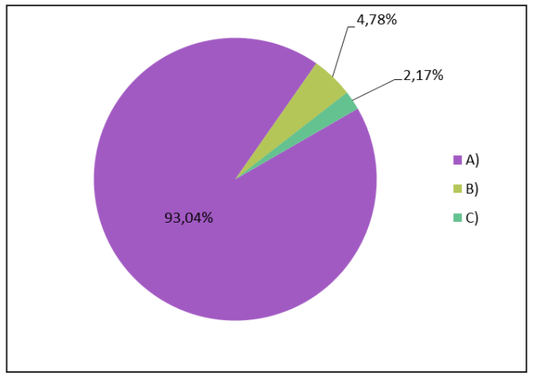

Ukupno (230):
A) 214 (93,04%)
B) 11 (4,78%)
C) 5 (2,17%)

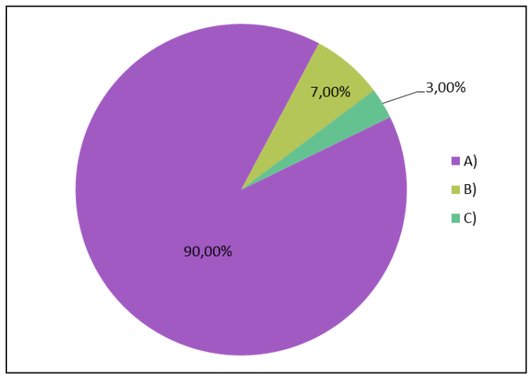

Bošnjaci (100):
A) 90 (90,00%)
B) 7 (7,00%)
C) 3 (3,00%)

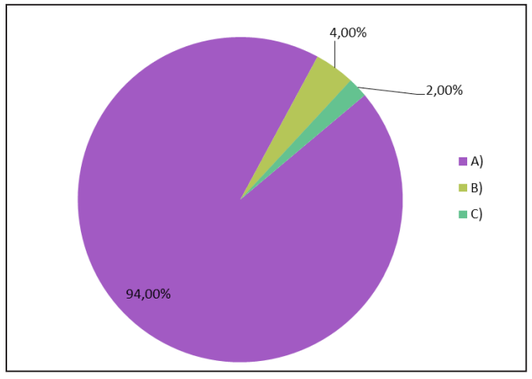

Hrvati (50):
A) 47 (94,00%)
B) 2 (4,00%)
C) 1 (2,00%)

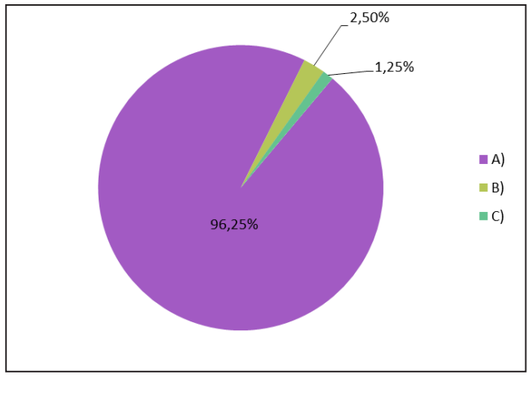

Srbi (80):
A) 77 (96,25%)
B) 2 (2,50%)
C) 1 (1,25%)

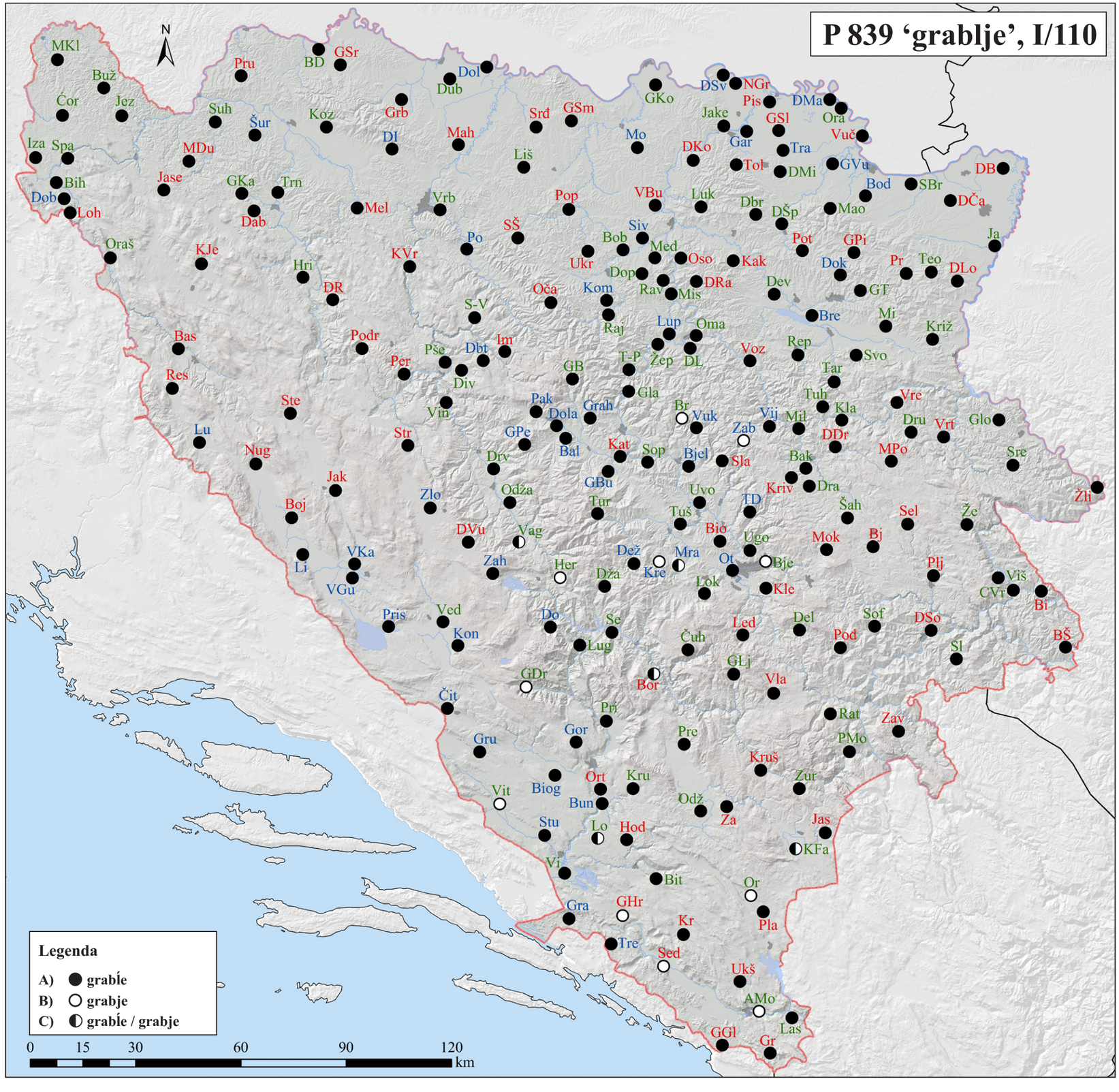

P 1053 ‘divlji’, I/111		
Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	dívji:
2.	GGl	dívlї:
3.	AMo	dívlї:
4.	Las	dívlї:
5.	Ukš	dìvlї:
6.	Pla	dívlї:
7.	Or	dívji:
8.	Kr	dìvji:
9.	Sed	dívji:
10.	Tre	dívlї:
11.	Gra	dívlї:
12.	GHr	dívji:
13.	Bit	dívlї:
14.	Vi	dívlї:
15.	Lo	dívji: / dívlї:
16.	Hod	díviji:
17.	Bun	dívlї:
18.	Ort	dívlї:
19.	Kru	dívlї:
20.	Odž	dívlї:
21.	Za	dívlї:
22.	Kruš	dívlї:
23.	Zur	dívlї: / dívji:
24.	KFa	dívlї:
25.	Jas	dívii:
26.	PMo	díviji:
27.	Zav	dívlї
28.	Rat	dívlї
29.	Vla	dívlї:
30.	GLj	dívlї:
31.	Pre	dívlї:
32.	Pri	dívlї:
33.	Lug	díviji:
34.	Se	díviji:
35.	Bor	dívlї:
36.	Čuh	divlї: / díviji:
37.	Led	dívlї
38.	Del	dìvlї:
39.	Pod	dívlї:
40.	Sof	dívi:
41.	DSo	dívlї:
42.	Sl	dìvji:
43.	BŠ	dívlї:
44.	Bi	dívlї:
45.	Viš	dívlї:
46.	CVr	dívlї: / díviji:
47.	Plj	dívlї:
48.	Že	dívlї: / dívi:
49.	Sel	dívlї:
50.	Bj	dívlї:
51.	Mok	dívlї:
52.	Šah	dívi:
53.	Bje	díviji:
54.	Kle	dívlї:
55.	Ugo	dívi:
56.	TD	díviji:
57.	Bio	dímńi: / dívlї:
58.	Ot	díviji:
59.	Lok	díviji
60.	Mra	díviji:
61.	Kre	díviji:
62.	Dež	diviji:
63.	Dža	díviji:
64.	Tur	dívijak / díviji
65.	Kat	díviji:
66.	Bak	dívji: / díviji: / dívlї:
67.	Tuš	díviji:
68.	Uvo	diviji:
69.	Kriv	dívlї:
70.	Dra	díviji:
71.	DDr	dívlї:
72.	MPo	dívlї:
73.	Sre	dívla: / dívlї:
74.	Žli	dívlї:
75.	Glo	díviji:
76.	Vrt	díviji:
77.	Dru	dívi:
78.	Vre	díviji:
79.	Križ	dívii
80.	Mi	díviji:
81.	Tar	dívi:
82.	Kla	dìv'ji:
83.	Mil	díviji:
84.	Rep	dívji:
85.	Voz	díviji
86.	Vij	divì: / dívi:
87.	Zab	díviji:
88.	Sla	dívlї:
89.	Bjel	díviji:
90.	Sop	dívlї:
91.	Vuk	díviji:
92.	Br	dívji: / díviji:
93.	GBu	dívi:
94.	Bal	díviji:
95.	Grah	díviji:
96.	Gla	díviji:
97.	DL	dívlї:
98.	Oma	díviji:
99.	DRa	díviji:
100.	Oso	dívlї:
101.	Kak	dìvlї:
102.	Dev	díviji:
103.	Bre	díviji:
104.	Dok	díviji:
105.	GPi	díviji:
106.	Pr	dívi:
107.	DLo	dívi:
108.	Teo	dívlї:
109.	Ja	díviji / divína
110.	DČa	dívi:
111.	DB	dívlї:
112.	SBr	diviji:
113.	Bod	díviji:
114.	Mao	divì: / dìviji:
115.	Pot	díviji:
116.	DŠp	dìvi: / dìviji:
117.	Dbr	díviji:
118.	Luk	díviji
119.	DMi	díviji:
120.	GVu	díviji:
121.	Vuč	díviji:
122.	Ora	dívi:
123.	DMa	diblї: / divlї:
124.	Tra	dívi:
125.	GSl	díviji: / dívi:
126.	Tol	díviji:
127.	DKo	dívi:
128.	Gar	díviji·
129.	Pis	dívii:
130.	Stu	díviji:
131.	Vit	dívji: / díviji:
132.	Gru	diviji:
133.	Biog	díviji:
134.	Gor	díviji:
135.	GDr	díviji:
136.	Čit	díviji:
137.	Kon	díviji:
138.	Pris	díviji:
139.	Ved	dívji:
140.	Do	dívlї:
141.	Zah	díviji:
142.	Her	díviji:
143.	Vag	díviji:
144.	Odža	díviji:
145.	DVu	díviji:
146.	VGu	díviji:
147.	VKa	díviji:
148.	Li	díviji:
149.	Boj	díviji:
150.	Jak	díviji:
151.	Zlo	díviji:
152.	Drv	díviji:
153.	GPe	díviji:
154.	Pak	díviji:
155.	Vin	dív'ja: / dívla:
156.	Str	dívji:
157.	Ste	díviji:
158.	Nug	dívi:
159.	Lu	dívi:
160.	Res	dívi:
161.	Bas	dívii / dívi:
162.	Hri	dívi:
163.	DR	díviji:
164.	Podr	dìvlї / dìvi:
165.	Per	dívi:
166.	Pše	dívlї: / dívi:
167.	Div	dívi:
168.	Dbt	dívji:
169.	Im	dívlї:
170.	GB	dívlї:
171.	T-P	dívii:
172.	Žep	dívi:
173.	Lup	dívi:
174.	Rav	díviji:
175.	Mis	dívji:
176.	Dop	dívji:
177.	Kom	dívi:
178.	Oča	dívlї:
179.	S-V	dívija: / dívja:
180.	KVr	díviji:
181.	Po	dívi:
182.	SŠ	dívlї:
183.	Ukr	dívlї:
184.	Raj	dìvji:
185.	Med	dívji:
186.	Bob	dívlї: / díviji:
187.	Siv	díviji:
188.	VBu	dìvlї:
189.	Pop	dívlї:
190.	Vrb	díviji:
191.	Liš	díviji:
192.	Mo	díviji:
193.	Jake	dívi: / dívii:
194.	NGr	dívlї:
195.	DSv	dívi:
196.	GKo	díviji:
197.	GSm	dívlї:
198.	Srđ	dívi:
199.	Mah	dívlї:
200.	Dol	dívlї:
201.	Grb	dívi:
202.	DI	dívi:
203.	Mel	dìvlї:
204.	Trn	díviji:
205.	Koz	díviji:
206.	GSr	dívlї: / díviji:
207.	BD	díviji:
208.	Pru	dívi:
209.	Suh	díviji:
210.	Šur	dívi:
211.	MDu	díviji:
212.	Jase	dívji:
213.	GKa	díviji:
214.	Dab	dívi:
215.	KJe	dívi:
216.	Oraš	dívii
217.	Loh	díviji:
218.	Dob	dívlї
219.	Spa	díviji:
220.	Iza	díviji:
221.	Ćor	dívji:
222.	Jez	díviji: / dívji:
223.	Buž	díviji
224.	MKl	dívi:
225.	Bih	dívlї: / dívi:
226.	Tuh	díviji: / dívlї:
227.	Dub	díviji:
228.	Dola	dívi: / dívlї:
229.	Svo	díviji:
230.	GT	dívlї:

Komentar

Grupa *vĺ* u pridjevu ‘divlji’ kao rezultat novijeg jotovanja odlika je jedne trećine istraženih govora: u sedamdeset pet mjesta zapisan je samo oblik *divlї*, a u tri mjesta *divlї* / *divji*. Oblik *divji* imaju dvadeset dva mjesna govora: devetnaest njih ima samo oblik *divji*, a tri *divji* / *divlї*.

Oblik *divlї* ima kompaktan areal istočno od rijeke Neretve koji se prostire istočnom Bosnom do Srebrenice i Han-Pijeska; na njega se naslanja drugi (difuzniji) areal, povezujući ga s govorima istočne (Donji Drecelj i Bakići kod Olova), sjeveroistočne (Tuholj kod Kladnja), srednje (od Krivajevića kod Ilijaša, preko Slavina kod Vareša i Sopotnice kod Kaknja, do travničkog i jajačkog kraja) i govorima sjeverne Bosne (od teslićkog kraja, preko Srednje Šnjegotine kod Čelinca, do prnjavorskog kraja; uz Savu je zapisan u okolici Bijeljine, Orašja, Odžaka, Bosanske Gradiške i Bosanske Dubice).

Grupa *vĺ* u pridjevu ‘divlji’ najčešće je potvrđena u govorima Srba – oblik *divlї* odlika je polovine ovih govora. Oblik *divji* najčešći je u govorima Bošnjaka – petnaest mjesnih govora ima ovaj oblik (dvanaest samo *divji*, a tri *divji* / *divlї*), a najrjeđi je u govorima Hrvata – samo jedan mjesni govor ima oblik *divji* (M168, Dobratići kod Skender-Vakufa).

U sto trideset tri mjesta zapisano je *díviji*, *divii*, *dívi*.

Literatura

Baotić 1983: 107; Brozović 1966: 137; Brozović 2012: 312; Bulić 2013: 161; Bulić 2014: 97; Čustović 1961: 93, 102, 106, 110; Dragičević 2007: 348; Đurović 1992: 200; Halilović 1990: 289; Halilović 2002: 331; Kozomara 2016: 654; Pavešić 1960: 376; Peco 1975: 158; Peco 1986: 131; Pehlić 2006: 63; Petrović 1970: 342; Petrović 1971: 78; Ramić 1999: 329; Remetić 1970: 115; Rešetar 1907: 140; Ružičić 1934: 14; Simić 1978: 60; Šurmin 1895: 194; Valjevac 1983: 340; Valjevac 2002: 171; Vujičić i dr. 1979: 86; Vujičić 1981: 204; Vujičić 1985: 153; Vujičić 1990: 108.

Up.: OLA: 4.

Etimologija

psl. *dívьjь (stsl. дивнн, rus. ди́кий, polj. dziwy, dziki) ← pie. *deiu̯ó-

dìvljī: psl. *dívьjь izvodi se iz im. *divъ ’zli duh, demon’ i suf. *-*bjь*, čiji je pie. korijen *deiu̯ó- ’bog’, a prilikom pomjeranja značenja od ’bog’ u ’demon’ treba pretpostaviti prijelazno značenje ’bog stare, paganske vjere’.

Literatura

Skok 1971: I: 403-404; Brückner 1985: 114; Fasmer 1986: I: 513; Snoj 2016: 143.

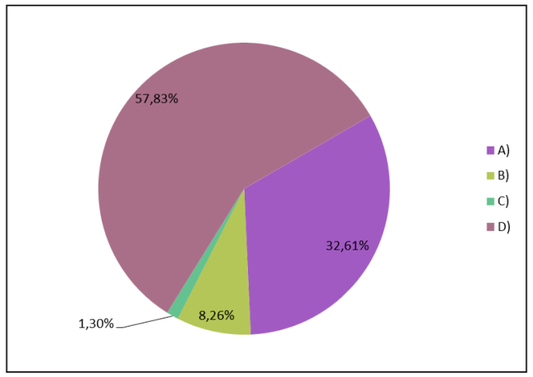

Ukupno (230):
A) 75 (32,61%)
B) 19 (8,26%)
C) 3 (1,30%)
D) 133 (57,83%)

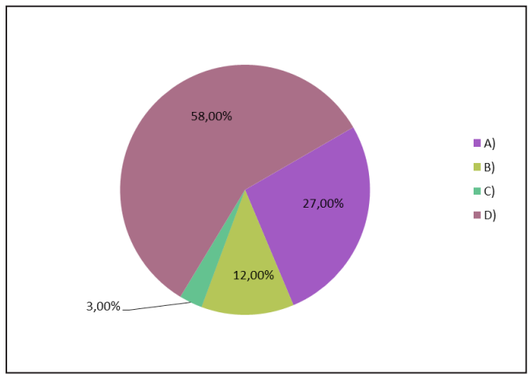

Bošnjaci (100):
A) 27 (27,00%)
B) 12 (12,00%)
C) 3 (3,00%)
D) 58 (58,00%)

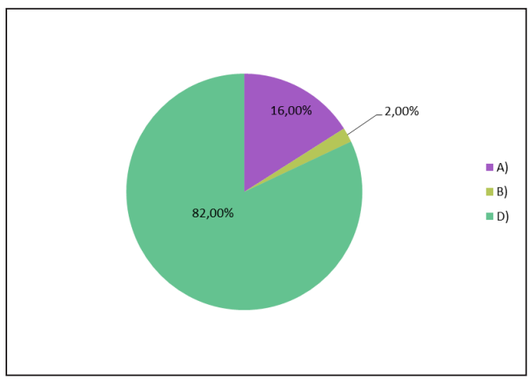

Hrvati (50):
A) 8 (16,00%)
B) 1 (2,00%)
D) 41 (82,00%)

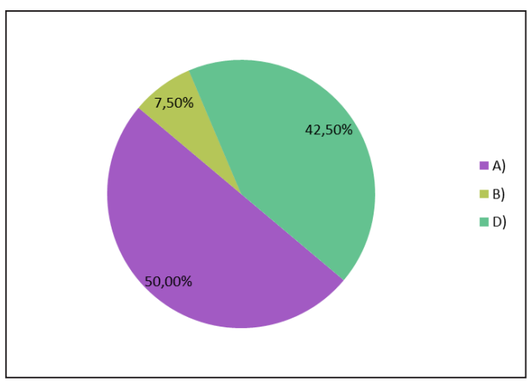

Srbi (80):
A) 40 (50,00%)
B) 6 (7,50%)
D) 34 (42,50%)

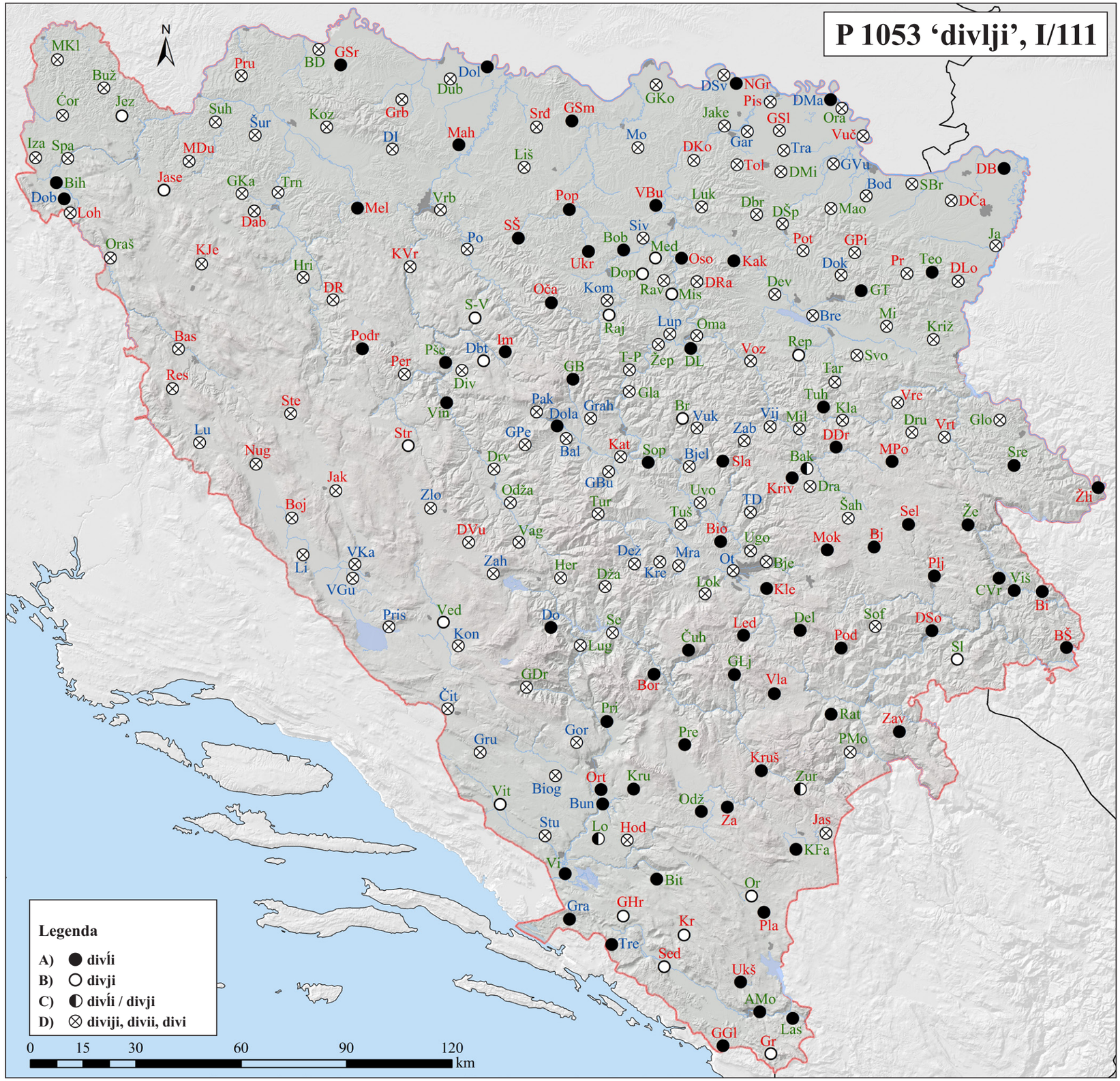

P 307 ‘koljeno’, I/112		
Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	kòĺeno
2.	GGl	kóĺeno
3.	AMo	kóĺeno
4.	Las	kóĺeno
5.	Ukš	kóĺeno
6.	Pla	kóĺeno
7.	Or	kóĺeno
8.	Kr	kóĺeno
9.	Sed	kóĺeno
10.	Tre	kóĺeno
11.	Gra	kóĺeno
12.	GHr	kóĺeno
13.	Bit	kóĺeno
14.	Vi	kóĺeno
15.	Lo	kójeno / kóĺeno
16.	Hod	kóĺeno
17.	Bun	kóĺeno
18.	Ort	kóĺeno
19.	Kru	kóĺeno
20.	Odž	kóĺeno
21.	Za	kóĺeno
22.	Kruš	kóĺeno
23.	Zur	kóĺeno
24.	KFa	kóĺeno
25.	Jas	kóĺeno
26.	PMo	kóĺeno
27.	Zav	kóĺeno
28.	Rat	kóĺeno
29.	Vla	kóĺeno
30.	GLj	kóĺeno
31.	Pre	kóĺeno
32.	Pri	kóĺeno
33.	Lug	kóĺeno
34.	Se	kóĺeno
35.	Bor	kóĺeno
36.	Čuh	kóĺeno
37.	Led	kóĺeno
38.	Del	kóĺeno
39.	Pod	kóĺeno
40.	Sof	kóĺeno
41.	DSo	kóĺeno
42.	Sl	kóĺeno
43.	BŠ	kóĺeno
44.	Bi	kóĺeno
45.	Viš	kóĺeno
46.	CVr	kóĺeno
47.	Plj	kóĺeno
48.	Že	kóĺeno
49.	Sel	kóĺeno
50.	Bj	kóĺeno
51.	Mok	kóĺeno
52.	Šah	kóĺeno
53.	Bje	kóĺeno / kójeno
54.	Kle	kóĺeno
55.	Ugo	kóĺeno
56.	TD	kóĺeno
57.	Bio	kóĺeno
58.	Ot	kóĺeno
59.	Lok	kóĺeno
60.	Mra	kóĺeno
61.	Kre	kóĺeno
62.	Dež	kóĺeno
63.	Dža	kóĺeno
64.	Tur	kóĺeno
65.	Kat	kóĺeno
66.	Bak	kóĺeno
67.	Tuš	kóĺeno
68.	Uvo	kóĺeno
69.	Kriv	kóĺeno
70.	Dra	kóĺeno
71.	DDr	kóĺeno
72.	MPo	kóĺeno
73.	Sre	kóĺeno
74.	Žli	kóĺeno
75.	Glo	kóĺeno
76.	Vrt	kóĺeno
77.	Dru	kóĺeno
78.	Vre	kóĺeno
79.	Križ	kóĺeno
80.	Mi	kóĺeno
81.	Tar	kóĺeno
82.	Kla	kóĺeno
83.	Mil	kóĺeno
84.	Rep	kóĺeno
85.	Voz	kóĺeno
86.	Vij	kóĺeno
87.	Zab	kóĺeno
88.	Sla	kóĺeno
89.	Bjel	kóĺeno
90.	Sop	kóĺeno
91.	Vuk	kóĺeno
92.	Br	kólino
93.	GBu	kóĺno
94.	Bal	kólino
95.	Grah	kólˡno
96.	Gla	kóĺẹno
97.	DL	kóĺeno
98.	Oma	kóĺeno
99.	DRa	kóĺeno
100.	Oso	kóĺeno
101.	Kak	kóĺeno
102.	Dev	kóĺeno
103.	Bre	kóĺeno
104.	Dok	kóĺeno
105.	GPi	kóĺeno
106.	Pr	kóĺeno
107.	DLo	kóĺeno
108.	Teo	kóĺeno
109.	Ja	kóĺeno
110.	DČa	kóĺeno
111.	DB	kóĺeno
112.	SBr	kóĺeno
113.	Bod	kóĺeno
114.	Mao	kòĺeno
115.	Pot	kóĺeno
116.	DŠp	kóĺeno
117.	Dbr	kóĺeno
118.	Luk	kóĺeno
119.	DMi	kóĺeno
120.	GVu	kóĺeno
121.	Vuč	kóĺeno
122.	Ora	kóĺeno
123.	DMa	koĺèno
124.	Tra	kóĺeno
125.	GSl	kóĺeno
126.	Tol	kóĺeno
127.	DKo	kóĺeno
128.	Gar	kóĺeno
129.	Pis	kóĺeno
130.	Stu	kólino / kólno
131.	Vit	kólino
132.	Gru	kólino
133.	Biog	kólino
134.	Gor	kólino
135.	GDr	kólino
136.	Čit	kólno
137.	Kon	kólino
138.	Pris	kólino
139.	Ved	kóĺeno
140.	Do	kóĺeno / kólino
141.	Zah	kólino
142.	Her	kólˡno
143.	Vag	kólino
144.	Odža	kólino
145.	DVu	kólno
146.	VGu	kólino
147.	VKa	kóĺno
148.	Li	kólˡno
149.	Boj	kóĺeno
150.	Jak	kóĺeno
151.	Zlo	kólino
152.	Drv	kólino
153.	GPe	kólino
154.	Pak	kólˡno
155.	Vin	kólˡno
156.	Str	kóĺeno
157.	Ste	kóĺeno
158.	Nug	kóĺeno
159.	Lu	kólino
160.	Res	kóĺeno
161.	Bas	kóĺeno
162.	Hri	kólino
163.	DR	kóĺeno
164.	Podr	kóĺeno
165.	Per	kóĺeno
166.	Pše	kólno
167.	Div	kólˡno
168.	Dbt	kólno
169.	Im	kóĺeno
170.	GB	kólno
171.	T-P	kólino
172.	Žep	kóĺeno
173.	Lup	kóɫno
174.	Rav	kóĺeno
175.	Mis	kóĺeno
176.	Dop	kóĺeno
177.	Kom	kóĺeno
178.	Oča	kóĺeno
179.	S-V	kólno / kólino
180.	KVr	kóĺeno
181.	Po	kólino
182.	SŠ	kóĺeno
183.	Ukr	kóĺeno
184.	Raj	kóĺeno
185.	Med	kóĺeno
186.	Bob	kóĺeno
187.	Siv	kóĺeno
188.	VBu	kóĺeno
189.	Pop	kóĺeno
190.	Vrb	kólno
191.	Liš	kólino
192.	Mo	kólino
193.	Jake	kóĺeno
194.	NGr	kóĺeno
195.	DSv	kóĺeno
196.	GKo	kóĺeno
197.	GSm	kóĺeno
198.	Srđ	kóĺeno
199.	Mah	kóĺeno
200.	Dol	kólino
201.	Grb	kóĺeno
202.	DI	kóĺeno
203.	Mel	kóĺeno
204.	Trn	kólino
205.	Koz	kólino
206.	GSr	kóĺeno
207.	BD	kólino
208.	Pru	kóĺeno
209.	Suh	kólˡno
210.	Šur	kóĺeno
211.	MDu	kóĺeno
212.	Jase	kóĺeno
213.	GKa	kólino
214.	Dab	kóĺeno
215.	KJe	kóĺeno
216.	Oraš	kólˡno
217.	Loh	kóĺeno
218.	Dob	kólino
219.	Spa	kó:lno
220.	Iza	kólno
221.	Ćor	kóĺeno
222.	Jez	kólno
223.	Buž	kólno
224.	MKl	kóɫno
225.	Bih	kólino
226.	Tuh	kóĺeno
227.	Dub	kólˡno
228.	Dola	kólno
229.	Svo	kóĺeno
230.	GT	kóĺeno

Komentar

Sonant *ĺ* u imenici ‘koljeno’ nastao ijekavskim jotovanjem sonanta *l* ima sto sedamdeset sedam mjesnih govora: u sto sedamdeset šest mjesta zapisan je samo oblik *koĺeno*, a u M140 *koĺeno* / *kolino*. Samo oblike s ikavskim refleksom jata (*kolino*, *kolˡno*, *kolno*) imaju pedeset tri mjesna govora.

Svi mjesni govori (izuzevši govor Brnjica kod Kaknja) u kojima se upotrebljavaju oblici *kolino*, *kolˡno*, *kolno* nalaze se zapadno od rijeka Neretve i Bosne; najčešći su u trouglu koji čine Studenci (kod Ljubuškog) u zapadnoj Hercegovini, Lištani (kod Livna) u jugozapadnoj i Lupoglav (kod Žepča) u srednjoj Bosni, te u Cazinskoj krajini.

Sonant *ĺ* u imenici ‘koljeno’ najčešći je u govorima Srba – samo jedan mjesni govor nema oblik s izvršenim ijekavskim jotovanjem. Oblici sa sonantom *l* i ikavskim refleksom jata najprisutniji su u govorima Hrvata – dvadeset četiri mjesna govora imaju oblike sa sonantom *l* (u dvadeset tri mjesta zapisani su samo ovi oblici, a *kolino* / *koĺeno* u M140, Doljani kod Jablanice).

Literatura

Baotić 1983: 108; Bulić 2013: 162; Bulić 2014: 98; Dragičević 2007: 348; FO 1981: 427-428; Halilović 1990: 290; Halilović 2002: 331; Halilović 2009: 49; Kozomara 2016: 655; Peco 2001: 643; Pehlić 2006: 64; Petrović 1971: 78; Simić 1978: 60; Valjevac 1983: 340; Vujičić i dr. 1979: 90; Vujičić 1985: 153-154; Vujičić 1990: 109; Vujičić, Baotić 1989: 165.

Up.: OLA: 1563; ALE: 172.

Etimologija

psl. *kolě̋no (stsl. колѣно, rus. коле́но, polj. kolano), lit. kelỹs ← pie. *k^{u}elh$_{1}$-

kòljeno: psl. *kolě̋no izvodi se iz pie. korijena *k^{u}elh$_{1}$- ’vrtjeti, okretati se’, a osnovno značenje im. bilo bi ’dio tijela koji se savija, pregiba’.

Literatura

Skok 1972: II: 129-130; Brückner 1985: 245; Fasmer 1986: II: 289; Snoj 2016: 318.

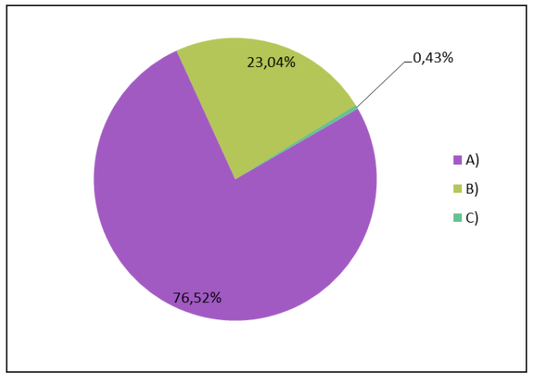

Ukupno (230):
A) 176 (76,52%)
B) 53 (23,04%)
C) 1 (0,43%)

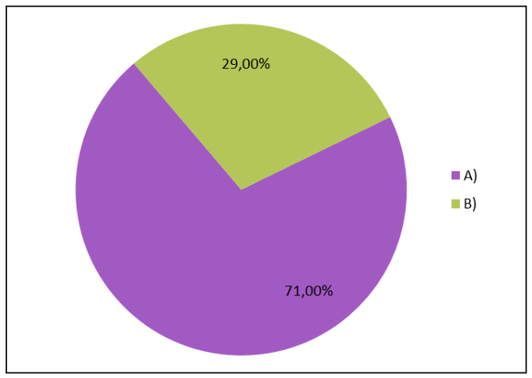

Bošnjaci (100):
A) 71 (71,00%)
B) 29 (29,00%)

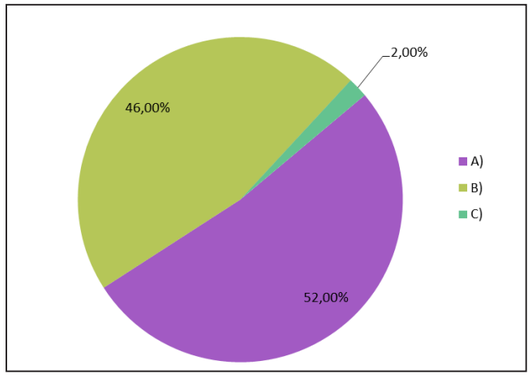

Hrvati (50):
A) 26 (52,00%)
B) 23 (46,00%)
C) 1 (2,00%)

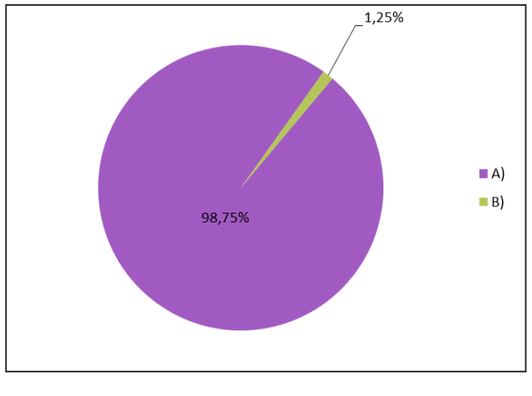

Srbi (80):
A) 79 (98,75%)
B) 1 (1,25%)

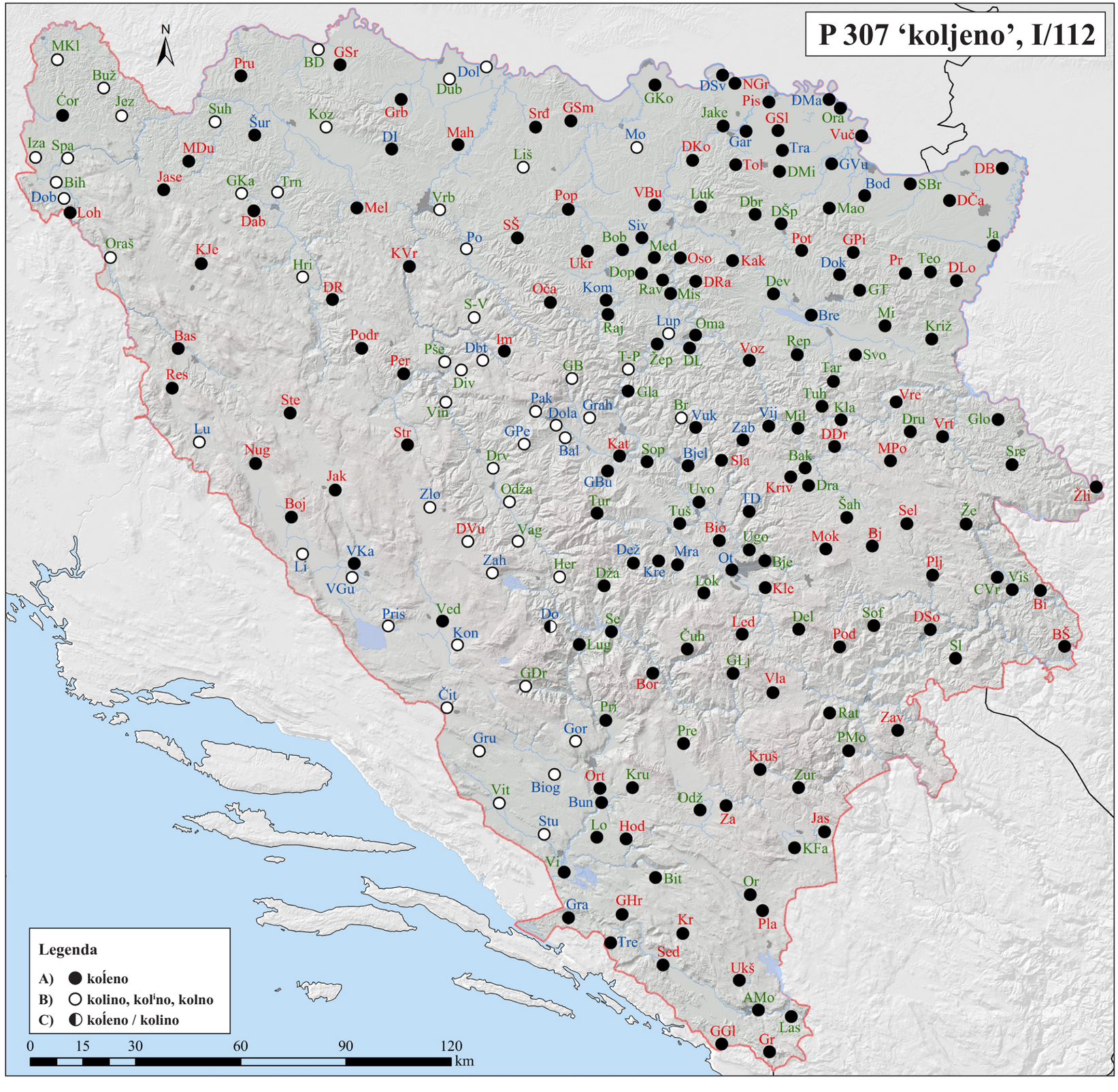

P 146 ‘njedra’, I/113		
Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	ńèdra
2.	GGl	ńèdra
3.	AMo	ńèdra
4.	Las	ńèdra
5.	Ukš	ńèdra
6.	Pla	ńèdra
7.	Or	ńèdra
8.	Kr	ńèdra
9.	Sed	ńèdra
10.	Tre	ńèdra
11.	Gra	ńèdra
12.	GHr	ńèdra
13.	Bit	ńèdra
14.	Vi	ńèdra
15.	Lo	ńèdra
16.	Hod	ńèdra
17.	Bun	ńèdra
18.	Ort	ńèdra
19.	Kru	ńèdra
20.	Odž	ńèdra
21.	Za	ńèdra
22.	Kruš	ńèdra
23.	Zur	ńèdra
24.	KFa	ńèdra
25.	Jas	ńèdra
26.	PMo	ńèdro
27.	Zav	ńèdra
28.	Rat	ńèdra
29.	Vla	ńèdra
30.	GLj	ńèdra
31.	Pre	ńèdra
32.	Pri	ńèdra
33.	Lug	ńèdra
34.	Se	ńèdra
35.	Bor	ńèdra
36.	Čuh	ńèdra
37.	Led	ńèdra
38.	Del	ńèdra
39.	Pod	ńèdra
40.	Sof	ńèdra
41.	DSo	ńèdra
42.	Sl	ńèdra
43.	BŠ	ńèdra
44.	Bi	ńèdra
45.	Viš	ńèdra
46.	CVr	ńèdra
47.	Plj	ńèdra
48.	Že	ńèdra
49.	Sel	ńèdra
50.	Bj	ńèdra
51.	Mok	ńèdra
52.	Šah	ńèdra
53.	Bje	ńèdra
54.	Kle	ńèdra
55.	Ugo	ńèdra
56.	TD	ńèdra
57.	Bio	ńèdra
58.	Ot	ńèdra
59.	Lok	ńèdra
60.	Mra	ńèdra
61.	Kre	ńèdra
62.	Dež	ńèdra
63.	Dža	ńèdra
64.	Tur	ńèdra
65.	Kat	ńèdra
66.	Bak	ńèdra
67.	Tuš	ńèdra
68.	Uvo	ńèdra
69.	Kriv	ńèdra
70.	Dra	ńèdra
71.	DDr	ńèdra
72.	MPo	ńèdra
73.	Sre	ńèdra
74.	Žli	ńèdra
75.	Glo	ńèdra
76.	Vrt	ńèdra
77.	Dru	ńèdra
78.	Vre	ńèdra
79.	Križ	ńèdra
80.	Mi	ńèdra
81.	Tar	ńèdra
82.	Kla	ńèdra
83.	Mil	ńèdra
84.	Rep	ńèdra
85.	Voz	ńèdra
86.	Vij	ńèdra
87.	Zab	ńèdra / pȓsa
88.	Sla	ńèdra
89.	Bjel	ńèdra
90.	Sop	ńèdra
91.	Vuk	ńèdra
92.	Br	ńèdra
93.	GBu	ńèdra
94.	Bal	nìdra
95.	Grah	nìdra
96.	Gla	nìdrą / ńȩ̀drą
97.	DL	ńèdra
98.	Oma	ńèdra
99.	DRa	ńèdra
100.	Oso	ńèdra
101.	Kak	ńèdra
102.	Dev	ńèdra
103.	Bre	ńèdra
104.	Dok	ńèdra
105.	GPi	ńèdra
106.	Pr	ńèdra
107.	DLo	ńèdra
108.	Teo	ńèdra
109.	Ja	ńèdra
110.	DČa	ńèdra
111.	DB	ńèdra
112.	SBr	ńèdra
113.	Bod	ńèdra
114.	Mao	ńèdra
115.	Pot	ńèdra
116.	DŠp	ńèdra
117.	Dbr	ńȩ̀dra
118.	Luk	ńèdra
119.	DMi	ńèdra
120.	GVu	ńèdra
121.	Vuč	ńèdra
122.	Ora	ńèdra
123.	DMa	ńèdra
124.	Tra	ńèdra
125.	GSl	ńèdra
126.	Tol	ńèdra
127.	DKo	ńédra
128.	Gar	ńèdra
129.	Pis	ńèdra
130.	Stu	nìdra
131.	Vit	ńìdra
132.	Gru	nìdra
133.	Biog	nìdra
134.	Gor	nìdra
135.	GDr	nìdra
136.	Čit	nìdra
137.	Kon	nìdra
138.	Pris	nìdra
139.	Ved	nìdra
140.	Do	ńèdra
141.	Zah	ńìdra
142.	Her	nìdra
143.	Vag	nìdra
144.	Odža	nìdra
145.	DVu	nìdra
146.	VGu	nìdra
147.	VKa	ńìdra
148.	Li	ńìdra
149.	Boj	ńèdra
150.	Jak	ńèdra
151.	Zlo	nìdra
152.	Drv	nìdra
153.	GPe	nìdra
154.	Pak	nìdra
155.	Vin	nìdra
156.	Str	ńèdra
157.	Ste	ńèdra
158.	Nug	ńèdra
159.	Lu	nìdra
160.	Res	ńèdra
161.	Bas	ńèdra
162.	Hri	ńìdra / ńèdra
163.	DR	ńèdra
164.	Podr	ńédra
165.	Per	ńèdra
166.	Pše	nìdra
167.	Div	nìdra / ńèdra
168.	Dbt	nìdra
169.	Im	ńèdra
170.	GB	nìdra
171.	T-P	nìdra
172.	Žep	ńèdra
173.	Lup	ńèdra
174.	Rav	ńèdra
175.	Mis	ńèdra
176.	Dop	ńèdra
177.	Kom	ńèdra
178.	Oča	ńèdra
179.	S-V	nìdra
180.	KVr	ńèdra
181.	Po	ńèdra / nìdra
182.	SŠ	ńèdra
183.	Ukr	ńèdra
184.	Raj	ńèdra
185.	Med	ńèdra
186.	Bob	ńèdra
187.	Siv	ńèdra
188.	VBu	ńèdra
189.	Pop	ńèdra
190.	Vrb	nìdra
191.	Liš	nìdra
192.	Mo	nìdra / ńedra
193.	Jake	ńèdra
194.	NGr	ńèdra
195.	DSv	ńèdra
196.	GKo	ńèdra
197.	GSm	ńèdra
198.	Srđ	ńèdra
199.	Mah	ńèdra
200.	Dol	ńèdra
201.	Grb	ńèdra
202.	DI	ńèdra
203.	Mel	ńèdra
204.	Trn	nìdra
205.	Koz	ńèdra
206.	GSr	ńèdra
207.	BD	nìdra
208.	Pru	ńèdra
209.	Suh	nìdra
210.	Šur	ńèdra
211.	MDu	ńèdra
212.	Jase	ńèdra
213.	GKa	nìdra
214.	Dab	ńèdra
215.	KJe	ńèdra
216.	Oraš	nìdra
217.	Loh	ńèdra
218.	Dob	nìdra
219.	Spa	nìdra
220.	Iza	ńìdra
221.	Ćor	ńèdra
222.	Jez	ńèdra
223.	Buž	nìdra
224.	MKl	ńèdra
225.	Bih	nìdra
226.	Tuh	ńèdra
227.	Dub	nìdra
228.	Dola	nìdra
229.	Svo	ńèdra
230.	GT	ńédra

Komentar

Sonant *ń* u imenici ‘njedra’ nastao ijekavskim jotovanjem ima ukupno sto osamdeset pet mjesnih govora: njih sto osamdeset ima samo oblik *ńedra*, a pet taj oblik naporedo s drugim oblicima (u četiri mjesta zapisano je *ńedra* / *nidra*, te u M162 *ńedra* / *ńidra*). Oblik s ikavskim refleksom jata i sonantom *n* odlika je gotovo jedne petine istraženih govora: u četrdeset mjesta samo je oblik *nidra*, a u četiri mjesta je *nidra* / *ńedra*. Oblik s ikavskim refleksom i sonantom *ń* (*ńidra*) ima šest mjesnih govora: pet ih ima samo ovaj oblik, a jedan ima *ńidra* / *ńedra*.

Oblik *ńedra* imaju mnogi govori širom Bosne i Hercegovine; jedino nije zapisan u zapadnoj Hercegovini. Svi mjesni govori u kojima se upotrebljava oblik *nidra* nalaze se zapadno od rijeka Neretve i Bosne; najviše ih je u trouglu koji čine Studenci (kod Ljubuškog) u zapadnoj Hercegovini, Veliki Guber (kod Livna) u jugozapadnoj i Topčić-Polje (kod Zenice) u srednjoj Bosni. Oblik *ńidra* povezuje govore u okolici Livna (Lištani i Veliki Kablići) i Prozora (Zahum), a ostali govori s ovim oblikom nisu teritorijalno povezani.

Sonant *ń* u imenici ‘njedra’ najraširenija je u govorima Srba – u samo jednom govoru nije potvrđen ovaj oblik. Oblik *nidra* najčešći je u govorima Hrvata – devetnaest mjesnih govora poznaje ovaj oblik (sedamnaest samo ovaj oblik, a dva oblike *nidra* / *ńedra*), kao i oblik *ńidra* (tri mjesna govora poznaju samo ovaj oblik).

Literatura

Baotić 1983: 108; Bulić 2013: 162; Bulić 2014: 98; Đukanović 1983: 214; Halilović 1990: 290; Halilović 2002: 331; Halilović 2009: 49; Peco 1962: 303; Peco 1983: 254; Peco 2001: 644; Ramić 1999: 329; Ružičić 1936: 247-248; Simić 1978: 61; Valjevac 1983: 340; Vujičić i dr. 1979: 90; Vujičić 1985: 154; Vujičić 1990: 109; Vujičić, Baotić 1989: 165.

Etimologija

psl. *nę̏dra (stsl. нѣдра, rus. нéдра, češ. ňadra) ← pie. *$h_2$aid-

njědra: psl. im. *nę̏dra (jd. *nę̏dro) nastala je vjerovatno dekompozicijom iz *vъn ědrěhъ ‘u njedra’, čiji se korijenski dio *ědra izvodi iz pie. *$h_2$aid- ’nabreknuti’.

Literatura

Skok 1971: I: 768-769; Fasmer 1987: III: 58; Snoj 2016: 465.

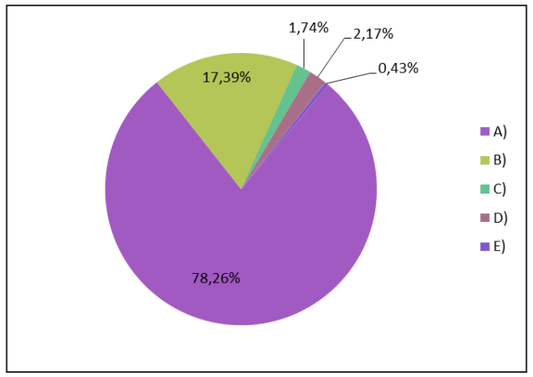

Ukupno (230):
A) 180 (78,26%)
B) 40 (17,39%)
C) 4 (1,74%)
D) 5 (2,17%)
E) 1 (0,43%)

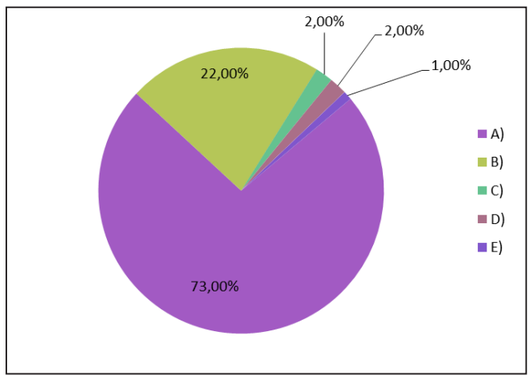

Bošnjaci (100):
A) 73 (73,00%)
B) 22 (22,00%)
C) 2 (2,00%)
D) 2 (2,00%)
E) 1 (1,00%)

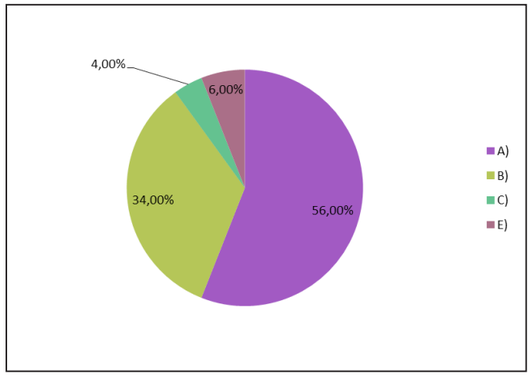

Hrvati (50):
A) 28 (56,00%)
B) 17 (34,00%)
C) 2 (4,00%)
D) 3 (6,00%)

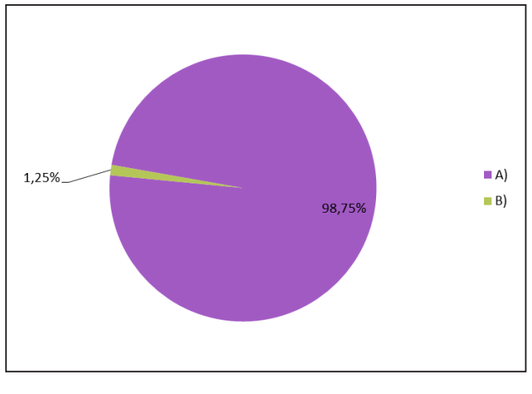

Srbi (80):
A) 79 (98,75%)
B) 1 (1,25%)

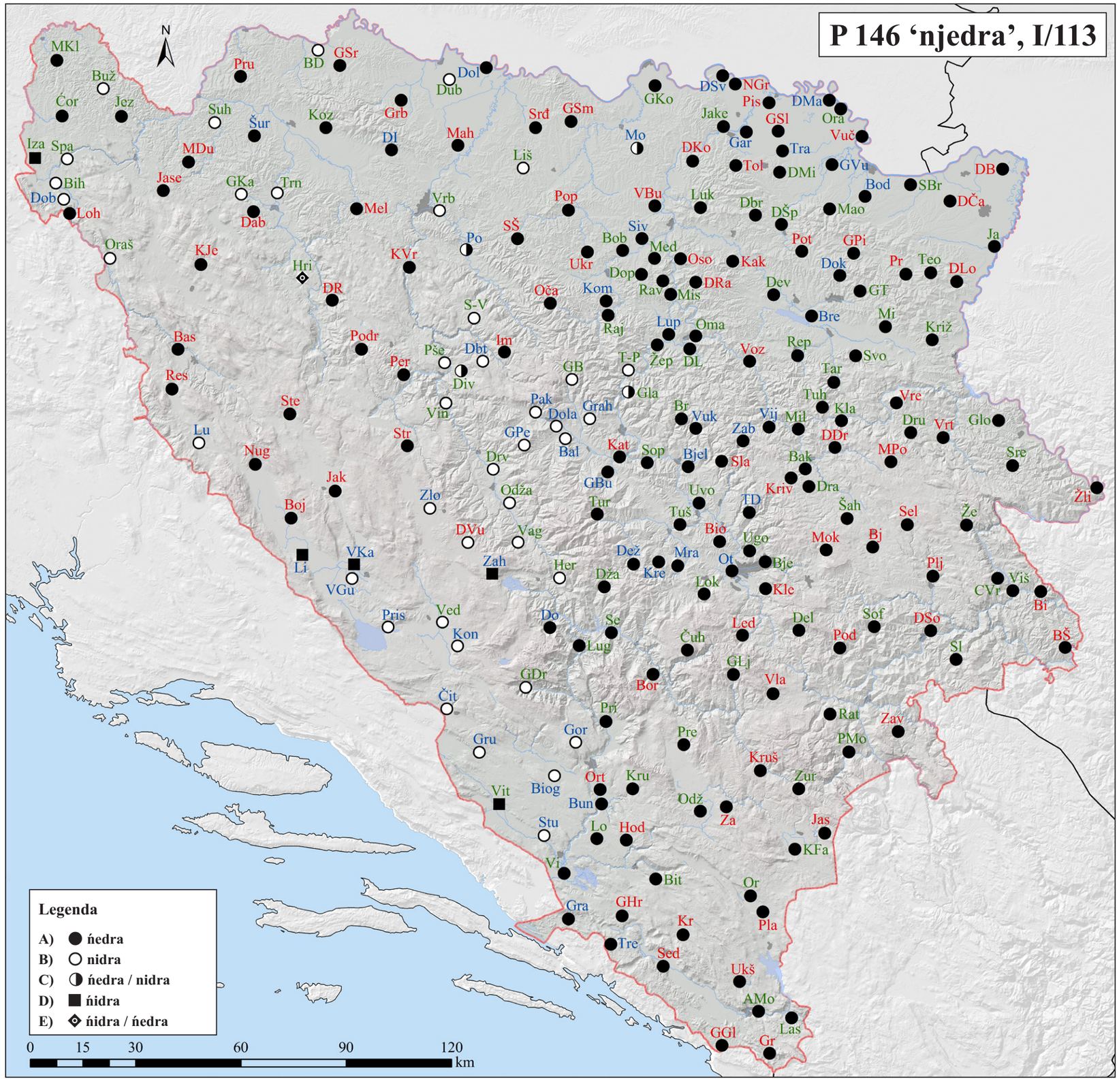

P 25 ‘tjeme’, I/114		
Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	——
2.	GGl	tjème
3.	AMo	tjème
4.	Las	——
5.	Ukš	vȓ glá:ve:
6.	Pla	tjème
7.	Or	tĺème
8.	Kr	tjème
9.	Sed	——
10.	Tre	tjème
11.	Gra	tjème
12.	GHr	tjème
13.	Bit	tjème
14.	Vi	tjème
15.	Lo	tjème
16.	Hod	tjème
17.	Bun	tjème
18.	Ort	tjème
19.	Kru	tjème
20.	Odž	——
21.	Za	zá:tijo:k
22.	Kruš	zá:tijok
23.	Zur	tjème
24.	KFa	tĺème
25.	Jas	tĺème
26.	PMo	tjème
27.	Zav	tjème
28.	Rat	tjème
29.	Vla	tjème
30.	GLj	tjème
31.	Pre	tjème
32.	Pri	tjème
33.	Lug	tjème
34.	Se	tjème
35.	Bor	tjème
36.	Čuh	tjème
37.	Led	tjèna
38.	Del	tjème
39.	Pod	tĺème
40.	Sof	tjème
41.	DSo	tĺème
42.	Sl	tjème
43.	BŠ	tjème
44.	Bi	tjème
45.	Viš	tjème
46.	CVr	tĺème
47.	Plj	tĺème
48.	Že	tĺème
49.	Sel	tĺème
50.	Bj	tĺème
51.	Mok	tĺème
52.	Šah	tĺème
53.	Bje	tjème
54.	Kle	tème
55.	Ugo	tjème
56.	TD	tjème
57.	Bio	tĺème
58.	Ot	tjèmo
59.	Lok	tjème
60.	Mra	tjème
61.	Kre	tjème
62.	Dež	tjème
63.	Dža	tjème
64.	Tur	tjème
65.	Kat	tjème
66.	Bak	tjème
67.	Tuš	tjème
68.	Uvo	tjème
69.	Kriv	tĺème
70.	Dra	tjènka
71.	DDr	tĺème / tjème
72.	MPo	tĺème
73.	Sre	tjème
74.	Žli	ćème
75.	Glo	tjème
76.	Vrt	tĺème
77.	Dru	tĺème
78.	Vre	tĺème
79.	Križ	tĺème / tjème
80.	Mi	tjème
81.	Tar	tjème
82.	Kla	tjème
83.	Mil	pótiĺak / tjème
84.	Rep	tjèmeńača
85.	Voz	tjème
86.	Vij	tjème
87.	Zab	tjème
88.	Sla	tĺème
89.	Bjel	tjème
90.	Sop	tjème
91.	Vuk	tjème
92.	Br	tìme
93.	GBu	tjème / tìme
94.	Bal	tìmeńaća
95.	Grah	tìme
96.	Gla	tìmę / tjęmę
97.	DL	tìme
98.	Oma	tjème
99.	DRa	tjème
100.	Oso	tjème
101.	Kak	tjème
102.	Dev	tjème
103.	Bre	tjème
104.	Dok	tjème
105.	GPi	tĺème
106.	Pr	tĺème
107.	DLo	tjème
108.	Teo	tĺème
109.	Ja	tjème
110.	DČa	tjème
111.	DB	tjème
112.	SBr	tèpeluk
113.	Bod	tjème
114.	Mao	tjème
115.	Pot	kĺème / pérčin
116.	DŠp	tjème
117.	Dbr	tjęme
118.	Luk	tjème
119.	DMi	tjème
120.	GVu	tjème
121.	Vuč	tjème
122.	Ora	tjème
123.	DMa	tjème
124.	Tra	tjème
125.	GSl	tjèmeńača
126.	Tol	tjème
127.	DKo	tjème
128.	Gar	tjème
129.	Pis	tjème
130.	Stu	tìme
131.	Vit	tìme
132.	Gru	tìme
133.	Biog	tìme
134.	Gor	tìme
135.	GDr	tìme
136.	Čit	tìme
137.	Kon	tìme
138.	Pris	tìme
139.	Ved	tìme
140.	Do	tjème / tìme
141.	Zah	tìme
142.	Her	tìme
143.	Vag	tìme
144.	Odža	tìme
145.	DVu	tìme
146.	VGu	tìme
147.	VKa	tìme
148.	Li	tìme
149.	Boj	tjème
150.	Jak	tjème
151.	Zlo	tìme
152.	Drv	tìme
153.	GPe	tìme
154.	Pak	tìme
155.	Vin	tìme
156.	Str	tjème
157.	Ste	tjème
158.	Nug	tjème
159.	Lu	zvȓ:k
160.	Res	tjème
161.	Bas	tjème / tjène
162.	Hri	tìme
163.	DR	tjème
164.	Podr	tjème
165.	Per	tjème
166.	Pše	tìme
167.	Div	tìme
168.	Dbt	tìme
169.	Im	tjème
170.	GB	tìme
171.	T-P	tìme
172.	Žep	tìme
173.	Lup	tjème
174.	Rav	tjème
175.	Mis	tjème
176.	Dop	tjème
177.	Kom	tĺème
178.	Oča	tĺème / zvȓ:k
179.	S-V	tìme
180.	KVr	tĺème
181.	Po	tìme
182.	SŠ	tjème
183.	Ukr	tĺème
184.	Raj	tĺème
185.	Med	tjème
186.	Bob	tjème
187.	Siv	tĺème
188.	VBu	tjème
189.	Pop	tjème
190.	Vrb	tìme
191.	Liš	tjème / tjèmeńaća
192.	Mo	tìme
193.	Jake	tjème
194.	NGr	tjème
195.	DSv	tjème
196.	GKo	tjème
197.	GSm	tjème
198.	Srđ	tjème
199.	Mah	tjème
200.	Dol	tjème
201.	Grb	tjème
202.	DI	tjème
203.	Mel	tjème
204.	Trn	tìme
205.	Koz	tjème
206.	GSr	tjème
207.	BD	tìme
208.	Pru	tjème
209.	Suh	tìme
210.	Šur	tjème
211.	MDu	tjème
212.	Jase	tjème
213.	GKa	tìme
214.	Dab	tjème
215.	KJe	tjème
216.	Oraš	tìme
217.	Loh	tjème
218.	Dob	tìme
219.	Spa	tìme
220.	Iza	tìme
221.	Ćor	tìme
222.	Jez	tìme / tìmeńača
223.	Buž	tìme
224.	MKl	tìme
225.	Bih	tìme / tjème
226.	Tuh	tjème
227.	Dub	tìme
228.	Dola	tìme
229.	Svo	tjème
230.	GT	tjème

Komentar

Zubni suglasnik *t* u imenici ‘tjeme’ nejotovan je u oblicima *tjeme*, *time* i *teme*: oblik *tjeme* odlika je tri petine istraženih govora (sto trideset jedan mjesni govor ima samo oblik *tjeme*, a pet govora *tjeme* / *time*); oblik s dentalom *t* i ikavskim refleksom jata odlika je jedne petine ispitanih govora (pedeset jedan mjesni govor ima samo oblik *time*, a pet naporedo *time* i *tjeme*); oblik s dentalom *t* i ekavskim refleksom jata potvrđen je u jednom mjesnom govoru (*teme* u M54). Jotovani suglasnik *t* i oblik *ćeme* ima jedan mjesni govor (M74); oblik *tĺeme* ima trideset jedan istraženi govor (njih dvadeset osam ima samo oblik *tĺeme*, a tri imaju *tĺeme* / *tjeme*) i oblik *kĺeme* potvrđen je u jednom mjesnom govoru (M115).

Areal nejotovanih oblika *tjeme*, *time* i *teme* prostire se širom Bosne i Hercegovine, osim zapadne Hercegovine: oblik *tjeme* geografski je najrašireniji; oblik *time* imaju govori uglavnom zapadno od rijeka Neretve i Bosne, a najviše ih je u trouglu koji čine Studenci (kod Ljubuškog) u zapadnoj Hercegovini, Ličtani (kod Livna) u jugozapadnoj i Žepče u srednjoj Bosni, te u Cazinskoj krajini. Većina govora u kojima se koristi oblik *tĺeme* nalazi se na području istočne i sjeveroistočne Bosne unutar granica: Podgrađe (kod Foče) na jugu, Crni Vrh (kod Višegrada) na istoku, Teočak (kod Ugljevika) i Potpeć (kod Srebrenika) na sjeveru; areal ovog oblika na zapadu seže do Slavina (kod Vareša) u srednjoj Bosni. Oblik *tĺeme* zapisan je i u manjoj oazi u istočnoj Hercegovini (okolica Bileće i Gacka) i u većoj oazi između Skender-Vakufa u srednjoj i teslićko-tešanjskog kraja u sjevernoj Bosni te u okolici Ilijaša i Banje Luke.

Nejotovani dental *t* u ovoj imenici najčešći je u govorima Srba – oblik *tjeme* odlika je dvije trećine ovih govora (pedeset jedan istraženi govor ima samo oblik *tjeme*, a dva imaju *tjeme* / *tĺeme*); nejotovano *t* i ikavski refleks jata najprisutniji je u govorima Hrvata – samo oblik *time* ima dvadeset jedan mjesni govor, a dva imaju *time* / *tjeme*; oblik *teme* pripada jednom mjesnom govoru Srba (M54, Klek kod Sarajeva). Oblik *ćeme* pripada jednom mjesnom govoru Srba (M74, Žlijebac kod Bratunca), kao i oblik *kĺeme* (M115, Potpeć kod Srebrenika); oblik *tĺeme* najprisutniji je u govorima Srba – poznaje ga četvrtina ovih govora.

Iz pet mjesta potječu nerelevantni odgovori (*zatijok*, *tepeluk*, *zvrk*), a iz četiri mjesta nema odgovora.

Literatura

Baotić 1983: 108; Brozović 2012: 322; Bulić 2013: 162; Dešić 1976: 160, 164; Dragičević 2007: 345; Đukanović 1983: 214; Hadžikadić 2012: 26; Halilović 1990: 290; Halilović 2002: 332; Peco 2001: 644; Pehlić 2006: 64; Petrović 1971: 79; Rešetar 1907: 141; Ružičić 1936: 248; Simić 1978: 61; Valjevac 1983: 341; Vujičić i dr. 1979: 90, 92; Vujičić 1985: 154; Vujičić 1990: 109; Vujičić, Baotić 1989: 165.

Etimologija

psl. *tě̋mę (stsl. тѣмѧ, rus. тéмя, polj. ciemię) ← pie. *temh$_1$-

tjème: etimologija psl. *tě̋mę, G *tě̋mene ‘tjeme, vrh glave’ nije posve jasna, moguća je veza s psl. *tę̋ti ‘sjeći, rezati’ (stsl. тѧти, тьнѫ ‘sjeći’), koje se izvodi iz pie. *temh$_1$- ‘rezati’. Denazalizacijom *ę* > /e/ dobijen je lik *tjeme*.

Literatura

Skok 1973: III: 476; Brückner 1985: 62; Fasmer 1987: IV: 41; Snoj 2016: 779.

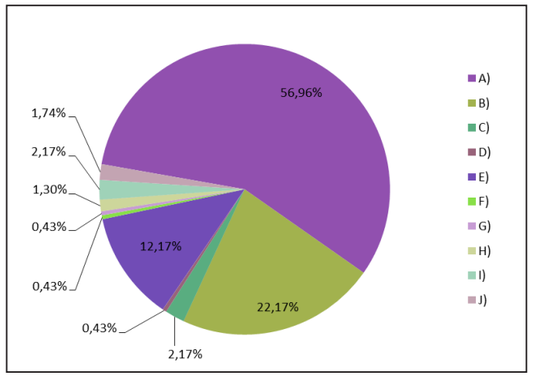

Ukupno (230):
A) 131 (56,96%)
B) 51 (22,17%)
C) 5 (2,17%)
D) 1 (0,43%)
E) 28 (12,17%)
F) 1 (0,43%)
G) 1 (0,43%)
H) 3 (1,30%)
I) 5 (2,17%)
J) 4 (1,74%)

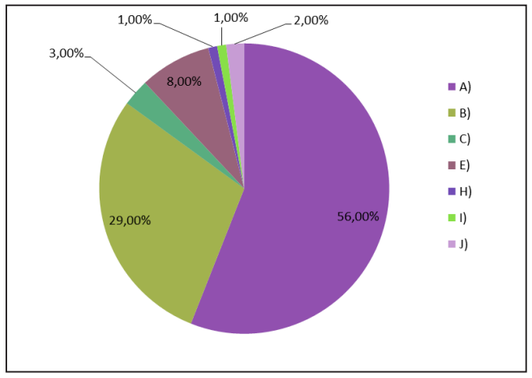

Bošnjaci (100):
A) 56 (56,00%)
B) 29 (29,00%)
C) 3 (3,00%)
E) 8 (8,00%)
H) 1 (1,00%)
I) 1 (1,00%)
J) 2 (2,00%)

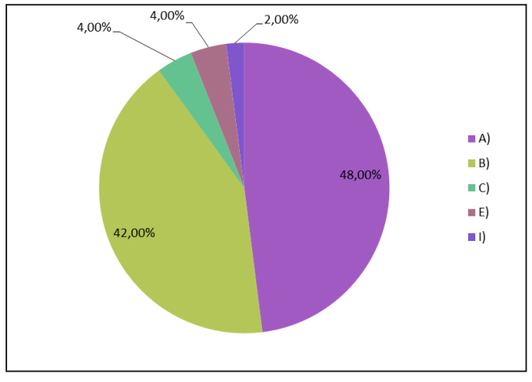

Hrvati (50):
A) 24 (48,00%)
B) 21 (42,00%)
C) 2 (4,00%)
E) 2 (4,00%)
I) 1 (2,00%)

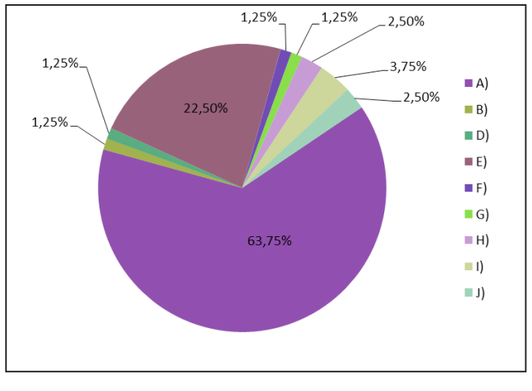

Srbi (80):
A) 51 (63,75%)
B) 1 (1,25%)
D) 1 (1,25%)
E) 18 (22,50%)
F) 1 (1,25%)
G) 1 (1,25%)
H) 2 (2,50%)
I) 3 (3,75%)
J) 2 (2,50%)

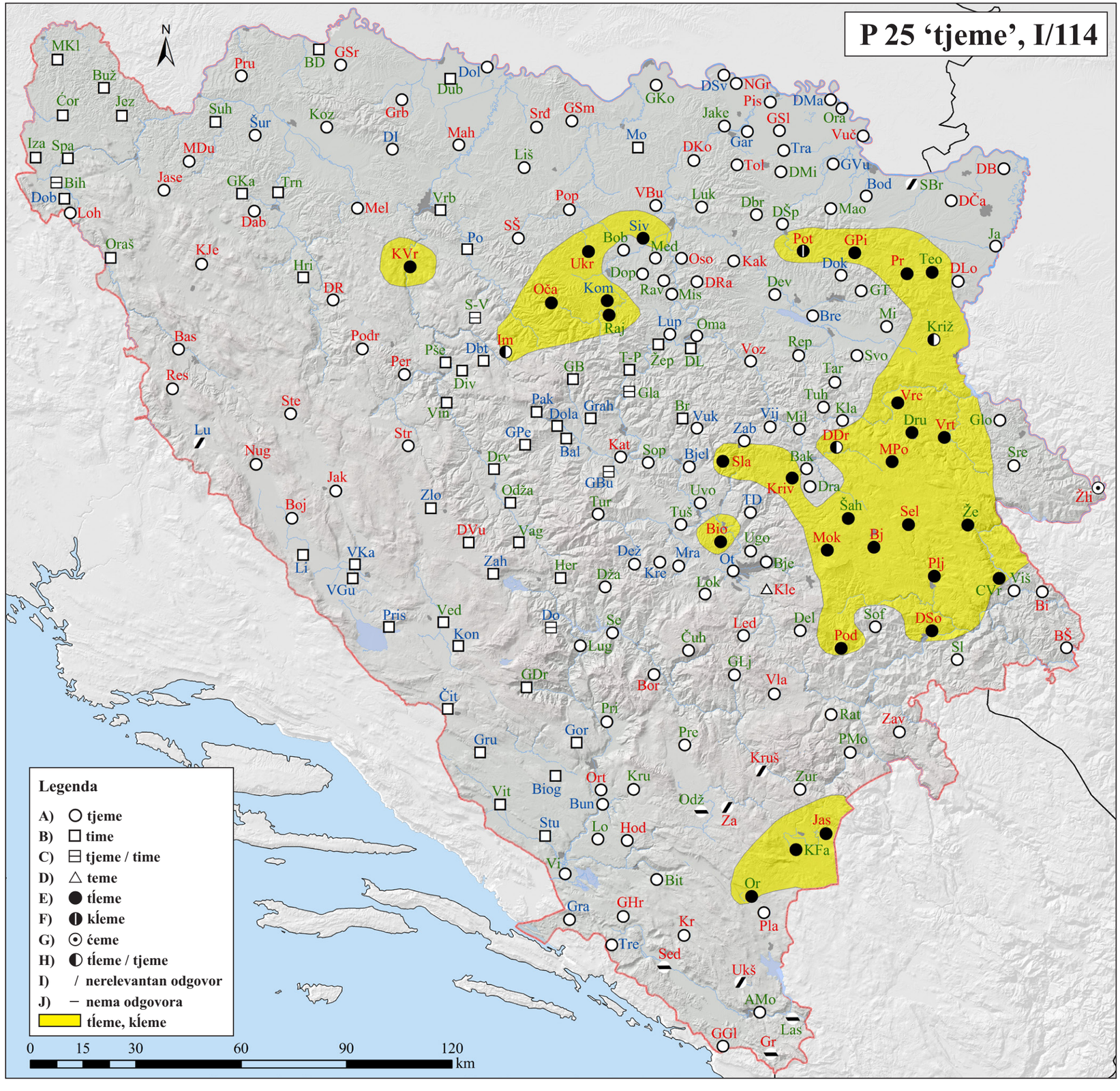

P 369 ‘djeca’, I/115		
Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	ʒ́éca
2.	GGl	ʒ́éca
3.	AMo	ʒ́éca
4.	Las	ʒ́éca
5.	Ukš	ʒ́éca
6.	Pla	ʒ́éca
7.	Or	ʒ́éca
8.	Kr	ʒ́èca
9.	Sed	ʒ́éca
10.	Tre	ʒ́éca
11.	Gra	ʒ́éca
12.	GHr	ʒ́éca
13.	Bit	djéca
14.	Vi	ʒ́éca / ʒ́éčina
15.	Lo	ʒ́éca
16.	Hod	djéca / ʒ́éca
17.	Bun	djéca
18.	Ort	ʒ́éca
19.	Kru	ʒ́éca
20.	Odž	ʒ́éca
21.	Za	ʒ́éca
22.	Kruš	ʒ́éca
23.	Zur	ʒ́éca
24.	KFa	ʒ́éca
25.	Jas	ʒ́éca
26.	PMo	djéca / ʒ́eca
27.	Zav	ʒ́éca
28.	Rat	djéca
29.	Vla	ʒ́éca
30.	GLj	ʒ́éca
31.	Pre	ʒ́éca
32.	Pri	ʒ́éca
33.	Lug	djéca
34.	Se	djéca
35.	Bor	ʒ́éca
36.	Čuh	ʒ́éca
37.	Led	ʒ́éca
38.	Del	djéca
39.	Pod	ʒ́éca
40.	Sof	djéca
41.	DSo	ʒ́éca
42.	Sl	ʒ́èca
43.	BŠ	ʒ́éca
44.	Bi	ʒ́éca
45.	Viš	djéca / ʒ́éca
46.	CVr	ʒ́éca / djéca
47.	Plj	ʒ́éca / djéca
48.	Že	ʒ́éca / djéca
49.	Sel	ʒ́éca
50.	Bj	ʒ́éca
51.	Mok	ʒ́éca
52.	Šah	djéca
53.	Bje	djéca
54.	Kle	ʒ́éca
55.	Ugo	djéca
56.	TD	djéca
57.	Bio	djéca
58.	Ot	djéca
59.	Lok	djéca
60.	Mra	djéca
61.	Kre	djéca
62.	Dež	djéca
63.	Dža	djéca
64.	Tur	djéca
65.	Kat	djéca
66.	Bak	djéca
67.	Tuš	djéca
68.	Uvo	djéca
69.	Kriv	ʒ́éca
70.	Dra	djéca
71.	DDr	ʒ́éca
72.	MPo	ʒ́éca
73.	Sre	djéca
74.	Žli	ʒ́éca
75.	Glo	ʒ́éca
76.	Vrt	ʒ́éca
77.	Dru	djéca
78.	Vre	djéca
79.	Križ	ʒ́éca
80.	Mi	ʒ́éca
81.	Tar	djéca
82.	Kla	djéca
83.	Mil	djéca
84.	Rep	djéca
85.	Voz	djéca
86.	Vij	djéca
87.	Zab	djéca
88.	Sla	djéca
89.	Bjel	djéca
90.	Sop	djéca
91.	Vuk	djéca
92.	Br	díca / djéca
93.	GBu	díca
94.	Bal	díca
95.	Grah	díca / djéca
96.	Gla	díca̧ / djȩ́ca̧
97.	DL	djéca
98.	Oma	djèca
99.	DRa	djéca
100.	Oso	djéca
101.	Kak	djéca
102.	Dev	djéca
103.	Bre	djéca
104.	Dok	djéca
105.	GPi	ʒ́éca / djéca
106.	Pr	ʒ́éca
107.	DLo	ʒ́éca
108.	Teo	ʒ́éca / djéca
109.	Ja	djèca / ʒ́éca
110.	DČa	ʒ́éca
111.	DB	ʒ́éca
112.	SBr	djéca
113.	Bod	djéca
114.	Mao	djéca
115.	Pot	ʒ́éca / djéca
116.	DŠp	djéca
117.	Dbr	djéca
118.	Luk	djéca
119.	DMi	djéca
120.	GVu	djéca
121.	Vuč	djéca
122.	Ora	djéca
123.	DMa	djéca
124.	Tra	djéca
125.	GSl	djéca
126.	Tol	djéca
127.	DKo	djéca
128.	Gar	djéca
129.	Pis	djéca
130.	Stu	díca
131.	Vit	díca
132.	Gru	díca
133.	Biog	díca
134.	Gor	díca
135.	GDr	díca
136.	Čit	díca
137.	Kon	díca
138.	Pris	díca
139.	Ved	díca
140.	Do	díca
141.	Zah	díca
142.	Her	díca
143.	Vag	díca
144.	Odža	díca
145.	DVu	díca
146.	VGu	díca
147.	VKa	díca
148.	Li	díca
149.	Boj	djéca
150.	Jak	djéca
151.	Zlo	díca
152.	Drv	díca
153.	GPe	díca / djéca
154.	Pak	díca / djéca
155.	Vin	díca
156.	Str	djèca
157.	Ste	djéca
158.	Nug	djéca / ʒ́éca
159.	Lu	díca
160.	Res	djéca
161.	Bas	djéca
162.	Hri	djéca
163.	DR	djéca
164.	Podr	djèca / ʒ́èca
165.	Per	djéca
166.	Pše	díca / djéca
167.	Div	díca / djéca
168.	Dbt	díca
169.	Im	djéca
170.	GB	díca
171.	T-P	díca / ćèĺa:t
172.	Žep	djéca
173.	Lup	djéca
174.	Rav	djéca
175.	Mis	djéca
176.	Dop	djéca
177.	Kom	djéca
178.	Oča	djéca
179.	S-V	díca
180.	KVr	djèca
181.	Po	djéca
182.	SŠ	djéca
183.	Ukr	djéca
184.	Raj	djéca
185.	Med	djéca
186.	Bob	djéca
187.	Siv	djéca
188.	VBu	djéca
189.	Pop	djéca
190.	Vrb	djéca / díca
191.	Liš	djéca
192.	Mo	díca
193.	Jake	djéca
194.	NGr	djéca
195.	DSv	djéca
196.	GKo	djéca
197.	GSm	djéca
198.	Srđ	djéca
199.	Mah	djéca
200.	Dol	djéca
201.	Grb	djéca
202.	DI	djéca
203.	Mel	djèca / ʒ́èca
204.	Trn	djéca
205.	Koz	djéca / díca
206.	GSr	djéca
207.	BD	díca
208.	Pru	djéca
209.	Suh	djéca
210.	Šur	djéca
211.	MDu	djéca
212.	Jase	djéca
213.	GKa	díca
214.	Dab	djéca
215.	KJe	djéca
216.	Oraš	díca
217.	Loh	djéca
218.	Dob	djéca
219.	Spa	díca
220.	Iza	djéca
221.	Ćor	djéca
222.	Jez	djéca
223.	Buž	djéca
224.	MKl	djéca
225.	Bih	díca / djéca
226.	Tuh	djéca
227.	Dub	djéca
228.	Dola	díca
229.	Svo	djéca
230.	GT	djéca

Komentar

Dental *d* u imenici ‘djeca’ ijekavskim jotovanjem daje refleks *ʒ́* i oblik *ʒ́eca* potvrđen je u šezdeset četiri istražena govora: u pedeset jednom mjestu zapisan je samo oblik *ʒ́eca*, a u trinaest mjesta *ʒ́eca* / *djeca*. Nejotovani dental *d* u obliku *djeca* imaju sto četrdeset četiri mjesna govora: njih sto dvadeset jedan ima samo oblik *djeca*, a dvadeset tri naporedo s drugim oblicima (u trinaest mjesta zapisano je *djeca* / *ʒ́eca*, a u deset *djeca* / *dica*). Oblik s dentalom *d* i ikavskim refleksom jata odlika je gotovo jedne petine istraženih govora (u trideset pet mjesta samo je *dica*, a u deset *dica* / *djeca*).

Oblik *djeca* imaju i bosanski i hercegovački govori: vrlo je rijedak u Hercegovini (zapisan je u sjevernoj i srednjoj Hercegovini), a nije zapisan zapadno od rijeke Neretve do Livna na jugozapadu Bosne, preko ramske oblasti do Novog Travnika i Busovače u srednjoj Bosni; svi mjesni govori u kojima se upotrebljava oblik *dica* nalaze se zapadno od rijeka Neretve i Bosne (izuzevši govor Brnjica kod Kaknja), a najviše ih je u trouglu koji čine Studenci (kod Ljubuškog) u zapadnoj Hercegovini, Ličtani (kod Livna) u jugozapadnoj i Topčić-Polje (kod Zenice) u srednjoj Bosni. Areal oblika *ʒ́eca* prostire se istočno od rijeke Neretve i crte: Ledići (kod Trnova) – Klek (kod Sarajeva) – Mokro (kod Pala) – Donji Drecelj (kod Olova) – Potpeć (kod Srebrenika), izuzevši govore Bitunje (kod Stoca), Rataje (kod Foče), Delijaša (kod Trnova), Sofića (kod Goražda) i Srebrenice; zapadnije od ovog areala oblik *ʒ́eca* zapisan je još u četiri mjesna govora (okolica Ilijaša, Banje Luke, Mrkonjić-Grada i Bosanskog Grahova).

Jotovani dental i oblik *ʒ́eca* najčešći je u govorima Srba – trideset devet ovih mjesnih govora poznaje ovaj oblik (trideset dva samo oblik *ʒ́eca*, a sedam *ʒ́eca* / *djeca*). Oblik *djeca* najčešći je u govorima Bošnjaka – potvrđen je u šezdeset osam od sto istraženih govora (u pedeset pet samo je *djeca*, u šest *djeca* / *ʒ́eca* i u sedam *djeca* / *dica*); oblik *dica* najprisutniji je u govorima Hrvata – poznaju ga dvadeset dva mjesna govora od pedeset istraženih (u devetnaest je samo *dica*, a u tri *dica* i *djeca*), dok je najrjeđi u govorima Srba – ima ga samo jedan mjesni govor (M145, Donje Vukovsko kod Kupresa).

Literatura

Baotić 1983: 108; Brabec 2012: 69-70; Brozović 2012: 318; Bulić 2013: 163; Bulić 2014: 98; Dešić 1976: 159, 164; Đukanović 1983: 214; FO 1981: 374, 428; Hadžikadić 2012: 26; Halilović 1990: 290; Halilović 2002: 332; Jahić 2002: 116-118; Kozomara 2016: 656; Pavešić 1960: 370; Peco 1962: 303; Peco 1964: 62; Peco 1975: 187-188, 190, 192; Peco 1983: 253; Peco 1986: 133; Peco 2001: 644-645; Petrović 1971: 79; Remetić 1970: 113; Rešetar 1907: 141; Ružičić 1936: 248; Simić 1978: 61; Šurmin 1895: 189; Valjevac 1983: 341; Vujičić i dr. 1979: 90; Vujičić 1981: 204; Vujičić 1985: 155; Vujičić 1990: 110; Vujičić, Baotić 1989: 165.

Up.: OLA: 1779.

Etimologija

psl. *dětьcā (stsl. дѣть, rus. дитя́, де́ти, polj. dziecię, dzieci) ← pie. *d^{h}eh$_{1}$-

djèca: psl. *dětьcā je zb. im. od *dětьcĕ, čiji je oblik dobijen deminutivnim *-ьc* (usp. bug. i mak. деца) na im. *dě̄ть, koja se izvodi iz pie. korijena *d^{h}eh$_{1}$- ‘sisati, dojiti’.

Literatura

Skok 1971: I: 402-403; Brückner 1985: 108-109; Fasmer 1986: I: 516; Snoj 2016: 127, 134.

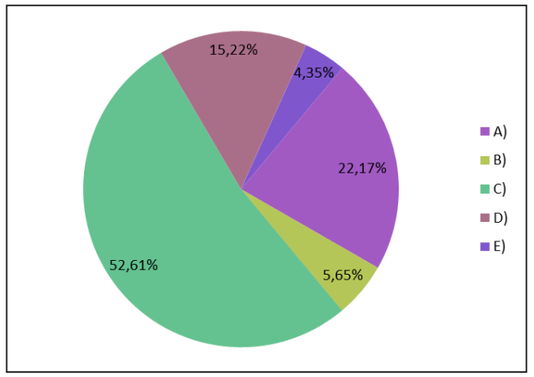

Ukupno (230):
A) 51 (22,17%)
B) 13 (5,65%)
C) 121 (52,61%)
D) 35 (15,22%)
E) 10 (4,35%)

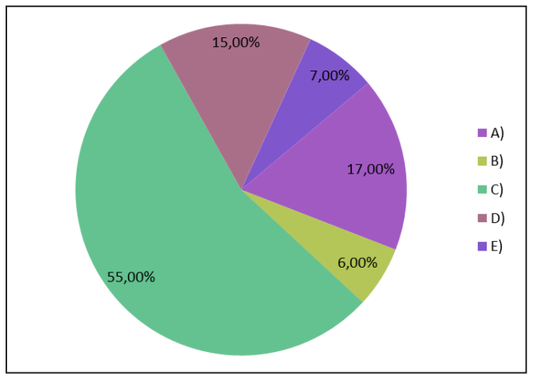

Bošnjaci (100):
A) 17 (17,00%)
B) 6 (6,00%)
C) 55 (55,00%)
D) 15 (15,00%)
E) 7 (7,00%)

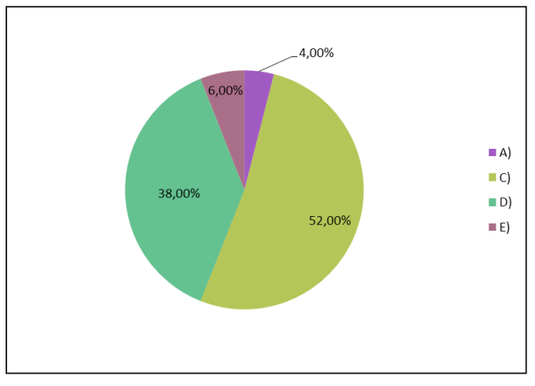

Hrvati (50):
A) 2 (4,00%)
C) 26 (52,00%)
D) 19 (38,00%)
E) 3 (6,00%)

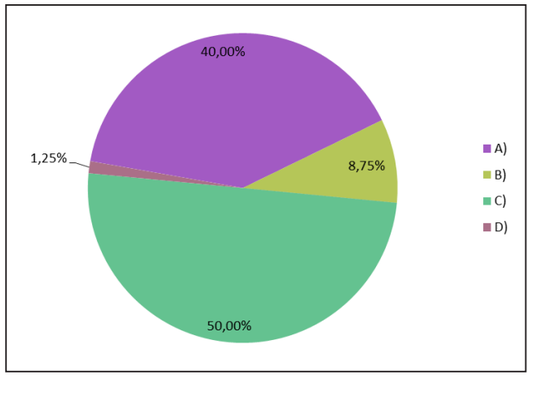

Srbi (80):
A) 32 (40,00%)
B) 7 (8,75%)
C) 40 (50,00%)
D) 1 (1,25%)

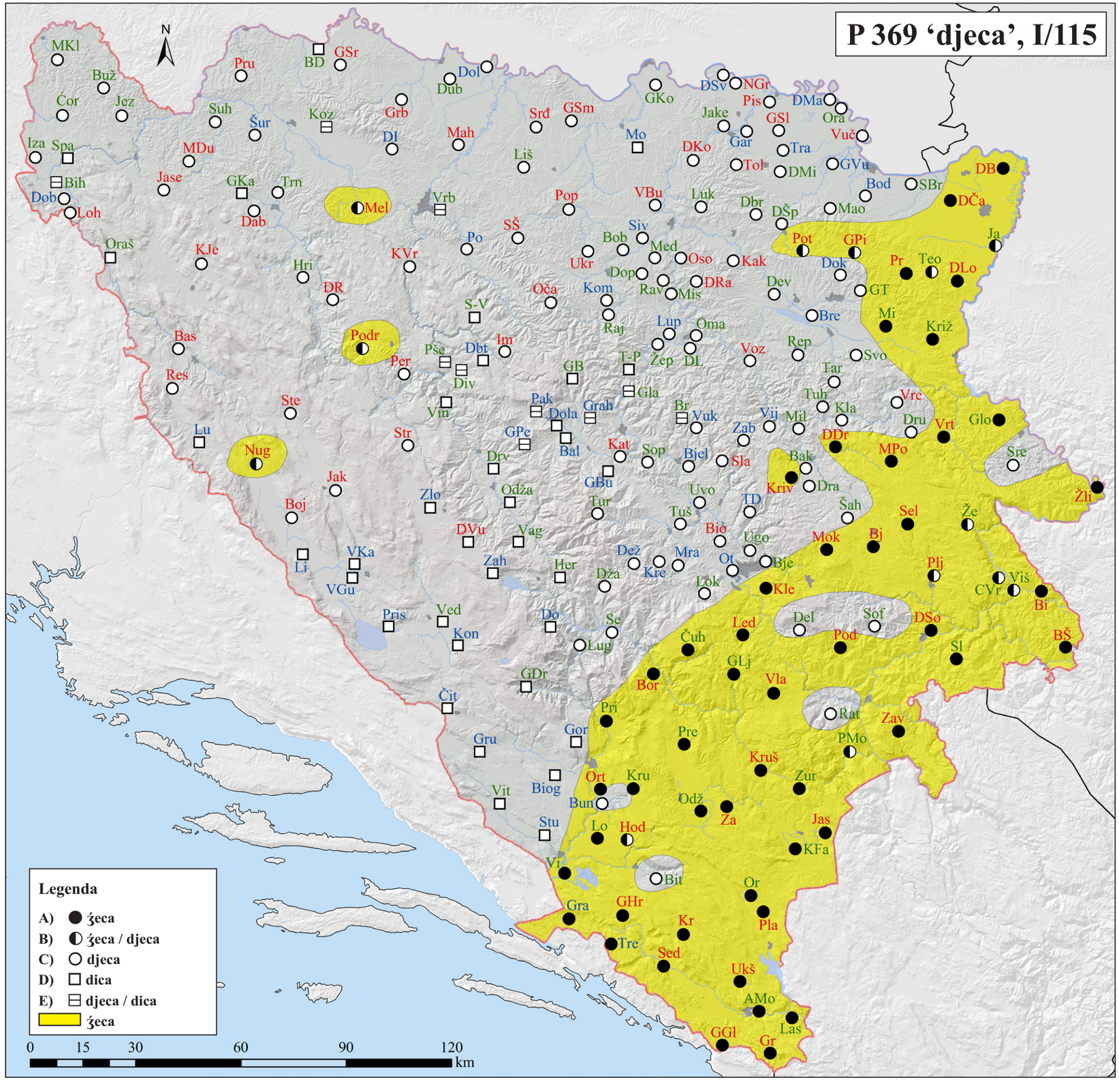

P 1241 ‘sjekira’, I/116		
Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	śékira
2.	GGl	śékira
3.	AMo	śékira
4.	Las	śékira
5.	Ukš	śékira
6.	Pla	śékira
7.	Or	śékira
8.	Kr	śékira
9.	Sed	śékira
10.	Tre	śékira
11.	Gra	śékira
12.	GHr	śékira
13.	Bit	śékira
14.	Vi	śékira
15.	Lo	śékira
16.	Hod	śékira
17.	Bun	śékira
18.	Ort	śékira
19.	Kru	śékira
20.	Odž	śékira
21.	Za	śékira
22.	Kruš	śékira
23.	Zur	śékira
24.	KFa	śékira
25.	Jas	śékira
26.	PMo	śékira / śèkira / síkira
27.	Zav	śékira
28.	Rat	śékira
29.	Vla	śékira
30.	GLj	śékira
31.	Pre	śékira
32.	Pri	śékira
33.	Lug	síkira
34.	Se	śékira / síkira / sjékira
35.	Bor	śékira
36.	Čuh	śékira / síkira
37.	Led	śékira / síkira
38.	Del	śékira
39.	Pod	śékira
40.	Sof	śékira
41.	DSo	śékira
42.	Sl	śékira / sjékira
43.	BŠ	śékira
44.	Bi	śékira
45.	Viš	síkira
46.	CVr	śékira / síkira
47.	Plj	śékira / síkira
48.	Že	síkira
49.	Sel	síkira / śékira
50.	Bj	śékira
51.	Mok	śékira
52.	Šah	síkira
53.	Bje	síkira
54.	Kle	sjékira
55.	Ugo	síkera
56.	TD	síkira
57.	Bio	síkira
58.	Ot	síkira
59.	Lok	síkira
60.	Mra	síkira
61.	Kre	síkira
62.	Dež	síkira
63.	Dža	síkira
64.	Tur	síkira
65.	Kat	síkira
66.	Bak	síkira
67.	Tuš	síkʲra / síkᵉra
68.	Uvo	síkira
69.	Kriv	síkira
70.	Dra	síkira
71.	DDr	síkira
72.	MPo	síkira / śékira
73.	Sre	síkira
74.	Žli	síkira
75.	Glo	síkira
76.	Vrt	síkira
77.	Dru	síkira
78.	Vre	síkira
79.	Križ	síkera
80.	Mi	síkera
81.	Tar	síkira
82.	Kla	síkira / síkera
83.	Mil	síkira
84.	Rep	síkira
85.	Voz	síkira
86.	Vij	síkira
87.	Zab	síkira
88.	Sla	síkira
89.	Bjel	sjékira
90.	Sop	síkira
91.	Vuk	síkira
92.	Br	síkira
93.	GBu	síkira
94.	Bal	síkira
95.	Grah	síkira
96.	Gla	síkira
97.	DL	síkira
98.	Oma	síkira
99.	DRa	síkira
100.	Oso	síkira
101.	Kak	síkira
102.	Dev	síkira
103.	Bre	síkira
104.	Dok	síkira
105.	GPi	síkira
106.	Pr	síkira
107.	DLo	síkira
108.	Teo	síkira
109.	Ja	síkera
110.	DČa	síkera
111.	DB	síkira
112.	SBr	síkira
113.	Bod	síkira
114.	Mao	síkira
115.	Pot	síkira
116.	DŠp	síkira
117.	Dbr	síkira / sjȩ́kira
118.	Luk	síkira
119.	DMi	síkira
120.	GVu	síkira
121.	Vuč	síkira
122.	Ora	síkira
123.	DMa	sikèra
124.	Tra	síkira
125.	GSl	síkira
126.	Tol	síkira
127.	DKo	síkira
128.	Gar	síkira
129.	Pis	síkira
130.	Stu	síkira
131.	Vit	síkira
132.	Gru	síkira
133.	Biog	síkira
134.	Gor	síkira
135.	GDr	síkira
136.	Čit	síkira
137.	Kon	síkira
138.	Pris	síkira
139.	Ved	síkira
140.	Do	síkira
141.	Zah	sìkira
142.	Her	síkira
143.	Vag	síkira
144.	Odža	síkira
145.	DVu	síkira
146.	VGu	síkira
147.	VKa	síkira
148.	Li	síkira
149.	Boj	síkira
150.	Jak	síkira
151.	Zlo	síkira
152.	Drv	síkira
153.	GPe	síkira
154.	Pak	síkira
155.	Vin	síkira
156.	Str	síkira
157.	Ste	síkira
158.	Nug	síkira
159.	Lu	síkira
160.	Res	síkira
161.	Bas	síkira
162.	Hri	síkira
163.	DR	síkira
164.	Podr	sjékira / śékira / síkira
165.	Per	síkira
166.	Pše	síkira / sjékira
167.	Div	síkira
168.	Dbt	síkira
169.	Im	síkira
170.	GB	síkira
171.	T-P	síkira
172.	Žep	síkira
173.	Lup	síkira
174.	Rav	síkira
175.	Mis	sjékira
176.	Dop	síkira
177.	Kom	síkira
178.	Oča	síkira
179.	S-V	síkira
180.	KVr	síkira
181.	Po	síkira
182.	SŠ	síkira
183.	Ukr	síkira
184.	Raj	síkira
185.	Med	síkira
186.	Bob	síkira
187.	Siv	síkira
188.	VBu	sìkira
189.	Pop	síkira
190.	Vrb	síkira
191.	Liš	síkira
192.	Mo	síkira
193.	Jake	síkira
194.	NGr	síkira
195.	DSv	síkera
196.	GKo	síkira
197.	GSm	śékira
198.	Srđ	síkira
199.	Mah	síkira
200.	Dol	síkira
201.	Grb	sjékira
202.	DI	síkira
203.	Mel	sjékira
204.	Trn	síkira
205.	Koz	síkira
206.	GSr	síkira
207.	BD	síkira
208.	Pru	síkʲra
209.	Suh	síkira
210.	Šur	síkira
211.	MDu	síkira
212.	Jase	síkʲra
213.	GKa	síkira
214.	Dab	síkira
215.	KJe	síkira
216.	Oraš	síkira
217.	Loh	síkira
218.	Dob	síkira
219.	Spa	síkira
220.	Iza	síkira
221.	Ćor	síkira
222.	Jez	síkira
223.	Buž	síkira
224.	MKl	síkira
225.	Bih	síkira
226.	Tuh	síkira
227.	Dub	síkʲra
228.	Dola	síkira
229.	Svo	síkira
230.	GT	síkira

Komentar

Glas *ś* u imenici ‘sjekira’ nastao ijekavskim jotovanjem potvrđen je u pedeset jednom istraženom govoru: u četrdeset jednom mjestu zapisan je samo oblik *śekira*, a u deset mjesta naporedo s oblicima *sjekira*, *sikira*. Glas *s* nejotovan je u oblicima *sjekira*, *sikira*, *sikera* u ukupno sto osamdeset devet mjesnih govora: u deset mjesta naporedo je *sjekira*, *sikira* / *śekira*, u pet mjesta samo je *sjekira*, u sto sedamdeset dva mjesta *sikira* ili *sikera*, te u dva mjesta naporedo *sjekira* / *sikira*.

Areal oblika *śekira* kompaktan je, prostire se istočno od rijeke Neretve i zahvata istočnu Bosnu do granica: Ledići i Delijaš (kod Trnova) – Mokro (kod Pala) – Malo Polje (kod Han-Pijeska) – Crni Vrh i Bijela (kod Višegrada); izvan ovog areala zapisan je u dva teritorijalno udaljena govora. Oblik *sikira* imaju mnogi govori širom Bosne i Hercegovine, a nije zapisan istočno od rijeke Neretve. Mjesni govori u kojima se upotrebljava oblik *sjekira* nalaze se na području Bosne i nisu teritorijalno povezani.

Glas *ś* u imenici ‘sjekira’ najčešći je u govorima Srba – oblik *śekira* odlikuje jednu trećinu ovih govora (u dvadeset dva mjesta samo je *śekira*, a u četiri mjesta je *śekira* / *sikira* i u M164 *śekira* / *sjekira* / *sikira*), dok je oblik *śekira* najrjeđi u govorima Hrvata – potvrđen je u tri mjesna govora (M10, Trebimlja kod Trebinja; M11, Gradac kod Neuma, i M17, Buna kod Mostara). Oblik s ikavskom zamjenom jata najprisutniji je u govorima Hrvata – od pedeset ispitanih u njih četrdeset šest zapisano je *sikira*. Samo ikavski oblik zapisan je i u tri četvrtine govora Bošnjaka, te u pedeset od osamdeset ispitanih govora Srba.

Literatura

Baotić 1983: 108; Brabec 2012: 76-77; Dalmacija 1997: 80; FO 1981: 373, 434, 511; Halilović 1990: 290; Halilović 2002: 333; Jahić 2002: 119; Peco 1962: 303; Peco 1964: 63; Peco 1983: 254; Peco 2001: 645; Petrović 1971: 80; Remetić 1970: 114; Rešetar 1907: 141; Šurmin 1895: 189; Valjevac 1983: 341; Vujičić i dr. 1979: 91; Vujičić 1981: 204; Vujičić 1985: 155; Vujičić 1990: 110; Vujičić, Baotić 1989: 165; Vuković 1964: 51.

Up.: OLA: 862, 863; ALE: 348, 366.

Etimologija

psl. *sekȳra (stsl. сєкыра, rus. секи́ра, polj. siekiera) ← pie. *sekuh$_2$-rah$_2$

sjèkira: psl. *sekȳra (sekundarno sěkȳra) izvodi se iz pie. *sekuh$_2$-rah$_2$, vjerovatno nastalog iz *sekuh$_2$- ‘oštrica’, koje se izvodi iz pie. korijena *sek- ‘sjeći, rezati, oblikovati oštrim oruđem’. Prelaskom *y* > /i/ dobijen je oblik *sjekira*.

Literatura

Skok 1973: III: 248-250; Brückner 1985: 488; Fasmer 1987: III: 592-593; Snoj 2016: 667.

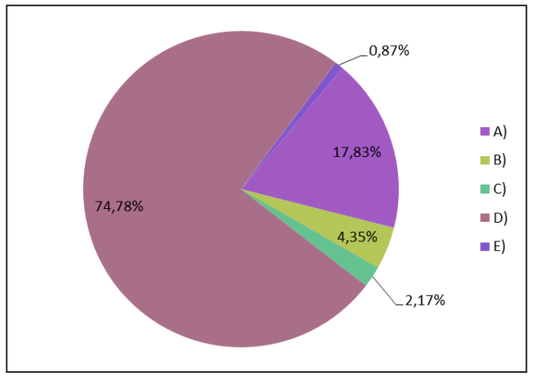

Ukupno (230):
A) 41 (17,83%)
B) 10 (4,35%)
C) 5 (2,17%)
D) 172 (74,78%)
E) 2 (0,87%)

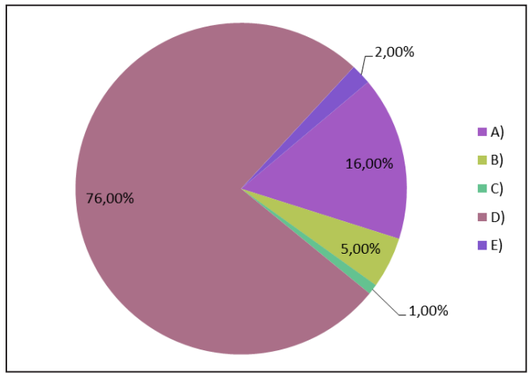

Bošnjaci (100):
A) 16 (16,00%)
B) 5 (5,00%)
C) 1 (1,00%)
D) 76 (76,00%)
E) 2 (2,00%)

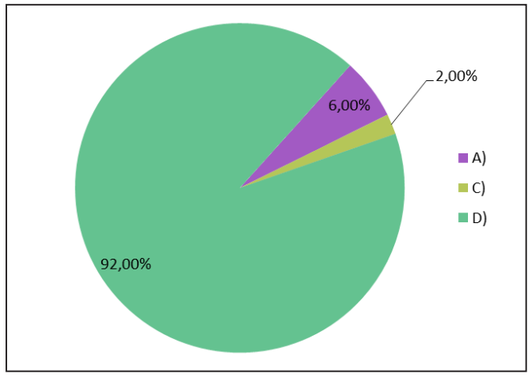

Hrvati (50):
A) 3 (6,00%)
C) 1 (2,00%)
D) 46 (92,00%)

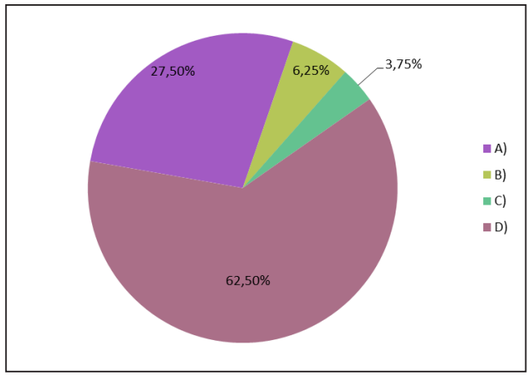

Srbi (80):
A) 22 (27,50%)
B) 5 (6,25%)
C) 3 (3,75%)
D) 50 (62,50%)

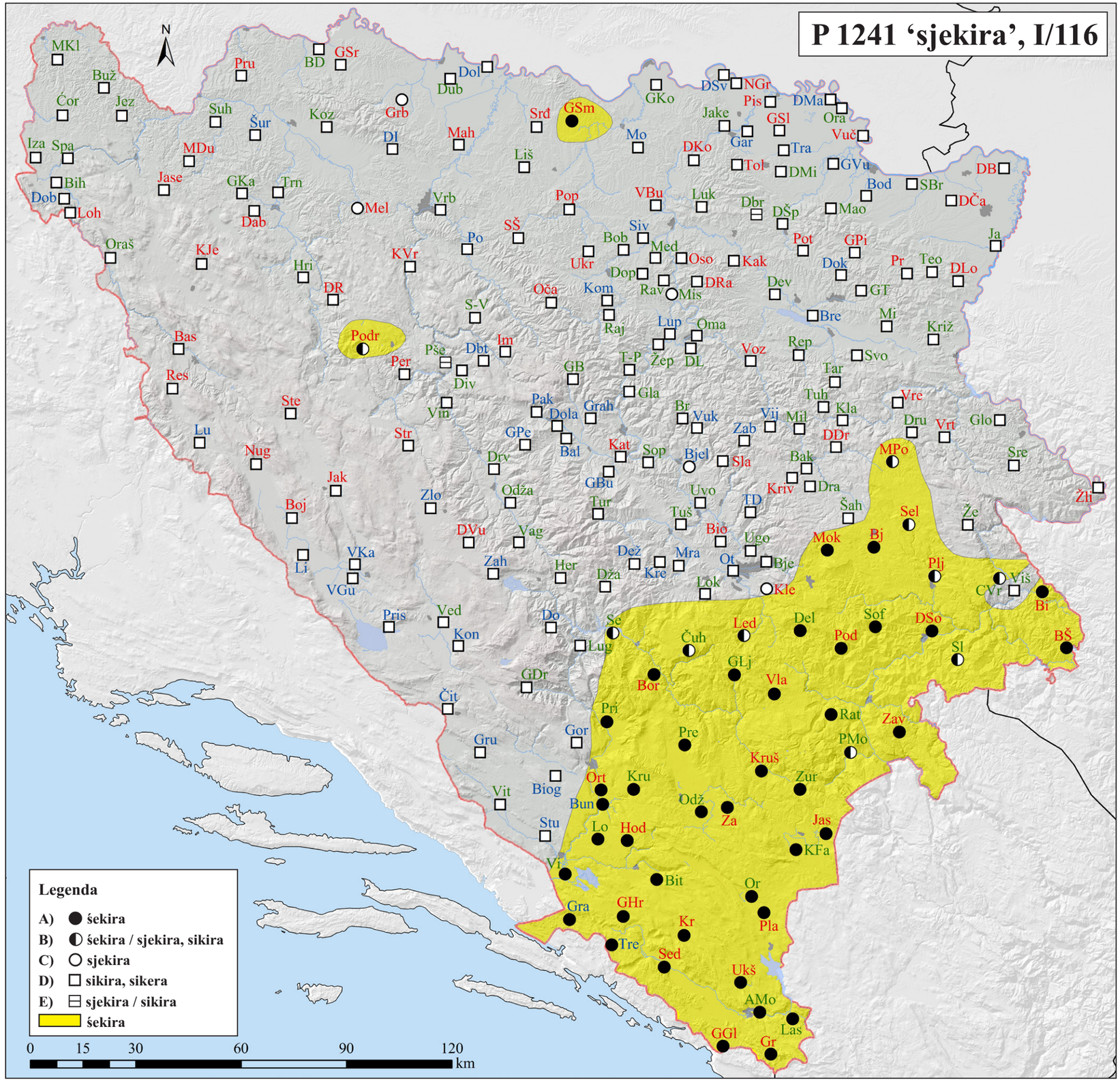

P 46 ‘zjenica’, I/117		
Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	zènica
2.	GGl	zènica
3.	AMo	zènica
4.	Las	zènica
5.	Ukš	zènica
6.	Pla	zènica
7.	Or	zénʲca
8.	Kr	zènica
9.	Sed	zènica
10.	Tre	zènica
11.	Gra	zènica
12.	GHr	zjènica
13.	Bit	zènica
14.	Vi	zènica
15.	Lo	zènica
16.	Hod	zènica
17.	Bun	zjénica
18.	Ort	zènica
19.	Kru	zènica
20.	Odž	žènica
21.	Za	žénica
22.	Kruš	zènica
23.	Zur	zènica
24.	KFa	zènica
25.	Jas	zènica
26.	PMo	zénica
27.	Zav	zènica
28.	Rat	zènica
29.	Vla	zènica
30.	GLj	zènica
31.	Pre	zènica
32.	Pri	zènica
33.	Lug	zènica
34.	Se	zènʲca / zènica
35.	Bor	zénica
36.	Čuh	zènica
37.	Led	zjènica
38.	Del	zènica
39.	Pod	zènica
40.	Sof	zènica
41.	DSo	zènica
42.	Sl	zénica
43.	BŠ	zènica
44.	Bi	zénica
45.	Viš	zjènica
46.	CVr	zénica
47.	Plj	zénica
48.	Že	zénica
49.	Sel	zénica / zènica
50.	Bj	zènica
51.	Mok	zénca / zénica
52.	Šah	zénca
53.	Bje	zénca
54.	Kle	zènica
55.	Ugo	zénica
56.	TD	zénʲca
57.	Bio	zjénica
58.	Ot	zénca
59.	Lok	zènica
60.	Mra	zènica
61.	Kre	zénica
62.	Dež	zénica / glédeːće:
63.	Dža	zènica
64.	Tur	zénʲca
65.	Kat	zénca
66.	Bak	zjénica / zénica
67.	Tuš	zénʲca
68.	Uvo	zénʲca / glédeːće:
69.	Kriv	zènica
70.	Dra	zénica
71.	DDr	zénica / zénʲca
72.	MPo	zénʲca
73.	Sre	zénca
74.	Žli	zènca
75.	Glo	zénca
76.	Vrt	zènica
77.	Dru	zènica
78.	Vre	zènʲca / zénʲca
79.	Križ	zénca
80.	Mi	zènʲca
81.	Tar	ogledèːće: / zènica
82.	Kla	zènica
83.	Mil	zènica
84.	Rep	zènica
85.	Voz	zénʲca
86.	Vij	zénica
87.	Zab	zènica
88.	Sla	zénʲca
89.	Bjel	zènica
90.	Sop	zjénica
91.	Vuk	zjénica
92.	Br	zènica
93.	GBu	zénca
94.	Bal	zénca
95.	Grah	zénca
96.	Gla	zjẹ̀ncạ
97.	DL	zénʲca
98.	Oma	glédeːća̧ː
99.	DRa	zènca
100.	Oso	zènca
101.	Kak	zènica
102.	Dev	zènica
103.	Bre	zjènica
104.	Dok	zènica
105.	GPi	zènʲca
106.	Pr	zènca
107.	DLo	zẹ̀nca
108.	Teo	zénica
109.	Ja	zènca
110.	DČa	zẹ̀nca / zéẹ̀nca
111.	DB	zènica
112.	SBr	zénca
113.	Bod	zènica
114.	Mao	zjènʲca
115.	Pot	zènca
116.	DŠp	zènica
117.	Dbr	zjẹ̀nca
118.	Luk	zènca
119.	DMi	zénica
120.	GVu	zènica
121.	Vuč	zènica
122.	Ora	zènica
123.	DMa	zjènica / zènica
124.	Tra	zènica
125.	GSl	zènica
126.	Tol	zénca
127.	DKo	zénca
128.	Gar	zénca
129.	Pis	zènʲca
130.	Stu	zènica
131.	Vit	zènica
132.	Gru	zènica
133.	Biog	zènica
134.	Gor	zènica
135.	GDr	zènica
136.	Čit	zemca
137.	Kon	zènica
138.	Pris	zènica
139.	Ved	zènica
140.	Do	zénica
141.	Zah	zènca
142.	Her	zéńca
143.	Vag	zénica
144.	Odža	zénica
145.	DVu	zènʲca
146.	VGu	zènica
147.	VKa	zènʲca
148.	Li	zènʲca
149.	Boj	zènʲca
150.	Jak	zènʲca
151.	Zlo	zènica / glédeːće:
152.	Drv	zénica
153.	GPe	glédoːća:
154.	Pak	glédoːće:
155.	Vin	zénʲca
156.	Str	zénʲca
157.	Ste	zènica
158.	Nug	zènica
159.	Lu	zẹ́nca
160.	Res	zènica
161.	Bas	zénʲca / zjénʲca
162.	Hri	zènica
163.	DR	zènca
164.	Podr	zénica / zénʲca
165.	Per	zénʲca
166.	Pše	zènica
167.	Div	zènica
168.	Dbt	zénca / glédeːće:
169.	Im	zénʲca
170.	GB	oglé:ce / zéńca
171.	T-P	zinca
172.	Žep	zénca
173.	Lup	zjénʲca
174.	Rav	zénica
175.	Mis	zénica
176.	Dop	zéna
177.	Kom	zénica
178.	Oča	zénica
179.	S-V	zénca
180.	KVr	zènʲca
181.	Po	zéna
182.	SŠ	zjènica
183.	Ukr	zénica
184.	Raj	zénʲca / zẹ́nce
185.	Med	zénʲca
186.	Bob	zénica
187.	Siv	zénʲca
188.	VBu	zénica
189.	Pop	zènica
190.	Vrb	zénica
191.	Liš	zéna
192.	Mo	zènica
193.	Jake	zènica
194.	NGr	zènʲca
195.	DSv	zènica
196.	GKo	zénica
197.	GSm	zjénʲca
198.	Srđ	zènica
199.	Mah	zénica
200.	Dol	zènica
201.	Grb	zènica
202.	DI	zjènica
203.	Mel	zénica / zénʲca / glédeːće:
204.	Trn	zènica
205.	Koz	zjénica
206.	GSr	zjènica
207.	BD	zènica
208.	Pru	zènʲca
209.	Suh	zènʲca
210.	Šur	zènica
211.	MDu	zènica
212.	Jase	zènʲca
213.	GKa	zènica
214.	Dab	zènica
215.	KJe	zẹ̀nca / glé:davac
216.	Oraš	zènica
217.	Loh	zènica
218.	Dob	zènica
219.	Spa	zénica
220.	Iza	zènca
221.	Ćor	zènica
222.	Jez	zẹ̀nca
223.	Buž	zènca
224.	MKl	zènʲca
225.	Bih	zènica
226.	Tuh	zènʲca / ogledèːće:
227.	Dub	zènʲca
228.	Dola	zjénica
229.	Svo	zènica / zjènica
230.	GT	zjènica

Komentar

Glas *ź* u imenici ‘zjenica’ kao rezultat ijekavskog jotovanja imaju dva mjesna govora: u M20 i M21 samo je *ženica*. Glas *z* u imenici *zjenica* nije jotovan u oblicima *zjenica*, *zenica*, *zinca*: oblik *zenica* poznaje dvjesto pet mjesnih govora (dvjesto jedan samo oblik *zenica*, a četiri naporedo s oblikom *zjenica*), oblik *zjenica* zapisan je u dvadeset tri mjesta (devetnaest ima samo *zjenica*, a četiri imaju *zjenica* / *zenica*), a oblik *zinca* potvrđen je u M171.

Mjesni govori u kojima se upotrebljava oblik *zenica* nalaze se širom Bosne i Hercegovine; govori s oblikom *zjenica* rijetki su u Hercegovini, razuđeni su u istočnoj, sjeveroistočnoj, srednjoj, sjevernoj, sjeverozapadnoj i zapadnoj Bosni; u okolici Nevesinja (istočna Hercegovina) nalaze se oba mjesna govora u kojima je zapisan samo oblik *ženica*.

Glas *ź* i oblik *ženica* imaju po jedan mjesni govor Srba (M21, Zalom kod Nevesinja) i Bošnjaka (M20, Odžak kod Nevesinja). Oblik s nejotovanim dentalom *z* i ekavskim refleksom jata najčešći je u govorima Srba – od osamdeset ispitanih poznaju ga sedamdeset tri (u sedamdeset dva samo je *zenica*, a u jednom *zenica* / *zjenica*). Oblik s nejotovanim dentalom *z* i (i)jekavskim refleksom jata najprisutniji je u govorima Hrvata – sedam mjesnih govora ima oblik *zjenica* (šest samo *zjenica*, a jedan *zjenica* / *zenica*). Oblik s dentalom *z* i ikavskim refleksom jata (*zinca*) potvrđen je samo u jednom mjesnom govoru Bošnjaka (M171, Topčić-Polje kod Zenice).

Iz tri mjesta potječu nerelevantni odgovori (*gledeća*, *gledoća*).

Literatura

Baotić 1983: 108; Dalmacija 1997: 80-81; FO 1981: 414, 442, 462; Halilović 1990: 290; Halilović 2002: 331-334; Jahić 2002: 119; Pavešić 1960: 372; Peco 1962: 303; Peco 1983: 249; Peco 2001: 646; Remetić 1970: 114; Simić 1978: 61; Šurmin 1895: 189; Valjevac 1983: 341; Vujičić i dr. 1979: 89-93; Vujičić 1981: 204; Vujičić 1985: 153-156; Vujičić 1990: 108-111.

Up.: OLA: 1345.

Etimologija

psl. *zě̑nica (stsl. зѣница, rus. зени́ца, polj. źrenica) ← pie. *g’^{h}eh$_{1}$(i)- ili *g’^{h}eį̯-

zjènica: etimologija psl. *zě̑nica nije posve jasna; jedna mogućnost je da vodi porijeklo iz pie. korijena *g’^{h}eh$_{1}$(i)- ‘zijati, zjapiti, imati veliki otvor’, što bi značilo ’dio oka koji se otvara’, a druga iz pie. *g’heį̯- ‘sjajiti se’, što bi značilo ’dio oka koji se sjaji’.

Literatura

Skok 1973: III: 656; Brückner 1985: 656; Fasmer 1986: II: 94; Snoj 2016: 876.

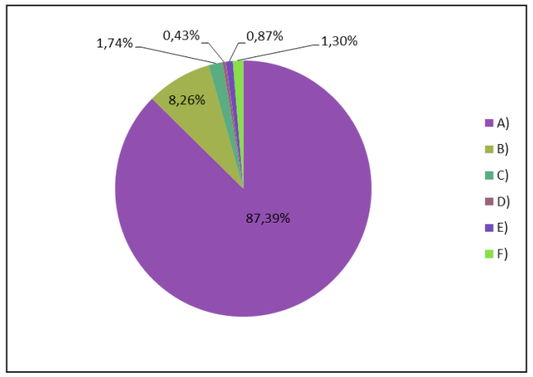

Ukupno (230):
A) 201 (87,39%)
B) 19 (8,26%)
C) 4 (1,74%)
D) 1 (0,43%)
E) 2 (0,87%)
F) 3 (1,30%)

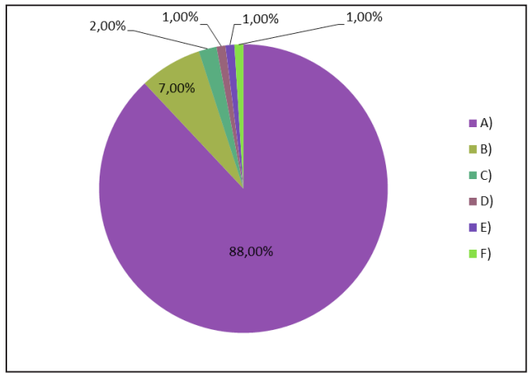

Bošnjaci (100):
A) 88 (88,00%)
B) 7 (7,00%)
C) 2 (2,00%)
D) 1 (1,00%)
E) 1 (1,00%)
F) 1 (1,00%)

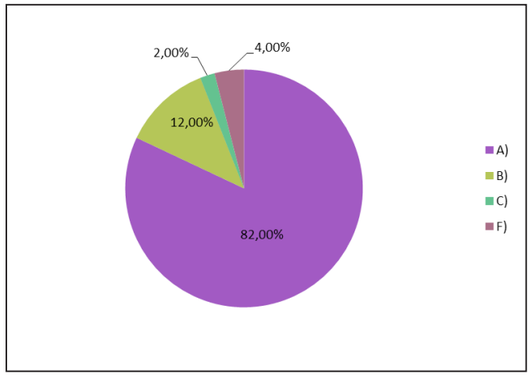

Hrvati (50):
A) 41 (82,00%)
B) 6 (12,00%)
C) 1 (2,00%)
F) 2 (4,00%)

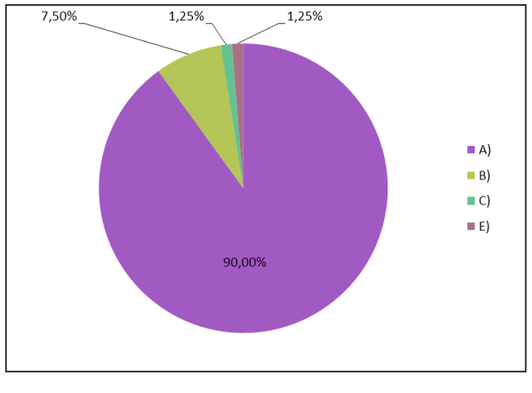

Srbi (80):
A) 72 (90,00%)
B) 6 (7,50%)
C) 1 (1,25%)
E) 1 (1,25%)

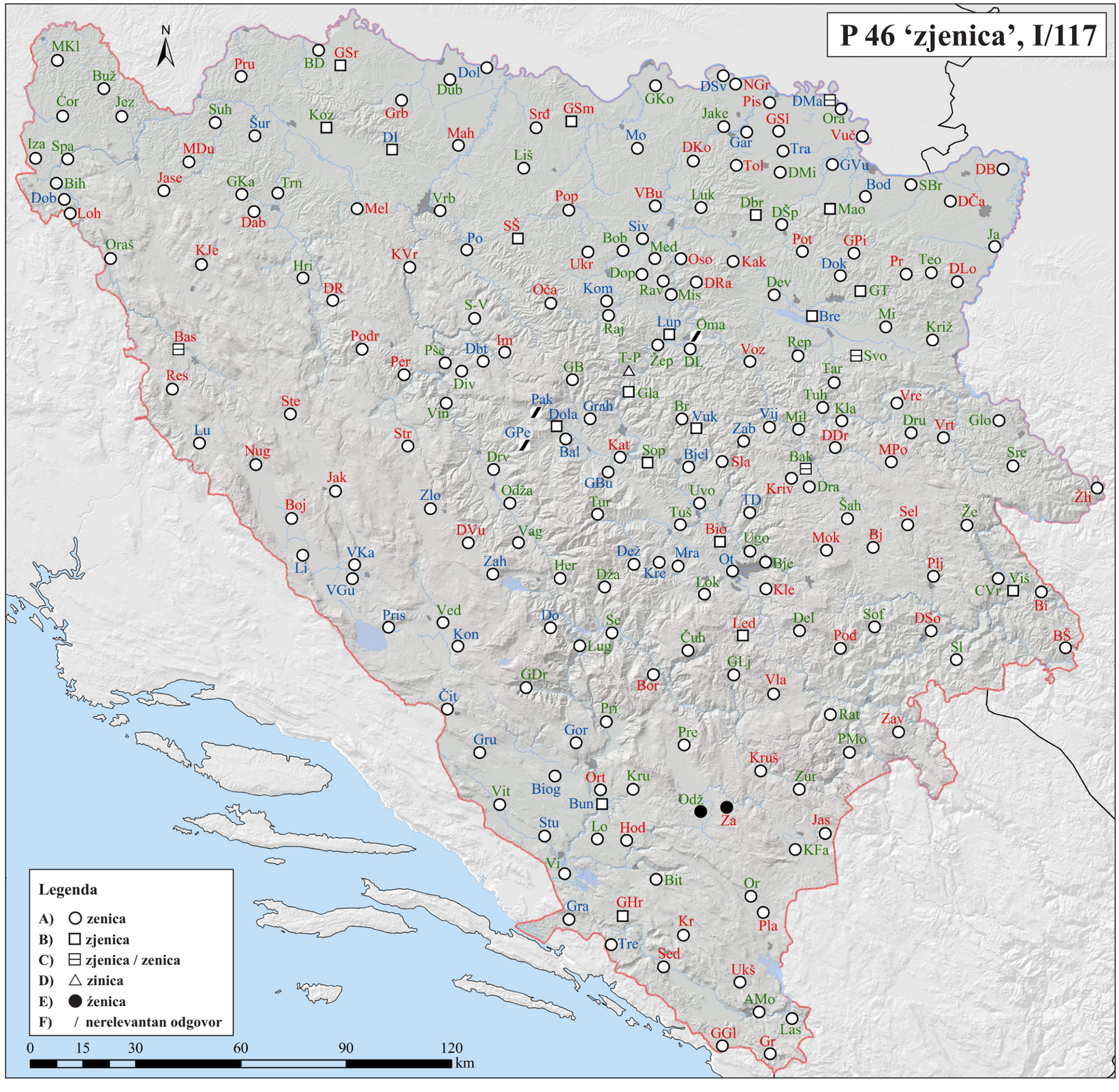

P 586 ‘cjepanica’, I/118		
Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	ćépanica
2.	GGl	ćépanica
3.	AMo	ćépalo / ćépanica
4.	Las	ćépanica
5.	Ukš	ćépanica
6.	Pla	ćépanica
7.	Or	ćépalo
8.	Kr	ćèpanica
9.	Sed	ćépanica
10.	Tre	ćépanica
11.	Gra	ćépanica
12.	GHr	ćépanica
13.	Bit	ćépanica
14.	Vi	bĺ́a / ćépanica
15.	Lo	ćépalo
16.	Hod	ćépanica
17.	Bun	ćépanica
18.	Ort	ćépanica
19.	Kru	ćépalo
20.	Odž	šépanica
21.	Za	ćépanica
22.	Kruš	ćépanica
23.	Zur	ćépalo
24.	KFa	ćépalo
25.	Jas	ćépanica
26.	PMo	bíla / cjèpka
27.	Zav	ćépanica
28.	Rat	ćépanica
29.	Vla	bĺ́a / ćépanica
30.	GLj	ćépanica
31.	Pre	ćépalo
32.	Pri	ćepanica
33.	Lug	cjépanica
34.	Se	cjèpĺ́a / bĺ́a
35.	Bor	ćépanca
36.	Čuh	ćépanica
37.	Led	ćépanica / ćèpka
38.	Del	cjepán^{i}ca
39.	Pod	bĺ́a / ćépanica
40.	Sof	cjépanica
41.	DSo	ćépanica
42.	Sl	cjèpanica / ćèpanica
43.	BŠ	ćépanica
44.	Bi	ćépalo
45.	Viš	cjépalo
46.	CVr	cjépalo
47.	Plj	ćépalo
48.	Že	cjepánica / glàvńa
49.	Sel	ćépanca
50.	Bj	ćépanica / cjépanica
51.	Mok	ćepánica / ćepánca
52.	Šah	cjèpka
53.	Bje	cjépan^{i}ca
54.	Kle	cjepánica
55.	Ugo	cjepán^{i}ca
56.	TD	cjépan^{i}ca
57.	Bio	cjèpĺ́a
58.	Ot	cjépalo
59.	Lok	cjepalo / cjèpan^{i}ca
60.	Mra	cjèpĺ́a
61.	Kre	cjèpĺ́a
62.	Dež	cjèpĺ́a / ćèpĺ́a
63.	Dža	cjépanica
64.	Tur	cèpĺ́a
65.	Kat	cjèpĺ́a
66.	Bak	cjepánice
67.	Tuš	cjèpĺ́a
68.	Uvo	cjépalo
69.	Kriv	ćépanca
70.	Dra	cjèpĺ́a
71.	DDr	ćépanica / ćèpka
72.	MPo	cjèpka
73.	Sre	cjèpka / cjépanica
74.	Žli	cjépanica
75.	Glo	cjèpka / glàvńa
76.	Vrt	ćépanica
77.	Dru	cjépanica
78.	Vre	cjepán^{i}ca
79.	Križ	cjépalo
80.	Mi	cjèpĺ́a
81.	Tar	cjepánica / cjèpĺ́a
82.	Kla	cjèpĺ́a
83.	Mil	cjepánica
84.	Rep	cjèpĺ́a
85.	Voz	cjépan^{i}ca
86.	Vij	cjèpĺ́a
87.	Zab	cjepánica
88.	Sla	cjèpĺ́a
89.	Bjel	cjèpĺ́a
90.	Sop	sù:k
91.	Vuk	cjèpĺ́a
92.	Br	šà:jta
93.	GBu	cìpĺ́a
94.	Bal	cìpĺ́a
95.	Grah	cìpĺ́a / cipánca
96.	Gla	cipáncą
97.	DL	cjèpĺ́a
98.	Oma	cjèpĺ́a
99.	DRa	cjèpĺ́a
100.	Oso	osječak / cjèpĺ́a / prijé:kladań
101.	Kak	cjepánica / cipánica
102.	Dev	cjèpĺ́a
103.	Bre	cèpĺ́a
104.	Dok	cèpĺ́a
105.	GPi	cjépan^{i}ca
106.	Pr	ćépanca
107.	DLo	cjèpka
108.	Teo	cjèpka
109.	Ja	cjépalo
110.	DČa	cjépanca
111.	DB	cjèpka
112.	SBr	cjèpanica
113.	Bod	cjèpĺ́a
114.	Mao	cjepàn^{i}ca
115.	Pot	cjépan^{i}ca
116.	DŠp	cèpĺ́a
117.	Dbr	cjepánica
118.	Luk	cépĺ́a
119.	DMi	cjépanica
120.	GVu	cjèpĺ́a
121.	Vuč	cjépanica
122.	Ora	cjépanica
123.	DMa	cjepànica
124.	Tra	cjèpĺ́a
125.	GSl	cjepánica
126.	Tol	cjèpĺ́a
127.	DKo	cjepánca
128.	Gar	cjépan^{i}ca
129.	Pis	cjépan^{i}ca
130.	Stu	cipka
131.	Vit	cípanica
132.	Gru	cipánica
133.	Biog	bĺ́a / cípanica
134.	Gor	cipánica / cìpĺ́a
135.	GDr	cípanica
136.	Čit	cìpĺ́a
137.	Kon	cìpĺ́a
138.	Pris	cìpĺ́a
139.	Ved	cipá:nca
140.	Do	cípanica / cìpĺ́a
141.	Zah	cip^{i}ca
142.	Her	cip^{i}ca
143.	Vag	cìpja / cìpĺ́a
144.	Odža	cìpĺ́a / cipánica
145.	DVu	cìpĺ́a
146.	VGu	cípanica
147.	VKa	cìpĺ́e / cipán^{i}ca
148.	Li	cipánica
149.	Boj	cjèpĺ́a
150.	Jak	cjèpĺ́a
151.	Zlo	cipánica
152.	Drv	cipánica / cìpĺ́e
153.	GPe	cípalo / cípĺ́a
154.	Pak	cìpĺ́a
155.	Vin	cìpĺ́a
156.	Str	cjepán^{i}ca
157.	Ste	cjépana
158.	Nug	cjépanica
159.	Lu	cípaṇca
160.	Res	cjépaṇca
161.	Bas	cjèpan^{i}ca
162.	Hri	cípanica
163.	DR	ćépanca
164.	Podr	cjépanica
165.	Per	ćépanica / cjèpĺ́a
166.	Pše	cjépanica / cípanica
167.	Div	cjépan^{i}ca / cípan^{i}ca
168.	Dbt	cìpĺ́a / cípanca
169.	Im	cjépalo / cjèpĺ́a / pòtaka
170.	GB	cípalo
171.	T-P	cipánica
172.	Žep	cìpĺ́a
173.	Lup	cìpĺ́a
174.	Rav	cèpĺ́a
175.	Mis	cèpĺ́a / prísjećak
176.	Dop	prísječak / cépalo
177.	Kom	cèpĺ́a
178.	Oča	cjépan^{i}ca
179.	S-V	cìpĺ́a / cípanica
180.	KVr	cjépan^{i}ca
181.	Po	cípanica / cìpĺ́a
182.	SŠ	cjépanica
183.	Ukr	cjépanca
184.	Raj	cjépanica
185.	Med	dv́a:r
186.	Bob	klàda / cèpĺ́a / cjépanca
187.	Siv	cjépanica
188.	VBu	cjépanica
189.	Pop	cjépanica
190.	Vrb	cípanica / prísićak
191.	Liš	cìpĺ́a
192.	Mo	cìpĺ́a
193.	Jake	cjépanica
194.	NGr	cèpĺ́a
195.	DSv	cjèpĺ́a
196.	GKo	cèpĺ́a
197.	GSm	cjépanca
198.	Srđ	cjépan^{i}ca
199.	Mah	cjèpka
200.	Dol	cìpĺ́a
201.	Grb	cjépanica
202.	DI	cjépanca
203.	Mel	cjèpanica
204.	Trn	cípanica
205.	Koz	cípanica
206.	GSr	cjépanica
207.	BD	cípanica
208.	Pru	cjépanca
209.	Suh	cípan^{i}ca
210.	Šur	cjèpĺ́a
211.	MDu	cjépanica / cjèpka
212.	Jase	cjépan^{i}ca
213.	GKa	cípanica
214.	Dab	cjépenica / cjépanica
215.	KJe	cjépanica
216.	Oraš	cípanica
217.	Loh	cjépanica
218.	Dob	cípanica
219.	Spa	cípanica
220.	Iza	cípeṇca
221.	Ćor	cípana
222.	Jez	cìpła
223.	Buž	cípanica
224.	MKl	cípanica
225.	Bih	cípanica
226.	Tuh	cjepánica / glávńa
227.	Dub	cípan^{i}ca
228.	Dola	cipánica / cipánca
229.	Svo	cjépanica
230.	GT	cjepánica

Komentar

Afrikata *c* nije jotovana u imenici ‘cjepanica’ u oblicima *cjepanica*, *cjepĺa*, *cipanica*, *cipĺa*, *cepĺa* u gotovo četiri petine ispitanih govora: oblici *cjepanica*, *cjepĺa* odlikuju gotovo polovinu mjesnih govora (u sto devet mjesta samo je *cjepanica*, *cjepĺa*, a u četiri je naporedo *cjepanica* ili *cjepĺa* i *ćepanica* ili *ćepĺa*); oblici s ikavskim refleksom jata odlika su jedne četvrtine istraženih govora (u pedeset sedam mjesta zapisano je samo *cipanica*, *cipĺa*); oblik s ekavskim refleksom jata ima jedanaest mjesnih govora (*cepĺa*). Jotovani oblici odlika su nešto više od jedne petine mjesnih govora (u četrdeset šest mjesta samo je *ćepanica*, a u četiri je naporedo ćepanica ili ćepĺa i *cjepanica* ili *cjepĺa*).

Oblici *cjepanica*, *cjepĺa* vrlo su rijetki u Hercegovini (imaju ih samo u sjevernoj), a nije zapisan u širokom pojasu od istočne Hercegovine do Livna na jugozapadu Bosne, preko ramske oblasti do Teslića u sjevernoj te Zavidovića, Kaknja i Busovače u srednjoj Bosni. Svi mjesni govori u kojima se upotrebljavaju oblici *cipanica*, *cipĺa* nalaze se zapadno od rijeka Neretve i Bosne, a najviše ih je u trouglu koji čine Studenci (kod Ljubuškog) u zapadnoj Hercegovini, Ličtani (kod Livna) u jugozapadnoj i Lupoglav (kod Žepča) u srednjoj Bosni te u Cazinskoj krajini. Areal oblika *cepĺa* nalazi se na području Bosne, u granicama: Turkovići (kod Fojnice) u srednjoj, Breze i Dokanj (kod Tuzle) te Donja Špionica (kod Srebrenika) u sjeveroistočnoj, Novi Grad (kod Odžaka) i Gornje Kolibe (kod Bosanskog Broda) te Komušina (kod Teslića) u sjevernoj Bosni. Areal jotovanih oblika (*ćepanica* ili *ćepĺa*) prostire se istočno od rijeke Neretve i zahvata istočnu Bosnu, seže do Vlasenice, Olova i Ilijaša (izvan ovog areala zapisan je u četiri teritorijalno udaljena mjesta).

Glas *ć* u imenici ‘cjepanica’ nastao ijekavskim jotovanjem najčešći je u govorima Srba: od osamdeset ispitanih njih trideset poznaje oblik *ćepanica* – dvadeset osam ima samo oblik *ćepanica*, a dva imaju naporedo *ćepanica* / *cjepanica* (M50) i *ćepanica* / *cjepĺa* (M165), a najrjeđi je u govorima Hrvata: tri mjesna govora imaju samo oblik *ćepanica* (M10, M11 i M17), a jedan ima *cjepĺa* / *ćepĺa* (M62). Oblici *cjepanica*, *cjepĺa* najrašireniji su u govorima Srba – od osamdeset istraženih pedeset njih poznaje ove oblike (četrdeset osam samo oblik *cjepanica*, a dva naporedo s jotovanim oblicima: M50 i M165). Oblici s afrikatom *c* i ikavskim refleksom jata najprisutniji su u govorima Hrvata – od pedeset istraženih njih dvadeset šest ima *cipanica*, *cipĺa*. Oblik s afrikatom *c* i ekavskim refleksom jata najčešći je u govorima Bošnjaka – u sedam ovih govora potvrđen je samo oblik *cepĺa*.

Iz tri mjesta potječu nerelevantni odgovori (*suk*, *šajta* i dr.).

Literatura

Brozović 2012: 333; Bulić 2014: 99; Halilović 1990: 290; Halilović 2002: 333; Jahić 2002: 120; Kozomara 2016: 656; Pavešić 1960: 370; Peco 1962: 303; Peco 1964: 64; Peco 1983: 252; Peco 2001: 646; Remetić 1970: 114; Remetić 1981: 186; Simić 1978: 61; Šurmin 1895: 189; Valjevac 1983: 341; Vujičić i dr. 1979: 91; Vujičić 1981: 205; Vujičić 1985: 156; Vujičić 1990: 111.

Etimologija

psl. **cě̄pъ* (rus. цеп, polj. cep) ← pie. **skeip/b-*

cjepànica: im. je nastala od psl. **cě̄pъ* ‘rascijepljen komad drveta’ i suf. *-anica*, a korijen **cě̄pъ* izvodi se iz pie. **skeip/b-* ‘rezati, sjeći, odvajati’.

Literatura

Skok 1971: I: 263-264; Brückner 1985: 58; Fasmer 1987: IV: 299; Snoj 2016: 101.

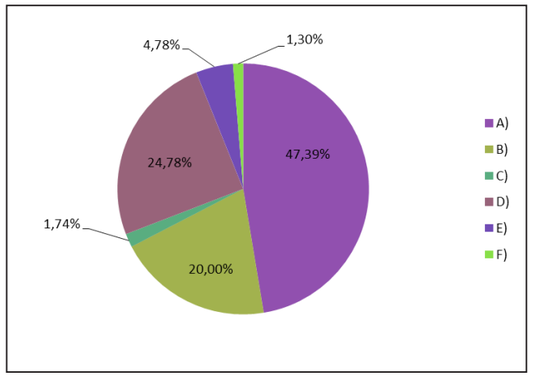

Ukupno (230):
A) 109 (47,39%)
B) 46 (20,00%)
C) 4 (1,74%)
D) 57 (24,78%)
E) 11 (4,78%)
F) 3 (1,30%)

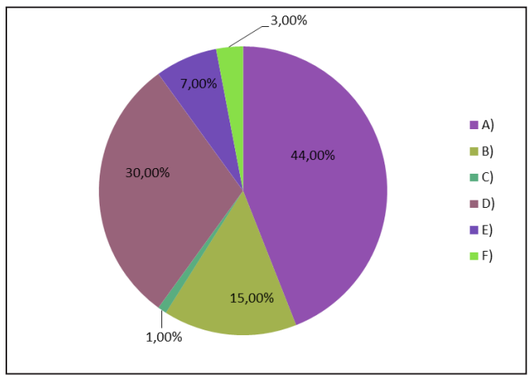

Bošnjaci (100):
A) 44 (44,00%)
B) 15 (15,00%)
C) 1 (1,00%)
D) 30 (30,00%)
E) 7 (7,00%)
F) 3 (3,00%)

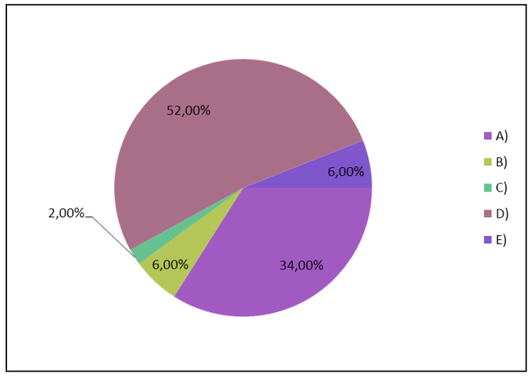

Hrvati (50):
A) 17 (34,00%)
B) 3 (6,00%)
C) 1 (2,00%)
D) 26 (52,00%)
E) 3 (6,00%)

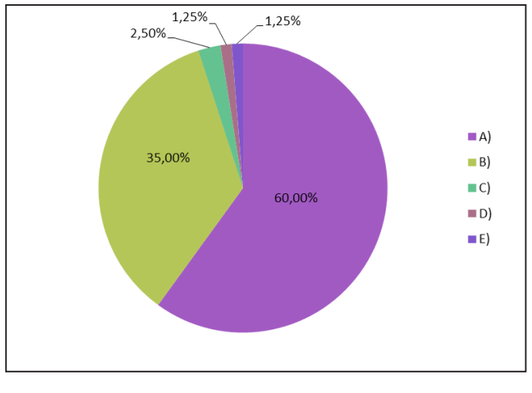

Srbi (80):
A) 48 (60,00%)
B) 28 (35,00%)
C) 2 (2,50%)
D) 1 (1,25%)
E) 1 (1,25%)

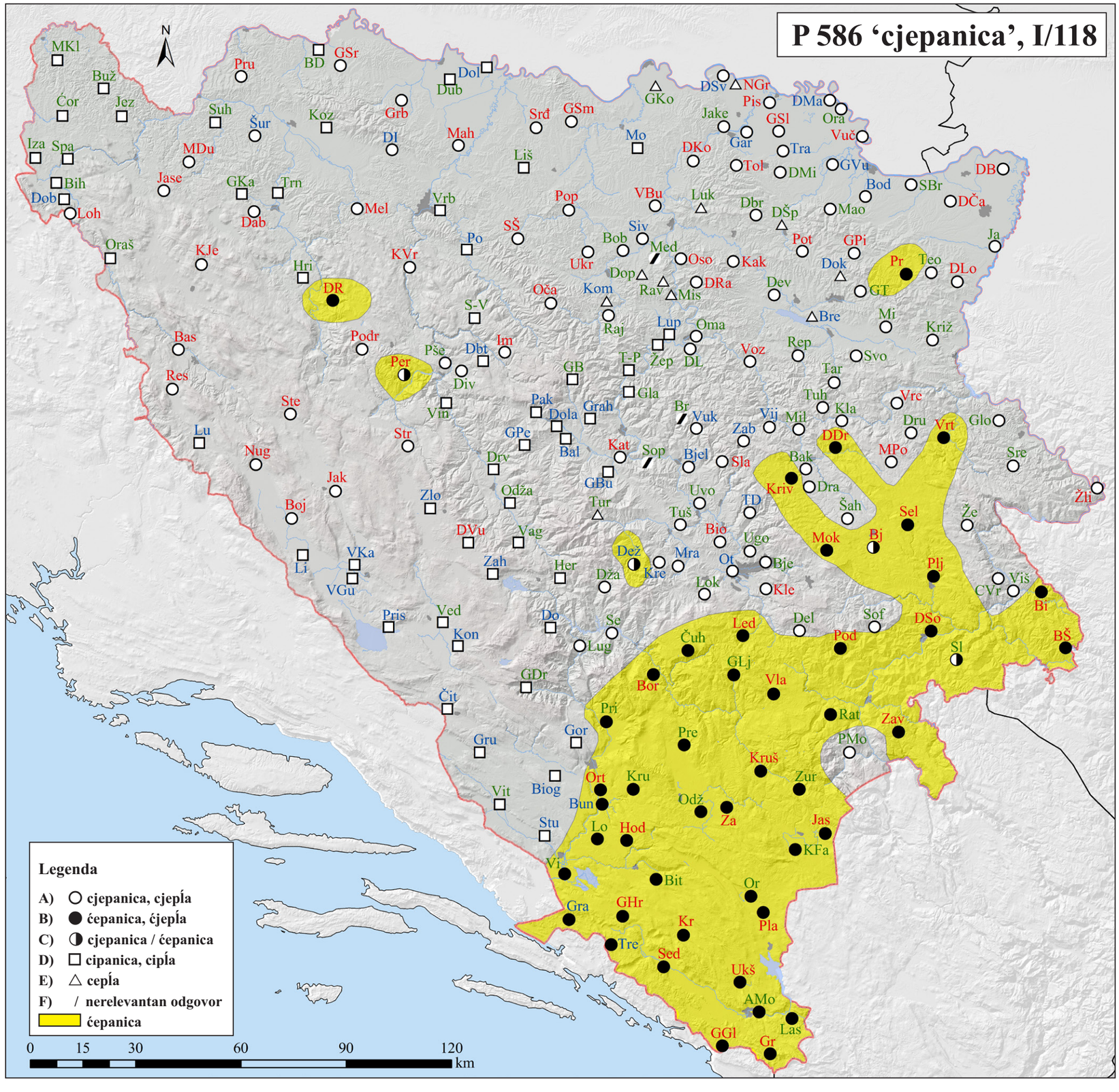

P 105 ‘pjeva’, I/119		
Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	pjèva:
2.	GGl	pjèva:
3.	AMo	pjèva: / pĺèva:
4.	Las	pjèva:
5.	Ukš	pjèva:
6.	Pla	pjèva:
7.	Or	pjèva:
8.	Kr	pjèva:
9.	Sed	pjèva:
10.	Tre	pjèva:
11.	Gra	pjèva:
12.	GHr	pjèvaju:
13.	Bit	pjèva:
14.	Vi	pjèva:
15.	Lo	pjèva:
16.	Hod	pjèva
17.	Bun	pjèva:
18.	Ort	pjèva:
19.	Kru	pjèva:
20.	Odž	pjèva:
21.	Za	pjèva:
22.	Kruš	pĺèva:
23.	Zur	pjèva:
24.	KFa	pĺèva: / pjèva:
25.	Jas	pjèva:
26.	PMo	pjèva:
27.	Zav	pjèva:
28.	Rat	pjèva
29.	Vla	pjèva:
30.	GLj	pjèva:
31.	Pre	pjèva:
32.	Pri	pjèva
33.	Lug	pjèva:
34.	Se	pjèva:
35.	Bor	pjèva:
36.	Čuh	pjèva:
37.	Led	pjèva:
38.	Del	pjèva:
39.	Pod	pjèva:
40.	Sof	pjèva:
41.	DSo	pjèva:
42.	Sl	pjèva:
43.	BŠ	pjèva:
44.	Bi	pjèva:
45.	Viš	pjèva:
46.	CVr	pjèva:
47.	Plj	pjèva:
48.	Že	pjèva:
49.	Sel	pjèva:
50.	Bj	pjèva:
51.	Mok	pjèva:
52.	Šah	pjèva:
53.	Bje	pjèva:
54.	Kle	pjèva:
55.	Ugo	pjèva:
56.	TD	pjèva:
57.	Bio	pjèva:
58.	Ot	pjèva:
59.	Lok	pjèva:
60.	Mra	pjèva:
61.	Kre	pjèva:
62.	Dež	pjèva:
63.	Dža	pjèva:
64.	Tur	pjèva:
65.	Kat	pjèva:
66.	Bak	pjèva:
67.	Tuš	pjèva:
68.	Uvo	pjèva:
69.	Kriv	pjèva:
70.	Dra	pjèva:
71.	DDr	pjèva:
72.	MPo	pjèva:
73.	Sre	pjèva:
74.	Žli	pjèva:
75.	Glo	pjèva:
76.	Vrt	pjèva:
77.	Dru	pjèva:
78.	Vre	pjèva:
79.	Križ	pjèva:
80.	Mi	pjèva:
81.	Tar	pjèva:
82.	Kla	pjèva:
83.	Mil	pjèva:
84.	Rep	pjèva:
85.	Voz	pjèva:
86.	Vij	pjèva:
87.	Zab	pjèva:
88.	Sla	pjèva:
89.	Bjel	pjèva:
90.	Sop	pjèva:
91.	Vuk	pjèva:
92.	Br	pìva:
93.	GBu	pìva: / pjèva:
94.	Bal	pìva: / pjèva:
95.	Grah	pìva:
96.	Gla	pìvạ: / pjȅvạ:
97.	DL	pjèva:
98.	Oma	pjèva:
99.	DRa	pjèva:
100.	Oso	pjèva:
101.	Kak	pjèva:
102.	Dev	pjèva:
103.	Bre	pjèva:
104.	Dok	pjèva:
105.	GPi	pjèva:
106.	Pr	pjèva:
107.	DLo	pjèva:
108.	Teo	pjèva:
109.	Ja	pjèva:
110.	DČa	pjèva:
111.	DB	pjèva:
112.	SBr	pjèva:
113.	Bod	pjèva:
114.	Mao	pjevà: / pjèva:
115.	Pot	pjèva:
116.	DŠp	pjèva:
117.	Dbr	pjevạ̀:
118.	Luk	pjȅvạ:
119.	DMi	pjèva:
120.	GVu	pjèva:
121.	Vuč	pjèva:
122.	Ora	pjèva:
123.	DMa	pjèva:
124.	Tra	pjèva:
125.	GSl	pjèva:
126.	Tol	pjèva:
127.	DKo	pjèva:
128.	Gar	pjèva:
129.	Pis	pjèva:
130.	Stu	pìva:
131.	Vit	pìva:
132.	Gru	pìva:
133.	Biog	pìva:
134.	Gor	pìva:
135.	GDr	pìva:
136.	Čit	pìva:
137.	Kon	pìva
138.	Pris	pìva
139.	Ved	pìva:
140.	Do	pìva:
141.	Zah	pìva:
142.	Her	pìva:
143.	Vag	pìva:
144.	Odža	pìva: / pjèva:
145.	DVu	pìva:
146.	VGu	pìva:
147.	VKa	pìva:
148.	Li	pìva:
149.	Boj	pjèva:
150.	Jak	pjèva:
151.	Zlo	pìva:
152.	Drv	pìva:
153.	GPe	pìva: / pjèva
154.	Pak	pìva:
155.	Vin	pìva:
156.	Str	pjèva:
157.	Ste	pjèva:
158.	Nug	pjèva:
159.	Lu	pìva:
160.	Res	pjèva:
161.	Bas	pjèva:
162.	Hri	pìva: / pjèva:
163.	DR	pjèva:
164.	Podr	pjèva:
165.	Per	pjèva:
166.	Pše	pìva:
167.	Div	pìva·
168.	Dbt	pìva:
169.	Im	pjèva:
170.	GB	pìva: / pjèva:
171.	T-P	pìva:
172.	Žep	pjèva:
173.	Lup	pjèva:
174.	Rav	pjèva:
175.	Mis	pjèva:
176.	Dop	pjèva:
177.	Kom	pjèva:
178.	Oča	pjèva:
179.	S-V	pìva:
180.	KVr	pjèva:
181.	Po	pjèva: / pìva:
182.	SŠ	pjèva:
183.	Ukr	pjèva:
184.	Raj	pjèva:
185.	Med	pjèva:
186.	Bob	pjèva:
187.	Siv	pjèva:
188.	VBu	pjèva: / pjèvạ:
189.	Pop	pjèva:
190.	Vrb	pìva:
191.	Liš	pìva:
192.	Mo	pìva:
193.	Jake	pjèva:
194.	NGr	pjèva:
195.	DSv	pjèva:
196.	GKo	pjèva:
197.	GSm	pjèva:
198.	Srđ	pjèva:
199.	Mah	pjèva:
200.	Dol	pjèva:
201.	Grb	pjèva:
202.	DI	pjèva:
203.	Mel	pjèva:
204.	Trn	pìva:
205.	Koz	pjèva: / pìva:
206.	GSr	pjèva:
207.	BD	pìva:
208.	Pru	pjèvati
209.	Suh	pìva:
210.	Šur	pjèva:
211.	MDu	pjèva:
212.	Jase	pjȅvạ:
213.	GKa	pìva:
214.	Dab	pjèva:
215.	KJe	pjèva:
216.	Oraš	pìva:
217.	Loh	pjèva:
218.	Dob	pjèva:
219.	Spa	pìva: / pjèva:
220.	Iza	pìva:
221.	Ćor	pìva:
222.	Jez	pìva:
223.	Buž	pìva:
224.	MKl	pìva:
225.	Bih	pìva:
226.	Tuh	pjèva:
227.	Dub	pìva:
228.	Dola	pìva: / pjèva:
229.	Svo	pjèva:
230.	GT	pjèva:

Komentar

Glagol ‘pjevati’ samo u tri mjesna govora ima prezentski oblik *pĺeva* (u M22 samo je *pĺeva*, a u M3 i M24 *pĺeva* / *pjeva*). Oblik *pjeva* odlika je četiri petine istraženih govora (u sto sedamdeset jednom mjestu samo je zapisano *pjeva*, u jedanaest *pjeva* / *piva* i u dva *pjeva* / *pĺeva*); oblik s ikavskim refleksom jata odlika je gotovo jedne četvrtine istraženih govora (u četrdeset pet mjesta samo je *piva*, a u jedanaest *piva* / *pjeva*).

Oblik *pjeva* povezuje mnoge mjesne govore širom Bosne i Hercegovine, a nije zapisan zapadno od rijeke Neretve do Livna na jugozapadu Bosne, preko ramske oblasti do Bugojna u srednjoj Bosni. Svi mjesni govori u kojima se upotrebljava oblik *piva* nalaze se zapadno od rijeka Neretve i Bosne (izuzevši govor Brnjica kod Kaknja), a najviše ih je u trouglu koji čine Studenci (kod Ljubuškog) u zapadnoj Hercegovini, Lištani (kod Livna) u jugozapadnoj i Topčić-Polje (kod Zenice) u srednjoj Bosni te u Cazinskoj krajini. Jotovani oblik imaju pojedini mjesni govori istočne Herecegovine (okolice Uloga, Gacka i Trebinja).

Jotovani oblik zapisan je u dva mjesna govora Bošnjaka (*pĺeva* / *pjeva* u M3, Arslanagića Most kod Trebinja, i u M24, Kula Fazlagića kod Gacka) i jednom mjesnom govoru Srba (samo oblik *pĺeva* u M22, Kruščica kod Uloga). Oblik *pjeva* najčešći je u govorima Srba – nije zapisan samo u dva mjesna govora od osamdeset ispitanih (M145, Donje Vukovsko kod Kupresa, ima samo *piva* i M22, Kruščica kod Uloga, samo *pĺeva*), dok je oblik *piva* najprisutniji u govorima Hrvata – potvrđen je u dvadeset tri mjesna govora (u osamnaest je samo *piva*, a u pet *piva* / *pjeva*).

Literatura

FO 1981: 414; Halilović 1990: 291; Halilović 2002: 333-334; Halilović 2009: 49; Jahić 2002: 121; Peco 1962: 303; Peco 1964: 64-65; Peco 2001: 648; Remetić 1970: 115; Simić 1978: 61; Šurmin 1895: 190; Valjevac 1983: 341; Vujičić i dr. 1979: 91; Vujičić 1985: 156; Vujičić 1990: 111.

Etimologija

psl. *pě̆ti (stsl. пѣтн, rus. петь, polj. śpiewać) ← pie. *poi̯teį̯

pjȅvati: gl. pȅvati izvodi se iz psl. *pě̆ti, kojemu je dodano *-va*, a korijenski dio nije posve jasan: moguća je veza s grč. paíō, iz kojeg je nastalo grč. paián, paiṓn ʻpjesma zahvalnosti posvećena Apolonu ili Artemidi’, a druga mogućnost je veza s gl. *pĺti.

Literatura

Skok 1972: II: 671-672; Brückner 1985: 404; Fasmer 1987: III: 350; Snoj 2016: 534.

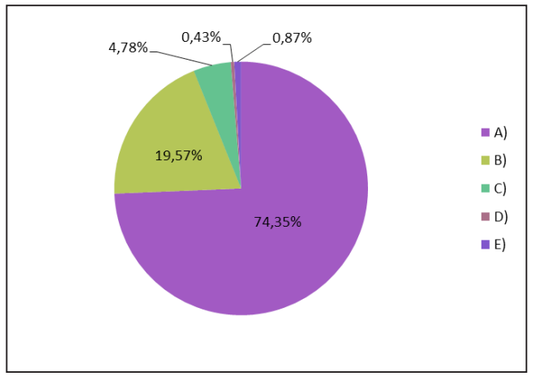

Ukupno (230):
A) 171 (74,35%)
B) 45 (19,57%)
C) 11 (4,78%)
D) 1 (0,43%)
E) 2 (0,87%)

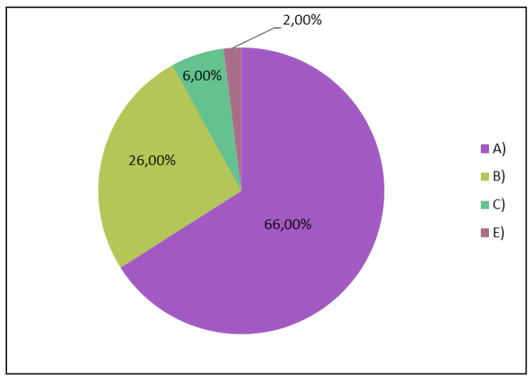

Bošnjaci (100):
A) 66 (66,00%)
B) 26 (26,00%)
C) 6 (6,00%)
E) 2 (2,00%)

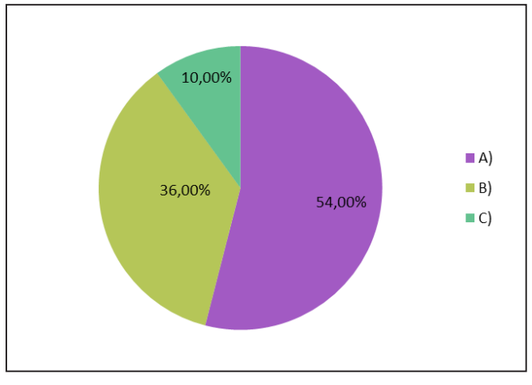

Hrvati (50):
A) 27 (54,00%)
B) 18 (36,00%)
C) 5 (10,00%)

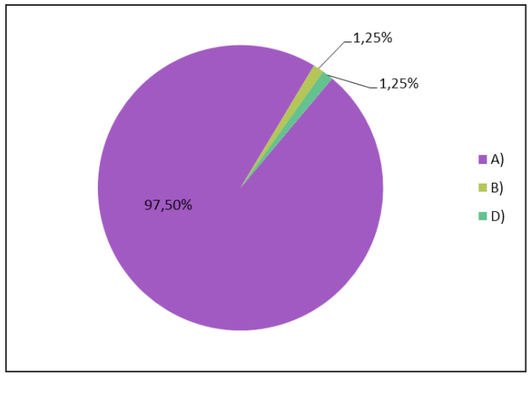

Srbi (80):
A) 78 (97,50%)
B) 1 (1,25%)
D) 1 (1,25%)

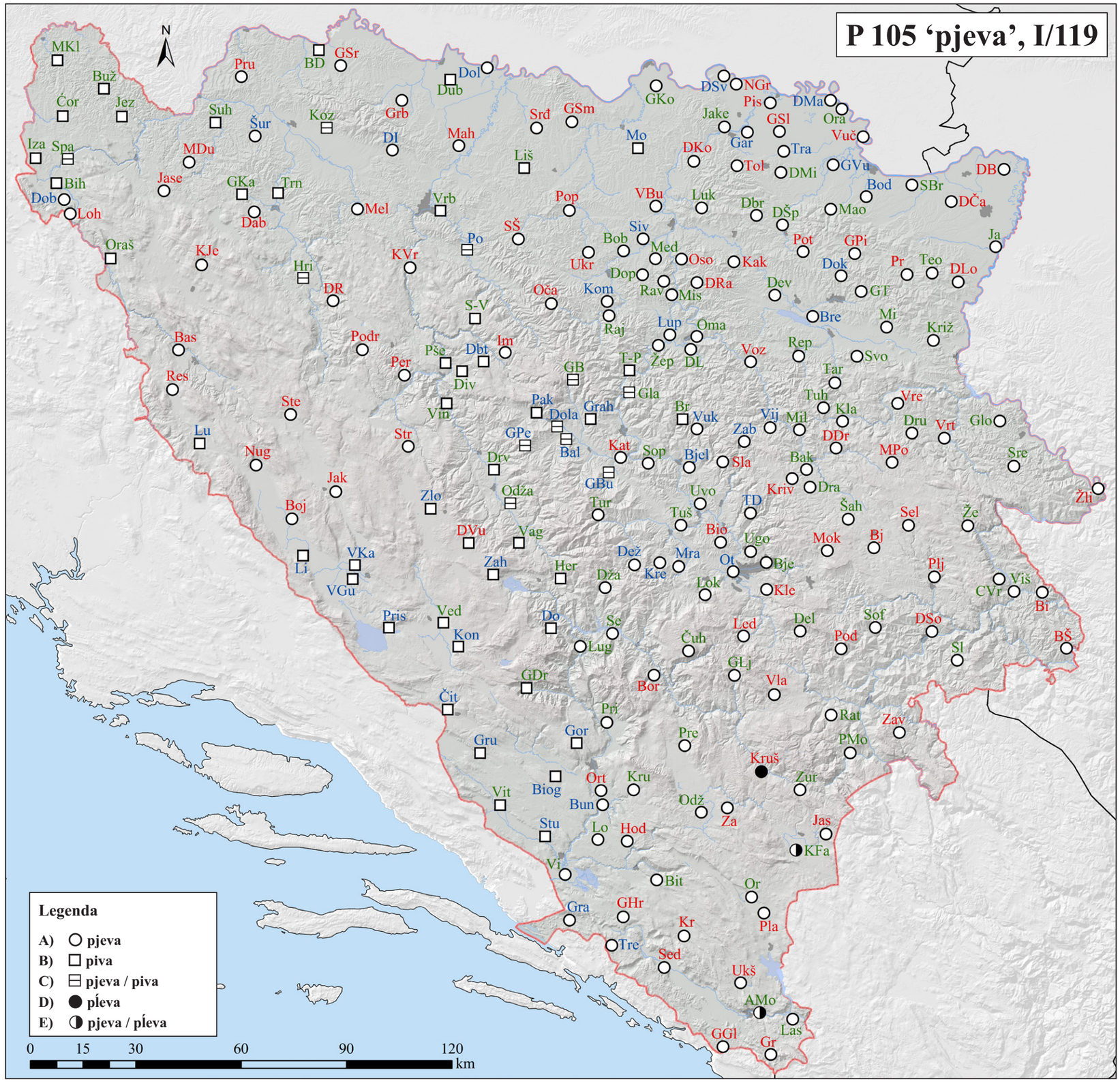

P 284 ‘bježao’, I/120		
Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	bjèžo:
2.	GGl	bjèžo:
3.	AMo	bjèžo:
4.	Las	bjèžo:
5.	Ukš	bjèžo:
6.	Pla	bjèžo:
7.	Or	bjèžo:
8.	Kr	bjèžo:
9.	Sed	bjèžo:
10.	Tre	bjèžo:
11.	Gra	bjèžo:
12.	GHr	bjèžo:
13.	Bit	bjèžo:
14.	Vi	bjèžo:
15.	Lo	bjéžo:
16.	Hod	bjèžo:
17.	Bun	bjèžo:
18.	Ort	bjèžo:
19.	Kru	bjéžo:
20.	Odž	bjèžo:
21.	Za	bjèžo:
22.	Kruš	bĺèžo:
23.	Zur	bjèžo:
24.	KFa	bjèžo:
25.	Jas	bjèžo:
26.	PMo	bjèžo:
27.	Zav	bjèžo:
28.	Rat	bjèžo:
29.	Vla	bjèžo:
30.	GLj	bjèžo:
31.	Pre	bjèžo:
32.	Pri	bjèžo:
33.	Lug	bjéžo
34.	Se	bjèžo:
35.	Bor	bjèžo:
36.	Čuh	bjéžo
37.	Led	bjéžo:
38.	Del	bjèžo:
39.	Pod	bjèžo:
40.	Sof	bjèžo:
41.	DSo	bjèžo:
42.	Sl	bjèžo:
43.	BŠ	bjèžo:
44.	Bi	bìžo:
45.	Viš	bìžo:
46.	CVr	bjèžo: / bìžo:
47.	Plj	bjèžo:
48.	Že	bìžo:
49.	Sel	bjèžo:
50.	Bj	bjèžo:
51.	Mok	bjèžo:
52.	Šah	bjèžo:
53.	Bje	bjèź̀o:
54.	Kle	bjèžo:
55.	Ugo	bjéžo:
56.	TD	bjèžo:
57.	Bio	bjèžo:
58.	Ot	bjèžo:
59.	Lok	bjèžo:
60.	Mra	bjèžo:
61.	Kre	bjèžo:
62.	Dež	bjèžo:
63.	Dža	bjéžo:
64.	Tur	bìžo:
65.	Kat	bjèžo:
66.	Bak	bjèžo:
67.	Tuš	bìžo:
68.	Uvo	bjèžo:
69.	Kriv	bjèžo:
70.	Dra	bjèžo:
71.	DDr	bjèžo:
72.	MPo	bjèžo:
73.	Sre	bìžo:
74.	Žli	bìžo:
75.	Glo	bjèžo:
76.	Vrt	bìžo:
77.	Dru	bjèžo:
78.	Vre	bjèžo:
79.	Križ	bìžo: / bjèžo:
80.	Mi	bìžo:
81.	Tar	bjèžo:
82.	Kla	bjèžo:
83.	Mil	bjèžo:
84.	Rep	bìžo:
85.	Voz	bjèžo:
86.	Vij	bjèžo: / bjéžo:
87.	Zab	bìžo:
88.	Sla	bjèžo:
89.	Bjel	bjèžo:
90.	Sop	bjèžo:
91.	Vuk	bjèžo:
92.	Br	bížo:
93.	GBu	bìžo:
94.	Bal	bìžo:
95.	Grah	bjèžo: / bìžo:
96.	Gla	bìẓo: / bjȅžẓo:
97.	DL	bjèžo:
98.	Oma	bjèžo:
99.	DRa	bjèžo:
100.	Oso	bjèžo:
101.	Kak	bjèžo:
102.	Dev	bjèžo:
103.	Bre	bjèžo:
104.	Dok	bjèžo:
105.	GPi	bjèžo:
106.	Pr	bjèžo:
107.	DLo	bìžo:
108.	Teo	bjèžo:
109.	Ja	bjèžo:
110.	DČa	bjèžo:
111.	DB	bjèžo:
112.	SBr	bjèžo:
113.	Bod	bjèžo:
114.	Mao	bjèžò:
115.	Pot	bjèžo:
116.	DŠp	bjèžo:
117.	Dbr	bjèžẓ̀:
118.	Luk	bjèžo:
119.	DMi	bjèžo:
120.	GVu	bjèžo:
121.	Vuč	bjèžo:
122.	Ora	bjèžo:
123.	DMa	bjèžo:
124.	Tra	bjèžo:
125.	GSl	bjèžo:
126.	Tol	bjéžo: / bjèžo:
127.	DKo	bjèžo:
128.	Gar	bjèžo:
129.	Pis	bjèžo:
130.	Stu	bìža:
131.	Vit	bìža:
132.	Gru	bìža:
133.	Biog	bìžo:
134.	Gor	bížo:
135.	GDr	bìžo:
136.	Čit	bìža:
137.	Kon	bìžo:
138.	Pris	bìžo:
139.	Ved	bìžo:
140.	Do	bìžo:
141.	Zah	bìžo:
142.	Her	bìžo:
143.	Vag	bìžo:
144.	Odža	bìžo:
145.	DVu	bìžo:
146.	VGu	bìžo:
147.	VKa	bìžo:
148.	Li	bìžo:
149.	Boj	bìžo:
150.	Jak	bjèžo:
151.	Zlo	bížo:
152.	Drv	bížo:
153.	GPe	bìžo:
154.	Pak	bìžo:
155.	Vin	bìžo:
156.	Str	bjèžo:
157.	Ste	bjèžo:
158.	Nug	bjèžo:
159.	Lu	bìža:
160.	Res	bjèža:
161.	Bas	bjèža:
162.	Hri	bjèžo: / bìžo:
163.	DR	bjèžo:
164.	Podr	bjèžo:
165.	Per	bjèžo:
166.	Pše	bìžo:
167.	Div	bìẓo: / bjȅžẓo:
168.	Dbt	bìžo:
169.	Im	bjèžo:
170.	GB	bìžo:
171.	T-P	bìžo:
172.	Žep	bjèžo: / bìžo:
173.	Lup	bjèžo: / bìžo:
174.	Rav	bìžo:
175.	Mis	bìžo:
176.	Dop	bjèžo:
177.	Kom	bìžo:
178.	Oča	bjèžo:
179.	S-V	bìžo:
180.	KVr	bjèžo:
181.	Po	bjèžo:
182.	SŠ	bjèžo:
183.	Ukr	bjèžo:
184.	Raj	bìžo:
185.	Med	bìžo:
186.	Bob	bìžo:
187.	Siv	bìžo:
188.	VBu	bjèžo:
189.	Pop	bjèžo:
190.	Vrb	bìžo:
191.	Liš	bìžo:
192.	Mo	bjèžo:
193.	Jake	léti^{i}o
194.	NGr	bjèžo:
195.	DSv	bìžo:
196.	GKo	bjèžo:
197.	GSm	bjèžo:
198.	Srđ	bjèžo:
199.	Mah	bjèžao / bjèžo:
200.	Dol	bjèžo:
201.	Grb	bjèžo:
202.	DI	bjèžo:
203.	Mel	bjèžo:
204.	Trn	bjèžo:
205.	Koz	bjèžo:
206.	GSr	bjèžo:
207.	BD	bjèžo:
208.	Pru	bjèžo:
209.	Suh	bjèžo:
210.	Šur	bjèžo:
211.	MDu	bjèžo:
212.	Jase	bjèžo:
213.	GKa	bìžo:
214.	Dab	bjèžo:
215.	KJe	bjèžo:
216.	Oraš	bìžo:
217.	Loh	bjèža:
218.	Dob	bjèžo:
219.	Spa	bjèžo:
220.	Iza	bjèžo:
221.	Ćor	bjèžo:
222.	Jez	bjèžo:
223.	Buž	bjèžo:
224.	MKl	bjèžo:
225.	Bih	bížo:
226.	Tuh	bjèžo: / bìžo:
227.	Dub	bjèžo:
228.	Dola	bìžo: / bjèžo:
229.	Svo	bjèžo:
230.	GT	bjèžo:

Komentar

Labijal *b* u glagolskom pridjevu radnom m. r. u jd. ‘bježao’ nije jotovan u oblicima *bježo*, *bježa*, *bižo*, *biža*: oblike *bježo*, *bježa* ima sto šezdeset devet mjesnih govora (njih sto pedeset devet ima samo oblike *bježo*, *bježa*, a u deset je *bježo* / *bižo*); oblike *bižo*, *biža* ima šezdeset devet mjesnih govora (pedeset devet ima samo oblike *bižo*, *biža*, a deset ih ima *bižo* / *bježa*). Oblik s jotovanim labijalom *b* potvrđen je u jednom mjesnom govoru (samo je *bĺežo* u M22).

Oblici *bježo*, *bježa* povezuju mnoge govore širom Bosne i Hercegovine, a nisu zapisani zapadno od Neretve do Livna na jugozapadu Bosne, preko ramske oblasti do Travnika i Busovače u srednjoj Bosni. Areal oblika *bižo*, *biža* prostire se zapadno od Neretve, obuhvata sva područja Bosne do granice: Turkovići (kod Fojnice) i Tušnjići (kod Visokog) u srednjoj te Žepa (kod Rogatice) i Višegrad u istočnoj Bosni; rijetko je zapisivan u Posavini.

Labijal *b* u glagolskom pridjevu radnom ‘bježao’ nije jotovan ni u jednom mjesnom govoru Bošnjaka ni govoru Hrvata; oblik *bĺežo* nastao ijekavskim jotovanjem pripada jednom mjesnom govoru Srba (M22, Kruščica kod Uloga). Oblici *bježo*, *bježa* najčešći su u govorima Srba – od osamdeset ispitanih sedamdeset tri imaju samo ove oblike, a oblici s labijalom *b* i ikavskim refleksom jata najprisutniji su u govorima Hrvata – od pedeset istraženih dvadeset tri mjesna govora imaju samo *bižo*, *biža*, a tri *bižo* / *bježo*.

Iz jednog mjesta potječe nerelevantan odgovor (*letio*).

Literatura

Halilović 1990: 291; Halilović 2002: 334; Jahić 2002: 121; Peco 1962: 303; Peco 1983: 254; Peco 2001: 646-647; Pehlić 2006: 64; Remetić 1981: 186; Rešetar 1907: 142; Simić 1978: 61; Šurmin 1895: 190; Valjevac 1983: 341; Vujičić i dr. 1979: 91; Vujičić 1985: 156; Vujičić 1990: 111.

Up.: OLA: 760.

Etimologija

psl. *bě̀žáti (stsl. бѣжатн, rus. бежáть, polj. bieżeć, biegać), lit. pa-bė́gėti ← pie. *b^{h}eg^{u}-

bjèžati: psl. gl. *bě̀žáti, od starijeg *bēgēti, izvodi se iz pie. korijena *b^{h}eg^{u}- ‘pobjeći, bježati’, koji je srodan s grč. phébomai ‘bježim’ i phóbos ‘strah’.

Literatura

Skok 1971: I: 166; Brückner 1985: 25; Fasmer 1986: I: 143; Snoj 2016: 69.

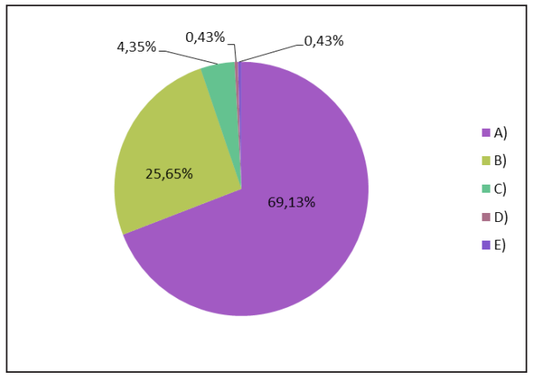

Ukupno (230):
A) 159 (69,13%)
B) 59 (25,65%)
C) 10 (4,35%)
D) 1 (0,43%)
E) 1 (0,43%)

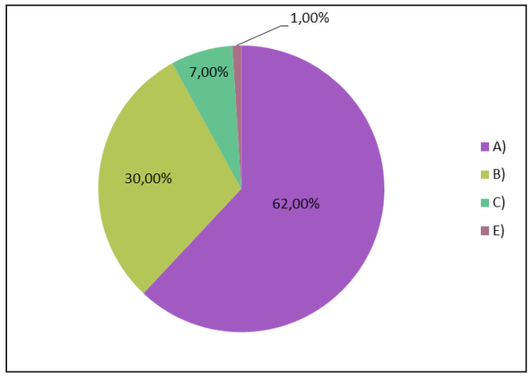

Bošnjaci (100):
A) 62 (62,00%)
B) 30 (30,00%)
C) 7 (7,00%)
E) 1 (1,00%)

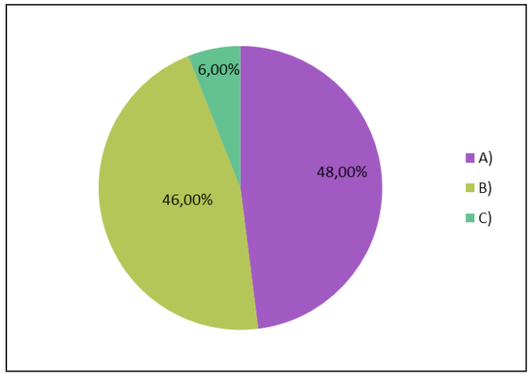

Hrvati (50):
A) 24 (48,00%)
B) 23 (46,00%)
C) 3 (6,00%)

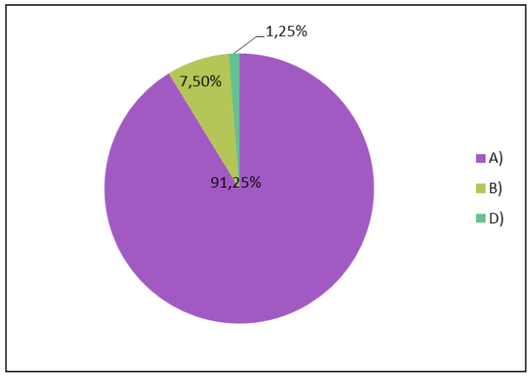

Srbi (80):
A) 73 (91,25%)
B) 6 (7,50%)
D) 1 (1,25%)

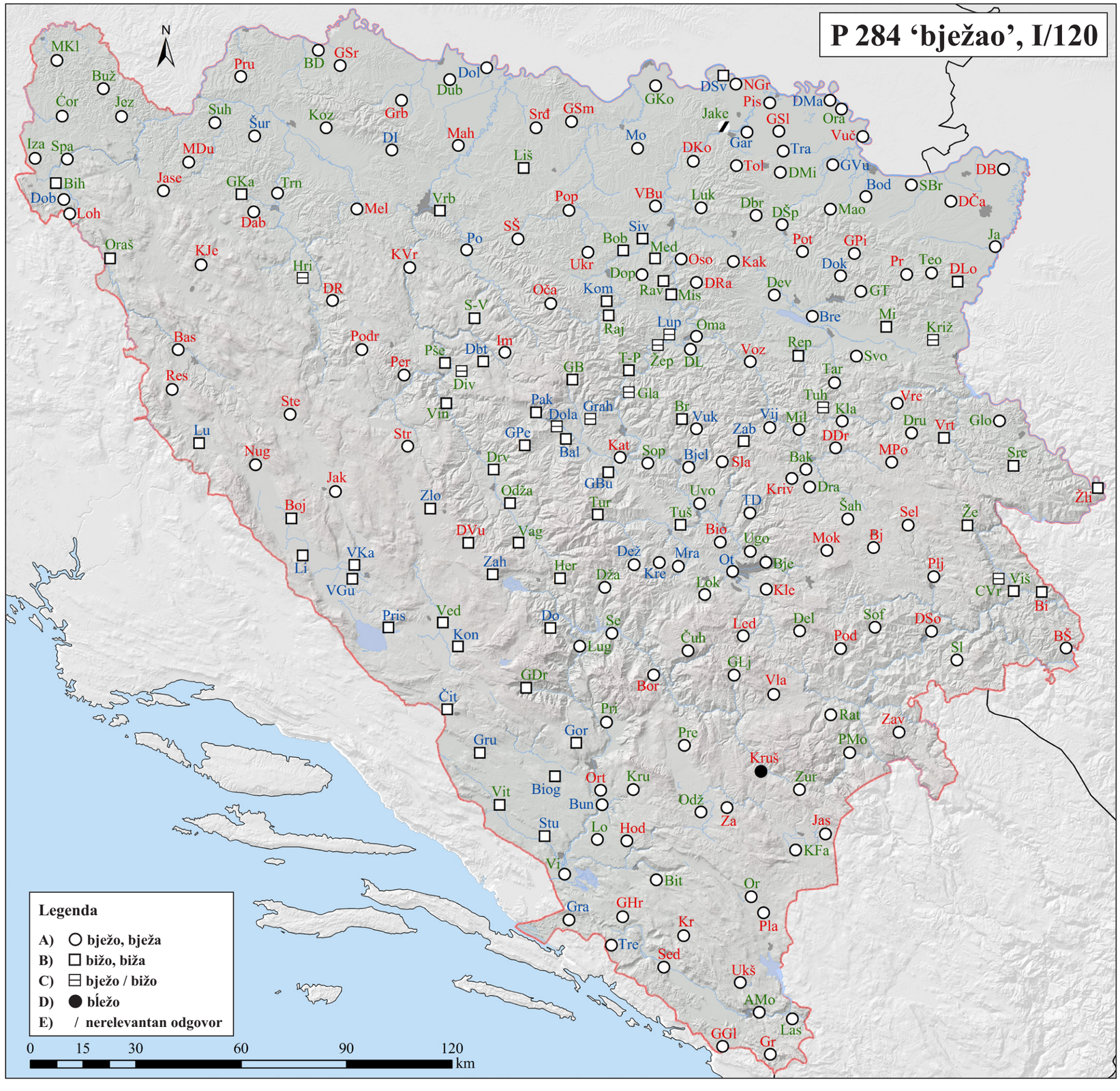

P 343 ‘živjeti’, I/121		
Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	ží:vjet / ží:vĺet
2.	GGl	ží:vjet
3.	AMo	ží:vjet / ží:vĺet
4.	Las	ží:vjet
5.	Ukš	ží:vjet
6.	Pla	ží:vĺet
7.	Or	ží:vjet
8.	Kr	ží:vjet
9.	Sed	ží:vjet
10.	Tre	ží:vjet
11.	Gra	ží:vjeti / ží:viti
12.	GHr	ží:vjet
13.	Bit	ží:vjet
14.	Vi	ží:vit
15.	Lo	ží:vit / ží:vjet
16.	Hod	ží:vjet
17.	Bun	ží:vit
18.	Ort	ží:vit
19.	Kru	ží:vĺet / ží:viti
20.	Odž	ží:vĺet
21.	Za	ží:vĺet
22.	Kruš	ží:vĺet
23.	Zur	ží:vĺet
24.	KFa	ží:vĺet
25.	Jas	ží:vĺet
26.	PMo	ží:vĺet
27.	Zav	ží:vĺet
28.	Rat	ží:vĺeti
29.	Vla	ží:vĺet
30.	GLj	ží:vĺet
31.	Pre	ží:vĺet
32.	Pri	ží:vit
33.	Lug	ží:vjet / ží:vit
34.	Se	ží:vit
35.	Bor	ží:vit
36.	Čuh	ží:vjet / ží:vit / ží:vĺet
37.	Led	ží:vjet / ží:vĺet / ží:vit
38.	Del	ží:vjet
39.	Pod	ží:vĺeti
40.	Sof	ží:vjeti
41.	DSo	ží:vĺeti / ží:viti
42.	Sl	ží:vjeti
43.	BŠ	ží:vĺeti
44.	Bi	ží:viti
45.	Viš	ží:vit
46.	CVr	ží:viti
47.	Plj	ží:viti / ží:vĺeti
48.	Že	ží:vĺet
49.	Sel	ží:vĺeti / ží:vĺet
50.	Bj	ží:vĺeti
51.	Mok	ží:vjet
52.	Šah	ží:vĺet
53.	Bje	ží́:vit
54.	Kle	ží:vĺeli
55.	Ugo	ží:viti
56.	TD	ží:vit
57.	Bio	ží:vit
58.	Ot	ží:vit
59.	Lok	ží:vjet
60.	Mra	ží:vit
61.	Kre	ží:vit
62.	Dež	ží:vit
63.	Dža	ží:vjet / ží:vit
64.	Tur	ží:vit
65.	Kat	ží:vit
66.	Bak	ží:vit
67.	Tuš	ží:vit / ží:vjet
68.	Uvo	ží:vit
69.	Kriv	ží:vĺeti
70.	Dra	ží:vjet
71.	DDr	ží:vĺet / ží:vit
72.	MPo	ží:vĺeti
73.	Sre	ží:vti
74.	Žli	ží:viti
75.	Glo	ží:viti
76.	Vrt	ží:vjeti
77.	Dru	ží:viti
78.	Vre	ží:vĺet / ží:vit
79.	Križ	ží:vĺeti
80.	Mi	ží:vĺet / ží:vjet
81.	Tar	ží:vjet[i]
82.	Kla	ží:vjet
83.	Mil	ží:vjet
84.	Rep	ží:vjet
85.	Voz	ží:vjet
86.	Vij	ží:vjet
87.	Zab	ží:vjet
88.	Sla	ží:vit
89.	Bjel	ží:vjet
90.	Sop	ží:vjet
91.	Vuk	ží:vjet
92.	Br	ží:vit
93.	GBu	ží:vit
94.	Bal	ží:v[i]t
95.	Grah	ží:vit
96.	Gla	ží:vit
97.	DL	ží:vit
98.	Oma	ží:vit
99.	DRa	ží:vjet
100.	Oso	ží:vit
101.	Kak	ží:vjet / ží:vit
102.	Dev	ží:viti
103.	Bre	ží:vjet
104.	Dok	ží:vit / ží:vjet
105.	GPi	ží:vit
106.	Pr	ží:viti
107.	DLo	ží:vit
108.	Teo	ží:vĺeti
109.	Ja	ží:vit / ží:vĺet
110.	DČa	ží:vit
111.	DB	ží:vit
112.	SBr	ží:viti
113.	Bod	ží:vjet
114.	Mao	ží:vjet
115.	Pot	ží:vĺet
116.	DŠp	ží:vit / ží:vjet
117.	Dbr	ží:vjet
118.	Luk	ží:vit
119.	DMi	ží:vjeti
120.	GVu	ží:vjet
121.	Vuč	ží:viti
122.	Ora	ží:vit
123.	DMa	ží:vit / ží:vjet
124.	Tra	ží:vit
125.	GSl	ží:vit
126.	Tol	ží:vjeti
127.	DKo	ží:vit
128.	Gar	ží:vjet
129.	Pis	ží:vit
130.	Stu	ží:vit
131.	Vit	ží:vit
132.	Gru	ží:vit
133.	Biog	ží:vit
134.	Gor	ží:vit
135.	GDr	ží:vit
136.	Čit	ží:vit
137.	Kon	ží:vit
138.	Pris	ží:vit
139.	Ved	ží:vit
140.	Do	ží:vit
141.	Zah	ží:vit / ží:vet
142.	Her	ží:vit / ží:vet
143.	Vag	ží:vit
144.	Odža	ží:vit
145.	DVu	ží:vit
146.	VGu	ží:vit
147.	VKa	ží:vit
148.	Li	ží:vit
149.	Boj	ží:v[i]ti
150.	Jak	ží:viti
151.	Zlo	ží:vit
152.	Drv	ží:vit
153.	GPe	ží:vit
154.	Pak	ží:vit
155.	Vin	ží:vit
156.	Str	ží:vĺeti / ží:viti
157.	Ste	ží:vit[i]
158.	Nug	ží:viti
159.	Lu	ží:viti
160.	Res	ží:viti
161.	Bas	ží:vjet / ží:vit / ží:vsti
162.	Hri	ží:viti
163.	DR	ží:viti
164.	Podr	ží:v[i]ti
165.	Per	ží:v[i]t[i]
166.	Pše	ží:vit
167.	Div	ží:vit
168.	Dbt	ží:vit
169.	Im	ží:vit[i]
170.	GB	ží:vit
171.	T-P	ží:viti
172.	Žep	ží:vĺet
173.	Lup	ží:vjeti
174.	Rav	živĺet / ží:vit
175.	Mis	ží:vit[i]
176.	Dop	ží:vit
177.	Kom	ží:vit
178.	Oča	ží:viti
179.	S-V	ží:vit
180.	KVr	ží:vit
181.	Po	ží:vit
182.	SŠ	ží:viti
183.	Ukr	ží:viti
184.	Raj	ží:vit
185.	Med	ží:vit
186.	Bob	ží:vit
187.	Siv	ží:viti
188.	VBu	ží:vjeti / ží:veti / ží:viti
189.	Pop	ží:vjeti
190.	Vrb	ží:viti
191.	Liš	ží:vit
192.	Mo	ží:vit
193.	Jake	ží:vit
194.	NGr	ží:vit[i]
195.	DSv	ží:vit
196.	GKo	ží:vit
197.	GSm	ží:vit
198.	Srđ	ží:viti
199.	Mah	ží:vjeti
200.	Dol	ží:vit
201.	Grb	ží:vjeti / ží:viti
202.	DI	ží:vti
203.	Mel	ží:vjeti / ží:v[i]ti
204.	Trn	ží:viti
205.	Koz	ží:vsti / ží:viti
206.	GSr	ží:vsti
207.	BD	ží:viti
208.	Pru	ží:vsti / ží:vti
209.	Suh	ží:vsti
210.	Šur	ží:vsti
211.	MDu	ží:viti
212.	Jase	ží:vsti
213.	GKa	ží:viti
214.	Dab	ží:viti
215.	KJe	ží:viti
216.	Oraš	ží:vsti
217.	Loh	ží:vsti
218.	Dob	ží:viti
219.	Spa	ží:vsti / ží:viti / ží:vit
220.	Iza	ží:vsti / ží:vti
221.	Ćor	ží:vit
222.	Jez	ží:vet / ží:vit
223.	Buž	ží:vsti
224.	MKl	ží:v[i]ti
225.	Bih	ží:vsti / ží:viti
226.	Tuh	ží:vjet
227.	Dub	ží:vsti
228.	Dola	ží:vit
229.	Svo	ží:vjet
230.	GT	ží:vjet

Komentar

Labijal *v* u infinitivu glagola ‘živjeti’ dao je grupu *vĺ* ijekavskim jotovanjem u trideset devet mjesnih govora: u dvadeset šest mjesta zapisan je samo oblik *živĺet*(*i*), a u trinaest jotovani naporedo s nejotovanim oblicima *živjet*(*i*), *živit*(*i*). Nejotovani oblici *živjet*(*i*), *živit*(*i*) i dr. zapisani su u ukupno sto devedeset jednom mjesnom govoru.

Mjesni govori u kojima se upotrebljava jotovani oblik nalaze se na području istočne Hercegovine te istočne i sjeveroistočne Bosne, od trebinjskog kraja na jugu do bijeljinskog na sjeveru; nekoliko teritorijalno udaljenih govora srednje i sjeverne Bosne također ima ovaj oblik. Većina govora s oblikom *živjet*(*i*) nalazi se istočno od rijeka Neretve i Bosne. Oblik *živit*(*i*) geografski je najrašireniji: jedino nije zapisan na području od istočne Hercegovine do višegradskog kraja u istočnoj Bosni. Svi mjesni govori s oblikom *živsti* i dr. nalaze se u Cazinskoj krajini, zapadnoj i sjeverozapadnoj Bosni, zapadnije od granice: Orašac (kod Bihaća) – Jasenica (kod Bosanske Krupe) – Šurkovac i Kozarac (kod Prijedora) – Dubrave (kod Bosanske Gradiške).

Oblik s jotovanim labijalom *v* najčešći je u govorima Srba – dvadeset jedan mjesni govor od osamdeset ispitanih ima oblik *živĺet*(*i*): njih četrnaest ima samo oblik *živĺet*(*i*), a sedam naporedo jotovani s nejotovanim oblicima; osamnaest mjesnih govora Bošnjaka imaju jotovani oblik, dok u govorima Hrvata jotovani oblik nije nigdje potvrđen.

Iz trinaest mjesta potječu odgovori nerelevantni za praćenje ijekavskog jotovanja (*živsti*, *živti*).

Literatura

FO 1981: 511; Halilović 1990: 291; Halilović 2002: 334; Jahić 2002: 122; Peco 1962: 303; Peco 1983: 254; Peco 2001: 647; Petrović 1971: 81; Šurmin 1895: 190; Valjevac 1983: 341; Vujičić i dr. 1979: 91; Vujičić 1985: 156; Vujičić 1990: 111.

Up.: OLA: 2320.

Etimologija

psl. *žíti (stsl. жнтн, rus. жить, polj. żyć), lit. gýti ← pie. *g^{u}i̯oh$_3$-

živjeti: gl. živěti izvodi se iz *žíti, čije je *-v-* dobijeno analoški prema ostalim licima, usp. psl. *živǫ (stsl. жнвѫ), a korijen se izvodi iz pie. *g^{u}i̯oh$_3$- ‘živjeti’.

Literatura

Skok 1973: III: 681-682; Brückner 1985: 669; Fasmer 1986: II: 52; Snoj 2016: 893.

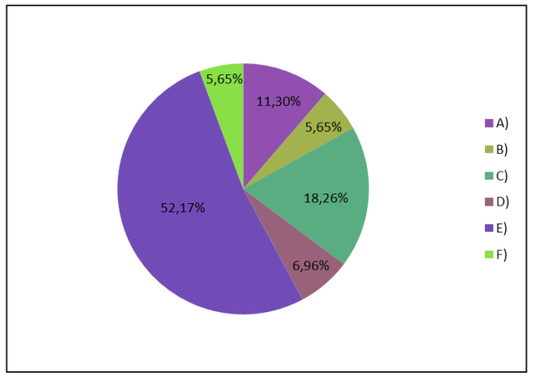

Ukupno (230):
A) 26 (11,30%)
B) 13 (5,65%)
C) 42 (18,26%)
D) 16 (6,96%)
E) 120 (52,17%)
F) 13 (5,65%)

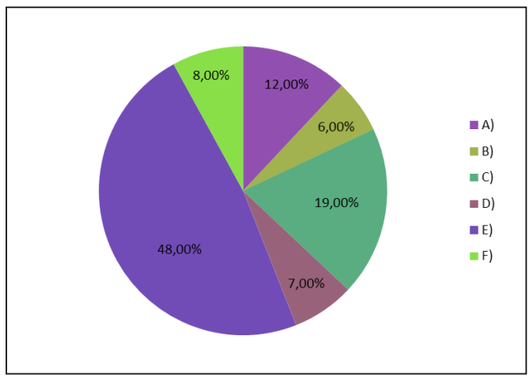

Bošnjaci (100):
A) 12 (12,00%)
B) 6 (6,00%)
C) 19 (19,00%)
D) 7 (7,00%)
E) 48 (48,00%)
F) 8 (8,00%)

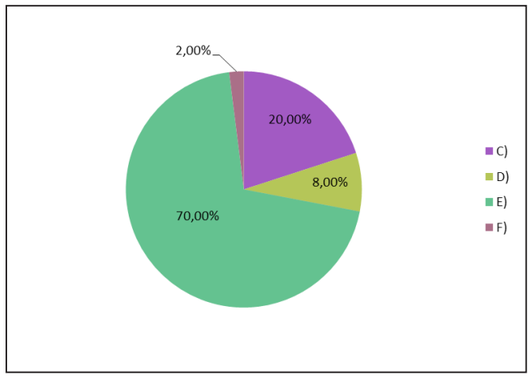

Hrvati (50):
C) 10 (20,00%)
D) 4 (8,00%)
E) 35 (70,00%)
F) 1 (2,00%)

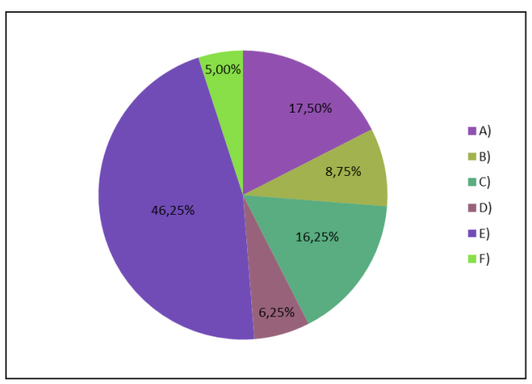

Srbi (80):
A) 14 (17,50%)
B) 7 (8,75%)
C) 13 (16,25%)
D) 5 (6,25%)
E) 37 (46,25%)
F) 4 (5,00%)

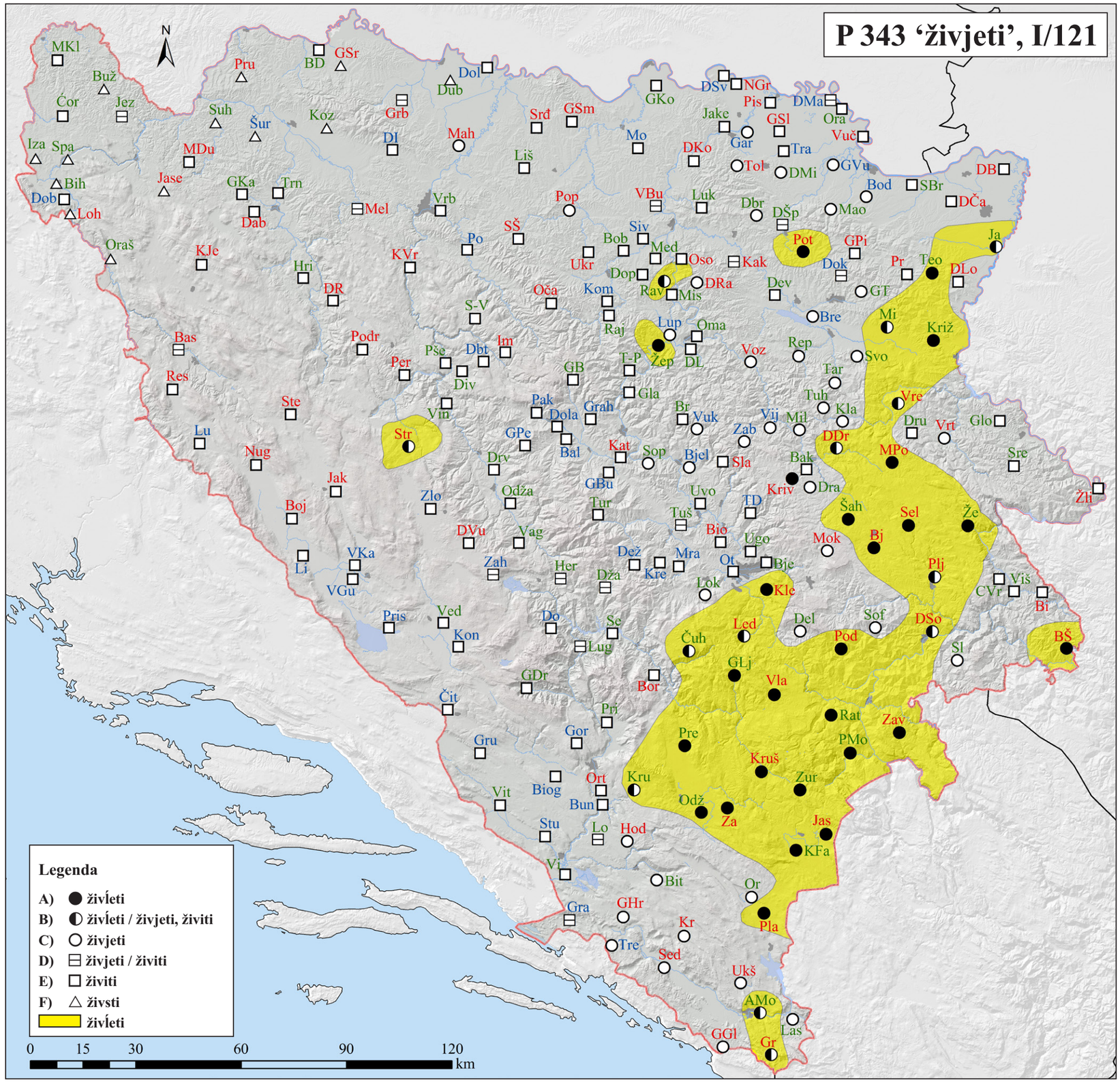

P 556 ‘sljeme’, I/122		
Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	śĺème
2.	GGl	śĺème
3.	AMo	śĺème
4.	Las	śĺème
5.	Ukš	śĺème
6.	Pla	śĺème
7.	Or	śĺème
8.	Kr	śĺème
9.	Sed	śĺème
10.	Tre	śĺème
11.	Gra	śĺème
12.	GHr	śĺème
13.	Bit	śĺème
14.	Vi	śĺème
15.	Lo	śjème / śĺème
16.	Hod	śĺème
17.	Bun	śĺème
18.	Ort	śĺème
19.	Kru	śĺème
20.	Odž	śĺème
21.	Za	śĺème
22.	Kruš	śĺème
23.	Zur	śĺème
24.	KFa	śĺème
25.	Jas	śĺème
26.	PMo	śĺème
27.	Zav	śĺème
28.	Rat	śĺème
29.	Vla	śĺème
30.	GLj	śĺème
31.	Pre	śĺème
32.	Pri	śĺème
33.	Lug	śĺème
34.	Se	śĺème
35.	Bor	śĺème
36.	Čuh	śĺème
37.	Led	śĺème
38.	Del	śĺème
39.	Pod	śĺème
40.	Sof	śĺème
41.	DSo	śĺème
42.	Sl	śĺème
43.	BŠ	śĺème
44.	Bi	śĺème
45.	Viš	śĺème
46.	CVr	śĺème
47.	Plj	śĺème
48.	Že	śĺème
49.	Sel	śĺème
50.	Bj	śĺème
51.	Mok	śĺème
52.	Šah	śĺème
53.	Bje	śĺème / śjème
54.	Kle	śĺème
55.	Ugo	śĺème
56.	TD	śĺème
57.	Bio	śĺème
58.	Ot	śĺème
59.	Lok	śĺème
60.	Mra	śĺème
61.	Kre	śĺème
62.	Dež	śĺème
63.	Dža	śĺème
64.	Tur	śĺème
65.	Kat	śĺème
66.	Bak	śĺème
67.	Tuš	śĺème
68.	Uvo	śĺème
69.	Kriv	śĺème
70.	Dra	śĺème
71.	DDr	śĺème
72.	MPo	śĺème
73.	Sre	śĺème
74.	Žli	śĺème / bò:j
75.	Glo	śĺème
76.	Vrt	śĺème
77.	Dru	śĺème
78.	Vre	śĺème
79.	Križ	śĺème
80.	Mi	śĺème
81.	Tar	śĺème
82.	Kla	śĺème
83.	Mil	śĺème
84.	Rep	śĺème
85.	Voz	śĺème
86.	Vij	śĺème
87.	Zab	śĺème
88.	Sla	śĺème
89.	Bjel	śĺeme
90.	Sop	śĺème
91.	Vuk	śĺème
92.	Br	slìme
93.	GBu	śĺème
94.	Bal	slìme
95.	Grah	slìme
96.	Gla	slìmę
97.	DL	śĺème
98.	Oma	śĺème
99.	DRa	śĺème
100.	Oso	śĺème
101.	Kak	śĺème
102.	Dev	śĺème
103.	Bre	śĺème
104.	Dok	śĺème
105.	GPi	śĺème
106.	Pr	śĺème
107.	DLo	śĺème
108.	Teo	śĺème
109.	Ja	śĺème
110.	DČa	śĺème
111.	DB	śĺème
112.	SBr	śĺème
113.	Bod	śĺème
114.	Mao	śĺème
115.	Pot	śĺème
116.	DŠp	śĺème
117.	Dbr	śĺęme
118.	Luk	śĺème
119.	DMi	śĺème
120.	GVu	śĺème
121.	Vuč	śĺème
122.	Ora	——
123.	DMa	śĺème
124.	Tra	śĺème
125.	GSl	śĺème
126.	Tol	śĺème
127.	DKo	śĺème
128.	Gar	śĺème
129.	Pis	śĺème
130.	Stu	slìme
131.	Vit	slìme
132.	Gru	slìme
133.	Biog	vinčánice
134.	Gor	slìme
135.	GDr	slìme
136.	Čit	slìme
137.	Kon	slìme
138.	Pris	slìme
139.	Ved	slìme
140.	Do	slìme
141.	Zah	slìme
142.	Her	slìme
143.	Vag	slìme
144.	Odža	slìme
145.	DVu	śĺème
146.	VGu	slìme
147.	VKa	śĺème
148.	Li	slìme
149.	Boj	śĺème
150.	Jak	śĺème
151.	Zlo	slìme
152.	Drv	slìme
153.	GPe	slìme
154.	Pak	slìme
155.	Vin	slìme
156.	Str	śĺème / stólʲca
157.	Ste	śĺème
158.	Nug	śĺème
159.	Lu	slìme
160.	Res	śĺème
161.	Bas	śĺème
162.	Hri	šíšati
163.	DR	śĺème
164.	Podr	śĺème
165.	Per	śĺeme:nka
166.	Pše	slìme
167.	Div	slìme / śĺème
168.	Dbt	slìme
169.	Im	śĺème
170.	GB	slìme
171.	T-P	slìme
172.	Žep	śĺème
173.	Lup	śĺème
174.	Rav	śĺème
175.	Mis	śĺème
176.	Dop	slìme
177.	Kom	śĺème
178.	Oča	śĺème
179.	S-V	slìme
180.	KVr	śĺème
181.	Po	slìme
182.	SŠ	śĺème
183.	Ukr	śĺème
184.	Raj	śĺème
185.	Med	śĺème
186.	Bob	śĺème
187.	Siv	śĺème
188.	VBu	śĺème
189.	Pop	śĺème
190.	Vrb	slìme
191.	Liš	slìme
192.	Mo	slìme
193.	Jake	śĺème / śĺèmenača
194.	NGr	śĺème
195.	DSv	śĺème
196.	GKo	śĺème
197.	GSm	śĺème
198.	Srđ	śĺème / kaplá:ja
199.	Mah	śĺème / śĺème
200.	Dol	slème
201.	Grb	śĺème
202.	DI	śĺème
203.	Mel	śĺème / kròv
204.	Trn	śĺème
205.	Koz	slìme
206.	GSr	śĺème
207.	BD	slìme
208.	Pru	śĺème
209.	Suh	slìme
210.	Šur	śĺeme / kròv
211.	MDu	kròv
212.	Jase	śĺème
213.	GKa	kròv
214.	Dab	śĺème
215.	KJe	śĺème
216.	Oraš	slìme
217.	Loh	śĺème
218.	Dob	śĺème
219.	Spa	——
220.	Iza	śĺème
221.	Ćor	slìme
222.	Jez	śĺème
223.	Buž	śĺème
224.	MKl	śĺème
225.	Bih	kròv / stálca
226.	Tuh	śĺème
227.	Dub	slìme
228.	Dola	slìme
229.	Svo	śĺème
230.	GT	śĺème

Komentar

Asimilacijski proces u suglasničkoj skupini *sĺ* > *šĺ* u Njd. imenice ‘sljeme’ potvrđen je u ukupno sto pedeset sedam mjesnih govora: u sto pedeset šest mjesta zapisan je samo oblik *śĺeme*, a u M199 *śĺeme* / *sĺeme*. Neizmijenjenu skupinu *sĺ* ima sedamnaest istraženih govora: njih šesnaest ima samo oblik *sĺeme*, a jedan ima naporedo *sĺeme* / *śĺeme*. Oblik *śĺeme* ima šest mjesnih govora, a oblik *šlime* zapisan je u M176. Oblici s ikavskim i ekavskim refleksom jata zapisani su u ukupno četrdeset tri mjesta: *slime* u četrdeset dva mjesta i *sleme* u M200.

Oblik *śĺeme* povezuje mnoge govore širom Bosne i Hercegovine, a nije zapisan zapadno od Neretve do Duvna i Livna. Oblik *sĺeme* rjeđi je u Hercegovini, a u Bosni ga imaju govori koji nisu teritorijalno povezani, osim u brčanskom kraju; i oblik *śĺeme* imaju samo mjesni govori Bosne koji su međusobno udaljeni. Svi govori u kojima se koristi oblik *slime* prostiru se zapadno od rijeka Neretve i Bosne (osim govora Brnjica kod Kaknja); najviše ih je u trouglu koji čine Studenci (kod Ljubuškog) u zapadnoj Hercegovini, Ličtani (kod Livna) u jugozapadnoj i Topčić-Polje (kod Zenice) u srednjoj Bosni.

Promjena *sĺ* > *šĺ* u Njd. imenice ‘sljeme’ najčešća je u govorima Srba – od osamdeset ispitanih njih sedamdeset dva poznaju oblik *śĺeme* (sedamdeset jedan ima samo *śĺeme*, a u M199, Mahovljani kod Banje Luke, zapisano je i *śĺeme* i *sĺeme*), dok je oblik *śĺeme* najrjeđi u govorima Hrvata – dvadeset dva od pedeset ispitanih govora imaju samo oblik *śĺeme*. Oblik *sĺeme* najprisutniji je u govorima Hrvata – pet mjesnih govora ima samo ovaj oblik, a oblik *śĺeme* u govorima Srba – četiri mjesna govora poznaju oblik *śĺeme*. Oblik *šlime* ima jedan mjesni govor Bošnjaka (M176, Dobropolje kod Tešnja). Oblik *slime* najrašireniji je u govorima Hrvata i poznaje ga dvadeset jedan mjesni govor, a i oblik *sleme* pripada jednom mjesnom govoru Hrvata (M200, Dolina kod Bosanske Gradiške).

Iz pet mjesta potječu nerelevantni odgovori (*vinčanice*, *šišati*, *krov* i dr.), a iz dva mjesta nema odgovora.

Literatura

Arnaut 2017: 99; Baotić 1983: 109; Brabec 2012: 76; Bulić 2014: 103; Dalmacija 1997: 69; Dešić 1976: 198; Dragičević 2007: 348; Đukanović 1983: 214; Halilović 1990: 292; Halilović 2002: 335; Halilović 2009: 49; Jahić 2002: 140; Pavešić 1960: 376; Peco 1964: 95; Peco 2001: 674; Petrović 1971: 85; Remetić 1970: 114, 121; Remetić 1981: 186; Ružičić 1936: 248; Šurmin 1895: 189; Vujičić i dr. 1979: 95; Vujičić 1981: 204; Vujičić 1981: 202; Vujičić 1985: 160; Vujičić 1990: 114; Vujičić, Baotić 1989: 165; Vuković 1964: 52.

Up.: ODA: 10.

Etimologija

psl. *sělmę (stsl. сѣѧма, bug. слеме, polj. ślemię, szlemię), lit. šelmuõ ← pie. *selmen-

sljème: etimologija psl. *sělmę, G *sělmene nije posve jasna; moguća je srodnost sa stind. śalá- ʻpalica’, ali i s grč. sélma ʻkrov, daska za veslače’, koje se izvodi iz pie. korijena *k’s(u̯)el-men-. Metatezom likvide psl. skupina *telt* u jsl. jezicima prešla je u *tlět*, a denazalizacijom *ę* > /e/.

Literatura

Skok 1973: III: 290; Brückner 1985: 531; Snoj 2016: 690.

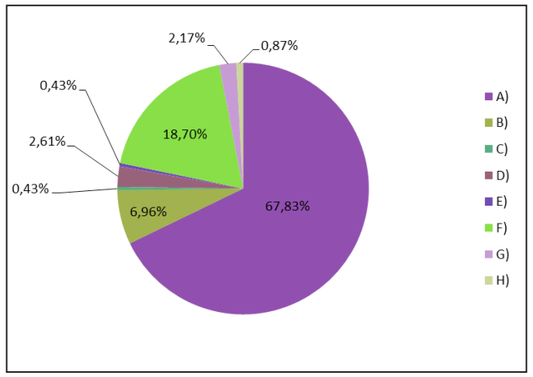

Ukupno (230):
A) 156 (67,83%)
B) 16 (6,96%)
C) 1 (0,43%)
D) 6 (2,61%)
E) 1 (0,43%)
F) 43 (18,70%)
G) 5 (2,17%)
H) 2 (0,87%)

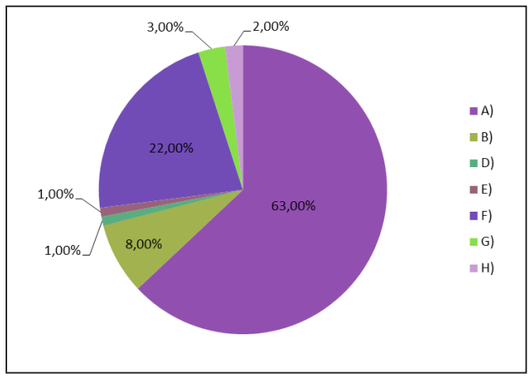

Bošnjaci (100):
A) 63 (63,00%)
B) 8 (8,00%)
D) 1 (1,00%)
E) 1 (1,00%)
F) 22 (22,00%)
G) 3 (3,00%)
H) 2 (2,00%)

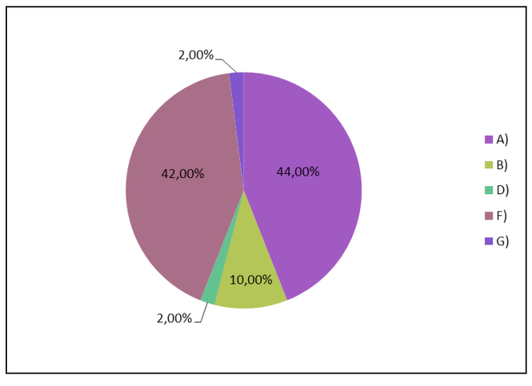

Hrvati (50):
A) 22 (44,00%)
B) 5 (10,00%)
D) 1 (2,00%)
F) 21 (42,00%)
G) 1 (2,00%)

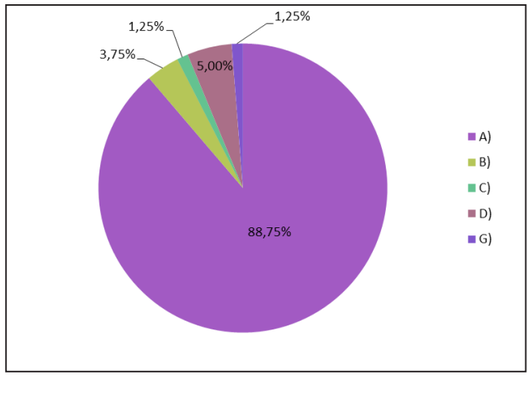

Srbi (80):
A) 71 (88,75%)
B) 3 (3,75%)
C) 1 (1,25%)
D) 4 (5,00%)
G) 1 (1,25%)

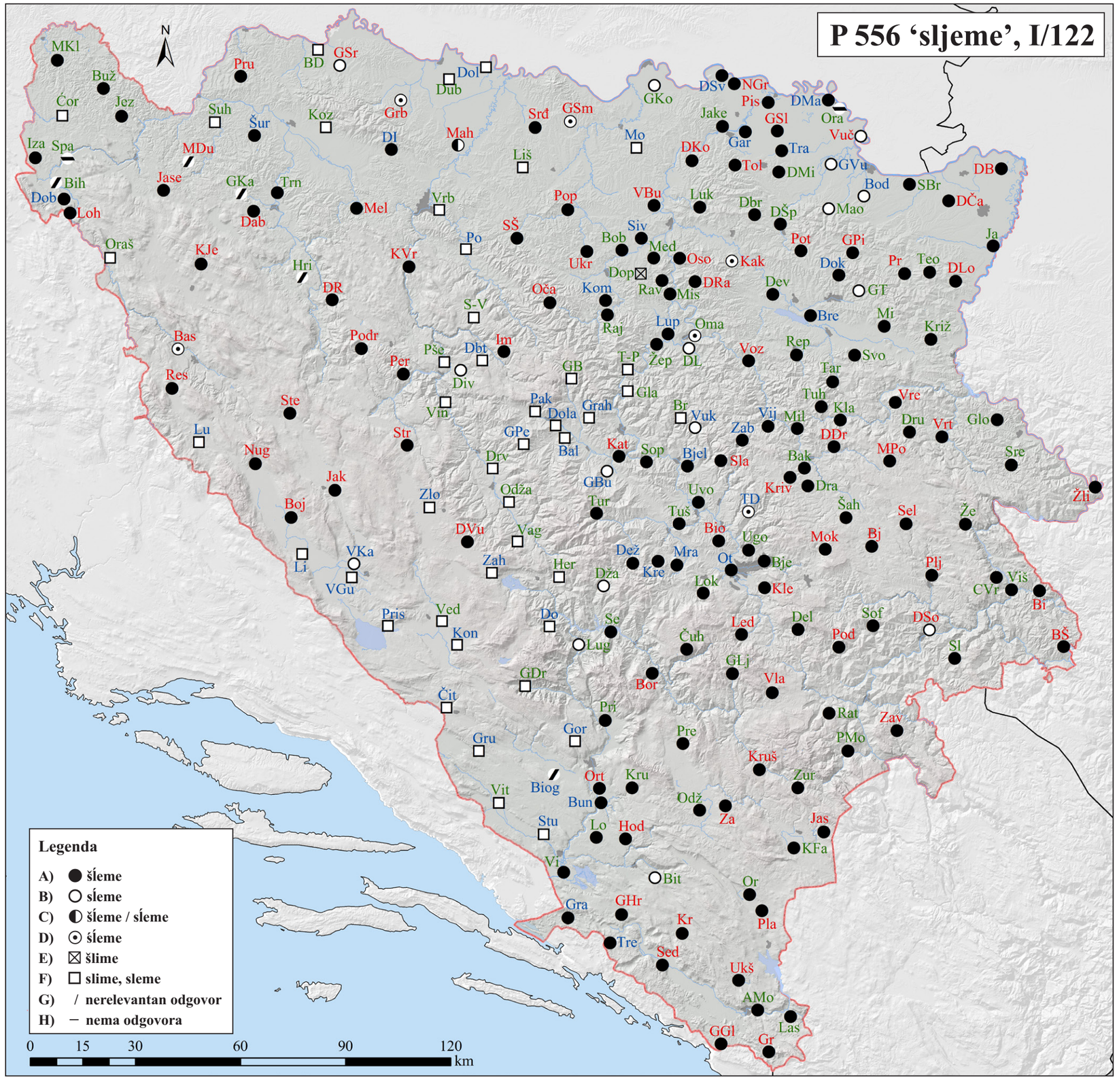

P 443 ‘izljube’, I/123

Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	ízĺu:be
2.	GGl	ízĺu:be:
3.	AMo	ížĺu:be:
4.	Las	ížĺu:be:
5.	Ukš	ížĺu:be:
6.	Pla	ížĺu:be:
7.	Or	ížĺu:be:
8.	Kr	ížĺube:
9.	Sed	ížĺu:be:
10.	Tre	ízĺu:be:
11.	Gra	ízĺu:be:
12.	GHr	ízĺu:be:
13.	Bit	ízĺu:be:
14.	Vi	ízĺu:be:
15.	Lo	ížĺu:be:
16.	Hod	ízĺu:be:
17.	Bun	ízĺu:be:
18.	Ort	ížĺu:be:
19.	Kru	ížĺu:be:
20.	Odž	ižĺú:be:
21.	Za	ižĺú:be:
22.	Kruš	ížĺu:be:
23.	Zur	ížĺu:be:
24.	KFa	ižĺu:be:
25.	Jas	ížĺú:be:
26.	PMo	ížĺu:be:
27.	Zav	ížĺu:be:
28.	Rat	ížĺu:be:
29.	Vla	ízĺube: / ížĺube:
30.	GLj	ízĺu:be: / ížĺu:be:
31.	Pre	ížĺu:be:
32.	Pri	ízĺu:be:
33.	Lug	izĺube: / ižĺube:
34.	Se	ížĺu:be:
35.	Bor	ížĺu:be:
36.	Čuh	izĺube: / ižĺube:
37.	Led	ižĺube:
38.	Del	ížĺu:be: se
39.	Pod	ížĺu:be:
40.	Sof	ížĺú:be: se
41.	DSo	ížĺu:be:
42.	Sl	ízĺu:be:
43.	BŠ	ížĺu:be:
44.	Bi	ížĺu:be:
45.	Viš	ízĺu:be:
46.	CVr	ížĺu:be
47.	Plj	ížĺu:be:
48.	Že	ížĺu:be:
49.	Sel	ížĺu:be:
50.	Bj	ížĺu:be:
51.	Mok	ížĺu:be:
52.	Šah	ížĺu:be:
53.	Bje	ízĺu:be:
54.	Kle	ížĺu:be: / póĺu:be:
55.	Ugo	——
56.	TD	ízĺu:be:
57.	Bio	ížĺu:be:
58.	Ot	ížĺu:be:
59.	Lok	ížĺu:be:
60.	Mra	ížĺube:
61.	Kre	ížĺu:be:
62.	Dež	ížĺu:be:
63.	Dža	ízĺu:be:
64.	Tur	ízĺu:be:
65.	Kat	ízĺu:be:
66.	Bak	ížĺu:be: / ízĺu:be:
67.	Tuš	ižĺù:be:
68.	Uvo	ižĺù:be:
69.	Kriv	ízĺu:be:
70.	Dra	ízĺu:be:
71.	DDr	íšĺu:be: / ížĺu:be:
72.	MPo	íšĺu:be:
73.	Sre	ízĺu:be:
74.	Žli	ížĺu:be:
75.	Glo	ížĺu:be:
76.	Vrt	iscéluju:
77.	Dru	ížĺu:be:
78.	Vre	ížĺu:be:
79.	Križ	ížĺu:be:
80.	Mi	ížĺu:be:
81.	Tar	ižĺù:be:
82.	Kla	ižĺù:be:
83.	Mil	izĺù:be:
84.	Rep	ížĺu:be:
85.	Voz	íšĺu:be:
86.	Vij	izĺù:be:
87.	Zab	ížĺu:be: / ížĺù:be: se
88.	Sla	ížĺu:be:
89.	Bjel	ižĺube:
90.	Sop	ízĺu:be:
91.	Vuk	ízĺu:be:
92.	Br	izjù:be: se
93.	GBu	izlú:be:
94.	Bal	ížĺu:be: / póĺu:be:
95.	Grah	póĺu:be:
96.	Gla	ížĺu:bę: sę / ížĺu:bu:
97.	DL	ízĺu:be:
98.	Oma	ížĺu:be:
99.	DRa	ízĺu:be:
100.	Oso	ížĺu:be:
101.	Kak	izĺú:be: / ižĺú:be:
102.	Dev	ízĺube:
103.	Bre	ízĺu:be:
104.	Dok	ízĺu:be:
105.	GPi	ížĺu:be:
106.	Pr	ížĺu:be:
107.	DLo	ížĺu:be:
108.	Teo	ížĺu:be:
109.	Ja	ízĺu:be:
110.	DČa	ízĺu:be:
111.	DB	ížĺu:be:
112.	SBr	ížĺu:be:
113.	Bod	ížĺu:be:
114.	Mao	ižĺu:bè:
115.	Pot	ížĺu:be:
116.	DŠp	izlù:be:
117.	Dbr	ížĺu:bę̀: / izĺu:bę̀:
118.	Luk	ížĺu:be:
119.	DMi	ížĺu:be: se
120.	GVu	ížĺu:be:
121.	Vuč	ízĺu:be:
122.	Ora	ízĺu:bu:
123.	DMa	izĺû:be:
124.	Tra	póĺu:be: se
125.	GSl	ížĺu:be:
126.	Tol	ížĺu:be:
127.	DKo	ízĺu:be:
128.	Gar	ízĺu:be:
129.	Pis	ížĺu:be: se
130.	Stu	ížĺu:be:
131.	Vit	ízju:be: se
132.	Gru	ízĺu:be:
133.	Biog	ížĺu:be:
134.	Gor	ižĺube:
135.	GDr	ízĺu:be:
136.	Čit	ížĺu:be:
137.	Kon	ízĺu:be:
138.	Pris	ížĺu:be:
139.	Ved	ížĺu:be:
140.	Do	ížĺu:be:
141.	Zah	izĺú:be:
142.	Her	ízju:be:
143.	Vag	ízju:be: / ízĺu:be:
144.	Odža	ízĺu:be:
145.	DVu	ížĺú:be
146.	VGu	ízĺu:be:
147.	VKa	ízĺu:be:
148.	Li	ízĺu:be:
149.	Boj	ížĺu:be:
150.	Jak	ížĺu:be:
151.	Zlo	ížĺube
152.	Drv	ízĺu:be:
153.	GPe	ízĺu:be:
154.	Pak	ížĺu:be:
155.	Vin	ízĺu:be:
156.	Str	izĺú:be:
157.	Ste	ížĺu:be:
158.	Nug	ižĺú:be:
159.	Lu	ízĺu:be: se
160.	Res	ižĺu:be: se
161.	Bas	ížĺube:
162.	Hri	ižĺú:be:
163.	DR	ížĺu:be: se
164.	Podr	ízĺube:
165.	Per	ízĺu:be:
166.	Pše	ízĺu:be· se
167.	Div	ízĺu:bę
168.	Dbt	ízĺu:be:
169.	Im	ížĺu:be:
170.	GB	ízĺu:be:
171.	T-P	ížĺu:bu:
172.	Žep	ízĺu:be:
173.	Lup	ízĺu:be:
174.	Rav	ízĺu:be: / izĺù:be:
175.	Mis	ízĺu:be:
176.	Dop	ížĺu:be:
177.	Kom	izlù:be:
178.	Oča	ízĺu:be:
179.	S-V	ízĺu:be:
180.	KVr	ížĺube
181.	Po	ížĺu:be:
182.	SŠ	ížĺu:be: se
183.	Ukr	ížĺu:be:
184.	Raj	ízĺu:be:
185.	Med	ízĺu:be:
186.	Bob	ízĺu:be:
187.	Siv	ížĺu:be:
188.	VBu	ízĺu:be:
189.	Pop	ízĺu:be:
190.	Vrb	ížĺu:be:
191.	Liš	ízĺu:be:
192.	Mo	izĺu:be:
193.	Jake	ízĺu:be:
194.	NGr	ížĺu:be:
195.	DSv	ízĺu:be:
196.	GKo	póĺu:be:
197.	GSm	ížĺube:
198.	Srđ	ízĺu:be:
199.	Mah	ízĺu:be:
200.	Dol	ížĺu:be:
201.	Grb	ízĺu:be:
202.	DI	ížĺu:be:
203.	Mel	ízĺu:be:
204.	Trn	ízĺu:be:
205.	Koz	ížĺu:be: se
206.	GSr	ížĺu:be:
207.	BD	ížĺube:
208.	Pru	——
209.	Suh	ížĺu:be:
210.	Šur	izĺú:be:
211.	MDu	ížĺu:be: se
212.	Jase	——
213.	GKa	ízĺu:be:
214.	Dab	ížĺu:be
215.	KJe	ízĺu:be:
216.	Oraš	ižĺube
217.	Loh	izĺú:be:
218.	Dob	ížĺu:be:
219.	Spa	ížĺu:be:
220.	Iza	ízĺu:be: / ížĺu:be:
221.	Ćor	ízĺu:be:
222.	Jez	——
223.	Buž	ízĺu:be:
224.	MKl	ízĺu:be:
225.	Bih	ížĺu:be: / ízĺu:be:
226.	Tuh	ižĺù:be:
227.	Dub	izĺu:be:
228.	Dola	ížĺu:be:
229.	Svo	izĺù:be: / ižĺù:be:
230.	GT	ízĺu:be:

Komentar

Suglasnička skupina *zĺ* u 3. l. mn. prez. ‘izljube’ nepromijenjena je u ukupno osamdeset sedam mjesnih govora. Asimilacijska promjena suglasničke skupine *zĺ* > *žĺ* potvrđena je u sto dvadeset pet mjesnih govora: u sto sedamnaest mjesta zapisan je samo oblik *ižĺube*, a u osam mjesta *ižĺube* / *izĺube*. Oblik *izĺube* potvrđen je u pet mjesnih govora: u tri mjesta je samo *izĺube*, a u dva je *izĺube* / *izĺube*. Oblik *išĺube* imaju dva, a oblik *izjube* tri mjesna govora.

I oblik *izĺube* i *ižĺube* povezuju govore širom Bosne i Hercegovine. Mjesni govori u kojima su zapisani oblici *izĺube*, *išĺube* ili *izjube* nisu međusobno teritorijalno povezani: oblici *izĺube* i *izjube* nalaze se i u Bosni i u Hercegovini, a oblik *išĺube* samo u Bosni.

Suglasnička skupina *zĺ* u 3. l. mn. prez. ‘izljube’ najčešća je u govorima Bošnjaka – od sto istraženih njih četrdeset devet ima oblik *izĺube* (u četrdeset jednom mjestu zapisan je samo oblik *izĺube*, a u sedam *izĺube* / *ižĺube* i u M225, Bihać, *izĺube* / *izĺube*). Oblik s promjenom *zĺ* > *žĺ* najprisutniji je u govorima Srba – potvrđen je u pedeset dva od osamdeset istraženih (u pedeset jednom mjestu samo je *ižĺube*, a u M29, Vlaholje kod Kalinovika, *ižĺube* / *izĺube*). Oblik *izĺube* najčešći je u govorima Hrvata – dva mjesna govora znaju samo za ovaj oblik (M89, Bjelavići kod Kaknja, i M137, Kongora kod Duvna). Oblik *išĺube* imaju smo dva mjesna govora Srba (M72, Malo Polje kod Han-Pijeska, i M85, Vozuća kod Zavidovića), a oblik *izjube* poznaju samo tri mjesna govora Bošnjaka (M92, Brnjic kod Kaknja; M131, Vitina kod Ljubuškog, i M142, Here kod Prozora).

Iz četiri mjesta potječu nerelevantni odgovori (*poĺube*, *isceluju*), a iz četiri mjesta nema odgovora.

Literatura

Baotić 1983: 109; Brabec 2012: 79; Bulić 2014: 103; Dalmacija 1997: 69; Dešić 1976: 198-199; Dragičević 2007: 349; Đurović 1992: 203-204; Halilović 1990: 292; Halilović 2002: 335; Jahić 2002: 140; Peco 1964: 95; Peco 1975: 243; Peco 1983: 257; Peco 2001: 674-675; Ramić 1999: 331; Remetić 1970: 121; Rešetar 1907: 145; Šurmin 1895: 189; Valjevac 2002: 179; Vujičić i dr. 1979: 95; Vujičić 1985: 161; Vujičić 1990: 115.

Etimologija

psl. *ĺubiti (stsl. любнтн, rus. люби́ть, polj. lubić), lit. liaupsinti ← pie. *leu̯bʰ-

izljúbiti: gl. je nastao dodavanjem pref. *-izъ* < psl. *jьz < pie. *egʰs ’iz’ na gl. *ĺubiti, koji se izvodi iz psl. prid. *ĺûbъ ’drag’, nastalog iz pie. korijena *leu̯bʰ- ’ljubiti, rado imati’.

Literatura

Skok 1972: II: 337-339; Brückner 1985: 302-303; Fasmer 1986: II: 544-545; Snoj 2016: 386.

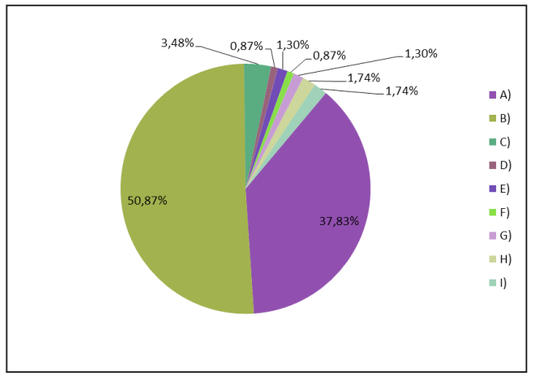

Ukupno (230):
A) 87 (37,83%)
B) 117 (50,87%)
C) 8 (3,48%)
D) 2 (0,87%)
E) 3 (1,30%)
F) 2 (0,87%)
G) 3 (1,30%)
H) 4 (1,74%)
I) 4 (1,74%)

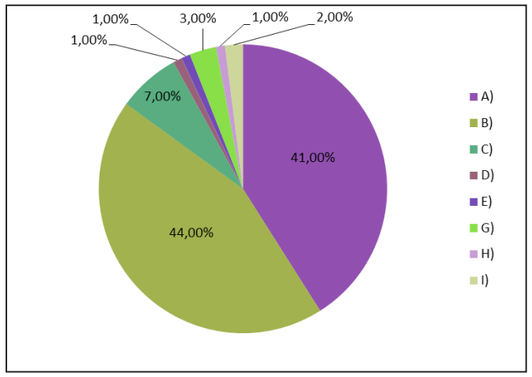

Bošnjaci (100):
A) 41 (41,00%)
B) 44 (44,00%)
C) 7 (7,00%)
D) 1 (1,00%)
E) 1 (1,00%)
G) 3 (3,00%)
H) 1 (1,00%)
I) 2 (2,00%)

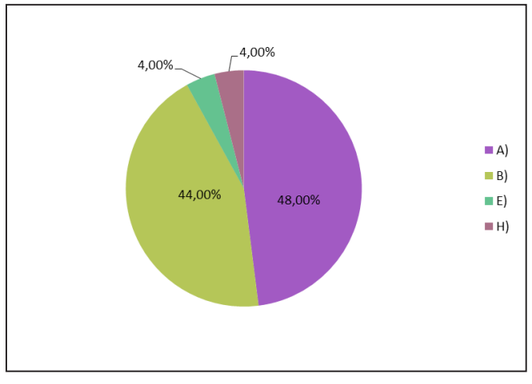

Hrvati (50):
A) 24 (48,00%)
B) 22 (44,00%)
E) 2 (4,00%)
H) 2 (4,00%)

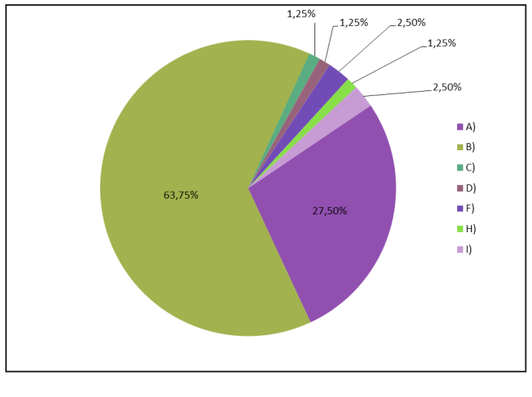

Srbi (80):
A) 22 (27,50%)
B) 51 (63,75%)
C) 1 (1,25%)
D) 1 (1,25%)
F) 2 (2,50%)
H) 1 (1,25%)
I) 2 (2,50%)

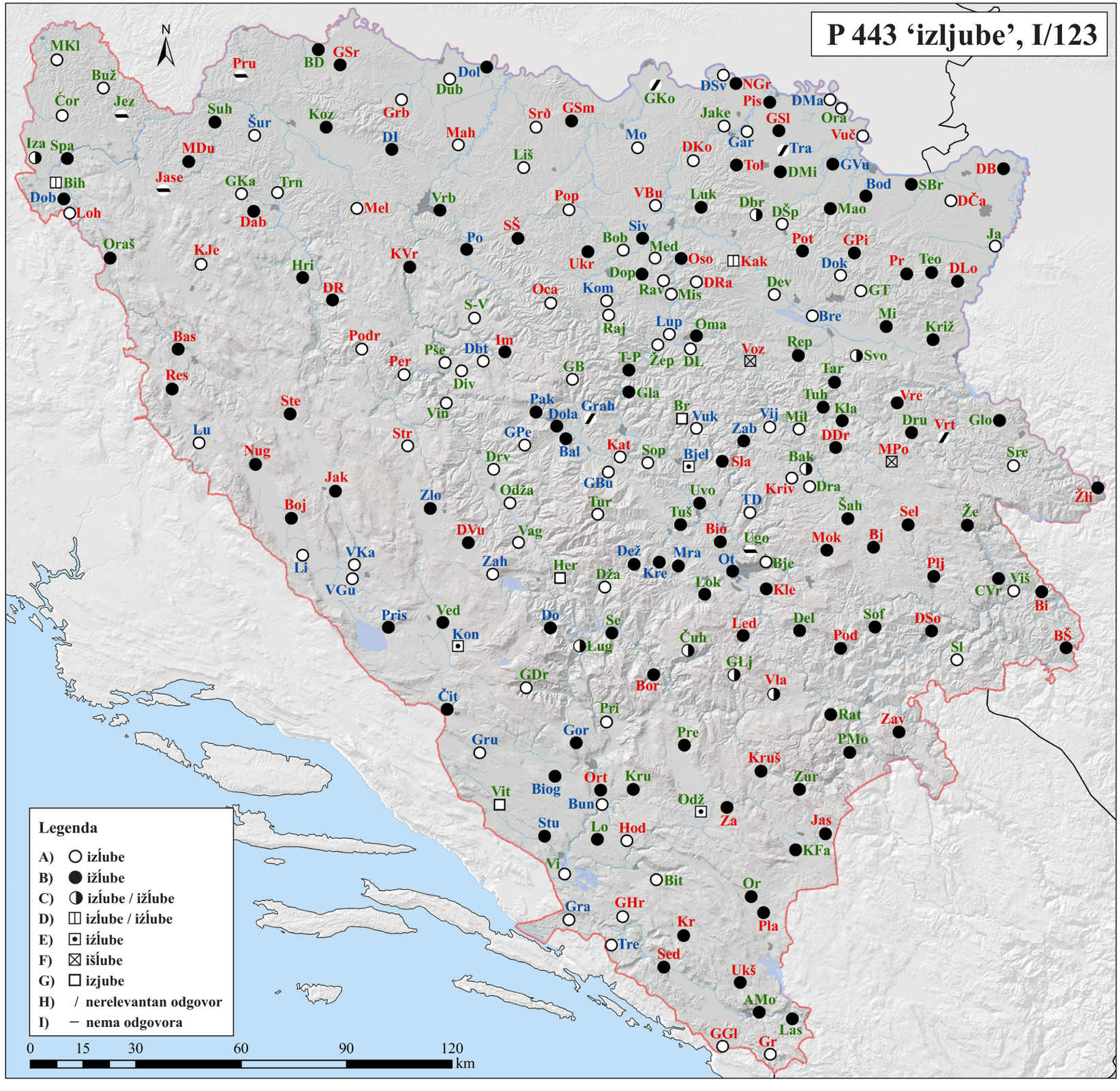

P 1357 ‘snjegovi’, I/124		
Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	sńègovi
2.	GGl	sńègovi
3.	AMo	sńègovi
4.	Las	šńègovi
5.	Ukš	sńègovi
6.	Pla	šńégovi
7.	Or	šńègovi
8.	Kr	sńègovi / šńègovi
9.	Sed	sńègovi
10.	Tre	sńègovi
11.	Gra	šńègovi
12.	GHr	šńègovi
13.	Bit	sńègovi
14.	Vi	sńègovi
15.	Lo	sńègovi
16.	Hod	sńègovi
17.	Bun	sńègovi
18.	Ort	sńègovi
19.	Kru	sńègovi
20.	Odž	šńègovi
21.	Za	šńègovi
22.	Kruš	šńègovi
23.	Zur	Šńégovi
24.	KFa	sńègovi
25.	Jas	sńègovi
26.	PMo	sńègovi
27.	Zav	sńègovi
28.	Rat	sńegovi
29.	Vla	sńègovi
30.	GLj	sńègovi
31.	Pre	sńègovi
32.	Pri	snjègovi
33.	Lug	snijégovi
34.	Se	sńègovi
35.	Bor	šńègovi
36.	Čuh	snijégovi / sńègovi
37.	Led	snijégovi
38.	Del	sńègovi
39.	Pod	šńègovi
40.	Sof	sńègovi
41.	DSo	sńègovi
42.	Sl	sńègovi
43.	BŠ	sńègovi
44.	Bi	sńègovi / snjègovi
45.	Viš	sńègovi
46.	CVr	sńègovi
47.	Plj	sńègovi
48.	Že	sńègovi
49.	Sel	sńègovi
50.	Bj	šńègovi
51.	Mok	šńègovi
52.	Šah	sńègovi
53.	Bje	snègovi / sńègovi
54.	Kle	sńègovi
55.	Ugo	sńègovi
56.	TD	sńègovi
57.	Bio	sńègovi
58.	Ot	sńègovi
59.	Lok	sńègovi
60.	Mra	sńègovi
61.	Kre	sńègovi
62.	Dež	sńègovi
63.	Dža	snijégovi
64.	Tur	sńègovi
65.	Kat	sńègovi
66.	Bak	sńègovi
67.	Tuš	sńègovi
68.	Uvo	sńègovi
69.	Kriv	snègovi
70.	Dra	——
71.	DDr	sńègovi
72.	MPo	sńègovi
73.	Sre	sńègovi
74.	Žli	sńègovi
75.	Glo	sńègovi
76.	Vrt	——
77.	Dru	sńègovi
78.	Vre	sńègovi
79.	Križ	sńègovi
80.	Mi	sńègovi
81.	Tar	sńègovi
82.	Kla	sńègovi
83.	Mil	sńègovi
84.	Rep	sńègovi
85.	Voz	sńègovi
86.	Vij	sńègovi
87.	Zab	sńègovi
88.	Sla	sńègovi
89.	Bjel	sńègovi
90.	Sop	sńègovi
91.	Vuk	sńègovi
92.	Br	sńègovi
93.	GBu	snìgovi
94.	Bal	snìgovi
95.	Grah	snìgovi
96.	Gla	šńę̀gǫvi
97.	DL	sńègovi
98.	Oma	sńègovi
99.	DRa	sńègovi
100.	Oso	sńègovi
101.	Kak	sńègovi
102.	Dev	sńègovi
103.	Bre	sńègovi
104.	Dok	sńègovi
105.	GPi	sńègovi
106.	Pr	sńègovi
107.	DLo	sńègovi
108.	Teo	sńègovi
109.	Ja	sńègovi
110.	DČa	sńègovi
111.	DB	sńègovi
112.	SBr	sńègovi
113.	Bod	sńègovi
114.	Mao	šńegóvi
115.	Pot	sńègovi
116.	DŠp	sńègovi
117.	Dbr	šńę̀govi
118.	Luk	sńé:govi
119.	DMi	sńègovi
120.	GVu	——
121.	Vuč	sńègovi
122.	Ora	sńé:govi
123.	DMa	sńègovi
124.	Tra	snʲjé:govi
125.	GSl	sńègovi
126.	Tol	sńègovi
127.	DKo	sńègovi
128.	Gar	snìgovi
129.	Pis	sńègovi
130.	Stu	snìgovi
131.	Vit	snìgovi
132.	Gru	snìgovi
133.	Biog	snìgovi
134.	Gor	snìgovi
135.	GDr	snìgovi
136.	Čit	snìgovi
137.	Kon	snìgovi
138.	Pris	snìgovi
139.	Ved	snìgovi
140.	Do	——
141.	Zah	snìgovi
142.	Her	snìgovi
143.	Vag	snìgovi
144.	Odža	snìgovi
145.	DVu	snìgovi
146.	VGu	snìgovi
147.	VKa	snìgovi
148.	Li	snìgovi
149.	Boj	šńègovi
150.	Jak	sńègovi
151.	Zlo	snìgovi
152.	Drv	——
153.	GPe	snìgovi
154.	Pak	snìgovi
155.	Vin	snìgovi
156.	Str	sńègovi
157.	Ste	sńègǫvi
158.	Nug	sńègovi
159.	Lu	snìgovi
160.	Res	sńègovi
161.	Bas	sńègovi
162.	Hri	snìgovi
163.	DR	šńègovi
164.	Podr	sńègovi
165.	Per	sńègovi
166.	Pše	snìgovi
167.	Div	snìgovi
168.	Dbt	snìgovi
169.	Im	sńègovi
170.	GB	snìgovi
171.	T-P	snìgovi
172.	Žep	sńègovi
173.	Lup	sńègovi
174.	Rav	sńègovi
175.	Mis	sńègovi
176.	Dop	sńègovi
177.	Kom	sńègovi
178.	Oča	snègovi
179.	S-V	snìgovi
180.	KVr	sńègovi
181.	Po	snígovi
182.	SŠ	sńègovi
183.	Ukr	šńègovi
184.	Raj	sńègovi
185.	Med	sńègovi
186.	Bob	sńègovi
187.	Siv	sńègovi
188.	VBu	sńé:govi
189.	Pop	sńègovi
190.	Vrb	snìgovi
191.	Liš	snìgovi
192.	Mo	snìgovi
193.	Jake	sńègovi
194.	NGr	sńègovi
195.	DSv	sńègovi
196.	GKo	snìgovi
197.	GSm	sńègovi
198.	Srđ	sńègovi
199.	Mah	sńègovi
200.	Dol	snìgovi
201.	Grb	sńègovi
202.	DI	sńègovi
203.	Mel	sńègovi
204.	Trn	snìgovi
205.	Koz	snìgovi
206.	GSr	sńègovi
207.	BD	snìgovi
208.	Pru	sńègovi
209.	Suh	snìgovi
210.	Šur	sńègovi
211.	MDu	sńègovi
212.	Jase	sńègovi
213.	GKa	snìgovi
214.	Dab	sńègovi
215.	KJe	sńègovi
216.	Oraš	snìgovi
217.	Loh	sńègovi
218.	Dob	snìgovi
219.	Spa	snìgovi
220.	Iza	snìgovi
221.	Ćor	snìgovi
222.	Jez	snìgovi
223.	Buž	snìgovi
224.	MKl	snìgovi
225.	Bih	snìgovi
226.	Tuh	sńègovi
227.	Dub	snìgovi
228.	Dola	sńègovi
229.	Svo	sńègovi
230.	GT	sńègovi

Komentar

Suglasnička skupina *sń* u Nmn. imenice ‘snjegovi’ nepromijenjena je u sto četrdeset sedam mjesnih govora: u sto četrdeset šest mjesta zapisan je samo oblik *sńegovi*, a u jednom *sńegovi* / *šńegovi*. Promjenu *sń* > *šń* ima osamnaest istraženih govora: njih sedamnaest ima samo oblik *šńegovi*, a jedan ima naporedo *šńegovi* / *sńegovi*. Oblik *snijegovi* zapisan je u četiri mjesta, oblik *snigovi* u pedeset pet mjesta i u dva *snegovi*.

Oblik *šńegovi* češće je zapisan u Hercegovini nego u Bosni: svi hercegovački govori s ovim oblikom nalaze se istočno od Neretve, dok bosanski govori nisu teritorijalno povezani. Ni mjesni govori s oblikom *snijegovi* ili *snegovi* nisu teritorijalno povezani. Svi govori u kojima se upotrebljava oblik *snigovi* nalaze se zapadno od rijeka Neretve i Bosne (osim govora Garevca kod Modriče), a najviše ih je u trouglu koji čine Studenci (kod Ljubuškog) u zapadnoj Hercegovini, Ličani (kod Livna) u jugozapadnoj i Topčić-Polje (kod Zenice) u srednjoj Bosni i u Cazinskoj krajini.

Nepromijenjena skupina *sń* u Nmn. imenice ‘snjegovi’ najbolje je sačuvana u govorima Srba – od osamdeset istraženih njih šezdeset pet ima oblik *sńegovi* (u šezdeset četiri mjesta samo je oblik *sńegovi*, a u M8, Kruševica kod Ljubinja, *sńegovi* / *šńegovi*); ovaj oblik najrjeđi je u govorima Hrvata – od pedeset istraženih dvadeset dva mjesna govora imaju samo *sńegovi*. Promjena *sń* > *šń* najčešća je u govorima Srba – jedanaest mjesnih govora poznaje oblik *šńegovi* (u deset mjesta zapisan je samo oblik *šńegovi*, a u M8 *šńegovi* / *sńegovi*). Oblik *snijegovi* imaju dva mjesna govora Bošnjaka (M33, Lug kod Jablanice, i M63, Džanići kod Konjica) i po jedan mjesni govor Hrvata (M124, Tramošnica kod Gradačca) i Srba (M37, Ledići kod Trnova). Oblik *snigovi* najčešći je u govorima Hrvata (u dvadeset četiri mjesta od pedeset istraženih zapisan je samo ovaj oblik), a najrjeđi u govorima Srba (samo je potvrđen u M145, Donje Vukovsko kod Kupresa), dok oblik *snegovi* imaju samo dva mjesna govora Srba (M69, Krivajevići kod Ilijaša, i M178, Očauš kod Teslića).

Iz pet mjesta nema odgovora.

Literatura

Baotić 1983: 109; Brozović 2012: 327; Dešić 1976: 198; Dragičević 2007: 348; Đukanović 1983: 214; Halilović 2002: 335; Halilović 2009: 49; Jahić 2002: 140; Kozomara 2016: 655; Peco 1964: 93; Petrović 1971: 85; Rešetar 1907: 143; Simić 1978: 61; Šurmin 1895: 189; Valjevac 2002: 177; Vujičić i dr. 1979: 95; Vujičić 1985: 160; Vujičić 1990: 115.

Etimologija

psl. *sn$\bar{e}$gъ (stsl. сньгъ, rus. снег, polj. śnieg), lit. sniẽgas ← pie. *snoi̯g^{uh}-

snjẽgovi: psl. *sn$\bar{e}$gъ izvodi se iz pie. korijena*snoi̯g^{uh}-, koji je prvobitno vjerovatno značio ‘ono što leži, što se prilijepilo (na biljke, na tlo)’.

Literatura

Skok 1973: III: 297; Brückner 1985: 533; Fasmer 1987: III: 697; Snoj 2016: 698.

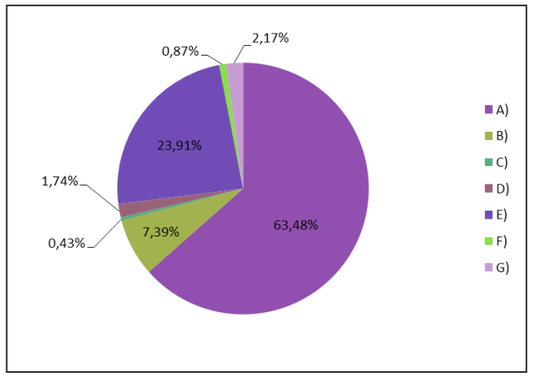

Ukupno (230):
A) 146 (63,48%)
B) 17 (7,39%)
C) 1 (0,43%)
D) 4 (1,74%)
E) 55 (23,91%)
F) 2 (0,87%)
G) 5 (2,17%)

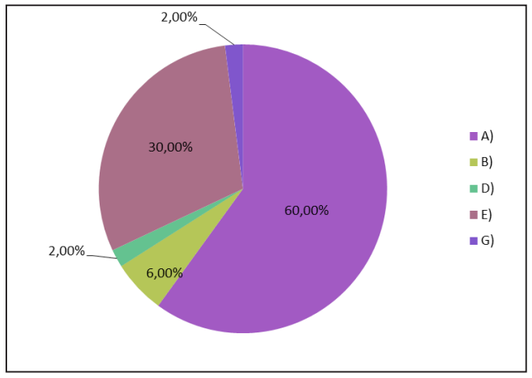

Bošnjaci (100):
A) 60 (60,00%)
B) 6 (6,00%)
D) 2 (2,00%)
E) 30 (30,00%)
G) 2 (2,00%)

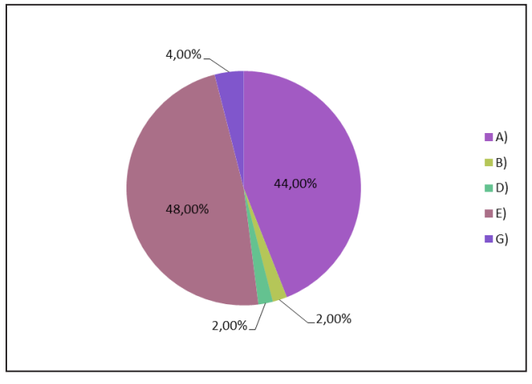

Hrvati (50):
A) 22 (44,00%)
B) 1 (2,00%)
D) 1 (2,00%)
E) 24 (48,00%)
G) 2 (4,00%)

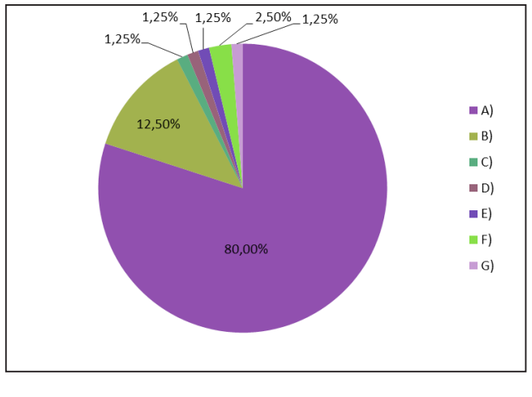

Srbi (80):
A) 64 (80,00%)
B) 10 (12,50%)
C) 1 (1,25%)
D) 1 (1,25%)
E) 1 (1,25%)
F) 2 (2,50%)
G) 1 (1,25%)

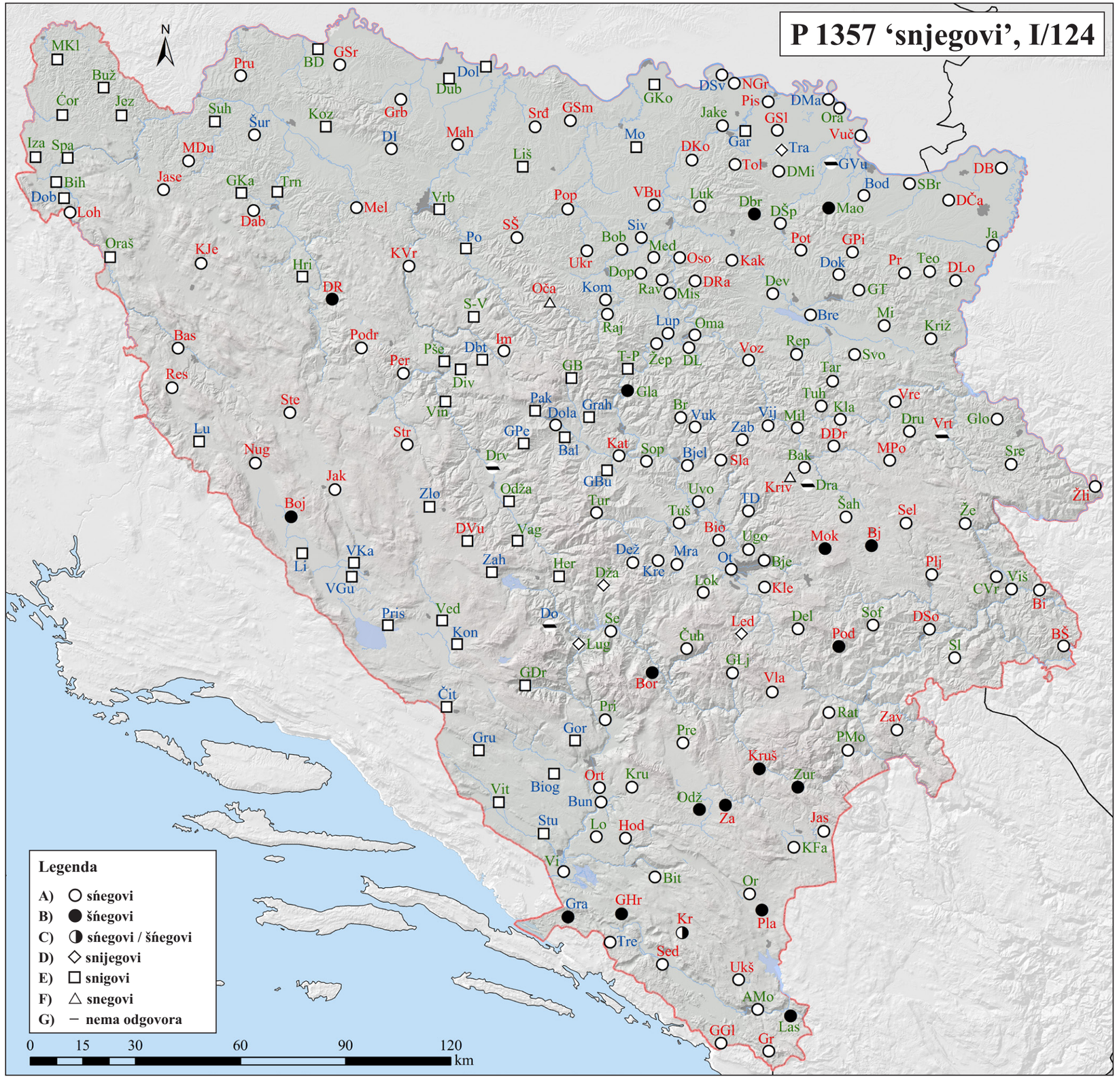

P 858 ‘počesmo’, I/125		
Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	póče:smo
2.	GGl	póče:smo
3.	AMo	pòče:smo
4.	Las	póče:smo
5.	Ukš	pòče:smo
6.	Pla	póče:smo
7.	Or	počé:smo
8.	Kr	pòče:k
9.	Sed	póče:smo
10.	Tre	počé:smo
11.	Gra	póče:smo
12.	GHr	počé:smo
13.	Bit	póče[x]
14.	Vi	póčesmo
15.	Lo	póče:šmo
16.	Hod	póče:šmo
17.	Bun	počé:šmo
18.	Ort	póče:smo
19.	Kru	počé:šmo
20.	Odž	počé:smo
21.	Za	počé:smo
22.	Kruš	počé:smo
23.	Zur	počé:smo
24.	KFa	počé:šmo
25.	Jas	póče:smo
26.	PMo	póče:smo
27.	Zav	póče:smo
28.	Rat	póče:smo
29.	Vla	póček
30.	GLj	póče:x
31.	Pre	počé:smo
32.	Pri	počé:smo
33.	Lug	počé:smo / počé:šmo
34.	Se	póče:smo
35.	Bor	počé:smo
36.	Čuh	počé:smo
37.	Led	počé:smo
38.	Del	poćé:smo
39.	Pod	póče:smo
40.	Sof	póće:x
41.	DSo	póče:k
42.	Sl	pòče:smo / počé:smo
43.	BŠ	póče:k
44.	Bi	póče:smo
45.	Viš	póče:smo
46.	CVr	póće:smo
47.	Plj	póče:smo
48.	Že	počé:smo / póče:smo
49.	Sel	póče:smo
50.	Bj	póče:smo
51.	Mok	pòčesmo
52.	Šah	póće:smo
53.	Bje	poćé:smo
54.	Kle	póče:šmo
55.	Ugo	póče:smo
56.	TD	——
57.	Bio	póče:šmo
58.	Ot	pòče:smo
59.	Lok	pòče:smo
60.	Mra	pòče:smo
61.	Kre	počé:smo
62.	Dež	póčesmo / počé:smo
63.	Dža	počé:smo / počé:šmo
64.	Tur	pòče:smo
65.	Kat	pòče:smo
66.	Bak	počé:smo
67.	Tuš	poćé:smo
68.	Uvo	poćé:smo
69.	Kriv	póče:smo
70.	Dra	póće:smo
71.	DDr	póče:smo
72.	MPo	póče:smo
73.	Sre	poćé:smo
74.	Žli	póče:smo
75.	Glo	póće:smo
76.	Vrt	póče:smo
77.	Dru	póče:smo
78.	Vre	póče:smo
79.	Križ	pòče:smo
80.	Mi	pòče:smo
81.	Tar	poćé:smo
82.	Kla	poćé:smo
83.	Mil	počé:smo
84.	Rep	počé:smo / póče:smo
85.	Voz	póče:smo
86.	Vij	póčne:mo
87.	Zab	póče:k
88.	Sla	počé:smo / póčesmo
89.	Bjel	počé:smo / póče:smo
90.	Sop	poćé:šmo
91.	Vuk	počé:šmo
92.	Br	póče:šmo / poćé:šmo
93.	GBu	pòče:smo
94.	Bal	poćé:šmo
95.	Grah	poćé:šmo
96.	Gla	pǫ́ćę́:smǫ
97.	DL	počé:smo
98.	Oma	počé:šmo
99.	DRa	počé:šmo
100.	Oso	pòče:smo
101.	Kak	poćé:smo / pǫ̀če:smo
102.	Dev	počé:smo
103.	Bre	póče
104.	Dok	počé:šmo
105.	GPi	póčesmo
106.	Pr	póče:smo
107.	DLo	póče:smo
108.	Teo	póče:smo
109.	Ja	počé:šmo
110.	DČa	póče:smo
111.	DB	——
112.	SBr	počé:smo
113.	Bod	póče
114.	Mao	počé:smo
115.	Pot	póče:smo
116.	DŠp	pòče
117.	Dbr	počę́:smo
118.	Luk	počé:smo
119.	DMi	póče:šmo
120.	GVu	póčešmo
121.	Vuč	póče:šmo
122.	Ora	pòče:smo
123.	DMa	počẽ:šmo
124.	Tra	pòče:
125.	GSl	póče:smo
126.	Tol	počé:šmo
127.	DKo	pòče:smo
128.	Gar	počé:šmo
129.	Pis	póče:smo
130.	Stu	póče:šmo
131.	Vit	póće:smo
132.	Gru	póče:šmo
133.	Biog	póče:šmo
134.	Gor	počé:šmo / pòčešmo / pòčošmo
135.	GDr	počé:šmo
136.	Čit	póče:smo
137.	Kon	póčo / pòče:
138.	Pris	poče / póčo
139.	Ved	póče:šmo
140.	Do	póče:smo / počé:smo
141.	Zah	póče:šmo
142.	Her	póće:šmo
143.	Vag	poćé:šmo
144.	Odža	poćé:šmo
145.	DVu	počé:šmo
146.	VGu	——
147.	VKa	pòče:smo
148.	Li	počé:šmo
149.	Boj	póče:šmo
150.	Jak	póče:šmo
151.	Zlo	počé:šmo
152.	Drv	póće:smo
153.	GPe	poćé:šmo
154.	Pak	póće:šmo
155.	Vin	——
156.	Str	počé:smo
157.	Ste	póče:še:
158.	Nug	póčešmo
159.	Lu	počé:šmo
160.	Res	póče:
161.	Bas	póče:šmo
162.	Hri	pòče
163.	DR	póče:šmo
164.	Podr	pòče:smo
165.	Per	pòče:
166.	Pše	póče:smo
167.	Div	póče:smo
168.	Dbt	póčesmo
169.	Im	pòče:šmo
170.	GB	póće:smo
171.	T-P	poćé:smo
172.	Žep	pòče:smo
173.	Lup	póče:šmo
174.	Rav	póče:smo / počè:smo
175.	Mis	poćé:smo
176.	Dop	počé:šmo
177.	Kom	póče:smo
178.	Oča	póčešmo
179.	S-V	póče:šmo
180.	KVr	póče:
181.	Po	póćešmo
182.	SŠ	póče:šmo
183.	Ukr	póće:smo
184.	Raj	póče:smo
185.	Med	póče:smo
186.	Bob	póče:smo
187.	Siv	počéošmo
188.	VBu	pòče:[x]
189.	Pop	póčo / pòče:
190.	Vrb	póće:še
191.	Liš	póćesmo / póćosmo
192.	Mo	počé:šmo
193.	Jake	——
194.	NGr	póče:
195.	DSv	póčešmo
196.	GKo	póče:smo
197.	GSm	——
198.	Srđ	póče:šmo
199.	Mah	póče[x]
200.	Dol	počé:šmo
201.	Grb	póče
202.	DI	póče:šmo
203.	Mel	póčesmo
204.	Trn	póče
205.	Koz	póče:šmo
206.	GSr	póče:šmo
207.	BD	póčešmo
208.	Pru	póče:šmo
209.	Suh	póče:smo
210.	Šur	——
211.	MDu	póče:šmo
212.	Jase	póče:šmo
213.	GKa	počé:šmo
214.	Dab	póče
215.	KJe	póče:šmo
216.	Oraš	počé:šmo
217.	Loh	——
218.	Dob	póče:smo
219.	Spa	póče:smo
220.	Iza	póče:smo
221.	Ćor	póče:x
222.	Jez	póče:šmo
223.	Buž	——
224.	MKl	počé:smo
225.	Bih	póče:smo
226.	Tuh	počé:smo
227.	Dub	póće:smo
228.	Dola	póče:šmo
229.	Svo	počé:smo
230.	GT	póče:smo

Komentar

Suglasnička skupina *sm* u 1. l. mn. aor. ‘počesmo’ nepromijenjena je u sto dvadeset pet mjesnih govora: sto dvadeset tri mjesta imaju samo oblik *počesmo*, a dva imaju *počesmo* / *počešmo*. Oblik s asimilacijskom promjenom *sm* > *šm* ima šezdeset devet mjesnih govora: njih šezdeset sedam ima samo oblik *počešmo*, a dva imaju *počešmo* / *počesmo*.

Općenito, istočno od rijeka Neretve i Bosne češći je oblik *počesmo*, a zapadno od njih oblik *počešmo*.

Suglasnička skupina *sm* u 1. l. mn. aor. ‘počesmo’ najčešća je u govorima Bošnjaka – od sto istraženih njih šezdeset devet ima ovaj oblik (šezdeset sedam mjesta ima samo *počesmo*, a dva imaju *počesmo* / *počešmo* – M33, Lug kod Jablanice, i M63, Džanići kod Konjica). Oblik *počešmo* najraširenији je u govorima Hrvata – od pedeset ispitanih zapisan je kao jedini u dvadeset šest mjesta.

Iz dvadeset devet mjesta potječu nerelevantni odgovori (*počex*, *poče*, *poček*, *počnemo* i dr.), a iz devet mjesta nema odgovora.

Literatura

Arnaut 2017: 99; Brabec 2012: 75; Čustović 1961: 94, 102, 106, 110; Halilović 2002: 335; Peco 1975: 243; Peco 2001: 676; Vujičić i dr. 1979: 95; Vujičić 1985: 161; Vujičić 1990: 115.

Etimologija

psl. *počę́ti (stsl. почѧти, bjelorus. пача́ць, češ. počít) ← *čę́ti < pie.*(s)ken-

*pòčẽti: psl. gl. *počę́ti nastao je od pref. **po-* i korijena *čę́ti, koji se izvodi iz pie. *(s)ken- ‘nanovo nastati, roditi se, započeti’. Denazalizacijom *ę* > /e/ dobijen je lik *početi*.

Literatura

Skok 1971: I: 315-316; Snoj 2016: 554.

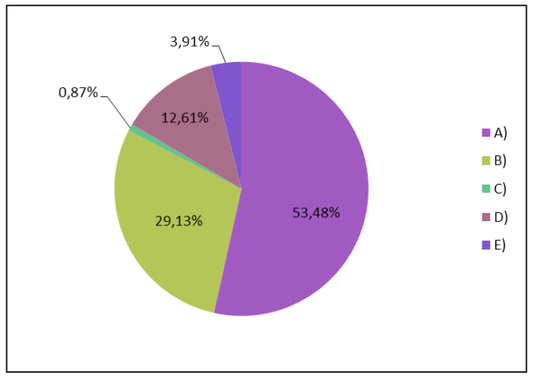

Ukupno (230):
A) 123 (53,48%)
B) 67 (29,13%)
C) 2 (0,87%)
D) 29 (12,61%)
E) 9 (3,91%)

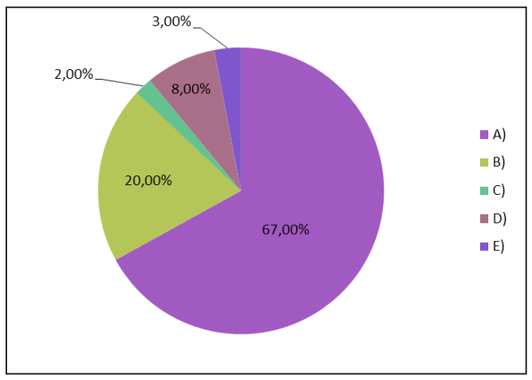

Bošnjaci (100):
A) 67 (67,00%)
B) 20 (20,00%)
C) 2 (2,00%)
D) 8 (8,00%)
E) 3 (3,00%)

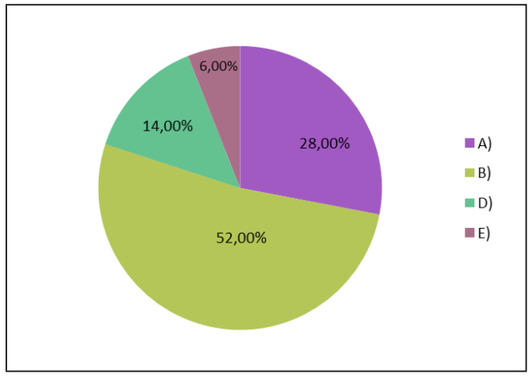

Hrvati (50):
A) 14 (28,00%)
B) 26 (52,00%)
D) 7 (14,00%)
E) 3 (6,00%)

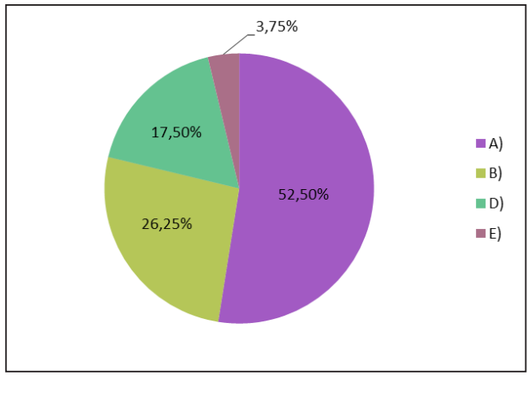

Srbi (80):
A) 42 (52,50%)
B) 21 (26,25%)
D) 14 (17,50%)
E) 3 (3,75%)

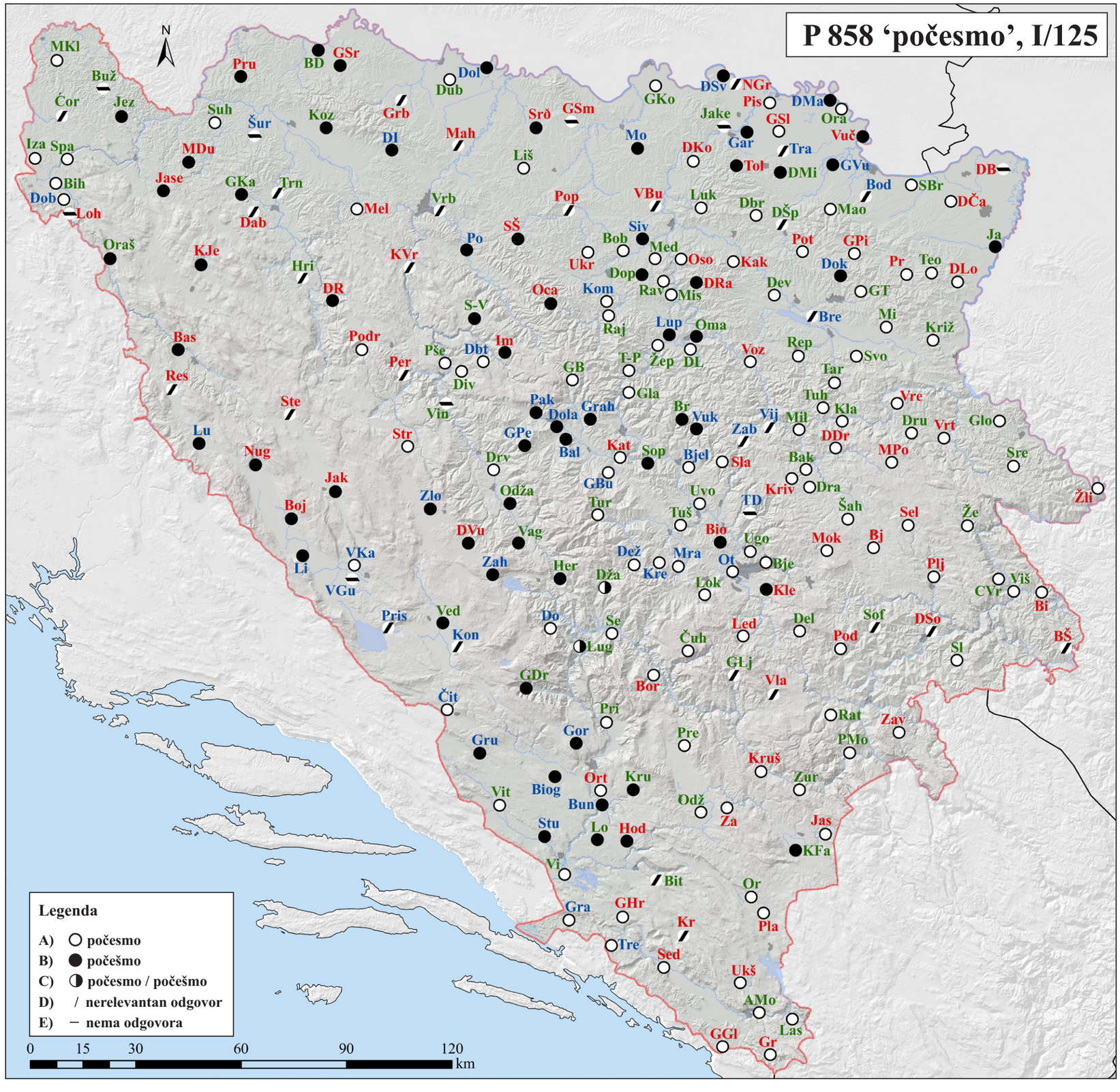

P 433 ‘bratična’, I/126		
Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	bratánica
2.	GGl	bràtična
3.	AMo	bràtična
4.	Las	bràtična
5.	Ukš	sinóvica / bràtična
6.	Pla	sinóvica / bràtična
7.	Or	bràtišna
8.	Kr	bràtičina
9.	Sed	bràtična
10.	Tre	bràtična
11.	Gra	bràtičina
12.	GHr	bràtična
13.	Bit	bràtičina
14.	Vi	bràtišna
15.	Lo	bràtična
16.	Hod	sinóvica / bràtična
17.	Bun	bràtična
18.	Ort	bràtična
19.	Kru	bràtična
20.	Odž	bràtična
21.	Za	bràtična
22.	Kruš	bràtična / sinóvica
23.	Zur	bràtična
24.	KFa	bràtišna
25.	Jas	sinóvica
26.	PMo	bràtićna
27.	Zav	bràtična
28.	Rat	bràtišna
29.	Vla	bràtičina
30.	GLj	bràtična
31.	Pre	bràtišna
32.	Pri	bràtična
33.	Lug	bràtična
34.	Se	bràtična
35.	Bor	bràtična
36.	Čuh	bràtična
37.	Led	bràtična
38.	Del	bràtišna
39.	Pod	bràtična
40.	Sof	bràtišna
41.	DSo	bràtična
42.	Sl	bràtična
43.	BŠ	sinóvica / bràtičina
44.	Bi	bràtičina
45.	Viš	bràtićna
46.	CVr	bràtične
47.	Plj	bràtična
48.	Že	bràtićna
49.	Sel	bràtična / bràtičina
50.	Bj	bràtičina / sinóvica
51.	Mok	bràtična
52.	Šah	bràtićina
53.	Bje	bràtišna
54.	Kle	bràtićna
55.	Ugo	bràtićina
56.	TD	bràtićina
57.	Bio	bràtʲšna
58.	Ot	bràtišna
59.	Lok	bràtišna
60.	Mra	bratišna
61.	Kre	bràtišna / bratična
62.	Dež	bràtišna
63.	Dža	bràtična
64.	Tur	bràtišna
65.	Kat	bràtićna
66.	Bak	bràtišna
67.	Tuš	bràtišna
68.	Uvo	bràtišna
69.	Kriv	bràtičina
70.	Dra	bràtišna
71.	DDr	bràtičina / bràtična
72.	MPo	bràtična
73.	Sre	bràtićna
74.	Žli	sinóvica / bràtičina
75.	Glo	bràtićna
76.	Vrt	bràtičina
77.	Dru	bràtična
78.	Vre	bràtičina / sinóvʲca
79.	Križ	bràtišna
80.	Mi	bràtišna
81.	Tar	bràtišna
82.	Kla	bràtićna
83.	Mil	bràtišna
84.	Rep	bràtišna
85.	Voz	bràtičina
86.	Vij	bràtičina
87.	Zab	bràtičina
88.	Sla	bràtičina
89.	Bjel	bràtišna
90.	Sop	bràtišna
91.	Vuk	bràtičina
92.	Br	bràtišna
93.	GBu	bràtišna
94.	Bal	bràtišńa
95.	Grah	bràtišńa
96.	Gla	bràtišn̨a
97.	DL	bràtišna
98.	Oma	bràtišna
99.	DRa	bràtična
100.	Oso	bràtična
101.	Kak	bràtičina
102.	Dev	bràtišna
103.	Bre	bràtišna
104.	Dok	bràtična
105.	GPi	bràtičʲna
106.	Pr	bràtičina
107.	DLo	bràtičina
108.	Teo	bràtišna
109.	Ja	bràtična
110.	DČa	sinóvica / bràtičina
111.	DB	bràtičina / sinóvica
112.	SBr	bràtična
113.	Bod	bràtičina / ámiʒićka
114.	Mao	bràtišna
115.	Pot	bràtičine
116.	DŠp	bràtišna
117.	Dbr	bràtičina
118.	Luk	bràtišna
119.	DMi	bràtišna
120.	GVu	sinóvica / bràtičina
121.	Vuč	bràtičina
122.	Ora	bràtišna
123.	DMa	bràtišna:
124.	Tra	bràtićka
125.	GSl	bràtićka
126.	Tol	bràtićka / bràtična
127.	DKo	bràtićka
128.	Gar	bràtićka
129.	Pis	bràtićka
130.	Stu	bràtična / bràtana
131.	Vit	bràtićna
132.	Gru	bràtična
133.	Biog	bràtana / bràtična
134.	Gor	bràtana
135.	GDr	bràtična
136.	Čit	bràta:na
137.	Kon	bràta:na
138.	Pris	bràta:na
139.	Ved	bràtićna
140.	Do	bràtišna
141.	Zah	bràtična
142.	Her	bràtična
143.	Vag	bràtišna
144.	Odža	bràtišńa:
145.	DVu	bràtičʲna
146.	VGu	sinóvica / bràta:na
147.	VKa	bràta:na
148.	Li	bràtičʲna
149.	Boj	bràta:na
150.	Jak	bràta:na
151.	Zlo	bràta:na
152.	Drv	bràtišna
153.	GPe	bràtišna:
154.	Pak	bràtišńa
155.	Vin	bràtišńa
156.	Str	sinó:vica
157.	Ste	síno:vka / sìno:vka
158.	Nug	sìno:vka / netijákińa
159.	Lu	síno:vka / nećákińa / bráta:na:
160.	Res	síno:vka / bràtićinka / nećákińa
161.	Bas	síno:vka
162.	Hri	bràtišńa
163.	DR	síno:vka
164.	Podr	sinóvica / brátišina / nećakina / sinovka / bratanična
165.	Per	bràtična
166.	Pše	bràtišńa
167.	Div	bràtišńa
168.	Dbt	bràtičńa
169.	Im	bràtična / bràtičina
170.	GB	bràtićna
171.	T-P	bràtišna
172.	Žep	bràtićna
173.	Lup	bràtična
174.	Rav	bràtišna
175.	Mis	bràtišna
176.	Dop	bràtićka
177.	Kom	bràtićka
178.	Oča	bràtičina
179.	S-V	bràtišńa
180.	KVr	sinovka / bràtišna
181.	Po	bràtišńa:
182.	SŠ	bràtična
183.	Ukr	síno:vka
184.	Raj	bràtišna
185.	Med	bn̨ática
186.	Bob	bràtʲšna
187.	Siv	bràtićna
188.	VBu	sinóvica / bràtičina
189.	Pop	sìno:vka / bràtičina
190.	Vrb	bràtić
191.	Liš	sèstrićna
192.	Mo	sinóvica
193.	Jake	bràtišna
194.	NGr	síno:vka
195.	DSv	bràtićka
196.	GKo	bràtišna:
197.	GSm	sìno:vka
198.	Srđ	síno:vka / bràtićkińa
199.	Mah	sìno:vka
200.	Dol	bràtična
201.	Grb	bràtićka / netijakina
202.	DI	sinóvka
203.	Mel	sinóvica / síno:vka
204.	Trn	bràtična
205.	Koz	bràtišna
206.	GSr	sinóvica
207.	BD	bràtićina
208.	Pru	síno:vka
209.	Suh	bràtišna
210.	Šur	——
211.	MDu	sìnovka / nećákińa
212.	Jase	nećákʲńa
213.	GKa	bràtična
214.	Dab	sìnovka / nećákińa
215.	KJe	síno:vka / nećákińa
216.	Oraš	bràtišna / bràtična
217.	Loh	síno:vka / bràtičinka
218.	Dob	sìno:vka
219.	Spa	bràtišna
220.	Iza	bràtična
221.	Ćor	bràtišna
222.	Jez	bràtična
223.	Buž	bràtišna
224.	MKl	bràtišna
225.	Bih	bràtišna
226.	Tuh	bràtišna
227.	Dub	bràtićna
228.	Dola	bràtišna: / bràtišńa:
229.	Svo	bràtišna
230.	GT	bràtišna

Komentar

Suglasnička skupina *čn* u Njd. imenice ‘bratična’ odlika je jedne trećine ispitanih govora: u sedamdeset četiri mjesta zapisano je samo *bratična*, a u dva *bratična* / *bratišna*. Disimilacijska promjena suglasničke skupine *čn* > *šn* odlika je gotovo jedne trećine istraženih govora: u sedamdeset dva mjesta zapisani su samo oblici *bratišna*, *bratišńa*, a u dva *bratišna* / *bratična*. Oblici *bratičina*, *bratićina*, *bratičinka*, *bratićka* i dr. zapisani su u četrdeset devet mjesta, a oblici *bratanica*, *sinovica*, *sinovka*, *nećakińa* i dr. u trideset jednom mjestu.

Oblik *bratična* zapisan je u svim dijelovima Bosne i Hercegovine, osim širokog pojasa od okolice Sanskog Mosta u zapadnoj i Bihaća u sjeverozapadnoj Bosni do okolice Duvna u zapadnoj i Prozora u sjevernoj Hercegovini; čest je u Hercegovini i istočnoj Bosni. Većina govora u kojima se upotrebljavaju oblici *bratišna*, *bratišńa* nalaze se u srednjoj, sjevernoj i sjeveroistočnoj Bosni: od Zvornika na istoku, sarajevskog i kreševskog kraja na jugu, dolinom Vrbasa do Krupe na Vrbasu na zapadu, pa do Bosanskog Broda na sjeveru; izvan ovog areala oblici *bratišna*, *bratišńa* zapisani su istočno od Neretve, u Cazinskoj krajini i u nekoliko govora zapadne i sjeverozapadne Bosne. Oblici *bratičina*, *bratićina*, *bratičinka*, *bratićka* kao i oblici *bratanica*, *sinovica*, *sinovka*, *nećakińa* češći su u Bosni nego u Hercegovini: prvi su bolje raširen istočnije, drugi zapadnije.

Suglasnička skupina *čn* u Njd. imenice ‘bratična’ najčešća je u govorima Bošnjaka – trideset sedam mjesnih govora poznaje ovaj oblik (u trideset šest mjesta samo je *bratična*, a u M216, Orašac kod Bihaća, zapisano je *bratična* / *bratišna*), a najrjeđa je u govorima Hrvata – od pedeset ispitanih njih jedanaest poznaje oblik *bratična*. Promjena *čn* > *šn* najprisutnija je u govorima Bošnjaka – pedeset sedam mjesnih govora ima oblike *bratišna*, *bratišńa* (u pedeset šest mjesta samo su ovi oblici, a u M216 *bratišna* / *bratična*), a Srbi imaju svega dva mjesna govora s potvrđenom promjenom *čn* > *šn* (M57, Bioča kod Ilijaša, i M180, Krupa na Vrbasu kod Banje Luke).

Iz jednog mjesta potječe nerelevantan odgovor (*bratić*), a iz jednog mjesta nema odgovora.

Literatura

Arnaut 2017: 82; Brabec 2012: 68; Bulić 2013: 152; Halilović 2002: 335; Halilović 2009: 49; Jahić 2002: 169; Pavešić 1960: 375; Peco 1975: 242; Peco 2001: 678; Valjevac 1983: 342; Valjevac 2002: 180; Vujičić i dr. 1979: 94; Vujičić 1981: 203; Vujičić 1985: 158; Vujičić 1990: 113; Vuković 1963: 307; Vuković 1964: 50.

Up.: OLA: 1879.

Etimologija

psl. *bŕātrъ (stsl. братръ, rus. брат, polj. brat), lit. brólis ← pie. *b^{h}reh$_{2}$tēr-

bràtična: im. je formirana dodavanjem pref. *-ična* na psl. korijen *bŕātrъ, koji se izvodi iz pie. *b^{h}reh$_{2}$tēr- ‘brat’, a oblik *bŕātъ nastao je disimilacijom *r – r* > *r – ø*.

Literatura

Skok 1971: I: 199; Brückner 1985: 38-39; Fasmer I: 207-208; Snoj 2016: 84.

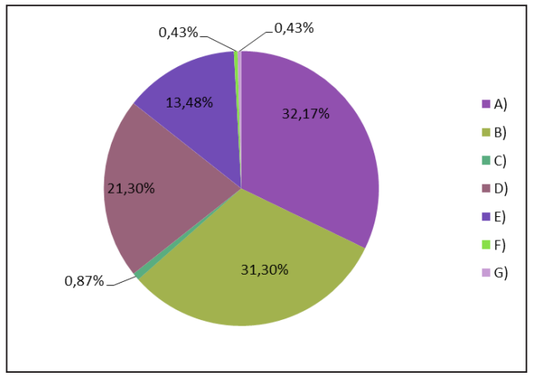

Ukupno (230):
A) 74 (32,17%)
B) 72 (31,30%)
C) 2 (0,87%)
D) 49 (21,30%)
E) 31 (13,48%)
F) 1 (0,43%)
G) 1 (0,43%)

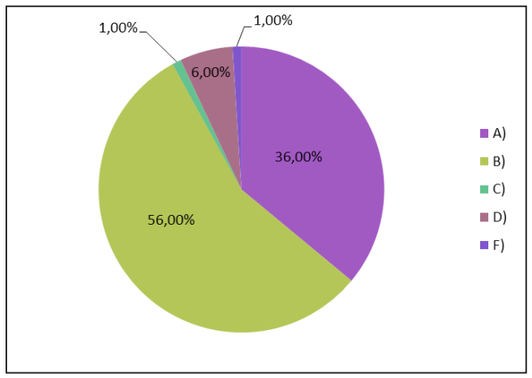

Bošnjaci (100):
A) 36 (36,00%)
B) 56 (56,00%)
C) 1 (1,00%)
D) 6 (6,00%)
F) 1 (1,00%)

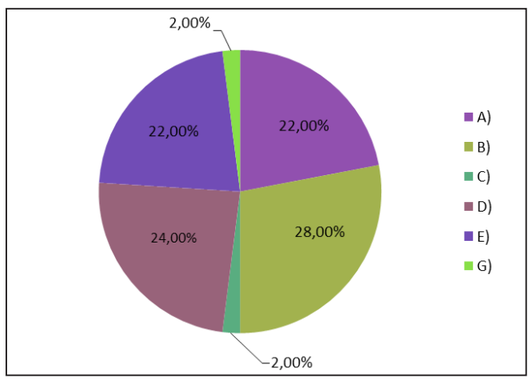

Hrvati (50):
A) 11 (22,00%)
B) 14 (28,00%)
C) 1 (2,00%)
D) 12 (24,00%)
E) 11 (22,00%)
G) 1 (2,00%)

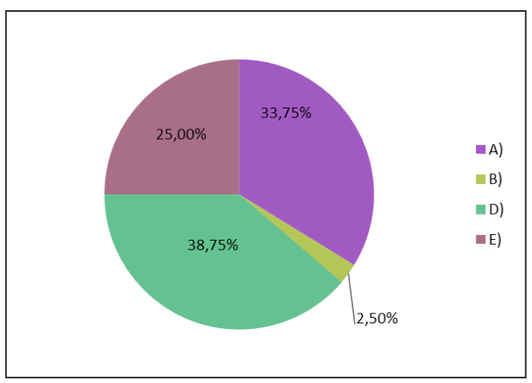

Srbi (80):
A) 27 (33,75%)
B) 2 (2,50%)
D) 31 (38,75%)
E) 20 (25,00%)

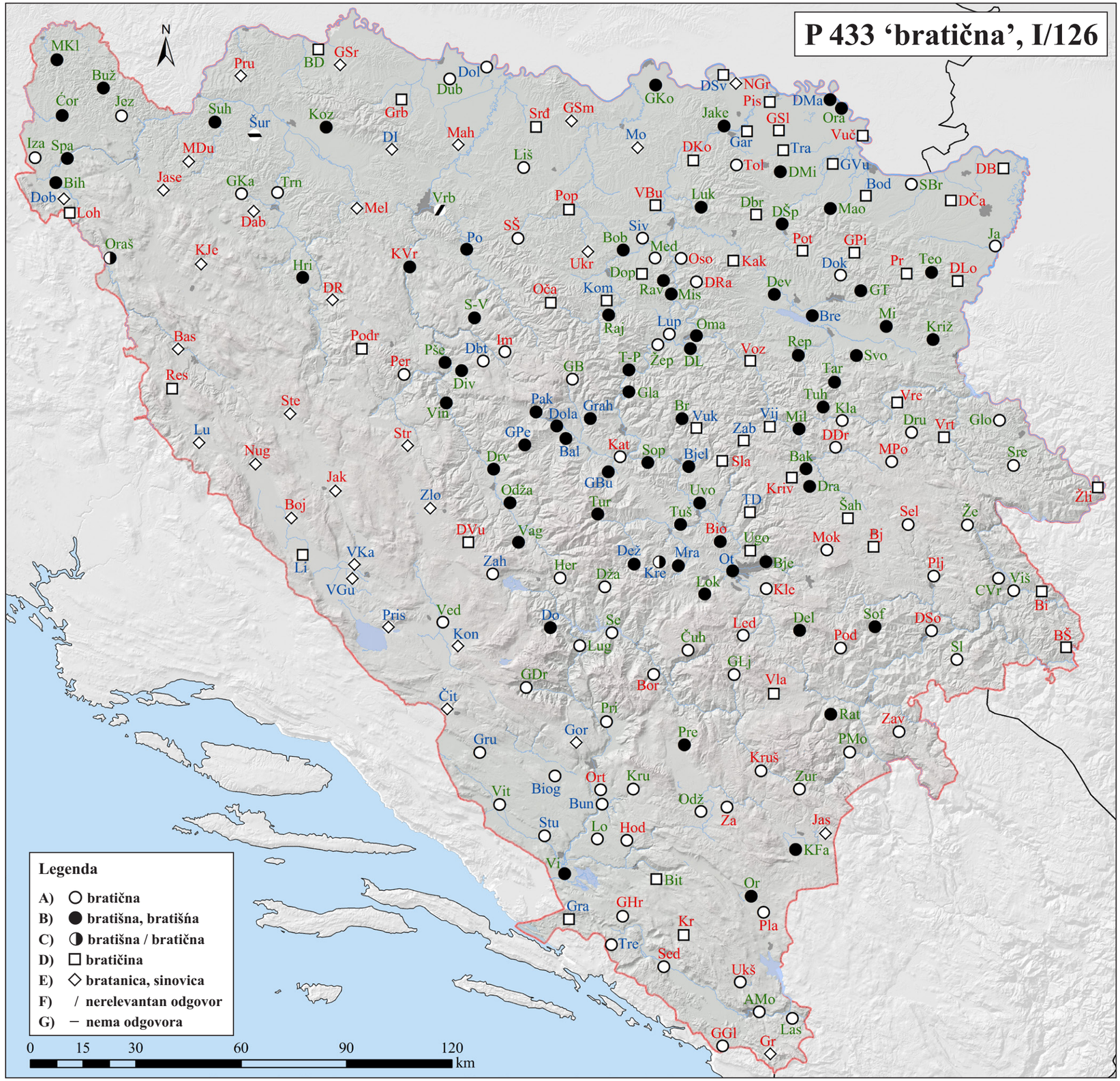

P 1270 ‘tka’, I/127

Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	čè:
2.	GGl	čè:
3.	AMo	tkà:
4.	Las	čè:
5.	Ukš	čè: / tkà:
6.	Pla	čè:
7.	Or	tkà:
8.	Kr	tkà: / čè:
9.	Sed	čè:
10.	Tre	tkà:
11.	Gra	tkà:
12.	GHr	tkà:
13.	Bit	tkà:
14.	Vi	tkà:
15.	Lo	tkà:m
16.	Hod	tkà:
17.	Bun	tkàje:
18.	Ort	tkà:
19.	Kru	tkà:
20.	Odž	tkà:
21.	Za	tkà:
22.	Kruš	čè: / tkà:
23.	Zur	tkè:
24.	KFa	tkà:
25.	Jas	čè:
26.	PMo	tkè:
27.	Zav	tkè:
28.	Rat	tkè:
29.	Vla	tkè:
30.	GLj	tkàju:
31.	Pre	tkà:
32.	Pri	tkà:
33.	Lug	tkà:
34.	Se	tkà:
35.	Bor	tkà:
36.	Čuh	tkà:
37.	Led	tkè:
38.	Del	tkè:
39.	Pod	tkè:m
40.	Sof	tkè:
41.	DSo	tkè:
42.	Sl	tkè:
43.	BŠ	tkè:
44.	Bi	tkè:
45.	Viš	tkè:
46.	CVr	tkè:
47.	Plj	tkè:
48.	Že	tkè:
49.	Sel	tkè:
50.	Bj	tkè:
51.	Mok	tkè:
52.	Šah	tkà: / tkè:
53.	Bje	tkà:
54.	Kle	tkà:
55.	Ugo	tkà:m
56.	TD	tkà:
57.	Bio	tkà:
58.	Ot	tkà:
59.	Lok	tkà:
60.	Mra	tkà:
61.	Kre	tkà:
62.	Dež	tka:
63.	Dža	tkà:
64.	Tur	tkà:
65.	Kat	tkàje:
66.	Bak	tkà:
67.	Tuš	tkà:
68.	Uvo	tkà:
69.	Kriv	tkà:
70.	Dra	pré:du:
71.	DDr	tkà:
72.	MPo	tkè:
73.	Sre	tkà:
74.	Žli	tkè:
75.	Glo	tkàju: / tkà:
76.	Vrt	tkè:
77.	Dru	tkà:
78.	Vre	tkà:
79.	Križ	tkà:
80.	Mi	tkà
81.	Tar	tkà:
82.	Kla	tkà:
83.	Mil	tkà:
84.	Rep	tkà:
85.	Voz	tkà:
86.	Vij	tkà:
87.	Zab	tkà:
88.	Sla	tkà:
89.	Bjel	tkà:
90.	Sop	tkà:
91.	Vuk	tkà:
92.	Br	tkà:
93.	GBu	tkà:
94.	Bal	tkà:
95.	Grah	tkà:
96.	Gla	tkạ̀:
97.	DL	tkà:
98.	Oma	tkạ̀:
99.	DRa	tkà:
100.	Oso	tkàje
101.	Kak	tkà:
102.	Dev	tkà:
103.	Bre	tkà:
104.	Dok	tkà:
105.	GPi	tkà:
106.	Pr	tkà:
107.	DLo	tkà:
108.	Teo	tkà:
109.	Ja	tkà:
110.	DČa	tkà:
111.	DB	tkà:
112.	SBr	tkà:
113.	Bod	tkà:
114.	Mao	tkà:je
115.	Pot	tkà:
116.	DŠp	tkà:
117.	Dbr	kạ̀:
118.	Luk	tkạ̀:
119.	DMi	tkà:
120.	GVu	tkà:
121.	Vuč	tkà:
122.	Ora	tkà:
123.	DMa	tkà:
124.	Tra	tkà:
125.	GSl	tkà:
126.	Tol	tkà:
127.	DKo	tkà:
128.	Gar	tkà:
129.	Pis	tkà:
130.	Stu	tkàje:
131.	Vit	tkàje: / tkà:
132.	Gru	tkàje:
133.	Biog	tkàje:
134.	Gor	tkàje:
135.	GDr	tkà:
136.	Čit	tkà:
137.	Kon	tkà: / tkàje:
138.	Pris	tkà: / tkàje:
139.	Ved	tka
140.	Do	tkà:
141.	Zah	tkà:
142.	Her	tkà:
143.	Vag	tkà:
144.	Odža	tkà:
145.	DVu	tkà:
146.	VGu	tkàje
147.	VKa	tkà̯e
148.	Li	tkàje:
149.	Boj	tkà:
150.	Jak	tkà:
151.	Zlo	tkàje:
152.	Drv	tkà:
153.	GPe	tkà:
154.	Pak	tkà:
155.	Vin	tkà:
156.	Str	tkà:
157.	Ste	tkà:
158.	Nug	tkà:
159.	Lu	tkà̯e:
160.	Res	tkà:
161.	Bas	tkà:
162.	Hri	tkàje:
163.	DR	tka:
164.	Podr	tkè: / tkà:
165.	Per	tkà:
166.	Pše	kà: / tkà:
167.	Div	tkà:
168.	Dbt	tkà:
169.	Im	tkà:
170.	GB	tkà:
171.	T-P	kạ̀:
172.	Žep	tkạ̀:
173.	Lup	tkà:
174.	Rav	tkà:
175.	Mis	tkạ̀:
176.	Dop	tkàju:
177.	Kom	tkà:
178.	Oča	tkà:
179.	S-V	tkà:
180.	KVr	tkà:m
181.	Po	tkà:
182.	SŠ	tkà:
183.	Ukr	tkà:
184.	Raj	tkà:m
185.	Med	tkà:
186.	Bob	tkà:
187.	Siv	tkà:
188.	VBu	tkà:
189.	Pop	tkà:
190.	Vrb	tkà: / tkàje:
191.	Liš	tkàje:
192.	Mo	tkà:
193.	Jake	tkà:
194.	NGr	tkạ̀:
195.	DSv	tkà:
196.	GKo	tkà:
197.	GSm	tkà:
198.	Srđ	tkà:
199.	Mah	tkà: se
200.	Dol	tkàje: / tkà:
201.	Grb	tkà: / tkàje:
202.	DI	tkà:
203.	Mel	tkà:
204.	Trn	tkà: / tkàje:
205.	Koz	tkàje: se
206.	GSr	tkà:
207.	BD	tkàje:
208.	Pru	tkà:
209.	Suh	tkàje:
210.	Šur	tkà:
211.	MDu	tkà:
212.	Jase	tkà:
213.	GKa	tkàje: / tkà:
214.	Dab	tkà:
215.	KJe	tkà:
216.	Oraš	tkàje:
217.	Loh	tka:
218.	Dob	tkàje:
219.	Spa	tkàje:
220.	Iza	tkàje:
221.	Ćor	tkà: / tkàje:
222.	Jez	tkạ̀:
223.	Buž	tkàje:
224.	MKl	tkàje
225.	Bih	tkàje: / tkà:
226.	Tuh	tkà:
227.	Dub	tkàje:
228.	Dola	tkà:
229.	Svo	tkà:
230.	GT	tkà:

Komentar

Suglasnička skupina *tk* u 3. l. jd. prez. glagola ‘tkati’ nepromijenjena je u dvjesto dvadeset jednom istraženom govoru: u dvjesto sedamnaest mjesta zapisano je samo *tka* (*tkaje*), a u M166 *tka* / *ka* i u tri mjesna govora *tka* / *če* (M5, M8, M22). Oblik *ka* poznaju tri mjesna govora: u M117 i M171 samo je *ka*, a u M166 *ka* / *tka*. Oblik *če* ima devet mjesnih govora: u šest je zapisano samo *če*, a u tri *če* / *tka*.

Areal oblika *če* prostire se u istočnoj Hercegovini; obuhvata trebinjski kraj, do granice Sedlari – Kruševica (kod Ljubinja) – Plana (kod Bileće) – Kruščica (kod Uloga) – Jasenik (kod Gacka). Mjesni govori u kojima je zapisan oblik *ka* nalaze se na području Bosne i nisu teritorijalno povezani.

Suglasnička skupina *tk* u 3. l. jd. prez. ‘tka’ dosljedno je sačuvana u govorima Hrvata. Oblik s promjenom *tk* > *k* potvrđen je samo u govorima Bošnjaka – tri mjesna govora poznaju oblik *ka* (samo *ka* u M117, Doborovci kod Gračanice, i M171, Topčić-Polje kod Zenice, a *ka* / *tka* u M166, Pšenik kod Jajca). Oblik *če* potvrđen je u osam mjesnih govora Srba i jednom mjesnom govoru Bošnjaka (M4, Lastva kod Trebinja).

Iz jednog mjesta potječe nerelevantan odgovor (*predu*).

Literatura

Brozović 2012: 321; Dešić 1976: 176; Dragičević 2007: 350; FO 1981: 425, 430; Halilović 2002: 337; Peco 2001: 678; Ramić 1999: 331; Simić 1978: 63; Vujičić i dr. 1979: 94.

Etimologija

psl. *tъkáti (stsl. тъкатн, rus. ткать, polj. tkać), latv. tukstêt ← pie. *teu̯k-

tkäti: psl. gl. *tъkáti vjerovatno je prvobitno značio ʻudarati, tućiʼ, što ga dovodi u vezu sa *tъknǫ̑ti ʻtaknuti, bosti, gurati’, koji se izvodi iz pie. korijena *(s)teu̯k- < *(s)teu̯- ʻtući, udarati’.

Literatura

Skok 1973: III: 477; Brückner 1985: 571; Fasmer 1987: IV: 64; Snoj 2016: 789-790.

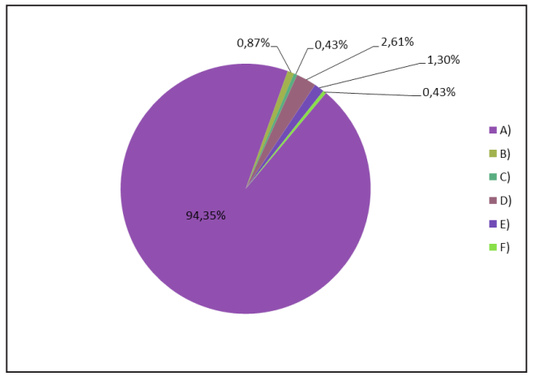

Ukupno (230):
A) 217 (94,35%)
B) 2 (0,87%)
C) 1 (0,43%)
D) 6 (2,61%)
E) 3 (1,30%)
F) 1 (0,43%)

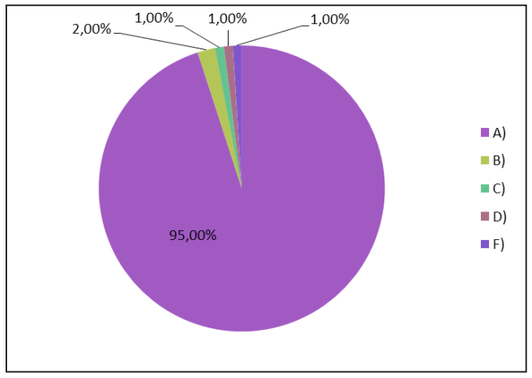

Bošnjaci (100):
A) 95 (95,00%)
B) 2 (2,00%)
C) 1 (1,00%)
D) 1 (1,00%)
F) 1 (1,00%)

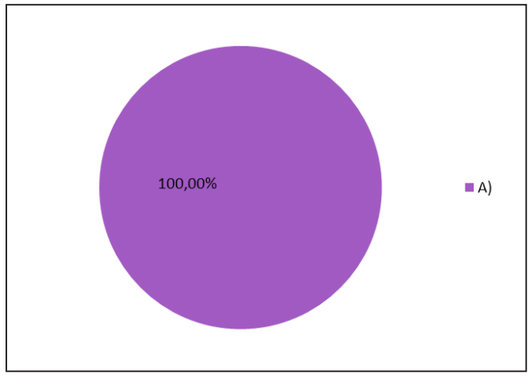

Hrvati (50):
A) 50 (100,00%)

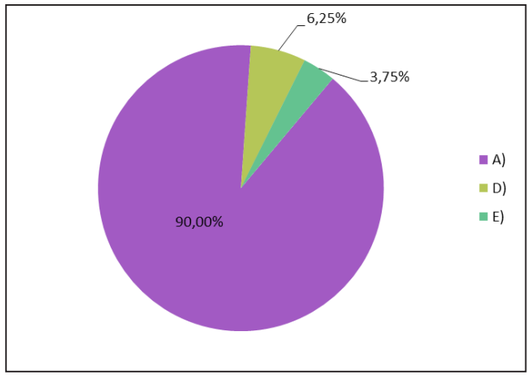

Srbi (80):
A) 72 (90,00%)
D) 5 (6,25%)
E) 3 (3,75%)

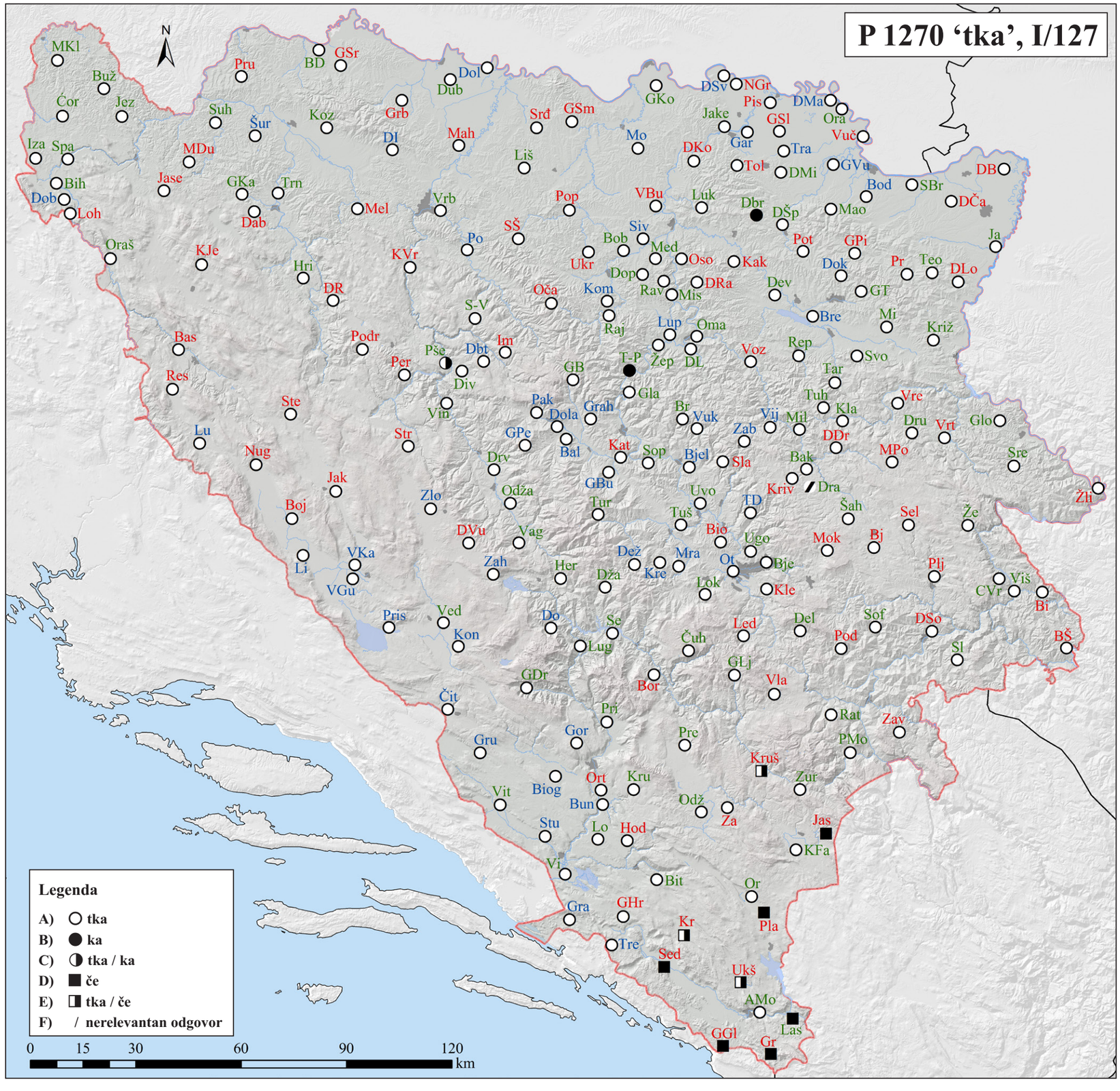

P 1279 ‘klupko’, I/128		
Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	klùko
2.	GGl	klùko
3.	AMo	klùpko
4.	Las	klùko
5.	Ukš	klùko
6.	Pla	klùpko
7.	Or	klùpko
8.	Kr	klùko / klùče
9.	Sed	klùko
10.	Tre	klùko
11.	Gra	klùpko
12.	GHr	klùfko
13.	Bit	klùko
14.	Vi	klùpko
15.	Lo	klùpko
16.	Hod	klùpko
17.	Bun	klùvko
18.	Ort	klùfko
19.	Kru	klùfko
20.	Odž	klùvko
21.	Za	klùvko
22.	Kruš	klùvko
23.	Zur	klùfko
24.	KFa	klùxko
25.	Jas	klùfko
26.	PMo	klùvko
27.	Zav	klùvko
28.	Rat	klùvko
29.	Vla	klúvko / klú:vko
30.	GLj	klùxko
31.	Pre	klùfko
32.	Pri	klùpko
33.	Lug	klùpko / klùvko
34.	Se	klùxko / klùˣko
35.	Bor	klùvko
36.	Čuh	klùvko
37.	Led	klúpko / klúvko
38.	Del	klùfko
39.	Pod	klùfko
40.	Sof	klùvko
41.	DSo	klùvko
42.	Sl	klùpko / klùpče
43.	BŠ	klúvak
44.	Bi	klùvko
45.	Viš	klùvko
46.	CVr	klùvko
47.	Plj	klùvko
48.	Že	klùvko
49.	Sel	klùvko
50.	Bj	klùvko
51.	Mok	klùvko
52.	Šah	klùvće
53.	Bje	klùpko
54.	Kle	klùvko
55.	Ugo	klùpko
56.	TD	klùvko
57.	Bio	klùvka
58.	Ot	klùko
59.	Lok	klùvko
60.	Mra	klùvko / klùvče
61.	Kre	klùvko / klùvće
62.	Dež	klùvko
63.	Dža	klúxko / klúvko
64.	Tur	klùfko
65.	Kat	klùko
66.	Bak	klùvko / klùfko / klùpko
67.	Tuš	klùpko
68.	Uvo	klùfko / klùpće
69.	Kriv	klùvko
70.	Dra	klùvko
71.	DDr	klùfko / klùvko
72.	MPo	klùfko
73.	Sre	klùpko
74.	Žli	klùvko
75.	Glo	klúpko
76.	Vrt	klùvak
77.	Dru	klùbak
78.	Vre	klùvak
79.	Križ	klùpko
80.	Mi	kluxko
81.	Tar	klùvko
82.	Kla	klùvko
83.	Mil	klùvko
84.	Rep	klùpko
85.	Voz	klùpče
86.	Vij	klùvko
87.	Zab	klùpko
88.	Sla	klùvko
89.	Bjel	klùvko
90.	Sop	klùpko
91.	Vuk	klùvko
92.	Br	klùvko / klùko
93.	GBu	klùfko
94.	Bal	klùᵖko
95.	Grah	klùᵖko
96.	Gla	klùpko
97.	DL	klùxko
98.	Oma	klùvko / klùvče
99.	DRa	klùvko
100.	Oso	klùvko
101.	Kak	klùko
102.	Dev	klùvko
103.	Bre	klùko
104.	Dok	klù:vko
105.	GPi	klùvak
106.	Pr	klùvak
107.	DLo	klùvak
108.	Teo	klùpko
109.	Ja	klùpko
110.	DČa	klúvak / klúvče
111.	DB	klùpče
112.	SBr	klùpko
113.	Bod	klùvko
114.	Mao	klùxko
115.	Pot	klùvko
116.	DŠp	klùnko / klùnče
117.	Dbr	klùvko
118.	Luk	klùŋko
119.	DMi	klùpko
120.	GVu	klùko
121.	Vuč	klùko
122.	Ora	klùpče
123.	DMa	klùpko / klùpče
124.	Tra	klùvko
125.	GSl	klùko
126.	Tol	klùko
127.	DKo	klùko
128.	Gar	klùko
129.	Pis	——
130.	Stu	klùpko
131.	Vit	klùpko
132.	Gru	klùpko
133.	Biog	klùpko
134.	Gor	klúpko / klúvko
135.	GDr	klùko
136.	Čit	klùfko
137.	Kon	klùpko
138.	Pris	klùpko
139.	Ved	klùpko
140.	Do	klùvko
141.	Zah	klùvko
142.	Her	klùvko
143.	Vag	klúpko
144.	Odža	klùpko
145.	DVu	klùvko
146.	VGu	klùpko
147.	VKa	klùpko
148.	Li	klùpko
149.	Boj	klùpko
150.	Jak	klùpko
151.	Zlo	klùpko
152.	Drv	klùpko
153.	GPe	klùvko
154.	Pak	klùko
155.	Vin	klùvko
156.	Str	klùpko
157.	Ste	klú:bak
158.	Nug	klùpko
159.	Lu	klùpko
160.	Res	klúbak
161.	Bas	klùvče
162.	Hri	klùpko
163.	DR	klùko
164.	Podr	klùpko / klùpče / klùfko / klùfče
165.	Per	klùpko
166.	Pše	klùˣko
167.	Div	klùko
168.	Dbt	klùko
169.	Im	klùvko
170.	GB	klùvko
171.	T-P	klùpko
172.	Žep	klùfko
173.	Lup	klúko
174.	Rav	klùxko
175.	Mis	klùpće
176.	Dop	klùvko
177.	Kom	klùko
178.	Oča	klùko
179.	S-V	klùfko
180.	KVr	klùko
181.	Po	klùvko
182.	SŠ	klùko
183.	Ukr	klùko
184.	Raj	klùxko
185.	Med	klùpko
186.	Bob	klùpče / klùxko / klùšče
187.	Siv	klùko
188.	VBu	klùpko / klùpče
189.	Pop	klùko
190.	Vrb	klùfko
191.	Liš	klùpko
192.	Mo	klúpko
193.	Jake	klùmko
194.	NGr	klùko
195.	DSv	klùko
196.	GKo	klùpko
197.	GSm	klùko
198.	Srđ	klùko
199.	Mah	klùpko
200.	Dol	klùpko
201.	Grb	klùko
202.	DI	klùpko / klùpak
203.	Mel	klùpko / klùpče
204.	Trn	klùpko
205.	Koz	klùpko
206.	GSr	klùko
207.	BD	klùpko
208.	Pru	klùko
209.	Suh	klùpko
210.	Šur	klù:ko
211.	MDu	klùpko
212.	Jase	klùko
213.	GKa	klùpko
214.	Dab	klùpko
215.	KJe	klùfko
216.	Oraš	klùpko
217.	Loh	klùpko
218.	Dob	klùpko
219.	Spa	klùpko
220.	Iza	klùpko
221.	Ćor	klùpko / klùfko
222.	Jez	klùpko
223.	Buž	klùpko
224.	MKl	klùpko
225.	Bih	klùpko
226.	Tuh	klùvko / klùvče
227.	Dub	klùpko
228.	Dola	klùpko
229.	Svo	klùpko
230.	GT	klùpko

Komentar

Suglasnička skupina *pk* u Njd. imenice ‘klupko’ neizmijenjena je u sedamdeset sedam mjesnih govora. U tri mjesta naporedo je *klupko* / *kluvko* (M33, M37, M134), u dva *klupko* / *klufko* (M164 i M221) i u jednom *klupko* / *kluvko* / *klufko* (M66). Oblik *kluvko* imaju šezdeset četiri mjesna govora: u pedeset devet mjesta samo je *kluvko*, u tri je *kluvko* / *klupko*, u M71 *kluvko* / *klufko*, u M66 *klupko* / *kluvko* / *klufko*. Oblik *klufko* poznaje dvadeset jedan mjesni govor: u sedamnaest mjesta samo je *klufko*, u dva *klufko* / *klupko*, u M71 *klufko* / *kluvko* i u M66 *klupko* / *kluvko* / *klufko*.

S obzirom na gotovo trećinu nerelevantnih odgovora, teritorijalna rasprostranjenost ovih oblika ne može se valjano sagledati, no na osnovu raspoloživih podataka može se konstatirati sljedeće: oblik *klupko* zapisan je širom Bosne i Hercegovine, a češći je u Bosanskoj krajini, jugozapadnoj Bosni i zapadnoj Hercegovini; većina mjesnih govora u kojima se upotrebljava oblik *kluvko* nalazi se istočno od granice koju ugrubo čine rijeke Neretva i Bosna; oblik *klufko* imaju i bosanski i hercegovački govori, nije zapisan u Posavini.

Suglasnička skupina *pk* u Njd. imenice ‘klupko’ najbolje je sačuvana u govorima Bošnjaka – četrdeset sedam mjesnih govora ima ovaj oblik (četrdeset četiri imaju samo *klupko*, a u M33 *klupko* / *kluvko*, M221 *klupko* / *klufko* i M66 *klupko* / *kluvko* / *klufko*), a najslabije u govorima Srba – petnaest mjesnih govora poznaje ovaj oblik (trinaest njih ima samo oblik *klupko*, a M37 *klupko* / *kluvko* i M164 *klupko* / *klufko*). Oblik *kluvko* najčešći je u govorima Hrvata – šesnaest mjesnih govora ima ovaj oblik (petnaest samo *kluvko*, a jedan *kluvko* / *klupko*), dok je najrjeđi u govorima Bošnjaka – četvrtina ovih govora odlikuje se oblikom *kluvko*. Oblik *klufko* najrašireniji je u govorima Srba – dvadeset četiri mjesna govora poznaju ovaj oblik (dvadeset jedan samo *klufko*, a dva naporedo s drugim oblicima: *klufko* / *klupko* u M164, *kufko* / *kluvko* u M71), dok je najrjeđi u govorima Hrvata – zapisan je samo u dva mjesta (M93 i M136).

Iz šezdeset devet mjesta potječu nerelevantni odgovori (*klupče*, *kluko*, *kluxko*, *klumko*, *kluvak* i dr.), a iz jednog mjesta nema odgovora.

Literatura

Arnaut 2017: 98-99; Baotić 1983: 98; Brabec 2012: 75, 79; Brozović 1966: 140, 146; Brozović 2012: 313; Bulić 2014: 88; Dragičević 2007: 350; Đukanović 1983: 217; Đurović 1992: 179, 210; FO 1981: 373, 473, 475, 509; Halilović 1990: 293; Halilović 2002: 337; Jahić 2002: 143; Kozomara 2016: 651; Okuka 1983: 56; Okuka 1983a: 69; Pavešić 1960: 375; Peco 1983: 258; Peco 1986: 146; Peco 2001: 679; Petrović 1971: 83; Remetić 1970: 121; Remetić 1981: 185; Simić 1978: 62; Valjevac 1983: 338, 341; Valjevac 2002: 182-183; Vujičić i dr. 1979: 94; Vujičić 1981: 202; Vujičić 1985: 158; Vujičić 1990: 116.

Up.: OLA: 1244.

Etimologija

psl. *klǫbъkŏ (stsl. клѫбъко, rus. клубóк, polj. kłąb), latv. klambars ← pie. *k(ᵘ)lom(h$_1$)bʰo-

klùpko: psl. *klǫbъkŏ je deminutiv od *klǫ̑bъ, *klǫ̑bo ʻgruda, rolaʼ, koje se izvodi iz pie. *k(ᵘ)-lom(h$_1$)bʰo-, nastalog iz korijena *kᵘelh$_1$- ʻviti, vrtjetiʼ, pa bi prvobitno značenje moglo biti ʻono što je namotano, zavijenoʼ. Denazalizacijom *ǫ* > /*u*/ dobijen je lik *klupko*.

Literatura

Skok 1972: II: 103-104; Brückner 1985: 236-237; Fasmer 1986: II: 254-255; Snoj 2016: 309.

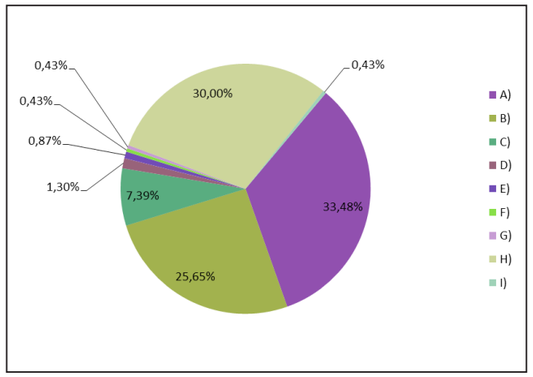

Ukupno (230):
A) 77 (33,48%)
B) 59 (25,65%)
C) 17 (7,39%)
D) 3 (1,30%)
E) 2 (0,87%)
F) 1 (0,43%)
G) 1 (0,43%)
H) 69 (30,00%)
I) 1 (0,43%)

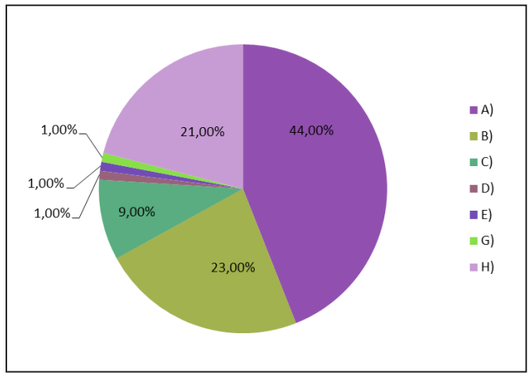

Bošnjaci (100):
A) 44 (44,00%)
B) 23 (23,00%)
C) 9 (9,00%)
D) 1 (1,00%)
E) 1 (1,00%)
G) 1 (1,00%)
H) 21 (21,00%)

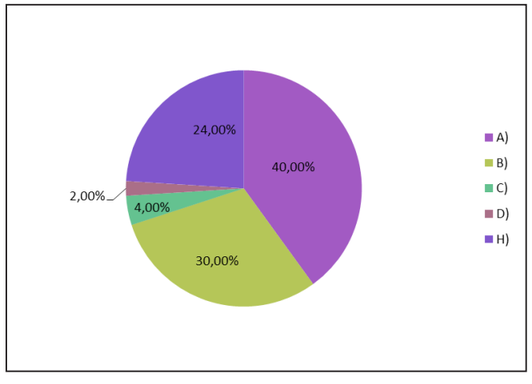

Hrvati (50):
A) 20 (40,00%)
B) 15 (30,00%)
C) 2 (4,00%)
D) 1 (2,00%)
H) 12 (24,00%)

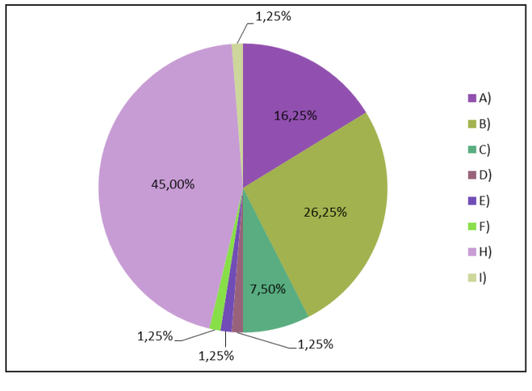

Srbi (80):
A) 13 (16,25%)
B) 21 (26,25%)
C) 6 (7,50%)
D) 1 (1,25%)
E) 1 (1,25%)
F) 1 (1,25%)
H) 36 (45,00%)
I) 1 (1,25%)

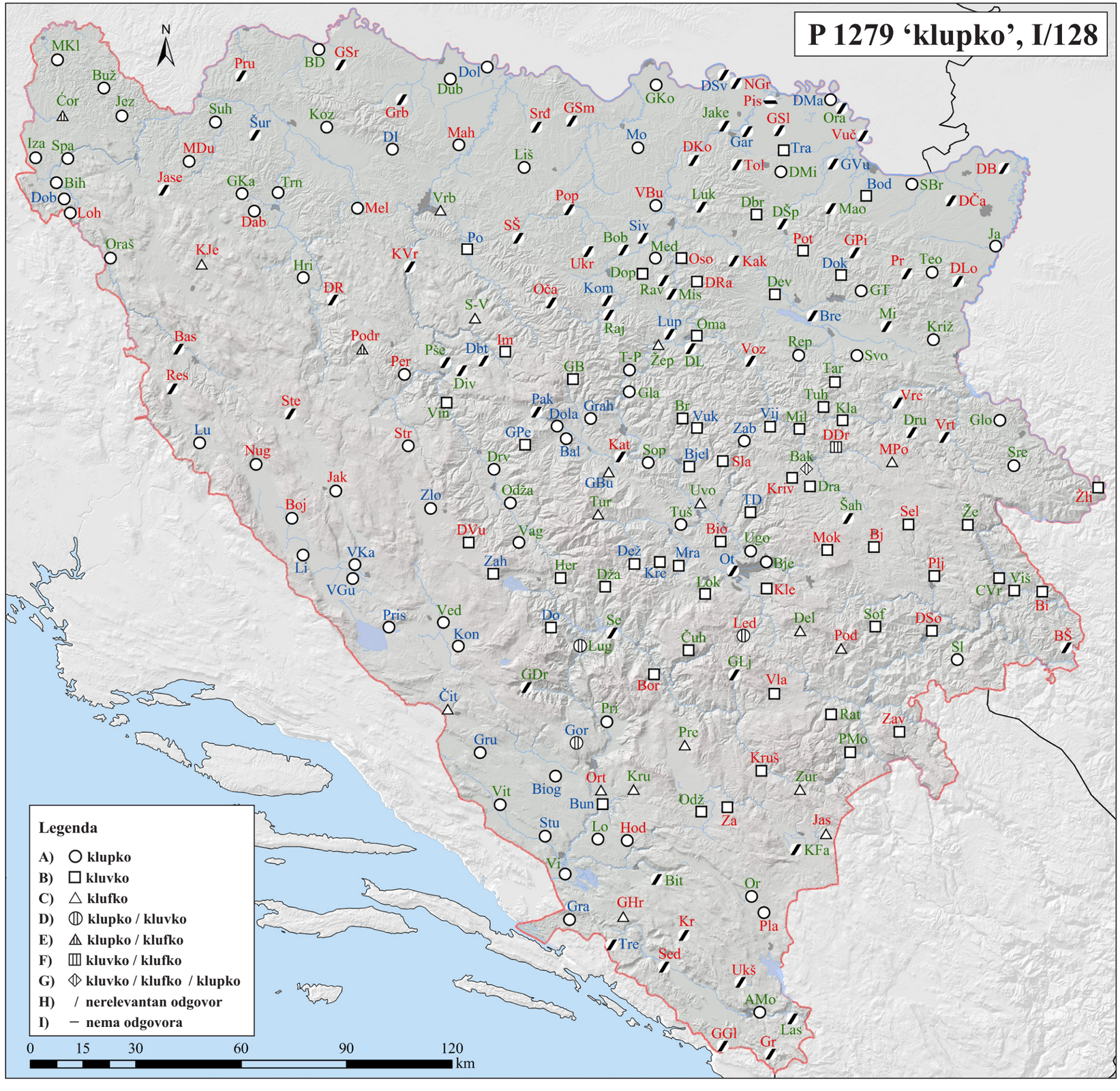

P 1006 ‘ptica’, I/129		
Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	tìca
2.	GGl	tìca
3.	AMo	tìca
4.	Las	tìca
5.	Ukš	tìca
6.	Pla	tìca
7.	Or	tìca
8.	Kr	tìca
9.	Sed	tìca
10.	Tre	tìca
11.	Gra	tìca
12.	GHr	tìca
13.	Bit	tìca
14.	Vi	tìca
15.	Lo	tìca
16.	Hod	tìca
17.	Bun	tìca
18.	Ort	tìca
19.	Kru	tìca
20.	Odž	tìca
21.	Za	tìca
22.	Kruš	tìca
23.	Zur	tìca
24.	KFa	tìca
25.	Jas	tìca
26.	PMo	tìca
27.	Zav	tvìca
28.	Rat	tìca
29.	Vla	tìca
30.	GLj	tìca
31.	Pre	tìca
32.	Pri	tìca
33.	Lug	tìca
34.	Se	tìca
35.	Bor	tìca
36.	Čuh	tìca
37.	Led	tìca
38.	Del	tìca
39.	Pod	tìca
40.	Sof	tvìca
41.	DSo	tvìca
42.	Sl	tvìca / ptìca / tìca
43.	BŠ	tìca
44.	Bi	tìca
45.	Viš	tvìca / ptìca
46.	CVr	tvìca
47.	Plj	tìca / tvìca
48.	Že	tvìca
49.	Sel	tìca / tvìca
50.	Bj	tvìca
51.	Mok	tìca
52.	Šah	tvìca
53.	Bje	tìca
54.	Kle	tìca
55.	Ugo	tìca
56.	TD	tìca
57.	Bio	tìca
58.	Ot	tìca
59.	Lok	tìca
60.	Mra	tìca
61.	Kre	tìca
62.	Dež	tìca
63.	Dža	tìca
64.	Tur	tìca
65.	Kat	tìca
66.	Bak	tvìca
67.	Tuš	tìca
68.	Uvo	tìca
69.	Kriv	tìca
70.	Dra	tvìca
71.	DDr	tìca
72.	MPo	tìca
73.	Sre	tvìca
74.	Žli	tìca
75.	Glo	tìca
76.	Vrt	tìca
77.	Dru	tvìca
78.	Vre	tìca
79.	Križ	tìca
80.	Mi	tìca
81.	Tar	tvìca
82.	Kla	tvìca
83.	Mil	tvìca
84.	Rep	tìca
85.	Voz	tìca
86.	Vij	tìca
87.	Zab	tìca
88.	Sla	tìca
89.	Bjel	tìca
90.	Sop	tìca
91.	Vuk	tìca
92.	Br	tìca
93.	GBu	tìca
94.	Bal	tìca
95.	Grah	tìca
96.	Gla	tìcạ
97.	DL	tìca
98.	Oma	tìca
99.	DRa	tìca
100.	Oso	tìca
101.	Kak	tìca
102.	Dev	tìca
103.	Bre	tìca
104.	Dok	tìca
105.	GPi	tìca
106.	Pr	tìca
107.	DLo	tìca
108.	Teo	tìca
109.	Ja	tìca
110.	DČa	tìca
111.	DB	tìca
112.	SBr	tìca
113.	Bod	tìca
114.	Mao	tìca
115.	Pot	tìca
116.	DŠp	tìca
117.	Dbr	tìca
118.	Luk	tìca
119.	DMi	tìca
120.	GVu	tìca
121.	Vuč	tìca
122.	Ora	tìca
123.	DMa	tìca
124.	Tra	tìca
125.	GSl	tìca
126.	Tol	tìca
127.	DKo	tìca
128.	Gar	tìca
129.	Pis	tìca
130.	Stu	tìca
131.	Vit	tìca
132.	Gru	tìca
133.	Biog	tìca
134.	Gor	tìca
135.	GDr	tìca
136.	Čit	tìca
137.	Kon	tìca
138.	Pris	tìca
139.	Ved	tìca
140.	Do	tìca
141.	Zah	tìca
142.	Her	tìca
143.	Vag	tìca
144.	Odža	tìca
145.	DVu	tìca
146.	VGu	tìca
147.	VKa	tìca
148.	Li	tìca
149.	Boj	tìca
150.	Jak	tìca
151.	Zlo	tìca
152.	Drv	tìca
153.	GPe	tìca
154.	Pak	tìca
155.	Vin	tìca
156.	Str	tìca
157.	Ste	tìca
158.	Nug	tìca
159.	Lu	tìca
160.	Res	tìca
161.	Bas	tìca
162.	Hri	tìca
163.	DR	tìca
164.	Podr	tìca
165.	Per	tìca
166.	Pše	tìca
167.	Div	tìca
168.	Dbt	tìca
169.	Im	tìca
170.	GB	tìca
171.	T-P	tìca
172.	Žep	tìca
173.	Lup	tìca
174.	Rav	tíca
175.	Mis	tìca
176.	Dop	tìca
177.	Kom	tìca
178.	Oča	tìca
179.	S-V	tìca
180.	KVr	tìca
181.	Po	tìca
182.	SŠ	tìca
183.	Ukr	tìca
184.	Raj	tìca
185.	Med	tìca
186.	Bob	tìca
187.	Siv	tìca
188.	VBu	ptìca / tìca
189.	Pop	tìca
190.	Vrb	tìca
191.	Liš	tìca
192.	Mo	tìca
193.	Jake	tìca
194.	NGr	tìca
195.	DSv	tìca
196.	GKo	tìca
197.	GSm	tìca
198.	Srđ	tìca
199.	Mah	ptìca / tìca
200.	Dol	tìca
201.	Grb	tìca
202.	DI	tìca
203.	Mel	ptìca / tìca
204.	Trn	tìca
205.	Koz	tìca
206.	GSr	tìca
207.	BD	tìca
208.	Pru	tìca
209.	Suh	tìca
210.	Šur	tìca
211.	MDu	tìca
212.	Jase	tìca
213.	GKa	tìca
214.	Dab	tìca
215.	KJe	tìca
216.	Oraš	tìca
217.	Loh	tìca
218.	Dob	tìca
219.	Spa	tìca
220.	Iza	tìca
221.	Ćor	tìca
222.	Jez	tìca
223.	Buž	tìca
224.	MKl	tìca
225.	Bih	tìca / ptìca
226.	Tuh	tvìca / tìca
227.	Dub	tìca
228.	Dola	tìca
229.	Svo	tìca
230.	GT	ptìca

Komentar

Promjenu *pt* > *t* u Njd. imenice ‘ptica’ poznaje dvjesto četrnaest mjesnih govora: u dvjesto šest mjesta zapisan je samo oblik *tica*, a u tri mjesta *tica* / *tvica* i u pet mjesta *tica* / *ptica*. Oblik *tvica* potvrđen je u osamnaest mjesnih govora: u četrnaest mjesta samo je *tvica*, a u tri mjesta *tvica* / *tica* i u M45 *tvica* / *ptica*. Sačuvanu skupinu *pt* ima sedam istraženih govora: u M230 samo je zapisano *ptica*, a u pet mjesta *ptica* / *tica* i u M45 *ptica* / *tvica*.

Oblik *tica* povezuje mnoge govore širom Bosne i Hercegovine. Areal oblika *tvica* prostire se najvećim dijelom u istočnoj Bosni i seže do granice: Zavajt (kod Foče), Sofići (kod Goražde), Dragoradi (kod Ilijaša), Bakići i Milankovići (kod Olova), Tuholj i Tarevo (kod Kladnja), Drum (kod Vlasenice) i Srebrenica. Svi mjesni govori sa zapisanim oblikom *ptica* su bosanski govori i nisu teritorijalno povezani.

Dosljedno realiziranu disimilaciju *pt* > *t* imaju govori Hrvata – u svim mjestima zapisan je samo ovaj oblik. Oblik *tvica* najčešći je u govorima Bošnjaka – zapisan je u trinaest mjesta (jedanaest ima samo oblik *tvica*, a M226 *tvica* / *tica* i M45 *tvica* / *ptica*). Sačuvanu grupu *pt* u imenici ‘ptica’ imaju četiri mjesna govora Bošnjaka i tri mjesna govora Srba.

Literatura

Arnaut 2017: 104; Baotić 1983: 98; Brabec 2012: 79; Brozović 1966: 146; Brozović 2012: 313; Bulić 2013: 144; Bulić 2014: 88; Čustović 1961: 93, 101, 110; Dalmacija 1997: 71; Dešić 1976: 176; Dragičević 2007: 350; Đukanović 1983: 217; Đurović 1992: 211; FO 1981: 409, 415, 425, 430, 436, 442, 463, 472, 476, 512; Hadžikadić 2012: 22, 26; Halilović 1990: 294; Halilović 2002: 335; Halilović 2009: 49; Jahić 2002: 147; Kozomara 2016: 651; Okuka 1983: 62; Okuka 1983a: 69; Pavešić 1960: 375; Peco 1964: 102; Peco 1975: 249; Peco 1983: 255; Peco 1986: 146; Peco 2001: 679; Pehlić 2006: 65; Petrović 1970: 343; Petrović 1971: 83; Ramić 1999: 331; Remetić 1970: 122; Remetić 1981: 186; Rešetar 1907: 115, 148; Simić 1978: 62; Valjevac 1983: 341; Valjevac 2002: 175; Vujičić i dr. 1979: 94; Vujičić 1985: 158; Vujičić 1990: 113; Vuković 1964: 50.

Up.: OLA: 44; ALE: 106.

Etimologija

psl. pъtíca, *pъtíťъ (stsl. пътица, пътиць, rus. пти́ца, polj. ptak), lit. putýtis ← pie. *pu-

ptìca: psl. pъtíca, *pъtíťъ izvodi se iz *pъtå, *pъtъ, a pie. korijen *pu- vjerovatno je prvobitno značio ʹmala životinja, mladoʹ.

Literatura

Skok 1973: III: 64; Brückner 1985: 446; Fasmer 1987: III: 398; Snoj 2016: 614.

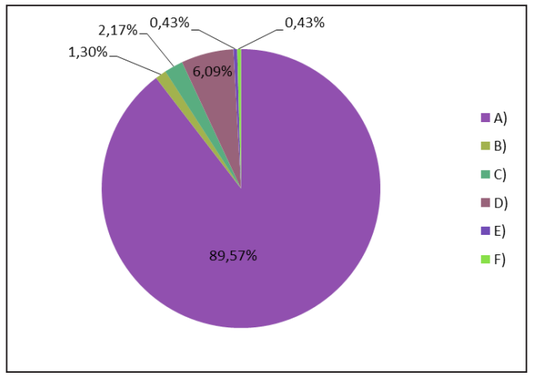

Ukupno (230):
A) 206 (89,57%)
B) 3 (1,30%)
C) 5 (2,17%)
D) 14 (6,09%)
E) 1 (0,43%)
F) 1 (0,43%)

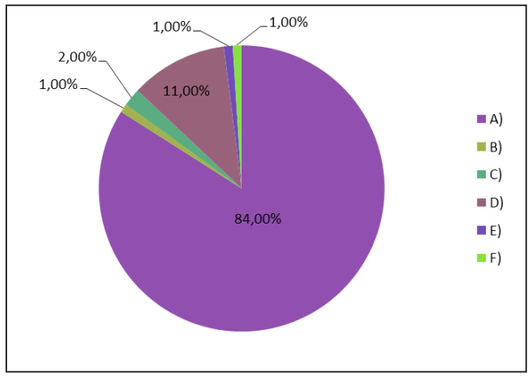

Bošnjaci (100):
A) 84 (84,00%)
B) 1 (1,00%)
C) 2 (2,00%)
D) 11 (11,00%)
E) 1 (1,00%)
F) 1 (1,00%)

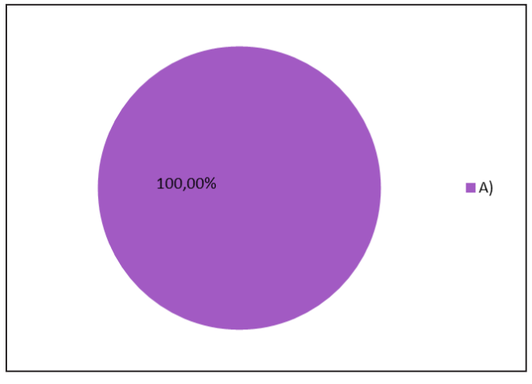

Hrvati (50):
A) 50 (100,00%)

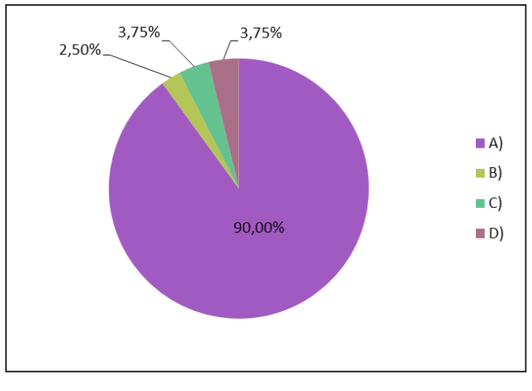

Srbi (80):
A) 72 (90,00%)
B) 2 (2,50%)
C) 3 (3,75%)
D) 3 (3,75%)

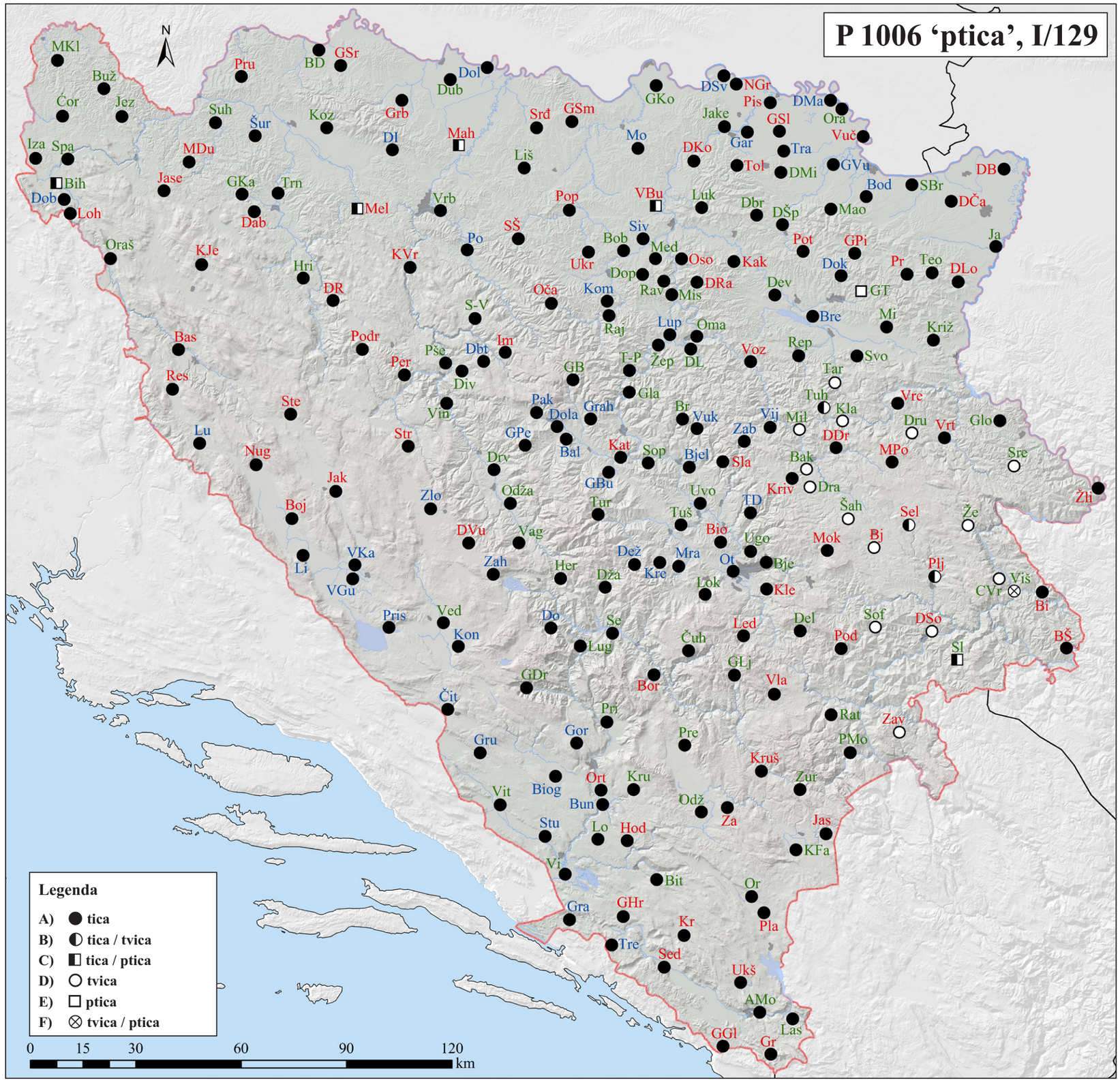

P 1423 ‘noćni’, I/130		
Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	nóćni:
2.	GGl	nóćni:
3.	AMo	nóćni:
4.	Las	nóćni:
5.	Ukš	nòćni:
6.	Pla	nóćni:
7.	Or	nóćni:
8.	Kr	nóćni: / nòćni:
9.	Sed	nóćni
10.	Tre	nóćni:
11.	Gra	nóćni:
12.	GHr	nóćni:
13.	Bit	nóćni:
14.	Vi	nóćni:
15.	Lo	nóćni:
16.	Hod	nóćni:
17.	Bun	nóćni:
18.	Ort	nóćni:
19.	Kru	nóćni:
20.	Odž	nóćni:
21.	Za	nóćni:
22.	Kruš	nóćni:
23.	Zur	nóćni:
24.	KFa	nóćni:
25.	Jas	nóćni:
26.	PMo	nóćni:
27.	Zav	nòćni:
28.	Rat	nóćni:
29.	Vla	nóćni:
30.	GLj	nóćni:
31.	Pre	nóćni:
32.	Pri	nóćni:
33.	Lug	nóćni:
34.	Se	nóćni
35.	Bor	nóćni:
36.	Čuh	nóćni
37.	Led	nóćni:
38.	Del	nóšni:
39.	Pod	nóćni:
40.	Sof	nóćni:
41.	DSo	nóćni:
42.	Sl	nòćni:
43.	BŠ	nóćni:
44.	Bi	nóćni:
45.	Viš	nóćni:
46.	CVr	nóćni:
47.	Plj	nóćni:
48.	Že	nóćni:
49.	Sel	nóćni: / nótńi:
50.	Bj	nóćni:
51.	Mok	nóćni:
52.	Šah	nóćni:
53.	Bje	nóćni:
54.	Kle	nóćni:
55.	Ugo	nóćni:
56.	TD	nóćni:
57.	Bio	nóćni
58.	Ot	nóćni:
59.	Lok	nóćni
60.	Mra	nóćni
61.	Kre	nóćni:
62.	Dež	nóćni:
63.	Dža	nóćni:
64.	Tur	nóćni:
65.	Kat	nòćni:
66.	Bak	nóćni:
67.	Tuš	nóćni:
68.	Uvo	nòćni:
69.	Kriv	nóćni:
70.	Dra	nóćni:
71.	DDr	nóćni:
72.	MPo	nóćni:
73.	Sre	nóćni:
74.	Žli	nóćni:
75.	Glo	nóćni:
76.	Vrt	nóćni:
77.	Dru	nóćni:
78.	Vre	nóćni:
79.	Križ	nóćni:
80.	Mi	nóćni:
81.	Tar	nóćni:
82.	Kla	nocńì:
83.	Mil	nóćni:
84.	Rep	nóćńi:
85.	Voz	nóćni:
86.	Vij	nóćni:
87.	Zab	nóćni:
88.	Sla	nóćni:
89.	Bjel	nóćni:
90.	Sop	nóćni:
91.	Vuk	nóćni:
92.	Br	nóćni:
93.	GBu	nòćni:
94.	Bal	nóćni:
95.	Grah	nóćni:
96.	Gla	nọ̀ćni:
97.	DL	nóćni:
98.	Oma	nóćni
99.	DRa	nòćni:
100.	Oso	nòćni:
101.	Kak	nọ̀ćni:
102.	Dev	nóćni:
103.	Bre	nóćni:
104.	Dok	nóćni:
105.	GPi	nóćni:
106.	Pr	nóćni:
107.	DLo	nóćni:
108.	Teo	nóćni:
109.	Ja	nòćni:
110.	DČa	nóćni:
111.	DB	nóćni:
112.	SBr	nòćni:
113.	Bod	nóćni:
114.	Mao	nòćni: / nòćńi:
115.	Pot	nóćni:
116.	DŠp	nóćni:
117.	Dbr	nọ̀ćni:
118.	Luk	nóćni:
119.	DMi	nóćni:
120.	GVu	nóćni:
121.	Vuč	nóćni:
122.	Ora	nóćni:
123.	DMa	nòćni:
124.	Tra	nóćni:
125.	GSl	nóćni:
126.	Tol	nóćni:
127.	DKo	nòćni:
128.	Gar	nóćni:
129.	Pis	nóćni:
130.	Stu	nóćni:
131.	Vit	nóćni:
132.	Gru	nóćni:
133.	Biog	nóćni:
134.	Gor	nóćni:
135.	GDr	nóćni:
136.	Čit	nóćni:
137.	Kon	nóćńi: / nóćni:
138.	Pris	nóćni: / nóćńi:
139.	Ved	nóćni:
140.	Do	nóćni:
141.	Zah	nóćni:
142.	Her	nóćni:
143.	Vag	nòćni:
144.	Odža	nóćni:
145.	DVu	nóćni:
146.	VGu	nóćni:
147.	VKa	nòćni:
148.	Li	nóćni:
149.	Boj	nóćni:
150.	Jak	nóćni:
151.	Zlo	nóćni:
152.	Drv	nóćni:
153.	GPe	nóćni:
154.	Pak	nóćni:
155.	Vin	nóćni:
156.	Str	nòćni:
157.	Ste	nóćni:
158.	Nug	nóćni:
159.	Lu	nóćni:
160.	Res	núćni:
161.	Bas	núćni:
162.	Hri	nóćni:
163.	DR	nóćni: / nóćni:k
164.	Podr	nòćni:
165.	Per	nóćni:
166.	Pše	nóćni:
167.	Div	nòćni:
168.	Dbt	nóćni:
169.	Im	nóćni:
170.	GB	nóćni:
171.	T-P	nọ̀ćni:
172.	Žep	nòćni:
173.	Lup	nóćni:
174.	Rav	nóćni:
175.	Mis	nóćni:
176.	Dop	nóćni:
177.	Kom	nóćni:
178.	Oča	nóćńi:
179.	S-V	nóćni:
180.	KVr	nóćni:
181.	Po	nóćni:
182.	SŠ	nóćni:
183.	Ukr	nóćni:
184.	Raj	nóćni:
185.	Med	nóćni:
186.	Bob	nòćńi:
187.	Siv	nóćni:
188.	VBu	nòćni:
189.	Pop	nóćni:
190.	Vrb	nóćni:
191.	Liš	nóćni:
192.	Mo	nóćni:
193.	Jake	nóćni:
194.	NGr	nóćni:
195.	DSv	nóćni:
196.	GKo	nóćni:
197.	GSm	nóćni:
198.	Srđ	nóćni:
199.	Mah	nóćni:
200.	Dol	nóćni:
201.	Grb	nóćni:
202.	DI	nóćni:
203.	Mel	nòćni:
204.	Trn	nóćni:
205.	Koz	nóćni:
206.	GSr	nóćni:
207.	BD	nóćni:
208.	Pru	nóćni:
209.	Suh	nóćni:
210.	Šur	nóćni:
211.	MDu	nóćni:
212.	Jase	nóćni:
213.	GKa	nóćni:
214.	Dab	nóćni:
215.	KJe	nóćni:
216.	Oraš	nóćni:
217.	Loh	nóćni:
218.	Dob	nóćni:
219.	Spa	nóćni:
220.	Iza	noćni:
221.	Ćor	nóćni:
222.	Jez	nóćni:
223.	Buž	nóćni:
224.	MKl	nóćni:
225.	Bih	nóćni:
226.	Tuh	nóćni:
227.	Dub	nóćni:
228.	Dola	nóćni:
229.	Svo	nóćni:
230.	GT	nóćni:

Komentar

Suglasnička skupina *ćn* u Njd. pridjeva ‘noćni’ sačuvana je u dvjesto dvadeset pet mjesnih govora: u dvjesto dvadeset jednom mjestu zapisan je samo oblik *noćni*, a u tri *noćni* / *noćńi* i u M49 *noćni* / *notńi*. Promjenu *ćn* > *ćń* poznaje šest mjesnih govora: tri imaju samo oblik *noćńi*, a tri *noćńi* / *noćni*. Oblik sa skupinom *tń* potvrđen je u jednom mjesnom govoru (M49): *notńi* / *noćni*. Oblike *nočni* i *nošni* ima po jedan mjesni govor (u M29 samo *nočni*, u M38 samo *nošni*).

Oblik *noćńi* imaju i bosanski i hercegovački govori, no nisu teritorijalno povezani.

Suglasnička skupina *ćn* u Njd. pridjeva ‘noćni’ sačuvana je dosljedno u svim mjesnim govorima Hrvata – njih četrdeset osam ima samo oblik *noćni*, a dva imaju *noćni* / *noćńi*. Oblik *noćńi* imaju dva mjesna govora Hrvata, tri mjesna govora Bošnjaka i jedan mjesni govor Srba. Oblik *notńi* potvrđen je u samo jednom mjesnom govoru Srba (*notńi* / *noćni* u M49, Selišta kod Sokoca), kao i oblik *nočni* (M29, Vlaholje kod Kalinovika), a oblik *nošni* u jednom mjesnom govoru Bošnjaka (M38, Delijaš kod Trnova).

Literatura

Dragičević 2007: 350; Halilović 2002: 337; Peco 1975: 153; Peco 1986: 147; Ramić 1999: 316; Simić 1978: 63; Vujičić 1985: 165; Vujičić 1990: 119.

Etimologija

psl. *nŏtʹь (stsl. нощь, rus. ночь, polj. noc), lit. naktis ← pie. *nokᵘts

nòćnī: prid. je nastao od *nŏtʹь i suf. *-ni* < *-*ny*, a korijen se izvodi iz pie. *nokᵘts ‘noć’. Jotovanjem psl. tʹ dobijen je refleks /ć/.

Literatura

Skok 1972: II: 522; Brückner 1985: 365; Fasmer 1987: III: 86-87; Snoj 2016: 474.

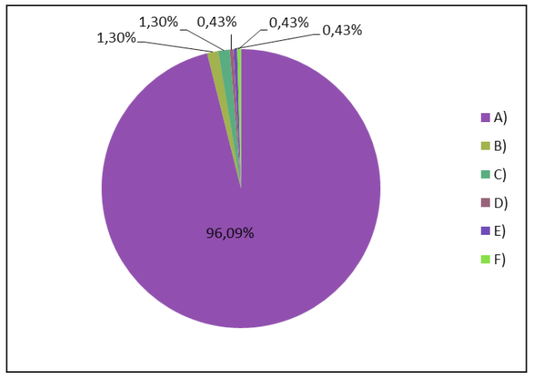

Ukupno (230):
A) 221 (96,09%)
B) 3 (1,30%)
C) 3 (1,30%)
D) 1 (0,43%)
E) 1 (0,43%)
F) 1 (0,43%)

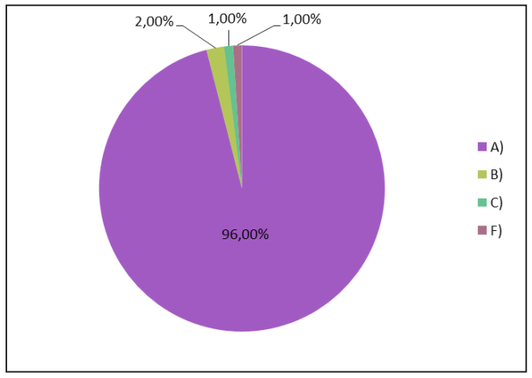

Bošnjaci (100):
A) 96 (96,00%)
B) 2 (2,00%)
C) 1 (1,00%)
F) 1 (1,00%)

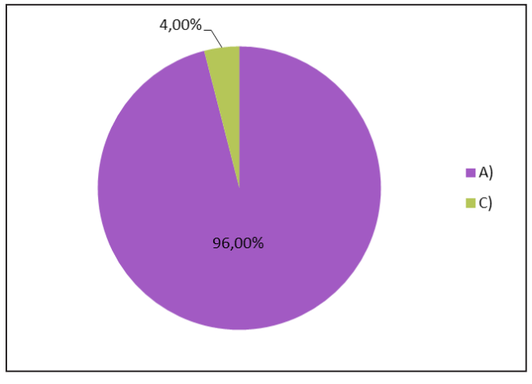

Hrvati (50):
A) 48 (96,00%)
C) 2 (4,00%)

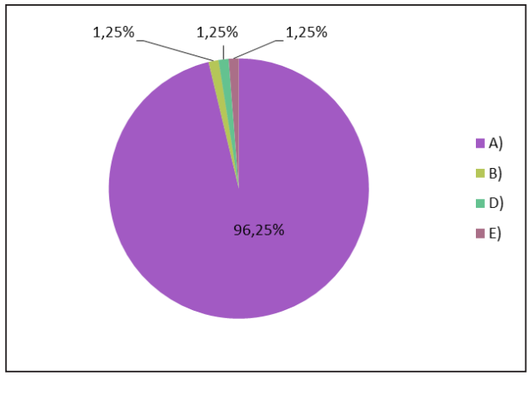

Srbi (80):
A) 77 (96,25%)
B) 1 (1,25%)
D) 1 (1,25%)
E) 1 (1,25%)

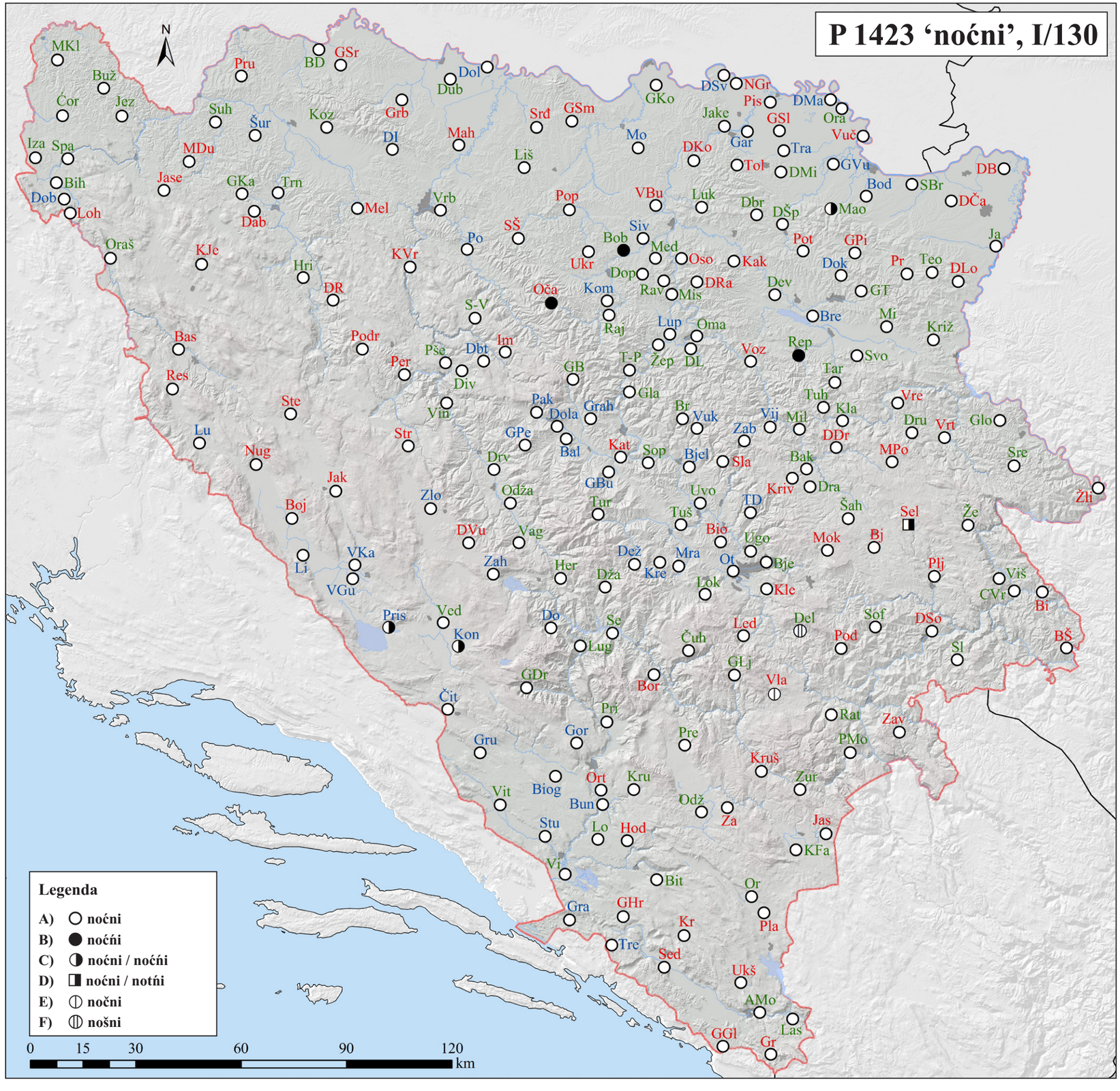

P 1553 ‘psovati’, I/131		
Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	sóvat
2.	GGl	sóvat
3.	AMo	sóvat
4.	Las	sóvat
5.	Ukš	sòva:t
6.	Pla	sóvat
7.	Or	sóvat
8.	Kr	psòva:t
9.	Sed	sóvat
10.	Tre	sóvat
11.	Gra	sóvati / psóvati
12.	GHr	psóvat / psóvati
13.	Bit	sóvat
14.	Vi	sóvat / sóvati
15.	Lo	sóvat / sóvati
16.	Hod	sóvat
17.	Bun	sóvati
18.	Ort	sóvat / sóvati
19.	Kru	sóvati
20.	Odž	sóvat
21.	Za	sóvat
22.	Kruš	sóvat
23.	Zur	sóvat
24.	KFa	sóvati
25.	Jas	sóvat
26.	PMo	sóvat
27.	Zav	sóvati
28.	Rat	sóvat[i]
29.	Vla	svót
30.	GLj	sóvat
31.	Pre	sóvat
32.	Pri	sóvati
33.	Lug	sóvat / sóvati
34.	Se	sóvat
35.	Bor	sóvat
36.	Čuh	sóvat
37.	Led	sóvat
38.	Del	sóvat / làjat
39.	Pod	sóvati
40.	Sof	sóvat
41.	DSo	sóvat[i]
42.	Sl	psòvati
43.	BŠ	sóvati
44.	Bi	sóvati
45.	Viš	sóvat / sóvati
46.	CVr	sóvati
47.	Plj	sóvati / psóvati
48.	Že	sóvat / sóvati
49.	Sel	sóvati
50.	Bj	sóvati
51.	Mok	sóvat
52.	Šah	sóvat
53.	Bje	sóvat
54.	Kle	sóvat
55.	Ugo	sóvat
56.	TD	sóvat
57.	Bio	sóvat
58.	Ot	sóvat
59.	Lok	sóvat
60.	Mra	sóvat
61.	Kre	sóvat
62.	Dež	sóvat
63.	Dža	sóvat / sóvati
64.	Tur	sóvati
65.	Kat	sóvati
66.	Bak	sóvat / sóvati
67.	Tuš	sóvat
68.	Uvo	sóvat
69.	Kriv	sóvat
70.	Dra	sóvat[i]
71.	DDr	sòvati / sóvat
72.	MPo	sóvati
73.	Sre	sóvati
74.	Žli	sóvati
75.	Glo	sóvati
76.	Vrt	sóvat[i]
77.	Dru	sóvati
78.	Vre	sóvat[i]
79.	Križ	sóvati
80.	Mi	sóvat
81.	Tar	sóvat
82.	Kla	sóvat
83.	Mil	sóvat
84.	Rep	sóvat / sóvati
85.	Voz	sóvat
86.	Vij	psóvati
87.	Zab	sóvat
88.	Sla	sóvat
89.	Bjel	sóvat
90.	Sop	sóvat
91.	Vuk	sóvat
92.	Br	sóvat
93.	GBu	psóvat
94.	Bal	sóvat
95.	Grah	sóvat
96.	Gla	sǫ́vạt
97.	DL	sóvat
98.	Oma	sóvat
99.	DRa	sóvati
100.	Oso	sóvati
101.	Kak	sǫ́vat
102.	Dev	psóvati
103.	Bre	psóvat
104.	Dok	sóvat
105.	GPi	sóvat
106.	Pr	sóvat
107.	DLo	sóvat
108.	Teo	sóvat
109.	Ja	sóvat
110.	DČa	sóvat
111.	DB	sóvat
112.	SBr	sóvati
113.	Bod	sóvat
114.	Mao	sóvat / psóvat
115.	Pot	sóvat
116.	DŠp	sóvat
117.	Dbr	sǫ́vat
118.	Luk	sóvat
119.	DMi	sóvati
120.	GVu	sóvat
121.	Vuč	sóvati
122.	Ora	sóvat / gré:šit
123.	DMa	sóvat
124.	Tra	sóvat
125.	GSl	sóvat
126.	Tol	sóvati
127.	DKo	sóvat
128.	Gar	sóvat
129.	Pis	sóvat
130.	Stu	sóvat / sóvati
131.	Vit	sóvat / sóvati
132.	Gru	sóvat / sóvati
133.	Biog	sóvat / sóvati
134.	Gor	psóvat
135.	GDr	sóvat
136.	Čit	sóvat
137.	Kon	psóvat
138.	Pris	psóvat
139.	Ved	psóvat
140.	Do	sóvat
141.	Zah	sóvat
142.	Her	sóvat
143.	Vag	[p]sóvat
144.	Odža	psóvat
145.	DVu	sóvat
146.	VGu	psóvat
147.	VKa	psóvat
148.	Li	sóvat / psovat
149.	Boj	sóvati
150.	Jak	làjati / sóvati
151.	Zlo	psóvat
152.	Drv	sóvat
153.	GPe	sóvat
154.	Pak	sóvat
155.	Vin	sóvat
156.	Str	sóvati
157.	Ste	sóvati
158.	Nug	sóvati
159.	Lu	sóvati
160.	Res	sóvati
161.	Bas	sóvat
162.	Hri	sóvati
163.	DR	sóvati
164.	Podr	sòva:ti / sóvati
165.	Per	sóvati
166.	Pše	sóvat
167.	Div	sóvat
168.	Dbt	sóvat[i]
169.	Im	sóvat se
170.	GB	sóvat
171.	T-P	sǫ́vati
172.	Žep	sóvati
173.	Lup	sóvat / psóvat
174.	Rav	sóvat
175.	Mis	sóvati
176.	Dop	sóvat
177.	Kom	sóvat
178.	Oča	sóvati
179.	S-V	sóvat
180.	KVr	sóvat
181.	Po	sóvat
182.	SŠ	sóvati
183.	Ukr	sóvat[i]
184.	Raj	sóvat
185.	Med	sóvat
186.	Bob	sóvat
187.	Siv	sóvati
188.	VBu	psóva·ti / sóva·ti
189.	Pop	sóvat
190.	Vrb	sóvati
191.	Liš	sóvat
192.	Mo	sóvat
193.	Jake	sóvat
194.	NGr	sóvat
195.	DSv	sóvat
196.	GKo	sóvat
197.	GSm	sóvat
198.	Srđ	sóvat
199.	Mah	sóvati
200.	Dol	sóvat
201.	Grb	sóvat
202.	DI	sóvat[i]
203.	Mel	psóvati / sóvati
204.	Trn	sóvati
205.	Koz	sóvati
206.	GSr	sóvati
207.	BD	sóvati
208.	Pru	sóvati
209.	Suh	psóvati
210.	Šur	sóvat[i]
211.	MDu	sóvati
212.	Jase	sóvati
213.	GKa	sóvati
214.	Dab	sóvati
215.	KJe	sóvati
216.	Oraš	sóvati
217.	Loh	psóvati
218.	Dob	psóvati
219.	Spa	psóvati / psóvat
220.	Iza	psóvati
221.	Ćor	psóvati / sóvati
222.	Jez	psóvat
223.	Buž	psóvati
224.	MKl	psóvati
225.	Bih	psóvati / sóvati
226.	Tuh	sóvat
227.	Dub	sóvat
228.	Dola	sóvat
229.	Svo	sóvat
230.	GT	psóvati

Komentar

Promjenu *ps* > *s* u infinitivu ‘psovati’ imaju dvjesto četiri istražena govora: u sto devedeset pet mjesta zapisano je samo *sovati* (*sovat*), a u devet *sovati* (*sovat*) / *psovati* (*psovat*). Neizmijenjenu skupinu *ps* imaju trideset četiri mjesna govora: njih dvadeset pet ima samo *psovati* (*psovat*), a devet naporedo oblike bez promjene i oblike s izvršenom disimilacijom *ps* > *s*.

Mjesni govori u kojima se upotrebljava oblik *psovat*(*i*) nalaze se unutar dva veća areala (jedan je u Cazinskoj krajini, drugi u trouglu koji čine Kongora kod Duvna u zapadnoj Hercegovini, Ličtani kod Livna u jugozapadnoj i Gornji Buselji kod Busovače u srednjoj Bosni), dva manja (okolica Neuma i Ljubinja u južnoj i istočnoj Hercegovini, te okolica Lukavca i Tuzle u sjeveroistočnoj Bosni); ostali mjesni govori s ovim oblikom nisu teritorijalno povezani.

Promjena *ps* > *s* u infinitivu ‘psovati’ najprisutnija je u govorima Srba – od osamdeset istraženih njih sedamdeset šest poznaje oblik *sovat*(*i*): sedamdeset tri ima samo *sovat*(*i*), a tri imaju *sovat*(*i*) / *psovat*(*i*). Oblik *psovat*(*i*) najčešći je u govorima Hrvata – trinaest mjesnih govora ima oblik *psovat*(*i*) (deset ima samo ovaj oblik, a u tri je naporedo s oblikom s izvršenom disimilacijom), dok je oblik *psovat*(*i*) najrjeđi u govorima Srba – šest mjesnih govora poznaje ovaj oblik: tri imaju samo *psovat*(*i*), a tri *psovat*(*i*) / *sovat*(*i*).

Iz jednog mjesta potječe nerelevantan odgovor (*svot*).

Literatura

Arnaut 2017: 104; Baotić 1983: 98; Brabec 2012: 75; Bulić 2013: 144; Dalmacija 1997: 71, 74; Dešić 1976: 176, 180; Dragičević 2007: 350; Đurović 1992: 210; Hadžikadić 2012: 22, 26; Halilović 1990: 294; Halilović 2002: 335; Halilović 2009: 49; Jahić 2002: 139, 147, 150; Kozomara 2016: 651; Okuka 1983: 62; Okuka 1983a: 69; Pavešić 1960: 375; Peco 1964: 102; Peco 1975: 249; Peco 1983: 255; Peco 1986: 146; Peco 2001: 680; Petrović 1970: 343; Ramić 1999: 331; Remetić 1970: 122; Ružičić 1936: 248; Simić 1978: 62; Šurmin 1895: 195; Valjevac 1983: 342; Valjevac 2002: 175; Vujičić i dr. 1979: 93; Vujičić 1985: 157; Vujičić 1990: 112.

Etimologija

psl. *pьsovati (stsl. пьсоватн, rus. псова́ть, polj. psuć) ← pie. *peiḱ’-

psòvati: psl. *pьsovati vjerovatno je izvedeno iz *pьsъ ‘pas’, a prvobitno značenje gl. moglo bi biti ‘tretirati nekoga kao psa’ i ‘reći nekome da je pas’. O etimologiji *pьsъ v. *pasiji*.

Literatura

Skok 1972: II: 610-612; Brückner 1985: 445-446; Fasmer 1987: III: 398; Snoj 2016: 614.

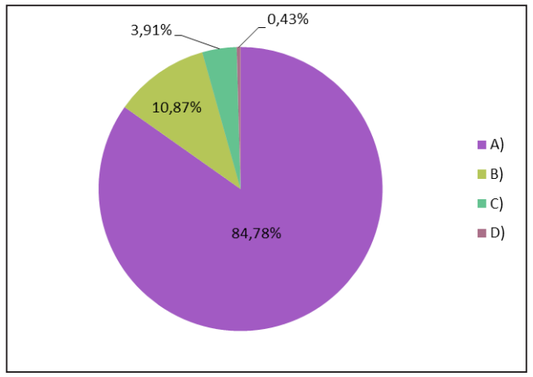

Ukupno (230):
A) 195 (84,78%)
B) 25 (10,87%)
C) 9 (3,91%)
D) 1 (0,43%)

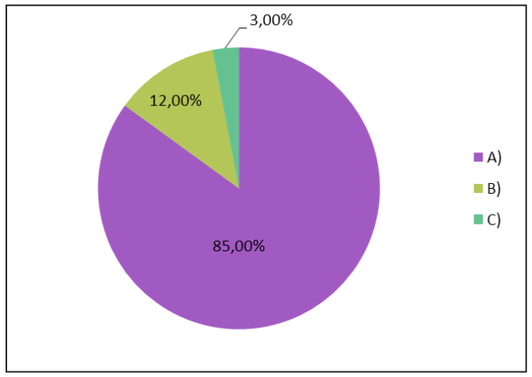

Bošnjaci (100):
A) 85 (85,00%)
B) 12 (12,00%)
C) 3 (3,00%)

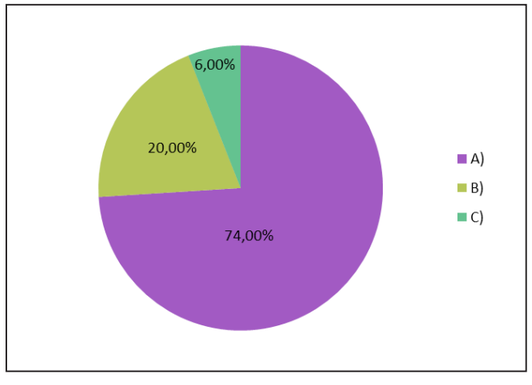

Hrvati (50):
A) 37 (74,00%)
B) 10 (20,00%)
C) 3 (6,00%)

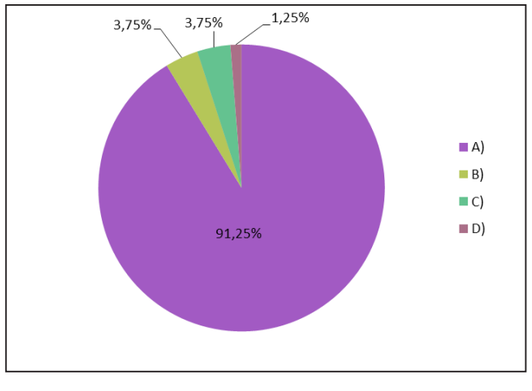

Srbi (80):
A) 73 (91,25%)
B) 3 (3,75%)
C) 3 (3,75%)
D) 1 (1,25%)

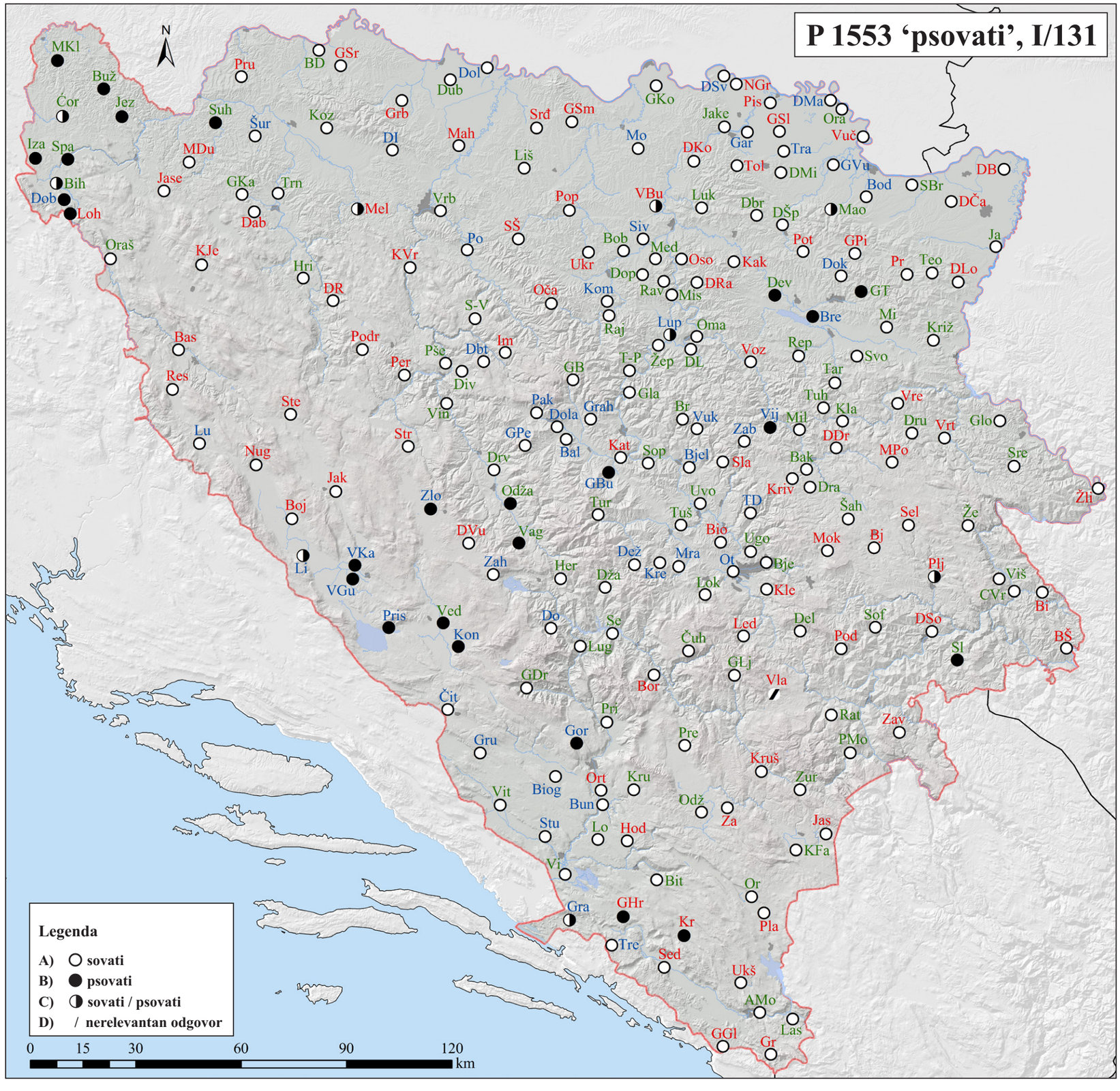

P 513 ‘kopča’, I/132

Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	kòvča
2.	GGl	kòpča
3.	AMo	kòpča / spòna
4.	Las	kòpča
5.	Ukš	kòpča / spòna
6.	Pla	kòvča
7.	Or	kòpča
8.	Kr	spó:nac
9.	Sed	kòvča
10.	Tre	kú:kac / zapú:čalica
11.	Gra	kú:kac
12.	GHr	kú:kac / spòna / kòpča
13.	Bit	kòpča
14.	Vi	kòpča
15.	Lo	kòpča / kú:kac
16.	Hod	kòpča
17.	Bun	kòpča
18.	Ort	kòpča
19.	Kru	kòvča
20.	Odž	kòvča
21.	Za	kòvča
22.	Kruš	kòvča
23.	Zur	kú:kac
24.	KFa	kú:kac
25.	Jas	kòvča
26.	PMo	kòvča
27.	Zav	kòvča
28.	Rat	kòpča
29.	Vla	kò:vča
30.	GLj	kòvča
31.	Pre	spòna
32.	Pri	kòpča / kú:kac
33.	Lug	kòvča
34.	Se	kòvča
35.	Bor	kòpča
36.	Čuh	kòvča
37.	Led	kòvča
38.	Del	kòvča
39.	Pod	kòvča
40.	Sof	kòvća
41.	DSo	kòvča
42.	Sl	kòpča
43.	BŠ	kòvča
44.	Bi	kòvča
45.	Viš	kòpća
46.	CVr	kòpća
47.	Plj	kòvča
48.	Že	kòvča
49.	Sel	kòvča
50.	Bj	kòvča
51.	Mok	kòvča
52.	Šah	kòpća
53.	Bje	kòpća
54.	Kle	kòvćа
55.	Ugo	kòvćа
56.	TD	kòvća
57.	Bio	kòvča
58.	Ot	kòpća
59.	Lok	kòvća
60.	Mra	kòvča
61.	Kre	kòvča
62.	Dež	kòvča
63.	Dža	kòvćа
64.	Tur	kòvča
65.	Kat	kòvća
66.	Bak	kòpća / kòvćа
67.	Tuš	kòvće
68.	Uvo	kópća
69.	Kriv	kòvča
70.	Dra	kòvća
71.	DDr	kòvča
72.	MPo	kòvče
73.	Sre	kòvča
74.	Žli	kòvča
75.	Glo	kòvća
76.	Vrt	kòvča
77.	Dru	kò:vča
78.	Vre	kòpča
79.	Križ	kòvča
80.	Mi	kòvča
81.	Tar	kòvča
82.	Kla	kòvća
83.	Mil	kòvča
84.	Rep	kòvča
85.	Voz	kòvča
86.	Vij	kòvča / kó:bac
87.	Zab	kòvča
88.	Sla	kòvča
89.	Bjel	kòvča
90.	Sop	kòpća
91.	Vuk	kòvča
92.	Br	kòvća
93.	GBu	kú:kac
94.	Bal	kòvća
95.	Grah	kòvća
96.	Gla	kọ̀vćạ̀
97.	DL	kòvča
98.	Oma	kòvča
99.	DRa	kòvča
100.	Oso	kòvča
101.	Kak	kọ́pča
102.	Dev	kò:vča
103.	Bre	kòpča
104.	Dok	kòvča
105.	GPi	kòvča
106.	Pr	kòvča
107.	DLo	kòvča
108.	Teo	kòvča
109.	Ja	kòvča
110.	DČa	kòvča
111.	DB	kòvča
112.	SBr	kòvča
113.	Bod	kòvča
114.	Mao	kóvča
115.	Pot	kòvča
116.	DŠp	kòvča
117.	Dbr	kọ̀vča
118.	Luk	kòvča
119.	DMi	kòvča
120.	GVu	kòvča
121.	Vuč	kòpča
122.	Ora	kopća
123.	DMa	kòvča
124.	Tra	kòvča
125.	GSl	kòvča
126.	Tol	pùce / kòvča
127.	DKo	kòvča
128.	Gar	kòvča
129.	Pis	kòvča
130.	Stu	kòpča
131.	Vit	kòpća
132.	Gru	kòpča
133.	Biog	kòpča
134.	Gor	kòpča
135.	GDr	kòvča
136.	Čit	spòńa
137.	Kon	——
138.	Pris	——
139.	Ved	kòvča
140.	Do	kòvča / kĺùka
141.	Zah	kòvča
142.	Her	kòvća
143.	Vag	kòvća
144.	Odža	kòvćа
145.	DVu	kòvča
146.	VGu	kòvča
147.	VKa	kú:kac
148.	Li	kòvča
149.	Boj	kòvča / kú:kac
150.	Jak	kòvča
151.	Zlo	kópča
152.	Drv	kòpća
153.	GPe	kòvća / kú:kac
154.	Pak	kòpća
155.	Vin	kòpća
156.	Str	kò:vča / spòna
157.	Ste	kòvča
158.	Nug	sá:pon
159.	Lu	spòna
160.	Res	kùka / spùna
161.	Bas	kòvča
162.	Hri	kú:kac / kòvčica
163.	DR	kòvča
164.	Podr	kòpča
165.	Per	kùka / kúkica
166.	Pše	kòvća
167.	Div	kòpča / kú:kac
168.	Dbt	kòpča
169.	Im	kòvčʲca / kòvča
170.	GB	kòpća
171.	T-P	kọ̀vća
172.	Žep	kòvća
173.	Lup	kòvča
174.	Rav	kòvča
175.	Mis	kòpća
176.	Dop	kòvča
177.	Kom	kòvča
178.	Oča	kòpča
179.	S-V	kòpće
180.	KVr	kóvča / kòvčʲca
181.	Po	kòvća
182.	SŠ	kòvča
183.	Ukr	kòpča
184.	Raj	kòvča
185.	Med	kòvča
186.	Bob	kòvča
187.	Siv	skvá:ča
188.	VBu	kòpča
189.	Pop	kòpča
190.	Vrb	kú:kac
191.	Liš	kòpća
192.	Mo	kò:vča
193.	Jake	kópča
194.	NGr	kòvča
195.	DSv	príkvačak / kòvča
196.	GKo	kópča
197.	GSm	kòvča
198.	Srđ	kòpče
199.	Mah	kòpča / spòna
200.	Dol	kòpča
201.	Grb	kòvča
202.	DI	kòpča
203.	Mel	kòpča
204.	Trn	kòvča
205.	Koz	kò:včice
206.	GSr	kòpča
207.	BD	kú:kac
208.	Pru	kòvča
209.	Suh	kòvča
210.	Šur	kò:vča
211.	MDu	kòvča
212.	Jase	kòvča
213.	GKa	kòvča
214.	Dab	kòvča
215.	KJe	——
216.	Oraš	kòvča / kú:kac
217.	Loh	kùka / spòna
218.	Dob	spòńa / kú:kac
219.	Spa	kòpča
220.	Iza	kòvča
221.	Ćor	kòpča / kòvča
222.	Jez	kòvča
223.	Buž	kòvča
224.	MKl	kú:kac
225.	Bih	kòpča
226.	Tuh	kòvča
227.	Dub	kòvća / kòpća
228.	Dola	kòpća
229.	Svo	kòvča
230.	GT	kòpča

Komentar

Promjenu *pč* > *vč* u Njd. imenice ‘kopča’ poznaje ukupno sto četrdeset sedam mjesnih govora: u sto četrdeset četiri mjesta zapisan je samo oblik *kovča*, a u tri *kovča* / *kopča*. Nepromijenjenu skupinu *pč* ima šezdeset pet istraženih govora: u šezdeset dva mjesta zapisano je samo *kopča*, a u tri *kopča* / *kovča*.

Oblik *kopča* imaju i bosanski i hercegovački govori: u Hercegovini je češći južno od Mostara, uz rijeku Neretvu i zapadno od nje; u Bosni su mjesni govori s ovim oblikom razuđeniji, a najviše ih je između rijeka Bosne i Vrbasa.

Promjena *pč* > *vč* u Njd. imenice ‘kopča’ najčešća je u govorima Srba – sedam desetina ovih govora poznaje samo oblik *kovča*, malo je rjeđa u govorima Bošnjaka, a najrjeđa u govorima Hrvata. Oblik s nepromijenjenom skupinom *pč* najčešći je u govorima Bošnjaka – odlika je trećine tih govora.

Iz osamnaest mjesta potječu nerelevantni odgovori (*kukac*, *spona*), a iz tri mjesta nema odgovora.

Literatura

Baotić 1983: 97; Bulić 2014: 81, 88, 103; Dalmacija 1997: 68; Dragičević 2007: 350; Đukanović 1983: 217; Đurović 1992: 211; Hadžikadić 2012: 22; Halilović 1990: 292; Halilović 2002: 337; Jahić 2002: 139; Kozomara 2016: 651; Okuka 1983: 56; Okuka 1983a: 69; Peco 1964: 94; Peco 1975: 249; Peco 2001: 679; Petrović 1971: 83; Ramić 1999: 331; Simić 1978: 62; Valjevac 1983: 341; Valjevac 2002: 180; Vujičić i dr. 1979: 94; Vujičić 1985: 157; Vujičić 1990: 112-113.

Up.: ODA: 142.

Etimologija

← osm. tur. kopça

kȍpča: balkanski turcizam koji se izvodi iz korijena kob- ’debeo, okrugao’ u značenju ’sprava, sveza, metalna kukica i mali metalni kolutić za koji se kukica zadijeva’.

Literatura

Škaljić 1966: 415; Skok 1972: II: 146-147.

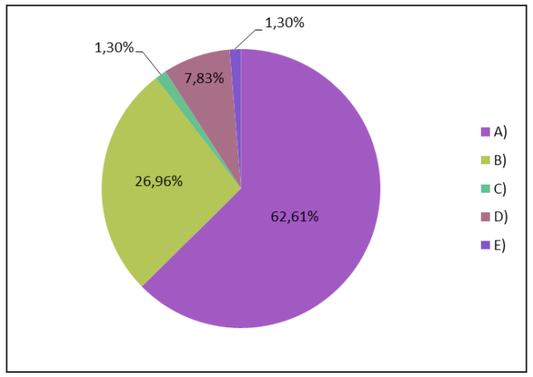

Ukupno (230):
A) 144 (62,61%)
B) 62 (26,96%)
C) 3 (1,30%)
D) 18 (7,83%)
E) 3 (1,30%)

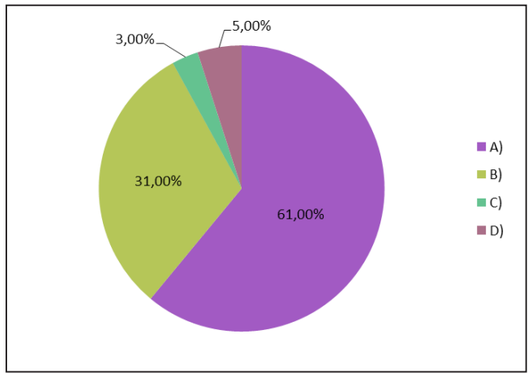

Bošnjaci (100):
A) 61 (61,00%)
B) 31 (31,00%)
C) 3 (3,00%)
D) 5 (5,00%)

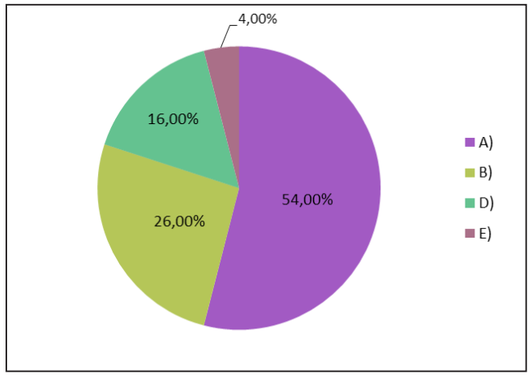

Hrvati (50):
A) 27 (54,00%)
B) 13 (26,00%)
D) 8 (16,00%)
E) 2 (4,00%)

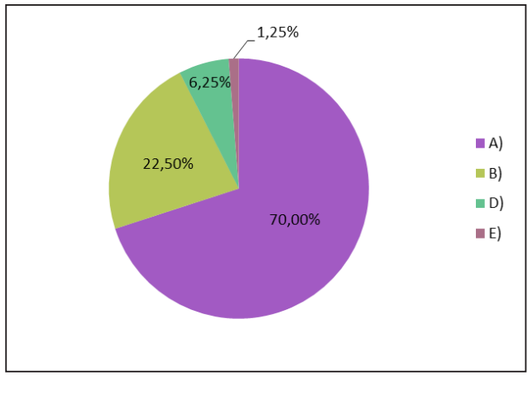

Srbi (80):
A) 56 (70,00%)
B) 18 (22,50%)
D) 5 (6,25%)
E) 1 (1,25%)

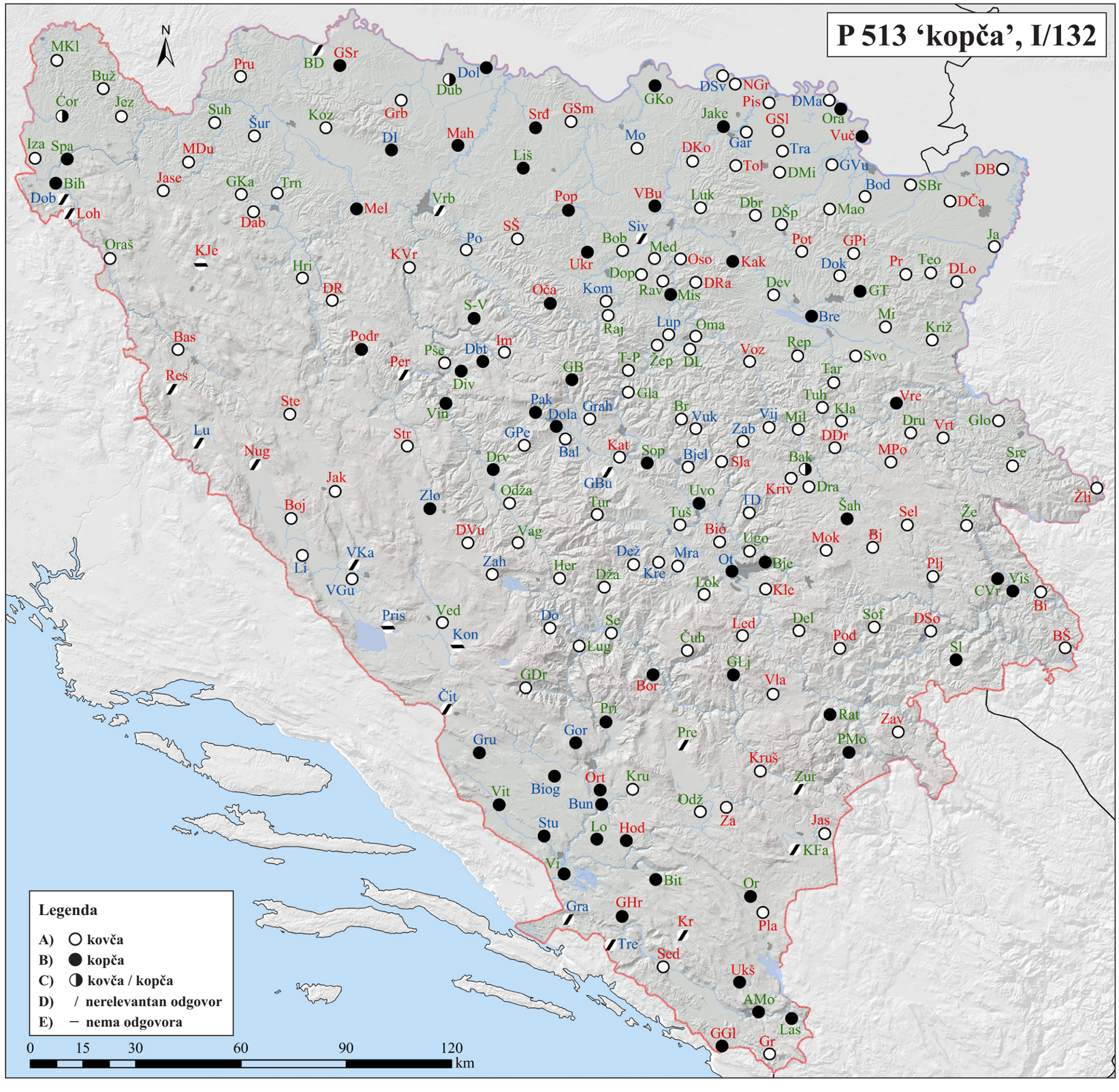

P 735 ‘mastan’, I/133		
Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	má:san
2.	GGl	má:san
3.	AMo	má:san
4.	Las	má:san
5.	Ukš	má:san
6.	Pla	má:san
7.	Or	má:san
8.	Kr	má:san
9.	Sed	má:san
10.	Tre	má:san
11.	Gra	má:san
12.	GHr	má:san
13.	Bit	má:san
14.	Vi	má:san
15.	Lo	má:san
16.	Hod	má:san
17.	Bun	má:san
18.	Ort	má:san
19.	Kru	mŕ:san / má:sno
20.	Odž	má:san
21.	Za	má:san
22.	Kruš	má:san
23.	Zur	má:san
24.	KFa	má:san
25.	Jas	má:san
26.	PMo	má:san
27.	Zav	má:san
28.	Rat	má:san
29.	Vla	má:san
30.	GLj	má:san
31.	Pre	má:san
32.	Pri	má:san
33.	Lug	má:san
34.	Se	má:san
35.	Bor	má:san
36.	Čuh	má:san
37.	Led	má:san
38.	Del	má:san
39.	Pod	má:san
40.	Sof	má:san
41.	DSo	má:san
42.	Sl	má:stan
43.	BŠ	má:san
44.	Bi	má:san
45.	Viš	má:stan / má:san
46.	CVr	má:stan
47.	Plj	má:san
48.	Že	má:stan / má:san
49.	Sel	má:san
50.	Bj	má:san
51.	Mok	má:san
52.	Šah	má:stan
53.	Bje	má:san
54.	Kle	má:san
55.	Ugo	má:stan
56.	TD	má:san
57.	Bio	má:san
58.	Ot	má:san
59.	Lok	má:san
60.	Mra	má:stan
61.	Kre	má:stan
62.	Dež	má:san
63.	Dža	má:san
64.	Tur	má:stan
65.	Kat	má:stan
66.	Bak	má:stan
67.	Tuš	——
68.	Uvo	má:stan
69.	Kriv	má:san
70.	Dra	má:stan
71.	DDr	má:san
72.	MPo	má:san
73.	Sre	má:stan
74.	Žli	má:stan
75.	Glo	má:stan
76.	Vrt	má:stan
77.	Dru	má:stan
78.	Vre	má:stan
79.	Križ	má:stan
80.	Mi	má:san
81.	Tar	má:stan
82.	Kla	má:stan
83.	Mil	má:stan
84.	Rep	má:stan
85.	Voz	má:stan
86.	Vij	má:stan
87.	Zab	má:stan
88.	Sla	má:san
89.	Bjel	má:san
90.	Sop	má:san
91.	Vuk	má:stan
92.	Br	má:san
93.	GBu	má:san
94.	Bal	má:san
95.	Grah	má:san
96.	Gla	mą̀:sạn
97.	DL	má:stan
98.	Oma	mą́:san
99.	DRa	má:san
100.	Oso	má:san
101.	Kak	mą́:stan
102.	Dev	má:stan
103.	Bre	má:stan
104.	Dok	mà:stan
105.	GPi	mą́:stan
106.	Pr	má:stan
107.	DLo	má:san
108.	Teo	má:stan
109.	Ja	má:stan
110.	DČa	má:stan
111.	DB	má:stan
112.	SBr	má:stan
113.	Bod	má:stan
114.	Mao	má:stan
115.	Pot	mą́:san
116.	DŠp	má:stan
117.	Dbr	mą́:stan
118.	Luk	mą́:stan
119.	DMi	má:san
120.	GVu	má:stan
121.	Vuč	má:stan
122.	Ora	má:stan
123.	DMa	mà:sta:n
124.	Tra	má:stan
125.	GSl	má:stan
126.	Tol	mą́:stan
127.	DKo	mą́:stan
128.	Gar	má:stan / mą́:stan
129.	Pis	mą́:san
130.	Stu	má:san
131.	Vit	má:san
132.	Gru	má:san / mŕ:san
133.	Biog	má:san
134.	Gor	má:san
135.	GDr	má:sna
136.	Čit	má:san
137.	Kon	má:san
138.	Pris	mà:san
139.	Ved	má:stan
140.	Do	má:san
141.	Zah	má:san
142.	Her	má:san
143.	Vag	má:san
144.	Odža	má:san
145.	DVu	má:san
146.	VGu	má:san
147.	VKa	má:san
148.	Li	má:san / mŕ:san
149.	Boj	mą́:san
150.	Jak	má:san
151.	Zlo	má:san
152.	Drv	má:san
153.	GPe	má:san
154.	Pak	má:san
155.	Vin	má:stan
156.	Str	má:stan
157.	Ste	má:san
158.	Nug	má:san
159.	Lu	má:san
160.	Res	má:san
161.	Bas	má:san
162.	Hri	má:san
163.	DR	má:san
164.	Podr	má:stan / mȓ:san / mȓ:stan
165.	Per	má:stan
166.	Pše	má:stan
167.	Div	má:stan
168.	Dbt	má:san / mŕ:san
169.	Im	má:stan
170.	GB	má:stan
171.	T-P	mą́:stan
172.	Žep	mą́:stan
173.	Lup	má:stan
174.	Rav	má:san
175.	Mis	mą́:stan
176.	Dop	má:stan
177.	Kom	má:stan
178.	Oča	má:stan
179.	S-V	mą́:san
180.	KVr	mŕ:san
181.	Po	má:stan
182.	SŠ	má:stan
183.	Ukr	má:stan
184.	Raj	má:stan
185.	Med	má:stan
186.	Bob	má:stan
187.	Siv	má:stan
188.	VBu	má:san / mą́:san
189.	Pop	má:san
190.	Vrb	má:san
191.	Liš	má:stan
192.	Mo	má:stan
193.	Jake	mą́:stan
194.	NGr	má:stan
195.	DSv	má:stan
196.	GKo	má:stan
197.	GSm	má:stan
198.	Srđ	má:stan
199.	Mah	má:stan
200.	Dol	má:stan
201.	Grb	má:san
202.	DI	má:san
203.	Mel	má:stan
204.	Trn	má:san
205.	Koz	má:stan
206.	GSr	má:stan
207.	BD	má:stan
208.	Pru	mŕ:san
209.	Suh	mą́:stan
210.	Šur	mŕ:san / má:stan
211.	MDu	má:san
212.	Jase	mŕ:san
213.	GKa	mą́:san
214.	Dab	má:stan
215.	KJe	má:san
216.	Oraš	má:stan
217.	Loh	má:san
218.	Dob	má:san
219.	Spa	má:san / lò:jan
220.	Iza	má:san
221.	Ćor	má:san
222.	Jez	mą́:sna
223.	Buž	má:san
224.	MKl	má:san
225.	Bih	má:san / má:stan
226.	Tuh	má:stan / mà:stan / má:san / mà:san
227.	Dub	mą́:stan
228.	Dola	má:san
229.	Svo	má:stan
230.	GT	má:stan

Komentar

Promjenu *st* > *s* u Njd. pridjeva ‘mastan’ ima ukupno sto dvadeset sedam mjesnih govora: u sto dvadeset tri mjesta zapisan je samo oblik *masan*, a u četiri *masan* / *mastan*. Neizmijenjenu grupu *st* ima sto istraženih govora: u devedeset šest samo je *mastan*, a u četiri *mastan* / *masan*.

Oblik *masan* zapisan je većinom kao jedini na širem području koje obuhvata cijelu Hercegovinu (zapisan je u svim hercegovačkim govorima, osim u mjestu Vedašić kod Duvna), istočnu Bosnu do Han-Pijeska, jugozapadnu (dolinom rijeke Vrbas i preko travničkog kraja do okolice Zenice u srednjoj Bosni) i zapadnu Bosnu; i ostali dijelovi Bosne imaju ovaj oblik, u govorima bez tješnje teritorijalne povezanosti.

Promjena *st* > *s* u Njd. pridjeva ‘mastan’ najčešća je u govorima Srba (od osamdeset istraženih govora njih četrdeset devet poznaje samo oblik *masan*) i govorima Hrvata (oblik *masan* odlika je tri petine ovih govora). Oblik s neizmijenjenom skupinom *st* najčešći je u govorima Bošnjaka – u četrdeset osam govora samo je *mastan*, a u četiri je *mastan* / *masan*.

Iz šest mjesta potječu nerelevantni odgovori (*mrsan*, *masna*), a iz jednog mjesta nema odgovora.

Literatura

Arnaut 2017: 105; Dalmacija 1997: 75; Dešić 1976: 179; Dragičević 2007: 350; Halilović 2002: 335; Halilović 2009: 49; Peco 1964: 104; Peco 1986: 146; Vujičić i dr. 1979: 94; Vujičić 1985: 158; Vujičić 1990: 114.

Up.: OLA: 1116; ALE: 361.

Etimologija

psl. *mâstь (stsl. масть, rus. масть, polj. maść) ← pie. *mag’-

mástan: prid. je nastao suf. tvorbom od *mâstь i *-an* < *-ьnъ, a korijen *mâstь nastao je iz gl. *mãzati, koji se izvodi iz pie. *mag’- ‘mazati, stiskati’.

Literatura

Skok 1972: II: 383; Brückner 1985: 325; Fasmer 1986: II: 579; Snoj 2016: 409.

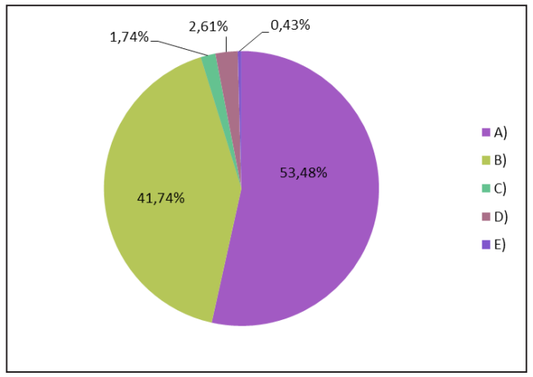

Ukupno (230):
A) 123 (53,48%)
B) 96 (41,74%)
C) 4 (1,74%)
D) 6 (2,61%)
E) 1 (0,43%)

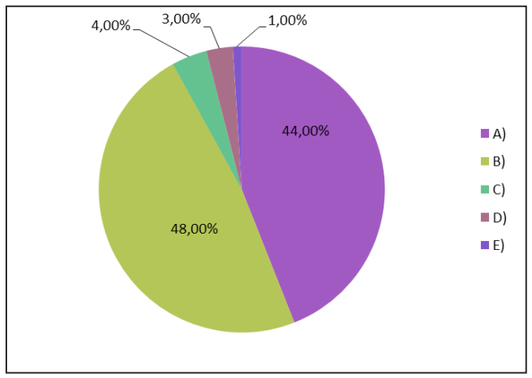

Bošnjaci (100):
A) 44 (44,00%)
B) 48 (48,00%)
C) 4 (4,00%)
D) 3 (3,00%)
E) 1 (1,00%)

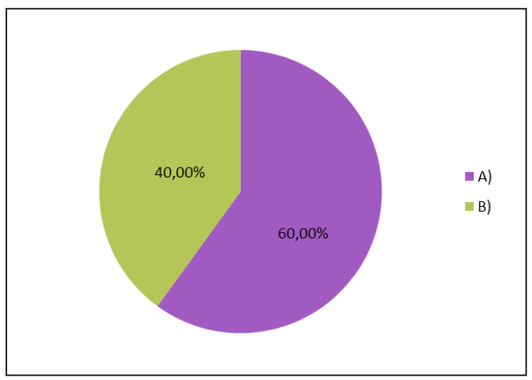

Hrvati (50):
A) 30 (60,00%)
B) 20 (40,00%)

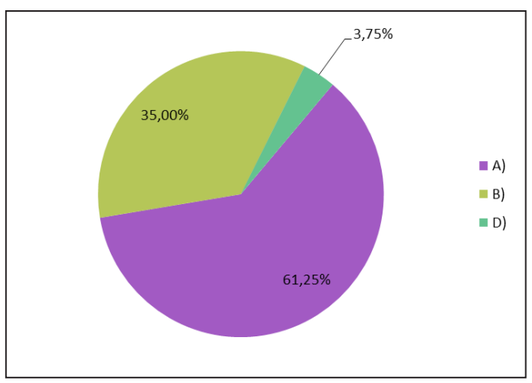

Srbi (80):
A) 49 (61,25%)
B) 28 (35,00%)
D) 3 (3,75%)

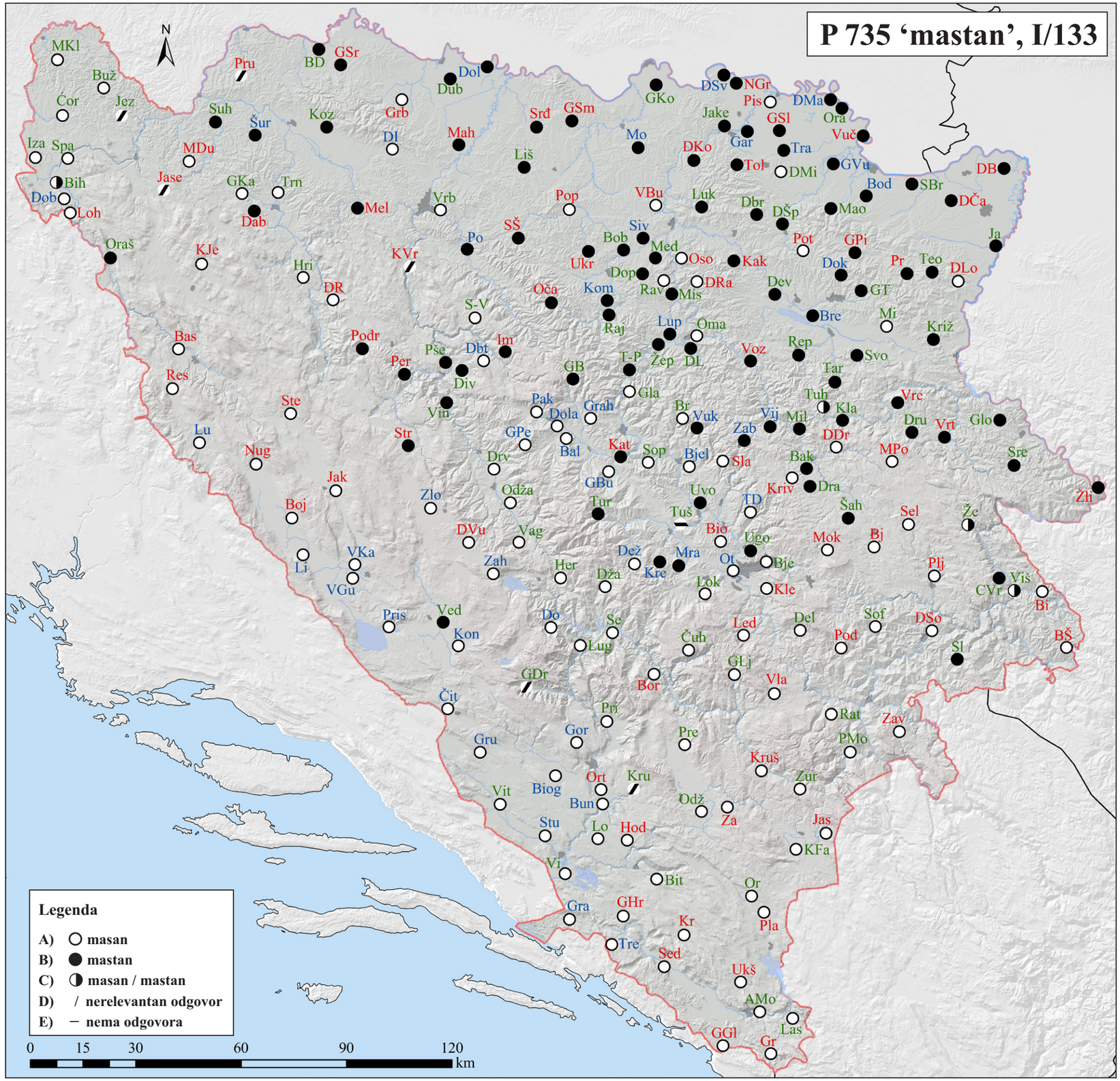

P 804 ‘pšenica’, I/134		
Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	šénica
2.	GGl	šénica
3.	AMo	šénica
4.	Las	šénica
5.	Ukš	šénica
6.	Pla	šénica
7.	Or	šénica
8.	Kr	šénica
9.	Sed	šénica
10.	Tre	šénica
11.	Gra	šénica
12.	GHr	šénica
13.	Bit	šénica
14.	Vi	šénica
15.	Lo	šénica
16.	Hod	šénica
17.	Bun	šénica
18.	Ort	šénica
19.	Kru	šénica
20.	Odž	šénica
21.	Za	šénica
22.	Kruš	šénica
23.	Zur	šénica
24.	KFa	šénica
25.	Jas	šénica
26.	PMo	šénica / šénʲca
27.	Zav	šénica
28.	Rat	šénica
29.	Vla	šénica
30.	GLj	šénica
31.	Pre	šénica
32.	Pri	šénica
33.	Lug	šénica
34.	Se	šénica
35.	Bor	šénica / šénʲca / šénca
36.	Čuh	šénica
37.	Led	šénica
38.	Del	šénica
39.	Pod	šénica
40.	Sof	šénica
41.	DSo	šénica
42.	Sl	šénica
43.	BŠ	šénica
44.	Bi	šénica
45.	Viš	šénica / šénca
46.	CVr	šénica
47.	Plj	šénica / šénʲca
48.	Že	šénca
49.	Sel	šénica / šénʲca / šénca
50.	Bj	šéńca
51.	Mok	šénica / šénca
52.	Šah	šénca
53.	Bje	Šénca
54.	Kle	šénica
55.	Ugo	šénica
56.	TD	šénica
57.	Bio	šenʲca
58.	Ot	šénca
59.	Lok	šénʲca
60.	Mra	šénʲca
61.	Kre	šénica
62.	Dež	šénʲca
63.	Dža	šénica
64.	Tur	šénʲca
65.	Kat	šénʲca
66.	Bak	šénica
67.	Tuš	šénʲca
68.	Uvo	šénʲca
69.	Kriv	šénica
70.	Dra	šénʲca
71.	DDr	šénica
72.	MPo	šénʲca
73.	Sre	šénca
74.	Žli	šénca
75.	Glo	šénca
76.	Vrt	šénʲca
77.	Dru	šénica
78.	Vre	šénʲca
79.	Križ	šénca
80.	Mi	šénʲca
81.	Tar	šénica
82.	Kla	šénʲca
83.	Mil	šénca
84.	Rep	šénca
85.	Voz	šénʲca
86.	Vij	šénica
87.	Zab	šénʲca
88.	Sla	šenʲca
89.	Bjel	šenʲca
90.	Sop	šénica
91.	Vuk	šénica
92.	Br	šénʲca
93.	GBu	šénca
94.	Bal	šénca
95.	Grah	šénica
96.	Gla	šę́nca
97.	DL	šénʲca
98.	Oma	šénʲca
99.	DRa	šénica
100.	Oso	šénica
101.	Kak	šénica
102.	Dev	šénica
103.	Bre	pšénica / šénica
104.	Dok	šénica
105.	GPi	šénʲca
106.	Pr	šénʲca
107.	DLo	šéⱬca
108.	Teo	šénica / šénca
109.	Ja	šénca
110.	DČa	šéⱬca
111.	DB	šénica
112.	SBr	šénica
113.	Bod	šénica
114.	Mao	šénʲca
115.	Pot	šénica
116.	DŠp	šénica
117.	Dbr	šę́nca
118.	Luk	šénica
119.	DMi	pšénica
120.	GVu	šénica
121.	Vuč	šénica
122.	Ora	šéńca
123.	DMa	
124.	Tra	šénica
125.	GSl	šénica
126.	Tol	šénca
127.	DKo	šénca
128.	Gar	šénʲca
129.	Pis	šénʲca
130.	Stu	šémca
131.	Vit	šénca
132.	Gru	šénica
133.	Biog	šénica
134.	Gor	šénica
135.	GDr	šénica / ozímica
136.	Čit	šénica / šénca
137.	Kon	šénica
138.	Pris	šénica
139.	Ved	šénica / šénʲca
140.	Do	šénica
141.	Zah	šénica
142.	Her	šénʲca
143.	Vag	šénica
144.	Odža	šénica
145.	DVu	šénca
146.	VGu	šénica
147.	VKa	šénʲca
148.	Li	šénica
149.	Boj	šénʲca
150.	Jak	šénca
151.	Zlo	šénica
152.	Drv	šénica
153.	GPe	šénca
154.	Pak	šénca
155.	Vin	šénʲca
156.	Str	šénca
157.	Ste	šénʲca
158.	Nug	šénica
159.	Lu	šéⱬca
160.	Res	šéⱬca
161.	Bas	šenʲca / pšenʲca
162.	Hri	šénica
163.	DR	šénca
164.	Podr	šénʲca
165.	Per	šénʲca
166.	Pše	šénʲca / pšénʲca
167.	Div	šénʲca / pšénʲca
168.	Dbt	šénʲca
169.	Im	šénca
170.	GB	šénca
171.	T-P	šénca
172.	Žep	šénca
173.	Lup	šéⱬca
174.	Rav	šénica
175.	Mis	šénʲca
176.	Dop	šénica
177.	Kom	šénʲcu
178.	Oča	šénca
179.	S-V	šénica / šénca
180.	KVr	šénʲca
181.	Po	šénica
182.	SŠ	šénca
183.	Ukr	šénʲca
184.	Raj	šénica
185.	Med	šénʲca
186.	Bob	šénica
187.	Siv	šénica
188.	VBu	šénica
189.	Pop	šénica
190.	Vrb	šénica / šénca
191.	Liš	šénica
192.	Mo	šénica
193.	Jake	šénʲca
194.	NGr	šénʲca
195.	DSv	šénica
196.	GKo	šénica
197.	GSm	šénʲca
198.	Srđ	šéⱬca
199.	Mah	šénica / šénca
200.	Dol	šénica
201.	Grb	šénica
202.	DI	šénʲca
203.	Mel	pšénica / šénica
204.	Trn	šénica
205.	Koz	šénica / šénca
206.	GSr	šénca
207.	BD	šénica
208.	Pru	šénʲca
209.	Suh	šénʲca
210.	Šur	šénica
211.	MDu	šénica
212.	Jase	šénʲca
213.	GKa	šénica
214.	Dab	šénica
215.	KJe	šénica
216.	Oraš	šénica
217.	Loh	šénica
218.	Dob	šénca
219.	Spa	šénʲca / šenca
220.	Iza	šénca
221.	Ćor	šénica
222.	Jez	šénca
223.	Buž	šénca
224.	MKl	šénca
225.	Bih	šémca
226.	Tuh	šénica / šénca
227.	Dub	šénca
228.	Dola	šénca
229.	Svo	šénica
230.	GT	pšénica

Komentar

Promjenu *pš* > *š* u Njd. imenice ‘pšenica’ poznaje ukupno dvjesto dvadeset sedam mjesnih govora: u dvjesto dvadeset dva mjesta zapisan je samo oblik *šenica*, a u pet *šenica* / *pšenica*. Skupina *pš* sačuvana je u sedam mjesnih govora: dva imaju samo oblik *pšenica*, a pet ima *pšenica* / *šenica*.

Svi mjesni govori u kojima je zapisan oblik *pšenica* nalaze se u Bosni; osim u okolici Tuzle i Jajca, ovi govori nisu teritorijalno povezani.

Promjena *pš* > *š* u Njd. imenice ‘pšenica’ najdosljednija je u govorima Srba – svih osamdeset govora poznaje oblik *šenica* (sedamdeset osam ima samo ovaj oblik, a dva imaju *šenica* / *pšenica*); ovaj oblik ne poznaju jedino dva mjesna govora Bošnjaka (M119, Donja Mionica kod Gradačca, i M230, Gornja Tuzla). Oblik *pšenica* najprisutniji je u govorima Bošnjaka – četiri mjesna govora poznaju ovaj oblik (u spomenuta dva samo je *pšenica*, a *pšenica* / *šenica* u M166, Pšenik kod Jajca, i M167, Divičani kod Jajca).

Iz jednog mjesta nema odgovora.

Literatura

Arnaut 2017: 104; Baotić 1983: 98; Brozović 2012: 313; Bulić 2013: 144; Bulić 2014: 88; Čustović 1961: 93, 106, 110; Dalmacija 1997: 71; Dešić 1976: 176; Dragičević 2007: 350; Đukanović 1983: 217; Đurović 1992: 211; FO 1981: 409, 415, 430, 436, 442, 463, 472, 512; Hadžikadić 2012: 22, 26; Halilović 1990: 294; Halilović 2002: 335; Halilović 2009: 49; Jahić 2002: 147; Kozomara 2016: 651; Okuka 1983: 62; Okuka 1983a: 69; Peco 1964: 102; Peco 1975: 249; Peco 1983: 255; Peco 1986: 146; Peco 2001: 680; Pehlić 2006: 65; Petrović 1970: 343; Petrović 1971: 83; Ramić 1999: 331; Remetić 1970: 122; Remetić 1981: 185; Ružičić 1936: 248; Simić 1978: 62; Šurmin 1895: 195; Valjevac 1983: 342; Valjevac 2002: 175; Vujičić i dr. 1979: 93-94; Vujičić 1981: 202; Vujičić 1985: 157; Vujičić 1990: 112.

Up.: OLA: 589-590; ALE: 70.

Etimologija

psl. *pьšeníca (stsl. пьшєнѭца, rus. пшени́ца, polj. pszenica) ← pie. *peⱬs-

pšènica: psl. im. *pьšeníca nastala je suf. tvorbom od pьšenъ i *-*ica* < pie. *-*īkā*, gdje je *pьšenъ ‘brašno, zrnje’ poimeničen part. perf. pas. gl. *pьxáti ‘udarati’, koji se izvodi iz pie. korijena *peⱬs- ‘tući, gaziti’.

Literatura

Skok 1972: II: 586; Brückner 1985: 446; Fasmer 1987: III: 417; Snoj 2016: 614.

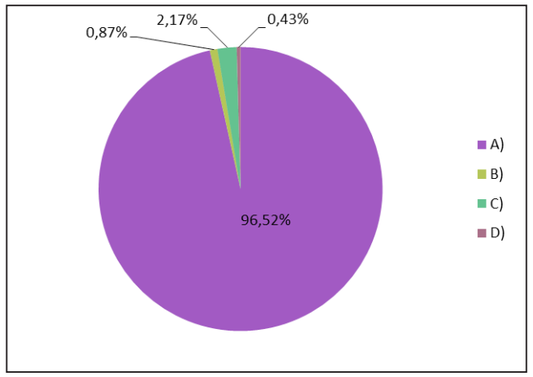

Ukupno (230):
A) 222 (96,52%)
B) 2 (0,87%)
C) 5 (2,17%)
D) 1 (0,43%)

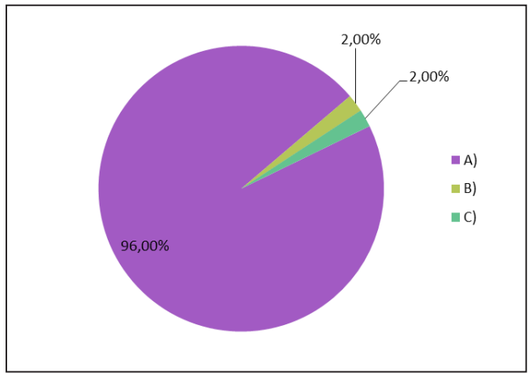

Bošnjaci (100):
A) 96 (96,00%)
B) 2 (2,00%)
C) 2 (2,00%)

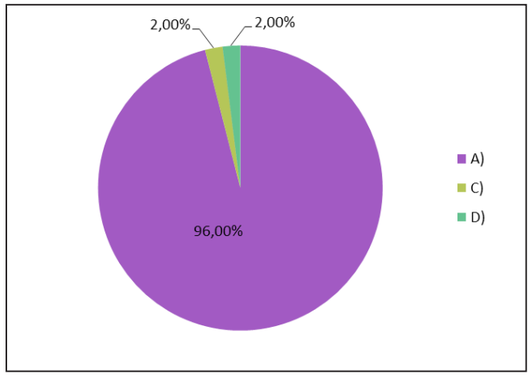

Hrvati (50):
A) 48 (96,00%)
C) 1 (2,00%)
D) 1 (2,00%)

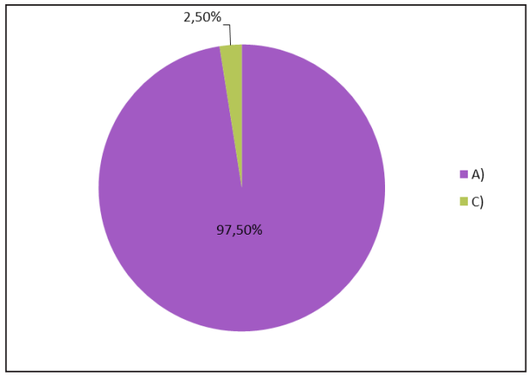

Srbi (80):
A) 78 (97,50%)
C) 2 (2,50%)

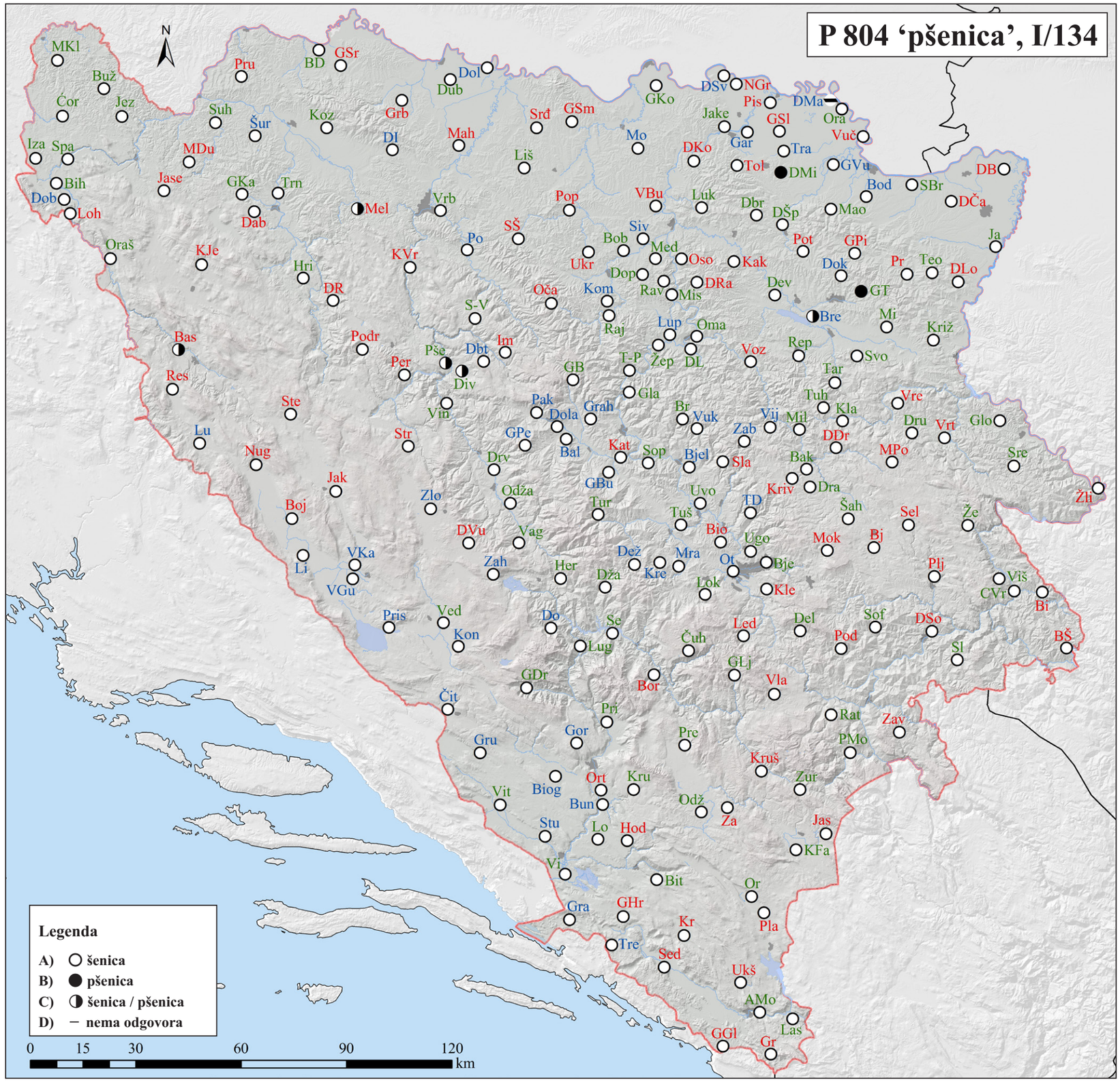

P 867 ‘janje’ / ‘jagnje’, I/135

Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	jȁńe
2.	GGl	jȁńe
3.	AMo	jȁńe
4.	Las	jȁńe
5.	Ukš	jȁńe
6.	Pla	jȁńe
7.	Or	jȁńe
8.	Kr	jȁńe
9.	Sed	jȁńe
10.	Tre	jȁńe
11.	Gra	jȁńe
12.	GHr	jȁńe
13.	Bit	jȁńe
14.	Vi	jȁńe
15.	Lo	jȁńe
16.	Hod	jȁńe
17.	Bun	jȁńe
18.	Ort	jȁńe
19.	Kru	jȁńe
20.	Odž	jȁńe
21.	Za	jȁńe
22.	Kruš	jȁńe
23.	Zur	jȁńe
24.	KFa	jȁńe
25.	Jas	jȁńe
26.	PMo	jȁńe
27.	Zav	jȁńe
28.	Rat	jȁńe
29.	Vla	jȁńe
30.	GLj	jȁńe
31.	Pre	jȁńe
32.	Pri	jȁńe
33.	Lug	jȁńe
34.	Se	jàgńe / jȁńe
35.	Bor	jȁńe
36.	Čuh	jȁńe
37.	Led	jȁńe
38.	Del	jȁńe
39.	Pod	jȁńe
40.	Sof	jȁńe
41.	DSo	jȁńe
42.	Sl	jȁńe
43.	BŠ	jȁńe
44.	Bi	jȁńe
45.	Viš	jȁńe
46.	CVr	jȁńe
47.	Plj	jàgńe / jȁńe
48.	Že	jȁńe
49.	Sel	jȁńe
50.	Bj	jȁńe
51.	Mok	jȁńe
52.	Šah	jȁńe
53.	Bje	jȁńe
54.	Kle	jȁńe
55.	Ugo	jȁńe
56.	TD	jȁńe
57.	Bio	jȁńe
58.	Ot	jȁńe
59.	Lok	jȁńe
60.	Mra	jȁńe
61.	Kre	jȁńe
62.	Dež	jȁńe
63.	Dža	jȁńe
64.	Tur	jȁńe
65.	Kat	jȁńe
66.	Bak	jȁńe
67.	Tuš	jȁńe
68.	Uvo	jȁńe
69.	Kriv	jȁńe
70.	Dra	jȁńe
71.	DDr	jȁńe
72.	MPo	jȁńe
73.	Sre	jȁńe
74.	Žli	jȁńe
75.	Glo	jȁńe
76.	Vrt	jȁńe
77.	Dru	jȁńe
78.	Vre	jȁńe / jàgńe
79.	Križ	jȁńe
80.	Mi	jȁńe
81.	Tar	jȁńe
82.	Kla	jȁńe
83.	Mil	jȁńe
84.	Rep	jȁńe
85.	Voz	jȁńe
86.	Vij	jȁńe
87.	Zab	jȁńe
88.	Sla	jȁńe
89.	Bjel	jȁńe
90.	Sop	jȁńe
91.	Vuk	jȁńe
92.	Br	jȁńe
93.	GBu	jȁńe
94.	Bal	jȁńe
95.	Grah	jȁńe
96.	Gla	ją̏ńę
97.	DL	jȁńe
98.	Oma	jȁńe
99.	DRa	jȁńe
100.	Oso	jȁńe
101.	Kak	ją̏ńe
102.	Dev	jȁńe
103.	Bre	jȁńe
104.	Dok	jȁńe
105.	GPi	jȁńe
106.	Pr	jȁńe
107.	DLo	jȁńe
108.	Teo	jȁńe
109.	Ja	jȁńe
110.	DČa	jȁńe
111.	DB	jȁńe
112.	SBr	jȁńe
113.	Bod	jȁńe
114.	Mao	jȁńe
115.	Pot	jȁńe
116.	DŠp	jȁńe
117.	Dbr	ją̏ńe
118.	Luk	jȁńe
119.	DMi	jȁńe
120.	GVu	jȁńe
121.	Vuč	jȁńe
122.	Ora	jȁńe
123.	DMa	jȁńe
124.	Tra	jȁńe
125.	GSl	jȁńe
126.	Tol	jȁńe
127.	DKo	jȁńe
128.	Gar	jȁńe
129.	Pis	jȁńe
130.	Stu	jȁńe
131.	Vit	jȁńe
132.	Gru	jȁńe
133.	Biog	jȁńe
134.	Gor	jȁńe
135.	GDr	jàne
136.	Čit	jȁńe
137.	Kon	jȁńe
138.	Pris	jȁńe
139.	Ved	jȁńe
140.	Do	jȁńe
141.	Zah	jȁńe
142.	Her	jȁńe
143.	Vag	jȁńe
144.	Odža	jȁńe
145.	DVu	jȁńe
146.	VGu	jȁńe
147.	VKa	jȁńe
148.	Li	jȁńe
149.	Boj	jȁńe
150.	Jak	jȁńe
151.	Zlo	jȁńe
152.	Drv	jȁńe
153.	GPe	jȁńe
154.	Pak	jȁńe
155.	Vin	jȁńe
156.	Str	jȁńe
157.	Ste	jȁńe
158.	Nug	jȁńe
159.	Lu	jȁńe
160.	Res	jȁńe
161.	Bas	jȁńe
162.	Hri	jȁńe
163.	DR	jȁńe
164.	Podr	jȁńe
165.	Per	jȁńe
166.	Pše	jȁńe
167.	Div	jȁńe
168.	Dbt	jȁńe
169.	Im	jȁńe
170.	GB	jȁńe
171.	T-P	ją̏gńe
172.	Žep	jȁńe
173.	Lup	jȁńe
174.	Rav	jȁńe
175.	Mis	jȁńe
176.	Dop	jȁńe
177.	Kom	jȁńe
178.	Oča	jȁńe
179.	S-V	jȁńe
180.	KVr	jȁńe
181.	Po	jȁńe
182.	SŠ	jȁńe
183.	Ukr	jȁńe
184.	Raj	jȁńe
185.	Med	jȁńe
186.	Bob	jȁńe
187.	Siv	jȁńe
188.	VBu	jȁńe
189.	Pop	jàgńe
190.	Vrb	jȁńe
191.	Liš	jȁńe
192.	Mo	jȁńe
193.	Jake	jȁńe
194.	NGr	jȁńe / jàgńe
195.	DSv	jȁńe
196.	GKo	jȁńe
197.	GSm	jàgńe
198.	Srđ	jȁńe
199.	Mah	jȁńe
200.	Dol	jȁńe
201.	Grb	jȁńe
202.	DI	jȁńe
203.	Mel	jȁńe / jàgńe
204.	Trn	jȁńe
205.	Koz	jȁńe
206.	GSr	jȁńe
207.	BD	jȁńe
208.	Pru	jȁńe
209.	Suh	jȁńe
210.	Šur	jȁńe
211.	MDu	jȁńe
212.	Jase	jȁńe
213.	GKa	jȁńe
214.	Dab	jȁńe
215.	KJe	jȁńe
216.	Oraš	jȁńe
217.	Loh	jȁńe / tȉːze
218.	Dob	jȁńe
219.	Spa	jȁńe
220.	Iza	jȁńe
221.	Ćor	jȁńe
222.	Jez	jȁńe
223.	Buž	jȁńe
224.	MKl	jȁńe
225.	Bih	jȁńe
226.	Tuh	jȁńe
227.	Dub	jȁńe
228.	Dola	jȁńe
229.	Svo	jȁńe
230.	GT	jȁńe

Komentar

Promjenu *gń* > *ń* u Njd. imenice ‘janje’ ima ukupno dvjesto dvadeset sedam mjesnih govora: u dvjesto dvadeset dva mjesta zapisan je samo oblik *jańe*, a u pet *jańe* / *jagńe*. Skupinu *gń* ima osam mjesnih govora: u tri je samo oblik *jagńe*, a u pet *jagńe* / *jańe*.

Oblik *jagńe* zapisan je u jednom hercegovačkom govoru (okolica Konjica), a bosanski govori s ovim oblikom međusobno su udaljeni i nisu povezani osim govora okolice Prnjavora.

Promjena *gń* > *ń* u Njd. imenice ‘janje’ najdosljednija je u govorima Hrvata – u svih pedeset mjesta zapisan je samo oblik *jańe*. Oblik *jańe* ne poznaju tri mjesna govora – dva govora Srba (M189, Popovići kod Prnjavora, i M197, Gornji Smrtići kod Prnjavora) i jedan govor Bošnjaka (M171, Topčić-Polje kod Zenice). Oblik *jagńe* prisutniji je u govorima Srba – šest mjesnih govora ima *jagńe* (dva samo *jagńe*, a četiri *jagńe* / *jańe*).

Literatura

Baotić 1983: 101; Brozović 2012: 332; Bulić 2013: 148; Dalmacija 1997: 72; Dešić 1976: 178; Dragičević 2007: 349; Đukanović 1983: 217; Đurović 1992: 206; Halilović 1990: 294; Halilović 2002: 335; Halilović 2009: 49; Jahić 2002: 148; Kozomara 2016: 649; Okuka 1983: 63; Okuka 1983a: 69; Peco 1975: 250; Peco 1983: 250; Peco 2001: 680; Pehlić 2006: 66; Petrović 1970: 343; Petrović 1971: 86; Ramić 1999: 318; Remetić 1970: 122; Remetić 1981: 186; Simić 1978: 63; Valjevac 1983: 344; Valjevac 2002: 183; Vujičić i dr. 1979: 94; Vujičić 1985: 160; Vujičić 1990: 114.

Up.: OLA: 238; ALE: 323; ODA: 619.

Etimologija

psl. *ągnę (stsl. агнѧ, rus. ягнёнок, polj. jagnię) ← pie. *ag^{u}(^{h})no-

jä(g)nje: psl. *ągnę izvodi se iz pie. korijena *ag^{u}(^{h})no- ‘janje’, a izvorno značenje riječi nije poznato. Denazalizacijom *ę* > /e/ dobijen je lik *ja(g)nje*.

Literatura

Skok 1971: I: 746; Brückner 1985: 197; Fasmer 1987: IV: 544-545; Snoj 2016: 260.

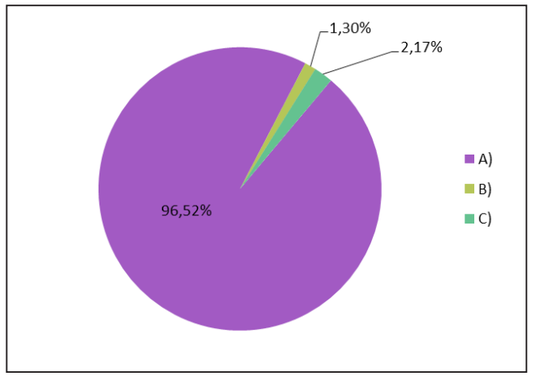

Ukupno (230):
A) 222 (96,52%)
B) 3 (1,30%)
C) 5 (2,17%)

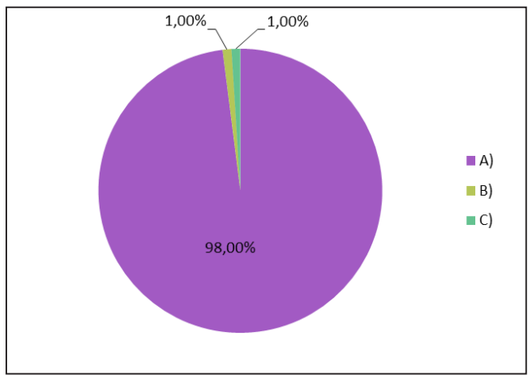

Bošnjaci (100):
A) 98 (98,00%)
B) 1 (1,00%)
C) 1 (1,00%)

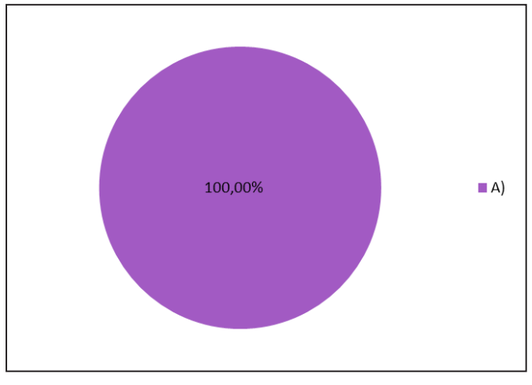

Hrvati (50):
A) 50 (100,00%)

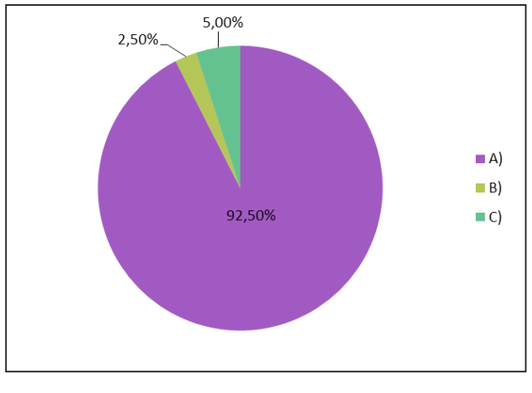

Srbi (80):
A) 74 (92,50%)
B) 2 (2,50%)
C) 4 (5,00%)

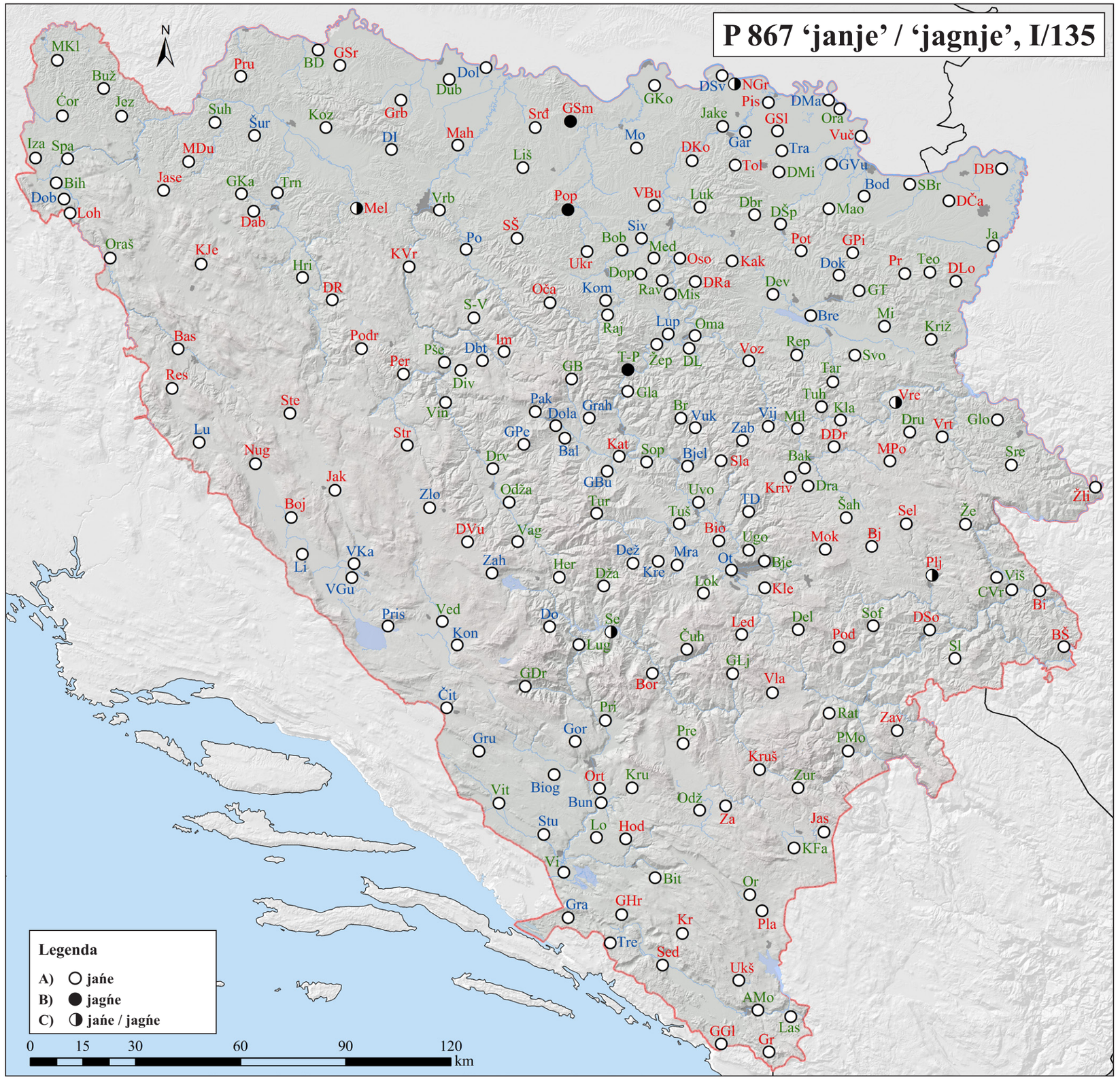

P 1182 ‘breskva’, I/136		
Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	brèska / pràska
2.	GGl	brèskva
3.	AMo	pràska / brèskva
4.	Las	pràska
5.	Ukš	brèskva
6.	Pla	brèska
7.	Or	brèska
8.	Kr	brèskva
9.	Sed	pràska
10.	Tre	pràska
11.	Gra	pràska / brèskva
12.	GHr	brèskva
13.	Bit	brèska
14.	Vi	pràska / brèskva
15.	Lo	pràska
16.	Hod	brèska / brèskva
17.	Bun	pràska
18.	Ort	pràska
19.	Kru	pràska
20.	Odž	brèska
21.	Za	brèska
22.	Kruš	brèstva
23.	Zur	brèskva
24.	KFa	brèskva / kaí:sija
25.	Jas	brèskva
26.	PMo	brèska
27.	Zav	brèska
28.	Rat	brèskva
29.	Vla	brèskva
30.	GLj	brèska
31.	Pre	brèska
32.	Pri	pràska
33.	Lug	pràska
34.	Se	brèskva / šèvtelija
35.	Bor	brèskva
36.	Čuh	brèska
37.	Led	brèskva
38.	Del	brèska
39.	Pod	brèskva
40.	Sof	brèskva
41.	DSo	brèskva
42.	Sl	brèskva
43.	BŠ	——
44.	Bi	——
45.	Viš	brèskva
46.	CVr	brèskva
47.	Plj	brèska
48.	Že	brèskva
49.	Sel	brèskva
50.	Bj	brèskva
51.	Mok	brèska
52.	Šah	brèska
53.	Bje	brèskva / kaí:sija / šuftélija
54.	Kle	brèska
55.	Ugo	brèskva
56.	TD	brèska
57.	Bio	brèskva
58.	Ot	brèskva
59.	Lok	brèskva
60.	Mra	brèska
61.	Kre	brèskva
62.	Dež	brèskva
63.	Dža	brèskva
64.	Tur	brèska
65.	Kat	brèska
66.	Bak	brèska / brèskva
67.	Tuš	brèskva / šeftélija
68.	Uvo	brèskva
69.	Kriv	brèska
70.	Dra	brèska
71.	DDr	brèska
72.	MPo	brèskva
73.	Sre	brèskva
74.	Žli	——
75.	Glo	šeptélija / ševtélija
76.	Vrt	brèska
77.	Dru	brèskva
78.	Vre	brèskva
79.	Križ	brèska
80.	Mi	brèskva
81.	Tar	brèska
82.	Kla	brèska
83.	Mil	brèska
84.	Rep	brèska / brèskva
85.	Voz	brèskva
86.	Vij	brèskva
87.	Zab	brèska
88.	Sla	brèskva
89.	Bjel	brèskva
90.	Sop	brèskva
91.	Vuk	brèskva
92.	Br	brèska
93.	GBu	brèska
94.	Bal	brèska
95.	Grah	brèska
96.	Gla	šęftélijạ
97.	DL	brèska
98.	Oma	brèskva
99.	DRa	pràska
100.	Oso	brèska / pràska
101.	Kak	brèskva / brèska
102.	Dev	brèska
103.	Bre	brèska
104.	Dok	brèska
105.	GPi	brèska
106.	Pr	brèska
107.	DLo	brèskva
108.	Teo	brèskva
109.	Ja	brèskva
110.	DČa	brèskva
111.	DB	brèska
112.	SBr	brèskva
113.	Bod	brèskva
114.	Mao	ševtélija
115.	Pot	brèska
116.	DŠp	brèskva
117.	Dbr	brẹ̀ska
118.	Luk	brèska
119.	DMi	brèskva
120.	GVu	brèskva
121.	Vuč	brèskva
122.	Ora	brèska
123.	DMa	brèska
124.	Tra	brèska
125.	GSl	brèskva
126.	Tol	brèskva
127.	DKo	brèska
128.	Gar	brèska
129.	Pis	brèskva
130.	Stu	brèskva
131.	Vit	pràska
132.	Gru	pràska
133.	Biog	brèska / pràska
134.	Gor	pràska
135.	GDr	brèska
136.	Čit	pràska
137.	Kon	brèska
138.	Pris	brèska
139.	Ved	brèska
140.	Do	brèskva
141.	Zah	brèskva
142.	Her	brèskva
143.	Vag	brèskva
144.	Odža	brèskva
145.	DVu	brèska
146.	VGu	brèskva
147.	VKa	brèskva
148.	Li	brèska
149.	Boj	brèska
150.	Jak	brèska
151.	Zlo	——
152.	Drv	brèskva
153.	GPe	brèskva
154.	Pak	brèskva
155.	Vin	brèska
156.	Str	bréskva
157.	Ste	brèska
158.	Nug	brèska
159.	Lu	brèskva
160.	Res	brèska
161.	Bas	brèska
162.	Hri	——
163.	DR	bréska
164.	Podr	brèskva
165.	Per	brèska
166.	Pše	brèskva
167.	Div	——
168.	Dbt	brèskve
169.	Im	brèskva
170.	GB	brèskva
171.	T-P	brèska
172.	Žep	šeptélija
173.	Lup	brèskva
174.	Rav	brèska
175.	Mis	brèskva
176.	Dop	brèskva
177.	Kom	brèska
178.	Oča	brèskva
179.	S-V	brèskva
180.	KVr	šantélija
181.	Po	brèska
182.	SŠ	brèskva
183.	Ukr	brèskva
184.	Raj	brèska / brèskva
185.	Med	brèska
186.	Bob	brèska / šeftélija
187.	Siv	brèska
188.	VBu	brèskva
189.	Pop	brèskva
190.	Vrb	brèskva
191.	Liš	brèskva
192.	Mo	brèska
193.	Jake	brèska
194.	NGr	brèska
195.	DSv	brèska
196.	GKo	brèska
197.	GSm	brèskva
198.	Srđ	brèskva
199.	Mah	brèska
200.	Dol	brèskva
201.	Grb	brèska
202.	DI	brèskva
203.	Mel	brèskva
204.	Trn	brèska
205.	Koz	brèskva
206.	GSr	brèskva
207.	BD	brèskva
208.	Pru	brèska
209.	Suh	brèskva / šeptélija
210.	Šur	šentélija
211.	MDu	šantélija
212.	Jase	brèskva
213.	GKa	brèska
214.	Dab	šuntélija
215.	KJe	brèskva
216.	Oraš	——
217.	Loh	brèska
218.	Dob	brèskva
219.	Spa	šeptélija
220.	Iza	šeftélija / šeptélija
221.	Ćor	brèskva / šeptélija
222.	Jez	šeptélija
223.	Buž	brèska / šeptélija
224.	MKl	šeptélija / brèska
225.	Bih	brèskva
226.	Tuh	brèskva
227.	Dub	šeftélija
228.	Dola	brèskva
229.	Svo	brèska
230.	GT	brèskva

Komentar

Suglasničku skupinu *kv* u Njd. imenice ‘breskva’ ima sto deset mjesnih govora: u sto pet mjesta zapisan je samo oblik *breskva*, a u pet *breskva* / *breska*. Oblik s disimilacijom suglasnika *kv* > *k* odlika je dvije petine istraženih govora: osamdeset šest mjesnih govora ima samo oblik *breska*, a pet *breska* / *breskva*. Oblik *brestva* zapisan je u M22, a oblik *praska* u četrnaest mjesta.

Širom Bosne i Hercegovine zapisan je oblik *breskva*, kao i oblik *breska*; oblik *breskva* češći je u istočnoj, oblik *breska* u jugozapadnoj Bosni. Od četrnaest mjesnih govora sa zapisanim oblikom *praska* njih trinaest pripada hercegovačkim govorima, a jedan se nalazi u sjevernoj Bosni (Donji Rakovac kod Maglaja).

Suglasnička skupina *kv* u Njd. imenice ‘breskva’ podjednako je zastupljena u govorima Bošnjaka (u četrdeset osam mjesta zapisan je ovaj oblik: četrdeset pet mjesta ima samo *breskva*, a tri imaju *breskva* / *breska*) i govorima Srba (u trideset devet mjesta potvrđen je ovaj oblik: u trideset sedam mjesta samo je *breskva*, a u dva *breskva* / *breska*). Oblik *brestva* potvrđen je u jednom mjesnom govoru Srba (M22, Kruščica kod Uloga). Oblik *praska* najčešći je u govorima Hrvata – pet mjesnih govora poznaje samo ovaj oblik, a najrjeđi u govorima Srba – tri mjesna govora imaju samo ovaj oblik.

Iz dvanaest mjesta potječu nerelevantni odgovori (*šeftelija*), a iz sedam mjesta nema odgovora.

Literatura

Arnaut 2017: 101; Baotić 1983: 88; Brabec 2012: 78; Bulić 2014: 80; Dalmacija 1997: 75; Halilović 2002: 339; Peco 1983: 255; Peco 1986: 146; Valjevac 1983: 335; Valjevac 2002: 145; Vujičić i dr. 1979: 95; Vujičić 1985: 161; Vujičić 1990: 116; Vujičić, Baotić 1989: 166.

Etimologija

psl. *bĕrsky (rus. пéрсик, polj. brzoskwinia) ← lat. pers(i)ca

brèskva: psl. *bĕrsky preuzeto je iz srlat. pers(i)ca ’breskva’, moguće preko srvnjem. pfersich, a lat. riječ doslovno znači ’perzijska’ budući da je breskva u Evropu stigla iz Kine preko Perzije.

Literatura

Skok 1971: I: 198-199; Brückner 1985: 45; Fasmer 1987: III: 243; Snoj 2016: 87.

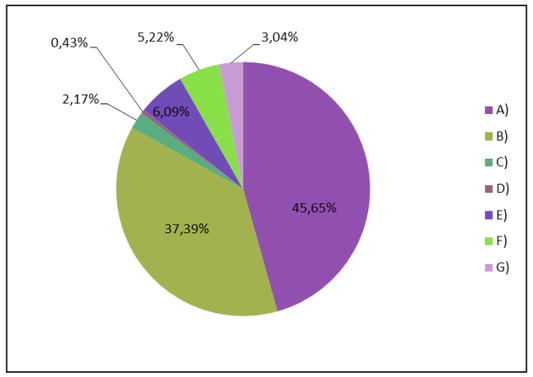

Ukupno (230):
A) 105 (45,65%)
B) 86 (37,39%)
C) 5 (2,17%)
D) 1 (0,43%)
E) 14 (6,09%)
F) 12 (5,22%)
G) 7 (3,04%)

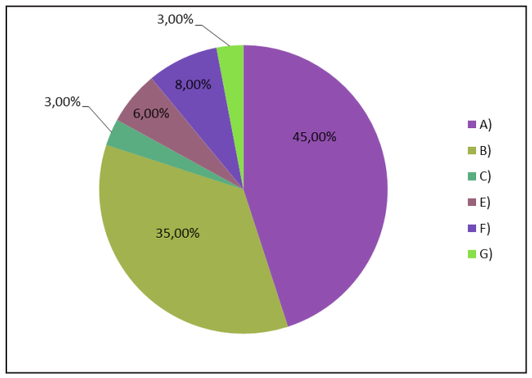

Bošnjaci (100):
A) 45 (45,00%)
B) 35 (35,00%)
C) 3 (3,00%)
E) 6 (6,00%)
F) 8 (8,00%)
G) 3 (3,00%)

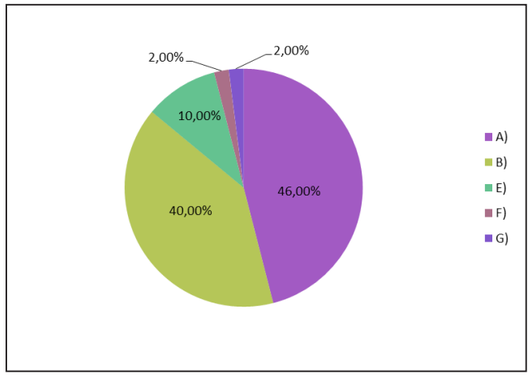

Hrvati (50):
A) 23 (46,00%)
B) 20 (40,00%)
E) 5 (10,00%)
F) 1 (2,00%)
G) 1 (2,00%)

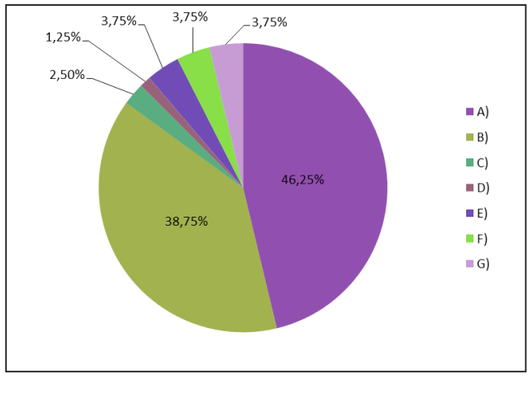

Srbi (80):
A) 37 (46,25%)
B) 31 (38,75%)
C) 2 (2,50%)
D) 1 (1,25%)
E) 3 (3,75%)
F) 3 (3,75%)
G) 3 (3,75%)

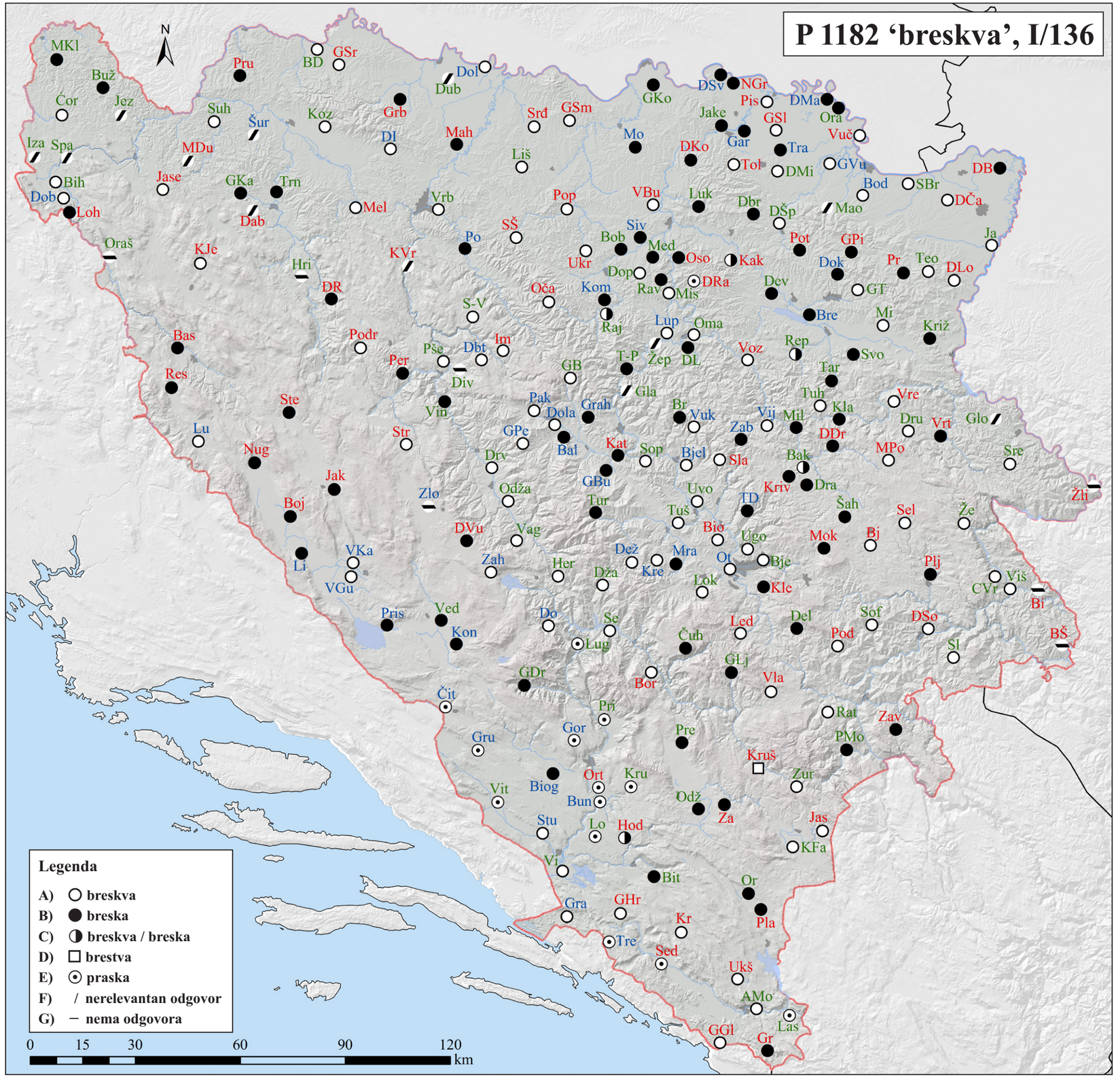

P 1095 ‘pčela’, I/137		
Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	čéla
2.	GGl	čéla
3.	AMo	čèla
4.	Las	čéla
5.	Ukš	čèla
6.	Pla	čéla
7.	Or	čéla
8.	Kr	čèla
9.	Sed	čéla
10.	Tre	čéla
11.	Gra	čéla
12.	GHr	pčèla
13.	Bit	čéla
14.	Vi	čéla
15.	Lo	čéla
16.	Hod	čéla
17.	Bun	čéla
18.	Ort	čéla
19.	Kru	čéla
20.	Odž	čéla
21.	Za	čéla
22.	Kruš	čéla
23.	Zur	čéla
24.	KFa	čéla
25.	Jas	čèla
26.	PMo	čéla
27.	Zav	čéla
28.	Rat	čéla
29.	Vla	čéla
30.	GLj	čèla
31.	Pre	čèla
32.	Pri	čéla
33.	Lug	čéla
34.	Se	čéla
35.	Bor	čéla
36.	Čuh	čéla
37.	Led	čéla
38.	Del	čéla
39.	Pod	čéla
40.	Sof	čvèla
41.	DSo	čéla
42.	Sl	pčèla / čèla
43.	BŠ	čéla
44.	Bi	čéla
45.	Viš	čvéla / ćvéla
46.	CVr	čvéla
47.	Plj	čéla / čvéla
48.	Že	čvéla
49.	Sel	čéla
50.	Bj	čéla
51.	Mok	čéla
52.	Šah	ćvéla
53.	Bje	ćéla
54.	Kle	čéla
55.	Ugo	ć́éla
56.	TD	ćéla
57.	Bio	ć́éla
58.	Ot	ćéla
59.	Lok	ćéla
60.	Mra	čéla
61.	Kre	čéla
62.	Dež	čéla
63.	Dža	čéla
64.	Tur	čéla
65.	Kat	ćéla
66.	Bak	ćvéla / pćéla
67.	Tuš	ćéla
68.	Uvo	čéla
69.	Kriv	čéla
70.	Dra	ćéla
71.	DDr	čéla
72.	MPo	čéla
73.	Sre	ćéla
74.	Žli	čéla
75.	Glo	ćéla
76.	Vrt	čéla
77.	Dru	čvèla
78.	Vre	čéla
79.	Križ	čéla
80.	Mi	čéla
81.	Tar	čéla
82.	Kla	ćvéla
83.	Mil	čvéla / čéla
84.	Rep	čéla
85.	Voz	čéla
86.	Vij	čéla
87.	Zab	čéla
88.	Sla	čéla
89.	Bjel	čèla
90.	Sop	ćéla
91.	Vuk	čéla
92.	Br	ćéla
93.	GBu	pćéla
94.	Bal	ćéla
95.	Grah	ćéla
96.	Gla	ćęla
97.	DL	čéla
98.	Oma	čèla
99.	DRa	čéla
100.	Oso	čéla
101.	Kak	čéla
102.	Dev	čéla
103.	Bre	pčéla
104.	Dok	čéla
105.	GPi	čéla
106.	Pr	čéla
107.	DLo	čéla
108.	Teo	čéla
109.	Ja	čéla
110.	DČa	pčéla
111.	DB	čéla
112.	SBr	čéla
113.	Bod	čéla
114.	Mao	čéla
115.	Pot	čéla
116.	DŠp	čèla
117.	Dbr	čęla
118.	Luk	čéla
119.	DMi	čéla
120.	GVu	čéla
121.	Vuč	čéla
122.	Ora	ć́éla
123.	DMa	čéla
124.	Tra	čéla
125.	GSl	čéla
126.	Tol	čéla
127.	DKo	čéla
128.	Gar	čéla
129.	Pis	čéla
130.	Stu	čéla
131.	Vit	ćéla
132.	Gru	čéla
133.	Biog	čéla
134.	Gor	čéla
135.	GDr	čéla
136.	Čit	čéla
137.	Kon	čéla
138.	Pris	čéla
139.	Ved	čéla
140.	Do	čéla
141.	Zah	čéla
142.	Her	ćèla
143.	Vag	ćéla
144.	Odža	pćéla
145.	DVu	čéla
146.	VGu	čéla
147.	VKa	čéla
148.	Li	čéla
149.	Boj	čéla
150.	Jak	čéla
151.	Zlo	čéla
152.	Drv	ćéla
153.	GPe	ćéla
154.	Pak	ćéla
155.	Vin	ćéla
156.	Str	čéla
157.	Ste	čéla
158.	Nug	čéla
159.	Lu	čéla
160.	Res	čéla
161.	Bas	pčèla
162.	Hri	čéla
163.	DR	čéla
164.	Podr	pčèla / čèla
165.	Per	čéla
166.	Pše	ćéla
167.	Div	ć́éla
168.	Dbt	čéla
169.	Im	čéla
170.	GB	ćéla
171.	T-P	ćèla
172.	Žep	ćéla
173.	Lup	čéla
174.	Rav	čéla
175.	Mis	ćéla
176.	Dop	čéla
177.	Kom	čéla
178.	Oča	čéla
179.	S-V	ć́éla / ćéla
180.	KVr	čéla
181.	Po	ćéla
182.	SŠ	čéla
183.	Ukr	čéla
184.	Raj	čéla
185.	Med	čéla
186.	Bob	čéla
187.	Siv	čéla
188.	VBu	pčéla / čéla
189.	Pop	čéla
190.	Vrb	ćéla
191.	Liš	ćéla
192.	Mo	čéla
193.	Jake	čéla
194.	NGr	čéla
195.	DSv	čéla
196.	GKo	čéla
197.	GSm	pčèla
198.	Srđ	čéla
199.	Mah	čéla
200.	Dol	čéla
201.	Grb	čéla
202.	DI	čéla
203.	Mel	čéla
204.	Trn	čéla
205.	Koz	ć́éla
206.	GSr	čéla
207.	BD	ćéla
208.	Pru	čéla
209.	Suh	čéla
210.	Šur	čéla
211.	MDu	čéla
212.	Jase	čéla
213.	GKa	čéla
214.	Dab	čéla
215.	KJe	čéla
216.	Oraš	čéla
217.	Loh	čéla
218.	Dob	čéla
219.	Spa	čéla
220.	Iza	čéla
221.	Ćor	čéla
222.	Jez	čèla
223.	Buž	čéla
224.	MKl	čéla
225.	Bih	pčéla / čéla
226.	Tuh	čéla
227.	Dub	čéla
228.	Dola	ćéla
229.	Svo	čéla
230.	GT	pčéla

Komentar

Suglasničku skupinu *pč* u Njd. imenice ‘pčela’ ima trinaest mjesnih govora: njih devet ima samo oblik *pčela* (*pćela*), a četiri imaju *pčela* / *čela*. Oblik s disimilacijom suglasnika *pč* > *č* poznaje dvjesto četrnaest mjesnih govora: dvjesto deset ima samo oblik *čela* (*ćela*), a četiri imaju *čela* / *pčela*. Oblik *čvela* potvrđen je u sedam mjesnih govora.

Oblik *pčela* ima jedan hercegovački govor (Gornje Hrasno kod Neuma), dok se ostali govori s oblikom *pčela* (*pćela*) nalaze u Bosni i, osim u tuzlanskom kraju, nisu povezani i teritorijalno su udaljeni. Areal oblika *čvela* nalazi se uglavnom na području istočne Bosne i zahvata mjesne govore: Sofići (kod Goražda) – Crni Vrh (kod Višegrada) i Višegrad – Žepa (kod Rogatice) – Drum (kod Vlasenice) – Kladanj – Šahbegovići (kod Sokoca).

Suglasnička skupina *pč* u Njd. imenice ‘pčela’ najčešća je u govorima Srba – oblik *pčela* poznaje šest mjesnih govora (u četiri je samo *pčela*, a u dva *pčela* / *čela*). Promjena *pč* > *č* najčešća je u govorima Hrvata – od pedeset istraženih njih četrdeset osam poznaje samo oblik *čela*. Oblik *čvela* odlika je samo bošnjačkih govora (njih sedam poznaje samo ovaj oblik).

Literatura

Arnaut 2017: 104; Baotić 1983: 98; Brabec 2012: 79; Brozović 1966: 146; Bulić 2013: 144; Bulić 2014: 88; Dalmacija 1997: 71; Dešić 1976: 176; Dragičević 2007: 350; Đukanović 1983: 217; Đurović 1992: 211; FO 1981: 409, 415, 430, 436, 442, 463, 472, 476, 512; Hadžikadić 2012: 22; Halilović 1990: 294; Halilović 2002: 336; Halilović 2009: 49; Jahić 2002: 146-147; Kozomara 2016: 651; Okuka 1983: 62; Pavešić 1960: 375; Peco 1975: 249; Peco 1986: 146; Peco 2001: 680-681; Pehlić 2006: 65; Petrović 1970: 343; Ramić 1999: 331; Remetić 1970: 122; Remetić 1981: 186; Rešetar 1907: 148; Simić 1978: 62; Šurmin 1895: 195; Valjevac 1983: 341; Valjevac 2002: 175; Vujičić i dr. 1979: 94; Vujičić 1981: 202; Vujičić 1985: 157; Vujičić 1990: 112; Vuković 1964: 50.

Up.: OLA: 327; ALE: 342.

Etimologija

psl. *bъčelá, *bьčelá (stsl. бъчела, бьчела, rus. пчелá, polj. pszczoła), lit. bitis ← pie. *b^{h}eį- ili *beu̯k-

pčèla: postoji više mogućih porijekla; psl. *bьčelá mogla je nastati od *bьko- < pie. *b^{h}eį- ‘pčela’, kojemu je dodan suf. *-ela*, dok bi *bъčelá mogla imati vezu sa gl. bučati, koji se izvodi iz pie. korijena *beu̯k.

Literatura

Skok 1972: II: 626-627; Brückner 1985: 446; Fasmer 1987: III: 416; Snoj 2016: 111.

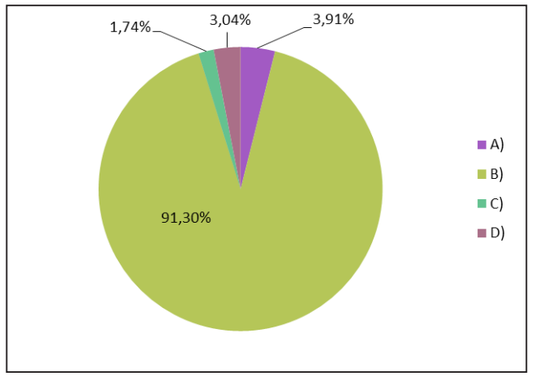

Ukupno (230):
A) 9 (3,91%)
B) 210 (91,30%)
C) 4 (1,74%)
D) 7 (3,04%)

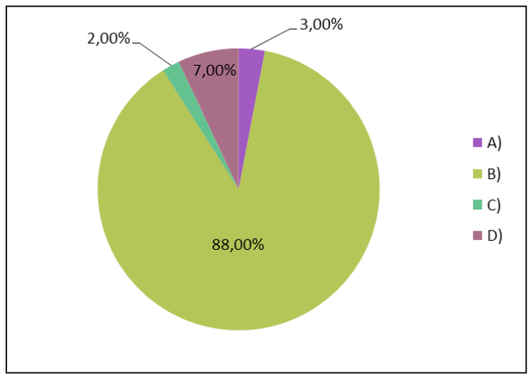

Bošnjaci (100):
A) 3 (3,00%)
B) 88 (88,00%)
C) 2 (2,00%)
D) 7 (7,00%)

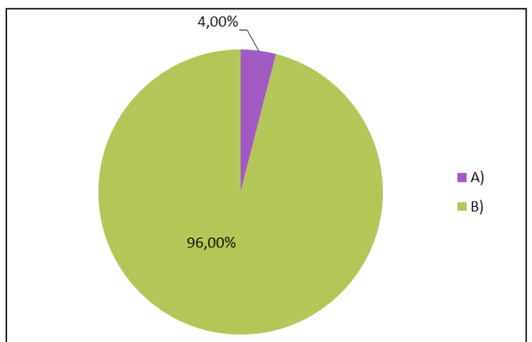

Hrvati (50):
A) 2 (4,00%)
B) 48 (96,00%)

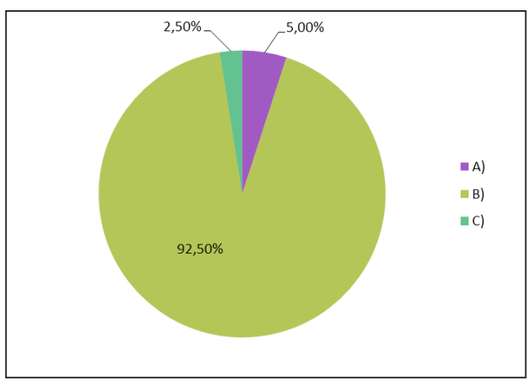

Srbi (80):
A) 4 (5,00%)
B) 74 (92,50%)
C) 2 (2,50%)

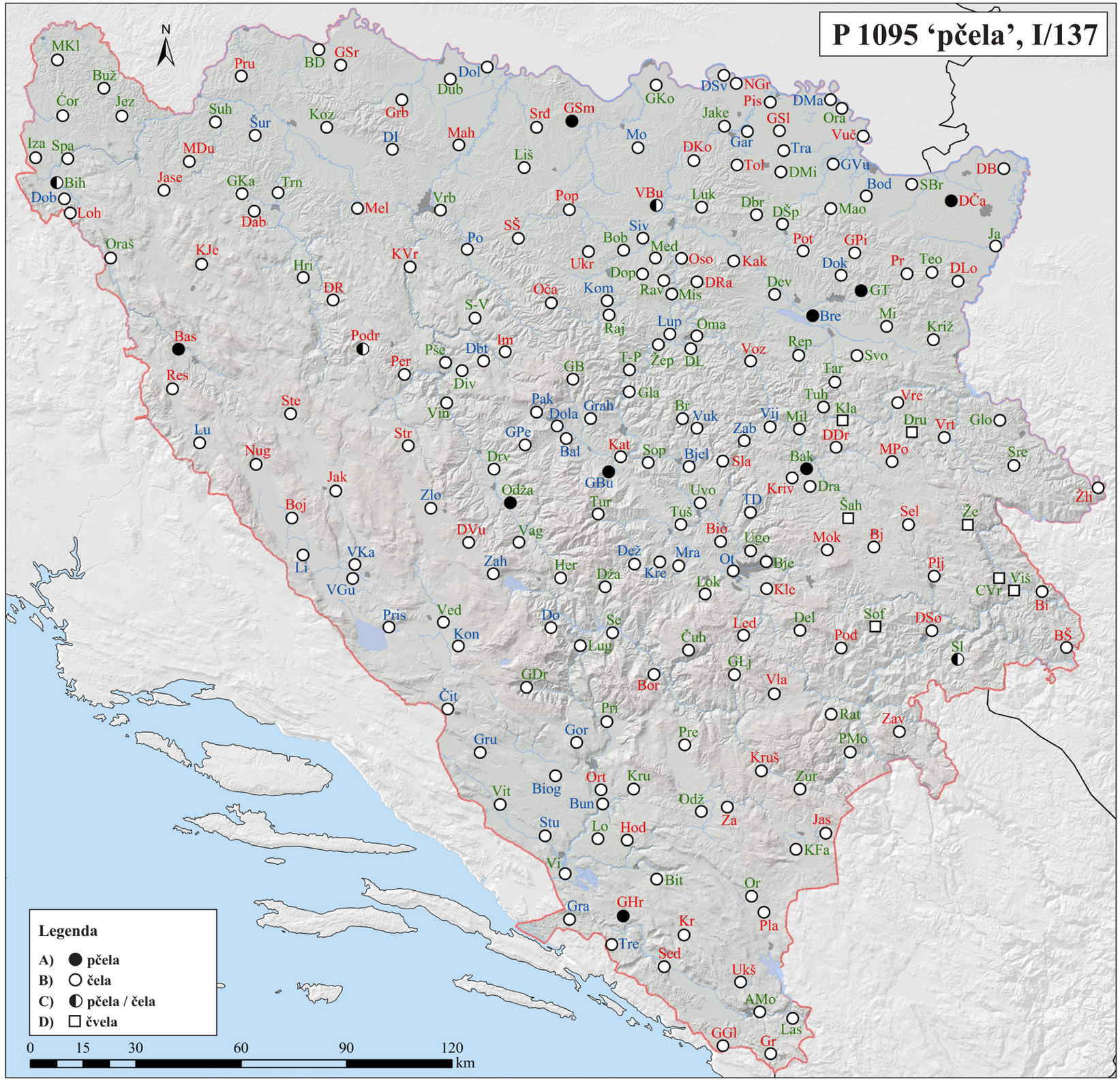

P 1102 ‘leptir’ / ‘leptirica’, I/138		
Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	lèpi:r
2.	GGl	lepírica
3.	AMo	lèpti:r
4.	Las	lèpi:r
5.	Ukš	lèpi:r
6.	Pla	lèpti:r
7.	Or	lèpi:r
8.	Kr	lèpi:r / lepiríca
9.	Sed	lepírica
10.	Tre	lepírica
11.	Gra	lèpti:r
12.	GHr	lèpti:r / leptírica
13.	Bit	leptírica
14.	Vi	lèpti:r
15.	Lo	lèpti:r
16.	Hod	lèpti:r
17.	Bun	lèpti:r
18.	Ort	leptírica
19.	Kru	lèpti:r
20.	Odž	lépi:r / lepírica
21.	Za	lèpi:r / lepírica
22.	Kruš	lépi:r
23.	Zur	lèpi:r / lepírica
24.	KFa	lèpi:r / lepírica
25.	Jas	lèpti:r
26.	PMo	lèpi:r
27.	Zav	lèpi:r
28.	Rat	lèpti:r
29.	Vla	lèpi:r / lèpti:r
30.	GLj	lèpi:r / lepírica
31.	Pre	lèmpi:r / lempírica
32.	Pri	lepírica
33.	Lug	lepírica
34.	Se	lèpi:r / lepírka
35.	Bor	lèpti:r / lepírica
36.	Čuh	lépi:r
37.	Led	lépi:r
38.	Del	lèpi:r
39.	Pod	lèpi:r
40.	Sof	lèpi:r
41.	DSo	lèpti:r
42.	Sl	lèpti:r / leptírica / lèpi:r / lepírica
43.	BŠ	lèpi:r / lepírica
44.	Bi	lèpti:r
45.	Viš	lèpi:r
46.	CVr	lèpti:r
47.	Plj	lèpi:r / lepírica
48.	Že	lèpi:r
49.	Sel	lèpi:r / lepírica
50.	Bj	lèpi:r
51.	Mok	lèpti:r
52.	Šah	lèpi:r / lepírica
53.	Bje	lèpi:r / lepírca
54.	Kle	——
55.	Ugo	lèpti:r
56.	TD	lèpti:r
57.	Bio	lèpi:r / lepírca
58.	Ot	lèpti:r
59.	Lok	lèpi:r / lepírica
60.	Mra	lèpi:r / lepírca
61.	Kre	lèpi:r / lepírica
62.	Dež	lèpi:r
63.	Dža	lèpti:r
64.	Tur	lèpi:r
65.	Kat	leptírica
66.	Bak	lèpti:r / leptírići
67.	Tuš	lèpi:r / lepírica
68.	Uvo	lèpi:r
69.	Kriv	lèpi:r
70.	Dra	lèpti:r
71.	DDr	lèpi:r
72.	MPo	lèpti:r
73.	Sre	lèpi:r
74.	Žli	lèpi:r
75.	Glo	lèpi:r
76.	Vrt	lèpi:r
77.	Dru	lèpi:r
78.	Vre	lèpi:r
79.	Križ	lèpi:r
80.	Mi	lèpi:r / lepírca
81.	Tar	lèpi:r / vjèština
82.	Kla	lèpi:r / lepírica
83.	Mil	lèpi:r / lepírica
84.	Rep	vjèština
85.	Voz	lépi:r
86.	Vij	lèpti:r / lépti:r
87.	Zab	lèpti:r / leptírca
88.	Sla	lèpi:r / lepírica
89.	Bjel	lèpi:r / lepírca
90.	Sop	lépi:r
91.	Vuk	lépi:r
92.	Br	lèmpije:r
93.	GBu	lèpi:r
94.	Bal	lèpi:r / lepírca
95.	Grah	lèpi:r / lepírca
96.	Gla	lẹ̀pi:r
97.	DL	lèpi:r
98.	Oma	lèpi:r / lepírica
99.	DRa	lèpu:r
100.	Oso	lèpu:r
101.	Kak	lèpi:r / lèpti:r
102.	Dev	lépi:r
103.	Bre	lèpi:r / lèpti:r
104.	Dok	lèpi:r
105.	GPi	lèpi:r
106.	Pr	lèpi:r
107.	DLo	lèpti:r
108.	Teo	lèpi:r / lepírica
109.	Ja	lèpi:r
110.	DČa	lèpi:r
111.	DB	lèpi:r
112.	SBr	lèpi:r
113.	Bod	lèpti:r
114.	Mao	lepi:r
115.	Pot	lèpi:r
116.	DŠp	lèpi:r
117.	Dbr	leptì:r
118.	Luk	lèpi:ur
119.	DMi	lèpi:r
120.	GVu	lépi:r
121.	Vuč	lèpi:r
122.	Ora	lèpi:r
123.	DMa	lèmpi:r
124.	Tra	lèpi:r
125.	GSl	lèpi:r
126.	Tol	lèpi:r
127.	DKo	lèpi:r
128.	Gar	lèpi:r
129.	Pis	lèpi:r
130.	Stu	lèpti:r
131.	Vit	lèpi:r / lepírica
132.	Gru	lepírica
133.	Biog	lepírica
134.	Gor	lepírica
135.	GDr	lèpi:r / lepírica
136.	Čit	lepírica
137.	Kon	lépti:r
138.	Pris	lèpti:r
139.	Ved	lèpi:r / lepírica
140.	Do	lèpi:r / lepírica
141.	Zah	lèpi:r / lepírca
142.	Her	lèpi:r / lepírca
143.	Vag	lèpi:r / lepírica
144.	Odža	lèpti:r
145.	DVu	lèpu:r
146.	VGu	lèpi:r
147.	VKa	lèpti:r
148.	Li	lèpi:r
149.	Boj	lèpu:r
150.	Jak	lèpu:r
151.	Zlo	leptírica
152.	Drv	lèpi:r
153.	GPe	lèpi:r / lepírca
154.	Pak	lèpi:r / lepírca
155.	Vin	lèpi:r
156.	Str	lèpti:r
157.	Ste	lèpi:r / lepírica
158.	Nug	lèpirovi
159.	Lu	lèpti:r / lèpi:r
160.	Res	lèpu:r
161.	Bas	lèpti:r
162.	Hri	lèptir
163.	DR	lèpi:r
164.	Podr	lèptir / łeptírca
165.	Per	lèpi:r
166.	Pše	lépti:r
167.	Div	lépti:r
168.	Dbt	lèpi:r
169.	Im	lèpti:r
170.	GB	lèpi:r
171.	T-P	lèpti:r
172.	Žep	lèpi:r
173.	Lup	lèpi:r
174.	Rav	lèpi:r
175.	Mis	lèpti:r
176.	Dop	lèpi:r / lepírca
177.	Kom	lèpi:r
178.	Oča	lèpi:r
179.	S-V	lèpti:r
180.	KVr	lèpti:r
181.	Po	lèpi:r
182.	SŠ	lèpti:r
183.	Ukr	lèpti:r
184.	Raj	lèpi:r
185.	Med	lèpi:r
186.	Bob	lèpti:r / leptírca
187.	Siv	lèpi:r
188.	VBu	lèpti:r / leptírica
189.	Pop	lépti:r
190.	Vrb	lèpi:r
191.	Liš	lèpi:r
192.	Mo	lèpu:r
193.	Jake	lèpi:r
194.	NGr	lèpi:r
195.	DSv	lèpi:r
196.	GKo	lèpi:r
197.	GSm	lèpti:r / leptírica
198.	Srđ	lepírić / vjèštca
199.	Mah	lèpti:r
200.	Dol	lèpi:r
201.	Grb	lèpi:r
202.	DI	lèpi:r
203.	Mel	lèpi:r / lepírca
204.	Trn	lépi:r
205.	Koz	lèpi:r
206.	GSr	lèpti:r
207.	BD	lèpti:r
208.	Pru	lèpi:r / vjèština
209.	Suh	lèpi:r
210.	Šur	lèpi:r
211.	MDu	lèpti:r
212.	Jase	lèpti:r
213.	GKa	lépi:r
214.	Dab	lèpti:r
215.	KJe	lèpu:r
216.	Oraš	lèpti:r / lèpi:r
217.	Loh	lèpu:r
218.	Dob	lèpu:r
219.	Spa	lèpti:r
220.	Iza	lèpu:r
221.	Ćor	lèpi:r / lepírica
222.	Jez	lèpi:r
223.	Buž	lèpi:r
224.	MKl	lèpi:r
225.	Bih	lèpti:r
226.	Tuh	lèpi:r
227.	Dub	lèpi:r
228.	Dola	lèpti:r / letírca
229.	Svo	lèpi:r / lepírica / lèpti:r / leptírica
230.	GT	lèpti:r / leptírica

Komentar

Disimilacija suglasnika *pt* > *p* u Njd. imenice ‘leptir’ potvrđena je u sto šezdeset šest mjesnih govora: u sto pedeset osam mjesta zapisan je samo oblik *lepir*, a u osam *lepir* / *leptir*. Skupinu *pt* čuva sedamdeset istraženih govora: u šezdeset dva mjesta samo je *leptir*, a u osam *leptir* / *lepir*.

Mjesni govori u kojima se upotrebljava oblik *lepir* nalaze se širom Bosne i Hercegovine. Većina hercegovačkih govora s oblikom *leptir* prostire se uz donji tok rijeke Neretve, od Mostara do neumskog kraja, a većina bosanskih govora nalazi se u istočnim, središnjim i sjevernim krajevima Bosne, s tim da je u Posavini općenito slabije zapisivan.

Oblik s disimilacijom suglasnika *pt* > *p* u Njd. imenice ‘leptir’ najčešći je u govorima Bošnjaka – oblik *lepir* odlika je tri četvrtine ovih govora (u sedamdeset dva mjesta samo je *lepir*, a u tri *lepir* / *leptir*), dok je oblik *leptir* najčešći u govorima Srba – dvadeset pet mjesnih govora ima samo *leptir*, a tri imaju *leptir* / *lepir*.

Iz jednog mjesta potječe nerelevantan odgovor (*vještica*), a iz jednog mjesta nema odgovora.

Literatura

Arnaut 2017: 104; Baotić 1983: 100; Brabec 2012: 77; Brozović 2012: 321; Bulić 2013: 146; Dalmacija 1997: 74; Dragičević 2007: 350; Halilović 1990: 295; Halilović 2002: 336; Halilović 2009: 49; Jahić 2002: 151; Ramić 1999: 331; Vujičić i dr. 1979: 94; Vujičić 1985: 157; Vujičić 1990: 113.

Up.: OLA: 113; ALE: 127.

Etimologija

psl. *netopyŕъ (stsl. нетопъıрь, rus. нетопы́рь, dijal. ле́топырь, polj. nietoperz) ← pie. *nekᵘt- i *(s)per-

lẹ̀ptīr: psl. *netopyŕъ izvodi se iz pie. *nekᵘt- ‘večer, noć’ i *(s)per- ‘letjeti’, pa je prvobitno značenje bilo ‘onaj koji leti noću’.

Literatura

Skok 1972: II: 289; Brückner 1985: 361; Fasmer 1987: III: 68; Snoj 2016: 469.

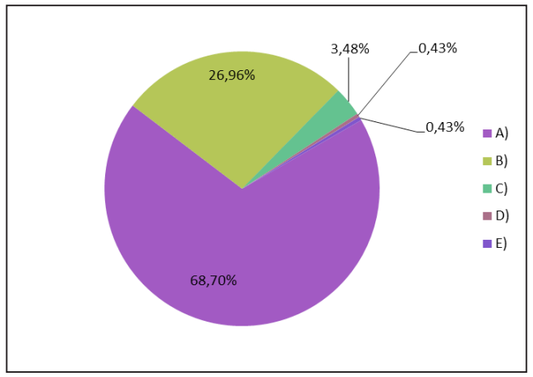

Ukupno (230):
A) 158 (68,70%)
B) 62 (26,96%)
C) 8 (3,48%)
D) 1 (0,43%)
E) 1 (0,43%)

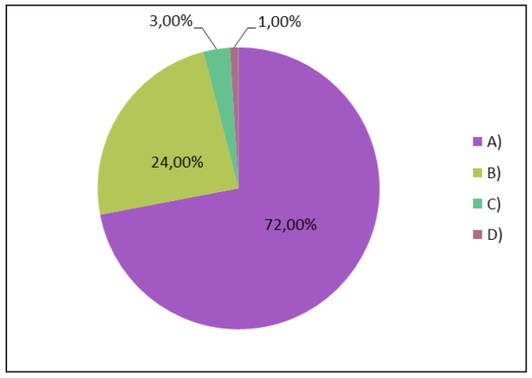

Bošnjaci (100):
A) 72 (72,00%)
B) 24 (24,00%)
C) 3 (3,00%)
D) 1 (1,00%)

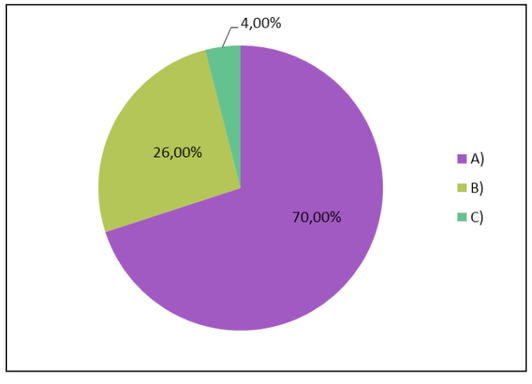

Hrvati (50):
A) 35 (70,00%)
B) 13 (26,00%)
C) 2 (4,00%)

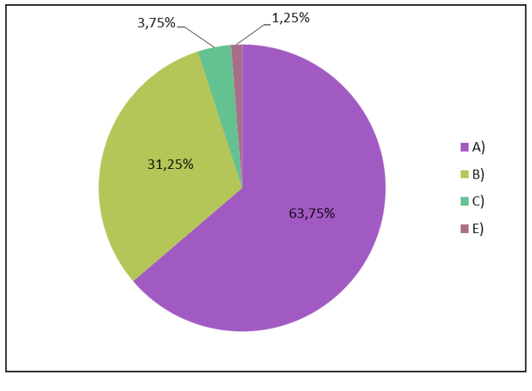

Srbi (80):
A) 51 (63,75%)
B) 25 (31,25%)
C) 3 (3,75%)
E) 1 (1,25%)

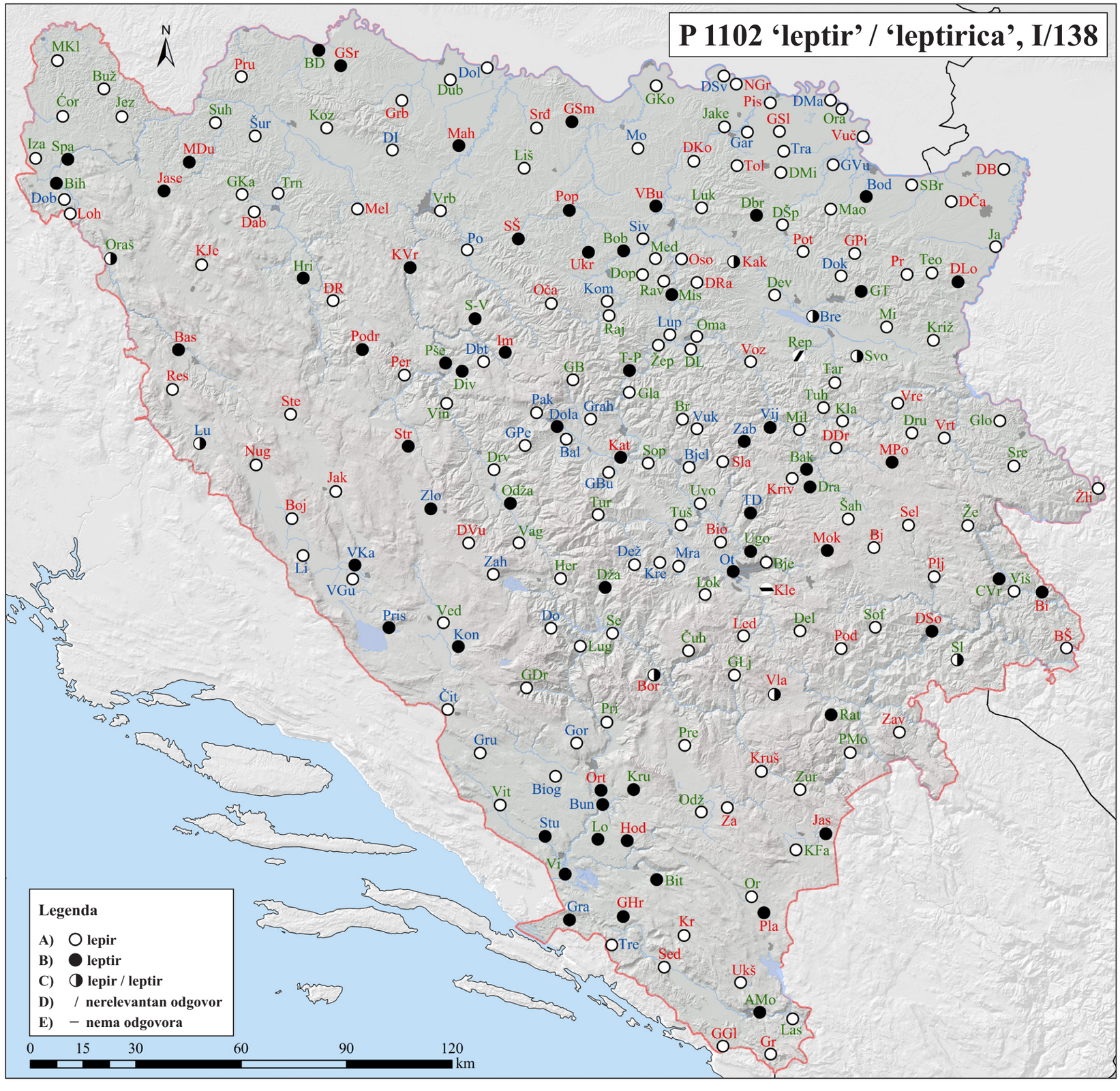

P 1425 ‘podne’, I/139		
Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	pó:dne:
2.	GGl	pó:dne:
3.	AMo	pó:dne:
4.	Las	pó:dne:
5.	Ukš	pó:dne
6.	Pla	pó:dne:
7.	Or	pó:dne:
8.	Kr	pó:dne:
9.	Sed	pó:dne:
10.	Tre	pó:dne:
11.	Gra	pó:dne:
12.	GHr	pó:dne:
13.	Bit	pó:dne:
14.	Vi	pó:dne:
15.	Lo	pó:dne:
16.	Hod	pó:dne:
17.	Bun	pó:dne:
18.	Ort	pó:dne:
19.	Kru	pó:dne:
20.	Odž	pó:dne:
21.	Za	pò:dne:
22.	Kruš	pò:dne:
23.	Zur	pó:dne:
24.	KFa	pó:dne:
25.	Jas	pó:dne:
26.	PMo	pó:^{d}ne: / pó:nne:
27.	Zav	pó:dne
28.	Rat	pó:n^{n}e
29.	Vla	pó:dne
30.	GLj	pó:dne:
31.	Pre	pó:dne:
32.	Pri	pó:dne:
33.	Lug	pó:dne
34.	Se	pó:dne:
35.	Bor	pó:dne:
36.	Čuh	pó:dne
37.	Led	pó:dne
38.	Del	pó:nne:
39.	Pod	pó:dne / pó:n^{n}e
40.	Sof	pó:n^{n}e
41.	DSo	pòla dà:na
42.	Sl	pó:dne:
43.	BŠ	pó:dne:
44.	Bi	pó:dne:
45.	Viš	pó:dne:
46.	CVr	pó:dne:
47.	Plj	pó:ne: / pó:dne: / pó:n^{n}e:
48.	Že	pó:nne:
49.	Sel	pó:dne:
50.	Bj	pó:dne:
51.	Mok	pó:dne:
52.	Šah	pó:nne:
53.	Bje	po:nnè: / po:nè: / pó:dne:
54.	Kle	pó:dne:
55.	Ugo	pó:dne:
56.	TD	pó:dne
57.	Bio	pó:dne:
58.	Ot	pó:dne:
59.	Lok	pó:dne:
60.	Mra	pó:dne
61.	Kre	pó:dne
62.	Dež	pó:dne
63.	Dža	pó:dne
64.	Tur	pó:dne:
65.	Kat	pó:dne
66.	Bak	pó:nne: / pó:ne: / pó:nna / pó:dne:
67.	Tuš	pọ:nè:
68.	Uvo	po:n^{n}è: / pó:ne:
69.	Kriv	pó:dne:
70.	Dra	pó:n^{n}e:
71.	DDr	pó:dne:
72.	MPo	pó:dne:
73.	Sre	pó:n^{n}e: / pó:dne:
74.	Žli	pó:ne:
75.	Glo	pó:nne:
76.	Vrt	pó:dne:
77.	Dru	pó:n^{n}e
78.	Vre	pó:dne:
79.	Križ	pó:ne:
80.	Mi	pó:ne / pòla dá:na
81.	Tar	pó:na
82.	Kla	po:nè: / pó:na
83.	Mil	pó:na
84.	Rep	pó:dne:
85.	Voz	pó:dne:
86.	Vij	pó:dnè: / po:dnè:
87.	Zab	pó:ne:
88.	Sla	pó:dne
89.	Bjel	pó:dne
90.	Sop	pó:dne:
91.	Vuk	pó:dne:
92.	Br	pò: dà:na / pó:ne
93.	GBu	pòla dà:na
94.	Bal	pó:dne:
95.	Grah	pó:dne:
96.	Gla	pọ́:dne:
97.	DL	pó:dne:
98.	Oma	pọ̀:dne
99.	DRa	pó:dne
100.	Oso	pó:dne:
101.	Kak	pọ́:dne:
102.	Dev	pó:dne:
103.	Bre	pó:dne:
104.	Dok	pó:dne:
105.	GPi	pó:dne:
106.	Pr	pó:dne:
107.	DLo	pó:dne:
108.	Teo	pó:dne: / pó:ne:
109.	Ja	pó:ne
110.	DČa	pó:dne:
111.	DB	pó:dne
112.	SBr	pó:dne: / pó:ne:
113.	Bod	pó:dne:
114.	Mao	pó:n^{n}e: / po:n^{n}è:
115.	Pot	pó:dne
116.	DŠp	pó:dne:
117.	Dbr	pọ́:dnẹ: / pọ:dnẹ̀:
118.	Luk	pó:dne: / pò: dà:na
119.	DMi	pó:dne:
120.	GVu	pó:dne:
121.	Vuč	pó:dne
122.	Ora	pó:ne:
123.	DMa	po:dnè:
124.	Tra	pó:dne
125.	GSl	pó:dne:
126.	Tol	pó:dne:
127.	DKo	pó:dne
128.	Gar	pò: dà:na / pó:dne:
129.	Pis	pó:dne: / pò: dą̀:na
130.	Stu	pó:dne:
131.	Vit	pó:dne:
132.	Gru	pó:dne:
133.	Biog	pó:dne:
134.	Gor	pó:dne
135.	GDr	pó:dne:
136.	Čit	pó:dne:
137.	Kon	pó:dne:
138.	Pris	pó:dne:
139.	Ved	pó:dne:
140.	Do	pó:dne
141.	Zah	pó:dne:
142.	Her	pó:dne
143.	Vag	pòla dà:na / pó:dne:
144.	Odža	pó:dne:
145.	DVu	pó:dne
146.	VGu	pó:dne:
147.	VKa	pó:dne:
148.	Li	pó:dne:
149.	Boj	pó:dne:
150.	Jak	pó:dne:
151.	Zlo	pó:dne
152.	Drv	pó:dne:
153.	GPe	pó:dne:
154.	Pak	pó:dne:
155.	Vin	pó:dne:
156.	Str	pó:dne:
157.	Ste	pó:dne:
158.	Nug	pó:dne
159.	Lu	pó:dne:
160.	Res	pó:dne
161.	Bas	pó:dne
162.	Hri	pó:dne
163.	DR	pó:dne:
164.	Podr	pó:dne:
165.	Per	pó:dne:
166.	Pše	pó:dne: / pòla dà:na
167.	Div	pòla dą̀:na / pó:dne:
168.	Dbt	pó:dne
169.	Im	pó:dne:
170.	GB	pó:dne:
171.	T-P	pọ́:dne:
172.	Žep	pó:ne: / pò: dą̀:na
173.	Lup	pó:dne:
174.	Rav	pó:dne
175.	Mis	pó:dne
176.	Dop	pó:dne:
177.	Kom	pó:dne:
178.	Oča	pó:dne:
179.	S-V	pó:dne:
180.	KVr	pó:dne
181.	Po	pó:dne:
182.	SŠ	pó:dne:
183.	Ukr	pó:dne:
184.	Raj	pó:dne:
185.	Med	pó:dne
186.	Bob	pó:dne:
187.	Siv	pó:dne:
188.	VBu	pó:dne
189.	Pop	pó:dne:
190.	Vrb	pó:dne:
191.	Liš	pó:dne:
192.	Mo	pó:dne
193.	Jake	pó:dne:
194.	NGr	pó:dne:
195.	DSv	pó:dne:
196.	GKo	pó:dne
197.	GSm	pó:dne
198.	Srđ	pó:dne:
199.	Mah	pó:dne:
200.	Dol	pó:dne:
201.	Grb	pó:dne:
202.	DI	pó:dne:
203.	Mel	pó:dne
204.	Trn	pó:dne:
205.	Koz	pó:dne:
206.	GSr	pó:dne:
207.	BD	pó:dne
208.	Pru	pó:dne:
209.	Suh	pó:dne:
210.	Šur	pó:dne
211.	MDu	pó:dne:
212.	Jase	pó:dne
213.	GKa	pó:dne:
214.	Dab	pó:dne
215.	KJe	pó:dne:
216.	Oraš	pò: da:na / pó:dne:
217.	Loh	pó:dne:
218.	Dob	pó:dne
219.	Spa	pó:dne:
220.	Iza	pó:dne:
221.	Ćor	pó:dne:
222.	Jez	pó:dne
223.	Buž	pó:dne
224.	MKl	pó:dne:
225.	Bih	pó:dne:
226.	Tuh	pó:na
227.	Dub	pó:dne
228.	Dola	pó:dne:
229.	Svo	po:dnè:
230.	GT	pó:dne:

Komentar

Suglasnička skupina *dn* u Njd. imenice ‘podne’ sačuvana je u dvjesto pet istraženih govora: njih sto devedeset sedam ima samo oblik *podne*, a šest ih ima *podne* / *ponne*, *pon^{n}e* i dva imaju *podne* / *pone*. Oblik s disimilacijom suglasnika *dn* > *nn* ima šesnaest mjesnih govora: u deset mjesta zapisan je samo oblik *ponne*, *pon^{n}e*, a u šest *podne* / *ponne*, *pon^{n}e*. Oblik *pone*, *pona* ima petnaest mjesnih govora: njih trinaest ima samo *pone*, *pona*, a dva imaju *pone* / *podne*.

Areal oblika *ponne*, *pon^{n}e* obuhvata područje istočne i manji dio srednje Bosne u granicama: Popov Most (kod Foče) na jugu, Žepa (kod Rogatice) i Srebrenica na istoku, Glogova (kod Bratunca) i Drum (kod Vlasenice) na sjeveru, Bjelave (Sarajevo) na zapadu; izvan ovog areala zapisani su u srednjoj (Uvorići kod Visokog) i sjeveroistočnoj Bosni (Maoča kod Brčkog). Svi mjesni govori u kojima se upotrebljavaju oblici *pone*, *pona* nalaze se unutar granica: Žlijebac (kod Bratunca) u istočnoj, Tušnjići (kod Visokog) i Žepče u srednjoj i Orašje u sjevernoj Bosni.

Suglasnička skupina *dn* u Njd. imenice ‘podne’ najbolje je očuvana u govorima Srba – od osamdeset istraženih njih sedamdeset osam poznaje oblik *podne* (u sedamdeset šest mjesta samo je *podne*, a u M39, Podgrađe kod Foče, *podne* / *pon^{n}e* i u M47, Plješevica kod Rogatice, *podne*, *pone* / *pon^{n}e*). Oblici *ponne*, *pon^{n}e* najprisutniji su u govorima Bošnjaka – četrnaest mjesnih govora poznaje ove oblike (deset ih poznaje samo ove oblike, a četiri imaju *podne* / *ponne*, *pon^{n}e*); ove oblike ne poznaju govori Hrvata. Oblici *pone*, *pona* najčešći su u govorima Bošnjaka – njih trinaest poznaju ove oblike (jedanaest *pone*, *pona*, a dva *pone* / *podne*), dok po jedan mjesni govor Hrvata (M87) i govor Srba (M74) poznaju oblik *pone*.

Iz dva mjesta potječu nerelevantni odgovori (*pola dana*).

Literatura

Baotić 1983: 99; Brabec 2012: 68; Brozović 2012: 337; Halilović 1990: 294; Halilović 2002: 342; Halilović 2009: 51; Jahić 2002: 154-155; Okuka 1983a: 69; Pavešić 1960: 374-375; Peco 1975: 249-250; Peco 1986: 146; Peco 2001: 682; Petrović 1970: 343; Remetić 1970: 122-123; Remetić 1981: 185; Simić 1978: 62; Šurmin 1895: 194; Valjevac 1983: 339, 344; Valjevac 2002: 155, 182-183; Vujičić 1981: 202; Vuković 1963: 306-307; Vuković 1964: 52.

Up.: OLA: 2505; ALE: 520.

Etimologija

psl. *pölъ dьne (stsl. полоудьнє, rus. по́лдень, polj. południe) ← pie. *polHu- i *deį-en-

pódnē: psl. *pölъ dьne sačinjeno je od *pölъ, koje se izvodi iz pie. *polHu-, čije je prvobitno značenje ‘ono što je rascijepljeno’ i *dьnь, koje se izvodi iz pie. *deį-en- ‘dan’.

Literatura

Skok 1972: II: 696-697; Brückner 1985: 429; Fasmer 1987: III: 319; Snoj 2016: 562.

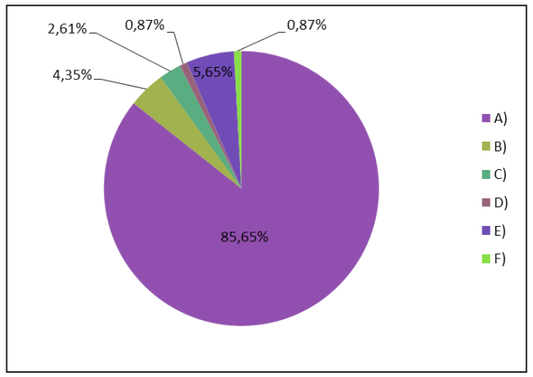

Ukupno (230):
A) 197 (85,65%)
B) 10 (4,35%)
C) 6 (2,61%)
D) 2 (0,87%)
E) 13 (5,65%)
F) 2 (0,87%)

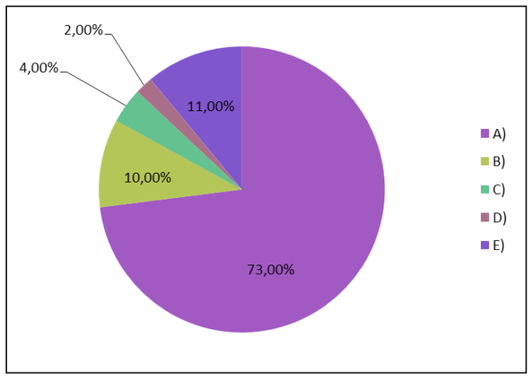

Bošnjaci (100):
A) 73 (73,00%)
B) 10 (10,00%)
C) 4 (4,00%)
D) 2 (2,00%)
E) 11 (11,00%)

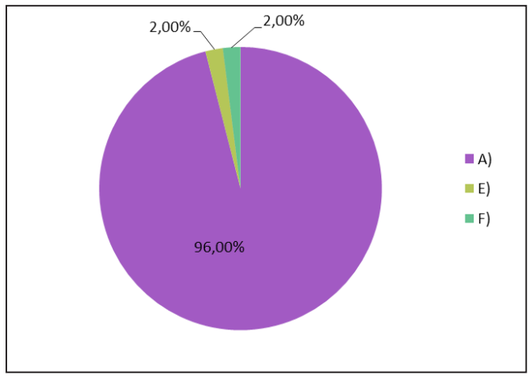

Hrvati (50):
A) 48 (96,00%)
E) 1 (2,00%)
F) 1 (2,00%)

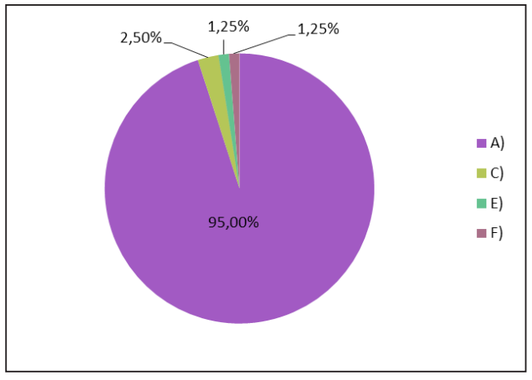

Srbi (80):
A) 76 (95,00%)
C) 2 (2,50%)
E) 1 (1,25%)
F) 1 (1,25%)

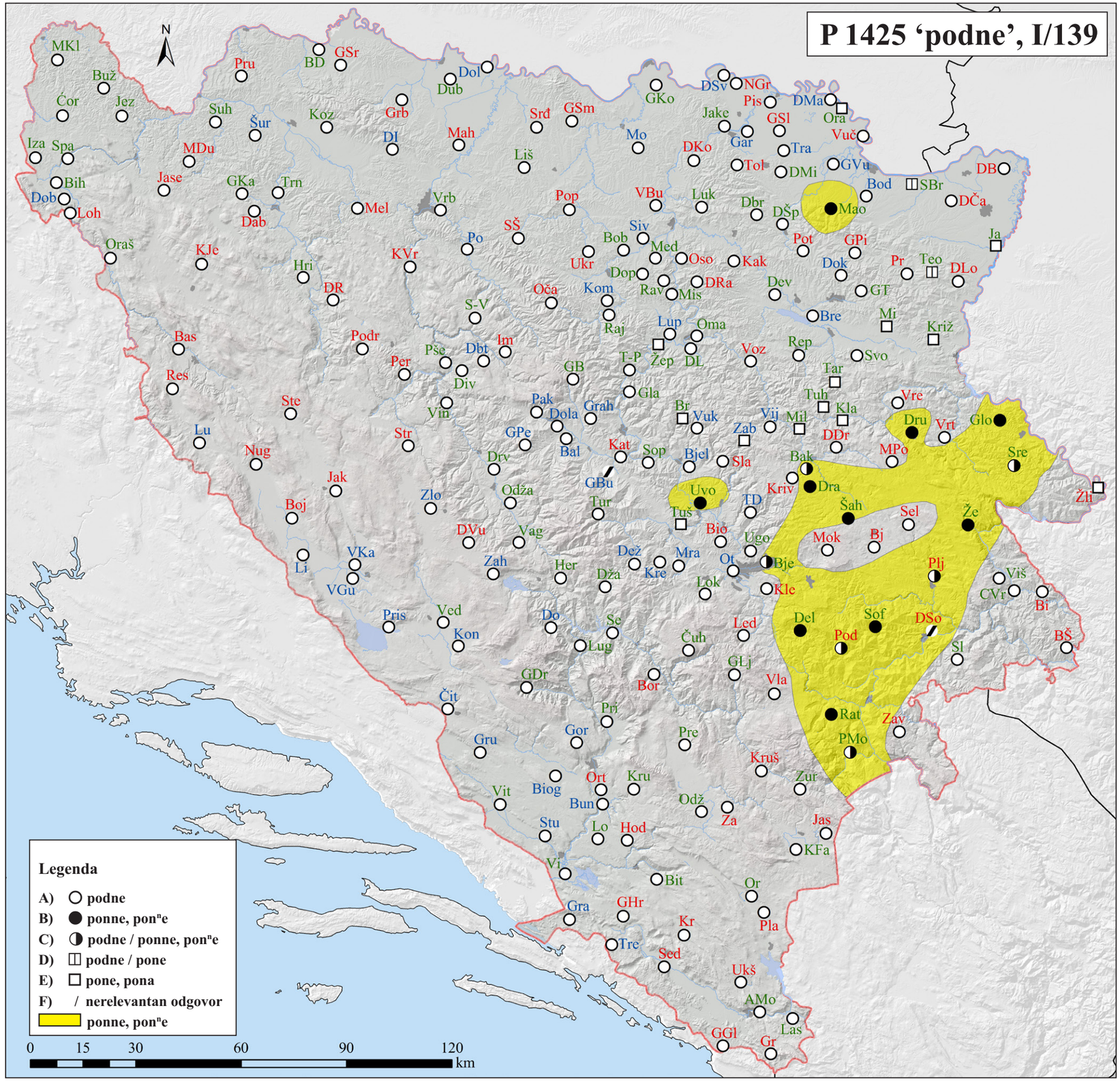

P 1761 ‘ko’ / ‘tko’, I/140		
Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	kò
2.	GGl	kò
3.	AMo	kò
4.	Las	kò
5.	Ukš	kò
6.	Pla	kò
7.	Or	kò
8.	Kr	kò
9.	Sed	ko
10.	Tre	kò
11.	Gra	kò
12.	GHr	kò
13.	Bit	kò
14.	Vi	kò
15.	Lo	kò
16.	Hod	kò
17.	Bun	kó
18.	Ort	kò
19.	Kru	kò
20.	Odž	kò
21.	Za	ko
22.	Kruš	kò
23.	Zur	kò
24.	KFa	kò
25.	Jas	kò
26.	PMo	kò
27.	Zav	kò
28.	Rat	kò
29.	Vla	kò
30.	GLj	kò
31.	Pre	kò
32.	Pri	kò
33.	Lug	ko
34.	Se	kò
35.	Bor	kò
36.	Čuh	kò
37.	Led	kò
38.	Del	kò
39.	Pod	kò
40.	Sof	kò
41.	DSo	kò
42.	Sl	kò / kò:
43.	BŠ	kò
44.	Bi	kò
45.	Viš	kò
46.	CVr	kò
47.	Plj	kò
48.	Že	kò
49.	Sel	kò
50.	Bj	kò
51.	Mok	kò
52.	Šah	kò
53.	Bje	kò
54.	Kle	ko
55.	Ugo	kò
56.	TD	ko
57.	Bio	kò
58.	Ot	kò
59.	Lok	kò
60.	Mra	kò
61.	Kre	kò
62.	Dež	kò
63.	Dža	ko
64.	Tur	kò
65.	Kat	kò
66.	Bak	kò
67.	Tuš	kò
68.	Uvo	kò
69.	Kriv	kò
70.	Dra	kò
71.	DDr	kò
72.	MPo	kò
73.	Sre	kò
74.	Žli	kò
75.	Glo	kò
76.	Vrt	kò
77.	Dru	kò
78.	Vre	kò
79.	Križ	kò
80.	Mi	kò
81.	Tar	tkò
82.	Kla	kò
83.	Mil	kò
84.	Rep	tkò
85.	Voz	kò
86.	Vij	tkò
87.	Zab	tkò
88.	Sla	kò
89.	Bjel	kò
90.	Sop	kò
91.	Vuk	kò
92.	Br	kò
93.	GBu	kò
94.	Bal	kò
95.	Grah	kò
96.	Gla	kọ̀
97.	DL	kò
98.	Oma	kò / tkò
99.	DRa	kò
100.	Oso	kò
101.	Kak	kò / tkò
102.	Dev	kò
103.	Bre	kò
104.	Dok	tkò
105.	GPi	kò
106.	Pr	kò
107.	DLo	kò
108.	Teo	kò
109.	Ja	kò
110.	DČa	kò
111.	DB	kò
112.	SBr	kò
113.	Bod	kò
114.	Mao	kò / tkò
115.	Pot	ko
116.	DŠp	kò
117.	Dbr	kọ̀
118.	Luk	kò
119.	DMi	kò
120.	GVu	kò
121.	Vuč	kò
122.	Ora	kò
123.	DMa	kò
124.	Tra	kò
125.	GSl	kò
126.	Tol	kò
127.	DKo	ko
128.	Gar	kò / tkò
129.	Pis	kò / tkò
130.	Stu	kò
131.	Vit	kò
132.	Gru	ko
133.	Biog	kò
134.	Gor	ko
135.	GDr	kò
136.	Čit	kò
137.	Kon	kò
138.	Pris	kò
139.	Ved	kò
140.	Do	kò
141.	Zah	kò
142.	Her	kò
143.	Vag	kò
144.	Odža	kò
145.	DVu	kò
146.	VGu	kò
147.	VKa	kò
148.	Li	kò
149.	Boj	kò
150.	Jak	kò
151.	Zlo	kò:
152.	Drv	kò
153.	GPe	kò
154.	Pak	kò
155.	Vin	kò:
156.	Str	kò
157.	Ste	kò
158.	Nug	ko
159.	Lu	kò
160.	Res	kò
161.	Bas	kò
162.	Hri	ko
163.	DR	kò
164.	Podr	kò
165.	Per	kò
166.	Pše	kò:
167.	Div	kò
168.	Dbt	kò
169.	Im	kò
170.	GB	kò
171.	T-P	kọ̀
172.	Žep	ko
173.	Lup	kò
174.	Rav	kò
175.	Mis	kò
176.	Dop	kò
177.	Kom	kò
178.	Oča	kò
179.	S-V	kò
180.	KVr	kò
181.	Po	kò
182.	SŠ	kò
183.	Ukr	kò
184.	Raj	kò
185.	Med	tkò
186.	Bob	tkò
187.	Siv	kò
188.	VBu	kò
189.	Pop	kò
190.	Vrb	kò
191.	Liš	kò
192.	Mo	ko
193.	Jake	kò
194.	NGr	kò
195.	DSv	kò
196.	GKo	kò
197.	GSm	kò / tkò
198.	Srđ	kò
199.	Mah	kò
200.	Dol	kò
201.	Grb	kò
202.	DI	kò
203.	Mel	kò
204.	Trn	kò
205.	Koz	kò
206.	GSr	kò
207.	BD	kò
208.	Pru	kò
209.	Suh	kò
210.	Šur	ko
211.	MDu	kò
212.	Jase	kò
213.	GKa	kò
214.	Dab	ko
215.	KJe	kò
216.	Oraš	kò
217.	Loh	kò
218.	Dob	kò
219.	Spa	kò
220.	Iza	kò
221.	Ćor	kò
222.	Jez	kò
223.	Buž	kò
224.	MKl	kò
225.	Bih	kò
226.	Tuh	tkò / kò
227.	Dub	ko
228.	Dola	kò
229.	Svo	kò / tkò
230.	GT	kò

Komentar

Disimilaciju suglasnika *tk* > *k* u N zamjenice ‘ko’ poznaju dvjesto dvadeset tri istražena govora: u dvjesto petnaest mjesta zapisan je samo oblik *ko*, a u osam *ko* / *tko*. Oblik sa sačuvanom grupom *tk* ima petnaest mjesnih govora: sedam ih ima samo *tko*, a osam *tko* / *ko*.

Oblik *tko* zapisan je u uskom pojasu od srednje do sjeveroistočne Bosne (Zabrezje i Vijaka kod Vareša – Tuholj kod Kladnja – Svojat kod Živinica – Repnik kod Banovića), u tešanjskom kraju (Bobare i Medakovo), okolici Zavidovića (Omar), Gračanice (Kakmuž), Tuzle (Dokanj) i Brčkog (Maoča), Modriče (Garevac) i Bosanskog Šamca (Pisari), te Prnjavora (Gornji Smrtići).

Disimilaciju suglasnika *tk* > *k* poznaju svi istraženi govori Srba (sedamdeset sedam samo *ko*, a tri *ko* / *tko*). Oblik *tko* procentualno je podjednako zastupljen u govorima Bošnjaka (četiri imaju samo *tko*, a četiri *tko* / *ko*) i govorima Hrvata (tri imaju samo *tko*, a jedan *tko* / *ko*).

Literatura

Arnaut 2017: 104; Baotić 1983: 100; Brabec 2012: 74; Brozović 1966: 140; Brozović 2012: 321; Bulić 2014: 89; Dragičević 2007: 350; Đurović 1992: 213; FO 1981: 409, 415, 425, 430, 436, 442, 463, 472; Hadžikadić 2012: 26; Halilović 1990: 296; Halilović 2002: 336; Halilović 2009: 49; Okuka 1983: 62; Okuka 1983a: 69; Peco 1975: 249; Peco 1983: 255; Peco 1986: 146; Peco 2001: 681; Petrović 1971: 83; Ramić 1999: 331; Remetić 1981: 186; Ružičić 1936: 248; Simić 1978: 63; Šurmin 1895: 190, 194; Valjevac 1983: 341; Valjevac 2002: 175; Vujičić i dr. 1979: 94; Vujičić 1985: 158; Vujičić 1990: 113.

Up.: OLA: 2867.

Etimologija

psl. *kъto (stsl. кто, rus. кто, polj. kto), lit. kàs ← pie. *kᵘo-s + -*tod

kö: psl. *kъto vjerovatno je spoj pie. upitne zam. *kᵘo-s ‘ko’ i pokazne -*tod ‘ovaj’.

Literatura

Skok 1972: II: 115-116; Brückner 1985: 278; Fasmer 1986: II: 393-394; Snoj 2016: 294-295.

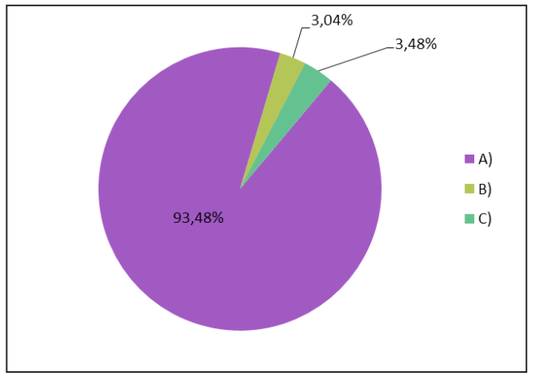

Ukupno (230):
A) 215 (93,48%)
B) 7 (3,04%)
C) 8 (3,48%)

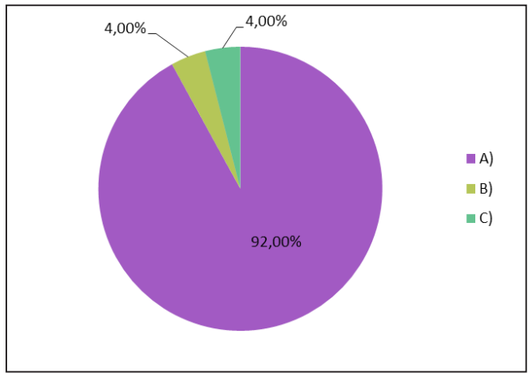

Bošnjaci (100):
A) 92 (92,00%)
B) 4 (4,00%)
C) 4 (4,00%)

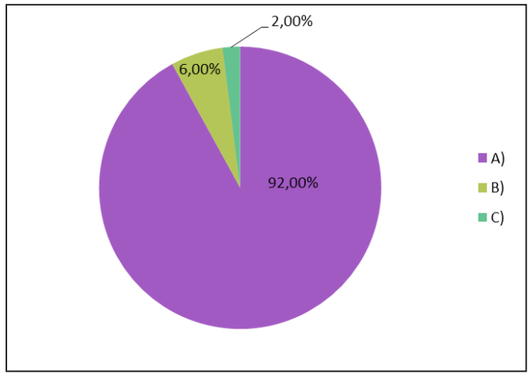

Hrvati (50):
A) 46 (92,00%)
B) 3 (6,00%)
C) 1 (2,00%)

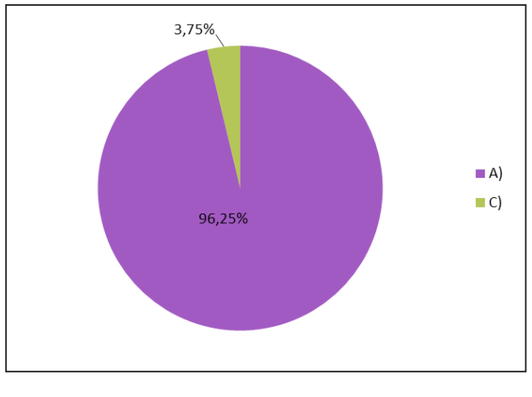

Srbi (80):
A) 77 (96,25%)
C) 3 (3,75%)

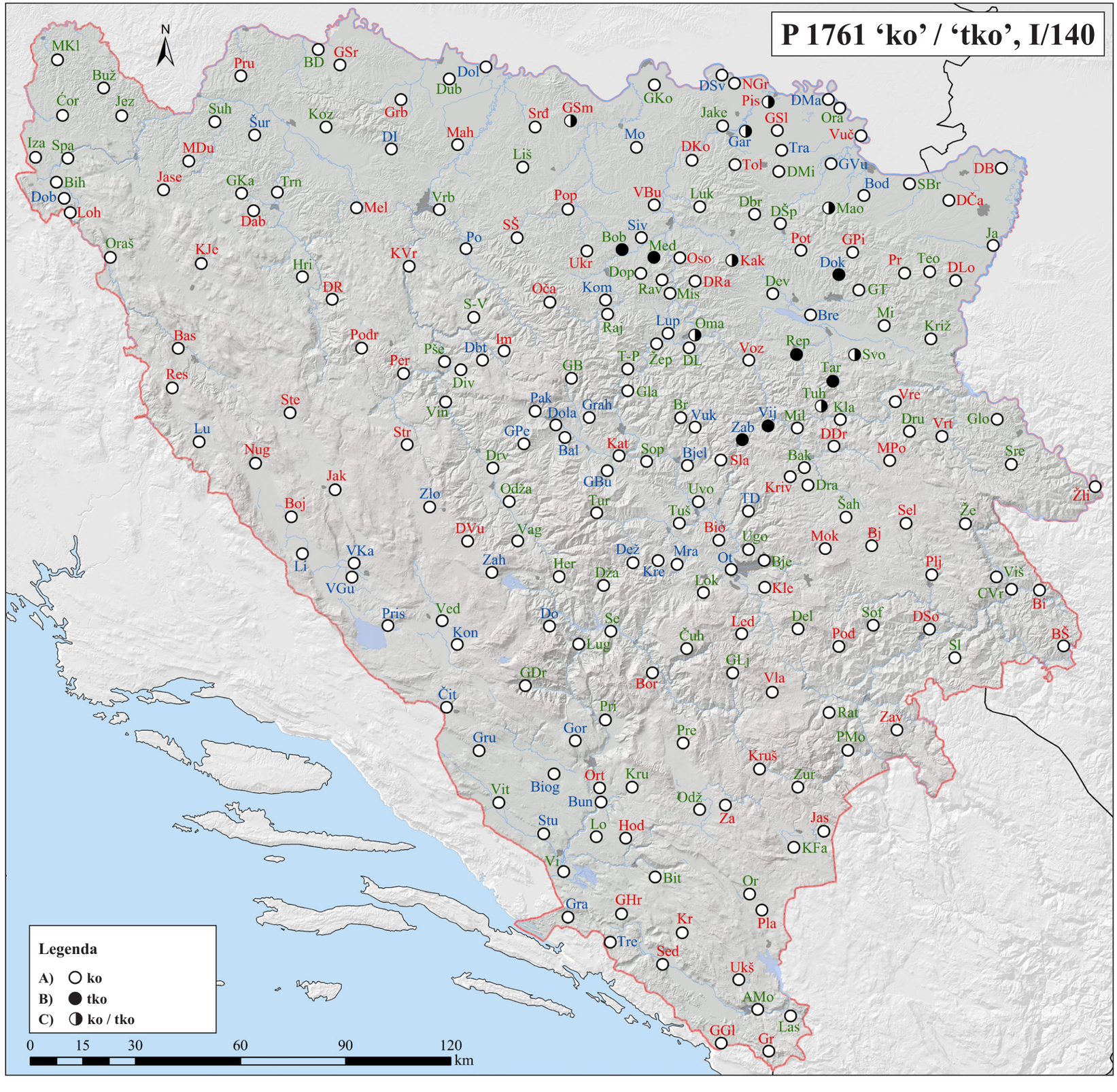

P 601 ‘dimnjak’, I/141		
Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	óža:k
2.	GGl	óža:k
3.	AMo	óža:k
4.	Las	óža:k
5.	Ukš	dìmńak / òža:k
6.	Pla	dìmńa:k / óža:k
7.	Or	óža:k
8.	Kr	òža:k
9.	Sed	óža:k
10.	Tre	dìmja:k
11.	Gra	dìmńa:k
12.	GHr	dìmńa:k / óža:k
13.	Bit	dì:mĺa:k / óžak
14.	Vi	sulúna:r / óža:k / dìmńa:k
15.	Lo	óža:k
16.	Hod	dìmńa:k
17.	Bun	óža:k
18.	Ort	óža:k
19.	Kru	óža:k
20.	Odž	óža:k
21.	Za	óžak
22.	Kruš	dìmĺa:k
23.	Zur	dì:mńak / báža
24.	KFa	bàža / dìmńa:k
25.	Jas	dìmĺa:k / óža:k
26.	PMo	dìmĺa:k
27.	Zav	dìmĺa:k
28.	Rat	dìmńa:k
29.	Vla	dìmĺa:k
30.	GLj	óža:k / dìmńa:k
31.	Pre	óža:k / dì:mńa:k
32.	Pri	óža:k
33.	Lug	óža:k
34.	Se	óža:k / dìmńa:k
35.	Bor	dìmńa:k
36.	Čuh	dìmńa:k / óža:k
37.	Led	dìmńa:k
38.	Del	dìmńa:k
39.	Pod	dìmńa:k
40.	Sof	dìmńa:k
41.	DSo	dìmńa:k
42.	Sl	dìmńa:k / òža:k
43.	BŠ	óža:k
44.	Bi	óža:k
45.	Viš	óža:k
46.	CVr	dímńa:k
47.	Plj	dìmńa:k
48.	Že	dìmńa:k / óža:k
49.	Sel	òža:k
50.	Bj	dìmńa:k
51.	Mok	óža:k
52.	Šah	dìmńa:k / óža:k
53.	Bje	dìmńa:k / óža:k
54.	Kle	dìmńa:k
55.	Ugo	dìmńa:k
56.	TD	dìmńa:k
57.	Bio	dìmńa:k / bàža
58.	Ot	óža:k
59.	Lok	dìmńa:k
60.	Mra	dìmńa:k / dì:mńa:k
61.	Kre	óža:k
62.	Dež	dìmńa:k / óža:k
63.	Dža	óža:k / dìmla:k / dimáluk
64.	Tur	dìmńa:k
65.	Kat	dì:mńa:k
66.	Bak	òža:k / dìmńa:k
67.	Tuš	oža̧:k
68.	Uvo	oža̧:k
69.	Kriv	dímńa:k
70.	Dra	dìmńa:k
71.	DDr	dìmńa:k / dìmĺa:k
72.	MPo	óža:k
73.	Sre	dìmna:k / óža:k / sulína:r
74.	Žli	óža:k
75.	Glo	sulúna:r / óža:k
76.	Vrt	óža:k
77.	Dru	óža:k
78.	Vre	dìmńa:k / òža:k
79.	Križ	óža:k
80.	Mi	óža:k
81.	Tar	ožà:k
82.	Kla	ožà:k
83.	Mil	ožà:k
84.	Rep	óža:k
85.	Voz	òža:k
86.	Vij	óža:k / ožà:k
87.	Zab	dìmńa:k
88.	Sla	óža:k / dímĺa:k
89.	Bjel	óža:k
90.	Sop	dì:mńa:k
91.	Vuk	dìmńa:k / óžak
92.	Br	dìmńa:k / óža:k / ožà:k
93.	GBu	óža:k
94.	Bal	óža:k
95.	Grah	dì:mĺa:k
96.	Gla	dìmĺa̧:k
97.	DL	óža:k
98.	Oma	óža:k / dì:mĺak
99.	DRa	kòmi:n / óža:k
100.	Oso	dì:mńa:k
101.	Kak	óža:k
102.	Dev	óžak
103.	Bre	dìmńa:k
104.	Dok	kòmije:n / òžak
105.	GPi	dìmńa:k
106.	Pr	óža:k / dìmńa:k
107.	DLo	dì:mńa:k
108.	Teo	óža:k / dìmńa:k
109.	Ja	óža:k
110.	DČa	slúna:r / óža:k
111.	DB	óža:k
112.	SBr	óža:k
113.	Bod	dìmja:k / óžak
114.	Mao	ožà:k
115.	Pot	óža̧:k
116.	DŠp	ožà:k / dìmńa:k
117.	Dbr	ožà̧:k
118.	Luk	dì:mńa:k
119.	DMi	óža:k
120.	GVu	bàža
121.	Vuč	óža:k
122.	Ora	óža:k
123.	DMa	ožà:k
124.	Tra	óža:k
125.	GSl	óža:k
126.	Tol	óža̧:k
127.	DKo	óža:k / kòmijen
128.	Gar	óža:k
129.	Pis	óža:k
130.	Stu	dì:mńa:k
131.	Vit	óža:k
132.	Gru	dìmńa:k
133.	Biog	dì:mńa:k
134.	Gor	dìmńa:k
135.	GDr	óža:k / dìmna:k
136.	Čit	dìmńa:k
137.	Kon	dì:mĺa:k
138.	Pris	dì:mĺa:k
139.	Ved	dì:mńa:k
140.	Do	dìmńa:k
141.	Zah	óža:k / dìmĺa:k
142.	Her	óža:k
143.	Vag	óža:k
144.	Odža	óžak
145.	DVu	dìmńa:k
146.	VGu	dì:mńa:k
147.	VKa	òža:k / dì:mńa:k
148.	Li	dì:mńa:k
149.	Boj	dì:mńa:k
150.	Jak	bá:ža / dì:mńa:k
151.	Zlo	dí:mńa:k
152.	Drv	dìmńa:k
153.	GPe	dì:mńa:k
154.	Pak	óža:k / dì:mńa:k
155.	Vin	óža:k / bá́ža
156.	Str	dìmńa:k / dìmĺa:k
157.	Ste	óžak / báža
158.	Nug	òža:k
159.	Lu	dì:mńa:k
160.	Res	dì:mńa:k / dùva:r
161.	Bas	dì:mĺak
162.	Hri	bàža / tutúnluk / rò:r
163.	DR	dìmńa:k
164.	Podr	dìmńa:k / óžak
165.	Per	dì:mńa:k
166.	Pše	óža:k / solónta:r
167.	Div	óža:k
168.	Dbt	dì:mńa:k
169.	Im	dì:mńa:k
170.	GB	óža:k / dì:mńa:k
171.	T-P	dìmĺa:k
172.	Žep	óža:k
173.	Lup	óža:k
174.	Rav	óža:k
175.	Mis	óža:k
176.	Dop	dì:mĺa:k
177.	Kom	ožà:k
178.	Oča	óža:k
179.	S-V	óža:k / dìmńa:k
180.	KVr	dìmńa:k
181.	Po	dì:mńa:k / óža:k
182.	SŠ	dìmńa:k
183.	Ukr	óža:k
184.	Raj	bá́ža / dì:mĺa:k
185.	Med	óža:k
186.	Bob	òža:k / bá́ža
187.	Siv	óža:k
188.	VBu	òža:k
189.	Pop	óžak
190.	Vrb	dìmńa:k
191.	Liš	dì:vńa:k
192.	Mo	óžak
193.	Jake	óža:k
194.	NGr	dì:vńa:k
195.	DSv	bá́ža / óža:k
196.	GKo	bá́ža / ódža:k
197.	GSm	óža:k / dìmńa:k
198.	Srđ	dì:vńa:k
199.	Mah	óža:k / dìmńa:k
200.	Dol	dìmńa:k
201.	Grb	dìmńa:k
202.	DI	dìmńa:k
203.	Mel	dìmńa:k / óžak
204.	Trn	dì:mńa:k
205.	Koz	dìmńa:k
206.	GSr	dìmńa:k
207.	BD	óža:k
208.	Pru	rò:r
209.	Suh	tutúnluk / óža:k / dìmńa:k
210.	Šur	rò:r / dì:mńa:k
211.	MDu	dì:mńa:k
212.	Jase	rò:r / dì:mńa:k
213.	GKa	dìmńa:k
214.	Dab	dì:mńak
215.	KJe	dì:mńa:k
216.	Oraš	dì:mńa:k / óža:k
217.	Loh	dì:mńa:k / rò:le
218.	Dob	dì:mńa:k
219.	Spa	dì:mńa:k / tutú:mluk
220.	Iza	dì:mńkak / óža:k
221.	Ćor	dì:mńa:k / óža:k
222.	Jez	dímńa̧:k / óža:k / bú:ža
223.	Buž	dì:mńa:k
224.	MKl	dì:mńa:k
225.	Bih	dìmńa:k
226.	Tuh	ožà:k / dìmńa:k
227.	Dub	dìmńa̧:k
228.	Dola	dì:mĺa:k
229.	Svo	dìmńa:k
230.	GT	dìmńa:k

Komentar

Suglasnička skupina *mń* u Njd. imenice ‘dimnjak’ odlika je polovine istraženih govora: u sto trinaest mjesta zapisan je samo oblik *dimńak*, a u dva *dimńak* / *dimĺak*. Disimilaciju suglasnika *mń* > *mĺ* ima dvadeset jedan mjesni govor: u devetnaest mjesta zapisano je samo *dimĺak*, a u dva *dimĺak* / *dimńak*. Po jedan mjesni govor ima oblike *dimlak* (M63) i *dimnak* (M73), a oblik *dimjak* poznaju dva (M10 i M113) i oblik *divńak* tri mjesna govora (M191, M194, M198).

S obzirom na gotovo dvije petine nerelevantnih odgovora, teritorijalna rasprostranjenost ovih oblika ne može se valjano sagledati. Na osnovu dobivene građe s terena može se reći da je oblik *dimĺak* češći u Bosni nego u Hercegovini i da je zapisan najviše na području srednje i sjeverne Bosne; mjesni govori s oblikom *divńak* nalaze se u Posavini, u okolici Srpca i Prnjavora, te Odžaka, a govori s oblikom *dimjak* teritorijalno su udaljeni (okolica Trebinja i Brčkog).

Suglasnička skupina *mń* u Njd. imenice ‘dimnjak’ očuvana je podjednako u govorima Srba – četrdeset dva mjesna govora poznaju oblik *dimńak* (njih četrdeset ima samo *dimńak*, a dva imaju *dimńak* / *dimĺak*) i govorima Hrvata – dvadeset šest mjesnih govora poznaje samo oblik *dimńak*. I promjena *mń* > *mĺ* jednako je zastupljena u govorima Srba – osam njih poznaje oblik *dimĺak* (šest ima samo *dimĺak*, a dva imaju *dimĺak* / *dimńak*) i govorima Hrvata – pet mjesnih govora poznaje samo oblik *dimĺak*. Oblik *dimlak* poznaje jedan mjesni govor Bošnjaka (M63), kao i oblik *dimnak* (M73); dva mjesna govora Hrvata poznaju oblik *dimjak* (M10 i M113), a oblik *divńak* imaju dva mjesna govora Srba (M194 i M198) i jedan mjesni govor Bošnjaka (M191).

Iz osamdeset devet mjesta potječe nerelevantan odgovor (*ožak*, *baža*, *komin*, *slunar*).

Literatura

Arnaut 2017: 83; Đukanović 1983: 212; Halilović 2002: 336; Jahić 2002: 143; Okuka 1983: 61; Ramić 1999: 318; Remetić 1970: 121; Valjevac 1983: 344; Valjevac 2002: 156, 182; Vujičić i dr. 1979: 94; Vujičić 1985: 160; Vujičić 1990: 114.

Up.: OLA: 988; ALE: 409; ODA: 13-14.

Etimologija

psl. *dýmъ (stsl. дымъ, rus. дым, polj. dym) ← pie. *d^huh_2mo-

dìmnjāk: im. je nastala suf. tvorbom od *dýmъ i *-njak*, a korijenski dio izvodi se iz pie. *d^huh_2mo- < *d^heuh_2- ‘pušiti, puhati, disati’. Prelaskom *y* > /i/ dobijen je oblik *dim*.

Literatura

Skok 1971: I: 404-405; Brückner 1985: 106; Fasmer 1986: I: 558; Snoj 2016: 139.

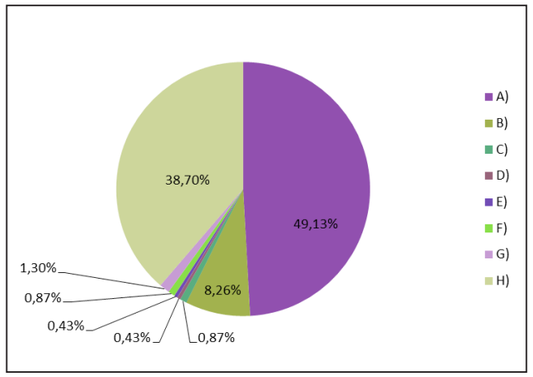

Ukupno (230):
A) 113 (49,13%)
B) 19 (8,26%)
C) 2 (0,87%)
D) 1 (0,43%)
E) 1 (0,43%)
F) 2 (0,87%)
G) 3 (1,30%)
H) 89 (38,70%)

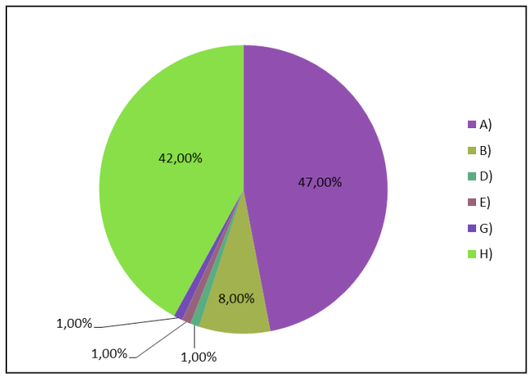

Bošnjaci (100):
A) 47 (47,00%)
B) 8 (8,00%)
D) 1 (1,00%)
E) 1 (1,00%)
G) 1 (1,00%)
H) 42 (42,00%)

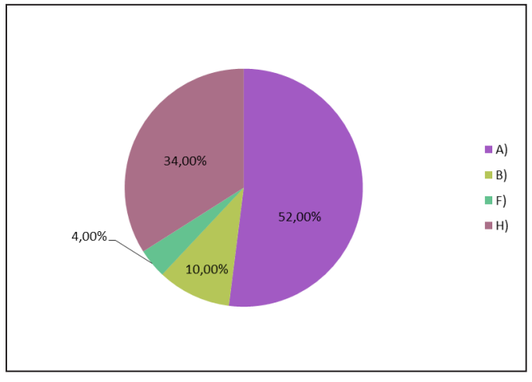

Hrvati (50):
A) 26 (52,00%)
B) 5 (10,00%)
F) 2 (4,00%)
H) 17 (34,00%)

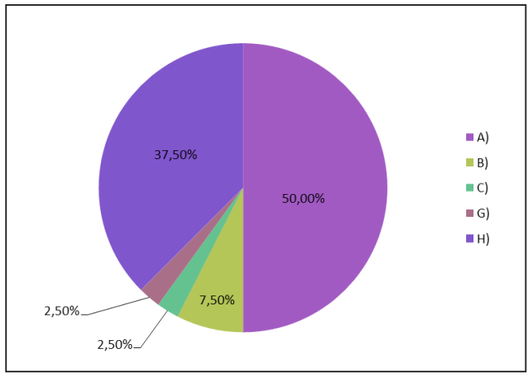

Srbi (80):
A) 40 (50,00%)
B) 6 (7,50%)
C) 2 (2,50%)
G) 2 (2,50%)
H) 30 (37,50%)

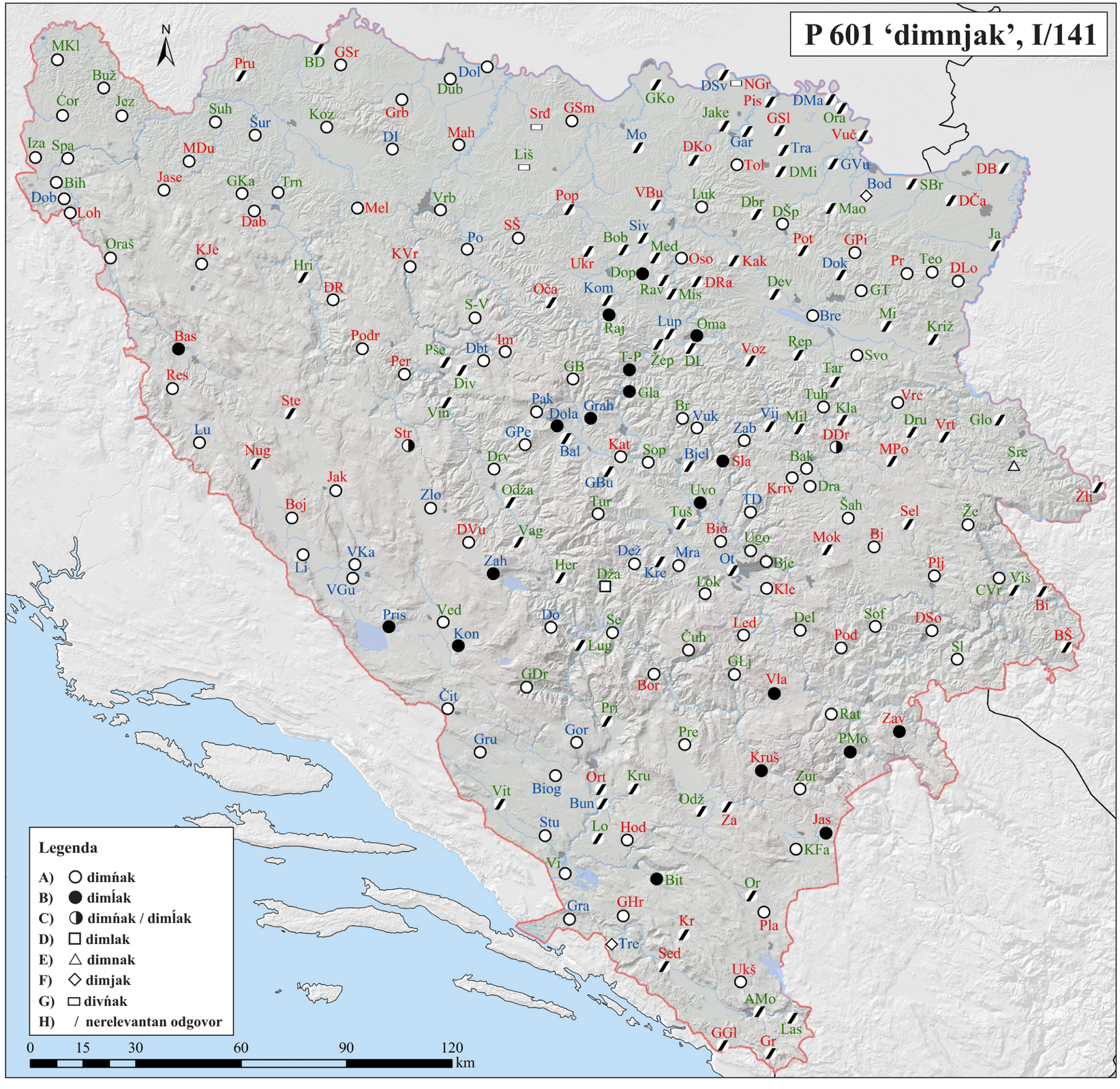

P 482 ‘momka’, I/142		
Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	mónka
2.	GGl	mómak
3.	AMo	mónka
4.	Las	mó:nka
5.	Ukš	mómka
6.	Pla	mómak
7.	Or	mónka
8.	Kr	mómka
9.	Sed	mó:nka
10.	Tre	mómak
11.	Gra	mó:mka / mladí:ća
12.	GHr	mó:mka
13.	Bit	mómka
14.	Vi	mó:mka
15.	Lo	mó:mka
16.	Hod	mómka
17.	Bun	mó:mka
18.	Ort	mó:nka
19.	Kru	mó:mka / mómka
20.	Odž	mómka
21.	Za	mómka
22.	Kruš	mónka
23.	Zur	mómka
24.	KFa	mónka
25.	Jas	mónka
26.	PMo	mómka
27.	Zav	mómka
28.	Rat	mómka
29.	Vla	mómka
30.	GLj	mómka
31.	Pre	mónka
32.	Pri	mó:mka
33.	Lug	mómka
34.	Se	mómka
35.	Bor	mómka
36.	Čuh	mómka
37.	Led	mómka
38.	Del	mómka
39.	Pod	mómka
40.	Sof	mómka
41.	DSo	mómka
42.	Sl	mòmka / mómka
43.	BŠ	mómka
44.	Bi	mómka
45.	Viš	mómka
46.	CVr	mómka
47.	Plj	mómka
48.	Že	mómka
49.	Sel	mómka
50.	Bj	mómka
51.	Mok	mómka
52.	Šah	mómka
53.	Bje	mómka
54.	Kle	mómka
55.	Ugo	mómka
56.	TD	mómka
57.	Bio	mómka
58.	Ot	mómka / mónka
59.	Lok	mómka
60.	Mra	mómka
61.	Kre	mómka
62.	Dež	mómka
63.	Dža	mómka
64.	Tur	mómak
65.	Kat	mómka
66.	Bak	mómka
67.	Tuš	mómka
68.	Uvo	mómka
69.	Kriv	mómka
70.	Dra	mómka
71.	DDr	mómka
72.	MPo	mómak
73.	Sre	mómka
74.	Žli	mómka
75.	Glo	mómka
76.	Vrt	mómka
77.	Dru	mómka
78.	Vre	mómka
79.	Križ	mómka
80.	Mi	mòmka
81.	Tar	mómka
82.	Kla	mómka
83.	Mil	mómka
84.	Rep	mómka
85.	Voz	mómka
86.	Vij	mómka
87.	Zab	mómka
88.	Sla	mómka
89.	Bjel	mómka
90.	Sop	mómka
91.	Vuk	mómka
92.	Br	mómka
93.	GBu	mómak
94.	Bal	mómka
95.	Grah	mómka
96.	Gla	mǫ́mka
97.	DL	mómak
98.	Oma	mómka
99.	DRa	mómka
100.	Oso	mómka
101.	Kak	mómka
102.	Dev	mómka
103.	Bre	mómka
104.	Dok	mómka
105.	GPi	mómką
106.	Pr	mómka
107.	DLo	mómka
108.	Teo	mómka
109.	Ja	mómka
110.	DČa	mómka
111.	DB	mómka
112.	SBr	mómka
113.	Bod	mómka
114.	Mao	mómka
115.	Pot	mómka
116.	DŠp	mómka
117.	Dbr	mǫ́mka
118.	Luk	mómka
119.	DMi	mómka
120.	GVu	mómka
121.	Vuč	mómka
122.	Ora	mómka
123.	DMa	mómka
124.	Tra	mómka
125.	GSl	mómka
126.	Tol	mó:mka
127.	DKo	mómka
128.	Gar	mómka
129.	Pis	mómka
130.	Stu	mó:mka
131.	Vit	mó:mka
132.	Gru	mó:mka
133.	Biog	mómka
134.	Gor	mómka
135.	GDr	mónka
136.	Čit	mó:mka
137.	Kon	mómka
138.	Pris	mómka
139.	Ved	mómka
140.	Do	mómka
141.	Zah	momka
142.	Her	mónka
143.	Vag	mómka
144.	Odža	mómka
145.	DVu	mómka
146.	VGu	mómka
147.	VKa	mómka
148.	Li	mómąk
149.	Boj	mómka
150.	Jak	mómka
151.	Zlo	mómka
152.	Drv	mómka
153.	GPe	mómka
154.	Pak	mómka
155.	Vin	mómka
156.	Str	mómka
157.	Ste	mómka
158.	Nug	mómka
159.	Lu	mómka
160.	Res	múmka
161.	Bas	mò:mka / mù:mka
162.	Hri	mómka
163.	DR	mómka
164.	Podr	mómka
165.	Per	mómak
166.	Pše	mómka
167.	Div	mómka
168.	Dbt	mómka
169.	Im	mómka
170.	GB	mómka
171.	T-P	mǫ́mka
172.	Žep	mómka
173.	Lup	mómka
174.	Rav	mómka
175.	Mis	mómka
176.	Dop	mómka
177.	Kom	mómka
178.	Oča	mómka
179.	S-V	mómka
180.	KVr	mómka
181.	Po	mómka
182.	SŠ	mómka
183.	Ukr	mómka
184.	Raj	mómka
185.	Med	mómka
186.	Bob	mómka / momkà
187.	Siv	mómka
188.	VBu	mómka
189.	Pop	mómka
190.	Vrb	mómka
191.	Liš	mómka
192.	Mo	mómak
193.	Jake	mómka
194.	NGr	mómka
195.	DSv	mómka
196.	GKo	mómka
197.	GSm	mómka
198.	Srđ	mòmka
199.	Mah	mómka
200.	Dol	mómka
201.	Grb	mómka
202.	DI	mómka
203.	Mel	mǒmka
204.	Trn	mómka
205.	Koz	mómka
206.	GSr	mómka
207.	BD	mómka
208.	Pru	màmka
209.	Suh	mómka
210.	Šur	mómka
211.	MDu	mómka
212.	Jase	mómka
213.	GKa	mómka
214.	Dab	mómka
215.	KJe	mómka
216.	Oraš	màmka
217.	Loh	mómka
218.	Dob	mó:mka
219.	Spa	mó:mka
220.	Iza	mómka
221.	Ćor	mómka
222.	Jez	mómka
223.	Buž	mómka
224.	MKl	màmka
225.	Bih	má:mka
226.	Tuh	mómka
227.	Dub	mómka
228.	Dola	mómka
229.	Svo	mómka
230.	GT	mómka

Komentar

Suglasnička skupina *mk* u Gjd. imenice ‘momak’ nepromijenjena je u dvjesto devet mjesnih govora: u dvjesto osam mjesta zapisan je samo oblik *momka*, a u M58 *momka* / *monka*. Disimilaciju suglasnika *mk* > *nk* poznaje dvanaest mjesnih govora: njih jedanaest ima samo oblik *monka*, a M58 *monka* / *momka*.

Od dvanaest govora u kojima se upotrebljava oblik *monka* samo je jedan bosanski (govor Otesa kod Ilidže), a ostalo su hercegovački govori (jedan je u sjevernoj Hercegovini u okolici Prozora, preostali su istočno od Neretve).

Suglasnička skupina *mk* u Gjd. imenice ‘momak’ najčešća je u govorima Bošnjaka – od sto istraženih devedeset dva poznaju samo oblik *momka* i govorima Hrvata – od pedeset njih četrdeset šest imaju oblik *momka* (četrdeset pet ima samo *momka*, a jedan ima *momka* / *monka*). Disimilaciju *mk* > *nk* poznaje pet mjesnih govora Srba i šest govora Bošnjaka, a samo jedan govor Hrvata (Otes kod Ilidže).

Iz deset mjesta potječu nerelevantni odgovori (*momak*).

Literatura

Brozović 2012: 309; Đurović 1992: 208; Halilović 2002: 336; Jahić 2002: 138, 144; Peco 1975: 154; Ramić 1999: 318; Simić 1978: 65; Valjevac 1983: 345; Valjevac 2002: 179.

Etimologija

(bug. i mak. момче, момчето)

mòmak: riječ nastala na jsl. prostoru, proširila se na zapad s istoka, a etimološki pripada seriji djetinjskih reduplikacija.

Literatura

Skok 1972: II: 453.

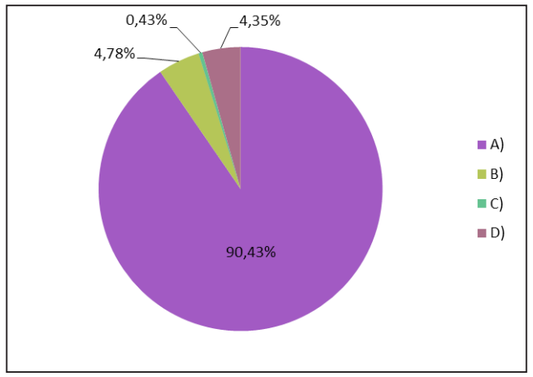

Ukupno (230):
A) 208 (90,43%)
B) 11 (4,78%)
C) 1 (0,43%)
D) 10 (4,35%)

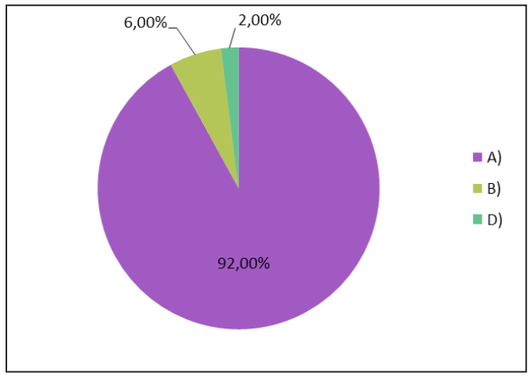

Bošnjaci (100):
A) 92 (92,00%)
B) 6 (6,00%)
D) 2 (2,00%)

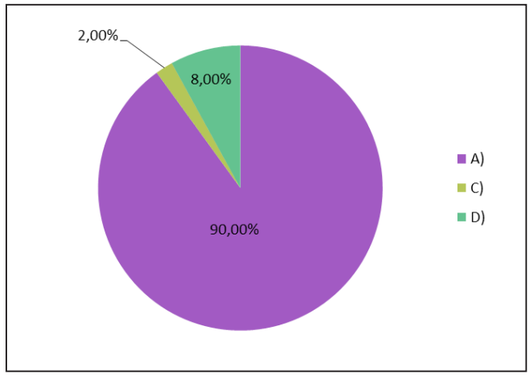

Hrvati (50):
A) 45 (90,00%)
C) 1 (2,00%)
D) 4 (8,00%)

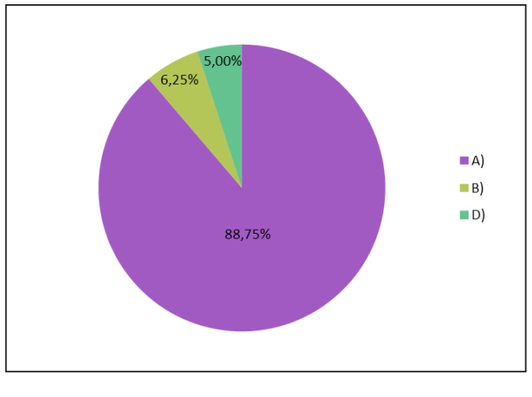

Srbi (80):
A) 71 (88,75%)
B) 5 (6,25%)
D) 4 (5,00%)

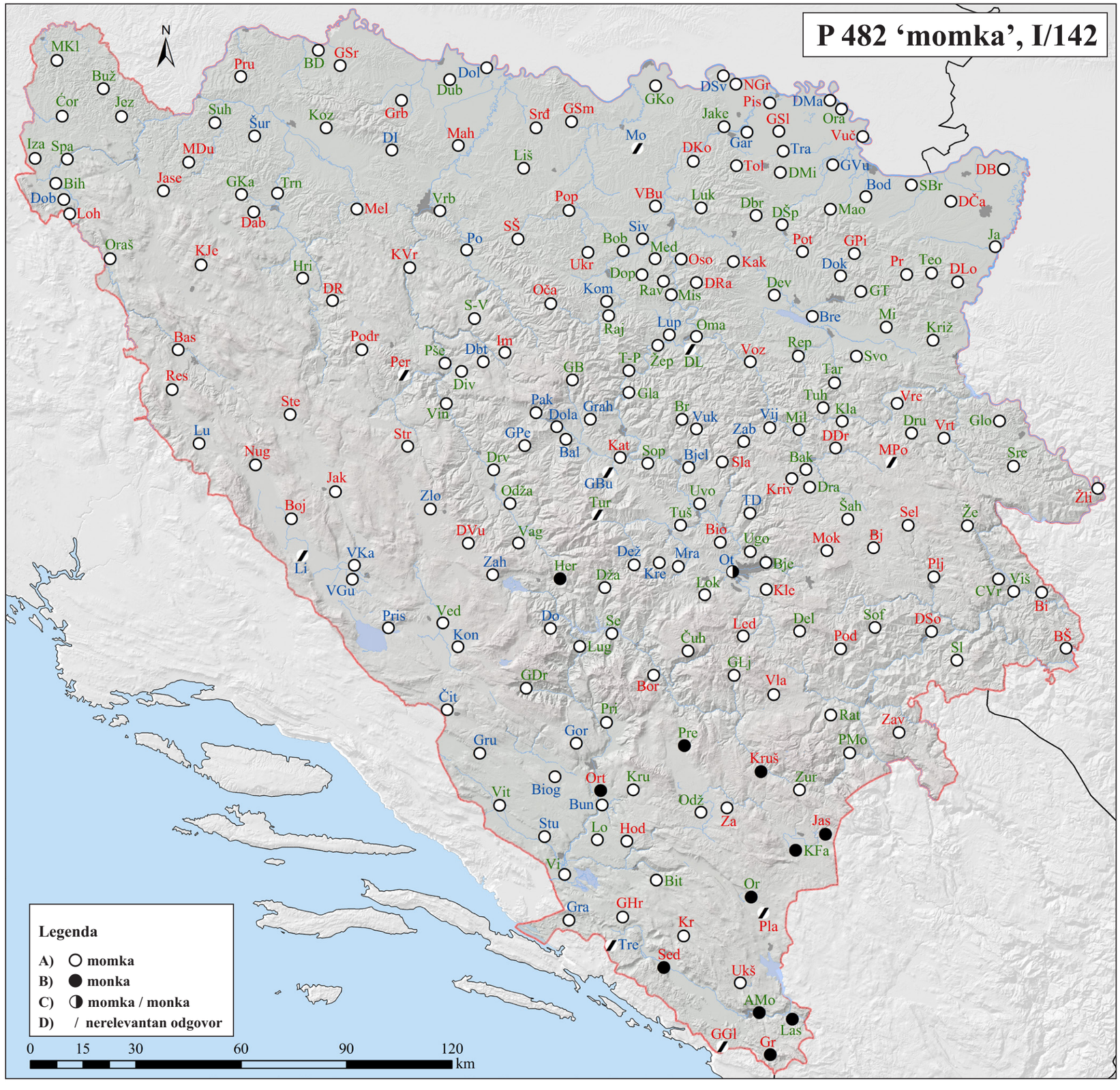

P 134 ‘članak’, ‘član’, I/143		
Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	žglòb / šĺá:ńak
2.	GGl	šĺá:nak
3.	AMo	žglòb / šĺá:nak
4.	Las	žglòb / čĺá:nak
5.	Ukš	čĺá:nak / šĺá:nak
6.	Pla	šĺá:nak
7.	Or	žglòb
8.	Kr	zglòb / šĺá:nak
9.	Sed	šĺá:nak / žglòb
10.	Tre	čĺà:nak
11.	Gra	zglòp / šĺá:nak
12.	GHr	zglòb / šĺá:nak
13.	Bit	žglòb / čĺá:nak
14.	Vi	zglòb / čĺá:nak
15.	Lo	šjá:nak / šĺá:nak
16.	Hod	žglòb
17.	Bun	žglòb
18.	Ort	šĺá:ńak
19.	Kru	šĺá:ńak
20.	Odž	žglòb / šĺá:nak
21.	Za	žglòb / šĺá:nak
22.	Kruš	šĺá:nak / žglòb
23.	Zur	šĺá:nak
24.	KFa	žglòb / šĺá:nak
25.	Jas	zglòb / šĺá:nak
26.	PMo	šĺá:nak
27.	Zav	čĺá:ńak / žglávak
28.	Rat	žglávak
29.	Vla	šĺá:nak
30.	GLj	žglòb
31.	Pre	žglòb / šĺá:nak
32.	Pri	žglòb / šĺá:nak
33.	Lug	zglòb / čĺá:nak
34.	Se	člàńak
35.	Bor	šĺá:nak / žglòb
36.	Čuh	zglòb / šĺá:ńak
37.	Led	šĺá:nak
38.	Del	zglòb / šĺá:nak
39.	Pod	čĺá:ńak
40.	Sof	žglòb
41.	DSo	čĺá:nak / zglòb
42.	Sl	zglòb / čĺá:nak / žglàbci
43.	BŠ	zglòb / čĺá:nak
44.	Bi	zglávak
45.	Viš	zglòb
46.	CVr	zglòb
47.	Plj	žglávak
48.	Že	čĺá:nak
49.	Sel	žglòb / šĺá:nak / žglàbak
50.	Bj	žglàbak / šĺá:nak
51.	Mok	žglávak / žlávak
52.	Šah	žglàbak
53.	Bje	ź́glávak / ćĺá:ńak
54.	Kle	šĺá:nak
55.	Ugo	žglávak / žglòb
56.	TD	kóšćica / zglòb
57.	Bio	šlijen / šĺà:n / šĺá:nak / zglòb
58.	Ot	žglòb
59.	Lok	šĺá:nąk / košćica
60.	Mra	žglòb / čĺá:nak
61.	Kre	zglòb / šĺè:n
62.	Dež	zglòb / čĺá:nak / čĺè:n
63.	Dža	zglòb / čĺá:nak
64.	Tur	belénzuk
65.	Kat	žglòb
66.	Bak	čĺá:nak / zglávak / čĺá:ńak / zglòb
67.	Tuš	šĺá:nak
68.	Uvo	zglà:vak
69.	Kriv	zglòb / zàšaka / čĺá:nak / člijen
70.	Dra	zglóbovi
71.	DDr	zglòb / čĺá:nak / čù:kaĺ / zglàbak
72.	MPo	čĺá:nak
73.	Sre	žglávak
74.	Žli	šklá:nak / žglòb
75.	Glo	žglávak
76.	Vrt	žglòb / čĺá:nak
77.	Dru	čĺá:nak
78.	Vre	zglòb / čĺá:nak
79.	Križ	člà:nak
80.	Mi	žglòb
81.	Tar	žglòb / čĺá:nak
82.	Kla	ćlá:nak
83.	Mil	žglávak / čĺá:nak
84.	Rep	žglávak
85.	Voz	zglòb̨
86.	Vij	ʒglòb / čĺá:nak
87.	Zab	čĺá:nak / člà:n
88.	Sla	žglávak / člijen
89.	Bjel	člije:n
90.	Sop	zglòb
91.	Vuk	zglò:b
92.	Br	zglòb / zglávak / ćlà:nak / člije:n
93.	GBu	žglòb
94.	Bal	žlòb / ćĺá:ńak
95.	Grah	žlòb / ćĺá:ńak
96.	Gla	zglǫ̀p
97.	DL	žglòb̨
98.	Oma	žglavak / člijen
99.	DRa	preglí:ba
100.	Oso	zglòb / čĺá:nak
101.	Kak	zglòb / zglòⁿb
102.	Dev	žglávak / člànak
103.	Bre	zglòb
104.	Dok	zglòb
105.	GPi	čĺá:ńak
106.	Pr	čvá:ńak
107.	DLo	zglò:b̨
108.	Teo	žglò:b
109.	Ja	žglàbka / člànak
110.	DČa	zglòb / žglávak
111.	DB	čĺá:nak
112.	SBr	žglávak / zglòb / čĺá:nak
113.	Bod	čĺá:nak
114.	Mao	žglòb
115.	Pot	žglàbak / čląnak
116.	DŠp	čĺá:nak / žglávak
117.	Dbr	zgloⁿb
118.	Luk	čĺá:ńak / zglávak
119.	DMi	žglávak
120.	GVu	čĺá:nak
121.	Vuč	žglòb
122.	Ora	zglà:vak
123.	DMa	žglòb
124.	Tra	čĺá:nak / žglàb
125.	GSl	zglávak
126.	Tol	čĺá:nak
127.	DKo	žglàbka / čląnak
128.	Gar	žglávak / zglávak
129.	Pis	žlávak
130.	Stu	zglòb / prègi:b
131.	Vit	šlá:nak
132.	Gru	zglòb
133.	Biog	žlòb
134.	Gor	žlòb
135.	GDr	žglòb / šlá:nak
136.	Čit	šĺù:n
137.	Kon	čĺá:ńak
138.	Pris	čĺá:ńak / žlòp
139.	Ved	žglòb̨ / čĺá:ńak
140.	Do	zglòb / čĺá:nak
141.	Zah	žglòb
142.	Her	žglòb
143.	Vag	žlòb / ćlańak
144.	Odža	prègi:b
145.	DVu	kóšćica
146.	VGu	čĺá:ńak
147.	VKa	čĺá:ńak
148.	Li	čĺá:nak
149.	Boj	čĺá:ńak
150.	Jak	čĺá:nak
151.	Zlo	čĺá:ńak
152.	Drv	ćlá:ńak / žglòb
153.	GPe	žlòb / ćlá:ńak
154.	Pak	zglòb / ćlá:nak
155.	Vin	ćlanak / žglòb
156.	Str	čĺá:nak / zglòb̨
157.	Ste	žglávak
158.	Nug	čĺá:nak
159.	Lu	čĺá:ńak
160.	Res	zglàvčić
161.	Bas	glèžań / žglávak
162.	Hri	žglà:vak
163.	DR	žglà:vak
164.	Podr	zglòb / čĺá:nak / głè:žań / głèžań
165.	Per	čĺá:nak / žĺè:b
166.	Pše	žglávak / zglòb
167.	Div	zglòb
168.	Dbt	čĺá:ńak
169.	Im	žglàbak / čĺá:nak
170.	GB	zglòb / čĺá:nak
171.	T-P	zglòⁿb
172.	Žep	ćlá:ńak / šĺá:ńak
173.	Lup	zglávak
174.	Rav	ćlá:ńak / zglávak
175.	Mis	zglòb
176.	Dop	šlá:ńak
177.	Kom	žvàlak / zglòb / čĺá:nak
178.	Oča	člá:na
179.	S-V	zglá:vak
180.	KVr	zglávak / zglóbovi
181.	Po	zglávak
182.	SŠ	čĺá:nak
183.	Ukr	zglòb / čĺá:nak
184.	Raj	zglòb̨
185.	Med	zglòb̨
186.	Bob	zglávak / šlá:ńak
187.	Siv	čĺá:ńak
188.	VBu	zglòb / čĺá:nak / čląnak
189.	Pop	čĺá:nak / zglávak
190.	Vrb	ćląnak
191.	Liš	zglòb / zglávak
192.	Mo	zglávak
193.	Jake	šĺą́ńak
194.	NGr	zglòb / čĺá:nak
195.	DSv	žglabak
196.	GKo	šlá:ńak
197.	GSm	čĺá:ńak / glèžań
198.	Srđ	zglòb / čĺá:nak
199.	Mah	zglòb
200.	Dol	žglà:vak
201.	Grb	žglávak / čĺá:nak
202.	DI	zglòb / žlávak
203.	Mel	zglòb / čĺá:nak
204.	Trn	žglá:vak
205.	Koz	zglòb
206.	GSr	čĺá:nak
207.	BD	žglà:vak
208.	Pru	žglòb
209.	Suh	žglà:vak / žlà:vak
210.	Šur	žglàbak
211.	MDu	žglávak
212.	Jase	žglà:vak
213.	GKa	žglávak / žglòb
214.	Dab	žglávak
215.	KJe	žglà:vak
216.	Oraš	sklòp / zglòb
217.	Loh	zglávak
218.	Dob	zglòb
219.	Spa	čĺá:nak
220.	Iza	žglòb / čĺá:nak
221.	Ćor	šląnak
222.	Jez	žglòb / šlá:nak
223.	Buž	žglòb / žglávak
224.	MKl	šląnak
225.	Bih	čĺá:nak
226.	Tuh	žlávak / člà:nak
227.	Dub	ćiĺą̀nᵉk
228.	Dola	čĺá:nak / zglòb
229.	Svo	čĺá:nak
230.	GT	čĺá:nak / zglòb

Komentar

Suglasničku skupinu *čl* u Njd. imenice ‘članak’ ima osamdeset devet istraženih govora: u osamdeset sedam mjesta zapisano je samo *članak* (*članak*, *ćlańak*), a u M172 *ćlańak* / *šlańak* i u M62 *članak* / *člen*. Promjenu *čl* > *ćĺ* poznaje devet mjesnih govora: u sedam mjesta samo je *ćlanak* (*ćlanak*), a u M5 *šĺanak* / *članak* i u M62 *ćlen* / *članak*. Suglasničku skupinu *šl* u imenici ‘članak’ poznaje devet mjesnih govora: u svih devet mjesta zapisan je samo oblik *šlanak*. Promjenu *šl* > *šĺ* poznaje trideset šest mjesnih govora: u trideset četiri mjesta zapisan je samo oblik *šĺanak* (*šlańak*), a u M172 *šĺańak* / *ćlańak* i u M5 *šĺanak* / *ćlanak*.

S obzirom na gotovo dvije petine nerelevantih odgovora, teritorijalna rasprostranjenost ovih oblika ne može se valjano sagledati. Na osnovu građe s terena može se zaključiti sljedeće: oblik *članak* češći je u Bosni nego u Hercegovini, a oblik *ćĺanak* imaju govori istočne Hercegovine (trebinjski kraj), srednje (Sarajevo i okolica Kreševa, Novog Travnika, Zenice), istočne (okolica Han-Pijeska) i sjeverne Bosne (okolica Bosanske Gradiške); oblik *šlanak* zapisan je u zapadnoj Hercegovini (okolica Ljubuškog i Mostara), istočnoj (okolica Bratunca), sjevernoj (tešanjski kraj i okolica Bosanskog Broda) te sjeverozapadnoj Bosni (okolica Bosanske Krupe, Velike Kladuše i Cazina), dok oblik *šĺanak* (*šlańak*) imaju najviše govori Hercegovine, istočne (do sokolačkog kraja) i srednje Bosne (do Kreševa i okolice Visokog), a zapisan je i u sjevernoj Bosni (okolica Modriče).

Oblik *članak* najčešći je u govorima Hrvata – dvadeset dva poznaju ovaj oblik: u dvadeset jednom mjestu samo je *članak* (*članak*), a jedan (govor Deževica kod Kreševa) ima *članak* / *člen* – kao i oblik *ćlanak*: tri mjesna govora imaju samo *ćlanak* (*ćlanak*), a jedan ima *ćlen* / *ćlanak*. Oblik *šlanak* ima osam mjesnih govora Bošnjaka i jedan mjesni govor Srba (*šklanak* u M74), dok je oblik *šĺanak* najčešći u govorima Srba – osamnaest njih poznaje ovaj oblik (u sedamnaest mjesta samo je *šlanak*, a u M5 *šĺanak* / *ćlanak*), a grupa *šĺ* najrjeđa je u govorima Hrvata (*šlanak* u M11, *šĺun* u M136, *šĺen* u M61).

Iz devedeset mjesta potječu nerelevantni odgovori (*zglob*, *žglavak*, *žglob*, *žlavak*, *pregib*, *košćica* i dr.).

Literatura

Arnaut 2017: 83; Dragičević 2007: 350; Đurović 1992: 215-216; Halilović 2002: 337; Halilović 2009: 49; Jahić 2002: 170; Kozomara 2016: 653; Peco 1964: 99; Peco 1975: 243; Ramić 1999: 316, 332; Rešetar 1907: 153; Simić 1978: 63; Valjevac 1983: 342; Valjevac 2002: 176; Vujičić i dr. 1979: 95; Vujičić 1981: 203; Vujičić 1985: 162; Vujičić 1990: 116.

Up.: OLA: 1542.

Etimologija

psl. *čělnъ (stsl. ѧлѣнъ, rus. член, strus. челенъкъ, polj. człon, członek), lit. kelỹs ← pie. *kᵘelh$_1$-nu- članak, član: psl. *čělnъ ‘ud’ izvodi se iz pie. kᵘelh$_1$-nu- ‘ono što se okreće, vrti’, a im. članak nastala je suf. tvorbom od *čělnъ i *-ъkъ.

Literatura

Skok 1971: II: 331-332; Brückner 1985: 78; Fasmer 1987: IV: 369; Snoj 2016: 118.

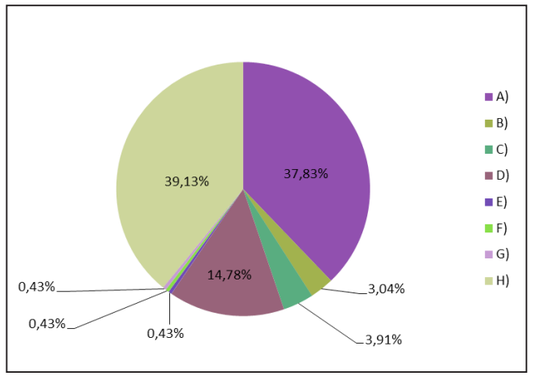

Ukupno (230):
A) 87 (37,83%)
B) 7 (3,04%)
C) 9 (3,91%)
D) 34 (14,78%)
E) 1 (0,43%)
F) 1 (0,43%)
G) 1 (0,43%)
H) 90 (39,13%)

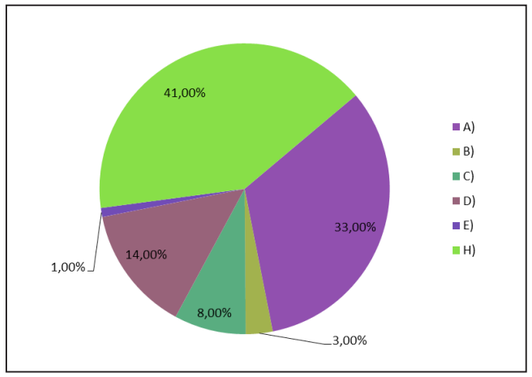

Bošnjaci (100):
A) 33 (33,00%)
B) 3 (3,00%)
C) 8 (8,00%)
D) 14 (14,00%)
E) 1 (1,00%)
H) 41 (41,00%)

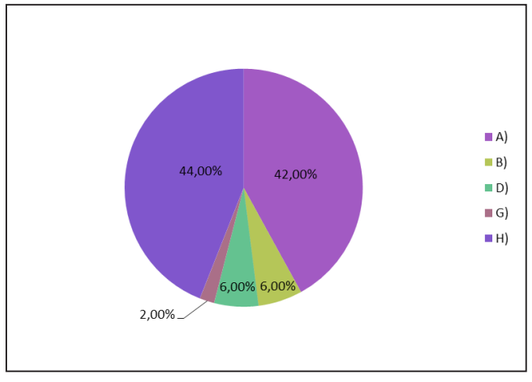

Hrvati (50):
A) 21 (42,00%)
B) 3 (6,00%)
D) 3 (6,00%)
G) 1 (2,00%)
H) 22 (44,00%)

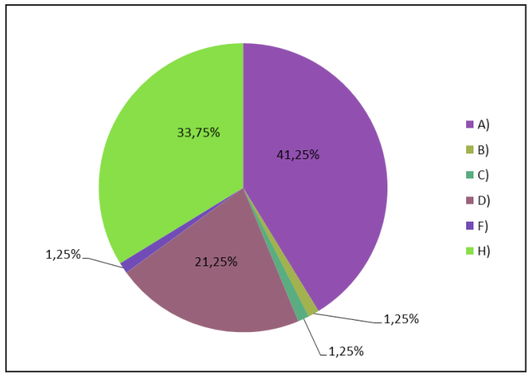

Srbi (80):
A) 33 (41,25%)
B) 1 (1,25%)
C) 1 (1,25%)
D) 17 (21,25%)
F) 1 (1,25%)
H) 27 (33,75%)

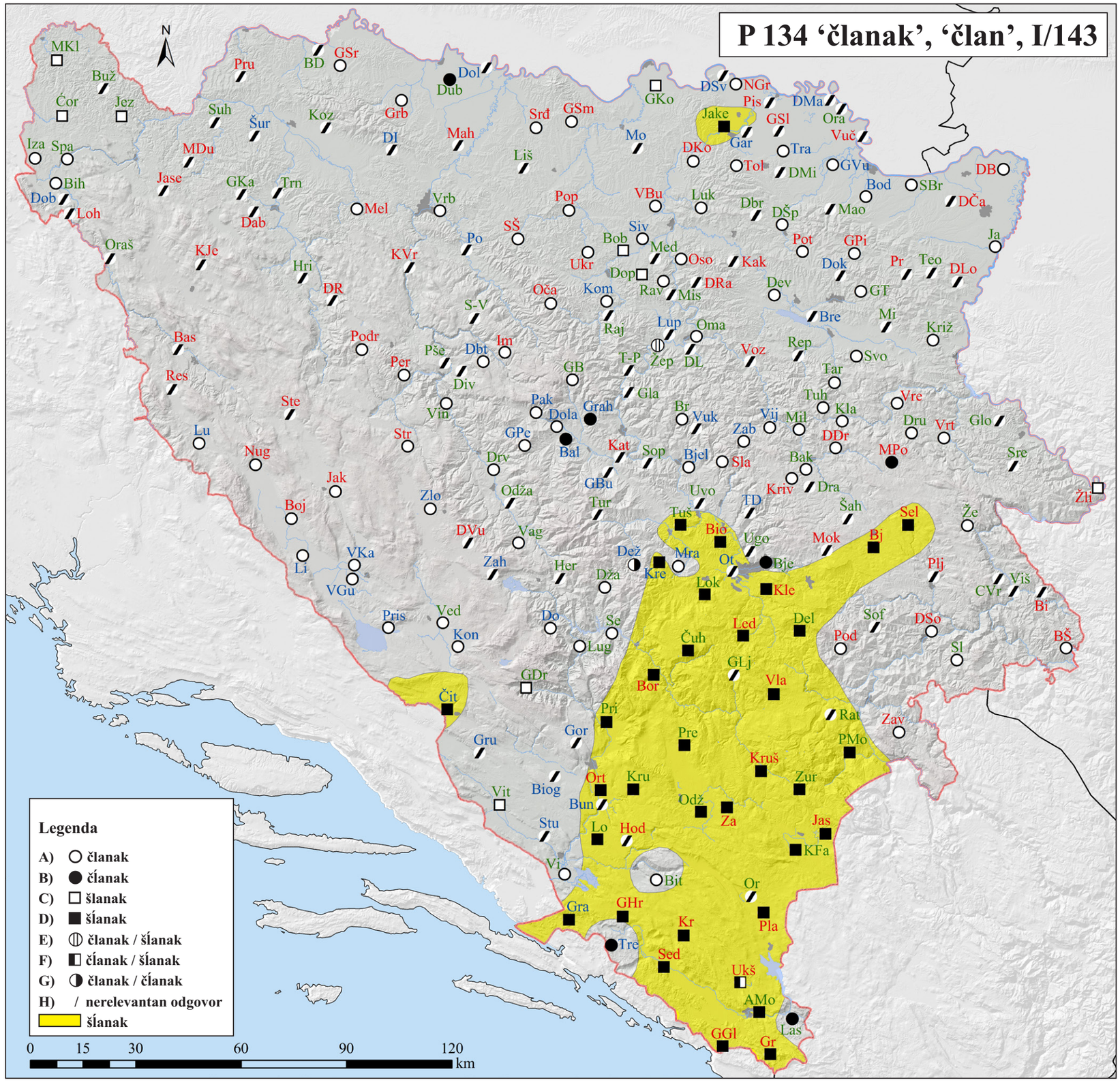

P 1663 ‘donji’, I/144		
Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	dó:jńi:
2.	GGl	dò:ńi:
3.	AMo	dó:ńi:
4.	Las	dó:ńi:
5.	Ukš	dòńi: / dò:ńi:
6.	Pla	dó:ńi:
7.	Or	dó:ńi: / dó:jńi:
8.	Kr	dòni: / dò:ńi
9.	Sed	dò:ńi:
10.	Tre	dò:ńi:
11.	Gra	dò:ńi:
12.	GHr	dò:jńi
13.	Bit	dójńi:
14.	Vi	dó:ńi: / dó:Ĺńi:
15.	Lo	dò:ńi:
16.	Hod	dò:jńi:
17.	Bun	dó:ńi
18.	Ort	dó:ńi:
19.	Kru	dò:ńi:
20.	Odž	dó:jńi:
21.	Za	dó:jńi:
22.	Kruš	dò:ńi:
23.	Zur	dó:jńi:
24.	KFa	dó:jńi:
25.	Jas	dó:ńi:
26.	PMo	dó:ńi: / dó:Ĺńi:
27.	Zav	dó:jńi:
28.	Rat	dò:Ĺńi:
29.	Vla	dó:Ĺni:
30.	GLj	dó:ńi:
31.	Pre	dó:jńi:
32.	Pri	dó:ńi:
33.	Lug	dò:ńi:
34.	Se	dó:ńi:
35.	Bor	dó:ńi:
36.	Čuh	dò:ńi:
37.	Led	dò:ńi:
38.	Del	dó:jni:
39.	Pod	dó:Ĺńi:
40.	Sof	dó:rńi:
41.	DSo	dóĹńi:
42.	Sl	dóńi: / dò:ńi:
43.	BŠ	dó:lńi: / dó:ńi: / dò:lńi: / dò:ńi:
44.	Bi	dó:ńi:
45.	Viš	dó:ńi:
46.	CVr	dó:Ĺńi: / dó:Ĺńa / dó:Ĺńe
47.	Plj	dò:jńi:
48.	Že	dò:jńi:
49.	Sel	dó:ni: / dó:Ĺni:
50.	Bj	dó:jni:
51.	Mok	dò:ńi:
52.	Šah	dò:ńi:
53.	Bje	dó:jńi: / dó:Ĺńi:
54.	Kle	dó:ńi:
55.	Ugo	dó:rńi:
56.	TD	dò:jni:
57.	Bio	dò:jńi: / dó:jńi:
58.	Ot	dó:jńi:
59.	Lok	dó:Ĺńi:
60.	Mra	dó:lńi:
61.	Kre	dó:lńi:
62.	Dež	dó:lńi:
63.	Dža	dò:ńi:
64.	Tur	dò:jni:
65.	Kat	dò:ńi:
66.	Bak	dó:Ĺńi: / dó:ńi:
67.	Tuš	dò:jńi:
68.	Uvo	dò:ńi:
69.	Kriv	dò:Ĺńi:
70.	Dra	dò:jńi
71.	DDr	dò:lńi: / dó:ńi: / dò:ńi:
72.	MPo	dò:jńi:
73.	Sre	dó:jńi: / dó:Ĺńi:
74.	Žli	dó:ńi:
75.	Glo	dò:ńi:
76.	Vrt	dóĹni:
77.	Dru	dólni:
78.	Vre	dóĹńi:
79.	Križ	dò:ńi:
80.	Mi	dò:ńi:
81.	Tar	dò:rńi:
82.	Kla	dò:Ĺni:
83.	Mil	dò:rńi:
84.	Rep	do:ńi: / dó:ńi:
85.	Voz	dó:ńi:
86.	Vij	dó:ńi:
87.	Zab	dò:jńi:
88.	Sla	dò:lńi:
89.	Bjel	dò:ńi:
90.	Sop	dó:rńi:
91.	Vuk	dò:lńi:
92.	Br	dǫ̀:jńi:
93.	GBu	dò:ńi:
94.	Bal	dò:ńi:
95.	Grah	dó:ńi:
96.	Gla	dǫ̀:jńi:
97.	DL	dó:lńi
98.	Oma	dǫ̀:lńi:
99.	DRa	dò:ńi:
100.	Oso	dó:ńi:
101.	Kak	dǫ́:ń
102.	Dev	dó:rńi:
103.	Bre	dò:rńi:
104.	Dok	dò:ńi:
105.	GPi	dò:Ĺńi: / dò:ńi:
106.	Pr	dò:ńi:
107.	DLo	dó:ńi:
108.	Teo	dó:ńi:
109.	Ja	dòńi:
110.	DČa	dò:ńi:
111.	DB	dò:jni:
112.	SBr	dò:Ĺńi:
113.	Bod	dò:lńi:
114.	Mao	do:ńi: / do:jnì:
115.	Pot	dójńi:
116.	DŠp	dó:rńi:
117.	Dbr	dǫ̀:Ĺńì:
118.	Luk	dórńi:
119.	DMi	dó:ńi:
120.	GVu	dò:lńi:
121.	Vuč	dó:ńi:
122.	Ora	dò:lńi:
123.	DMa	dò:jńi:
124.	Tra	dólńi:
125.	GSl	dò:Ĺńi:
126.	Tol	dò:ńa:
127.	DKo	dò:ńi:
128.	Gar	dò:Ĺni:
129.	Pis	dó:ńi:
130.	Stu	dó:ńi:
131.	Vit	dò:jni:
132.	Gru	dó:ńi:
133.	Biog	dó:ńi:
134.	Gor	dò:jńi:
135.	GDr	dò:jni:
136.	Čit	dó:ńi:
137.	Kon	dò:ńi:
138.	Pris	dò:ńi:
139.	Ved	dò:jni:
140.	Do	dó:ńi:
141.	Zah	dò:jni:
142.	Her	dó:jni:
143.	Vag	dó:jni:
144.	Odža	dò:jni:
145.	DVu	dò:ńi:
146.	VGu	dò:jni:
147.	VKa	dò:jni:
148.	Li	dò:jńi:
149.	Boj	dò:ńi:
150.	Jak	dó:ńi:
151.	Zlo	dò:jni
152.	Drv	dò:jni:
153.	GPe	dò:jńi:
154.	Pak	dò:jńi:
155.	Vin	dó:jni:
156.	Str	dò:ńi: / dò:Ĺńi:
157.	Ste	dó:ńi:
158.	Nug	dò:ńi:
159.	Lu	dó:ńi:
160.	Res	dú:ńi:
161.	Bas	dó:ńi:
162.	Hri	dó:jni:
163.	DR	dò:ńi:
164.	Podr	dò:ńi:
165.	Per	dó:jni:
166.	Pše	dò:jńi:
167.	Div	dò:jńi: / dò:ńi:
168.	Dbt	dóńi
169.	Im	dó:ńi:
170.	GB	dó:Ĺńi:
171.	T-P	dǫ́:ńi:
172.	Žep	dò:jńi:
173.	Lup	dóĹńi:
174.	Rav	dóĹńi:
175.	Mis	dó:Ĺńi:
176.	Dop	dò:Ĺńi:
177.	Kom	dò:rńi:
178.	Oča	dò:ńi:
179.	S-V	dó:ńi:
180.	KVr	dó:ńi:
181.	Po	dó:ńi:
182.	SŠ	dó:ńi:
183.	Ukr	dò:ńi:
184.	Raj	dò:Ĺńi:
185.	Med	dò:Ĺni:
186.	Bob	dóĹńi:
187.	Siv	dò:Ĺni:
188.	VBu	dò:ńi:
189.	Pop	dóńi:
190.	Vrb	dó:Ĺni:
191.	Liš	dò:lńi:
192.	Mo	dò:jńi:
193.	Jake	dò:Ĺni:
194.	NGr	dò:ńi:
195.	DSv	dò:Ĺńi:
196.	GKo	dò:Ĺńi:
197.	GSm	dò:ńi:
198.	Srđ	dójńi:
199.	Mah	dó:ńi:
200.	Dol	dò:Ĺni:
201.	Grb	dò:ńi:
202.	DI	dóĹni:
203.	Mel	dò:ńi:
204.	Trn	dó:lni:
205.	Koz	dó:ńi:
206.	GSr	dó:ńi:
207.	BD	dó:ńi
208.	Pru	dó:ńi:
209.	Suh	dó:Ĺńi:
210.	Šur	dò:ńi:
211.	MDu	dó:ńi:
212.	Jase	dó:ńi:
213.	GKa	dóńi:
214.	Dab	dóńi:
215.	KJe	dó:ńi:
216.	Oraš	dó:ńi:
217.	Loh	dó:ńi:
218.	Dob	dó:ńi:
219.	Spa	dó:ńi:
220.	Iza	dò:ˀńi: / dò:ˀni:
221.	Ćor	dò:ńi:
222.	Jez	dó:jni:
223.	Buž	dó:jni:
224.	MKl	dò:jńi:
225.	Bih	dó:ńi
226.	Tuh	dò:rńi:
227.	Dub	dó:Ĺni:
228.	Dola	dó:ńi:
229.	Svo	dò:ńi:
230.	GT	dó:ńi:

Komentar

Pridjev ‘donji’ poznaje oblike s različitim suglasničkim skupinama. Oblik *dońi* ima više od polovine istraženih govora: u sto osam mjesta zapisan je kao jedini, u jednom naporedo s *dojni* i u deset naporedo s drugim oblicima (*dojńi*, *doĺńi*, *dolńi*). Oblik s medijalnom suglasničkom skupinom *jn* ima desetina govora: jedini je u dvadeset jednom mjestu, a u jednom je naporedo *dońi* / *dojni*. Medijalna skupina *jń* češća je od skupine *jn*: u trideset dva mjesta samo je *dojńi*, a u pet mjesta naporedni su ovaj i neki drugi oblik (*dońi*, *doĺńi*, *dojni*). Četvrtina govora ima oblike *doĺńi*, *dolńi* ili *dorńi*, a u dvanaest govora zapisano je *dońi* (ili *doni*) naporedo ili sa *doĺńi* ili sa *dojńi*.

Oblik *dońi* dominira zapadnije od rijeke Bosne, ali se upotrebljava i u istočnijim i južnijim oblastima. Većina govora u kojima se upotrebljava oblik *dojni* nalazi se zapadno od Neretve i u dolini Vrbasa, od okolice Ljubuškog na jugu do okolice Jajca na sjeveru. U nekoliko mjesnih govora istočno od Neretve upotrebljava se oblik *dojńi*; izvan ove oaze zapisivan je uglavnom istočnije od rijeke Bosne. Oblici *doĺńi*, *dolńi* ili *dorńi* najčešći su uz rijeku Bosnu, osobito između Žepča i Tešnja i dalje u sjevernoj i sjeveroistočnoj Bosni, od Srebrenika na jugu do Brčkog na istoku i Bosanskog Broda na zapadu; manju oazu čini nekoliko mjesnih govora u okolici Vlasenice, Šekovića, Kladnja i Olova. Govori u kojima je naporedo *dońi* (ili *doni*) sa *doĺńi* ili sa *dojńi* nisu teritorijalno povezani.

Oblik *dońi* najčešći je u govorima Srba – jedini je u dvije trećine ovih govora, a najrjeđi u govorima Bošnjaka – jedini je u trećini ovih govora. Oblik *dojni* češći je u govorima Bošnjaka nego u govorima Hrvata, a najrjeđi je u govorima Srba. Oblik *dojńi* procentualno je nešto češći u govorima Hrvata nego u govorima Bošnjaka i Srba. Oblici *doĺńi*, *dolńi* ili *dorńi* zapisani su u trećini bošnjačkih govora, u manje od trećine hrvatskih i u desetini srpskih govora. Oblici *dońi* (ili *doni*) naporedo sa *doĺńi* ili sa *dojńi* odlika su ukupno dvanaest mjesnih govora – sedam bošnjačkih i pet srpskih.

Literatura

Arnaut 2017: 83, 110; Brabec 2012: 73; Đurović 1992: 159; Halilović 1990: 296; Halilović 2009: 47; Okuka 1983a: 68; Pavešić 1960: 376; Peco 1964: 86; Peco 1975: 252; Peco 1983: 251; Peco 1986: 147; Petrović 1970: 342; Ramić 1999: 318; Simić 1978: 67; Valjevac 1983: 338, 346; Valjevac 2002: 178.

Up.: OLA: 1391.

Etimologija

psl. dolě (stsl. долъ, rus. дол, polj. dół) ← pie. *dʰolo-

dónjī: prid. nastao od pril. dolě, koji se izvodi iz im. dòlъ ʻjama, šupljina, dolina’, čiji je pie. korijen *dʰolo- ʻsvod, šupljina, dolina’.

Literatura

Skok 1971: I: 419; Brückner 1985: 92; Fasmer 1986: I: 523; Snoj 2016: 146-147.

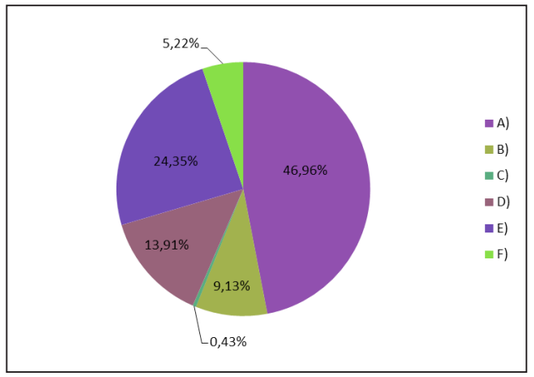

Ukupno (230):
A) 108 (46,96%)
B) 21 (9,13%)
C) 1 (0,43%)
D) 32 (13,91%)
E) 56 (24,35%)
F) 12 (5,22%)

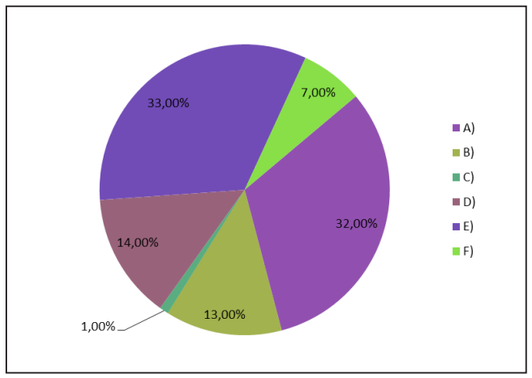

Bošnjaci (100):
A) 32 (32,00%)
B) 13 (13,00%)
C) 1 (1,00%)
D) 14 (14,00%)
E) 33 (33,00%)
F) 7 (7,00%)

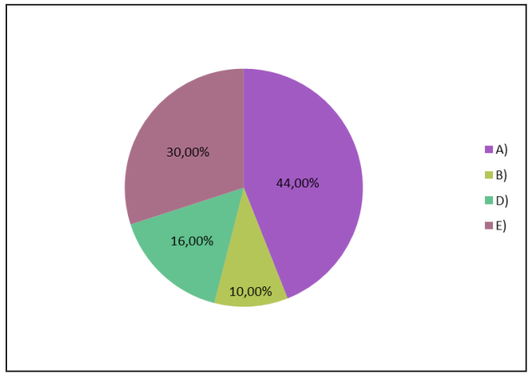

Hrvati (50):
A) 22 (44,00%)
B) 5 (10,00%)
D) 8 (16,00%)
E) 15 (30,00%)

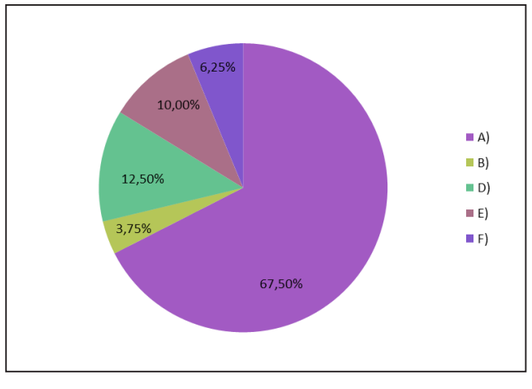

Srbi (80):
A) 54 (67,50%)
B) 3 (3,75%)
D) 10 (12,50%)
E) 8 (10,00%)
F) 5 (6,25%)

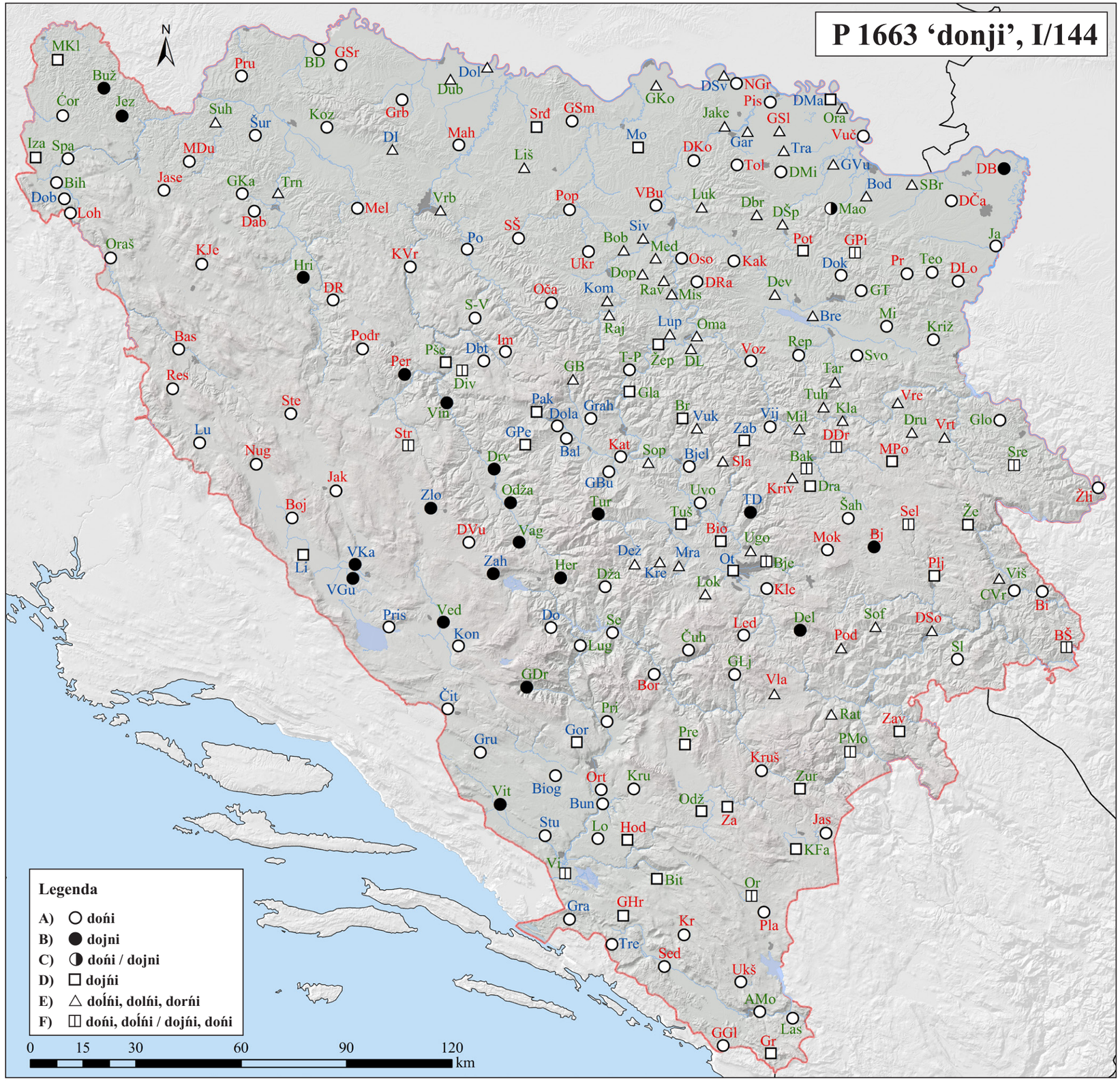

P 352 ‘prezime’, I/145		
Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	bézime
2.	GGl	brèzime
3.	AMo	prézime / bézime
4.	Las	prézime
5.	Ukš	prèzime
6.	Pla	brézime
7.	Or	brézime
8.	Kr	prèzime
9.	Sed	bézime / prézime
10.	Tre	prézime
11.	Gra	pré:zime / bézime
12.	GHr	pré:zime / bézime
13.	Bit	prézime
14.	Vi	pré:zime
15.	Lo	pré:zime / bé:zime
16.	Hod	pré:zime
17.	Bun	pré:zime
18.	Ort	pré:zime
19.	Kru	brézime
20.	Odž	brézime
21.	Za	brézime / bézime
22.	Kruš	bézime
23.	Zur	brèzime
24.	KFa	brézime
25.	Jas	prézime
26.	PMo	prézime
27.	Zav	prézime
28.	Rat	brézime
29.	Vla	pré:zime / bé:zime
30.	GLj	prézime
31.	Pre	bézime
32.	Pri	bézime
33.	Lug	prézime / bézime
34.	Se	brézime / prézime
35.	Bor	prézime
36.	Čuh	prézime
37.	Led	prézime / bézime / brézime
38.	Del	brézime
39.	Pod	bézime
40.	Sof	brézime
41.	DSo	prézime
42.	Sl	prèzime
43.	BŠ	prézime
44.	Bi	pré:zime
45.	Viš	pré:zime
46.	CVr	prézime
47.	Plj	prézime
48.	Že	prézime / brézime
49.	Sel	brézime
50.	Bj	prézime
51.	Mok	prézime
52.	Šah	prézime
53.	Bje	prézime
54.	Kle	brézime
55.	Ugo	brézime
56.	TD	brézime
57.	Bio	brézime
58.	Ot	brézime
59.	Lok	brézime
60.	Mra	brézime
61.	Kre	brézime
62.	Dež	brézime
63.	Dža	prézime / brézime / bèzime
64.	Tur	prézime
65.	Kat	brézime
66.	Bak	brézime / prézime
67.	Tuš	bré:zʲme
68.	Uvo	brézime
69.	Kriv	brézime
70.	Dra	prézime
71.	DDr	brézime / prézime
72.	MPo	prézime
73.	Sre	prézime
74.	Žli	pré:zime
75.	Glo	prézime
76.	Vrt	pré:zime
77.	Dru	prézime
78.	Vre	prézime
79.	Križ	prézime
80.	Mi	bré:zʲme
81.	Tar	brézime
82.	Kla	brézime
83.	Mil	brézime
84.	Rep	pré:zime
85.	Voz	pré:zime
86.	Vij	prézime
87.	Zab	prézime
88.	Sla	brézime
89.	Bjel	brézime
90.	Sop	pré:zime
91.	Vuk	pré:zime
92.	Br	pré:zime
93.	GBu	brézime
94.	Bal	bré:zime
95.	Grah	brézime
96.	Gla	brẹ̀zimę̣
97.	DL	brézime
98.	Oma	brézime
99.	DRa	brézime
100.	Oso	brézime
101.	Kak	brézime
102.	Dev	pré:zime
103.	Bre	pré:zime
104.	Dok	prézime
105.	GPi	pré:zime
106.	Pr	prijé:zime
107.	DLo	prèzime
108.	Teo	prézime / brézime
109.	Ja	pré:zime
110.	DČa	pré:zime
111.	DB	prézime
112.	SBr	prézime
113.	Bod	prézime
114.	Mao	brézime
115.	Pot	brézime
116.	DŠp	brézime
117.	Dbr	brẹ̀zime
118.	Luk	brézime
119.	DMi	brézime
120.	GVu	brézime
121.	Vuč	prézime
122.	Ora	pré:zime
123.	DMa	prī̀:zime
124.	Tra	prézime
125.	GSl	brézime
126.	Tol	pré:zime
127.	DKo	brézime
128.	Gar	bézime
129.	Pis	brézime
130.	Stu	pré:zime
131.	Vit	pré:zime
132.	Gru	pré:zime
133.	Biog	pré:zime
134.	Gor	pré:zime
135.	GDr	brézime
136.	Čit	pré:zime
137.	Kon	bézime
138.	Pris	prézime / brézime
139.	Ved	bé:zime / pré:zime
140.	Do	brézime
141.	Zah	brézime
142.	Her	brézime
143.	Vag	brézime
144.	Odža	bézime
145.	DVu	bézime
146.	VGu	prézime
147.	VKa	pré:zime
148.	Li	brézime
149.	Boj	brézime
150.	Jak	brézime
151.	Zlo	prèzime
152.	Drv	prézime
153.	GPe	brézime
154.	Pak	brézime
155.	Vin	pré:zime
156.	Str	bézime / brézime
157.	Ste	prèzime / brèzime
158.	Nug	bèzime
159.	Lu	prézime
160.	Res	prèzime
161.	Bas	pré:zime
162.	Hri	brézime
163.	DR	brèzime
164.	Podr	prèzime
165.	Per	prézime
166.	Pše	prézime
167.	Div	brézime / pré:zʲme
168.	Dbt	brézime
169.	Im	brézime / prézime
170.	GB	prézime
171.	T-P	brèzime
172.	Žep	brézime
173.	Lup	prèzime
174.	Rav	brézime
175.	Mis	pré:zime
176.	Dop	brézime
177.	Kom	brézime
178.	Oča	prézime
179.	S-V	prézme / prézime
180.	KVr	pré:zime / pré:dʲmak
181.	Po	brézime
182.	SŠ	brézime
183.	Ukr	brézime
184.	Raj	prézime
185.	Med	brézime
186.	Bob	brézime
187.	Siv	brézime
188.	VBu	prèzime
189.	Pop	brézime
190.	Vrb	prézime
191.	Liš	brézime
192.	Mo	prézime
193.	Jake	brézime
194.	NGr	brézime
195.	DSv	prézime
196.	GKo	bézime
197.	GSm	pré:zime / prijèkorak
198.	Srđ	brèzime
199.	Mah	prézime
200.	Dol	prèzime
201.	Grb	brézime
202.	DI	brézime
203.	Mel	prèzime
204.	Trn	brézime
205.	Koz	brézime
206.	GSr	brézime
207.	BD	bré:zime
208.	Pru	pré:zime
209.	Suh	brézime
210.	Šur	brèzime
211.	MDu	brézime
212.	Jase	pré:zime
213.	GKa	prézime / brézime
214.	Dab	brèzime
215.	KJe	brèzime
216.	Oraš	brézime
217.	Loh	brézime
218.	Dob	pré:zime
219.	Spa	bré:zime / pré:zime
220.	Iza	brézime
221.	Ćor	brézime
222.	Jez	brézime
223.	Buž	prézʲme
224.	MKl	brézime
225.	Bih	pré:zime
226.	Tuh	bézime
227.	Dub	brézʲme
228.	Dola	prézime / pré:zime
229.	Svo	pré:zime
230.	GT	pré:zime

Komentar

Suglasničku skupinu *pr* u Njd. imenice ‘prezime’ ima sto dvadeset istraženih govora: u devedeset osam mjesta zapisan je samo oblik *prezime*, a u jedanaest *prezime* / *brezime*, u devet *prezime* / *bezime* i u dva mjesta *prezime* / *brezime* / *bezime*. Promjenu *pr* > *br* poznaje ukupno sto jedanaest mjesnih govora: u devedeset šest mjesta zapisan je samo oblik *brezime*, a u jedanaest *brezime* / *prezime*, u M21 i M156 *brezime* / *bezime* i u M37 i M63 *prezime* / *brezime* / *bezime*. Oblik *bezime* potvrđen je u dvadeset pet mjesnih govora: u dvanaest mjesta zapisano je *bezime*, a u devet *bezime* / *prezime*, u dva *brezime* / *bezime* i u dva *prezime* / *brezime* / *bezime*.

Oblik *prezime* imaju mnogi govori širom Bosne i Hercegovine; prevladava u zapadnoj, srednjoj i južnoj Hercegovini, te u istočnoj i sjeveroistočnoj Bosni, dolinom rijeke Drine. Većina mjesnih govora u kojima se upotrebljava oblik *brezime* nalazi se u Bosni; najčešći su u srednoj Bosni, uz rijeku Bosnu te u sjevernim i sjeverozapadnim područjima. Areal oblika *bezime* prostire se južno od granice: Nuglašica (kod Bosanskog Grahova) u zapadnoj, te Strojice (kod Šipova) i Odžak (kod Bugojna) u srednjoj Bosni, Džanići (kod Konjica) u sjevernoj Hercegovini, Ledići (kod Trnova) i Podgrađe (kod Foče) u istočnoj Bosni; izvan ovog areala zapisan je u okolici Kladnja, Modriče, Bosanskog Broda i Bihaća.

Suglasnička skupina *pr* u Njd. imenice ‘prezime’ najčešća je u govorima Srba – od osamdeset istraženih govora četrdeset četiri imaju oblik *prezime* (njih trideset sedam ima samo *prezime*, po tri mjesna govora imaju naporedo *prezime* / *brezime* i *prezime* / *bezime*, te jedan *prezime* / *bezime* / *brezime*) i govorima Hrvata – od pedeset istraženih njih dvadeset sedam poznaje oblik *prezime* (dvadeset pet samo *prezime*, a po jedan naporedo *prezime* / *brezime* i *prezime* / *bezime*). Oblik *brezime* najčešći je u govorima Bošnjaka – od sto njih pedeset četiri imaju ovaj oblik (četrdeset šest ima samo *brezime*, a sedam ima *brezime* / *prezime* i jedan *prezime* / *bezime* / *brezime*). Oblik *bezime* najprisutniji je u govorima Srba – jedanaest njih poznaje ovaj oblik (njih pet ima samo *bezime*, tri imaju *bezime* / *prezime*, dva *bezime* / *brezime* i jedan *prezime* / *bezime* / *brezime*), a najrjeđi je u govorima Hrvata – poznaju ga tri mjesna govora (dva imaju samo *bezime*, a jedan *bezime* / *prezime*).

Literatura

Arnaut 2017: 98; Baotić 1983: 98; Brozović 2012: 313; Dalmacija 1997: 68, 70; Dragičević 2007: 346; Đukanović 1983: 217; Halilović 2002: 337; Jahić 2002: 168; Kozomara 2016: 651; Okuka 1983: 56; Ramić 1999: 331; Valjevac 2002: 187; Vujičić i dr. 1979: 95; Vujičić 1985: 162; Vujičić 1990: 116.

Etimologija

psl. *jьmę (stsl. нмѧ, rus. и́мя, polj. imię), stprus. emmens ← pie. *h_1ǝh_3m(e)n-

prézime: im. nastala pref. tvorbom od psl. *jьmę, G *jьmene i pref. *perz(ъ)-, sačinjenog od korijena *per- ʼudaljen, izvanʼ i deiktičke čestice -z(i).

Literatura

Skok 1973: III: 38-39; Brückner 1985: 192; Fasmer 1986: II: 129-130; Snoj 2016: 246.

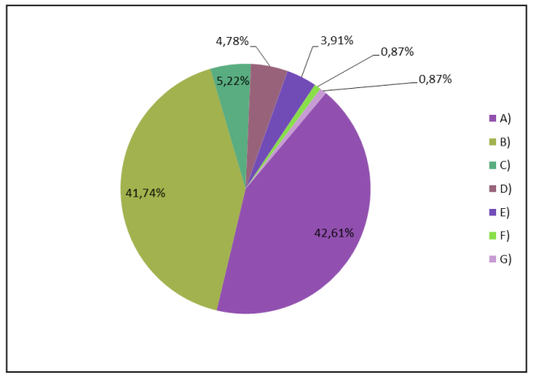

Ukupno (230):
A) 98 (42,61%)
B) 96 (41,74%)
C) 12 (5,22%)
D) 11 (4,78%)
E) 9 (3,91%)
F) 2 (0,87%)
G) 2 (0,87%)

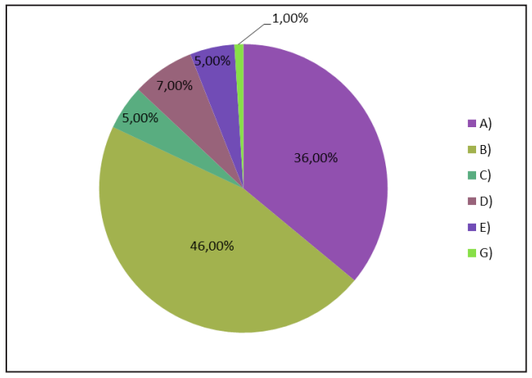

Bošnjaci (100):
A) 36 (36,00%)
B) 46 (46,00%)
C) 5 (5,00%)
D) 7 (7,00%)
E) 5 (5,00%)
G) 1 (1,00%)

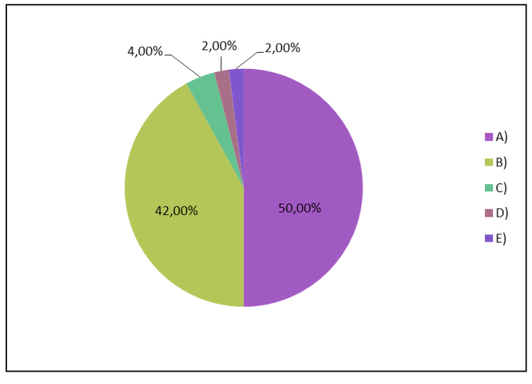

Hrvati (50):
A) 25 (50,00%)
B) 21 (42,00%)
C) 2 (4,00%)
D) 1 (2,00%)
E) 1 (2,00%)

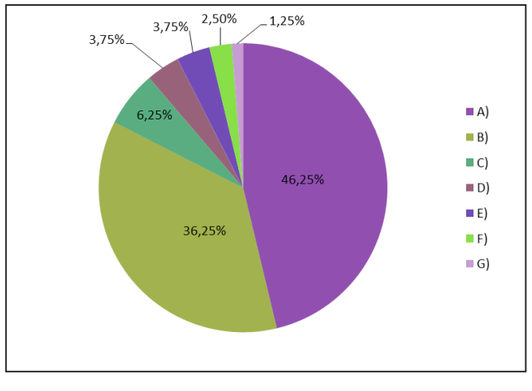

Srbi (80):
A) 37 (46,25%)
B) 29 (36,25%)
C) 5 (6,25%)
D) 3 (3,75%)
E) 3 (3,75%)
F) 2 (2,50%)
G) 1 (1,25%)

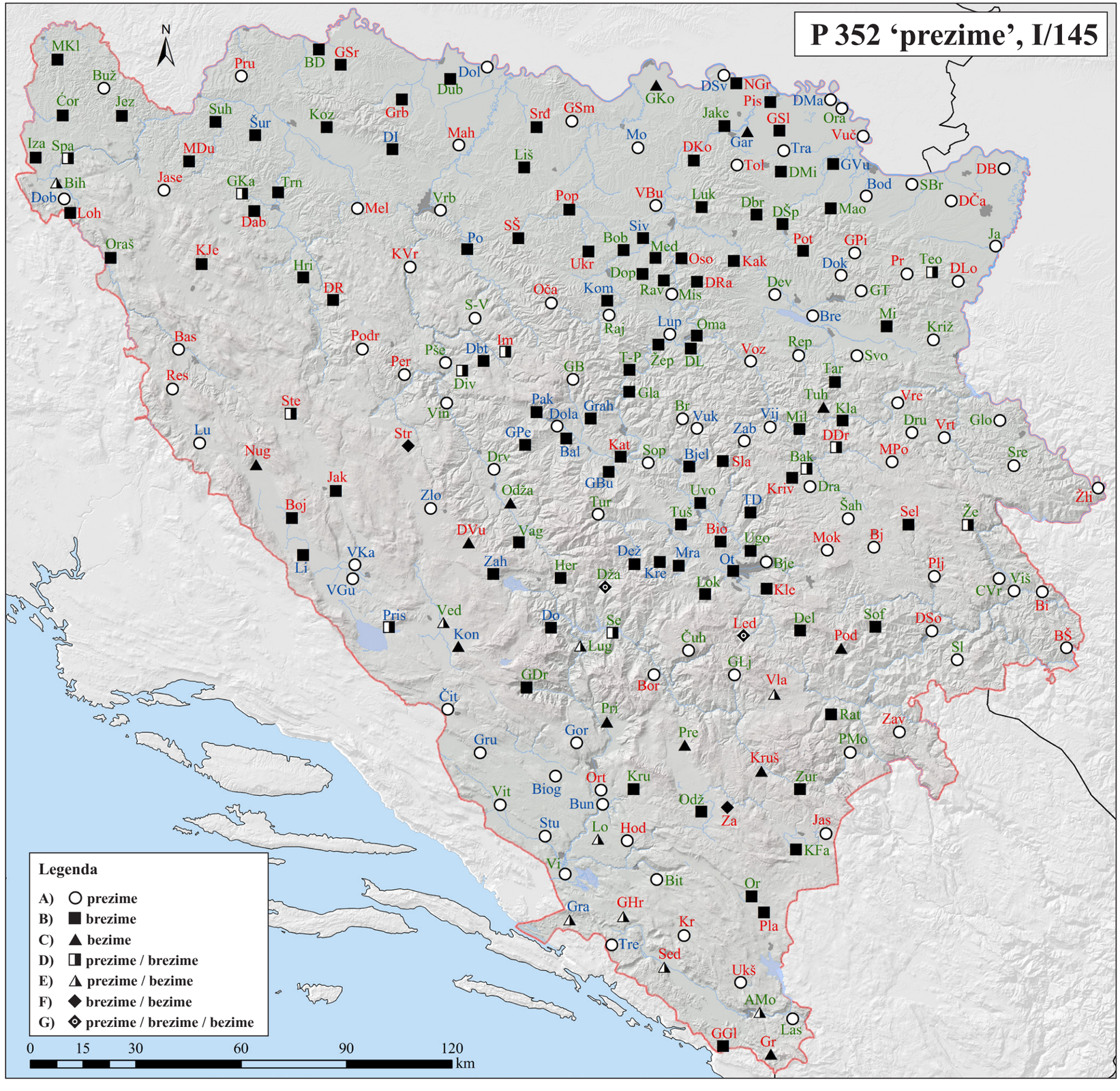

P 710 ‘nаćve’, I/146

Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	nàvći
2.	GGl	nàvći
3.	AMo	nàvći
4.	Las	nàvći
5.	Ukš	nàvći
6.	Pla	nàvći
7.	Or	nàvći
8.	Kr	nàćve / nàvći
9.	Sed	nàvći
10.	Tre	nàvći
11.	Gra	nàvće
12.	GHr	nàvći
13.	Bit	nàvći
14.	Vi	nàćvi
15.	Lo	nàćve
16.	Hod	nàvći
17.	Bun	nàćve
18.	Ort	nàvći
19.	Kru	nàćve
20.	Odž	nàćve
21.	Za	nàćve
22.	Kruš	nàvći
23.	Zur	nàvći
24.	KFa	nàćve
25.	Jas	nàvći
26.	PMo	nàćve / nàćvi
27.	Zav	nàvći
28.	Rat	nàćve
29.	Vla	nàvći
30.	GLj	nàćve
31.	Pre	nàvće
32.	Pri	nàćve
33.	Lug	nàćve
34.	Se	nàćve
35.	Bor	nàvće
36.	Čuh	nàćve
37.	Led	nàćve
38.	Del	nàćve
39.	Pod	nàćvi
40.	Sof	nàćve
41.	DSo	nàćve
42.	Sl	nàćve / vàĺni:k
43.	BŠ	nàćve
44.	Bi	nàćve
45.	Viš	nàćve
46.	CVr	——
47.	Plj	nàćve
48.	Že	nàćve
49.	Sel	nàćve
50.	Bj	nà:ćvę
51.	Mok	nàćve
52.	Šah	nàćve
53.	Bje	naćve
54.	Kle	nàćve
55.	Ugo	nàćve
56.	TD	nàćve
57.	Bio	nàćve
58.	Ot	nàćve
59.	Lok	nàćve
60.	Mra	nàćve
61.	Kre	nàćve
62.	Dež	nàćve
63.	Dža	nàćve
64.	Tur	nàćve
65.	Kat	nàćve
66.	Bak	nàćve
67.	Tuš	nąćve
68.	Uvo	nàćve
69.	Kriv	nàćve
70.	Dra	nàćve
71.	DDr	nàćve / čának
72.	MPo	nàćve
73.	Sre	nàćve
74.	Žli	nàćve
75.	Glo	xĺébara / nàćve
76.	Vrt	nàćve
77.	Dru	nàćve
78.	Vre	nàćve
79.	Križ	ʒé:la
80.	Mi	nàćve
81.	Tar	nàćve
82.	Kla	nàćve
83.	Mil	nàćve
84.	Rep	nàćvę
85.	Voz	nàćve
86.	Vij	nàćve / nàćve
87.	Zab	nàćve
88.	Sla	nàćve
89.	Bjel	nàćve
90.	Sop	nàćvice
91.	Vuk	nàćve
92.	Br	nàćve / náćve
93.	GBu	nàćve
94.	Bal	nàćve
95.	Grah	nàćve / náćve
96.	Gla	nąćvę
97.	DL	nàćve
98.	Oma	nàćve
99.	DRa	nàćve
100.	Oso	nàćve
101.	Kak	nąćve
102.	Dev	nàćve
103.	Bre	vá:ngla
104.	Dok	nàćve
105.	GPi	nàćve
106.	Pr	nàćve / zá:strug / tékne
107.	DLo	nàćve
108.	Teo	nàćve
109.	Ja	nàćve
110.	DČa	nàćve
111.	DB	nàćve
112.	SBr	nàćve / kàrlica
113.	Bod	nàćve
114.	Mao	nàćve
115.	Pot	nàćve
116.	DŠp	nàćve
117.	Dbr	nąćve
118.	Luk	nàćve
119.	DMi	nàćve
120.	GVu	nàćve
121.	Vuč	nàćve
122.	Ora	nàćve
123.	DMa	nàćve
124.	Tra	nàćve
125.	GSl	nàćve
126.	Tol	nàćve
127.	DKo	nàćve
128.	Gar	nàćve
129.	Pis	nàćve
130.	Stu	nàćve
131.	Vit	nàćve
132.	Gru	nàćve
133.	Biog	nàćve
134.	Gor	nàćve
135.	GDr	nàćve
136.	Čit	nàćve
137.	Kon	nàćve / váńi:k
138.	Pris	nàćve
139.	Ved	nàćve
140.	Do	nàćve
141.	Zah	nàćve
142.	Her	nàćve
143.	Vag	nàćve
144.	Odža	nàćve
145.	DVu	nàćve
146.	VGu	nàćve
147.	VKa	nàćve
148.	Li	nàćve
149.	Boj	nàćve
150.	Jak	nàćve
151.	Zlo	nàćve
152.	Drv	nàćve
153.	GPe	nàćve
154.	Pak	nàćve
155.	Vin	nàćve
156.	Str	nàćve
157.	Ste	nàćve
158.	Nug	nàćve
159.	Lu	nàćve
160.	Res	nàćve
161.	Bas	nàćve
162.	Hri	nàćve
163.	DR	nàćve
164.	Podr	nàćve
165.	Per	nàćve / kášu:n
166.	Pše	nàćve
167.	Div	nàćve
168.	Dbt	nàćve
169.	Im	náćve / nàćve
170.	GB	nàćve
171.	T-P	nąćve
172.	Žep	nàćve
173.	Lup	nàćve
174.	Rav	nàćve
175.	Mis	nàćve
176.	Dop	nàćve
177.	Kom	nàćve
178.	Oča	nàćve
179.	S-V	nàćve
180.	KVr	nàćve
181.	Po	nàćve
182.	SŠ	nàćve
183.	Ukr	nàćve
184.	Raj	nàćve
185.	Med	nàćve
186.	Bob	nàćve
187.	Siv	nàćve
188.	VBu	nàćve / nąćve
189.	Pop	nàćve
190.	Vrb	nàćve
191.	Liš	nàćve
192.	Mo	nàćve
193.	Jake	nàćve
194.	NGr	nàćve
195.	DSv	nàćve
196.	GKo	nàćve
197.	GSm	nàćve
198.	Srđ	nàćve
199.	Mah	nàćve
200.	Dol	nàćve
201.	Grb	nàćve
202.	DI	nàćve
203.	Mel	nàćve
204.	Trn	nàćve
205.	Koz	nàćve
206.	GSr	nàćve
207.	BD	nàćve
208.	Pru	nàćve
209.	Suh	nàćve
210.	Šur	nàćve
211.	MDu	nàćve
212.	Jase	nàćve
213.	GKa	nàćve
214.	Dab	nàćve
215.	KJe	nàćve
216.	Oraš	nàćve
217.	Loh	nàćve
218.	Dob	nàćve
219.	Spa	nàčve
220.	Iza	nàćve
221.	Ćor	nàćve
222.	Jez	nàćve
223.	Buž	nàćve
224.	MKl	nàćve
225.	Bih	nàćve
226.	Tuh	nàćve
227.	Dub	nàćve
228.	Dola	nàćve
229.	Svo	nàćve
230.	GT	nàćve

Komentar

Oblik bez metateze u riječi ‘naćve’ izuzetno dobro je sačuvan u istraženim govorima i zapisan je u dvjesto šest mjesta: u dvjesto pet samo oblik *naćve*, *nаćvi*, a u jednom *naćve* / *navći*. Metatezu u imenici *naćve* imaju dvadeset dva mjesna govora: u dvadeset jednom zapisano je samo *navći*, *navće*, a u M8 *naćve* / *navći*.

Svi mjesni govori u kojima se upotrebljava oblik s metatezom nalaze se istočno od Neretve, od Graca (kod Neuma) na jugu do okolice Konjica na sjeveru i Zavajta (kod Foče) na istoku.

Oblik bez metateze u riječi ‘naćve’ najbolje je očuvan u govorima Hrvata (od pedeset njih četrdeset sedam ima oblik bez metateze) i govorima Bošnjaka (od sto ispitanih devedeset dva govora imaju oblik bez metateze). Oblik s metatezom najčešći je u govorima Srba – njih četrnaest poznaje oblik *navće*, *navći* (u trinaest mjesta samo je *navći*, *navće*, a u M8 *naćve* / *navći*).

Iz dva mjesta potječu nerelevantni odgovori (*ʒela*, *vangla*), a iz jednog mjesta nema odgovora.

Literatura

Halilović 2002: 341; Kozomara 2016: 658; Okuka 1983: 70; Peco 1964: 102; Ramić 1999: 333; Valjevac 2002: 185; Vujičić i dr. 1979: 99; Vujičić 1981: 205; Vujičić 1985: 167-168; Vujičić 1990: 120.

Up.: OLA: 1060, 1061; ALE: 354.

Etimologija

psl. *nьkt’y (stsl. нъщвы, rus. нóчва, polj. niecki) ← pie. *neiĝᵘ-

nâćve: etimologija psl. *nьkt’y, G nьkt’ъve ‘naćve, korito’ nije posve jasna, moguće je porijeklo iz pie. *neiĝᵘ- ‘prati’.

Literatura

Skok 1972: II: 496; Brückner 1985: 360; Fasmer 1987: III: 86; Snoj 2016: 465.

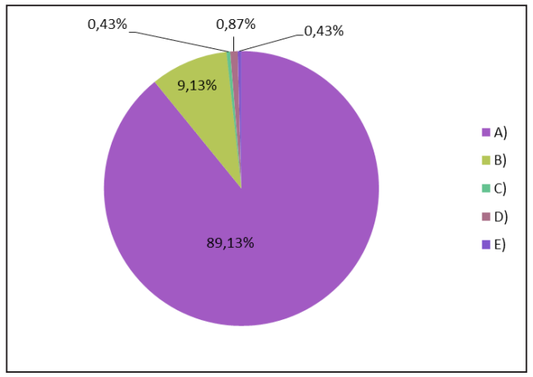

Ukupno (230):
A) 205 (89,13%)
B) 21 (9,13%)
C) 1 (0,43%)
D) 2 (0,87%)
E) 1 (0,43%)

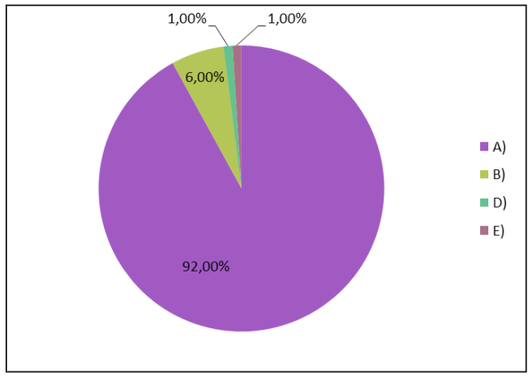

Bošnjaci (100):
A) 92 (92,00%)
B) 6 (6,00%)
D) 1 (1,00%)
E) 1 (1,00%)

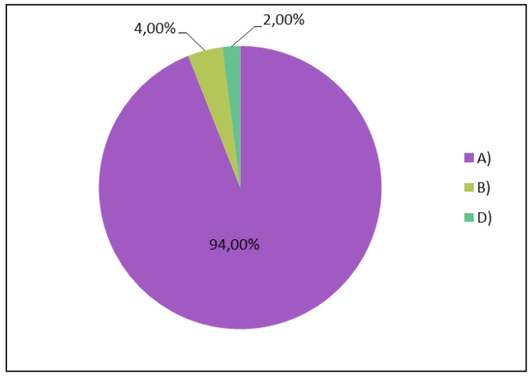

Hrvati (50):
A) 47 (94,00%)
B) 2 (4,00%)
D) 1 (2,00%)

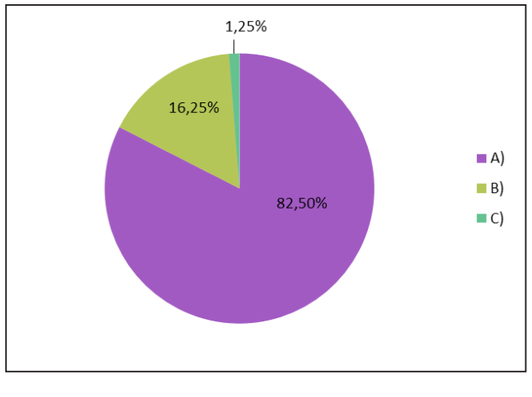

Srbi (80):
A) 66 (82,50%)
B) 13 (16,25%)
C) 1 (1,25%)

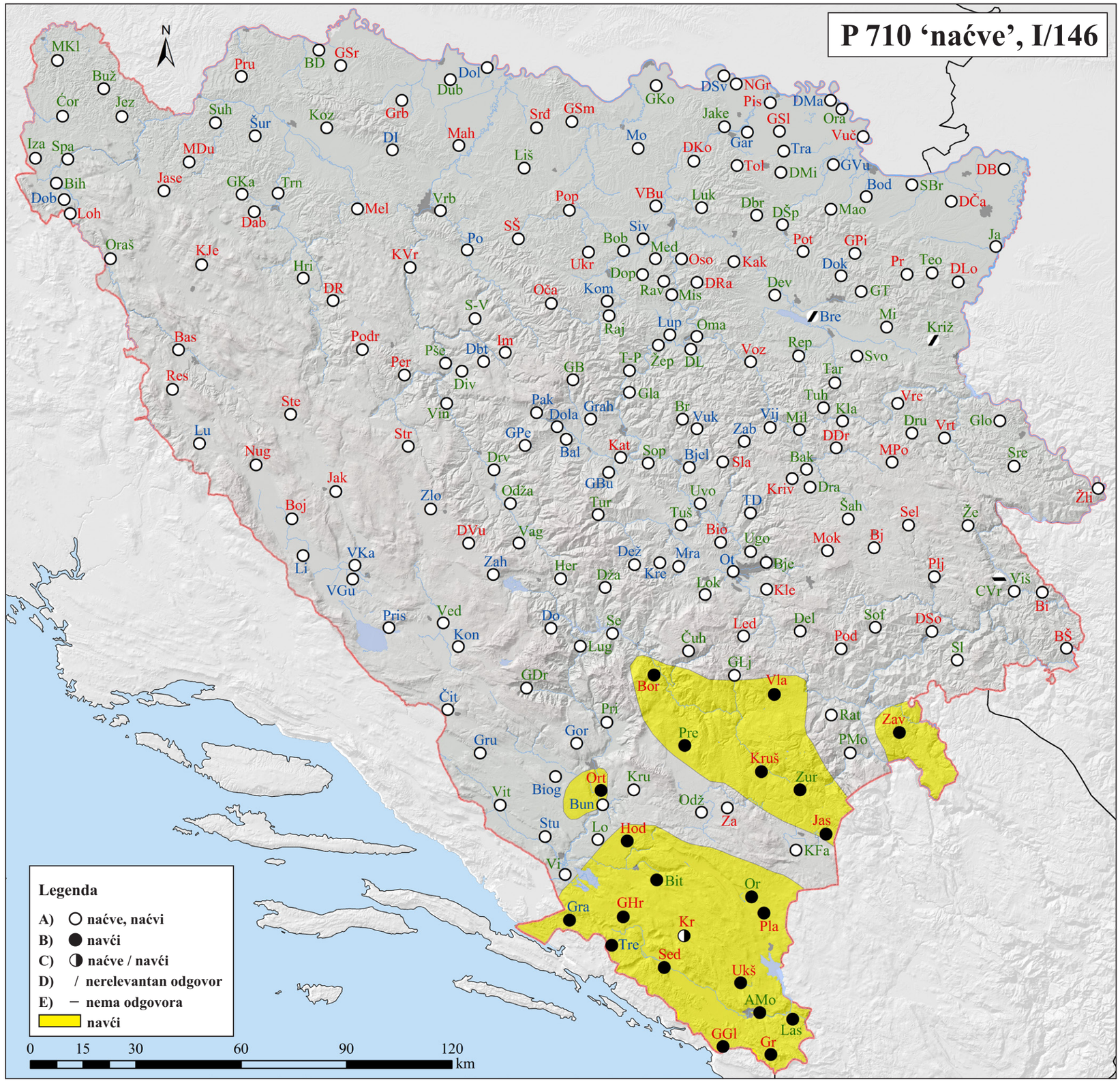

P 1509 ‘bajrak’ / ‘barjak’, I/147		
Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	zà:stava / bárjak
2.	GGl	bárjak
3.	AMo	zà:stava / bájra:k
4.	Las	bájrak
5.	Ukš	zà:stava / bárjak
6.	Pla	bárjak / zà:stava
7.	Or	zà:stava / bájra:k
8.	Kr	zà:stava / bárjak
9.	Sed	bárja:k / zá:stava
10.	Tre	bárja:k
11.	Gra	zà:stava / bárja:k
12.	GHr	zà:stava / bárja:k
13.	Bit	bárja:g / zà:stava
14.	Vi	bájra:k
15.	Lo	bájra:k
16.	Hod	zà:stava / bájra:k
17.	Bun	bájrak
18.	Ort	bárja:k
19.	Kru	bájra:k
20.	Odž	bárja:k / zà:stava
21.	Za	bárja:k
22.	Kruš	bárjak / zá:stava
23.	Zur	zà:stava / bájrak
24.	KFa	bájrak / zà:stava
25.	Jas	bárjak
26.	PMo	bárjak / zà:stava
27.	Zav	bárjak
28.	Rat	bájrak
29.	Vla	bárjak
30.	GLj	bájrak / zá:stava
31.	Pre	zà:stava / bájrak
32.	Pri	bájra:k
33.	Lug	bájrak
34.	Se	bájra:k
35.	Bor	zà:stava / bájra:k
36.	Čuh	bájrak
37.	Led	zà:stava / bájrak
38.	Del	bájrak / zà:stava
39.	Pod	bárjak
40.	Sof	bájrak
41.	DSo	bájrak
42.	Sl	bájrak
43.	BŠ	bárjak
44.	Bi	bárjak
45.	Viš	bájra:k
46.	CVr	bájrak
47.	Plj	bájrak / zà:stava
48.	Že	bájrak / zà:stava
49.	Sel	bájrak / zàstava
50.	Bj	bájrak / zà:stava
51.	Mok	bájrak
52.	Šah	zà:stava / bájrak
53.	Bje	bájrak
54.	Kle	bárjak
55.	Ugo	bájrak / zà:stava
56.	TD	bájrak
57.	Bio	zà:stava / bájrak
58.	Ot	zà:stava / bájrak
59.	Lok	bájrak / zà:stava
60.	Mra	bájrak / zà:stava
61.	Kre	bájrak
62.	Dež	zà:stava / bájrak
63.	Dža	bájrak
64.	Tur	bájra:k
65.	Kat	bájra:k / zà:stava
66.	Bak	bájrak / bárjak
67.	Tuš	bájrak
68.	Uvo	bájrak / zà:stava
69.	Kriv	bájrak
70.	Dra	bájrak / zà:stava
71.	DDr	bájrak / bárjak
72.	MPo	bájrak / zà:stava
73.	Sre	bájrak
74.	Žli	bárjak
75.	Glo	bájrak
76.	Vrt	bárjak / zà:stava
77.	Dru	bájrak / zà:stava
78.	Vre	bárjak
79.	Križ	zà:stava / bájrak
80.	Mi	zà:stava / bájrak
81.	Tar	bájrak / zà:stava
82.	Kla	bájrak
83.	Mil	zà:stava / bajrak
84.	Rep	bájrak / zà:stava
85.	Voz	bójrak
86.	Vij	zastava / barjak
87.	Zab	bárjak / zà:stava
88.	Sla	zà:stava / bájkak
89.	Bjel	bájrak
90.	Sop	zà:stava / bájra:k
91.	Vuk	zà:stava / bájra:k / bárja:k
92.	Br	bájrak / bárjak
93.	GBu	bájra:k / zà:stava
94.	Bal	bárja:k / zà:stava
95.	Grah	zà:stava / bárja:k
96.	Gla	bà̀rjạ:k
97.	DL	bájrak
98.	Oma	bájrak / zà:stava
99.	DRa	bárja:k / zà:stava
100.	Oso	bà:rja:k / zà:stava
101.	Kak	zą́:stava / bà̀rjak
102.	Dev	bájrak
103.	Bre	zà:stava
104.	Dok	zà:stava
105.	GPi	bárjak / zà:stava
106.	Pr	bárjak
107.	DLo	zà:stava / bárjak
108.	Teo	bájrak / zà:stava
109.	Ja	bájrak / zà:stava
110.	DČa	bárjak
111.	DB	zà:stava / bárjak
112.	SBr	zà:stava / bájrak
113.	Bod	bárjak
114.	Mao	bajrà:k / zà:stava
115.	Pot	bárjak / zà:stava
116.	DŠp	bájrak / zą̀:stava
117.	Dbr	bajrą̀:k
118.	Luk	bájrak
119.	DMi	bájra:k
120.	GVu	bárjak / zà:stava
121.	Vuč	bárja:k
122.	Ora	bájrak
123.	DMa	bárjak / zã:stava
124.	Tra	bárjak / zà:stava
125.	GSl	bárjak
126.	Tol	bárjak
127.	DKo	bárjak / zà:stava
128.	Gar	zà:stava / bárja:k
129.	Pis	bárjak / zą̀:stava
130.	Stu	zà:stava
131.	Vit	bájra:k
132.	Gru	zà:stava
133.	Biog	bárja:k
134.	Gor	bárjak
135.	GDr	bárja:k / zastava
136.	Čit	zà:stava
137.	Kon	zà:stava / bárja:k
138.	Pris	zà:stava / bárjak
139.	Ved	bájra:k / zà:stava
140.	Do	zà:stava / bárjak
141.	Zah	bárjak / zà:stava
142.	Her	bà:rja:k / zà:stava
143.	Vag	bájra:k / zà:stava
144.	Odža	bájra:k
145.	DVu	bárja:k
146.	VGu	zà:stava / bárjak
147.	VKa	bárja:k
148.	Li	bárja:k / zastava
149.	Boj	barjã:k
150.	Jak	bárja:k
151.	Zlo	bárja:k / zá:stava
152.	Drv	bájra:k
153.	GPe	zà:stava / bárja:k
154.	Pak	zà:stava / bájra:k
155.	Vin	bájrak
156.	Str	bájra:k
157.	Ste	zà:stava / bájraka:k
158.	Nug	bárja:k
159.	Lu	bárja:k / zà:stava
160.	Res	bárja:k / zà:stava
161.	Bas	zà:stava / bárja:k
162.	Hri	bájra:k
163.	DR	bárjak / zà:stava
164.	Podr	zà:stava
165.	Per	bárja:k / zà:stava
166.	Pše	zà:stava / bájra:k
167.	Div	bárjak
168.	Dbt	bárjak
169.	Im	zà:stava / bárja:k
170.	GB	bájra:k / zà:stava
171.	T-P	bą̀jra:k
172.	Žep	zą̀:stava / bájra:k
173.	Lup	zà:stava
174.	Rav	bájrak
175.	Mis	bájra:k / zà:stava
176.	Dop	bájrak
177.	Kom	bájrak / zà:stava
178.	Oča	zà:stava / bárja:k
179.	S-V	bájra:k
180.	KVr	zà:stava
181.	Po	zà:stava / bárja:k
182.	SŠ	bárja:k
183.	Ukr	zà:stava
184.	Raj	bájrak
185.	Med	bájrak
186.	Bob	bájrak / zà:stava
187.	Siv	bárja:k
188.	VBu	zà:stava / bàrja:k
189.	Pop	bárja:k
190.	Vrb	bájra:k
191.	Liš	bájra:k / zà:stava
192.	Mo	bárjak / zà:stava
193.	Jake	bájrak
194.	NGr	zą̀:stava / bárjak
195.	DSv	bárja:k
196.	GKo	bájra:k
197.	GSm	bárja:k
198.	Srđ	zà:stava / bárja:k
199.	Mah	bárja:k
200.	Dol	zà:stava
201.	Grb	zà:stava / bárja:k
202.	DI	zà:stava
203.	Mel	zà:stava
204.	Trn	bájra:k / zà:stava
205.	Koz	bájra:k
206.	GSr	bárja:k
207.	BD	bájra:k
208.	Pru	bárja:k
209.	Suh	bájrak
210.	Šur	bárjak / zà:stava
211.	MDu	zà:stava
212.	Jase	bárja:k
213.	GKa	zà:stava
214.	Dab	bárjak / zastava
215.	KJe	bárja:k / zà:stava
216.	Oraš	bájrak
217.	Loh	zà:stava / bárja:k
218.	Dob	bárja:k
219.	Spa	bájra:k
220.	Iza	zà:stava / bájra:k
221.	Ćor	bájrak
222.	Jez	bájra:k
223.	Buž	bájrą̀:k
224.	MKl	bájra:k
225.	Bih	bájra:k
226.	Tuh	bájrak / zà:stava
227.	Dub	bájrą̀:k
228.	Dola	bà̀jra:k / bà̀rja:k
229.	Svo	bájrak
230.	GT	bájra:k

Komentar

Više od polovine govora ima izvornu grupu *jr* u Njd. imenice ‘bajrak’: u sto četrnaest mjesta zapisan je samo oblik *bajrak* (u M157 *bajrakak*, a u M85 *bojrak*) i u pet mjesta *bajrak* / *barjak* (M66, M71, M91, M92, M228). Oblik s metatezom sonanata *jr* > *rj* potvrđen je ukupno u stotinu dva mjesna govora: u devedeset sedam mjesta zapisan je samo oblik *barjak* (*barjag* u M13, Bitunja kod Stoca) i u pet mjesta naporedo s oblikom bez metateze.

Oblik *bajrak* češći je u srednjoj, istočnoj i sjeveroistočnoj Bosni; kao jedini zapisan je u većoj oazi koja se prostire od srednje i istočne Hercegovine (Prigrađani kod Mostara i Presjeka kod Nevesinja) do srednje Bosne (Katići kod Busovače te Sopotnica i Bjelavići kod Kaknja), i od bugojanskog u srednjoj do sokolačkog kraja u istočnoj Bosni, manjoj oazi u Cazinskoj krajini i širem pojasu od zvorničkog do teslićkog kraja. Oblik *barjak* češći je u govorima jugozapadne Bosne, zapadne i istočne Hercegovine.

Sonantska skupina *jr* najbolje je očuvana u govorima Bošnjaka: od sto istraženih govora u njih devedeset zapisan je samo oblik *bajrak*, a sedam mjesta ima samo oblik s metatezom *jr* > *rj* i dva mjesta imaju *bajrak* / *barjak* (M66, Bakići kod Olova, i M92, Brnjic kod Kaknja). Grupa *jr* najslabije se javlja u govorima Srba: manje od jedne petine ovih govora ima *bajrak*, dok tri četvrtine govora Srba odlikuje oblik *barjak*. Nešto manje od jedne četvrtine govora Hrvata ima oblik *bajrak*, a u dvije trećine tih govora samo je *barjak*.

Iz petnaest mjesta odgovori nisu relevantni (*zastava*).

Literatura

Arnaut 2017: 110; Baotić 1983: 110; Brabec 2012: 79; Brozović 2012: 338; Bulić 2013: 164; Bulić 2014: 100; Dalmacija 1997: 88; Dešić 1976: 194; Đukanović 1983: 219; Đurović 1992: 222; Halilović 1990: 293; Halilović 2002: 341; Jahić 2002: 145; Kozomara 2016: 658; Okuka 1983: 70; Peco 1964: 101; Peco 1975: 244; Peco 1983: 258; Peco 1986: 151; Peco 2001: 673; Ramić 1999: 333; Remetić 1970: 122; Valjevac 1983: 346; Valjevac 2002: 186; Vujičić i dr. 1979: 99; Vujičić 1985: 167; Vujičić 1990: 120.

Etimologija

← osm. tur. bayrak

bà̀jrak, bà̀rjāk: osm. tur. bayrak (perz. bayraq) javlja se kod svih balkanskih naroda u značenju ‘zastava’.

Literatura

Škaljić 1966: 113-114; Skok 1971: I: 94.

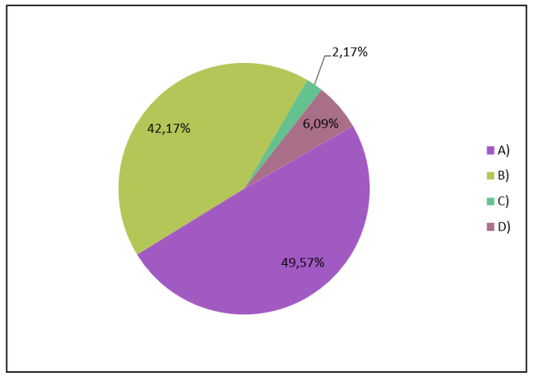

Ukupno (230):
A) 114 (49,57%)
B) 97 (42,17%)
C) 5 (2,17%)
D) 14 (6,09%)

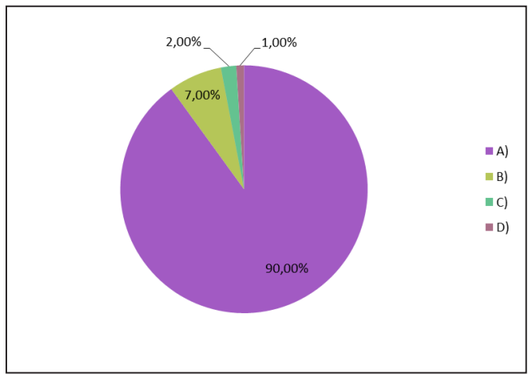

Bošnjaci (100):
A) 90 (90,00%)
B) 7 (7,00%)
C) 2 (2,00%)
D) 1 (1,00%)

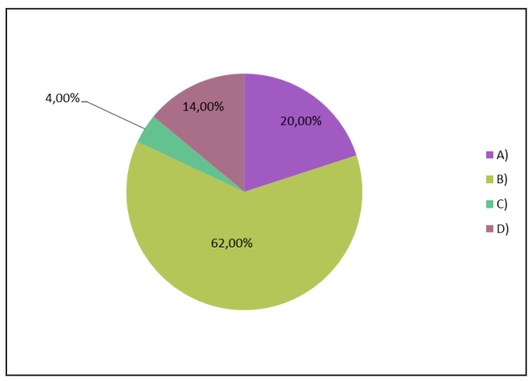

Hrvati (50):
A) 10 (20,00%)
B) 31 (62,00%)
C) 2 (4,00%)
D) 7 (14,00%)

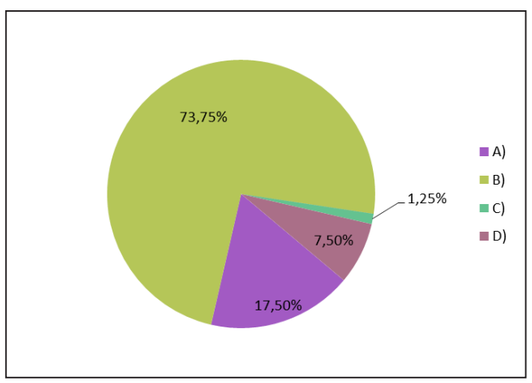

Srbi (80):
A) 14 (17,50%)
B) 59 (73,75%)
C) 1 (1,25%)
D) 6 (7,50%)

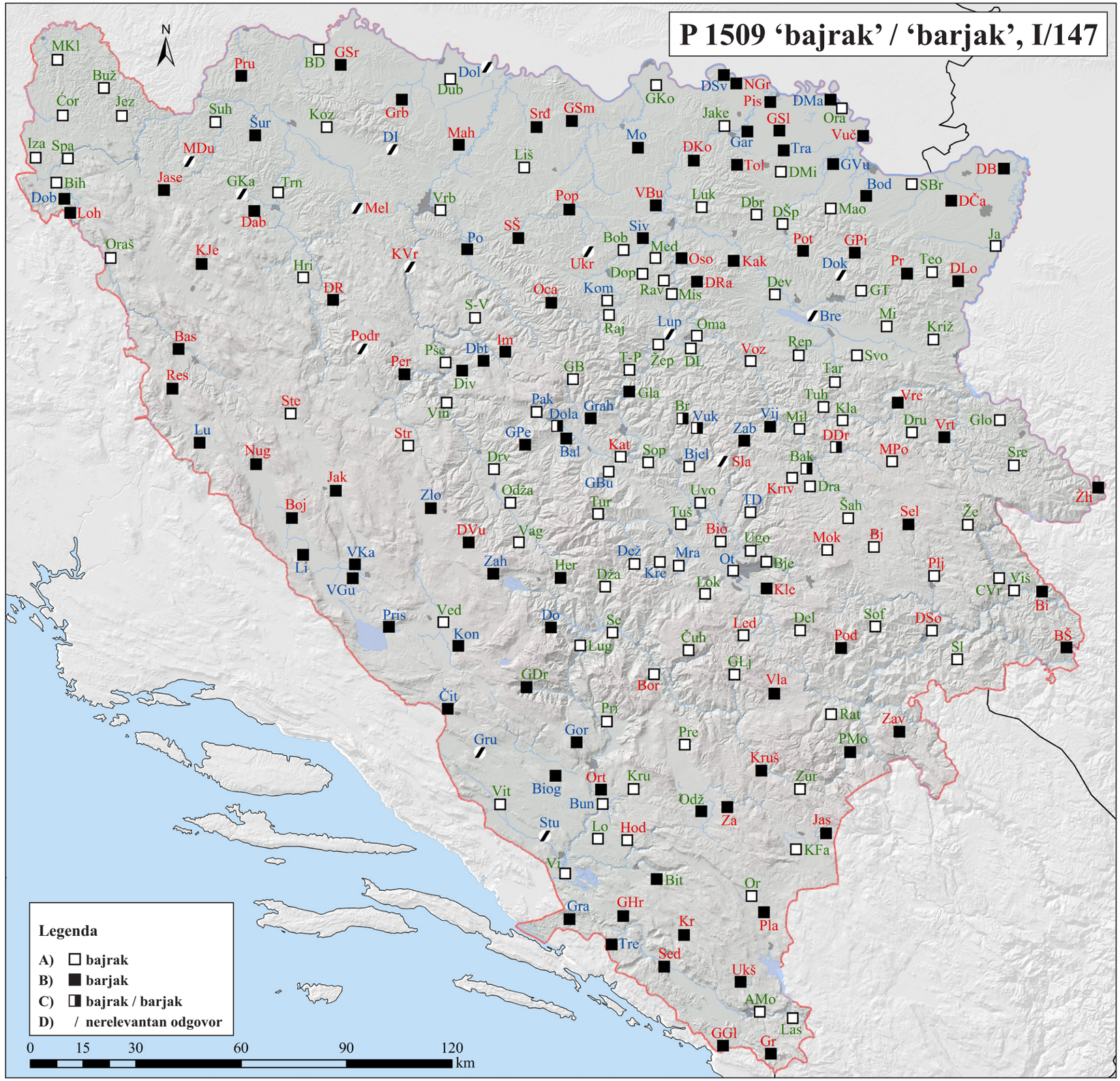

P 1578 ‘Bajram’, I/148

Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	Bárjam
2.	GGl	——
3.	AMo	Bájram
4.	Las	Bájram
5.	Ukš	——
6.	Pla	——
7.	Or	Bájram
8.	Kr	——
9.	Sed	——
10.	Tre	——
11.	Gra	Bárjam
12.	GHr	Bájram
13.	Bit	Bájram
14.	Vi	Bájram
15.	Lo	Bájram
16.	Hod	——
17.	Bun	Bájram
18.	Ort	Bárjam
19.	Kru	Bájram
20.	Odž	Bájram
21.	Za	Bárjam
22.	Kruš	Bárjam
23.	Zur	Bájram
24.	KFa	Bájram
25.	Jas	Bárjam
26.	PMo	Bájram
27.	Zav	Bájram
28.	Rat	Bájram
29.	Vla	Bájram
30.	GLj	Bájram
31.	Pre	Bájram
32.	Pri	Bájram
33.	Lug	Bájram
34.	Se	Bájram
35.	Bor	Bárjam
36.	Čuh	Bájram
37.	Led	Bájram
38.	Del	Bájram
39.	Pod	Bájram
40.	Sof	Bájram
41.	DSo	Bájram
42.	Sl	Bájram
43.	BŠ	——
44.	Bi	Bárjam
45.	Viš	Bájram
46.	CVr	Bájram
47.	Plj	Bájram
48.	Že	Bájram
49.	Sel	Bárjam / Bájram
50.	Bj	——
51.	Mok	Bájram / Bárjam
52.	Šah	Bájram
53.	Bje	Bájram
54.	Kle	Bárjam
55.	Ugo	Bájram
56.	TD	Bájram
57.	Bio	Bájram
58.	Ot	Bájram
59.	Lok	Bájram
60.	Mra	Barjam
61.	Kre	Bajram
62.	Dež	Bájram
63.	Dža	Bájram
64.	Tur	Bájram
65.	Kat	Bájram
66.	Bak	Bájram
67.	Tuš	Bájram
68.	Uvo	Bájram
69.	Kriv	Bájram
70.	Dra	Bájram
71.	DDr	Bájram
72.	MPo	——
73.	Sre	Bájram
74.	Žli	Bárjam
75.	Glo	Bájram
76.	Vrt	——
77.	Dru	Bájram
78.	Vre	——
79.	Križ	Bájram
80.	Mi	Bájram
81.	Tar	Bájram
82.	Kla	Bájram
83.	Mil	Bájram
84.	Rep	Kúrba:n / Xa̍ì:nski:
85.	Voz	——
86.	Vij	——
87.	Zab	Bájram
88.	Sla	Bárjam
89.	Bjel	——
90.	Sop	Bájram
91.	Vuk	——
92.	Br	Bájram
93.	GBu	Bájram
94.	Bal	Bárjam
95.	Grah	Bárjam
96.	Gla	Bá̩jra̧m
97.	DL	Bájram
98.	Oma	Bájram
99.	DRa	——
100.	Oso	Bájram
101.	Kak	Bá̩rjam
102.	Dev	Bájram
103.	Bre	——
104.	Dok	——
105.	GPi	Bájram
106.	Pr	Bájram
107.	DLo	——
108.	Teo	Bájram
109.	Ja	Bájram
110.	DČa	——
111.	DB	——
112.	SBr	Bájram
113.	Bod	——
114.	Mao	Bájram
115.	Pot	Bárjam
116.	DŠp	Bájram
117.	Dbr	Bá̩jram
118.	Luk	Bájram
119.	DMi	Bájram
120.	GVu	——
121.	Vuč	——
122.	Ora	Bájram
123.	DMa	Bájram
124.	Tra	Bájram
125.	GSl	Barjà:m
126.	Tol	Bárjam
127.	DKo	Bárjam
128.	Gar	Barjam
129.	Pis	Bájram
130.	Stu	——
131.	Vit	Bájram
132.	Gru	——
133.	Biog	——
134.	Gor	Bárjam / Bájram
135.	GDr	Bárjam
136.	Čit	——
137.	Kon	——
138.	Pris	——
139.	Ved	Bájram
140.	Do	Bárjam / Bárjan
141.	Zah	Barjam
142.	Her	Bájram
143.	Vag	Bájram
144.	Odža	Bájram
145.	DVu	Bárjam
146.	VGu	Bárjam
147.	VKa	v
148.	Li	Bárjom
149.	Boj	Bárjem
150.	Jak	Bárjam
151.	Zlo	——
152.	Drv	Bájram
153.	GPe	Bájram
154.	Pak	Bárjam
155.	Vin	Bájram
156.	Str	Bárjam
157.	Ste	——
158.	Nug	Bárjam
159.	Lu	——
160.	Res	——
161.	Bas	——
162.	Hri	Bájram
163.	DR	Bájram
164.	Podr	——
165.	Per	Bárjam
166.	Pše	Bájram
167.	Div	Bájram
168.	Dbt	Bárjam
169.	Im	Bárjam
170.	GB	Bájram
171.	T-P	Bá̩jram
172.	Žep	Bájram
173.	Lup	——
174.	Rav	Bájram
175.	Mis	Bájram
176.	Dop	Bájram
177.	Kom	Bájram
178.	Oča	Bárjam
179.	S-V	Xa̍̌ibajram / Xa̍̌ibajram
180.	KVr	——
181.	Po	Bájram
182.	SŠ	——
183.	Ukr	Bárjam
184.	Raj	Bájram
185.	Med	Bájram
186.	Bob	Bájram
187.	Siv	Bájram
188.	VBu	——
189.	Pop	Bájram
190.	Vrb	Bájram
191.	Liš	Bájram
192.	Mo	——
193.	Jake	Bájram
194.	NGr	Bárjam
195.	DSv	Bájram
196.	GKo	Bájram
197.	GSm	Bárjam
198.	Srđ	——
199.	Mah	——
200.	Dol	——
201.	Grb	——
202.	DI	Bárjam
203.	Mel	Bájram
204.	Trn	Bájram
205.	Koz	Xa̍̌ibajram / Bájram
206.	GSr	——
207.	BD	Bájram
208.	Pru	Bárjam
209.	Suh	Bájram
210.	Šur	Bájram
211.	MDu	——
212.	Jase	Bárjam
213.	GKa	Bájram
214.	Dab	——
215.	KJe	——
216.	Oraš	Bà̩jra̧m
217.	Loh	Bárjam
218.	Dob	Bájram
219.	Spa	Bájram
220.	Iza	Bájram
221.	Ćor	Bájram
222.	Jez	Bájram
223.	Buž	Bájram
224.	MKl	Bájram
225.	Bih	Bájram
226.	Tuh	Bájram
227.	Dub	Bájram
228.	Dola	Bájram
229.	Svo	Bájram
230.	GT	Bájram

Komentar

Oblik bez metateze u riječi ‘Bajram’ odlika je gotovo tri petine mjesnih govora: sto trideset tri mjesta imaju samo oblik *Bajram*, a tri *Bajram* / *Barjam*. Metateza u riječi ‘Bajram’ odlika je gotovo jedne petine istraženih govora: u četrdeset dva mjesta zapisan je samo oblik *Barjam*, a u tri *Barjam* / *Bajram*.

S obzirom na to da odgovor nije zapisan u više od petine mjesta, ne može se valjano sagledati teritorijalna rasprostranjenost ovih oblika, no na osnovu dobijenih podataka s terena može se konstatirati sljedeće: oblik bez metateze imaju govori širom Bosne i Hercegovine; oblik s metatezom imaju i bosanski i hercegovački govori, s tim da su u Bosni češći zapadno od granice koju ugrubo čini rijeka Bosna.

Oblik bez metateze u riječi ‘Bajram’ najbolje je očuvan u govorima Bošnjaka (od sto njih devedeset osam čuva samo ovaj oblik), a najslabije u govorima Srba – od osamdeset govora dvadeset poznaje oblik *Bajram* (osamnaest ima samo ovaj oblik, a dva imaju *Bajram* / *Barjam*). Oblik s metatezom najčešći je u govorima Srba – trideset jedan mjesni govor poznaje oblik *Barjam* (dvadeset devet ima samo *Barjam*, a dva imaju *Barjam* / *Bajram*), dok je najrjeđi u govorima Bošnjaka – samo je u M135 (Gornja Drežnica kod Mostara) potvrđen oblik *Barjam*.

Iz jednog mjesta potječe nerelevantan odgovor, a iz pedeset jednog mjesta nema odgovora.

Literatura

Baotić 1983: 110; Brabec 2012: 79; Čustović 1961: 94, 102, 110; Đukanović 1983: 219; Đurović 1992: 222; Halilović 1990: 293; Halilović 2002: 341; Jahić 2002: 145; Okuka 1983a: 68; Peco 1964: 101; Peco 1983: 258; Peco 1986: 151; Ramić 1999: 333; Remetić 1970: 122; Valjevac 1983: 346; Valjevac 2002: 186; Vujičić i dr. 1979: 99; Vujičić 1985: 167-168; Vujičić 1990: 120.

Etimologija

osm. tur. ← ar. bayram

Bàjram: turcizam arapskog porijekla čije je značenje ‘vjerski praznik, slavlje, veselje’.

Literatura

Škaljić 1966: 114; Skok 1971: I: 94.

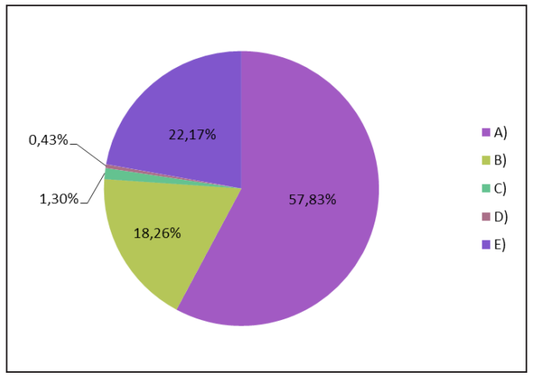

Ukupno (230):
A) 133 (57,83%)
B) 42 (18,26%)
C) 3 (1,30%)
D) 1 (0,43%)
E) 51 (22,17%)

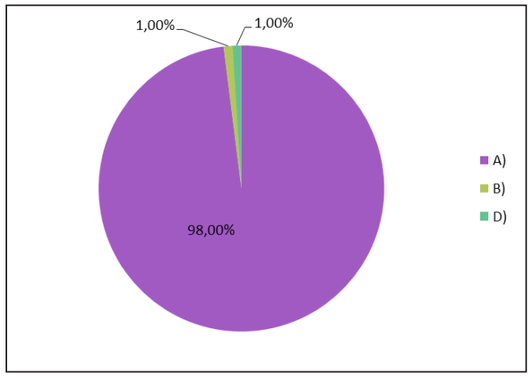

Bošnjaci (100):
A) 98 (98,00%)
B) 1 (1,00%)
D) 1 (1,00%)

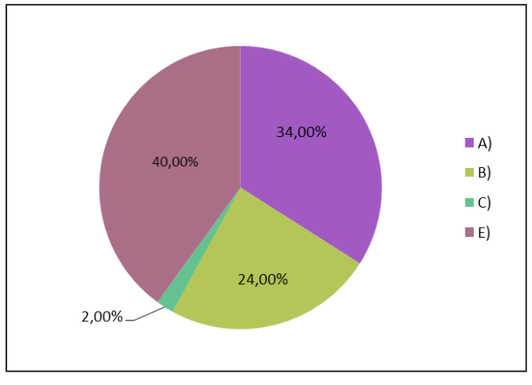

Hrvati (50):
A) 17 (34,00%)
B) 12 (24,00%)
C) 1 (2,00%)
E) 20 (40,00%)

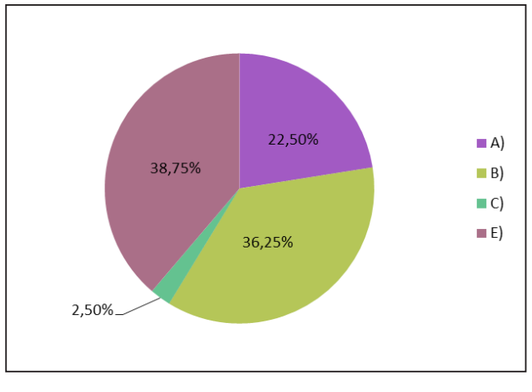

Srbi (80):
A) 18 (22,50%)
B) 29 (36,25%)
C) 2 (2,50%)
E) 31 (38,75%)

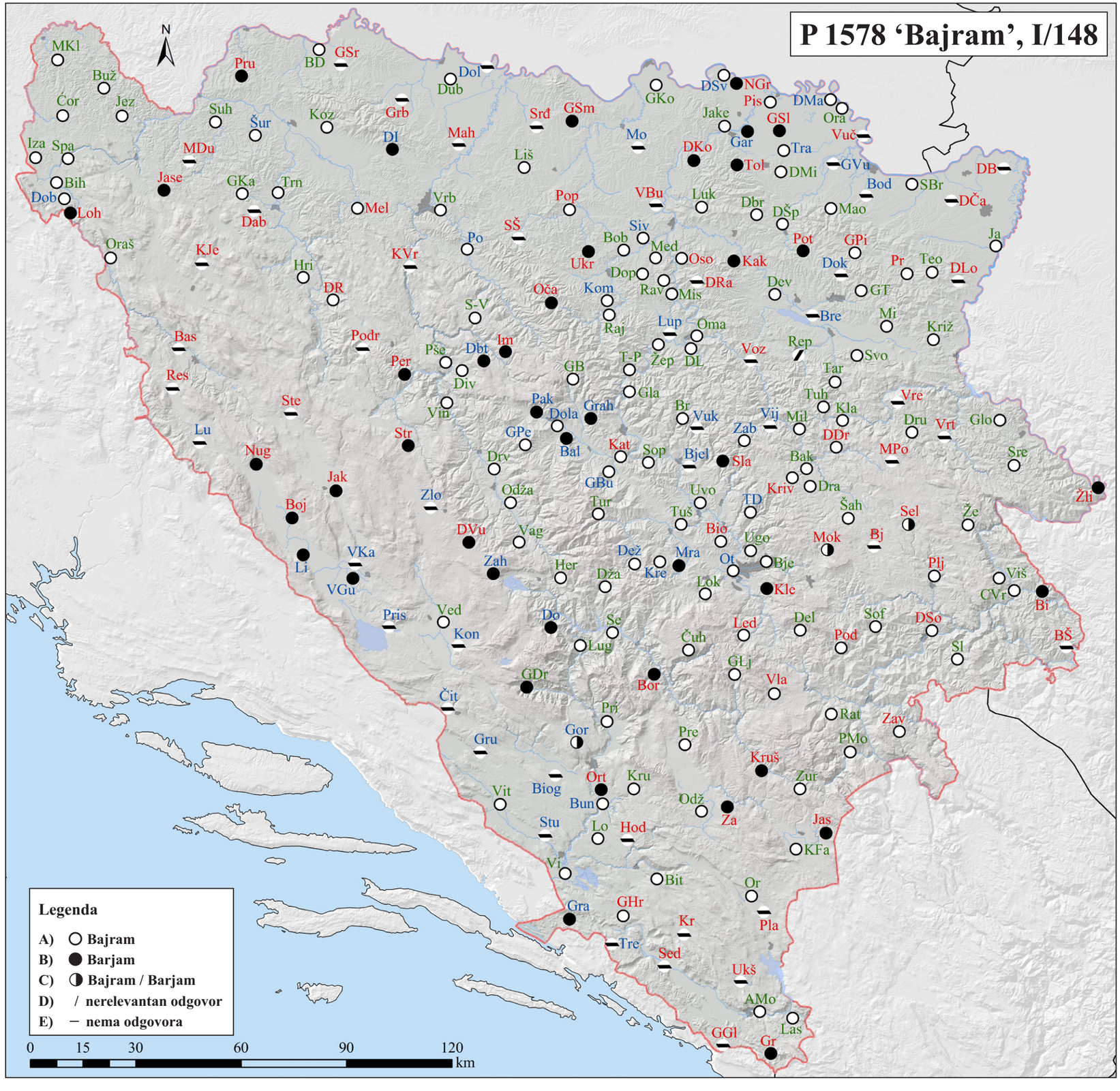

P 1171 ‘jezgra’, I/149

Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	jé:zgro
2.	GGl	jé:zgra
3.	AMo	jé:zgra
4.	Las	jé:zgra
5.	Ukš	jé:zgra
6.	Pla	jé:zgra / jezgárica
7.	Or	jé:zgra
8.	Kr	jé:zgra
9.	Sed	——
10.	Tre	ri̯ézga
11.	Gra	rijé:zga
12.	GHr	jé:zgra
13.	Bit	jé:zgro
14.	Vi	jé:zgra
15.	Lo	rijézga
16.	Hod	jé:zgra
17.	Bun	jé:zgra
18.	Ort	ré:zga
19.	Kru	rijé:zga
20.	Odž	jé:zgra
21.	Za	jé:zgra
22.	Kruš	jezgárica
23.	Zur	jé:zgra
24.	KFa	jé:zgra
25.	Jas	jé:zgra
26.	PMo	kó:ka
27.	Zav	jézgra
28.	Rat	jé:zgra
29.	Vla	jé:zgra
30.	GLj	jé:zgra
31.	Pre	ré:zga
32.	Pri	ré:zga
33.	Lug	rijézgo
34.	Se	rijézga
35.	Bor	ré:zga
36.	Čuh	ré:zga
37.	Led	ré:zga / jé:zga / lé:zga / jezgárica
38.	Del	ré:zga
39.	Pod	jé:zgra
40.	Sof	kó:ka
41.	DSo	jé:zgra
42.	Sl	jé:zgra / kó:ka
43.	BŠ	mé:zga
44.	Bi	jé:zgro
45.	Viš	jé:zgra
46.	CVr	jé:zgro
47.	Plj	jé:zgra
48.	Že	jé:zgro
49.	Sel	jé:zgra
50.	Bj	jé:zgra
51.	Mok	jé:zgro
52.	Šah	rijé:zga
53.	Bje	rijézga / jé:zgra
54.	Kle	rijé:zga
55.	Ugo	rijé:zga
56.	TD	rijé:zga
57.	Bio	rijézga
58.	Ot	drijézga
59.	Lok	rijézga
60.	Mra	rezgárica
61.	Kre	rezgárica
62.	Dež	rèzgari̯ca
63.	Dža	rijézga
64.	Tur	rí:zga
65.	Kat	rijé:zga
66.	Bak	rijé:zga
67.	Tuš	rị́é:zga
68.	Uvo	rijé:zga
69.	Kriv	jé:zgra
70.	Dra	ré:zga
71.	DDr	jé:zgra / rijé:zga
72.	MPo	jé:zgra
73.	Sre	jé:zgro / rjé:zgra
74.	Žli	rijé:zga / rjézgarica
75.	Glo	rijé:zgro
76.	Vrt	rjé:zga
77.	Dru	rijé:zgro
78.	Vre	ri̯jé:zga
79.	Križ	rijézgro
80.	Mi	rijézga
81.	Tar	rijé:zgra
82.	Kla	ré:zga / rijé:zga
83.	Mil	rijé:zga
84.	Rep	rijé:zga
85.	Voz	ri̯ézgra
86.	Vij	jé:zgra
87.	Zab	rijé:zga
88.	Sla	rijézga
89.	Bjel	rijé:zga
90.	Sop	rijé:zga
91.	Vuk	rjé:zga
92.	Br	rjé:zga
93.	GBu	jézgra
94.	Bal	jé:zgra
95.	Grah	jé:zgra
96.	Gla	rę́:zga
97.	DL	ri̯ézga
98.	Oma	rijézga
99.	DRa	rijézga
100.	Oso	rijézga
101.	Kak	jé:zgra / ré:zga
102.	Dev	rjé:zga
103.	Bre	jé:zgra
104.	Dok	rijé:zga
105.	GPi	rijé:zga
106.	Pr	rijé:zga
107.	DLo	rijé:zga
108.	Teo	rijé:zgo
109.	Ja	rijé:zga
110.	DČa	rijé:zga
111.	DB	rijézga
112.	SBr	rijézga
113.	Bod	jé:zgra
114.	Mao	ré:zga
115.	Pot	ri̯jé:zga
116.	DŠp	rézga
117.	Dbr	rę́:zga
118.	Luk	rijézga
119.	DMi	rèzga
120.	GVu	jé:zgra
121.	Vuč	rijézga
122.	Ora	ri̯jé:zga
123.	DMa	jé:zgra
124.	Tra	rjé:zga
125.	GSl	ri̯jé:zga
126.	Tol	rié:zga
127.	DKo	rijézga
128.	Gar	rijé:zgra
129.	Pis	rijézga
130.	Stu	jé:zgra
131.	Vit	jé:zgra
132.	Gru	jé:zgra
133.	Biog	jé:zgra
134.	Gor	jé:zgra
135.	GDr	jé:zgra
136.	Čit	jé:zgra
137.	Kon	jé:zgra
138.	Pris	jé:zgra
139.	Ved	jé:zgra
140.	Do	jé:zgra
141.	Zah	jé:zgra
142.	Her	jé:zgra
143.	Vag	jé:zgra / jezgárica
144.	Odža	jé:zgra
145.	DVu	jé:zgra
146.	VGu	jé:zgra
147.	VKa	jé:zgro
148.	Li	jé:zgra
149.	Boj	jé:zgra
150.	Jak	jé:zgra
151.	Zlo	jé:zgra
152.	Drv	jé:zgra
153.	GPe	jé:zgra
154.	Pak	jé:zgra
155.	Vin	jé:zgra
156.	Str	jé:zgra
157.	Ste	jé:zgra
158.	Nug	zgá:ra
159.	Lu	jé:zgra / jezgárica
160.	Res	jé:zgra / jezgárica
161.	Bas	jé:zgra
162.	Hri	jé:zgra
163.	DR	jezgàrica
164.	Podr	jé:zgra / jé:zgro
165.	Per	zgàrica
166.	Pše	jezgàrica
167.	Div	jézgro
168.	Dbt	jé:zgra
169.	Im	rijézga
170.	GB	ré:zga
171.	T-P	ré:zga
172.	Žep	ré:zga
173.	Lup	jé:zgra
174.	Rav	ri̯jé:zga
175.	Mis	rijé:zga
176.	Dop	ré:zga
177.	Kom	rjé:zga
178.	Oča	rijézga
179.	S-V	jé:zga / jé:zgra
180.	KVr	Íeía / Íešni:k
181.	Po	jé:zgra
182.	SŠ	rijézga
183.	Ukr	rijézga
184.	Raj	ré:zga
185.	Med	ri̯ézga
186.	Bob	rijézga
187.	Siv	ri̯ézga
188.	VBu	rijézga
189.	Pop	jé:zgra
190.	Vrb	é:zgra
191.	Liš	jé:zgra
192.	Mo	jé:zgra
193.	Jake	rijézga
194.	NGr	rijézga
195.	DSv	ri̯jé:zga
196.	GKo	rjé:zga
197.	GSm	rijézga
198.	Srđ	rijé:zga
199.	Mah	rijé:zga
200.	Dol	jé:zga
201.	Grb	jé:zga
202.	DI	jé:zga
203.	Mel	rijézgra
204.	Trn	jé:zgra
205.	Koz	jé:zgra
206.	GSr	Íé:zgra
207.	BD	jé:zga
208.	Pru	Íezgárica
209.	Suh	jé:zga
210.	Šur	rijézga
211.	MDu	jezgárica
212.	Jase	žgári̯ca / žgá:ra
213.	GKa	jé:zgra
214.	Dab	jé:zgra
215.	KJe	Íé:zgárica
216.	Oraš	jé:zgra
217.	Loh	žgàrica
218.	Dob	žgá:ra / žgá:rca
219.	Spa	jé:zgra
220.	Iza	jé:zgra
221.	Ćor	jé:zgra
222.	Jez	jẹ́:zgra
223.	Buž	jé:zgra
224.	MKl	jé:zgra
225.	Bih	jé:zgra
226.	Tuh	rijé:zga
227.	Dub	jé:zga
228.	Dola	jé:zgra
229.	Svo	jé:zgra / rijé:zgra
230.	GT	jé:zgra

Komentar

Oblik bez metateze u riječi ‘jezgra’ ima sto osamnaest mjesnih govora: u sto dvanaest mjesta zapisan je samo oblik *jezgra*, a u šest *jezgra* / *rijezga*. Oblik *rijezga* ima sto osam istraženih govora: u sto dva mjesta zapisan je samo oblik s metatezom, a u šest naporedo oblik bez metateze i s metatezom.

Većina govora u kojima je zapisan oblik s metatezom nalazi se u Hercegovini uz rijeku Neretvu i istočnije od nje, a u Bosni su istočno od granice: Turkovići (kod Fojnice) – Imljani (kod Skender-Vakufa) – Mahovljani (kod Banje Luke).

Oblik bez metateze u riječi ‘jezgra’ najčešći je u govorima Hrvata – od pedeset njih trideset dva imaju samo oblik bez metateze. Oblik s metatezom najraširenija je u govorima Bošnjaka – od sto istraženih pedeset pet govora ima metatezirani oblik (u pedeset dva mjesta zapisano je samo *rijezgra*, *rezga*, a u tri naporedo s oblikom *jezgra*: *jezgra* / *rijezga* u M53, *jezgra* / *rijezgra* u M229, *jezgro* / *rjezgra* u M73).

Iz devet mjesta potječu nerelevantni odgovori (*koka*, *mezga*, *zgara*, *žgara* i dr.), a iz jednog mjesta nema odgovora.

Literatura

Halilović 2002: 341; Halilović 2009: 49; Vujičić i dr. 1979: 99; Vujičić 1985: 167-168; Vujičić 1990: 120.

Etimologija

psl. *jędrò (stsl. ѩдро, rus. ядро́, polj. jądro) ← pie. *$h_2$ner- ili *$h_2$aid-

jézgra: im. vodi porijeklo od psl. *jędrò, s izvornim značenjem ‘nešto snažno, čvrsto’, koje je moguće izvesti iz pie. *$h_2$ner- ‘moćan, krepak’ ili *$h_2$aid- ‘nabubriti, narasti, otećі’. Kontaminacijom riječi *jedro* i *mezga* dobijen je lik sa *-zgr-* u štok. narječju.

Literatura

Skok 1971: I: 768; Brückner 1985: 203; Fasmer 1987: IV: 547-548; Snoj 2016: 265-267.

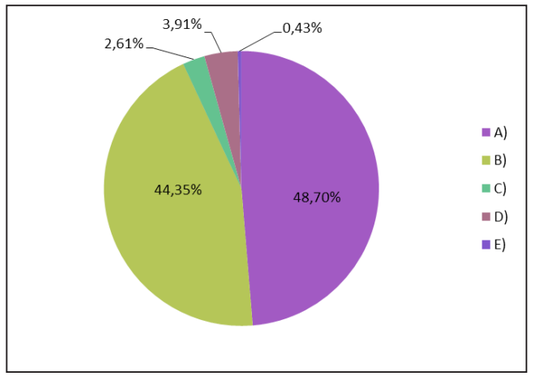

Ukupno (230):
A) 112 (48,70%)
B) 102 (44,35%)
C) 6 (2,61%)
D) 9 (3,91%)
E) 1 (0,43%)

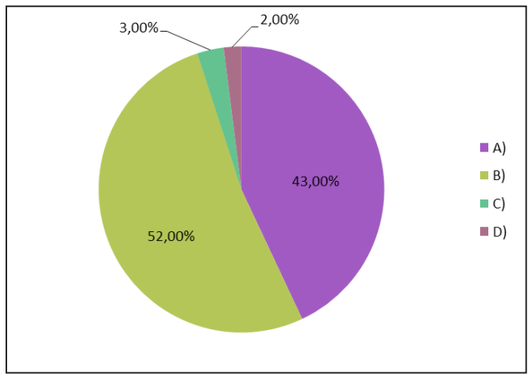

Bošnjaci (100):
A) 43 (43,00%)
B) 52 (52,00%)
C) 3 (3,00%)
D) 2 (2,00%)

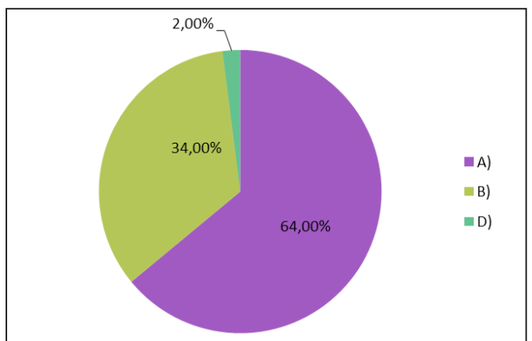

Hrvati (50):
A) 32 (64,00%)
B) 17 (34,00%)
D) 1 (2,00%)

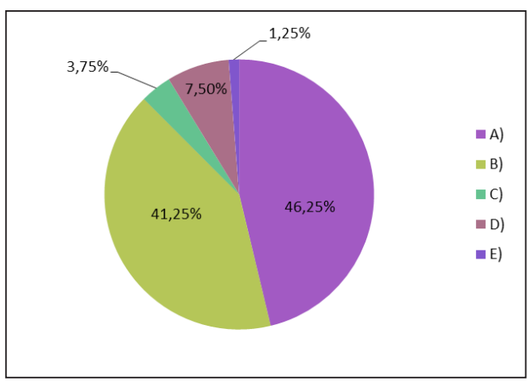

Srbi (80):
A) 37 (46,25%)
B) 33 (41,25%)
C) 3 (3,75%)
D) 6 (7,50%)
E) 1 (1,25%)

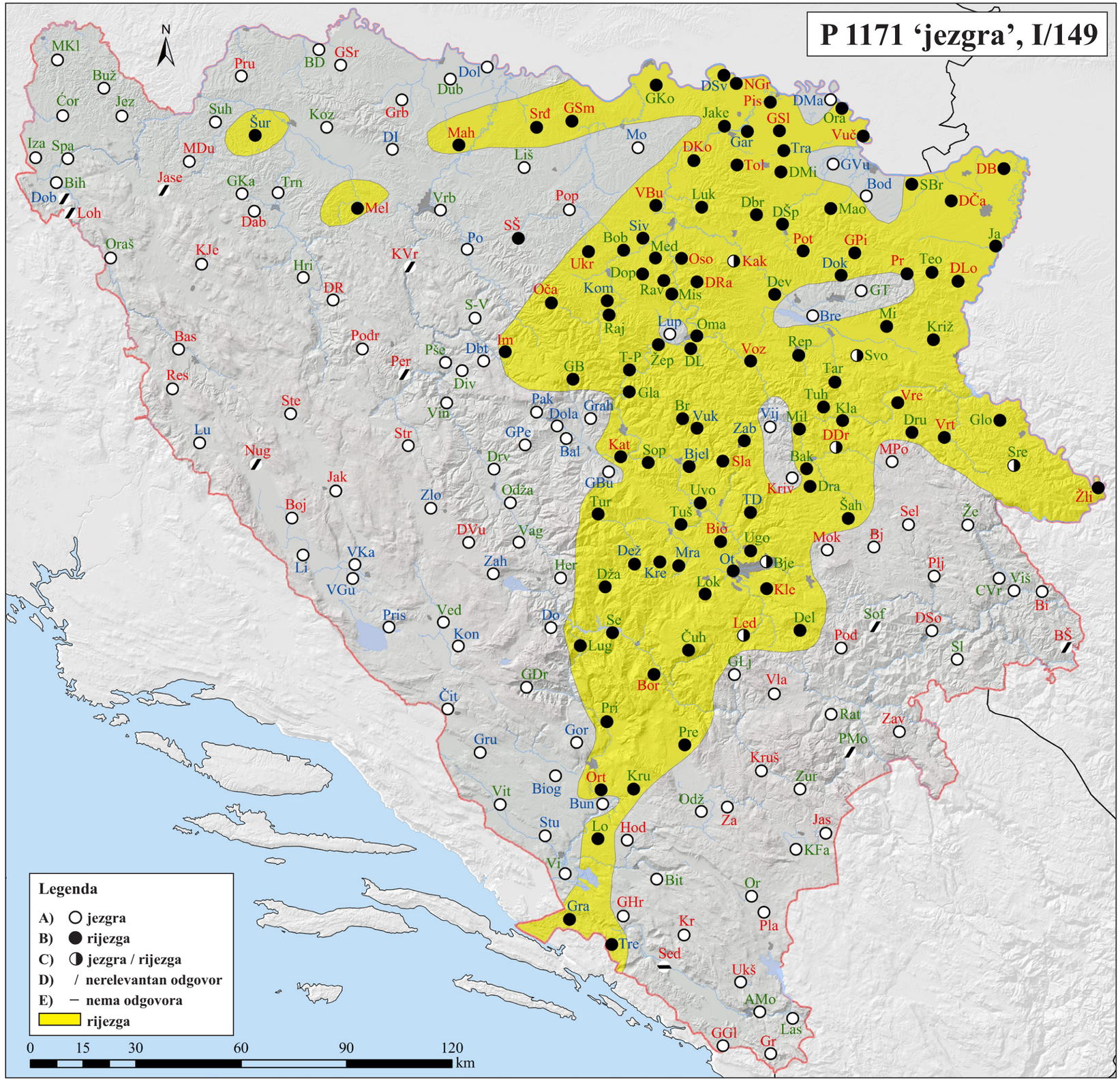

P 98 ‘kazujem’, I/150

Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	kázujem
2.	GGl	kázuʲem
3.	AMo	kázujem
4.	Las	kázi:va:m
5.	Ukš	kázuje:m
6.	Pla	kázi:va:m
7.	Or	kázi:va:m
8.	Kr	kázuje:m / kázi:va:m
9.	Sed	kážujem / káži:va:m
10.	Tre	kázi:va:m
11.	Gra	kázi:va:m
12.	GHr	kázi:va:m
13.	Bit	kázuje:m / kázi:va:m
14.	Vi	kázujem
15.	Lo	kázuje:m
16.	Hod	kázuje:m / kázi:va:m
17.	Bun	kázuje:m
18.	Ort	kázujem
19.	Kru	kázuje:m
20.	Odž	kázi:va:m
21.	Za	kázi:va:m
22.	Kruš	kázujem
23.	Zur	kázi:va:m
24.	KFa	kázi:va:m
25.	Jas	kážujem
26.	PMo	kázujem / kázi:va:m
27.	Zav	kázujem
28.	Rat	kázujem
29.	Vla	kázujem
30.	GLj	kázuje:m
31.	Pre	kázi:va:m
32.	Pri	kázuje:m
33.	Lug	kázuje:m
34.	Se	kázi:va:m
35.	Bor	kázujem
36.	Čuh	kázuje:m / káziva:m
37.	Led	kázuje:m
38.	Del	kázujem
39.	Pod	kázuʲem
40.	Sof	kázuem
41.	DSo	kázi:va:m
42.	Sl	kázuje:m
43.	BŠ	kázuje:m / góvori:m
44.	Bi	kázuje:m
45.	Viš	kázi:va:m
46.	CVr	kázuje:m
47.	Plj	kázujem
48.	Že	kázujem
49.	Sel	kázujem
50.	Bj	kázujem
51.	Mok	kázuje:m
52.	Šah	kázuje:m
53.	Bje	kázuje:m
54.	Kle	kázujem
55.	Ugo	kázuje:m
56.	TD	kázuem
57.	Bio	kázujem
58.	Ot	kázi:va:m
59.	Lok	kázujem
60.	Mra	kázujem
61.	Kre	kázujem
62.	Dež	kázujem
63.	Dža	kázuje:m
64.	Tur	kázi:va:m
65.	Kat	kázi:va:m
66.	Bak	kázuje:m / kázi:va:m
67.	Tuš	kázujem
68.	Uvo	kázuje:m
69.	Kriv	kázi:va:m
70.	Dra	kázi:va:m
71.	DDr	kázuʲem
72.	MPo	kázuʲem
73.	Sre	kázuje:m
74.	Žli	kázuje:m
75.	Glo	kázuje:m
76.	Vrt	kázujem
77.	Dru	kázi:va:m
78.	Vre	kázujem
79.	Križ	kázujem
80.	Mi	kázuje:m
81.	Tar	kázuje:m
82.	Kla	kázuje:m
83.	Mil	kázuje:m
84.	Rep	kázuje:
85.	Voz	kázujem
86.	Vij	kázuje:m
87.	Zab	kazì:va:m
88.	Sla	kázujem
89.	Bjel	kázujem
90.	Sop	kázuje:m
91.	Vuk	kázuje:m
92.	Br	kazì:va:m
93.	GBu	kázuje:m
94.	Bal	kázujem
95.	Grah	kázujem
96.	Gla	kązi:vą:m
97.	DL	kázuje
98.	Oma	kázuje:m
99.	DRa	kázujem
100.	Oso	kázi:va:m
101.	Kak	kązuje:m
102.	Dev	kázuje:m
103.	Bre	kázuje:m
104.	Dok	kázi:va: / kazì:va:
105.	GPi	kázujem
106.	Pr	kázujem
107.	DLo	kázuʲje:m
108.	Teo	kázuje:m
109.	Ja	kázujem
110.	DČa	kázuje:m
111.	DB	kázuje:m
112.	SBr	kázuje:m
113.	Bod	kázuje:m
114.	Mao	kazí:va:m / kazi:và:m
115.	Pot	kázujem
116.	DŠp	kázuje:m
117.	Dbr	kazi:vą̀:m
118.	Luk	kázujem
119.	DMi	kázuje:m
120.	GVu	kázuje:m / kázi:va:m
121.	Vuč	kázuje:m
122.	Ora	kázuje:m
123.	DMa	kazùje:m
124.	Tra	kázuje:m
125.	GSl	kázuje:m
126.	Tol	kázujem
127.	DKo	kázi:va:m / kázuje:m
128.	Gar	kázujem
129.	Pis	kázujem
130.	Stu	kázi:va:m
131.	Vit	kázi:va:m
132.	Gru	kázuje:n
133.	Biog	kázuje:m
134.	Gor	kázuje:n
135.	GDr	kázi:va:n
136.	Čit	kázuje:m
137.	Kon	kázi:va:m / kázuje:m
138.	Pris	kázuje:m / kázi:va:m
139.	Ved	kázuje:m
140.	Do	kázuje:m
141.	Zah	káziva:m
142.	Her	kázujem
143.	Vag	kázi:va:m
144.	Odža	kázivam
145.	DVu	kázi:va:m
146.	VGu	kázuje:m
147.	VKa	kázi:va:m
148.	Li	kázi:va:m
149.	Boj	kázujem / kázi:va:m
150.	Jak	kázi:va:m
151.	Zlo	kázuje:m
152.	Drv	kázi:va:m
153.	GPe	kázi:va:m
154.	Pak	kázi:va:m
155.	Vin	prì:ća:m
156.	Str	káziva:m
157.	Ste	kázi:va:m
158.	Nug	kázuje:m
159.	Lu	kázi:va:m
160.	Res	kázo:m
161.	Bas	kázuʲem / kázi:va:m
162.	Hri	kázuje:m
163.	DR	kázuem
164.	Podr	kázujem / kázi:va:m
165.	Per	——
166.	Pše	góvori:m / kázuje:m
167.	Div	kázujem
168.	Dbt	kázujem
169.	Im	kázuem
170.	GB	kázuʲem
171.	T-P	kązi:va:m
172.	Žep	kázuje:m / kázi:va:m
173.	Lup	kázi:va:m / kázuje:m
174.	Rav	kazì:va:m
175.	Mis	kázi:va:m
176.	Dop	kázujem
177.	Kom	kázujem
178.	Oča	kázujem
179.	S-V	kázi:va:m
180.	KVr	káziva:m
181.	Po	kăzuje:m
182.	SŠ	kăzi:va:m
183.	Ukr	kăzujem
184.	Raj	kăzujem
185.	Med	kázujem
186.	Bob	kázujem
187.	Siv	kázuʲe
188.	VBu	kázujem / kązuje:m
189.	Pop	kázuje:m / kázi:va:m
190.	Vrb	kázujem
191.	Liš	kázuje:m / kázi:va:m
192.	Mo	kázi:vam
193.	Jake	kázujem
194.	NGr	kázujem
195.	DSv	kázujem
196.	GKo	kázujem
197.	GSm	kázujem
198.	Srđ	kázuje:m
199.	Mah	kázuje:m
200.	Dol	kázuje:m
201.	Grb	kázuje:m / kázi:va:m
202.	DI	kázuje:m
203.	Mel	kázuje:m
204.	Trn	kázuje:m / kázi:va:m
205.	Koz	kázue:m
206.	GSr	kázuje:m
207.	BD	kázi:va:m
208.	Pru	kázuje:m
209.	Suh	kázi:va:m / kázuje:m
210.	Šur	kázi:vam
211.	MDu	kázuje:m
212.	Jase	kázʲjem
213.	GKa	kązuje:m / kązi:va:m
214.	Dab	kázuje:m
215.	KJe	kázuje:m
216.	Oraš	kázi:va:m
217.	Loh	kázi:va:m
218.	Dob	káži:va:m
219.	Spa	kázi:va:m
220.	Iza	kázi:va:m / kázujem
221.	Ćor	kázi:vą:m / kázuje:m
222.	Jez	káziva:m
223.	Buž	kázuje:m
224.	MKl	kăzi:vam
225.	Bih	kázi:va:m
226.	Tuh	kázuje:m
227.	Dub	kázi:vą:m / kázuje:m
228.	Dola	kázi:va:m
229.	Svo	kázuje:m
230.	GT	kázuje:m

Komentar

Suglasnik *z* u 1. l. jd. prez. ‘kazujem’, ‘kazivam’ ima dvjesto dvadeset pet mjesnih govora, a oblike s alternacijom *z* > *ž* imaju tri mjesna govora: M25 *kažujem*, M9 *kažujem* / *kaživam* i M218 *kaživam*.

Mjesni govori u kojima su zapisani oblici s alternacijom nisu teritorijalno povezani i nalaze se u istočnoj Hercegovini i sjeverozapadnoj Bosni.

Oblici sa suglasnikom *z* najdosljednije su sačuvani u govorima Bošnjaka – nijedan oblik s izvršenom alternacijom nije potvrđen u ovim govorima. Oblici s alternacijom *z* > *ž* pripadaju govorima Srba (*kažujem* u M25, Jasenik kod Gacka, i *kažujem* / *kaživam* u M9, Sedlari kod Trebinja) i jednom mjesnom govoru Hrvata (*kaživam* u M218, Dobrenica kod Bihaća).

Iz jednog mjesta potječe nerelevantan odgovor, a iz jednog mjesta nema odgovora.

Literatura

Arnaut 2017: 99; Dešić 1976: 51; Simić 1978: 66; Valjevac 1983: 335; Vujičić 1985: 162; Vujičić 1990: 117.

Etimologija

psl. *kazăti (stsl. казати, rus. казáть, polj. kazać) ← pie. *kʷeg’- (*kʷōg’-)

kazívati: impf. od *kazăti, koji se izvodi iz pie. korijena *kʷeg’- (*kʷōg’-) ‘vidjeti, kazati, prikazati se’, čije je /z/ refleks pie. palatovelara *g’*.

Literatura

Skok 1972: II: 69; Brückner 1985: 223; Fasmer 1986: II: 159; Snoj 2016: 294.

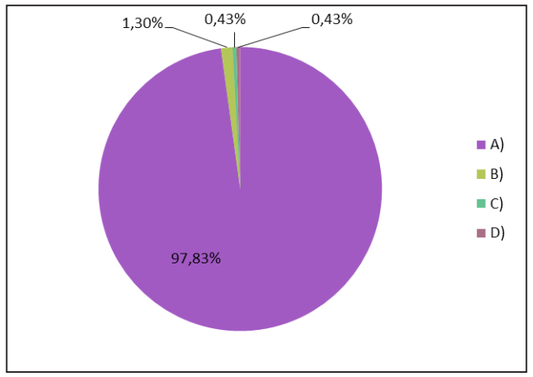

Ukupno (230):
A) 225 (97,83%)
B) 3 (1,30%)
C) 1 (0,43%)
D) 1 (0,43%)

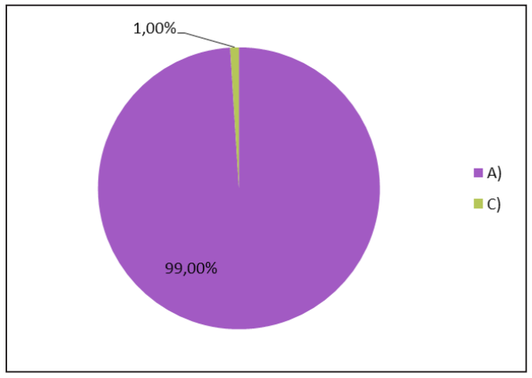

Bošnjaci (100):
A) 99 (99,00%)
C) 1 (1,00%)

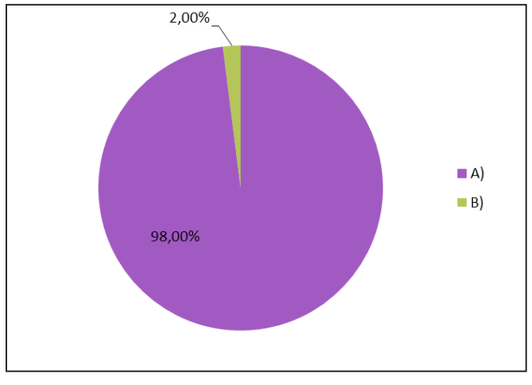

Hrvati (50):
A) 49 (98,00%)
B) 1 (2,00%)

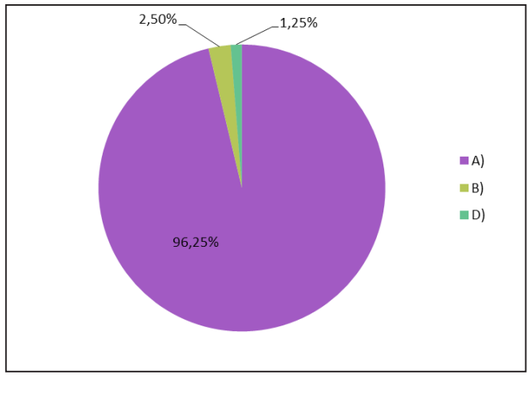

Srbi (80):
A) 77 (96,25%)
B) 2 (2,50%)
D) 1 (1,25%)

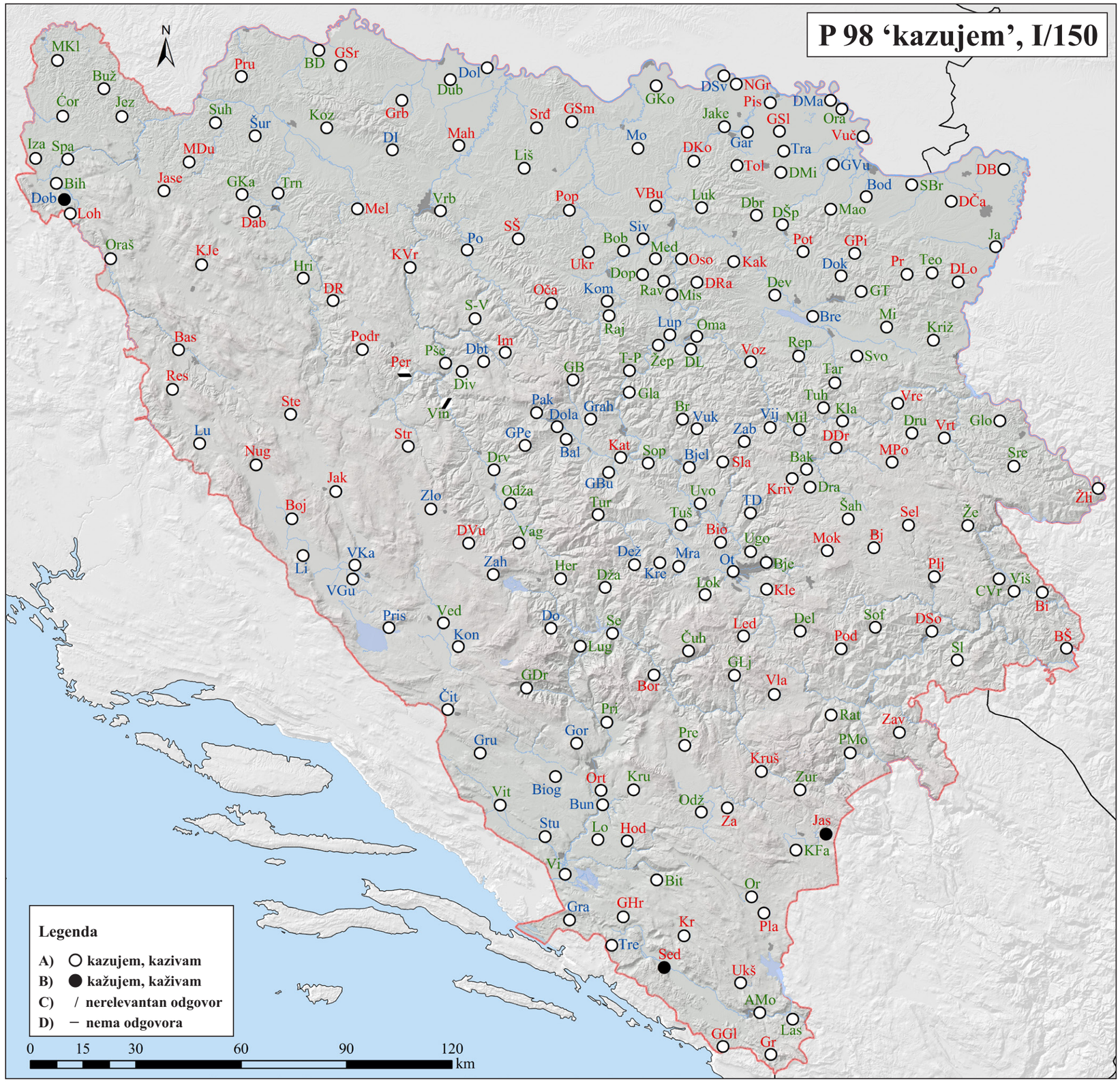

P 538 ‘osušiti’, I/151		
Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	osú:šit
2.	GGl	osú:šit
3.	AMo	osú:šit
4.	Las	osú:šit
5.	Ukš	osú:šit
6.	Pla	osú:šit
7.	Or	osú:šit
8.	Kr	osú:šit
9.	Sed	osú:šit
10.	Tre	osú:šit
11.	Gra	osú:šiti
12.	GHr	osú:šiti
13.	Bit	osú:šit
14.	Vi	osú:šit / osú:šiti
15.	Lo	osú:šit / osú:šiti
16.	Hod	osú:šit
17.	Bun	osú:šiti
18.	Ort	osú:šit / osú:šiti
19.	Kru	osú:šit / osú:šiti
20.	Odž	ošú:šit
21.	Za	osú:šit
22.	Kruš	osú:šit
23.	Zur	osú:šit
24.	KFa	osú:šit
25.	Jas	osú:šit
26.	PMo	osú:šit
27.	Zav	osú:šit
28.	Rat	osú:šiti
29.	Vla	osú:šit
30.	GLj	osú:šit
31.	Pre	osú:šit
32.	Pri	osú:šiti
33.	Lug	osú:šit / osú:šiti
34.	Se	osú:šit
35.	Bor	osú:šit
36.	Čuh	osú:šit / osú:šiti
37.	Led	osú:šit / osú:šiti
38.	Del	osú:šit
39.	Pod	osú:šiti
40.	Sof	osú:šiti
41.	DSo	osú:šiti
42.	Sl	osú:šiti
43.	BŠ	osú:šiti
44.	Bi	osú:šiti
45.	Viš	osú:šiti
46.	CVr	osú:šiti
47.	Plj	osú:šiti
48.	Že	osú:šit / osú:šiti
49.	Sel	osú:šiti
50.	Bj	osú:šiti
51.	Mok	osú:šit
52.	Šah	osú:šit
53.	Bje	osú:s^{j}t
54.	Kle	osú:šit
55.	Ugo	osú:šit
56.	TD	ossú:šit
57.	Bio	osú:šit
58.	Ot	osú:šit
59.	Lok	osú:šit
60.	Mra	osú:šit
61.	Kre	osú:šit
62.	Dež	ošú:šit
63.	Dža	osú:šit / osú:šiti
64.	Tur	osú:šit
65.	Kat	osú:šit
66.	Bak	osú:šit
67.	Tuš	osú:šit
68.	Uvo	osú:šit
69.	Kriv	osú:šit
70.	Dra	osú:šit
71.	DDr	osú:šit
72.	MPo	osú:šiti
73.	Sre	osú:šit
74.	Žli	osú:šiti
75.	Glo	osú:šiti
76.	Vrt	osú:šiti
77.	Dru	osú:šiti
78.	Vre	osú:šit / osú:šiti
79.	Križ	osú:šiti
80.	Mi	osú:šit
81.	Tar	osú:šit
82.	Kla	osú:šit
83.	Mil	osú:šit
84.	Rep	osú:šit
85.	Voz	osú:šit
86.	Vij	osú:šit
87.	Zab	ósu:šit
88.	Sla	osú:šit
89.	Bjel	osú:šit
90.	Sop	osú:šit
91.	Vuk	osú:šit
92.	Br	osú:s^{j}t
93.	GBu	osú:šit
94.	Bal	osú:šit
95.	Grah	osú:šit
96.	Gla	o̩sú:s^{j}t
97.	DL	osú:šit
98.	Oma	osú:šit
99.	DRa	osú:šiti
100.	Oso	osú:šit
101.	Kak	osú:šit
102.	Dev	osú:šit
103.	Bre	osú:šit
104.	Dok	osú:šit
105.	GPi	osú:šit
106.	Pr	osú:šit
107.	DLo	osú:šit
108.	Teo	osú:šiti
109.	Ja	osú:šit
110.	DČa	osú:s^{j}t
111.	DB	osú:šit
112.	SBr	osú:šiti
113.	Bod	osú:šit
114.	Mao	osú:šit
115.	Pot	osú:šit
116.	DŠp	osú:šit
117.	Dbr	osú:šit
118.	Luk	osú:šit
119.	DMi	osušiti
120.	GVu	ošú:šit
121.	Vuč	osú:šiti
122.	Ora	osú:šit
123.	DMa	osú:šit
124.	Tra	osú:šit
125.	GSl	osú:šit
126.	Tol	osú:šiti
127.	DKo	osú:šit
128.	Gar	osú:šit
129.	Pis	osú:šit
130.	Stu	osú:šit / osú:šiti
131.	Vit	osú:šit / osú:šiti
132.	Gru	osú:šit / osú:šiti
133.	Biog	osú:šit / osú:šiti
134.	Gor	ošú:šit
135.	GDr	osú:šit
136.	Čit	osú:šit
137.	Kon	ošú:šit
138.	Pris	ošú:šit
139.	Ved	ošú:šit
140.	Do	osú:šit
141.	Zah	osú:šit
142.	Her	ošú:šit
143.	Vag	osú:šit / ošú:šit
144.	Odža	osú:šit
145.	DVu	ósu:ši:
146.	VGu	ošú:šit
147.	VKa	ošú:šit
148.	Li	ošú:šit
149.	Boj	ošú:šiti
150.	Jak	osú:s^{j}ti
151.	Zlo	ošú:šit
152.	Drv	osú:šit
153.	GPe	ošú:šit
154.	Pak	ósu:šit
155.	Vin	osú:šit
156.	Str	osú:s^{j}ti
157.	Ste	osú:šiti
158.	Nug	osú:šiti
159.	Lu	ošú:šiti
160.	Res	osú:šiti
161.	Bas	osú:s^{j}t
162.	Hri	osú:šiti
163.	DR	osú:šiti
164.	Podr	osú:s^{j}ti / ošú:s^{j}ti
165.	Per	osú:šiti
166.	Pše	osú:s^{j}t
167.	Div	osú:šit^{j}
168.	Dbt	ošú:šit
169.	Im	išú:šti
170.	GB	osú:šit
171.	T-P	osú:šiti
172.	Žep	osú:šit
173.	Lup	osú:šiti
174.	Rav	osú:šit
175.	Mis	osú:šit
176.	Dop	osú:šit
177.	Kom	ošú:šit
178.	Oča	ošú:šiti
179.	S-V	osú:šit / osú:šiti
180.	KVr	osú:s^{j}t
181.	Po	ošú:šit
182.	SŠ	osú:šiti
183.	Ukr	ošú:šiti
184.	Raj	osú:šit
185.	Med	osú:šit
186.	Bob	osú:šit
187.	Siv	osú:šiti
188.	VBu	osú:šiti
189.	Pop	osú:šit
190.	Vrb	osú:šiti
191.	Liš	osú:šit
192.	Mo	osú:šit
193.	Jake	osú:s^{j}ti
194.	NGr	osú:šit
195.	DSv	osú:šit
196.	GKo	osú:šit
197.	GSm	osú:s^{j}t
198.	Srđ	osú:s^{j}ti / osú:šiti
199.	Mah	osú:šiti
200.	Dol	osú:šit
201.	Grb	osú:šiti
202.	DI	osú:šiti
203.	Mel	osú:šiti / ošú:šiti
204.	Trn	osú:šiti
205.	Koz	osú:šiti
206.	GSr	osú:šiti
207.	BD	osú:šiti
208.	Pru	osú:s^{j}ti / ošú:šit
209.	Suh	osú:s^{j}t
210.	Šur	osú:šiti
211.	MDu	osú:šiti
212.	Jase	osú:s^{j}ti
213.	GKa	osú:šiti
214.	Dab	osú:šiti
215.	KJe	osú:s^{j}ti
216.	Oraš	osú:šiti / ošú:šit
217.	Loh	osú:šiti
218.	Dob	osú:šito / osú:šit
219.	Spa	osú:šiti / osú:šit
220.	Iza	osú:št
221.	Ćor	osú:šiti
222.	Jez	ošú:šit
223.	Buž	osú:šti
224.	MKl	osú:šiti
225.	Bih	osú:šiti
226.	Tuh	osú:šit
227.	Dub	osú:šit
228.	Dola	osú:šit
229.	Svo	osú:šit
230.	GT	osú:šit

Komentar

Suglasnik *s* u infinitivu ‘osušiti’ ima dvjesto sedam istraženih govora: u dvjesto jednom mjesnom govoru zapisan je samo oblik *osušiti* (*osušit*), a u šest *osušiti* (*osušit*) / *ošušiti* (*ošušit*). Alternaciju *s* > *š* ima dvadeset devet mjesnih govora: u dvadeset tri mjesta zapisan je samo oblik *osušiti* (*osušit*), a u šest *ošušiti* (*ošušit*) / *osušiti* (*osušit*).

Većina govora u kojima se upotrebljava oblik *ošušiti* (*ošušit*) nalazi se zapadno od rijeka Neretve i Bosne.

Oblik *osušiti* (*osušit*) najčešći je u govorima Bošnjaka – od sto istraženih poznaje ga devedeset šest: devedeset četiri samo *osušiti* (*osušit*), a u M143 *osušit* / *ošušit* i u M216 *osušiti* / *ošušit*, a vrlo je čest i u govorima Srba – od osamdeset njih sedamdeset šest imaju ovaj oblik: u sedamdeset dva mjesta samo je *osušiti* (*osušit*), a u četiri *osušiti* (*osušit*) / *ošušiti* (*ošušit*). Oblik s alternacijom *s* > *š* najčešći je u govorima Hrvata – od pedeset istraženih govora petnaest poznaje samo oblik *ošušiti* (*ošušit*).

Literatura

Baotić 1983: 103; Brozović 2012: 327; Halilović 2002: 339; Petrović 1971: 87; Simić 1978: 65; Valjevac 1983: 345; Valjevac 2002: 164, 180; Vujičić i dr. 1979: 97; Vujičić 1985: 163; Vujičić 1990: 117.

Etimologija

psl. *sušiti (stsl. соушнтн, rus. сушúть, polj. suszyć), lit. saũsas ← pie. *h$_2$sáu̯so-

osúšiti: gl. je nastao pref. tvorbom od psl. *sũхъ, koje se izvodi iz pie. korijena *h$_2$sáu̯so- < *h$_2$seu̯s- ‘sušiti se’, i pref. *o*-.

Literatura

Skok 1973: III: 357-358; Brückner 1985: 524; Fasmer 1987: III: 813; Snoj 2016: 731.

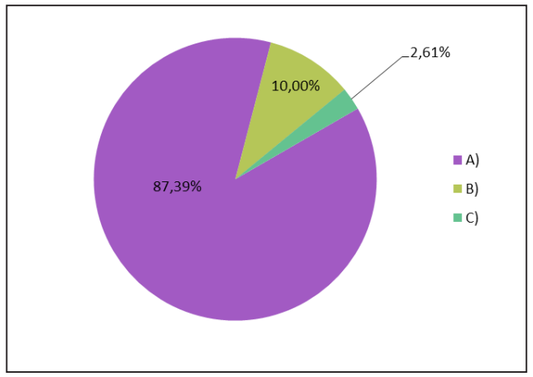

Ukupno (230):
A) 201 (87,39%)
B) 23 (10,00%)
C) 6 (2,61%)

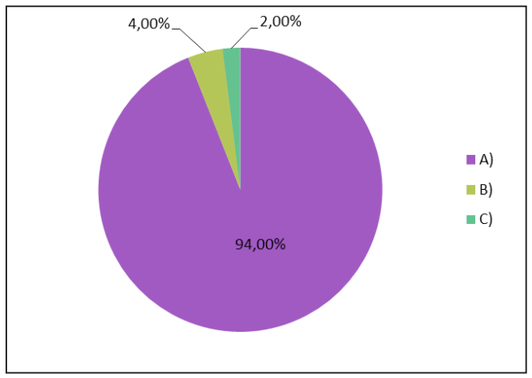

Bošnjaci (100):
A) 94 (94,00%)
B) 4 (4,00%)
C) 2 (2,00%)

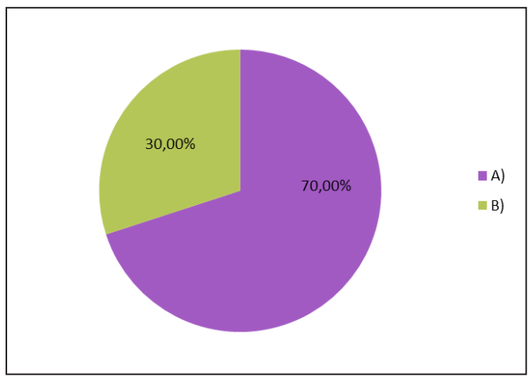

Hrvati (50):
A) 35 (70,00%)
B) 15 (30,00%)

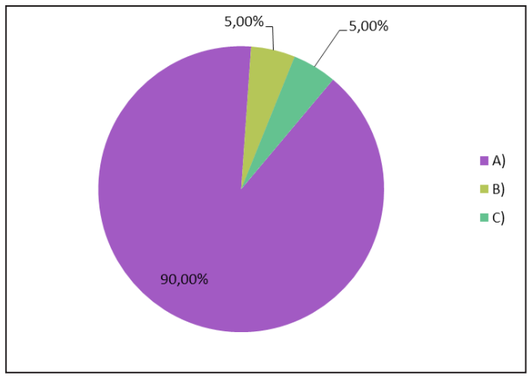

Srbi (80):
A) 72 (90,00%)
B) 4 (5,00%)
C) 4 (5,00%)

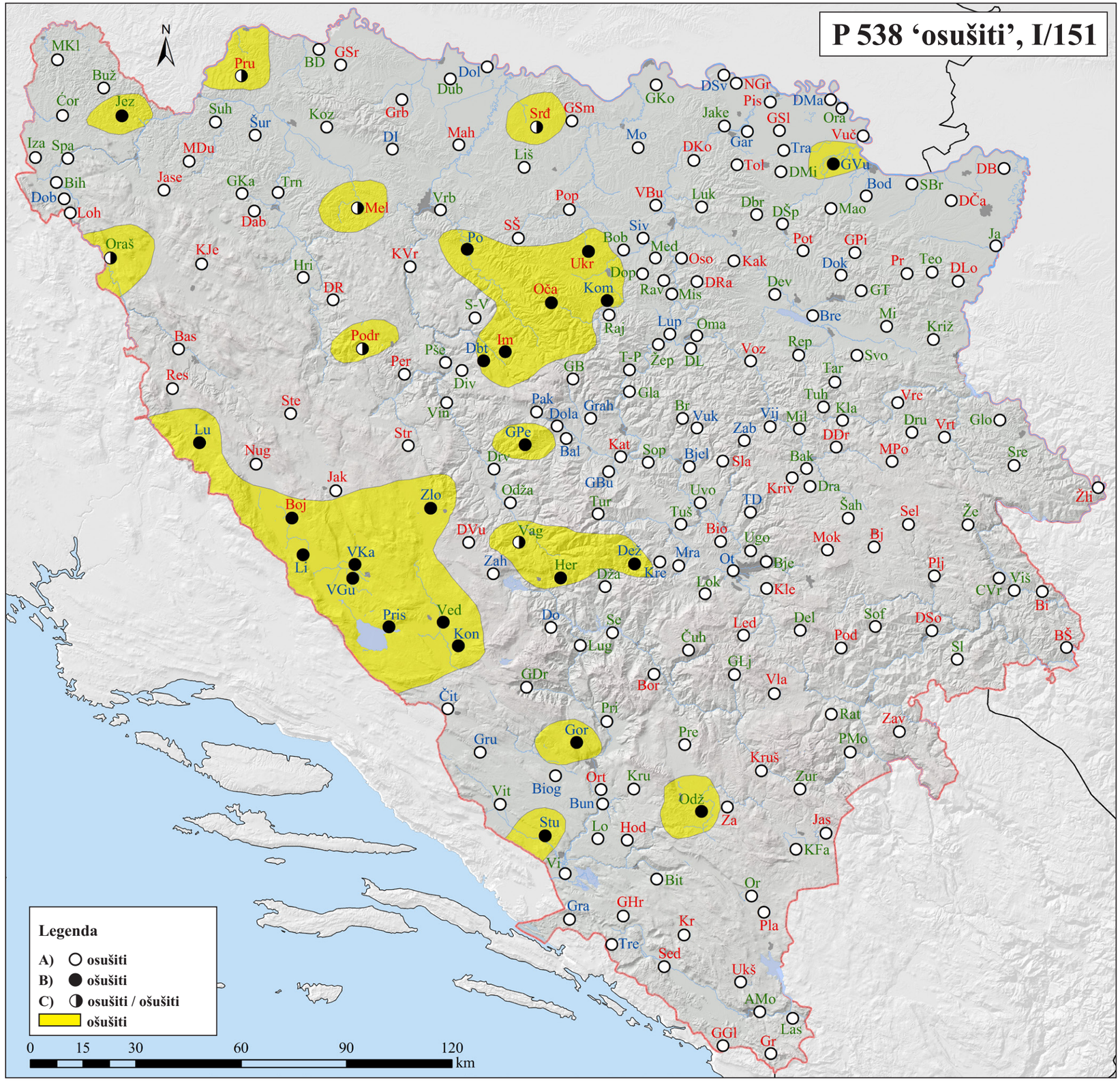

P 1176 ‘grožđe’, I/152

Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	gròžʒe
2.	GGl	gròžʒe
3.	AMo	gròžʒe
4.	Las	gròžʒe
5.	Ukš	gròžʒe / grò:žʒe
6.	Pla	gròžʒe
7.	Or	gròžʒe
8.	Kr	gròžʒe
9.	Sed	gròžʒe
10.	Tre	gròžʒe
11.	Gra	grò:žʒe
12.	GHr	gròžʒe
13.	Bit	gròžʒe
14.	Vi	grò:žʒe
15.	Lo	grò:žʒe
16.	Hod	gròžʒe
17.	Bun	grò:žʒe
18.	Ort	grò:žʒe
19.	Kru	gròžʒe
20.	Odž	grò:žʒe
21.	Za	grò:žʒe
22.	Kruš	gròžʒe
23.	Zur	gròžʒe
24.	KFa	gróžʒe
25.	Jas	gròžʒe
26.	PMo	grò:žʒe
27.	Zav	gròžʒe
28.	Rat	gròžʒe
29.	Vla	gróžʒe
30.	GLj	gròžʒe
31.	Pre	grò:žʒe
32.	Pri	grò:žʒe
33.	Lug	grò:žʒe
34.	Se	gròžʒe
35.	Bor	gròžʒe
36.	Čuh	grò:žʒe
37.	Led	grò:žʒe
38.	Del	gròžʒe
39.	Pod	gròžʒe
40.	Sof	gròžʒe
41.	DSo	grò:žʒe
42.	Sl	grò:žʒe
43.	BŠ	grò:žʒe
44.	Bi	grò:žʒe
45.	Viš	grò:žʒe
46.	CVr	gròxʒe
47.	Plj	gròžʒe
48.	Že	gròžʒe / gròˣʒe
49.	Sel	grò:žʒe / gròžʒe
50.	Bj	gròžʒe
51.	Mok	grò:žʒe
52.	Šah	gròžʒe
53.	Bje	grózdje
54.	Kle	gròžʒe
55.	Ugo	grò:zdje
56.	TD	grò:žʒe
57.	Bio	grò:žʒe
58.	Ot	gròžʒe
59.	Lok	gròzdje
60.	Mra	gròžʒe
61.	Kre	gròžʒe
62.	Dež	gróžʒe
63.	Dža	grò:zdje
64.	Tur	gròžʒe
65.	Kat	grò:žʒe
66.	Bak	gròžʒe / grò:žʒe
67.	Tuš	gróžʒe
68.	Uvo	grò:žʒe
69.	Kriv	grò:žʒe
70.	Dra	grò:žʒe
71.	DDr	grò:žʒe / gròžʒe
72.	MPo	grò:žʒe
73.	Sre	grò:žʒe
74.	Žli	grò:žʒe
75.	Glo	gròˣʒe
76.	Vrt	gròžʒe
77.	Dru	gròžʒe
78.	Vre	gròžʒe
79.	Križ	gròxʒe
80.	Mi	gròžʒe
81.	Tar	gròxʒe
82.	Kla	gròɣʒe
83.	Mil	gròxʒe
84.	Rep	grò:žʒe
85.	Voz	grò:žʒe
86.	Vij	grò:žʒe
87.	Zab	gròžʒe
88.	Sla	gròžʒe
89.	Bjel	gróžʒe
90.	Sop	gròžʒe
91.	Vuk	grò:žʒe
92.	Br	gròžʒe
93.	GBu	gròžʒe
94.	Bal	grò:žʒe
95.	Grah	grò:žʒe
96.	Gla	grọ̀:žʒẹ
97.	DL	grò:žʒe
98.	Oma	grọ̀:žʒe
99.	DRa	gròžʒe
100.	Oso	gròžʒe
101.	Kak	grọ̀:žʒe
102.	Dev	gròžʒe
103.	Bre	grò:žʒe
104.	Dok	gròžʒe
105.	GPi	grò:žʒe
106.	Pr	grò:žʒe
107.	DLo	gròžʒe
108.	Teo	grò:žʒe
109.	Ja	gròžʒe
110.	DČa	grò:žʒe
111.	DB	grò:žʒe
112.	SBr	grò:žʒe
113.	Bod	grò:žʒe
114.	Mao	grò:žʒe
115.	Pot	grò:žʒe
116.	DŠp	——
117.	Dbr	grọ̀:žʒe
118.	Luk	gròžʒe
119.	DMi	grò:žʒe
120.	GVu	grò:žʒe
121.	Vuč	grò:žʒe
122.	Ora	grò:žʒe
123.	DMa	grò:žʒe
124.	Tra	grò:žʒe
125.	GSl	grò:žʒe
126.	Tol	grò:žʒe
127.	DKo	grò:žʒe
128.	Gar	grò:žʒe
129.	Pis	grò:žʒe
130.	Stu	gròžʒe
131.	Vit	grò:žʒe
132.	Gru	gròžʒe
133.	Biog	grò:žʒe
134.	Gor	gròžʒe
135.	GDr	grò:žʒe
136.	Čit	grò:žʒe
137.	Kon	gròžʒe
138.	Pris	gròžʒe
139.	Ved	gròžʒe
140.	Do	grò:žʒe
141.	Zah	grò:žʒe
142.	Her	grò:ź ʒe / grò:źe
143.	Vag	gròžʒe
144.	Odža	gròžʒe
145.	DVu	gróžʒe
146.	VGu	gróžʒe
147.	VKa	gróžʒe
148.	Li	grò:žʒe
149.	Boj	gróžʒe
150.	Jak	grò:žʒe
151.	Zlo	grò:žʒe
152.	Drv	——
153.	GPe	gròžʒe
154.	Pak	gròžʒe
155.	Vin	gròžʒe
156.	Str	grò:žʒe
157.	Ste	grò:žʒe
158.	Nug	gróžʒe
159.	Lu	gróžʒe
160.	Res	gróžʒe
161.	Bas	gròžʒe
162.	Hri	grò:žʒe
163.	DR	gòžʒe
164.	Podr	gròžʒe
165.	Per	gròžʒe
166.	Pše	grò:žʒe
167.	Div	grò:žʒe
168.	Dbt	grò:žʒe
169.	Im	grò:žʒe
170.	GB	gròžʒe
171.	T-P	grọ̀:žʒe
172.	Žep	grò:žʒe
173.	Lup	grò:žʒe
174.	Rav	gròjʒe
175.	Mis	gròžʒe
176.	Dop	grò:žʒe
177.	Kom	grò:žʒe
178.	Oča	grò:žʒe
179.	S-V	grò:žʒe
180.	KVr	gròzʒe
181.	Po	gròʒe
182.	SŠ	grò:žʒe
183.	Ukr	——
184.	Raj	grò:jʒe
185.	Med	gròžʒe
186.	Bob	gròjʒe
187.	Siv	grò:że
188.	VBu	grò:žʒe
189.	Pop	grò:žʒe
190.	Vrb	gròžʒe
191.	Liš	gróžʒe
192.	Mo	grò:žʒe
193.	Jake	gròjʒe
194.	NGr	grò:žʒe
195.	DSv	grò:žʒe
196.	GKo	grò:žʒe
197.	GSm	grò:žʒe
198.	Srđ	grò:žʒe
199.	Mah	——
200.	Dol	grò:žʒe
201.	Grb	gròžʒe
202.	DI	gróžʒe
203.	Mel	gròžʒe
204.	Trn	gròžʒe
205.	Koz	gròžʒe
206.	GSr	grò:žʒe
207.	BD	grò:žʒe
208.	Pru	gròžʒe
209.	Suh	gròžʒe
210.	Šur	gróžʒe
211.	MDu	gròžʒe
212.	Jase	gròžʒe
213.	GKa	gròžʒe
214.	Dab	gròžʒe
215.	KJe	gròžʒe
216.	Oraš	gròžʒe
217.	Loh	gròžʒe
218.	Dob	grò:žʒe
219.	Spa	grò:žʒe
220.	Iza	gròžʒe
221.	Ćor	grò:žʒe / gròžʒe
222.	Jez	grò:žʒe / grò:jʒe
223.	Buž	gròžʒe
224.	MKl	gròžʒe
225.	Bih	grò:žʒe
226.	Tuh	gròˣʒe
227.	Dub	grò:žʒe
228.	Dola	grò:žʒe
229.	Svo	gròžʒe / gròxʒe
230.	GT	grò:žʒe

Komentar

Suglasničku skupinu *žʒ* u Njd. imenice ‘grožđe’ ima ukupno dvjesto petnaest mjesnih govora: u dvjesto trinaest mjesta zapisan je samo oblik *grožʒe*, a u M229 *grožʒe* / *groxʒe* i u M48 *grožʒe* / *groˣʒe*. Oblik s promjenom *žʒ* > *xʒ* poznaje devet mjesnih govora: u sedam mjesta samo je *groxʒe*, a u dva je naporedo s oblikom bez promjene (M48, M229). Oblik *grozdje* imaju četiri mjesna govora.

Oblik *groxʒe* zapisan je u uskom pojasu govora istočne i sjeveroistočne Bosne, od okolice Olova na zapadu, preko kladanjskog i živiničkog kraja do okolice Zvornika i Bratunca na istoku i višegradskog kraja na jugu, a oblik *grozdje* u mjesnim govorima Vogošće, Sarajeva, Hadžića i Konjica.

Suglasnička skupina *žʒ* u Njd. imenice ‘grožđe’ dosljedno je sačuvana u svim govorima Hrvata (samo oblik *grožʒe* u svim mjestima) i govorima Srba – u svim mjestima s relevantnim odgovorom samo je ovaj oblik zapisan (sedamdeset osam mjesta). Oblik s promjenom *žʒ* > *xʒ* osobenost je bošnjačkih govora: u sedam mjesta zapisano je samo *groxʒe* ili *groˣʒe*, a u M229 *grožʒe* / *groxʒe* i u M48 *grožʒe* / *groˣʒe*. Tako i oblik *grozdje* poznaju samo četiri mjesna govora Bošnjaka.

Iz četiri mjesta nema odgovora.

Literatura

Brabec 2012: 71, 78-79; Brozović 2012: 318; Bulić 2014: 78, 97; FO 1981: 471; Halilović 1990: 283, 291; Halilović 2002: 338; Jahić 2002: 103; Peco 2001: 680; Remetić 1970: 115; Valjevac 2002: 179; Vujičić i dr. 1979: 94; Vujičić 1985: 163; Vujičić 1990: 116.

Etimologija

psl. *grъ̀zdъ (stsl. гроздъ, rus. гроздь, polj. grono) ← pie. *gʰrəs- + *-zdo-

grôžđe: zb. im. nastala od *grъ̀zdъ i *-je*, a korijen se vjerovatno izvodi iz pie. *gʰrəs- ‘grana’ i *-zdo-, koje je nastalo iz pie. korijena *sed- ‘sjedjeti’, pa bi prvobitno značenje bilo ‘sjedeći na grani, nalazeći se na grani’.

Literatura

Skok 1971: I: 608; Brückner 1985: 158; Fasmer 1986: I: 460; Snoj 2016: 222.

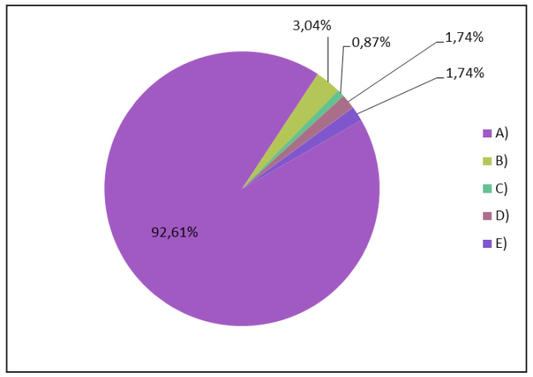

Ukupno (230):
A) 213 (92,61%)
B) 7 (3,04%)
C) 2 (0,87%)
D) 4 (1,74%)
E) 4 (1,74%)

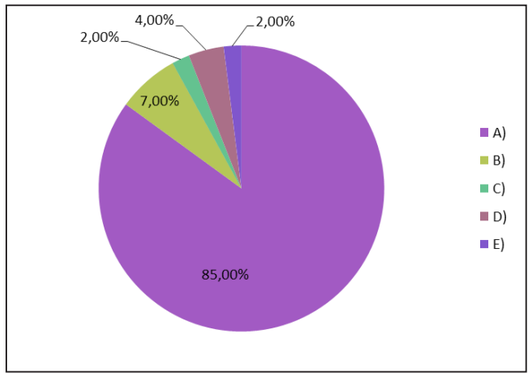

Bošnjaci (100):
A) 85 (85,00%)
B) 7 (7,00%)
C) 2 (2,00%)
D) 4 (4,00%)
E) 2 (2,00%)

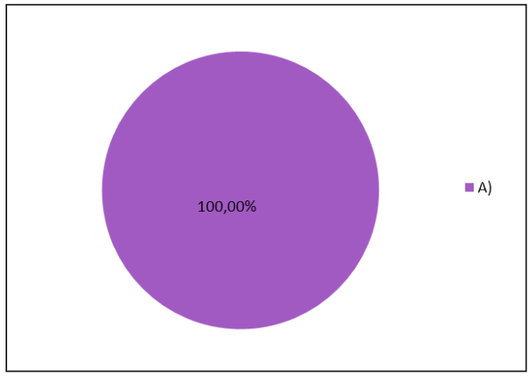

Hrvati (50):
A) 50 (100,00%)

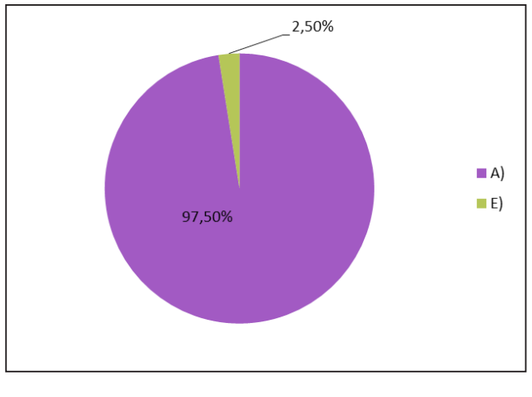

Srbi (80):
A) 78 (97,50%)
E) 2 (2,50%)

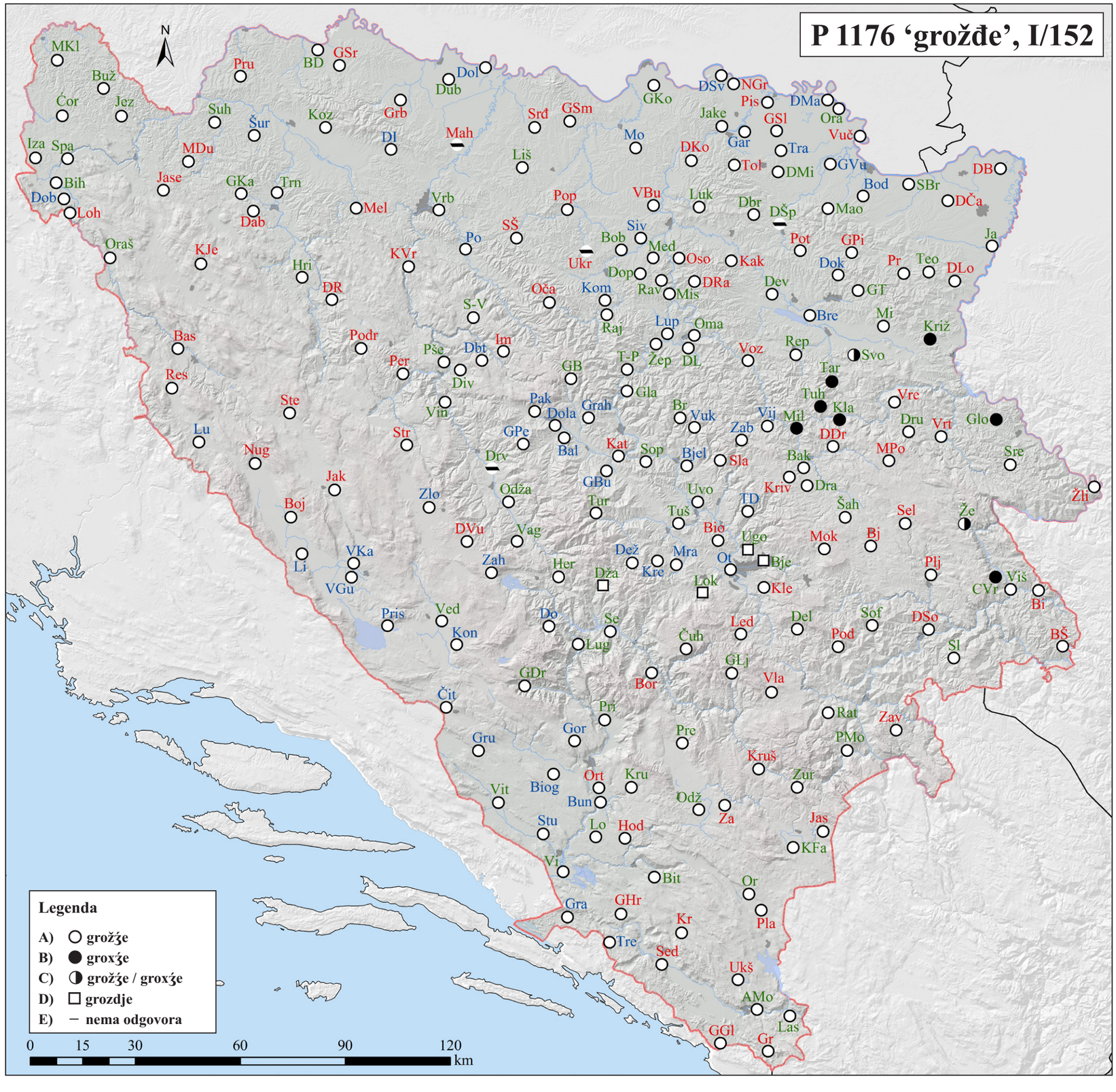

P 999 ‘svraka’, I/153		
Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	svràka
2.	GGl	svràka
3.	AMo	švràka
4.	Las	švràka
5.	Ukš	čkràka
6.	Pla	švràka
7.	Or	švràka
8.	Kr	švràka
9.	Sed	švràka
10.	Tre	švr̥àka
11.	Gra	——
12.	GHr	švràka
13.	Bit	švràka
14.	Vi	švràka
15.	Lo	švràka
16.	Hod	švràka
17.	Bun	švràka
18.	Ort	švràka
19.	Kru	švràka / vràna
20.	Odž	švràka
21.	Za	švràka
22.	Kruš	švràka
23.	Zur	švràka
24.	KFa	kréštalica
25.	Jas	švràka
26.	PMo	švràka
27.	Zav	švràka
28.	Rat	švràka
29.	Vla	švràka
30.	GLj	švràka
31.	Pre	švrákerica
32.	Pri	švràka
33.	Lug	švràka
34.	Se	švràka
35.	Bor	švràka
36.	Čuh	švràka
37.	Led	švràka
38.	Del	švràka
39.	Pod	švràka
40.	Sof	švràka
41.	DSo	švràka
42.	Sl	svràka
43.	BŠ	švràka
44.	Bi	svràka
45.	Viš	svràka / švràka
46.	CVr	svàka
47.	Plj	svràka
48.	Že	svràka
49.	Sel	švràka
50.	Bj	švràka
51.	Mok	švràka
52.	Šah	svràka
53.	Bje	švràka
54.	Kle	švràka
55.	Ugo	svràka
56.	TD	švràka
57.	Bio	švràka
58.	Ot	švràka
59.	Lok	švràka
60.	Mra	švràka
61.	Kre	svràka
62.	Dež	švràka
63.	Dža	svràka
64.	Tur	švràka
65.	Kat	švràka
66.	Bak	svràka
67.	Tuš	švràka
68.	Uvo	svràka
69.	Kriv	švràka
70.	Dra	svràka
71.	DDr	švràka
72.	MPo	švr̥ka
73.	Sre	svràka
74.	Žli	svràka
75.	Glo	svràka
76.	Vrt	švràka
77.	Dru	svràka / svrá:čak
78.	Vre	švràka
79.	Križ	svràka
80.	Mi	svràka
81.	Tar	svràka
82.	Kla	sràka
83.	Mil	svràka
84.	Rep	svràka
85.	Voz	svràka
86.	Vij	svràka
87.	Zab	švràka
88.	Sla	švràka
89.	Bjel	švràka
90.	Sop	švràka
91.	Vuk	svràka
92.	Br	švràka
93.	GBu	švràka
94.	Bal	švràka
95.	Grah	švràka
96.	Gla	švr̥ka̧
97.	DL	svràka
98.	Oma	svràka
99.	DRa	svràka
100.	Oso	svràka
101.	Kak	vr̥àna
102.	Dev	svràka
103.	Bre	svràka
104.	Dok	švràka
105.	GPi	švràka
106.	Pr	švràka
107.	DLo	švràka
108.	Teo	svràka
109.	Ja	svràka
110.	DČa	švràka
111.	DB	švràka
112.	SBr	svràka
113.	Bod	svràka
114.	Mao	švràka
115.	Pot	švràka
116.	DŠp	svràka
117.	Dbr	švràka
118.	Luk	svràka
119.	DMi	svràka
120.	GVu	svràka
121.	Vuč	švràka
122.	Ora	svràka
123.	DMa	svràka
124.	Tra	svràka
125.	GSl	svràka
126.	Tol	svràka
127.	DKo	svràka
128.	Gar	švràka / šràka
129.	Pis	švràka
130.	Stu	švraka
131.	Vit	švràka
132.	Gru	švràka
133.	Biog	švràka
134.	Gor	švràka
135.	GDr	švràka
136.	Čit	švràka
137.	Kon	švràka
138.	Pris	švràka
139.	Ved	švràka
140.	Do	švràka
141.	Zah	švràka
142.	Her	švràka
143.	Vag	švràka
144.	Odža	švràka
145.	DVu	švràka
146.	VGu	švràka / vràna
147.	VKa	švràka
148.	Li	švràka
149.	Boj	švràka
150.	Jak	švràka
151.	Zlo	švràka
152.	Drv	švràka
153.	GPe	švràka
154.	Pak	švràka
155.	Vin	švràka
156.	Str	švràka
157.	Ste	švràka
158.	Nug	švràka
159.	Lu	švràka
160.	Res	švràka
161.	Bas	švàka
162.	Hri	švràka
163.	DR	švràka
164.	Podr	švràka
165.	Per	švràka
166.	Pše	švràka
167.	Div	švràka
168.	Dbt	svràka
169.	Im	švràka
170.	GB	kré:ĺa
171.	T-P	švr̥àka
172.	Žep	svràka
173.	Lup	svràka
174.	Rav	svràka
175.	Mis	švràka
176.	Dop	svràka
177.	Kom	svràka
178.	Oča	svràka
179.	S-V	švràka
180.	KVr	švràka
181.	Po	svràka
182.	SŠ	švràka
183.	Ukr	svràka
184.	Raj	svràka
185.	Med	svràka
186.	Bob	svràka
187.	Siv	svràka
188.	VBu	svràka
189.	Pop	svràka
190.	Vrb	svràka
191.	Liš	svràka
192.	Mo	švràka
193.	Jake	svràka
194.	NGr	svràka
195.	DSv	svràka
196.	GKo	svràka
197.	GSm	švàka
198.	Srđ	švràka
199.	Mah	švràka
200.	Dol	švràka
201.	Grb	švràka
202.	DI	švràka
203.	Mel	švràka
204.	Trn	švràka
205.	Koz	švràka
206.	GSr	švràka
207.	BD	švràka
208.	Pru	švràka
209.	Suh	švràka
210.	Šur	švràka
211.	MDu	švràka
212.	Jase	švràka
213.	GKa	švràka
214.	Dab	šràka
215.	KJe	švràka
216.	Oraš	švràka
217.	Loh	švràka
218.	Dob	švràka
219.	Spa	švràka
220.	Iza	svràka
221.	Ćor	švràka
222.	Jez	švràka
223.	Buž	švràka
224.	MKl	švràka
225.	Bih	švràka
226.	Tuh	svràka
227.	Dub	švràka
228.	Dola	švràka
229.	Svo	svràka
230.	GT	svràka

Komentar

Suglasničku skupinu *sv* u Njd. imenice ‘svraka’ imaju sedamdeset tri mjesna govora: u sedamdeset dva zapisan je samo oblik *svraka*, a u M45 *svraka* / *švraka*. Oblik s promjenom *sv* > *šv* odlika je dvije trećine ispitanih govora: sto pedeset dva imaju samo *švraka*, a jedan mjesni govor ima *švraka* / *svraka*.

Areal oblika *svraka* prostire se uz rijeku Bosnu, nizvodno od Žepča do Bosanskog Broda, na zapadu dopire do Prnjavora, Banje Luke, Kotor-Varoši i Skender-Vakufa, a na jugu do Konjica, Kreševa i Vogošće; obuhvata sjeveroistočnu Bosnu i dolinu rijeke Drine do Čajniča. Izvan ovog areala zapisan je u istočnoj Hercegovini (trebinjski kraj) i sjeverozapadnoj Bosni (okolica Bihaća).

Suglasnička skupina *sv* u Njd. imenice ‘svraka’ najčešća je u govorima Bošnjaka – od sto istraženih četrdeset tri imaju ovaj oblik (četrdeset dva samo oblik *svraka*, a jedan *svraka* / *švraka*), dok je najrjeđa u govorima Srba – petina ovih govora ima samo oblik *svraka*. Promjena *sv* > *šv* najprisutnija je u govorima Srba – od osamdeset njih šezdeset dva imaju samo oblik *švraka*. Oblik *švraka* najrjeđi je u govorima Bošnjaka – u pedeset šest mjesta zapisan je ovaj oblik (u pedeset pet kao jedini, a u jednom je naporedo *švraka* / *svraka*).

Iz četiri mjesta potječu nerelevantni odgovori (*kreštalica*, *vrana*, *čkraka*, *kreĺa*), a iz jednog mjesta nema odgovora.

Literatura

Baotić 1983: 103; Brabec 2012: 75; Brozović 2012: 327; Dalmacija 1997: 68; Dešić 1976: 202; Dragičević 2007: 350; Đukanović 1983: 217; Đurović 1992: 211; Halilović 2002: 338; Halilović 2009: 50; Okuka 1983a: 69; Peco 2001: 684; Ramić 1999: 330; Valjevac 2002: 145, 177; Vujičić i dr. 1979: 96; Vujičić 1981: 202.

Up.: OLA: 71.

Etimologija

psl. *s(v)ŏrka (stsl. сврака, rus. сорóка, polj. sroka), lit. šárka ← pie. *k’ōrkah$_2$

svràka: psl. *s(v)ŏrka izvodi se iz pie. *k’ŏrkah$_2$ ‘crna, crnkasta’ < *k’er- ‘crn’, a metatezom grupe *tort* dobijen je u jsl. jezicima refleks *trat*.

Literatura

Skok 1973: III: 374-375; Brückner 1985: 511; Fasmer 1987: III: 723; Snoj 2016: 712.

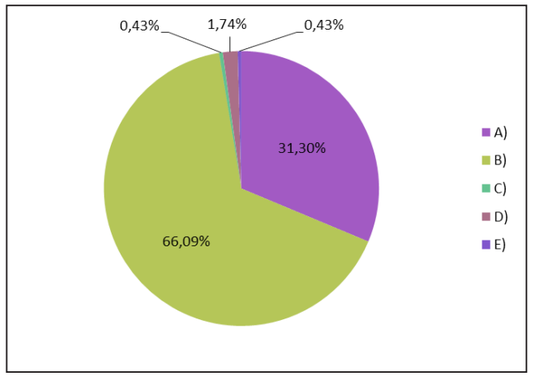

Ukupno (230):
A) 72 (31,30%)
B) 152 (66,09%)
C) 1 (0,43%)
D) 4 (1,74%)
E) 1 (0,43%)

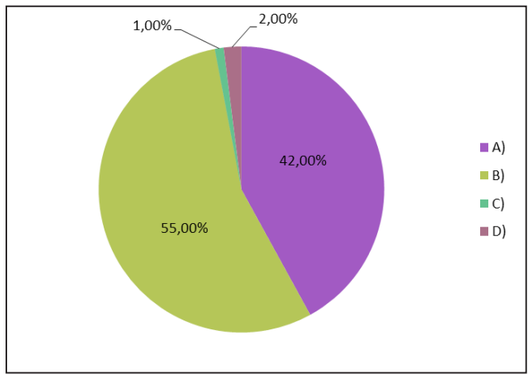

Bošnjaci (100):
A) 42 (42,00%)
B) 55 (55,00%)
C) 1 (1,00%)
D) 2 (2,00%)

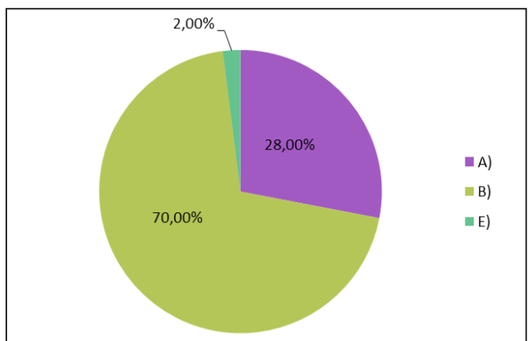

Hrvati (50):
A) 14 (28,00%)
B) 35 (70,00%)
E) 1 (2,00%)

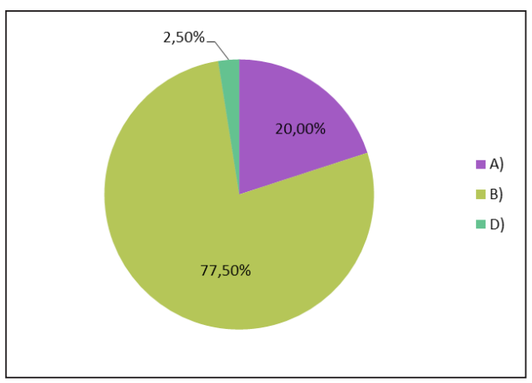

Srbi (80):
A) 16 (20,00%)
B) 62 (77,50%)
D) 2 (2,50%)

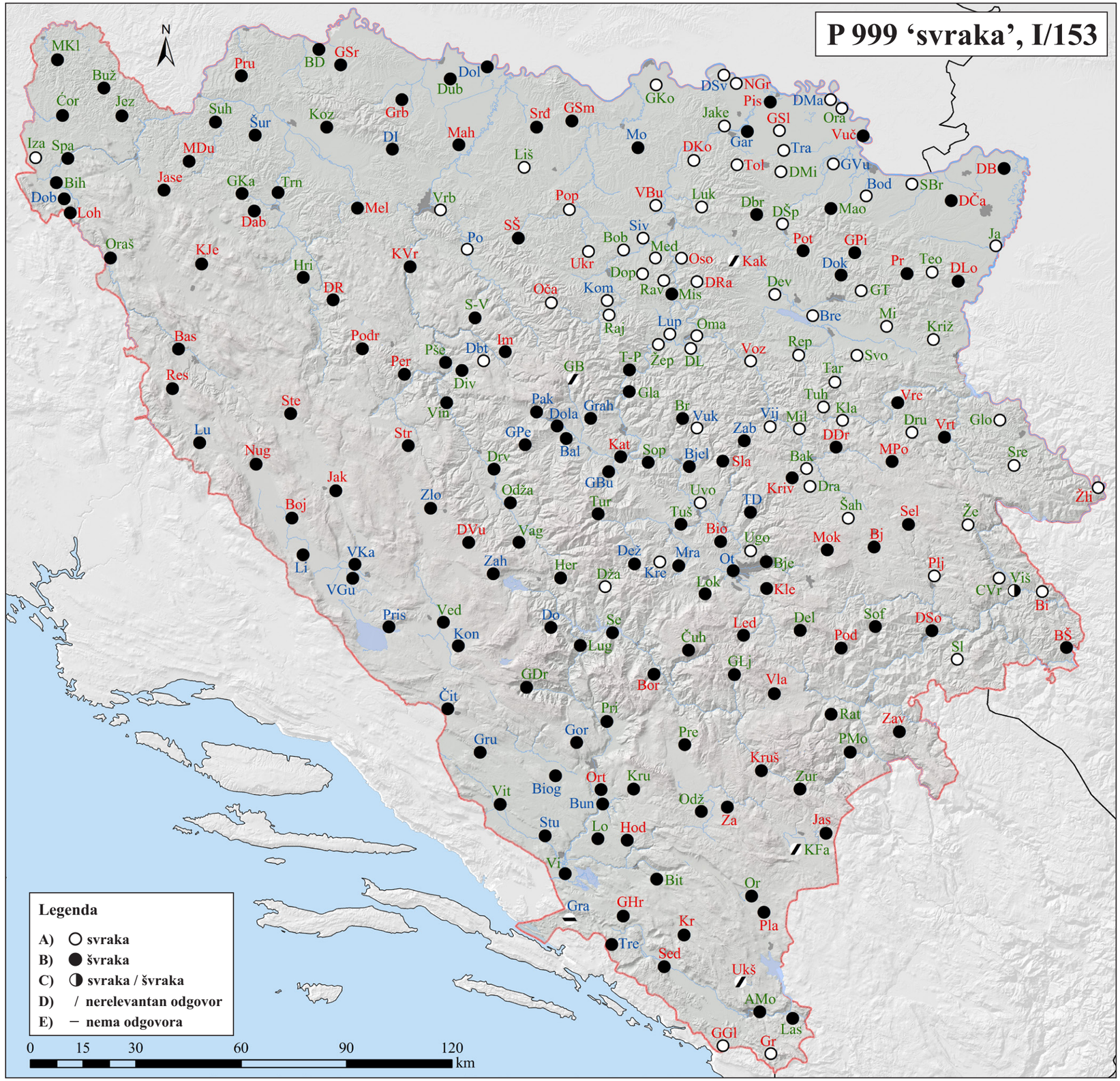
P 999 ‘svraka’, I/153
N
MKl
Buž
Ćor
Jez
Iza
Spa
Bih
Dob
Loh
Oraš
Bas
Res
Lu
Nug
Ste
Jak
Boj
Li
VKa
VGu
Pris
Ved
Kon
Čit
Gru
Vit
Stu
Vi
Gra
Tre
Sed
Ukš
AMo
GGl
Gr
Las
Pla
Or
Bit
Jas
KFa
Odž
Za
Biog
Bun
Ort
Kru
Kruš
Zur
Hod
Lo
Pre
Pri
Gor
Rat
Zav
PMo
Vla
GLj
Bor
GDr
Čuh
Lug
Se
Do
Led
Del
Sof
DSo
Pod
Sl
BŠ
Plj
Viš
CVr
Bi
Kle
Bje
Ot
Mra
Kre
Dža
Dež
Her
Zah
Vag
DVu
Bio
Ugo
Mok
Bj
Sel
Že
Šah
Dra
Kriv
TD
Uvo
Tuš
Žli
Sre
Glo
Vrt
Dru
MPo
Vre
Kla
Tuh
Tar
Svo
Rep
Voz
Dev
GT
Mi
Križ
Bre
Teo
DLo
Pr
Dok
GPi
Pot
Ja
Mao
DČa
SBr
Bod
DB
Tra
GVu
DMi
Tol
Gar
Jake
Vuč
Ora
GSl
Pis
DMa
NGr
DSv
GKo
Mo
Liš
Srđ
GSm
Mah
Grb
Dl
Koz
Šur
Suh
MDu
Jase
GKa
Trn
Dab
Mel
Vrb
Pop
VBu
Luk
Dbr
DŠp
Siv
Med
Oso
Kak
Bob
Ukr
Dop
Rav
Mis
DRa
Oča
Kom
Raj
Lup
Oma
Žep
DL
T-P
GB
Gla
Pak
Dola
Grah
Br
Vuk
Zab
Vij
Mil
DDr
Bak
Sop
Bjel
Sla
Kat
Bal
GBu
Tur
Uvo
TD
Kriv
Dra
Šah
Sel
Že
Bj
Mok
Ugo
Bio
Tuš
Dža
Dež
Kre
Mra
Ot
Bje
Kle
Lok
Zah
Her
Vag
DVu
Zlo
Odža

P 744 ‘šećer’, I/154		
Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	šéćer
2.	GGl	šéćer
3.	AMo	šéćer
4.	Las	šéćer
5.	Ukš	šéćer
6.	Pla	šéćer
7.	Or	šéćer
8.	Kr	šéćer
9.	Sed	šéćer
10.	Tre	šéćer
11.	Gra	šéćer
12.	GHr	šéćer
13.	Bit	šéćer
14.	Vi	šéćer
15.	Lo	šéćer
16.	Hod	šéćer
17.	Bun	šéćer
18.	Ort	šéćer
19.	Kru	šéćer
20.	Odž	šéćer
21.	Za	šéćer
22.	Kruš	šéćer
23.	Zur	šéćer
24.	KFa	šéćer
25.	Jas	šéćer / cùkar
26.	PMo	šéćer
27.	Zav	šéćer
28.	Rat	šećer
29.	Vla	šéćer
30.	GLj	šćè:r
31.	Pre	šéćer
32.	Pri	šéćer
33.	Lug	šéćer
34.	Se	šéćer
35.	Bor	šéćer
36.	Čuh	šéćer
37.	Led	šéćer
38.	Del	šéćer
39.	Pod	šéćer
40.	Sof	šéćer
41.	DSo	šéćer
42.	Sl	šéćer
43.	BŠ	šéćer
44.	Bi	šéćer
45.	Viš	šéćer
46.	CVr	šéćer
47.	Plj	šéćer
48.	Že	šéćer
49.	Sel	šéćer
50.	Bj	šéćer
51.	Mok	šéćer
52.	Šah	šéćer
53.	Bje	šéćer
54.	Kle	šéćer
55.	Ugo	šéćer
56.	TD	šéćer
57.	Bio	šéćer
58.	Ot	šéćer
59.	Lok	šéćer
60.	Mra	šećer
61.	Kre	šéćer
62.	Dež	šećer
63.	Dža	šéćer
64.	Tur	šéćer
65.	Kat	šéćer
66.	Bak	šéćer
67.	Tuš	šéćer
68.	Uvo	šéćer
69.	Kriv	šéćer
70.	Dra	šéćer
71.	DDr	šéćer
72.	MPo	šéćer
73.	Sre	šéćer
74.	Žli	šéćer
75.	Glo	šéćer
76.	Vrt	šéćer
77.	Dru	šéćer
78.	Vre	šéćer
79.	Križ	šéćer
80.	Mi	šéćer
81.	Tar	šéćer
82.	Kla	šéćer
83.	Mil	šéćer
84.	Rep	šéćer
85.	Voz	šéćer
86.	Vij	šéćer
87.	Zab	šéćer
88.	Sla	šéćer
89.	Bjel	šéćer
90.	Sop	šéćer
91.	Vuk	šéćer
92.	Br	šećer
93.	GBu	šéćer
94.	Bal	šéćer
95.	Grah	šéćer
96.	Gla	šęćęr
97.	DL	šéćer
98.	Oma	šéćer
99.	DRa	šéćer
100.	Oso	šéćer
101.	Kak	šéćer
102.	Dev	šéćer
103.	Bre	šéćer
104.	Dok	šéćer
105.	GPi	šéćer
106.	Pr	šéćer
107.	DLo	šéćer
108.	Teo	šéćer
109.	Ja	šéćer
110.	DČa	šéćer
111.	DB	šéćer
112.	SBr	šéćer
113.	Bod	šéćer
114.	Mao	šéćer
115.	Pot	šéćer
116.	DŠp	šéćer
117.	Dbr	šęćer
118.	Luk	šéćer
119.	DMi	šéćer
120.	GVu	šéćer
121.	Vuč	šéćer
122.	Ora	šéker
123.	DMa	šećè:r
124.	Tra	šéćer
125.	GSl	šéćer
126.	Tol	šéćer
127.	DKo	šéćer
128.	Gar	šéćer
129.	Pis	šéćer
130.	Stu	šéćer
131.	Vit	šéćer
132.	Gru	šéćer
133.	Biog	šéćer
134.	Gor	šéćer
135.	GDr	šéćer
136.	Čit	šéćer
137.	Kon	šéćer
138.	Pris	cùkar
139.	Ved	šéćer
140.	Do	šećer
141.	Zah	šéćer
142.	Her	šéćer
143.	Vag	šéćer
144.	Odža	šéćer
145.	DVu	šéćer
146.	VGu	šècer
147.	VKa	šéćer
148.	Li	šéćer
149.	Boj	šéćer
150.	Jak	šéćer
151.	Zlo	šéćer
152.	Drv	šéćer
153.	GPe	šéćer
154.	Pak	šéker / šéćer
155.	Vin	šéćer
156.	Str	šéćer
157.	Ste	šéćer
158.	Nug	šéćer
159.	Lu	šéćer
160.	Res	šéćer
161.	Bas	šéćer / šék’er
162.	Hri	šék’er
163.	DR	šéćer
164.	Podr	šéćer / šéker
165.	Per	šéker
166.	Pše	šéker / šéćer
167.	Div	šéćer
168.	Dbt	šéćer
169.	Im	šéker / šéćer
170.	GB	šéćer
171.	T-P	šéćer
172.	Žep	šéćer
173.	Lup	šéćer
174.	Rav	šéćer
175.	Mis	šéćer
176.	Dop	šéćer
177.	Kom	šéćer
178.	Oča	šéćer
179.	S-V	šéćer / šéker
180.	KVr	šéćer / šéker
181.	Po	šéćer / šéker
182.	SŠ	šéćer
183.	Ukr	šéćer
184.	Raj	šéćer
185.	Med	šéćer
186.	Bob	šéćęr
187.	Siv	šècer
188.	VBu	šècer
189.	Pop	šéker / šéćer
190.	Vrb	šéker
191.	Liš	šéker
192.	Mo	šéćer
193.	Jake	šéćer
194.	NGr	šéćer
195.	DSv	šéćer
196.	GKo	šéćer
197.	GSm	šéćer
198.	Srđ	šéćer / šéker
199.	Mah	šéćer / šéker
200.	Dol	šéćer
201.	Grb	šéker
202.	DI	šéker
203.	Mel	šéćer / šéker
204.	Trn	šéćer
205.	Koz	šéćer / šék’er
206.	GSr	šéker
207.	BD	šéker
208.	Pru	šéker
209.	Suh	šéker
210.	Šur	šéćer
211.	MDu	šéćer
212.	Jase	šéker
213.	GKa	šéćer
214.	Dab	šéćer
215.	KJe	šéker / šéćer
216.	Oraš	šéker
217.	Loh	šéćer
218.	Dob	cúkar / šéćer
219.	Spa	šéker
220.	Iza	šéker / šéćer
221.	Ćor	šéker / šéćer
222.	Jez	šéker
223.	Buž	šéker
224.	MKl	šéker / šéćer
225.	Bih	šéker / šéćer
226.	Tuh	šéćer
227.	Dub	šéker
228.	Dola	šéćer / šéker
229.	Svo	šéćer
230.	GT	šéćer

Komentar

Promjenu *k* > *ć* u Njd. imenice ‘šećer’ ima dvjesto dvanaest mjesnih govora: u sto devedeset tri mjesta zapisan je samo oblik *šećer*, a u devetnaest *šećer* / *šeker*. Suglasnik *k* potvrđen je u trideset šest mjesnih govora: sedamnaest ima samo *šeker*, a devetnaest *šeker* / *šećer*.

Oblik *šeker* imaju bosanski govori koji se nalaze sjeverno od crte: Bastasi (kod Drvara) – Perućica (kod Jajca), a zapadno od crte: Dolac (kod Travnika) – Popovići (kod Prnjavora) – Srđevići (kod Srpca); zapisan je i u sjeveroistočnoj Bosni (Orašje).

Promjena *k* > *ć* u Njd. imenice ‘šećer’ najčešća je u govorima Hrvata – od pedeset njih četrdeset osam poznaju ovaj oblik (četrdeset pet samo *šećer*, a tri *šećer* / *šeker*). Oblik sa suglasnikom *k* gotovo podjednako je očuvan u govorima Bošnjaka – osamnaest mjesnih govora poznaje ovaj oblik (jedanaest samo *šeker*, a sedam *šeker* / *šećer*) i govorima Srba – četrnaest mjesnih govora ima ovaj oblik (pet samo *šeker*, a devet *šeker* / *šećer*).

Iz jednog mjesta potječe nerelevantan odgovor (*cukar*).

Literatura

Arnaut 2017: 114; Bulić 2013: 149; Dalmacija 1997: 64; Dešić 1976: 207; Đurović 1992: 186; Halilović 1990: 297; Halilović 2002: 339; Halilović 2009: 50; Jahić 2002: 137; Okuka 1983: 58; Okuka 1983a: 68; Peco 1975: 258-259; Pehlić 2006: 67; Petrović 1971: 72; Ramić 1999: 324; Valjevac 2002: 158; Vujičić i dr. 1979: 97; Vujičić 1985: 163; Vujičić 1990: 117.

Etimologija

osm. tur. şeker ← perz. ša(e)kar

šèćer: balkanski turcizam perz. porijekla ša(e)kar ‘šećer’.

Literatura

Škaljić 1966: 581; Skok 1973: III: 384; Haverić, Šehović 2017: 279.

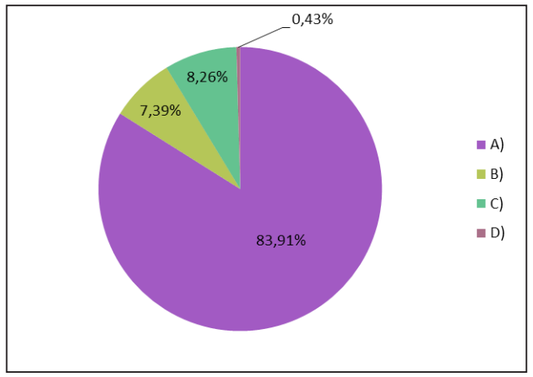

Ukupno (230):
A) 193 (83,91%)
B) 17 (7,39%)
C) 19 (8,26%)
D) 1 (0,43%)

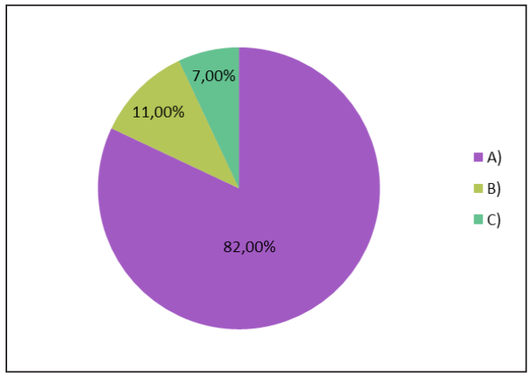

Bošnjaci (100):
A) 82 (82,00%)
B) 11 (11,00%)
C) 7 (7,00%)

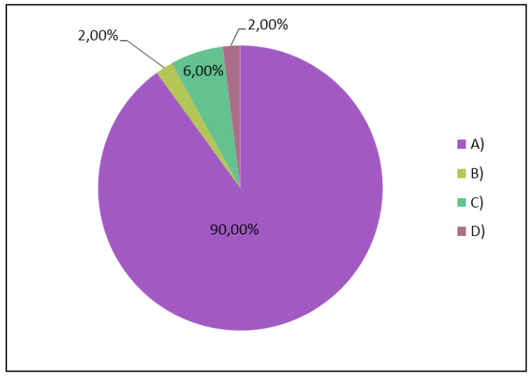

Hrvati (50):
A) 45 (90,00%)
B) 1 (2,00%)
C) 3 (6,00%)
D) 1 (2,00%)

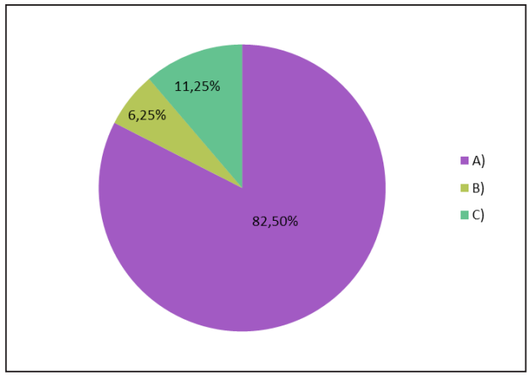

Srbi (80):
A) 66 (82,50%)
B) 5 (6,25%)
C) 9 (11,25%)

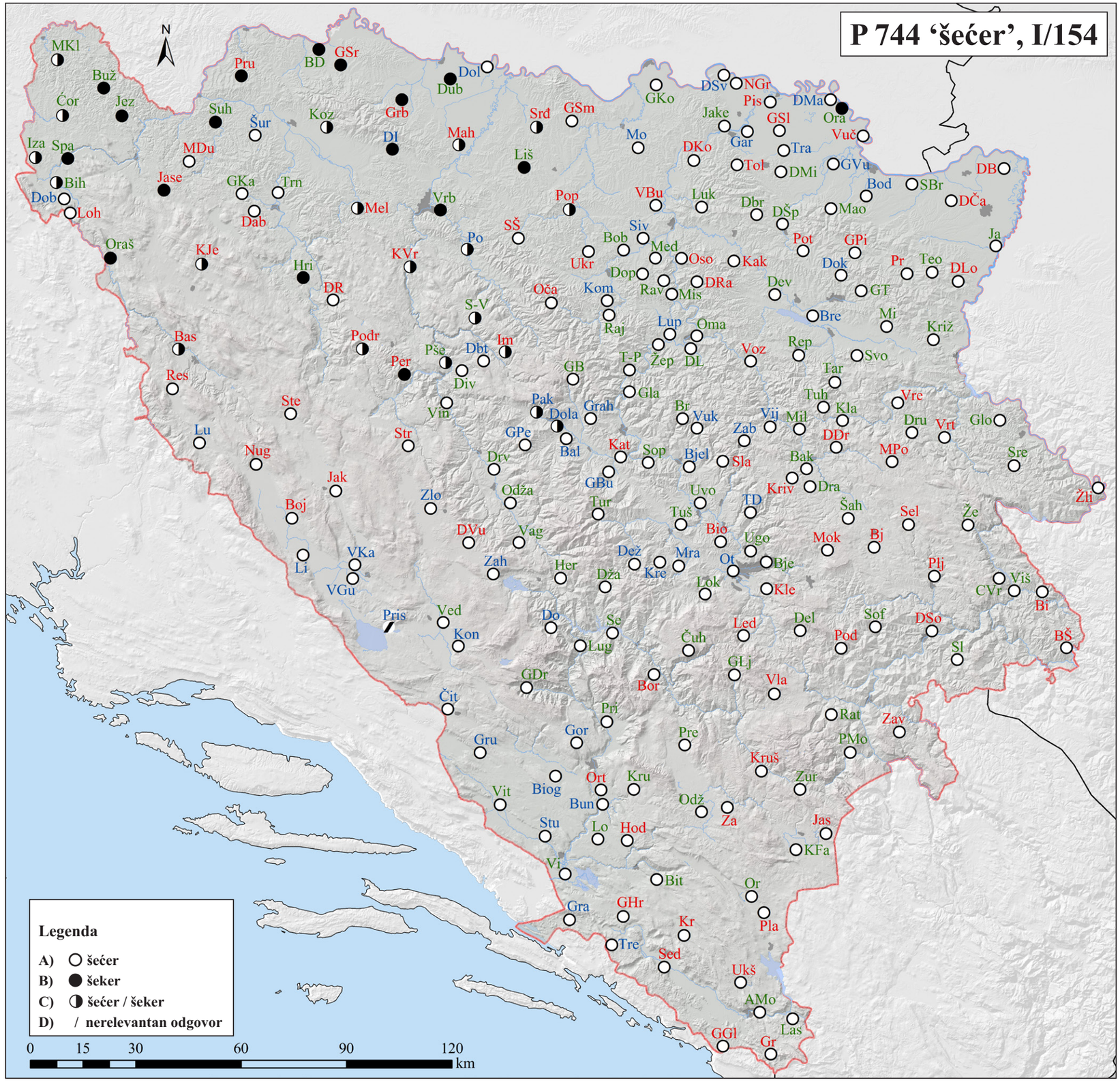

P 1434 ‘općina’ / ‘opština’, I/155		
Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	òpština
2.	GGl	òpština
3.	AMo	òpćina
4.	Las	òpćina
5.	Ukš	òpština
6.	Pla	òpština
7.	Or	òvština
8.	Kr	òpština
9.	Sed	òvćina
10.	Tre	òpćina
11.	Gra	òpćina
12.	GHr	òpština
13.	Bit	òpćina
14.	Vi	òpština
15.	Lo	òpćina / òpština
16.	Hod	òpština
17.	Bun	òpština
18.	Ort	òpština
19.	Kru	òvština
20.	Odž	òpština
21.	Za	òpština
22.	Kruš	òpština
23.	Zur	òpština
24.	KFa	òpština
25.	Jas	òpština
26.	PMo	òpština
27.	Zav	òpština
28.	Rat	òpština
29.	Vla	òpština
30.	GLj	òpština
31.	Pre	òpština
32.	Pri	òpština
33.	Lug	òpćina / opština
34.	Se	òpćina / opština
35.	Bor	òpština
36.	Čuh	òpština / òpćina
37.	Led	òpština
38.	Del	òvćina
39.	Pod	òpštića
40.	Sof	òpština
41.	DSo	òpština
42.	Sl	òpština
43.	BŠ	òpština
44.	Bi	òpština
45.	Viš	òpština
46.	CVr	òpština
47.	Plj	òpštića
48.	Že	òpština / òvština
49.	Sel	òvština
50.	Bj	òpćina
51.	Mok	òpštića
52.	Šah	òpština
53.	Bje	òpćina
54.	Kle	òpćina
55.	Ugo	òpština / òpćina
56.	TD	òpština
57.	Bio	ovćina / opština
58.	Ot	òpćina
59.	Lok	ópština
60.	Mra	òpćina
61.	Kre	òpćina
62.	Dež	òpćina / òpština
63.	Dža	òpština / òpština
64.	Tur	òpština
65.	Kat	òpstina
66.	Bak	òpština
67.	Tuš	òvśina / òpština
68.	Uvo	òpćina
69.	Kriv	òpština
70.	Dra	opština
71.	DDr	òpštića / òpština
72.	MPo	òpština
73.	Sre	òpština
74.	Žli	òvština
75.	Glo	òpština
76.	Vrt	òpština
77.	Dru	òpština
78.	Vre	òpština
79.	Križ	òpćina
80.	Mi	òpćina
81.	Tar	òpština
82.	Kla	òvćina
83.	Mil	ópćina
84.	Rep	òpćina / òpština
85.	Voz	òpština
86.	Vij	òpćina
87.	Zab	òvćina / òpština
88.	Sla	òpština
89.	Bjel	òpština / òvćina
90.	Sop	òpćina
91.	Vuk	òpćina
92.	Br	òvćina / òpština
93.	GBu	òpština
94.	Bal	ópština
95.	Grah	òpština
96.	Gla	o̧vćina
97.	DL	óvština
98.	Oma	opšt^{i}na
99.	DRa	òpćina
100.	Oso	òpština
101.	Kak	o̧pština
102.	Dev	òpćina
103.	Bre	òpćina
104.	Dok	òpština
105.	GPi	òpćina
106.	Pr	òpština
107.	DLo	òpština
108.	Teo	òpština
109.	Ja	òpština
110.	DČa	òpština / òpćina
111.	DB	òpština
112.	SBr	općina
113.	Bod	òpćina
114.	Mao	òpština / òvština
115.	Pot	òvština
116.	DŠp	òpćina
117.	Dbr	o̧vština
118.	Luk	òpšćina
119.	DMi	òpština
120.	GVu	òpština
121.	Vuč	òpština
122.	Ora	òpćina
123.	DMa	òpćina
124.	Tra	òpćina
125.	GSl	òpćina
126.	Tol	ópština
127.	DKo	òpština
128.	Gar	òpćina
129.	Pis	òpština
130.	Stu	òpćina
131.	Vit	òpćina
132.	Gru	òpćina
133.	Biog	òpćina
134.	Gor	òpćina
135.	GDr	òpćina / òvćina
136.	Čit	òpćina
137.	Kon	òvćina
138.	Pris	òvćina
139.	Ved	òpština
140.	Do	općina
141.	Zah	òvćina / òvština / òpština
142.	Her	òvćina / òpština
143.	Vag	òʸćina
144.	Odža	òpćina
145.	DVu	òpćina
146.	VGu	òpćina
147.	VKa	òpćina
148.	Li	òpćina
149.	Boj	òpština
150.	Jak	òpština
151.	Zlo	općina
152.	Drv	òpćina
153.	GPe	òvština
154.	Pak	òvština
155.	Vin	òpština
156.	Str	òpština
157.	Ste	òpšt^{i}na
158.	Nug	òpćina
159.	Lu	òpćina
160.	Res	òpština
161.	Bas	òpština
162.	Hri	òpćina
163.	DR	òvština
164.	Podr	òpština
165.	Per	òpština
166.	Pše	òpština / òpšćina
167.	Div	òpština
168.	Dbt	òvćina / òpština
169.	Im	òvština
170.	GB	òvština
171.	T-P	o̧vština
172.	Žep	òpština
173.	Lup	òpština
174.	Rav	òpština / òpćina
175.	Mis	òpština
176.	Dop	óvćina
177.	Kom	òpština
178.	Oča	òpština
179.	S-V	òpština
180.	KVr	òpština
181.	Po	òpćina
182.	SŠ	òpština
183.	Ukr	òpština
184.	Raj	òpština
185.	Med	ópćina
186.	Bob	òpšti̯na
187.	Siv	òpština
188.	VBu	òpština
189.	Pop	òpćina
190.	Vrb	òpćina
191.	Liš	òpćina
192.	Mo	òpćina
193.	Jake	òpština
194.	NGr	òpština
195.	DSv	òpćina
196.	GKo	òpćena
197.	GSm	òpština
198.	Srđ	òpština
199.	Mah	òpština
200.	Dol	òpćina
201.	Grb	òpćina
202.	DI	òpćina
203.	Mel	òpština
204.	Trn	òpština
205.	Koz	òpćina
206.	GSr	òpština
207.	BD	òpština
208.	Pru	òvšt^{i}na
209.	Suh	òpćina / òpština
210.	Šur	òpćena
211.	MDu	òpština
212.	Jase	òvć^{i}na
213.	GKa	òpština
214.	Dab	òpština
215.	KJe	òpština
216.	Oraš	òpćina / opština
217.	Loh	òpština
218.	Dob	òpćina
219.	Spa	òpćina
220.	Iza	òpćina
221.	Ćor	opština / općina
222.	Jez	ópćina / òpština
223.	Buž	òpština / òpćina
224.	MKl	òpćina
225.	Bih	òpština
226.	Tuh	òpština
227.	Dub	òpćina
228.	Dola	òpćina
229.	Svo	òpština
230.	GT	òpština

Komentar

Suglasničku skupinu *št* u Njd. imenice ‘općina’ imaju sto pedeset dva mjesna govora: u sto dvadeset osam mjesta samo je zapisano *opština*, *ovština*, a u dvadeset dva mjesta naporedni su oblici sa *št* i oni sa *ć* (*opština*, *ovština* / *općina*, *ovćina*), te u M67 *opština* / *ovśina* i u M166 *opština* / *opšćina*. Oblik s alternacijom *št* > *ć* ima devedeset osam mjesnih govora: u sedamdeset šest mjesta zapisan je samo oblik *općina*, *ovćina*, a u dvadeset dva mjesta *općina*, *ovćina* / *opština*, *ovština*. Oblik *opstina* potvrđen je u M65, a oblik *opšćina* u M118.

Oblici *općina*, *ovćina* zapisani su u pojasu od trebinjskog kraja u istočnoj Hercegovini do okolice Bosanskog Grahova u zapadnoj Bosni, dolinom Vrbasa do okolice Bugojna i Zenice u srednjoj, Kladnja u sjeveroistočnoj, Sokoca i Trnova u istočnoj Bosni. Drugi areal nalazi se sjeverno od crte: Križevići (kod Zvornika) – Breze (kod Tuzle) u sjeveroistočnoj – Ravna (kod Maglaja) u sjevernoj – Hripavci (kod Ključa) u zapadnoj – Orašac (kod Bihaća) u sjeverozapadnoj Bosni.

Suglasnička skupina *št* u Njd. ove imenice najčešća je u govorima Srba – od osamdeset njih šezdeset osam poznaje ovaj oblik (u šezdeset šest mjesta samo je *opština*, *ovština*, a u M110 *opština* / *općina* i u M57 *opština* / *ovćina*), dok je najrjeđa u govorima Hrvata – sedamnaest mjesnih govora ima oblik *opština*, *ovština* (dvanaest samo ovaj oblik, a pet *općina*, *ovćina* / *opština*, *ovština*). Promjena *št* > *ć* najčešća je u govorima Hrvata – od pedeset njih trideset osam poznaje oblik *općina*, *ovćina* (trideset tri imaju samo oblik *općina*, *ovćina*, a pet imaju *općina*, *ovćina* / *opština*, *ovština*), a najrjeđa u govorima Srba – poznaje je trinaest mjesnih govora (jedanaest mjesta ima samo oblik *općina*, *ovćina*, a M110 *opština* / *općina* i M57 *opština* / *ovćina*). Oblik *ovśina* potvrđen je u jednom govoru Bošnjaka (M67, Tušnjići kod Visokog), kao i oblik *opšćina* (M118, Lukavica kod Gračanice, i M166, Pšenik kod Jajca), dok oblik *opstina* pripada govoru Srba (M65, Katići kod Busovače).

Literatura

Arnaut 2017: 92; Baotić 1983: 98; Brabec 2012: 68, 74; Brozović 2012: 312; Bulić 2013: 144; Dalmacija 1997: 68, 75, 77; Dešić 1976: 175, 201; Dragičević 2007: 350; Đukanović 1983: 214, 217; Đurović 1992: 200, 211; Hadžikadić 2012: 25; Halilović 2002: 338; Halilović 2009: 50; Jahić 2002: 139; Kozomara 2016: 651, 656-657; Okuka 1983: 56, 61; Okuka 1983a: 69; Pavešić 1960: 366, 375; Peco 1964: 94; Petrović 1971: 83; Simić 1978: 62, 66; Valjevac 1983: 342; Valjevac 2002: 180; Vujičić i dr. 1979: 96; Vujičić 1985: 164; Vujičić 1990: 118; Vuković 1964: 50-51.

Etimologija

psl. *òbьt’ina (stsl. обьщина, rus. о́бщина/общи́на) ← pie. *ob^{h}íti̯o-

òpćina, òpština: psl. *òbьt’ina izvodi se iz prid. *òbьt’ъ ’zajednički, opći’, nastalog iz pie. korijena *ob^{h}íti̯o-. Jotovanjem t’ dobijen je lik sa /ć/, dok je lik sa /št/ staroslavenizam.

Literatura

Skok 1972: II: 533; Fasmer 1987: III: 110; Snoj 2016: 480.

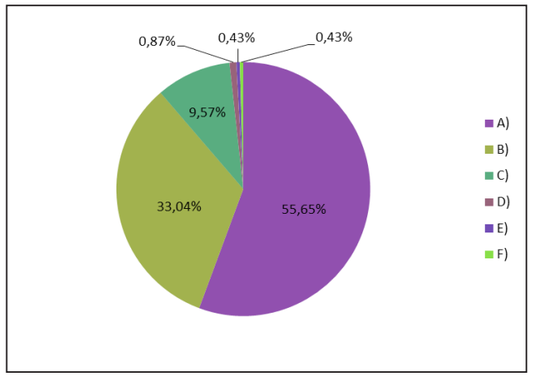

Ukupno (230):
A) 128 (55,65%)
B) 76 (33,04%)
C) 22 (9,57%)
D) 2 (0,87%)
E) 1 (0,43%)
F) 1 (0,43%)

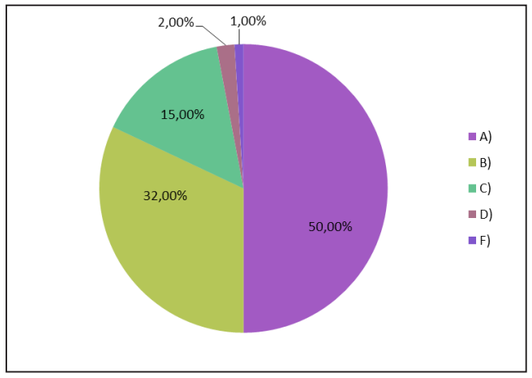

Bošnjaci (100):
A) 50 (50,00%)
B) 32 (32,00%)
C) 15 (15,00%)
D) 2 (2,00%)
F) 1 (1,00%)

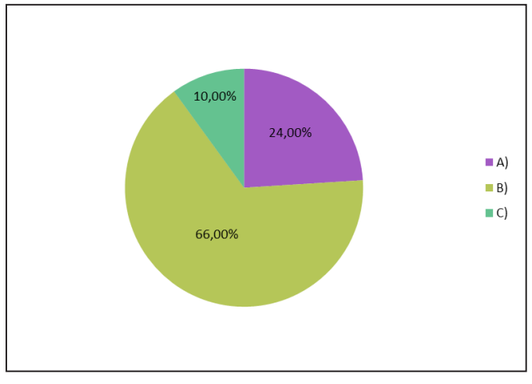

Hrvati (50):
A) 12 (24,00%)
B) 33 (66,00%)
C) 5 (10,00%)

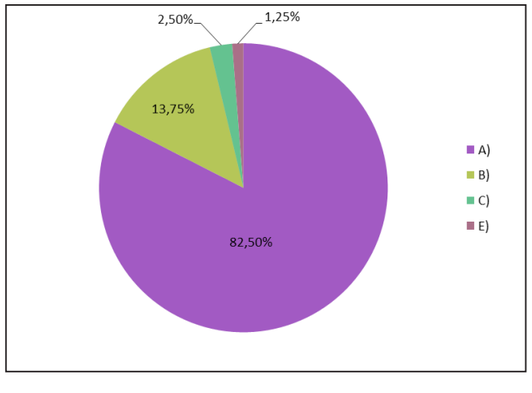

Srbi (80):
A) 66 (82,50%)
B) 11 (13,75%)
C) 2 (2,50%)
E) 1 (1,25%)

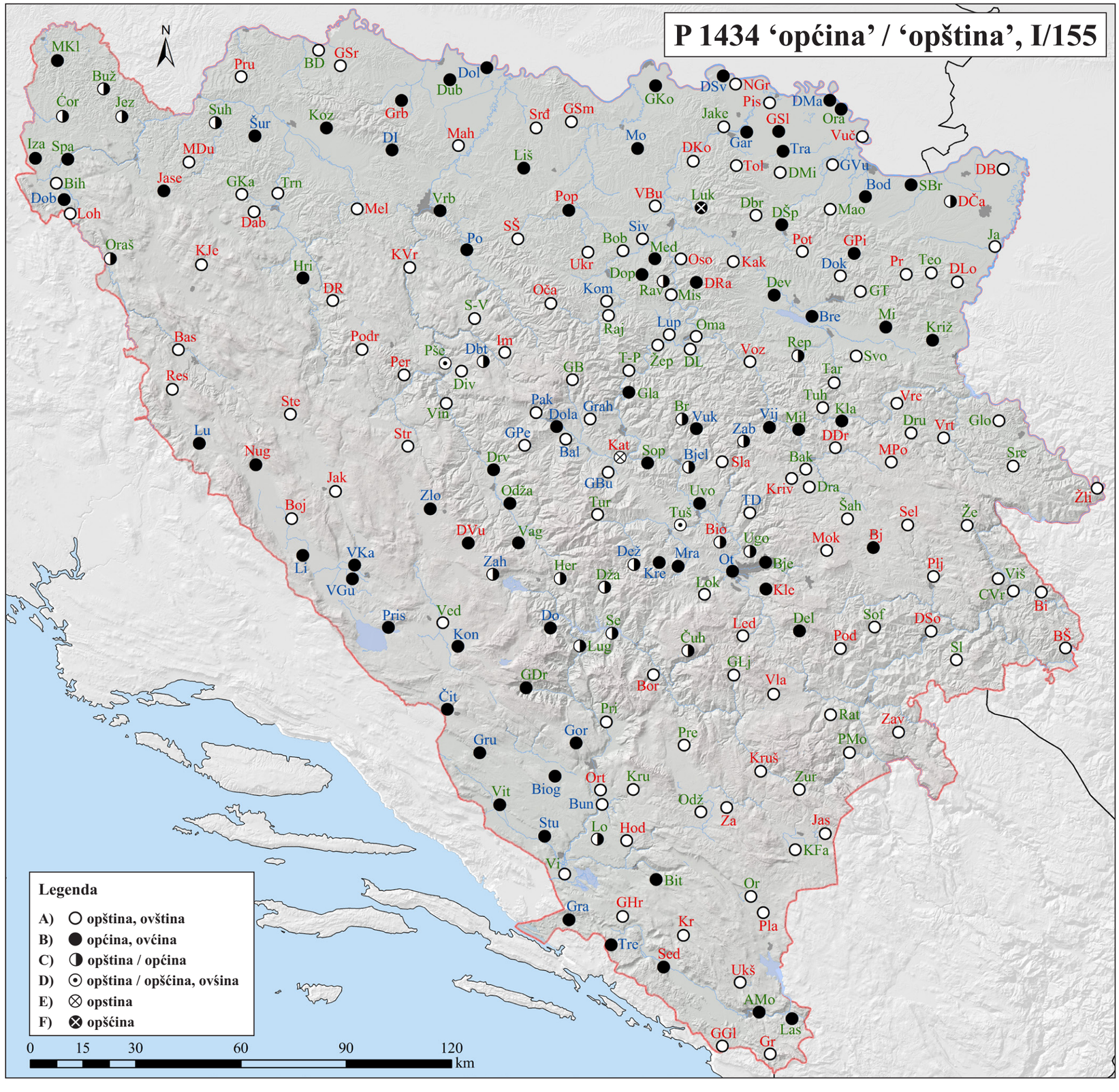

P 189 ‘puštati’, I/156		
Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	pú:štat / púštat
2.	GGl	pú:štat
3.	AMo	pú:štat
4.	Las	pú:štat
5.	Ukš	pú:štat
6.	Pla	pú:štat
7.	Or	pú:štat
8.	Kr	pú:štat / puštá:vat
9.	Sed	pú:štat
10.	Tre	pú:šćat
11.	Gra	pú:šćati
12.	GHr	pú:šćati
13.	Bit	púštat / púšćat
14.	Vi	pú:šćati
15.	Lo	pú:šćati
16.	Hod	púšćat
17.	Bun	pú:šćati
18.	Ort	pú:šćat / pú:štat
19.	Kru	pú:šćati
20.	Odž	pùštat / pùšćat
21.	Za	pùštat
22.	Kruš	pùšćat
23.	Zur	pú:štat
24.	KFa	pú:štat
25.	Jas	pú:štat
26.	PMo	pùšćat
27.	Zav	pú:štati
28.	Rat	pú:štati
29.	Vla	pú:štat
30.	GLj	pú:šćat
31.	Pre	pú:šćat
32.	Pri	pú:šćati
33.	Lug	pú:štati / pú:šćati
34.	Se	pú:šćat
35.	Bor	pú:štat
36.	Čuh	pú:štat / pú:šćat
37.	Led	pú:štat / pú:šćat
38.	Del	pùšćit / pùšćat
39.	Pod	pú:štati
40.	Sof	pú:šćati
41.	DSo	pú:štati
42.	Sl	pú:štati / pú:šćati
43.	BŠ	pùštati
44.	Bi	pú:šćati
45.	Viš	pú:šćat / pú:stat
46.	CVr	pú:šćati
47.	Plj	pùšćati
48.	Že	pùšćati
49.	Sel	pú:šćati / pú:štati / pú:štat / pú:šćat
50.	Bj	pú:štati
51.	Mok	pú:štat
52.	Šah	pú:šćat
53.	Bje	pú:šćat
54.	Kle	pú:štat
55.	Ugo	pùšćat
56.	TD	pú:šćat
57.	Bio	pú:šćat
58.	Ot	pú:šćat
59.	Lok	pú:šćat
60.	Mra	pú:šćat
61.	Kre	pú:šćat
62.	Dež	pú:šćat
63.	Dža	pú:štati / pú:šćati
64.	Tur	pú:šćat
65.	Kat	pú:štat
66.	Bak	pú:štat / pú:šćat
67.	Tuš	pú:šćat
68.	Uvo	pú:šćat
69.	Kriv	pùšćat
70.	Dra	pú:šćat
71.	DDr	pú:štat / pú:šćat
72.	MPo	pú:šćat
73.	Sre	púšćati / pú:šćati
74.	Žli	pú:štati
75.	Glo	pú:šćati
76.	Vrt	pú:šćati
77.	Dru	pú:šćati
78.	Vre	pú:štat
79.	Križ	pùšćati
80.	Mi	pú:šćat
81.	Tar	pú:šćat
82.	Kla	pú:xćat
83.	Mil	pú:šćat
84.	Rep	pú:šćali / pú:štali
85.	Voz	pú:šćat
86.	Vij	pú:šćati
87.	Zab	pú:šćat
88.	Sla	pú:šćat
89.	Bjel	pú:šćat
90.	Sop	púšćat
91.	Vuk	pušćat
92.	Br	pú:śśat
93.	GBu	pú:štat
94.	Bal	pú:šćat
95.	Grah	pú:šćat
96.	Gla	pú:šćat
97.	DL	pú:śat
98.	Oma	pú:šćat
99.	DRa	pú:štati
100.	Oso	pú:šćat
101.	Kak	pú:štat / pú:šćat
102.	Dev	——
103.	Bre	——
104.	Dok	pùšćat
105.	GPi	pú:šćat
106.	Pr	pú:šćat
107.	DLo	pú:stat
108.	Teo	pú:šćati
109.	Ja	pú:šćati
110.	DČa	pú:štat
111.	DB	pú:šćat
112.	SBr	pú:šćati
113.	Bod	púštat
114.	Mao	pú:štat
115.	Pot	púšćat
116.	DŠp	pùstit / pú:xćat
117.	Dbr	pú:šćat
118.	Luk	pú:šćat
119.	DMi	pú:šćati
120.	GVu	púšćat
121.	Vuč	pú:šćati
122.	Ora	pú:štat[i]
123.	DMa	pú:šćat / pušćá:vat
124.	Tra	pušćat
125.	GSl	pú:šćat[i]
126.	Tol	pú:šćat
127.	DKo	pú:šćat
128.	Gar	pú:šćat
129.	Pis	pú:šćati
130.	Stu	pú:šćat
131.	Vit	pú:štat
132.	Gru	pú:šćat
133.	Biog	pú:štat
134.	Gor	pú:šćat
135.	GDr	pú:šćat
136.	Čit	pú:šćat
137.	Kon	púšćat
138.	Pris	púšćat
139.	Ved	pú:šćat
140.	Do	pú:šćat
141.	Zah	pú:šćat
142.	Her	pùšćat
143.	Vag	pú:šćat
144.	Odža	pú:šćat
145.	DVu	pú:šćat
146.	VGu	pú:šćat
147.	VKa	pú:šćati
148.	Li	pú:šćat
149.	Boj	púšćati
150.	Jak	pú:šćati
151.	Zlo	pú:šćat
152.	Drv	púšćati
153.	GPe	pú:šćat
154.	Pak	pú:šćat
155.	Vin	pú:šćat
156.	Str	pú:štati
157.	Ste	pú:štati
158.	Nug	pušćati
159.	Lu	pùštati
160.	Res	pùšćati
161.	Bas	pú:štati / pú:šćat
162.	Hri	pú:štati
163.	DR	púšćati
164.	Podr	pùšta:ti / pú:štati / pú:šćati
165.	Per	pú:šćati
166.	Pše	pú:šćat[i]
167.	Div	pú:šćat[i]
168.	Dbt	púšćat
169.	Im	pú:šćat[i]
170.	GB	pú:šćat
171.	T-P	pú:štati
172.	Žep	pú:štat
173.	Lup	pú:šćat[i]
174.	Rav	pùšćat
175.	Mis	pú:šćat
176.	Dop	pùšćat
177.	Kom	pú:śat
178.	Oča	pú:šćati
179.	S-V	púšćat
180.	KVr	pú:šćat / pú:šćet
181.	Po	pú:šćat
182.	SŠ	pú:štati
183.	Ukr	pú:šćati
184.	Raj	pú:šćat
185.	Med	pú:šćat
186.	Bob	pú:šćat
187.	Siv	pú:śat
188.	VBu	pú:štati
189.	Pop	púštat / púšćat
190.	Vrb	pú:šćati
191.	Liš	púštat
192.	Mo	pú:šćat
193.	Jake	pú:šćat
194.	NGr	pú:šćati
195.	DSv	pú:štat[i]
196.	GKo	pú:šćat
197.	GSm	pú:šćat
198.	Srđ	pušćá:vati / pú:šćati
199.	Mah	pú:štati
200.	Dol	púšćat
201.	Grb	púštati / pústiti
202.	DI	pušćá:vati
203.	Mel	pú:štati / pú:šćati / pùštati
204.	Trn	púštati / pušćati / pústati
205.	Koz	pú:šćati
206.	GSr	pú:štati
207.	BD	pú:šćati
208.	Pru	pùšćati
209.	Suh	pú:šćat[i]
210.	Šur	pušćá:vati
211.	MDu	púštiti
212.	Jase	pú:šćati
213.	GKa	pústati / púšćati
214.	Dab	pú:šćat[i]
215.	KJe	pú:šćati
216.	Oraš	púšćat
217.	Loh	pú:štati
218.	Dob	pú:štati
219.	Spa	pú:šćati / pú:šćat
220.	Iza	pú:šćat[i]
221.	Ćor	pú:štati
222.	Jez	pú:štat
223.	Buž	pú:šćati
224.	MKl	pú:štati
225.	Bih	pú:šćati
226.	Tuh	pú:[x]ćati
227.	Dub	pùšćat
228.	Dola	pú:šćat
229.	Svo	pú:štat / pú:xćat
230.	GT	pú:štat

Komentar

Promjenu suglasničke skupine *st* > *št* u infinitivu ‘puštati’ imaju sedamdeset tri mjesna govora: u pedeset tri mjesta zapisan je samo oblik *puštati* (*puštat*), a u dvadeset je ovaj oblik naporedan s oblicima *pušćati*, *pušćati*, *puxćati*. Oblik s promjenom *st* > *št* > *šć* ima sto sedamdeset istraženih govora: u sto četrdeset sedam mjesta samo je *pušćati*, *pušćati*, *puxćati* (*pušćat*, *pušćat*, *puxćat*), a u dvadeset naporedo s oblikom *puštati* (*puštat*), u M45 *pušćat* / *pustat* i u M213 *pušćati* / *pustati*, te u M116 *pustit* / *puxćat*. Oblik *pustati* potvrđen je u četiri mjesna govora: u M107 *pustat*, a u tri mjesna govora naporedo s drugim oblicima (M45 *pušćat* / *pustat*, M213 *pušćati* / *pustati*, M116 *pustit* / *puxćat*). Oblik *pušati*, *puššati* imaju četiri mjesna govora.

Oblik *puštati* imaju i bosanski i hercegovački govori; češće je zapisivan na području istočne Hercegovine i istočne Bosne (do sokolačkog kraja), a izdvaja se i oaza koja obuhvata trebinjski, bilećki i gatački kraj, do okolice Nevesinja i Ljubinja. Oblici *pušćati*, *pušćati*, *puxćati* kao jedini zapisani su u pojasu od okolice Mostara i Gruda u zapadnoj Hercegovini do okolice Bosanskog Grahova u zapadnoj Bosni, u gornjem i srednjem toku Vrbasa te su vrlo česti u srednjoj, sjevernoj i sjeveroistočnoj Bosni. Mjesni govori u kojima se upotrebljavaju oblici *pušati*, *puššati* nalaze se u srednjoj (okolica Kaknja i Zavidovića) i sjevernoj Bosni (okolica Teslića i Tešnja), a govori s oblikom *pustati* nalaze se u istočnoj, sjeveroistočnoj i zapadnoj Bosni i nisu teritorijalno povezani.

Oblik *puštati* najčešći je u govorima Srba i odlika je polovine ovih govora (trideset jedan ima samo oblik sa sekvencom *št*, a devet naporedo s oblicima *pušćati*, *pušćati*, *puxćati*), dok je najrjeđi u govorima Hrvata – njih svega šest poznaje ovaj oblik. Oblici *pušćati*, *pušćati*, *puxćati* najrašireniji su u govorima Hrvata – od pedeset njih četrdeset dva poznaju ove oblike, a najrjeđi u govorima Srba – dvije petine ovih govora odlikuju se ovim oblicima. Oblik sa sekvencom *st* potvrđen je u tri mjesna govora Bošnjaka i jednom mjesnom govoru Srba. Oblik *pušati*, *puššati* imaju dva mjesna govora Hrvata (u M187 *pušat* i u M177 *pušat* i *pušati*) i dva mjesna govora Bošnjaka (u M92 *puššat* i u M97 *pušat*).

Iz dva mjesta nema odgovora.

Literatura

Arnaut 2017: 91; Brozović 2012: 330; Bulić 2014: 99; Dalmacija 1997: 68, 77; Dešić 1976: 174; Dragičević 2007: 347; Đukanović 1983: 213; Đurović 1992: 194-200; Hadžikadić 2012: 25; Halilović 1990: 289; Halilović 2002: 339; Halilović 2009: 48, 50; Jahić 2002: 133; Okuka 1983a: 69; Peco 1964: 91; Peco 1975: 208-210, 243; Ramić 1999: 325; Rešetar 1907: 129; Ružičić 1934: 6-8; Simić 1978: 60; Šurmin 1895: 196; Valjevac 2002: 167-168; Vujičić i dr. 1979: 96; Vujičić 1985: 150-151; Vujičić 1990: 105.

Etimologija

psl. *pustíti (stsl. поустнти, rus. пусти́ть, polj. puścić) ← pie. *pah$_2$usto-

púštati: iter. od psl. *pustíti, koje se vjerovatno izvodi iz prid. *pûstъ ‘nenaseljen, zapušten’, nastalog iz pie. *pah$_2$usto-, čije je izvorno značenje ‘zapustiti’, tj. ‘učiniti nenaseljenim’, što se odnosi na napušteno mjesto u vrijeme nomadskog načina života.

Literatura

Skok 1973: III: 82-83; Brückner 1985: 448; Fasmer 1987: III: 410-411; Snoj 2016: 617-618.

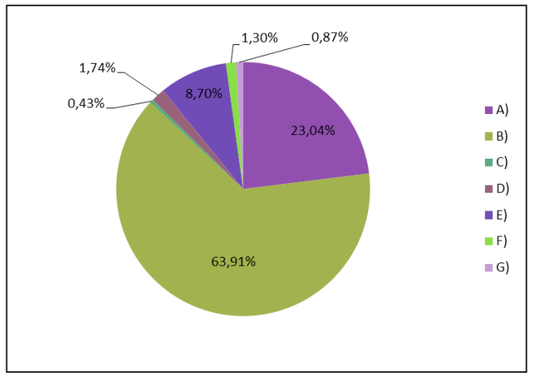

Ukupno (230):
A) 53 (23,04%)
B) 147 (63,91%)
C) 1 (0,43%)
D) 4 (1,74%)
E) 20 (8,70%)
F) 3 (1,30%)
G) 2 (0,87%)

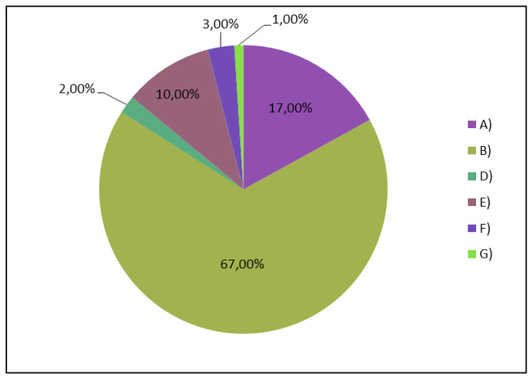

Bošnjaci (100):
A) 17 (17,00%)
B) 67 (67,00%)
D) 2 (2,00%)
E) 10 (10,00%)
F) 3 (3,00%)
G) 1 (1,00%)

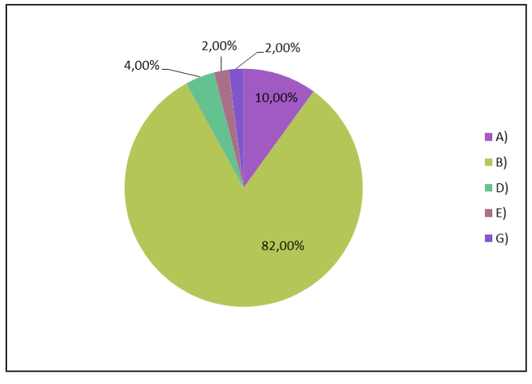

Hrvati (50):
A) 5 (10,00%)
B) 41 (82,00%)
D) 2 (4,00%)
E) 1 (2,00%)
G) 1 (2,00%)

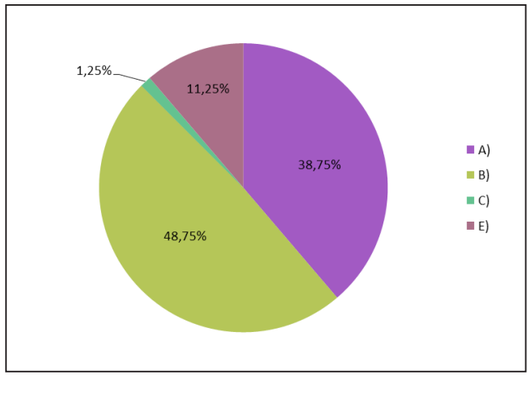

Srbi (80):
A) 31 (38,75%)
B) 39 (48,75%)
C) 1 (1,25%)
E) 9 (11,25%)

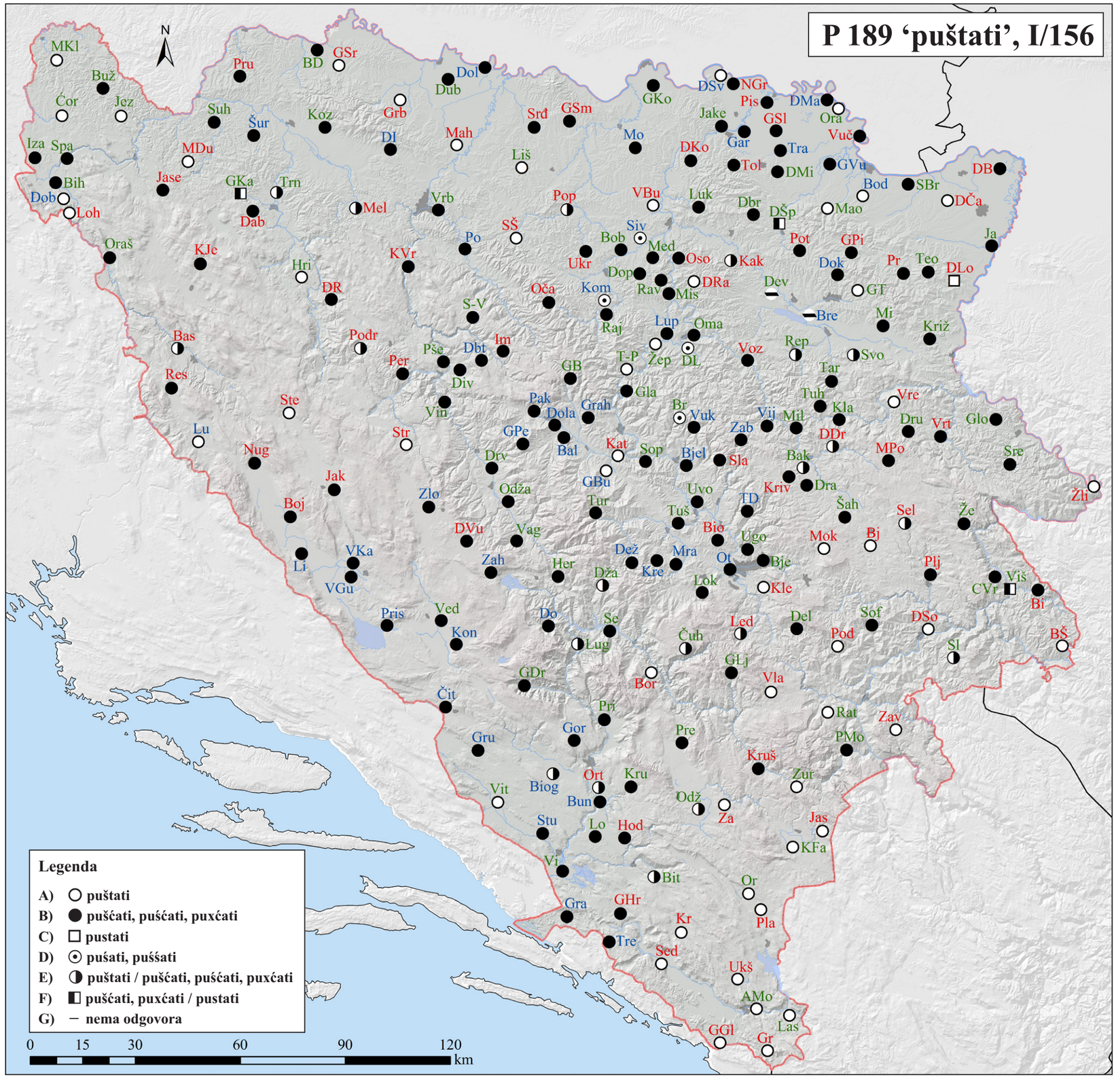

P 460 ‘Dragicin’, ‘Milicin’, ‘Mujicin’, I/157		
Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	Dràgičin
2.	GGl	Dràgičin / Mìličin / Nòvičin
3.	AMo	Mùjičin / Mùjicin
4.	Las	Mùjičin / Miličin
5.	Ukš	(Muji)-či:n
6.	Pla	Dràgičin / Mìličin / Nòvičin
7.	Or	Mùjičin
8.	Kr	Dràgičin / Miliči:n
9.	Sed	Dràgičin / Nòvičin
10.	Tre	Dràgičin / Nóvičin
11.	Gra	Dràgičin
12.	GHr	Miličina
13.	Bit	Mùjičin
14.	Vi	Dràgičin / Mùjičin / Ìbričin
15.	Lo	Mùjičina / Dràgičina
16.	Hod	Dràgičin
17.	Bun	Dàničin / Màričin
18.	Ort	Dràgicin / Nòvicini
19.	Kru	Mùjičina / Ìbričina
20.	Odž	Nòvičin / Mùjičin
21.	Za	Miličin
22.	Kruš	Dràgičin / Nòvičin
23.	Zur	Mùjičin
24.	KFa	Mùjičin
25.	Jas	Dràgičin / Nòvičin
26.	PMo	Mùici:n
27.	Zav	Nòvičin / Dràgičin
28.	Rat	Dràgiči:n / Mùjiči:n
29.	Vla	Miliči:n
30.	GLj	Mùjiči:n / Nòviči:n
31.	Pre	Mùjičin
32.	Pri	Dràgičin / Mùjičin
33.	Lug	Mùjičin
34.	Se	Mùjičina / Màričina / Dràgičina / Miličina
35.	Bor	Dràgičin
36.	Čuh	Mùjiči:n
37.	Led	Dràgičin
38.	Del	Mùici:n / Nòvici:n
39.	Pod	Dràgičin / Mìličin / Nòvičin
40.	Sof	Mùici:n / Dràgici:n
41.	DSo	Nòviči:n / Dràgiči:n
42.	Sl	Dràgici:n / Dràgiči:n
43.	BŠ	Dràgiči:n
44.	Bi	Dràgiči:n / Nòviči:n
45.	Viš	Milicina / Ìbricina / Jòvicina
46.	CVr	Dràgicino
47.	Plj	Dràgiči:n / Miliči:n
48.	Že	Nòviči:n
49.	Sel	Dràgiči:n / Miliči:n
50.	Bj	Miliči:n / Nòviči:n
51.	Mok	Dràgiči:n
52.	Šah	——
53.	Bje	Mùici:n / Mùice:
54.	Kle	Dràgiči:n / Nòviči:n
55.	Ugo	——
56.	TD	Dràgici:n / Milici:n
57.	Bio	Dràgiči:n / Milici:n / Nòvici:n / Nòviči:n
58.	Ot	Dràgici:n / Milici:n / Mùjici:n / Nòvici:n
59.	Lok	Mùici:n
60.	Mra	Ànici:n / Jélkici:n
61.	Kre	Ànici:n / Jèlicin / Rùžici:n
62.	Dež	Rùžiči:n / Dràgiči:n / À:ntiči:n
63.	Dža	Mùjičin
64.	Tur	Mùjiči:n
65.	Kat	Nòvici:n / Dràgici:n
66.	Bak	Dràgici:n / Milici:n / Mùjici:n
67.	Tuš	Dràgicina / Mìlicina / Mùjicina
68.	Uvo	Dràgicina
69.	Kriv	Dràgiči:n / Nòviči:n
70.	Dra	Mùici:n / Ìbrici:n
71.	DDr	Mìličin / Dragičin / Mìličin
72.	MPo	Dràgiči:n / Miliči:n / Nòvičin
73.	Sre	Dràgici:n / Milici:n / Ìbrici:n
74.	Žli	Mùjiči:n / Nòviči:n
75.	Glo	Dràgici:n / Sùl̓uci:n
76.	Vrt	Dràgici:n / Mìlici:n / Nòviči:n
77.	Dru	Dràgicin / Miličin / Mùjičin
78.	Vre	Dràgiči:n
79.	Križ	Mùicin
80.	Mi	Mùjici:n / Xanúmici:n
81.	Tar	Mùjici:n
82.	Kla	Milići:n
83.	Mil	Mùjici:n
84.	Rep	Mùici:n
85.	Voz	Dràgiči:n / Mìliči:n / Nòviči:n
86.	Vij	Dràgiči:n
87.	Zab	Màriči:n / Dràgiči:n
88.	Sla	Dràgici:n / Làbici:n / Nòvici:n
89.	Bjel	Kàticina / Jòzicina
90.	Sop	Dràgići:n
91.	Vuk	Dràgiči:n
92.	Br	Mùjici:n
93.	GBu	Nikici:n / Nòvici:n
94.	Bal	Dràgići:n / Milići:n
95.	Grah	Dràgiči:n
96.	Gla	Ʒùlạgi:nciną
97.	DL	Dràgičin / Mùjči:n
98.	Oma	Mùjici:n
99.	DRa	Dràgiči:n / Miliči:n
100.	Oso	Dràgiči:n / Miliči:n
101.	Kak	Milé:nkovici:n
102.	Dev	Dràgiči:n / Miliči:n
103.	Bre	Dràgiči:n / Míliči:n / Nòviči:n
104.	Dok	Dràgiči:n
105.	GPi	Dràgiči:n / Miliči:n / Nòviči:n
106.	Pr	Dràgiči:n / Nòviči:n
107.	DLo	Mìlči:n
108.	Teo	Mùjičina
109.	Ja	Mùiči:n
110.	DČa	Miliči:n / Jòviči:n
111.	DB	Dràgici:n
112.	SBr	Mexiníci:n
113.	Bod	Míliči:n / Mùjiči:n / Nòviči:n
114.	Mao	Bećiro:vci:n
115.	Pot	Dràgiči:n / Ìviči:n / Nòviči:n
116.	DŠp	Dràgiči:n / Miličin / Mùjiči:n / Nòviči:n
117.	Dbr	Mùjici:n
118.	Luk	Xusínic(-in)
119.	DMi	Miličin
120.	GVu	Míliči:n / Mùjiči:n / Jòviči:n
121.	Vuč	Dràgiči:n
122.	Ora	Mùjici:n
123.	DMa	Dràgiči:n
124.	Tra	Dràgiči:n
125.	GSl	Dràgiči:n
126.	Tol	Dràgici:n
127.	DKo	Dràgiči:n / Miliči:n
128.	Gar	Dràgiči:n / Miliči:n / Nòviči:n
129.	Pis	Ĺùbiči:n / Miliči:n / Nòviči:n
130.	Stu	Dràgičin / Ànkičin
131.	Vit	Mùjici:n / Ìbricin
132.	Gru	Blàgičin
133.	Biog	Dràgičin / Ànkičin
134.	Gor	Dràgičin
135.	GDr	Màricin / Mùjicin
136.	Čit	Dràgičin
137.	Kon	Dràgiči:n / Míliči:n / Mùjiči:n / Nòviči:n
138.	Pris	Dràgiči:n
139.	Ved	Dràgiči:n / Miliči:n / Mùjiči:n
140.	Do	Ìviči:n / Àniči:n / Dràgiči:n
141.	Zah	Ìvicin
142.	Her	Mùjićin
143.	Vag	Dràgici:n / Milici:n / Mùjici:n / Nòvici:n
144.	Odža	Mùjicin
145.	DVu	Dràgiči:n / Miliči:n / Noviči:n
146.	VGu	Dràgičin
147.	VKa	Nòviči:n
148.	Li	Dràgičina / Miličina
149.	Boj	Dràgiči:n / Mìliči:n / Joviči:n
150.	Jak	Dràgičin / Mìličin / Nòvičin
151.	Zlo	Dràgiči:n / Nóviči:n
152.	Drv	Mùjici:n / Milici:n / Nòvici:n
153.	GPe	Dràgići:n / Milići:n
154.	Pak	Dràgici:n / Nóvici:n / Mílici:n
155.	Vin	Mújici:n / Dràgici:n / Milici:n
156.	Str	Míličina
157.	Ste	Dràgičina
158.	Nug	Dràgičin
159.	Lu	Àn̦čina
160.	Res	Dràgičin
161.	Bas	Dràgičin / Mìličin / Nòvičin / Mùjʲčin
162.	Hri	Mùjičina
163.	DR	Dràgiči:n / Miliči:n / Nòviči:n
164.	Podr	Dràgičin / Dràgici:n / Nòviči:n
165.	Per	Dràgiči·n / Miliči·n / Nòviči·n
166.	Pše	Milici:n / Ívici:n
167.	Div	Milici:n / Dràgici:n
168.	Dbt	Dràgiči:n / Miliči:n / Nòviči:n
169.	Im	Dràgiči:n
170.	GB	Mùʲici:n
171.	T-P	Mèxagi:nci:n
172.	Žep	Mùjići:n
173.	Lup	Ružičin
174.	Rav	Mùjicin / Dràgicin
175.	Mis	Mùjići:n
176.	Dop	Mùʲicino
177.	Kom	Dràgiči:n / Miliči:n / Nòvʲči:n
178.	Oča	Dràgiči:n
179.	S-V	Dràgicina
180.	KVr	Dràgiči:n / Mìlʲčin / Novʲčin / Mi:lči:n / Dù:jči:n
181.	Po	Dràgićin
182.	SŠ	Dràgičina / Miličina
183.	Ukr	Dràgiči:n
184.	Raj	Múiči·n
185.	Med	Múci·n
186.	Bob	Mùiici:n
187.	Siv	Dràgiči:in
188.	VBu	Dràgiči:n / Miliči:n
189.	Pop	Dràgiči:n
190.	Vrb	Dràgićin
191.	Liš	Mú:jcin / Mú:jicin
192.	Mo	Dràgičin / Nòvicin
193.	Jake	Mùiči:n / Dràgiči:n
194.	NGr	Dràgiči:n / Miliči:n / Noviči:n
195.	DSv	Dràgiči:n
196.	GKo	Ìkicin
197.	GSm	Rùžiči:n / Radójici:n
198.	Srđ	Miliči:n
199.	Mah	Dràgičin / Mìličin
200.	Dol	Dràgiči:n / Míliči:n / Mùjiči:n / Nòviči:n
201.	Grb	Dràgiči:n / Míliči:n / Mùjiči:n / Nòviči:n
202.	DI	Dràgči:n
203.	Mel	Dràgiči:n / Miliči:n / Nòviči:n
204.	Trn	Dràgiči:n / Míliči:in / Mùjiči:n
205.	Koz	Mùjičina
206.	GSr	Dràgičina / Miličina
207.	BD	Mùjicin
208.	Pru	Milʲči:n
209.	Suh	Mùjiči:n
210.	Šur	Dràgʲčin
211.	MDu	Dràgičin / Míličin / Mùjičin
212.	Jase	Màrʲčin
213.	GKa	Míliči:n / Mùjiči:n
214.	Dab	Dràgičin
215.	KJe	Dràgičin / Jòvičin
216.	Oraš	Mùjičin
217.	Loh	Nìkiči:n
218.	Dob	Màričina
219.	Spa	Mùjicin / Ànicin
220.	Iza	Milicin / Miličin / Mùiči:n / Nòviči:n
221.	Ćor	Mùjiči:n
222.	Jez	Mùjiči:n
223.	Buž	Mùjiči:n
224.	MKl	Mùjiči:n
225.	Bih	Dràgicin / Mùjicin
226.	Tuh	Mùjici:n
227.	Dub	Mexínci:n
228.	Dola	Dràgici:n
229.	Svo	Dràgici:n
230.	GT	Dràgici:n / Mílici:n

Komentar

Suglasnik *c* u Njd. pridjeva ‘Dragicin’, ‘Milicin’, ‘Mujicin’ nepromijenjen je u sedamdeset četiri mjesna govora: u šezdeset pet samo je oblik sa suglasnikom *c*, a u devet su naporedni oblici s promjenom *c* u *č* (*Dragičin*, *Miličin*, *Mujičin*) i oni bez promjene. Oblike s promjenom *c* > *č* imaju sto šezdeset tri istražena govora: u sto pedeset četiri mjesta samo je *Dragičin*, *Miličin*, *Mujičin*, a u devet su ovakvi oblici naporedni s oblicima sa suglasnikom *c*.

Oblike s promjenom *c* > *č* imaju mnogi govori širom Bosne i Hercegovine, dok su oblici bez promjene rjeđi u Hercegovini i većina mjesnih govora u kojima su zapisani nalaze se u granicama: Popov Most (kod Foče) i Delijaš (kod Trnova) u istočnoj Bosni – Lokve (kod Hadžića) i Kreševo, dalje dolinom Vrbasa do Podrašnice (kod Mrkonjić-Grada), Jajca i Skender-Vakufa u srednjoj Bosni – Lišnja (kod Prnjavora) i Dubrave (kod Bosanske Gradiške) u sjevernoj Bosni; zapisani su i u Bosanskoj Dubici i okolici Bihaća.

Suglasnik *c* u Njd. pridjeva ‘Dragicin’, ‘Milicin’, ‘Mujicin’ najočuvaniji je u govorima Bošnjaka – od sto istraženih pedeset četiri imaju ove oblike (pedeset samo oblike sa *c*, a četiri naporedo s oblicima sa *č*), a najrjeđe se javlja u govorima Srba – deset mjesnih govora poznaje ove oblike (šest samo oblike sa *c*, a četiri naporedo s oblicima s promjenom *c* > *č*). Oblici s promjenom najčešći su u govorima Srba – od osamdeset njih sedamdeset četiri poznaju oblike sa *č* (sedamdeset ima samo *Dragičin*, *Miličin*, *Mujičin*, a četiri imaju naporedne oblike sa *č* i sa *c*), dok su najrjeđi u govorima Bošnjaka – od sto njih četrdeset osam zna za ovu promjenu (četrdeset četiri imaju samo oblike s promjenom *c* > *č*, a četiri naporedo oblike sa *č* i oblike sa *c*).

Iz dva mjesta nema odgovora.

Literatura

Peco 1986: 143; Vujičić 1985: 164; Vujičić 1990: 118; Vuković 1962: 41.

Etimologija

psl. *dȏrgъ (stsl. драгъ, rus. дорогóй, polj. drogi), latv. dārgs: mio

Drägica: vl. im. nastalo suf. tvorbom od psl. korijena *dȏrgъ ‘dragocjen, prijatan, ugodan’ i suf. *-ica* < ie. *-ika*. Metatezom likvide psl. grupa *tort* dala je *trat* u jsl. jezicima. Indoevropski etimon nije posve jasan.

Literatura

Skok 1971: I: 428-429; Brückner 1985: 97-98; Fasmer 1986: I: 531; Snoj 2016: 150.

psl. *mílъ (stsl. мнлъ, rus. ми́лый, polj. miły), lit. míelas ← ie. *meįH-

Mìlica: vl. im. nastalo suf. tvorbom od psl. *mílъ ‘mio, drag, prijatan’ i suf. *-ica* < ie. *-ika*. Praslavenski korijen izvodi se iz pie. *meįH- ‘drag, prijatan’.

Literatura

Skok 1972: II: 426-427; Brückner 1985: 337; Fasmer 1986: II: 622; Snoj 2016: 426.

tur. Mustafa ← ar. Muṣṭafā

Mújo: hip. od vl. im. Mustafa, čije je osnovno značenje ‘odabran’.

Literatura

Škaljić 1966: 477.

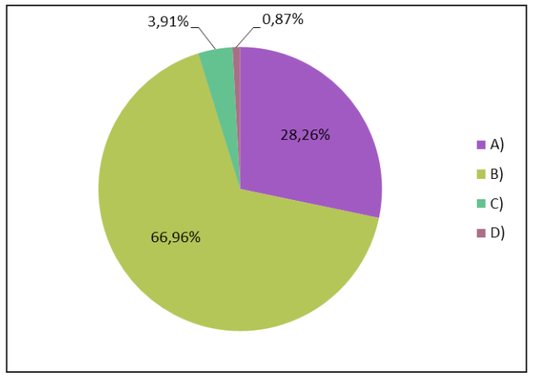

Ukupno (230):
A) 65 (28,26%)
B) 154 (66,96%)
C) 9 (3,91%)
D) 2 (0,87%)

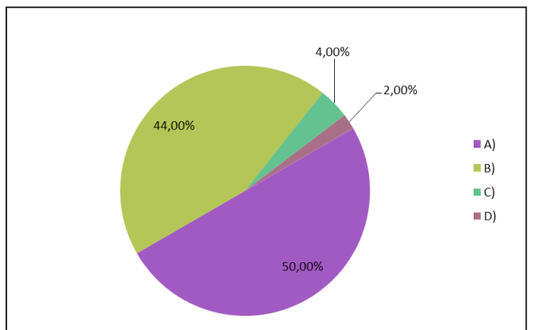

Bošnjaci (100):
A) 50 (50,00%)
B) 44 (44,00%)
C) 4 (4,00%)
D) 2 (2,00%)

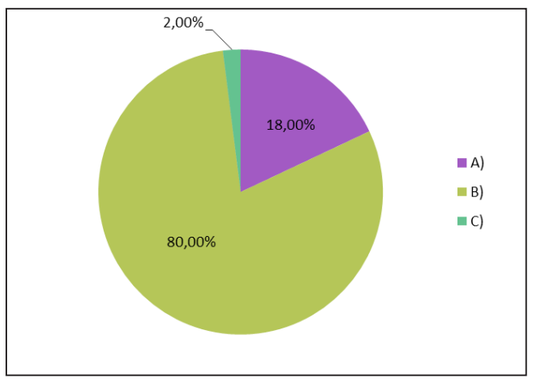

Hrvati (50):
A) 9 (18,00%)
B) 40 (80,00%)
C) 1 (2,00%)

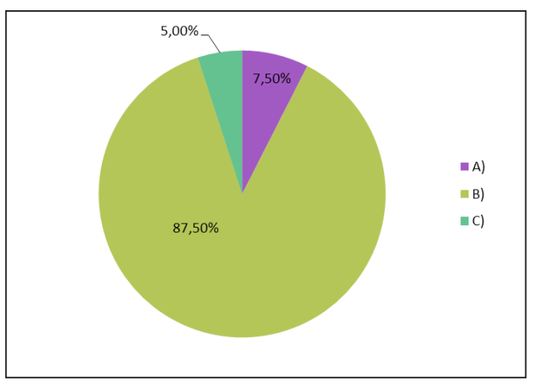

Srbi (80):
A) 6 (7,50%)
B) 70 (87,50%)
C) 4 (5,00%)

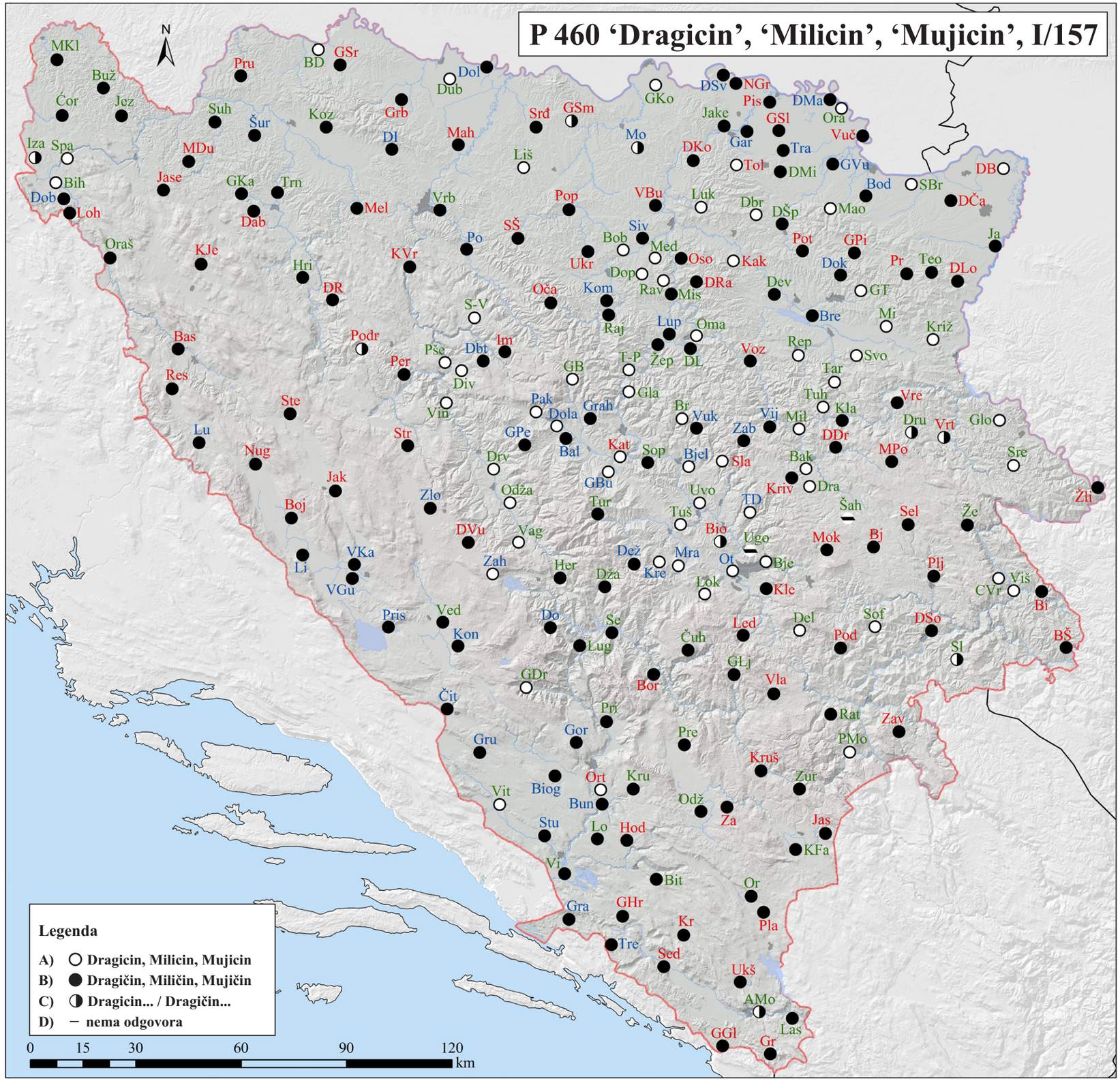

P 1193 ‘bašča’ / ‘bašta’, I/158		
Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	bá:šča
2.	GGl	vr̩t
3.	AMo	bà:šča / vȓt
4.	Las	bà:šča
5.	Ukš	bá:šča
6.	Pla	bá:šča
7.	Or	bá:šča
8.	Kr	bá:šča / vȓt
9.	Sed	bá:šča
10.	Tre	vr̩t
11.	Gra	vȓt / bašča
12.	GHr	bá:šča
13.	Bit	bá:šča
14.	Vi	bá:šča
15.	Lo	bà:šča
16.	Hod	bá:šča
17.	Bun	bá:šča
18.	Ort	bá:šča
19.	Kru	vŕto:
20.	Odž	bá:šča
21.	Za	bá:šča / vȓt
22.	Kruš	bá:šča / pótkutńica
23.	Zur	vȓt / bá:šča
24.	KFa	bá:šča
25.	Jas	vȓt / bá:šča
26.	PMo	bá:šta / vȓt
27.	Zav	vȓt
28.	Rat	bá:šča
29.	Vla	vȓt / bá:šča
30.	GLj	bá:šča
31.	Pre	bá:šča
32.	Pri	bá:šča
33.	Lug	bá:šča / vȓt
34.	Se	bá:šća / vȓt
35.	Bor	bá:šča
36.	Čuh	bá:šča / bà:šča / vȓt
37.	Led	bá:šča
38.	Del	bàšća / vȓt
39.	Pod	bá:šča
40.	Sof	vȓt
41.	DSo	vȓt
42.	Sl	bá:šta / bá:šča / vȓt
43.	BŠ	bá:šča / vȓt
44.	Bi	bá:šča
45.	Viš	vȓt / bá:šča / bá:šća
46.	CVr	vȓt
47.	Plj	bá:šča / bàšča / vȓt
48.	Že	bá:šča / bá:ˣča / bá:šta / vȓt
49.	Sel	bàšča / bá:šča
50.	Bj	vȓt
51.	Mok	vȓt
52.	Šah	bàšća / vȓt
53.	Bje	bàšća / bá:šća / ńiva
54.	Kle	vŕto:
55.	Ugo	bóstan
56.	TD	vȓt
57.	Bio	bàšča / bà:šča / vŕto: / vȓtlo:
58.	Ot	vŕto:
59.	Lok	bàšća / vŕto:
60.	Mra	bàšča / bà:šča / póvtńa:k
61.	Kre	bá:šča / bà:šča
62.	Dež	bà:šća / vŕto: / póvtńa:k
63.	Dža	bá:šča / vȓt
64.	Tur	vŕto: / póvta:Í
65.	Kat	bá:šća
66.	Bak	bàšća / vȓt
67.	Tuš	bà:šća / vŕto:
68.	Uvo	vŕto:
69.	Kriv	vŕto:
70.	Dra	bá:šća
71.	DDr	bá:šča / vȓt
72.	MPo	bá:šča
73.	Sre	bá:šća
74.	Žli	bá:šča
75.	Glo	bá:xća
76.	Vrt	vȓt
77.	Dru	vȓt
78.	Vre	bàšča
79.	Križ	bàxča / vȓt
80.	Mi	bà:šča / vȓ:t
81.	Tar	bàxča / vȓt
82.	Kla	bá:xća
83.	Mil	bá:šča / bàšča / vrt
84.	Rep	vŕti:ć / bá:šta / bàˣča / bàxča
85.	Voz	bá:šča
86.	Vij	bá:šča
87.	Zab	bá:šča / vŕto:
88.	Sla	bą́šča / vŕto:
89.	Bjel	bà:šča / vŕto:
90.	Sop	bá:šća / bà:šća
91.	Vuk	bá:šča
92.	Br	bá:šća / vŕto
93.	GBu	bá:šća / vŕto:
94.	Bal	vŕto: / bá:šća / bóstan
95.	Grah	vŕto: / bá:šća
96.	Gla	bà:šćą
97.	DL	bá:šča
98.	Oma	vŕto: / bá:šća
99.	DRa	bá:šča
100.	Oso	bá:šča / vȓtlo
101.	Kak	vŕto: / vȓt
102.	Dev	bá:šča
103.	Bre	bá:šča / póvrta:l
104.	Dok	bàšča / vŕto: / vr̩tla
105.	GPi	vȓt / bá:šča
106.	Pr	vȓt
107.	DLo	sávza
108.	Teo	bá:šča / bá:xča
109.	Ja	sàvza / bàxča
110.	DČa	póvrće
111.	DB	bá:šča
112.	SBr	bá:šča / vŕto:
113.	Bod	póvrta:Í
114.	Mao	bá:šta
115.	Pot	vŕto:
116.	DŠp	vŕto: / bá:šča / bá:xča
117.	Dbr	bą́šća
118.	Luk	vŕto:
119.	DMi	vŕto:
120.	GVu	bá:šča
121.	Vuč	bá:šča
122.	Ora	bá:šča
123.	DMa	vȓtla:k
124.	Tra	bá:šča / vŕto:
125.	GSl	vŕto:
126.	Tol	bá:šta
127.	DKo	bà:šča
128.	Gar	bá:šča / bàšča:
129.	Pis	bą́šča
130.	Stu	bá:šča
131.	Vit	bá:šća
132.	Gru	bá:šča
133.	Biog	bá:šča
134.	Gor	bà:šča / vŕto:
135.	GDr	bá:šća / vŕto:
136.	Čit	vŕto:
137.	Kon	vŕto:
138.	Pris	vŕto:
139.	Ved	bá:šča
140.	Do	bá:šča
141.	Zah	bá:šća
142.	Her	bà:šća
143.	Vag	bá:šća
144.	Odža	bà:šća / bóstan
145.	DVu	vŕto: / vŕtlić
146.	VGu	vŕto:
147.	VKa	bá:šča
148.	Li	bà:šča / vȓt
149.	Boj	bà:šča
150.	Jak	bá:šča
151.	Zlo	bá:šča
152.	Drv	vr̩to: / bóstan
153.	GPe	bá:śa / vŕto: / ńiva
154.	Pak	vŕto:
155.	Vin	bá:šća
156.	Str	bá:šča
157.	Ste	bá:šča / bàšča
158.	Nug	bá:šča
159.	Lu	bà:šča
160.	Res	bá:šča
161.	Bas	bá:šča
162.	Hri	bá:šča
163.	DR	bá:šča
164.	Podr	bá:šta / bá:šča / vȓt / grádina
165.	Per	bà:šča
166.	Pše	bá:šća
167.	Div	bá:šta
168.	Dbt	vŕto:
169.	Im	bá:šča
170.	GB	vŕto:
171.	T-P	bą́šta
172.	Žep	bą̀:šća
173.	Lup	póvrta:Íka / vŕto:
174.	Rav	bá:šča
175.	Mis	bą́šta / bą́šća
176.	Dop	vŕto: / bá:šča
177.	Kom	vŕto:
178.	Oča	bà:šča
179.	S-V	bá:šča / vȓt
180.	KVr	bá:šča
181.	Po	vŕto:
182.	SŠ	bá:šča
183.	Ukr	bà:šča / bá:šča
184.	Raj	bá:šča
185.	Med	bá:šča
186.	Bob	bá:šča
187.	Siv	bàšča
188.	VBu	bá:šta / bà:šča
189.	Pop	bá:šča
190.	Vrb	bà:šća
191.	Liš	bá:šća
192.	Mo	vȓt
193.	Jake	vŕto:
194.	NGr	bą́šča
195.	DSv	vŕto:
196.	GKo	vŕto:v
197.	GSm	bàšča / vȓt
198.	Srđ	vŕto: / bá:šča
199.	Mah	bá:šča
200.	Dol	bá:šča
201.	Grb	bá:šča
202.	DI	bá:šća / vȓt
203.	Mel	bá:šta / bá:šča
204.	Trn	bá:šča
205.	Koz	bá:šća / bàšćaluk
206.	GSr	bá:šča
207.	BD	bá:šća
208.	Pru	bá:šča
209.	Suh	bą́šča
210.	Šur	bá:šča
211.	MDu	bá:šča
212.	Jase	bá:šča
213.	GKa	bą́šta
214.	Dab	bá:šča
215.	KJe	bá:šča
216.	Oraš	bá:šča
217.	Loh	bá:šča
218.	Dob	bá:šča / vŕta:
219.	Spa	bá:šča
220.	Iza	bá:šča
221.	Ćor	bá:šča / bàšča
222.	Jez	bą̀:šča
223.	Buž	bą́šča
224.	MKl	bà:šča
225.	Bih	bá:šča
226.	Tuh	bàˣča / vòćńa:k / vȓt / lijé:xa
227.	Dub	bá:šća
228.	Dola	bá:šća
229.	Svo	bàxča / bàšča
230.	GT	bá:šča

Komentar

Suglasničku skupinu *št* u Njd. imenice ‘bašča’ ima trinaest mjesnih govora: u šest mjesta zapisano je samo *bašta*, a u pet *bašta* / *bašča*, u M84 *bašta* / *baxča*, *baˣča* i u M48 *bašta* / *bašča* / *baˣča*. Promjena *št* > *šč* i oblik *bašća* odlika je tri petine istraženih govora: u sto dvadeset sedam mjesta samo je *bašća*, a u pet *bašča* / *bašta*, u M45 *bašča* / *bašća*, u tri mjesta *bašča* / *baxča* i u M48 *bašča* / *bašta* / *baˣča*. Promjenu *št* > *šč* > *šć* i oblik *bašća* ima trideset sedam mjesnih govora: u trideset šest samo je *bašća*, a u M45 *bašća* / *bašča*. Oblik *baxča* poznaje jedanaest istraženih govora: u šest mjesta samo je *baxča*, *baˣča*, a u M84 *baxča*, *baˣča* / *bašta*, u tri mjesta *baxča* / *bašča* i u M48 *baˣča* / *bašča* / *bašta*. Oblik *baša* potvrđen je u M153.

S obzirom na gotovo petinu nerelevantnih odgovora, o teritorijalnoj rasprostranjenosti se može konstatirati sljedeće: oblik *bašta* zapisan je u istočnoj, sjeveroistočnoj, sjevernoj, srednjoj i zapadnoj Bosni, pa mjesni govori s ovim oblikom nisu teritorijalno povezani; oblik *bašča* imaju mnogi govori širom Bosne i Hercegovine, najčešći je zapisani oblik u Hercegovini, potom u jugozapadnoj i sjeverozapadnoj Bosni; svi govori u kojima se upotrebljava oblik *bašća* nalaze se u granicama: Višegrad na istoku, Vitina (kod Ljubuškog) na jugu i Bosanska Dubica na sjeveru, a areal oblika *baxča* prostire se u Podrinju od Žepe do Janje (kod Bijeljine), dok zapadnu granicu čine Donja Špionica (kod Srebrenika), Repnik (kod Banovića) i kladanjski kraj.

Suglasnička skupina *št* u Njd. ove imenice zapisana je u devet mjesnih govora Bošnjaka i četiri govora Srba, a nije potvrđena u govorima Hrvata. Oblik sa *šč* (*bašča*) najčešći je u govorima Srba – odlika je tri četvrtine ovih govora. Oblik sa *šć* najprisutniji je u govorima Bošnjaka (dvadeset osam mjesnih govora ima *bašća*), a najrjeđi u govorima Srba (jedan mjesni govor ima samo ovaj oblik). Oblik *baxča*, *baˣča* potvrđen je samo u govorima Bošnjaka (u jedanaest mjesta), dok je oblik *baša* zapisan u jednom mjesnom govoru Hrvata (M153, Gornje Pećine kod Travnika).

Iz četrdeset tri mjesta potječu nerelevantni odgovori (*vrt*, *vrto*, *bostan*, *povrtaĺ* i dr.).

Literatura

Baotić 1983: 104; Brabec 2012: 71, 75; Bulić 2013: 157; Bulić 2014: 75; Dalmacija 1997: 69; Đurović 1992: 169, 200; Halilović 1990: 283; Halilović 2002: 339; Halilović 2009: 50; Jahić 2002: 103; Kozomara 2016: 653; Okuka 1983: 61; Pavešić 1960: 367; Petrović 1970: 341; Petrović 1971: 86; Valjevac 1983: 343; Valjevac 2002: 167; Vujičić i dr. 1979: 96; Vujičić 1985: 164; Vujičić 1990: 118.

Up.: OLA: 470, 498; ALE: 338.

Etimologija

osm. tur. bahçe, bāğçe ← perz. bāġċe

bášča, bášta: osm. tur. bahçe, bāğçe nastao je od perz. bāġ ‘vrt, bašča’ i suf. *-ċe*, pa je perz. bāġċe ustvari ‘baščica, vrtić; gredica, lijeha cvijeća’.

Literatura

Škaljić 1966: 123; Skok 1971: I: 118-119; Haverić, Šehović 2017: 157.

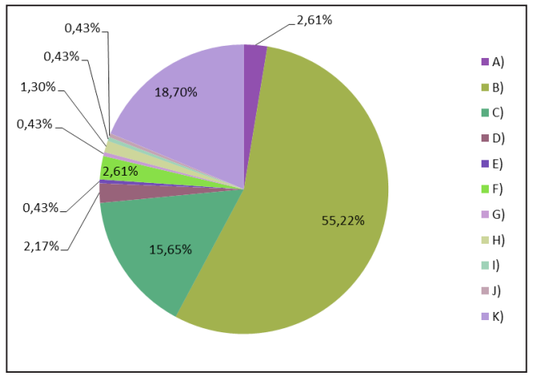

Ukupno (230):
A) 6 (2,61%)
B) 127 (55,22%)
C) 36 (15,65%)
D) 5 (2,17%)
E) 1 (0,43%)
F) 6 (2,61%)
G) 1 (0,43%)
H) 3 (1,30%)
I) 1 (0,43%)
J) 1 (0,43%)
K) 43 (18,70%)

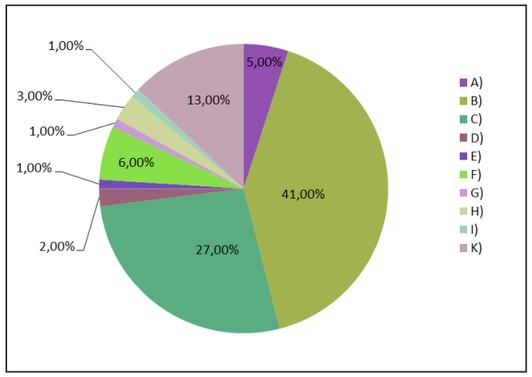

Bošnjaci (100):
A) 5 (5,00%)
B) 41 (41,00%)
C) 27 (27,00%)
D) 2 (2,00%)
E) 1 (1,00%)
F) 6 (6,00%)
G) 1 (1,00%)
H) 3 (3,00%)
I) 1 (1,00%)
K) 13 (13,00%)

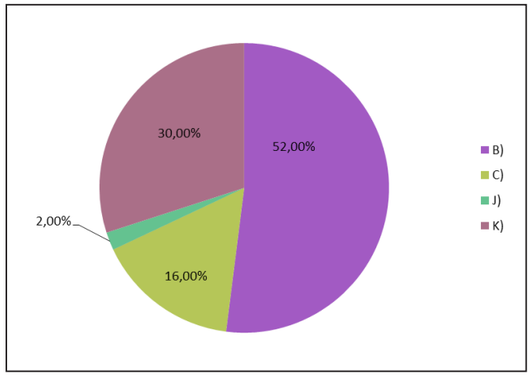

Hrvati (50):
B) 26 (52,00%)
C) 8 (16,00%)
J) 1 (2,00%)
K) 15 (30,00%)

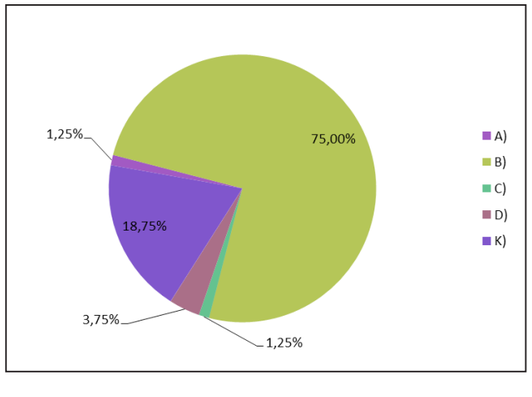

Srbi (80):
A) 1 (1,25%)
B) 60 (75,00%)
C) 1 (1,25%)
D) 3 (3,75%)
K) 15 (18,75%)

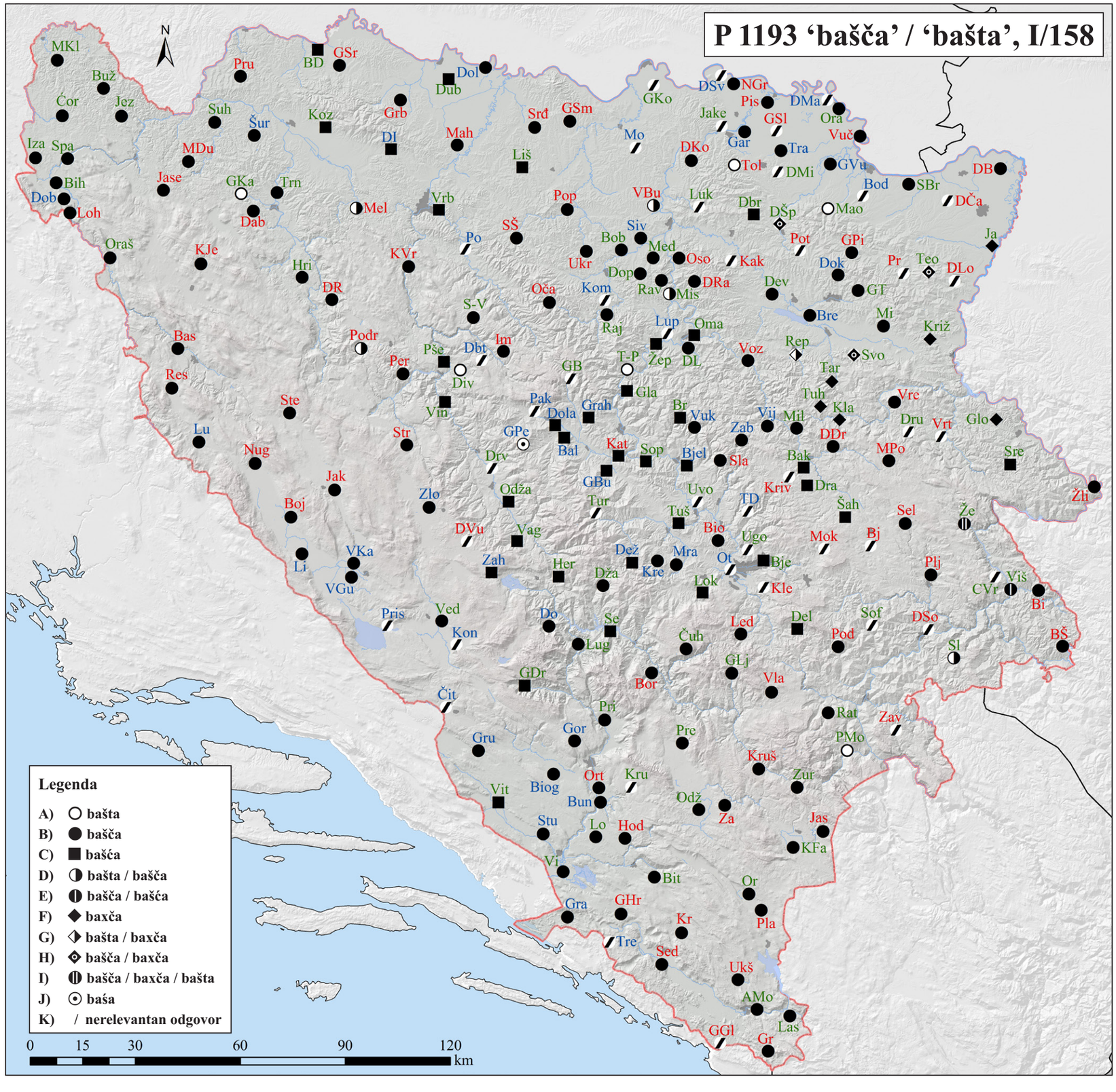

P 1562 ‘svjedok’, I/159

Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	šédok
2.	GGl	šédok
3.	AMo	šédok
4.	Las	šédok
5.	Ukš	šédok
6.	Pla	šédok
7.	Or	šédok
8.	Kr	šédok
9.	Sed	šédok
10.	Tre	šédok
11.	Gra	šédok / svjédok
12.	GHr	šédok
13.	Bit	sjédok
14.	Vi	šédok
15.	Lo	šédok
16.	Hod	šédok
17.	Bun	svjédok
18.	Ort	šédok
19.	Kru	šédok
20.	Odž	šédok
21.	Za	šédok
22.	Kruš	šédok
23.	Zur	šédok
24.	KFa	šédok
25.	Jas	šédok
26.	PMo	šédok / sjédok
27.	Zav	šédok
28.	Rat	šédok
29.	Vla	šédok
30.	GLj	šédok
31.	Pre	sjèdo:k
32.	Pri	svjèdok
33.	Lug	svjédok
34.	Se	sjédok
35.	Bor	šédok / sjédok
36.	Čuh	šédok
37.	Led	šédok
38.	Del	šédok
39.	Pod	šédok
40.	Sof	šédok
41.	DSo	šédok
42.	Sl	sjédok / šédok
43.	BŠ	šédok
44.	Bi	svjédok / šédok
45.	Viš	svjédok
46.	CVr	šédok
47.	Plj	šédok
48.	Že	šédok
49.	Sel	šédok
50.	Bj	šédok
51.	Mok	šédok
52.	Šah	sjédok
53.	Bje	sjédok
54.	Kle	šédok
55.	Ugo	sjédok
56.	TD	svjédok
57.	Bio	svjédok
58.	Ot	svjédok
59.	Lok	sjédok
60.	Mra	svjédok
61.	Kre	svjédok
62.	Dež	svjédok
63.	Dža	svjédok
64.	Tur	svjédok
65.	Kat	svjédok
66.	Bak	sjédok / svjédok
67.	Tuš	svjédok
68.	Uvo	sjédok
69.	Kriv	svjédok
70.	Dra	sjédok
71.	DDr	šédok
72.	MPo	šédok
73.	Sre	sjédok
74.	Žli	sjédok
75.	Glo	sjédok
76.	Vrt	šédok
77.	Dru	šédok
78.	Vre	sjédok
79.	Križ	šédok
80.	Mi	sjédok
81.	Tar	sjédok
82.	Kla	sjédok
83.	Mil	sjédok
84.	Rep	sjédok
85.	Voz	sjédok
86.	Vij	svjédok
87.	Zab	sjédok
88.	Sla	sjédok
89.	Bjel	svjédok
90.	Sop	svjédok / svídok
91.	Vuk	svjédok
92.	Br	svídok
93.	GBu	svídok
94.	Bal	svídok
95.	Grah	svídok
96.	Gla	svídọk / svjẹ́dọk
97.	DL	svjédok / svídok
98.	Oma	sjédok
99.	DRa	svjédok
100.	Oso	svjédok
101.	Kak	svjédok / šjédok
102.	Dev	svjédok
103.	Bre	svjédok
104.	Dok	svjédok
105.	GPi	Šédok
106.	Pr	šedok
107.	DLo	šédok
108.	Teo	sjédok / šédok
109.	Ja	sjédok
110.	DČa	sjédok
111.	DB	šédok
112.	SBr	sjédok
113.	Bod	svjédok
114.	Mao	sᵛjedò:k / sᵛjédok
115.	Pot	sjédok
116.	DŠp	sjédok
117.	Dbr	svjẹ́dok
118.	Luk	svídok
119.	DMi	svjédok / šédok
120.	GVu	svjédok
121.	Vuč	svjédok
122.	Ora	sjédok
123.	DMa	sjédok
124.	Tra	sᵛjédok
125.	GSl	svjédok / sjédok
126.	Tol	sjédok
127.	DKo	sjédok
128.	Gar	svídok
129.	Pis	svjédok
130.	Stu	svídok
131.	Vit	svídok
132.	Gru	svídok
133.	Biog	svídok
134.	Gor	svídok
135.	GDr	svídok
136.	Čit	svídok
137.	Kon	svídok
138.	Pris	svídok
139.	Ved	svídok
140.	Do	svídok
141.	Zah	svídok
142.	Her	svídok
143.	Vag	svídok
144.	Odža	svídok
145.	DVu	svídok
146.	VGu	svídok
147.	VKa	svídok
148.	Li	svídok
149.	Boj	sjédok
150.	Jak	svjédok
151.	Zlo	svídok
152.	Drv	svídok
153.	GPe	svídok
154.	Pak	svídok
155.	Vin	svídok
156.	Str	sᵛjédok
157.	Ste	svjẹ́dọk
158.	Nug	sjédok
159.	Lu	svjédok / svídok
160.	Res	svjedóka
161.	Bas	svjédok / sjédok
162.	Hri	svídok
163.	DR	svjédok
164.	Podr	svjédok / šédok
165.	Per	svjédok
166.	Pše	svídok
167.	Div	svídok
168.	Dbt	svídok
169.	Im	svjédok
170.	GB	svídok
171.	T-P	svídok
172.	Žep	svjédok
173.	Lup	svjédok
174.	Rav	sjédok
175.	Mis	svjédok
176.	Dop	svjédok
177.	Kom	sjédok
178.	Oča	svjédok
179.	S-V	svídok
180.	KVr	šédok
181.	Po	svídok
182.	SŠ	svjédok
183.	Ukr	šédok
184.	Raj	svjédok
185.	Med	svjédok
186.	Bob	svjédoc
187.	Siv	svjédok
188.	VBu	svjédok
189.	Pop	svjédok
190.	Vrb	svídok
191.	Liš	svídok
192.	Mo	svídok
193.	Jake	svídok
194.	NGr	sjédok
195.	DSv	svjédok
196.	GKo	svídok
197.	GSm	sjédok
198.	Srđ	šédok
199.	Mah	šédok
200.	Dol	svjédok
201.	Grb	šjédok
202.	DI	sjédok
203.	Mel	svjédok / šédok
204.	Trn	svídok
205.	Koz	svídok
206.	GSr	svjédok
207.	BD	svídok
208.	Pru	šédok
209.	Suh	svídok
210.	Šur	svjédok
211.	MDu	svjédok
212.	Jase	sjédok
213.	GKa	svídok
214.	Dab	svjédok
215.	KJe	svjédok
216.	Oraš	svídok
217.	Loh	šédok / sjédok
218.	Dob	svídok
219.	Spa	svídok
220.	Iza	svídok
221.	Ćor	svídok
222.	Jez	svídok
223.	Buž	svídok
224.	MKl	svídok
225.	Bih	svídok
226.	Tuh	sjédok
227.	Dub	svídok
228.	Dola	svjédok
229.	Svo	sjédok
230.	GT	svjédok

Komentar

Suglasničku skupinu *svj* u Njd. imenice ‘svjedok’ ima sedamdeset jedan mjesni govor: u šezdeset dva mjesta zapisano je samo *svjedok*, a u devet *svjedok* / *sjedok*. Promjena *svj* > *sj* odlika je gotovo jedne četvrtine istraženih govora: u četrdeset sedam mjesta samo je *sjedok*, a u devet je ovaj oblik naporedan s oblikom bez promjene. Oblik *šedok* potvrđen je u pedeset četiri mjesna govora, a oblik *svidok* odlika je nešto više od jedne četvrtine ispitanih govora – poznaje ga pedeset osam mjesnih govora.

Oblik *svjedok* vrlo rijetko je zapisivan u Hercegovini i istočnoj Bosni, a čest je uz rijeku Bosnu od Žepča do Doboja; oblik *sjedok* imaju češće bosanski nego hercegovački govori, a većina ih je istočno od rijeka Neretve i Bosne. Areal oblika *šedok* prostire se istočno od Neretve, obuhvata istočnu Bosnu i Semberiju (izvan ovog areala zapisan je i u okolici Teslića i Srpca u sjevernoj, Banje Luke u sjeverozapadnoj i Bosanskog Novog u zapadnoj Bosni), a areal oblika *svidok* zapadno od granice koju ugrubo čine rijeke Neretva i Bosna (jedini je zapisan oblik u zapadnoj Hercegovini i jugozapadnoj Bosni do Livna, u dolini Vrbasa do Jajca i do Travnika u srednjoj Bosni, te Cazinskoj krajini).

Suglasnička skupina *svj* u Njd. ove imenice najbolje je očuvana u govorima Hrvata – dvadeset dva od njih pedeset poznaju oblik *svjedok* (dvadeset jedan samo *svjedok*, a M11, Gradac kod Neuma, *svjedok* / *sjedok*). Promjena *svj* > *sj* najčešća je u govorima Bošnjaka – od sto njih dvadeset devet ima oblik *sjedok* (dvadeset sedam samo *sjedok*, a dva *sjedok* / *svjedok*; M66, Bakići kod Olova, i M119, Donja Mionica kod Gradačca), a najrjeđa u govorima Hrvata – u svega pet mjesta zapisano je *sjedok* (u četiri samo ovaj oblik, a u jednom *sjedok* / *svjedok*). Oblik *šedok* najprisutniji je u govorima Srba – od osamdeset njih ima ga trideset pet, a samo jedan mjesni govor Hrvata poznaje ovaj oblik (M10, Trebimlja kod Trebinja). Oblik *svidok* najčešći je u govorima Hrvata – njih dvadeset tri imaju ovaj oblik, a poznat je samo jednom mjesnom govoru Srba (M145, Donje Vukovsko kod Kupresa).

Literatura

Arnaut 2017: 102; Baotić 1983: 89; Brabec 2012: 76, 78; Brozović 2012: 312; Dalmacija 1997: 71; Dešić 1976: 42; Dragičević 2007: 350; Đukanović 1983: 214, 217; Đurović 1992: 211; FO 1981: 427-428, 430; Hadžikadić 2012: 26; Halilović 2002: 310, 339; Halilović 2009: 49; Jahić 2002: 116-117, 119; Kozomara 2016: 656; Pavešić 1960: 370-371, 375; Peco 1964: 63, 82; Peco 1975: 248; Peco 1983: 245, 254-255; Peco 2001: 685; Petrović 1970: 341; Remetić 1970: 115; Rešetar 1907: 141; Simić 1978: 59; Šurmin 1895: 194; Valjevac 1983: 335; Vujičić i dr. 1979: 57, 96; Vujičić 1981: 201; Vujičić 1985: 165; Vujičić 1990: 119; Vujičić, Baotić 1989: 165; Vuković 1964: 51.

Etimologija

psl. *vědě (stsl. съвѣдѣтель, rus. свидéтель, polj. świadek) ← pie. *u̯eid-

svjèdok: im. je nastala pref.-suf. tvorbom od psl. korijena *vědě, pref. *sъ-* i suf. *-ok*. Korijenski dio izvodi se iz pie. *u̯eid- ‘gledati, vidjeti’.

Literatura

Skok 1972: II: 549; Brückner 1985: 535; Fasmer 1987: III: 577; Snoj 2016: 832.

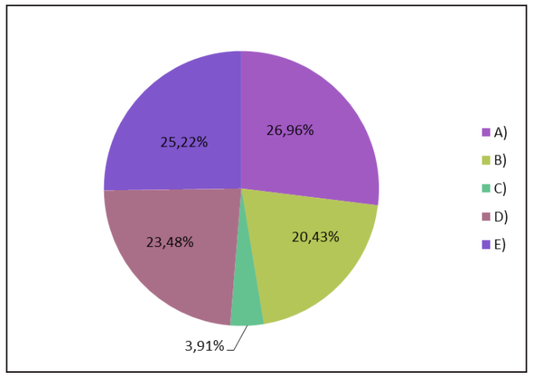

Ukupno (230):
A) 62 (26,96%)
B) 47 (20,43%)
C) 9 (3,91%)
D) 54 (23,48%)
E) 58 (25,22%)

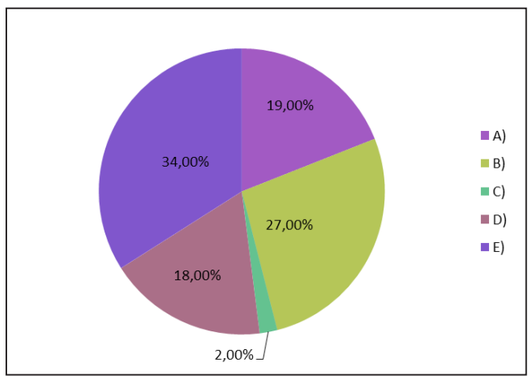

Bošnjaci (100):
A) 19 (19,00%)
B) 27 (27,00%)
C) 2 (2,00%)
D) 18 (18,00%)
E) 34 (34,00%)

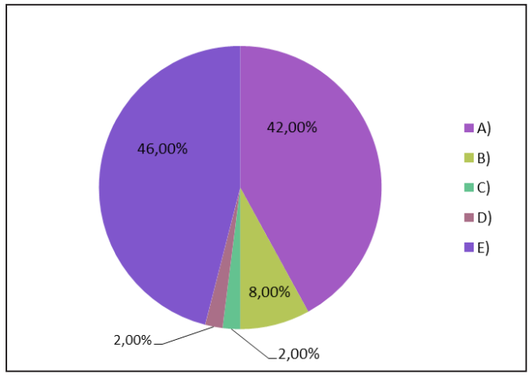

Hrvati (50):
A) 21 (42,00%)
B) 4 (8,00%)
C) 1 (2,00%)
D) 1 (2,00%)
E) 23 (46,00%)

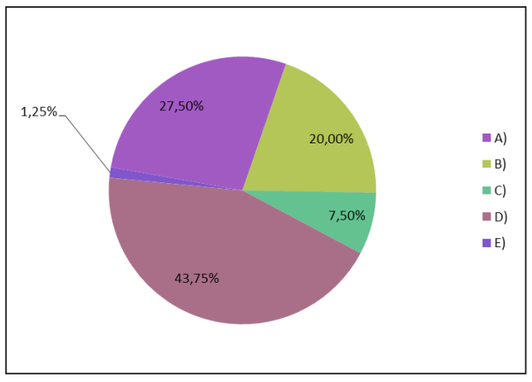

Srbi (80):
A) 22 (27,50%)
B) 16 (20,00%)
C) 6 (7,50%)
D) 35 (43,75%)
E) 1 (1,25%)

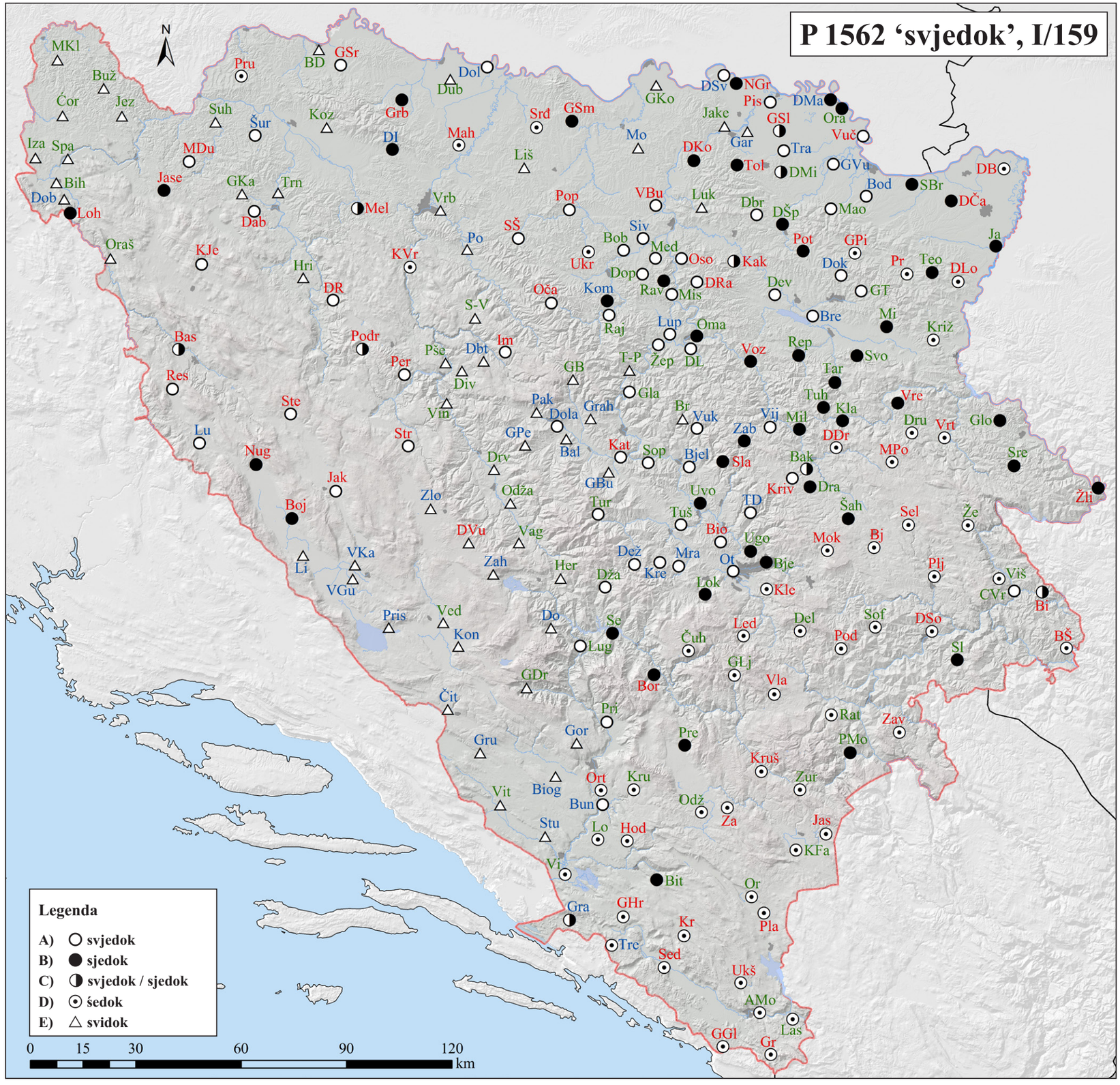

P 1614 ‘sretan’ / ‘srećan’, I/160		
Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	srètan
2.	GGl	srètan
3.	AMo	srètan
4.	Las	srètan
5.	Ukš	srètan
6.	Pla	srètan
7.	Or	srètan
8.	Kr	srètan
9.	Sed	srétan
10.	Tre	srètan
11.	Gra	srètan
12.	GHr	srètan
13.	Bit	srètan / srèćan
14.	Vi	srétan
15.	Lo	srétan
16.	Hod	srètan
17.	Bun	srétan
18.	Ort	srétan
19.	Kru	srétan
20.	Odž	srètan
21.	Za	srètan
22.	Kruš	srètan
23.	Zur	srètan
24.	KFa	srètan
25.	Jas	srètan
26.	PMo	srètan
27.	Zav	srètan
28.	Rat	srètan
29.	Vla	srètan
30.	GLj	srètan
31.	Pre	srétan
32.	Pri	srétan / rá:xat
33.	Lug	srètan
34.	Se	srètan
35.	Bor	srètan
36.	Čuh	srètan
37.	Led	srètan
38.	Del	srètan
39.	Pod	srètan
40.	Sof	srètan
41.	DSo	srètan
42.	Sl	srètan / srèćan
43.	BŠ	srètan
44.	Bi	srètan
45.	Viš	srètan
46.	CVr	srećan / srétan
47.	Plj	srètan
48.	Že	srètan
49.	Sel	srètan
50.	Bj	srètan
51.	Mok	srètan
52.	Šah	srètan
53.	Bje	srètan
54.	Kle	srètan
55.	Ugo	srètan
56.	TD	srètan
57.	Bio	srètan
58.	Ot	srètan
59.	Lok	srètan
60.	Mra	srètan
61.	Kre	srètan
62.	Dež	srètan
63.	Dža	srètan
64.	Tur	srètan
65.	Kat	srétan
66.	Bak	srètan
67.	Tuš	srètan
68.	Uvo	srètan
69.	Kriv	srètan
70.	Dra	srètan
71.	DDr	srètan
72.	MPo	srètan
73.	Sre	srètan
74.	Žli	srètan
75.	Glo	srétan
76.	Vrt	srètan
77.	Dru	srètan
78.	Vre	srètan
79.	Križ	srètan
80.	Mi	srètan
81.	Tar	srètan
82.	Kla	srètan
83.	Mil	srètan
84.	Rep	srètan
85.	Voz	srètan
86.	Vij	srètan
87.	Zab	srètan
88.	Sla	srètan
89.	Bjel	srètan
90.	Sop	srètan
91.	Vuk	srètan
92.	Br	srìtan
93.	GBu	srìtan
94.	Bal	srètan
95.	Grah	srétan
96.	Gla	srętạn
97.	DL	srètan
98.	Oma	srètan
99.	DRa	srétan
100.	Oso	srètan
101.	Kak	srètan
102.	Dev	srètan
103.	Bre	srètan
104.	Dok	srètan
105.	GPi	srètan
106.	Pr	srètan
107.	DLo	srètan
108.	Teo	srètan
109.	Ja	srétan
110.	DČa	srètan
111.	DB	srètan
112.	SBr	srètan
113.	Bod	srètan
114.	Mao	srètan
115.	Pot	srétan
116.	DŠp	srètan
117.	Dbr	srętạn
118.	Luk	srètan
119.	DMi	srètan
120.	GVu	srètan
121.	Vuč	srètan
122.	Ora	srètan
123.	DMa	srèta:n
124.	Tra	srètan
125.	GSl	srétan
126.	Tol	srètan
127.	DKo	srètan
128.	Gar	srètan
129.	Pis	srètan
130.	Stu	srìtan
131.	Vit	srétan
132.	Gru	srìtan
133.	Biog	srìtan
134.	Gor	srìtan
135.	GDr	srìtan
136.	Čit	srètan
137.	Kon	srìtan
138.	Pris	srìtan
139.	Ved	srìtan
140.	Do	srètan
141.	Zah	srìtan
142.	Her	srìtan
143.	Vag	srìtan
144.	Odža	srètan
145.	DVu	srètan
146.	VGu	srétan
147.	VKa	srítan
148.	Li	srétan
149.	Boj	srètan
150.	Jak	srètan
151.	Zlo	srètan
152.	Drv	srétan
153.	GPe	srètan
154.	Pak	srètan
155.	Vin	srètan
156.	Str	srètan
157.	Ste	srètan
158.	Nug	srétan
159.	Lu	srìtan / srètan
160.	Res	srètan
161.	Bas	srètan
162.	Hri	srétan
163.	DR	srètan
164.	Podr	srètan
165.	Per	srèten
166.	Pše	srètan
167.	Div	srètan / srìtan
168.	Dbt	srétan
169.	Im	srètan
170.	GB	srètan
171.	T-P	srìtan
172.	Žep	srétan
173.	Lup	srètan
174.	Rav	srètan
175.	Mis	srétan
176.	Dop	srètan
177.	Kom	srètan
178.	Oča	srètan
179.	S-V	srètan
180.	KVr	srèten / srètan
181.	Po	srétan
182.	SŠ	srètan
183.	Ukr	srètan
184.	Raj	srètan
185.	Med	srètan
186.	Bob	srètan
187.	Siv	srètan
188.	VBu	srètan
189.	Pop	srètan
190.	Vrb	srétan
191.	Liš	srètan
192.	Mo	srètan
193.	Jake	srètan
194.	NGr	srétan
195.	DSv	srètan
196.	GKo	srètan
197.	GSm	srètan
198.	Srđ	srètan
199.	Mah	srètan
200.	Dol	srètan
201.	Grb	srètan
202.	DI	srètan
203.	Mel	srètan
204.	Trn	srètan
205.	Koz	srètan
206.	GSr	srètan
207.	BD	srètan
208.	Pru	srètan
209.	Suh	srètan
210.	Šur	srétan
211.	MDu	srètan
212.	Jase	srètan
213.	GKa	srìtan
214.	Dab	srètan
215.	KJe	srètan
216.	Oraš	srètan
217.	Loh	srètan
218.	Dob	srètan
219.	Spa	srètan
220.	Iza	srètan
221.	Ćor	srętạn
222.	Jez	srètan / xù:d
223.	Buž	srètan
224.	MKl	srètan
225.	Bih	srètan
226.	Tuh	srètan
227.	Dub	srètan
228.	Dola	srètan
229.	Svo	srètan
230.	GT	srètan

Komentar

Suglasnik *t* u Njd. pridjeva ‘sretan’ ima svih dvjesto trideset istraženih govora: u dvjesto dvadeset sedam zapisan je samo oblik *sretan* (*sritan*), a u tri *sretan* / *srećan*. Oblik s promjenom *t* > *ć* imaju tri mjesna govora (naporedo s oblikom *sretan*): u M13, M42 i M46 zapisano je *srećan* / *sretan*.

Oblik *srećan* zapisan je u jednom hercegovačkom govoru i dvama govorima istočne Bosne.

Suglasnik *t* u Njd. pridjeva ‘sretan’ dosljedno je sačuvan u govorima Hrvata i govorima Srba. Oblik s promjenom *t* > *ć* imaju tri mjesna govora Bošnjaka: *srećan* / *sretan* u M13, Bitunja kod Stoca; M42, Slatina kod Čajniča, i M46, Crni Vrh kod Višegrada.

Literatura

Bulić 2014: 92; Dešić 1976: 204; Dragičević 2007: 350; Đurović 1992: 213; Halilović 2002: 340; Kozomara 2016: 653; Okuka 1983: 68; Petrović 1971: 85; Rešetar 1907: 138; Simić 1978: 63; Valjevac 1983: 343; Valjevac 2002: 158; Vujičić i dr. 1979: 98; Vujičić 1985: 166.

Etimologija

psl. *sъrę̑ťa (stsl. сърѧща, rus. встре́ча, slov. sreča) ← pie. *u̯reh$_1$-t-

srètan: prid. je nastao iz psl. *sъrę̑ťa i suf. *-an* < *-ьnъ*, čije je prvobitno značenje korijena vjerovatno ′susret, događaj’, kasnije *dobrája sъrę̑ťa ′dobar susret’, a izvodi se iz pie. korijena *u̯reh$_1$-t- ′naći’. Jotovanjem t’ > /ć/ i denazalizacijom *ę* > /e/ dobijen je lik *srećan*.

Literatura

Skok 1973: III: 319; Fasmer 1986: I: 363; Snoj 2016: 713.

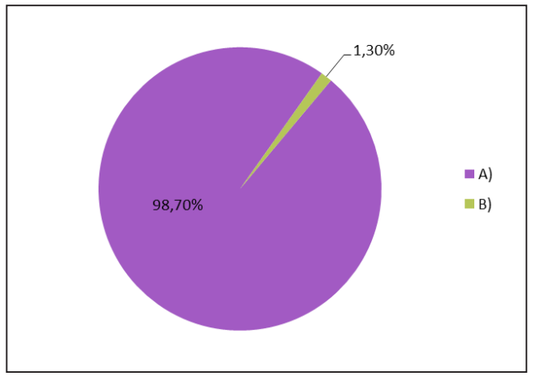

Ukupno (230):
A) 227 (98,70%)
B) 3 (1,30%)

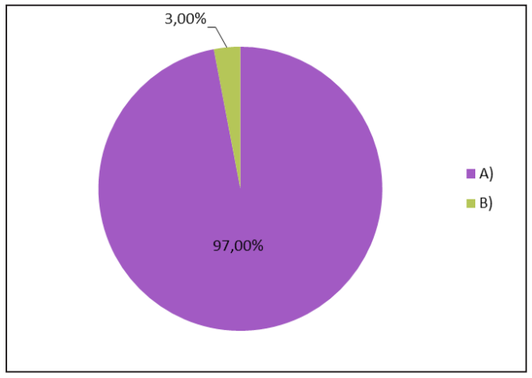

Bošnjaci (100):
A) 97 (97,00%)
B) 3 (3,00%)

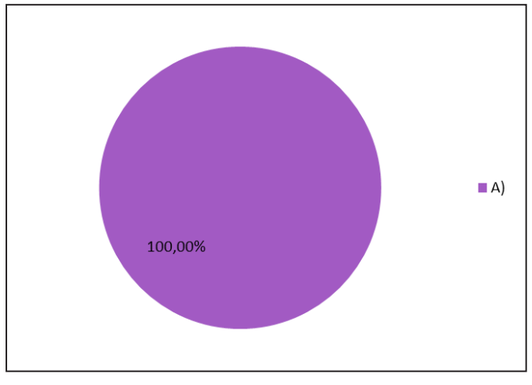

Hrvati (50):
A) 50 (100,00%)

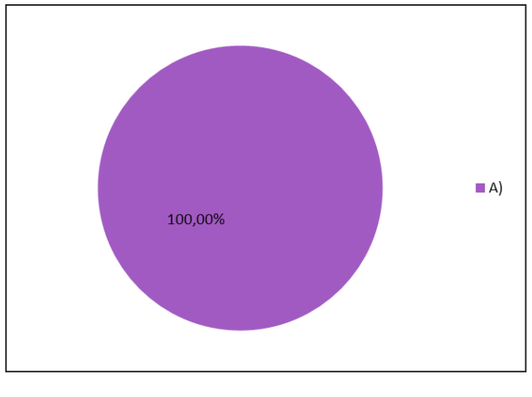

Srbi (80):
A) 80 (100,00%)

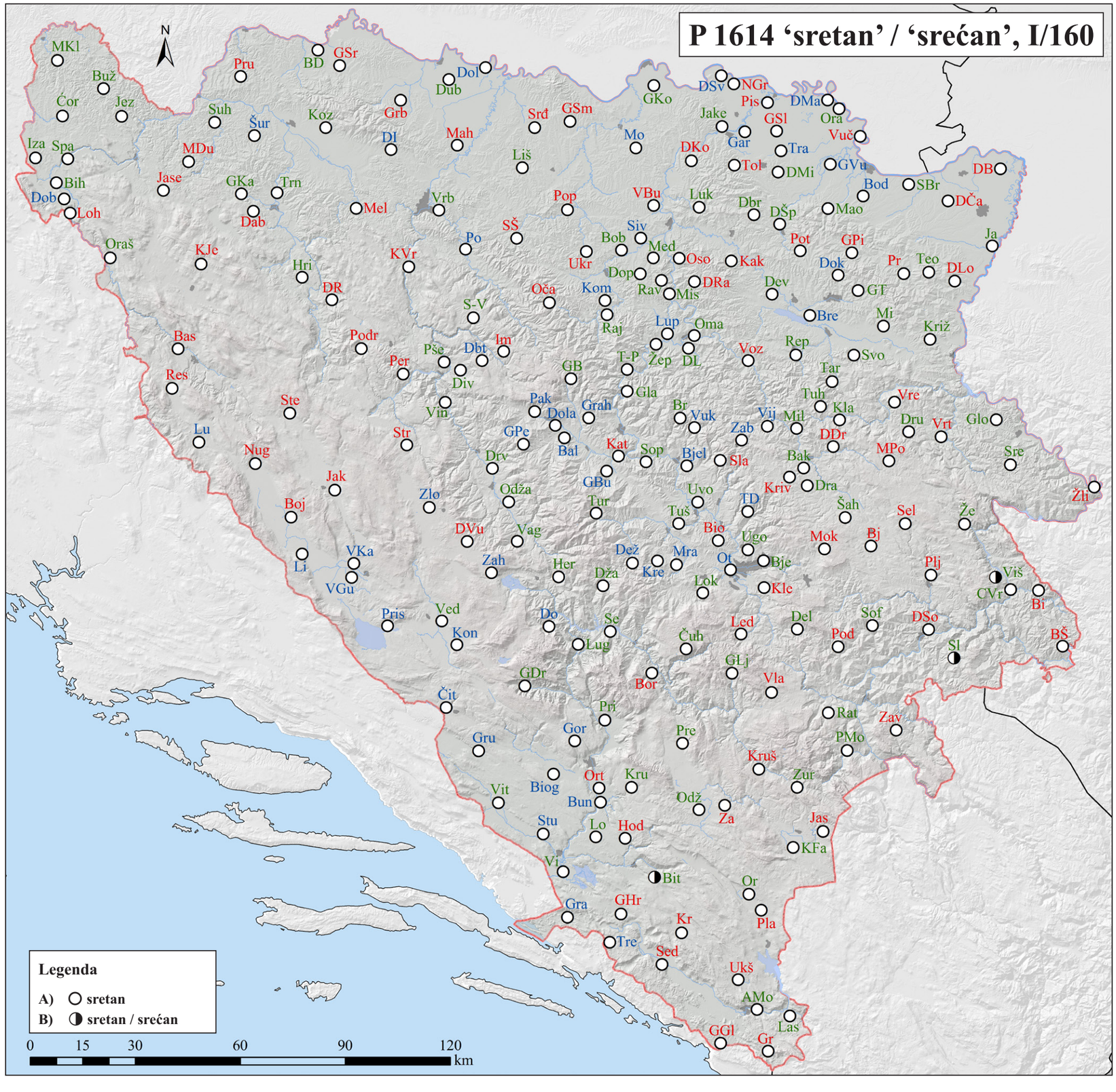
P 1614 ‘sretan’ / ‘srećan’, I/160
N
MKl
Buž
Ćor
Jez
Iza
Spa
Bih
Dob
Loh
Oraš
Pru
BD
GSr
Suh
Šur
MDu
Jase
GKa
Trn
Dab
KJe
Hri
DR
Koz
Grb
Dol
Dub
DI
Mah
Srđ
GSm
Liš
Mel
Vrb
Pop
SŠ
Po
KVr
Ukr
Bob
Siv
Med
Oso
Kak
Dop
Rav
Mis
DRa
Oča
Kom
Raj
S-V
Im
Dbt
Pše
Per
Podr
Bas
Reš
Ste
Lu
Nug
Jak
Boj
Li
VKa
VGu
Pris
Ved
Kon
Zah
Her
Dža
Dež
Kre
Mra
Ot
Bje
Lok
Kle
Zlo
Odža
Drv
GPe
Str
Vin
Pak
Dola
Grah
Bal
Kat
Sop
Bjel
Sla
Br
Vuk
Zab
Vij
Mil
DDr
Tuh
Kla
Vre
Dru
Vrt
Glo
MPo
Sre
Bak
Kriv
Dra
Šah
Sel
Že
Žli
Bj
Mok
Ugo
Bio
Tuš
TD
Uvo
Tur
GBu
Tre
Sed
Ukš
AMo
Las
Gr
GGl
Kr
GHr
Gra
Pla
Or
Bit
Vi
Stu
Lo
Hod
Jas
KFa
Odž
Za
Biog
Vit
Bun
Ort
Kru
Kruš
Zur
Gru
Gor
Pri
Pre
Čit
GDr
Bor
GLj
Vla
Čuh
Led
Del
Pod
Sof
DSo
Sl
BŠ
Rat
Zav
PMo
Lug
Se
Do
Vag
DVu
Zag
Jak
VBu
Luk
Dbr
DŠp
Mao
Pot
GPi
Dok
Pr
Teo
DLo
Ja
Bod
SBr
DČa
DB
Tol
DMi
GVu
Tra
Gar
DKo
Jake
GSl
Pis
NGr
DSv
GKo
Ora
Vuč
DMa
Lup
Oma
Žep
DL
T-P
GB
Gla
Div
Voz
Rep
Svo
Tar
Bre
Mi
Križ
GT
Dev
Lič
Ra
Ja
Ma
Ko
Ba
Ma
Ko
Ba
Ma
Ko
Ba

P 112 ‘zviždali’, I/161		
Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	zví:ždali
2.	GGl	zví:zdali
3.	AMo	zví:ždali
4.	Las	zví:ždali
5.	Ukš	zví:ždo:
6.	Pla	zví:zdali
7.	Or	zví:ždali
8.	Kr	zví:ʒ́ali / zví:ždali
9.	Sed	zví:zdali
10.	Tre	zví:ždali
11.	Gra	zví:ždali
12.	GHr	zví:ždali
13.	Bit	zví:ždali
14.	Vi	zví:ždali
15.	Lo	zví:ždo: / zví:ždali
16.	Hod	zví:ždili
17.	Bun	zví:ždo: / zví:ždali
18.	Ort	zví:ždali
19.	Kru	zví:ždali
20.	Odž	zví:ždali
21.	Za	zví:ʒ́ali
22.	Kruš	zví:zdali
23.	Zur	zví:ždali
24.	KFa	zví:ždali
25.	Jas	zví:ždali
26.	PMo	zví:ždali
27.	Zav	zví:ždati
28.	Rat	zví:ždali
29.	Vla	zví:ždo:
30.	GLj	zví:ždali
31.	Pre	zví:ʒ́ali
32.	Pri	zví:ždili
33.	Lug	zví:ʒ́o:
34.	Se	zvíʒ́ali
35.	Bor	zvíʒ́o:
36.	Čuh	zví:ʒ́ali
37.	Led	zví:ždali
38.	Del	zví:ždali
39.	Pod	zví:ždali
40.	Sof	zví:ždali
41.	DSo	zví:ždali
42.	Sl	zví:ždo:
43.	BŠ	zví:ždali
44.	Bi	zví:ždali
45.	Viš	zví:ždali
46.	CVr	ží:ždili
47.	Plj	zví:ždali
48.	Že	zví:ždali
49.	Sel	zví:ždali
50.	Bj	zví:ždo:
51.	Mok	zví:ždali
52.	Šah	zví:ždali
53.	Bje	zví:ʒ́ali
54.	Kle	zví:ždali
55.	Ugo	zví:ʒ́ali
56.	TD	zvíʒ́ali
57.	Bio	zvíʒ́o:
58.	Ot	zvíʒ́ali
59.	Lok	zvíʒ́ali
60.	Mra	zvìʒ́o:
61.	Kre	zvìʒ́o:
62.	Dež	zvìʒ́o:
63.	Dža	zví:ʒ́o:
64.	Tur	zvíʒ́ali
65.	Kat	zvíždili
66.	Bak	zvíždali / zvíʒ́ali
67.	Tuš	zvìʒ́o:
68.	Uvo	zvíʒ́ali
69.	Kriv	zvíždali
70.	Dra	zvíždali
71.	DDr	zvíždali
72.	MPo	zví:ždali
73.	Sre	ží:ždali
74.	Žli	zví:ždali
75.	Glo	zví:ždali / zvíždali
76.	Vrt	zvíždali
77.	Dru	zví:ždali
78.	Vre	zví:ždali
79.	Križ	zví:ždali
80.	Mi	zvì:ždo:
81.	Tar	zvíždali
82.	Kla	zvíy̨ʒ́ali / zvíʒ́ali / zvíždali
83.	Mil	zvíždjeli
84.	Rep	zvíždali
85.	Voz	zvìžda:li
86.	Vij	zvíždali
87.	Zab	zvíʒ́o:
88.	Sla	zvíʒ́o:
89.	Bjel	zví:ʒ́o:
90.	Sop	zvíʒ́ali
91.	Vuk	zví:ʒ́ali
92.	Br	zvíʒ́o:
93.	GBu	zvíʒ́ali
94.	Bal	zvìʒ́a:li
95.	Grah	zvìʒ́a:li
96.	Gla	zvìždą:li
97.	DL	zvízali
98.	Oma	zvíʒ́o:
99.	DRa	zvìžda:li
100.	Oso	zvíždali
101.	Kak	zvíždą̀:li
102.	Dev	zví:ždali
103.	Bre	zví:ždali
104.	Dok	zví:ʒ́ali
105.	GPi	zví:ždali
106.	Pr	zví:ždali
107.	DLo	zví:ždo:
108.	Teo	zví:ždali
109.	Ja	zvíždali
110.	DČa	zví:ždali
111.	DB	zví:zgali
112.	SBr	zví:ždali
113.	Bod	zvìžda:li
114.	Mao	zvížḍá:li / zvížḍà:li
115.	Pot	zvíždali
116.	DŠp	zvíždali
117.	Dbr	žvíʒ́ą̀li
118.	Luk	zvìʒ́a:li
119.	DMi	zví:ždo:
120.	GVu	zvíždali
121.	Vuč	zvíždili
122.	Ora	zvíždali
123.	DMa	zvìžda:li / zvížḍà̀li
124.	Tra	zvíʒ́ali
125.	GSl	zvíždali
126.	Tol	zvíždijo / zvìžduko:
127.	DKo	zvìždą̀:li
128.	Gar	zvìʒ́a:li
129.	Pis	zvìžda:li
130.	Stu	zvìʒ́a:li
131.	Vit	zví:ždili
132.	Gru	zví:ʒ́ija
133.	Biog	zví:ždili
134.	Gor	zví:zdili
135.	GDr	žví:ždali
136.	Čit	zví:ʒ́ali
137.	Kon	zví:ʒ́ili
138.	Pris	zví:ʒ́ali / zví:ʒ́ili
139.	Ved	zvíʒ́ali
140.	Do	zví:ždali
141.	Zah	zví:ʒ́ili
142.	Her	zví:źdʲli
143.	Vag	zví:ʒ́ali
144.	Odža	zvìzʒ́a:li
145.	DVu	zvìʒ́a:li
146.	VGu	zví:ʒ́o
147.	VKa	zvíʒ́ali
148.	Li	zví:ʒ́ali
149.	Boj	žvíždili
150.	Jak	zvíždili
151.	Zlo	zví:ʒ́ili
152.	Drv	zvíʒ́a:li
153.	GPe	zvìʒ́a:li
154.	Pak	zvíʒ́́a:li
155.	Vin	zvìʒ́a:li
156.	Str	zvížda:li / zvížḍà̀li
157.	Ste	zvíždili
158.	Nug	žvíždijo
159.	Lu	žvíždili
160.	Res	žvíždili
161.	Bas	žví:ʒ́a:
162.	Hri	zvíždili
163.	DR	zví:ʒ́ali
164.	Podr	zví:ždo:
165.	Per	zvíždili
166.	Pše	zvíʒ́alⁱ
167.	Div	zvíʒ́alⁱ
168.	Dbt	zvìʒ́a:li
169.	Im	zvìžda:li
170.	GB	zvíʒ́́a:li
171.	T-P	zvìžda:li
172.	Žep	zvìʒ́a:li
173.	Lup	zvìžda:li
174.	Rav	zvíʒ́ali
175.	Mis	zvìžda:li
176.	Dop	zvíʒ́ali
177.	Kom	zvíźa:li
178.	Oča	zvìžda:li
179.	S-V	zvíʒ́o:
180.	KVr	pìšto:
181.	Po	zvìžda:li
182.	SŠ	zvíždili
183.	Ukr	zví:ždali
184.	Raj	zvíʒ́a:li
185.	Med	zvíʒ́ali
186.	Bob	zvíʒ́o:
187.	Siv	zvíźa:li
188.	VBu	zví:ždali
189.	Pop	zví:ždali
190.	Vrb	zvíʒ́ili
191.	Liš	zvíʒ́ili
192.	Mo	zvìʒ́o:
193.	Jake	zvìʒ́á:li
194.	NGr	zvížda:li
195.	DSv	zvìʒ́o:
196.	GKo	zvìzʒ́ali
197.	GSm	zvížda:li
198.	Srđ	zvíʒ́eli
199.	Mah	zvíždili
200.	Dol	zví:ʒ́ili
201.	Grb	zvíʒ́a:li
202.	DI	zvížda:li / zví:zgali
203.	Mel	zvíʒ́eli
204.	Trn	zví:ʒ́o:
205.	Koz	zvíždo:
206.	GSr	zvíždili
207.	BD	zvìʒ́a:li
208.	Pru	žvíždili
209.	Suh	zví:ʒ́ali
210.	Šur	zvíždijo
211.	MDu	žvíždili
212.	Jase	žvíždali
213.	GKa	zví:ʒ́ali
214.	Dab	žvíždili
215.	KJe	žvíždili
216.	Oraš	zvížda:li
217.	Loh	zvížda:li / zvíždili
218.	Dob	žví:ždali
219.	Spa	zví:ʒ́ali
220.	Iza	zvíždo: / zvíʒ́o:
221.	Ćor	zví:ždali
222.	Jez	zví:ʒ́o:
223.	Buž	zví:ždali
224.	MKl	žví:ždali
225.	Bih	zví:ʒ́ali
226.	Tuh	zvíždali / zvíždjeli
227.	Dub	zvìʒ́uką̀:li
228.	Dola	zvìʒ́a:li
229.	Svo	zvíždali
230.	GT	zvíždali

Komentar

Suglasnička skupina *zv* u pridjevu radnom m. r. mn. ‘zviždali’ ostaje nepromijenjena u više od devet desetina mjesnih govora: u dvjesto dvanaest mjesta zapisani su samo oblici *zviždali*, *zvižʒ́ali*. Promjena *zv* > *žv* odlika je manje od desetine istraženih govora: u sedamnaest mjesta zapisani su samo oblici *žviždali*, *žvižʒ́ali*.

Oblici s promjenom *zv* > *žv* zapisani su u uskom pojasu od jugozapadne do zapadne Bosne, zapadno od crte: Bojmunte (kod Livna) – Dabar (kod Sanskog Mosta) – Prusci (kod Bosanskog Novog), izuzevši pojedine govore u bihaćkom kraju; imaju ih i govori u istočnoj (okolica Višegrada i Srebrenica) i sjeveroistočnoj Bosni (okolica Gračanice), te u Hercegovini (okolica Mostara).

Suglasnička skupina *zv* u pridjevu radnom m. r. mn. ‘zviždali’ najočuvanija je u govorima Hrvata – samo dva mjesna govora ne poznaju oblike sa *zv*. Oblik s promjenom *zv* > *žv* najčešći je u govorima Srba – devet mjesnih govora poznaje samo oblike sa *žv*.

Iz jednog mjesta potječe nerelevantan odgovor.

Literatura

Arnaut 2017: 92, 100; Dalmacija 1997: 70, 77; Dešić 1976: 173, 201; Halilović 2002: 339; Kozomara 2016: 650; Simić 1978: 65; Valjevac 1983: 345; Valjevac 2002: 180; Vujičić i dr. 1979: 97.

Etimologija

psl. *zvizdě̑ti (stsl. звнждатн, strus. звиздати, polj. gwizdać) ← pie. *su̯eį̯-zd-ā-

zvížḍati: psl. *zvizdě̑ti moglo je nastati asimilacijom iz *svizdā́ti < pie. *su̯eį̯-zd-ā-, a druga mogućnost izvodi se iz pie. *k’u̯ī-st-ā- (stlit. švỹgšti ʼpišteći disatiʼ); u oba slučaja riječ je o tvorbi onomatopejskog porijekla.

Literatura

Skok 1973: III: 667; Brückner 1985: 165-166; Fasmer 1986: II: 87; Snoj 2016: 900.

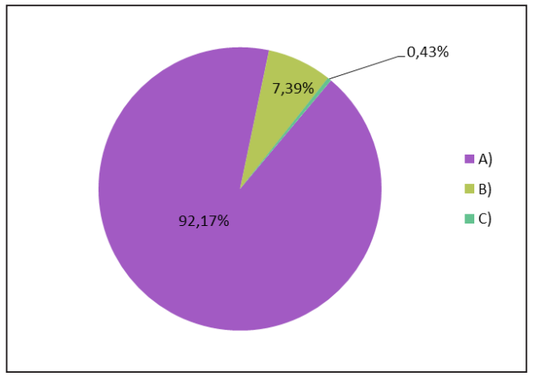

Ukupno (230):
A) 212 (92,17%)
B) 17 (7,39%)
C) 1 (0,43%)

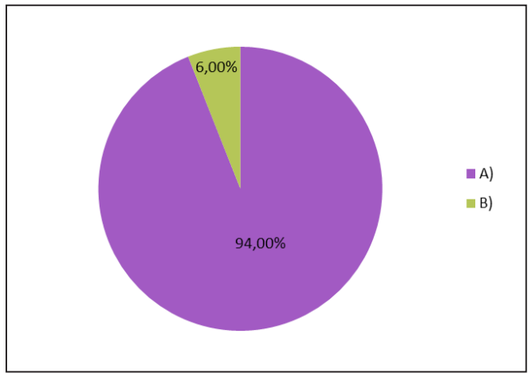

Bošnjaci (100):
A) 94 (94,00%)
B) 6 (6,00%)

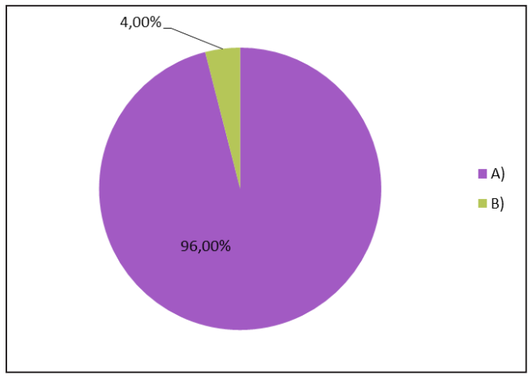

Hrvati (50):
A) 48 (96,00%)
B) 2 (4,00%)

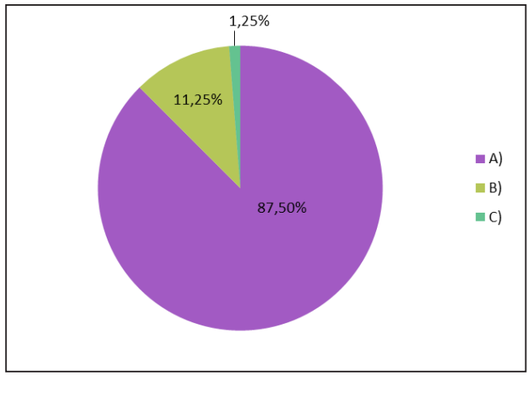

Srbi (80):
A) 70 (87,50%)
B) 9 (11,25%)
C) 1 (1,25%)

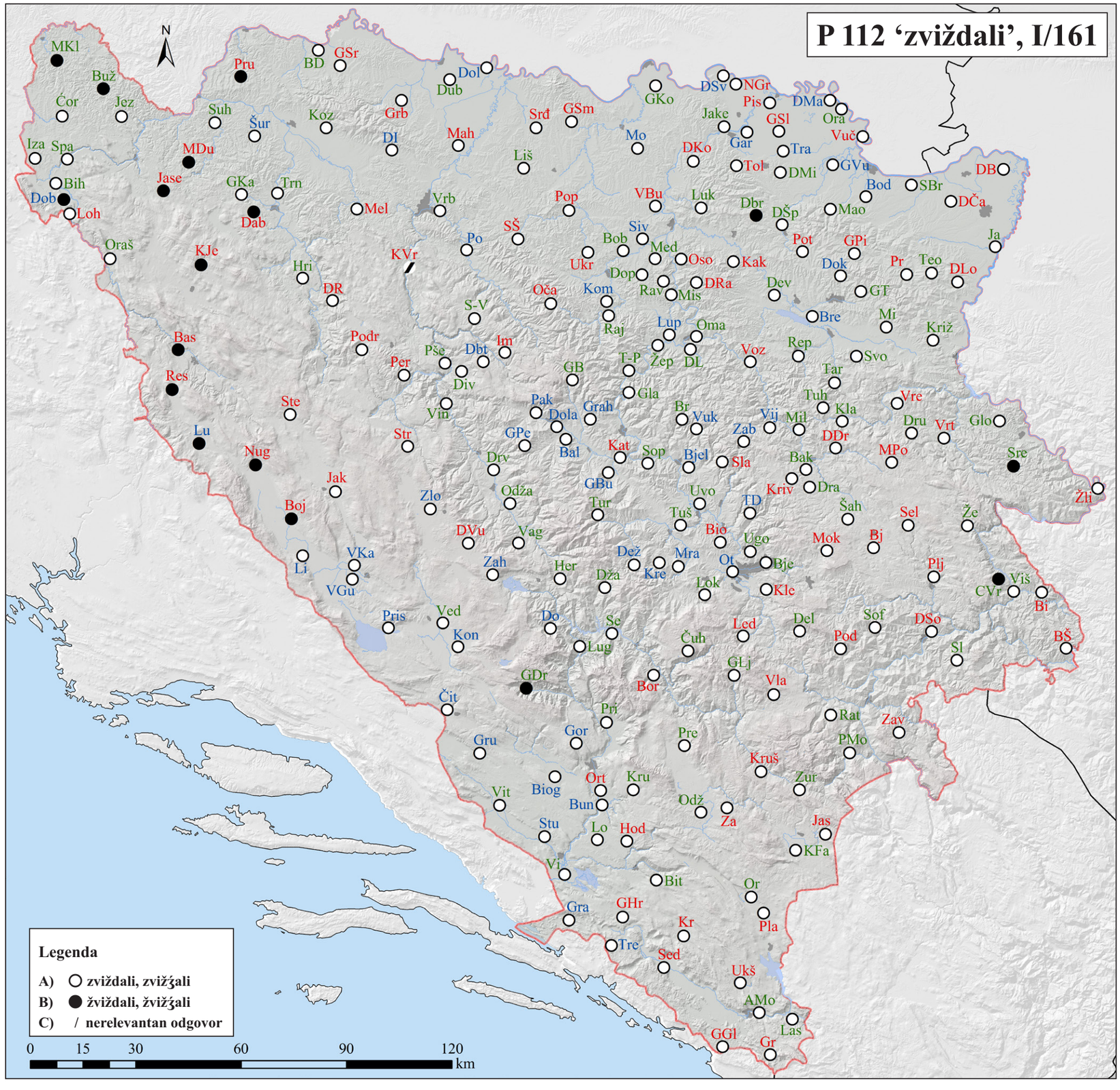

P 959 ‘steona’, I/162		
Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	stèvana
2.	GGl	stévana
3.	AMo	stèvana
4.	Las	stèvona
5.	Ukš	stèona / stèvana
6.	Pla	stévana / stèlna
7.	Or	stèvana
8.	Kr	stèvona / stèvana
9.	Sed	stèvana
10.	Tre	stéona
11.	Gra	stèona
12.	GHr	stèvona
13.	Bit	stè:vna / stèvna
14.	Vi	stèona
15.	Lo	stèona
16.	Hod	stèo:na / stèvana
17.	Bun	stèona
18.	Ort	stèvana
19.	Kru	stèona
20.	Odž	stévana
21.	Za	stévana
22.	Kruš	stéona
23.	Zur	stévana
24.	KFa	stèvana
25.	Jas	stèvona
26.	PMo	stèvana
27.	Zav	stèona
28.	Rat	stèvana
29.	Vla	stèvana
30.	GLj	stèvana
31.	Pre	stèvona
32.	Pri	stèvana
33.	Lug	stèona
34.	Se	stèona
35.	Bor	stèvana
36.	Čuh	stèona
37.	Led	stèona / stèvana
38.	Del	stèvana
39.	Pod	stévana
40.	Sof	stèona
41.	DSo	stèvona
42.	Sl	stèona
43.	BŠ	stèona
44.	Bi	stèvona
45.	Viš	stèona / stèvona
46.	CVr	stèona
47.	Plj	stèona
48.	Že	stèona
49.	Sel	stèvana
50.	Bj	stèvana
51.	Mok	stèvana
52.	Šah	stèona / stèvana
53.	Bje	stèona
54.	Kle	stèvona
55.	Ugo	stèona
56.	TD	stèovna
57.	Bio	stèvana
58.	Ot	stèvana
59.	Lok	stèvana
60.	Mra	stèvona / stèona
61.	Kre	stèona
62.	Dež	stèvona
63.	Dža	stèona
64.	Tur	stéona
65.	Kat	stèvana
66.	Bak	stèona
67.	Tuš	stèvana
68.	Uvo	stèvona
69.	Kriv	stèona
70.	Dra	stèona
71.	DDr	stèona
72.	MPo	stéona
73.	Sre	stèvona
74.	Žli	stèona
75.	Glo	stèvana
76.	Vrt	stèvona
77.	Dru	stèona
78.	Vre	stèvana
79.	Križ	stèvona
80.	Mi	stèona
81.	Tar	stèona
82.	Kla	stèona
83.	Mil	stèona
84.	Rep	stèona
85.	Voz	stevóna / steóna
86.	Vij	stèona
87.	Zab	stèona
88.	Sla	stèvena
89.	Bjel	stèvana
90.	Sop	stèvana
91.	Vuk	stèona
92.	Br	stèvana
93.	GBu	stèona
94.	Bal	stèvana
95.	Grah	stèona
96.	Gla	stẹ̀o:nạ
97.	DL	stevóna / steóna
98.	Oma	stèona
99.	DRa	stèona
100.	Oso	stèo:na
101.	Kak	stèona
102.	Dev	stèo:na
103.	Bre	stèona
104.	Dok	stèona
105.	GPi	stèvana
106.	Pr	stèvana
107.	DLo	stévana
108.	Teo	stèona
109.	Ja	stèona
110.	DČa	stèvana
111.	DB	stèvana
112.	SBr	stèvona
113.	Bod	stèo:na
114.	Mao	sté:lna
115.	Pot	stèvana
116.	DŠp	stèona
117.	Dbr	stẹ̀vona
118.	Luk	stèvona
119.	DMi	stèona
120.	GVu	stèo:na
121.	Vuč	stévana
122.	Ora	stèvona
123.	DMa	stèona
124.	Tra	stèona
125.	GSl	stèvana
126.	Tol	stèvana
127.	DKo	stèvona
128.	Gar	stèona / stèlna
129.	Pis	stèvana
130.	Stu	stèona
131.	Vit	stèona
132.	Gru	stejó:na
133.	Biog	stèjona
134.	Gor	stèjana
135.	GDr	stévena
136.	Čit	stèlna
137.	Kon	stèvena
138.	Pris	stèvena
139.	Ved	stèvena
140.	Do	stèvana
141.	Zah	stévana
142.	Her	stévana
143.	Vag	stèvena
144.	Odža	stèvena
145.	DVu	stèvena
146.	VGu	stèvena
147.	VKa	stèvena
148.	Li	stèvena
149.	Boj	stèvona
150.	Jak	stèvona
151.	Zlo	stèvena
152.	Drv	stèvena
153.	GPe	stèona
154.	Pak	stèona
155.	Vin	stèona
156.	Str	stèona
157.	Ste	stèlna
158.	Nug	stèvona
159.	Lu	stévana
160.	Res	stèlna
161.	Bas	stèlna
162.	Hri	stèvana
163.	DR	stèvona
164.	Podr	stèona / stevạna
165.	Per	stévana
166.	Pše	stèvana
167.	Div	stévana / stèana
168.	Dbt	stèona
169.	Im	stévana
170.	GB	stèona
171.	T-P	stèvana
172.	Žep	stavóna
173.	Lup	stèona
174.	Rav	stèvona
175.	Mis	stèvona
176.	Dop	stéona
177.	Kom	stèvona
178.	Oča	stèona
179.	S-V	stèvona
180.	KVr	stèvana
181.	Po	stèvạna
182.	SŠ	stèvena
183.	Ukr	stéona
184.	Raj	stévona
185.	Med	stèona
186.	Bob	stèona
187.	Siv	stèona
188.	VBu	stèvana
189.	Pop	stèvena
190.	Vrb	stèvona
191.	Liš	stèvana
192.	Mo	stèvona
193.	Jake	stèona
194.	NGr	stè:lna
195.	DSv	stèvona
196.	GKo	stèvona
197.	GSm	stèvana
198.	Srđ	stèvana
199.	Mah	stèvona
200.	Dol	stèvana
201.	Grb	stèvana
202.	DI	stèona
203.	Mel	stèvena / stèvạna
204.	Trn	stèvana
205.	Koz	stèvona
206.	GSr	stèlna
207.	BD	stèlna
208.	Pru	stèlna
209.	Suh	stèlna
210.	Šur	stèvona
211.	MDu	stè:lna / stèvana
212.	Jase	stèvena
213.	GKa	stèvana
214.	Dab	stèlena
215.	KJe	stèvena
216.	Oraš	stèvona / skòtna
217.	Loh	stèna / stèlna / stevna
218.	Dob	stèlna
219.	Spa	stèvana
220.	Iza	stèona
221.	Ćor	stèvona
222.	Jez	stèvana / stévana
223.	Buž	stèvona / stèvena
224.	MKl	stèona
225.	Bih	stèona
226.	Tuh	stèona
227.	Dub	stèvona
228.	Dola	stèvena
229.	Svo	stèona
230.	GT	stèona

Komentar

Oblik bez sekundarnog sonanta *v* u Njd. pridjeva ‘steona’ odlika je dvije petine ispitanih govora: u osamdeset jednom mjestu zapisano je samo *steona*, a u deset mjesta naporedo s oblicima *stevana*, *stevona*. Sekundarni sonant *v* u oblicima *stevana*, *stevona* odlika je tri petine mjesnih govora: u sto dvadeset sedam mjesta zapisani su samo ovi oblici, a u deset *stevana*, *stevona* / *steona*. Samo oblik *stelna* ima dvanaest ispitanih govora.

Mjesni govori u kojima se upotrebljava oblik *steona* nalaze se uglavnom u Hercegovini u zapadnim dijelovima i uz rijeku Neretvu, a u Bosni je većina njih istočno od granice: Strojice (kod Šipova), Vinac i Divičani (kod Jajca) te Dobratići (kod Skender-Vakufa) u srednjoj, Očauš i Ukrinica (kod Teslića) te Jakeš (kod Modriče) u sjevernoj Bosni; najviše ih je na prostoru od Ilijaša, Sokoca i Han-Pijeska na jugu do Tuzle i Lukavca na sjeveru, te u maglajskom i tešanjsko-teslićkom kraju. Oblici sa sekundarnim *v* povezuju mnoge govore širom Bosne i Hercegovine; češći su u istočnijim dijelovima Hercegovine nego u zapadnijim, a u Bosni su češći zapadnije nego istočnije od rijeke Bosne. Jedan hercegovački govor ima oblik *stelna*, a ostali su u sjeverozapadnoj, zapadnoj i jugozapadnoj Bosni, te u okolici Odžaka i Brčkog.

Oblik bez sekundarnog *v* u Njd. pridjeva ‘steona’ najčešći je u govorima Hrvata – od pedeset njih dvadeset sedam poznaje ovaj oblik (u dvadeset šest mjesta samo je *steona*, a u M60 *steona* / *stevona*). Sekundarno *v* u oblicima *stevana*, *stevona* najprisutnije je u govorima Srba – od osamdeset njih pedeset devet ima ove oblike (pedeset četiri samo ove oblike, a pet naporedo i oblike sa sekundarnim sonantom *v* i oblik bez njega). Oblik *stelna* najrašireniji je u govorima Srba – jedini je u sedam ovih govora, a potvrđen je i u govorima Hrvata (M136 i M218) i govorima Bošnjaka (*stelna* u M207, M209 i *stelena* u M114).

Literatura

Bulić 2013: 136; Dalmacija 1997: 87; Dragičević 2007: 345; Halilović 2002: 340; Jahić 2002: 167; Peco 1975: 151; Peco 2001: 689; Petrović 1970: 342; Valjevac 2002: 146; Vujičić i dr. 1979: 57, 98; Vujičić 1981: 205; Vujičić 1985: 166; Vujičić 1990: 85.

Etimologija

psl. *sъtelьna (rus. сте́льная, polj. cielna) ← pie. *tel-

stẽona: prid. nastao pref. tvorbom od psl. *telę̃ i *sъ-, a korijenski dio izvodi se iz pie. *tel-.

Literatura

Skok 1973: III: 455; Brückner 1985: 60; Fasmer 1987: III: 753; Snoj 2016: 777.

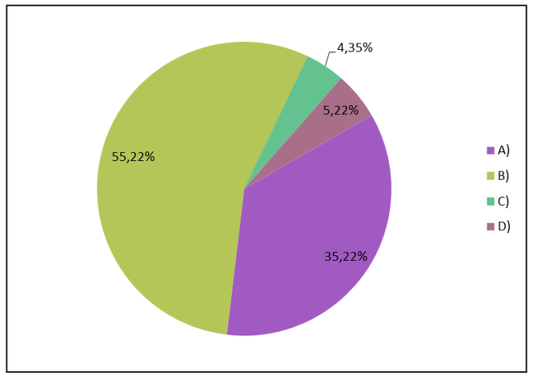

Ukupno (230):
A) 81 (35,22%)
B) 127 (55,22%)
C) 10 (4,35%)
D) 12 (5,22%)

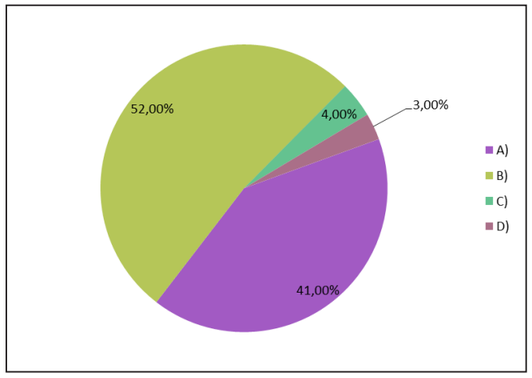

Bošnjaci (100):
A) 41 (41,00%)
B) 52 (52,00%)
C) 4 (4,00%)
D) 3 (3,00%)

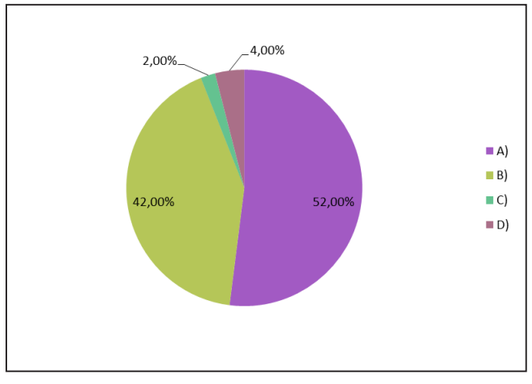

Hrvati (50):
A) 26 (52,00%)
B) 21 (42,00%)
C) 1 (2,00%)
D) 2 (4,00%)

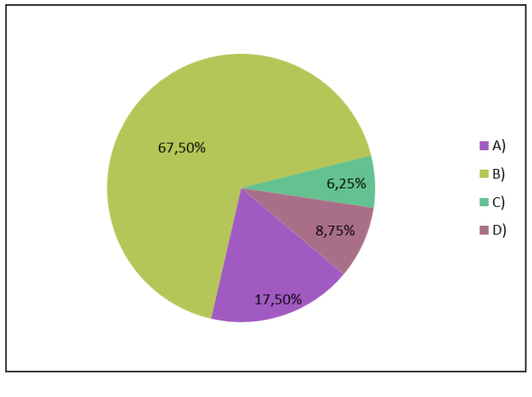

Srbi (80):
A) 14 (17,50%)
B) 54 (67,50%)
C) 5 (6,25%)
D) 7 (8,75%)

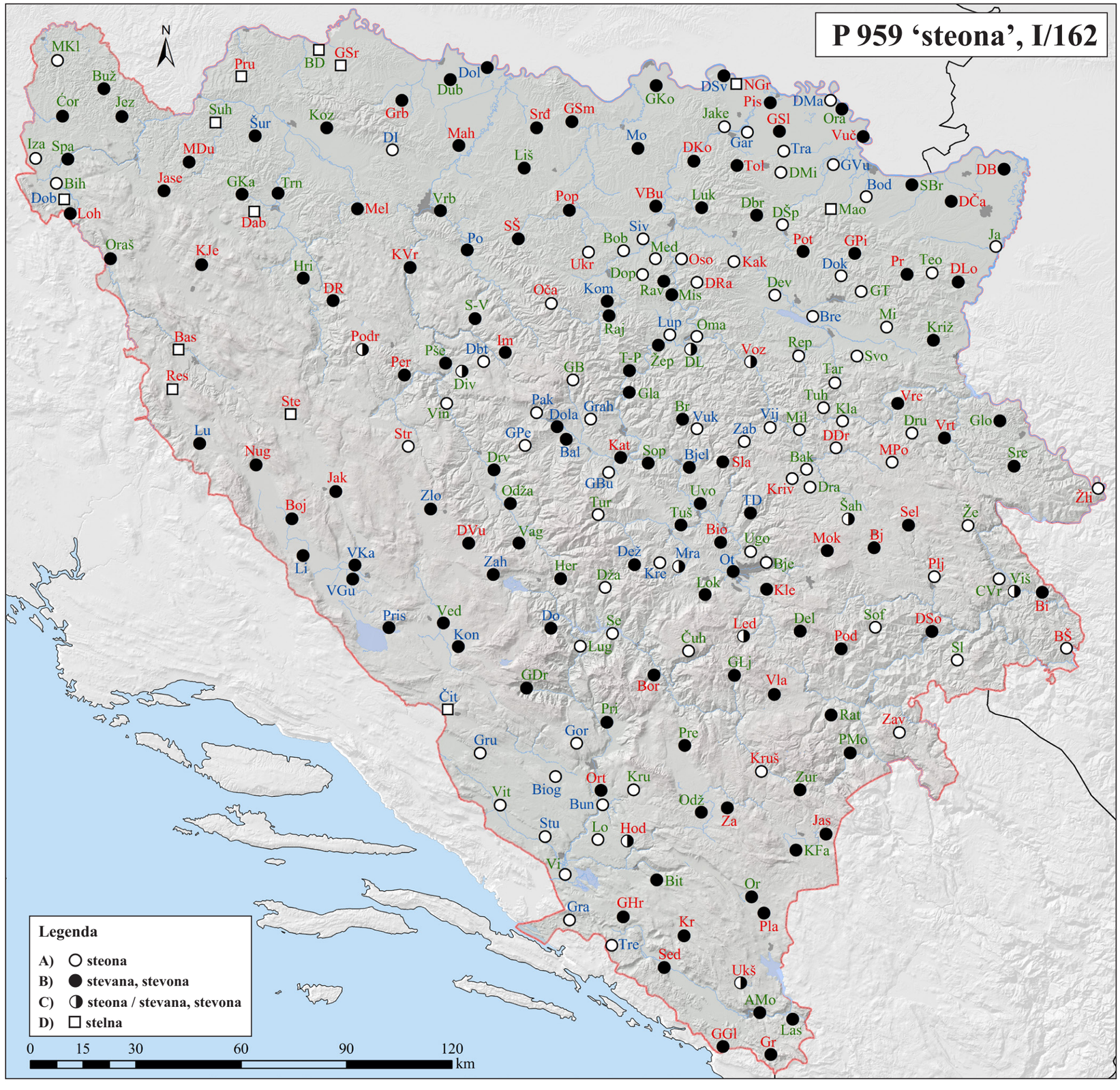

P 1388 ‘zrak’, I/163		
Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	zrà:k / vàzdu^{x}
2.	GGl	zdrà:k / vázdu:^{x}
3.	AMo	zrà:k / vázdu:x / xáva / à:rija
4.	Las	xáva
5.	Ukš	zrà:k / vàzdu: / áva
6.	Pla	zdrá:k / vázdu:x
7.	Or	zdrá:k
8.	Kr	zrà:k / vàzdu: / áva
9.	Sed	zdrà:k / à:rija
10.	Tre	zrà:k
11.	Gra	zrà:k / vázdux
12.	GHr	zrà:k / vázdu^{x}
13.	Bit	zrà:k
14.	Vi	vázdu:x
15.	Lo	xáva
16.	Hod	zdrà:k / xáva
17.	Bun	xáva
18.	Ort	zrà:k
19.	Kru	zdrà:k
20.	Odž	zdrà:k
21.	Za	zdrà:k / vázdu:
22.	Kruš	zrà:k / à:rija
23.	Zur	zdrà:k / zrà:k / vázdu^{x}
24.	KFa	zrà:k / vázdu:x
25.	Jas	zdrà:k
26.	PMo	xáva / zrà:k
27.	Zav	vázdux / zrà:k
28.	Rat	zdrà:k
29.	Vla	vàzdu: / óva
30.	GLj	xàva
31.	Pre	zdrà:k
32.	Pri	zdrà:k
33.	Lug	zrà:k / xáva
34.	Se	zrà:k / xáva
35.	Bor	vázdu:
36.	Čuh	zrà:k / xáva
37.	Led	zrà:k
38.	Del	xáva / zrà:k
39.	Pod	vázdux / zdrà:k
40.	Sof	zrà:k / xáva
41.	DSo	vàzdu:
42.	Sl	zrà:k / vàzdu:x / xáva
43.	BŠ	vàzdu:k / zrà:k
44.	Bi	vàzdu:k
45.	Viš	xáva
46.	CVr	vázdu:x
47.	Plj	zrà:k
48.	Že	zràka / xáva
49.	Sel	ždrà:k / vázduk / áva
50.	Bj	vàzdu:k / zdrà:k
51.	Mok	vàzduk
52.	Šah	zr̨à:k / xáva
53.	Bje	zrà:k / xáva
54.	Kle	zrà:k
55.	Ugo	zrà:k / xàva
56.	TD	zrà:k
57.	Bio	zdrà:k / vàzdu:
58.	Ot	zrà:k / zdrà:k
59.	Lok	vázdux / zdrà:k / xàva
60.	Mra	zdrà:k / vàzdu
61.	Kre	zdrà:k / zrà:k / vàzdu:
62.	Dež	zrà:k / vàzdu:
63.	Dža	zdrà:k / xáva
64.	Tur	xáva
65.	Kat	ždrà:k
66.	Bak	zrà:k / xáva
67.	Tuš	xàva / zr̨à:k
68.	Uvo	zrà:k / xáva
69.	Kriv	zrà:k
70.	Dra	zrà:k
71.	DDr	zrà:k / xáva / áva
72.	MPo	vázdu:k / zrà:k
73.	Sre	vázdu:^{x}
74.	Žli	vàzdu:k / zrà:k
75.	Glo	zrà:k / xáva
76.	Vrt	zrà:k
77.	Dru	xáva
78.	Vre	vàzdu
79.	Križ	zrà:k / xáva
80.	Mi	vàzdu:^{x} / zdrà:k
81.	Tar	zrà:k
82.	Kla	zrà:k / xáva
83.	Mil	zrà:k
84.	Rep	vázdux
85.	Voz	zrà:k
86.	Vij	zrà:k
87.	Zab	zrà:k / vàzdu:x
88.	Sla	zrà:k / vàźdu:
89.	Bjel	vàzdu
90.	Sop	zrà:k
91.	Vuk	zrà:k
92.	Br	zrà:k / xáva
93.	GBu	zrà:k
94.	Bal	ždrà:k
95.	Grah	zdrà:k
96.	Gla	xą́vą
97.	DL	zrà:k
98.	Oma	zr̨à:k / xą́va
99.	DRa	zdrà:k
100.	Oso	zdrà:k
101.	Kak	zdr̨à:k / ždr̨à:k
102.	Dev	zrà:k
103.	Bre	zrà:k
104.	Dok	zrà:k
105.	GPi	ždrà:k
106.	Pr	vàzdu:k
107.	DLo	zrà:k
108.	Teo	zrà:k / xáva / ^{x}áva
109.	Ja	xáva
110.	DČa	zrà:k
111.	DB	zrà:k / vàzdu:x
112.	SBr	zrà:k / vázdux / xáva
113.	Bod	zrà:k
114.	Mao	xáva
115.	Pot	ždrà:k
116.	DŠp	xáva / zrà:k
117.	Dbr	xą́va
118.	Luk	zr̨à:k / xáva
119.	DMi	vàzdux
120.	GVu	zrà:k
121.	Vuč	zrà:k
122.	Ora	zrà:k
123.	DMa	zrà:k
124.	Tra	zrà:k
125.	GSl	zdrà:k
126.	Tol	vàzdu:x
127.	DKo	zr̨à:k / áva
128.	Gar	zrà:k / vázu^{x}
129.	Pis	zdrà:k
130.	Stu	zrà:k / zdrà:k
131.	Vit	xáva
132.	Gru	vázdu:
133.	Biog	zdrà:k
134.	Gor	zrà:k / zdrà:k / áva
135.	GDr	zdrà:k / áva
136.	Čit	vázdu:
137.	Kon	zrà:k
138.	Pris	zrà:k
139.	Ved	zdrà:k / vázduk
140.	Do	zrà:k / vázdu:
141.	Zah	zdrà:k / áva
142.	Her	xáva
143.	Vag	zdrà:k / xáva
144.	Odža	zrà:k / xáva
145.	DVu	vázduk
146.	VGu	zdrà:k
147.	VKa	zdrà:k
148.	Li	zrà:k / à:rija
149.	Boj	zdrà:k
150.	Jak	zrà:k / vàzdu:k
151.	Zlo	zdrà:k
152.	Drv	zrà:k / xáva
153.	GPe	zdrà:k / vázdux
154.	Pak	ždrà:k
155.	Vin	xáva / zrà:k
156.	Str	zrà:k / vàzdu^{x}
157.	Ste	vázduk
158.	Nug	zdrà:k
159.	Lu	zdrà:k
160.	Res	ždrà:k
161.	Bas	ždrà:k
162.	Hri	zrà:k / ždrà:k / xava
163.	DR	zdrà:k
164.	Podr	zrà:k / vàzdu:
165.	Per	vázduk
166.	Pše	zdrà:k
167.	Div	zrà:k / vázdu^{x}
168.	Dbt	zrà:k
169.	Im	zdrà:k / vázdu
170.	GB	zrà:k / xáva
171.	T-P	zr̨à:k / xą́va
172.	Žep	xáva
173.	Lup	zdrà:k
174.	Rav	zrà:k / xáva
175.	Mis	xáva
176.	Dop	xáva
177.	Kom	zrà:k
178.	Oča	zdrà:k
179.	S-V	vázdu:^{x}
180.	KVr	zrà:k / zdrà:k / ždrà:k
181.	Po	ždrà:k
182.	SŠ	zrà:k
183.	Ukr	vàzduk / zdrà:k
184.	Raj	zvrà:k
185.	Med	zrà:k
186.	Bob	zrà:k / vázdux / xáva
187.	Siv	zdrà:k
188.	VBu	zrà:k / vàzdu:^{x}
189.	Pop	vázdu^{k}
190.	Vrb	vázdu:x
191.	Liš	zrà:k
192.	Mo	ždrà:k
193.	Jake	zrà:k
194.	NGr	zdr̨à:k
195.	DSv	zrà:k
196.	GKo	xáva
197.	GSm	vàzdu:x
198.	Srđ	ždrà:k
199.	Mah	vàzdu:x
200.	Dol	zrà:k
201.	Grb	ždrà:k / vázdu:
202.	DI	zdrà:k
203.	Mel	zrà:k / vàzdu: / zr̨à:k
204.	Trn	zdrà:k
205.	Koz	zrà:k
206.	GSr	ždrà:k / vàzdux
207.	BD	xáva
208.	Pru	ždrà:k
209.	Suh	ždr̨à:k
210.	Šur	ždrà:k
211.	MDu	ždrà:k / vázdux
212.	Jase	ždrà:k
213.	GKa	zrà:k / zdrà:k
214.	Dab	zrà:k
215.	KJe	ždrà:k
216.	Oraš	ždrà:k
217.	Loh	ždrà:k
218.	Dob	zrà:k
219.	Spa	ždrà:k
220.	Iza	ždrà:k
221.	Ćor	zrà:k / xáva / vázdux
222.	Jez	ždr̨à:k / zdr̨à:k
223.	Buž	ždr̨à:k
224.	MKl	ždrà:k
225.	Bih	zrà:k / vázdux
226.	Tuh	zrà:k / vázdu^{x} / xáva
227.	Dub	xáva / zr̨à:k
228.	Dola	zrà:k
229.	Svo	zrà:k
230.	GT	zrà:k

Komentar

Oblik bez sekundarnog suglasnika *d* u Njd. imenice ‘zrak’ odlika je polovine ispitanih govora: u sto sedam mjesta zapisano je samo *zrak*, a u devet *zrak* / *zdrak*. Sekundarno *d* ima osamdeset jedan mjesni govor: sedamdeset dva imaju samo *zdrak*, a devet *zdrak* / *zrak*. Oblik *zvrak* potvrđen je u M184.

I bosanski i hercegovački govori imaju oba ova oblika: općenito, oblik *zrak* češći je istočno od rijeke Bosne, a oblik *zdrak* zapadno od Neretve i Vrbasa.

Oblik bez sekundarnog suglasnika *d* u Njd. imenice ‘zrak’ najprisutniji je u govorima Hrvata – od pedeset njih imaju ga dvadeset devet (dvadeset pet samo *zrak*, a četiri *zrak* / *zdrak*), a najrjeđi je u govorima Srba – odlika je jedne petine ovih govora (trideset jedan mjesni govor ima samo *zrak*, a jedan ima *zrak* / *zdrak*). Sekundarno *d* najčešće je u govorima Srba – od osamdeset njih trideset šest ima ovaj oblik (trideset pet samo *zdrak*, a jedan *zdrak* / *zrak*), dok je najrjeđi u govorima Bošnjaka – od sto istraženih dvadeset četiri imaju oblik *zdrak* (dvadeset samo *zdrak*, a četiri *zdrak* / *zrak*). Oblik *zvrak* potvrđen je u jednom mjesnom govoru Bošnjaka (M184, Rajševa kod Teslića).

Iz četrdeset jednog mjesta potječu nerelevantni odgovori (*hava*, *vazduh*).

Literatura

Baotić 1983: 99, 104; Brozović 2012: 317; Čustović 1961: 106; Dalmacija 1997: 87; Dešić 1976: 192-193; Đurović 1992: 194; FO 1981: 469, 473, 509; Halilović 2002: 340; Jahić 2002: 166; Kozomara 2016: 648; Okuka 1983: 69; Okuka 1983a: 69; Peco 1964: 108; Peco 1983: 256; Peco 1986: 152; Peco 2001: 690; Petrović 1970: 343; Petrović 1971: 84; Ramić 1999: 331; Valjevac 1983: 342; Valjevac 2002: 176; Vujičić i dr. 1979: 98-99; Vujičić 1981: 203; Vujičić 1985: 166-167.

Etimologija

psl. *zôrkъ (stsl. зракъ: lik, rus. зóрок: pogled, polj. wzrok: vid, pogled) ← pie. *g’^{h}ór-ko-

zrâk: psl. *zôrkъ ‘vid, pogleđ’ izvodi se iz pie. *g’^{h}ór-ko- < *g’^{h}er- ‘sijati, blještati’, kao i gl. zrěti. Metatezom likvide psl. skupina *tort* u jsl. jezicima prešla je u *trat*. Značenje ‘vazduh’ je po semantičkom zakonu sinegdohe.

Literatura

Skok 1973: III: 660-661; Brückner 1985: 641; Fasmer 1986: II: 105; Snoj 2016: 882.

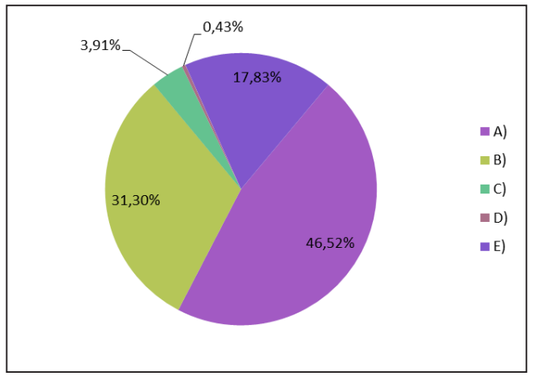

Ukupno (230):
A) 107 (46,52%)
B) 72 (31,30%)
C) 9 (3,91%)
D) 1 (0,43%)
E) 41 (17,83%)

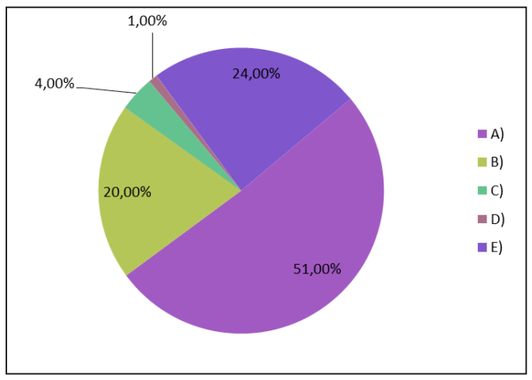

Bošnjaci (100):
A) 51 (51,00%)
B) 20 (20,00%)
C) 4 (4,00%)
D) 1 (1,00%)
E) 24 (24,00%)

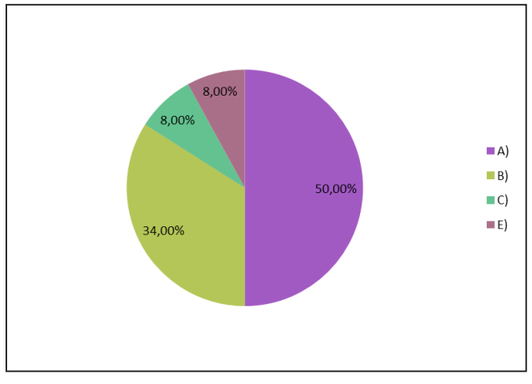

Hrvati (50):
A) 25 (50,00%)
B) 17 (34,00%)
C) 4 (8,00%)
E) 4 (8,00%)

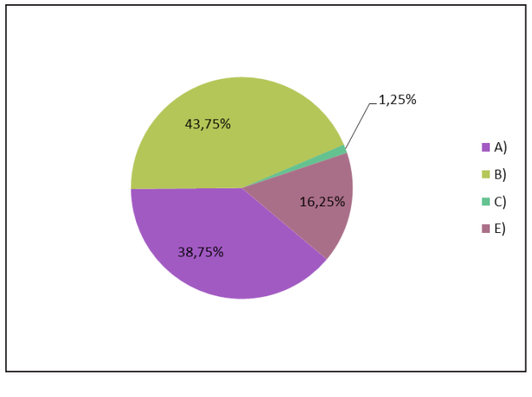

Srbi (80):
A) 31 (38,75%)
B) 35 (43,75%)
C) 1 (1,25%)
E) 13 (16,25%)

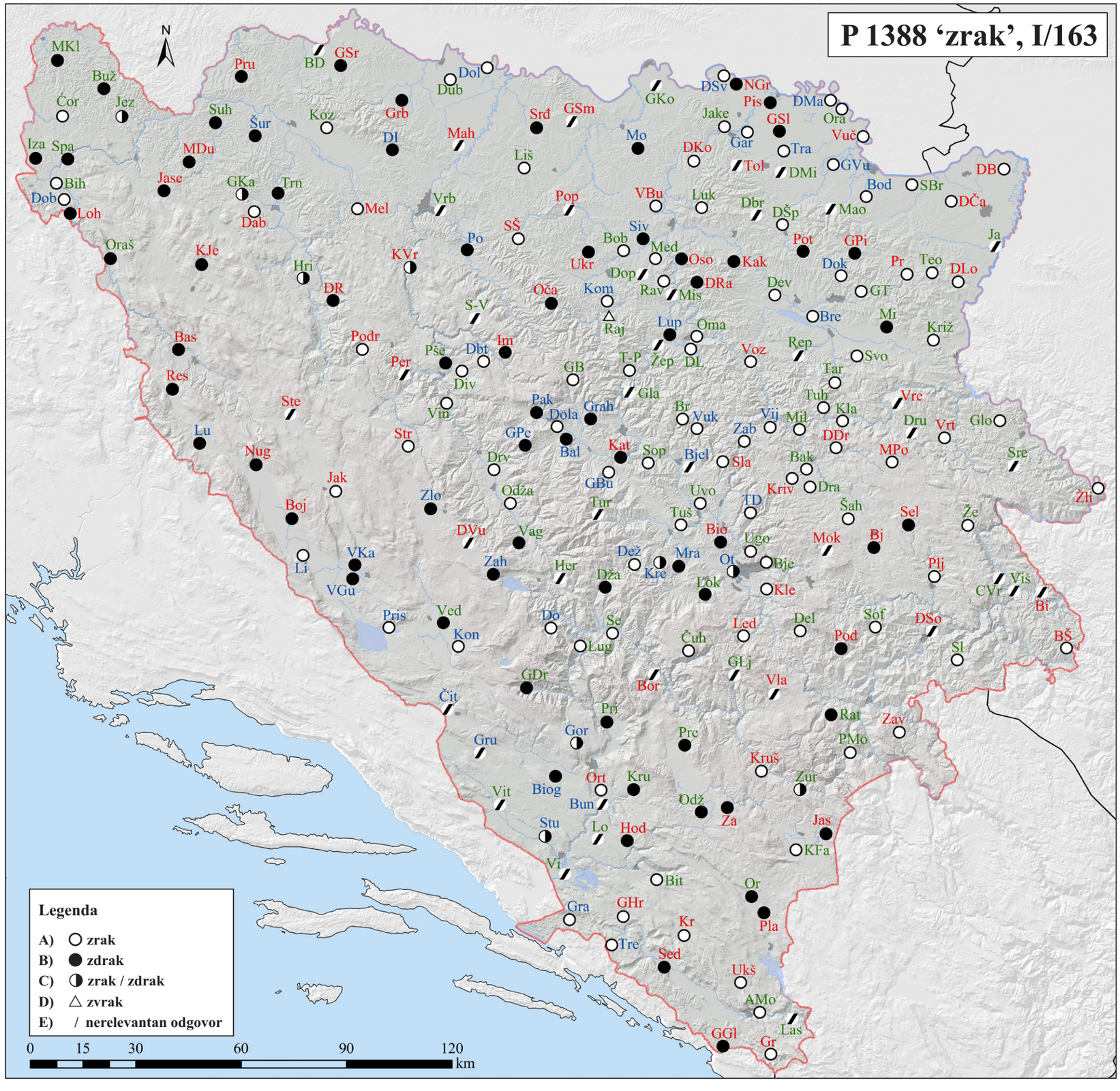

P 914 ‘ular’, ‘jular’ I/164

Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	ògla:v
2.	GGl	úla:r
3.	AMo	júla:r
4.	Las	òglav
5.	Ukš	ùla:r / ògla:v
6.	Pla	ògla:v
7.	Or	òglav
8.	Kr	ògla:v
9.	Sed	òglav
10.	Tre	ògla:v
11.	Gra	ògla:v
12.	GHr	ògla:v
13.	Bit	ògla:v
14.	Vi	ògla:v / júla:r
15.	Lo	ògla:v
16.	Hod	ògla:v
17.	Bun	jùla:r
18.	Ort	ògla:v
19.	Kru	ògla:v
20.	Odž	úla:r / ògla:v
21.	Za	úla:r / ògla:v
22.	Kruš	ògla:v / júla:r
23.	Zur	ògla:v
24.	KFa	júla:r
25.	Jas	ògla:v
26.	PMo	júla:r
27.	Zav	júla:r
28.	Rat	júla:r
29.	Vla	júlar / óglav
30.	GLj	óglav / júlar
31.	Pre	ògla:v
32.	Pri	ògla:v / úla:r
33.	Lug	júla:r
34.	Se	júla:r
35.	Bor	júla:r
36.	Čuh	ògla:v
37.	Led	júla:r / oglávina
38.	Del	júla:r
39.	Pod	júla:r
40.	Sof	júla:r
41.	DSo	júla:r
42.	Sl	júra:l / júla:r
43.	BŠ	júla:r
44.	Bi	júla:r
45.	Viš	úla:r / júla:r
46.	CVr	júla:r
47.	Plj	júla:r
48.	Že	júla:r
49.	Sel	júla:r
50.	Bj	júla:r
51.	Mok	júla:r / úzda
52.	Šah	júla:r
53.	Bje	júla:r
54.	Kle	júla:r
55.	Ugo	júla:r
56.	TD	júla:r
57.	Bio	oglávina
58.	Ot	oglávina / júla:r
59.	Lok	júla:r
60.	Mra	júla:r
61.	Kre	jú:la:r
62.	Dež	ú:la:r
63.	Dža	júla:r
64.	Tur	júla:r
65.	Kat	Íúla:r
66.	Bak	júla:r
67.	Tuš	júla:r / julà:r
68.	Uvo	julà:r
69.	Kriv	júla:r
70.	Dra	julà:r
71.	DDr	júla:r / úzda
72.	MPo	júla:r
73.	Sre	júra:l
74.	Žli	júla:r
75.	Glo	júla:r
76.	Vrt	júla:r
77.	Dru	júla:r
78.	Vre	júla:r
79.	Križ	júra:l
80.	Mi	óglavina
81.	Tar	julà:r / oglávina
82.	Kla	julà:r / jurà:l / oglávina
83.	Mil	julà:r / oglávina
84.	Rep	júla:r
85.	Voz	júla:r
86.	Vij	júla:r
87.	Zab	júla:r
88.	Sla	óglavina
89.	Bjel	júla:r
90.	Sop	júla:r
91.	Vuk	júla:r
92.	Br	jùla:r
93.	GBu	júla:r
94.	Bal	júla:r
95.	Grah	júla:r
96.	Gla	ùlą:r / ǫglą̀v
97.	DL	júlar
98.	Oma	júlą̀:r / ogláva:r
99.	DRa	júla:r
100.	Oso	oglávina
101.	Kak	úla:r
102.	Dev	júla:r
103.	Bre	júla:r
104.	Dok	júla:r
105.	GPi	júla:r
106.	Pr	júla:r
107.	DLo	júla:r
108.	Teo	júra:l / ogláva:r
109.	Ja	glávina
110.	DČa	oglávina / júla:r
111.	DB	júla:r
112.	SBr	júla:r / oglávina / xà:m
113.	Bod	júla:r
114.	Mao	ulà:r
115.	Pot	júlą̀:r
116.	DŠp	julą̀:r / oglavą̀:r
117.	Dbr	ulà:r
118.	Luk	júrą̀:l
119.	DMi	júla:r
120.	GVu	júla:r
121.	Vuč	júla:r
122.	Ora	júla:r
123.	DMa	ulã:r
124.	Tra	júla:r
125.	GSl	júla:r
126.	Tol	oglávina / júla:r
127.	DKo	oglávna
128.	Gar	oglávina
129.	Pis	júla:r / oglávina
130.	Stu	ògla:v
131.	Vit	úla:r
132.	Gru	úla:r
133.	Biog	ògla:v
134.	Gor	ògla:v
135.	GDr	ògla:v
136.	Čit	ògla:v
137.	Kon	ògla:v
138.	Pris	júla:r
139.	Ved	júla:r
140.	Do	úla:r
141.	Zah	júla:r
142.	Her	júla:r
143.	Vag	júla:r
144.	Odža	júla:r
145.	DVu	júla:r
146.	VGu	júla:r
147.	VKa	júla:r
148.	Li	júla:r
149.	Boj	júla:r
150.	Jak	júla:r
151.	Zlo	júla:r
152.	Drv	júla:r
153.	GPe	júla:r
154.	Pak	júla:r
155.	Vin	júla:r
156.	Str	júla:r / povódac
157.	Ste	júla:r
158.	Nug	ú:lar
159.	Lu	úla:r / ògla:v
160.	Res	úla:r / povó:dac
161.	Bas	úla:r
162.	Hri	júla:r / óglav / ú:zda
163.	DR	úla:r
164.	Podr	úla:r
165.	Per	júla:r
166.	Pše	júla:r
167.	Div	júla:r / oglávina
168.	Dbt	júla:r
169.	Im	júla:r
170.	GB	júra:l
171.	T-P	ǫglav
172.	Žep	ÍúĺÍa:r
173.	Lup	júla:r
174.	Rav	júla:r
175.	Mis	júlą̀:r / xà:m
176.	Dop	júla:r / oglávʲna
177.	Kom	vilà:r
178.	Oča	úla:r
179.	S-V	júla:r
180.	KVr	úla:r
181.	Po	júla:r
182.	SŠ	úla:r
183.	Ukr	úla:r
184.	Raj	júla:r
185.	Med	júla:r
186.	Bob	júla:r / já:ram / óglavina
187.	Siv	júla:r
188.	VBu	úla:r / ògla:v / óglavina
189.	Pop	úla:r / óglavina
190.	Vrb	júla:r
191.	Liš	oglávina
192.	Mo	júla:r
193.	Jake	júlą̀:r
194.	NGr	úla:r
195.	DSv	óglavina
196.	GKo	óglavina
197.	GSm	úla:r
198.	Srđ	úla:r / oglávina
199.	Mah	úla:r
200.	Dol	úla:r / óglavina
201.	Grb	úla:r / oglávina
202.	DI	oglávna
203.	Mel	ùla:r
204.	Trn	júla:r
205.	Koz	júla:r / ògla:v
206.	GSr	úla:r
207.	BD	úla:r
208.	Pru	úla:r / ú:zda
209.	Suh	julą̀:ra
210.	Šur	úla:r
211.	MDu	úla:r
212.	Jase	úla:r
213.	GKa	ògla:v
214.	Dab	júla:r
215.	KJe	úla:r
216.	Oraš	júla:r / ògla:v
217.	Loh	úla:r / óglav
218.	Dob	úla:r / ògla:v
219.	Spa	ÍúĺÍa:r / ògla:v
220.	Iza	ÍúĺÍa:r
221.	Ćor	júĺÍa:r
222.	Jez	ÍùĺÍa:r
223.	Buž	ÍúĺÍar
224.	MKl	ÍúĺÍa:r
225.	Bih	ògla:v
226.	Tuh	oglávina / julà:r
227.	Dub	júlą̀:r / póvodac
228.	Dola	júla:r
229.	Svo	julà:r
230.	GT	úla:r

Komentar

Sekundarni sonant *j* u Njd. imenice ‘jular’ ima sto četrdeset jedan istraženi govor: u sto četrdeset mjesta zapisan je samo oblik *jular*, a u M45 *jular* / *ular*. Oblik bez sonanta *j* imaju četrdeset četiri mjesna govora: četrdeset tri samo *ular*, a jedan *ular* / *jular*. Oblik *Íular*, *ÍuĺÍar* potvrđen je u sedam mjesnih govora.

S obzirom na velik broj nerelevantnih odgovora iz mjesnih govora Hercegovine, može se samo konstatirati da su na ovom području zapisani oblici *jular* i *ular*. Oblik *jular* imaju mnogi govori širom Bosne; preovlađujući je u istočnoj, sjeveroistočnoj, srednjoj i jugozapadnoj Bosni do granice: Bojmunte (kod Livna) u jugozapadnoj, Perućica (kod Jajca) i Skender-Vakuf u srednjoj te Jakeš (kod Modriče) u sjevernoj Bosni, dok je oblik *ular* češći na prostoru od Bosanskog Grahova u zapadnoj i Odžaka u sjevernoj Bosni do rijeke Une. Mjesni govori u kojima se upotrebljava oblik *Íular*, *ÍuĺÍar* nalaze se u Cazinskoj krajini i srednjoj Bosni (Žepče i okolica Busovače).

Sekundarni sonant *j* u Njd. imenice ‘jular’ najčešći je u govorima Bošnjaka – od sto istraženih sedamdeset govora ima ovaj oblik (šezdeset devet samo oblik *jular*, a jedan *jular* / *ular*), a najrjeđi je u govorima Srba – polovina ovih govora ima samo *jular*. Oblik *ular* najprisutniji je u govorima Srba – trećina ovih govora ima samo *ular*, a najslabije se javlja u govorima Bošnjaka – u devet mjesta zapisano je *ular*. Oblik *Íular*, *ÍuĺÍar* poznaje šest mjesnih govora Bošnjaka i jedan mjesni govor Srba (*Íular* u M65, Katići kod Busovače).

Iz trideset devet mjesta potječu nerelevantni odgovori (*oglav*, *oglavina*, *vilar*).

Literatura

Bulić 2014: 83; Baotić 1983: 91; Dalmacija 1997: 86; Dragičević 2007: 345; Đukanović 1983: 212; Đurović 1992: 152; Halilović 1990: 286; Halilović 2002: 340; Halilović 2009: 50; Peco 2001: 689; Ramić 1999: 314; Simić 1978: 58; Valjevac 1983: 335; Valjevac 2002: 149, 153; Vujičić i dr. 1979: 98; Vujičić 1981: 205; Vujičić 1985: 166; Vujičić 1990: 88.

Etimologija

osm. tur. yular ← grč. eúlēra

ùlār: balkanski turcizam grč. porijekla čije je značenje ‘oglavina i povodac za konja od užeta’.

Literatura

Škaljić 1966: 374; Skok 1973: III: 541.

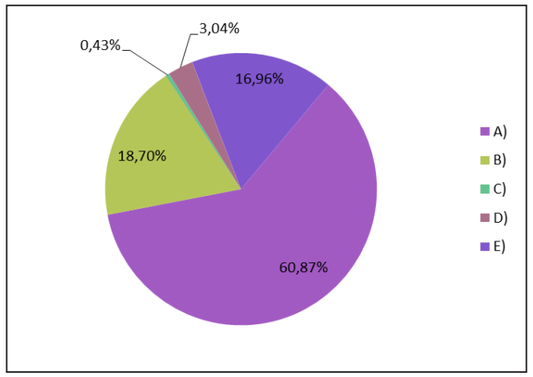

Ukupno (230):
A) 140 (60,87%)
B) 43 (18,70%)
C) 1 (0,43%)
D) 7 (3,04%)
E) 39 (16,96%)

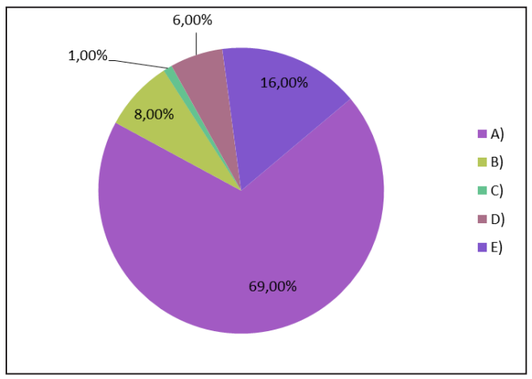

Bošnjaci (100):
A) 69 (69,00%)
B) 8 (8,00%)
C) 1 (1,00%)
D) 6 (6,00%)
E) 16 (16,00%)

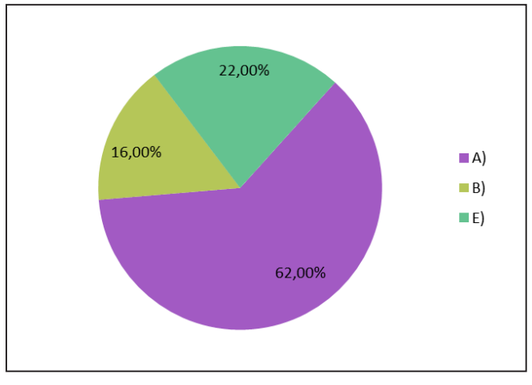

Hrvati (50):
A) 31 (62,00%)
B) 8 (16,00%)
E) 11 (22,00%)

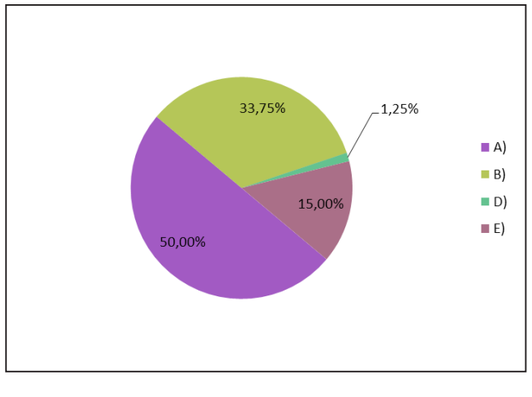

Srbi (80):
A) 40 (50,00%)
B) 27 (33,75%)
D) 1 (1,25%)
E) 12 (15,00%)

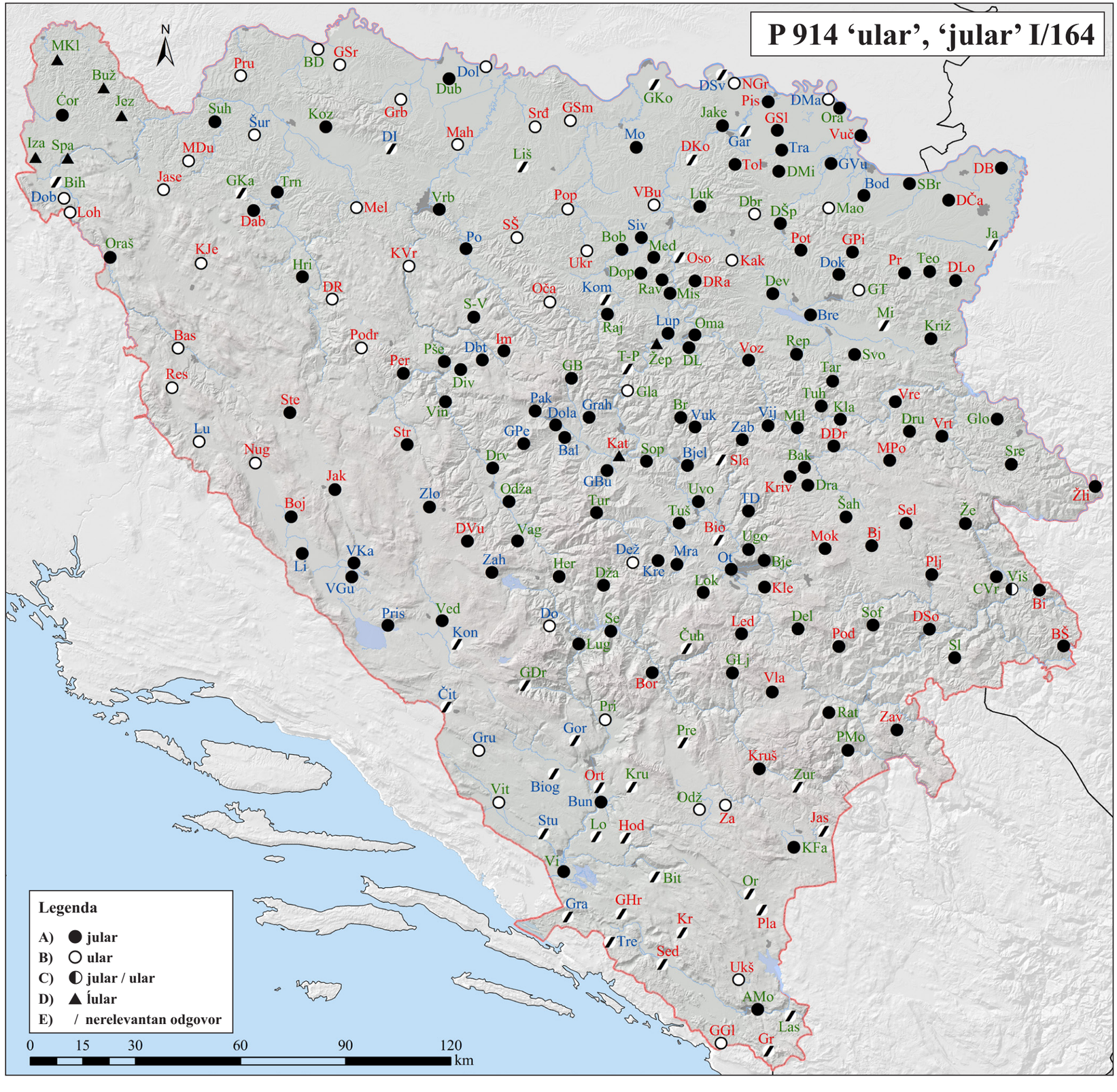

P 1939 ‘opet’, I/165		
Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	jópe:t
2.	GGl	jòpe:t
3.	AMo	jópe:t
4.	Las	jòpe:t
5.	Ukš	òpe:t / jòpe: / jòpe:t
6.	Pla	jòpe:t
7.	Or	jòpet
8.	Kr	òpe:t / jòpe:t / jòpe:
9.	Sed	jòpe:t
10.	Tre	òpe:t
11.	Gra	òpe:t
12.	GHr	òpe:t
13.	Bit	jópe
14.	Vi	òpe:t
15.	Lo	òpe:t / jòpe:t
16.	Hod	òpe:t
17.	Bun	jòpe / jòpet
18.	Ort	òpe:t
19.	Kru	jòpe:
20.	Odž	jòpe:
21.	Za	jòpe:
22.	Kruš	jòpe: / jòpe:t
23.	Zur	òpe:t
24.	KFa	jòpe:t
25.	Jas	jòpe:t
26.	PMo	jòpe:
27.	Zav	òpe:
28.	Rat	òpe:
29.	Vla	òpe:
30.	GLj	òpe:
31.	Pre	ópe:
32.	Pri	jòpe:
33.	Lug	ópe:t / ópe: / jópe:t / jópe:
34.	Se	ópe: / òpe: / òpe:ta / jòpe:
35.	Bor	òpe:t / òpe:ta
36.	Čuh	ópe: / jópe:
37.	Led	jópe:t / jópe: / ópe:
38.	Del	òpe:
39.	Pod	jòpe:t
40.	Sof	òpe:t
41.	DSo	jòpet
42.	Sl	jòpe / jòpet
43.	BŠ	ópe:t / òpe:t
44.	Bi	jòpe:t
45.	Viš	òpe:t
46.	CVr	jòpe:t
47.	Plj	jòpe: / jòpe:n / jòpe:na
48.	Že	jòpe: / jòpe:t
49.	Sel	jòpe:
50.	Bj	jòpe:
51.	Mok	jòpe: / òpe:
52.	Šah	òpe:t
53.	Bje	ópe:t
54.	Kle	òpe: / jòpe:
55.	Ugo	òpe:t
56.	TD	òpe:t
57.	Bio	ópe:ᵗ
58.	Ot	òpet
59.	Lok	jòpe:
60.	Mra	òpe:
61.	Kre	òpe:
62.	Dež	òpe:t
63.	Dža	ópe: / jópe: / ópe:t / jópe:t
64.	Tur	òpe:
65.	Kat	òpe:
66.	Bak	òpe: / òpe:t
67.	Tuš	òpe:
68.	Uvo	ópe:t / ópe:ta
69.	Kriv	jòpe: / jòpet
70.	Dra	òpe:t
71.	DDr	jòpe:t / jòpe: / jòpe:na
72.	MPo	jòpe:
73.	Sre	òpe: / òpe:t
74.	Žli	òpe:
75.	Glo	òpe:
76.	Vrt	òpe:
77.	Dru	ópe:
78.	Vre	ópe:
79.	Križ	òpe:
80.	Mi	jópe:
81.	Tar	òpe:t
82.	Kla	òpe:t
83.	Mil	òpe:t
84.	Rep	ópe:t / opè:t
85.	Voz	òpe:t
86.	Vij	òpe:t
87.	Zab	òpe: / òpe:t
88.	Sla	òpe: / òpe:t
89.	Bjel	òpe: / òpe:t
90.	Sop	ópe:t
91.	Vuk	ópe:t
92.	Br	òpe:
93.	GBu	òpe:t
94.	Bal	ópe:t
95.	Grah	ópe:t
96.	Gla	jǫ̀pe:ᵗ
97.	DL	opet
98.	Oma	jópe:
99.	DRa	òpe:ta
100.	Oso	òpe:t
101.	Kak	jǫpe:
102.	Dev	ópe:t
103.	Bre	òpe:t
104.	Dok	òpe:t
105.	GPi	jòpe:
106.	Pr	òpe:t
107.	DLo	òpe:
108.	Teo	òpe:
109.	Ja	òpe:
110.	DČa	ópe:t
111.	DB	òpe:
112.	SBr	ópe:
113.	Bod	jòpe:
114.	Mao	jopè:t
115.	Pot	òpe:t
116.	DŠp	opè:t / ópe:t / ópe:ta
117.	Dbr	jopę̀:
118.	Luk	ópe:ta
119.	DMi	òpe:t
120.	GVu	òpe:t / jòpe:t
121.	Vuč	jòpe:
122.	Ora	ópe:t
123.	DMa	òpe:
124.	Tra	ópe:t
125.	GSl	òpe:
126.	Tol	òpe:
127.	DKo	òpe:t
128.	Gar	òpe: / òpe:t / jópe:t / jópe:
129.	Pis	òpe:
130.	Stu	jòpe:
131.	Vit	òpe:t
132.	Gru	jòpe:t
133.	Biog	jòpe:t
134.	Gor	ópe:t / jópe:t
135.	GDr	jòpe:t / jòpe:ta
136.	Čit	òpe:t
137.	Kon	ópe: / òpe: / jópe: / jòpe:
138.	Pris	òpe:t / ópe:t / jòpe:t / jópe:t
139.	Ved	òpe:t
140.	Do	òpe:
141.	Zah	jòpe: / jòpe:t
142.	Her	jòpe: / jòpe:ta / jòpe:na
143.	Vag	jòpe:t
144.	Odža	òpe:t
145.	DVu	jòpe:
146.	VGu	òpe:t
147.	VKa	òpe:t
148.	Li	òpe:t
149.	Boj	jòpe:t
150.	Jak	jòpe:
151.	Zlo	òpe:t
152.	Drv	jòpe:t
153.	GPe	ópe:
154.	Pak	òpe:t
155.	Vin	òpe:t
156.	Str	jópe:
157.	Ste	jópeˑ / jòpe:
158.	Nug	jòpe:
159.	Lu	jòpe:t
160.	Res	jòpe:
161.	Bas	jòpe:
162.	Hri	jòpe:
163.	DR	jòpe:
164.	Podr	òpe:t / jòpe:t / jòpe:
165.	Per	jòpe:t
166.	Pše	jòpe:t
167.	Div	jòpe:t / òpe:t
168.	Dbt	òpe:t
169.	Im	òpe:
170.	GB	òpe:
171.	T-P	jǫ̀pe:
172.	Žep	òpe:ta
173.	Lup	òpe:t
174.	Rav	òpe:t / òpe:
175.	Mis	òpe:t
176.	Dop	jòpe:ᵗ / jòpe:na
177.	Kom	jòpe:t
178.	Oča	ópe:t
179.	S-V	òpe:t
180.	KVr	jòpe:t
181.	Po	òpe:t
182.	SŠ	òpe:t
183.	Ukr	ópe:t
184.	Raj	òpe:t
185.	Med	òpe:t
186.	Bob	ópe:
187.	Siv	opet
188.	VBu	òpe:t / òpe: / jòpe:
189.	Pop	ópe:t
190.	Vrb	òpe:t
191.	Liš	òpe:t
192.	Mo	ope / opet
193.	Jake	òpe:t
194.	NGr	òpe:t
195.	DSv	òpe:
196.	GKo	òpe:
197.	GSm	òpe:
198.	Srđ	ópe:t / ópe:
199.	Mah	òpe:t
200.	Dol	òpe:t
201.	Grb	òpe:t / jòpe:t
202.	DI	òpe:t
203.	Mel	òpe:t / jòpe:t / jòpe:
204.	Trn	òpe: / òpe:t / jòpe: / jòpe:t
205.	Koz	òpe:t
206.	GSr	òpe:t
207.	BD	jòpe
208.	Pru	jòpe:t
209.	Suh	ópe:t
210.	Šur	jòpe
211.	MDu	jòpe:
212.	Jase	jòpe:
213.	GKa	ópe:t
214.	Dab	òpe:t
215.	KJe	jòpe: / jòpe:tke
216.	Oraš	jòpe: / jòpe:t
217.	Loh	jòpe:
218.	Dob	òpe:t
219.	Spa	òpe:t
220.	Iza	jòpe:
221.	Ćor	jòpe:t / òpe:t
222.	Jez	jòpe:
223.	Buž	jópet
224.	MKl	jòpe:t
225.	Bih	òpe:t
226.	Tuh	òpe:t
227.	Dub	jòpe:
228.	Dola	òpe:t
229.	Svo	òpe:t
230.	GT	òpe:t

Komentar

Oblik bez sekundarnog sonanta *j* u riječi ‘opet’ odlika je dvije trećine ispitanih govora: u sto tridesetjednom mjestu zapisano je samo *opet* (*ope*), a u dvadeset dva *opet* (*ope*) / *jopet* (*jope*). Oblik sa sekundarnim *j* poznaje devedeset devet mjesnih govora: sedamdeset sedam samo *jopet* (*jope*), a dvadeset dva *opet* (*ope*) / *jopet* (*jope*).

I bosanski i hercegovački govori imaju oba oblika: oblik *opet* prevladava istočno od Vrbasa, a oblik *jopet* u širem pojasu od Cazinske krajine i granice koju čine rijeke Sana i Vrbas do istočne Hercegovine (izuzevši livanjski kraj i južnu Hercegovinu).

Oblik bez sekundarnog sonanta *j* u riječi ‘opet’ najčešći je u govorima Hrvata – od pedeset mjesnih govora četrdeset jedan ima oblik *opet*, *ope* (trideset šest samo *opet*, *ope*, a pet naporedo *opet* / *jopet*), dok je oblik *jopet* najčešći u govorima Srba – od osamdeset četrdeset četiri poznaju ovaj oblik (trideset pet kao jedini, a devet naporedo s oblikom bez sekundarnog *j*).

Literatura

Arnaut 2017: 106; Baotić 1983: 91, 100; Brabec 2012: 72, 77; Brozović 2012: 321; Čustović 1961: 94, 102, 106, 110; Dalmacija 1997: 84-86; Dešić 1976: 183; Dragičević 2007: 345-346; Đukanović 1983: 212; Đurović 1992: 157; Halilović 2002: 340; Jahić 2002: 128; Kozomara 2016: 644, 648; Peco 1975: 252; Peco 1983: 243; Peco 2001: 689; Pehlić 2006: 66; Ramić 1999: 314, 334; Simić 1978: 58; Šurmin 1895: 194; Valjevac 1983: 335; Valjevac 2002: 149; Vujičić i dr. 1979: 98; Vujičić 1981: 205; Vujičić 1985: 166; Vujičić 1990: 88.

Etimologija

psl. *òpętь (stsl. опать, rus. опя́ть, češ. opět), lit. apént ← pie. *o pénth$_2$(i)

òpēt: psl. *òpętь izvodi se iz pie. *o pénth$_2$(i) ‘na (isti) put’. Denazalizacijom *ę* > /e/ dobijen je lik *opet*.

Literatura

Fasmer 1987: III: 147; Snoj 2016: 882.

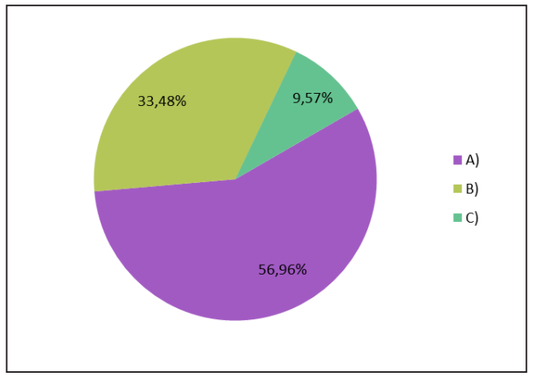

Ukupno (230):
A) 131 (56,96%)
B) 77 (33,48%)
C) 22 (9,57%)

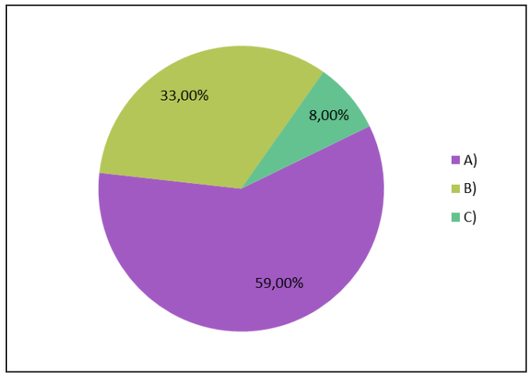

Bošnjaci (100):
A) 59 (59,00%)
B) 33 (33,00%)
C) 8 (8,00%)

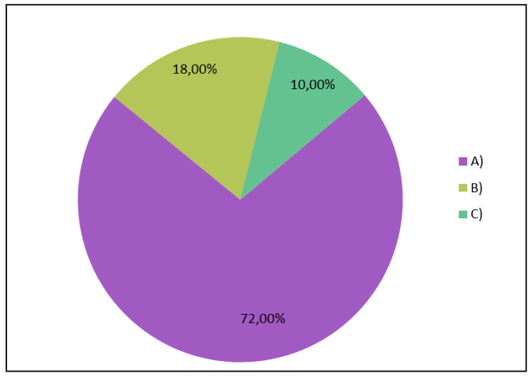

Hrvati (50):
A) 36 (72,00%)
B) 9 (18,00%)
C) 5 (10,00%)

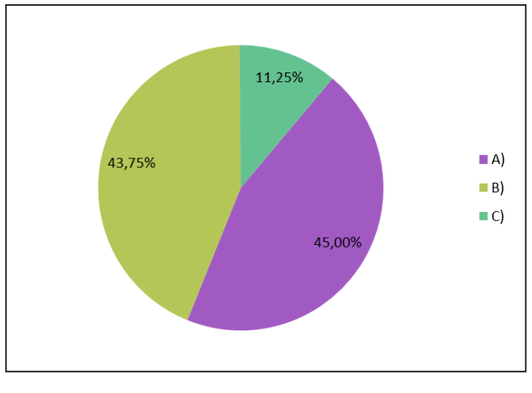

Srbi (80):
A) 36 (45,00%)
B) 35 (43,75%)
C) 9 (11,25%)

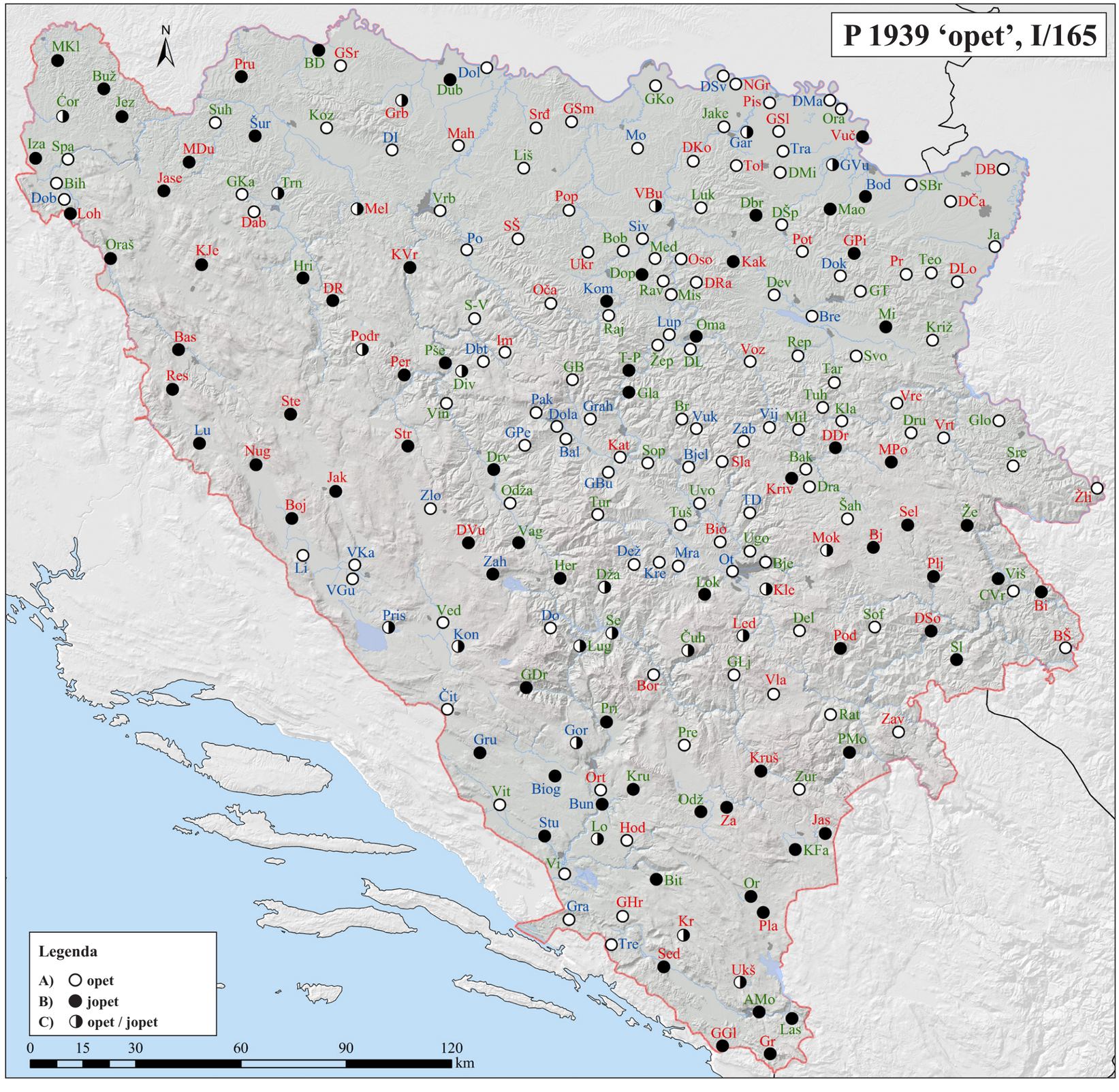
P 1939 ‘opet’, I/165
N
MKl
Buž
Ćor
Jez
Iza
Spa
Bih
Dob
Loh
Oraš
Bas
Res
Lu
Nug
Ste
Jak
Boj
Li
VKa
VGu
Pris
Ved
Kon
Čit
GDr
Gru
Vit
Biog
Stu
Vi
Gra
Tre
Sed
Ukš
AMo
GGl
Las
Gr
Pla
Or
Bit
Kr
GHr
Hod
Lo
Ort
Bun
Kru
Odž
Za
Jas
KFa
Kruš
Zur
Rat
Zav
PMo
Pre
Pri
Gor
Lug
Se
Do
Dže
Her
Zah
Mra
Kre
Ot
Bje
Lok
Kle
Čuh
Led
Del
Sof
DSo
Pod
Sl
BŠ
Bi
CVr
Viš
Plj
Mok
Bj
Ugo
Bio
Tuš
TD
Uvo
Kriv
Dra
Šah
Sel
Že
Žli
Sre
MPo
DDr
Bak
Mil
Vij
Zab
Sla
Bjel
Br
Vuk
Tuh
Kla
Vre
Dru
Vrt
Glo
Tar
Svo
Rep
Voz
Oma
Lup
Žep
DL
T-P
Gla
GB
Pak
Dola
Grah
Bal
Kat
Sop
GBu
Tur
Drv
GPe
Odža
Zlo
DVu
Vag
Pše
Dbt
Im
Div
Vin
Str
Per
Podr
S-V
DR
Hri
KJe
KVr
Po
SŠ
Vrb
Mel
Dab
GKa
Trn
Jase
MDu
Šur
Suh
Pru
BD
GSr
Koz
Grb
Dl
Mah
Dub
Dol
Liš
Srđ
GSm
Mo
GKo
DSv
NGr
Pis
DMa
Ora
Jake
Gar
GSl
Tra
Tol
DMi
DKo
Vuč
GVu
DB
Bod
SBr
DČa
Mao
DŠp
Dbr
Luk
VBu
Pop
Siv
Bob
Med
Oso
Kak
Dop
Ukr
Rav
Mis
DRa
Dev
Pot
GPi
Dok
Pr
Teo
DLo
GT
Ja
Bre
Mi
Križ
Oča
Kom
Raj
Ja
Ob
Ob
Ob

P 263 ‘naišla’, I/166		
Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	náĺegla
2.	GGl	náišla
3.	AMo	náĺegla / nàišla
4.	Las	náĺegla
5.	Ukš	naí:šla / náĺegla
6.	Pla	nàišla
7.	Or	náĺeć
8.	Kr	naí:šla
9.	Sed	náĺegla
10.	Tre	naíša
11.	Gra	náišla
12.	GHr	náišla
13.	Bit	náišla
14.	Vi	náišla
15.	Lo	náišla
16.	Hod	náišla
17.	Bun	náišla
18.	Ort	náišla
19.	Kru	náišla
20.	Odž	nánišla
21.	Za	nàišla
22.	Kruš	náĺegla
23.	Zur	náĺegla / nànišla
24.	KFa	nàĺegla
25.	Jas	náišla
26.	PMo	nàišla
27.	Zav	náišla
28.	Rat	nánišla
29.	Vla	náišla
30.	GLj	naíšla / náišla
31.	Pre	náĺegla
32.	Pri	náišla
33.	Lug	nàĺegla / náĺegla
34.	Se	náišla
35.	Bor	náĺegla
36.	Čuh	náĺegla / nánišla
37.	Led	náišla
38.	Del	nànišla
39.	Pod	náišla
40.	Sof	nánišla
41.	DSo	nánišla
42.	Sl	naíšla / náišla
43.	BŠ	nàišla / naíšla
44.	Bi	náišla
45.	Viš	náišla
46.	CVr	náišla
47.	Plj	nàišla / nànišla
48.	Že	nànišla / náišla / náĺegla
49.	Sel	nàišla / nánišla
50.	Bj	náĺegla / náišla
51.	Mok	náišla
52.	Šah	nánišla
53.	Bje	nánišla
54.	Kle	nánišla
55.	Ugo	nánišla
56.	TD	nánišla
57.	Bio	nánišla
58.	Ot	náišla
59.	Lok	nànišla
60.	Mra	nánišla
61.	Kre	nánišla
62.	Dež	nánišla
63.	Dža	nánišla
64.	Tur	nánišla
65.	Kat	nánišla
66.	Bak	nànišla / nàišla
67.	Tuš	naníšla
68.	Uvo	naíšla
69.	Kriv	nánišla
70.	Dra	nánišla
71.	DDr	nánišla / náĺegla / náišla
72.	MPo	nàišla
73.	Sre	náišla
74.	Žli	nàišla
75.	Glo	náišla
76.	Vrt	náišla
77.	Dru	náišla
78.	Vre	náišla
79.	Križ	náišla
80.	Mi	náišla
81.	Tar	náišla / náĺegla
82.	Kla	nánišla
83.	Mil	nánišla
84.	Rep	naníšla
85.	Voz	nánišla
86.	Vij	nánišla
87.	Zab	nánišla / náišla
88.	Sla	nánišla
89.	Bjel	nánišla
90.	Sop	naíšla
91.	Vuk	naíšla
92.	Br	nánišla
93.	GBu	nánišla
94.	Bal	nánišla
95.	Grah	nánišla
96.	Gla	nạ̑nišlạ
97.	DL	nánišla
98.	Oma	naíšla
99.	DRa	nánišla
100.	Oso	nánišla
101.	Kak	nạ̑išla / naíšla
102.	Dev	náišla
103.	Bre	náišla
104.	Dok	nánišla
105.	GPi	náišla
106.	Pr	náišla
107.	DLo	náišla
108.	Teo	nàišla
109.	Ja	náišla
110.	DČa	nàišla
111.	DB	náišla
112.	SBr	náišla
113.	Bod	náišla
114.	Mao	náišla
115.	Pot	náišla
116.	DŠp	nàišla
117.	Dbr	naíšla
118.	Luk	nàišla
119.	DMi	náišla
120.	GVu	náišla
121.	Vuč	náišla
122.	Ora	nàišla
123.	DMa	nàišla
124.	Tra	náišla
125.	GSl	nàišla
126.	Tol	náišla
127.	DKo	náišla
128.	Gar	náišla
129.	Pis	náišla
130.	Stu	náišla
131.	Vit	náišla
132.	Gru	náiśla
133.	Biog	nálišla
134.	Gor	náišla / nánišla
135.	GDr	nánišla
136.	Čit	nálišla
137.	Kon	nánišla
138.	Pris	nánišla
139.	Ved	nàišla
140.	Do	nánišla
141.	Zah	nánišla
142.	Her	nánišla
143.	Vag	nànišla
144.	Odža	nánišla
145.	DVu	nánišla
146.	VGu	nánišla
147.	VKa	náišla
148.	Li	náišla
149.	Boj	náišla
150.	Jak	náišla
151.	Zlo	náíšla
152.	Drv	nánišla
153.	GPe	nánišla
154.	Pak	nánišla
155.	Vin	nánišla
156.	Str	náišla
157.	Ste	náišla
158.	Nug	náišla
159.	Lu	náišla
160.	Res	náišla
161.	Bas	náišla
162.	Hri	nàišla
163.	DR	nálegla
164.	Podr	nài:šla / naí:šla
165.	Per	náišla
166.	Pše	nánišla
167.	Div	náišla
168.	Dbt	nánišla
169.	Im	náišla
170.	GB	náišla
171.	T-P	nạ̑išla
172.	Žep	nánišla
173.	Lup	náišla
174.	Rav	nánišla
175.	Mis	nánišla
176.	Dop	nánišla
177.	Kom	nánišla
178.	Oča	náišla
179.	S-V	náišla
180.	KVr	náišla
181.	Po	nánišla
182.	SŠ	náišla
183.	Ukr	náišla
184.	Raj	nánišla
185.	Med	nánišla
186.	Bob	náišla
187.	Siv	nánišla
188.	VBu	nàišla
189.	Pop	naíšla
190.	Vrb	náišla
191.	Liš	náišla
192.	Mo	náišla
193.	Jake	náišla
194.	NGr	nánišla
195.	DSv	nàišla
196.	GKo	náišla
197.	GSm	nànišla
198.	Srđ	náišla
199.	Mah	náišla
200.	Dol	náišla
201.	Grb	náišla
202.	DI	náišla
203.	Mel	naí:šla
204.	Trn	nánišla
205.	Koz	náišla
206.	GSr	náišla
207.	BD	náišla
208.	Pru	naíšla
209.	Suh	nàišla
210.	Šur	nàišla
211.	MDu	naíšla
212.	Jase	náišla
213.	GKa	naíšla
214.	Dab	nàišla
215.	KJe	náišla
216.	Oraš	náišla
217.	Loh	náišla
218.	Dob	náišla
219.	Spa	náišla
220.	Iza	nàišla
221.	Ćor	nánišla
222.	Jez	nàišla
223.	Buž	náišla
224.	MKl	nàišla
225.	Bih	náišla
226.	Tuh	nánišla
227.	Dub	náišla
228.	Dola	náišla
229.	Svo	nàišla
230.	GT	náišla

Komentar

Oblik bez sekundarnog sonanta *n* u glagolskom pridjevu radnom ž. r. jd. ‘naišla’ ima sto četrdeset devet mjesnih govora: u sto četrdeset dva mjesta zapisano je samo *naišla*, a u sedam *naišla* / *nanišla*. Oblik sa sekundarnim *n* odlika je gotovo jedne trećine istraženih govora: njih šezdeset devet ima samo *nanišla*, a sedam *nanišla* / *naišla*. Oblik *nališla* zapisan je u M133 i M136.

Areal oblika *nanišla* prostire se najvećim dijelom u srednjoj Bosni (dopire do jajačkog kraja na zapadu), obuhvatajući dijelove istočne Bosne (olovski, sokolački, rogatički i goraždanski kraj, te okolicu Foče), seže do sjeveroistočne (kladanjski kraj i okolica Tuzle) i sjeverne Bosne (tešanjski kraj); zahvata i ramsku oblast, okolicu Mostara, Duvna i Livna; izvan ovog areala zapisan je u istočnoj Hercegovini, te sjevernoj, sjeverozapadnoj i zapadnoj Bosni. Oblik *nališla* imaju dva hercegovačka mjesna govora (zapadno od rijeke Neretve).

Oblik bez sekundarnog sonanta *n* u glagolskom pridjevu radnom ž. r. jd. ‘naišla’ najčešći je u govorima Srba – od osamdeset ispitanih imaju ga šezdeset tri (šezdeset samo *naišla*, a tri *naišla* / *nanišla*), dok je oblik sa sekundarnim *n* najprisutniji u govorima Hrvata – od pedeset njih imaju ga dvadeset tri (dvadeset jedan samo *naišla*, a dva *nanišla* / *naišla*). Oblik *nališla* imaju samo dva mjesna govora Hrvata (M133, Biograci kod Širokog Brijega, i M136, Čitluk).

Iz deset mjesta potječu nerelevantni odgovori (*naĺegla*, *nalegla*).

Literatura

Baotić 1983: 93; Brozović 1966: 139; Brozović 2012: 310; Čustović 1961: 93, 102, 106; Halilović 1990: 288; Halilović 2002: 340; Halilović 2009: 50; Okuka 1983: 69; Peco 2001: 690; Petrović 1970: 344; Ramić 1999: 317; Remetić 1970: 116; Vujičić i dr. 1979: 98; Vujičić 1985: 167; Vujičić 1990: 83.

Etimologija

psl. *jitĭ, *jьdǫ̑ (stsl. нтн, rus. идти́, polj. iść) ← pie. *h_1eį̯-

nàīći: gl. *najitĭ nastao je pref. tvorbom od pie. *h_1eį̯- ‘ići, hoditi’ i pref. *-*na*.

Literatura

Skok 1971: I: 706-708; Brückner 1985: 194; Fasmer 1986: II: 117-118; Snoj 2016: 456.

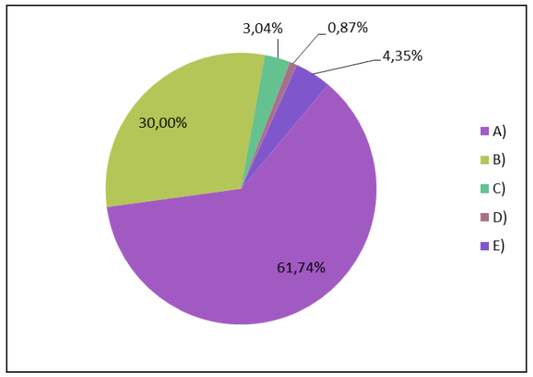

Ukupno (230):
A) 142 (61,74%)
B) 69 (30,00%)
C) 7 (3,04%)
D) 2 (0,87%)
E) 10 (4,35%)

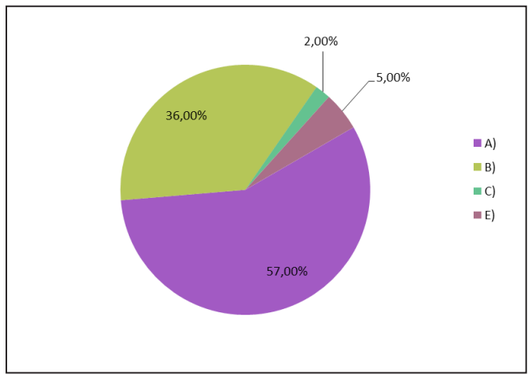

Bošnjaci (100):
A) 57 (57,00%)
B) 36 (36,00%)
C) 2 (2,00%)
E) 5 (5,00%)

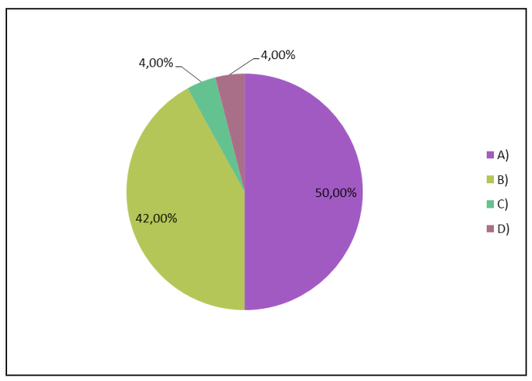

Hrvati (50):
A) 25 (50,00%)
B) 21 (42,00%)
C) 2 (4,00%)
D) 2 (4,00%)

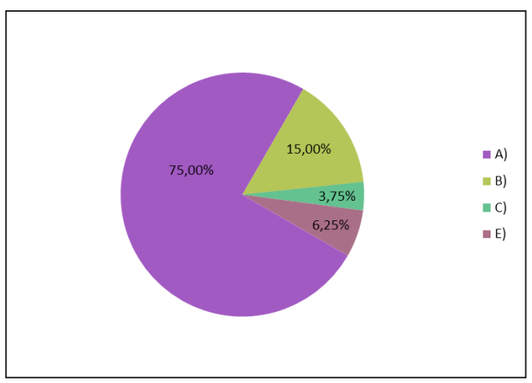

Srbi (80):
A) 60 (75,00%)
B) 12 (15,00%)
C) 3 (3,75%)
E) 5 (6,25%)

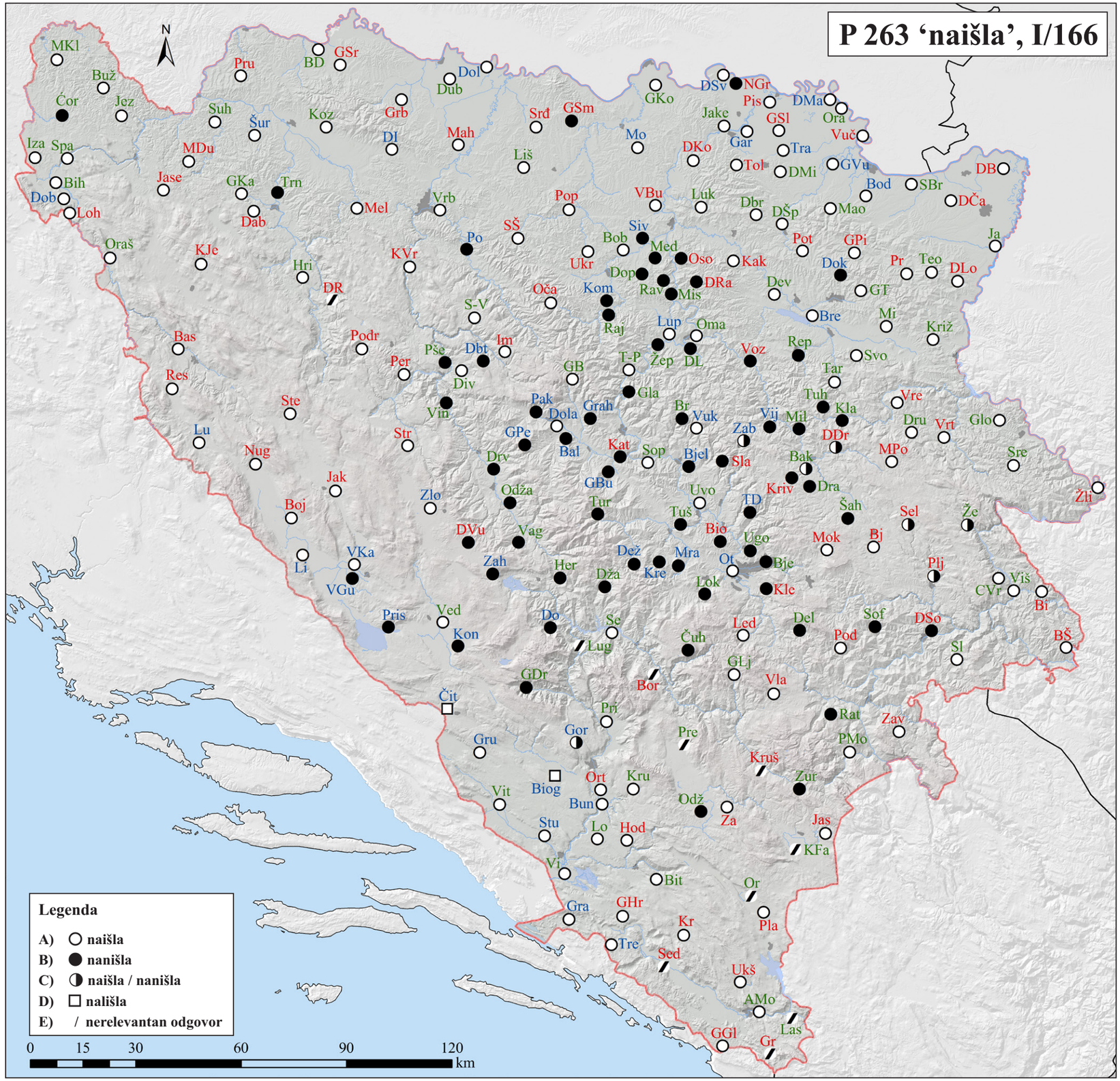

P 1410 ‘oktobar’, I/167		
Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	ókto:mbar
2.	GGl	ókto:mbar
3.	AMo	ókto:mbar
4.	Las	ókto:bar
5.	Ukš	ókto:bar
6.	Pla	ókto:mbar
7.	Or	ókto:mbar
8.	Kr	ókto:bar
9.	Sed	ókto:mbar
10.	Tre	lìstopa:d̨
11.	Gra	ókto:bar
12.	GHr	ókto:mbar
13.	Bit	ókto:bar
14.	Vi	ókto:bar
15.	Lo	ókto:mbar
16.	Hod	ókto:bar
17.	Bun	ókto:bar
18.	Ort	ókto:bar
19.	Kru	ókto:mbar
20.	Odž	ókto:mbar
21.	Za	okómbor
22.	Kruš	ókto:mbar / ókto:mber
23.	Zur	óktomba:r
24.	KFa	ókto:mbar
25.	Jas	ókto:bar
26.	PMo	ókto:mber
27.	Zav	òkto:mber
28.	Rat	òkto:mber
29.	Vla	ókto:ba:r / ókto:mbor
30.	GLj	ókto:mbar
31.	Pre	ókto:mbar
32.	Pri	ókto:bar
33.	Lug	ókto:bar
34.	Se	ókto:mbar
35.	Bor	ókto:mbar
36.	Čuh	——
37.	Led	ókto:^{m}bar
38.	Del	ókto:mber
39.	Pod	ókto:mbar
40.	Sof	òkto:mbar
41.	DSo	òkto:mbar
42.	Sl	októ:^{m}bar
43.	BŠ	ókto:bor
44.	Bi	ókto:mbar
45.	Viš	ókto:mbar
46.	CVr	ókto:mbar
47.	Plj	ókto:mber
48.	Že	ókto:mber
49.	Sel	ókto:mber
50.	Bj	ókto:mber
51.	Mok	ókto:mbar
52.	Šah	ókto:mber
53.	Bje	ókto:bar
54.	Kle	òkto:mbe:r
55.	Ugo	ókto:bar
56.	TD	lìstopa:d
57.	Bio	ókto:mber
58.	Ot	ókto:mbar
59.	Lok	óktomber
60.	Mra	——
61.	Kre	lístopa:d
62.	Dež	——
63.	Dža	ókto:bar
64.	Tur	ókto:nber
65.	Kat	ókto:mber
66.	Bak	ókto:mbar / ókto:bar
67.	Tuš	ókto:mbar
68.	Uvo	ókto:mbar
69.	Kriv	òktobar
70.	Dra	òkto:mbe:r
71.	DDr	ókto:mbar / októ:bar / ókto:mbar
72.	MPo	ókto:mar
73.	Sre	ókto:bar
74.	Žli	októ:mbar
75.	Glo	ókto:mbar
76.	Vrt	òkto:mba:r
77.	Dru	òkto:mbar
78.	Vre	òkto:ba:r
79.	Križ	ókto:mber
80.	Mi	ókto:mbar
81.	Tar	ókto:mber
82.	Kla	oktò:mber
83.	Mil	ókto:mber
84.	Rep	ókto:mber
85.	Voz	ókto:bar / ókto:mbar
86.	Vij	oktò:mbar / lìstopa:t
87.	Zab	ókto:mbar
88.	Sla	ókto:mbar
89.	Bjel	dése:ti:
90.	Sop	ókto:bar
91.	Vuk	lìstopa:d
92.	Br	——
93.	GBu	ókto:mber
94.	Bal	ókto:mber / dése:ti:
95.	Grah	ókto:mbar
96.	Gla	o̧ktọ:bę̣r
97.	DL	ókto:mber
98.	Oma	——
99.	DRa	ókto:mbar
100.	Oso	ókto:mbar
101.	Kak	oktọ:ber
102.	Dev	òkto:bar
103.	Bre	lìstopa:d
104.	Dok	ókto:mbar
105.	GPi	ókto:mbe:r
106.	Pr	ókto:mba:r
107.	DLo	ókto:mbar
108.	Teo	ókto:mbar
109.	Ja	ókto:mbar
110.	DČa	ókto:mbar
111.	DB	ókto:mbar
112.	SBr	ókto:mbar
113.	Bod	ókto:bar
114.	Mao	ókto:bar
115.	Pot	òkto:mbe:r
116.	DŠp	óktu:mber
117.	Dbr	oktọ:nbar
118.	Luk	ókto:mbar
119.	DMi	ókto:mbar
120.	GVu	ókto:bar
121.	Vuč	ókto:bar
122.	Ora	òkto:ba:r
123.	DMa	lìstopa:d
124.	Tra	òkto:mbar
125.	GSl	òkto:bar
126.	Tol	ókto:mbar
127.	DKo	ókto:mbar
128.	Gar	ókto:mber
129.	Pis	ókto:bar
130.	Stu	dése:ti: / óko:mbar
131.	Vit	ókto:mbar
132.	Gru	ókto:ba:r
133.	Biog	dése:ti:
134.	Gor	ókto:bar
135.	GDr	ókto:mbar / lìstopa:d
136.	Čit	ókto:mbar
137.	Kon	lìstopa:t
138.	Pris	lìstopa:t
139.	Ved	ókto:mbar
140.	Do	lìstopa:d / ókto:mber
141.	Zah	ókto:mbar / lístopa:d
142.	Her	ókto:mbar
143.	Vag	ókto:mber
144.	Odža	ókto:bar
145.	DVu	ókto:mbar
146.	VGu	lìstopa:d
147.	VKa	ókto:bar / lìstopa:d
148.	Li	oktombèr
149.	Boj	òkto:mber
150.	Jak	òkto:mbar
151.	Zlo	lìstopa:d / ókto:mbar
152.	Drv	ókto:mber
153.	GPe	ókto:mber
154.	Pak	ókto:mbar
155.	Vin	ókto:mbar
156.	Str	ókto:mbar
157.	Ste	ókto:nbạr
158.	Nug	òkto:mbar
159.	Lu	dése:ti: mìse:c
160.	Res	ókto:mbar / dése:ti: mjèse:c
161.	Bas	ókto:mbar
162.	Hri	òkto:ber
163.	DR	ókto:mbar
164.	Podr	ókto:bar / ókto:^{m}bar
165.	Per	óktorbar
166.	Pše	óktomber / óktober
167.	Div	ókto:bar
168.	Dbt	òkto:mba:r
169.	Im	ókto:mber
170.	GB	ókto:mbar
171.	T-P	o̧kto:mbar
172.	Žep	ókto:mbar
173.	Lup	ókto:mbar
174.	Rav	òkto:mber
175.	Mis	ókto:mbar
176.	Dop	ókto:mbar
177.	Kom	òkto:mber
178.	Oča	ókto:mber
179.	S-V	ókto:mbar
180.	KVr	ókto:mbar
181.	Po	lìstopa:d
182.	SŠ	ókto:mbar
183.	Ukr	ókto:mber
184.	Raj	ókto:mber
185.	Med	ókto:mber
186.	Bob	ókto:mbar
187.	Siv	ókto:mber
188.	VBu	ókto:bar
189.	Pop	ókto:mbar
190.	Vrb	ókto:mbar
191.	Liš	ókto:mbar
192.	Mo	òktombar
193.	Jake	óktombar
194.	NGr	ókto:mbar
195.	DSv	lìstopa:d / òkto:bar
196.	GKo	òkto:mber
197.	GSm	ókto:mbar
198.	Srđ	ókto:mbar
199.	Mah	ókto:bar
200.	Dol	lìstopa:d
201.	Grb	ókto:bar
202.	DI	ókto:mbar
203.	Mel	ókto:bar / ókto:^{m}bar
204.	Trn	ókto:bar
205.	Koz	ókto:mber
206.	GSr	ókto:mbar
207.	BD	ókto:mbar
208.	Pru	ókto:mbar
209.	Suh	óktomber
210.	Šur	òkto:mbe:r
211.	MDu	òkto:bar
212.	Jase	ókto:mbar
213.	GKa	ókto:bar
214.	Dab	òkto:mbạ:r
215.	KJe	ókto:mber
216.	Oraš	ókto:mber
217.	Loh	ókto:mber
218.	Dob	lístopa:d / ókto:bar
219.	Spa	ókto:bar
220.	Iza	óktǫ̣bar
221.	Ćor	ókto:bar / ókto:mbar
222.	Jez	okotó:mber
223.	Buž	ókto:mber
224.	MKl	ókto:mber
225.	Bih	ókto:bar
226.	Tuh	ókto:ber
227.	Dub	óktomber
228.	Dola	ókto:bar
229.	Svo	ókto:mbar / ókto:bar
230.	GT	ókto:bar

Komentar

Sekundarno *m* u Njd. imenice ‘oktobar’ ima sto pedeset sedam istraženih govora: u sto četrdeset osam mjesta zapisan je samo oblik *oktombar* (u M37 i M42 samo *okto^{m}bar*), a u devet *oktombar* / *oktobar* (u M164 i M203 *okto^{m}bar* / *oktobar*). Oblik bez sekundarnog *m* odlika je četrdeset devet mjesnih govora, a u devet mjesta naporedo je *oktobar* / *oktombar* (*okto^{m}bar*). Oblik *oktǫ̣bar* zapisan je u M220; oblik sa sekundarnim sonantom *n* imaju tri mjesna govora (*oktonber* u M64, M117 i M157) i oblik sa sekundarnim *r* ima jedan mjesni govor (*okorbar* u M165).

Oblik sa sekundarnim *m* povezuje mnoge govore širom Bosne i Hercegovine. Oblik *oktobar* imaju i bosanski i hercegovački govori; općenito, češći je istočno od granice koju ugrubo čine rijeke Neretva i Bosna. Mjesni govori u kojima je zapisan oblik *oktonber* nisu teritorijalno povezani.

Sekundarno *m* u Njd. imenice ‘oktobar’ najčešće je u govorima Srba – od osamdeset njih imaju ga šezdeset dva (pedeset sedam samo *oktombar*, *okto^{m}bar*, a pet *oktombar*, *okto^{m}bar* / *oktobar*), a najrjeđe u govorima Hrvata – od pedeset njih dvadeset četiri ima samo *oktombar*. Oblik *oktobar* najrašireniji je u govorima Bošnjaka – ukupno dvadeset sedam ovih govora ima ovaj oblik (dvadeset tri samo *oktobar*, a četiri *oktobar* / *oktombar*), a najrjeđi u govorima Hrvata – oblik *oktobar* odlika je petine ovih govora. Oblik *oktǫ̣bar* ima jedan mjesni govor Bošnjaka (M220, Izačić kod Bihaća). Oblik *oktonber* imaju dva mjesna govora Bošnjaka (M64, Turkovići kod Fojnice, i M117, Doborovci kod Gračanice) i jedan mjesni govor Srba (M157, Stekerovci kod Glamoča), a oblik *oktorbar* ima jedan mjesni govor Srba (M165, Perućica kod Jajca).

Iz četrnaest mjesta potječu nerelevantni odgovori (*listopad*, *deseti*), a iz pet mjesta nema odgovora.

Literatura

Baotić 1983: 94; Brabec 2012: 74; Bulić 2014: 84; Dalmacija 1997: 87; Dešić 1976: 192; Dragičević 2007: 345; Halilović 1990: 288; Halilović 2002: 340; Jahić 2002: 167; Kozomara 2016: 648; Okuka 1983a: 69; Peco 1964: 108; Peco 1975: 253; Peco 2001: 690; Pehlić 2006: 66; Petrović 1970: 344; Petrović 1971: 88; Ramić 1999: 318; Rešetar 1907: 153; Simić 1978: 67; Valjevac 1983: 346; Valjevac 2002: 155; Vujičić i dr. 1979: 99; Vujičić 1985: 167.

Up.: OLA: 2390.

Etimologija

(stsl. октобрь, октѧбрь, rus. октя́брь) ← lat. octōber

òktōbar: naziv mjeseca nastao je od br. octo ‘osam’ jer je po starom rimskom kalendaru oktobar bio osmi mjesec u godini s obzirom na to da je Rimljanima godina počinjala od marta.

Literatura

Skok 1972: II: 522; Fasmer 1987: III: 131; Snoj 2016: 493.

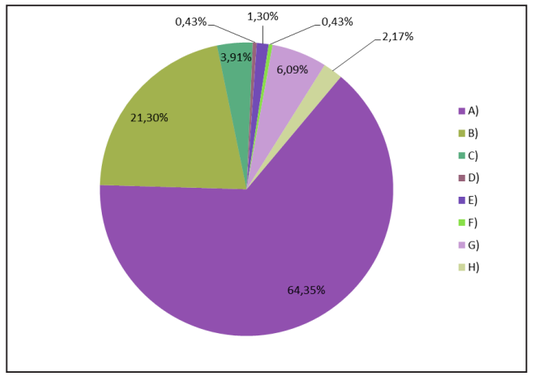

Ukupno (230):
A) 148 (64,35%)
B) 49 (21,30%)
C) 9 (3,91%)
D) 1 (0,43%)
E) 3 (1,30%)
F) 1 (0,43%)
G) 14 (6,09%)
H) 5 (2,17%)

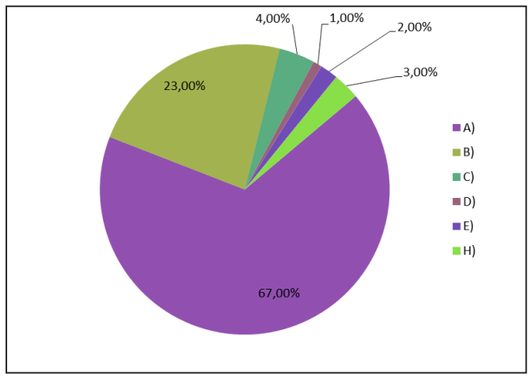

Bošnjaci (100):
A) 67 (67,00%)
B) 23 (23,00%)
C) 4 (4,00%)
D) 1 (1,00%)
E) 2 (2,00%)
H) 3 (3,00%)

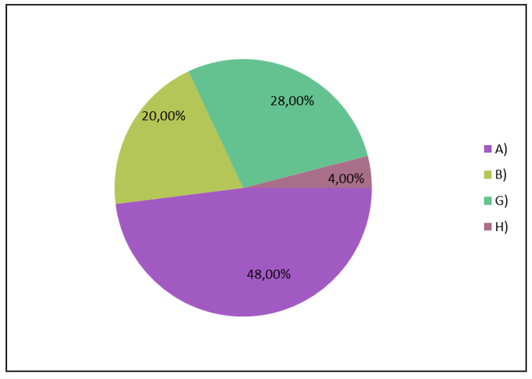

Hrvati (50):
A) 24 (48,00%)
B) 10 (20,00%)
G) 14 (28,00%)
H) 2 (4,00%)

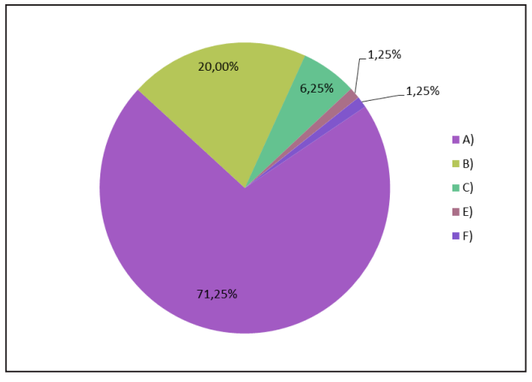

Srbi (80):
A) 57 (71,25%)
B) 16 (20,00%)
C) 5 (6,25%)
E) 1 (1,25%)
F) 1(1,25%)

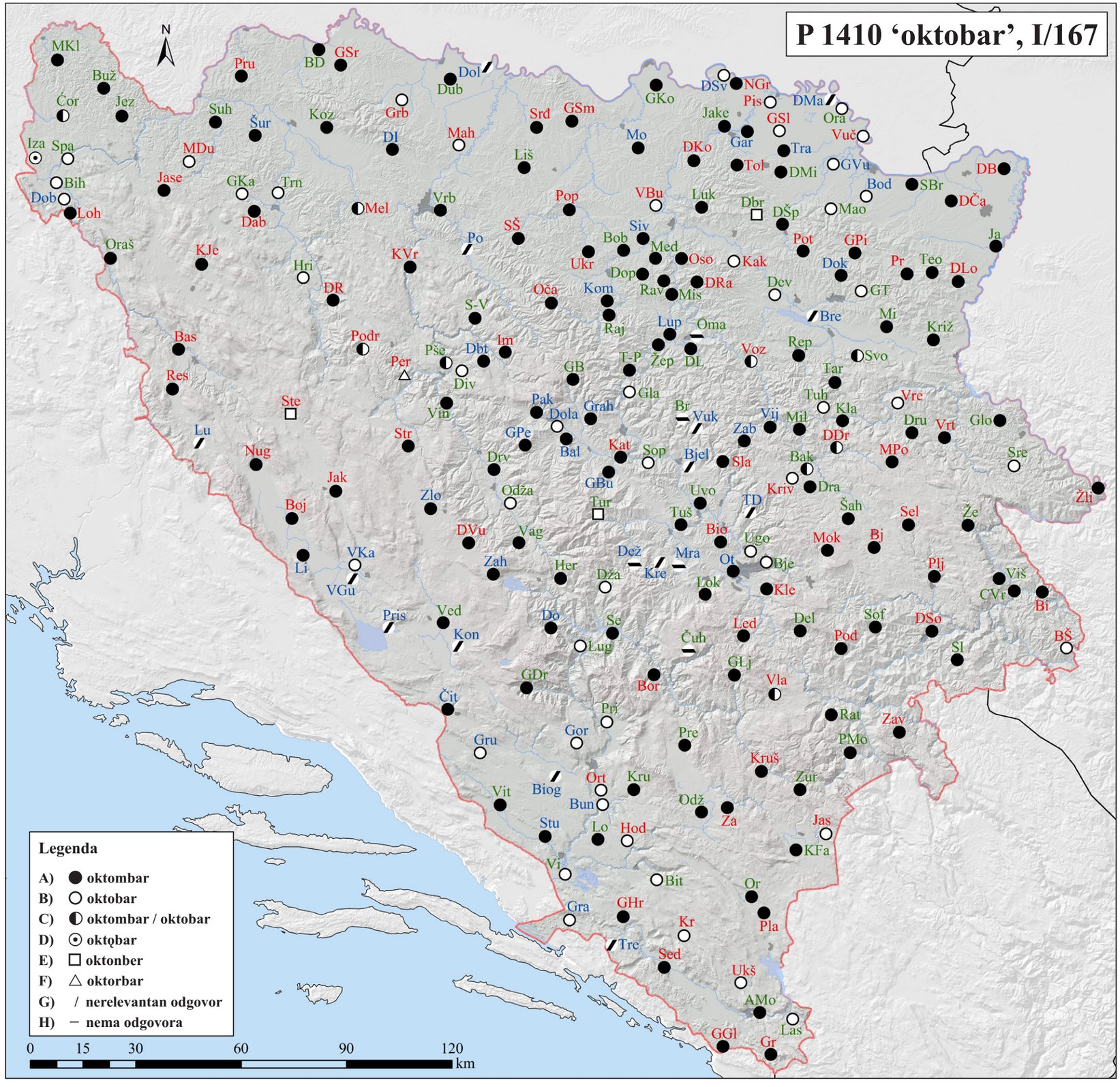

P 846 ‘žeti’, I/168		
Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	póžńet / žńèti
2.	GGl	žńèt
3.	AMo	žńèt
4.	Las	žńèt
5.	Ukš	žńèt
6.	Pla	žńèt
7.	Or	žńèt
8.	Kr	žńèt / žèt
9.	Sed	žèt
10.	Tre	žèt / žèti
11.	Gra	žèti
12.	GHr	žèti
13.	Bit	žèt
14.	Vi	žèt / žèti
15.	Lo	žèti
16.	Hod	žèt
17.	Bun	žèt / žèti
18.	Ort	žèt / žèti
19.	Kru	žèt / žèti
20.	Odž	žèt
21.	Za	žèt
22.	Kruš	žńèt
23.	Zur	žèt
24.	KFa	žńèt
25.	Jas	žńèt
26.	PMo	žèt
27.	Zav	žńèti
28.	Rat	žèti
29.	Vla	žèt
30.	GLj	žèť
31.	Pre	žèt
32.	Pri	žèti
33.	Lug	žèt / žèti
34.	Se	žèt / žèti
35.	Bor	žèti
36.	Čuh	žèt / žèti
37.	Led	žèt / žèti
38.	Del	žèt
39.	Pod	žńèti
40.	Sof	žèti
41.	DSo	žèti
42.	Sl	žńèti
43.	BŠ	žèti
44.	Bi	žńèti
45.	Viš	žńèti
46.	CVr	žèti
47.	Plj	žèti
48.	Že	žèti
49.	Sel	žèti
50.	Bj	žèti
51.	Mok	žèt / žèti
52.	Šah	žèt
53.	Bje	óžańit / póžńet
54.	Kle	žèt
55.	Ugo	žèti
56.	TD	žèt
57.	Bio	žèt
58.	Ot	žèt
59.	Lok	žèt
60.	Mra	žèt
61.	Kre	žèt
62.	Dež	žèt
63.	Dža	žèt / žèti
64.	Tur	žèti
65.	Kat	žèti
66.	Bak	žèti
67.	Tuš	žèt
68.	Uvo	žèt
69.	Kriv	žèt
70.	Dra	žèt
71.	DDr	žèti / žèt
72.	MPo	žèti
73.	Sre	žèti
74.	Žli	žèti
75.	Glo	žèti
76.	Vrt	žèti
77.	Dru	žèti
78.	Vre	žèt / žèti
79.	Križ	žèti / pózeti
80.	Mi	žèt
81.	Tar	žèt
82.	Kla	žèt
83.	Mil	žèt
84.	Rep	žèt
85.	Voz	žèt
86.	Vij	žètʲ / žèt
87.	Zab	žèt
88.	Sla	žèt
89.	Bjel	žèt
90.	Sop	žèt
91.	Vuk	žèt
92.	Br	žèt
93.	GBu	žèti
94.	Bal	žèt
95.	Grah	žèt
96.	Gla	žęt
97.	DL	žèt
98.	Oma	žèt
99.	DRa	žèti
100.	Oso	žèti
101.	Kak	žèt
102.	Dev	žèti
103.	Bre	žèti
104.	Dok	žèt
105.	GPi	žèt
106.	Pr	žèt
107.	DLo	žèt
108.	Teo	žèti
109.	Ja	žèti
110.	DČa	žèt
111.	DB	žè:t
112.	SBr	žèti / kòsiti
113.	Bod	žèt
114.	Mao	žèt
115.	Pot	žèt
116.	DŠp	žèt
117.	Dbr	žẹ̀t
118.	Luk	žèt / pòžet
119.	DMi	žèti / žèt
120.	GVu	žèt
121.	Vuč	žèti
122.	Ora	žńàti
123.	DMa	žèt
124.	Tra	žèt
125.	GSl	žè:t
126.	Tol	žèti
127.	DKo	žèti
128.	Gar	žèt
129.	Pis	žèti
130.	Stu	žèt / žèti
131.	Vit	žèt / žèti
132.	Gru	žèt / žèti
133.	Biog	žèt / žèti
134.	Gor	žèt
135.	GDr	žèt
136.	Čit	žèt / žèti
137.	Kon	žèt
138.	Pris	žèt
139.	Ved	kósit / žèt
140.	Do	žèt
141.	Zah	žèt
142.	Her	žèt
143.	Vag	žèt
144.	Odža	žè:ti
145.	DVu	žèti
146.	VGu	žèt
147.	VKa	žèti
148.	Li	žèti
149.	Boj	žèti
150.	Jak	žèti / žĺèti
151.	Zlo	žèt
152.	Drv	žèt / žèti
153.	GPe	žèt
154.	Pak	žèt
155.	Vin	žèti
156.	Str	žèti
157.	Ste	žńèti
158.	Nug	žèti
159.	Lu	žèti
160.	Res	žèti
161.	Bas	žèti
162.	Hri	žèti
163.	DR	žèti
164.	Podr	žèti
165.	Per	žèti
166.	Pše	žèt
167.	Div	žèt
168.	Dbt	žèt
169.	Im	žèti
170.	GB	žèt / žèti
171.	T-P	žèti
172.	Žep	žèti
173.	Lup	žètʲ
174.	Rav	žèt
175.	Mis	žèti
176.	Dop	žèt
177.	Kom	žèt
178.	Oča	žèti
179.	S-V	žèt / žèti
180.	KVr	žèt
181.	Po	žètʲ
182.	SŠ	žèti
183.	Ukr	žèti
184.	Raj	žèt / žèti
185.	Med	žèt
186.	Bob	žètʲ
187.	Siv	žèti
188.	VBu	žèti
189.	Pop	žèt
190.	Vrb	žèti
191.	Liš	žèt
192.	Mo	žèt
193.	Jake	žèt
194.	NGr	žèti
195.	DSv	žètʲ
196.	GKo	žèt
197.	GSm	žèti
198.	Srđ	žèti
199.	Mah	žèti
200.	Dol	žèt
201.	Grb	žèti
202.	DI	žèt
203.	Mel	žèti
204.	Trn	žèti
205.	Koz	žèti
206.	GSr	žèti
207.	BD	žèti
208.	Pru	žèti
209.	Suh	žèti
210.	Šur	žèti
211.	MDu	žèti
212.	Jase	žèti
213.	GKa	žèti
214.	Dab	žèti
215.	KJe	žèti
216.	Oraš	žèt
217.	Loh	žèti
218.	Dob	žèti
219.	Spa	žèti
220.	Iza	žèti
221.	Ćor	žèti
222.	Jez	žèt
223.	Buž	žèti
224.	MKl	žèti
225.	Bih	žèti
226.	Tuh	žèt
227.	Dub	žèti
228.	Dola	žèti
229.	Svo	žèt
230.	GT	žèt

Komentar

Oblik bez sekundarnog sonanta *ń* u infinitivu ‘žeti’ ima dvjesto dvanaest istraženih govora: u dvjesto jedanaest mjesta zapisan je samo oblik *žeti* (*žet* i dr.), a u M8 *žet* / *žńet*. Sekundarno *ń* ima devetnaest mjesnih govora: osamnaest samo *žńeti* (*žńet*, *žńati*), a jedan *žńet* / *žet*.

Većina govora u kojima se upotrebljava oblik sa sekundarnim *ń* nalazi se u užem pojasu istočne Hercegovine i istočne Bosne (od Trebinja i Ljubinja do Višegrada); zapisan je i u Sarajevu, Orašju i okolici Glamoča.

Oblik bez sekundarnog sonanta *ń* u infinitivu ‘žeti’ dosljedan je u govorima Hrvata, a oblik sa sekundarnim sonantom češći je u govorima Srba nego u govorima Bošnjaka.

Literatura

Arnaut 2017: 106; Halilović 2002: 340; Peco 2001: 690; Vujičić i dr. 1979: 98; Vujičić 1985: 167.

Up.: OLA: 628.

Etimologija

psl. *žę̑ti (stsl. жатн, rus. жать, polj. żąć), lit. gìnti ← pie. *g^{hu}en-

žèti: psl. *žę̑ti ‘sjeckati, udarati, tući’ izvodi se iz pie. korijena *g^{hu}en- ‘tući’. Druga je mogućnost izvođenja iz pie. *g^{u}i-né-h$_3$- ‘živjeti, preživljavati’ < pie. *g^{u}i̯oh$_3$- ‘živjeti’. Denazalizacijom *ę* > /e/ dobijen je lik *žeti*.

Literatura

Skok 1973: III: 678; Brückner 1985: 662; Fasmer 1986: II: 36; Snoj 2016: 890-891.

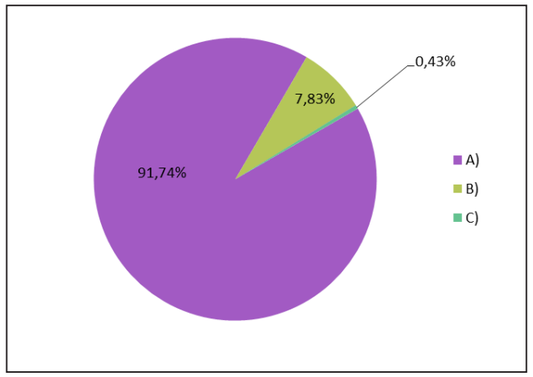

Ukupno (230):
A) 211 (91,74%)
B) 18 (7,83%)
C) 1 (0,43%)

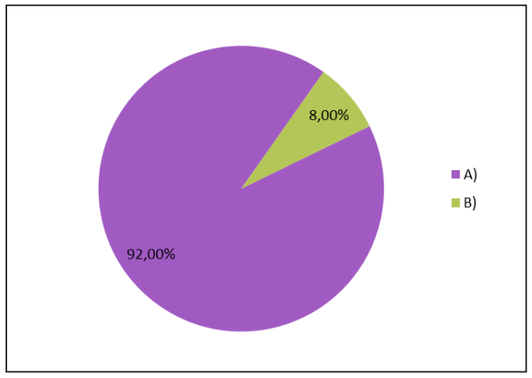

Bošnjaci (100):
A) 92 (92,00%)
B) 8 (8,00%)

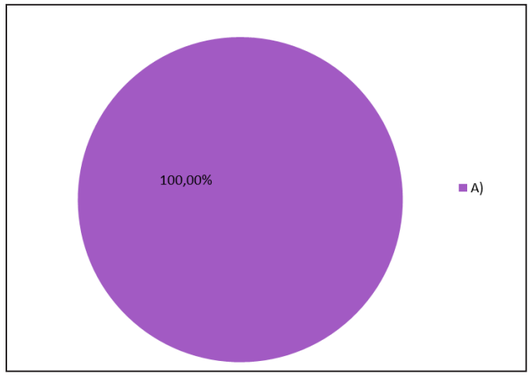

Hrvati (50):
A) 50 (100,00%)

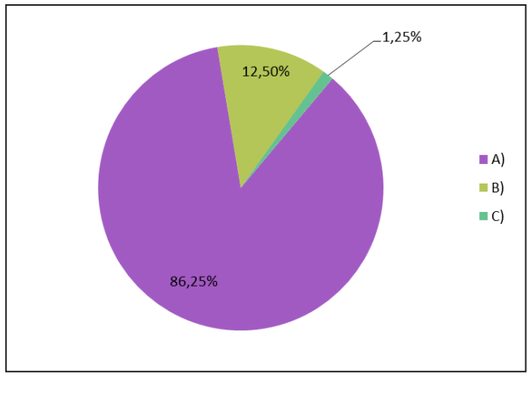

Srbi (80):
A) 69 (86,25%)
B) 10 (12,50%)
C) 1 (1,25%)

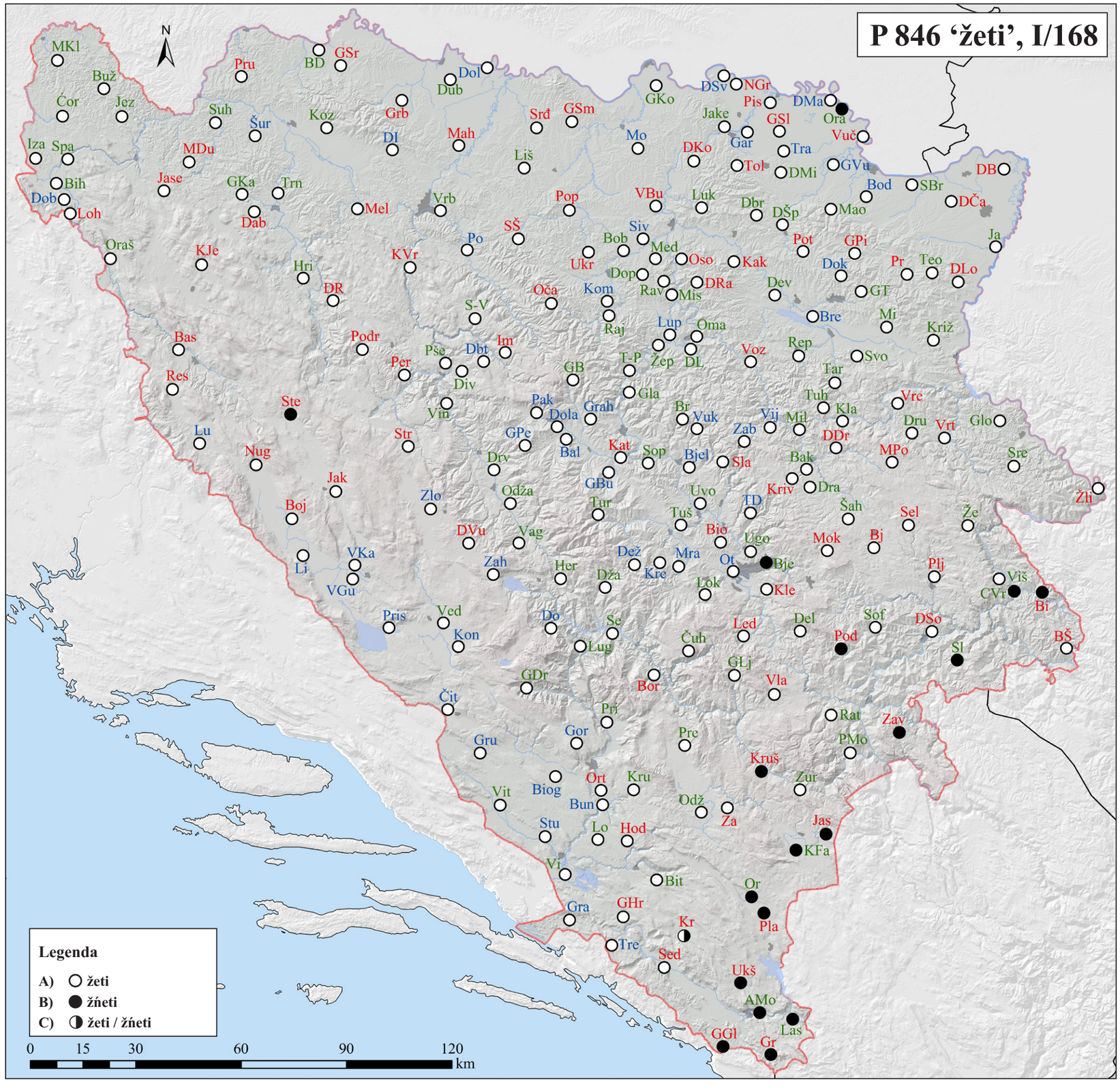

P 1093 ‘puž’, I/169

Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	špù:g
2.	GGl	spù:ž̧
3.	AMo	spù:ž
4.	Las	spù:ž̧
5.	Ukš	spù:ž
6.	Pla	spù:ž
7.	Or	spù:ž
8.	Kr	spù:ž
9.	Sed	spù:ž
10.	Tre	spù:ž̧
11.	Gra	spù:ž̧
12.	GHr	spù:ž
13.	Bit	spù:ž
14.	Vi	spù:ž^{s}
15.	Lo	spù:ž̧
16.	Hod	spù:ž
17.	Bun	spù:ž̧
18.	Ort	spù:ž̧
19.	Kru	spù:ž̧
20.	Odž	spù:ž
21.	Za	spù:ž
22.	Kruš	spù:ž
23.	Zur	spù:ž
24.	KFa	spù:ž
25.	Jas	spù:ž
26.	PMo	spù:ž
27.	Zav	spù:ž
28.	Rat	spù:ž
29.	Vla	spù:ž
30.	GLj	spù:ž
31.	Pre	spù:ž
32.	Pri	spù:ž̧
33.	Lug	spù:ž
34.	Se	spù:ž̧
35.	Bor	spù:ž / spù:ž̧
36.	Čuh	spù:ž
37.	Led	spù:ž
38.	Del	spù:ž
39.	Pod	spù:ž̧
40.	Sof	spù:ž
41.	DSo	spù:ž
42.	Sl	spù:ž
43.	BŠ	spù:ž
44.	Bi	spù:ž
45.	Viš	pù:ž / spù:ž
46.	CVr	spù:ž
47.	Plj	spù:ž
48.	Že	spù:ž
49.	Sel	spù:ž
50.	Bj	spù:ž
51.	Mok	spù:ž
52.	Šah	spù:ž
53.	Bje	spù:ź
54.	Kle	spù:ž
55.	Ugo	spù:ž
56.	TD	spù:ž
57.	Bio	spù:ž
58.	Ot	spù:ž
59.	Lok	spù:ž
60.	Mra	špù:g
61.	Kre	spù:ž
62.	Dež	špù:g
63.	Dža	spù:ž
64.	Tur	špù:g
65.	Kat	spù:ž
66.	Bak	pù:ž / spù:ž
67.	Tuš	spù:ž
68.	Uvo	spù:ž
69.	Kriv	spù:ž
70.	Dra	spù:ž
71.	DDr	spù:ž̧ / spù:ž
72.	MPo	spù:ž̧
73.	Sre	spù:ž / pù:ž
74.	Žli	pù:ž
75.	Glo	spù:ž
76.	Vrt	spù:ž
77.	Dru	spù:ž
78.	Vre	spù:ž
79.	Križ	spù:ž
80.	Mi	spù:ž
81.	Tar	spù:ž
82.	Kla	spù:ž
83.	Mil	spù:ž
84.	Rep	pù:ž
85.	Voz	spù:ž̧
86.	Vij	spù:ž
87.	Zab	spù:ž
88.	Sla	spù:ž
89.	Bjel	spù:ž
90.	Sop	špù:g
91.	Vuk	pù:ž
92.	Br	spù:ž
93.	GBu	spù:ž
94.	Bal	spù:ž
95.	Grah	spù:ž
96.	Gla	spù:š
97.	DL	špù:g
98.	Oma	spù:ž
99.	DRa	spù:ž
100.	Oso	spù:ž
101.	Kak	spù:ž̧
102.	Dev	pù:ž
103.	Bre	pù:ž
104.	Dok	pù:ž
105.	GPi	spù:ž
106.	Pr	spù:ž
107.	DLo	spù:ž
108.	Teo	spù:ž
109.	Ja	spù:ž
110.	DČa	spù:ž
111.	DB	spù:ž
112.	SBr	spù:ž
113.	Bod	pù:ž
114.	Mao	pù:ž / spù:ž
115.	Pot	spù:ž
116.	DŠp	pù:ž
117.	Dbr	spù:ž̧
118.	Luk	spù:ž
119.	DMi	pù:ž / spù:ž
120.	GVu	pù:ž / spù:ž
121.	Vuč	spù:ž
122.	Ora	spù:ž
123.	DMa	pũ:ž
124.	Tra	pù:ž
125.	GSl	spù:ž
126.	Tol	spù:š
127.	DKo	spù:ž
128.	Gar	spù:ž
129.	Pis	spù:ž
130.	Stu	spù:ž / spù:ž̧
131.	Vit	spù:ž̧
132.	Gru	spù:ž / spù:ž̧
133.	Biog	spù:ž
134.	Gor	spù:ž
135.	GDr	spù:š
136.	Čit	spù:ž
137.	Kon	spù:š
138.	Pris	spù:š
139.	Ved	spù:š
140.	Do	spù:ž
141.	Zah	špù:g
142.	Her	špù:g
143.	Vag	spù:ž
144.	Odža	pù:ž
145.	DVu	spù:ž
146.	VGu	spù:ž
147.	VKa	spù:ž
148.	Li	spù:š
149.	Boj	spù:ž
150.	Jak	spù:ž
151.	Zlo	pùž
152.	Drv	spù:ž
153.	GPe	spù:ž
154.	Pak	spù:ž
155.	Vin	spù:ž
156.	Str	špù:g
157.	Ste	spù:ž̧ / spù:ž
158.	Nug	spù:ž
159.	Lu	spù:š
160.	Res	spù:š
161.	Bas	spù:ž̧
162.	Hri	spù:ž
163.	DR	spù:ž̧
164.	Podr	špù:g
165.	Per	špù:g
166.	Pše	spù:ž
167.	Div	pù:ž
168.	Dbt	pù:ž
169.	Im	špù:g
170.	GB	špù:g
171.	T-P	spù:š
172.	Žep	spù:ž
173.	Lup	spù:ž
174.	Rav	pù:ž
175.	Mis	pù:ž
176.	Dop	pù:ž
177.	Kom	spù:ž
178.	Oča	špù:g
179.	S-V	špù:g
180.	KVr	spù:ž
181.	Po	pù:ž̧
182.	SŠ	spù:ž
183.	Ukr	spù:ž
184.	Raj	špù:ž̧
185.	Med	pù:ž̧
186.	Bob	spù:ž
187.	Siv	spù:ž̧
188.	VBu	pù:ž
189.	Pop	spù:ž
190.	Vrb	spù:ž
191.	Liš	spù:ž
192.	Mo	spù:ž
193.	Jake	pù:ž
194.	NGr	spù:ž
195.	DSv	pù:ž
196.	GKo	pù:ž
197.	GSm	spù:ž
198.	Srđ	spù:ž / spù:ž̧
199.	Mah	pù:ž
200.	Dol	pù:ž
201.	Grb	spù:ž
202.	DI	pù:ž
203.	Mel	spù:ž
204.	Trn	spù:ž
205.	Koz	spù:ž
206.	GSr	spù:ž
207.	BD	spù:ž
208.	Pru	spù:ž̧
209.	Suh	spù:ž
210.	Šur	pù:ž
211.	MDu	spù:š
212.	Jase	spù:š
213.	GKa	spù:ž
214.	Dab	spù:ž
215.	KJe	spù:š
216.	Oraš	spù:ž
217.	Loh	spù:ž
218.	Dob	pù:ž
219.	Spa	spù:ž
220.	Iza	spù:ž
221.	Ćor	spù:ž
222.	Jez	spù:ž
223.	Buž	spù:ž
224.	MKl	spù:ž
225.	Bih	spù:ž
226.	Tuh	spù:ž̧
227.	Dub	spù:ž
228.	Dola	pù:ž
229.	Svo	spù:ž
230.	GT	pù:ž

Komentar

Oblik bez sekundarnog suglasnika u Njd. imenice ‘puž’ ima trideset šest istraženih govora: u trideset mjesta zapisano je samo *puž*, a u šest *puž* / *spuž*. Oblik sa sekundarnim *s* imaju sto osamdeset četiri mjesna govora: sto sedamdeset osam samo *spuž* (*spuž̧*, *spuš*), a šest *puž* / *spuž*. Sekundarno *š* ima šesnaest ispitanih govora (*špug*, *špug*, *špuž̧*).

Svi govori u kojima se upotrebljava oblik *puž* nalaze se u Bosni, a najčešće su uz rijeku Bosnu, nizvodno od Maglaja i istočno od te granice, a svi mjesni govori sa zapisanim sekundarnim *š*, osim jednog hercegovačkog (govor Graba kod Trebinja), nalaze se u arealu čije granice čine: Zahum i Here (kod Prozora) na jugu, Mratinjići (kod Kreševa) i Donja Lovnica (kod Zavidovića) na istoku, Očauš (kod Teslića) na sjeveru, Podrašnica (kod Mrkonjić-Grada) i Strojice (kod Šipova) na zapadu.

Oblik bez sekundarnog suglasnika u Njd. imenice ‘puž’ najčešći je u govorima Hrvata – od pedeset njih šesnaest poznaje ovaj oblik (u petnaest mjesta zapisano je samo *puž*, a u M120 *puž* / *spuž*), a najrjeđi u govorima Srba – svega tri mjesna govora imaju samo *puž*. Oblik *spuž* najrašireniji je u govorima Bošnjaka – od sto ispitanih osamdeset jedan ima ovaj oblik (sedamdeset šest samo oblik sa sekundarnim *s*, a pet *spuž* / *puž*). Oblik *špug* najrašireniji je u govorima Srba – šest mjesnih govora poznaje samo oblik *špug* (*špug*).

Literatura

Arnaut 2017: 108; Bulić 2013: 156; Bulić 2014: 94; Dalmacija 1997: 69, 86; Đukanović 1983: 220; Halilović 1990: 296; Halilović 2002: 340; Halilović 2009: 50; Ramić 1999: 334; Rešetar 1907: 132; Valjevac 1983: 336; Valjevac 2002: 164; Vujičić i dr. 1979: 99; Vujičić 1985: 164; Vujičić 1990: 118.

Up.: OLA: 93; ALE: 136.

Etimologija

psl. *pьlz’ъ (stsl. плъжь, slov. polž, češ. plž) ← pie. *pelh$_2$g’(^{h})-

pûž: psl. im. *pьlz’ъ vodi porijeklo od gl. *pьlzti ’puzati’, koji se izvodi iz pie. korijena *pelh$_2$g’(^{h})- ‘kretati se gibanjem’. Prelaskom *l̥* > /*u*/ dobijen je lik *puž*.

Literatura

Skok 1973: III: 83-84; Snoj 2016: 566.

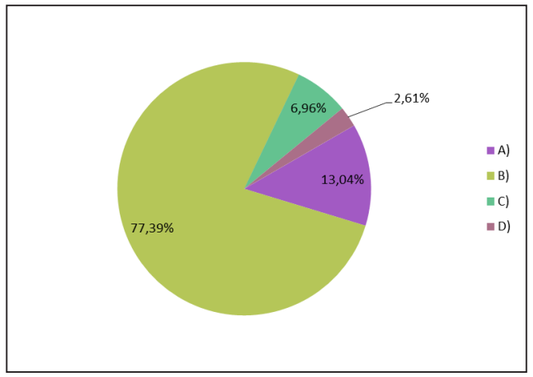

Ukupno (230):
A) 30 (13,04%)
B) 178 (77,39%)
C) 16 (6,96%)
D) 6 (2,61%)

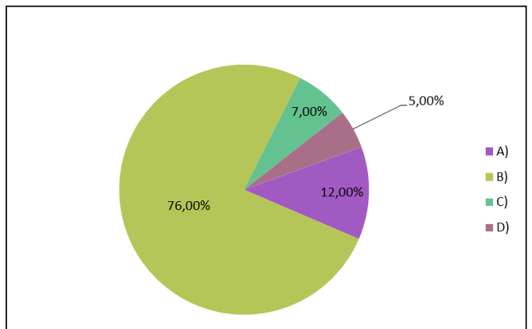

Bošnjaci (100):
A) 12 (12,00%)
B) 76 (76,00%)
C) 7 (7,00%)
D) 5 (5,00%)

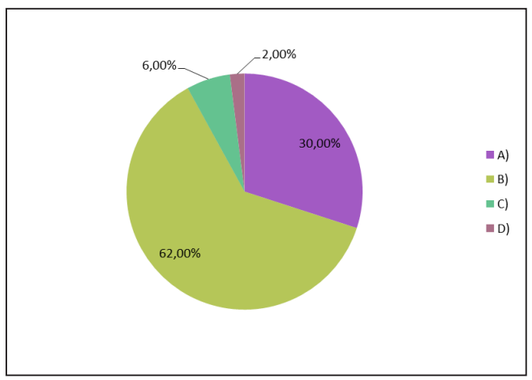

Hrvati (50):
A) 15 (30,00%)
B) 31 (62,00%)
C) 3 (6,00%)
D) 1 (2,00%)

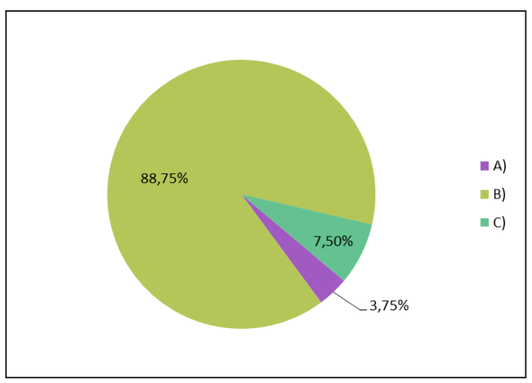

Srbi (80):
A) 3 (3,75%)
B) 71 (88,75%)
C) 6 (7,50%)

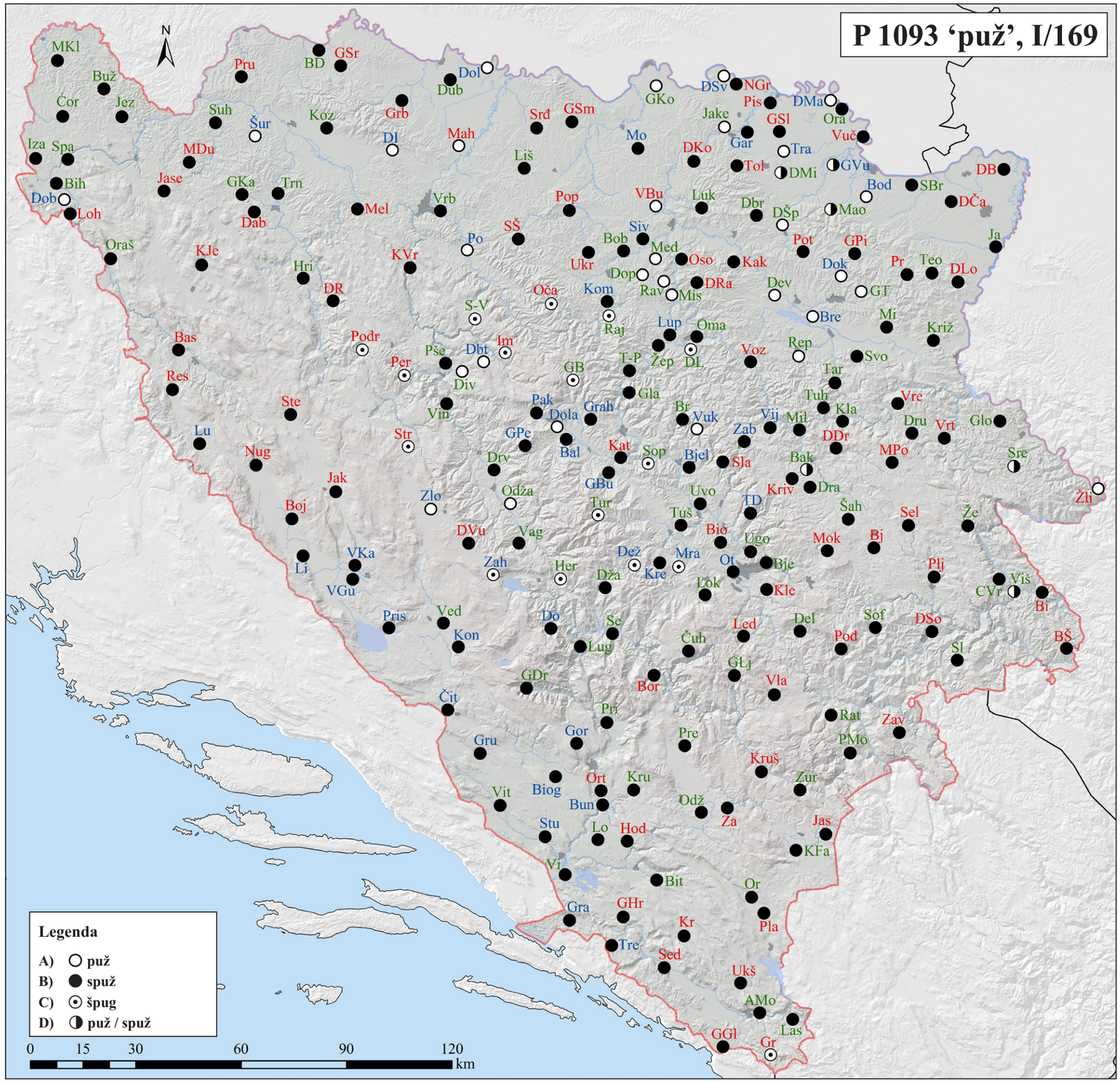

P 1115 ‘strȓljen’, I/170		
Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	sr̀šĺen
2.	GGl	sr̩šĺe:n
3.	AMo	sr̀šĺen
4.	Las	sr̀šĺe:n
5.	Ukš	str̀šĺe:n
6.	Pla	sr̩šĺe:n
7.	Or	sr̀šĺen
8.	Kr	str̀šĺe:n
9.	Sed	sr̀šĺe:n
10.	Tre	sr̩šĺe:n
11.	Gra	sr̀šĺe:n
12.	GHr	sr̀šĺe:n
13.	Bit	sr̀šĺe:n
14.	Vi	sr̀šĺe:n
15.	Lo	sr̀šĺe:n
16.	Hod	sr̀šĺe:n
17.	Bun	sr̀šĺe:n
18.	Ort	sr̀šĺe:n
19.	Kru	sr̀šĺe:n
20.	Odž	sr̀šĺe:n
21.	Za	sr̀šĺe:n
22.	Kruš	sr̀šĺe:n
23.	Zur	sr̀šĺe:n
24.	KFa	sr̀šĺe:n
25.	Jas	——
26.	PMo	sr̀š
27.	Zav	sr̀š
28.	Rat	sr̀:š
29.	Vla	sr̀šĺen
30.	GLj	sr̀šĺe:n
31.	Pre	sr̀šĺe:n
32.	Pri	sr̀šĺe:n
33.	Lug	sr̀šĺe:n
34.	Se	sr̀šĺe:n
35.	Bor	sr̀šĺe:n
36.	Čuh	sr̀šĺe:n
37.	Led	sr̀šĺen
38.	Del	sr̀šĺe:n
39.	Pod	——
40.	Sof	sr̀š
41.	DSo	sr̀š
42.	Sl	sr̀š / str̀š
43.	BŠ	sr̀šĺe:n
44.	Bi	sr̀šĺe:n
45.	Viš	sr̀šĺen / str̀šĺen
46.	CVr	str̀šĺer / sr̀š
47.	Plj	str̀šĺen
48.	Že	sr̀š
49.	Sel	sr̀š
50.	Bj	——
51.	Mok	sr̀šĺen
52.	Šah	sr̀š
53.	Bje	str̀šĺe:n
54.	Kle	sr̀šĺe:n
55.	Ugo	str̀šĺe:n
56.	TD	sr̀šĺe:n
57.	Bio	str̀šĺe:n
58.	Ot	sr̀šĺen
59.	Lok	sr̀šĺe:n
60.	Mra	sr̀šĺen
61.	Kre	str̀šĺen
62.	Dež	sr̀šĺe:n
63.	Dža	sr̀šĺen
64.	Tur	sr̀šĺe:n
65.	Kat	str̀šĺe:n
66.	Bak	sr̀šĺe:n
67.	Tuš	sr̀šĺen
68.	Uvo	sr̀šĺe:n
69.	Kriv	sr̀šĺe:n
70.	Dra	str̀šĺe:n
71.	DDr	sr̩šĺe:n / str̀šĺe:n
72.	MPo	str̩šĺe:n
73.	Sre	str̀šĺe:n
74.	Žli	str̀šĺe:n
75.	Glo	sr̀šĺe:n / str̀šĺe:n
76.	Vrt	str̀šĺe:n
77.	Dru	str̀šĺe:n
78.	Vre	sr̀šĺe:n
79.	Križ	str̀šĺe:n
80.	Mi	str̀šĺe:n
81.	Tar	str̀šĺe:n
82.	Kla	str̀šĺe:n
83.	Mil	sr̀šĺe:n
84.	Rep	str̀šĺe:n
85.	Voz	str̩šĺe:n
86.	Vij	str̀šĺen
87.	Zab	sr̀šĺen
88.	Sla	str̀šĺen
89.	Bjel	sr̀šĺen
90.	Sop	str̀šĺe:n
91.	Vuk	sr̀šĺen
92.	Br	sr̀šjen
93.	GBu	str̀šĺe:n
94.	Bal	ò:s
95.	Grah	sr̀šĺe:n
96.	Gla	sr̀šl̨e:n
97.	DL	sr̩šĺe:n
98.	Oma	sr̀šĺen
99.	DRa	str̀šĺe:n
100.	Oso	str̀šĺen
101.	Kak	str̀šĺen
102.	Dev	str̀šĺe:n
103.	Bre	str̀šĺen
104.	Dok	str̩šĺe:n
105.	GPi	sr̀šĺe:n
106.	Pr	sr̀šĺe:n
107.	DLo	str̀šĺe:n
108.	Teo	str̀šĺe:n
109.	Ja	str̀šĺe:n
110.	DČa	str̀šĺe:n
111.	DB	str̀šĺe:n
112.	SBr	str̀šĺe:n
113.	Bod	str̀šĺen
114.	Mao	sr̀šĺè:n
115.	Pot	str̀šĺe:n
116.	DŠp	str̀šĺe:n
117.	Dbr	sr̀šĺę̀:n
118.	Luk	str̀šĺe:n
119.	DMi	sr̀šĺen
120.	GVu	str̀šĺen
121.	Vuč	str̀šĺe:n
122.	Ora	str̀šĺen
123.	DMa	str̀šĺe:n
124.	Tra	str̀šĺe:n
125.	GSl	str̀šĺe:n
126.	Tol	str̀šĺen
127.	DKo	str̀šĺe:n
128.	Gar	sr̀šĺen
129.	Pis	str̀šĺe:n
130.	Stu	str̀šĺe:n
131.	Vit	str̀šje:n
132.	Gru	str̀šĺe:n
133.	Biog	str̀šĺe:n
134.	Gor	sr̀šĺe:n
135.	GDr	sr̀šje:n
136.	Čit	sr̀šĺe:n
137.	Kon	štr̀ĺe:n
138.	Pris	štr̀ĺe:n
139.	Ved	——
140.	Do	sr̀šĺe:n
141.	Zah	sr̀šĺe:n
142.	Her	sr̀šje:n
143.	Vag	sr̀šĺe:n
144.	Odža	str̀šĺen
145.	DVu	——
146.	VGu	——
147.	VKa	bàmbu:r
148.	Li	ò:s
149.	Boj	òba:d̨
150.	Jak	bambúrača
151.	Zlo	óbad
152.	Drv	sr̀šĺe:n
153.	GPe	sr̀šĺe:n
154.	Pak	sr̀šĺe:n
155.	Vin	sr̩šĺe:n
156.	Str	str̀šĺe:n / sr̀šĺe:n
157.	Ste	——
158.	Nug	——
159.	Lu	str̀šĺe:n
160.	Res	——
161.	Bas	štr̀kĺen
162.	Hri	búmbar / str̀šĺen
163.	DR	——
164.	Podr	ò:s
165.	Per	ò:s
166.	Pše	sr̀šĺe:n
167.	Div	sr̀šĺe:n
168.	Dbt	sr̀šĺe:n
169.	Im	pr̀šĺe:n
170.	GB	——
171.	T-P	sr̀šĺe:n
172.	Žep	sr̀šĺe:n
173.	Lup	sr̀šĺe:n
174.	Rav	sr̀šĺe:n
175.	Mis	str̀šĺe:n
176.	Dop	sr̀šĺe:n
177.	Kom	str̀šĺe:n
178.	Oča	pr̀šĺe:n
179.	S-V	bùmba:r
180.	KVr	str̀šĺen
181.	Po	sr̀šĺe:n
182.	SŠ	str̀šĺe:n
183.	Ukr	sr̀šĺe:n
184.	Raj	sr̩šĺe:n
185.	Med	sr̩šĺe:n
186.	Bob	sr̀šĺe:n
187.	Siv	sr̩šĺe:n
188.	VBu	str̀šĺe:n
189.	Pop	str̀šĺen
190.	Vrb	sr̀šĺe:n
191.	Liš	str̀šĺe:n
192.	Mo	sr̀šĺe:n
193.	Jake	str̀šĺen
194.	NGr	str̀šĺe:n
195.	DSv	str̀šĺe:n
196.	GKo	str̀šĺe:n
197.	GSm	str̀šĺe:n
198.	Srđ	str̀šĺe:n
199.	Mah	str̀šĺe:n
200.	Dol	str̀šĺen
201.	Grb	str̀šĺen
202.	DI	šr̩šĺe:n
203.	Mel	str̀šĺe:n
204.	Trn	str̀šĺen
205.	Koz	str̀šĺe:n
206.	GSr	str̀šĺe:n
207.	BD	str̀šĺen
208.	Pru	str̀šĺe:n
209.	Suh	str̀šĺe:n
210.	Šur	str̀šĺe:n
211.	MDu	str̀šĺen
212.	Jase	ò:s
213.	GKa	str̀šĺen
214.	Dab	bùmba:r / str̀šĺe:n
215.	KJe	ò:s
216.	Oraš	——
217.	Loh	——
218.	Dob	str̀šĺe:n
219.	Spa	str̀šĺen
220.	Iza	——
221.	Ćor	str̀šle:n / bùmba:r
222.	Jez	str̀šĺe:n
223.	Buž	str̀šĺe:n
224.	MKl	str̀šĺe:n
225.	Bih	str̀šĺen
226.	Tuh	str̀šĺen
227.	Dub	str̀šĺe:n
228.	Dola	sr̀šĺe:n
229.	Svo	str̀šĺe:n
230.	GT	str̀šĺe:n

Komentar

Sekundarno *t* u Njd. imenice ‘strȓljen’ ima sto jedan istraženi govor: u devedeset pet mjesta zapisan je samo oblik *str̀šĺen*, a u šest *str̀šĺen* / *sr̀šĺen*. Oblik *sr̀šĺen* ima sto osam mjesnih govora: sto dva imaju samo oblik *sr̀šĺen*, a šest *sr̀šĺen* / *str̀šĺen*.

Oblik *sr̀šĺen* općenito je češći u Hercegovini nego oblik *str̀šĺen*, a u Bosni je većina govora u kojima se koristi oblik *sr̀šĺen* na području srednje, istočne, sjeveroistočne i sjeverne Bosne (najviše ih je na području koje zatvara gornji tok rijeke Vrbas do jajačkog kraja na zapadu, tešanjski na sjeveru, olovski na istoku i kreševski kraj na jugu). Oblik *str̀šĺen* češći je od oblika bez konsonanta *t* u zapadnijim, sjevernijim i istočnijim dijelovima Bosne.

Sekundarno *t* u riječi ‘strȓljen’ najčešće je u govorima Srba – od osamdeset njih trideset sedam ima ovaj oblik (trideset pet samo *str̀šĺen*, a dva *str̀šĺen* / *sr̀šĺen*), a najrjeđe je u govorima Hrvata – imaju ga dvije petine ovih govora. Oblik *sr̀šĺen* najčešći je u govorima Bošnjaka – od sto istraženih pedeset pet poznaje ovaj oblik (pedeset jedan samo ovaj oblik, a četiri *sr̀šĺen* / *str̀šĺen*), dok je najrjeđi u govorima Srba – dvadeset osam mjesnih govora ima ovaj oblik (dvadeset šest samo *sr̀šĺen*, a dva *sr̀šĺen* / *str̀šĺen*).

Iz četrnaest mjesta potječu nerelevantni odgovori (*pr̀šĺen*, *obad*, *bumbar*, *bamburača* i dr.), a iz trinaest mjesta nema odgovora.

Literatura

Arnaut 2017: 104; Bulić 2013: 146; Halilović 2002: 338; Peco 2001: 684.

Etimologija

psl. *sъ̀ršenь (stsl. с(т)рьшєнь, rus. шéршень, polj. szerszeń), lit. širšuõ ← pie. *k’r̥h$_2$s-én-

str̀šljēn: psl. *sъ̀ršenь izvodi se iz pie. *k’r̥h$_2$s-én-, čije je prvobitno značenje ʻglavata životinja, kukac s velikom glavomʼ.

Literatura

Skok 1973: III: 322-323; Brückner 1985: 547-548; Fasmer 1987: IV: 432; Snoj 2016: 715.

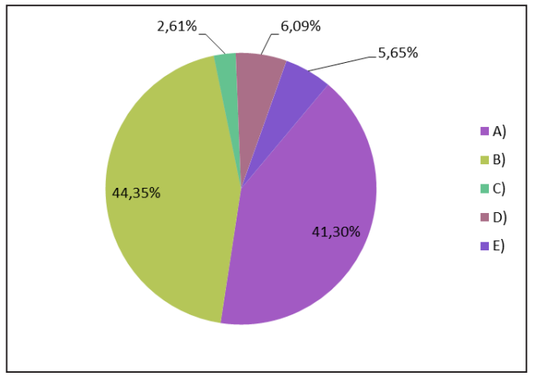

Ukupno (230):
A) 95 (41,30%)
B) 102 (44,35%)
C) 6 (2,61%)
D) 14 (6,09%)
E) 13 (5,65%)

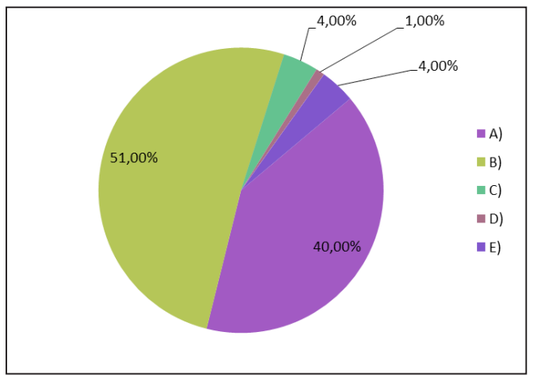

Bošnjaci (100):
A) 40 (40,00%)
B) 51 (51,00%)
C) 4 (4,00%)
D) 1 (1,00%)
E) 4 (4,00%)

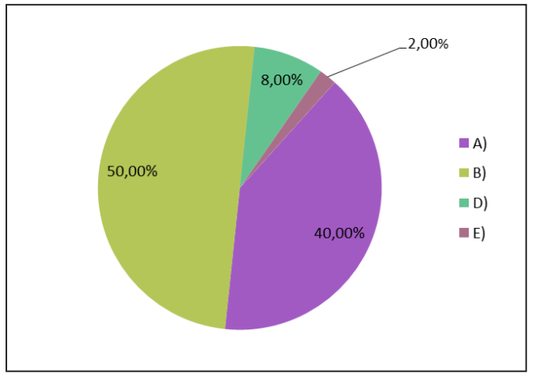

Hrvati (50):
A) 20 (40,00%)
B) 25 (50,00%)
D) 4 (8,00%)
E) 1 (2,00%)

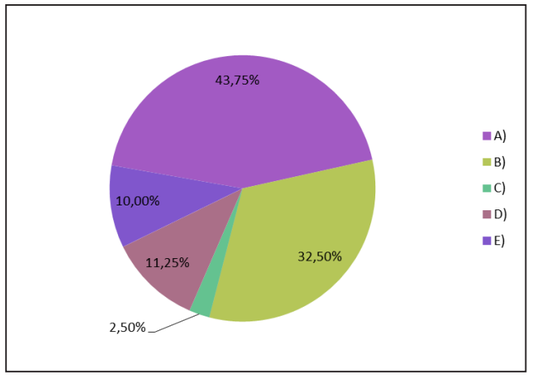

Srbi (80):
A) 35 (43,75%)
B) 26 (32,50%)
C) 2 (2,50%)
D) 9 (11,25%)
E) 8 (10,00%)

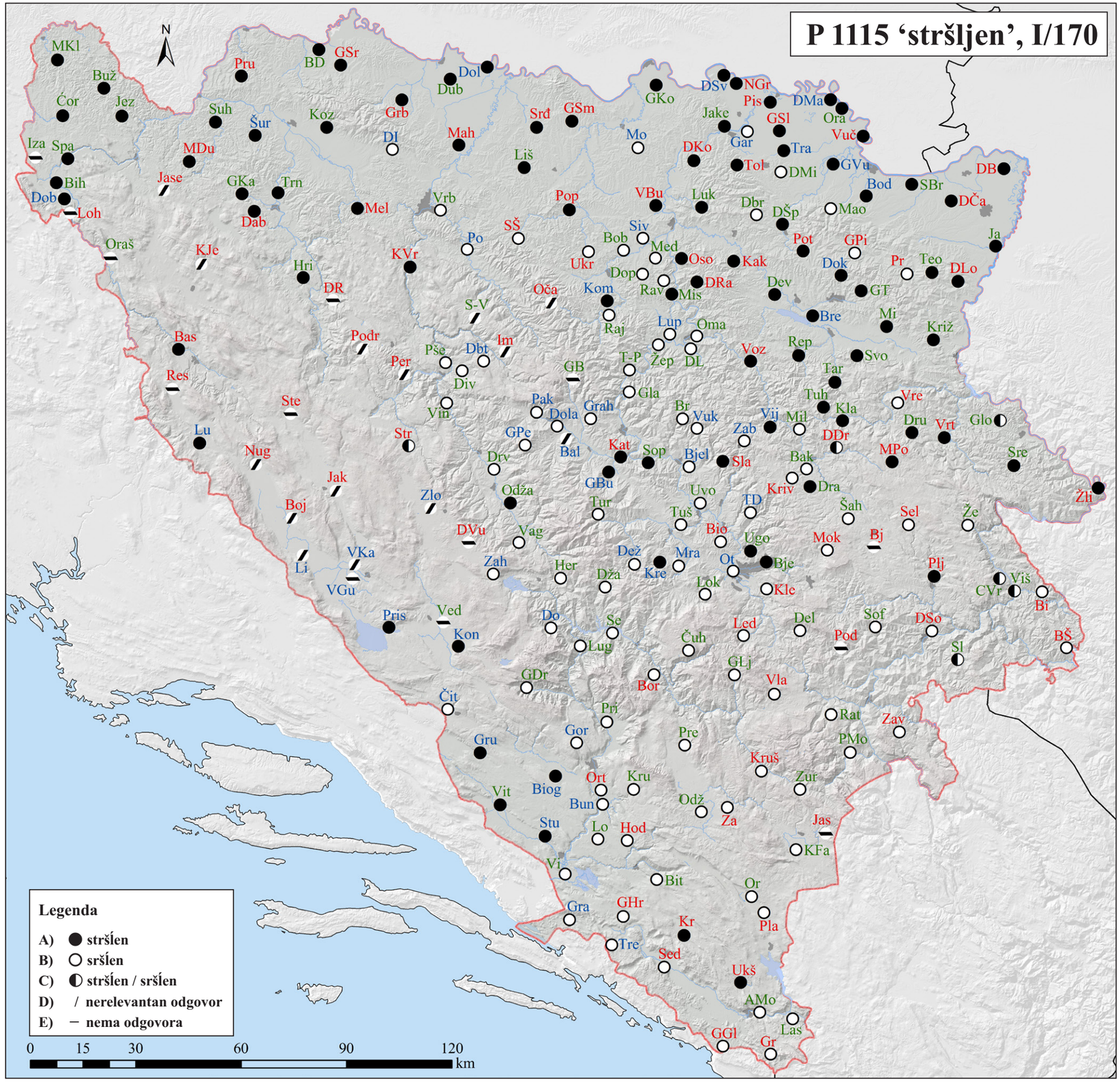

P 78 ‘zub’, I/171		
Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	zù:b̨
2.	GGl	zù:b̨
3.	AMo	zù:b
4.	Las	zù:b̨
5.	Ukš	zù:b
6.	Pla	zù:b̨
7.	Or	zù:b
8.	Kr	zù:b
9.	Sed	zù:p
10.	Tre	zù:b̨
11.	Gra	zù:b
12.	GHr	zù:b̨
13.	Bit	zù:b
14.	Vi	zù:b
15.	Lo	zù:b̨
16.	Hod	zù:b
17.	Bun	zù:b
18.	Ort	zù:b̨
19.	Kru	zù:b̨
20.	Odž	zù:b
21.	Za	zù:b
22.	Kruš	zù:b
23.	Zur	zù:b
24.	KFa	zù:b
25.	Jas	zù:b
26.	PMo	zù:b
27.	Zav	zù:b
28.	Rat	zù:b
29.	Vla	zù:b
30.	GLj	zù:b
31.	Pre	zù:b
32.	Pri	zù:b̨
33.	Lug	zù:b
34.	Se	zù:b̨
35.	Bor	zù:b
36.	Čuh	zù:b
37.	Led	zù:b
38.	Del	zù:b
39.	Pod	zù:b̨
40.	Sof	zù:b
41.	DSo	zù:b
42.	Sl	zù:b
43.	BŠ	zù:b
44.	Bi	zù:b
45.	Viš	zù:b
46.	CVr	zù:b
47.	Plj	zù:b
48.	Že	zù:b
49.	Sel	zù:b
50.	Bj	zù:b
51.	Mok	zù:b
52.	Šah	zù:b
53.	Bje	zù:b
54.	Kle	zù:b
55.	Ugo	zù:b̨
56.	TD	zù:b
57.	Bio	zù:b
58.	Ot	zù:b
59.	Lok	zù:b
60.	Mra	zù:b
61.	Kre	zù:b
62.	Dež	zù:b
63.	Dža	zù:b
64.	Tur	zù:b
65.	Kat	zù:b
66.	Bak	zù:b
67.	Tuš	zù:b
68.	Uvo	zù:b
69.	Kriv	zù:b
70.	Dra	zù:b
71.	DDr	zù:b / zù:b̨
72.	MPo	zù:b̨
73.	Sre	zù:b
74.	Žli	zù:b
75.	Glo	zù:b
76.	Vrt	žù:b̨
77.	Dru	zù:b
78.	Vre	zù:b
79.	Križ	zù:b
80.	Mi	zù:b
81.	Tar	zù:b
82.	Kla	zù:b
83.	Mil	zù:b̨
84.	Rep	zù:b
85.	Voz	zù:b̨
86.	Vij	zù:b
87.	Zab	zù:b
88.	Sla	zù:b
89.	Bjel	zù:b
90.	Sop	zù:b
91.	Vuk	zù:b
92.	Br	zù:b
93.	GBu	zù:b
94.	Bal	zù:b
95.	Grah	zù:b
96.	Gla	zù:p
97.	DL	zù:b̨
98.	Oma	zù:b
99.	DRa	zù:b
100.	Oso	zù:b
101.	Kak	zù:b
102.	Dev	zù:b
103.	Bre	zù:b
104.	Dok	zù:b
105.	GPi	zù:b
106.	Pr	zù:b
107.	DLo	zù:b̨
108.	Teo	zù:b
109.	Ja	zù:b̨
110.	DČa	zù:b̨
111.	DB	zù:b
112.	SBr	zù:b
113.	Bod	zù:b
114.	Mao	zù:b
115.	Pot	zù:b
116.	DŠp	zù:b
117.	Dbr	zù:b
118.	Luk	zù:b
119.	DMi	zù:b
120.	GVu	zù:b
121.	Vuč	zù:b
122.	Ora	zù:b
123.	DMa	zù:b
124.	Tra	zù:b
125.	GSl	zù:b
126.	Tol	zù:b
127.	DKo	zù:b
128.	Gar	zù:b
129.	Pis	zù:b
130.	Stu	zù:b̨
131.	Vit	zù:b̨
132.	Gru	zù:b
133.	Biog	zù:b
134.	Gor	zù:b
135.	GDr	zù:b
136.	Čit	zù:b
137.	Kon	zù:p
138.	Pris	zù:p
139.	Ved	zù:p / zù:b̨
140.	Do	zù:b
141.	Zah	zù:b
142.	Her	zù:b
143.	Vag	zù:b
144.	Odža	zù:b
145.	DVu	zù:b
146.	VGu	zù:b
147.	VKa	zù:b
148.	Li	zù:b̨
149.	Boj	zù:b̨
150.	Jak	zù:b̨
151.	Zlo	zù:b
152.	Drv	zù:b
153.	GPe	zù:b
154.	Pak	zù:b
155.	Vin	zù:b
156.	Str	zù:b̨
157.	Ste	zù:b̨
158.	Nug	zù:b
159.	Lu	zù:p
160.	Res	zù:p
161.	Bas	zù:b
162.	Hri	zù:b
163.	DR	zù:p
164.	Podr	zù:b
165.	Per	zù:b
166.	Pše	zù:b
167.	Div	zù:b
168.	Dbt	zù:b
169.	Im	zù:b
170.	GB	zù:b
171.	T-P	zù:b̨
172.	Žep	zù:b
173.	Lup	zù:b̨
174.	Rav	zù:b
175.	Mis	zù:b
176.	Dop	zù:b
177.	Kom	zù:b
178.	Oča	zù:b
179.	S-V	zù:b
180.	KVr	zù:b
181.	Po	zù:b
182.	SŠ	zù:b
183.	Ukr	zù:b
184.	Raj	zù:b̨
185.	Med	zù:b̨
186.	Bob	zù:b
187.	Siv	zù:b̨
188.	VBu	zù:b
189.	Pop	zù:b
190.	Vrb	zù:b
191.	Liš	zù:b
192.	Mo	zù:b
193.	Jake	zù:b
194.	NGr	zù:b̨
195.	DSv	zù:b
196.	GKo	zù:b
197.	GSm	zù:b
198.	Srđ	zù:b
199.	Mah	zù:b
200.	Dol	zù:b
201.	Grb	zù:b
202.	DI	zù:b
203.	Mel	zù:b
204.	Trn	zù:b
205.	Koz	zù:b
206.	GSr	zù:b
207.	BD	zù:b
208.	Pru	zù:p
209.	Suh	zù:b
210.	Šur	zù:b
211.	MDu	zù:p
212.	Jase	zù:p
213.	GKa	zù:b
214.	Dab	zù:b
215.	KJe	zù:p
216.	Oraš	zù:b
217.	Loh	zù:b
218.	Dob	zù:b
219.	Spa	zù:b
220.	Iza	zù:b
221.	Ćor	zù:b
222.	Jez	zù:b
223.	Buž	zù:b
224.	MKl	zù:b
225.	Bih	zù:b
226.	Tuh	zù:b̨
227.	Dub	zù:b
228.	Dola	zù:b
229.	Svo	zù:b
230.	GT	zù:b

Komentar

Zvučni suglasnik *b* u Njd. imenice ‘zub’ sačuvan je u sto osamdeset tri mjesna govora: u sto osamdeset dva mjesta zapisan je samo oblik *zub*, a u M71 *zub* / *zuḅ*. Poluzvučni suglasnik *ḅ* ima trideset sedam istraženih govora: u trideset pet mjesta samo je *zuḅ*, a u M71 *zub* / *zuḅ* i u M139 *zuḅ* / *zup*. Bezvučni suglasnik u imenici ‘zub’ ima dvanaest mjesnih govora: jedanaest ima samo *zup*, a jedan *zup* / *zuḅ* (M139).

Oblik *zuḅ* imaju i bosanski i hercegovački govori: u Bosni se nalaze u oazi u jugozapadnoj i srednjoj Bosni (livanjski i glamočki kraj, te okolica Šipova), u arealima uz rijeku Bosnu od Zenice do Tešnja (okolica Zenice, Žepča i Teslića, te zavidovićki i tešanjski kraj), u sjeverozapadnoj (okolica Zvornika i bijeljinski kraj), potom u istočnoj i sjeveroistočnoj Bosni (okolica Vlasenice, Han-Pijeska, Kladnja i olovski kraj); imaju ga i pojedinačni govori u okolici Odžaka, Vogošće i Foče; u Hercegovini se govori s ovim oblikom nalaze uglavnom uz Neretvu, zatim u južnim i istočnim dijelovima, kao i u okolici Duvna. Mjesni govori u kojima se upotrebljava oblik *zup* uglavnom su smješteni u zapadnoj i jugozapadnoj Bosni (okolica Bosanskog Novog, Bosanske Krupe, Bosanskog Petrovca, Ključa i Bosanskog Grahova) i zapadnoj Hercegovini (duvanjski kraj); zapisan je i u okolici Zenice i Trebinja.

Zvučni suglasnik *b* u Njd. imenice ‘zub’ procentualno je podjednako očuvan u govorima Bošnjaka (osamdeset četiri imaju samo oblik *zub*) i govorima Hrvata (četrdeset dva imaju samo oblik *zub*). Poluzvučni suglasnik u obliku *zuḅ* najčešći je u govorima Srba – od osamdeset njih sedamnaest poznaje oblik *zuḅ* (u šesnaest mjesta zapisano je samo *zuḅ*, a *zub* / *zuḅ* u M71, Donji Drecelj kod Olova), dok je najrjeđi u govorima Hrvata – pet mjesnih govora poznaje samo oblik *zuḅ*. Oblik *zup* najčešći je u govorima Srba (sedam mjesnih govora ima samo *zup*), a najrjeđi je u govorima Bošnjaka (*zup* u M96, Gladovići kod Zenice, a *zup* / *zuḅ* u M139, Vedašić kod Duvna).

Literatura

Arnaut 2017: 111; Baotić 1983: 109; Brabec 2012: 80; Brozović 2012: 336; Bulić 2013: 164; Bulić 2014: 101; Čustović 1961: 93, 102; Dalmacija 1997: 65; Dešić 1976: 194, 196; Dragičević 2007: 346; Đukanović 1983: 215; Đurović 1992: 224; Halilović 1990: 297; Halilović 2002: 341; Jahić 2002: 169; Kozomara 2016: 646; Okuka 1983a: 69; Peco 1962: 304; Peco 1964: 109; Peco 1975: 254; Peco 1983: 256; Peco 1986: 148-150; Pehlić 2006: 66; Petrović 1970: 342; Petrović 1971: 75; Ramić 1999: 335; Rešetar 1907: 147; Simić 1978: 60; Valjevac 1983: 338; Valjevac 2002: 174; Vujičić i dr. 1979: 100; Vujičić 1981: 205; Vujičić 1985: 168; Vujičić 1990: 121.

Up.: OLA: 1394; ALE: 159.

Etimologija

psl. *zǫ̑bъ (stsl. зѫбъ, rus. зуб, polj. ząb), lit. žam̃bas ← pie. *g’omb^{h}os

zûb: psl. *zǫ̑bъ izvodi se iz pie. *g’omb^{h}os, nastalog iz korijena *g’emb^{h}- ‘gristi, zagristi’. Palatovelar *g’* > /z/, a denazalizacijom *ǫ* > /u/ dobijen je lik *zub*.

Literatura

Skok 1973: III: 663; Brückner 1985: 646; Fasmer 1986: II: 106; Snoj 2016: 881.

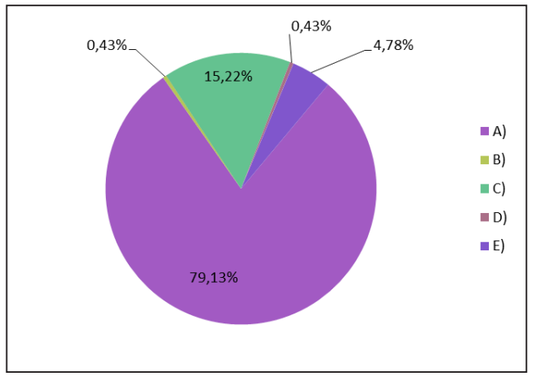

Ukupno (230):
A) 182 (79,13%)
B) 1 (0,43%)
C) 35 (15,22%)
D) 1 (0,43%)
E) 11 (4,78%)

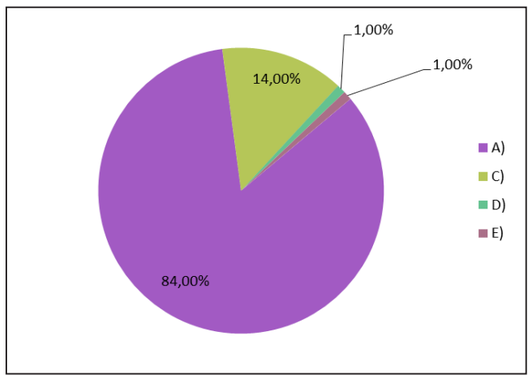

Bošnjaci (100):
A) 84 (84,00%)
C) 14 (14,00%)
D) 1 (1,00%)
E) 1 (1,00%)

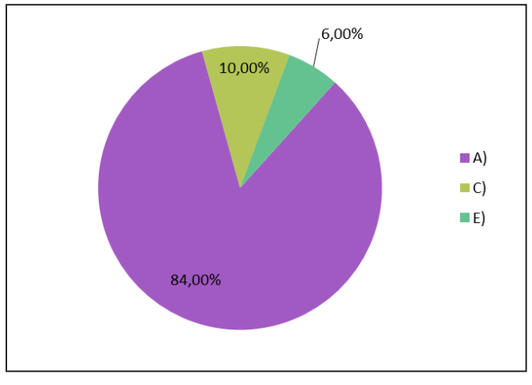

Hrvati (50):
A) 42 (84,00%)
C) 5 (10,00%)
E) 3 (6,00%)

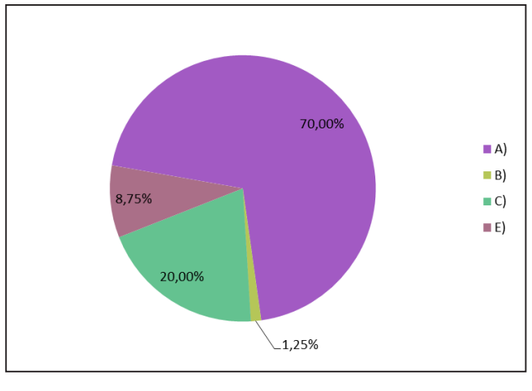

Srbi (80):
A) 56 (70,00%)
B) 1 (1,25%)
C) 16 (20,00%)
E) 7 (8,75%)

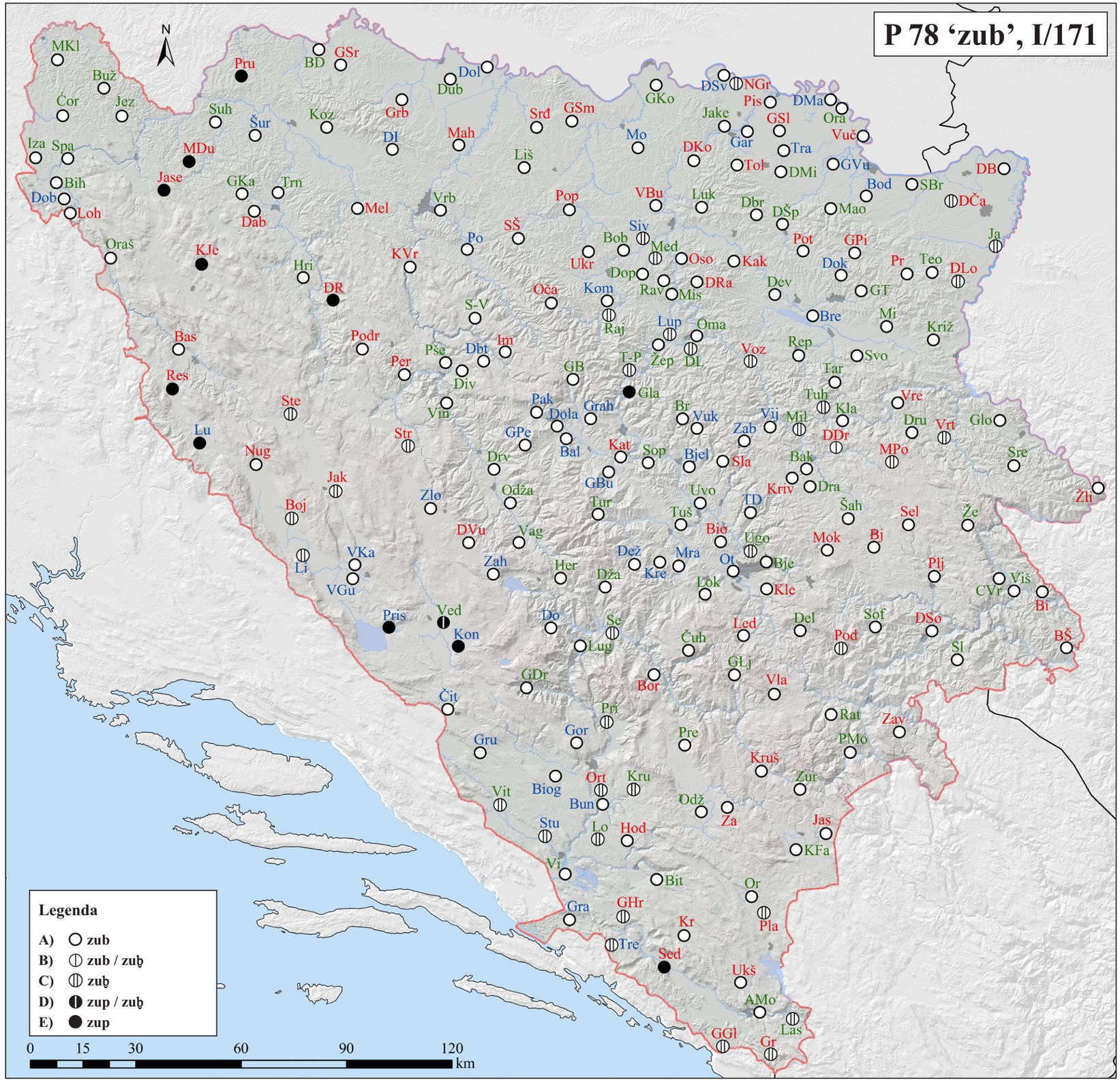

P 766 ‘glad’, I/172

Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	glà:ɖ
2.	GGl	glà:ɖ
3.	AMo	glà:d
4.	Las	glà:d
5.	Ukš	glà:d
6.	Pla	glà:ɖ
7.	Or	glà:d
8.	Kr	glà:ɖ
9.	Sed	glà:d
10.	Tre	glà:ɖ
11.	Gra	glà:d
12.	GHr	glà:ɖ
13.	Bit	glà:d
14.	Vi	glà:d
15.	Lo	glà:ɖ
16.	Hod	glà:d
17.	Bun	glà:ɖ
18.	Ort	glà:ɖ
19.	Kru	glà:ɖ
20.	Odž	glà:d
21.	Za	glà:d
22.	Kruš	glà:d
23.	Zur	glà:d
24.	KFa	glà:d
25.	Jas	glà:d
26.	PMo	glà:d
27.	Zav	glà:d
28.	Rat	glà:d
29.	Vla	glà:d
30.	GLj	glà:d
31.	Pre	glà:ʒa / glà:d
32.	Pri	glà:ɖ
33.	Lug	glà:d
34.	Se	glà:d
35.	Bor	glà:d
36.	Čuh	glà:d
37.	Led	glà:d
38.	Del	glà:d
39.	Pod	glà:ɖ
40.	Sof	glà:d
41.	DSo	glà:d
42.	Sl	glà:d
43.	BŠ	glà:d
44.	Bi	glà:d
45.	Viš	glà:d
46.	CVr	glà:d
47.	Plj	glà:d
48.	Že	glà:d
49.	Sel	glà:d
50.	Bj	glà:d
51.	Mok	glà:d
52.	Šah	glà:d
53.	Bje	glà:d
54.	Kle	glà:d
55.	Ugo	glà:d
56.	TD	glà:d
57.	Bio	glà:d
58.	Ot	glà:d
59.	Lok	glà:d
60.	Mra	glà:d
61.	Kre	glà:d
62.	Dež	glà:d
63.	Dža	glà:d
64.	Tur	glà:d
65.	Kat	glà:d
66.	Bak	glà:d
67.	Tuš	glą̀:d
68.	Uvo	glà:d
69.	Kriv	glà:d
70.	Dra	glà:d
71.	DDr	glà:ɖ / glà:d
72.	MPo	glà:ɖ
73.	Sre	glà:d
74.	Žli	glà:d
75.	Glo	glà:d
76.	Vrt	glà:ɖ
77.	Dru	glà:d
78.	Vre	glà:d
79.	Križ	glà:d
80.	Mi	glà:d
81.	Tar	glà:d
82.	Kla	glà:d
83.	Mil	glà:d
84.	Rep	glà:d
85.	Voz	glà:ɖ
86.	Vij	glà:d
87.	Zab	glà:d
88.	Sla	glà:d
89.	Bjel	glà:d
90.	Sop	glà:d
91.	Vuk	glà:d
92.	Br	glà:d
93.	GBu	glà:d
94.	Bal	glà:d
95.	Grah	glà:d
96.	Gla	glą̀:ɖ
97.	DL	glà:ɖ
98.	Oma	glą̀:d
99.	DRa	glà:d
100.	Oso	glà:d
101.	Kak	glą̀:d
102.	Dev	glà:d
103.	Bre	glà:d
104.	Dok	glą̀:d
105.	GPi	glą̀:d
106.	Pr	glà:d
107.	DLo	glà:d
108.	Teo	glà:d
109.	Ja	glà:d
110.	DČa	glà:d
111.	DB	glà:d
112.	SBr	glà:d
113.	Bod	glà:d
114.	Mao	glà:d
115.	Pot	glą̀:d
116.	DŠp	glà:d
117.	Dbr	glą̀:d
118.	Luk	glą̀:d
119.	DMi	glą̀:d
120.	GVu	glà:d
121.	Vuč	glà:d
122.	Ora	glà:d
123.	DMa	glà:d
124.	Tra	glà:d
125.	GSl	glà:d
126.	Tol	glą̀:d
127.	DKo	glą̀:d
128.	Gar	glà:d / glą̀:d
129.	Pis	glą̀:d
130.	Stu	glà:d
131.	Vit	glà:d
132.	Gru	glà:d
133.	Biog	glà:d
134.	Gor	glà:d
135.	GDr	glà:t
136.	Čit	glà:d
137.	Kon	glà:t
138.	Pris	glà:t
139.	Ved	glà:t / glà:ɖ
140.	Do	glà:d
141.	Zah	glà:d
142.	Her	glà:d
143.	Vag	glà:d
144.	Odža	glà:d
145.	DVu	glà:d
146.	VGu	glà:d
147.	VKa	glà:d
148.	Li	glà:ɖ
149.	Boj	glą̀:ɖ
150.	Jak	glà:ɖ
151.	Zlo	glà:d
152.	Drv	glà:d
153.	GPe	glà:d
154.	Pak	glà:d
155.	Vin	glà:d
156.	Str	glà:ɖ
157.	Ste	glà:ɖ
158.	Nug	glà:d
159.	Lu	glà:d
160.	Res	glà:t
161.	Bas	glą̀:d
162.	Hri	glà:d
163.	DR	glà:t
164.	Podr	glà:d
165.	Per	glà:d
166.	Pše	glà:d
167.	Div	glà:d
168.	Dbt	glà:d
169.	Im	glà:d
170.	GB	glą̀:d
171.	T-P	glą̀:ɖ
172.	Žep	glą̀:d
173.	Lup	glą̀:ɖ
174.	Rav	glà:d
175.	Mis	glą̀:d
176.	Dop	glà:d
177.	Kom	glà:d
178.	Oča	glà:d
179.	S-V	glà:d
180.	KVr	glà:d
181.	Po	glà:d
182.	SŠ	glà:d
183.	Ukr	glà:d
184.	Raj	glà:ɖ
185.	Med	glà:ɖ
186.	Bob	glà:d
187.	Siv	glà:ɖ
188.	VBu	glà:d
189.	Pop	glà:d
190.	Vrb	glà:d
191.	Liš	glà:d
192.	Mo	glà:d
193.	Jake	glą̀:d
194.	NGr	glà:ɖ
195.	DSv	glà:d
196.	GKo	glà:d
197.	GSm	glà:d
198.	Srđ	glà:ɖ
199.	Mah	glà:d
200.	Dol	glà:d
201.	Grb	glà:d
202.	DI	glà:d
203.	Mel	glà:d / glą̀:d
204.	Trn	glà:d
205.	Koz	glà:d
206.	GSr	glà:d
207.	BD	glà:ɖ
208.	Pru	glà:t
209.	Suh	glą̀:d
210.	Šur	glà:d
211.	MDu	glà:t
212.	Jase	glà:t
213.	GKa	glà:d
214.	Dab	glà:d
215.	KJe	glà:t
216.	Oraš	glà:d
217.	Loh	glà:t
218.	Dob	glà:d
219.	Spa	glà:d
220.	Iza	glą̀:d
221.	Ćor	glà:d
222.	Jez	glà:d
223.	Buž	glą̀:d
224.	MKl	glà:d
225.	Bih	glà:d
226.	Tuh	glà:d
227.	Dub	glą̀:d
228.	Dola	glà:d
229.	Svo	glà:d
230.	GT	glà:d

Komentar

Zvučni suglasnik *d* u Njd. imenice ‘glad’ ima sto osamdeset devet mjesnih govora: u sto osamdeset osam mjesta zapisano je samo *glad*, a u M71 *glad* / *glaḍ*. Poluzvučni suglasnik *ḍ* imaju trideset dva istražena govora: u trideset mjesta samo je *glaḍ*, a u M71 *glaḍ* / *glad* i u M139 *glaḍ* / *glat*. Bezvučni suglasnik *t* u imenici ‘glad’ ima jedanaest mjesnih govora: deset samo *glat*, a jedan *glat* / *glaḍ*.

Oblik *glaḍ* imaju i bosanski i hercegovački govori: u Bosni se nalaze u oazi u jugozapadnoj i srednjoj Bosni (livanjski i glamočki kraj, te okolica Šipova), u arealima uz rijeku Bosnu od Zenice do Tešnja (zenički i zavidovićki kraj, okolica Žepča i Teslića, te tešanjski kraj), te u istočnoj i sjeveroistočnoj Bosni (okolica Vlasenice, Han-Pijeska i Olova); imaju ga i pojedinačni govori u okolici Foče, Odžaka i Srpca te govor Bosanske Dubice; u Hercegovini se ovi govori nalaze istočno od rijeke Neretve, kao i u okolici Duvna. Mjesni govori u kojima se upotrebljava oblik *glat* uglavnom su smješteni u zapadnoj Hercegovini (okolica Mostara i duvanjski kraj) te u jugozapadnoj, zapadnoj i sjeverozapadnoj Bosni (okolica Bosanskog Grahova, Ključa, Bosanskog Petrovca, Bosanske Krupe, Bihaća i Bosanskog Novog).

Zvučni suglasnik *d* u Njd. ove imenice najočuvaniji je u govorima Bošnjaka (od sto istraženih osamdeset devet ima samo oblik *glad*). Oblik *glaḍ* najčešći je u govorima Srba (u šesnaest mjesta zapisano je samo *glaḍ*, a *glad* / *glaḍ* u M71, Donji Drecelj kod Olova). Oblik *glat* najčešći je u govorima Srba (sedam ih ima samo ovaj oblik), a najrjeđi u govorima Bošnjaka (*glat* u M135, Gornja Drežnica kod Mostara, a u M139, Vedašić kod Duvna, *glat* / *glaḍ*).

Literatura

Arnaut 2017: 111; Baotić 1983: 109; Brabec 2012: 80; Brozović 2012: 336; Bulić 2013: 164; Bulić 2014: 101; Čustović 1961: 93, 102; Dalmacija 1997: 65; Dešić 1976: 194; Dragičević 2007: 346; Đurović 1992: 224; Halilović 1990: 297; Halilović 2002: 341; Jahić 2002: 169; Okuka 1983a: 69; Peco 1962: 304; Peco 1964: 109; Peco 1975: 254; Peco 1983: 256; Peco 1986: 148-150; Pehlić 2006: 66; Petrović 1970: 342; Petrović 1971: 75; Ramić 1999: 335; Rešetar 1907: 147; Simić 1978: 60; Valjevac 1983: 338; Valjevac 2002: 174; Vujičić i dr. 1979: 100; Vujičić 1981: 205; Vujičić 1985: 168; Vujičić 1990: 121.

Up.: OLA: 1193.

Etimologija

psl. *gôldъ (stsl. гладъ, rus. ró͡лод, polj. głód) ← pie. *gold^{h}o-

glâd: psl. *gôldъ izvorno je značilo ‘želja za hranom’, a izvodi se iz pie. korijena *gold^{h}o-, koji je povezan s korijenom *geld^{h}- ‘željeti’. Metatezom likvide psl. skupina *tolt* u jsl. jezicima prešla je u *tlat*.

Literatura

Skok 1971: I: 563; Brückner 1985: 143; Fasmer 1986: I: 430; Snoj 2016: 201.

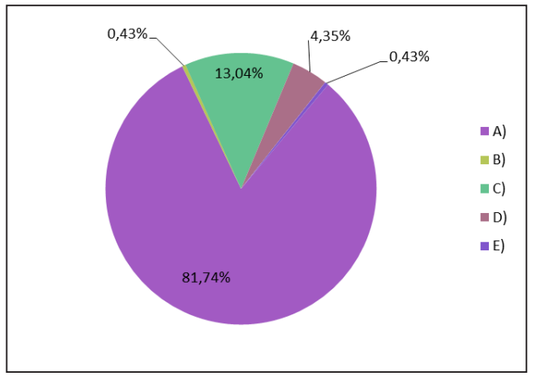

Ukupno (230):
A) 188 (81,74%)
B) 1 (0,43%)
C) 30 (13,04%)
D) 10 (4,35%)
E) 1 (0,43%)

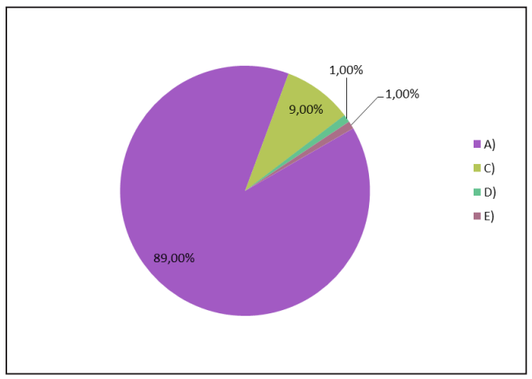

Bošnjaci (100):
A) 89 (89,00%)
C) 9 (9,00%)
D) 1 (1,00%)
E) 1 (1,00%)

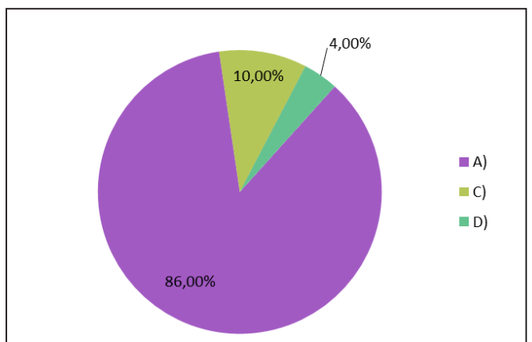

Hrvati (50):
A) 43 (86,00%)
C) 5 (10,00%)
D) 2 (4,00%)

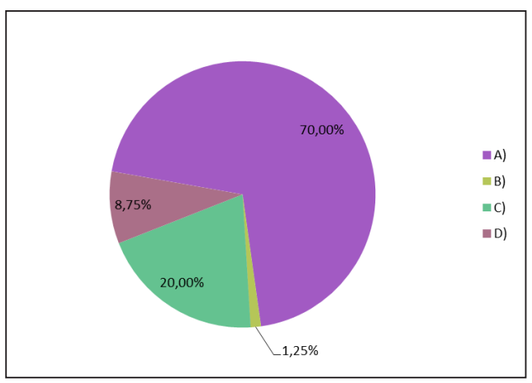

Srbi (80):
A) 56 (70,00%)
B) 1 (1,25%)
C) 16 (20,00%)
D) 7 (8,75%)

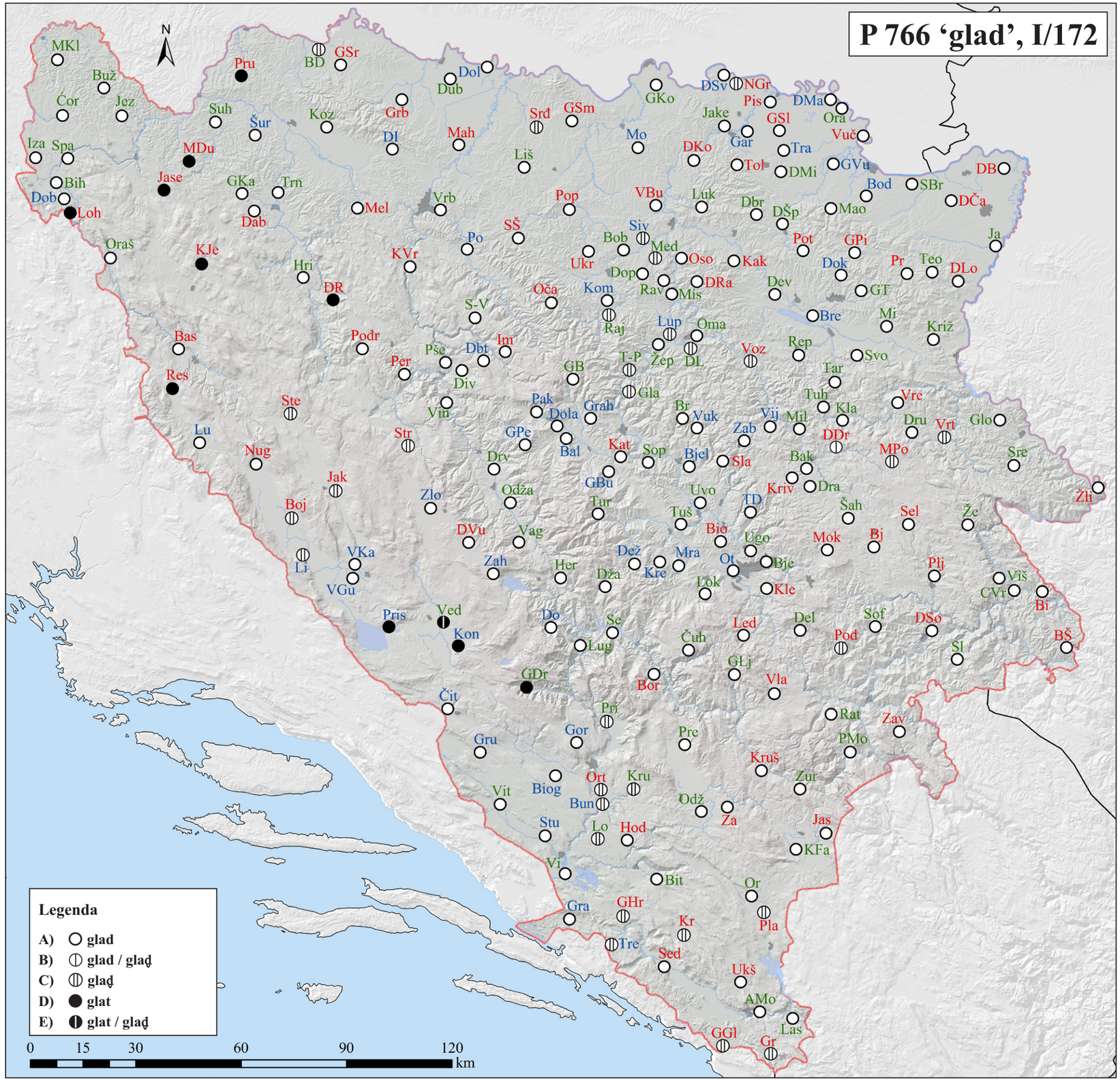

P 1081 ‘jež’, I/173		
Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	jè:ž^{s}
2.	GGl	jè:ž
3.	AMo	jè:ž
4.	Las	jè:ž
5.	Ukš	jè:ž
6.	Pla	jè:ž
7.	Or	jè:ž
8.	Kr	jè:ž
9.	Sed	jè:š
10.	Tre	jè:ž
11.	Gra	jè:ž
12.	GHr	jè:š
13.	Bit	jè:ž
14.	Vi	jè:ž
15.	Lo	jè:š
16.	Hod	jè:ž
17.	Bun	jež
18.	Ort	jè:ž
19.	Kru	jè:ž
20.	Odž	jè:ž
21.	Za	jè:ž
22.	Kruš	jè:ž
23.	Zur	jè:ž
24.	KFa	jè:ž
25.	Jas	jè:ž
26.	PMo	jè:ž
27.	Zav	jè:ž
28.	Rat	jè:ž
29.	Vla	jè:ž
30.	GLj	jè:ž
31.	Pre	jè:ž
32.	Pri	jè:ž
33.	Lug	jè:ž
34.	Se	jè:ž
35.	Bor	jè:ž / jè:^{ž}
36.	Čuh	jè:ž
37.	Led	jè:ž
38.	Del	jè:ž
39.	Pod	jè:ž
40.	Sof	jè:ž
41.	DSo	jè:ž
42.	Sl	jè:ž
43.	BŠ	jè:ž
44.	Bi	jè:ž
45.	Viš	jè:ž
46.	CVr	jè:ž
47.	Plj	jè:ž
48.	Že	jè:ž
49.	Sel	jè:ž
50.	Bj	jè:ž
51.	Mok	jè:ž
52.	Šah	jè:ž
53.	Bje	jè:ž
54.	Kle	jè:ž
55.	Ugo	jè:ž
56.	TD	jè:ž
57.	Bio	jè:ž
58.	Ot	jè:ž
59.	Lok	jè:ž
60.	Mra	jè:ž
61.	Kre	jè:ž
62.	Dež	jè:ž
63.	Dža	jè:ž
64.	Tur	jè:ž
65.	Kat	jè:ž
66.	Bak	jè:ž
67.	Tuš	jè:ž
68.	Uvo	jè:ž
69.	Kriv	jè:ž
70.	Dra	jè:ž
71.	DDr	jè:ž^{s} / jè:ž
72.	MPo	jè:ž
73.	Sre	jè:ž
74.	Žli	jè:ž
75.	Glo	jè:ž
76.	Vrt	jè:ž
77.	Dru	jè:ž
78.	Vre	jè:ž
79.	Križ	jè:ž
80.	Mi	jè:ž
81.	Tar	jè:ž
82.	Kla	jè:ž
83.	Mil	jè:ž
84.	Rep	jè:ž
85.	Voz	jè:ž
86.	Vij	jè:ž
87.	Zab	jè:ž
88.	Sla	jè:ž
89.	Bjel	jè:ž
90.	Sop	jè:ž
91.	Vuk	jè:ž
92.	Br	jè:ž
93.	GBu	jè:ž
94.	Bal	jè:ž
95.	Grah	jè:ž
96.	Gla	jè:š
97.	DL	jè:ž
98.	Oma	jè:ž
99.	DRa	jè:ž
100.	Oso	jè:ž
101.	Kak	jè:ž
102.	Dev	jè:ž
103.	Bre	jè:ž
104.	Dok	jè:ž
105.	GPi	jè:ž
106.	Pr	jè:ž
107.	DLo	jè:ž
108.	Teo	jè:ž
109.	Ja	jè:ž
110.	DČa	jè:ž
111.	DB	jè:ž
112.	SBr	jè:ž
113.	Bod	jè:ž
114.	Mao	jè:ž
115.	Pot	jè:ž
116.	DŠp	jè:ž
117.	Dbr	jè:ž
118.	Luk	jè:ž
119.	DMi	jè:ž
120.	GVu	jè:ž
121.	Vuč	jè:ž
122.	Ora	jè:ž
123.	DMa	jè:ž
124.	Tra	jè:ž
125.	GSl	jè:ž
126.	Tol	jè:ž
127.	DKo	jè:ž
128.	Gar	jè:ž
129.	Pis	jè:ž
130.	Stu	jè:ž
131.	Vit	jè:ž
132.	Gru	jè:ž
133.	Biog	jè:ž
134.	Gor	jè:ž
135.	GDr	jè:š
136.	Čit	jè:ž
137.	Kon	jè:š
138.	Pris	jè:š
139.	Ved	jè:ž
140.	Do	jè:ž
141.	Zah	jè:ž
142.	Her	jè:ž
143.	Vag	jè:ž
144.	Odža	jè:ž
145.	DVu	jè:ž
146.	VGu	jè:ž
147.	VKa	jè:ž
148.	Li	jè:š
149.	Boj	jè:ž
150.	Jak	jè:ž
151.	Zlo	jè:ž
152.	Drv	jè:ž
153.	GPe	jè:ž
154.	Pak	jè:ž
155.	Vin	jè:ž
156.	Str	jè:ž
157.	Ste	jè:ž
158.	Nug	jè:ž
159.	Lu	jè:š
160.	Res	jè:š
161.	Bas	jè:ž
162.	Hri	jè:ž
163.	DR	jè:ž
164.	Podr	jè:ž
165.	Per	jè:ž
166.	Pše	jè:ž
167.	Div	jè:ž
168.	Dbt	jè:ž
169.	Im	jè:ž
170.	GB	jè:ž
171.	T-P	jè:š
172.	Žep	jè:ž
173.	Lup	jè:ž
174.	Rav	jè:ž
175.	Mis	jè:ž
176.	Dop	jè:ž
177.	Kom	jè:ž
178.	Oča	jè:ž
179.	S-V	jè:ž
180.	KVr	jè:ž
181.	Po	jò:ž
182.	SŠ	jè:ž
183.	Ukr	jè:ž
184.	Raj	jè:ž
185.	Med	jè:ž
186.	Bob	jè:ž
187.	Siv	jè:ž
188.	VBu	jè:ž
189.	Pop	jè:ž
190.	Vrb	jè:ž
191.	Liš	jè:ž
192.	Mo	jè:ž
193.	Jake	jè:ž
194.	NGr	jè:ž
195.	DSv	ije:ž
196.	GKo	jè:ž
197.	GSm	jè:ž
198.	Srđ	jè:ž
199.	Mah	jè:ž
200.	Dol	jè:ž
201.	Grb	jè:ž
202.	DI	jè:ž
203.	Mel	jè:ž
204.	Trn	jè:ž
205.	Koz	jè:ž
206.	GSr	jè:ž
207.	BD	jè:ž
208.	Pru	jè:š
209.	Suh	jè:ž
210.	Šur	jè:ž
211.	MDu	jè:š
212.	Jase	jè:ž
213.	GKa	jè:ž
214.	Dab	jè:ž
215.	KJe	jè:ž
216.	Oraš	jè:ž
217.	Loh	jè:ž
218.	Dob	jè:ž
219.	Spa	jè:ž
220.	Iza	jè:ž
221.	Ćor	jè:ž
222.	Jez	jè:ž
223.	Buž	jè:ž
224.	MKl	jè:ž
225.	Bih	jè:ž
226.	Tuh	jè:ž
227.	Dub	jè:ž
228.	Dola	jè:ž
229.	Svo	jè:ž
230.	GT	jè:ž

Komentar

Zvučni suglasnik *ž* u Njd. imenice ‘jež’ imaju sto osamdeset tri istražena govora: u sto osamdeset dva mjesta zapisan je samo oblik *jež*, a u M71 *jež* / *jež*^{s}. Poluvučne suglasnike *ǯ* i *ž*^{s} ima trideset pet mjesnih govora: u trideset četiri mjesta samo je *jeǯ*, *jeǯ*^{s}, a u jednom *jež*^{s} / *jež*. Bezvučni suglasnik *š* i samo oblik *ješ* ima trinaest ispitanih govora.

Oblik s djelimičnom desonorizacijom suglasnika *ž* (*jeǯ*) zapisivan je u pojedinim bosanskim i hercegovačkim govorima bez veće teritorijalne povezanosti, izuzevši kompaktniju oazu u jugoistočnoj i srednjoj Hercegovini. Potpuna desonorizacija odlika je govora u dvjema manjim oazama: jedna se pruža od trebinjskog kraja u istočnoj do stolačkog u srednjoj Hercegovini, druga od Drežnice kod Mostara do okolice Duvna u zapadnoj Hercegovini i livanjskog kraja u jugozapadnoj Bosni; oblik *ješ* upotrebljava se i u zapadnijim bosanskim govorima u okolici Bosanskog Grahova, Bosanskog Novog i Bosanske Krupe, kao i u okolici Zenice u srednjoj Bosni.

Zvučni suglasnik *ž* u Njd. ove imenice najočuvaniji je u govorima Bošnjaka (od sto istraženih osamdeset šest ima samo oblik *jež*). Oblici *jeǯ*, *jeǯ*^{s} najčešći su u govorima Srba (od osamdeset njih osamnaest ima ove oblike), a najrjeđi u govorima Bošnjaka (deset mjesnih govora poznaje samo oblik *jeǯ*), dok je oblik *ješ* procentualno najčešći u govorima Hrvata (četiri od ukupno pedeset mjesnih govora poznaju samo ovaj oblik), a najrjeđi u govorima Bošnjaka (četiri od ukupno stotinu mjesnih govora imaju samo oblik *ješ*).

Literatura

Arnaut 2017: 111; Baotić 1983: 109; Brabec 2012: 80; Brozović 2012: 336; Bulić 2013: 164; Bulić 2014: 101; Čustović 1961: 93, 102, 110; Dalmacija 1997: 65; Dragičević 2007: 346; Đurović 1992: 224; Halilović 1990: 297; Halilović 2002: 341; Jahić 2002: 169; Okuka 1983a: 69; Peco 1962: 304; Peco 1964: 109; Peco 1975: 254; Peco 1983: 256; Peco 1986: 148-150; Pehlić 2006: 66; Petrović 1970: 342; Petrović 1971: 75; Ramić 1999: 335; Rešetar 1907: 147; Simić 1978: 60; Valjevac 1983: 339; Valjevac 2002: 174; Vujičić i dr. 1979: 100; Vujičić 1985: 168; Vujičić 1990: 121.

Up.: OLA: 27; ODA: 524.

Etimologija

psl. *ježь (stsl. ѥжь, rus. ёж, polj. jeż), lit. ežỹs ← pie. *eg^{ʰ}i-

jěž: psl. *ježь izvodi se iz pie. korijena *eg^{ʰ}i- ‘zmija’, što je izvorno značilo ’onaj koji proždire zmije’.

Literatura

Skok 1971: I: 781-782; Brückner 1985: 207; Fasmer 1986: II: 10; Snoj 2016: 270.

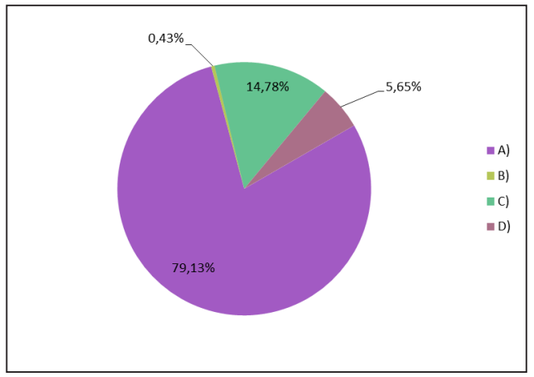

Ukupno (230):
A) 182 (79,13%)
B) 1 (0,43%)
C) 34 (14,78%)
D) 13 (5,65%)

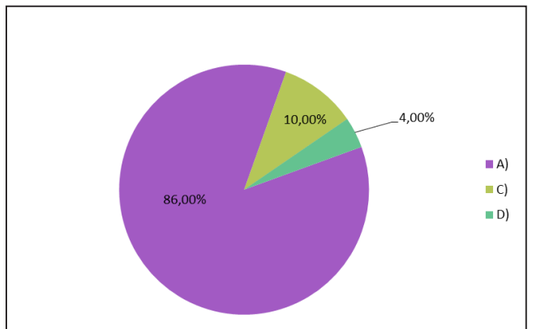

Bošnjaci (100):
A) 86 (86,00%)
C) 10 (10,00%)
D) 4 (4,00%)

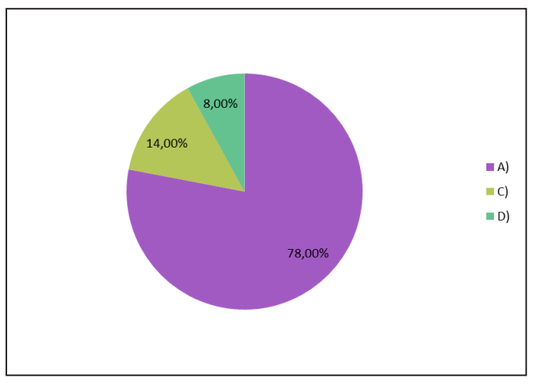

Hrvati (50):
A) 39 (78,00%)
C) 7 (14,00%)
D) 4 (8,00%)

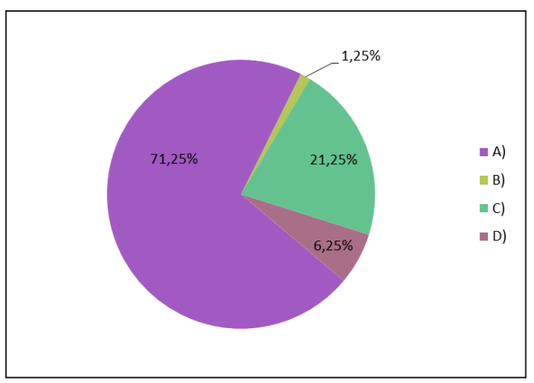

Srbi (80):
A) 57 (71,25%)
B) 1 (1,25%)
C) 17 (21,25%)
D) 5 (6,25%)

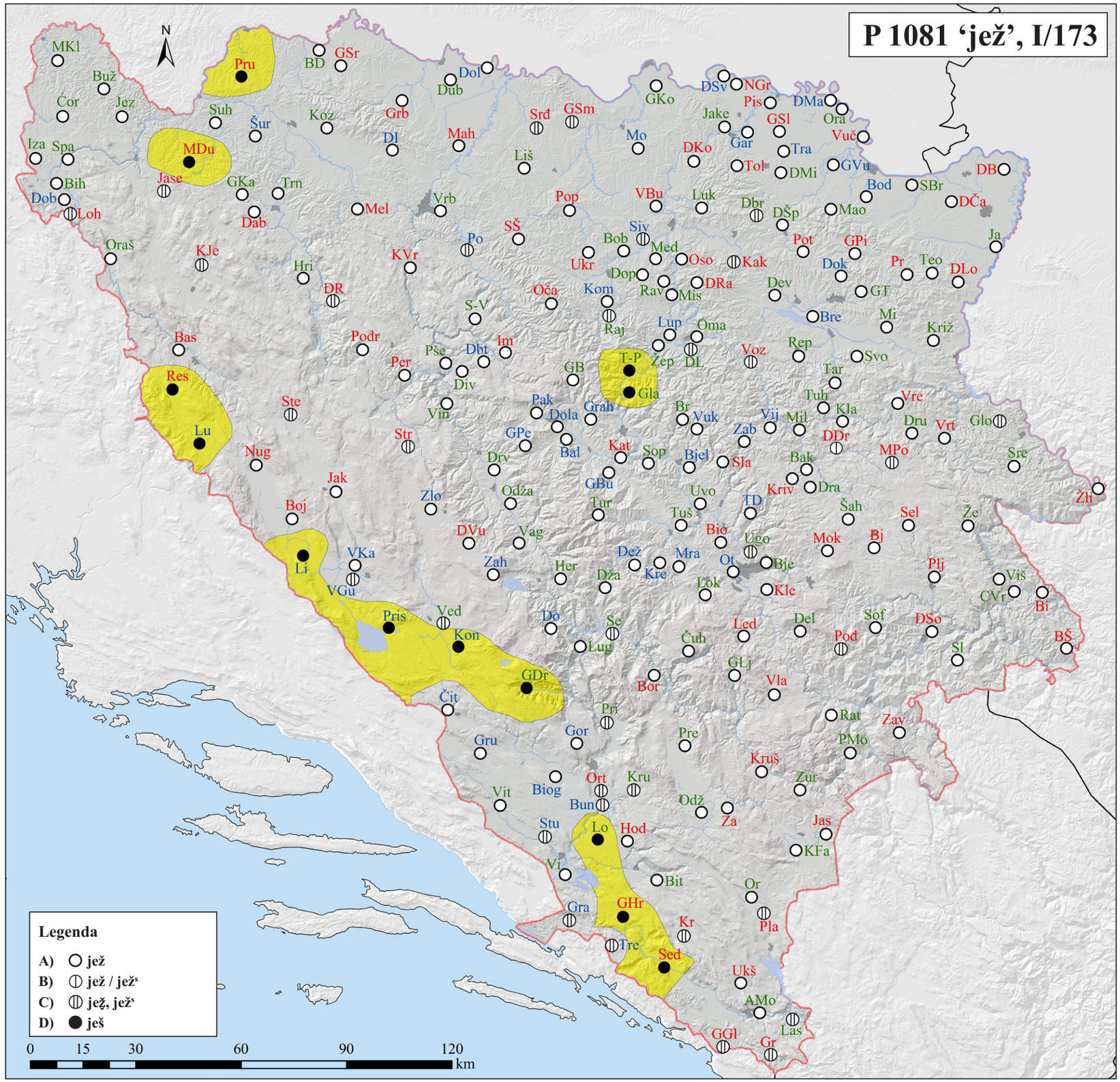

P 1072 ‘vjeverica’, I/174		
Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	vjèverica
2.	GGl	jèverica
3.	AMo	jèverica
4.	Las	jèverica
5.	Ukš	vjèverica
6.	Pla	jèverica
7.	Or	jèverica
8.	Kr	vjèverica
9.	Sed	vjèverica
10.	Tre	vjèverica
11.	Gra	vjèverica
12.	GHr	vjèverica
13.	Bit	vjèverica
14.	Vi	vjèverica
15.	Lo	vjèverica
16.	Hod	vjèverica
17.	Bun	vjèverica
18.	Ort	vjèverica
19.	Kru	jèverica
20.	Odž	vjéverica
21.	Za	vjèverica
22.	Kruš	jèverica
23.	Zur	jèverica
24.	KFa	jèverica
25.	Jas	jèverica
26.	PMo	jèverica
27.	Zav	jèverica
28.	Rat	jèverica
29.	Vla	jèverica
30.	GLj	jèverica
31.	Pre	jèverica
32.	Pri	jèverica
33.	Lug	vjèverica
34.	Se	jèverica
35.	Bor	jèverica
36.	Čuh	vjèverica
37.	Led	vjèverica
38.	Del	jèver^{i}ca
39.	Pod	jèverica
40.	Sof	jèverica
41.	DSo	jèverica
42.	Sl	jèverica
43.	BŠ	jèverica
44.	Bi	jèverica
45.	Viš	vjèverica
46.	CVr	jèverica
47.	Plj	jèverica
48.	Že	jèverica / jèverca
49.	Sel	jèverica
50.	Bj	jèverica
51.	Mok	jèverca
52.	Šah	jèverica
53.	Bje	jèver^{i}ca
54.	Kle	jèverica
55.	Ugo	jèverica
56.	TD	jèverica
57.	Bio	jèver^{i}ca
58.	Ot	jèverca
59.	Lok	jèverica
60.	Mra	jèver^{i}ca
61.	Kre	jèverica
62.	Dež	jèver^{i}ca
63.	Dža	vjèverica
64.	Tur	jèverica
65.	Kat	vjèver^{i}ca
66.	Bak	jèverica / vjèverica
67.	Tuš	jèver^{i}ca
68.	Uvo	jèver^{i}ca
69.	Kriv	jèverica
70.	Dra	jèverica
71.	DDr	jèverica
72.	MPo	jèverica
73.	Sre	jèverica
74.	Žli	jèverica
75.	Glo	ʒèverica
76.	Vrt	jèverica
77.	Dru	jèverica
78.	Vre	jèverica
79.	Križ	jèverca
80.	Mi	jever^{i}ca
81.	Tar	jèverica
82.	Kla	jèverica
83.	Mil	jèverica
84.	Rep	jèverica
85.	Voz	gjèverica
86.	Vij	vjèverica
87.	Zab	jèverica
88.	Sla	jèverica
89.	Bjel	jèver^{i}ca
90.	Sop	vjèverica
91.	Vuk	vjèverica
92.	Br	jèver^{i}ca
93.	GBu	viver^{i}ca
94.	Bal	viverca
95.	Grah	viver^{i}ca
96.	Gla	vjȇvȩricą
97.	DL	vìverica / vjèverica
98.	Oma	jèver^{i}ca
99.	DRa	djèverica
100.	Oso	djèverica
101.	Kak	vjèverica / djèverica
102.	Dev	vjèverica
103.	Bre	jèverica
104.	Dok	jèverica
105.	GPi	jèverica
106.	Pr	jèverica
107.	DLo	jèverica
108.	Teo	jèverica
109.	Ja	jèver^{i}ca
110.	DČa	jèverica
111.	DB	jèver^{i}ca
112.	SBr	jèverica
113.	Bod	vjèverica
114.	Mao	vjevérica
115.	Pot	jèverica
116.	DŠp	vjèverica / djèverica
117.	Dbr	vjȇverica
118.	Luk	djèverca
119.	DMi	djèverica
120.	GVu	vjèverica
121.	Vuč	vjèverica
122.	Ora	jèverica
123.	DMa	vjèverica
124.	Tra	vjèverica
125.	GSl	jèverica
126.	Tol	jèverica
127.	DKo	jèverca
128.	Gar	jèver^{i}ca
129.	Pis	jèver^{i}ca
130.	Stu	vìverica
131.	Vit	vìverica
132.	Gru	viverica
133.	Biog	vjèverica
134.	Gor	vìverica
135.	GDr	vìverica
136.	Čit	vìveri:ca:
137.	Kon	viverica
138.	Pris	viverica
139.	Ved	vìverica
140.	Do	vjeverica
141.	Zah	víver^{i}ca
142.	Her	viver^{i}ca
143.	Vag	vìverica / vìver^{i}ca
144.	Odža	vìverica
145.	DVu	vìverica
146.	VGu	viverica
147.	VKa	vìverica
148.	Li	vìverica
149.	Boj	jèverica
150.	Jak	vjèverica
151.	Zlo	viverica
152.	Drv	vìverica
153.	GPe	viver^{i}cą
154.	Pak	vjèver^{i}cą
155.	Vin	vìverica
156.	Str	vjéver^{i}ca
157.	Ste	vjèverica
158.	Nug	vjèverica
159.	Lu	vjèverica
160.	Res	vjèverica
161.	Bas	vjèver^{i}ca
162.	Hri	vìverica
163.	DR	vjèverica
164.	Podr	vjèverica
165.	Per	vjèverica
166.	Pše	víverica
167.	Div	vìverica
168.	Dbt	vìverica
169.	Im	vjéver^{i}ca
170.	GB	vìverica
171.	T-P	vìverica
172.	Žep	jèverica
173.	Lup	vìverca
174.	Rav	djéverica
175.	Mis	djèver^{i}ca
176.	Dop	jéverica
177.	Kom	djèverica
178.	Oča	jèverica
179.	S-V	vjèverica / vjèverca
180.	KVr	vjèvr^{i}ca
181.	Po	vìverca
182.	SŠ	vjèverica
183.	Ukr	jéverica
184.	Raj	djèverica
185.	Med	djèver^{i}cą
186.	Bob	djèverica
187.	Siv	djèverica
188.	VBu	vjèverica
189.	Pop	vjèverica
190.	Vrb	viverica
191.	Liš	vjèverica
192.	Mo	vìverica
193.	Jake	djèver^{i}ca
194.	NGr	vjèver^{i}ca
195.	DSv	vjèverica
196.	GKo	vjèverica
197.	GSm	vjèver^{i}ca
198.	Srđ	vjèverica
199.	Mah	vjèverica
200.	Dol	vjèverica
201.	Grb	jèverica
202.	DI	djèvercą
203.	Mel	jèverica
204.	Trn	vìverica
205.	Koz	vìverica
206.	GSr	vjèverica
207.	BD	vìverica
208.	Pru	jèver^{i}ca
209.	Suh	vìver^{i}ca
210.	Šur	djèverica
211.	MDu	vjèverica
212.	Jase	vjèver^{i}ca
213.	GKa	vìverica
214.	Dab	vjèverica
215.	KJe	vjèverica
216.	Oraš	vivẹ̀rica
217.	Loh	vjèverica
218.	Dob	vjèverica / vìverica
219.	Spa	vìverica
220.	Iza	vìverca / vjèverca / vìverica
221.	Ćor	vìverica
222.	Jez	vìverca
223.	Buž	vìverca
224.	MKl	vìverica
225.	Bih	vjèverica
226.	Tuh	jèverica
227.	Dub	viver^{i}ca
228.	Dola	vjèverca
229.	Svo	jèverica
230.	GT	vjèverica

Komentar

Sonant *v-* u Njd. imenice ‘vjeverica’ ima osamdeset devet mjesnih govora: u osamdeset osam mjesta zapisan je samo oblik sa sonantom *v-*, a u M66 *vjeverica* / *jeverica*. Oblik *jeverica* ima osamdeset mjesnih govora: sedamdeset devet samo oblik *jeverica* (*jever^{i}ca*, *jeverca*), a u M66 *vjeverica* / *jeverica*.

S obzirom na više od četvrtine nerelevantnih odgovora, teritorijalna rasprostranjenost ovih oblika ne može se valjano sagledati. Na osnovu podataka s terena može se konstatirati sljedeće: i bosanski i hercegovački govori imaju oba oblika, s tim da je oblik *jeverica* češće zapisivan u istočnijim dijelovima Bosne i Hercegovine.

Sonant *v-* u Njd. imenice ‘vjeverica’ najbolje je očuvan u govorima Srba – od osamdeset njih trideset devet ima samo ovaj oblik, a najslabije u govorima Bošnjaka: od sto istraženih njih dvadeset devet poznaje ovaj oblik (dvadeset osam samo *vjeverica*, a jedan *vjeverica* / *jeverica*). Oblik *jeverica* najčešći je u govorima Srba – trideset sedam mjesnih govora ima samo ovaj oblik, a najrjeđi u govorima Hrvata – šest mjesnih govora poznaje samo oblik *jeverica*.

Iz šezdeset dva mjesta potječu nerelevantni odgovori (*ʒeverica*, *viverica*, *viverca*, *djeverica*).

Literatura

Brabec 2012: 78; Bulić 2014: 80; Dalmacija 1997: 71; Dešić 1976: 143-144; Đurović 1992: 151; Halilović 1990: 294; Halilović 2002: 341; Halilović 2009: 50; Jahić 2002: 147; Peco 1964: 81; Simić 1978: 59; Vujičić i dr. 1979: 100; Vujičić 1981: 201; Vujičić 1985: 169; Vujičić 1990: 122; Vujičić, Baotić 1989: 165.

Up.: OLA: 23; ALE: 100; ODA: 525.

Etimologija

psl. **vě̑verica* (stsl. вѣверица, strus. вівéрица, polj. wiewiórka), lit. vė̀veris ← pie. **u̯ē̆(r)-u̯er-*

vjèverica: psl. **vě̑verica* nastala je iz **vě̑verъ*, koje se izvodi iz pie. **u̯ē̆(r)-u̯er-* < **u̯er-* ’viti, vrtjeti, zavijati’. Vjeverica je vjerovatno tako nazvana zbog okretnosti i zakrivljenog repa.

Literatura

Skok 1973: III: 603-604; Brückner 1985: 619; Fasmer 1986: I: 282; Snoj 2016: 840.

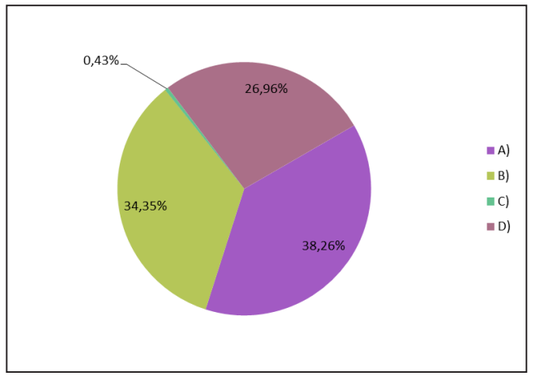

Ukupno (230):
A) 88 (38,26%)
B) 79 (34,35%)
C) 1 (0,43%)
D) 62 (26,96%)

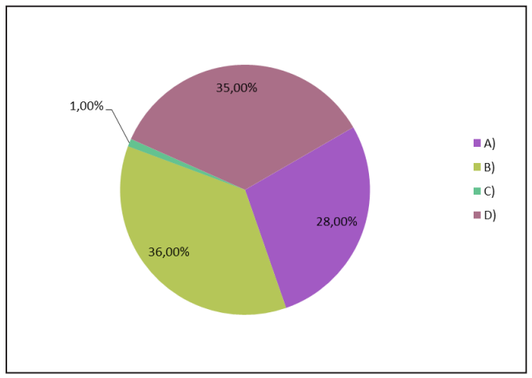

Bošnjaci (100):
A) 28 (28,00%)
B) 36 (36,00%)
C) 1 (1,00%)
D) 35 (35,00%)

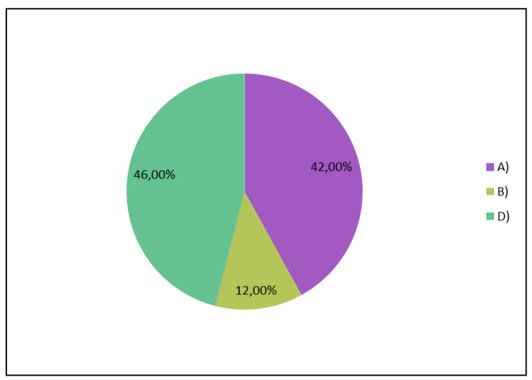

Hrvati (50):
A) 21 (42,00%)
B) 6 (12,00%)
D) 23 (46,00%)

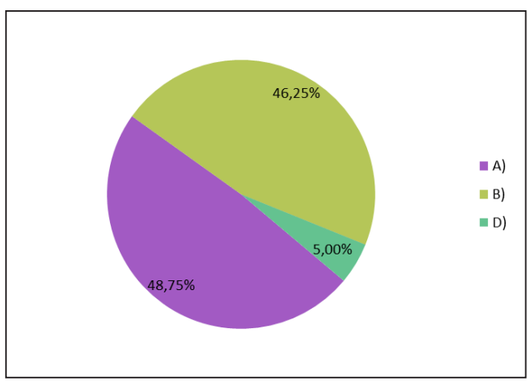

Srbi (80):
A) 39 (48,75%)
B) 37 (46,25%)
D) 4 (5,00%)

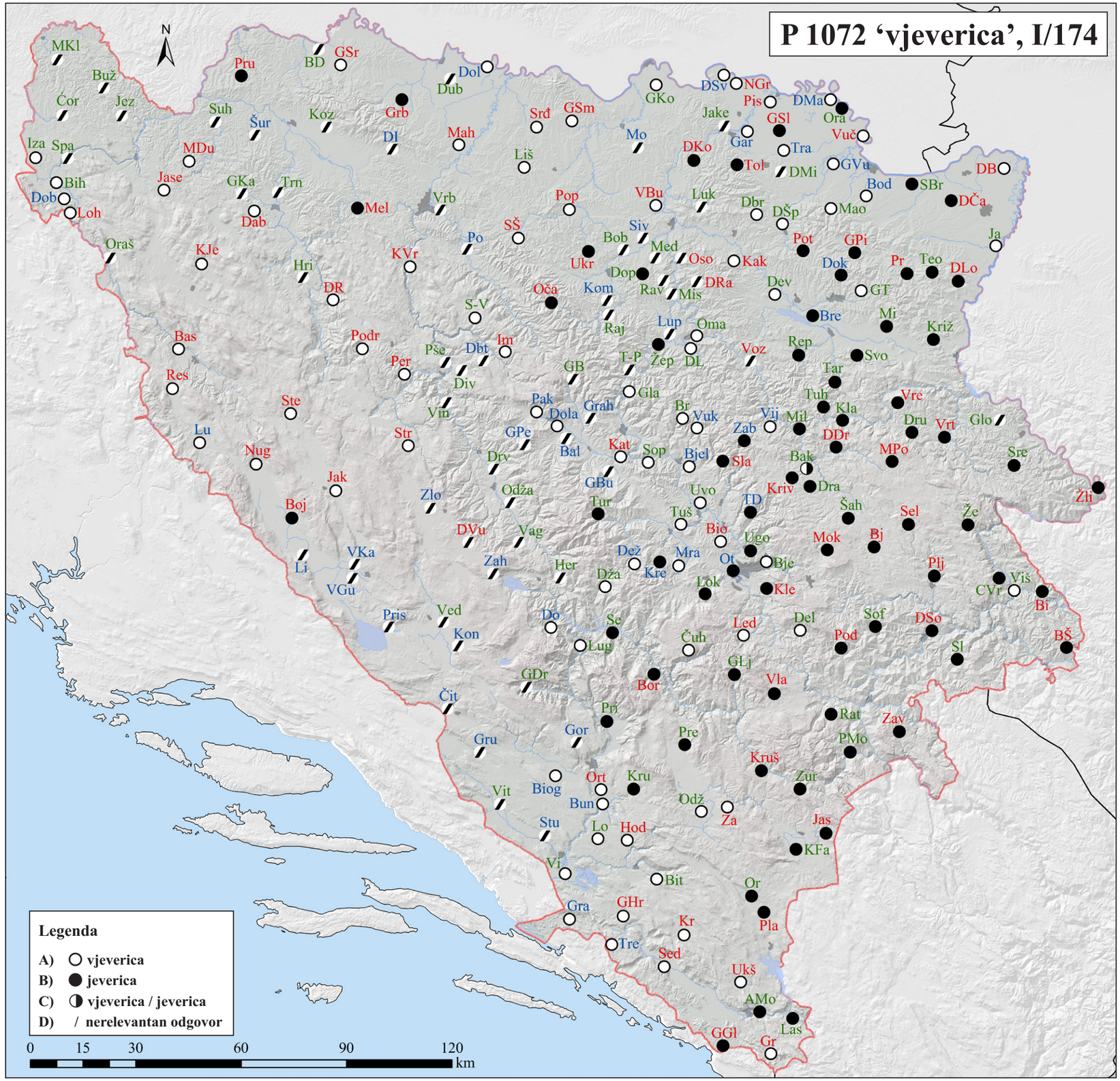

P 97 ‘kažem’, I/175		
Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	kà:že:m
2.	GGl	kà:že:m
3.	AMo	kà:že:m
4.	Las	kà:že:m / vèĺu / véli:m
5.	Ukš	kà:že:m
6.	Pla	kà:že:m
7.	Or	kà:že:m
8.	Kr	kà:že:m
9.	Sed	kà:že:m
10.	Tre	kà:že:m
11.	Gra	kà:že:m
12.	GHr	kà:že:m
13.	Bit	kà:že:m
14.	Vi	kà:že:m
15.	Lo	kà:že:m
16.	Hod	kà:že:m
17.	Bun	kà:že:m
18.	Ort	kà:že:m
19.	Kru	kà:že:m
20.	Odž	kà:že:m
21.	Za	kà:že:m
22.	Kruš	kà:že:m
23.	Zur	kà:že:m
24.	KFa	kà:že:m
25.	Jas	kà:že:m
26.	PMo	kà:že:m / vèĺu
27.	Zav	kà:že:m
28.	Rat	kà:že:m
29.	Vla	kà:že:m
30.	GLj	kà:že:m
31.	Pre	kà:že:m
32.	Pri	kà:že:m
33.	Lug	ká:že:m
34.	Se	kà:že:m
35.	Bor	kà:že:m
36.	Čuh	ká:že:m
37.	Led	ká:že:m
38.	Del	kà:že:m
39.	Pod	kà:že:m
40.	Sof	kà:že:m
41.	DSo	kà:že:m
42.	Sl	kà:že:m
43.	BŠ	kà:že:m
44.	Bi	kà:že:m
45.	Viš	kà:že:m
46.	CVr	kà:že:m
47.	Plj	kà:že:m
48.	Že	kà:že:m
49.	Sel	kà:že:m
50.	Bj	kà:že:m
51.	Mok	kà:že:m
52.	Šah	kà:že:m
53.	Bje	kà:ź́e:m
54.	Kle	kà:že:m
55.	Ugo	kà:že:m
56.	TD	kà:že:m
57.	Bio	kà:je:m
58.	Ot	kà:že:m
59.	Lok	kà:že:m
60.	Mra	kà:je:m / kà:že:m
61.	Kre	kà:že:m
62.	Dež	kà:je:m
63.	Dža	ká:že:m
64.	Tur	kà:že:m
65.	Kat	kà:že:m
66.	Bak	kà:že:m
67.	Tuš	kà:je:m
68.	Uvo	kà:že:m
69.	Kriv	kà:že:m / rèkne:m
70.	Dra	kà:že:m
71.	DDr	kà:že:m
72.	MPo	kà:že:m
73.	Sre	kà:že:m
74.	Žli	kà:že:m
75.	Glo	kà:e:m
76.	Vrt	kà:em
77.	Dru	kà:že:m
78.	Vre	kà:že:m / véli:m
79.	Križ	kà:žem / kà:že:m
80.	Mi	kà:je:m
81.	Tar	kà:že:m
82.	Kla	kà:že:m
83.	Mil	kà:že:m
84.	Rep	kà:že:m / ka:žè:m
85.	Voz	kà:že:m
86.	Vij	kà:že:m
87.	Zab	kà:že:m
88.	Sla	kà:je:m
89.	Bjel	kà:je:m
90.	Sop	kà:že:m
91.	Vuk	kà:že:m
92.	Br	kà:je:m
93.	GBu	rèkne:m
94.	Bal	kà:že:m
95.	Grah	kà:že:m
96.	Gla	kà:žę:m
97.	DL	kà:že:m
98.	Oma	kò:že:m / kò:je:m / véli:m
99.	DRa	kà:že:m
100.	Oso	kà:že:m
101.	Kak	kà:že:m / kà:že:n
102.	Dev	kà:že:m
103.	Bre	kà:že:m
104.	Dok	kà:že:m / kà:je:m
105.	GPi	kà:e:m
106.	Pr	kàem
107.	DLo	kà:že:m
108.	Teo	kà:že:m
109.	Ja	kázujem
110.	DČa	kázuje:m
111.	DB	kà:že:m
112.	SBr	kà:že:m
113.	Bod	kà:že:m
114.	Mao	ka:žè:m
115.	Pot	kà:em
116.	DŠp	kà:že:m
117.	Dbr	kà:žę̀:m
118.	Luk	kà:že:m / kà:jem
119.	DMi	kà:že:m
120.	GVu	kà:že:m
121.	Vuč	kà:že:m
122.	Ora	kà:že:m
123.	DMa	kã:že:m
124.	Tra	kà:že:m
125.	GSl	kà:že:m
126.	Tol	kà:že:m
127.	DKo	kà:e:m / rèkne:m
128.	Gar	kà:že:m / kà:že:m
129.	Pis	kà:že:m
130.	Stu	kà:že:m
131.	Vit	kà:že:m
132.	Gru	kà:že:m
133.	Biog	kà:že:m
134.	Gor	ká:že:m
135.	GDr	kà:e:m
136.	Čit	kà:žem
137.	Kon	kà:že:m
138.	Pris	kà:že:m
139.	Ved	kà:že:m
140.	Do	kà:je:m
141.	Zah	kà:že:m
142.	Her	kà:em
143.	Vag	kà:že:m
144.	Odža	kà:že:m
145.	DVu	kà:že:m
146.	VGu	kà:že:m
147.	VKa	kà:že:m
148.	Li	kà:že:m
149.	Boj	kà:že:m
150.	Jak	kà:že:m
151.	Zlo	kàže·m
152.	Drv	kà:že:m
153.	GPe	kà:že:m
154.	Pak	kà:že:m
155.	Vin	kà:že:m / rèkne:m
156.	Str	kà:ʾe:m
157.	Ste	kà:že:m
158.	Nug	kà:že:m
159.	Lu	kà:že:m
160.	Res	kà:že:m
161.	Bas	kà:že:m / kà:ʲe:m
162.	Hri	kà:že:m
163.	DR	kà:že:m
164.	Podr	kà:že:m
165.	Per	kà:že:m
166.	Pše	kà:že:m / rèkne:m
167.	Div	kà:že·m / kà:jeˑm
168.	Dbt	kà:že:m
169.	Im	kà:žeˑm
170.	GB	rèkne:m / kà:že:m
171.	T-P	kà:že:m
172.	Žep	kà:že:m
173.	Lup	kà:že:m
174.	Rav	kà:že:m / kà:e:m
175.	Mis	kà:že:m
176.	Dop	kà:že:m
177.	Kom	kà:že:m
178.	Oča	kà:že:m
179.	S-V	kà:že:m
180.	KVr	kà:je:m / kà:že:m
181.	Po	kà:že:m
182.	SŠ	kà:že:m
183.	Ukr	kà:že:m
184.	Raj	kà:že:m
185.	Med	kà:že:m
186.	Bob	kà:že:m
187.	Siv	kà:že:m
188.	VBu	kà:že:m / kà:že:m
189.	Pop	kà:že:m
190.	Vrb	kà:že:m
191.	Liš	kà:že:m
192.	Mo	kà:že:m
193.	Jake	kà:že:m
194.	NGr	kà:že:m
195.	DSv	kà:žem
196.	GKo	kà:že:m
197.	GSm	kà:že:m
198.	Srđ	kà:že:m
199.	Mah	kà:že:m
200.	Dol	kà:že:m
201.	Grb	kà:že:m
202.	DI	kà:že:m
203.	Mel	kà:že:m
204.	Trn	kà:že:m
205.	Koz	kà:že:m
206.	GSr	kà:že:m
207.	BD	véli:m
208.	Pru	kà:že:m
209.	Suh	kà:že:m
210.	Šur	kà:že:m
211.	MDu	kà:že:m
212.	Jase	kà:že:m
213.	GKa	kà:že:m
214.	Dab	kà:že:m
215.	KJe	kà:že:m
216.	Oraš	kà:že:m
217.	Loh	kà:že:m
218.	Dob	kà:žeˑm
219.	Spa	kà:že:m
220.	Iza	kà:že:m
221.	Ćor	kà:že:m
222.	Jez	kà:žę:m
223.	Buž	kà:že:m
224.	MKl	kà:že:m
225.	Bih	kà:že:m
226.	Tuh	kà:že:m
227.	Dub	kà:že:m
228.	Dola	kà:že:m
229.	Svo	kà:že:m
230.	GT	kà:že:m

Komentar

Suglasnik *ž* u 1. l. jd. prez. ‘kažem’ očuvan je u dvjesto deset mjesnih govora. Oslabljena artikulacija suglasnika *ž* potvrđena je u M156 (*kaʾem*). Redukciju suglasnika *ž* poznaje petnaest mjesnih govora: u sedam mjesta zapisano je samo *kaem*, a u osam *kajem*.

Mjesni govori u kojima se koriste oblici *kaem* i *kajem* nalaze se u uskom pojasu koji čine: Gornja Drežnica (kod Mostara) – Doljani (kod Jablanice) – Here (kod Prozora) – Deževice (kod Kreševa) – Bioča (kod Ilijaša) – Tušnjići (kod Visokog) – Slavin (kod Vareša) – Bjelavići i Brnjic (kod Kaknja), potom u manjem arealu u sjeveroistočnoj Bosni (okolica Kalesije, Lopara i Srebrenika), te u okolici Bratunca i Modriče.

Suglasnik *ž* u 1. l. jd. prez. ‘kažem’ očuvan je podjednako u govorima Bošnjaka (od sto istraženih devedeset dva poznaju samo ovaj oblik) i govora Hrvata (od pedeset njih četrdeset šest ima samo ovaj oblik). Oblik *kaʾem* pripada jednom mjesnom govoru Srba (M156, Strojice kod Šipova). Oblici s reduciranim suglasnikom *ž* najčešći su u govorima Srba – šest mjesnih govora poznaje samo oblike *kaem*, *kajem*.

Iz četiri mjesta potječu nerelevantni odgovori (*reknem*, *velim*, *kazujem*).

Literatura

Arnaut 2017: 105; Baotić 1983: 105; Brabec 2012: 79; Brozović 2012: 304, 306, 328; Bulić 2013: 156; Bulić 2014: 95; Dalmacija 1997: 85; Dešić 1976: 149; Halilović 1990: 296; Jahić 2002: 152; Kozomara 2016: 647; Peco 1975: 250; Pehlić 2006: 66; Valjevac 1983: 335; Vujičić i dr. 1979: 100; Vujičić 1985: 162; Vujičić 1990: 117.

Etimologija

psl. *kazáti (stsl. казати, rus. казáть, polj. kazać) ← pie. *kᵘeg’- (*kᵘōg’-)

kázati: psl. *kazáti izvodi se iz pie. korijena *kᵘeg’- (*kᵘōg’-) ‘vidjeti, kazati, prikazati se’, čije je /z/ refleks pie. palatovelara *g’*.

Literatura

Skok 1972: II: 69; Brückner 1985: 223; Fasmer 1986: II: 159; Snoj 2016: 294.

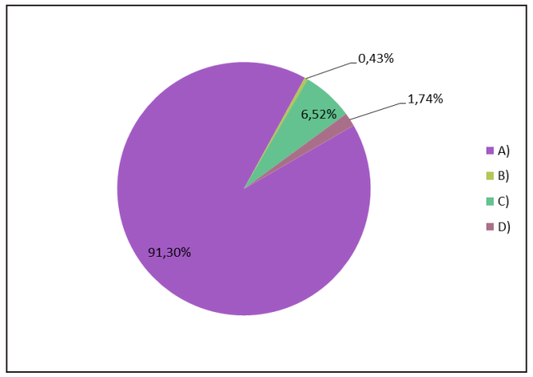

Ukupno (230):
A) 210 (91,30%)
B) 1 (0,43%)
C) 15 (6,52%)
D) 4 (1,74%)

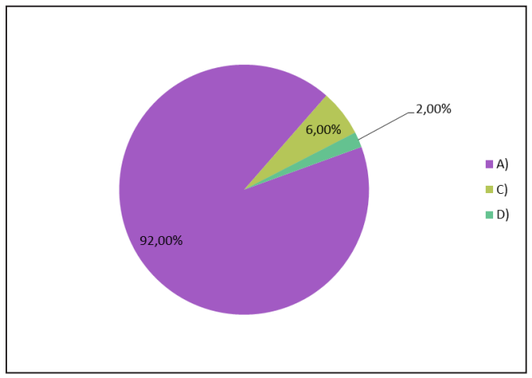

Bošnjaci (100):
A) 92 (92,00%)
C) 6 (6,00%)
D) 2 (2,00%)

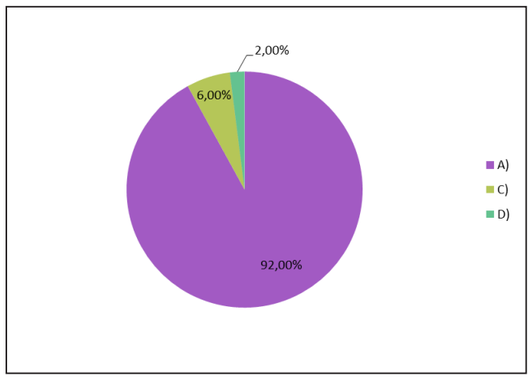

Hrvati (50):
A) 46 (92,00%)
C) 3 (6,00%)
D) 1 (2,00%)

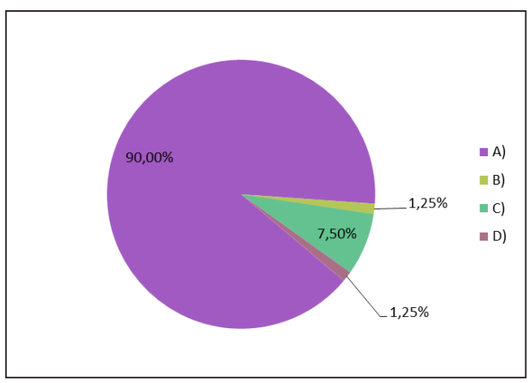

Srbi (80):
A) 72 (90,00%)
B) 1 (1,25%)
C) 6 (7,50%)
D) 1 (1,25%)

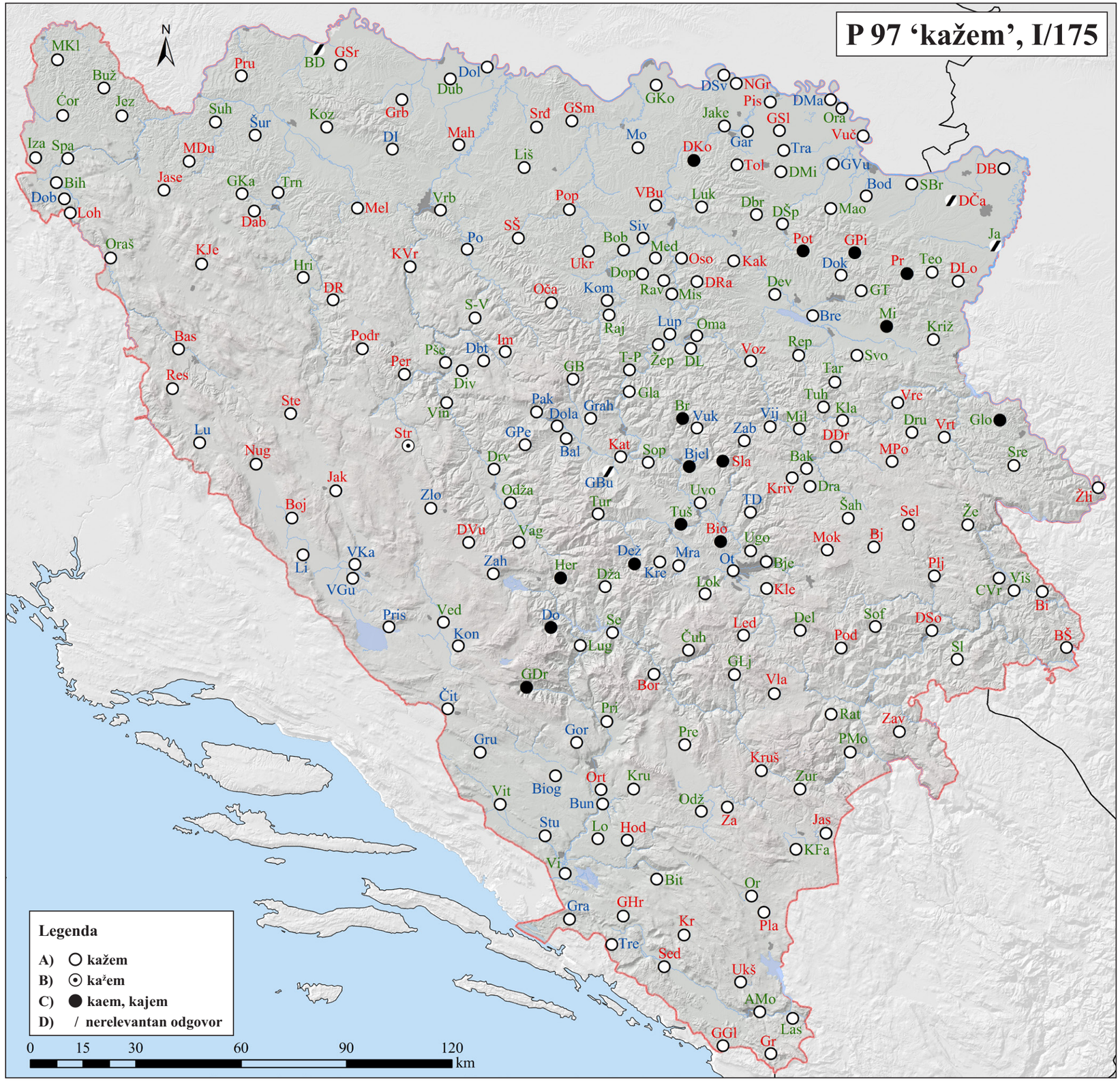

P 1209 ‘krompir’, I/176		
Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	kŕtola / krómpi:r
2.	GGl	kr̨to:la
3.	AMo	kŕto:la / krómpi:r
4.	Las	kŕto:la
5.	Ukš	krómpi:r / krúmpi:r / kŕto:la
6.	Pla	kr̨tola
7.	Or	kr̨to:la / kumpí:ra
8.	Kr	kŕto:la / kómpi:r
9.	Sed	kŕto:la
10.	Tre	kr̨to:la
11.	Gra	kŕto:la
12.	GHr	krómpi:r
13.	Bit	kŕto:la
14.	Vi	kŕto:la
15.	Lo	kómpi:r
16.	Hod	kŕto:la / krómpi:r
17.	Bun	kŕto:la
18.	Ort	kŕto:la
19.	Kru	kŕto:la
20.	Odž	kŕto:la
21.	Za	kŕto:la
22.	Kruš	kŕto:la / kùmpi:r
23.	Zur	kŕto:la / cìma / címina
24.	KFa	kŕto:la
25.	Jas	kŕto:la
26.	PMo	kúmpije:r
27.	Zav	kùmpije:r
28.	Rat	kùmpije:r
29.	Vla	krúmpijer
30.	GLj	kúmpijer / krúmpir
31.	Pre	kŕto:la / krómpi:r
32.	Pri	krómpi:r
33.	Lug	kómpi:r / kómpije:r
34.	Se	kómpijer / kòmpijer
35.	Bor	kúmpijer
36.	Čuh	kómpije:r / kúmpije:r
37.	Led	kómpijer / kúmpijer
38.	Del	kúmpijer
39.	Pod	kròmpi:r
40.	Sof	kùmpije:r
41.	DSo	kùmpir
42.	Sl	kròmpi:r
43.	BŠ	kúmpi:r / kómpi:r
44.	Bi	kómpi:r
45.	Viš	kómpi:r
46.	CVr	kúmpi:r / kómpi:r
47.	Plj	krúmpi:r / kómpijer
48.	Že	kúmpijer / kòmpi:r
49.	Sel	kúmpije:r / kúmpi:r
50.	Bj	kúmpje:r
51.	Mok	kùmpijer
52.	Šah	kúmpi:je:r / krómpi:r
53.	Bje	kúmpijer / kúmpje:r
54.	Kle	kùmpije:r
55.	Ugo	kúmpije:r
56.	TD	kròmpi:r / kumpijé:ri
57.	Bio	kúmpijer / kúmpi:r / kúmpje:r
58.	Ot	kúmpijer
59.	Lok	kómpijer
60.	Mra	krómpje:r / kúmpije:r
61.	Kre	kómpje:r
62.	Dež	kómpje:r
63.	Dža	kómpije:r / kómpi:r
64.	Tur	kómpir
65.	Kat	kòmpi:r
66.	Bak	kúmpije:r / kómpije:r / kròmpi:r
67.	Tuš	kumpjè:r
68.	Uvo	kumpíje:r
69.	Kriv	kùmpije:r
70.	Dra	kòmpije:r
71.	DDr	kròmpi:r / kúmije:r
72.	MPo	kúmpije:r
73.	Sre	kúmpi:r / kómpi:r
74.	Žli	kómpi:r
75.	Glo	kómpi:r
76.	Vrt	kúmpije:r
77.	Dru	kòmpi:r
78.	Vre	kròmpir
79.	Križ	kòmpi:r
80.	Mi	kònpi:r
81.	Tar	krùmpa / kòmpi:r
82.	Kla	kòmpi:r
83.	Mil	kòmpije:r
84.	Rep	kòmpi:r
85.	Voz	kòmpi:r
86.	Vij	kómpije:r / kómpje:r / kómpjè:r
87.	Zab	kòmpir
88.	Sla	kròmpi:r
89.	Bjel	kúmpje:r
90.	Sop	krómpi:r / kómpi:r
91.	Vuk	kómpi:r / rá:šak
92.	Br	rá:šak / kómpir / krómpir / kómpije:r
93.	GBu	kúmpi:r
94.	Bal	kompì:r / kómpi:r
95.	Grah	kòmpi:r
96.	Gla	kǫnpi:r
97.	DL	kòmpi:r
98.	Oma	kúmpje:r
99.	DRa	kòmpi:r
100.	Oso	kòmpijer
101.	Kak	krǫ̀mpi:r / kǫńpi:r
102.	Dev	kòmpi:r
103.	Bre	kómpi:r
104.	Dok	kòmpi:r
105.	GPi	kòmpi:r
106.	Pr	kòmpi:r
107.	DLo	kòmpi:r
108.	Teo	kòmpi:r / krómpi:r
109.	Ja	kòmpi:r
110.	DČa	kròmpi:r
111.	DB	kròmpi:r
112.	SBr	kòmpi:r
113.	Bod	kómpi:r
114.	Mao	kompì:r
115.	Pot	kòmpi:r
116.	DŠp	kòmpi:r
117.	Dbr	kompì:r / kompijè:r
118.	Luk	kòmpi:r
119.	DMi	kòmpi:r
120.	GVu	kòmpi:r
121.	Vuč	kómpi:r
122.	Ora	kòmpi:r
123.	DMa	kòmpi:r
124.	Tra	kòmpi:r
125.	GSl	kròmpi:r / kròmpijer
126.	Tol	krómpi:r
127.	DKo	kòmpijer
128.	Gar	kòmpi:r
129.	Pis	kòmpi:r
130.	Stu	kúmpi:r
131.	Vit	kúmpi:r
132.	Gru	kómpi:r
133.	Biog	kómpi:r
134.	Gor	kómpi:r
135.	GDr	kúmpi:r
136.	Čit	kúmpi:r
137.	Kon	kúmpi:r
138.	Pris	kúmpi:r
139.	Ved	kúmpi:r
140.	Do	krómpi:r
141.	Zah	kúmpi:r / kŕto:la
142.	Her	kúmpi:r
143.	Vag	kómpi:r
144.	Odža	kómpi:r
145.	DVu	kòmpi:r
146.	VGu	kúmpi:r / kòmpi:r
147.	VKa	kúmpi:r
148.	Li	kúmpi:r
149.	Boj	krómpijer
150.	Jak	——
151.	Zlo	kúmpi:r
152.	Drv	kòmpi:r
153.	GPe	kómpi:r
154.	Pak	kómpi:r
155.	Vin	kómpi:r
156.	Str	kúmpuje:r
157.	Ste	krómpi:r / kúmpi:r
158.	Nug	kúpijer
159.	Lu	kúmpi:r
160.	Res	kúmpje:r
161.	Bas	krómpi:r / kúmpi:r
162.	Hri	kòmpi:r
163.	DR	kròmpijer / rí:šak
164.	Podr	kúnpijer / kúmpijer / krúmpijer
165.	Per	kómpijer
166.	Pše	kómpi:r
167.	Div	kómpi:r
168.	Dbt	kònpi:r
169.	Im	krúmpi:r
170.	GB	kòmpi:r
171.	T-P	kómpi:r
172.	Žep	kòmpi:r
173.	Lup	kómpi:r / rá:šak
174.	Rav	kòmpi:r
175.	Mis	kómpi:r
176.	Dop	kómpi:r
177.	Kom	krómpi:r
178.	Oča	krúmpijer
179.	S-V	kómpi:r
180.	KVr	kròmpi:r / rí:šak
181.	Po	kómpi:r
182.	SŠ	kúmpije:r
183.	Ukr	krúmpi:r / kúmpijer
184.	Raj	kòmpi:r
185.	Med	kòmpi:r
186.	Bob	kómpi:r
187.	Siv	kòmpi:r
188.	VBu	krómpi:r
189.	Pop	kúmpi:r
190.	Vrb	kómpi:r
191.	Liš	kómpi:r
192.	Mo	kòmpir
193.	Jake	kòmpi:r
194.	NGr	krómpi:r
195.	DSv	kòmpijer
196.	GKo	kòmpi:r
197.	GSm	kúmpje:r / krúmpi:r
198.	Srđ	krómpi:r
199.	Mah	krúmpi:r
200.	Dol	kròmpi:r
201.	Grb	krúmpi:r
202.	DI	kròmpi:r
203.	Mel	krómpi:r / rá:šci
204.	Trn	kúmpi:r
205.	Koz	krómpi:r / kómpi:r
206.	GSr	krúmpije:r
207.	BD	kòmpi:r
208.	Pru	krómpijer
209.	Suh	kùmpi:r
210.	Šur	kúmpijer
211.	MDu	krúmpje:r
212.	Jase	kúmpijer
213.	GKa	kómpi:r
214.	Dab	kómpijer
215.	KJe	kúpje:r
216.	Oraš	kùmpi:r
217.	Loh	kúmpijer
218.	Dob	kúmpi:r
219.	Spa	kúmpi:r
220.	Iza	krúmpi:r
221.	Ćor	kúmpi:r
222.	Jez	kúmpi:r
223.	Buž	kúmpi:r
224.	MKl	kùmpi:r
225.	Bih	kúmpi:r
226.	Tuh	kòmpi:r / kòmpijer
227.	Dub	kòmpi:r
228.	Dola	kómpi:r
229.	Svo	kòmpi:r / krùmpa
230.	GT	kròmpi:r

Komentar

Suglasnik *-r-* u Njd. imenice ‘krompir’ imaju pedeset četiri mjesna govora: u trideset šest samo je oblik sa *-r-*, a u osamnaest naporedo ovaj oblik s oblikom bez *-r-*. Oblik u kome je reduciran sonant *-r-* ima sto sedamdeset sedam ispitanih govora: u sto pedeset devet mjesta zapisan je samo oblik bez *-r-*, a u osamnaest naporedo s oblikom sa sonantom *-r-*.

Oblik s očuvanim sonantom *-r-* ima difuzan areal: zapisan je u gotovo svim dijelovima Bosne i Hercegovine, nemaju ga govori u pojasu od zapadne Hercegovine do Livna u jugozapadnoj Bosni, a rječi je u srednjoj Bosni i Cazinskoj krajini; češći je u govorima uz planinu Kozaru.

Suglasnik *-r-* u Njd. imenice ‘krompir’ najčešći je u govorima Srba – trideset četiri od njih osamdeset imaju oblik sa *-r-* (dvadeset šest samo ovaj oblik, a osam naporedo s oblikom s reduciranim *-r-*), a najrjeđi u govorima Hrvata – od pedeset njih pet ima *-r-* (četiri samo ovaj oblik, a jedan naporedo s reduciranim *-r-*). Oblik s reduciranim *-r-* najčešći je u govorima Bošnjaka – od sto istraženih osamdeset sedam ima oblik bez sonanta *-r-* (sedamdeset osam ima samo oblik bez sonanta *-r-*, a devet naporedo s oblikom sa sonantom), a najrjeđi je u govorima Srba – četrdeset sedam mjesnih govora poznaje oblik s reduciranim sonantom (trideset devet samo ovaj oblik, a osam naporedo sa sonantom *-r-*).

Iz šesnaest mjesta potječu nerelevantni odgovori (*krtola*, *cima*, *cimina* i dr.), a iz jednog mjesta nema odgovora.

Literatura

Baotić 1983: 96; Brabec 2012: 75; Brozović 2012: 307; Bulić 2013: 143; Dalmacija 1997: 71; Dešić 1976: 180; FO 1981: 428; Halilović 2009: 50; Okuka 1983: 62; Peco 1975: 248; Peco 1986: 146; Pehlić 2006: 65; Rešetar 1907: 151; Šurmin 1895: 190; Vujičić i dr. 1979: 100.

Up.: OLA: 689; ALE: 340; ODA: 417.

Etimologija

← njem. Gruntbir, Gruntbirne

krǫ̀mpīr: riječ preuzeta iz njemačkog, a sačinjena je od njem. Grund ’zemlja, tlo’ i Birne ’kruška’, što doslovno znači ’zemljana kruška’.

Literatura

Skok 1972: II: 215; Snoj 2016: 354.

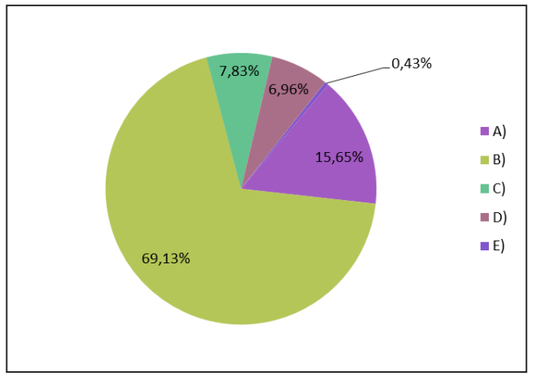

Ukupno (230):
A) 36 (15,65%)
B) 159 (69,13%)
C) 18 (7,83%)
D) 16 (6,96%)
E) 1 (0,43%)

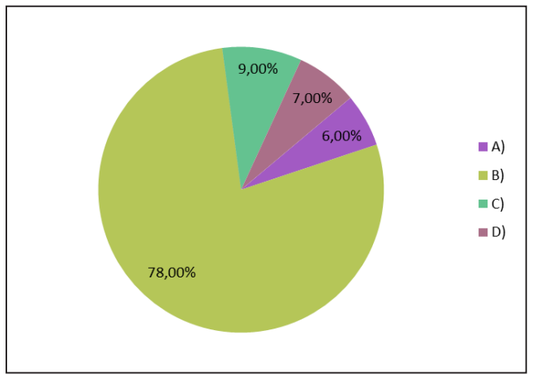

Bošnjaci (100):
A) 6 (6,00%)
B) 78 (78,00%)
C) 9 (9,00%)
D) 7 (7,00%)

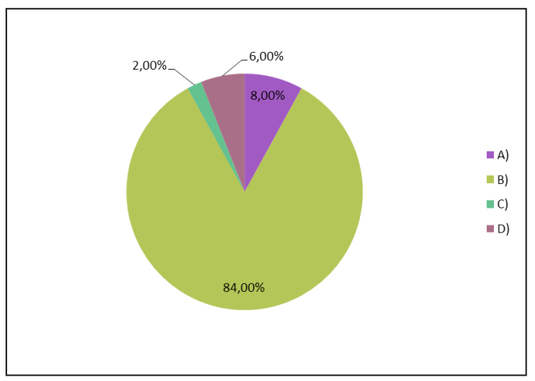

Hrvati (50):
A) 4 (8,00%)
B) 42 (84,00%)
C) 1 (2,00%)
D) 3 (6,00%)

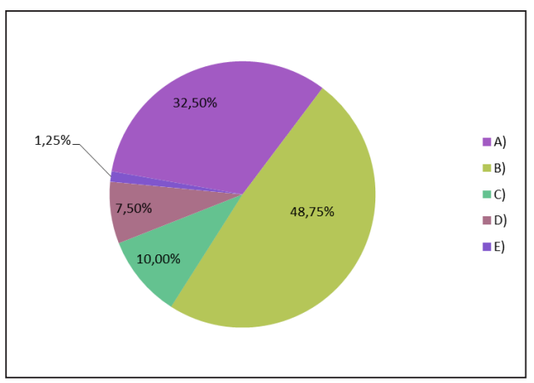

Srbi (80):
A) 26 (32,50%)
B) 39 (48,75%)
C) 8 (10,00%)
D) 6 (7,50%)
E) 1 (1,25%)

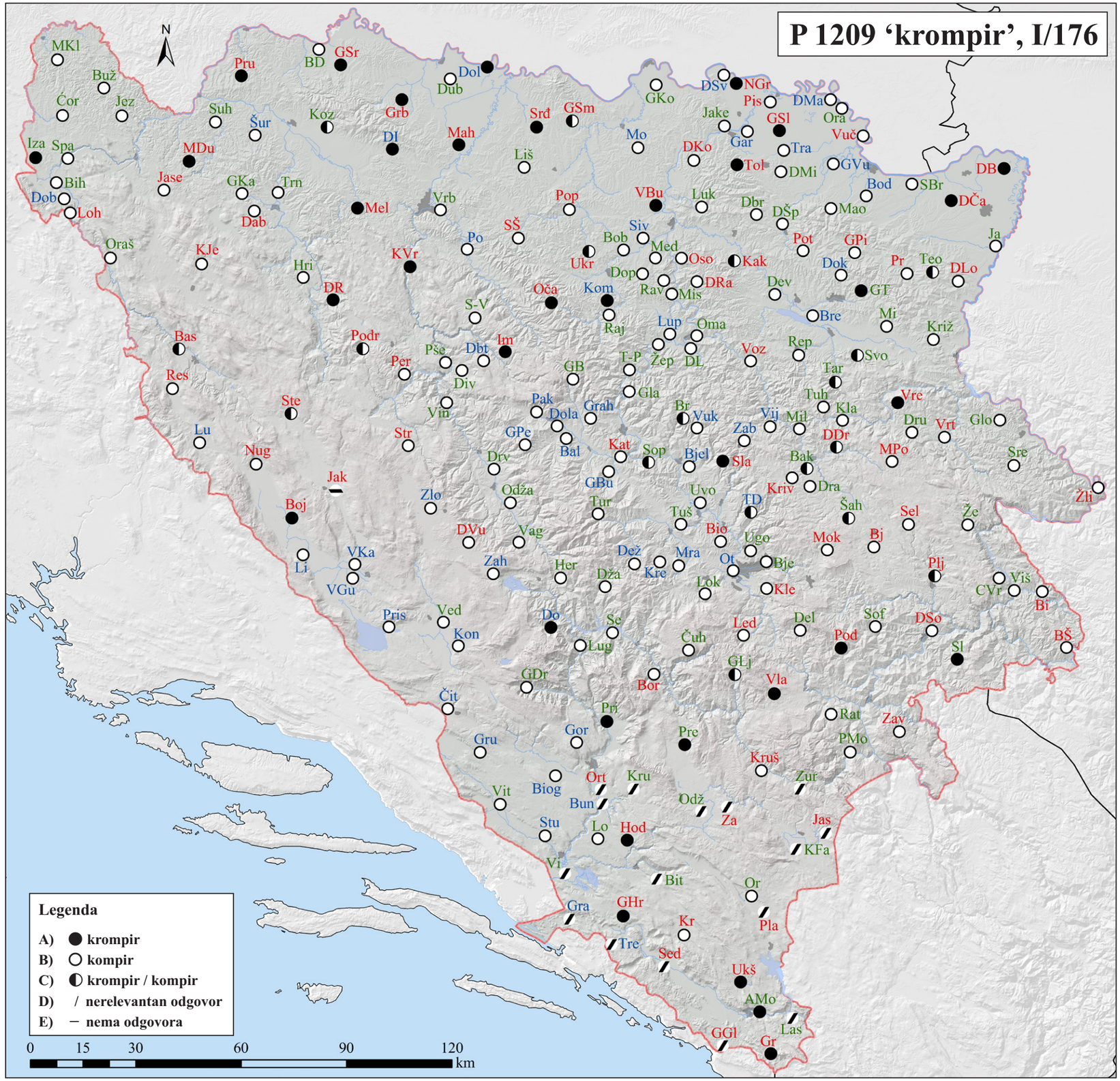

P 236 ‘prst’, I/177		
Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	pr̀s
2.	GGl	pr̨̀s
3.	AMo	pr̀s
4.	Las	pr̀s
5.	Ukš	pr̀s / pr̀st
6.	Pla	pr̨̀s
7.	Or	pr̀s
8.	Kr	pr̀s
9.	Sed	pr̀s
10.	Tre	pr̨̀s
11.	Gra	pr̀s / pr̀st
12.	GHr	pr̀s / pr̀st
13.	Bit	pr̀st
14.	Vi	pr̀s / pr̀st
15.	Lo	pr̀s / pr̀st
16.	Hod	pr̀s
17.	Bun	pr̀s / pr̀st
18.	Ort	pr̀s / pr̀st
19.	Kru	pr̀s / pr̀st
20.	Odž	pr̀s
21.	Za	pr̀̀s
22.	Kruš	pr̀s
23.	Zur	pr̀s
24.	KFa	pr̀s
25.	Jas	pr̀s
26.	PMo	pr̀s
27.	Zav	pr̀s
28.	Rat	pr̀s
29.	Vla	pr̀s
30.	GLj	pr̀s
31.	Pre	pr̀s
32.	Pri	pr̀s / pr̀st
33.	Lug	pr̀st
34.	Se	pr̀s
35.	Bor	pr̀s
36.	Čuh	pr̀st / pr̀s
37.	Led	pr̀s / pr̀st
38.	Del	pr̀s
39.	Pod	pr̨̀s
40.	Sof	pr̀st
41.	DSo	pr̀st
42.	Sl	pr̀st
43.	BŠ	pr̀s
44.	Bi	pr̀st
45.	Viš	pr̀s
46.	CVr	pr̀st
47.	Plj	pr̀s
48.	Že	pr̀st / pr̀s
49.	Sel	pr̀s
50.	Bj	pr̀s
51.	Mok	pr̀st
52.	Šah	pr̀st
53.	Bje	pr̀st
54.	Kle	pr̀s / pr̀st
55.	Ugo	pr̀st
56.	TD	pr̀st
57.	Bio	pr̀st
58.	Ot	pr̀st
59.	Lok	pr̀st
60.	Mra	pr̀st
61.	Kre	pr̀st
62.	Dež	pr̀st
63.	Dža	pr̀st
64.	Tur	pr̀st
65.	Kat	pr̀st
66.	Bak	pr̀st
67.	Tuš	pr̀st
68.	Uvo	pr̀st
69.	Kriv	pr̀st
70.	Dra	pr̀st
71.	DDr	pr̀st / pr̨̀st
72.	MPo	pr̨̀st
73.	Sre	pr̀st
74.	Žli	pr̀st
75.	Glo	pr̀st
76.	Vrt	pr̀st
77.	Dru	pr̀st
78.	Vre	pr̀st
79.	Križ	pr̀st
80.	Mi	pr̀st
81.	Tar	pr̀st
82.	Kla	pr̀st
83.	Mil	pr̀st
84.	Rep	pr̀st
85.	Voz	pr̨̀st
86.	Vij	pr̀st
87.	Zab	pr̀st
88.	Sla	pr̀st
89.	Bjel	pálac
90.	Sop	pr̀st
91.	Vuk	pr̀st
92.	Br	pr̀st
93.	GBu	pr̀st
94.	Bal	pr̀st
95.	Grah	pr̀st
96.	Gla	pr̀s
97.	DL	pr̨̀st
98.	Oma	pr̀st
99.	DRa	pr̀st
100.	Oso	pr̀st
101.	Kak	pr̀st
102.	Dev	pr̀st
103.	Bre	pr̀st
104.	Dok	pr̨̀st
105.	GPi	pr̀st
106.	Pr	pr̀st
107.	DLo	pr̀s
108.	Teo	pr̀st
109.	Ja	pr̀st
110.	DČa	pr̀st
111.	DB	pr̀st
112.	SBr	pr̀st
113.	Bod	pr̀st
114.	Mao	pr̀st
115.	Pot	pr̀st
116.	DŠp	pr̀st
117.	Dbr	pr̀st
118.	Luk	pr̀st
119.	DMi	pr̀st
120.	GVu	pr̀st
121.	Vuč	pr̀st
122.	Ora	pr̀st
123.	DMa	pr̀st
124.	Tra	pr̀st
125.	GSl	pr̀st
126.	Tol	pr̀st
127.	DKo	pr̀st
128.	Gar	pr̀st
129.	Pis	pr̀st
130.	Stu	pr̀s / pr̀st
131.	Vit	pr̀s / pr̀st
132.	Gru	pr̀s / pr̀st
133.	Biog	pr̀s / pr̀st
134.	Gor	pr̀s
135.	GDr	pr̀s
136.	Čit	pr̀s / pr̀st
137.	Kon	pr̀st
138.	Pris	pr̀st
139.	Ved	pr̀st
140.	Do	pr̀st
141.	Zah	pr̀s
142.	Her	pr̀s
143.	Vag	pr̀st
144.	Odža	pr̀st
145.	DVu	pr̀st
146.	VGu	pr̀st
147.	VKa	pr̨̀st
148.	Li	pr̀st
149.	Boj	pr̀st
150.	Jak	pr̀st
151.	Zlo	pr̀st
152.	Drv	pr̨̀st
153.	GPe	pr̀st
154.	Pak	pr̀st
155.	Vin	pr̨̀st
156.	Str	pr̀st
157.	Ste	pr̀st
158.	Nug	pr̀st
159.	Lu	pr̀st
160.	Res	pr̀st
161.	Bas	pr̀st
162.	Hri	pr̀st
163.	DR	pr̨̀s / pr̨̀st
164.	Podr	pr̀st
165.	Per	pr̨̀st
166.	Pše	pr̀st
167.	Div	pr̀st
168.	Dbt	pr̀st
169.	Im	pr̀st
170.	GB	pr̀st
171.	T-P	pr̀st
172.	Žep	pr̀st
173.	Lup	pr̀st
174.	Rav	pr̀st
175.	Mis	pr̨̀st
176.	Dop	pr̀st
177.	Kom	pr̀st
178.	Oča	pr̀st
179.	S-V	pr̀st
180.	KVr	pr̀st
181.	Po	pr̀st
182.	SŠ	pr̀st
183.	Ukr	pr̀st
184.	Raj	pr̨̀st
185.	Med	pr̨̀st
186.	Bob	pr̀st
187.	Siv	pr̨̀st
188.	VBu	pr̀st
189.	Pop	pr̀st
190.	Vrb	pr̀st
191.	Liš	pr̀st
192.	Mo	pr̀st
193.	Jake	pr̀st
194.	NGr	pr̀st
195.	DSv	pr̀st
196.	GKo	pr̀st
197.	GSm	pr̀st
198.	Srđ	pr̀st
199.	Mah	pr̀st / pr̀s
200.	Dol	pr̀st
201.	Grb	pr̀st
202.	DI	pr̀st
203.	Mel	pr̀st
204.	Trn	pr̀st
205.	Koz	pr̀st
206.	GSr	pr̀st
207.	BD	pr̀st
208.	Pru	pr̀st
209.	Suh	pr̀st
210.	Šur	pr̀st
211.	MDu	pr̀st
212.	Jase	pr̀st
213.	GKa	pr̀st
214.	Dab	pr̀st
215.	KJe	pr̀st
216.	Oraš	pr̨̀st
217.	Loh	pr̨̀s / pr̨̀st
218.	Dob	pr̀st
219.	Spa	pr̀s / pr̀st
220.	Iza	pr̀st
221.	Ćor	pr̀st
222.	Jez	pr̀st
223.	Buž	pr̀st
224.	MKl	pr̀st
225.	Bih	pr̀s / pr̀st
226.	Tuh	pr̀st
227.	Dub	pr̀st
228.	Dola	pr̀st
229.	Svo	pr̀st
230.	GT	pr̀st

Komentar

Eksplozivni suglasnik *t* iz grupe *st* u Njd. imenice ‘prst’ očuvan je u sto devedeset dva mjesna govora: u sto šezdeset devet mjesta zapisan je samo oblik *prst*, a u dvadeset tri *prst* / *prs*. Redukciju ove suglasničke skupine poznaje šezdeset istraženih govora: u trideset sedam mjesta zapisan je samo oblik *prs*, a u dvadeset tri *prs* / *prst*.

Areal oblika *prs* prostire se u gotovo cijeloj Hercegovini, proteže se u istočnu Bosnu, unutar granica: Žepa (kod Rogatice) – Selišta i Bjelosavljevići (kod Sokoca) – Klek (kod Sarajeva) – Here i Zahum (kod Prozora) – Čitluk. Oblik *prs* imaju i govori bihaćkog kraja, te govori u okolici Banje Luke, Ključa, Zenice i Zvornika.

Suglasnik *t* iz grupe *st* u Njd. imenice ‘prst’ najbolje je očuvan u govorima Hrvata – od pedeset njih četrdeset šest poznaje ovaj oblik (četrdeset samo *prst*, a šest *prst* / *prs*), a najslabije u govorima Srba – od osamdeset njih šezdeset dva imaju oblik *prst* (pedeset četiri samo *prst*, a osam *prst* / *prs*). Oblik s redukcijom suglasničke skupine najčešći je u govorima Srba – dvadeset šest poznaje oblik *prs* (osamnaest samo *prs*, a osam *prs* / *prst*), a najrjeđi u govorima Hrvata – njih devet ima oblik *prs* (tri samo *prs*, a šest *prs* / *prst*).

Iz jednog mjesta potječe nerelevantan odgovor (*palac*).

Literatura

Arnaut 2017: 105; Baotić 1983: 100; Čustović 1961: 93, 102, 106; Dalmacija 1997: 76; Dešić 1976: 184; Đurović 1992: 212-213; FO 1981: 373, 407, 439; Halilović 1990: 296; Halilović 2002: 341; Jahić 2002: 151-152; Okuka 1983: 64; Okuka 1983a: 69; Peco 1964: 105; Peco 1975: 249; Peco 1983: 256; Peco 1986: 147; Peco 2001: 682; Petrović 1970: 343; Petrović 1971: 83; Ramić 1999: 332; Remetić 1970: 123; Rešetar 1907: 152; Simić 1978: 62; Valjevac 1983: 341; Valjevac 2002: 185; Vujičić i dr. 1979: 100; Vujičić 1985: 170; Vujičić 1990: 123; Vuković 1962: 39; Vuković 1963: 306.

Up.: OLA: 1528.

Etimologija

psl. *pьrstъ (stsl. пръстъ, rus. перстъ, polj. parst), lit. pìrštas ← pie. *pr̥-sth$_2$-ó-

pr̀st: psl. *pьrstъ izvodi se iz pie. *pr̥-sth$_2$-ó- ‘sprijeda stojeći, stršeći’, koje je sastavljeno od pie. *$pr̥$- ‘naprijed, sprijeda’ i korijena *stah$_2$- ‘stati’.

Literatura

Skok 1973: III: 57; Brückner 1985: 397; Fasmer 1987: III: 244-245; Snoj 2016: 612.

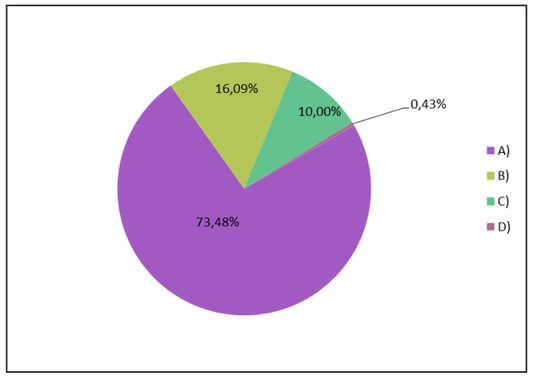

Ukupno (230):
A) 169 (73,48%)
B) 37 (16,09%)
C) 23 (10,00%)
D) 1 (0,43%)

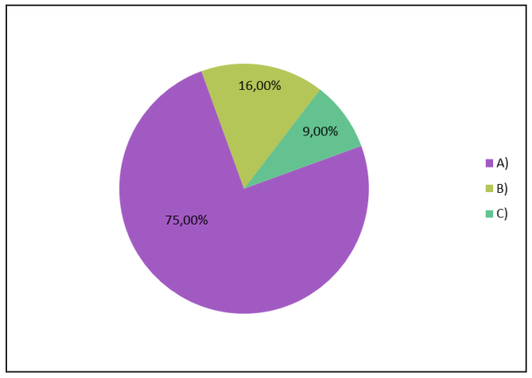

Bošnjaci (100):
A) 75 (75,00%)
B) 16 (16,00%)
C) 9 (9,00%)

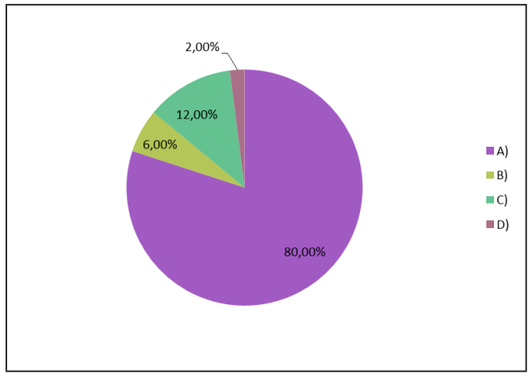

Hrvati (50):
A) 40 (80,00%)
B) 3 (6,00%)
C) 6 (12,00%)
D) 1 (2,00%)

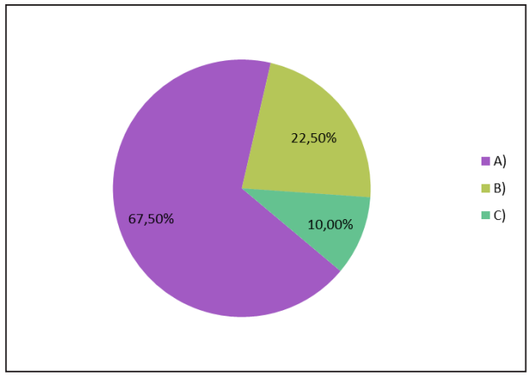

Srbi (80):
A) 54 (67,50%)
B) 18 (22,50%)
C) 8 (10,00%)

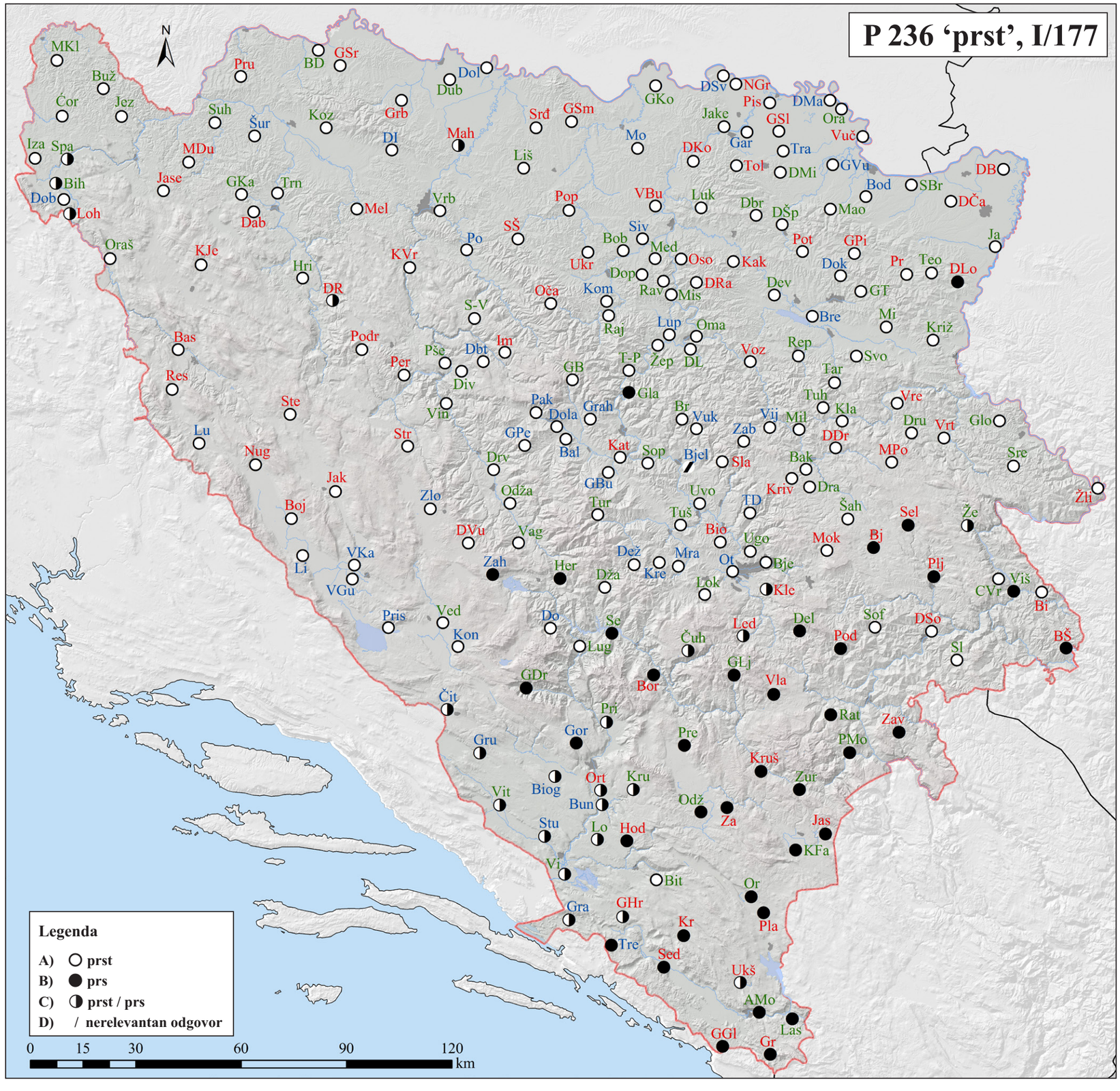

P 1838 ‘šest’, I/178		
Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	šè:s
2.	GGl	šè:s
3.	AMo	šè:s
4.	Las	šè:s
5.	Ukš	šè:s
6.	Pla	šè:s
7.	Or	šè:s
8.	Kr	šè:s
9.	Sed	šè:s
10.	Tre	šè:s
11.	Gra	šè:s
12.	GHr	šè:s
13.	Bit	šè:st
14.	Vi	šè:s / šè:st
15.	Lo	šè:st
16.	Hod	šè:s
17.	Bun	šè:s / šè:st
18.	Ort	šè:s / šè:st
19.	Kru	šè:s / šè:st
20.	Odž	šè:s
21.	Za	šè:s
22.	Kruš	šè:s
23.	Zur	šè:s
24.	KFa	šè:s
25.	Jas	šè:s
26.	PMo	šè:s
27.	Zav	šè:s
28.	Rat	šè:s
29.	Vla	šè:s
30.	GLj	šè:s
31.	Pre	šè:s
32.	Pri	šè:st
33.	Lug	šè:s
34.	Se	šè:s
35.	Bor	šè:s
36.	Čuh	šè:s
37.	Led	šè:s
38.	Del	šè:s
39.	Pod	šè:s
40.	Sof	šè:st
41.	DSo	šè:s
42.	Sl	šè:st
43.	BŠ	šè:s
44.	Bi	šè:st
45.	Viš	šè:st
46.	CVr	šè:st
47.	Plj	šè:s
48.	Že	šè:s
49.	Sel	šè:s
50.	Bj	šè:s
51.	Mok	šè:s
52.	Šah	šè:s
53.	Bje	šé:st
54.	Kle	šè:s
55.	Ugo	šè:st
56.	TD	šè:st
57.	Bio	šè:sᵗ
58.	Ot	šè:st
59.	Lok	šè:st
60.	Mra	šè:st
61.	Kre	šè:st
62.	Dež	šè:st
63.	Dža	šè:s
64.	Tur	šè:s
65.	Kat	šè:s
66.	Bak	šè:st / šè:s
67.	Tuš	šè:st
68.	Uvo	šè:st
69.	Kriv	šè:st
70.	Dra	šè:st
71.	DDr	šè:st / šè:s
72.	MPo	šè:st
73.	Sre	šè:s / šè:st
74.	Žli	šè:s
75.	Glo	šè:st
76.	Vrt	šè:s
77.	Dru	šè:s
78.	Vre	šè:st
79.	Križ	šè:s
80.	Mi	šè:st
81.	Tar	šè:st
82.	Kla	šè:st
83.	Mil	šè:st
84.	Rep	šè:st / šè:sᵗ / šè:s
85.	Voz	šè:st
86.	Vij	šè:st
87.	Zab	šè:st
88.	Sla	šè:st
89.	Bjel	šè:st
90.	Sop	šè:st
91.	Vuk	šè:st
92.	Br	šè:st
93.	GBu	šè:s
94.	Bal	šè:st / šè:s
95.	Grah	šè:st
96.	Gla	šè:s
97.	DL	šè:st
98.	Oma	šè:st
99.	DRa	šè:s
100.	Oso	šè:s
101.	Kak	šè:sᵗ
102.	Dev	šè:st
103.	Bre	šè:st
104.	Dok	šè:st
105.	GPi	šè:st
106.	Pr	šè:st
107.	DLo	šè:s
108.	Teo	šè:s / šè:st
109.	Ja	šè:s
110.	DČa	šè:st
111.	DB	šè:st
112.	SBr	šè:st
113.	Bod	šè:st
114.	Mao	šè:s
115.	Pot	šè:st
116.	DŠp	šè:st
117.	Dbr	šę̀:st
118.	Luk	šè:st
119.	DMi	šè:st
120.	GVu	šè:st
121.	Vuč	šè:st
122.	Ora	šè:st
123.	DMa	šè:st
124.	Tra	šè:st
125.	GSl	šè:st
126.	Tol	šè:st
127.	DKo	šè:s
128.	Gar	šè:st
129.	Pis	šè:st
130.	Stu	šè:s / šè:st
131.	Vit	šè:s / šè:st
132.	Gru	šè:s / šè:st
133.	Biog	šè:s / šè:st
134.	Gor	šè:s
135.	GDr	šè:s
136.	Čit	šè:s / šè:st
137.	Kon	šè:st
138.	Pris	šè:st
139.	Ved	šè:st
140.	Do	šè:st
141.	Zah	šè:s
142.	Her	šè:s
143.	Vag	šè:st
144.	Odža	šè:st
145.	DVu	šè:st
146.	VGu	šè:st
147.	VKa	šè:s
148.	Li	šè:st
149.	Boj	šè:st
150.	Jak	šè:št
151.	Zlo	šè:st
152.	Drv	šè:st
153.	GPe	šè:st
154.	Pak	šè:st
155.	Vin	šè:st
156.	Str	šè:sᵗ
157.	Ste	šè:sᵗ / šè:s
158.	Nug	šè:st
159.	Lu	šè:st
160.	Res	šè:st
161.	Bas	šè:sᵗ
162.	Hri	sè:št
163.	DR	šè:s
164.	Podr	šè:st / šè:s
165.	Per	šè:st
166.	Pše	šè:st
167.	Div	šę̀: st
168.	Dbt	šè:st
169.	Im	šè:st
170.	GB	šè:st
171.	T-P	šè:st
172.	Žep	šè:s
173.	Lup	šè:st
174.	Rav	šè:st
175.	Mis	šè:s
176.	Dop	šè:st
177.	Kom	šè:st
178.	Oča	šè:st
179.	S-V	šè:st
180.	KVr	šè:st
181.	Po	šè:st
182.	SŠ	šè:st
183.	Ukr	šè:st
184.	Raj	šè:st
185.	Med	šè:st
186.	Bob	šè:st
187.	Siv	šè:st
188.	VBu	šè:st
189.	Pop	šè:st
190.	Vrb	šè:st
191.	Liš	šè:st
192.	Mo	šè:st
193.	Jake	šè:st
194.	NGr	šè:st
195.	DSv	šè:st
196.	GKo	šè:st
197.	GSm	šè:st
198.	Srđ	šè:st
199.	Mah	šè:s / šè:st
200.	Dol	šè:st
201.	Grb	šè:st
202.	DI	šè:s / šè:st
203.	Mel	šè:sᵗ
204.	Trn	šè:st
205.	Koz	šè:st
206.	GSr	šè:st
207.	BD	šè:st
208.	Pru	šè:st
209.	Suh	šè:sᵗ
210.	Šur	šè:st
211.	MDu	šè:st
212.	Jase	šè:st
213.	GKa	šè:st
214.	Dab	šè:st
215.	KJe	šè:s / šè:st
216.	Oraš	šè:st
217.	Loh	šè:s / šè:st
218.	Dob	šè:st
219.	Spa	šè:s / šè:st
220.	Iza	šè:s
221.	Ćor	šè:st
222.	Jez	šę̀:s
223.	Buž	šè:s
224.	MKl	šè:s
225.	Bih	šè:st
226.	Tuh	šè:st
227.	Dub	šè:s
228.	Dola	šè:st
229.	Svo	šè:st
230.	GT	šè:st

Komentar

Eksplozivni suglasnik *t* iz grupe *st* u broju ‘šest’ odlika je dvije trećine istraženih govora: u sto trideset tri mjesta zapisan je samo oblik *šest*, u dvadeset mjesta *šest* / *šes*, a u M84 *šest* / *šesᵗ* / *šes*. Oblik s oslabljenom artikulacijom eksplozivnog *t* u finalnoj suglasničkoj grupi ima osam mjesnih govora: u šest mjesta zapisano je samo *šesᵗ*, a u M157 *šesᵗ* / *šes* i u M84 *šesᵗ* / *šest* / *šes*. Redukcija suglasničke grupe odlika je dvije petine ispitanih govora: u šezdeset devet mjesta samo je *šes*, a u M157 *šes* / *šesᵗ*, u dvadeset mjesta *šes* / *šest* i u M84 *šes* / *šest* / *šesᵗ*.

Oblik *šest* imaju i bosanski i hercegovački govori (najrjeđi je istočno od Neretve i u istočnoj Bosni), a oblik *šesᵗ* imaju samo bosanski govori (zapisivan je najčešće između dolina Vrbasa, Sane i Une, te u okolici Gračanice, Banovića i Ilijaša). Većina govora u kojima se upotrebljava oblik *šes* nalazi se na području Hercegovine, istočne i sjeveroistočne Bosne, unutar granica: Čitluk – Gornja Drežnica (kod Mostara) – Lug (kod Jablanice) – Seljani (kod Konjica) – Klek (kod Sarajeva) – Bakići i Donji Drecelj (kod Olova) – Teočak (kod Ugljevika) – Janja (kod Bijeljine); izdvajaju se i dva uska pojasa: prvi se proteže od sjeverne Hercegovine (Džanići kod Konjica) preko ramske oblasti (Here i Zahum kod Prozora) do jugozapadne Bosne (Veliki Kablići kod Livna), drugi od srednje (Turkovići kod Fojnice – Gornji Buselji i Katići kod Busovače – Gladovići kod Zenice – Žepče) do sjeverne Bosne (Misurići, Donji Rakovac i Osojnica kod Maglaja – Donja Koprivna kod Modriče); čest je i u Cazinskoj krajini, a imaju ga i pojedini mjesni govori u međuriječju Vrbasa i Une.

Suglasnik *t* iz grupe *st* u broju ‘šest’ najbolje je očuvan u govorima Hrvata – od pedeset njih četrdeset četiri imaju ovaj oblik (trideset sedam ima samo oblik *šest*, a sedam *šest* / *šes*), a najslabije u govorima Bošnjaka – od sto ispitanih šezdeset sedam poznaje ovaj oblik (u pedeset devet mjesta zapisan je samo ovaj oblik, a u sedam *šest* / *šes* i u M84 *šest* / *šesᵗ* / *šes*). Oblik *šesᵗ* odlika je šest mjesnih govora Srba (u pet mjesta je zapisano samo *šesᵗ*, a u M157 *šesᵗ* / *šes*), a nije potvrđen u govorima Hrvata. Oblik *šes* najčešći je u govorima Srba – trideset osam mjesnih govora ima ovaj oblik (trideset jedan samo *šes*, a jedan mjesni govor *šes* / *šesᵗ* i šest mjesnih govora *šes* / *šest*), dok je najrjeđi u govorima Hrvata – sedam mjesnih govora ima *šes* / *šest*.

Literatura

Arnaut 2017: 105; Baotić 1983: 100; Brabec 2012: 77; Čustović 1961: 93, 102, 106; Dalmacija 1997: 76; Dešić 1976: 183-184; Đukanović 1983: 216; Đurović 1992: 212-213; FO 1981: 433; Halilović 1990: 296; Halilović 2002: 341; Jahić 2002: 152; Okuka 1983: 64; Okuka 1983a: 69; Peco 1964: 106; Peco 1975: 249; Peco 1983: 256; Peco 1986: 147; Peco 2001: 682; Petrović 1970: 343; Petrović 1971: 83; Ramić 1999: 332; Remetić 1970: 123; Rešetar 1907: 152; Simić 1978: 62; Šurmin 1895: 194; Valjevac 1983: 341; Valjevac 2002: 185; Vujičić i dr. 1979: 100; Vujičić 1985: 170; Vujičić 1990: 123; Vuković 1962: 39; Vuković 1963: 306.

Up.: OLA: 2697.

Etimologija

psl. *sě̀stь (stsl. шесть, rus. шесть, polj. sześć) ← pie. *sṷék’(s)-ti

šȇst: psl. br. *sě̀stь izvodi se iz pie. korijena *sṷék’(s)-ti- ‘šestica’, nastalog iz *sṷék’s ‘šest’, čije je *s- vjerovatno došlo analogijom prema *septṃ ‘sedam’. Postoji mogućnost da je broj u vezi sa pie. *(h_2)ṷek’s- ‘rasti’, tj. ‘prvi broj iznad pet, iznad broja prsta jedne ruke’.

Literatura

Skok 1973: III: 388; Brückner 1985: 548; Fasmer 1987: IV: 433; Snoj 2016: 746.

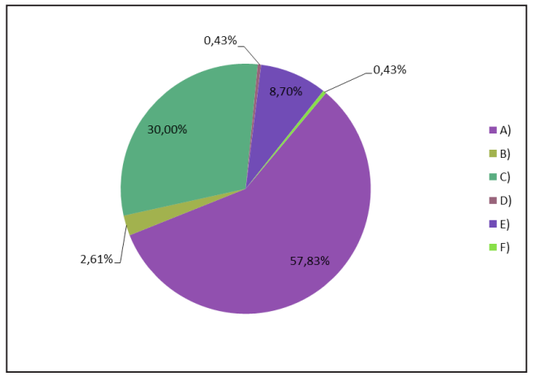

Ukupno (230):
A) 133 (57,83%)
B) 6 (2,61%)
C) 69 (30,00%)
D) 1 (0,43%)
E) 20 (8,70%)
F) 1 (0,43%)

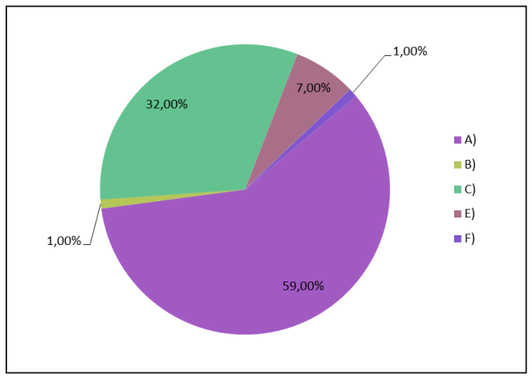

Bošnjaci (100):
A) 59 (59,00%)
B) 1 (1,00%)
C) 32 (32,00%)
E) 7 (7,00%)
F) 1 (1,00%)

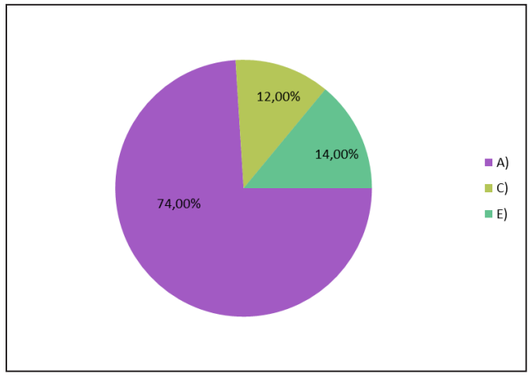

Hrvati (50):
A) 37 (74,00%)
C) 6 (12,00%)
E) 7 (14,00%)

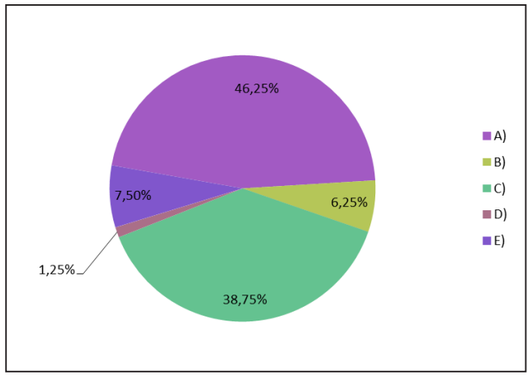

Srbi (80):
A) 37 (46,25%)
B) 5 (6,25%)
C) 31 (38,75%)
D) 1 (1,25%)
E) 6 (7,50%)

P 235 ‘pregršt’, I/179

Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	prègr:š
2.	GGl	prègɟ:š
3.	AMo	prègrš
4.	Las	prègr:š
5.	Ukš	prègɟ:š
6.	Pla	prègɟ:š
7.	Or	prègrš
8.	Kr	prègɟ:š
9.	Sed	prègr:š
10.	Tre	prègɟ:š
11.	Gra	prègr:š / prègr:št
12.	GHr	prègrš / prègršt
13.	Bit	prègr:š
14.	Vi	prègrš / prègršt
15.	Lo	prègrš / prègršt
16.	Hod	prègr:šte / prègr:šće
17.	Bun	prègrš / prègršt
18.	Ort	prègrš / prègršt
19.	Kru	prègrš / prègršt / prègršti
20.	Odž	prègr:š
21.	Za	prègr:š
22.	Kruš	prègr:š
23.	Zur	prègr:š
24.	KFa	prègrš
25.	Jas	prègr:š
26.	PMo	pr̀gr:š
27.	Zav	prègr:š
28.	Rat	prègrš
29.	Vla	prègr:š
30.	GLj	prègr:š
31.	Pre	prègr:ś
32.	Pri	prègrš / prègršt
33.	Lug	prègršće
34.	Se	prègr:šć
35.	Bor	prègr:š
36.	Čuh	prègr:š
37.	Led	prègr:š
38.	Del	prégr:š
39.	Pod	prègɟ:š
40.	Sof	prègr:št
41.	DSo	prègr:št
42.	Sl	prègr:št
43.	BŠ	prègr:š
44.	Bi	prègršt
45.	Viš	prègršt
46.	CVr	prègr:št
47.	Plj	prègr:š
48.	Že	prègr:št
49.	Sel	prègr:š
50.	Bj	prègr:š
51.	Mok	prègr:št
52.	Šah	prègr:št
53.	Bje	prègršće
54.	Kle	prègr:š
55.	Ugo	prègršt
56.	TD	prègr:šć
57.	Bio	prègršt
58.	Ot	prègr:šće
59.	Lok	prègr:šć
60.	Mra	prègršće
61.	Kre	prègršće
62.	Dež	prègšće
63.	Dža	prègršće
64.	Tur	prègršće
65.	Kat	prègrće
66.	Bak	prijé:gršt / prègr:št
67.	Tuš	prègršće
68.	Uvo	prègršće
69.	Kriv	prègršt
70.	Dra	prègr:št
71.	DDr	prègr:št / prègr:št
72.	MPo	prègɟ:š
73.	Sre	prégr:št
74.	Žli	prègr:št
75.	Glo	prègr:št
76.	Vrt	prègr:št
77.	Dru	prègr:št
78.	Vre	prègr:št
79.	Križ	prègr:št
80.	Mi	prègršt
81.	Tar	prègr:št
82.	Kla	prijegɟšt
83.	Mil	prègr:št
84.	Rep	prègr:št
85.	Voz	prègr:šte
86.	Vij	prʲìgr:šć̀e / prʲìegr:šća
87.	Zab	prègr:šte
88.	Sla	prègršt
89.	Bjel	prègršće
90.	Sop	prègr:šće
91.	Vuk	prègri:šće
92.	Br	prìgr:šće
93.	GBu	prègršće
94.	Bal	prègršće
95.	Grah	prègršće
96.	Gla	nàrąmąk
97.	DL	prègri:še
98.	Oma	prégršće
99.	DRa	prègr:šte
100.	Oso	prègršć
101.	Kak	prègršt / prègršć
102.	Dev	prijé:gršte
103.	Bre	prègr:št
104.	Dok	prègɟ:šće
105.	GPi	prègr:št
106.	Pr	prègr:št
107.	DLo	dvije šàke
108.	Teo	prègr:št
109.	Ja	prègršt
110.	DČa	prègr:št
111.	DB	prègr:št
112.	SBr	prègršt
113.	Bod	prègr:št
114.	Mao	prègršt
115.	Pot	prègršt
116.	DŠp	prègr:št
117.	Dbr	prẹ̀gršć
118.	Luk	prègršće
119.	DMi	prègršt
120.	GVu	prègr:št
121.	Vuč	prègršt
122.	Ora	prègršt
123.	DMa	prègr:st
124.	Tra	prègr:šće
125.	GSl	prègr:št
126.	Tol	šȁke
127.	DKo	prègršte
128.	Gar	prègršće
129.	Pis	prègr:št
130.	Stu	prègr:š / prègr:št
131.	Vit	prègrš
132.	Gru	prègrš / prègršt
133.	Biog	prègršt / prègr:šti
134.	Gor	prègr:š
135.	GDr	prìgr:šć
136.	Čit	prègr:š / prègr:št
137.	Kon	prègr:šće
138.	Pris	prègr:šće
139.	Ved	prègr:šće
140.	Do	prègršt
141.	Zah	prígr:šće:
142.	Her	prígr:šće / prígr:še
143.	Vag	prègršće
144.	Odža	prégršće
145.	DVu	prègršće
146.	VGu	prègr:šće
147.	VKa	prègršće
148.	Li	prègr:šć
149.	Boj	prègr:št
150.	Jak	prègr:št
151.	Zlo	prègršće
152.	Drv	prègɟšće
153.	GPe	prègr:šće
154.	Pak	prègr:šće
155.	Vin	prégršće
156.	Str	prègrš[t]
157.	Ste	prègr:št
158.	Nug	prégršt
159.	Lu	prègršt
160.	Res	prègr:št
161.	Bas	prègršt
162.	Hri	prègršt
163.	DR	prègɟ:št
164.	Podr	prègr:št
165.	Per	prègɟšta
166.	Pše	prégršć
167.	Div	prègršće
168.	Dbt	prègr:šće
169.	Im	prègr:šte
170.	GB	prègr:šće
171.	T-P	prègršt
172.	Žep	prégrće
173.	Lup	prègr:šte / prègr:šće
174.	Rav	prègr:šć
175.	Mis	prègrće
176.	Dop	prògršće
177.	Kom	prègliše
178.	Oča	prègr:št
179.	S-V	prègrće
180.	KVr	prégr:št
181.	Po	prègr:šće
182.	SŠ	prègr:št
183.	Ukr	prègr:šte
184.	Raj	prègršće
185.	Med	pɼègr:šće
186.	Bob	prègršće
187.	Siv	prègr:še
188.	VBu	prègr:št
189.	Pop	prègr:šte
190.	Vrb	prégršće
191.	Liš	prègr:šće
192.	Mo	prègršće
193.	Jake	prègr:šć
194.	NGr	prègr:št
195.	DSv	prègr:šće
196.	GKo	prègršće
197.	GSm	prégr:št
198.	Srđ	prègr:št
199.	Mah	prègršt / prègrš
200.	Dol	prègr:šće
201.	Grb	prègr:št
202.	DI	prègr:šće
203.	Mel	prègršt
204.	Trn	prègr:št
205.	Koz	prègr:št
206.	GSr	prègr:št
207.	BD	prègršt
208.	Pru	prègr:št
209.	Suh	prègr:št
210.	Šur	prègr:št
211.	MDu	prègr:št
212.	Jase	prègr:št / prègr:šti
213.	GKa	prègr:št
214.	Dab	prègr:št
215.	KJe	prègr:št
216.	Oraš	prègɟšt
217.	Loh	prègr:šta
218.	Dob	prègršt
219.	Spa	prègršt
220.	Iza	prègr:št
221.	Ćor	prègr:št
222.	Jez	——
223.	Buž	prègr:št
224.	MKl	prègɟ:št
225.	Bih	prègr:št
226.	Tuh	prègr:št
227.	Dub	prègr:st
228.	Dola	prègršt
229.	Svo	prègr:št
230.	GT	prègršt

Komentar

Eksplozivni suglasnik *t* iz grupe *št* u Njd. imenice ‘pregršt’ imaju sto osamdeset dva mjesna govora: u sto sedamdeset mjesta zapisan je samo oblik sa skupinom *št* (*pregršć* i dr.), a u dvanaest *pregršt* / *pregrš*. Redukcija suglasnika *t* odlika je nešto više od jedne petine istraženih govora: trideset pet ima samo *pregrš*, a dvanaest *pregrš* / *pregršt*. Oblik *pregrš*[t] potvrđen je u M156, a oblici *pregriš*, *pregriše*, *pregrće* u osam mjesnih govora.

Svi mjesni govori sa zapisanim oblikom *pregrš*, osim M199 (Mahovljani kod Banje Luke), nalaze se u Hercegovini i istočnoj Bosni, jugoistočno od granice: Čitluk – Prigrađani (kod Mostara) – Borci i Čuhovići (kod Konjica) – Klek (kod Sarajeva) – Bjelosavljevići (kod Sokoca) – Malo Polje (kod Han-Pijeska). Oblike *pregriš*, *pregriše*, *pregrće* imaju govori uz rijeku Bosnu nizvodno od Žepča do Tešnja, u Skender-Vakufu, u okolici Busovače i Nevesinja.

Suglasnik *t* iz grupe *št* u Njd. imenice ‘pregršt’ najbolje je očuvan u govorima Hrvata – od pedeset njih četrdeset šest ima ovaj oblik (četrdeset jedan samo oblik bez redukcije, a pet *pregršt* / *pregrš*), a najslabije u govorima Srba – od osamdeset njih pedeset šest ima oblik bez redukcije (pedeset tri samo ovaj oblik, a tri *pregršt* / *pregrš*). Oblik *pregrš* najčešći je u govorima Srba – dvadeset tri mjesna govora poznaju ovaj oblik (dvadeset samo ovaj oblik, a tri *pregrš* / *pregršt*), a najrjeđi u govorima Hrvata – sedam mjesnih govora ima ovaj oblik (dva samo *pregrš*, a pet *pregrš* / *pregršt*). Oblik *pregrš*[t] pripada jednom mjesnom govoru Srba (M156, Strojice kod Šipova). Oblici *pregriš*, *pregriše*, *pregrće* najčešći su u govorima Bošnjaka – pet mjesnih govora poznaje ove oblike, a najrjeđi u govorima Srba – jedan mjesni govor ima samo oblik *pregrće* (M65, Katići kod Busovače).

Iz tri mjesta potječu nerelevantni odgovori (*dvije šake*, *šake*, *naramak*), a iz jednog mjesta nema odgovora.

Literatura

Baotić 1983: 100; Bulić 2013: 157; Dalmacija 1997: 76; Đukanović 1983: 216; Đurović 1992: 212-213; FO 1981: 433, 461, 473, 475, 509, 512; Halilović 2002: 341; Halilović 2009: 48; Jahić 2002: 152; Peco 1975: 249; Peco 1983: 256; Peco 1986: 147; Peco 2001: 682; Petrović 1970: 343; Petrović 1971: 83; Ramić 1999: 332; Remetić 1970: 123; Rešetar 1907: 152; Simić 1978: 62; Valjevac 1983: 341; Valjevac 2002: 185; Vujičić i dr. 1979: 100; Vujičić 1985: 170; Vujičić 1990: 123.

Up.: OLA: 1516.

Etimologija

psl. *pergъrst’ъ (stsl. гръсть, rus. горсть, polj. garść), latv. gùrste ← *ger-

prègrst: psl. *pergъrst’ъ tvoreno je od *per- i *gъrstь ‘puna šaka’, koje se izvodi iz pie. korijena *ger- ‘grabiti, skupljati’.

Literatura

Skok 1971: I: 625; Brückner 1985: 136; Fasmer 1986: I: 444; Snoj 2016: 596.

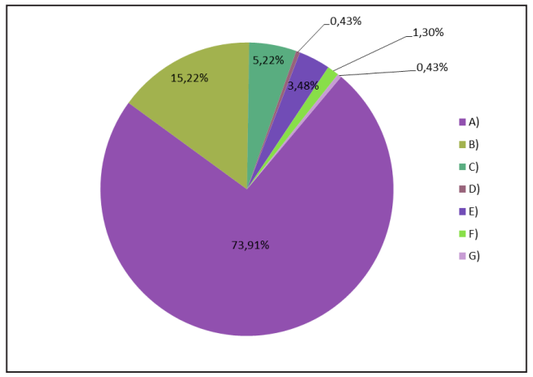

Ukupno (230):
A) 170 (73,91%)
B) 35 (15,22%)
C) 12 (5,22%)
D) 1 (0,43%)
E) 8 (3,48%)
F) 3 (1,30%)
G) 1 (0,43%)

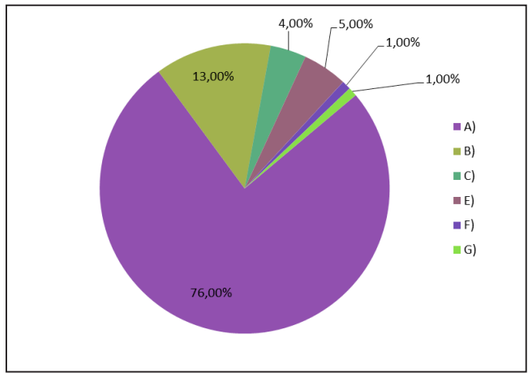

Bošnjaci (100):
A) 76 (76,00%)
B) 13 (13,00%)
C) 4 (4,00%)
E) 5 (5,00%)
F) 1 (1,00%)
G) 1 (1,00%)

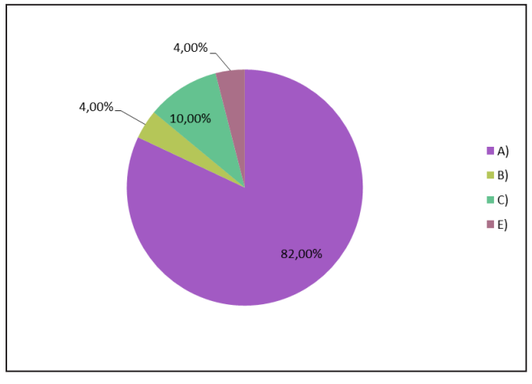

Hrvati (50):
A) 41 (82,00%)
B) 2 (4,00%)
C) 5 (10,00%)
E) 2 (4,00%)

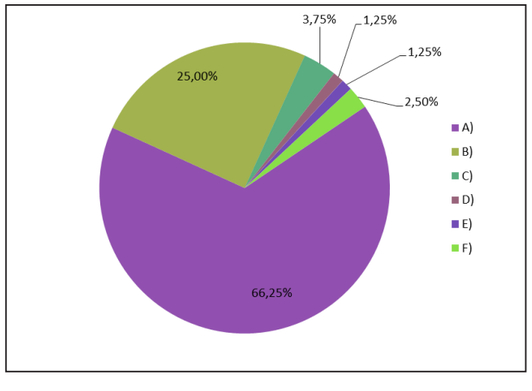

Srbi (80):
A) 53 (66,25%)
B) 20 (25,00%)
C) 3 (3,75%)
D) 1 (1,25%)
E) 1 (1,25%)
F) 2 (2,50%)

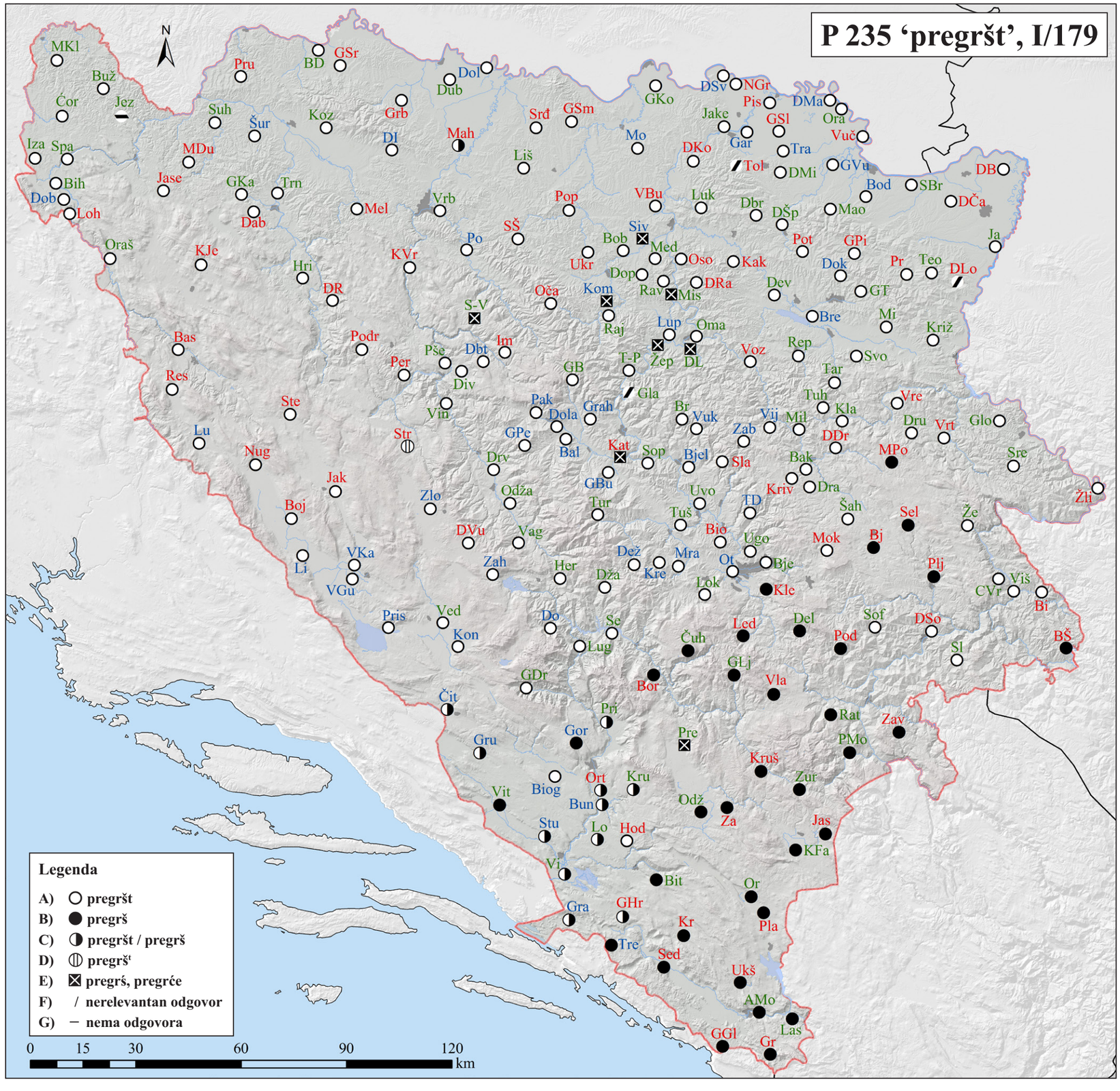
P 235 ‘pregršt’, I/179
N
MKl
Buž
Ćor
Jez
Iza
Spa
Bih
Dob
Loh
Oraš
Bas
Reš
Lu
Nug
Ste
Jak
Boj
Li
VKa
VGu
Pris
Ved
Kon
Čit
Gru
Vit
Biog
Stu
Vi
Gra
Tre
Sed
Ukš
AMo
GGl
Las
Gr
Pru
BD
GSr
Suh
Šur
Koz
Grb
Dl
Dub
Dol
Srđ
GSm
Mah
Liš
Mo
GKo
DSv
NGr
Pis
DMa
Ora
Jake
GSl
Gar
Tra
Vuč
DKo
Tol
DMi
GVu
DB
Bod
SBr
DČa
Luk
Dbr
DŠp
Mao
Pop
VBu
Siv
Bob
Med
Oso
Kak
Pot
GPi
Ja
Ukr
Dop
Rav
Mis
DRa
Dok
Pr
Teo
DLo
Dev
GT
Bre
Mi
Križ
Oča
Kom
Raj
Lup
Oma
Žep
DL
Voz
Rep
Svo
Tar
Tuh
Kla
Vre
Dru
Vrt
Glo
Sre
Žli
MPo
DDr
Mil
Vij
Zab
Vuk
Br
Bjel
Sla
Bak
Kriv
Dra
Šah
Sel
Že
Bj
Mok
Ugo
TD
Uvo
Tuš
Bio
Ot
Bje
Kle
Lok
Plj
Viš
CVr
Bi
BŠ
Sl
Sof
DSo
Led
Del
Pod
Čuh
GLj
Vla
Rat
Zav
PMo
Kruš
Zur
Odž
Za
Jas
KFa
Or
Pla
Bit
GHr
Kr
Ukš
AMo
Las
Gr
Pre
Pri
Gor
Ort
Kru
Bun
Hod
Lo
Stu
Vi
Lug
Se
Do
Dže
Kre
Mra
Her
Dža
Zah
Ved
Pris
Kon
GDr
Bor
Dže
Ved
Vag
DVu
Zlo
Odža
Drv
Str
Per
Pše
Dbt
Im
Div
Vin
Pak
Dola
Grah
GPe
Bal
Kat
Sop
GBu
Tur
Tuš
Uvo
TD
Šah
Sel
Že
Bj
Mok
Ugo

P 1173 ‘grozd’, I/180

Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	grò:ẓ
2.	GGl	grò:ẓ
3.	AMo	grò:z
4.	Las	grò:ẓ
5.	Ukš	grò:z
6.	Pla	grò:ẓ
7.	Or	grò:z
8.	Kr	grò:ẓ
9.	Sed	grò:z
10.	Tre	grò:ẓ
11.	Gra	gròz / gròzd
12.	GHr	gròs
13.	Bit	gròzd
14.	Vi	gròz / gròzd
15.	Lo	gròz / gròzd
16.	Hod	gròzd
17.	Bun	gròz / gròzd
18.	Ort	gròz / gròzd
19.	Kru	gròz / gròzd
20.	Odž	gròz
21.	Za	gròz
22.	Kruš	grò:zd
23.	Zur	grò:z
24.	KFa	grò:z
25.	Jas	grò:z
26.	PMo	grò:zd
27.	Zav	grò:zd
28.	Rat	gròz
29.	Vla	gròz
30.	GLj	gròz
31.	Pre	gròz / gròzd
32.	Pri	gròz
33.	Lug	gròzd
34.	Se	gròzd
35.	Bor	gròz
36.	Čuh	gròzd
37.	Led	gròzd / grò:z
38.	Del	gròz
39.	Pod	gròẓ
40.	Sof	grò:zd
41.	DSo	grò:zd
42.	Sl	grò:zd
43.	BŠ	grò:z
44.	Bi	grò:zd
45.	Viš	grò:zd
46.	CVr	grò:zd
47.	Plj	grò:zd
48.	Že	grò:zd
49.	Sel	gròzd / grò:zd
50.	Bj	grò:z
51.	Mok	——
52.	Šah	grò:zd
53.	Bje	grò:zd
54.	Kle	grò:z
55.	Ugo	——
56.	TD	grò:zd
57.	Bio	grò:zd
58.	Ot	gròzd
59.	Lok	gròzd
60.	Mra	gròzd
61.	Kre	gròzd
62.	Dež	gròzd
63.	Dža	grò:zd
64.	Tur	gròzd
65.	Kat	gròzd
66.	Bak	gròzd / grò:zd
67.	Tuš	gròzd
68.	Uvo	gròzd
69.	Kriv	grò:zd
70.	Dra	grò:zd
71.	DDr	grò:ẓ / grò:zd
72.	MPo	grò:ẓ
73.	Sre	grò:zd
74.	Žli	grò:zd
75.	Glo	grò:zd
76.	Vrt	grò:zd
77.	Dru	grò:zd
78.	Vre	grò:z
79.	Križ	grò:zd
80.	Mi	gròzd
81.	Tar	grò:zd
82.	Kla	grò:zd
83.	Mil	kìta gròxʒa
84.	Rep	grò:zd
85.	Voz	gròzẓ
86.	Vij	——
87.	Zab	gròzd
88.	Sla	gròzd
89.	Bjel	gròzd
90.	Sop	gròzd
91.	Vuk	grò:zd
92.	Br	gròzd
93.	GBu	gròzd
94.	Bal	grò:zd / gró:ma
95.	Grah	gròzd
96.	Gla	grǫ̀:zd
97.	DL	gròzẓ
98.	Oma	kí:ća
99.	DRa	gròzd
100.	Oso	gròzd
101.	Kak	grǫ̀zd
102.	Dev	grò:z
103.	Bre	grò:zd
104.	Dok	gróždac
105.	GPi	grò:zd
106.	Pr	grò:zd
107.	DLo	grò:zd
108.	Teo	grò:zd
109.	Ja	gròzd
110.	DČa	grò:zd
111.	DB	grò:zd
112.	SBr	grò:zd
113.	Bod	grózdac
114.	Mao	grò:zd
115.	Pot	grò:zd
116.	DŠp	grò:zd
117.	Dbr	grǫ̀:zd
118.	Luk	gròzd
119.	DMi	grò:zd
120.	GVu	grò:zd
121.	Vuč	gròzd
122.	Ora	grò:zd
123.	DMa	gròzd
124.	Tra	grò:zd
125.	GSl	gròzd
126.	Tol	gròzd
127.	DKo	gròzd
128.	Gar	gròzd
129.	Pis	gròzd
130.	Stu	gròz / gròzd
131.	Vit	gròzd
132.	Gru	gròst
133.	Biog	gròz / gròzd
134.	Gor	gròzd
135.	GDr	gròs
136.	Čit	gròzd
137.	Kon	gròst
138.	Pris	gròst
139.	Ved	gròzd
140.	Do	grò:zd
141.	Zah	gròz
142.	Her	kítica
143.	Vag	gròzd
144.	Odža	gròzd
145.	DVu	gròzd
146.	VGu	gròzd
147.	VKa	gròzd
148.	Li	gròzd / kítić
149.	Boj	kì:t
150.	Jak	grózdac
151.	Zlo	gròzd
152.	Drv	gròzd
153.	GPe	gròzd
154.	Pak	gròzd
155.	Vin	grò:zd
156.	Str	grò:zǫ̀
157.	Ste	kì:t
158.	Nug	gròzd
159.	Lu	gròs
160.	Res	grò:st
161.	Bas	grò:zǫ̀
162.	Hri	grózdac
163.	DR	grò:z / grò:zd
164.	Podr	grò:zd
165.	Per	strù:k gròžʒa
166.	Pše	grò:zd
167.	Div	grò:zd
168.	Dbt	jedno grò:žʒe
169.	Im	grùmen grò:žʒa / grò:zd
170.	GB	kìta gròžʒeta
171.	T-P	grǫ̀:zd
172.	Žep	gróždac
173.	Lup	gròzd
174.	Rav	grò:zdac
175.	Mis	gròzd
176.	Dop	grózdac
177.	Kom	grózdac
178.	Oča	grò:zd
179.	S-V	grózdac
180.	KVr	gròzd
181.	Po	gròʒe
182.	SŠ	grózdac
183.	Ukr	kí:ća
184.	Raj	gróžʒac
185.	Med	gróžʒac
186.	Bob	grožʒáce
187.	Siv	gròzǫ̀
188.	VBu	gròzd
189.	Pop	gròzd
190.	Vrb	gròžʒe
191.	Liš	grózdac
192.	Mo	gròzd
193.	Jake	gròzd
194.	NGr	gròzd
195.	DSv	grózdac
196.	GKo	gròzd
197.	GSm	gròzd
198.	Srđ	grò:zd
199.	Mah	grózdac
200.	Dol	grò:zd
201.	Grb	gròzd
202.	DI	gròzd
203.	Mel	grò:zd
204.	Trn	gróždac
205.	Koz	grózdac
206.	GSr	grózdac
207.	BD	grózdac
208.	Pru	grózdac / grozdáci
209.	Suh	grózdac
210.	Šur	grózdac
211.	MDu	gròst
212.	Jase	grózdac / kì:t
213.	GKa	gròzd
214.	Dab	grò:zd
215.	KJe	——
216.	Oraš	grózdac
217.	Loh	gróždac
218.	Dob	grózdac
219.	Spa	grózdac
220.	Iza	grózdac
221.	Ćor	gròzd / grózdac
222.	Jez	bò:ba
223.	Buž	grózdac
224.	MKl	grózdac
225.	Bih	grózdac
226.	Tuh	grò:zd
227.	Dub	gróždac
228.	Dola	gròzd
229.	Svo	grò:zd
230.	GT	grozd

Komentar

Eksplozivni suglasnik *d* iz grupe *zd* u Njd. imenice ‘grozd’ očuvan je u sto pedeset mjesnih govora: u sto trideset devet mjesta zapisan je samo oblik *grozd*, a u jedanaest *grozd* / *groz*. Redukciju suglasnika poznaju četrdeset dva istražena govora: trideset jedan samo oblik *groz*, a jedanaest *groz* / *grozd*.

S obzirom na petinu nerelevantnih odgovora, teritorijalna rasprostranjenost ovih oblika ne može se valjano sagledati. Na osnovu dobijenih podataka s terena može se konstatirati: oblik *groz* češći je u Hercegovini nego u Bosni; većina mjesnih govora s ovim oblikom nalazi se istočno od Neretve; granica areala *gros* na zapadu ide do crte: Studenci (kod Ljubuškog) – Zahum (kod Prozora), a na sjeveru do Kleka (kod Sarajeva) i Bjelosavljevića (kod Sokoca).

Suglasnik *d* iz grupe *zd* u Njd. imenice ‘grozd’ najbolje je očuvan u govorima Hrvata – od pedeset njih trideset osam ima ovaj oblik (trideset četiri samo *grozd*, a četiri *grozd* / *groz*). Oblik *groz* najčešći je u govorima Srba – od osamdeset njih devetnaest poznaje ovaj oblik (šesnaest samo *groz*, a tri *groz* / *grozd*).

Iz četrdeset pet mjesta potječu nerelevantni odgovori (*grožʒac*, *grozdac*, *grožʒe*, *boba* i dr.), a iz četiri mjesta nema odgovora.

Literatura

Arnaut 2017: 103; Dalmacija 1997: 76; FO 1981: 413, 425, 433, 461, 464, 473, 475, 509, 512; Halilović 2002: 341; Okuka 1983a: 69; Peco 1983: 256; Peco 1986: 147; Petrović 1970: 343; Remetić 1970: 123; Rešetar 1907: 152; Simić 1978: 62; Valjevac 1983: 341; Valjevac 2002: 185; Vujičić i dr. 1979: 100; Vujičić 1985: 170; Vujičić 1990: 123.

Up.: OLA: 496.

Etimologija

psl. *gr̀ozdъ (stsl. гроздъ, rus. гроздь, stpolj. grono) ← pie. *g^{h}rəs- + *-zdo-

grôzd: psl. *gr̀ozdъ vjerovatno se izvodi iz pie. *g^{h}rəs- ‘grana’ i *-zdo-, koje je nastalo iz pie. korijena *sed- ‘sjedjeti’, pa bi prvobitno značenje bilo ‘sjedeći na grani, nalazeći se na grani’.

Literatura

Skok 1971: I: 608; Brückner 1985: 158; Fasmer 1986: I: 460; Snoj 2016: 222.

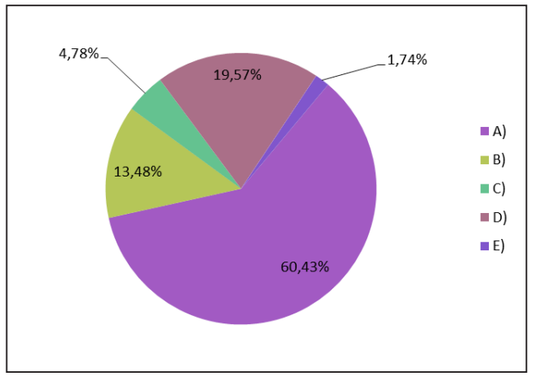

Ukupno (230):
A) 139 (60,43%)
B) 31 (13,48%)
C) 11 (4,78%)
D) 45 (19,57%)
E) 4 (1,74%)

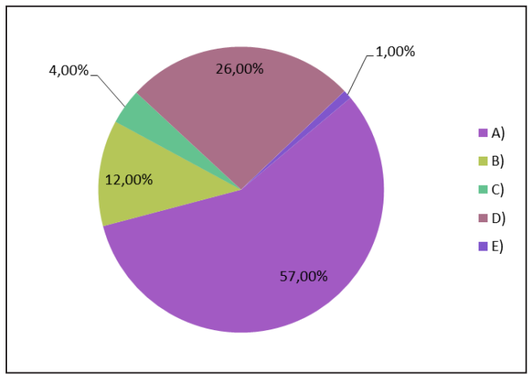

Bošnjaci (100):
A) 57 (57,00%)
B) 12 (12,00%)
C) 4 (4,00%)
D) 26 (26,00%)
E) 1 (1,00%)

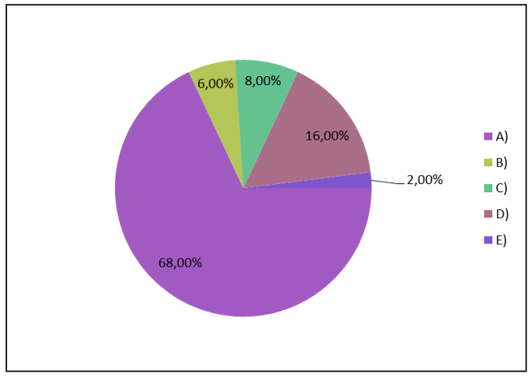

Hrvati (50):
A) 34 (68,00%)
B) 3 (6,00%)
C) 4 (8,00%)
D) 8 (16,00%)
E) 1 (2,00%)

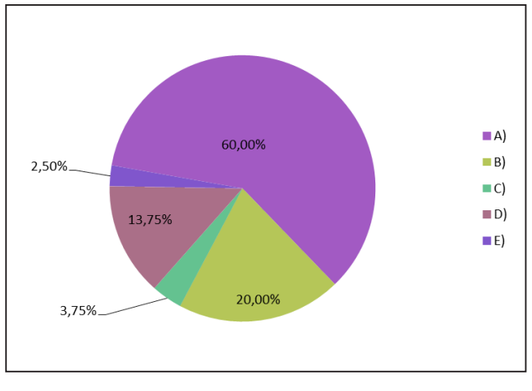

Srbi (80):
A) 48 (60,00%)
B) 16 (20,00%)
C) 3 (3,75%)
D) 11 (13,75%)
E) 2 (2,50%)

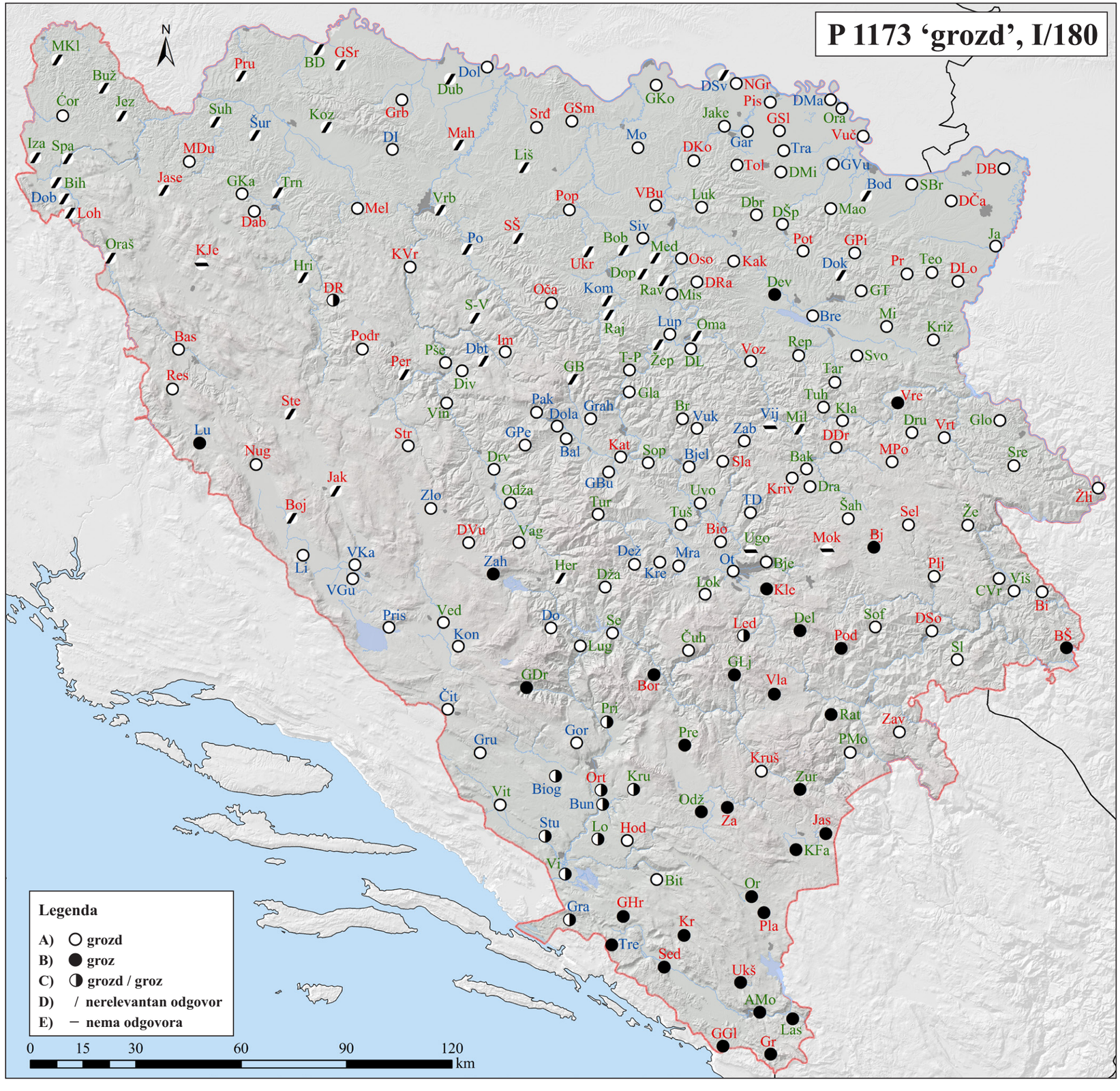

P 1662 ‘žedna’, I/181		
Brojčana oznaka mjesta	Slovna oznaka mjesta	Odgovor
1.	Gr	žé:dna
2.	GGl	žé:dna
3.	AMo	žé:dna
4.	Las	žé:dna
5.	Ukš	žé:dna
6.	Pla	žé:dna
7.	Or	žé:dna
8.	Kr	žé:dna
9.	Sed	žé:dna
10.	Tre	žé:dna
11.	Gra	žé:dna
12.	GHr	žé:dna
13.	Bit	žé:dna
14.	Vi	žé:dna
15.	Lo	žé:dna
16.	Hod	žé:dna
17.	Bun	žé:dna
18.	Ort	žé:dna
19.	Kru	žé:dna
20.	Odž	žé:dna
21.	Za	žé:dna
22.	Kruš	žé:dna
23.	Zur	žé:dna
24.	KFa	žé:dna
25.	Jas	žé:dna
26.	PMo	žé:nna / žé:dna
27.	Zav	žé:dna
28.	Rat	žé:n^{n}a
29.	Vla	žé:dna
30.	GLj	žé:dna
31.	Pre	žé:dna
32.	Pri	žé:dna
33.	Lug	žé:dna
34.	Se	žé:dna
35.	Bor	žé:dna
36.	Čuh	žè:dna
37.	Led	žé:dna
38.	Del	žé:nna
39.	Pod	žé:dna
40.	Sof	žé:n^{n}a
41.	DSo	žé:dna
42.	Sl	žé:dna
43.	BŠ	žé:dna
44.	Bi	žé:dna
45.	Viš	žé:dna
46.	CVr	žé:nna
47.	Plj	žé:dna
48.	Že	žé:nna
49.	Sel	žé:dna / žè:dna
50.	Bj	žé:dna
51.	Mok	žé:dna
52.	Šah	žé:nna
53.	Bje	ź́é:dna / ź́é:nna
54.	Kle	žé:dna
55.	Ugo	žé:dna
56.	TD	žé:dna
57.	Bio	žé:dna
58.	Ot	žé:dna
59.	Lok	žé:dna
60.	Mra	žé:dna
61.	Kre	žé:dna
62.	Dež	žé:dna
63.	Dža	žé:dna
64.	Tur	žé:dna
65.	Kat	žé:dna
66.	Bak	žé:nna / žé:dna
67.	Tuš	žé:dna / žé:n^{n}a
68.	Uvo	žé:dna
69.	Kriv	žé:dna
70.	Dra	žé:n^{n}a
71.	DDr	žé:dna
72.	MPo	žé:dna
73.	Sre	žé:dna
74.	Žli	žé:dna
75.	Glo	žé:nna
76.	Vrt	žé:dna
77.	Dru	žé:dna
78.	Vre	žé:dna
79.	Križ	žé:na / òžeńa:la
80.	Mi	žé:dna
81.	Tar	žé:na
82.	Kla	žé:na
83.	Mil	žé:na
84.	Rep	žé:^{d}na:
85.	Voz	žé:dna
86.	Vij	žé:dna / žé:dnà
87.	Zab	žé:dna
88.	Sla	žé:dna
89.	Bjel	žé:dna
90.	Sop	žé:dna
91.	Vuk	žé:dna
92.	Br	žé:dna
93.	GBu	žé:dna
94.	Bal	žé:dna
95.	Grah	žé:dna
96.	Gla	žę́:dną
97.	DL	žé:dna
98.	Oma	žé:dna
99.	DRa	žé:dna
100.	Oso	žé:dna
101.	Kak	žé:dna
102.	Dev	žé:dna
103.	Bre	žé:dna
104.	Dok	žé:dna
105.	GPi	žé:dna
106.	Pr	žé:dna
107.	DLo	žé:dna
108.	Teo	žé:na / žé:dna
109.	Ja	žé:na
110.	DČa	žé:dna
111.	DB	žé:dna
112.	SBr	žé:dna
113.	Bod	žé:dna
114.	Mao	žé:nna / žé:dna
115.	Pot	žé:dna
116.	DŠp	žé:dna
117.	Dbr	žę́:dna
118.	Luk	žé:dna
119.	DMi	žé:dna
120.	GVu	žé:dna
121.	Vuč	žé:dna
122.	Ora	žé:dna
123.	DMa	žẽ:dna
124.	Tra	žé:dna
125.	GSl	žé:dna
126.	Tol	žé:dna
127.	DKo	žé:dna
128.	Gar	žé:dna
129.	Pis	žé:dna
130.	Stu	žé:dna
131.	Vit	žé:dna
132.	Gru	žé:dna
133.	Biog	žé:dna
134.	Gor	žé:dna
135.	GDr	žé:dna
136.	Čit	žé:dna
137.	Kon	žé:dna
138.	Pris	žé:dna
139.	Ved	žé:dna
140.	Do	žé:dna
141.	Zah	žé:dna
142.	Her	žé:dna
143.	Vag	žé:dna
144.	Odža	žé:dna
145.	DVu	žé:dna
146.	VGu	žé:dna
147.	VKa	žé:^{d}na
148.	Li	žé:dna
149.	Boj	žé:dna
150.	Jak	žé:dna
151.	Zlo	žé:dna
152.	Drv	žé:dna
153.	GPe	žé:dna
154.	Pak	žé:dna
155.	Vin	žé:dna
156.	Str	žé:dna
157.	Ste	žé:dna
158.	Nug	žé:dna
159.	Lu	žé:dna
160.	Res	žé:dna
161.	Bas	žé:dna
162.	Hri	žé:dna
163.	DR	žé:dna
164.	Podr	žé:dna
165.	Per	žé:dna
166.	Pše	žé:dna
167.	Div	žé:dna
168.	Dbt	žé:dna
169.	Im	žé:dna
170.	GB	žé:dna
171.	T-P	žé:dna
172.	Žep	žé:dna
173.	Lup	žé:dna
174.	Rav	žé:dna
175.	Mis	žé:dna
176.	Dop	žé:dna
177.	Kom	žé:dna
178.	Oča	žé:dna
179.	S-V	žé:dna
180.	KVr	žé:dna
181.	Po	žé:dna
182.	SŠ	žé:dna
183.	Ukr	žé:dna
184.	Raj	žé:dna
185.	Med	žé:dna
186.	Bob	žé:dna
187.	Siv	žé:dna
188.	VBu	žé:dna
189.	Pop	žé:dna
190.	Vrb	žé:dna
191.	Liš	žé:dna
192.	Mo	žé:dna
193.	Jake	žé:dna
194.	NGr	žé:dna
195.	DSv	žé:dna
196.	GKo	žé:dna
197.	GSm	žé:dna
198.	Srđ	žé:dna
199.	Mah	žé:dna
200.	Dol	žé:dna
201.	Grb	žé:dna
202.	DI	žé:dna
203.	Mel	žé:dna
204.	Trn	žé:dna
205.	Koz	žè:dna
206.	GSr	žé:dna
207.	BD	žé:dna
208.	Pru	žé:dna
209.	Suh	žé:dna
210.	Šur	žé:dna
211.	MDu	žé:dna
212.	Jase	žé:dna
213.	GKa	žé:dna
214.	Dab	žé:dna
215.	KJe	žé:dna
216.	Oraš	žé:dna
217.	Loh	žé:dna
218.	Dob	žé:dna
219.	Spa	žè:dna:
220.	Iza	žé:dna
221.	Ćor	žé:dna
222.	Jez	žę́:dna
223.	Buž	žé:dna
224.	MKl	žé:^{d}na
225.	Bih	žé:dna
226.	Tuh	žé:na
227.	Dub	žé:dna
228.	Dola	žé:dna
229.	Svo	žé:na / žé:dna
230.	GT	žé:na

Komentar

Suglasnička skupina *dn* u Njd. pridjeva ‘žedna’ očuvana je u dvjesto petnaest mjesnih govora: u dvjesto osam mjesta zapisan je samo oblik *žedna*, *žé^{d}na*, a u pet *žedna* / *ženna*, *žen^{n}a* i u dva mjesta *žedna* / *žena*. Pojava geminacije poznata je u trinaest mjesnih govora: u osam mjesta zapisano je samo *ženna*, *žen^{n}a*, a u pet *ženna*, *žen^{n}a* / *žedna*. Oblik *žena* potvrđen je u devet istraženih govora: sedam ima samo oblik *žena*, a dva imaju *žena* / *žedna*.

Neveliki areali oblika *ženna*, *žen^{n}a* nalaze se uglavnom na području istočne Bosne: jedan se pruža od Popova Mosta (kod Foče) na jugu do Delijaša (kod Trnova) na sjeveru i Sofića (kod Goražda) na istoku; drugi od Crnog Vrha (kod Višegrada) na jugu, preko Žepe (kod Rogatice) do okolice Bratunca na sjeveru; treći od sarajevskih Bjelava na jugu do Bakića (kod Olova) na sjeveru i Šahbegovića (kod Sokoca) na istoku; izvan ovih areala oblici s geminacijom zapisani su u okolici Visokog i Brčkog. Mjesni govori u kojima se upotrebljava oblik *žena* nalaze se u uskom pojasu koji se proteže sjeveroistočnom Bosnom (od Milankovića kod Olova, preko kladanjskog kraja, Svojata kod Živinica, Križevića kod Zvornika, Gornje Tuzle i Teočaka kod Ugljevika do Janje kod Bijeljine).

Suglasnička skupina *dn* u Njd. pridjeva ‘žedna’ dosljedno je očuvana u govorima Srba i govorima Hrvata (u M147, Veliki Kablići kod Livna, zapisano je *žé^{d}na*, a u svim ostalim mjestima samo oblik *žedna*). Oblik *žedna*, *žé^{d}na* odlika je tri četvrtine govora Bošnjaka – u sedamdeset osam govora samo je *žedna*, *žé^{d}na* (M84, Repnik kod Banovića, i M224, Mala Kladuša, imaju *žé^{d}na*, ostala mjesta samo *žedna*), a u pet je *žedna* / *ženna*, *žen^{n}a* i u dva *žedna* / *žena*). Oblike *ženna*, *žen^{n}a* ima trinaest bošnjačkih mjesnih govora (njih osam ima samo ove oblike, a pet uz njih i oblik *žedna*) – oblici s geminacijom osobenost su bošnjačkih govora, kao i oblik *žena* – devet mjesnih govora ima ovaj oblik (sedam samo *žena*, a dva *žena* / *žedna*).

Literatura

Arnaut 2017: 117; Baotić 1983: 98-98; Brabec 2012: 68; Brozović 1966: 140; Brozović 2012: 337; Bulić 2013: 145, 166; Bulić 2014: 88; Dalmacija 1997: 72; Đurović 1992: 219-220; FO 1981: 473; Halilović 1990: 294; Halilović 2002: 341; Halilović 2009: 51; Jahić 2002: 154-155; Okuka 1983a: 69; Pavešić 1960: 374-375; Peco 1964: 103; Peco 1975: 249-250; Peco 2001: 687; Petrović 1970: 343; Remetić 1970: 122-123; Remetić 1981: 185; Simić 1978: 62; Šurmin 1895: 194; Valjevac 1983: 344; Valjevac 2002: 155, 182-183; Vujičić i dr. 1979: 100-101; Vujičić 1981: 202; Vujičić 1985: 170; Vujičić 1990: 124; Vuković 1964: 52.

Etimologija

psl. *žęd’ă (stsl. жажда, rus. жáжда, polj. żądza), lit. gedáuti ← pie. *g^{wh}ed^{h}-

žédan: prid. se izvodi iz psl. *žęd’ă, koje je nastalo iz gl. *žędáti, *žędě́ti ‘željeti’, a sve iz pie. korijena *g^{wh}ed^{h}- ‘moliti, željeti’. Denazalizacijom *ę* > /e/ dobijen je oblik *žedna*.

Literatura

Skok 1973: III: 675; Brückner 1985: 663; Fasmer 1986: II: 33; Snoj 2016: 888.

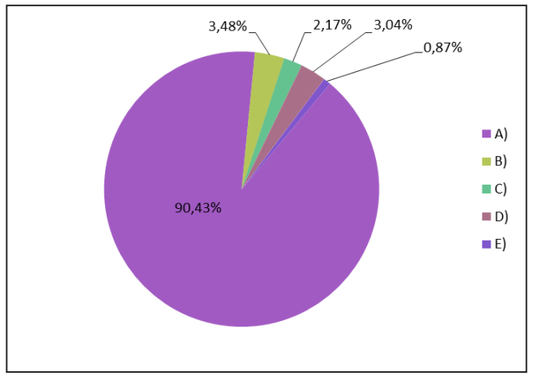

Ukupno (230):
A) 208 (90,43%)
B) 8 (3,48%)
C) 5 (2,17%)
D) 7 (3,04%)
E) 2 (0,87%)

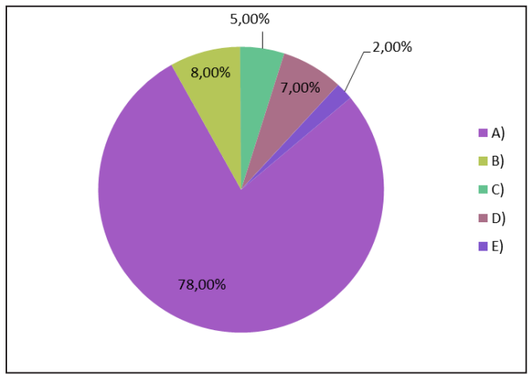

Bošnjaci (100):
A) 78 (78,00%)
B) 8 (8,00%)
C) 5 (5,00%)
D) 7 (7,00%)
E) 2 (2,00%)

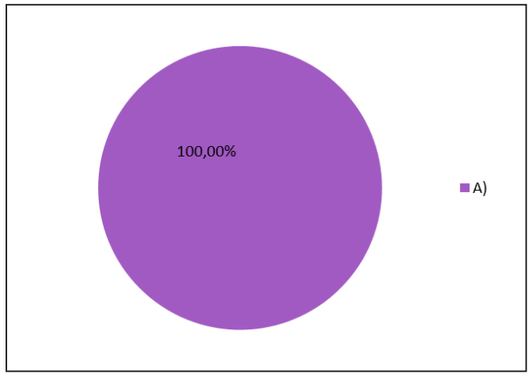

Hrvati (50):
A) 50 (100,00%)

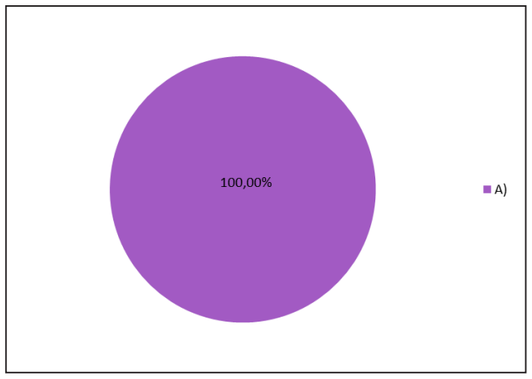

Srbi (80):
A) 80 (100,00%)

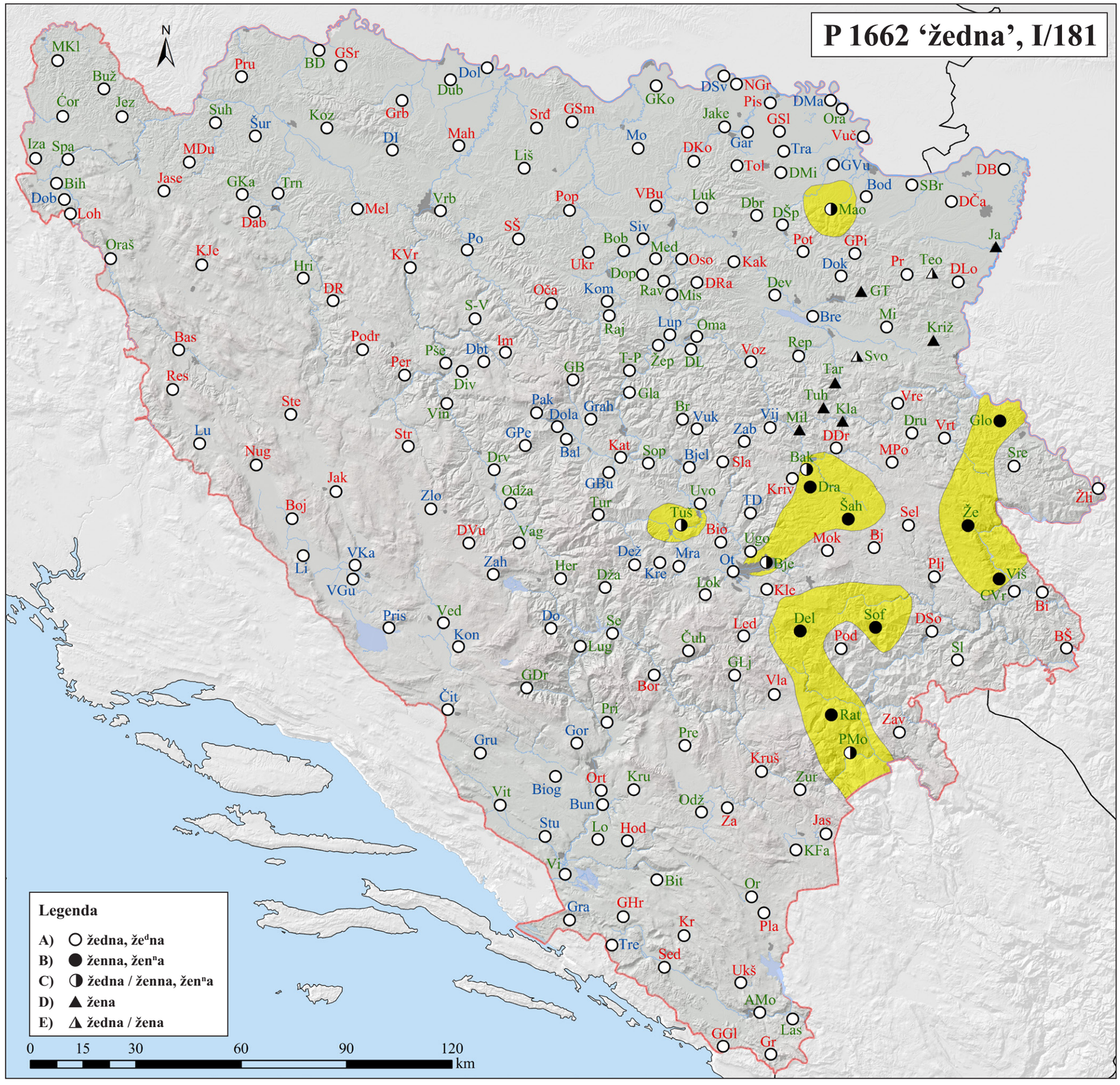

III.
Dodatak

Indeks oblika

águs I/30 P 1408 90
águst I/30 P 1408 90
á:kšam I/69 P 1414 168
akšam I/69 P 1414 168
ákšam I/69 P 1414 168
áᵏšam I/69 P 1414 168
ákšạm I/69 P 1414 168
ạkšam I/69 P 1414 168
ạkšạm I/69 P 1414 168
àlgust I/30 P 1408 90
ámiʒić I/106 P 499 242
ámiʒićka I/126 P 433 282
Àn̨čina I/157 P 460 344
Ànici:n I/157 P 460 344
Ànicin I/157 P 460 344
Àniči:n I/157 P 460 344
Ànkičin I/157 P 460 344
À:ntiči:n I/157 P 460 344
à:rija I/163 P 1388 356
á:rman I/72 P 827 174
árman I/72 P 827 174
á:rmen I/72 P 827 174
ármen I/72 P 827 174
àrši:n I/77 P 790 184
àugus I/30 P 1408 90
áugust I/30 P 1408 90
áᵘgust I/30 P 1408 90
àugust I/30 P 1408 90
áva I/163 P 1388 356
ávgu:s I/30 P 1408 90
ávgus I/30 P 1408 90
ạ́vgus I/30 P 1408 90
ávgu:st I/30 P 1408 90
á:vgust I/30 P 1408 90
àvgu:st I/30 P 1408 90
àvgu:sᵗ I/30 P 1408 90
aᵛgust I/30 P 1408 90
ávgust I/30 P 1408 90
áᵛgust I/30 P 1408 90
ạ́vgust I/30 P 1408 90
ávuᵘgust I/30 P 1408 90
àvugust I/30 P 1408 90
axbà:b I/68 P 1503 166
áˣba:b I/68 P 1503 166
àxba:b I/68 P 1503 166
áxbab I/68 P 1503 166
ạ́xba:b I/68 P 1503 166
ạ́xbạ:b I/68 P 1503 166
bájkak I/147 P 1509 324
bạ́jra:k I/147 P 1509 324
bájra:k I/147 P 1509 324
bàjra:k I/147 P 1509 324
bajrak I/147 P 1509 324
bájrak I/147 P 1509 324
bajrạ́:k I/147 P 1509 324
bájrạ:k I/147 P 1509 324
bájraka:k I/147 P 1509 324
Bájram I/148 P 1578 326
Bàjrạm I/148 P 1578 326
Bạ́jram I/148 P 1578 326
Bạ́jrạm I/148 P 1578 326
bá:jta I/23 P 874 76
bàjta I/23 P 874 76
bàmbu:r I/170 P 1115 370
bambúrača I/170 P 1115 370
bánke:t I/103 P 1538 236
bàra I/7 P 784 44
barékati I/51 P 191 132
bárja:g I/147 P 1509 324
bà:rja:k I/147 P 1509 324
bạ̀rjak I/147 P 1509 324
bạ̀rjạ:k I/147 P 1509 324
barjã:k I/147 P 1509 324
bárja:k I/147 P 1509 324
barjak I/147 P 1509 324
bárjak I/147 P 1509 324
Bạ́rjam I/148 P 1578 326
Barjà:m I/148 P 1578 326
Barjam I/148 P 1578 326
Bárjam I/148 P 1578 326
Bárjan I/148 P 1578 326
Bárjem I/148 P 1578 326
Bárjom I/148 P 1578 326
bàrkat I/51 P 191 132
bá:ša I/158 P 1193 346
bašča I/158 P 1193 346
bàšča I/158 P 1193 346
bá:šča I/158 P 1193 346
bà:šča I/158 P 1193 346
bạ̀:šča I/158 P 1193 346
bạ́šča I/158 P 1193 346
bá:šća I/158 P 1193 346
bàšća I/158 P 1193 346
bà:šća I/158 P 1193 346
bạ̀:šća I/158 P 1193 346
bạ̀:šćạ I/158 P 1193 346
bạ́šća I/158 P 1193 346
bà:šća I/158 P 1193 346
bàšćaluk I/158 P 1193 346
bá:šta I/158 P 1193 346
bạ́šta I/158 P 1193 346
bá:xča I/158 P 1193 346
bàxča I/158 P 1193 346
bá:ˣča I/158 P 1193 346
bàˣča I/158 P 1193 346
bá:xća I/158 P 1193 346
báʒa I/141 P 601 312
bá:ʒa I/141 P 601 312
báʑa I/141 P 601 312
Bećiro:vcì:n I/157 P 460 344
belénzuk I/143 P 134 316
bézime I/145 P 352 320
bé:zime I/145 P 352 320
bèzime I/145 P 352 320
bíla I/118 P 586 266
bìža: I/120 P 284 270
biži: I/33 P 282 96
bíži: I/33 P 282 96
bìži: I/33 P 282 96
bíži:m I/33 P 282 96
bížo: I/120 P 284 270
bìžo: I/120 P 284 270
bìžọ: I/120 P 284 270
bjè:la: ʒígarica I/18 P 165 66
bjezĩ: I/33 P 282 96
bjèža: I/120 P 284 270
bjéžati I/33 P 282 96
bjéži I/33 P 282 96
bježi: I/33 P 282 96
bjéži: I/33 P 282 96
bjéži: I/33 P 282 96
bjèži: I/33 P 282 96
bjéži· I/33 P 282 96
bjèʑi: I/33 P 282 96
bjéžo I/120 P 284 270
bježò: I/120 P 284 270
bjéžo: I/120 P 284 270
bjèžo: I/120 P 284 270
bježọ̀: I/120 P 284 270
bjèžọ: I/120 P 284 270
bjẹ̀žọ: I/120 P 284 270
bjèʑo: I/120 P 284 270
Blàgičin I/157 P 460 344
bĺéži: I/33 P 282 96
bĺèžo: I/120 P 284 270
bò:ba I/180 P 1173 390
bò:j I/122 P 556 274
bójrak I/147 P 1509 356
bóstan I/158 P 1193 346
bráća I/104 P 414 238
bràća I/104 P 414 238
bṛàća I/104 P 414 238

brȁća I/104 P 414 238
brȁćą I/104 P 414 238
bràta:na I/126 P 433 282
bràtana I/126 P 433 282
bratánica I/126 P 433 282
bratanična I/126 P 433 282
bràtičina I/126 P 433 282
bràtič^{i}na I/126 P 433 282
brątičina I/126 P 433 282
bràtićina I/126 P 433 282
bràtičine I/126 P 433 282
bràtičinka I/126 P 433 282
bratična I/126 P 433 282
bràtična I/126 P 433 282
bą̀rtična I/126 P 433 282
bràtične I/126 P 433 282
bràtić I/126 P 433 282
bràtićina I/126 P 433 282
bràtićka I/126 P 433 282
bràtićkińa I/126 P 433 282
bràtićna I/126 P 433 282
bràtišna I/126 P 433 282
bràt^{i}šna I/126 P 433 282
bràtišna: I/126 P 433 282
brątišną I/126 P 433 282
bràtišńa I/126 P 433 282
bràtišńa: I/126 P 433 282
brátja I/104 P 414 238
bràtja I/104 P 414 238
bŕda I/41 P 1292 112
bràda I/41 P 1292 112
bą̀da I/41 P 1292 112
bą́da I/41 P 1292 112
brdà: I/41 P 1292 112
brdã: I/41 P 1292 112
bŕda: I/41 P 1292 112
bŕdą I/41 P 1292 112
brègova I/41 P 1292 112
bré:govi I/41 P 1292 112
brègovi I/41 P 1292 112
bréska I/136 P 1182 302
brèska I/136 P 1182 302
bręska I/136 P 1182 302
bréskva I/136 P 1182 302
brèskva I/136 P 1182 302
brèstva I/136 P 1182 302
breténo I/15 P 1260 60
brézime I/145 P 352 320
bré:z^{i}me I/145 P 352 320
bré:zime I/145 P 352 320
brèzime I/145 P 352 320
bręzime I/145 P 352 320
bręzimę I/145 P 352 320
brežú:Íci I/41 P 1292 112
brìgovi I/41 P 1292 112
brjègovi I/41 P 1292 112
brjè:zi I/41 P 1292 112
bùja:d I/40 P 930 110
bùk I/52 P 1334 134
búmbar I/170 P 1115 370
bùmba:r I/170 P 1115 370
bú:ža I/141 P 601 112
cáklo I/91 P 645 212
càklo I/91 P 645 212
cáko I/91 P 645 212
cáko: I/91 P 645 212
céd^{i}lo I/40 P 930 110
cédi:Íka I/20 P 931 70
céduĺka I/20 P 931, I/40 P 930 . . . . . 70, 110
cépalo I/118 P 586 266
cépĺa I/118 P 586 266
cèpĺa I/118 P 586 266
cí:čat I/99 P 104 228
cída:jka I/20 P 931, I/40 P 930 . . . . . 70, 110
cída:lka I/20 P 931, I/40 P 930 . . . . . 70, 110
cí:daĺka I/20 P 931 70
cídą:Íka I/20 P 931 70
cí:dilica I/40 P 930 110
cídi:lka I/40 P 930 110
cídilo I/40 P 930 110
cíd^{i}lo I/40 P 930 110
cíd^{i}lọ I/40 P 930 110
cí:di:Íka I/40 P 930 110
cídi:Íka I/20 P 931, I/40 P 930 . . . . . 70, 110
cídla I/40 P 930 110
cídlo I/40 P 930 110
cìje:tka I/20 P 931, I/40 P 930 . . . . . 70, 110
cíje:tka I/40 P 930 110
cijétka I/20 P 931, I/40 P 930 . . . . . 70, 110
cìjetka I/20 P 931, I/40 P 930 . . . . . 70, 110
cìma I/176 P 1209 382
címina I/176 P 1209 382
cipá:nca I/118 P 586 266
cípalo I/118 P 586 266
cípana I/118 P 586 266
cipánca I/118 P 586 266
cípaņca I/118 P 586 266
cipą́ncą I/118 P 586 266
cipánica I/118 P 586 266
cipán^{i}ca I/118 P 586 266
cípanica I/118 P 586 266
cípan^{i}ca I/118 P 586 266
cipą́nica I/118 P 586 266
cípęnca I/118 P 586 266
cìp^{i}ca I/118 P 586 266
cìpja I/118 P 586 266
cípĺa I/118 P 586 266
cìpĺa I/118 P 586 266
cìpła I/118 P 586 266
cìpĺe I/118 P 586 70
cí:tka I/20 P 931, I/40 P 930 . . . . . 70, 110
cì:tka I/20 P 931, I/40 P 930 . . . . . 70, 110
cjéda:lka I/20 P 931 70
cjéda:Íka I/20 P 931, I/40 P 930 . . . . . 70, 110
cjédilo I/20 P 931, I/40 P 930 . . . . . 70, 110
cjéd^{i}lo I/20 P 931, I/40 P 930 . . . . . 70, 110
cjedìlo I/40 P 930 110
cjédi:Íka I/20 P 931 70
cjèdi:Íka I/40 P 930 110
cjédiĺka I/20 P 931 70
cjédiĺka I/40 P 930 110
cjédlo I/40 P 930 110
cjédu:Íka I/20 P 931, I/40 P 930 . . . . . 70, 110
cjéduĺka I/20 P 931 70
cjepalo I/118 P 586 266
cjépalo I/118 P 586 266
cjépanca I/118 P 586 266
cjépaņca I/118 P 586 266
cjepànica I/118 P 586 266
cjepán^{i}ca I/118 P 586 266
cjepánica I/118 P 586 266
cjepàn^{i}ca I/118 P 586 266
cjepą́nica I/118 P 586 266
cjepánice I/118 P 586 266
cjépenica I/118 P 586 266
cjèpka I/118 P 586 266
cjèpĺa I/118 P 586 266
cjędilo I/40 P 930 110
cjè:tka I/20 P 931 70
cjè:ža:Íka I/20 P 931 70
crĺéna I/78 P 1704 186
crĺenà: I/78 P 1704 186
cŕĺena: I/78 P 1704 186
crĺena: I/78 P 1704 186
cą́ĺena: I/78 P 1704 186
crna: žú:na I/36 P 988 102
cr̀:ni: prì:št I/96 P 37 222
cr̀:ni: prì:š^{t} I/96 P 37 222
cą̀:ni: prì:št I/96 P 37 222
crve:na: I/78 P 1704 186
crvena I/78 P 1704 186
cr̀vena: I/78 P 1704 186
crvéna: I/78 P 1704 186
crvèna: I/78 P 1704 186
crvena: I/78 P 1704 186
crvenạ: I/78 P 1704 186
crvęną: I/78 P 1704 186
cą́rvena: I/78 P 1704 186
cą́rveni: I/78 P 1704 186

crvénija: I/78 P 1704 186
cŕveno I/78 P 1704 186
cŕvenu: I/78 P 1704 186
cúkar I/154 P 744 138
cùkar I/154 P 744 138
cú:ki:n I/107 P 971 244
cú:ko I/95 P 970 220
cúra I/35 P 478 100
cùra I/35 P 478 100
curíca I/35 P 478 100
čair I/7 P 784 44
čàir I/7 P 784 44
čáira I/7 P 784 44
čàjir I/7 P 784 44
čàjra I/7 P 784 44
čà:jra I/7 P 784 44
čą́:na I/21 P 701 72
čának I/146 P 710 322
čáńak I/21 P 701 72
čè: I/127 P 1270 284
čéla I/137 P 1095 304
čèla I/137 P 1095 304
čéla I/137 P 1095 304
čemérika I/27 P 1235 84
četvero I/12 P 1873 54
četvoro I/12 P 1873 54
čevŕndija I/52 P 1334 134
čevŕ:tak I/52 P 1334 134
čí:ba I/96 P 37 222
čí:na I/21 P 701 72
čí:na I/21 P 701 72
čìr I/96 P 37 222
čkràka I/153 P 999 336
člà:n I/143 P 134 316
člá:na I/143 P 134 316
člá:nak I/143 P 134 316
člànak I/143 P 134 316
čląnak I/143 P 134 316
člá:ńak I/143 P 134 316
člàńak I/143 P 134 316
člìjen I/143 P 134 316
člìje:n I/143 P 134 316
čĺà:nak I/143 P 134 316
čĺè:n I/143 P 134 316
čùdo I/73 P 1915 176
čù:kaĺ I/143 P 134 316
čvá:ńak I/143 P 134 316
čvéla I/137 P 1095 304
čvèla I/137 P 1095 304
ćàera I/7 P 784 44
ćàira I/7 P 784 44
ćának I/21 P 701 72
ćá:sa I/21 P 701 72
ćéda:jka I/20 P 931 70
ćeda:jka I/40 P 930 110
ćédalo I/20 P 931 70
ćéda:Íka I/20 P 931, I/40 P 930 . . . . . 70, 110
ćédilka I/20 P 931 70
ćédilo I/20 P 931, I/40 P 930 . . . . . 70, 110
ćédiĺka I/40 P 930 110
ćédi:Íka I/20 P 931 70
ćédi:Íka: I/20 P 931 70
ćéduĺka I/20 P 931 70
ćéla I/137 P 1095 304
ćèla I/137 P 1095 304
ćęla I/137 P 1095 304
ćèĺa:t I/115 P 369 260
ćème I/114 P 25 258
ćépalo I/118 P 586 266
ćepánca I/118 P 586 266
ćépanca I/118 P 586 266
ćepánica I/118 P 586 266
ćépanica I/118 P 586 266
ćèpanica I/118 P 586 266
ćèpka I/118 P 586 266
ćèpÍa I/118 P 586 266
ćérat I/39 P 890 108
ćèrat I/39 P 890 108
ćé:rat I/39 P 890 108
ćèra:t I/39 P 890 108
ćèra·t I/39 P 890 108
ćèra:ti I/39 P 890 108
ćèrati I/39 P 890 108
ćèratⁱ I/39 P 890 108
ćé:rati I/39 P 890 108
ćèra·ti I/39 P 890 108
ćercí:va I/91 P 645 212
ćiĺą̊ⁿk I/143 P 134 316
ćjédilo I/40 P 930 110
ćlá:nak I/143 P 134 316
ćlanak I/143 P 134 316
ćląnak I/143 P 134 316
ćlà:nak I/143 P 134 316
ćlá:ńak I/143 P 134 316
ćlańak I/143 P 134 316
ćĺá:ńak I/143 P 134 316
ćùdo I/73 P 1915 176
ćukéći: I/107 P 971 244
ćúkica I/95 P 970 220
ćú:kin I/107 P 971 244
ćukína I/107 P 971 244
ćú:kino I/107 P 971 244
ćvéla I/137 P 1095 304
ćvŕ:kavica I/36 P 988 102
dàje I/6 P 1889a 42
dàjʒić I/106 P 499 242
dalᵉko I/8 P 1889 46
daléko I/8 P 1889 46
dàleko I/8 P 1889 46
daląko I/8 P 1889 46
dąłéko I/8 P 1889 46
daĺe I/6 P 1889a 42
dàĺe: I/6 P 1889a 42
daĺè: I/6 P 1889a 42
dą̊ĺe: I/6 P 1889a 42
dàĺę: I/6 P 1889a 42
dą̊ĺę: I/6 P 1889a 42
dàĺi: I/6 P 1889a 42
dàm I/91 P 645 212
dá:mija I/90 P 1532 210
dà:n I/77 P 790 184
Dàničin I/157 P 460 344
dàrkat I/51 P 191 132
déča:k I/56 P 374 142
déčkić I/56 P 374 142
déčko I/56 P 374 142
dèčko I/56 P 374 142
dé:čko I/56 P 374 142
dečko I/56 P 374 142
déćko I/56 P 374 142
dérati se I/99 P 104 228
dérnek I/103 P 1538 236
dése:ti: I/167 P 1410 364
dése:ti: mìse:c I/167 P 1410 364
dése:ti: mjèse:c I/167 P 1410 364
dé:te I/47 P 366 124
detlĩ:ć I/36 P 988 102
détlić I/36 P 988 102
dètlić I/36 P 988 102
dè:to: I/36 P 988 102
dibĺì: I/111 P 1053 252
díca I/115 P 369 260
dìca I/115 P 369 260
dícą I/115 P 369 260
díča:k I/56 P 374 142
dìčko I/56 P 374 142
dié:rat I/51 P 191 132
dijé:rat I/51 P 191 132
dʲjé:rat I/51 P 191 132
dijérat I/51 P 191 132
dijé:rati I/51 P 191 132
dijé:ratⁱ I/51 P 191 132
dijétao I/36 P 988 102
dijé:te I/47 P 366 124
dʲjé:te I/47 P 366 124
dìje:te I/47 P 366 124
dijěte I/47 P 366 124
dʲjěte I/47 P 366 124
dijéte I/47 P 366 124
dìjete I/47 P 366 124
dʲję́:te I/47 P 366 124
dijéto: I/36 P 988 102
dìklić I/36 P 988 102
dìĺe I/6 P 1889a 42

diĺe: I/6 P 1889a 42
dimáluk I/141 P 601 312
dìmja:k I/141 P 601 312
dímĺa:k I/141 P 601 312
dì:mĺa:k I/141 P 601 312
dì:mĺak I/141 P 601 312
dìmĺą:k I/141 P 601 312
dìmna:k I/141 P 601 312
dí:mńa:k I/141 P 601 312
dímńa:k I/141 P 601 312
dì:mńak I/141 P 601 312
dìmńa:k I/141 P 601 312
dìmńak I/141 P 601 312
dímńą:k I/141 P 601 312
dìmńą:k I/141 P 601 312
dì:mńkak I/141 P 601 312
dímńi: I/111 P 1053 252
dínkela I/11 P 835 52
dí:rat I/51 P 191 132
dí:rąt I/51 P 191 132
dĭ:rat I/51 P 191 132
dí:rati I/51 P 191 132
dí:rat^{i} I/51 P 191 132
dí:ta: I/36 P 988 102
dí:te I/47 P 366, I/56 P 374 . . . . . 124, 142
dí:tę I/47 P 366 124
dítić I/36 P 988 102
dítlen I/36 P 988 102
dítli:ć I/36 P 988 102
dítlić I/36 P 988 102
dìto: I/36 P 988 102
divì: I/111 P 1053 252
dívi: I/111 P 1053 252
dìvi: I/111 P 1053 252
dívii I/111 P 1053 252
dívii: I/111 P 1053 252
dívija kòko:š I/3 P 998 36
dívija: I/3 P 998, I/111 P 1053 . . . . . 36, 252
dív^{i}ja: I/111 P 1053 252
dívija: kòko:š I/3 P 998 36
dìvija: kòkoška I/3 P 998 36
dívijak I/111 P 1053 252
dívije: kòkoši I/3 P 998 36
díviji I/111 P 1053 252
diviji: I/111 P 1053 252
díviji: I/111 P 1053 252
dìviji: I/111 P 1053 252
div^{i}ji: I/111 P 1053 252
díviji· I/111 P 1053 252
divína I/111 P 1053 252
dívja: I/111 P 1053 252
dívji: I/111 P 1053 252
dìvji: I/111 P 1053 252
dívĺa: I/111 P 1053 252
dívĺa: kòko:š I/3 P 998 36
dívĺi I/111 P 1053 252
dìvĺi I/111 P 1053 252
divĺi: I/111 P 1053 252
divĺì: I/111 P 1053 252
dívĺi: I/111 P 1053 252
dìvĺi: I/111 P 1053 252
dì:vńa:k I/141 P 601 312
dívo:jka I/35 P 478 100
dívojka I/35 P 478 100
dį́é:rat I/51 P 191 132
dį́é:te I/47 P 366 124
djéca I/115 P 369 260
djèca I/115 P 369 260
djé̯cą I/115 P 369 260
dječà:k I/56 P 374 142
djéča:k I/56 P 374 142
djéčak I/56 P 374 142
djéčą:k I/56 P 374 142
djéčąk I/56 P 374 142
djéča:k I/56 P 374 142
dječko I/56 P 374 142
djéčko I/56 P 374 142
djèčko I/56 P 374 142
djèčo I/56 P 374 142
dječà:k I/56 P 374 142
djéča:k I/56 P 374 142
djéčą:k I/56 P 374 142
djéčko I/56 P 374 142
djé:rat I/51 P 191 132
djé:te I/47 P 366 124
djéte I/47 P 366 124
djé̯:te I/47 P 366 124
djé̯:te I/56 P 374 142
djé̯:tę I/47 P 366 124
djèteo I/36 P 988 102
djètle:n I/36 P 988 102
djetlì:ć I/36 P 988 102
djétli:ć I/36 P 988 102
djétlić I/36 P 988 102
djèto: I/36 P 988 102
dję̯:tǫ̯: I/36 P 988 102
djèverca I/174 P 1072 378
djèvercą I/174 P 1072 378
djéverica I/174 P 1072 378
djèverica I/174 P 1072 378
djèver^{i}ca I/174 P 1072 378
djèver^{i}cą I/174 P 1072 378
djévo:jče I/35 P 478 100
djévo:jka I/35 P 478 100
djévojka I/35 P 478 100
djèvojka I/35 P 478 100
djévǫjka I/35 P 478 100
dǫ̯́de:š I/102 P 267 234
dò:e:mo I/102 P 267 234
dó:emo I/102 P 267 234
dò:e:š I/102 P 267 234
dò:eš I/102 P 267 234
dò:ide:te I/102 P 267 234
dó:jde I/102 P 267 234
dò:jde: I/102 P 267 234
do:jdè:š I/102 P 267 234
dò:jde:š I/102 P 267 234
dò:jdeš I/102 P 267 234
dǫ̯́:jde:š I/102 P 267 234
dǫ̯́:jdę̯:š I/102 P 267 234
dò:jde:te I/102 P 267 234
dò:je: I/102 P 267 234
dò:je:m I/102 P 267 234
dò:je:š I/102 P 267 234
dǫ̯́:je:š I/102 P 267 234
dò:jni I/144 P 1663 318
do:jnì: I/144 P 1663 318
dò:jni: I/144 P 1663 318
dó:jni: I/144 P 1663 318
dò:^{j}ni: I/144 P 1663 318
dò:jńi I/144 P 1663 318
dó:jńi: I/144 P 1663 318
dójńi: I/144 P 1663 318
dò:jńi: I/144 P 1663 318
dò:^{j}ńi: I/144 P 1663 318
dǫ̯́:jńi: I/144 P 1663 218
doláko I/8 P 1889 46
dólazi:š I/102 P 267 234
doléko I/8 P 1889 46
dołéko I/8 P 1889 46
doléko: I/8 P 1889 46
dolę́ko I/8 P 1889 46
dolę́ko I/8 P 1889 46
dǫlę́kǫ I/8 P 1889 46
dó:lni: I/144 P 1663 318
dólni: I/144 P 1663 318
dó:lńi: I/144 P 1663 318
dó:lńi I/144 P 1663 318
dò:lńi: I/144 P 1663 318
dólńi: I/144 P 1663 318
dǫ̯́:lńi: I/144 P 1663 318
dó:Íni: I/144 P 1663 318
dò:Íni: I/144 P 1663 318
dóĺni: I/144 P 1663 318
dó:Íńa I/144 P 1663 318
dó:Íńe I/144 P 1663 318
dó:Íńi: I/144 P 1663 318
dóĺńi: I/144 P 1663 318
dò:Íńi: I/144 P 1663 318
dǫ̯́:Íńi: I/144 P 1663 318
dó:ni: I/144 P 1663 318
dònum I/77 P 790 184
dǫ̯́:ń I/144 P 1663 318
dò:ńa: I/144 P 1663 318

dó:ńi I/144 P 1663 318
dò:ńi I/144 P 1663 318
do:ńì: I/144 P 1663. 318
dó:ńi: I/144 P 1663. 318
dóńi I/144 P 1663. 318
dóńi: I/144 P 1663 318
dòńi: I/144 P 1663 318
dò:ńi: I/144 P 1663. 318
dǫ́:ńi: I/144 P 1663. 318
dó:rńi: I/144 P 1663 318
dórńi: I/144 P 1663 318
dò:rńi: I/144 P 1663 318
dò:st I/68 P 1503 166
dòst I/68 P 1503 166
dòsti I/73 P 1915 176
dò:ʒe: I/102 P 267 234
dò:ʒe:m I/102 P 267. 234
dò:ʒe:š I/102 P 267 234
dòʒe:š I/102 P 267 234
dǫ̀:ʒe:š I/102 P 267 234
dò:ʒete I/102 P 267 234
Dràgči:n I/157 P 460 344
Dràgici:n I/157 P 460. 344
Dràgicin I/157 P 460 344
Dràgicina I/157 P 460 344
Dràgicino I/157 P 460 344
Dràgiči:in I/157 P 460 344
Dragičin I/157 P 460 344
Dràgičin I/157 P 460 344
Dràgʲčin I/157 P 460 344
Dràgiči·n I/157 P 460. 344
Dràgići:n I/157 P 460. 344
Dràgićin I/157 P 460 344
dŕćat I/85 P 1366 200
dŕę:čat I/99 P 104. 228
drijézga I/149 P 1171. 328
dŕkatati I/85 P 1366 200
dŕkćat I/85 P 1366 200
dŕkćati I/85 P 1366. 200
dŕ̨kćati I/85 P 1366. 200
drkktati I/85 P 1366 200
dŕktat I/85 P 1366. 200
dr̀ktat I/85 P 1366. 200
dŕ̨ktat I/85 P 1366. 200
dŕktati I/85 P 1366 200
dŕktatⁱ I/85 P 1366 200
dr̀ktati I/85 P 1366 200
dr̀ktatⁱ I/85 P 1366 200
dŕ̨ktati I/85 P 1366 200
dŕšćat I/85 P 1366 200
dr̀šćat I/85 P 1366 200
dŕšćati I/85 P 1366 200
dŕ̨šćat I/85 P 1366 200
drśćat I/85 P 1366 200
dŕ̨śćat I/85 P 1366 200
dr̀šća·ti I/85 P 1366 200
dŕšćatⁱ I/85 P 1366 200
dŕ̨śćati I/85 P 1366. 200
dr̀šće: I/85 P 1366 200
dŕšćeti I/85 P 1366. 200
dŕšći: I/85 P 1366. 200
dŕštatⁱ I/85 P 1366 200
dŕtat I/85 P 1366. 200
dŕtati I/85 P 1366 200
dr̀tati I/85 P 1366 200
drùga I/15 P 1260. 60
drùžica I/15 P 1260 60
dŕ̨va:r I/118 P 586 266
dr̀xa̧t I/85 P 1366 200
dŕxšćat I/85 P 1366 200
dŕxtat I/85 P 1366. 200
dŕˣtat I/85 P 1366 200
dŕxtati I/85 P 1366 200
dŕˣtati I/85 P 1366 200
dr̀xtati I/85 P 1366 200
dr̀xtatⁱ I/85 P 1366 200
dŕ̨xtati I/85 P 1366 200
dr̀xtat I/85 P 1366. 200
dr̀ˣtat I/85 P 1366 200
dŕ̨xtat I/85 P 1366. 200
dŕ̨ˣtat I/85 P 1366 200
dúba:č I/36 P 988 102
dublá:nac I/52 P 1334 134
Dù:jči:n I/157 P 460. 344
dú:lum I/77 P 790. 184
dúlum I/77 P 790 184
dulù:m I/77 P 790. 184
dùlum I/77 P 790 184
dùnda̧:r I/103 P 1538 236
dúnum I/77 P 790. 184
dùnum I/77 P 790. 184
dú:ńi: I/144 P 1663. 318
dùva:r I/141 P 601 312
dvìje šàke I/179 P 235 388
edámpu:t I/75 P 1870. 180
edáne:st I/59 P 1842. 148
édno:m I/75 P 1870 180
erébica I/3 P 998 36
é:zgra I/149 P 1171 328
fàjn I/48 P 1604 326
fì:n I/48 P 1604 326
flàša I/91 P 645 212
galá:mit I/99 P 104. 228
gą̀la:mit I/99 P 104. 228
gá:za I/40 P 930 110
gjèverica I/174 P 1072 378
glà:d I/172 P 766 374
głà:d I/172 P 766 374
glà:d̨ I/172 P 766 374
glą̀:d I/172 P 766 374
glą̀:d̨ I/172 P 766 374
glà:t I/172 P 766. 374
glá:va I/1 P 1 32
glà:va I/1 P 1 32
glą́:va I/1 P 1 32
glą́:vą I/1 P 1 32
glávina I/164 P 914 358
glàvit I/48 P 1604. 126
glávńa I/118 P 586 266
glàvńa I/118 P 586 266
glà:ʒa I/172 P 766 374
glé:davac I/117 P 46. 264
gléde:ćą: I/117 P 46 264
gléde:će: I/117 P 46 264
glédo:ća: I/117 P 46 264
glédo:će: I/117 P 46 264
glèžań I/143 P 134 316
głè:žań I/143 P 134 316
głèžań I/143 P 134 316
gǫ̀:d I/98 P 1399. 226
gòdina I/98 P 1399 226
gódi:śće I/98 P 1399. 226
gódišće I/98 P 1399 226
gódi:śe I/98 P 1399 226
gódiśe I/98 P 1399 226
gòdi:śe I/98 P 1399 226
gódi:šće I/98 P 1399. 226
gòdi:šće I/98 P 1399. 226
gódi:šće: I/98 P 1399 226
gódišće I/98 P 1399 226
gódišće I/98 P 1399 226
gódi:šćę I/98 P 1399. 226
godí:šće I/98 P 1399. 226
gódi:šće I/98 P 1399. 226
gódišše I/98 P 1399 226
gódi:šte I/98 P 1399 226
gódište I/98 P 1399 226
godíšte I/98 P 1399 226
gòdi:šte I/98 P 1399 226
gódi:što I/98 P 1399. 226
gónit I/39 P 890 108
gónⁱt I/39 P 890 108
góniti I/39 P 890. 108
gó:ńat I/39 P 890 108
góvori:m I/150 P 98 330
gòžʒe I/152 P 1176 334
grà I/81 P 1199. 192
grà: I/81 P 1199 192
grą̀ I/81 P 1199. 192
gràbje I/110 P 839 250
grábĺe I/110 P 839 250
gràbĺe I/110 P 839 250
grą̀bĺe I/110 P 839 250
grą̀bĺę I/110 P 839 250

grábuĺe I/110 P 839 250
grą́buĺe I/110 P 839 250
grádina I/158 P 1193 346
gràv I/81 P 1199. 192
gràx I/81 P 1199. 192
grą̀x I/81 P 1199. 192
grà^{x} I/81 P 1199 192
grà$^{\gamma}$ I/81 P 1199 192
greę̀ I/13 P 1521. 56
grèę̀ I/13 P 1521. 56
grè:bĺe I/110 P 839. 250
grèp I/13 P 1521. 56
grę̀p I/13 P 1521. 56
gré:šit I/131 P 1553 292
gròb I/13 P 1521. 56
groę̀ I/13 P 1521. 56
gròę̀ I/13 P 1521. 56
gròbje I/110 P 839 250
gròbĺe I/110 P 839 250
gròbn̨ca I/13 P 1521. 56
gróbnica I/13 P 1521 56
gròbni^{i}ca I/13 P 1521 56
grǫ̀bnica I/13 P 1521 56
grò:jʒ́e I/152 P 1176. 334
gròjʒ́e I/152 P 1176 334
gró:ma I/180 P 1173. 390
gròp I/13 P 1521. 56
gròs I/180 P 1173. 390
gròst I/180 P 1173 390
grò:st I/180 P 1173. 390
grò:z I/180 P 1173 390
gròz I/180 P 1173. 390
grò:ę̨ I/180 P 1173 390
gròę̨ I/180 P 1173. 390
grozd I/180 P 1173. 390
gròzd I/180 P 1173. 390
grò:zd I/180 P 1173 390
grò:zd̨ I/180 P 1173 390
gròzd̨ I/180 P 1173. 390
grǫ̀:zd I/180 P 1173 390
grǫ̀zd I/180 P 1173. 390
grózdac I/180 P 1173 390
grò:zdac I/180 P 1173 390
grozdáci I/180 P 1173 390
grózdje I/152 P 1176 334
gròzdje I/152 P 1176 334
grò:zdje I/152 P 1176. 334
grò:źe I/152 P 1176 334
gróźʒac I/180 P 1173 390
gròzʒ́e I/152 P 1176. 334
grò:źʒ́e I/152 P 1176 334
gròźʒ́e I/152 P 1176. 334
gróždac I/180 P 1173 390
gróžʒac I/180 P 1173 390
grožʒ́ace I/180 P 1173 390
gróžʒ́e I/152 P 1176. 334
gròžʒ́e I/152 P 1176, I/180 P 1173 . . . . . 334, 390
grò:žʒ́e I/152 P 1176 334
grǫ̀:žʒ́e I/152 P 1176 334
grǫ̀:žʒ́ę I/152 P 1176 334
grò:źʒ́e I/152 P 1176 334
gròxʒ́e I/152 P 1176. 334
grò^{x}ʒ́e I/152 P 1176 334
grò$^{\gamma}$ʒ́e I/152 P 1176. 334
gròʒ́e I/152 P 1176, I/180 P 1173 . . . . . 334, 390
grùmen grò:žʒ́a I/180 P 1173. 390
gú:mlo I/72 P 827. 174
gú:mno I/72 P 827 174
gú:vno I/72 P 827. 174
gú:^{v}no I/72 P 827 174
gúvno I/72 P 827 174
Ìbrici:n I/157 P 460 344
Ìbricin I/157 P 460 344
Ìbricina I/157 P 460 344
Ìbričin I/157 P 460 344
Ìbričina I/157 P 460 344
ìje:ž I/173 P 1081 176
Ìkicin I/157 P 460. 344
ikíndija I/69 P 1414 168
ílinski: mjèse:c I/30 P 1408 90
iscéluju: I/123 P 443 276
iśćerat I/39 P 890 108
ísterati I/39 P 890. 108
išĺu:be: I/123 P 443 276
išú:šti I/151 P 538 332
Ívici:n I/157 P 460 344
Ìvicin I/157 P 460. 344
Ìviči:n I/157 P 460 344
izágnati I/39 P 890 108
íźedoste I/37 P 681. 104
íźes I/37 P 681 104
íźest I/37 P 681. 104
íźest I/37 P 681. 104
ízesti I/37 P 681 104
íźesti I/37 P 681 104
ízis I/37 P 681 104
ízist I/37 P 681 104
ìzist I/37 P 681 104
ízisti I/37 P 681 104
ízis^{ti} I/37 P 681 104
íźisti I/37 P 681 104
íź^{i}ti I/37 P 681 104
izjest I/37 P 681 104
izję̀st I/37 P 681 104
ízjesti I/37 P 681 104
iźjesti I/37 P 681 104
izjest^{i} I/37 P 681. 104
izjù:be: se I/123 P 443 276
ízju:be: se I/123 P 443 276
izlú:be: I/123 P 443 276
ízĺu:be I/123 P 443 276
izĺù:be: I/123 P 443 276
izĺũ:be: I/123 P 443 276
iźĺú:be: I/123 P 443 276
ízĺu:be: I/123 P 443 276
íźĺu:be: I/123 P 443 276
ìźĺu:be: I/123 P 443 276
izĺu:bę̀: I/123 P 443 276
ízĺu:bę I/123 P 443 276
ízĺube: I/123 P 443 276
ìzĺube: I/123 P 443 276
íźĺube: I/123 P 443 276
ízĺu:be: se I/123 P 443 276
ízĺu:bu: I/123 P 443 276
ízo I/61 P 521. 152
ízo: I/61 P 521 152
izǫ̀: I/61 P 521 152
ízo: se I/61 P 521 152
íźs I/37 P 681 104
ízuja I/61 P 521 152
ízujo I/61 P 521 152
ízu$^{\text{u̯}}$o I/61 P 521 152
ízujo se I/61 P 521 152
ízula I/61 P 521 152
íz^{u}la I/61 P 521. 152
izùo I/61 P 521. 152
ízuo I/61 P 521. 152
ízu^{o} I/61 P 521 152
ìzuo I/61 P 521. 152
ízuo: I/61 P 521 152
ízuvo I/61 P 521. 152
ízu^{v}o I/61 P 521 152
ízuvo: I/61 P 521 152
ízuvo$^{\cdot}$ I/61 P 521 152
ízuvo: se I/61 P 521 152
íźĺu:be I/123 P 443. 276
iźĺú:be: I/123 P 443 276
iźĺù:be: I/123 P 443 276
íźĺu:be: I/123 P 443 276
íźĺu:bę̀: I/123 P 443 276
íźĺube I/123 P 443 276
íźĺube: I/123 P 443. 276
ìźĺube: I/123 P 443. 276
íźĺu:be: se I/123 P 443 276
íźĺù:be: se I/123 P 443 276
íźĺu:bę: sę I/123 P 443 276
íźĺu:bu: I/123 P 443 276
íʒest I/37 P 681 104
íʒesti I/37 P 681. 104
já:e I/64 P 1007 158
ją́:e I/64 P 1007 158
jàgńe I/135 P 867. 100
jąg̨ńe I/135 P 867. 100

jaja I/64 P 1007 158
já:jce I/64 P 1007 158
já̧:jce I/64 P 1007 158
já:je I/64 P 1007 158
já:ʲe I/64 P 1007 158
jà:je I/64 P 1007 158
jã:je I/64 P 1007 158
já̧:ʲe I/64 P 1007 158
já̧:je I/64 P 1007 158
jàmija I/60 P 202 158
jàmijo I/60 P 202 158
jàmio I/60 P 202 158
jàńe I/135 P 867 100
já̧ńe I/135 P 867 100
já̧ńę I/135 P 867 100
já:ram I/164 P 914 358
jára:n I/68 P 1503 166
jaré:bac I/4 P 994 38
jarébica I/3 P 998 36
jarébⁱca I/3 P 998 36
ja̧rébica I/3 P 998 36
jàrebka I/3 P 998 36
jázuk I/94 P 1595 218
já̧zuk I/94 P 1595 218
jéanpu:t I/75 P 1870 180
jé:čam I/2 P 813 34
ječà:m I/2 P 813 34
jéčam I/2 P 813 34
jéčᵃm I/2 P 813 34
jéča̧m I/2 P 813 34
jȩ́čam I/2 P 813 34
jȩ́čam I/2 P 813 34
jȩ́čam I/2 P 813 34
jéčam I/2 P 813 34
jéčan I/2 P 813 34
jéčem I/2 P 813 34
jéčᵉm I/2 P 813 34
jéčəm I/2 P 813 34
jéčᵊm I/2 P 813 34
jéčim I/2 P 813 34
jéčim I/2 P 813 34
jéćam I/2 P 813 34
jéća̧m I/2 P 813 34
jȩ́ća̧m I/2 P 813 34
jedà:mpu:t I/75 P 1870 180
jedá:mpu:t I/75 P 1870 180
jedámpu:t I/75 P 1870 180
jedán pù:t I/75 P 1870 180
jédan pù:t I/75 P 1870 180
jédan pú:ta I/75 P 1870 180
jédan pú:ta: I/75 P 1870 180
jedánae:s I/59 P 1842 148
jedánaes I/59 P 1842 148
jedánᵃes I/59 P 1842 148
jedánᵃe:st I/59 P 1842 148
jedánᵃest I/59 P 1842 148
jedánaest I/59 P 1842 148
jedánaʲe:s I/59 P 1842 148
jedánajes I/59 P 1842 148
jedánᵃjes I/59 P 1842 148
jedánajest I/59 P 1842 148
jedánajesᵗ I/59 P 1842 148
jedánajst I/59 P 1842 148
jedanà:jst I/59 P 1842 148
jedána:jst I/59 P 1842 148
jedána:s I/59 P 1842 148
jedáne:s I/59 P 1842 148
jédane:s I/59 P 1842 148
jédanes I/59 P 1842 148
jedą̀ne:s I/59 P 1842 148
jedą̀nę:s I/59 P 1842 148
jedáne:se I/59 P 1842 148
jedanè:st I/59 P 1842 148
jedáne:st I/59 P 1842 148
jedáne:sᵗ I/59 P 1842 148
jedánęst I/59 P 1842 148
jedánⁿaes I/59 P 1842 148
jedánne:s I/59 P 1842 148
jedánⁿe:s I/59 P 1842 148
jedánⁿes I/59 P 1842 148
jedanⁿe:st I/59 P 1842 148
jedánne:st I/59 P 1842 148
jedáⁿne:st I/59 P 1842 148
jedánⁿe:st I/59 P 1842 148
jedánnest I/59 P 1842 148
jedánᵒe:st I/59 P 1842 148
jedanpù:t I/75 P 1870 180
jedánpu:t I/75 P 1870 180
jédanpù:t I/75 P 1870 180
jedánput I/75 P 1870 180
jedá:npu:t I/75 P 1870 180
jedá:ŋpu:t I/75 P 1870 180
jedą́:npu:t I/75 P 1870 180
jędą́npu:t I/75 P 1870 180
jedánpu:tke I/75 P 1870 180
jedáńajes I/59 P 1842 148
jedáre:d I/75 P 1870 180
jedá:red I/75 P 1870 180
jedą̀re:d I/75 P 1870 180
jedáre:t I/75 P 1870 180
jéden pù:t I/75 P 1870 180
jédna pú:ta I/75 P 1870 180
jedno grò:žź̀e I/180 P 1173 390
jednò:č I/75 P 1870 180
jédno:č I/75 P 1870 180
jédno:ć I/75 P 1870 180
jednǫ̀:ć I/75 P 1870 180
jednógoci I/98 P 1399 226
jednò:m I/75 P 1870 180
jédno:m I/75 P 1870 180
jédnò:m I/75 P 1870 180
jédnom I/75 P 1870 180
jędnǫ̀:m I/75 P 1870 180
jédnon I/75 P 1870 180
jedónę̀:s I/59 P 1842 148
jedǫ́pu:t I/75 P 1870 180
Jèlicin I/157 P 460 344
Jélkici:n I/157 P 460 344
jénno:ć I/75 P 1870 180
jénᵒo:ć I/75 P 1870 180
jénᵒo:m I/75 P 1870 180
jénno:m I/75 P 1870 180
jennǫ̀:m I/75 P 1870 180
jenò:č I/75 P 1870 180
jenò:ć I/75 P 1870 180
jenóman I/75 P 1870 180
jerébica I/3 P 998 36
jerébⁱca I/3 P 998 36
jè:š I/173 P 1081 176
jȩ̀:š I/173 P 1081 176
jèto I/42 P 1429 114
jèverca I/174 P 1072 378
jeverⁱca I/174 P 1072 378
jéverica I/174 P 1072 378
jèverica I/174 P 1072 378
jèverⁱca I/174 P 1072 378
jé:zga I/149 P 1171 328
jezgárica I/149 P 1171 328
jé:zgra I/149 P 1171 328
jézgra I/149 P 1171 328
jȩ́:zgra I/149 P 1171 328
jézgro I/149 P 1171 328
jé:zgro I/149 P 1171 328
jè:ž I/173 P 1081 176
jè:ᶻ I/173 P 1081 176
jè:ž̨ I/173 P 1081 176
jè:žˢ I/173 P 1081 176
jópe I/165 P 1939 360
jòpe I/165 P 1939 360
jópe: I/165 P 1939 360
jòpe: I/165 P 1939 360
jópe· I/165 P 1939 360
jopę̀: I/165 P 1939 360
jǫ̀pe: I/165 P 1939 360
jǫ́pe: I/165 P 1939 360
jòpe:n I/165 P 1939 360
jòpe:na I/165 P 1939 360
jópet I/165 P 1939 360
jòpet I/165 P 1939 360
jopè:t I/165 P 1939 360
jópe:t I/165 P 1939 360

jòpe:t I/165 P 1939 . . . 360
jòpe:ᵗ I/165 P 1939 . . . 360
jo̯pe:ᵗ I/165 P 1939 . . . 360
jòpe:ta I/165 P 1939 . . . 360
jòpe:tke I/165 P 1939 . . . 360
Jòvicina I/157 P 460 . . . 344
Joviči:n I/157 P 460 . . . 344
Jòviči:n I/157 P 460 . . . 344
Jòvičin I/157 P 460 . . . 344
Jòzicina I/157 P 460 . . . 344
jú:la:r I/164 P 914 . . . 358
julà:r I/164 P 914 . . . 358
júla:r I/164 P 914 . . . 358
júlar I/164 P 914 . . . 358
júla·r I/164 P 914 . . . 358
julą̀:r I/164 P 914 . . . 358
júlą:r I/164 P 914 . . . 358
julą́:ra I/164 P 914 . . . 358
jù:n I/26 P 1406 . . . 82
jù:ni I/26 P 1406 . . . 82
jù:ni: I/26 P 1406 . . . 82
jú̯:ni I/26 P 1406 . . . 82
jù̯:ni: I/26 P 1406 . . . 82
jurà:l I/164 P 914 . . . 358
júra:l I/164 P 914 . . . 358
júrą:l I/164 P 914 . . . 358
jù:t I/66 P 749 . . . 162
jùtro I/77 P 790 . . . 184
kà: I/127 P 1270 . . . 284
ką̀: I/127 P 1270 . . . 284
kàbor I/13 P 1521 . . . 56
kabù:r I/13 P 1521 . . . 56
kábur I/13 P 1521 . . . 56
kàbur I/13 P 1521 . . . 56
kà:e:m I/175 P 97 . . . 380
kà:em I/175 P 97 . . . 380
kàem I/175 P 97 . . . 380
ką̀:e:m I/175 P 97 . . . 380
kafa I/86 P 772 . . . 202
káfa I/86 P 772 . . . 202
kàfa I/86 P 772 . . . 202
kąfa I/86 P 772 . . . 202
kaí:sija I/136 P 1182 . . . 302
kà:ʲe:m I/175 P 97 . . . 380
kà:je:m I/175 P 97 . . . 380
kà:jem I/175 P 97 . . . 380
ką̀:je·m I/175 P 97 . . . 380
kantarí:ja I/27 P 1235 . . . 84
kaplá:ja I/122 P 556 . . . 274
kàrlica I/146 P 710 . . . 322
kàšńe I/50 P 1934 . . . 130
kàšńe: I/50 P 1934 . . . 130
kášu:n I/146 P 710 . . . 322
Kàticina I/157 P 460 . . . 344
ká:va I/86 P 772 . . . 202
kava I/86 P 772 . . . 202
káva I/86 P 772 . . . 202
kà:va I/86 P 772 . . . 202
kąva I/86 P 772 . . . 202
kąva I/86 P 772 . . . 202
káˣfa I/86 P 772 . . . 202
kà:xva I/86 P 772 . . . 202
kaxva I/86 P 772 . . . 202
káxva I/86 P 772 . . . 202
káˣva I/86 P 772 . . . 202
kàxva I/86 P 772 . . . 202
kàˣva I/86 P 772 . . . 202
kąxva I/86 P 772 . . . 202
kąxvą I/86 P 772 . . . 202
ką̀:xva I/86 P 772 . . . 202
kázʲjem I/150 P 98 . . . 330
kazì:va: I/150 P 98 . . . 330
kázi:va: I/150 P 98 . . . 330
kazi:và:m I/150 P 98 . . . 330
kazí:va:m I/150 P 98 . . . 330
kazì:va:m I/150 P 98 . . . 330
kăzi:va:m I/150 P 98 . . . 330
kázi:va:m I/150 P 98 . . . 330
káziva:m I/150 P 98 . . . 330
kázivam I/150 P 98 . . . 330
kăzi:vam I/150 P 98 . . . 330
kázi:vam I/150 P 98 . . . 330
kázi:vam I/150 P 98 . . . 330
kazi:vą̀:m I/150 P 98 . . . 330
kázi:vą:m I/150 P 98 . . . 330
kązi:va:m I/150 P 98 . . . 330
kązi:vą:m I/150 P 98 . . . 330
kázi:va:n I/150 P 98 . . . 330
kázo:m I/150 P 98 . . . 330
kázue:m I/150 P 98 . . . 330
kázuem I/150 P 98 . . . 330
kázuje I/150 P 98 . . . 330
kázuʲe I/150 P 98 . . . 330
kázuje: I/150 P 98 . . . 330
kazùje:m I/150 P 98 . . . 330
kăzuje:m I/150 P 98 . . . 330
kázuje:m I/150 P 98, I/175 P 97 . . . 330, 380
kázᵘje:m I/150 P 98 . . . 330
kăzujem I/150 P 98 . . . 330
kázujem I/150 P 98, I/175 P 97 . . . 330, 380
kázuʲem I/150 P 98 . . . 330
kązuje:m I/150 P 98 . . . 330
kązuje:m I/150 P 98 . . . 330
kázuje:n I/150 P 98 . . . 330
ka:žè:m I/175 P 97 . . . 380
ká:že:m I/175 P 97 . . . 380
kà:že:m I/175 P 97 . . . 380
kà:ᶻe:m I/175 P 97 . . . 380
kã:že:m I/175 P 97 . . . 380
kà:žem I/175 P 97 . . . 380
kà:že·m I/175 P 97 . . . 380
kà:ž́e:m I/175 P 97 . . . 380
kàže·m I/175 P 97 . . . 380
ką̀:že:m I/175 P 97 . . . 380
ką̀:žę:m I/175 P 97 . . . 380
ką̀:že·m I/175 P 97 . . . 380
ką̀:žę:m I/175 P 97 . . . 380
kąˌ:žę́:m I/175 P 97 . . . 380
ką̀:že:n I/175 P 97 . . . 380
káži:va:m I/150 P 98 . . . 330
kážujem I/150 P 98 . . . 330
ké:rče I/95 P 970 . . . 220
kèrče I/95 P 970 . . . 220
ké:rće I/95 P 970 . . . 220
kérće I/95 P 970 . . . 220
kerééi: I/107 P 971 . . . 244
keróvski: I/107 P 971 . . . 244
kesa I/40 P 930 . . . 110
kèsa I/40 P 930 . . . 110
kèva I/35 P 478 . . . 100
kę̀vą I/35 P 478 . . . 100
kèvica I/35 P 478 . . . 100
kí:ća I/180 P 1173 . . . 390
kijé:śa I/97 P 843 . . . 224
kìseˑ I/66 P 749 . . . 162
kísel I/66 P 749 . . . 162
kìsel I/66 P 749 . . . 162
kíšel I/66 P 749 . . . 162
kíseo I/66 P 749 . . . 162
kìseo I/66 P 749 . . . 162
kìsevo I/66 P 749 . . . 162
kíševo I/66 P 749 . . . 162
kìsiʲo I/66 P 749 . . . 162
kìsijo I/66 P 749 . . . 162
kíšijo I/66 P 749 . . . 162
kìsio I/66 P 749 . . . 162
kìsjeo I/66 P 749 . . . 162
kíso: I/66 P 749 . . . 162
kìso: I/66 P 749 . . . 162
kìsọ: I/66 P 749 . . . 162
kì:t I/180 P 1173 . . . 390
kìta gròxʒa I/180 P 1173 . . . 390
kìta gròžʒeta I/180 P 1173 . . . 390
kítica I/180 P 1173 . . . 390
kítić I/180 P 1173 . . . 390
kjú:co I/36 P 988 . . . 102
klá:pac I/56 P 374 . . . 142
klápčić I/56 P 374 . . . 142

klà:s I/28 P 816 86
klé:śća I/97 P 843. 224
klé:šta I/97 P 843 224
klezéna I/18 P 165 66
klié:šta I/97 P 843 224
kliʲéśa I/97 P 843 224
klijé:śa I/97 P 843 224
klijé:śća I/97 P 843. 224
klijéšća I/97 P 843 224
kliʲéšća I/97 P 843 224
klijé:šća I/97 P 843. 224
klʲjè:šta I/97 P 843 224
klije:šta I/97 P 843 224
klijéšta I/97 P 843 224
kliʲéšta I/97 P 843. 224
klìješta I/97 P 843 224
kłijéšta I/97 P 843 224
klijé:šta I/97 P 843 224
klʲjé:šta I/97 P 843 224
kliješta I/97 P 843 224
klìješti I/97 P 843. 224
klìkavac I/36 P 988 102
klìktavica I/36 P 988 102
klí:śa I/97 P 843 224
klí:śća I/97 P 843 224
klí:šćą I/97 P 843 224
klĩ:šte I/97 P 843 224
kljé:śća I/97 P 843 224
kljé:śća I/97 P 843 224
kljé:šta I/97 P 843 224
klʲjé:šta I/97 P 843. 224
klòbu:k I/52 P 1334 134
klú:bak I/128 P 1279 286
klùbak I/128 P 1279. 286
klùče I/128 P 1279 286
klùfče I/128 P 1279 286
klùfko I/128 P 1279 286
klúko I/128 P 1279. 286
klùko I/128 P 1279. 286
klù:ko I/128 P 1279 286
klùmko I/128 P 1279 286
klùnče I/128 P 1279. 286
klùnko I/128 P 1279. 286
klùŋko I/128 P 1279. 286
klùpak I/128 P 1279. 286
klùpče I/128 P 1279. 286
klùpće I/128 P 1279. 286
klúpko I/128 P 1279. 286
klùpko I/128 P 1279. 286
klùᵖko I/128 P 1279 286
klùšče I/128 P 1279 286
klúvak I/128 P 1279. 286
klúvče I/128 P 1279 286
klùvče I/128 P 1279 286
klùvće I/128 P 1279. 286
klùvka I/128 P 1279. 286
klúvko I/128 P 1279. 286
klùvko I/128 P 1279. 286
klú:vko I/128 P 1279 286
klù:vko I/128 P 1279 286
klúxko I/128 P 1279. 286
klùxko I/128 P 1279. 286
klùˣko I/128 P 1279 286
kĺème I/114 P 25 258
kĺé:śća I/97 P 843. 224
kĺé:šća I/97 P 843. 224
kĺę́:šća I/97 P 843. 224
kĺę́:šćą I/97 P 843. 224
kĺé:šta I/97 P 843 224
kĺùcavac I/36 P 988 102
kĺùckavac I/36 P 988 102
kĺú:co I/36 P 988 102
kĺùćevac I/36 P 988 102
kĺùka I/132 P 513. 294
kĺú:na I/36 P 988 102
kĺú:ndo I/36 P 988 102
ko I/140 P 1761 310
kò I/140 P 1761 310
kò: I/140 P 1761. 310
kǫ̀ I/140 P 1761 310
kó:bac I/132 P 513 294
kóe: I/19 P 1778. 68
kòe I/19 P 1778 68
kói: I/19 P 1778 68
kòi I/19 P 1778. 68
kò:ʲe: I/19 P 1778 68
kóje I/19 P 1778. 68
kóʲe I/19 P 1778 68
kóje: I/19 P 1778 68
kóʲe: I/19 P 1778 68
kòje I/19 P 1778. 68
kòʲe I/19 P 1778 68
kòje: I/19 P 1778 68
kǫ̀je: I/19 P 1778 68
kǫ̀:je:m I/175 P 97 380
kójeno I/112 P 307. 254
kóʲi: I/19 P 1778. 68
kóji: I/19 P 1778. 68
kòʲi I/19 P 1778 68
kòji: I/19 P 1778. 68
kójo: I/19 P 1778 68
kòjo: I/19 P 1778 68
kòjǫ: I/19 P 1778 68
kǫ̀jo: I/19 P 1778 68
kòjoti: I/108 P 875 246
kó:ka I/149 P 1171. 328
kóko:čka I/3 P 998 36
kokóruz̨ I/28 P 816. 86
kòko:š I/3 P 998 36
kokõ:ška I/3 P 998 36
kòko:ška I/3 P 998 36
kókoška I/3 P 998. 36
kòkoška I/3 P 998. 36
kokúrus I/28 P 816. 86
kokùrus I/28 P 816. 86
kokúruz I/28 P 816. 86
kokúruz̨ I/28 P 816. 86
kǫ̨kúruz I/28 P 816. 86
kólaba I/23 P 874 76
kólba I/23 P 874 76
kóleba I/23 P 874 76
kóliba I/23 P 874 76
kolʲba I/23 P 874 76
kólʲba I/23 P 874 76
kółʲba I/23 P 874 76
kòliba I/23 P 874 76
kǫ̨liba I/23 P 874 76
kǫ̨libą I/23 P 874 76
kólʲno I/112 P 307 254
kólino I/112 P 307 254
kó:lno I/112 P 307 254
kólno I/112 P 307. 254
kǫ́lno I/112 P 307. 254
kǫ́ło no I/112 P 307. 254
kòlovo:z I/30 P 1408 90
kòlovoz I/30 P 1408. 90
kòlovo:z̨ I/30 P 1408 90
kòlovra:t I/52 P 1334 134
kòlovrat I/52 P 1334. 134
kóĺba I/23 P 874. 76
kóĺeba I/23 P 874. 76
koĺènо I/112 P 307. 254
kóĺeno I/112 P 307. 254
kòĺeno I/112 P 307. 254
kóĺęno I/112 P 307. 254
kóĺno I/112 P 307. 254
kòmije:n I/141 P 601 312
kòmijen I/141 P 601. 312
kòmi:n I/141 P 601. 312
kompijè:r I/176 P 1209 382
kómpije:r I/176 P 1209 382
kómpijer I/176 P 1209 382
kòmpijer I/176 P 1209 382
kompì:r I/176 P 1209 382
kómpi:r I/176 P 1209 382
kòmpi:r I/176 P 1209 382
kómpir I/176 P 1209 382
kòmpir I/176 P 1209 382
kómpje:r I/176 P 1209 382
kómpjè:r I/176 P 1209 382
kò:nci I/54 P 1289 138
kònpi:r I/176 P 1209 382

kǫ̨npi:r I/176 P 1209 382
kǫ̨ńpi:r I/176 P 1209 382
kópča I/132 P 513 294
kòpča I/132 P 513 294
kǫ̨pča I/132 P 513 294
kopća I/132 P 513 294
kòpća I/132 P 513 294
kòpče I/132 P 513 294
kópća I/132 P 513 294
kòpća I/132 P 513 294
kòpće I/132 P 513 294
kóprana I/16 P 705 62
kópręna I/16 P 705 62
kòprena I/16 P 705 62
kóriba I/23 P 874 76
kósa I/77 P 790 184
kosánica I/7 P 784 44
kósᵃn̨ica I/7 P 784 44
kósit I/168 P 846 366
kòsiti I/168 P 846 366
kósnica I/7 P 784 44
kòsnica I/7 P 784 44
kó:snica I/7 P 784 44
košánica I/7 P 784 44
kóšanica I/7 P 784 44
košara I/23 P 874 76
kóšara I/23 P 874 76
koša:rak I/23 P 874 76
košćica I/143 P 134 316
kóšćica I/143 P 134 316
kótba I/23 P 874 76
kóva:č I/36 P 988 102
kò:vča I/132 P 513 294
kóvča I/132 P 513 294
kòvča I/132 P 513 294
kǫ̨vča I/132 P 513 294
kòvća I/132 P 513 294
kòvčica I/132 P 513 294
kòvčʲca I/132 P 513 294
kò:vćice I/132 P 513 294
kòvća I/132 P 513 294
kǫ̨vća I/132 P 513 294
kòvće I/132 P 513 294
kòzi I/108 P 875 246
kózi: I/108 P 875 246
kòzi: I/108 P 875 246
kóźi: I/108 P 875 246
kòźi: I/108 P 875 246
kòzii I/108 P 875 246
kózii: I/108 P 875 246
kòzʲi: I/108 P 875 246
kǫ̨zii: I/108 P 875 246
kóziʲi: I/108 P 875 246
kòziʲi: I/108 P 875 246
kóziji: I/108 P 875 246
kòziji: I/108 P 875 246
kòzʲji: I/108 P 875 246
kǫ̨ziji: I/108 P 875 246
kòzi:n I/108 P 875 246
kòzje I/108 P 875 246
kózje: I/108 P 875 246
kòzji I/108 P 875 246
kózji: I/108 P 875 246
kòzji: I/108 P 875 246
kòzʲi: I/108 P 875 246
kǫ̨zji: I/108 P 875 246
kòźji: I/108 P 875 246
kòzĺi: I/108 P 875 246
kòźʒi: I/108 P 875 246
kòžĺi: I/108 P 875 246
kòźi: I/108 P 875 246
kǫ̨:že:m I/175 P 97 380
kré:ćat I/51 P 191 132
kré:ćati I/51 P 191 132
kré:ja I/36 P 988 102
kré:ĺa I/153 P 999 336
kréštalica I/153 P 999 336
krí:sniti I/99 P 104 228
kríšćat I/99 P 104 228
kríštʲiʲtʲi I/99 P 104 228
krómpijer I/176 P 1209 382
kròmpijer I/176 P 1209 382
kròmpi:r I/176 P 1209 382
krómpi:r I/176 P 1209 382
krǫ̨mpi:r I/176 P 1209 382
krómpir I/176 P 1209 382
kròmpir I/176 P 1209 382
krómpje:r I/176 P 1209 382
kròv I/122 P 556 274
kŕpa I/40 P 930 110
kŕto:la I/176 P 1209 382
kŕto:la I/176 P 1209 382
kŕtola I/176 P 1209 382
kǫ́to:la I/176 P 1209 382
kǫ́tola I/176 P 1209 382
krùmpa I/176 P 1209 382
krúmpije:r I/176 P 1209 382
krúmpijer I/176 P 1209 382
krúmpi:r I/176 P 1209 382
krúmpir I/176 P 1209 382
krúmpje:r I/176 P 1209 382
kùče I/95 P 970 220
kùća I/23 P 874 76
kúća:r I/23 P 874 76
kúćara I/23 P 874 76
kùka I/132 P 513 294
kú:kac I/132 P 513 294
kúkica I/132 P 513 294
kukúrus I/28 P 816 86
kukúruz I/28 P 816 86
kukúruǫ̨ I/28 P 816 86
kulénika I/15 P 1260 60
kúmije:r I/176 P 1209 382
kúmpi:je:r I/176 P 1209 382
kumpíje:r I/176 P 1209 382
kúmpije:r I/176 P 1209 382
kùmpije:r I/176 P 1209 382
kúmpijer I/176 P 1209 382
kùmpijer I/176 P 1209 382
kumpijé:ri I/176 P 1209 382
kúmpi:r I/176 P 1209 382
kùmpi:r I/176 P 1209 382
kùmpir I/176 P 1209 382
kumpí:ra I/176 P 1209 382
kúmpje:r I/176 P 1209 382
kumpjè:r I/176 P 1209 382
kúmpuje:r I/176 P 1209 382
kúnpijer I/176 P 1209 382
kúpijer I/176 P 1209 382
kúpje:r I/176 P 1209 382
Kúrba:n I/148 P 1578 326
kúrus I/28 P 816 86
kú:ruz I/28 P 816 86
kùru:z I/28 P 816 86
kúruz I/28 P 816 86
kúruǫ̨ I/28 P 816 86
kvà:r I/94 P 1595 218
là:da:n I/79 P 1685 188
lá:dan I/79 P 1685 188
là:dan I/79 P 1685 188
lá:dạn I/79 P 1685 188
lą́:dan I/79 P 1685 188
làjat I/131 P 1553 292
làjati I/131 P 1553 292
lébro I/70 P 142 170
lę̨bro I/70 P 142 170
lę̨broǫ̨ I/70 P 142 170
lèda:n I/79 P 1685 188
lède:n I/79 P 1685 188
léden I/79 P 1685 188
lédina I/7 P 784 44
lèmpije:r I/138 P 1102 306
lèmpi:r I/138 P 1102 306
lempírica I/138 P 1102 306
lè:p I/48 P 1604 126
lepì:r I/138 P 1102 306
lépi:r I/138 P 1102 306
lèpi:r I/138 P 1102 306
lę̨pi:r I/138 P 1102 306
lepírca I/138 P 1102 306
lepiríca I/138 P 1102 306
lepírica I/138 P 1102 306
lepírʲca I/138 P 1102 306
lepírić I/138 P 1102 306

lepírka I/138 P 1102 306
lèpirovi I/138 P 1102 306
lèpi:ur I/138 P 1102 306
lèpti:r I/138 P 1102 306
lèptir I/138 P 1102 306
leptírica I/138 P 1102 306
łeptíɽ̨ica I/138 P 1102 306
leptírići I/138 P 1102 306
lèpu:r I/138 P 1102 306
letì: I/33 P 282 96
léti: I/33 P 282 96
létii̯o I/120 P 284 270
letírca I/138 P 1102 306
lé:zga I/149 P 1171 328
liè:p I/48 P 1604 126
lí:ja I/63 P 1065 156
lijè:p I/48 P 1604 126
lʲjè:p I/48 P 1604 126
líje:p I/48 P 1604 126
lìje:p I/48 P 1604 126
líjep I/48 P 1604 126
lìjep I/48 P 1604 126
łìjep I/48 P 1604 126
łi̯ep I/48 P 1604 126
lìję̗:p I/48 P 1604 126
lìję̗p I/48 P 1604 126
lijé:xa I/158 P 1193 346
lìji:p I/48 P 1604 126
lìjip I/48 P 1604 126
lí:ma:n I/52 P 1334 134
lìma:n I/52 P 1334 134
lì:p I/48 P 1604 126
lì:pan I/26 P 1406 82
lì:pa:ń I/26 P 1406 82
lì:pań I/26 P 1406 82
lì:s I/105 P 1133 240
lí:sac I/63 P 1065 156
lísca I/63 P 1065 156
lì:śće I/105 P 1133 240
lì:śe I/105 P 1133 240
lí:sica I/63 P 1065 156
lisʲca I/63 P 1065 156
lísica I/63 P 1065 156
lísʲca I/63 P 1065 156
lìsica I/63 P 1065 156
lìsʲca I/63 P 1065 156
łísica I/63 P 1065 156
łísʲca I/63 P 1065 156
lìsicą̗ I/63 P 1065 156
lì:ska I/105 P 1133 240
lì:st I/105 P 1133 240
list I/105 P 1133 240
lì:stje I/105 P 1133 240
lístje I/105 P 1133 240
lìstje I/105 P 1133 240
lístopa:d I/167 P 1410 364
lìstopa:d I/167 P 1410 364
lìstopa:ɖ I/167 P 1410 364
lìstopa:t I/167 P 1410 364
lìstovi I/105 P 1133 240
lìšće I/105 P 1133 240
lì:šća I/105 P 1133 240
lí:šće I/105 P 1133 240
lì:šće I/105 P 1133 240
líšće I/105 P 1133 240
lìšće I/105 P 1133 240
łì:šće I/105 P 1133 240
lì:šćę̗ I/105 P 1133 240
lì:šće I/105 P 1133 240
lì:šćem I/105 P 1133 240
lì:šše I/105 P 1133 240
lìto I/42 P 1429 114
lívada I/7 P 784 44
lìvada I/7 P 784 44
livàda I/7 P 784 44
łívada I/7 P 784 44
lívą̗da I/7 P 784 44
lívoda I/7 P 784 44
lìvoda I/7 P 784 44
lí:xa I/63 P 1065 156
lìxac I/63 P 1065 156
líxa:č I/63 P 1065 156
lìxać I/63 P 1065 156
lì:xće I/105 P 1133 240
ljè:p I/48 P 1604 126
lò:jan I/133 P 735 296
lù:g I/7 P 784 44
Ĺàbici:n I/157 P 460 344
Íeĺa I/149 P 1171 328
Íè:p I/48 P 1604 126
Íešni:k I/149 P 1171 328
Íéto I/42 P 1429 114
Íèto I/42 P 1429 114
Íę̗to I/42 P 1429 114
Íę̗tǫ̗ I/42 P 1429 114
Íé:zgárica I/149 P 1171 328
Íezgárica I/149 P 1171 328
Íé:zgra I/149 P 1171 328
Ĺùbiči:n I/157 P 460 344
Íúla:r I/164 P 914 358
ÍùĺÍa:r I/164 P 914 358
ÍúĺÍar I/164 P 914 358
Íùpine I/64 P 1007 158
Íùska I/64 P 1007 158
Íù:t I/66 P 749 162
má:ca I/87 P 972 204
màča I/17 P 424 64
màčija I/17 P 424 64
máčka I/87 P 972 204
màčka I/87 P 972 204
mą̗čka I/87 P 972 204
mǎčka I/87 P 972 204
màća I/17 P 424 64
màća: I/17 P 424 64
màćaa I/17 P 424 64
màćaxa I/17 P 424 64
màćąxa I/17 P 424 64
màćea I/17 P 424 64
màćeʲa I/17 P 424 64
màćeka I/17 P 424 64
máćexa I/17 P 424 64
máćeˣa I/17 P 424 64
màćexa I/17 P 424 64
màćeˣa I/17 P 424 64
màćexa: I/17 P 424 64
mą̗ćexa I/17 P 424 64
mą̗ćę̗xą̗ I/17 P 424 64
máćeγa I/17 P 424 64
máćexe I/17 P 424 64
màćia I/17 P 424 64
máćija I/17 P 424 64
màćija I/17 P 424 64
màćʲja I/17 P 424 64
màćʲja: I/17 P 424 64
màćiʲa I/17 P 424 64
mą̗ćija I/17 P 424 64
maćiʲétina I/17 P 424 64
màćika I/87 P 972 204
màćixa I/17 P 424 64
mą̗ćixa I/17 P 424 64
màćka I/87 P 972 204
mą̗ćka I/87 P 972 204
màćuva I/17 P 424 64
majdónos I/29 P 1208 88
mà:jka I/17 P 424 64
mà:li: I/56 P 374 142
má:mka I/142 P 482 314
màmka I/142 P 482 314
Màricin I/157 P 460 344
Màriči:n I/157 P 460 344
Màričin I/157 P 460 344
Màrʲčin I/157 P 460 344
Màričina I/157 P 460 344
má:san I/133 P 735 296
mà:san I/133 P 735 296
mą̗:san I/133 P 735 296
mą̗:sąn I/133 P 735 296
mą̗:sna I/133 P 735 296
má:sno I/133 P 735 296
má:stan I/133 P 735 296
mà:sta:n I/133 P 735 296
mà:stan I/133 P 735 296
mą̗:stan I/133 P 735 296
màtica I/52 P 1334 134

màtičiti se I/34 P 437 98
matìka I/11 P 835 52
méa I/101 P 1321 232
médni:k I/101 P 1321 232
méja I/101 P 1321 232
méʲa I/101 P 1321 232
mèja I/101 P 1321 232
méją I/101 P 1321 232
méja:š I/101 P 1321 232
Mèxagi:nci:n I/157 P 460 344
Mexínci:n I/157 P 460 344
Mexiníci:n I/157 P 460 344
mèzaluk I/13 P 1521 56
mezà:r I/13 P 1521 56
méza:r I/13 P 1521 56
mèza:r I/13 P 1521 56
mezą̀:r I/13 P 1521 56
mézą:r I/13 P 1521 56
mèzą:r I/13 P 1521 56
mèza:rluk I/13 P 1521 56
mèzarluk I/13 P 1521 56
mé:zga I/149 P 1171 328
méʒa I/101 P 1321 232
mèʒa I/101 P 1321 232
méʒ̨a I/101 P 1321 232
mícina I/96 P 37 222
mìju:r I/96 P 37 222
mijúrčić I/96 P 37 222
mijúrić I/96 P 37 222
Mì:lči:n I/157 P 460 344
Mìlči:n I/157 P 460 344
Milé:nkovici:n I/157 P 460 344
Mílici:n I/157 P 460 344
Mìlici:n I/157 P 460 344
Mìlicin I/157 P 460 344
Mìlicina I/157 P 460 344
Míliči:in I/157 P 460 344
Miliči:n I/157 P 460 344
Míliči:n I/157 P 460 344
Mìliči:n I/157 P 460 344
Míličin I/157 P 460 344
Mìličin I/157 P 460 344
Mìlʲčin I/157 P 460 344
Míličina I/157 P 460 344
Mìličina I/157 P 460 344
Mìliči·n I/157 P 460 344
Milići:n I/157 P 460 344
Mìlići:n I/157 P 460 344
mìnda I/95 P 970 220
mise:c I/43 P 1393 116
mìse:c I/43 P 1393 116
mìsẹ:c I/43 P 1393 116
mìsẹ:c I/43 P 1393 116
mìsto I/44 P 1440 118
mìu:r I/96 P 37 222
mìxu:r I/96 P 37 222
mjesè:c I/43 P 1393 116
mjése:c I/43 P 1393 116
mjèse:c I/43 P 1393 116
mjèsec I/43 P 1393 116
mjẹ̀sẹ:c I/43 P 1393 116
mjésto I/44 P 1440 118
mjèsto I/44 P 1440 118
mjẹ̀sto I/44 P 1440 118
mjẹ̀stọ I/44 P 1440 118
mjèu:r I/96 P 37 222
mjeú:rić I/96 P 37 222
mjexù:r I/96 P 37 222
mjèxu:r I/96 P 37 222
mjexú:rak I/96 P 37 222
mlάćenica I/24 P 929 78
mladí:ća I/142 P 482 314
mlákača I/24 P 929 78
mlékara I/23 P 874 76
mlógo I/73 P 1915 176
mlògo I/73 P 1915 176
mlògo: I/73 P 1915 176
mlọ̀go I/73 P 1915 176
mlọ̀gọ I/73 P 1915 176
mĺèsto I/44 P 1440 118
mnogo I/73 P 1915 176
mnógo I/73 P 1915 176
mnògo I/73 P 1915 176
mnògo vìšĺe: I/73 P 1915 176
mnògo: I/73 P 1915 176
mòga I/57 P 22 144
moga: I/57 P 22 144
mòga: I/57 P 22 144
mògao: I/57 P 22 144
mógli I/57 P 22 144
mògo I/57 P 22 144
mogò: I/57 P 22 144
mógo: I/57 P 22 144
mògo: I/57 P 22 144
mogọ̀: I/57 P 22 144
mọ̀go: I/57 P 22 144
mọ̀gọ: I/57 P 22 144
mọ́go: I/57 P 22 144
mói:em I/49 P 1787 128
móʲe:m I/49 P 1787 128
móie:m I/49 P 1787 128
móiem I/49 P 1787 128
moí:jem I/49 P 1787 128
mói:jem I/49 P 1787 128
moìjem I/49 P 1787 128
móijem I/49 P 1787 128
móiʲem I/49 P 1787 128
mòiʲem I/49 P 1787 128
mòijem I/49 P 1787 128
mói:m I/49 P 1787 128
mojì:jem I/49 P 1787 128
móji:jem I/49 P 1787 128
móʲije:m I/49 P 1787 128
mojíjem I/49 P 1787 128
mojìjem I/49 P 1787 128
mójijem I/49 P 1787 128
móʲiʲem I/49 P 1787 128
mọ́jijem I/49 P 1787 128
mojì:m I/49 P 1787 128
móji:m I/49 P 1787 128
móʲi:m I/49 P 1787 128
mòjim I/49 P 1787 128
mọ́ji:m I/49 P 1787 128
mọ̀jì:m I/49 P 1787 128
móji:n I/49 P 1787 128
mójo:m I/49 P 1787 128
mọ́jo:m I/49 P 1787 128
molit I/62 P 445 154
mólit I/62 P 445 154
móliʲt I/62 P 445 154
mọ́lit I/62 P 445 154
mólit se I/62 P 445 154
móliti I/62 P 445 154
móliʲti I/62 P 445 154
móliʲtʲi I/62 P 445 154
mólitʲ I/62 P 445 154
móɬʲti I/62 P 445 154
móɬiti I/62 P 445 154
móliʲti se I/62 P 445 154
mólt I/62 P 445 154
mọ́lt I/62 P 445 154
mọ̀lt I/62 P 445 154
mọ́lti I/62 P 445 154
mọ́lti I/62 P 445 154
mọ̀lti I/62 P 445 154
mómak I/56 P 374, I/142 P 482 . . . . . 142, 314
mómąk I/142 P 482 314
mómče I/56 P 374 142
mòmčić I/56 P 374 142
momčú:lak I/56 P 374 142
mómćić I/56 P 374 142
mò:me I/49 P 1787 128
mó:mka I/142 P 482 314
momkà I/142 P 482 314
mómka I/142 P 482 314
mòmka I/142 P 482 314
mómką I/142 P 482 314
mọ́mka I/142 P 482 314
mòmše I/56 P 374 142
mó:nka I/142 P 482 314
mónka I/142 P 482 314
mótika I/11 P 835 52
móʲtʲka I/11 P 835 52
móťika I/11 P 835 52

mòtʲka I/11 P 835 52
mǫ́tika I/11 P 835 52
mótiki I/11 P 835 52
mótka I/11 P 835 52
mrè:ža I/54 P 1289 138
mréža I/54 P 1289 138
mrèža I/54 P 1289 138
mrę́ža I/54 P 1289 138
mrę́žą I/54 P 1289 138
mrèźa I/54 P 1289 138
mrèźa I/54 P 1289 138
mrèzva I/54 P 1289 138
mŕgi:ń I/101 P 1321 232
mrì:ža I/54 P 1289 138
mrìža I/54 P 1289 138
mŕ:san I/133 P 735 296
mr̀:san I/133 P 735 296
mr̀:stan I/133 P 735 296
mubá:reć I/103 P 1538 236
Múci·n I/157 P 460 344
mùga: I/57 P 22 144
Mùice: I/157 P 460 344
Mùici:n I/157 P 460 344
Mùicin I/157 P 460 344
Mùiči:n I/157 P 460 344
Múiči·n I/157 P 460 344
Mùiici:n I/157 P 460 344
Mú:jcin I/157 P 460 344
Mùjči:n I/157 P 460 344
Mùjici I/157 P 460 344
Mú:jicin I/157 P 460 344
Mújici:n I/157 P 460 344
Mùjici:n I/157 P 460 344
Mùʲici:n I/157 P 460 344
Mùjicina I/157 P 460 344
Mùʲicino I/157 P 460 344
Mùjiči:n I/157 P 460 344
Mùjičin I/157 P 460 344
Mùjʲčin I/157 P 460 344
Mùjičina I/157 P 460 344
Mùjići:n I/157 P 460 344
Mùjićin I/157 P 460 344
múlʲti I/62 P 445 154
múmka I/142 P 482 314
mù:mka I/142 P 482 314
muškárčić I/56 P 374 142
múški:ć I/56 P 374 142
mútika I/11 P 835 52
mùxu:r I/96 P 37 222
na rú:ci I/92 P 173 214
na žú:ču I/89 P 164 208
nàčve I/146 P 710 322
nà:ćvę I/146 P 710 322
naćve I/146 P 710 322
náćve I/146 P 710 322
nàćve I/146 P 710 322
nàćvę I/146 P 710 322
nąćve I/146 P 710 322
nąćvę I/146 P 710 322
nàćvi I/146 P 710 322
nàćvice I/146 P 710 322
naíša I/166 P 263 362
naí:šla I/166 P 263 362
nài:šla I/166 P 263 362
naíšla I/166 P 263 362
náišla I/166 P 263 362
náʲšla I/166 P 263 362
nàišla I/166 P 263 362
náišla I/166 P 263 362
nąišla I/166 P 263 362
nálegla I/166 P 263 362
nálišla I/166 P 263 362
náĺeć I/166 P 263 362
náĺegla I/166 P 263 362
nàĺegla I/166 P 263 362
nąnišlą I/166 P 263 362
naníšla I/166 P 263 362
nánišla I/166 P 263 362
nànišla I/166 P 263 362
nánišla I/166 P 263 362
nàrąmąk I/179 P 235 388
nàvće I/146 P 710 322
nàvći I/146 P 710 322
nąvi:k I/31 P 1936 92
né mogo: I/57 P 22 144
nè mogo: I/57 P 22 144
nećakina I/126 P 433 282
nećákińa I/126 P 433 282
né:sam I/22 P 1972 74
nèšo I/45 P 1775 120
nèšt I/45 P 1775 120
nešta I/45 P 1775 120
néšta I/45 P 1775 120
nèšta I/45 P 1775 120
nèšta I/45 P 1775 120
néšto I/45 P 1775 120
nèšto I/45 P 1775 120
nèšto I/45 P 1775 120
netijakina I/126 P 433 282
netijákińa I/126 P 433 282
nìdra I/113 P 146 256
ní:je mògo: I/57 P 22 144
nijé:sam I/22 P 1972 74
nʲjé:sam I/22 P 1972 74
nijé:sąm I/22 P 1972 74
niječam I/22 P 1972 74
nijésam I/22 P 1972 74
nìjesam I/22 P 1972 74
niję́:sam I/22 P 1972 74
nijé:som I/22 P 1972 74
niječom I/22 P 1972 74
nijésum I/22 P 1972 74
Nìkici:n I/157 P 460 344
Nìkiči:n I/157 P 460 344
níov I/83 P 1800 196
ní:sam I/22 P 1972 74
ní:sąm I/22 P 1972 74
ní:san I/22 P 1972 74
ní:som I/22 P 1972 74
níšanteš I/13 P 1521 56
níšta I/45 P 1775 120
nìšta I/45 P 1775 120
níšto I/45 P 1775 120
nìšto I/45 P 1775 120
níʲo:v I/83 P 1800 196
níʲova I/83 P 1800 196
níʲovo I/83 P 1800 196
njé:sam I/22 P 1972 74
nóćni I/130 P 1423 290
noćnì: I/130 P 1423 290
nóćni: I/130 P 1423 290
nòćni: I/130 P 1423 290
nǫ́ćni: I/130 P 1423 290
nóćni:k I/130 P 1423 290
nóćńi: I/130 P 1423 290
nòćńi: I/130 P 1423 290
nó:d I/46 P 1897 122
nõ:d I/46 P 1897 122
nǫ́:d I/46 P 1897 122
nó:de I/46 P 1897 122
nò:de I/46 P 1897 122
nodè I/46 P 1897 122
nó:deka I/46 P 1897 122
nó:di I/46 P 1897 122
nǫ́:di I/46 P 1897 122
nóge: I/93 P 249 216
nógi I/93 P 249 216
nògi I/93 P 249 216
nǫ́gi I/93 P 249 216
nǫgi I/93 P 249 216
nògu I/93 P 249 216
nó:je I/46 P 1897 122
nóʲika: I/46 P 1897 122
nójka: I/46 P 1897 122
nó:nde I/46 P 1897 122
nò:nde I/46 P 1897 122
nó:ndi I/46 P 1897 122
nò:ndi I/46 P 1897 122
nǫ́:ndi I/46 P 1897 122
nó:ndikana: I/46 P 1897 122
nó:ndina: I/46 P 1897 122
nó:nʒe I/46 P 1897 122
nó:nʒeka I/46 P 1897 122
nó:nʒena: I/46 P 1897 122

nò:s I/9 P 38 48
nọ̀:s I/9 P 38 48
nosì:m I/71 P 318 172
nósi:m I/71 P 318 172
nòsi:m I/71 P 318 172
nọ̀si:m I/71 P 318 172
nòsi:mo I/71 P 318 172
nòsi:n I/71 P 318 172
nósiti I/71 P 318 172
nóšni: I/130 P 1423 290
nótńi: I/130 P 1423 290
Nóvici:n I/157 P 460 344
Nòvicin I/157 P 460 344
Nòvicini I/157 P 460 344
Noviči:n I/157 P 460 344
Nóviči:n I/157 P 460 344
Nòviči:n I/157 P 460 344
Nov^{i}či:n I/157 P 460 344
Nov^{i}čin I/157 P 460 344
Nóvičin I/157 P 460 344
Nòvičin I/157 P 460 344
Nòviči·n I/157 P 460 344
nózi I/93 P 249 216
nòzi I/93 P 249 216
nǫ̣zi I/93 P 249 216
nǫ̀zi I/93 P 249 216
nó:ʒe I/46 P 1897 122
nó:ʒeka:na I/46 P 1897 122
nó:ʒeka:ne I/46 P 1897 122
nó:ʒekare I/46 P 1897 122
nó:ʒeka:rke I/46 P 1897 122
nú:de I/46 P 1897 122
nù:de I/46 P 1897 122
nù:di I/46 P 1897 122
nú:nde I/46 P 1897 122
nú:ndeka I/46 P 1897 122
nú:nden I/46 P 1897 122
nú:ndi I/46 P 1897 122
nú:nʒe I/46 P 1897 122
nú:nʒena:r I/46 P 1897 122
nù:s I/9 P 38 48
nùsi:m I/71 P 318 172
núzi I/93 P 249 216
nùzi I/93 P 249 216
nú:ʒe I/46 P 1897 122
nú:ʒeda I/46 P 1897 122
nú:ʒena: I/46 P 1897 122
ńédra I/113 P 146 256
ńèdra I/113 P 146 256
ńedra I/113 P 146 256
ńę̀dra I/113 P 146 256
ńèdro I/113 P 146 256
ńešta I/45 P 1775 120
ńèšta I/45 P 1775 120
ńę̀šta I/45 P 1775 120
ńešto I/45 P 1775 120
ńèšto I/45 P 1775 120
ńę̀što I/45 P 1775 120
ńę̀štǫ I/45 P 1775 120
ńè:v I/83 P 1800 196
ńìdra I/113 P 146 256
ńìev I/83 P 1800 196
ńíev^{f} I/83 P 1800 196
ńíjo:v I/83 P 1800 196
ńíjov I/83 P 1800 196
ńi^{j}ov I/83 P 1800 196
ńìjov I/83 P 1800 196
ńìjev I/83 P 1800 196
ńi^{j}ev I/83 P 1800 196
ńì:n I/83 P 1800 196
ńìn I/83 P 1800 196
ńío:v I/83 P 1800 196
ńìo:v I/83 P 1800 196
ńìov I/83 P 1800 196
ń^{i}ov I/83 P 1800 196
ńìov I/83 P 1800 196
ńío·v I/83 P 1800 196
ńíova I/83 P 1800 196
ńìova I/83 P 1800 196
ńìov^{f} I/83 P 1800 196
ńìǫv^{f} I/83 P 1800 196
ńì:v I/83 P 1800 196
ńiva I/158 P 1193 346
ńìva I/7 P 784, I/158 P 1193 346
ńixò:v I/83 P 1800 196
ńíxo:v I/83 P 1800 196
ńìxo:v I/83 P 1800 196
ńixov I/83 P 1800 196
ńi^{x}ov I/83 P 1800 196
ńíxov I/83 P 1800 196
ńìxov I/83 P 1800 196
ńi^{x}ov I/83 P 1800 196
ńíxo·v I/83 P 1800 196
ńixǫ̀:v I/83 P 1800 196
ńìxǫ:v I/83 P 1800 196
ńìxova I/83 P 1800 196
ńìxovo I/83 P 1800 196
óbad I/170 P 1115 370
òba:ḍ I/170 P 1115 370
òbala I/101 P 1321 232
óćerati I/39 P 890 108
ódʒa:k I/141 P 601 312
ògla:v I/164 P 914 358
óglav I/164 P 914 358
òglav I/164 P 914 358
ǫ̀glav I/164 P 914 358
ǫglą̀v I/164 P 914 358
ogláva:r I/164 P 914 358
oglavą̀:r I/164 P 914 358
oglávina I/164 P 914 358
oglávi^{i}na I/164 P 914 358
óglavina I/164 P 914 358
oglávna I/164 P 914 358
oglé:ce I/117 P 46 264
ogledè:će: I/117 P 46 264
óko:mbar I/167 P 1410 364
okómbor I/167 P 1410 364
okotó:mber I/167 P 1410 364
òkre:tań I/52 P 1334 134
ókto:ba:r I/167 P 1410 364
òkto:ba:r I/167 P 1410 364
októ:bar I/167 P 1410 364
ókto:bar I/167 P 1410 364
òkto:bar I/167 P 1410 364
óktǫbar I/167 P 1410 364
ókto:ber I/167 P 1410 364
òkto:ber I/167 P 1410 364
óktober I/167 P 1410 364
oktǫ́:ber I/167 P 1410 364
ǫ̨ktǫ́:bę̨r I/167 P 1410 364
ókto:bor I/167 P 1410 364
ókto:mar I/167 P 1410 364
ókto:mba:r I/167 P 1410 364
òkto:mba:r I/167 P 1410 364
októ:^{m}bar I/167 P 1410 364
októ:mbar I/167 P 1410 364
oktò:mbar I/167 P 1410 364
ókto:mbar I/167 P 1410 364
ókto:^{m}bar I/167 P 1410 364
òkto:mbar I/167 P 1410 364
òkto:mbą:r I/167 P 1410 364
óktomba:r I/167 P 1410 364
óktombar I/167 P 1410 364
òktombar I/167 P 1410 364
ǫ̨kto:mbar I/167 P 1410 364
ókto:mbe:r I/167 P 1410 364
òkto:mbe:r I/167 P 1410 364
oktò:mber I/167 P 1410 364
ókto:mber I/167 P 1410 364
òkto:mber I/167 P 1410 364
oktombèr I/167 P 1410 364
óktomber I/167 P 1410 364
ókto:mbor I/167 P 1410 364
ókto:nbạr I/167 P 1410 364
oktǫ́:nbar I/167 P 1410 364
ókto:nber I/167 P 1410 364
óktorbar I/167 P 1410 364
óktu:mber I/167 P 1410 364
ómatorit I/55 P 408 140
ómatoriti I/55 P 408 140
òmaxa I/52 P 1334 134
ò:n I/14 P 1729 58
on I/14 P 1729 58

òn I/14 P 1729 58
o̩n I/14 P 1729 58
o̩:n I/14 P 1729. 58
ò:nd I/46 P 1897. 122
o̩nd I/46 P 1897 122
ó:nde I/46 P 1897. 122
ò:nde I/46 P 1897. 122
onde I/46 P 1897 122
o̩:nde I/46 P 1897. 122
ó:ndek I/46 P 1897. 122
ò:ndek I/46 P 1897. 122
ó:ndeka I/46 P 1897. 122
ó:ndeka: I/46 P 1897 122
ó:ndena: I/46 P 1897 122
ó:ndi I/46 P 1897 122
ò:ndi I/46 P 1897 122
ondi I/46 P 1897. 122
óndi I/46 P 1897. 122
o̩ndi I/46 P 1897. 122
ó:ndik I/46 P 1897 122
o̩:ndik I/46 P 1897 122
ó:ndika: I/46 P 1897. 122
ó:ndika:re I/46 P 1897 122
ó:ndina: I/46 P 1897. 122
ó:ndje I/46 P 1897 122
o̩:ndje I/46 P 1897 122
ò:ni I/46 P 1897 122
onó:ʒe I/46 P 1897. 122
ó:nʒe I/46 P 1897. 122
o̩:nʒe I/46 P 1897. 122
ó:nʒen I/46 P 1897. 122
ó:nʒena: I/46 P 1897 122
ó:nʒena:r I/46 P 1897. 122
òpćena I/155 P 1434. 340
općina I/155 P 1434 340
ópćina I/155 P 1434 340
òpćina I/155 P 1434 340
ope I/165 P 1939 360
ópe: I/165 P 1939. 360
òpe: I/165 P 1939. 360
opè:t I/165 P 1939 360
ópe:t I/165 P 1939 360
ópe:^{t} I/165 P 1939 360
òpe:t I/165 P 1939 360
opet I/165 P 1939. 360
òpet I/165 P 1939. 360
ópe:ta I/165 P 1939 360
òpe:ta I/165 P 1939 360
opŕžetina I/96 P 37. 222
òpstina I/155 P 1434 340
òpšćina I/155 P 1434 340
opština I/155 P 1434 340
opšt^{i}na I/155 P 1434. 340
ópština I/155 P 1434 340
òpština I/155 P 1434 340
òpšt^{i}na I/155 P 1434. 340
òpšt̩ina I/155 P 1434 340
o̩pština I/155 P 1434 340
òpštińa I/155 P 1434 340
órae I/84 P 1170. 198
órạe I/84 P 1170. 198
óraje I/84 P 1170 198
óra^{j}e I/84 P 1170 198
óral I/84 P 1170 198
órase I/84 P 1170 198
òrase I/84 P 1170 198
o̩rase I/84 P 1170 198
óraśe I/84 P 1170 198
órašce I/84 P 1170 198
óraške I/84 P 1170 198
òraške I/84 P 1170 198
órave I/84 P 1170. 198
óraxe I/84 P 1170. 198
óra^{x}e I/84 P 1170 198
órạxe I/84 P 1170. 198
òraxe I/84 P 1170. 198
o̩raxe I/84 P 1170. 198
o̩rạxe̩ I/84 P 1170. 198
óraγe I/84 P 1170. 198
óre: I/84 P 1170 198
órexe I/84 P 1170. 198
óreẹxe I/84 P 1170. 198
óroe I/84 P 1170. 198
órose I/84 P 1170 198
ó:rxe I/84 P 1170 198
órxe I/84 P 1170. 198
ò:s I/170 P 1115 370
osječak I/118 P 586 266
ò:smi: I/30 P 1408 90
ò:smi: mèse:c I/30 P 1408 90
ò:smi mìse:c I/30 P 1408 90
ò:smi: mjèse:c I/30 P 1408. 90
ossú:šit I/151 P 538 332
óstara:t I/55 P 408 140
óstarat I/55 P 408 140
óstarati I/55 P 408 140
óstareti I/55 P 408 140
óstari:t I/55 P 408. 140
óstarit I/55 P 408 140
óstar^{i}t I/55 P 408 140
o̩starit I/55 P 408 140
o̩stạrit I/55 P 408 140
óstari:ti I/55 P 408 140
ostariti I/55 P 408. 140
óstariti I/55 P 408. 140
óstar^{i}ti I/55 P 408 140
óstarit^{i} I/55 P 408 140
óstarjet I/55 P 408 140
óstarjeti I/55 P 408. 140
ŏstart I/55 P 408. 140
óstart I/55 P 408. 140
óstarti I/55 P 408 140
ósu:ši: I/151 P 538 332
osú:š^{i}t I/151 P 538 332
osú:šit I/151 P 538 332
ósu:šit I/151 P 538 332
o̩sú:š^{i}t I/151 P 538 332
osú:šiti I/151 P 538 332
osú:šit^{i} I/151 P 538. 332
osú:š^{i}ti I/151 P 538. 332
osú:šito I/151 P 538 332
osú:št I/151 P 538. 332
ošú:šit I/151 P 538 332
ošú:šiti I/151 P 538 332
ošú:š^{i}ti I/151 P 538. 332
óva I/163 P 1388 356
ovćina I/155 P 1434. 340
óvćina I/155 P 1434. 340
òvćina I/155 P 1434. 340
ò^{v}ćina I/155 P 1434 340
òvć^{i}na I/155 P 1434 340
o̩vćina I/155 P 1434. 340
ó:vdi I/46 P 1897 122
ó^{v}gu:st I/30 P 1408. 90
òvšina I/155 P 1434 340
òvština I/155 P 1434 340
òvšt^{i}na I/155 P 1434. 340
o̩vština I/155 P 1434 340
ozímica I/134 P 804. 298
óža:k I/141 P 601. 312
óžańit I/168 P 846 366
oženit se I/34 P 437 98
òžeńa:la I/181 P 1662. 392
òži:k I/96 P 37 222
oža̋:k I/141 P 601. 312
oža̋:k I/141 P 601. 312
óža:k I/141 P 601. 312
óžak I/141 P 601 312
oža̩̋:k I/141 P 601. 312
óža̩̋:k I/141 P 601. 312
óža̋:k I/141 P 601. 312
oža̋:k I/141 P 601. 312
óža:k I/141 P 601. 312
òža:k I/141 P 601. 312
óžak I/141 P 601 312
oža̩̋:k I/141 P 601. 312
ó:ʒe I/46 P 1897. 122
pálac I/177 P 236 384
pà:le I/7 P 784 44
pà:mti I/65 P 9 160
pà:mti:m I/65 P 9 160
pà:mtim I/65 P 9. 160
pàmti:m I/65 P 9. 160
pàmtim I/65 P 9 160

pą̀:mti:m I/65 P 9 160
pą̀:mtim I/65 P 9. 160
pà:nti: I/65 P 9 160
pá:nti:m I/65 P 9. 160
pà:nti:m I/65 P 9. 160
pà:ntim I/65 P 9 160
pą̀:nti:m I/65 P 9. 160
pą̀:ntim I/65 P 9 160
pànti:m I/65 P 9 160
pà:ntim^{n} I/65 P 9 160
pà:ŋti:m I/65 P 9. 160
pą̀:ŋtim I/65 P 9 160
pà:nti:n I/65 P 9 160
pàrci I/98 P 1399 226
pàs I/95 P 970. 220
pàśa: I/107 P 971 244
pàsi: I/107 P 971 244
pą̀si: I/107 P 971 244
pàśi I/107 P 971 244
pàśi: I/107 P 971 244
pàśii: I/107 P 971 244
pasiji I/107 P 971 244
pàs^{j}ji I/107 P 971 244
pasijì: I/107 P 971 244
pàsiji: I/107 P 971 244
pàs^{j}ji: I/107 P 971. 244
pàsi^{j}i: I/107 P 971. 244
pàsja I/107 P 971 244
pàsja: I/107 P 971. 244
pàsje: I/107 P 971. 244
pasji I/107 P 971 244
pàsji I/107 P 971 244
pàsji: I/107 P 971 244
pàs^{j}i: I/107 P 971 244
pą̀sji: I/107 P 971 244
pàśji: I/107 P 971 244
pàsjo: I/107 P 971 244
pásu:Í I/81 P 1199 192
pá:šče I/95 P 970 220
pàšče I/95 P 970. 220
paščéća: I/107 P 971 244
paščéći: I/107 P 971. 244
pàščiji: I/107 P 971 244
pášće I/95 P 970. 220
pą̀šće I/95 P 970. 220
pą̀ti:m I/65 P 9 160
páxče I/95 P 970. 220
pá^{x}če I/95 P 970 220
pčéla I/137 P 1095 304
pčèla I/137 P 1095 304
pćéla I/137 P 1095 304
péja:r I/21 P 701. 72
pélem I/27 P 1235 84
pélen I/27 P 1235 84
pélim I/27 P 1235. 84
pél^{l}m I/27 P 1235 84
pę̀lim I/27 P 1235. 84
pelì:n I/27 P 1235. 84
pèli:n I/27 P 1235. 84
pélin I/27 P 1235 84
pe:rši:n I/29 P 1208 88
pé:rši:n I/29 P 1208 88
pé:ršin I/29 P 1208. 88
pè:ršin I/29 P 1208. 88
pérši:n I/29 P 1208. 88
péršin I/29 P 1208 88
pé:ršli I/29 P 1208 88
pé:ršlin I/29 P 1208 88
pé:ršlo I/29 P 1208. 88
pé:ršn I/29 P 1208 88
péršo:n I/29 P 1208 88
pé:ršum I/29 P 1208. 88
péršum I/29 P 1208 88
pé:ršu:n I/29 P 1208. 88
pél̓in I/27 P 1235 84
péln I/27 P 1235. 84
pérčin I/114 P 25 258
perčúli:n I/29 P 1208 88
péršen I/29 P 1208 88
péršil I/29 P 1208. 88
pé:šin I/29 P 1208 88
pé:šli I/29 P 1208 88
pé:šlin I/29 P 1208 88
pé:šlo I/29 P 1208. 88
pé:šn I/29 P 1208 88
péšo:n I/29 P 1208 88
pé:šum I/29 P 1208. 88
péšum I/29 P 1208 88
pé:šu:n I/29 P 1208. 88
pé:ršun I/29 P 1208 88
pè:ršun I/29 P 1208 88
peršù:n I/29 P 1208 88
péršu:n I/29 P 1208 88
pèršu:n I/29 P 1208 88
péršun I/29 P 1208. 88
pèršun I/29 P 1208. 88
pé:ršuna I/29 P 1208 88
péršut I/29 P 1208 88
pètaro I/12 P 1873 54
pètera I/12 P 1873 54
petére I/12 P 1873 54
pètere I/12 P 1873 54
petéro I/12 P 1873 54
pétero I/12 P 1873 54
pétẹro I/12 P 1873 54
pètero I/12 P 1873 54
pètẹro I/12 P 1873 54
pé:tero I/12 P 1873. 54
pẹ̀tero I/12 P 1873 54
petẹro I/12 P 1873 54
pètero I/12 P 1873 54
pétoro I/12 P 1873 54
pètoro I/12 P 1873 54
pẹ̀toro I/12 P 1873 54
pẹ̀toro I/12 P 1873 54
pẹ̀tọro I/12 P 1873 54
petrúsin I/29 P 1208. 88
pijà:n I/25 P 688. 80
pijàn I/25 P 688 80
píjan I/25 P 688 80
pí^{j}an I/25 P 688 80
pìjan I/25 P 688 80
píjạn I/25 P 688 80
píjat I/21 P 701. 72
pìja:t I/21 P 701 72
píjet I/21 P 701. 72
pìju:r I/96 P 37 222
pik I/101 P 1321. 232
pilà:v I/103 P 1538. 236
píla:v I/27 P 1235. 84
pì:r I/103 P 1538 236
pìsma I/32 P 107 94
pìsmą̀ I/32 P 107 94
pìšto: I/161 P 112. 352
pìva I/119 P 105. 268
pìva: I/119 P 105 268
pìva· I/119 P 105 268
pìvą̀: I/119 P 105 268
pìvu:r I/96 P 37 222
pjàn I/25 P 688. 80
pją̀n I/25 P 688. 80
pjà:nac I/25 P 688 80
pjándura I/25 P 688 80
pjàt I/21 P 701 72
pjésma I/32 P 107. 94
pjèsma I/32 P 107. 94
pję̀sma I/32 P 107. 94
pjèsna I/32 P 107 94
pjèva I/119 P 105 268
pjevà: I/119 P 105 268
pjèvą̀: I/119 P 105 268
pję̀vą̀: I/119 P 105 268
pję̀vą̀: I/119 P 105 268
pjèvaju: I/119 P 105. 268
pjèvati I/119 P 105. 268
plá:dań I/21 P 701 72
plàx I/48 P 1604. 126
plé:ta I/16 P 705. 62
plì:k I/96 P 37. 222
plik I/96 P 37 222
plìk I/96 P 37 222
pĺàn I/25 P 688. 80
pĺàt I/21 P 701 72
pĺèsma I/32 P 107. 94
pĺèsna I/32 P 107 94
pĺèva: I/119 P 105 268
pò: da:na I/139 P 1425. 308
pò: dà:na I/139 P 1425. 308
pò: dą̀:na I/139 P 1425. 308

poče I/125 P 858 280
póče I/125 P 858 280
pòče I/125 P 858 280
póče: I/125 P 858 280
pòče: I/125 P 858 280
pòče:k I/125 P 858 280
póček I/125 P 858 280
pǫ̀če:m I/76 P 857 182
počé:smo I/125 P 858. 280
počè:smo I/125 P 858. 280
póče:smo I/125 P 858. 280
póčesmo I/125 P 858 280
pòče:smo I/125 P 858. 280
pòčesmo I/125 P 858 280
počę́:smo I/125 P 858. 280
pǫ̀če:smo I/125 P 858. 280
poć́é:smo I/125 P 858. 280
póć́e:smo I/125 P 858. 280
počé:šmo I/125 P 858. 280
počẽ:šmo I/125 P 858. 280
póče:šmo I/125 P 858. 280
pòčešmo I/125 P 858 280
poć́é:šmo I/125 P 858. 280
póć́e:šmo I/125 P 858. 280
póče:x I/125 P 858 280
póče^{x} I/125 P 858 280
pòče:^{x} I/125 P 858 280
póčima:m I/76 P 857 182
póčimje:mo I/76 P 857. 182
póčimĺe:m I/76 P 857. 182
počińa:m I/76 P 857. 182
póčińe:m I/76 P 857. 182
póčińę:m I/76 P 857. 182
počmè:m I/76 P 857. 182
póčme:m I/76 P 857. 182
pòčme:m I/76 P 857. 182
pòčmęm I/76 P 857 182
pòć́me:m I/76 P 857. 182
pòčme:mo I/76 P 857. 182
pòčne: I/76 P 857 182
počnè:m I/76 P 857 182
póčne:m I/76 P 857 182
pòčne:m I/76 P 857 182
pǫ̀čne:m I/76 P 857 182
pòć́ne:m I/76 P 857 182
póčne:mo I/125 P 858 280
pòčne:mo I/76 P 857 182
pòć́ne:mo I/76 P 857 182
pòčne:n I/76 P 857. 182
póčo I/125 P 858 280
pòčošmo I/125 P 858 280
póće:m I/76 P 857 182
póćerat I/39 P 890 108
póćerati I/39 P 890. 108
poć́é:smo I/125 P 858. 280
póće:smo I/125 P 858. 280
pòće:smo I/125 P 858. 280
póćesmo I/125 P 858 280
pǫ́ć́ę́:smǫ I/125 P 858. 280
poć́é:šmo I/125 P 858. 280
póćešmo I/125 P 858 280
póćima:m I/76 P 857 182
póćińe:m I/76 P 857. 182
póćme:m I/76 P 857. 182
pòćme:m I/76 P 857. 182
pǫ́ćme:m I/76 P 857. 182
pǫ́ćmę:m I/76 P 857. 182
pòćne:m I/76 P 857 182
pòćne:mo I/76 P 857 182
póćosmo I/125 P 858 280
pó:dne I/139 P 1425. 308
po:dnè: I/139 P 1425 308
pó:dne: I/139 P 1425 308
pó:^{d}ne: I/139 P 1425. 308
pó:dnè: I/139 P 1425 308
pò:dne: I/139 P 1425 308
pǫ́:dne I/139 P 1425. 308
pǫ́:dne: I/139 P 1425 308
pǫ:dnę̀: I/139 P 1425 308
pǫ́:dnę: I/139 P 1425 308
pòes I/37 P 681. 104
pòest I/37 P 681 104
póesti I/37 P 681 104
pó^{i}esti I/37 P 681 104
póist I/37 P 681 104
póisti I/37 P 681. 104
pójest I/37 P 681 104
pójesti I/37 P 681. 104
pòjesti I/37 P 681. 104
pójęst^{i} I/37 P 681 104
pójįst I/37 P 681. 104
pòla dà:na I/139 P 1425 308
pòla dą̀:na I/139 P 1425 308
póĺu:be: I/123 P 443. 276
póĺu:be: se I/123 P 443 276
pó:na I/139 P 1425. 308
pó:ne I/139 P 1425. 308
po:nè: I/139 P 1425 308
pó:ne: I/139 P 1425 308
pǫ̀:nè: I/139 P 1425 308
pó:nna I/139 P 1425. 308
pó:n^{n}e I/139 P 1425 308
po:nnè: I/139 P 1425 308
po:n^{n}è: I/139 P 1425. 308
pó:nne: I/139 P 1425 308
pó:n^{n}e: I/139 P 1425. 308
pónor I/52 P 1334. 134
pònor I/52 P 1334. 134
porénuti I/39 P 890. 108
pòsle I50 P 1934. 130
pòsle: I/50 P 1934 130
pǫ̀sĺę I/50 P 1934 130
póslem I/50 P 1934 130
pòslen I/50 P 1934 130
pòsli I/50 P 1934 130
pòsli: I/50 P 1934. 130
pòsli:je I/50 P 1934 130
poslije I/50 P 1934. 130
póslije I/50 P 1934. 130
pòslije I50 P 1934 130
pòsli^{j}e I/50 P 1934 130
pòslije: I/50 P 1934 130
pòslijem I50 P 1934. 130
pòsli:m I/50 P 1934 130
pǫ̀slim I/50 P 1934. 130
pòsli:n I/50 P 1934. 130
pòsl^{j}e I/50 P 1934. 130
pòsĺe I/50 P 1934 130
pòsĺe: I50 P 1934 130
pòśĺe I50 P 1934. 130
pòsĺ^{j}je I/50 P 1934 130
pošan I/81 P 1199. 192
pòšle I/50 P 1934 130
pòšĺe I/50 P 1934 130
pošĺè: I/50 P 1934 130
pǫ̀šĺe I/50 P 1934 130
pòšĺem I/50 P 1934 130
pòtaka I/118 P 586 266
pótiĺak I/114 P 25. 258
pótkutńica I/158 P 1193. 346
pòtle I/50 P 1934 130
potlem I/50 P 1934. 130
pòtli I/50 P 1934. 130
potlije I/50 P 1934 130
pòtlije I/50 P 1934 130
pòtlijena: I50 P 1934 130
pòtĺa I/50 P 1934 130
potĺe I/50 P 1934 130
pótĺe I/50 P 1934 130
pòtĺe I/50 P 1934 130
pòtĺe: I/50 P 1934. 130
pòtĺem I/50 P 1934. 130
pòtĺen I/50 P 1934 130
povó:dac I/164 P 914 358
povódac I/164 P 914 358
póvodac I/164 P 914 358
póvrće I/158 P 1193 346
póvrta:l I/158 P 1193 346
póvrta:Íka I/158 P 1193 346
póvta:Í I/158 P 1193. 346
póvtńa:k I/158 P 1193 346
pòžet I/168 P 846 366
póžeti I/168 P 846 366
póžńet I/168 P 846 366

późńet I/168 P 846 366
požví:ĺak I/96 P 37 222
pràska I/136 P 1182 302
pré:dⁱmak I/145 P 352 320
pré:du: I/127 P 1270. 284
prègi:b I/143 P 134. 316
preglí:ba I/143 P 134 316
prègliše I/179 P 235 388
prégrće I/179 P 235 388
prègrće I/179 P 235 388
prègri:še I/179 P 235 388
prègri:šće I/179 P 235 388
prègr:ś I/179 P 235. 388
prègrśće I/179 P 235 388
prègr:še I/179 P 235. 388
prègr:st I/179 P 235 388
prégr:š I/179 P 235. 388
prègr:š I/179 P 235. 388
prègrš I/179 P 235 388
prègr̨:š I/179 P 235. 388
prègr:šć I/179 P 235. 388
prégršć I/179 P 235 388
prègršć I/179 P 235 388
prę̀gršć I/179 P 235 388
prègr:šće I/179 P 235 388
prégršće I/179 P 235 388
prègršće I/179 P 235 388
prègr̨:šće I/179 P 235 388
prègr̨šće I/179 P 235 388
pr̨ègr:šće I/179 P 235 388
prégr:št I/179 P 235 388
prègr:št I/179 P 235 388
prégršt I/179 P 235. 388
prègršt I/179 P 235. 388
prègr̨:št I/179 P 235 388
prègr̨št I/179 P 235. 388
prègr:šta I/179 P 235 388
prègr̨šta I/179 P 235. 388
prègr:šte I/179 P 235 388
prègršte I/179 P 235. 388
prègr:šti I/179 P 235. 388
prègršti I/179 P 235 388
prègśće I/179 P 235 388
prèpelica I/3 P 998 36
prè:š I/96 P 37 222
pretel I/68 P 1503. 166
prè:teĺ I/68 P 1503 166
pré:zime I/145 P 352 320
pré:zⁱme I/145 P 352 320
prézime I/145 P 352. 320
prèzime I/145 P 352. 320
prézme I/145 P 352 320
prèʒa I/54 P 1289. 138
pr̀gr:š I/179 P 235. 388
prì:ć I/96 P 37. 222
prì:ća:m I/150 P 98. 330
prìgr:śće I/179 P 235 388
prígr:še I/179 P 235 388
prìgr:šć I/179 P 235 388
prígr:šće I/179 P 235 388
prígr:šće: I/179 P 235. 388
príjatej I/68 P 1503. 166
prìjatej I/68 P 1503. 166
prìjate:Í I/68 P 1503 166
prijateĺ I/68 P 1503. 166
príjateĺ I/68 P 1503. 166
prìjateĺ I/68 P 1503. 166
prⁱjateĺ I/68 P 1503 166
prⁱjạte:Í I/68 P 1503 166
príjạteĺ I/68 P 1503. 166
prìjạteĺ I/68 P 1503. 166
prⁱjegr:šća I/179 P 235 388
prijé:gršt I/179 P 235 388
prìjegr̨št I/179 P 235. 388
prijé:gršte I/179 P 235 388
prijé:kladań I/118 P 586. 266
prijèkorak I/145 P 352 320
prìjeteĺ I/68 P 1503. 166
prⁱjeteĺ I/68 P 1503 166
prijé:zime I/145 P 352 320
prⁱjgr:šće I/179 P 235 388
prìka I/68 P 1503 166
príkvačak I/132 P 513 294
prìpelca I/3 P 998. 36
prì:ś I/96 P 37. 222
priś I/96 P 37 222
prì:šć I/96 P 37. 222
prísićak I/118 P 586 266
prísječak I/118 P 586 266
prísjećak I/118 P 586 266
prì:š I/96 P 37. 222
prì:ś I/96 P 37. 222
prì:šć I/96 P 37. 222
prí:šćovi I/96 P 37 222
prì:št I/96 P 37 222
prĩ:št I/96 P 37 222
príštić I/96 P 37 222
prĩ:zime I/145 P 352. 320
prògršće I/179 P 235 388
pròta:k I/16 P 705. 62
pr̀s I/177 P 236. 384
pr̨̀s I/177 P 236. 384
pr̀šĺe:n I/170 P 1115. 370
pŕžetina I/96 P 37. 222
psèći: I/107 P 971. 244
psèćiji: I/107 P 971 244
psétećo I/107 P 971 244
psòva:t I/131 P 1553 292
psovat I/131 P 1553 292
psóvat I/131 P 1553 292
ᵖsóvat I/131 P 1553 292
psóvati I/131 P 1553 292
psòvati I/131 P 1553 292
psóva·ti I/131 P 1553. 292
pšenⁱca I/134 P 804 298
pšénica I/134 P 804 298
pšénⁱca I/134 P 804 298
ptìca I/129 P 1006 288
pùce I/132 P 513 294
pùno I/73 P 1915 176
pùpavac I/36 P 988. 102
pú:śat I/156 P 189 342
pú:śćat I/156 P 189. 342
pú:śśat I/156 P 189. 342
pú:stat I/156 P 189 342
pústati I/156 P 189 342
pùstit I/156 P 189 342
pústiti I/156 P 189 342
pú:šćali I/156 P 189 342
pú:šćat I/156 P 189. 342
pušćat I/156 P 189 342
púšćat I/156 P 189 342
pùšćat I/156 P 189 342
pú:šćat I/156 P 189. 342
pùšćat I/156 P 189 342
pú:šćati I/156 P 189 342
pú:šćatⁱ I/156 P 189 342
pušćati I/156 P 189. 342
púšćati I/156 P 189. 342
pùšćati I/156 P 189. 342
pušćá:vat I/156 P 189. 342
pušćá:vati I/156 P 189 342
pú:šćet I/156 P 189. 342
pùšćit I/156 P 189 342
pú:štali I/156 P 189 342
pú:štat I/156 P 189 342
púštat I/156 P 189 342
pùštat I/156 P 189 342
pú:štati I/156 P 189 342
pú:štatⁱ I/156 P 189. 342
púštati I/156 P 189 342
pùšta:ti I/156 P 189 342
pùštati I/156 P 189 342
puštá:vat I/156 P 189 342
púštiti I/156 P 189 342
pú:xćat I/156 P 189 342
pú:ˣćati I/156 P 189 342
pù:ž I/169 P 1093. 368
pũ:ž I/169 P 1093. 368
pù:ǯ I/169 P 1093. 368
rá:bac I/4 P 994 38

Radójici:n I/157 P 460 344
ràdo:s I/103 P 1538 236
ràka I/13 P 1521 56
ràlo I/77 P 790 184
rá:s I/4 P 994 38
rà:s I/5 P 375 40
rą̀:s I/4 P 994 38
rà:st I/4 P 994 38
rą̀:st I/4 P 994 38
rá:sti I/4 P 994 38
rá:stʲ I/4 P 994 38
rà:sti I/4 P 994 38
rą́:sti I/4 P 994 38
rą̀:sti I/4 P 994 38
rą̀:stʲ I/4 P 994 38
rá:šak I/176 P 1209 382
rá:šci I/176 P 1209 382
rašéto I/16 P 705 62
rašę́to I/16 P 705 62
rąšéto I/16 P 705 62
rá:xat I/160 P 1614 350
ré:bac I/4 P 994 38
rébaro I/70 P 142 170
rébica I/3 P 998 36
rébro I/70 P 142 170
rèbro I/70 P 142 170
rębro I/70 P 142 170
rębro I/70 P 142 170
rębro I/70 P 142 170
rębro I/70 P 142 170
rèkne:m I/175 P 97 380
rè:s I/4 P 994 38
ré:st I/4 P 994 38
rè:st I/4 P 994 38
ré:sti I/4 P 994 38
rè:sti I/4 P 994 38
ré:stu I/4 P 994 38
réšetka I/16 P 705 62
rešétlo I/16 P 705 62
rešeto I/16 P 705 62
rešéto I/16 P 705 62
réšeto I/16 P 705 62
rębę́to I/16 P 705 62
ré:zga I/149 P 1171 328
rézga I/149 P 1171 328
rèzga I/149 P 1171 328
ręź:zga I/149 P 1171 328
rezgárica I/149 P 1171 328
rèzgarʲca I/149 P 1171 328
rié:zga I/149 P 1171 328
rią́:zga I/149 P 1171 328
rijé:zga I/149 P 1171 328
rʲjé:zga I/149 P 1171 328
rʲjézga I/149 P 1171 328
rijézga I/149 P 1171 328
rijé:zgo I/149 P 1171 328
rijézgo I/149 P 1171 328
rijé:zgra I/149 P 1171 328
rʲjézgra I/149 P 1171 328
rijézgra I/149 P 1171 328
rijé:zgro I/149 P 1171 328
rijézgro I/149 P 1171 328
rí:šak I/176 P 1209 382
rí:zga I/149 P 1171 328
rjé:zga I/149 P 1171 328
rjézgarica I/149 P 1171 328
rjé:zgra I/149 P 1171 328
rǫ̀:d I/106 P 499 242
ròdija:k I/106 P 499 242
ròdʲja:k I/106 P 499 242
ròdʲjak I/106 P 499 242
ròdja:k I/106 P 499 242
ròdjak I/106 P 499 242
ròdją:k I/106 P 499 242
rò:le I/141 P 601 312
rò:r I/141 P 601 312
rošéto I/16 P 705 62
rǫšéto I/16 P 705 62
ròʒ I/106 P 499 242
roʒá:ci I/106 P 499 242
róʒa:k I/106 P 499 242
ròʒa:k I/106 P 499 242
roʒak I/106 P 499 242
ròʒak I/106 P 499 242
roʒą̀:k I/106 P 499 242
ròʒą:k I/106 P 499 242
rǫ̀ʒa:k I/106 P 499 242
rǫ̀ʒą:k I/106 P 499 242
ršéto I/16 P 705 62
rú:ci I/92 P 173 214
rù:ci I/92 P 173 214
rùci I/92 P 173 214
rú:ki I/92 P 173 214
rù:ki I/92 P 173 214
rù:ku I/92 P 173 214
Rùžici:n I/157 P 460 344
Rùžiči:n I/157 P 460 344
Ružičin I/157 P 460 344
s móije:m I/49 P 1787 128
s mói:m I/49 P 1787 128
s mòi:m I/49 P 1787 128
s moji:m I/49 P 1787 128
s mojì:m I/49 P 1787 128
s móji:m I/49 P 1787 128
s móʲi:m I/49 P 1787 128
s mójim I/49 P 1787 128
s mǫ́ji:m I/49 P 1787 128
s móji:n I/49 P 1787 128
sa móije:m I/49 P 1787 128
sa mói:m I/49 P 1787 128
sà mojijem I/49 P 1787 128
sa móji:m I/49 P 1787 128
sa mòji:m I/49 P 1787 128
sa múije:m I/49 P 1787 128
sáan I/21 P 701 72
sà:k I/54 P 1289 138
sàk I/54 P 1289 138
sá:n I/21 P 701 72
sà:n I/21 P 701 72
są̀:n I/21 P 701 72
sanć I/21 P 701 72
sá:pon I/132 P 513 294
sàrkoš I/25 P 688 80
sávza I/158 P 1193 346
sàvza I/158 P 1193 346
saxà:n I/21 P 701 72
sàxa:n I/21 P 701 72
sáxan I/21 P 701 72
sáˣan I/21 P 701 72
sàxan I/21 P 701 72
są́xan I/21 P 701 72
są́xą̨n I/21 P 701 72
sázo: I/61 P 521 152
sázᵘla I/61 P 521 152
sázuo I/61 P 521 152
śćé:nce I/95 P 970 220
śćéne I/95 P 970 220
śćénetiji I/107 P 971 244
śćèta I/94 P 1595 218
seći: I/107 P 971 244
séći: I/107 P 971 244
sèći: I/107 P 971 244
sèćii: I/107 P 971 244
šédok I/159 P 1562 348
sé:jtin I/67 P 752 164
sé:ka I/58 P 492 146
šékira I/116 P 1241 262
šèkira I/116 P 1241 262
šème I/38 P 794 106
šé:nce I/95 P 970 220
šéne I/95 P 970 220
šénećі: I/107 P 971 244
šépanica I/118 P 586 266
sèstrićna I/126 P 433 282
šèta I/94 P 1595 218
séteći: I/107 P 971 244
sétećo I/107 P 971 244
sikèra I/116 P 1241 262
síkera I/116 P 1241 262
síkᵉra I/116 P 1241 262

síkira I/116 P 1241 262
síkʲra I/116 P 1241 262
sìkira I/116 P 1241 262
sìlo I/73 P 1915 176
sìme I/38 P 794 106
sìmę I/38 P 794 106
sinó:vica I/126 P 433 282
sinóvica I/126 P 433. 282
sinóvʲca I/126 P 433 282
síno:vka I/126 P 433 282
sìno:vka I/126 P 433 282
sinovka I/126 P 433 282
sinóvka I/126 P 433 282
sìnovka I/126 P 433 282
sìrilica I/40 P 930. 110
síritka I/24 P 929 78
sìritka I/24 P 929 78
sírska: kèsa I/40 P 930 110
sí:rtkva I/24 P 929 78
sirutka I/24 P 929. 78
sírutka I/24 P 929. 78
sírᵘtka I/24 P 929 78
sìrutka I/24 P 929. 78
sìtka I/16 P 705, I/20 P 931, I/40 P 930 . . 62, 70, 110
sì:tka I/20 P 931, I/40 P 930. . . . . 70, 110
sitnica I/16 P 705 62
sìto I/16 P 705, I/40 P 930 . . . . . 62, 110
sjèdo:k I/159 P 1562 348
sjédok I/159 P 1562 348
śjédok I/159 P 1562 348
sjékira I/116 P 1241 262
sjȩkira I/116 P 1241 262
sjeme I/38 P 794. 106
sjéme I/38 P 794. 106
sjème I/38 P 794. 106
sjȩme I/38 P 794. 106
sjȩmę I/38 P 794. 106
s’jème I/38 P 794 106
śjème I/38 P 794. 106
sjèrka I/24 P 929 78
skíčat I/99 P 104. 228
skìnijo I/61 P 521. 152
skìno: I/61 P 521 152
skìnǫ: I/61 P 521 152
sklezána I/18 P 165 66
sklezéna I/18 P 165 66
sklézina I/18 P 165. 66
sklizána I/18 P 165. 66
sklizéna I/18 P 165. 66
sklòp I/143 P 134 316
skòtna I/162 P 959 354
skvá:ča I/132 P 513 294
slàva I/103 P 1538 236
slavĺe I/103 P 1538. 236
slazéna I/18 P 165 66
slàzena I/18 P 165 66
słazéna I/18 P 165 66
slazína I/18 P 165. 66
slèze:n I/18 P 165. 66
slézen I/18 P 165 66
slezéna I/18 P 165 66
slèzena I/18 P 165 66
slézena I/18 P 165 66
slèzena I/18 P 165 66
słezéna I/18 P 165 66
slezéna: I/18 P 165. 66
slezę́:na I/18 P 165. 66
slezína I/18 P 165. 66
slìme I/122 P 556. 274
slìmę I/122 P 556. 274
slizána I/18 P 165. 66
slizéna I/18 P 165. 66
slizę́ną I/18 P 165. 66
sliʒ́ána I/18 P 165. 66
sliʒ́ą́na I/18 P 165. 66
slozéna I/18 P 165 66
slúna:r I/141 P 601. 312
sluzéna I/18 P 165 66
sĺème I/122 P 556. 274
śĺème I/122 P 556. 274
snègovi I/124 P 1357 278
snígovi I/124 P 1357 278
snìgovi I/124 P 1357 278
snijégovi I/124 P 1357. 278
snʲjé:govi I/124 P 1357. 278
sní:mijo I/61 P 521. 152
snìmio I/61 P 521. 152
snjègovi I/124 P 1357 278
snòp I/109 P 851 248
snòpje I/109 P 851 248
snǫ̀pję I/109 P 851 248
snòpĺa I/109 P 851 248
snò:pĺe I/109 P 851 248
snopĺe I/109 P 851 248
snòpĺe I/109 P 851 248
snǫ̀:pĺe I/109 P 851 248
snǫ̀pĺe I/109 P 851 248
snópove I/109 P 851. 248
snopóvi I/109 P 851 248
snópovi I/109 P 851 248
snǫ̀povi I/109 P 851 248
snúpovi I/109 P 851 248
sńègovi I/124 P 1357 278
sńé:govi I/124 P 1357 278
sńegovi I/124 P 1357 278
sńègovi I/124 P 1357 278
sńègǫvi I/124 P 1357 278
só:bet I/103 P 1538 236
sò:jka I/36 P 988 102
solónta:r I/141 P 601 312
sòva:t I/131 P 1553 292
sóvat I/131 P 1553 292
sǫ́vat I/131 P 1553 292
sǫ́vą̀t I/131 P 1553 292
sòva:ti I/131 P 1553 292
sóvati I/131 P 1553 292
sóvatʲ I/131 P 1553. 292
sòvati I/131 P 1553 292
sóva·ti I/131 P 1553 292
sǫ́vati I/131 P 1553 292
spòna I/132 P 513. 294
spó:nac I/132 P 513 294
spòńa I/132 P 513. 294
sprì:š I/96 P 37 222
spŕžotina I/96 P 37 222
spùna I/132 P 513. 294
spúretina I/96 P 37 222
spúrotińa I/96 P 37 222
spù:š I/169 P 1093 368
spù:ž I/169 P 1093 368
spù:ʒ́ I/169 P 1093 368
spù:žˢ I/169 P 1093. 368
sràka I/153 P 999 336
sŕč I/91 P 645 212
sŕča I/91 P 645 212
sŕča I/91 P 645 212
sŕča I/91 P 645 212
sŕ̨ča I/91 P 645 212
sŕ̨ča I/91 P 645 212
sŕča I/91 P 645 212
sŕča I/91 P 645 212
sŕča I/91 P 645 212
sréćan I/160 P 1614 350
srèćan I/160 P 1614 350
srèta:n I/160 P 1614. 350
srétan I/160 P 1614 350
srètan I/160 P 1614 350
srȩtan I/160 P 1614 350
srȩtą̀n I/160 P 1614 350
srȩtan I/160 P 1614 350
srèten I/160 P 1614 350
srítan I/160 P 1614. 350
srìtan I/160 P 1614. 350
sŕ:š I/170 P 1115 370
sŕš I/170 P 1115 370
sŕšje:n I/170 P 1115 370
sŕšjen I/170 P 1115. 370
sŕšĺe:n I/170 P 1115 370
sŕšĺen I/170 P 1115. 370
sŕšĺè:n I/170 P 1115 370
sŕšĺen I/170 P 1115. 370
sŕšĺȩ:n I/170 P 1115 370
sŕšĺȩ̀:n I/170 P 1115 370
sŕ̨šĺe:n I/170 P 1115 370

sr̥šĺe:n I/170 P 1115 370
stàja I/23 P 874. 76
stákla I/91 P 645. 212
staklo I/91 P 645 212
stáklo I/91 P 645 212
stàklo I/91 P 645 212
stą̑klo I/91 P 645 212
stą́klo I/91 P 645 212
stą́klǫ I/91 P 645 212
stálca I/122 P 556. 274
stà:n I/23 P 874 76
stánara I/23 P 874. 76
stavóna I/162 P 959 354
stèana I/162 P 959 354
stèjana I/162 P 959. 354
stejó:na I/162 P 959 354
stèjona I/162 P 959. 354
stèlena I/162 P 959. 354
sté:lna I/162 P 959 354
stè:lna I/162 P 959 354
stèlna I/162 P 959. 354
stèna I/162 P 959 354
sténe I/95 P 970 220
stèo:na I/162 P 959. 354
steóna I/162 P 959 354
stèona I/162 P 959 354
stę̑ǫ:ną I/162 P 959. 354
stèovna I/162 P 959 354
stévana I/162 P 959 354
stèvana I/162 P 959 354
stevą̑na I/162 P 959 354
stèvą̑na I/162 P 959 354
stą̑́vena I/162 P 959 354
stèvena I/162 P 959 354
stè:vna I/162 P 959. 354
stevna I/162 P 959 354
stèvna I/162 P 959 354
stevóna I/162 P 959 354
stévona I/162 P 959 354
stèvona I/162 P 959 354
stę̑́vona I/162 P 959 354
stól^{l}ca I/122 P 556 274
stŕš I/170 P 1115 370
stŕšje:n I/170 P 1115 370
stŕšle:n I/170 P 1115 370
stŕšĺe:n I/170 P 1115 370
stŕšĺen I/170 P 1115 370
stŕšĺen I/170 P 1115 370
str̥šĺe:n I/170 P 1115 370
stŕšĺer I/170 P 1115 370
strù:k gròžʒa I/180 P 1173. 390
stúden I/79 P 1685 188
stùden I/79 P 1685 188
sù: I/82 P 1689 194
súbata I/10 P 1384 50
sùbata I/10 P 1384 50
súbola I/10 P 1384 50
sú:bota I/10 P 1384 50
súbota I/10 P 1384 50
súb^{o}ta I/10 P 1384 50
súbota I/10 P 1384 50
sùbota I/10 P 1384 50
sùbǫta I/10 P 1384 50
súbǫta I/10 P 1384 50
súbǫtą I/10 P 1384 50
súčice I/109 P 851 248
sù:ĥ I/82 P 1689 194
sù:k I/82 P 1689, I/118 P 586. . . . . 194, 266
sulína:r I/141 P 601 312
sulúna:r I/141 P 601. 312
Sùĺuci:n I/157 P 460. 344
sù:mi:mo I/74 P 1593. 178
súmi:ra:mo I/74 P 1593 178
súmi:ramo I/74 P 1593. 178
sù:mja:mo I/74 P 1593. 178
sù:mĺa:m I/74 P 1593. 178
sùmĺa:m I/74 P 1593 178
sú:mĺa:mo I/74 P 1593. 178
súmĺa:mo I/74 P 1593 178
sù:mĺa:mo I/74 P 1593. 178
sù:mĺamo I/74 P 1593 178
sù:mĺa·mo I/74 P 1593. 178
sù:mĺą:mo I/74 P 1593. 178
sú:mĺą:mǫ I/74 P 1593. 178
sú:mĺati I/74 P 1593. 178
sù:mna:mo I/74 P 1593 178
sú:mńa:m I/74 P 1593 178
sù:mńa:m I/74 P 1593 178
sú:mńa:mo I/74 P 1593 178
sù:mńa:mo I/74 P 1593 178
sùmńa:mo I/74 P 1593. 178
sù:mńamo I/74 P 1593. 178
sù:mńa·mo I/74 P 1593 178
sù:mńą:mo I/74 P 1593 178
sumńą́:mo I/74 P 1593. 178
súr^{i}tka I/24 P 929 78
sùritka I/24 P 929. 78
sùrotka I/24 P 929 78
súrtka I/24 P 929 78
sùru^{i}tka I/24 P 929. 78
súrutka I/24 P 929 78
sùrutka I/24 P 929 78
sùr^{u}tka I/24 P 929. 78
sútluk I/23 P 874 76
sú:ton I/69 P 1414 168
sù:v I/82 P 1689. 194
sù:^{v} I/82 P 1689 194
sù:v^{f} I/82 P 1689 194
sù:x I/82 P 1689. 194
sù:^{x} I/82 P 1689 194
sú:xa I/82 P 1689. 194
svàdba I/103 P 1538. 236
svàka I/153 P 999. 336
svídok I/159 P 1562. 348
svídǫk I/159 P 1562. 348
svjédoc I/159 P 1562 348
svjédok I/159 P 1562 348
s^{v}jédok I/159 P 1562 348
s^{v}jedò:k I/159 P 1562. 348
svjédǫk I/159 P 1562 348
svjèdok I/159 P 1562 348
svję́dok I/159 P 1562 348
svjędǫk I/159 P 1562 348
svjedóka I/159 P 1562 348
svòja:t I/106 P 499 242
svót I/131 P 1553 292
svrá:čak I/153 P 999. 336
svràka I/153 P 999 336
svr̀do: I/52 P 1334 134
svr̀do: vóde: I/52 P 1334 134
svŕ:tak I/52 P 1334. 134
svŕtak I/52 P 1334 134
svr̀tak I/52 P 1334 134
svŕ:tąk I/52 P 1334. 134
svŕ̥:tąk I/52 P 1334. 134
svŕta:Í I/52 P 1334 134
svr̀:ta:n I/52 P 1334 134
svr̀:ta:ń I/52 P 1334 134
svr̀:tań I/52 P 1334. 134
svŕtań I/52 P 1334 134
svr̀tań I/52 P 1334 134
svr̀tica I/52 P 1334. 134
svú:kla I/61 P 521 152
svù:ko: I/61 P 521 152
šà:jta I/118 P 586 266
šàke I/179 P 235. 388
šantélija I/136 P 1182. 302
šárena: tìca I/36 P 988 102
šćénca:d I/95 P 970 220
šćé:nce I/95 P 970 220
šćè:nce I/95 P 970 220
šćence I/95 P 970 220
šćènce I/95 P 970 220
šćé:nce I/95 P 970 220
šćénće I/95 P 970 220
šćènće I/95 P 970 220
šćé:ne I/95 P 970 220
šćè:ne I/95 P 970 220
šćene I/95 P 970. 220
šćéne I/95 P 970. 220
šćę̑nę I/95 P 970. 220
šćéne I/95 P 970. 220
šćéneći I/107 P 971 244

šćéneći: I/107 P 971 244
šćéneći: I/107 P 971 244
šćenéšce I/95 P 970 220
šćéneti: I/107 P 971 244
šćénetije: I/107 P 971 244
šćénetiji I/107 P 971 244
šćénetiji: I/107 P 971 244
šćè:r I/154 P 744 138
šćéta I/94 P 1595 218
šćèta I/94 P 1595 218
šćèta I/94 P 1595 218
šédok I/159 P 1562 348
šème I/38 P 794 106
šénca I/134 P 804 298
šè:s I/178 P 1838 386
šę̀:s I/178 P 1838 386
šè:st I/178 P 1838 386
šè:s^{t} I/178 P 1838 386
šę̀:st I/178 P 1838 386
šè:st I/178 P 1838 386
šè:sti: I/26 P 1406 82
šè:sti: mìse:c I/26 P 1406 82
šè:sti: mjèse:c I/26 P 1406 82
šećè:r I/154 P 744 138
šećer I/154 P 744 138
šéćer I/154 P 744 138
šéćęr I/154 P 744 138
šę́ćer I/154 P 744 138
šę́ćęr I/154 P 744 138
šeftélija I/136 P 1182 302
šęftę́lija I/136 P 1182 302
šéker I/154 P 744 138
šék’er I/154 P 744 138
šémca I/134 P 804 298
šenca I/134 P 804 298
šénca I/134 P 804 298
šę́nca I/134 P 804 298
šę́ɳca I/134 P 804 298
šéne I/95 P 970 220
šénica I/134 P 804 298
šén^{i}ca I/134 P 804 298
šen^{i}ca I/134 P 804 298
šén^{i}cu I/134 P 804 298
šéńca I/134 P 804 298
šeptélija I/136 P 1182 302
šètka I/63 P 1065 156
ševtélija I/136 P 1182 302
šèvtelija I/136 P 1182 302
šíšati I/122 P 556 274
šjá:nak I/143 P 134 316
šjème I/122 P 556 274
šjème I/122 P 556 274
šklá:nak I/143 P 134 316
šklezéna I/18 P 165 66
šklòbu:k I/96 P 37 222
šklòbu:t I/96 P 37 222
šlá:nak I/143 P 134 316
šlą́nak I/143 P 134 316
šlá:ńak I/143 P 134 316
šlìjen I/143 P 134 316
šĺà:n I/143 P 134 316
šĺá:nak I/143 P 134 316
šĺá:nak I/143 P 134 316
šĺá:nak

tkàʲe: I/127 P 1270 284
tkàje: se I/127 P 1270. 284
tkàju: I/127 P 1270. 284
tkà:m I/127 P 1270. 284
tkè: I/127 P 1270 284
tkè:m I/127 P 1270. 284
tkò I/140 P 1761. 310
tĺème I/114 P 25. 258
tò:r I/23 P 874 76
tóbra:k I/21 P 701. 72
trči: I/33 P 282 96
tré:sti se I/85 P 1366 200
trèšna I/53 P 1158 136
tréšńa I/53 P 1158 136
trèšńa I/53 P 1158 136
trę̀šńa I/53 P 1158 136
trę̀šńą I/53 P 1158 136
tríjara I/16 P 705 62
trìšna I/53 P 1158. 136
trìšńa I/53 P 1158. 136
trìšńą I/53 P 1158. 136
trìšńe I/53 P 1158. 136
tr̀:ze I/135 P 867. 100
tú:kac I/36 P 988 102
túrati I/51 P 191 132
tutú:mluk I/141 P 601 312
tutúnluk I/141 P 601. 312
tùvi:m I/65 P 9 160
tvìca I/129 P 1006 288
u rù:ki I/92 P 173 214
ù:je I/67 P 752 164
úkiso I/66 P 749 162
ú:la:r I/164 P 914 358
ú:lar I/164 P 914. 358
ulà:r I/164 P 914. 358
ulã:r I/164 P 914. 358
úla:r I/164 P 914. 358
ùla:r I/164 P 914. 358
ùlą:r I/164 P 914. 358
ù:ĺe I/67 P 752 164
uĺe I/67 P 752. 164
ùĺe I/67 P 752. 164
ù:ĺę I/67 P 752 164
umérti:m I/28 P 816. 86
ù:n I/14 P 1729. 58
ú:nde I/46 P 1897. 122
ú:ndi I/46 P 1897 122
ú:nʒe I/46 P 1897. 122
ú:nʒeda I/46 P 1897. 122
ú:nʒekan I/46 P 1897. 122
ú:nʒekare I/46 P 1897 122
ú:ńeka:re I/46 P 1897. 122
ú:ńekare I/46 P 1897 122
ùo I/80 P 64 190
úpa:nti:m I/65 P 9. 160
upí:sat I/34 P 437. 98
upí:sat se I/34 P 437. 98
upí:sati se I/34 P 437 98
ùro:vań I/101 P 1321 232
ùve:k I/31 P 1936. 92
úvʲje:k I/31 P 1936. 92
ùvʲje:k I/31 P 1936. 92
uvìjek I/31 P 1936 92
úvijek I/31 P 1936 92
ùvijek I/31 P 1936 92
ùvi:k I/31 P 1936 92
úvik I/31 P 1936. 92
ùvje:k I/31 P 1936 92
úvo I/80 P 64 190
ùvo I/80 P 64 190
ú:vo I/80 P 64. 190
ù:vo I/80 P 64. 190
ú:vor I/52 P 1334 134
ùvor I/52 P 1334. 134
úxo I/80 P 64 190
ùxo I/80 P 64 190
ùˣo I/80 P 64. 190
ú:zda I/164 P 914 358
úzda I/164 P 914 358
ùze: I/60 P 202 150
úzę ce I/34 P 437 98
ùzeja I/60 P 202 150
úzejo I/60 P 202 150
ùzejo I/60 P 202 150
ùzeo I/60 P 202 150
ùzeo: I/60 P 202 150
ùzeo· I/60 P 202 150
ùze:o I/60 P 202 150
ùze:t I/60 P 202 150
uzè:t se I/34 P 437 98
úzet se I/34 P 437. 98
ùzevo I/60 P 202 150
ùzevo· I/60 P 202. 150
úzo: I/60 P 202. 150
ùzo: I/60 P 202. 150
uzò: I/60 P 202. 150
uzǫ̀: I/60 P 202. 150
ùzǫ I/60 P 202 150
ùžeo I/60 P 202 150
ùˠo I/80 P 64. 190
ùγo I/80 P 64 190
vàe:k I/31 P 1936 92
vài:k I/31 P 1936 92
vàik I/31 P 1936. 92
vàje: I/31 P 1936 92
vàʲi:k I/31 P 1936. 92
vàji:k I/31 P 1936. 92
vájik I/31 P 1936 92
vą̀jik I/31 P 1936 92
vàjk I/31 P 1936. 92
vą̀k I/31 P 1936 92
vàĺni:k I/146 P 710. 322
vá:ngla I/146 P 710 322
váńi:k I/146 P 710 322
vášči: I/107 P 971. 244
vàve:k I/31 P 1936. 92
vàvi: I/31 P 1936 92
vàvije I/31 P 1936 92
vàvije: I/31 P 1936. 92
vàvije:k I/31 P 1936. 92
vàvʲje:k I/31 P 1936 92
vàvijek I/31 P 1936 92
vaviję̀:k I/31 P 1936. 92
vą̀vije:k I/31 P 1936. 92
vavì:k I/31 P 1936 92
vàvi:k I/31 P 1936 92
vą̀vi:k I/31 P 1936 92
vàvik I/31 P 1936. 92
vàvje:k I/31 P 1936 92
vávjek I/31 P 1936. 92
vàzda I/31 P 1936. 92
vàzdi I/31 P 1936 92
vázdu I/163 P 1388 356
vàzdu I/163 P 1388 356
vázdu: I/163 P 1388. 356
vàźdu: I/163 P 1388. 356
vázdu:k I/163 P 1388. 356
vázduk I/163 P 1388 356
vázduᵏ I/163 P 1388. 356
vàzdu:k I/163 P 1388. 356
vázdu:ˣ I/163 P 1388 356
vázdux I/163 P 1388 356
vázduˣ I/163 P 1388. 356
vàzduˣ I/163 P 1388. 356
vàzdux I/163 P 1388 356
vázuˣ I/163 P 1388. 356
vé:bac I/4 P 994 38
véčara I/88 P 765 206
vèče I/69 P 1414. 168
vèče: I/69 P 1414 168
vèčź: I/69 P 1414 168
vèče:r I/69 P 1414 168
vèčer I/69 P 1414 168
vèčź:r I/69 P 1414 168
večéra I/88 P 765 206
večèra I/88 P 765 206
véčera I/88 P 765 206
véčęra I/88 P 765 206
vę̀čera I/88 P 765 206
véčera I/88 P 765 206

véććera I/88 P 765 206
vèće: I/69 P 1414 168
véće:r I/69 P 1414 168
vèće:r I/69 P 1414 168
vèćer I/69 P 1414 168
véćera I/69 P 1414, I/88 P 765 . . . . . 168, 206
vę́ćęrą I/88 P 765 206
véle I/73 P 1915 176
véli:m I/175 P 97 380
vèĺu I/175 P 97 380
vè:r I/52 P 1334 134
vesé:je I/103 P 1538 236
vesé:ĺe I/103 P 1538 236
vése:ĺe I/103 P 1538 236
vèse:ĺe I/103 P 1538 236
veséĺe I/103 P 1538 236
vesę́:ĺe I/103 P 1538 236
vì:er I/52 P 1334 134
vìja:r I/52 P 1334 134
víjara I/16 P 705 62
vijè:r I/52 P 1334 134
víje:r I/52 P 1334 134
vìje:r I/52 P 1334 134
vìjer I/52 P 1334 134
vìje·r I/52 P 1334 134
vi:kàt I/99 P 104 228
ví:kat I/99 P 104 228
vilà:r I/164 P 914 358
vinčánice I/122 P 556 274
vínčat I/34 P 437 98
vínčat se I/34 P 437 98
vínčat se I/34 P 437 98
vinčati I/34 P 437 98
vínčati I/34 P 437 98
vínčati se I/34 P 437 98
vínćat I/34 P 437 98
vìnćat se I/34 P 437 98
vínćat[i] se I/34 P 437 98
vì:r I/52 P 1334 134
vir I/52 P 1334 134
vírac I/52 P 1334 134
víšat I/99 P 104 228
vítlac I/52 P 1334 134
vítlić I/15 P 1260 60
víto: I/15 P 1260 60
vìverca I/174 P 1072 378
vìveri:ca: I/174 P 1072 378
víver[i]ca I/174 P 1072 378
víverica I/174 P 1072 378
vìverica I/174 P 1072 378
vìver[i]ca I/174 P 1072 378
vìvę́rica I/174 P 1072 378
vìver[i]cą I/174 P 1072 378
vjè:r I/52 P 1334 134
vjénčat I/34 P 437 98
vjénčat se I/34 P 437 98
vję́nčat se I/34 P 437 98
vjénčat se I/34 P 437 98
vjénčati I/34 P 437 98
vjénčati se I/34 P 437 98
vjènčati se I/34 P 437 98
vjénćat I/34 P 437 98
vjénćat se I/34 P 437 98
vjénćạt se I/34 P 437 98
vjénćati I/34 P 437 98
vjénćat[i] I/34 P 437 98
vjénćati se I/34 P 437 98
vjèštica I/138 P 1102 306
vjèšt[i]ca I/138 P 1102 306
vjèverca I/174 P 1072 378
vjeverica I/174 P 1072 378
vjevérica I/174 P 1072 378
vjéverica I/174 P 1072 378
vjéver[i]ca I/174 P 1072 378
vjèverica I/174 P 1072 378
vjèver[i]ca I/174 P 1072 378
vjèver[i]cą I/174 P 1072 378
vję̯verica I/174 P 1072 378
vję̯vęricą I/174 P 1072 378
vjèvr[i]ca I/174 P 1072 378
vlà:k I/54 P 1289 138
vlak I/54 P 1289 138
vĺénčat I/34 P 437 98
vòćńa:k I/158 P 1193 346
vr̀ glá:ve: I/114 P 25 258
vrá:bac I/4 P 994 38
vrá:bạc I/4 P 994 38
vrą́:bac I/4 P 994 38
vrą̀:bạc I/4 P 994 38
vrábica I/4 P 994 38
vràna I/153 P 999 336
vrą̀na I/153 P 999 336
vré:bac I/4 P 994 38
vré:bạc I/4 P 994 38
vrę́:bac I/4 P 994 38
vrę̀:bac I/4 P 994 38
vrébica I/3 P 998 36
vréb[i]ca I/3 P 998 36
vrešéto I/16 P 705 62
vreté:no I/15 P 1260 60
vreténo I/15 P 1260 60
vréteno I/15 P 1260 60
vrèteno I/15 P 1260 60
vrišat I/99 P 104 228
vríšat I/99 P 104 228
vrí:skat I/99 P 104 228
vrískat I/99 P 104 228
vrí:skati I/99 P 104 228
vrístati I/99 P 104 228
vrí:šćat I/99 P 104 228
vríšćat I/99 P 104 228
vrìšćat I/99 P 104 228
vríšćạt I/99 P 104 228
vrišćat I/99 P 104 228
vríšćat I/99 P 104 228
vríšćati I/99 P 104 228
vríšćeti I/99 P 104 228
vríšćit I/99 P 104 228
vrí:štat I/99 P 104 228
vrištat I/99 P 104 228
vrí:štati I/99 P 104 228
vríštat[i] I/99 P 104 228
vrí:štet I/99 P 104 228
vrí:štit I/99 P 104 228
vríšt[i]ti I/99 P 104 228
vríštjet I/99 P 104 228
vrìxćat I/99 P 104 228
vršaj I/72 P 827 174
vr̥štati I/99 P 104 228
vr̀:t I/158 P 1193 346
vr̀t I/52 P 1334, I/158 P 1193 . . . . . 134, 346
vrt I/158 P 1193 346
vr̥t I/158 P 1193 346
vr̀ta: I/158 P 1193 346
vrténo I/15 P 1260 60
vr̥téno I/15 P 1260 60
vrtę́no I/15 P 1260 60
vŕti:ć I/158 P 1193 346
vr̥tla I/158 P 1193 346
vr̀tla:k I/158 P 1193 346
vŕtlić I/158 P 1193 346
vr̀tlo I/158 P 1193 346
vr̀tlo: I/158 P 1193 346
vr̥̀to: I/158 P 1193 346
vr̀to:v I/158 P 1193 346
vséći: I/107 P 971 244
vùta I/27 P 1235 84
xába:b I/68 P 1503 166
[x]ákšam I/69 P 1414 168
xà:m I/164 P 914 358
Xanúmici:n I/157 P 460 344
xárman I/72 P 827 174
xàrmạn I/72 P 827 174
xármen I/72 P 827 174
xạrmen I/72 P 827 174
xava I/163 P 1388 356
xáva I/163 P 1388 356
[x]áva I/163 P 1388 356
xàva I/163 P 1388 356

xą̀va I/163 P 1388 356
xą́va I/163 P 1388 356
xą́vą I/163 P 1388 356
Xà3̨ibajram I/148 P 1578 326
Xa3̨ì:nski: I/148 P 1578 326
Xà3̨ibajram I/148 P 1578 326
xćéne I/95 P 970 220
xízuo I/61 P 521 152
xlá:dan I/79 P 1685 188
xlá:dan I/79 P 1685 188
xlà:dan I/79 P 1685 188
xlá:dạn I/79 P 1685 188
xlá:dạn I/79 P 1685 188
xlą́:dan I/79 P 1685 188
xlą̀:dan I/79 P 1685 188
xlą́:dạn I/79 P 1685 188
xlà:dni: I/79 P 1685 188
xĺébara I/146 P 710 322
xòn I/14 P 1729 58
xù:d I/160 P 1614 350
xùrnebe:s I/103 P 1538 236
Xusínic(-in) I/157 P 460 344
zà:ba I/58 P 492 146
zaí:tin I/67 P 752 164
zaítin I/67 P 752 164
zá:lac I/96 P 37 222
zà:ova I/58 P 492 146
záova I/58 P 492 146
zàova I/58 P 492 146
zàova: I/58 P 492 146
zàovica I/58 P 492 146
zapú:čalica I/132 P 513 294
zá:stava I/147 P 1509 324
zà:stava I/147 P 1509 324
zã:stava I/147 P 1509 324
zastava I/147 P 1509 324
zàstava I/147 P 1509 324
zą̀:stava I/147 P 1509 324
zą́:stava I/147 P 1509 324
zá:strug I/146 P 710 322
zàšaka I/143 P 134 316
zá:tijo:k I/114 P 25 258
zá:tijok I/114 P 25 258
zàuva I/58 P 492 146
zá:va I/58 P 492 146
zà:va I/58 P 492 146
zą̀:va I/58 P 492 146
zą́:va I/58 P 492 146
zàvova I/58 P 492 146
zdela I/21 P 701 72
zdìla I/21 P 701 72
zdìlica I/21 P 701 72
zdjèla I/21 P 701 72
zdrá:k I/163 P 1388 356
zdrà:k I/163 P 1388 356
zdrą̀:k I/163 P 1388 356
źdrą̀:k I/163 P 1388 356
zeítin I/67 P 752 164
zé:jen I/67 P 752 164
zé:jtan I/67 P 752 164
zé:ʲtan I/67 P 752 164
zé:jten I/67 P 752 164
zè:jten I/67 P 752 164
zejten I/67 P 752 164
zę́:jten I/67 P 752 164
zé:jtin I/67 P 752 164
zè:jtin I/67 P 752 164
zę̀:jtin I/67 P 752 164
zę́:jtin I/67 P 752 164
zéjtin I/67 P 752 164
zelé:nac I/52 P 1334 134
zéna I/117 P 46 264
zénca I/117 P 46 264
zènca I/117 P 46 264
zéną̀ca I/117 P 46 264
zèną̀ca I/117 P 46 264
zę̀nca I/117 P 46 264
zénica I/117 P 46 264
zénʲca I/117 P 46 264
zènica I/117 P 46 264
zènʲca I/117 P 46 264
źènica I/117 P 46 264
zéńca I/117 P 46 264
zę́:tan I/67 P 752 164
zgá:ra I/149 P 1171 328
zgàrica I/149 P 1171 328
zglàbak I/143 P 134 316
zglá:vak I/143 P 134 316
zglà:vak I/143 P 134 316
zglávak I/143 P 134 316
zglàvčić I/143 P 134 316
zglò:b I/143 P 134 316
zglò:b̨ I/143 P 134 316
zglòb I/143 P 134 316
zglòb̨ I/143 P 134 316
zglóbovi I/143 P 134 316
zgloⁿb I/143 P 134 316
zglòⁿb I/143 P 134 316
zglòp I/143 P 134 316
zglo̯p I/143 P 134 316
zijà:n I/94 P 1595 218
zʲjà:n I/94 P 1595 218
zijã:n I/94 P 1595 218
zíja:n I/94 P 1595 218
zijan I/94 P 1595 218
zíjan I/94 P 1595 218
zìjan I/94 P 1595 218
zíją̀:n I/94 P 1595 218
zí:jtin I/67 P 752 164
zí:tin I/67 P 752 164
zjẹ̀nca I/117 P 46 264
zjẹ̀ncą̀ I/117 P 46 264
zjénica I/117 P 46 264
zjènica I/117 P 46 264
zọ̀:va I/58 P 492 146
zrà:k I/163 P 1388 356
zrą̀:k I/163 P 1388 356
zràka I/163 P 1388 356
zr̨nce I/117 P 46 264
zù:b I/171 P 78 372
zù:b̨ I/171 P 78 372
zù:č I/89 P 164 208
zùč I/89 P 164 208
zù:ć I/89 P 164 208
zù:p I/171 P 78 372
zvìźa:li I/161 P 112 352
zvíźali I/161 P 112 352
zví:zdali I/161 P 112 352
zví:zdi:n I/100 P 109 230
zví:zdili I/161 P 112 352
zví:źdʲli I/161 P 112 352
zví:zgali I/161 P 112 352
zvìzga:m I/100 P 109 230
zvìźi:m I/100 P 109 230
zvíźi:m I/100 P 109 230
zví:źʒali I/161 P 112 352
zvìzʒa:li I/161 P 112 352
zvìzʒali I/161 P 112 352
zvíźʒi: I/100 P 109 230
zvi:źʒì:m I/100 P 109 230
zvíźʒi:m I/100 P 109 230
zvíźʒo: I/161 P 112 352
zvìźʒo: I/161 P 112 352
zví:źʒo: I/161 P 112 352
zví:ždali I/161 P 112 352
zviždá:li I/161 P 112 352
zviždà:li I/161 P 112 352
zvížda:li I/161 P 112 352
zvìžda:li I/161 P 112 352
zviždàli I/161 P 112 352
zvížd̨ali I/161 P 112 352
zvížd̨a:li I/161 P 112 352
zvìžd̨a:li I/161 P 112 352
źví:ždali I/161 P 112 352
zví:ždat I/100 P 109 230
zví:ždati I/161 P 112 352
zvì:žde:m I/100 P 109 230
zvíždi: I/100 P 109 230
zvíždijo I/161 P 112 352
zví:ždili I/161 P 112 352
zvížd̨ili I/161 P 112 352
zvi:ždì:m I/100 P 109 230
zví:ždi:m I/100 P 109 230
zvì:ždi:m I/100 P 109 230

zvižd̀i:m I/100 P 109 230
zvižd̃i:m I/100 P 109 230
zvíždi:m I/100 P 109 230
zví:ždi:n I/100 P 109 230
zvížditi I/100 P 109 230
zvíždjeli I/161 P 112 352
zví:ždo: I/161 P 112 352
zvì:ždo: I/161 P 112 352
zvíždo: I/161 P 112 352
zvìžduko: I/161 P 112 352
zvížʒa:li I/161 P 112 352
zví:ʒ́ali I/161 P 112 352
zvížʒa:li I/161 P 112 352
zvìžʒa:li I/161 P 112 352
zvížʒali I/161 P 112 352
zvi̋žʒa:li I/161 P 112 352
zvíʒ́ali I/161 P 112 352
zvížʒal^{i} I/161 P 112 352
zví:ʒ́ali I/161 P 112 352
zvížʒati I/100 P 109 230
zvížʒeli I/161 P 112 352
zvížʒeɬi I/161 P 112 352
zví:žʒe:m I/100 P 109 230
zvì:žʒe:m I/100 P 109 230
zvížʒi I/100 P 109 230
zvižʒì: I/100 P 109 230
zví:ʒ́ija I/161 P 112 352
zví:ʒ́ili I/161 P 112 352
zvižʒili I/161 P 112 352
zvížʒili I/161 P 112 352
zvížʒi:m I/100 P 109 230
zvi:žʒì:m I/100 P 109 230
zví:ʒ́i:m I/100 P 109 230
zvižʒì:m I/100 P 109 230
zvi:ʒ́ì:m I/100 P 109 230
zví:ʒ́i:m I/100 P 109 230
zvi̋žʒì:m I/100 P 109 230
zví:žʒi:n I/100 P 109 230
zví:žʒo I/161 P 112 352
zvížʒo: I/161 P 112 352
zvižʒo: I/161 P 112 352
zvižʒuką:li I/161 P 112 352
zvižʒúką:m I/100 P 109 230
zví:ʒali I/161 P 112 352
zvíʒali I/161 P 112 352
zvíʒi:m I/100 P 109 230
zvíʒo: I/161 P 112 352
zvíɣʒali I/161 P 112 352
zvi:ɣʒì:m I/100 P 109 230
zvrà:k I/163 P 1388 356
zvr̀:k I/114 P 25 258
ʒàm I/91 P 645 212
ʒam I/91 P 645 212
ʒą̀m I/91 P 645 212
ʒá:mia I/90 P 1532 210
ʒá:mija I/90 P 1532 210
ʒá:m^{j}ja I/90 P 1532 210
ʒá:m^{j}a I/90 P 1532 210
ʒamija I/90 P 1532 210
ʒą̀mija I/90 P 1532 210
ʒą́:mija I/90 P 1532 210
ʒ́á:mija I/90 P 1532 210
ʒámovi I/91 P 645 212
ʒglòb I/143 P 134 316
žà:va I/58 P 492 146
ždrà:k I/163 P 1388 356
ždrą̀:k I/163 P 1388 356
žé:dna I/181 P 1662 392
žé:^{d}na I/181 P 1662 392
žé:dnà I/181 P 1662 392
žè:dna I/181 P 1662 392
žẽ:dna I/181 P 1662 392
žé:^{d}na: I/181 P 1662 392
žè:dna: I/181 P 1662 392
žę́:dna I/181 P 1662 392
žę́:dna I/181 P 1662 392
žę́:dną I/181 P 1662 392
ž́é:dna I/181 P 1662 392
žé:na I/181 P 1662 392
žé:nna I/181 P 1662 392
žé:n^{n}a I/181 P 1662 392
ž́é:nna I/181 P 1662 392
žè:t I/168 P 846 366
žèt I/168 P 846 366
žèť I/168 P 846 366
žę̀t I/168 P 846 366
žè:ti I/168 P 846 366
žèti I/168 P 846 366
žèt^{i} I/168 P 846 366
žéti:ca I/24 P 929 78
žética I/24 P 929 78
žét^{i}ca I/24 P 929 78
žgá:ra I/149 P 1171 328
žgá:rca I/149 P 1171 328
žgár^{i}ca I/149 P 1171 328
žgàrica I/149 P 1171 328
žglàb I/143 P 134 316
žglabak I/143 P 134 316
žglàbak I/143 P 134 316
žglàbci I/143 P 134 316
žglàbka I/143 P 134 316
žglá:vak I/143 P 134 316
žglà:vak I/143 P 134 316
žglavak I/143 P 134 316
žglávak I/143 P 134 316
ž́glávak I/143 P 134 316
žglò:b I/143 P 134 316
žglòb I/143 P 134 316
žglòb̨ I/143 P 134 316
žìto I/2 P 813, I/28 P 816 . . . . . 34, 86
ží:vet I/121 P 343 272
ží:veti I/121 P 343 272
ží:vit I/121 P 343 272
ží:v^{i}t I/121 P 343 272
ží:vit I/121 P 343 272
ží:v^{i}ti I/121 P 343 272
ží:vit^{i} I/121 P 343 272
ží:v^{i}t^{i} I/121 P 343 272
ží:viti I/121 P 343 272
ží:vjet I/121 P 343 272
ží:vjeti I/121 P 343 272
ží:vjet^{i} I/121 P 343 272
ží:vɬeli I/121 P 343 272
ží:vɬet I/121 P 343 272
ží:vɬeti I/121 P 343 272
ží:vsti I/121 P 343 272
ží:vti I/121 P 343 272
žlà:vak I/143 P 134 316
žlávak I/143 P 134 316
žlòb I/143 P 134 316
žlòp I/143 P 134 316
žĺè:b I/143 P 134 316
žĺèti I/168 P 846 366
žńàti I/168 P 846 366
žńèt I/168 P 846 366
žńèti I/168 P 846 366
žù:č I/89 P 164 208
žuč I/89 P 164 208
žùč I/89 P 164 208
žù:ć I/89 P 164 208
žuć I/89 P 164 208
žùć I/89 P 164 208
žúća I/89 P 164. 208
žù:Í I/96 P 37 222
žuĺ I/96 P 37 222
žú:na I/3 P 998, I/36 P 988. . . . . 36, 102
žutíca I/36 P 988 102
žù:ʒ I/89 P 164 208
žvàlak I/143 P 134 316
žví:ždali I/161 P 112 352
žvížd̀ali I/161 P 112 352
žvížd̀ijo I/161 P 112 352
žví:ždili I/161 P 112 352
žvížd̀ili I/161 P 112 352
žví:ždi:m I/100 P 109 230
žvížd̀i:m I/100 P 109 230
žvížd̀iti I/100 P 109 230
žví:ʒ́a: I/161 P 112 352
žvižʒ́ąli I/161 P 112 352

ʒàm I/91 P 645 212
ʒá:mija I/90 P 1532 210
ʒá:mʲja I/90 P 1532 210
ʒą́mija I/90 P 1532 210
ʒą́:mija I/90 P 1532 210
ʒą́:miją I/90 P 1532 210
ʒeca I/115 P 369. 260
ʒéca I/115 P 369. 260
ʒèca I/115 P 369. 260
ʒeča:k I/56 P 374 142
ʒéčak I/56 P 374. 142
ʒéčina I/115 P 369 260
ʒèčko I/56 P 374 142
ʒékli:ć I/36 P 988 102
ʒé:la I/146 P 710 322
ʒérvi:s I/20 P 931 70
ʒèta: I/36 P 988 102
ʒé:te I/47 P 366 124
ʒètl̨ć I/36 P 988 102
ʒètli:ć I/36 P 988 102
ʒétlić I/36 P 988 102
ʒèto I/36 P 988 102
ʒèverica I/174 P 1072 378
ʒèvica I/35 P 478 100
ʒévo:jka I/35 P 478 100
ʒèvo:jka I/35 P 478 100
ʒévojka I/35 P 478 100
ʒévʒi:r I/20 P 931, I/40 P 930 . . . . . 70, 110
Ʒùlą̨gi:nciną I/157 P 460 344

Literatura

ALE (1973) “Atlas linguarum Europae: Premier Questionnaire”, Nimègue, Secrétariat de la Rédaction, 1973, 62.

Arnaut (2017) Arnaut, Muhamed, “Govor zeničkih Muslimana starosjedilaca”, *Bosanskohercegovački dijalektološki zbornik*, Sarajevo, Institut za jezik u Sarajevu, 2017, XI, 11-290.

Baotić (1979) Baotić, Josip, “Registar leksema obuhvaćenih Upitnikom za ispitivanje bosansko-hercegovačkih govora”, *Bosanskohercegovački dijalektološki zbornik*, Sarajevo, Institut za jezik i književnost u Sarajevu, 1979, II, 311-347.

Baotić (1983) Baotić, Josip, “Ikavskošćakavski govor u okolini Dervente”, *Bosanskohercegovački dijalektološki zbornik*, Sarajevo, Institut za jezik i književnost u Sarajevu, Odjeljenje za jezik, 1983, IV, 7-208.

Baotić (2012) Baotić, Josip, “O govoru starosjedilaca bosanske Posavine”, *Približavanje jeziku ili približavanje jezika*, Sarajevo, Slavistički komitet, 2012, 103-135.

BHDZb (1979) *Bosanskohercegovački dijalektološki zbornik*, Sarajevo, Institut za jezik i književnost u Sarajevu, Odjeljenje za jezik, 1979, II, 9-157.

BHDZb (1985) *Босанскохерцеговачки дијалектолошки зборник*, Сарајево, Институт за језик и књижевност у Сарајеву, Институт за језик, 1985, V, 7-372.

BHDZb (1990) *Bosanskohercegovački dijalektološki zbornik*, Sarajevo, Institut za jezik i književnost u Sarajevu, Institut za jezik, 1990, VI, 9-247.

BHDZb (2002) *Bosanskohercegovački dijalektološki zbornik*, Sarajevo, Institut za jezik u Sarajevu, 2002, VIII, 239-342.

BHDZb (2017) *Bosanskohercegovački dijalektološki zbornik*, Sarajevo, Institut za jezik, 2017, XI, 293-433.

Boryś (2005) Boryś, Wiesław, *Słownik etymologiczny języka polskiego*, Kraków, Wydawnictwo Literackie, 2005.

Brabec (2012) Brabec, Ivan, “Govor Tuzle i okolice”, *Bosanskohercegovački dijalektološki zbornik*, Sarajevo, Institut za jezik, 2012, X, 51-241.

Brozović (1966) Brozović, Dalibor, “O problemu ijekavskošćakavskog (istočnobosanskog) dijalekta”, *Hrvatski dijalektološki zbornik*, Zagreb, JAZU, 1966, II, 119-208.

Brozović (2012) Brozović, Dalibor, “Govor u dolini rijeke Fojnice”, *Bosanskohercegovački dijalektološki zbornik*, Sarajevo, Institut za jezik, 2012, X, 243-425.

Brückner (1927) Brückner, Aleksander, *Słownik etymologiczny języka polskiego*, Kraków, Krakowska Spółka Wydawnicza, 1927.

Bulić (2013) Bulić, Refik, *Ekavsko-jekavski govori tešanjsko-maglajskoga kraja*, Tešanj, Centar za kulturu i obrazovanje, 2013, 383.

Bulić (2014) Bulić, Refik, *Arhaičniji govori u gornjem toku Spreče: Živinički kraj*, Tuzla, Institut za bosanski jezik i književnost u Tuzli, 2014, 209.

Čustović (1961) Čustović, Đenana, “Narodni govor” (Livanjskog polja), *Glasnik Zemaljskog muzeja BiH*, Sarajevo, Zemaljski muzej BiH, 1961, XV-XVI, 91-117.

Dalmacija (1997) Далмација, Стево, *Ијекавски говори Поткозарја*, Бања Лука, Народна и универзитетска библотека “Петар Кочић”, 1997, 264.

Dešić (1976) Дешић, Милорад, “Западнобосански ијекавски говори”, *Српски дијалектолошки зборник*, Београд, САНУ, 1976, XXXVIII, 317.

Dragičević (2007) Драгичевић, Милан, “О говору Срба Бање Врућице крај Теслића I (фонетске и морфолошке особине)”, *Српски дијалектолошки зборник*, Београд, САНУ, 2007, LIV, 323-401.

Đukanović (1983) Ђукановић, Петар, “Говор села Горње Цапарде (код Зворника)”, *Српски дијалектолошки зборник*, Београд, САНУ, 1983, XXIX, 191-294.

Đurović (1992) Ђуровић, Радослав, “Прелазни говори јужне Босне и високе Херцеговине”, *Српски дијалектолошки зборник*, Београд, САНУ, 1992, XXXVIII, 9-378.

Fasmer I (1986) Фасмер, Макс, *Этимологический словарь русского языка*, Москва, “Прогрес”, Издание второе, 1986, Том I (А-Д).

Fasmer II (1986) Фасмер, Макс, *Этимологический словарь русского языка*, Москва, “Прогрес”, Издание второе, 1986, Том II (Е-Муж).

Fasmer III (1987) Фасмер, Макс, *Этимологический словарь русского языка*, Москва, “Прогрес”, Издание второе, 1987, Том III (Муза-Сят).

Fasmer IV (1987) Фасмер, Макс, *Этимологический словарь русского языка*, Москва, “Прогрес”, Издание второе, 1987, Том IV (Т-Ящур).

FO (1981) “Fonološki opisi srpskohrvatskih/hrvatskosrpskih, slovenačkih i makedonskih govora obuhvaćenih Opšteslovenskim lingvističkim atlasom”, *Posebna izdanja*, knj. LV, Odjeljenje društvenih nauka, Sarajevo, ANUBiH, 1981, knj. 9, 828.

Hadžikadić (2012) Hadžikadić, Atif, “Dijalekt grada Dervente (Prilog srpskohrvatskoj dijalektologiji)”, *Bosanskohercegovački dijalektološki zbornik*, Sarajevo, Institut za jezik u Sarajevu, 2012, X, 9-50.

Halilović (1990) Halilović, Senahid, “Govor Muslimana Tuholja (okolina Kladnja)”, *Bosanskohercegovački dijalektološki zbornik*, Sarajevo, Institut za jezik i književnost, Institut za jezik, 1990, VI, 249-358.

Halilović (1996) Halilović, Senahid, “Govorni tipovi u međuriječju Neretve i Rijeke dubrovačke”, *Bosanskohercegovački dijalektološki zbornik*, Sarajevo, Institut za jezik u Sarajevu, 1996, VII, 286.

Halilović (2002) Halilović, Senahid, “Fonetske osobine govora Hercegovine i jugoistočne Bosne”, *Bosanskohercegovački dijalektološki zbornik,* Sarajevo, Institut za jezik u Sarajevu, 2002, VII, 241-342.

Halilović (2009) Halilović, Senahid, “Sarajevski govor do kraja XX stoljeća”, *Govor grada Sarajeva i razgovorni bosanski jezik*, Sarajevo, Slavistički komitet, 2009, 5-66.

Halilović (2012) Halilović, Senahid, “Bosanskohercegovački lingvistički atlas: Dvije ankete i jedna izoglosa”, *Bosanskohercegovački slavistički kongres I: Zbornik radova* (*knjiga 1*), Sarajevo, Slavistički komitet, 2012, 171-183.

Haverić, Šehović (2017) Haverić, Đenita, Amela, Šehović, *Riječi perzijskog porijekla u bosanskom jeziku*, Sarajevo, Institut za jezik, Posebna izdanja, knj. 25, 2017.

Jahić (2002) Jahić, Dževad, “Ijekavskoštakavski govori istočne Bosne”, *Bosanskohercegovački dijalektološki zbornik*, Sarajevo, Institut za jezik u Sarajevu, 2002, VIII, 7-236.

Kozomara (2016) Козомара, Драгомир, “Фонетске и морфолошке особине српских посавских говора између Врбаса и Укрине”, *Српски дијалектолошки зборник*, Београд, Институт за српски језик САНУ, 2016, LXIII, 580-733.

ODA (1987) “Общекарпатский диалектологический атлас: Вступительный выпуск”, Скопје, Македонска академија на науките и уметностите, 1987, 184.

Okuka (1973) Okuka, Miloš, “Neke osobenosti vokalizma današnjeg govora donjeg toka Usore”, *Radovi Filozofskog fakulteta u Sarajevu*, Sarajevo, Filozofski fakultet, 1972/73, VII, 83-100.

Okuka (1983) Okuka, Miloš, *Govor Rame*, Sarajevo, Svjetlost, 1983, 144.

Okuka (1983a) Okuka, Miloš, “Govorne osobine stanovništva Drežnice”, *Glasnik Zemaljskog muzeja BiH*, Etnologija, Sarajevo, Zemaljski muzej Bosne i Hercegovine, 1983, n. s., sv. 38, 63-80.

OLA (1965) “Вопросник Общеславянского лингвистического атласа”, Москва, Наука, 1965, 270.

Pavešić (1960) Pavešić, Slavko, “O narodnom govoru u Lepenici u Bosni”, *Ljetopis JAZU*, Zagreb, JAZU, 1960, sv. 64, 362-393.

Pavlović (1927) Павловић, Миливој, “О становништву и говору Јајца и околине”, *Српски дијалектолошки зборник*, Београд, САН, 1927, III, 97-112.

Peco (1962) Пецо, Асим, “Мјесто централнохерцеговачког говора међу осталим говорима данашње Херцеговине”, *Јужнословенски филолог*, Београд, Институт за српскохрватски језик САНУ, 1962, XXV, 295-328.

Peco (1964) Пецо, Асим, “Говор источне Херцеговине”, *Српски дијалектолошки зборник*, Београд, Институт за српскохрватски језик САНУ, 1964, XIV, 1-200.

Peco (1967) Пецо, Асим, “Јекавске оазе у западној Херцеговини”, *Јужнословенски филолог*, Београд, Институт за српскохрватски језик САНУ, 1967, XXVII, св. 1-2, 267-336.

Peco (1975) Пецо, Асим, “Икавскошћакавски говори западне Босне, I дио: Увод и Фонетика”, *Босанскохерцеговачки дијалектолошки зборник*, Сарајево, Институт за језик и књижевност у Сарајеву, Одјељење за језик, 1975, I, 7-264.

Peco (1983) Peco, Asim, “Govor Podveležja”, *Bosanskohercegovački dijalektološki zbornik*, Sarajevo, Institut za jezik i književnost u Sarajevu, 1983, IV, 209-281.

Peco (1986) Peco, Asim, “Ikavskoštakavski govori zapadne Hercegovine”, *Djela ANUBiH*, knj. LXI, Odjeljenje društvenih nauka, Sarajevo, ANUBiH, 1986, knj. 35, 230.

Peco (2001) Пецо, Асим, “Консонантизам босанскохерцеговачких говора”, *Српски дијалектолошки зборник*, Београд, Институт за српски језик САНУ, 2001, XLVIII, 607-696.

Peco i dr. (1979) Peco, Asim, Dalibor Brozović, Dragomir Vujičić, Josip Baotić, “Spisak govornih osobina obuhvaćenih Upitnikom za ispitivanje bosansko-hercegovačkih govora”, *Bosanskohercegovački dijalektološki zbornik*, Sarajevo, Institut za jezik i književnost u Sarajevu, 1979, II, 269-310.

Pehlić (2006) Pehlić, Amina, “Fonetsko-fonološke osobine govora Donjeg Kamička (kod Sanskog Mosta)”, *Pismo*, Sarajevo, Bosansko filološko društvo, 2006, IV, 54-72.

Pehlić (2009) Pehlić, Amina, “Fonetsko-fonološke osobine govora Donjeg Kamička (kod Sanskog Mosta): Vokalizam”, *Pismo*, Sarajevo, Bosansko filološko društvo, 2009, VII, 11-25.

Petrović (1970) Петровић, Драгољуб, “Прилог познавању муслиманских говора западне Босне”, *Годишњак Филозофског факултета у Новом Саду*, Нови Сад, Филозофски факултет, 1970, XIII/1, 335-352.

Petrović (1971) Петровић, Драгољуб, “О говору Змијања”, *Зборник за филологију и лингвистику*, Нови Сад, Матица српска, 1971, XIV/1, 171-232 (1-62), XV/2, 171-198 (63-90).

Ramić (1999) Рамић, Никола, “Ливањско-дувањски говорни тип”, *Српски дијалектолошки зборник*, Београд, Институт за српски језик САНУ, 1999, XLVI, 263-426.

Remetić (1970) Реметић, Слободан, “Фонетске и морфолошке карактеристике говора Срба у Кладњу и околини”, *Прилози проучавању језика*, Нови Сад, 1970, VI, 105-133.

Remetić (1981) Реметић, Слободан, “О још једном незапаженом екавско-јекавском босанском говору”, *Научни састанак слависта у Вукове дане*, Београд, 1981, 11, 181-186.

Rešetar (1907) Rešetar, Milan, *Der štokavische Dialekt*, Wien, 1907, 320.

Ružičić (1934) Ружичић, Гојко, “Главније особине неких икавских говора западне Босне”, *Годишњак Задужбине Саре и Васе Стојановића*, Београд, 1934, I, 31-45.

Ružičić (1936) Ружичић, Гојко, “Један незапажен босански говор”, *Прилози за књижевност, језик, историју и фолклор*, Београд, 1936, књ. XVI, св. 1, 230-255.

Simić (1978) Симић, Милорад, “Говор села Обади у босанском Подрињу”, *Српски дијалектолошки зборник*, Београд, САНУ, 1978, XXIV, 3-124.

Skok I (1971) Skok, Petar, *Etimologijski rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika*, Zagreb, Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti, 1971, Knjiga prva (A-J).

Skok II (1972) Skok, Petar, *Etimologijski rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika*, Zagreb, Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti, 1972, Knjiga druga (K-poni[1]).

Skok III (1973) Skok, Petar, *Etimologijski rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika*, Zagreb, Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti, 1973, Knjiga treća (poni[2]-Ž).

Snoj (2016) Snoj, Marko, *Slovenski etimološki slovar*, Ljubljana, Inštitut za slovenski jezik Frana Ramovša ZRC SAZU, Tretja izdaja, 2016.

Šimundić (1971) Šimundić, Mate, “Govor Imotske krajine i Bekije”, *Djela ANUBiH*, knj. XLI, Odjeljenje društvenih nauka, Sarajevo, ANUBiH, 1971, knj. 26, 219.

Škaljić (1966) Škaljić, Abdulah, *Turcizmi u srpskohrvatskom jeziku*, Sarajevo, Izdavačko preduzeće “Svjetlost”, 1966.

Škofic i dr. (2011) Škofic, Jožica, Januška Gostenčnik, Mojca Horvat, Tjaša Jakop, Karmen Kenda-Jež, Petra Kostelec, Vlado Nartnik, Urška Petek, Vera Smole, Matej Šekli, Danila Zuljan Kumar, *Slovenski lingvistični atlas 1. Človek* (*telo, bolezni, družina*), Ljubljana, Založba ZRC, ZRC SAZU, 2011.

Šurmin (1895) Šurmin, Đuro, “Osobine današńega sarajevskog govora”, *Rad JAZU*, Zagreb, JAZU, 1895, knj. CXXI, 186-209.

Valjevac (1983) Valjevac, Naila, “Govor visočkih Muslimana: Akcenat i fonetika”, *Bosanskohercegovački dijalektološki zbornik*, Sarajevo, Institut za jezik i književnost u Sarajevu, 1983, IV, 283-354.

Valjevac (2002) Valjevac, Naila, “Govor u slivu Lašve”, *Bosanskohercegovački dijalektološki zbornik,* Sarajevo, Institut za jezik u Sarajevu, 2002, IX, 3-290.

Vujičić (1981) Vujičić, Dragomir, “Prilog proučavanju govora Donjeg Birča”, *Radovi ANUBiH*, LXX, Odjeljenje društvenih nauka, Sarajevo, ANUBiH, 1981, 21, 195-211.

Vujičić (1985) Вујичић, Драгомир, “Говори сјеверне и сјевероисточне Босне: Фонетске особине”, *Босанскохерцеговачки дијалектолошки зборник*, Сарајево, Институт за језик и књижевност, Институт за језик, 1985, V, 13-170.

Vujičić (1990) Vujičić, Dragomir, “Fonetske osobine govora centralne, jugoistočne i jugozapadne Bosne”, *Bosanskohercegovački dijalektološki zbornik,* Sarajevo, Institut za jezik i književnost u Sarajevu, Institut za jezik, 1990, VI, 13-124.

Vujičić i dr. (1979) Vujičić, Dragomir, Milorad Dešić, Asim Peco, “Govori sjeverozapadne Bosne: Fonetske osobine”, *Bosanskohercegovački dijalektološki zbornik*, Sarajevo, Institut za jezik i književnost u Sarajevu, 1979, II, 11-101.

Vujičić, Baotić (1989) Vujičić, Dragomir, Josip Baotić, “O dosad nepoznatom ikavskom govoru Srba u jugozapadnoj Bosni”, *Hrvatski dijalektološki zbornik*, Zagreb, 1989, VIII, 163-169.

Vuković (1962) Vuković, Jovan, “Govorne osobine” (Imljana), *Glasnik Zemaljskog muzeja u Sarajevu*, Etnologija, Sarajevo, Zemaljski muzej BiH, 1962, XVII, 27-49.

Vuković (1963) Vuković, Jovan, “Kreševsko-lepenički govor”, *Posebna izdanja*, Naučno društvo BiH, Sarajevo, 1963, III, 287-311.

Vuković (1964) Vuković, Jovan, “Govorne osobine” (Žepa), *Glasnik Zemaljskog muzeja u Sarajevu*, Etnologija, Sarajevo, Zemaljski muzej BiH, 1964, n. s., sv. XIX, 45-62.

Vuković i dr. (1975) Vuković, Jovan, Dalibor Brozović, Asim Peco, Dragomir Vujičić, “Upitnik za ispitivanje bosansko-hercegovačkih govora”, *Bosanskohercegovački dijalektološki zbornik*, Sarajevo, Institut za jezik i književnost u Sarajevu, Odjeljenje za jezik, 1975, I, 341-407.

Skraćenice, oznake i grafički znakovi

Skraćenice

aor. – aorist
ar. – arapski
aram. – aramejski
bjelorus. – bjeloruski
br. – broj
bug. – bugarski
češ. – češki
dijal. – dijalekatski, dijalektizam
germ. – germanski
gl. – glagol, glagolski
got. – gotski
grč. – grčki
hebr. – hebrejski
ie. – indoevropski
im. – imenica
inf. – infinitiv
jd. – jednina
jsl. – južnoslavenski
l. – lice
lat. – latinski
latv.– latvijski
lit. – litavski
m. – muški
mak. – makedonski
mn. – množina
ngrč. – novogrčki
njem. – njemački
osm. – osmanski
part. – particip
pas. – pasiv
perf. – perfekt
perz. – perzijski
pie. – praindoevropski
pl. – plural
polj. – poljski
pref. – prefiks, prefiksalni
prez. – prezent
prid. – pridjev
prij. – prijedlog
pril. – prilog
prisv. – prisvojni
psl. – praslavenski
r. – rod
rus. – ruski
s. – srednji (rod)
sg. – singular
slov. – slovenski
srlat. – srednjovjekovni latinski
srvnjem. – srednjovisokonjemački
stnord. – staronordijski
stpolj. – staropoljski
stprus. – staropruski
strus. – staroruski
stsl. – staroslavenski
stvnjem. – starovisokonjemački
suf. – sufiks, sufiksalni
štok. – štokavski
tur. – turski
ukr. – ukrajinski
vlat. – vulgarnolatinski
zam. – zamjenica
zb. – zbirni
zštok. – zapadnoštokavski
ž. – ženski

Oznake

A – akuzativ
B – Bošnjaci
D – dativ
G – genitiv
H – Hrvati
I – instrumental
M – mjesto
N – nominativ
P – pitanje (u Upitniku; Vuković i dr. /1975/)
S – Srbi

Grafički znakovi

* rekonstrukcija
← potječe, dolazi od
> daje, razvilo se u
< postalo od
~ alternira sa
/ odnosno, ili; stavlja se uz dubletne oblike
– izostaje odgovor

Summary

Speech within the borders of Bosnia and Herzegovina falls within four sub-dialects of the *štokavian* dialect: Eastern Bosnian, Eastern Herzegovinian, Posavinian (or Slavonian) and Western. Two of them are non-*novoštokavian* (Eastern Bosnian and Posavinian) and two are *novoštokavian* (Eastern Herzegovinian and Western). Eastern Bosnian is *ijekavian šćakavian,* Eastern Herzegovinian is *ijekavian štakavian,* Posavinian is *ikavian-jekavian štakavian,* and Western is *ikavian štakavian-šćakavian.* Two *novoštokavian* sub-dialects cover approximately two thirds of the territory of Bosnia and Herzegovina, and two non-*novoštokavian* cover one third, with the Posavinian sub-dialect covering the smallest territory: only seven villages in the Orašje municipality speak in this dialect. Eastern Bosnian and Western sub-dialects are spoken by Bosniaks and Croats, Serbs to a lesser extent; Eastern Herzegovinian is spoken by Bosniaks, Croats and Serbs; Posavinian is spoken by Croats only. Traces of the old division of the *štokavian* dialect into eastern and western variants is still evident in the speech varieties in contemporary Bosnia and Herzegovina: some reflect features of western *štokavian* origin, and some of the eastern *štokavian.* Frequent migrations and mixing of the population of different dialects contributed to the diversity of speech across the country. Moreover, with a pronounced religious and ethnic blending of the population, the dialects in Bosnia and Herzegovina are quite interesting.

Scholarly literature on dialectology presents basic information about speech in Bosnia and Herzegovina. However, neither major monographs nor various contributions in the field of dialectology produced from the end of the 19th century onwards offer a view of linguistic phenomena in speech in Bosnia and Herzegovina as a whole – only linguistic atlases provide the geographic spread of certain phenomena in the given language coverage. Systemic linguo-geographic study of BiH speech has been made possible thanks to the material obtained through uniform questionnaires developed as part of the project entitled "BiH Dialectological Complex – Synchronous Description and Position of the Contemporary Standard Language" by the Language Institute in Sarajevo. The *BiH Language Atlas* (BLA) is based primarily on this corpus, collected throughout 1970s and 1980s. Field research continued in 2016 and 2017 with amendments to some of the questionnaires and the collelction was expanded by recordings from four previously unexplored speech varieties; BLA thus covers 230 local speech varieties. Speech by Bosniaks was researched in one hundred locations, speech by Serbs in eighty, and speech by Croats in fifty. Although speech has been changed condisderably, due to movement and relocation of the population during the war in the early 1990s, materials collected between 1975 and 1986 and those from 2016 and 2017 are comparable and create a whole that allows for the production of a national linguistic atlas.

The phonetic volume of BLA is the first in a series of volumes planned to be published, and it is the fruit of labour of more than thirty collaborators of the Slavic Committee. The introductory part presents key information about the project itslef, a list of speech varieties examined, a list of orthographic markings of speech varieties covered, a list of field researchers with the number of questionnaires completed, a phonetic transcription system, a register of lexemes and a map of dialects and sub-dialects in Bosnia and Herzegovina. The main part is dedicated to the most important phonetic phenomena: of a total of 181 questions, 63 relate to vocalism and 118 to consonantism. It contains transcribed recordings of speech varieties examined, a linguistic interpretation of the material, commentaries regarding the ethymology of the lexemes and maps with symbols representing the corpus, allowing th tracking of isophones, determination of areal features of certain phenomena, specification of dialect boudnaries and an overview of horizontal spread of BiH dialects. Each map includes a legend and data on the presence of specific forms with graphic representation. The lettering is in three colours (green: examined speech by Bosniaks; blue: speech by Croats; red: speech by Serbs) in order for the maps to reflect at the same time the differences based on the informants' ethnic background. The annex present a word index, a list of cited bibliography, as well as a list of abbreviations, markings and graphic symbols.

Senahid Halilović
(Translated by Amira Sadiković)